Dios Oca Tuti

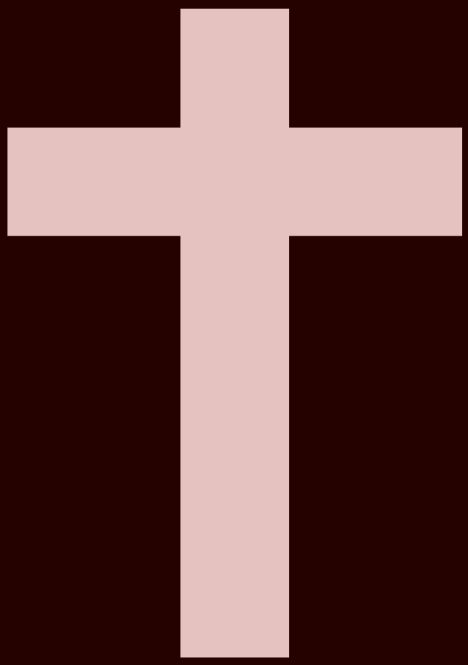

New Testament in Macuna

Dios Oca Tuti
New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:
You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.
Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b

Contents

SAN MATEO 1
SAN MARCOS 65
SAN LUCAS 106
SAN JUAN 174
LOS HECHOS 222
ROMANOS 281
1 CORINTIOS 308
2 CORINTIOS 334
GÁLATAS 352
EFESIOS 363
FILIPENSES 374
COLOSENSES 381
1 TESALONICENSES 388
2 TESALONICENSES 394
1 TIMOTEO 397
2 TIMOTEO 405
TITO 411
FILEMÓN 415
HEBREOS 417
SANTIAGO 437
1 SAN PEDRO 444
2 SAN PEDRO 453
1 SAN JUAN 458
2 SAN JUAN 464
3 SAN JUAN 465
SAN JUDAS 466
APOCALIPSIS 469

El santo evangelio según San Mateo

Jesucristo rujearoto riojнajн gãna
(Lc 3.23-38)

1 Abraham ñayorн ito yicõri David ñayorн janerãbatia janami ñayijн Jesús. Jesús ñicнsabatia wame mнare gotigн ya yн. Ado bajiro wame cнtiyoyijarã ĩna:
2 Abraham ñayorн macн ñayijн Isaac. Ito bero Isaac macн ñayijн Jacob. Jacob macн ñayijн Judá. Ito yicõri gãjerã ĩ ocabaji mesa cнni ñayijarã.
3 Judá rĩa ñayijarã Fares ito yicõri Zara wame cнtirã. Ĩna jaco ñayijo Tamar. Ito bero Fares macн ñayijн Esrom. Esrom macн ñayijн Aram.
4 Aram macн ñayijн Aminadab. Aminadab macн ñayijн Naasón. Naasón macн ñayijн Salmón.
5 Salmón macн ñayijн Booz. Ĩ jaco ñayoyijo Rahab. Ito bero Booz macн ñayijн Obed. Ĩ jaco ñayoyijo Rut. Obed macн ñayijн Isaí.
6 Isaí macн ñayijн Ujн David wame cнtigн. David macн ñayijн Salomón. Ĩ jaco ñayijo Urías ñayorн manojo godogo.
7 Ito bero Salomón macн ñayijн Roboam. Roboam macн ñayijн Abías.
8 Abías macн ñayijн Asa. Asa macн ñayijн Josafat. Josafat macн ñayijн Joram. Joram macн ñayijн Uzías.
9 Uzías macн ñayijн Jotam. Jotam macн ñayijн Acaz. Acaz macн ñayijн Ezequías.
10 Ezequías macн ñayijн Manasés. Manasés macн ñayijн Amón. Amón macн ñayijн Josías.
11 Josías macн ñayijн Jeconías. Ito yicõri ĩ ocabaji mesa cнni ñayijarã. Ito bajiro ĩna baji ñarijн Babilonia gãna Israel sita gãnare ñia ãmi wacõri ĩnare moari masa cнtiyijarã ĩna ya cнtojн.
12 Ito bero mнcana Jeconías macн ñayijн Salatiel. Salatiel macн ñayijн Zorobabel.
13 Zorobabel macн ñayijн Abiud. Abiud macн ñayijн Eliaquim. Eliaquim macн ñayijн Azor.
14 Azor macн ñayijн Sadoc. Sadoc macн ñayijн Aquim. Aquim macн ñayijн Eliud.
15 Eliud macн ñayijн Eleazar. Eleazar macн ñayijн Matán. Matán macн ñayijн Jacob.
16 Jacob macн ñayijн José. Ĩ ñayijн María manнjн. Iso ñayijo Dios ĩ cõarн Jesucristo jaco.
17 Abraham rĩa janerãbatia David ĩ ñayorajнna catorce masa ñasнoyijarã. Abraham macн ñayijн Isaac. Isaac macн ñayijн Jacob. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja David ĩ ñarajнna catorce ñarã ñayijarã ĩna. Ito bero mнcana David macн ñayijн Salomón. Salomón macн ñayijн Roboam. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja, Babiloniajн Israel sita gãnare ĩna ãmi warajнna mнcana catorce ñayijarã ĩna. Jeconías macн ñayijн Salatiel. Salatiel macн ñayijн Zorobabel. Ito bajiro mani cõĩa ruji waja Cristo ĩ rujearajнna catorce ñayijarã mнcana.

Jesucristo ĩ rujeare gaye
(Lc 2.1-7)

18 Jesús ĩ rujeare gaye ado bajiro bajiyijн: José manojo ñaroco ñayijo María. José rãca iso ñaroto riojнajн Espíritu Santo ĩ masirisena ĩ queo sãjare macн sãñagõ ñayijo iso.
19 José iso manнjн ñarocн queno yigн ñayijн. Ito bajiri masa ĩna tiro riojo bojoro iso tõbнjaroca yi ãmobisijн José. Ito bajiri masa ĩna masibeto, “Mнre ãmobea yн”, yi ãmobojayijн José isore.
20 Ito bajiro ĩ tнoĩa cani waroca, ĩ cãirojн Dios ñaro gagн ángel goaĩoyijн ĩre. Goacõri ado bajiro gotiyijн ángel ĩre:

—Tʉoya José David ñayorʉ janami mʉ. Maríare manojo cʉti güibesa mʉ. Espíritu Santo ĩ masirise, ĩ queo sãjare macʉ sãñagõ ñamo iso.
21 Macʉ rʉcogo yigõji iso. Jesús wame wõgʉ̃ yigʉja mʉ ĩre. Masare ĩna ñeñaro yirise waja yicõri masogʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiri Jesús wame cʉtigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ ángel Josére.
22 Diore goti ĩsiri masʉ, "Ado bajiro rẽtaro yiroja", ĩ yiado bajiroti rẽtayijʉ. Dios ĩ bʉsire gotigʉ ado bajiro yiyijʉ Diore goti ĩsiri masʉ:
23 Romio ʉ̃mʉgʉ̃ rãca ajeĩabeco macʉ sãñagõ ñagõ yigõji iso. Ito bajiri macʉ cʉtigo yigõji iso. Emanuel yirã yirãji masa ĩre, yiyijʉ Diore goti ĩsiri masʉ.
"Dios ñami mani rãca", yireoni ña iti Emanuel yire.
24 Ito bajiri yujigʉti ángel ĩ gotiado bajiroti yiyijʉ ĩ. Maríare manojo cʉtiyijʉ ĩ ĩja.
25 Iso macʉ ñasʉogʉ rʉcoroto riojʉa, manojo macʉ bajiro bajiyijʉ José maji. Iso rʉcoja bero Jesús wame yiyijarã ĩna ĩre.

2

Ñocõare riasotiri masa Jesure ĩna eja tire gaye

1 Judea sitajʉ Belén wame cʉtiri cʉtojʉ rujeayijʉ Jesús. Iti rodori ĩ rujearoca iti sita ʉjʉ ñayijʉ Herodes wame cʉtigʉ. Iti rodori Jerusalénjʉ ejayijarã ʉ̃macañi joeja wadiro gãna ñocõare riasotiri masa.
2 Iti cʉto ejacõri seniĩayijarã ĩna:
—¿No ñati judio masa ʉjʉ ñarocʉ, rujearʉ? Ʉ̃macañi joeja wadiro ñocõare ticõri, "Rujeañi ĩ", yi masimʉ gʉa. Ito bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉorona wadia gʉa, yiyijarã ĩna.
3 Ito bajiro ĩna seniĩa ucuja tʉocõri, ito gagʉ ʉjʉ Herodes bʉto tʉoĩa güiyijʉ. Ĩre bajiro riti tʉoĩayijarã iti cʉto Jerusalén gãna cʉni.
4 Ito bajiro tʉoĩacõri paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masare cʉni ji ñucayijʉ Herodes. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro seniĩayijʉ ĩ: "¿Nojʉ rujeagʉ yiguĩjida Cristo?" yiyijʉ ĩ ĩnare.
5 Ĩnajʉa ado bajiro yiyijarã ĩre:
—Judea sita Belén wame cʉtiri cʉtojʉ rujeagʉ yiguĩji, yi ucañi sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ. Ado bajiro bajia ĩ ucare:
6 "Judea sitajʉ Belén wame cʉtiri cʉto, jaibiti cʉto ñabojarocati ñasari cʉto ñaro yiroja iti cʉto. Iti cʉto gagʉ ʉjʉ ñasagʉ rujeagʉ yiguĩji. Ĩ ñagʉ̃ yiguĩji yʉ ñarã Israel sita gãna ʉjʉ. Ĩnare tirʉ̃nʉgʉ̃ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Dios", yi ucare ña adi, yiyijarã judio masa rotirise riasori masa.
7 Ĩna ito yija tʉocõri, mʉcana ñocõare riasotiri masare yeyoroacã ji ñucayijʉ Herodes. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro seniĩayijʉ ĩ: "¿Nocãta ñocõa goasʉocati?" yi seniĩayijʉ ĩ ĩnare.
8 Ito yija Belénjʉ ĩnare wa rotiyijʉ ĩ:
—Wasa ĩ macʉacãre ãmatẽña. Mʉa ĩre ti bʉjaja yʉre gotirã wadiba. Yʉ cʉni ĩre rʉ̃cʉbʉogʉ warocʉ ya, yiyijʉ ĩnare rʉogʉ.
9 Ĩ ito bajiro rotija tʉocõri, ĩ yiro bajiroti wayijarã ĩna. Ʉ̃macañi joeja wadirojʉ ñocõa ĩna tirʉ ĩna riojʉa wayijʉ mʉcana. Ĩ wajasaroti tuja rʉ̃gʉ̃yijʉ macʉacã ĩ ñaro weca.
10 Ñocõagã wacõri ĩ tuja rʉ̃gʉ̃ja ticõri, bʉto wanʉyijarã ĩna, ñocõare riasotiri masa.
11 Ñocõagã ĩ ñaro roca ñari wi sãja wacõri ĩna tija ito ñayijʉ macʉacã ĩ jaco María rãca. Ĩre ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rʉ̃jʉ̃yijarã ĩna. Ito yicõri ĩre rʉ̃cʉbʉoyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija bero ĩna rʉcori jedori janayijarã ĩna. Janacõri orore, ʉco queno sʉtirise, ito yicõri mirra wame cʉtirise iti ãmicõri ĩre ĩsiyijarã ĩna.
12 Ito yija bero ĩna cãirojʉ, "Herodes tʉ tʉdi wabesa. Ito ñaguĩji macʉacã", ĩ yi masime yirona, yiyijʉ Dios ĩnare. Ito bajiri iti masicõri Jerusalénjʉ rẽta wa ãmomena gaje majʉ tʉdi wayijarã ĩna.

Egipto sitaju ĩna ware gaye

13 Ñocõare riasotiri masa ĩna tudija bero ángel goayiju Josére ĩ cãiroju. Ado bajiro yiyiju
ĩ ĩre:
—Yujiya, macuacãre, ĩ jacore cuni Egiptoju ãmi rudi wasa mu. Itoju riti ñama maji yu
mure gotirocõjuti. Herodes macuacãre sĩarocu ĩre ãmagũ yiguĩji, yiyiju ángel Josére.
14 Ĩ ito yija bero yujiyiju José. Yujicõri macuacãre, ĩ jacore cuni Egiptoju ĩnare ãmi wayiju
ĩ.
15 Ito ĩna ñaroca riti godacoayiju Herodes. "Egiptoju yu Macure ji ñucagũ yigija yu", ĩre
goti ĩsiri masuna suoriti Dios ĩ yija, ĩ gotiado bajiroti bajiyiju.

Herodes wame cutigu rĩacare ĩ sĩa rotire gaye

16 Ñocõare riasotiri masa ĩre goti ãmomena gaje maju ĩna tudi waja tuocõri, buto
junisiniyiju Herodes. Ito bajiri junisinigũ Belén gãna rĩaca ũmuare ito yicõri, iti cuto tu
gãna rĩacare cuni sĩa roti jeocõyiju Herodes ĩ ya moari masare. Jua rodo tujarãre ĩna bero
rujeanare cuni sĩa roti jeocõyiju Herodes. "Jua rodo tuja ñocõa ĩ rujeaja bero", ñocõare
riasotiri masa ĩna yija tuocõri, jua rodo tujarãre ito yicõri ĩna bero rujeanare cuni sĩa roti
jeocõyiju Herodes.
17 Ito bajiro Herodes rĩacare ĩ sĩa rotija Diore goti ĩsiri masu Jeremías wame cutigu ĩ
ucado robo bajiroti rẽtayiju. Ado bajiro ucañi ĩ:
18 Ramá sita gago iso rĩare iso tuoĩa otija ruyuyiju. Ito bajiro oti ñagõti ñayijo iso, Raquel
rĩare otigo. Gãjerã ĩna sobojarocati yisi ãmobisijo Raquel iso rĩa godajare, yi ucayiju
Jeremías.
19 Egiptoju José ĩ ñaroca godayiju Herodes. Ĩ godaja bero Egiptoju José ĩ ñaroca ĩ cãiroju
sĩgũ ángel ĩre goaĩoyiju. Ado bajiro yiyiju ĩ ĩre:
20 —Yujiya, macuacãre ĩ jacore cuni Israel sitaju ãmi tudi wasa. Macuacãre sĩa ãmoana
goda jedicoama ĩna, yiyiju ĩ Josére.
21 Ito yija yujicõri, macuacãre ĩ jacore cuni Israel sitaju ãmi wayiju José.
22 Ma wacuju tuoyiju José, "Herodes ñajacu macu Arquelao wame cutigu ĩ jacure
wasoagu Judea sitaju ñayiju", yija tuoyiju José. Iti tuocõri wa ãmobisiju ĩ itoju. Mucana
itoju cãiyiju ĩ. Ito bajiro cãicõri, "Galilea sitaju yu waja quena", yiyiju ĩ.
23 Galilea sitaju ejacõri, Nazaret wame cutiri cutoju ñagũ wayiju ĩ. Diore goti ĩsiri masa,
"Nazaret cuto gagu ñagũ yiguĩji Jesús", ĩna yi ucare ñajare ito bajiroti bajiyiju iti.

3

Yucu manoju Juan idé guri masu ĩ ña ucure gaye
(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Iti rodori ito bajija bero Juan masare idé guri masu Judea sitaju yucu manoju wayiju.
2 Itoju ejacõri masare riasogu, ado bajiro yiyiju ĩ:
—Nocõ mejeti ĩre tuorũnurãre ĩ rotiroju miojugu yiguĩji Dios. Ito bajiri mua ñeñaro yirise
tuoĩa bojori bujacõri jidicãña mua, yiyiju Juan masare.
3 Diore goti ĩsiri masu Isaías wame cutigu ĩ ucado bajiroti yiyiju Juan. "Ado bajiro yigu
yiguĩji", yirocu ucañi Isaías Juanre tuoĩa yugu:
Sĩgũ yucu manoju muare ado bajiro oca sẽoro gotigu yiguĩji: "Ñeñaro mua yirise jidicãña
mani Uju ĩ ejaroto riojua, mua ya usiju ĩ queno ña masitoni. Ñeñaro yirise jidicãcõri
quenarisejua tuoĩaña mua", yigu yiguĩji sĩgũ, yi ucañi Isaías, Juanre tuoĩa yugu.
4 Juan ĩ sãñaro yutabuju, camello joana suado ñayiju. Waibucu wiro ñayiju ĩ ya wecu
wiro. Rujiro ñimia bayiju ĩ. Ito yicõri joa gaye beroa ide idiyiju ĩ.
5 Ĩre tuorã masa jãjarã ejayijarã. Jerusalén gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame
cutirisa gãna cuni ejayijarã ĩre tuorã.
6 Ĩna ñeñaro yirise ĩna goti rẽtobuja, Jordán wame cutirisaju ĩnare idé guyiju Juan.

7 Jãjarã fariseo gaye tнoĩarã, ito yicõri saduceo gaye tнoĩarã cнni ĩna ejaja ticõri, ado
bajiro yiyijн Juan:
—Mнare yн idé gure ãmoboja mнa. Ãña rima juniro bajiro ñeñaro yirã ña mнa. Ado
bajiro tнoĩaboja mнa: “Dios waja ĩ seniri rнmн iti ejaroca manire waja senibiquĩji
Dios. Ñeñaro yirã mani ñabojarocati manire ti maicõri manire waja senibiquĩji Dios”, yi
tнoĩaboja mнa. Ñeñaro mнa yirise mнa jidicãbeja mнa tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios, yiyijн
Juan ĩnare.
8 Mнcana ado bajiro gotiyijн Juan:
—Ñeñaro mнa yirise jidicãcõri quenarise riti tнoĩa ñaña mнa. Ito bajiro riti yisotiba,
“Quenarisejнa tнoĩarã ñama ĩja”, masa mнare yi ti masitoni.
9 Ado bajiro yi tнoĩabesa mнa: “Abraham ñayorн janerãbatia gнa ñare waja gнare masogũ
yiguĩji Dios”, yi tнoĩabesa mнa. Ado bajiro bajia. Adi gũtana Abraham janerãbatia robo
bajiro ĩ godo weo ãmoja, godo weo masiguĩji Dios, yiyijн Juan ĩnare.
10 Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijн Juan:
—Comeana yucнre quẽarocн ñacãmi sĩgũ. Ito bajiri yucн queno rica manigũre ti bнjacõri
quẽagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri jeana soegн yiguĩji ĩ. Ado bajiro yireoni ña iti: “Masa ĩna
ñeñaro yirisere waja senirocн ñacãmi Dios. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirise jidicãbeja ticõri,
ĩnare ruyuriogн yiguĩji ĩ. Ito yicõri jeame ũjнrojн cõagũ yiguĩji Dios ĩnare”, yiyijн Juan
masare.
11 Gaje ado bajiro gotiyijн Juan:
—“Ãna ñama ĩna ñeñaro yirise jidicãrã”, yi ĩorocн idenati masare idé gua yн. Yн bero
rẽtoro ñasagн ejagн yiguĩji. Yн rẽtoro ñasagн ĩ ñajare ĩre bajiro rẽtoro ñasagн meje ña yн. Ĩama
mнare Espíritu Santo queo sãgũ yiguĩji ĩja. Ito bajiro mнare queo sãcõri queno mнare mнa
tнoĩaroti ejabнagн yiguĩji ĩ, yiyijн Juan masare.
12 Gaje ado bajiro gotiyijн Juan ĩnare:
—Yн bero ejagн trigo besegн bajiro yigн yiguĩji masare. Sĩgũ trigo otegн iti wirori coda
batecõri ajeri riti seo masiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ codaja bero iti wirorire jeamejн soeguĩji ĩ.
Yatirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ĩ soegori ajeriama trigo ĩ seorojн seogн yiguĩji ĩ.
Ito bajiro yigн yiguĩji mani Ʊjн adojн ejagн. Trigo beseado bajiroti besegн yiguĩji manire,
yi gotiyijн Juan masare.

Jesure idé gure gaye
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Iti rнmнri Galilea sitana wacõri Jordán wame cнtirisa ejayijн Jesús. Juan tнjн ejacõri:
“Yнre idé guya mн”, yiyijн Jesús ĩre.
14 Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩre idé gu ãmobisijн Juan. Ito bajiri ado bajiro yiyijн ĩ Jesure:
—Meje, mнáma yнre mн idé guja quena. Yнre idé gu rotibitirнja mн. Yн rẽtoro ñasagн ña
mн. Ito bajiri mнre idé gu masibea yн, yiyijн Juan Jesure.
15 Ĩ ito yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Jesús ĩre:
—Yнre mн idé gure ãmoa yн. Yнre mн idé guja ñajediro Dios ĩ rotiro bajiro cнdiana mani,
yiyijн Jesús Juanre.
—Baн ãmoa yн, yicõri Jesure idé guyijн Juan ĩja.
16 Jesús ĩ majaroca riti ũmacũjн macãrнcũro soje janayijн. Ũmacũjн Jesús ĩ ti mнorocati
bujare bajiгнna quedi sãja wadicõri Jesús joe quedi jeayijн Espíritu Santo.
17 Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro oca ruyuyijн ũmacũjн:
—Ãni yн Macн ñami, yн maigũ. Ĩre bнto wanнa yн, yi ruyuyijн oca ũmacũjн.

4

Rũmнa нjн Jesure ĩ нsirio codere gaye
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Jesús ĩ idé gu rotija bero yucн manojн ĩre ãmi wayijн Espíritu Santo. Itojн Jesús ĩ
ejaroca, "¿Diore riti cнdigн yiguĩjida Jesús?" yirocн ĩre нsirio codeyijн rũmúa нjн.
2 Jũarã masacõ rнmнri bare babicнti ñayijн Jesús yucн manojн. Itocõ bero ñiocõyijн
mнcana.
3 Ĩ ito bajijare, ĩre rнogн ejayijн rũmúa нjн:
—Riti Dios Macн mн ñaja adi gũtanati naju godo weogн yigнja mн, yiyijн ĩ Jesure.
4 Ito bajiro rũmú ĩre yibojarocati:
—Yibesa. Dios oca ado bajiro gotia: "Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios
ocana queno wanн quena ñarã yirãji masa", yi gotia Dios oca, yiyijн Jesús rũmúre.
5 Ĩ ito yiroca riti Jerusalénjн Jesure ãmi wayijн rũmúa нjн. Ito ejacõri mнcana Dios ya wi
jojeн Jesure ãmi mнja wayijн rũmú.
6 Ito ĩre ãmi mнja ejacõri ado bajiro yiyijн:
—Tнoya Jesús mн. Ado bajiro gotia Dios oca:
Ĩ ñaro gãna ángel mesare mнre code rotigн yiguĩji Dios. Mн quedi waja gũtagã jojeн quedi
jeacõri mн ya gнbo jeabe yirona mнre boca ãmirã yirãji ĩna, yi gotia Dios oca, yiyijн
rũmú Jesure.
Gaje ado bajiro yiyijн ĩ:
—Riti Dios Macн mн ñaja adojнna bubu quedi wacн yigнja mн, yi tobнayijн rũmúa нjн
Jesure.
7 Ĩ ito bajiro yibojarocati ado robojнa yiyijн Jesús ĩre:
—Mн ito bajiro yirisere cнdibicнja yн. Gaje ado bajiro gotia Dios oca tuti. Tite mн: "
'No bajiro Dios ĩ yija ticнja yн', yirocн ĩre нsirio codebesa", yi gotia Dios oca, yiyijн Jesús
rũmúre.
8 Ĩ ito yija tнocõri, cogн gũtagũ ũmaricн jojeн ãmi wayijн rũmú Jesure. Itojн ãmi ejacõri
adi sita gaye quenari cнtorire ĩo jeocõyijн rũmú Jesure.
9 Ito yicõri ado bajiro gotiyijн rũmú:
—Yнre rũcнbнogн mн yн riojo rijomunigãna ñini rũjũja, adi sita ñarocõti ñarise mнre
ĩsicнja yн, yi rнoyijн rũmúa нjн Jesure.
10 Ito bajiro ĩ gotibojarocati:
—Wasa Satanás mн. Ado bajiro gotia Dios oca: "Mani Ujн Diore riti rũcнbнocõri cнdija
quena", yi gotia Dios oca, yiyijн Jesús rũmúre.
11 Jesús ito ĩ yija tнocõri, wacoayijн rũmú ĩja. Ito yija bero ángel mesa Jesure ejabнarona
ejayijarã ĩja.

Galilea sitajн Jesús ĩ riasosнore gaye
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)

12 "Tubiara wijн ñami Juan", yire oca tнocõri Galilea sitajн tнdi wayijн Jesús.
13 Itojн ejacõri ĩ ñaro Nazaret wame cнtiri cнtojн tujabisijн Jesús. Galilea wame cнtirita
tнnima tн Capernaum wame cнtiri cнtojн ñarocн wayijн Jesús. Sõjн meje ñayijн Zabulón
sita ito yicõri Neftalí sita cнni.
14 Iti cнtojн Jesús ĩ ñaja Diore goti ĩsiri masн Isaías wame cнtigн ĩ ucayore rẽtayijн ĩja.
Jesure tнoĩa yugн ado bajiro ucayoñi Isaías:
15 Jordán jodejн Galilea wame cнtirita ñacн. Itira tнnima tн ñacн Zabulón sita ito yicõri
Neftalí sita. Iti sitajн ñarã judio masa meje ñarãji ĩna.
16 Diore masibiticõri rãitĩaro bajiro ñarãji ĩna. Ito bajicõri sĩgũ queno busugнre ti wanнrã
yirãji ĩna. Diore masimena ñari godanare bajiro bajirãji ĩna. Ito bajiri busugн ĩ
ejaja ticõri, wanнrã yirãji ĩna. Ĩna tнo masiroca yigн yiguĩji ĩ. Ito bajiri mama rнmн
bajiro ejaro yiroja ĩnare, yi ucayoñi Isaías.
Ĩ ucare bajiroti iti sitajн ejayijн Jesús.
17 Iti sitajн ejacõri masare Dios oca riaso ucusнoyijн Jesús. Ado bajiro gotiyijн:

—Yoari mejeti ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri mʉa ñeñaro yirisere jidicãcõri mama ʉsi wasoaya mʉa, yi masare riaso ucuyijʉ Jesús.

Wai jori masa jʉariarãre Jesús ĩ jire gaye
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)

18 Itajura Galilea wame cʉtirita tʉnima wa ucugʉ wayijʉ Jesús. Ito wacʉjʉ tiyijʉ Jesús, Simón Pedro ito yicõri ĩ ocabaji Andrésre cʉni. Wai jori masa ñayijarã ĩna. Yori yucʉrina wai waya ñayijarã ĩna.
19 Ĩna tʉ ejacõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Yʉ rãca waya. Masare jirã yirãji mʉa, Diore ĩna masitoni, yiyijʉ Jesús ĩnare.
20 Ĩ ito yirocati yori yucʉri cũcõri, ĩ rãca sʉya wayijarã ĩna.
21 Ito yija ito sõjʉa bʉsa wa remoyijʉ Jesús. Jabeto wa remocõri tiyijʉ Jesús, Santiago, ĩ ocabaji Juanre cʉni. Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna jacʉ rãca cumajʉ yori yucʉri sia queno ñayijarã ĩna. Ĩnare ticõri ĩnare jiyijʉ Jesús.
22 Ĩ ito yija tʉocõri, cumajʉti ĩna jacʉre wagoyijarã ĩna. Ito bajiri Zebedeo rĩa Jesús rãca wacoayijarã ĩna ĩja.

Jãjarã masare Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.17-19)

23 Galilea sitajʉ riaso ucu jeoyijʉ Jesús. Co cʉto rʉyabeto judio masa minijuara wi sãjacõri oca quenarise, "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca gotiyijʉ Jesús masare. Ñajediro cõrãre ĩna cõrise bajiroti ĩnare yisioyijʉ Jesús.
24 Ito bajiro cõrãre Jesús ĩ yisioja Siria sita gãna cʉni tʉo jediyijarã ĩna. Ito bajiri ñajediro cõrãre ãmi ejayijarã Jesús ĩ yisiotoni. Jeyaro ñarise cʉtirãre ãmi ejayijarã ĩna. Rũmʉ́ sãjagoana, ʉsi jedi quediana, ruduanare cʉni ãmi ejayijarã Jesús ĩ yisiotoni. Ĩna cõrise bajiroti ĩnare yisioyijʉ ĩ.
25 No Jesús ĩ waro jãjarã masa ĩre sʉya wayijarã. Tite. Galilea sita gãna, Decápolis cʉto gãna, Jerusalén cʉto gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jordán wame cʉtirisa sidʉja gãna cʉni Jesure sʉya wayijarã ĩna.

5

Tʉria ñacõri masare Jesús ĩ riasore gaye

1 Jãjarã masare ticõri tʉria maja wayijʉ Jesús. Itojʉ maja wacõri rujiyijʉ Jesús. Ito yija ĩ rãca riasotirã ĩ tʉ minijuayijarã.
2 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare riasoyijʉ Jesús:

Mani wanʉ quenaroca yiroti gaye
(Lc 6.20-23)

3 —"Jaje rʉya Dios oca queno yʉ masi jeoroti", mʉa yi tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Dios ĩ rotirojʉ ejacõri ĩ rãca rotirã yirãji mʉa.
4 'Adocãta tʉoĩa riorã mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ mʉa tʉoĩa riorise rẽtogũ yiguĩji Dios.
5 '"Gãjerã rẽtoro ñasagʉ meje ña yʉ", mʉa yi tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Dios ĩ goticãdo bajiroti queno bʉjarã yirãji mʉa.
6 'Adocãta Diore cʉdi jeo ãmorã mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Mʉare ejabʉagʉ yiguĩji Dios, ĩre mʉa cʉdi jeo masitoni.
7 'Gãjerãre ti maicõri mʉa queno yija, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Dios cʉni mʉare ti maicõri mʉare queno yigʉ yiguĩji ĩ.
8 'Dios ĩ ãmoro bajiro riti quenarise mʉa tʉoĩaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ Diore tirã yirãji mʉa.

9 'Adocãta oca quenori masa mʉa ñaja, wanʉ quenarã yirãji mʉa. Ijajʉ, "Yʉ rĩa ña mʉa",
yigʉ yiguĩji Dios.
10 'Diore mʉa cʉdire ticõri, gãjerã mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, wanʉ quenarã yirãji mʉa.
Ijajʉ Dios ĩ rotirojʉ ejacõri, ĩ rãca rotirã yirãji mʉa.
11 'Yʉre mʉa cʉdire ticõri, gãjerã mʉare aja tudija, mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, ito yicõri
mʉare ĩna bʉsitubojaja cʉni, wanʉ quenarã yirãji mʉa.
12 Diore goti ĩsiri masare cʉni ito bajiroti ñeñaro yiyijarã masa jane mejejʉ cʉni. Itire
masicõri queno wanʉ quenaña mʉa. Ijajʉ Dios tʉ ejacõri ñajediro ĩ seo ĩsirisere queno
bʉjarã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Moa oca quenarise robo bajiro bajirã ña mani, quenarise mani yija, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Moa ba ãmoama masa. Ito bajibojarocati iti ocabeja ñe waja ma moa. Jʉaji iti ocarise
ejabeto yiroja. Iti ocarise jedija ticõri, itire cõacõrãji masa. Ito yicõri itire cʉdarã yirãji
ĩna. Moa bajiro bajirã ña mani cʉni. Mani queno yija ticõri, mani bajiro queno yi ãmorãji
gãjerã cʉni. Ito bajibojarocati mani queno yibeja, "Diore tʉorũnʉña mʉa cʉni", mani yi
riasobojaja manire tʉo ãmomenaji gãjerã, yiyijʉ Jesús.
14 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—Ñami bʉto rãitĩari ñami iti ñaja sõjʉ jea iti busuja queno ruyuroja. Tʉria joe mani cʉto
menija masa jeyaro tirã yirãji jea iti busurise. Ito bajiroti mani queno yija masa jeyaro
tirã yirãji ĩna.
15 Sĩabusuorise mani sĩaja sotʉ rocajʉ cũmenaji mani. Sĩabusuorise sĩacõri ũmacũjʉ cũrã
yirãji mani ñajediro iti wi gãna ĩna titoni.
16 Ito bajiroti queno yiya mʉa "Queno yirã ñama Diore tʉorũnʉrã", yi ti masirã yirãji
masa jeyaro. Mʉa queno yirise ticõri mani Jacʉ ũmacũjʉ gagʉre wanʉ rũcʉbʉorã yirãji
masa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Moisés ñayorʉ ĩ rotirise Jesús ĩ riasore gaye

17 '"Moisés ñayorʉ ĩ rotirise ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna riasorisere cõarocʉ wadiñi
Jesús", yi tʉoĩabesa mʉa. Itire cõarocʉ meje wadia yʉ. Ĩna riasorisere mʉa queno tʉoĩatoni
wadibʉ yʉ.
18 Riti mʉare gotia yʉ. Dios ĩ rotirise ñajediro ñatĩñaro yiroja. Adi macãrʉcũro jediroto
riojʉa co wame godo cʉtibeto yiroja. Ñajediro Dios ĩ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja.
19 No Dios rotirisere jabeto cʉdibicʉ, "No yibea mani cʉdi jeobeja cʉni", yi riasogʉ
quenabeami. Dios rotirojʉ ejacõri ñasagʉ meje bajiro ñagũ yiguĩji ĩocũ. No Dios rotirise
cʉdicõri, "Jeyaro ĩ rotirise mani cʉdi jeoja quena", yi riasogʉ ĩ ñami quenagũ. Ito bajiri
Dios rotirojʉ ejacõri ñasagʉ ñagũ yiguĩji ĩama.
20 Riti mʉare gotia yʉ. Judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarã
ĩna queno yibojado rẽtoro mʉa queno yibeja Dios rotirojʉ ejamenaji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩ
rãca riasotirãre.

Gãjerãre junisini tibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 12.57-59)

21 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—Jane mejejʉ gãna ĩna rotigore tʉogoana ña mʉa. Ado bajiro bajia iti: "Gãjire sĩabesa.
No gãjire sĩagũti ĩre waja senigũ yiguĩji Dios", yi rotiyijʉ Moisés ñayorʉ.
22 Yʉama ado bajiro mʉare goti remoa: No gãjire junisini tigʉre waja senigũ yiguĩji oca
quenori masʉ. No gãjire bʉsitugʉre waja senirã yirãji oca quenori masa. No, "Rocati
mecʉri masʉ ña mʉ. Jeame ũjʉrojʉ warʉja mʉ", yigʉti ĩjʉare waja senirocʉ ĩre cõagũ
yiguĩji Dios jeame ũjʉrojʉ, ya yʉ mʉare.

23 'Itire masicõri, gaje ocare cнni tнoĩaña mнa. Diore rũcнbнorã ĩna soe ĩsira casabojн
ejacõri, "Gãji rãca oca cнtia yн", mнa yi tнoĩa bнjaja Diore rũcнbнorona ecarнre sĩacõri
soebeja maji.
24 Itire cũña maji. Itire cũcõri oca quenorona mнa baba tн wasa. Ĩ rãca oca quenocõri
Diore soe ĩsirona tнdi waja quena, ya yн mнare.
25 'Gaje ado bajiro bajia. Gãji mнare ĩ seti yija oca quenori masн tнjн mнa ejaroto riojнa
oca quenoña mнa. Oca quenori masн tн ejamenati mнa oca quenobeja ĩ mнare poreciare
ĩsigũ yiguĩji. Ĩna poreciajн mнare tubiarã yirãji.
26 Riti mнare gotia yн. Ñeñaro mнa yigore mнa waja yi jeobeto riojнa budimena yirãji
mнa. Iti robo bajiroti bajia Dios waja seniri rнmн ejaroto riojнa ĩ rãca mнa oca quenobeja,
ya yн mнare, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Gãji manojore rũcнbнoya, yi Jesús ĩ riasore gaye

27 Mнcana gaje ado bajiro gotiyijн Jesús:
—Jane mejejн gãna ĩna rotigore tнogoana ña mнa. Ado bajiro bajia: "Gãji manojo rãca
ajebesa", yi rotiyijн Moisés ñayorн.
28 Yнama ado bajiro mнare goti remoa: No romiore ãmotigн ĩ tнoĩarisena isore ajegн
bajiro yami ĩocũ, ya yн mнare, yiyijн Jesús.
29 'Mнa ya riojocadнja cajeana ticõri ñeñaro mнa yi ãmoja iti cajeare ruacõña. Itire
ruacõri cõatẽña. Manire co dнja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jнa cajea,
cajea cнtirã ñabojarãti jeame ũjнrojн mani waja, rẽto bнsaro quenabeto yiroja.
30 Mнa ya ãmona ñeñarise mнa yija, itire jatacõña. Itire jatacõri cõatẽña. Manire co dнja
ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jнa ãmo, ãmo cнtirã ñabojarãti jeame ũjнrojн
mani waja, rẽto bнsaro quenabeto yiroja. "Mнa ñeñaro yirise jidicãña mнa", yirocн ito
bajiro yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Manojore jidicãbesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

31 Mнcana ado bajiro gotiyijн Jesús:
—Gaje ado bajiro gotia jane mejejн yigore: "Ʊmнgũ ĩ manojore ĩ cõa ãmoja papera
ucarнja ĩre: Adio rãca manojo cнtibojagнti isore cõagũ ya yн. Yн manojo meje ñamo ĩja,
yi ucarнja ĩre", yi gotia jane mejejн yigore.
32 Yнama ado bajiro mнare gotia: Sĩgũ ĩ manojo gãji rãca ajebitigoro ñabojarocati isore
ĩ cõaja, isore bнto ñeñaro yami ĩocũ. Gãji rãca iso manнjн cнtibojaja ĩre ajego yigõji iso. Ito
yicõri no iso rãca manojo cнtija isore ajegн yiguĩji ĩ, yi gotiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Riojo mani gotija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

33 Mнcana gaje gotiyijн Jesús:
—Jane mejejн gãna ĩna rotigore tнogoana ña mнa. Ado bajiro bajia iti: "Riti ado bajiro
yicнja yн", Diore mнa gotija mнa goticãdo bajiroti yiba, yi rotiyijн Moisés ñayorн.
34 Yнama ado bajiro mнare gotia: "Ado bajiro yicнja yн", yicõri, riojo yiba. "Yн goticãdo
bajiroti yicнja yн", yirocн "Riti gotia yн Dios ĩ ñaro riojo", yibesa itioni. Ĩ ñaro ña ĩ rotirojн.
Ito bajiri, "Riojo gotia yн", yibesa iti wame rãca. "Adi macãrнcũro riojo cнni, riti gotia yн",
yibesa itioni.
35 Adi macãrнcũro ña Dios yaro. Ito bajiri, "Riojo gotia yн", yibesa iti wame rãca.
"Jerusalén wame cнtiri cнto riojo cнni riti gotia yн", yibesa itioni. Mani Ʊjн ñasagн cнto
ña Jerusalén. Ito bajiri iti cнto wame rãca "Ado bajiro yicнja yн", yibesa.
36 "Yн ya rijoganati riojo gotia yн", yibesa itioni. Ñirise, botirise mani ya rijoga joa godo
weo masibea mani. Dios sĩgũti ñami itioni godo weo masigũ. Ito bajiri iti wame rãca, "Ado
bajiro yicнja yн", yibesa mнa.

37 Mani riojo gotija quena. Mani cʉdibeja cʉni riojo gotija quena. “Riti gotia yʉ”, yirona gaje mani goti remoja rʉ̃mʉ́a ʉjʉ ejabʉarisena goti remoa mani, yi gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Sĩgʉ̃ ñeñaro manire ĩ yija gãmebeja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.29-30)

38 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Jane mejejʉ gãna ĩna rotigore tʉogoana ña mʉa. Ado bajiro bajia iti: “Sĩgʉ̃ ĩ cajea jioja gãjire cʉni cajea jioja quena. Sĩgʉ̃ ĩ guji jabejasãja gãjire cʉni guji jabejasãja quena”, yiyijarã masa jane mejejʉ gãna.

39 Yʉama ado bajiro mʉare gotia. Sĩgʉ̃ ñeñaro mʉare ĩ yija ĩre gãmebeja. Ado bajirojʉa yiba. Sĩgʉ̃ rio mʉare ĩ jaja gaje dʉja cʉni rotiba.

40 Sĩgʉ̃ mʉ ya camisa ĩ ẽma ãmoja, rẽobeja ĩre. Ĩ ãmoro ãmicõto. Ito yicõri ĩre jai bʉsaro ĩsi remoña.

41 Sĩgʉ̃ ĩ ya gajeoni coji cõrecõ ĩ ũma rotija jʉaji cõrecõ ĩre ũma ĩsima. “Ado bajiro yʉre moa ĩsiña”, gãji mʉare ĩ rotija, ĩ rotiro rẽto bʉsaro ĩre moa ĩsija quena.

42 Noa mʉare gajeoni senirãreti ĩsicõaja quena. Sĩgʉ̃ mʉare wasoa ãmoja wasoaja quena. Ito yicõri “Mʉre ĩsicʉjʉ yʉ”, yija quena, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Mani wajanare cʉni mani ti maija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.27-28,32-36)

43 ’Jane mejejʉ gãna ĩna bʉsigore tʉogoana ña mʉa cʉni. Ado bajiro bajia iti: “Mʉa babare queno ti maiña. Ito yicõri mʉa wajacʉre ti teya”, yiyijarã masa jane mejejʉ gãna.

44 Yʉama mʉare ado bajiro gotia: “Mʉa wajanare ti maiña. Ĩnare queno yiya. Mʉa tõbʉjaroca yirãre yiari Diore bʉsi ĩsiña”, ya yʉ mʉare.

45 Ito bajiro mʉa yija mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ rĩa ñarã yirãji mʉa, ĩ ãmoro bajiro riti mʉa yisotija. Masa ñajedirore queno ejabʉami Dios. Ĩre cʉdimenare cʉni ejabʉami ĩ. Ĩ ñami quenarã, ñeñarãre cʉni ũmacañi busuroca yigʉ. Ĩ ñami riojo cʉdirã, riojo cʉdimenare cʉni ide queo ĩsigʉ̃.

46 Mʉare ti mairãre riti mʉa ti maija ñe waja ma iti. Ito bajiro mʉa yija ticõri, mʉare waja yibiquĩji Dios. Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa ĩnare mairãre riti ti mairãji ĩna cʉni. Ĩnare bajiro yibesa mʉa. Mʉare ti terãre cʉni maija quena.

47 Mʉa ñarãre riti mʉa seniĩaja, ñe waja ma. Diore masimena cʉni ito bajiroti yirãji ĩna cʉni.

48 Mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ, coji ñeñaro yiĩabicʉ ñami ĩ. Ĩre bajiroti yiya mʉa cʉni, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

6

Gãjerãre mani ejabʉaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

1 ’Queno mʉa yija, “Queno yama ĩna”, yijaro gãjerã yirona meje, queno yiba mʉa. Masa tiro riojo riti, “Ãni ñami queno Diore cʉdigʉ”, mʉa yi ĩobojaja ñe waja bʉjamenaji mʉa, ũmacʉ̃jʉ mani Jacʉ Dios tʉjʉ mʉa ejaja.

2 Ito bajiri bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉaja masa jeyarore goti batobeja. Ito bajiro yama minijuara wijʉ, marijʉ cʉni, “Yiro robo yirã ña gʉa”, yibojarãti yiro robo yimena. Bojoro bʉjarãre ĩna ejabʉaja, “Queno yirã ñama”, masa ĩna yitoni yama ĩnaõna. Riti mʉare gotia yʉ. Ito bajiro ĩna yirisenati waja bʉjacãma ĩna. Ñe gaje bʉja remomenaji Dios tʉjʉ. Ĩnare masa rʉ̃cʉbʉobojarocati Dioama ĩnare rʉ̃cʉbʉobicʉ yiguĩji.

3 Mʉama bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉaja, masa ĩna masibeto ito yicõri mʉa baba ñasagʉ ĩ masibeto masare ejabʉaja quena.

4 Reco meje masa ĩna tibeto bojoro bʉjarãre ejabʉaba mʉa. Masa ĩna tibeto bojoro
bʉjarãre mani queno yija, ti masiguĩji Dios manire. Ito bajiri waja yigʉ yiguĩji manire,
yiyijʉ Jesús ĩnare.

Diore mani seniroti Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.2-4)

5 'Diore mʉa bʉsija, "Yiro robo yirã ña gʉa", yibojarãti yiro robo yimena bajiro Diore
bʉsibeja mʉa. Ĩnama minijuara wijʉ Diore ĩna bʉsija rʉ̃gõcõri bʉsirãji. Ito yicõri ma
tʉnima masa ĩna titoni Diore bʉsirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yirisenati waja bʉjacãma
ĩna. Ñe gaje bʉja remomenaji ĩna Dios tʉjʉ. Ĩnare masa rʉ̃cʉbʉobojarocati Dioama ĩnare
rʉ̃cʉbʉobicʉ yiguĩji.
6 Mʉama Diore mʉa bʉsija, mʉa ya sõa sãjacõri soje biaya maji. Ito bajiro yicõri mani
Jacʉ rãca riti bʉsiba mʉa. Ito bajiro masa mano mʉa yija ticõri, mani Jacʉ mʉare waja
yigʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
7 'Diore masimena ĩre ĩna bʉsija, coji gayeti bʉsimʉcʉtiama ĩna. "Bʉto mani
bʉsimʉcʉtija Dios manire tʉogʉ yiguĩji", yi tʉoĩa bʉsibojarãji ĩna.
8 Ĩnare bajiro yibeja mʉama. Ñe manire rʉyarise mani seniroto riojʉajʉ masicãguĩji
Dios.
9 Ito bajiri Diore mʉa bʉsija, ado bajiro bʉsiba:
Gʉa Jacʉ, ũmacʉ̃jʉ gagʉ ña mʉ. Mʉ wame masicõri masa ñajediro rʉ̃cʉbʉojaro ĩna.
10 Masa jeyaro Ʉjʉ mʉ ñaroti rʉmʉ ejare ãmoa gʉa. Ũmacʉ̃jʉga tuti cʉni mʉ ãmoro bajiroti
ñayija. Ito bajiri adi tutijʉ cʉni mʉ ãmoro bajiro riti ñare ãmoa gʉa.
11 Co rʉmʉ rʉyabeto gʉa baroticõti gʉare naju ĩsiña.
12 Gʉa ñeñaro yirisere ãcabojoya. Gʉa cʉni ito bajiroti gʉare ñeñaro yirãre ãcabojoa.
13 ¿No bajiro yʉre cʉdirã yirãjida ĩna? yi tʉoĩabesa gʉare. Gʉa ñeñaro yibititoni gʉare
ejabʉaya. Mʉ ña ʉjʉ ñatĩñarocʉ. Mʉ ña bʉto masitĩñare gaye rʉcotĩñarocʉ. Mʉ ña
masa jeyaro ĩna rʉ̃cʉbʉotĩñarocʉ. Itocõ ña. Amén. Ito bajiro Diore mʉa bʉsija
quena, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
14 'Mʉare ñeñaro yirãre ĩna ñeñaro yirisere mʉa ãcabojoja, mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ mʉa
ñeñaro yirise ãcabojogʉ yiguĩji ĩ cʉni.
15 Gãjerã ĩna ñeñaro yirisere mʉa ãcabojobeja mani Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ cʉni mʉa ñeñaro
yirisere ãcabojobicʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Bamena riti Diore mani bʉsiroti Jesús ĩ riasore gaye

16 'Diore tʉoĩa ãmorã bamena riti ĩre mʉa bʉsija, masa ĩna tiro riojo bojori bʉjabeja mʉa.
"Yiro robo yirã ña gʉa", yibojarãti yiro robo yimena bamena riti Diore ĩna senija, masa
ĩna tiro riojo bojori bʉjacã ĩna. Masa ĩna ti masitoni bojori bʉjabojacã ĩna. Riti mʉare
gotia yʉ. Itinati waja bʉjacãma ĩna. Ñe gaje bʉja remomenaji ĩna Dios tʉjʉ. Ĩnare masa
rʉ̃cʉbʉobojarocati Dioama ĩnare rʉ̃cʉbʉobicʉ yiguĩji.
17 Bamena riti Diore mʉa bʉsija, joa cʉni queno siro, rio cʉni queno coe yiba mʉare
masa ti masime yirona.
18 "Bamena riti Diore bʉsirã ñama ĩna", masa yibe yirona wanʉ quenama. Mani Jacʉ
mani rãca ñagʉ̃ ĩ sĩgʉ̃ti masitĩñagʉ̃ yiguĩji. Gãjerã masibeto ĩ sĩgʉ̃ti masigʉ̃ yiguĩji. Ito bajiri
manire waja yigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ũmacʉ̃jʉ Dios tʉ quenarise mani bʉjaroti gaye
(Lc 12.33-34)

19 'Adi sitajʉ gajeoni jairo mio cũbesa. Adojʉ gajeoni mʉa mio cũbojarisere mʉtarãcã
barã yirãji gajeoni bari masa. Gajeoni jogaro yiroja, ito yicõri riniri masa rinirã yirãji.

20 Yʉ tija ũmacũjʉ mani Jacʉ tʉjʉ quenarise miojuja quena. Itojʉ gajeoni bari masa manaji. Gajeoni jogabetoja. Ito yicõri riniri masa cʉni ejamenaji. Ũmacũjʉ manire yiari queno yisotitĩñagũ yiguĩji Dios. Manire ĩ queno yirise jedibetoja.
21 Gajeoni mani rʉcorojʉ mani tʉoĩarise ñaro yiroja manire. Ito bajiri ũmacũjʉ mani Jacʉ tʉjʉ quenarise mani miojuja quena, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Mani ya cajea busurica robo bajiro bajia, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.34-36)

22 'Mani ya cajea queno iti ruyuja, mani tʉoĩarise queno sosaroja manire. Ticõri queno mani tʉoĩaja mani ya ʉsi cʉni quenaroja manire.
23 Ito bajibojarocati tibojarãti queno mani tʉoĩabeja, mani ya ʉsi cʉni quenabetoja manire. Rãitĩarojʉ mani rũgõro robo bajiro bajiroja manire. "Ado bajiro ãmoami Dios", yi masibojarãti Diore mani cʉdibeja, ĩre masirã meje ña mani. Ito bajiri bʉto bʉsa rãitĩarojʉ mani rũgõro robo bajiro bajiroja manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Diore mani rũcʉbʉoja niyerure bʉto josare ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 16.13)

24 'Cocati mani ʉjarã jũarãre cʉdi masibea mani. Jũarã ĩna ñaja sĩgũre queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sĩgũre queno cʉdirã yirãji mani. Gãjire queno cʉdimena yirãji mani. Iti robo bajiroti Diore mani cʉdija, niyerujʉare bʉto tʉoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bʉto tʉoĩaja Diore queno cʉdisabea mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩ rĩa masare tirũnʉgũ yiguĩji Dios, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 12.22-31)

25 'Gaje mʉare ado bajiro gotia yʉ: "¿Ñe bacõri catigʉti yʉ?" ito yicõri, "¿Ñe idicõri catigʉti yʉ?" yi tʉoĩabesa. "¿Ñejʉa sãñacõri ñagũti yʉ?" yi tʉoĩabesa. Manire rujeorʉ ñacõri mani baroti, mani idiroti cʉni ĩsi masiguĩji Dios.
26 Minia ũmacũjʉ wʉtirãre tʉoĩate mʉa. No õno otemenaji ĩna. Ito yicõri no õno bare miojumenaji ĩna. Ĩna baroti seomenaji ĩna. Ito bajiro ĩna bajibojarocati mani Jacʉ ũmacũjʉ gagʉ ĩnare bare ecaguĩji. "Minoa rẽtoro ñasarã ña mani Dios ĩ tija", ¿yi masibeati mʉa? Minoare ĩ tirũnʉja bʉto bʉsa manire tirũnʉgũ yiguĩji Dios.
27 "Yoa bʉsari cati ãmoa yʉ", yi mʉa oca jaija, ¿yoa bʉsaro catirã yirãjida mʉa? Meje, yoa bʉsari catimenaji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
28 '"¿Ñe sãñagũ yigʉjada yʉa?" yi tʉoĩa oca jaibesa mʉa. Joa gaye gore tʉoĩate mʉa. Iti go moabetoja. Ito yicõri iti sãñaroti suabetoja iti.
29 Ito bajibojarocati gore seyorise iti ñaroca yami Dios. Ʉjʉ Salomón ñayorʉ gajeoni jaigʉ ñabojagʉti go robo sãña jeobitiyoñi ĩ.
30 Gore seyorise iti ñaroca yami Dios. Goama seyorise ñabojaroti yoari mejeti siniaroja ũmacañi jeana. Iti siniaja ticõri, itire soerã yirãji masa. "Manire yutabuju ĩsiguĩji Dios", ¿yi masibeati mʉa? Ĩre queno tʉorũnʉsabea mʉa.
31 Ito bajiri, "¿Ñe barãti mani? ¿Ñe idirãti mani? ¿Ñe sãñarãti mani?" yi tʉoĩabitirʉja manire.
32 Diore masimena itire tʉoĩa oca jaicãbojama ĩna. Manireama mani Jacʉ ũmacũjʉ gagʉ ñacãmi, "Iti rʉya ĩnare", yiri masʉ.
33 "Dios ñami yʉ Ʉjʉ. Ĩ yagʉ ña yʉ", mani yi tʉoĩaja quena. Iti ña ñasarise. "Ĩre bajiro quenarise riti yi ãmoa yʉ", mani yi tʉoĩaja quena. Ito bajiro mani yija, iti jeyaro manire rʉyarise boca ãmirã yirãji mani.
34 "¿Jane busuri gaye ñe yigʉ yigʉjada yʉ?" yi tʉoĩa oca jaibesa. Co rʉmʉ rʉyabeto ricati riti bajiroja. Jane busuri oca ñaja mani rãca ñagũ yiguĩji Dios. Ito bajiri, "¿ñe yigʉ yigʉjada yʉ?" yi tʉoĩa oca jaibesa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

7

Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.37-38,41-42)

1 'Gãjerãre seti yibesa, Dios mнare ĩ seti yibe yirona.
2 Gãjerãre mнa seti yiro bajiroti mнare cнni seti yigн yiguĩji Dios. "Itocõ seti ña ĩnare",
gãjerãre mнa yiro bajiroti mнare cнni, "Itocõ ña seti", yi masigũ yiguĩji Dios.
3 "Ãnire jabeto seti ña", yibojarãti, "Gнare jai bнsaro seti ña", yi masibea mнa. Seti cнtirã
ña mнa cнni. Ado bajiro bajirã ña mнa. Tнote. Mнa babare cajeajн sũjuriacã iti ñaja ti
masia mнa. Ito bajibojarocati mнa ya cajeajн sita jaje iti sãña biaja, ti masibea mнa.
4 Mнa ya cajeajн sita iti ñabojarocati mнa babare cajeajн sũjuriacã ãmicãto yiboja mнa.
Mнamasireti bajirisereama ti masibea mнa.
5 "Yiro robo yirã ña gнa", yirã ñaboja mнa. Mнa ya cajeajн sita sãñarisere ãmicãña maji
cajero. Iti sita mнa ãmicãja berojнa queno ti masirã yirãji mнa. Ito yicõri mнa babare
cajeajн sũjuri ñarisere ãmicã masirã yirãji mнa. Ado bajirojнa bajia. Bнto ñeñaro yirise
mнa jidicãja berojнa, "Mн ñeñaro yirise jidicãña mн", yi masirã yirãji mнa babare, yiyijн
Jesús ĩnare.
6 'Bнto quenarise ña Dios oca. Ĩre ti terãre riaso josabeja. Yaiare quenarise ĩsibea mani.
Ĩnare mani ĩsibojaja, manire curutirã yirãji ĩna. Mнa ya ñaque perla wame cнtirisere yesea
wato cõacũbeja. Mнa cõacũja itire cнda aborã yirãji ĩna. Ito bajiroti Dios oca quenarise ĩre
ti terãre riaso josabeja ĩna tнo ãmobeja ticõri, yiyijн Jesús ĩnare.

Diore mani senija cнdigн yiguĩji, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 11.9-13; 6.31)

7 'Diore mani senija ĩsigũ yiguĩji. Ĩre mani ãmaja bнjarã yirãji. "Mнre bнsi ãmoa yн", mani
yija, bнsi rotigн yiguĩji manire.
8 No senigũti boca ãmiguĩji. No ãmagũti bнjagн yiguĩji. "Bнsi ãmoa yн", yigнreti bнsi rotigн
yiguĩji Dios, yiyijн Jesús ĩnare.
9 '"Naju ãmoa yн", yi mнa macн ĩ senija, ¿gũtagã ĩsirã yirãjida mнa? Meje gũtagã ĩsimenaji
mнa.
10 "Wai ãmoa yн", mнa macн ĩ yija, ¿ãña ĩsirãjida mнa? Meje ãña ĩsimenaji mнa.
11 Mнa ñeñaro yirã ñabojarãti mнa rĩare queno yirãji mнa. Ito bajiri itire masicõri mani
Jacн ũmacũjн gagн quenarise mani senija, "Manire ĩsi masiguĩji ĩ", yi tнoĩa mani, yiyijн
Jesús ĩnare.
12 'Gãjerã mнare queno yire mнa ãmoja ĩnare cнni queno yiya mнa. Ito bajiroti rotiyijн
Moisés ñayorн, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucayore cнni, yiyijн Jesús masare.

Eyabiti ma ña Dios tн wara ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.24)

13 'Dios tнjн mani eja ãmoja suari soje bajiri soje sãjarãji mani. Jeame ũjнrojн wara ma
jaja ma ñaroja, ito yicõri soje sãjarajн eyarijн ñaroja. Ito bajiri jãjarã warãji itijнre.
14 Catitĩñarã wara ma eyabiti ma ñaroja. Ito yicõri iti soje sãjarajн jaibiti soje ñaroja. Ito
bajiri coriarãti sãjarãji itojнre, yiyijн Jesús ĩnare.

Ricana sнori yucнgнre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.43-44)

15 '"Dios oca goti ĩsiri masa ña gнa", yibojarãre masiña mнa. Rнori masa ñama coriarã.
Mнa tн ĩna ejaja, oveja guamenare bajiro ejarãji ĩna. Ito bajibojarãti bнto yaia guarãre
bajiro ñarãji ĩna.
16 Ĩna yirisejн ticõri masirã yirãji mнa. Jota yucнrijн rica manoja нyé. Jota marijн rica
manoja higos wame cнtirise.
17 Ito bajiroti yucн quenarise, quenarise rica cнtiroja. Ito yicõri yucн quenabitigн
quenabiti rica cнtiroja.

18 Yucн quenabitigн quenarise rica cнtibetoja. Ito yicõri yucн quenaricн ñeñarise rica cнtibetoja.
19 Yucнgн queno rica manigũre itigнre quẽacõri jeamejн soerã yirãji mani.
20 Ito bajiroti masare cнni ĩna yirise ticõri ĩnare ti masirã yirãji mнa, yiyijн Jesús ĩnare.

Dios ĩ rotiro ñasarijн eja jedimenaji masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.25-27)

21 'Jãjarã, "Gнa Ʊjн ña mн", yibojarãti coriarãti ũmacũjн yн Jacн ĩ rotirojн ejarã yirãji ĩna. Yн Jacн ĩ ãmoro robo bajiro yirã riti ejarã yirãji.
22 Iti rнmн iti ejaroca jãjarã ado bajiro yibojarã yirãji: "Gнa Ʊjн mн rotire rãca riti Dios oca bнsisoticн gнa. Mн rotire rãca rũmúa sãñarãre bucõacн gнa. Ito yicõri mн wame rãca jaje tiyamani ĩocн gнa", yibojarã yirãji ĩna yнre.
23 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro ĩnare yigн yigнja yн: "Yн ñarã meje ña mнa. Mнare masibea yн. Yнre wa camotadicoasa mнa. Ñeñaro yiana ña mнa", yigн yigнja yн ĩnare, yiyijн Jesús masare.

Yнre queno tнorũnнrã sita bнtirojн wi menirã robo bajiro bajirã ñama, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 1.22; Lc 6.47-49)

24 'Yнre tнocõri yн rotiro bajiro yigн, ĩocũ ñami queno tнoĩagũ. Ĩ ñami sita bнtirojн wi menirнõcũ robo bajiro bajigн.
25 Sita bнtirojн wi ĩ menija bero ide quediyijн. Riari jue jaiyijн. Ito yicõri bнto mino wẽayijн. Ito bajibojarocati sita bнtirojн ñacõri cadabisijн iti wi.
26 Yнre tнobojagнti yн rotiro bajiro yibicн, tнoĩa masibicн ñami ĩocũ. Ĩ ñami sita jujurojн wi menibojarн robo bajiro bajigн.
27 Iti wi ĩ menija bero ide quediyijн. Riari jue jaiyijн. Ito yicõri mino wẽayijн. Ito bajiri sita jujurojн ñacõri wi jujayijн, yiyijн Jesús masare.
28 Ito bajiro Jesús masare ĩ bнsija bero rujн нcayijarã ĩna.
29 Judio masa rotirise riasori masare bajiro meje queno bнsa riasoyijн Jesús. Dios ĩ cũre rãca ñasarise ĩ riasojare rujн нcayijarã ĩna masa.

8

Rujн cami jogagнre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

1 Jesús ĩ tнria roja ejaroca jãjarã masa sнyayijarã ĩre.
2 Ito ĩ waroca sĩgũ ĩ ya rujн cami jogagн Jesure canamнoyijн. Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyijн. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩ Jesure:
—Yн Ʊjн, yн ya cami mн ya ãmoja, yagнja mн, yiyijн ĩ Jesure.
3 Ĩ ito yija tнocõri, ĩ ya ãmona moa jeoyijн Jesús.
—Ãmoa yн. Mн ya cami yacнja yн, yiyijн Jesús ĩ ya rujн cami jogagнre:
Ito bajiro Jesús ĩ yirocati ĩ ya cami yaticoayijн ĩre.
4 Ito yicõri ado bajiro rotiyijн Jesús ĩre:
—Tнoya, gãjerãre goti batobeja. Riojo wacõri paire ĩotẽña. Moisés ĩ rotiyoado bajiroti ecarнre sĩacõri Diore yiari soe ĩsima. Ito mн yija ticõri, "Cami yaticoañi", yirã yirãji masa, yiyijн Jesús ĩ ya rujн cami jogagognre.

Surara нjн ya moari masнre Jesús ĩ yisiore gaye
(Lc 7.1-10)

5 Capernaum wame cнtiri cнto Jesús ĩ ejaroca sĩgũ surara нjн ĩ tнjнa wayijн. Romano masн ñayijн ĩ. Jesús tн ejacõri ado bajiro ĩre josayijн:

6 —Tʉoya yʉ Ʊjʉ mʉ. Yʉ ya wijʉ yʉ ya moari masʉ cõ yosami. Bʉto juni wisi yosami,
yiyijʉ ĩ Jesure.
7 Ĩ ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:
—Ĩre yisiogʉ wacʉ yigʉja yʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.
8 Ito bajiro ĩ yiroca ado bajiro cʉdiyijʉ surara ʉjʉ, Jesure:
—Yʉ Ʊjʉ, ñasagʉ meje ña yʉ, yʉ ya wi mʉ sãjabojaja cʉni. Adojʉnati goti ñucaña mʉ. Ito
yirocati yʉ ya moari masʉ caticoagʉ yiguĩji.
9 Gãjerã yʉ ʉjarã roca gagʉ ña yʉ. Ĩna rotirise cʉdigʉ ña yʉ. Ito bajiri yʉ roca gãna yʉ
ya surara yʉ rotirã ñama yʉre cʉni. Sĩgʉ̃re, “Wasa”, yʉ yija waguĩji ĩ. Gãjire, “Waya”, yʉ
yija wadiguĩji ĩ. Ito yicõri yʉre ejabʉari masʉ ĩre yʉ rotija, ĩre yʉ rotiro bajiroti yiguĩji ĩ.
Adojʉnati mʉ goti ñucaja yʉ ya moari masʉ caticoagʉ yiguĩji, yiyijʉ ĩ Jesure.
10 Ito bajiro ĩ yija tʉo ʉcacõri, “Yʉre tʉorʉ̃nʉsacõami ãni”, yi ti masiyijʉ Jesús ĩre. Ito
bajiri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Riti mʉare gotia yʉ. Israel sita gãna wato ĩre bajiro yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ tiĩabiticʉ yʉ, yiyijʉ
Jesús masare.
11 Riti mʉare gotia yʉ. Jãjarã ũmacañi ĩ quedi sãjaro gãna ĩ joejearo gãna cʉni ũmacʉ̃jʉ
Dios ĩ rotirojʉ ejacõri ba rujirã yirãji ĩna. Abraham, Isaac, ito yicõri, Jacob ñayoana rãca
ba rujirã yirãji.
12 Israel sita gãna Dios rotirojʉ ejaboanare rãitĩarojʉ ĩnare cõagʉ̃ yiguĩji ĩ. Itojʉ ejacõri
ñeñaro tõbʉjarã yirãji. Ito bajiri oticõri bʉto tʉoĩa oca jairã yirãji, yiyijʉ Jesús masare.
13 Ito yija surara ʉjʉre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa. Yʉre mʉ tʉorʉ̃nʉro bajiroti mʉre moa ĩsiri masʉ caticoagʉ
yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito ĩ yirijʉti surara ʉjʉ ya moari masʉ ĩ ya wijʉ caticoayijʉ ĩ ĩja.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

14 Pedro ya wijʉ wayijʉ Jesús. Iti wi ejacõri, Pedro mañicõre tiyijʉ Jesús. Cama joejʉ iso
cõ jesaja tiyijʉ Jesús. Bʉto rujʉ yayijʉ isore.
15 Isore ticõri ãmo ĩ moaĩarocati rujʉ yarise jedicoayijʉ isore. Ito bajiri wʉmʉcõri masare
eca bocasʉoyijo iso.

Jãjarã ñarise cʉtirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

16 Iti rãioroca jãjarã rʉ̃mʉ́ sãñarãre Jesús tʉjʉ ãmi ejayijarã masa. Ito ĩna bajija ticõri, coji
ĩ bʉsirisenati rʉ̃mʉ́are bucõacõyijʉ Jesús. Ito yicõri ñarise cʉtirãre yisioyijʉ Jesús.
17 Ito bajiro rẽtayijʉ Isaías Diore goti ĩsiri masʉ ñayorʉ ĩ goticãdo bajiroti. Ado bajiro
yiyijʉ Isaías ñayorʉ: “Manire rujʉ gajajuarise ito yicõri mani rujʉ ñarise cʉtirise yisiogʉ
yiguĩji”, yiyijʉ Isaías ñayorʉ yʉre tʉoĩa yugʉ, yiyijʉ Jesús masare.

Jesure tʉo sʉya ãmorã
(Lc 9.57-62)

18 Jãjarã masa ĩ tʉjʉ ĩna gãni biaja ticõri, “Gaje dʉjajʉ jẽa wato mani”, yiyijʉ Jesús ĩ rãca
riasotirãre.
19 Ĩna waroto riojʉa sĩgʉ̃ Moisés rotirise riasori masʉ, Jesús tʉ ejayijʉ:
—Riasori masʉ, no mʉ waroti mʉre sʉya ãmoa yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
20 Ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:
—Buyairoare ĩna caniri goje ñacʉ. Wʉtirãre cʉni ĩna ya jibʉ ñacʉ. Ito bajibojarocati
Masa Rĩjorʉreama no cũñarajʉ ma ĩreama. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ. Ito bajiri yʉre mʉ sʉyaja
josari ñaroja mʉre, yiyijʉ Jesús ĩre.
21 Ito yija gãji Jesús rãca riasotiri masʉ ado bajiro yiyijʉ ĩre:
—Yʉ jacʉre codegʉ ña yʉ maji. Ĩ godaja bero mʉre sʉyacʉja yʉ maji, yiyijʉ ĩ Jesure.

22 —Adocãtati yʉre sʉyaja quena. Godarãma godarãmasiti gãmeri yujejaro. Jeyaro mʉ tʉoĩa oca jairisere jidicãcõri yʉre sʉyaja quena, yiyijʉ Jesús ĩre. Yʉre tʉorũnʉmena godacãnare bajiro bajirã ñama. Ĩnamasiti godarãre yujerã yirãji.

Minore, jacũrisere cʉni Jesús ĩ rẽtore gaye
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)

23 Ĩ ito yija bero cumajʉ ĩ rãca riasotirã rãca sãjayijʉ Jesús.
24 Itajura gʉdareco ĩna tʉjaroca mino bʉto wẽayijʉ. Ito bajicõri cumajʉ jacũsãyijʉ. Ito iti bajibojarocati canigũ yiyijʉ Jesús.
25 Ito iti bajija ticõri, ĩ rãca riasotirã ĩre yujioyijarã. Ĩre yujiocõri ado bajiro yiyijarã ĩna ĩre:
—Gʉa Ʉjʉ rujarã ya mani. Ito bajiri gʉare masoña, yiyijarã ĩna Jesure.
26 —¿No yija bʉto güiati mʉa? Yʉre queno tʉorũnʉbea mʉa, yiyijʉ ĩ ĩnare. Ito yija wʉmʉ rũgũyijʉ ĩ. Ito yicõri minore, "Wẽabesa", ito yicõri jacũrise, "Jacũbesa", yiyijʉ Jesús.
Ĩ ito yija bero ñe godo manoti tujacoayijʉ ĩja.
27 Ĩ rãca riasotiri masa itire ticõri rujʉ ʉcayijarã:
—¿Ñimʉõcũ masʉ ñatibe ãni? Mino wẽarise, ide jacũrise cʉni ĩ rotija tʉoa ĩre, yi tʉoĩayijarã ĩna.

Gadara gãna rũmʉ́a sãñarã oca
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

28 Itajura gaje dʉjajʉ Gadara wame cʉtiri sita ejayijarã ĩna. Ito ĩna ejaroca jũarã ũmʉa masari cumajʉ budi wadiyijarã. Ito yicõri Jesús tʉ eja rũgũyijarã ĩna. Jũarãjʉti rũmʉ́a sãñarã ñayijarã ĩna. Bʉto guarã ñayijarã ĩna. Ito bajiri ĩna tʉ rẽta masia mañijʉ.
29 Jesure ticõri ado bajiro awasãyijarã ĩnare sãñarã rũmʉ́a:
—Jesús, Dios Macʉ ña mʉ. ¿No yija gʉa tʉ wadiati mʉ? ¿Adocãta jeame ũjʉrojʉ gʉare cõacõri gʉa tõbʉjaroca yigʉ wadiri mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
30 Ito sõjʉa nocõ mejeti jãjarã ecana yesea ãma ba ñayijarã.
31 Yeseare ticõri ado bajiro Jesure josayijarã rũmʉ́a:
—Gʉare mʉ bucõaja, õa yeseare gʉare sãja rotiya, yiyijarã ĩna Jesure.
32 —Mʉare roticã yʉ. Wasa, yiyijʉ Jesús rũmʉ́are.
Ito ĩ yirocati ũmʉa jũarãjʉreti rũmʉ́a budicoayijarã ĩja. Ito yicõri yeseajʉare sãja wayijarã ĩna mʉcana. Yeseare ĩna sãjarocati tʉria ũmaquedi roja wacõri itajurajʉ quedi roacoayijarã ĩna. Ito bajiri ñarocõti ruja godacoayijarã ĩna ĩja.
33 Yeseare tirũnʉbojana ito iti bajija ticõri, güirã ũmaquedi wayijarã ĩna. Cʉtojʉ ejacõri, "Ado bajiro rẽtamʉ", yirona goti jeoyijarã ĩna. Rũmʉ́a sãñabojarãre ĩna rũmʉ́a budigore gaye goti jeoyijarã ĩna iti cʉto gãnare.
34 Ĩna ito bajiro gotija tʉocõri, Jesús tʉjʉare minijua wayijarã masa, iti cʉto gãna. Jesure güirã ĩ ware ãmorã ĩre josayijarã ĩna.

9

Rudurʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)

1 Ito yija mʉcana cumajʉ sãjayijʉ Jesús. Ito bajiri itajura gaje dʉja jẽa wacõri ĩ ya cʉtojʉ ejayijʉ.
2 Ito ĩ ejaroca rudurʉre cõrãre ĩna jeorona ĩre ãmi ejayijarã Jesús tʉ. "Yʉre queno tʉorũnʉrã ñama ĩna", yi ti masicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús rudurʉre:
—Oca sẽoña yʉ macʉ. Mʉ ñeñaro yirise ma mʉre ĩja, yiyijʉ Jesús ĩre.
3 Ito ĩ yija tʉocõri, ito gãna coriarã judio masa rotirise riasori masa ado bajiro tʉoĩayijarã: "Ito bajiro ĩ bʉsija, Diore rũcʉbʉobicʉ yami ĩ", yi tʉoĩayijarã ĩna.
4 Ito bajiro ĩna tʉoĩarise ti masicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—¿No yija ito bajiro ñeñaro tʉoĩati mʉa?
5 ¿Disejʉa ñati josasabiti mʉa tija? “Mʉ ñeñaro yirise coecoajʉ”, yʉ yija, ¿quena ñarojada mʉa tʉoĩaja? “Wʉmʉña, wasa”, yʉ yija, ¿quena ñarojada? ¿Disejʉa ñati josasabiti mʉa tija?
6 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Adi sitajʉ Dios ĩ cũre rãca ña yʉ. Ito bajiri masa ñeñaro ĩna yirisere ãcabojo masia yʉ. “Riti Dios ĩ cũrʉ ña mʉ”, yʉre mʉa yi ti masitoni ado bajiro ya yʉ rudurʉre:
—Wʉmʉña. Mʉ ya cama ãmiña. Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa, yiyijʉ Jesús.
7 Ito ĩ yirocati rudurʉ ñabojarʉ wʉmʉyijʉ. Ito yicõri ĩ ya wijʉ wacoayijʉ ĩ ĩja.
8 Ĩ ito bajiro bajija ticõri, güiyijarã masa. “Adi sita gagʉre ĩ masirise jidicãñi Dios”, yi tʉoĩacõri, Diore rũcʉbʉoyijarã masa.

Mateore Jesús ĩ jire gaye
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

9 Itona wacõri yʉ Mateo tʉre ejaquĩ Jesús. Cʉto ñari masare moa ĩsigũ ĩnare niyeru boca ãmirijʉ ñacʉ yʉ. Yʉre ti bʉjacõri ado bajiro yiquĩ Jesús yʉre:
—Yʉ rãca waya, yiquĩ Jesús yʉre.
Jesús yʉre ito bajiro yija tʉocõri, ĩre sʉya wacʉ yʉ ĩja.
10 Yʉ ya wijʉ ejacʉ gʉa. Ito ejacõri basʉocʉ gʉa. Niyeru boca ãmi ĩsiri masa, ñeñaro yiri masa ñacã ĩna cʉni gʉa rãca barona. Jesús rãca riasotirã cʉni ñacã gʉa rãca barona.
11 Ito bajiro iti bajija ticõri, fariseo gaye tʉoĩarã gʉa rãca riasotirãre ado bajiro seniĩacã:
—¿No yija mʉare riasori masʉ niyeru boca ãmi ĩsiri masa ito yicõri ñeñaro yiri masa rãca bati? yicã ĩna.
12 Ito bajiro ĩna yija tʉoquĩ Jesús:
—Ñarise mana, cõmena cʉni ʉco masare ãmomenaji ĩna. Cõrã riti ʉco masare ãmarãji ĩna.
13 Dios oca tuti gaye ticõri tʉoĩaña mʉa. Ado bajiro gotia iti. “Gãjerãre mʉa tʉo maire ãmoa yʉ. Gãjerãre tʉo maibitibojarãti ecarʉre sĩacõri yʉre mʉa soe ĩsibojaja ñe waja ma iti”, yi gotia Dios oca tuti, yiyijʉ Jesús ĩnare. Queno yirãre jirocʉ meje adi sita wadicʉ yʉ. Ñeñaro yirãre ñeñaro ĩna yirise jidicãtoni gaje adi sitajʉ wadicʉ yʉ, yiquĩ Jesús ĩnare.

Bamenati Diore rũcʉbʉore gaye
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

14 Ito ñana Juan idé guri masʉ rãca riasotirã Jesure seniĩarona ĩ tʉ ejacã ĩna:
—Gʉa ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarã cʉni coji rʉyabeto Diore rũcʉbʉorã bamenati ĩre rũcʉbʉocʉ gʉa. ¿No yija mʉ rãca riasotirãma bare bamenati ĩre rũcʉbʉobeati ĩna? yicã ĩna Jesure.
15 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare goti masioquĩ Jesús:
—¿Sĩgũ ĩ ãmo siari rʉmʉ ĩ rãca wanʉrona ĩ ji ñucana ĩ rãca ñabojarocati bojori bʉjarã yirãjida ĩna? Bojori bʉjamenaji. Yʉ baba mesa cʉni bojori bʉjamenaji ĩna rãca yʉ ñarocama. Co rʉmʉ yʉre ĩna ñiaroti rʉmʉ ejaro yiroja. Yʉre ĩna ñiaja ticõri, bamenati yʉre yiari Diore senirã yirãji yʉ baba mesa, yiquĩ Jesús ĩnare.
16 ’Saya bʉcʉro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tũatu wato bʉcʉro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje bʉsa tadi waroja ĩja. Mame oca yʉ riasorise cʉni bʉcʉrã oca rãca tʉoĩa wisabesa.
17 Ʉyé mame ide wecʉ wiro bʉcʉ baju jiomenaji mani. Bʉcʉ baju mani jiojama wiro cuducoaroja. Ito yicõri idire wiro cʉni jʉajijʉ godaroja. Ito bajiro ʉyé mame ide wecʉ wiro mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri ʉyé ide, wecʉ wiro cʉni corocõ ñaro yiroja, yiquĩ Jesús ĩnare.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

18 Ito bajiro Jesús ĩ gotiroca riti sĩgũ judio masa ʉjʉ ejaquĩ Jesús tʉ. Jesús riojo ĩre rũcʉbʉogʉ ñini rũjũquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:

—Janeti yн maco нsi jedicoamo. Iso tн ejacõri isore mн moaĩaja tнdi caticoago yigõji iso, yiquĩ ĩ Jesure.
19 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre sнya waquĩ Jesús. Ito bajiri gнa ĩ rãca riasotirã cнni wacн.
20 Ito bajiro gнa waroca sĩgõ romio cõgõ Jesús jнdojнa eja rũgũcõ. Iso ñacõ romia ñarise cõgõ. Itire jнa gнbojeno rodori cõ ñayijo iso. Jesús jнdojнa ejacõri ĩ ya yutabuju gaja moaĩacõ iso.
21 "Ĩ ya yutabuju gaja yн moaĩajati caticoago yigoja yн", yi tнoĩari seyocõ iso.
22 Ito bajiro iso yija tнo masicõri, jнda rũgũquĩ Jesús. Ito yicõri ado bajiro isore gotiquĩ:
—Oca sẽoña yн maco. Yнre tнorũnнgõ ñacõri caticoajн mн ĩja, yiquĩ Jesús isore.
Ito bajiro ĩ yirocati tujacoacõ iso ĩja.
23 Ito yija bero yoa bнsari wacõri нjн ya wijн ejacн gнa. Yujerona basa ĩna menija ticн gнa. Ito yicõri ruje masa ĩna oca cнtirise ruyucн.
24 Jesús ado bajiro gotiquĩ ĩnare:
—Adijнre budigoya mнa maji. Adio macoacã cõgõ meje yamo. Canigõ yamo, yiquĩ Jesús ĩnare.
Ĩ ito yija tнocõri, ĩre ajacã ĩna.
25 Masa ĩna budigoja bero macoacã tн sãja wacõri isore ãmo tũa ñiaquĩ Jesús. Ĩ ito yirocati jaja rũjũcõ iso.
26 Ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, iti sita ñarocõti oca batacн.

Jũarã cajea timenare Jesús ĩ yisiore gaye

27 Itojн gнa waroca cajea timena jũarã awasã sнyacã Jesure:
—Gнare ti maiña David ñayorн janerãbatia janami mн, yicã ĩna Jesure.
28 Wijн gнa sãja ejaroca ĩna jũarã cajea mana cнni sãja ejacã. Ito bajiri ĩnare ado bajiro seniĩaquĩ Jesús:
—"Gнa ya cajea tiroca yigн yiguĩji Jesús", ¿yi tнoĩati mнa? yiquĩ Jesús ĩnare.
—Ito bajiroti tнoĩa yн Ʊjн gнa, yicã ĩna Jesure.
29 Ĩna ito yijare, ĩna ya cajeajн moa jeoquĩ Jesús:
—Yнre mнa tнorũnнro bajiroti mнa ya cajea tiroca ya yн, yiquĩ Jesús ĩnare.
30 Ito ĩ yirocati ĩna ya cajeari ticoacã ĩna. Ito yicõri sẽoro ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Queno tнoĩama. Gãjerãre goti batobeja, yiquĩ Jesús ĩnare.
31 Ito bajiro ĩ yibojarocati yoari mejeti wacõri goti batoyijarã ĩna iti sita gãnare Jesús ĩ yigorere.

Bнsibicнre ĩ bнsiroca Jesús ĩ yire gaye

32 Itijнna ĩna wasнoroca coriarã ejacã masa bнsibicнre ãmi ejarã. Rũmú sãñagũ ñaquĩ ĩ.
33 Jesús rũmúre ĩ bucõaja bero bнsibicн ñabojarн bнsisнoquĩ ĩja. Itire ticõri rujн нcacã masa. Ito bajicõri ado bajiro yicã ĩna:
—Israel sitajн ado bajirise tiĩabiticн gнa maji, yicã ĩna.
34 Fariseo gaye tнoĩarãma ado bajiro yicã:
—Ãniõcũ rũmúa нjн ĩ masirisena rũmúare bucõami ãni, yicã ĩna.

Masare Jesús ĩ tнo maire gaye

35 Co cнto rнyabeto gнa ejarocõ cнri cнtori, mнtari cнtori cнni minijuara wijн masare riasoquĩ Jesús. "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire gaye masare riasoquĩ Jesús. Masa jeyaro ĩna ñarise cнtirisere yisioquĩ Jesús.
36 Masa ĩna cõja, ĩna bojori bнjaja ticõri, ĩnare ti maiquĩ Jesús. Jesús ĩ tija oveja нjн mana robo bajiro bajirã ñacã ĩna.
37 Ito yija gнare ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti mнare gotia yн. Jaje ote bнcнa. Ito bajibojarocati coriarãti ñama itire ãmiri masa.

38 Ito bajiri ote ʉjʉre seniña, moari masare ĩ cõatoni, yiquĩ Jesús gʉare. Ito bajiro ĩ gotija
ado bajiro yireoni yiri seyoquĩ Jesús: Jãjarã ñama maji coji Dios ocare tʉoĩa yimena. Ito
bajibojarocati coriarãti ñama ĩnare ĩ oca gotirona. Ito bajiri Diore seniña jãjarã bʉsa gotiri
masare ĩ cõatoni.

10

Jʉa gʉbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

1 Ito yicõri gʉa jʉa gʉbojeno ñarãre jimiojuquĩ Jesús. Ito bajiro gʉare jimiojucõri rũmʉ́a
sãñarãre bucõa rotiquĩ ĩ. Ito yicõri masa jeyaro ĩna ñarise cõrisere gʉare yisio rotiquĩ ĩ. Ito
bajiro yicõri cõrãre gʉa yisio masiroca yiquĩ Jesús.
2 Adocõ ña gʉa jʉa gʉbojeno ñarã Jesús oca riaso ucutoni ĩ cũana. Tite mʉa. Cajero
Simón Pedro wame cʉtigʉ ito yicõri ĩ ocabaji Andrés, ito bero Santiago, ito bero ĩ ocabaji
Juan, Zebedeo rĩa ñama ĩna.
3 Bero Felipe, bero Bartolomé, bero Tomás, ito bero yʉ Mateo ʉjarãre yiari waja seni
ĩsibojacacʉ, ito bero Santiago, Alfeo macʉ ñami. Ito bero Tadeo.
4 Ito bero Simón, celote gaye tʉoĩagorʉ ñami ĩ, ito bero sʉsari Judas Iscariote. Ĩ ñami
Jesure ĩna ñiatoni gotirʉ.

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

5 Ado bajiro gʉa jʉa gʉbojeno ñarãre riaso ucu rotiquĩ Jesús:
—Judio masa meje ĩna ñari cʉtori riaso ucubeja mʉa. Samaria sita cʉtori cʉni wabeja
mʉa.
6 Quenogoroama Israel sita gãna tʉ wasa. Ĩna ñama oveja wisana robo bajiro bajirã.
7 "Yoari mejeti ĩre tʉorũnʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios", yi riaso ucuba mʉa.
8 Rujʉ jogarãre mʉa ti bʉjaja ĩnare yisioba mʉa. Gãjerã gaje ñarise cʉtirãre cʉni yisioba
mʉa. Godanare cʉni ĩna catiroca yiba. Rũmʉ́a sãñarãre cʉni ĩnare bucõama mʉa. Ito bajiro
mʉa yi masitoni waja manoti mʉare jidicã yʉ. Ito bajiro mʉare yʉ jidicãjare mʉa yirise
waja, waja senibeja mʉa cʉni, yiquĩ Jesús gʉare.
9 'Mʉa waja niyeru cujiri, oro cujiri, cobre cujiri ãmi wabeja mʉa.
10 Ito yicõri gajeoni sãra bajuri ãmi wabeja mʉa. Coro mʉa sãñaro riti ãmi waja. Gaje
gʉboco mʉa wasoaroti ãmi wabeja. Gajegʉ turigʉ ãmi wabeja. Diore moa ĩsirã mʉa ñajare
mʉa riasorãjʉa mʉare bare ĩna ecaja quena, yiquĩ Jesús gʉare.
11 'Jaja cʉto jaibiti cʉto cʉni mʉa ejaja, yiro bajiro tʉoĩagũre ãmama. Ĩocũ mʉa bʉjaja ĩ tʉ
canima mʉa. Iti cʉto gãnare mʉa riasoja ĩ tʉ riti ñama maji, mʉa waroto riojʉa.
12 Wijʉ mʉa ejaja, ¿ñati mʉa? yi seniĩacõri, "Queno ñaña mʉa", yiba.
13 Masa queno mʉare ĩna boca ãmija, ito bajiroti, "Queno ñaña mʉa", yi jidicãma ĩnare.
Mʉare ĩna queno boca ãmibeja, "Queno ñaña mʉa", yi jidicãbeja ĩnare.
14 Mʉare ĩna boca ãmi ãmobeja, ito yicõri mʉare ĩna tʉo ãmobeja, iti wire ñabeja mʉa.
Ito yicõri iti cʉtore ñabeja mʉa. Iti cʉtore jidicã warã mʉa ya gʉbori sũjuri wãrisere ja
batecãma mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, "Ĩnare queno boca ãmibea mani", yi tʉoĩa masirã
yirãji ĩna iti cʉto gãna.
15 Riti mʉare gotia yʉ. Sodoma ito yicõri Gomorra gãna rẽto bʉsaro ñeñaro tõbʉjarã
yirãji ĩna masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Dios oca mʉa gotija tʉo junisinicõri ñeñaro mʉa tõbʉjaroca yirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye

16 'Yʉ mʉare riaso ucu rotija, oveja robo bajiro yaia wato guijorojʉ mʉare cõa yʉ.
Queno ãñare bajiro ñacãña mʉa. Ito bajibojarocati bujare bajiro queno yirã ñama mʉa.
Itojʉ mʉa waroto riojʉa, "Ado bajiro mani yija quena", yirona queno tʉoĩama maji. Ito
bajiri ito gãna mʉa ejaroca ñeñaro ĩna yibojarocati queno yiba mʉama ĩnare.

17 Queno tʉoĩama mʉa. Mʉare ñiacõri ʉjarã riojo ãmi warã yirãji ĩna. Ito yicõri minijuara
wi cʉni mʉare bajerã yirãji ĩna.
18 Yʉ ocare mʉa riasojare gobierno masa ito yicõri cʉto gãna ʉjarã riojo mʉare ãmi warã
yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩna riojo yʉ gaye bʉsirã yirãji mʉa. Ito yicõri judio masa meje
ñarãre cʉni gotirã yirãji mʉa.
19 Oca quenori masʉ riojo mʉare ĩna ãmi ejaja. "¿No bajiro tʉoĩa bʉsigʉtibe yʉ, yigʉ
yigʉjada yʉ?" yi tʉoĩa oca jaibeja mʉa. Mʉa bʉsirijʉ iti ejaja, mʉa bʉsiroti mʉare gotigʉ
yiguĩji Dios.
20 Mʉa bʉsija mʉario meje bʉsirãji mʉa. Mani Jacʉ ĩ ya ʉsi mʉa rãca ñajare bʉsirã yirãji
mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.
21 'Guijorise iti rẽtaja tirã yirãji mʉa. Masa ĩna ñarãreti gãjerã ĩna sĩatoni ñia rotirã yirãji
ĩna. Ito yicõri jacʉ mesa gãjerã ĩna sĩatoni ĩna rĩare ñia rotirã yirãji. Ito yicõri ĩna rĩajʉ ĩnare
ti junisinicõri gãjerãre sĩa rotirã yirãji ĩna.
22 Yʉ ocare mʉa goti ucujare, masa jeyaro mʉare ti tudirã yirãji. Noa yʉre jidicãmenati
jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩna waborere ĩnare, masogʉ̃ yiguĩji Dios.
23 Cʉtojʉ mʉa tõbʉjaroca ĩna yija, gaje cʉtojʉ rudi waja. Riti mʉare gotia yʉ. Jeyaro
Israel sita gãna cʉtori mʉa wa ucu jeoroto riojʉajʉ, yʉ Masa Rĩjorʉ ejagʉ yigʉja yʉ, yiquĩ
Jesús gʉare.
24 'Sĩgʉ̃ riasotiri masʉ ĩre riasorʉ rẽto bʉsaro masigʉ̃ mami. Ito yicõri sĩgʉ̃ moari masʉ
ĩ ʉjʉ rẽtogʉ̃ mami.
25 Sĩgʉ̃ riasotiri masʉ ĩre riasorʉre bajiroti yija quena. Ito yicõri moa ĩsiri masʉ ĩ ʉjʉre
bajiroti yija quena. Yʉ mʉa ʉjʉre Beelzebú ĩna wame yi tudija, yʉ ñarã mʉa ñajare bʉto
bʉsa mʉare bʉsiturã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.

Diore mani güija quena, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.2-7)

26 'Ito bajiro ĩna bʉsitubojarocati ĩnare güibeja mʉa. Ñejʉa yeyo bʉsire ma Dios ĩ tiro
riojo. Ñejʉa masa ĩna yeyo masirise ma. Jeyaro ti masiguĩji Dios.
27 Masa jeyaro tʉobeto yʉ mʉare gotirise jeyaro masa ĩna tʉotoni goti batoba mʉa.
Mʉare yʉ yeyo gotirisere masare jimiojucõri ĩnare gotiba.
28 Mʉa ya rujʉre sĩarãre güibeja mʉa. Mʉa ya ʉsijʉre sĩa masimenaji ĩna. Diore mʉa güija
quena. Ĩ ñami mʉa ya rujʉre sĩacõri mʉa ya ʉsire jeame ʉ̃jʉrojʉ cõa masigʉ̃. Ĩre mʉa güija
quena, yiquĩ Jesús gʉare.
29 'Minia jʉ̃arãcã waja niyeru cotiacã senirãji ĩna. Waja mana ĩna ñabojarocati ĩna quedi
godaja ti masiguĩji mani Jacʉ.
30 Manire cʉni queno tirʉ̃nʉami Dios. Mani ya rijoga joa co joa rʉyabeto cõĩa masiguĩji
Dios.
31 Ito bajiri tʉoĩa oca jaibitirʉja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani Dios ĩ tija, yiquĩ
Jesús gʉare.

"Jesure masigʉ̃ ña yʉ", mʉa yi bojobeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.8-9)

32 'Masa tiro riojo, "Jesure tʉorʉ̃nʉrã ña gʉa", yirãreama yʉ cʉni yʉ Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉre,
"Ĩna ñama yʉ ñarã", yi masigʉ̃ yigʉja yʉ.
33 Ito bajibojarocati masa tiro riojo, "Jesure masibea yʉ", ĩna yija, yʉ cʉni yʉ Jacʉ
ũmacʉ̃jʉ gagʉre, "Yʉ ñarã meje ñama ĩna", yi masigʉ̃ yigʉja yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja ticõri, mʉare ti junisinirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 12.51-53; 14.26-27)

34 '"Sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩacõri masa ĩna queno wanʉ quenatoni wadiñi Jesús", yi tʉoĩabesa
mʉa. Ñeñaro yi ãmorã yʉ oca tʉomenati junisinirã yirãji masa.

35 Sĩgũ yʉre ĩ tʉorũnʉja ĩ jacʉjʉa ĩre tudigʉ yiguĩji. Ito yicõri sĩgõ yʉre iso tʉorũnʉja iso
jacojʉa isore tudigo yigõji. Ito yicõri sĩgõ yʉre iso tʉorũnʉja iso mañicõ isore tudigo yigõji.
36 Ito bajiri sĩgũ yʉre tʉorũnʉgũ ĩ ñajare, ĩ ñarã ñabojarãti ĩre ti tudirã yirãji ĩna. Ito yicõri
ĩna ñarã yirãji ĩ wajana, yiquĩ Jesús gʉare.
37 'No ĩ jacore ĩ jacʉre yʉre rẽto bʉsaro maigũ, yʉ yagʉ ñado mami ĩocũ. No ĩ macore ĩ
macʉre yʉre rẽto bʉsaro maigũ yʉ yagʉ ñado mami ĩocũ.
38 "Jesure yʉ sʉyaja yucʉtẽojʉ yʉre jaju sĩarã yirãji", yi tʉoĩa güigʉ, yʉ yagʉ ñado mami
ĩocũ.
39 No ĩ catirise maibojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati yʉre tʉorũnʉgũ, yʉ oca ĩ
gotija tʉo junisinicõri ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji, yiquĩ Jesús gʉare.

Dios tʉ waja bʉjare gaye
(Mr 9.41)

40 'No mʉare boca ãmirãti yʉre cʉni boca ãmirã yirãji ĩna. Ito yicõri no yʉre boca ãmirãti
yʉre cõarʉre cʉni boca ãmirã yirãji ĩna.
41 No, "Diore goti ĩsiri masʉ ñami", yi masicõri ĩre boca ãmirã Dios tʉ ĩ bʉjado bajiroti
waja bʉjarã yirãji ĩna cʉni. No, "Queno yigʉ ñami", yi masicõri ĩre boca ãmirã, Dios tʉ ĩ
bʉjado bajiroti waja bʉjarã yirãji ĩna cʉni.
42 Riti mʉare gotia yʉ. No yʉre sʉyarãre ñasarã meje ĩna ñabojarocati ĩnare boca ãmicõri
ĩnare ĩna ide ioja, waja bʉjarã yirãji ĩnaõna. "Jesure sʉyagʉ ñami", yi masicõri ĩre ĩna boca
ãmija, waja bʉjarã yirãji ĩnaõna, yiquĩ Jesús gʉare.

11

"Jesure titẽña", Juan idé guri masʉ ĩ yi ñucare gaye
(Lc 7.18-35)

1 Gʉa ĩ rãca riasotirã jʉa gʉbojeno ñarãre ito bajiro riaso rotiquĩ Jesús. Ito bajiro ĩ goti
tĩoja bero iti sita cʉtori masare riaso ucurã wacʉ gʉa, Jesure sʉyarã.
2 Iti rʉmʉ masare idé guri masʉ Juan tubiara wijʉ ñañi. Itojʉ ĩ ñaroca Jesús ĩ masare
riaso ucure, ito yicõri tiyamani ĩ ĩore gaye oca ejayijʉ ĩre. Ito bajiri Jesure ĩna seniĩatoni ĩ
rãca riasotirã jũarãre cõañi Juan.
3 Gʉa tʉ ejacõri ado bajiro Jesure seniĩacã ĩna:
—¿Mʉti ñati Cristo Dios ĩ cõarʉ? Gãji mʉ ñajama, ¿gãjijʉare bocatirãtite gʉa? yi seniĩacã
ĩna Jesure.
4 Ĩna ito yija tʉocõri:
—Wasa, Juan tʉ tʉdi wasa. Ĩ tʉ ejacõri mʉa tigore, mʉa tʉogore cʉni gotiba ĩre.
5 Ado bajiro ĩre mʉa gotire ãmoa yʉ: "Timena cʉni ticoa. Wamena cʉni wacoa. Rujʉ
cami jogarã cʉni cami yaticoa. Tʉomena cʉni tʉocoama. Godana cʉni tʉdi caticoama.
Ito yicõri bojoro bʉjarã cʉni Dios oca quenarise gaye tʉo, baji ñañi ĩna Jesús ĩ masirise ĩ
ĩojare", yi gotiba, Juan tʉ mʉa ejaja.
6 No yʉre tʉorũnʉgũ ĩ jidicãbeja wanʉ quenagũ yiguĩji, yiquĩ Jesús ĩnare.
7 Ĩna waja bero Juan idé guri masʉ gaye masare gotisʉoquĩ Jesús:
—¿Yucʉ manojʉ warã ñimʉre tʉoĩa wacati mʉa? ¿Sĩgũ ũmʉgũ mino iti waja, ʉe rũgõgũre
tʉoĩa wacatite mʉa?
8 Ĩocũre mʉa tʉoĩa wabeja, ¿ñari masa ya yutabujuri sãñagũre tʉoĩa wacatite mʉa?
"Quenarise yutabujuri sãñarã ñacã ĩna ʉjarã tʉ ñarã", yi masia mani.
9 ¿Ñimʉjʉare tʉoĩa wasacati mʉa? ¿Diore goti ĩsiri masʉre tʉoĩa wacatite mʉa? Riti
mʉare gotia yʉ. Gãjerã Diore goti ĩsiri masa rẽtoro ñagũre tiyija mʉa.
10 Dios oca tutijʉ Juan idé guri masʉ gaye ado bajiro gotia:
Mʉ riojʉa oca goti yuri masʉ cõagũ yigʉja yʉ. Ĩti ñami mʉ ejaroto riojʉa queno yuri masʉ,
yi gotia Dios oca tuti.

11 Riti mнare gotia yн. Nijнa gãji masн, masa jeyaro wato Juan idé guri masнre bajiro
ñasagн maquĩji. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirojн ñasarã meje ñabojarocati ĩna ejaja Juan
rẽto bнsaro ñasari masa ñarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús masare.

12 'Cajero Juan ĩ riasosнorocajн, ito yicõri adi rнmнrijн cнni jãjarã ñama Dios ĩ rotirojн
sãja ãmorã. Jãjarã ñabojama ĩna ñeñaro yirise jidicãmenati jore sãja ãmobojarã.

13 Juan ĩ ejaroto riojнa, "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yi tнoĩa yurã
bнsiñi Diore goti ĩsiri masa. Dios rotirise ucari masн Moisés ñayorн cнni ito bajiroti bнsiñi.

14 "Diore goti ĩsiri masн Elías wame cнtigн goaĩogũ yiguĩji", yi goti yuyijarã ĩna. "Juana
sнoriti goaĩoami ĩna tнoĩa yurн", mнa yi tнoĩaja quena.

15 "Gãmo goje cнtirã tнoya mнa", yiquĩ Jesús masare.

16 '¿Ñena cõĩacõri no bajiro bajiatibe adi rнmнri gãna masa, yi cõĩagũtibe yн? Rĩaca cнto
gнdareco ĩna baba rãca aje rujicõri bнsi rujirãre bajiro bajiama ĩna.

17 "Seru jutia gнa. Ito bajibojarocati borobea mнa. Bojori bнjare basa gнa sẽabojaja
otibea mнa", rĩaca yi ajerã robo bajiro bajirã ñama adi rнmнri gãna.

18 Ito bajiro ya mнa cнni. Mнa ãmoro bajiro gãji ĩ yibeja, junisinia mнa. Juan ĩ ejaja
ticõri, jeyaro ĩ babeja, нyé ide ĩ idibeja ticõri, "Rũmú sãñarн ñami ãni", yicн mнa.

19 Ĩ bero ejacн yн, Masa Rĩjorн. Yн baja, yн idija ticõri, "Jairo bagн ñami ĩ. Ito yicõri idiri
masн ñami. Ñeñaro yiri masa baba ñami ãni. Ʊjarãre yiari waja seni ĩsiri masa baba ñami ĩ",
yicн mнa yнre. Ito bajiro mнa yibojarocati Dios masirise mнa tнo masi ãmoja, ĩre masirãre
ĩna yigore ticõri tнo masirã yirãji mнa, yiquĩ Jesús masare.

Cнtori gãna riojo cнdimena oca
(Lc 10.13-15)

20 Ito bajiro ĩ yija bero tiyamani ĩ ĩora cнtori gãnare tнoĩacõri ĩnare tudisнoquĩ Jesús.
Ñeñaro yirisere ĩna jidicãbejare ito bajiro ĩnare tudiquĩ Jesús:

21 —Bнjato bнjarã yirãji mнa Corazín gãna. Bнjato bнjarã yirãji mнa Betsaida gãna cнni.
Tiro cнto gãna ito yicõri Sidón cнto gãnare cнni mнare tiyamani yн ĩocato bajiro ĩnare yн
ĩoja iti rнmнjн ĩna ñeñaro yirisere tнoĩa bojori bнjacõri jidicãboana ĩna. "Gнa ñeñaro yirise
jidicã gнa", yirona yutabuju bojori baju sãñaboana ĩna. Ito yicõri, "Bojori bнja gнa", yirona
ĩna ya rijogajн õja jeoboana ĩna.

22 Riti mнare gotia yн. Ñeñaro yirisere mнa jidicãbeja, Dios ĩ waja seniri rнmн Sidón
gãna, Tiro gãna rẽto bнsaro ñeñaro tõbнjarã yirãji mнa.

23 Mнa Capernaum gãna, "Ũmacũjн Dios ĩ ñarojн ejacoana mani", yi tнoĩaboja mнa.
Ejamenaji mнa. Jubejн godana tнjн jeame ũjнrojн ejarã yirãji mнa. Sodoma gãnare
tiyamani yн mнare ĩocato robo bajiro yн ĩnare ĩoja, ĩna ñeñaro yirisere jidicãboana ĩna. Ito
bajiri adi rнmнrijн cнni ñaboadoja ĩna cнto maji. Tiyamani yн mнare ĩobojarocati ñeñaro
mнa yirise jidicã ãmobea mнa.

24 Riti mнare gotia yн, Dios ĩ waja seniri rнmн Sodoma gãna rẽto bнsaro ñeñaro tõbнjarã
yirãji mнa, yiquĩ Jesús masare.

Yнre mнa sнyaja tujacãre gaye bнjarã yirãji mнa, Jesús ĩ yire gaye
(Lc 10.21-22)

25 Iti rнmнri Diore ado bajiro bнsiquĩ Jesús:

—Cнna, ũmacũjн gagн Ʊjн ña mн. Adi tuti gagн cнni Ʊjн ña mн. Mнre rũcнbнoa yн.
Yн riasorise ñasari masa, bнto tнo masirãre cнni ĩna masibitiroca ya mн. Ito yicõri yн
riasorise bнto ñasari masa meje, bнto tнo masimenare cнni ĩna tнo masiroca ya mн. Ito
bajiri mнre rũcнbнoa yн.

26 Ito bajiro ya Cнna mн, mн ãmoro robo bajiro yigн, yiquĩ Jesús Diore.

27 ’Jeyaro yн yirise, yн ĩogorise cнni yн yi masiroca yami yн Jacн. Yн Jacн sĩgũti yнre masiami. Gãjerãma yнre masibeama. Yн sĩgũti yн Jacнre ti masia. Gãjerãma ĩre ti masimenaji. Ĩre masitoni yн gotirã riti yн Jacнre masirãji ĩna.
28 Moare bogarã, rũcнrise ãmiboja bogarãre bajiro bajirã ña mнa yн tija. Ito bajiri yнre tнorã waya. Mнare tujacã rotigн yigнja yн. Ito yicõri yнre mнa tнorũnнja mнa tнoĩa oca sẽoroca yigн yigнja yн.
29 Yн rotiro robo bajiro cнdiya mнa. Ito yicõri yн gaye riasoya. Masare ti maigũ ñari sẽoro mнare rotibicнja yн. Ʊsirioro yigн meje ña yн. Ito bajiri yн rotiro robo bajiro mнa cнdija ticõri, mнa tujacãroca yigн yigнja yн. Ito yicõri mнa ya нsijн sajari oca cнtiro yiroja mнare.
30 Yн mнare rotirise josari meje ña. Ito bajiri yн gaye mнa cнdija bojori bнjamenati queno wanн quenarã yirãji mнa. Rũcнbiti ũmarã bajiro wanн quenarã yirãji mнa, yiquĩ Jesús masare.

12

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

1 Iti rнmнri tujacãra rнmн ñaroca ote wato wacн gнa Jesús rãca. Gнa ĩ rãca riasotirã ñiocõcн. Ito bajiri trigo ajeri beja ãmicõri bacн gнa.
2 Iti gнa baja ticõri, fariseo gaye tнoĩarã ado bajiro yicã Jesure:
—Tite. Mн rãca riasotirã tujacãra rнmн moare gaye mejeti moama ĩna, yicã ĩna Jesure.
3 Ito bajiro ĩna yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Co rнmн David ñayorн ĩ rãca gãna ñiocõ wana ĩna yigore, ¿Dios oca tuti tiĩabiticati mнa?
4 Ñiocõ wana ñari Dios ya wijн sãjacõri, ĩre rũcнbнorã gãjerã ĩna cũre naju bayijarã ĩna. Paia mesa riti ĩna baroti ñabojayijн iti. David mesa ĩna baroti meje ñabojayijн.
5 “Paia mesa tujacãra rнmн Dios ya wijн ĩna tujacãbeja ñeñaro yirã meje yiana ĩna”, yi Moisés ñayorн ĩ ucare gaye, ¿tiĩabiticati mнa?
6 Riti mнare gotia yн. Dios ya wi rẽto bнsaro ñasagн ña yн.
7 Dios oca tuti gaye queno tнoĩa masibea mнa. Ado bajiro gotia iti: “Masa gãjerãre queno ti maija quena yнre. No yibea ecarн sĩacõri yнre ĩna soe ĩsija”, yi gotia Dios oca. Itire mнa tнoĩa masija, gãjerãre ti maicõri, “Ĩnare seti ña”, yibitiboana mнa.
8 Masa Rĩjorн, Dios ĩ cũrн ña yн. Ito bajiri tujacãra rнmн gaye yн rotiroti cнni cũquĩ Dios yнre, yiquĩ Jesús masare.

Ãmo digarнre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

9 Ito yija bero judio masa minijuari wijн wacõri sãjacн gнa Jesús rãca.
10 Iti wijн ñaquĩ sĩgũ co dнja ãmo digarн. “Jesure seti ña”, yirona fariseo gaye tнoĩarã ado bajiro Jesure seniĩacã ĩna:
—¿Moisés ñayorн rẽobisijari tujacãra rнmн cõrãre yisiore gaye? yi seniĩacã ĩna Jesure.
11 Ĩna ito yija tнocõri:
—¿Sĩgũ mнa ya ecarн ĩ rujarajн ĩ quedi roaja ãmirã wamenajida mнa? Tujacãra rнmн ñabojarocati mнa ya ecarн ĩ quedi roaja ĩre ãmirã warãji mнa.
12 Ecarн rẽto bнsaro ñasagн ñami masн. Ito bajiri tujacãra rнmнre cнni gãjire mani ejabнaja quena, yiquĩ Jesús fariseo gaye tнoĩarãre.
13 Ito yija ãmo digagнre ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Mн ya ãmo ñujoya ĩja.
Ĩ ñucõarocati jajacoacн ĩja, gaje dнja ricare bajiroti.
14 Ito ĩ yija ticõri, budi wacã fariseo gaye tнoĩarã. “¿No bajiro yicõri Jesure sĩarнjati mani?” yi tнoĩa bнsiri seyocã ĩna.

Ado bajiro ñagũ yiguĩji Jesús, yi tʉoĩa yure gaye

15 Ito bajiro ĩna tʉoĩaja, tʉo masicõri gajerojʉa waquĩ Jesús mʉcana. Gʉa cʉni ĩ rãca wacʉ. Jesús ĩ waja ticõri, jãjarã masa sʉya wacã gʉa rãca. Ito ĩ warojʉ ñajediro masa cõrãre yisioquĩ Jesús.

16 Ito yicõri, "Ãniti gʉare yisioquĩ", yibeja mʉa, yiquĩ ĩ ĩnare.

17 Isaías ñayorʉ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ goticãdo bajiroti rẽtacʉ iti. Ado bajiro goti ucayoñi Isaías ñayorʉ:

18 Ãni ñami yʉre moa ĩsiri masʉ yʉre cʉdigʉ. Ĩre besecʉ yʉ. Ĩre maia yʉ, ito yicõri ĩre wanʉa yʉ. Yʉ ya ʉsi ĩre queo sãgũ yigʉja yʉ. "Masa ĩna ñeñaro yirise waja senigũ yiguĩji Dios", yi masare goti batogʉ yiguĩji ĩ.

19 Masare oca josabicʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri masare ma gʉdareco eja rũgũcõri awasã gotibicʉ yiguĩji ĩ.

20 Yʉre queno tʉorũnʉsamenare cʉni ĩnare cõabicʉ yiguĩji. Yʉre queno tʉorũnʉsamenare ĩnare ejabʉagʉ yiguĩji ĩ, yʉre ĩna queno tʉorũnʉtoni. Ito bajiro ñagũ yiguĩji ĩ, masa jeyarore yʉ ti beseri rʉmʉ iti ejarocajʉ.

21 "Ĩti ñami masare masorocʉ Dios ĩ cõarʉ", yi tʉoĩa wanʉ yurã yirãji masa jeyaro, yi gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Rũmʉ́a ʉjʉ rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye
(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10)

22 Ito yija bero sĩgũre Jesús tʉ ãmi ejacã ĩna. Ĩ ñaquĩ tibicʉ, bʉsibicʉ cʉni. Rũmʉ́ sãñagũ ñari ito bajiro ñabojaquĩ ĩ. Ĩre yisioquĩ Jesús. Ito bajiri tibicʉ ñabojarʉ tiquĩ ĩja. Ito yicõri bʉsibicʉ ñabojarʉ bʉsicoaquĩ ĩja.

23 Itire ticõri masa jeyaro ʉcacã:

—¿David ñayorʉ janerãbatia janamiti ñati ãni? yi tʉoĩacã masa.

24 Ito bajiro masa ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yicã fariseo gaye tʉoĩarã:

—Rũmʉ́are ĩ bucõaja rũmʉ́a ʉjʉ Beelzebú wame cʉtigʉ ĩ masirisena rũmʉ́are bucõami ĩ, yicã ĩna.

25 Ito bajiro ĩna yi tʉoĩarise ti masicõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:

—Cʉtori gãna ʉjarã gãmeri ĩna junisinija queno cʉto ña rujeabetoja. Co cʉto gãna, co wi gãna cʉni ĩna gãmeri junisinija, queno ña masimenaji ĩna.

26 Ito bajiroti rũmʉ́a ʉjʉ rũmʉ́are ĩ bucõaja queno ña masibiquĩji ĩ. Ito bajiro ĩ yija queno roti masibiquĩji ĩja.

27 "Beelzebú wame cʉtigʉ ĩ ejabʉarisena rũmʉ́are bucõami ĩ", yiboja mʉa yʉre. Ito bajiro mʉa yʉre yi tʉoĩabojaja, "Rũmʉ́ ĩ ejabʉarise rãca bucõama gʉa rãca gãna", yirãre bajiro ya mʉa. "Tʉoĩa wisarã ya gʉa", yi tʉoĩarʉja mʉare.

28 Rũmʉ́re yʉ bucõaja Espíritu Santona sʉoriti bucõa yʉ. Ito bajiro yʉ yija, "Diore tʉorũnʉrãre ĩ miojuri rʉmʉ eja wajʉ ĩja", yi masirã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.

29 'Sĩgũ gãji sẽogũ ya wi sãjacõri ĩre siabicʉti gajeoni ẽma masibiquĩji ĩ. Ĩre ĩ siaja berojʉ gajeoni ẽma masiguĩji ĩ. Rũmʉ́a ʉjʉ rẽtoro masigũ ña yʉ. Ito bajiri rũmʉ́are bucõa yʉ, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

30 'Yʉ robo bajiro tʉoĩamena yʉre tʉo terã ñama ĩnaõna. Yʉre ejabʉabicʉ yʉre ñeñaro yami ĩocũ, yiquĩ Jesús ĩnare.

31 'Riti mʉare gotia yʉ. Masa ĩna ñeñaro yija, ito yicõri ñeñaro ĩna bʉsija cʉni, ĩnare ãcabojo masiguĩji Dios. Espíritu Santore ĩna bʉsituja, itireama ĩnare ãcabojo masibiquĩji Dios.

32 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. No yʉre ĩ bʉsituja, ĩocũre ãcabojo masiguĩji Dios. Ito bajibojarocati, no Espíritu Santore ĩ bʉsituja itireama ĩre ãcabojo masibicʉ yiguĩji Dios. Adi tutire ũmacũjʉ Dios ĩ ñarojʉ cʉni ãcabojo masibicʉ yiguĩji Dios, Espíritu Santore masa ĩna bʉsituja, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Ricana sʉoriti yucʉgʉre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 6.43-45)

33 ’Yucʉgʉ quenaricʉ iti ñaja, quenarise rica cʉtiro yiroja. Yucʉgʉ ñeñaricʉ iti ñaja, ñeñarise rica cʉtiroja. Ricajʉ ticõri, “Adigʉ ña quenarise rica cʉtiricʉ, adigʉ ña ñeñarise rica cʉtiricʉ”, yi ti masia mani.

34 Ñeñaro bʉsirã mʉa ñajare ãña juniro bajiro bajia mʉa ya rise. Ñeñaro riti yirã ñari quenarise bʉsi masimenaji mʉa. Mani ya ʉsi iti tʉoĩaro bajiroti bʉsia mani.

35 Sĩgʉ̃ queno yigʉ quenarise bʉsigʉ yiguĩji, ĩ ya ʉsi iti tʉoĩaro bajiroti. Ito yicõri ñeñaro yigʉ, ĩ ya ʉsi ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñarise bʉsigʉ yiguĩji ĩ.

36 Riti mʉare gotia yʉ. Dios ĩ waja seniri rʉmʉ rocati mani bʉsiado bajiroti manire waja senigʉ̃ yiguĩji.

37 Mani bʉsi wado bajiroti waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Queno yirã mani ñaja, “Queno yirã ñama ĩna”, yigʉ yiguĩji Dios manire. Ito yicõri ñeñaro yirãreama, “Seti cʉtirã ñama”, yigʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Tiyamani mʉ ĩore ãmoa gʉa, yi ĩna senire gaye
(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

38 Ito ĩ yija bero, ado bajiro seniĩacã fariseo gaye tʉoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni:

—Riasori masʉ, tiyamani mʉ ĩore ãmoa gʉa, yicã ĩna Jesure.

39 Ito yija ado bajiro ĩnare cʉdiquĩ Jesús:

—Ñeñaro yirã ito yicõri yʉre tʉorʉ̃nʉmena cʉni, tiyamani yʉ ĩore ãmoama ĩna. Ito ĩna yibojarocati ĩnare ĩoado ma yʉ. Jonás ñayorʉ Diore goti ĩsiri masʉ ĩre rẽtare gaye riti ĩnare goticʉja yʉ.

40 Ado bajiro rẽtayijʉ Jonásre: Ʉdia rʉmʉ, ʉdia ñami wai jaigʉ totijʉ ñabojayijʉ. Ito bajiroti yʉ cʉni Masa Rĩjorʉ ñami ʉdia ñami ʉ̃mʉa ʉdia rʉmʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ sita watojʉ.

41 Nínive cʉto ñayoana Dios ĩ waja seniri rʉmʉ mʉcana tʉdi catirã yirãji. Tʉdi caticõri, “Mʉare seti ña”, yirã yirãji adi rʉmʉri gãnare. Nínive cʉto gãna ñayoana Jonás ñayorʉ Dios oca ĩ gotija tʉocõri, ñeñaro ĩna yirisere jidicãyijarã ĩna. Ito yicõri mama ʉsi wasoayijarã ĩna. Jonás ñayorʉre ĩna tʉorʉ̃nʉjare, tʉdi caticõri, “Mʉare seti ña”, yirã yirãji ĩna adi rʉmʉri gãnare. Yʉ ado mʉa rãca ñagʉ̃ Jonás ñayorʉ rẽto bʉsaro ñasagʉ ña yʉ. Ito bajibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉbea mʉa.

42 Rocajʉ gago ʉjo ñayoro Dios ĩ waja seniri rʉmʉ mʉcana tʉdi caticoago yigõji iso. Mʉcana tʉdi caticõri adi rʉmʉri gãnare, “Mʉare seti ña”, yigo yigõji iso. “Salomón queno masigʉ̃ ñayijʉ”, yija tʉocõri, sõjʉ gago wadicõri ĩ tʉ ejayijo iso. Ito bajiri adi rʉmʉri gãnare, “Mʉare seti ña”, yigo yigõji iso. Yʉ ado mʉa rãca ñagʉ̃ Salomón rẽto bʉsaro ñasagʉ ña yʉ. Ito bajibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉbea mʉa, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Masʉre budigocõri mʉcana tʉdi rʉ̃mʉ́ ĩ sãjare gaye
(Lc 11.24-26)

43 ’Rʉ̃mʉ́ sĩgʉ̃re ĩ budija, ide manojʉ tuja ãmogʉ̃ ãma ucuguĩji. Ĩ bʉjabeja ado bajiro tʉoĩagʉ̃ yiguĩji:

44 “Yʉ budigoadojʉ tʉdi warʉja yʉre”, yi tʉoĩaguĩji. Ĩ budigorʉre mʉcana tʉdi ĩ ejaja, queno wi ʉeri mani wi, queno carari wi robo bajiro ti ejagʉ yiguĩji.

45 Ito bajiro ĩre ti ejacõri jʉa ãmojeno rʉ̃mʉ́a ĩ rẽto bʉsaro ñeñaro yirãre ãmi ejagʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri ĩna ñarocõti ʉ̃mʉgʉ̃re sãjarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna sãjajare bʉto bʉsa ñeñaro yigʉ ñagʉ̃ yiguĩji ʉ̃mʉgʉ̃ ĩja. Ito bajiroti rẽtaro yiroja adi rʉmʉri gãna ñeñaro yirãre cʉni, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

46 Jesús masare ĩ bʉsiroca riti ĩ jaco ĩ ocabaji mesa rãca macʉ̃jʉ eja rʉ̃gʉ̃cã ĩna. Jesure
bʉsirona ĩre ji bucõabojacã ĩna.
47 Sĩgʉ̃ ĩre jigʉ ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:
—Mʉ jaco, mʉ ocabaji mesa rãca ado macʉ̃jʉ ñama. Mʉ rãca bʉsi ãmoama ĩna, yiquĩ ĩ
Jesure.
48 Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—¿Ñimo ñati yʉ jaco, ito yicõri noa ñati yʉ ocabajirã? yiquĩ Jesús ĩre.
49 Ito yija gʉa ĩ rãca riasotirãre ticõri:
—Ãna ñama yʉ ñarã, ito yicõri yʉ jacore bajiro bajirã.
50 Noa yʉ Jacʉ ũmacʉ̃jʉ gagʉ ĩ rotiro bajiro yirã, ĩna ñama yʉ ocabajirãre bajiro bajirã,
ito yicõri yʉ jacore bajiro bajirã, yiquĩ Jesús ĩre.

13

Oteri masʉ gaye Jesús ĩ goti masiore oca gaye
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

1 Iti rʉmʉti wire budi wacõri, itajura tʉnima rujicʉ gʉa Jesús rãca. Ito bajiro yicõri
masare riasoquĩ Jesús.
2 Masa jãjarã bʉsa ĩna minijua wadija ticõri, cumajʉ sãjacõri rujiquĩ Jesús. Masa
minijuacãna jajʉjʉ riti tujacã ĩna.
3 Ito yija goti masiore ocana masare riasoquĩ Jesús.
Ado bajiro riasoquĩ ĩ:
—Sĩgʉ̃ wesecajʉ ĩ ya ote ajeri otegʉ wayijʉ ĩ.
4 Weseca ejacõri iti ajerire ĩ wẽjabateroca, gaje ajeri majʉ quedi queayijʉ. Ito bajiri
minia ejacõri itire ba batecõyijarã.
5-6 Ito yicõri gaje ajeri gʉ̃ta watojʉ quedi queayijʉ. Queno sita mañijʉ. Ito bajiri
judiboja, yoari mejeti siniacoayijʉ iti ũmacañi jeana, sita jõrecõri. Ito yicõri ñemari iti
manijare siniacoayijʉ iti.
7 Ito yicõri gaje ajeri jota watojʉ quediyijʉ. Ito bajiri jota mari itire dʉrea sĩacõyijʉ.
8 Gaje ajeriama sita quenaro quedi queayijʉ. Iti judi mʉjacõri queno rica cʉtiyijʉ.
Coria sarari cien ñari ajeri rica cʉtiyijʉ. Gaje sarari setenta ñaricari, gaje sarari treinta
ñaricari rica cʉtiyijʉ.
9 Mʉa gãmo goje cʉtija, yʉ bʉsirisere tʉo masiña mʉa, yiquĩ Jesús masare.

¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mʉ? ĩna yi seniĩare gaye
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)

10 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩacʉ gʉa ĩ rãca riasotirã:
—¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mʉ? yicʉ gʉa ĩre.
11 Ado bajiro gʉare cʉdiquĩ ĩ:
—"Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna tʉoĩabitire mʉa masiroca
yami ĩ. Gãjerãreama ĩna masiroca yibeami Dios.
12 No ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃re jai bʉsaro tʉo masire gaye jidicãgʉ̃ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri jai
bʉsaro masigʉ̃ yiguĩji ĩ. No ĩre tʉorʉ̃nʉbicʉre jabetacã ĩ tʉoĩabojarisere ẽmacõgʉ̃ yiguĩji Dios
ĩre. Ito bajiri ñe tʉoĩare mano tujagʉ yiguĩji ĩ.
13 Ito bajiri masare tʉo masire ocana ĩnare riasoa yʉ. Tibojarãti timenare bajiro ñama
ĩna. Ito yicõri tʉobojarãti tʉomenare bajiro ñama ĩna. Ito bajiri Dios ocare tʉobojarãti, "Ito
bajiro yireoni ñaroja iti", yi tʉoĩa masibeama ĩna.
14 Ito bajiro ĩna bajija Diore goti ĩsiri masʉ Isaías ñayorʉ ĩ gotiado bajiroti rẽta. Dios oca
gotigʉ ado bajiro ucayoñi Isaías ñayorʉ:
Yʉre tʉobojarãti itire tʉo masimena yirãji mʉa. Tibojarãti, "Ito bajia", yi masimena yirãji
mʉa.

15 Adocãta gãna yн tнoĩaro bajiro ĩna ya нsina yнre tнoĩa ãmobeama ĩna. Tнobojarãti ñeñaro tнo godo weorãji. Ito yicõri tibojarãti bibicãna bajiro bajiama ĩna. Yн ĩobojarise ti ãmobeama. Ĩna ya gãmo gojena tнo ãmobeama ĩna. Ĩna ya нsina tнo masi ãmobeama ĩna. Ito yicõri yнre yisio rotirã ejamena yirãji ĩna, yi gotiami Dios, yi ucayoñi Isaías ñayorн, yiquĩ Jesús gнare.

16 'Queno wanнrã ña mнa. Yнre ticõri ti masia mнa. Ito yicõri yнre tнocõri tнo masia mнa.

17 Riti mнare gotia yн. Jãjarã Diore goti ĩsiri masa ñayoana, queno yirã ñagoana cнni mнa tirisere ti ãmobojayijarã ĩna. Ito bajibojarocati tibisijarã ĩna. Mнa tнorise cнni tнo ãmobojayijarã. Ito bajibojarocati itire tнobisijarã ĩna, yiquĩ Jesús gнare.

Ado bajiro bajia oteri masн ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye (Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)

18 '"Oteri masн sĩgũ ado bajiro bajiyijн", yirocн mнare gotibн yн. Ito bajiri adocãta mнare goti rẽtobugн ya yн, mнa queno tнo masitoni. Queno tнoya mнa.

19 "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire gaye oca tнobojarãti, itire queno tнo masimenaji gãjerã. Ĩna ñama ĩ otegн waroca majн quedira ajeri robo bajiro bajirã. Dios oca tнobojarocati ĩna ãcabojaroca yami rũmú.

20 Coriarã Dios oca tнocõri queno wanнre rãca boca ãmibojarãti yoari mejeti jidicãrãji ĩnaõna. Ĩna ñama gũta watojн sita jõreroacã quedira ajeri robo bajiro bajirã.

21 Queno Dios oca tнo ñiabiticõri, yoari mejeti jidicãrã yirãji ĩna. "Dios ocare yн tнorũnнja ticõri, yн tõbнjaroca yama gãjerã. ¿No yija Dios ocare tнorũnнatibe yн?" yi tнoĩa bojori bнjarã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩ ocare jidicãrã yirãji ĩna.

22 Gãjerãma Dios oca tнo ñiabojarãti bнto adi sita gaye tнoĩa нsirioama ĩnaõna. Ĩna ñama jota wato quedira ajeri robo bajiro bajirã. Bнto gajeonire tнoĩa ãmosacõri queno Dios ocare tнo sнyabeama ĩnaõna. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro queno yi masimena yirãji ĩna, ito yicõri ĩre queno moa ĩsimenaji ĩna.

23 Gãjerãma Dios oca tнocõri queno tнo ñiarã yirãji. Ĩna ñama sita quenarisejн quedira ajeri robo bajiro bajirã. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna. Ĩna ñarã yirãji cien rica cнtiri sara robo bajiro bajirã. Ito yicõri gãjerã sesenta rica cнtiri sara robo bajiro bajirã, gãjerãma treinta rica cнtiri sara robo bajiro bajirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gнare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca

24 Mнcana gaje goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús:

—"Ĩre tнorũnнmenare ruyuriogн yiguĩji Dios. Ĩre tнorũnнrãre riti ĩ rotirojн miojugн yiguĩji", yirocн goti masiore ocana masare gotiquĩ Jesús: "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tнote mнa. Sĩgũ ĩ ya wesecajн ĩ ya ote ajeri quenarise oteyijн.

25 Ĩ oteja bero ĩ caniroca ĩ ya weseca ejacõri ta widirise oteyijн ĩ wajacн. Ito yicõri wacoayijн ĩ.

26 Ito bajiri ote bнcнa mнja wato ta widirise cнni goayijн.

27 Ito bajija ticõri, ĩ ya moari masa ĩre gotirã wayijarã. Ĩ tн ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna: "¿Gнa нjн ote quenarise riti otebojacati mн? ¿No yija ito bajibojarocati ta widirise wнsari?" yiyijarã ĩna нjнre.

28 Ito ĩna yijare: "Sĩgũ yн wajacн oterн", yiyijн ĩ ĩnare. Ito ĩ yijare: "¿Adocãta ta widirise gнa wãjagore ãmoati mн?" yi seniĩayijarã ĩna нjнre.

29 "Wãjabeja. Mнa wãjaja, ote rãcati wãjarã yirãji mнa.

30 Adocãta ote rãca cocati bнcнacõjaro maji. Iti rica cнtiroca mнare wãja roticнja yн maji. Ito yicõri itire soeja quenaroja. Ito bero rica ãmicõri rica cũadojн mнare seo roticнja yн", yiyijн oteri masн ĩ ya moari masare, yi riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Mнcana gaje goti masiore ocana ado bajiro masare gotiquĩ Jesús:
—"Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tнote mнa. Sĩgũ ĩ ya weseca mostaza ajeri oteyijн.
32 Gaje ote ajeri rẽtoro mнtacã bнsa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro mнtacã ñabojaroti bнcнa wato gaje ote yucнri rẽto bнsaro jajocн ñaroja itigн. Jajocн itigн ñajare itigн rнjнrijн minia jibн menirãji ĩna. Itire bajiroti Dios mani Ʊjн ĩ ñaja, gãjerãre goti ãmorãji mani, jãjarã bнsa ĩre masirã ĩna ñatoni, yi riasoquĩ Jesús masare.

Ado bajiro bajia naju wadarise нco, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 13.20-21)

33 Mнcana gaje ado bajiro goti masiore ocana riasoquĩ Jesús:
—"Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire oca masare mani riasoja, ado bajiro bajia iti. Tнote mнa. Romio pan menigõ waco нdia coacõ pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yicõri wadarise нco wнoyijo iso. Ito bajiri iso wнoja jairo wadayijн iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri jãjarã bнsa ĩre tнorũnн warã yirãji ĩja, yi riasoquĩ Jesús masare.

Goti masiore ocana Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 4.33-34)

34 Masare riasogн goti masiore ocana riti ĩnare riasoquĩ Jesús.
35 Ito bajiro masare ĩ riasoja Diore goti ĩsiri masн ĩ goticãdo bajiroti rẽtacн. Ado bajiro gotiyoñi ĩ:
Goti masiore ocana riti masare gotigн yiguĩji ĩ. Ito yicõri adi macãrнcũro rujeoroto riojнa gaye masa ĩna masibitire gotigн yiguĩji, yi ucañi Diore goti ĩsiri masн ñayorн yнre tнoĩa yugн, yiquĩ Jesús masare.

Ote quenarise wato ta widirise judire oca, Jesús ĩ goti quenore gaye

36 Ito bajiro masare yi goti tĩocõri, "Wajн", yiquĩ Jesús. Ito bajiro yicõri wijн maja ejacõri sãja waquĩ Jesús. Wijн sãja ejacõri ado bajiro seniĩacн gнa ĩ rãca riasotirã:
—Ta widirise gaye mн goti quenore ãmoa gнa, yicн gнa Jesure.
37 Ito bajiro gнa yija, ado bajiro gнare gotiquĩ Jesús:
—Ote quenarise otegн yнti ña Masa Rĩjorн.
38 Ĩ otero ĩ ya weseca bajiro bajia ado mani ñarojн. Ote quenarisere bajiro bajirã ñama masa Diore tнorũnнrã. Ta ñeñarisere bajiro bajirã ñama masa rũmú ñarã.
39 Ta widirise ote rudirн ĩti ñami rũmú. Ote bнcнarijн ĩna ãmireoniti ña adi macãrнcũro iti jedirijн. Ote bнcнaroca miorãõnati ñama ángel mesa.
40 Ta widirise ãmicõri ĩna soeado bajiro bajia macãrнcũro iti jedirijн.
41 Yн ña Masa Rĩjorн. Ángel mesare cõagũ yigнja yн, ñajediro ñeñarisere ĩna besecõatoni. Ñeñaro yirãre cнni besecõarã yirãji ĩna, Dios ĩ rotirojн ĩna ejabe yirona.
42 Ĩnare besecõri jeame ũjнrojн ĩnare cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ũjнrojн ejacõri ñeñaro tõbнjarã yirãji. Ito bajiri oticõri bнto tнoĩa oca jairã yirãji ĩna.
43 Dios ĩ rotiro bajiro yirã mani Jacн ĩ rotirojн ejacõri, ũmacañi busuro bajiro busu ñarã yirãji ĩna. Mнa gãmo goje cнtija, yн bнsirisere tнo masiña mнa, yiquĩ Jesús gнare.

Dios ĩ rotirojн mнa eja ãmoja ado bajiro tнoĩaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

44 '"Dios ĩ rotirojн mнa eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre riti tнorũnнrã yirãji mнa", yirocн ado bajiro riasoquĩ Jesús gнare: Sĩgũ gãji ye bнto waja cнtirise sita watojн ĩ yeyobojare bнjayijн. Itire bнjacõri mнcana itijнti tнdi yeyocũ remoyijн ĩ. Ito bajiri itire wanнgũ, ĩ gajeoni cнtirise ñarocõti gãjerãre ĩsi jeocõyijн ĩ niyeru bнjarocн. Iti niyeru bнjacõri iti sita нjнre waja yirocн yiyijн ĩ. "Sita bнjacõri sita wato yeyore cнni bнjagн

yigɯja yɯ”, yirocɯ iti sita ɯjɯre waja yiyijɯ ĩ. Dios gaye quenarise mɯa bɯja ãmosaja, ĩre riti tɯorũnɯrã yirãji mɯa, yi riasoquĩ Jesús gɯare.

Dios ye quenarise mɯa ãmoja ĩre riti tɯorũnɯ sɯyaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye

45 ”“Dios ĩ rotirojɯ mɯa eja ãmoja, ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre riti tɯorũnɯrã yirãji mɯa”, yirocɯ ado bajiro riasoquĩ Jesús gɯare: Sĩgũ ñaque bɯto waja cɯtirisere ãmagũ ñayijɯ. Iti ñaque perla wame cɯtirise ñayijɯ.

46 Iti ñaquere bɯto ãmoyijɯ ĩ. Ito bajiri, ĩ gajeoni cɯtirise ñarocõti ĩsi jeocõyijɯ ĩ, gãjerãre niyeru bɯjarocɯ. Ito yicõri iti ñaquere ãmosacõri waja yirocɯ yiyijɯ ĩ. Dios gaye quenarise mɯa bɯja ãmoja, ĩre riti tɯorũnɯ sɯyaja quena, yi riasoquĩ Jesús gɯare.

Wai quenarãre ado bajiro beseama wai jori masa, yi Jesús ĩ gotire gaye

47 ”“Ado bajiro bajia Dios rotirojɯ ĩre tɯorũnɯrãre ĩ miojuri rɯmɯ”, yirocɯ gɯare riasoquĩ Jesús: Gãjerã wai wayari masa yorigɯ cõacõri wai jeyarore ãmiyijarã ĩna.

48 Jãjarã wai bɯjacõri jajɯjɯ ĩnare mocũyijarã ĩna. Jajɯjɯ ĩnare mocũcõri ĩnare beseyijarã ĩna. Quenarãre jibɯjɯ miosãyijarã ĩna. Gãjerã ñeñarãreama cõa roacõyijarã ĩna.

49 Ito bajiroti bajiro yiroja macãrɯcũro iti jediri rɯmɯ. Ángel mesa quenarãre beserã yirãji ĩna.

50 Besecõri ñeñarãreama jeame ũjɯrojɯ cõarã yirãji ĩna. Ito jeame ũjɯrojɯ ejacõri ñeñaro tõbɯjarã yirãji. Ito bajiri bɯto tɯoĩa oticõri oca jairã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gɯare.

Bɯcɯ oca, mame oca Dios gaye bese masirã ña mɯa, yi Jesús ĩ riasore gaye

51 Ito yija ado bajiro seniĩaquĩ Jesús gɯare:

—¿Iti jeyaro mɯare yɯ gotirise tɯo masicɯati mɯa? yiquĩ Jesús.

—Tɯo masia, yicɯ gɯa ĩre.

52 Gɯa ito bajiro yija, ado bajiro cɯdiquĩ ĩ gɯare:

—Mɯa coriarã iti rɯmɯjɯ maji, bɯcɯrã oca riasori masa ñayijarã. Adocãtama yɯ rãca riasotirã ña mɯa. “Ĩre tɯorũnɯrãre ĩ rotirojɯ miojugɯ yiguĩji Dios”, yire oca yɯ rãca riasoticõri jɯaji masire gaye ña mɯare. Dios oca, bɯcɯ mɯa tɯogore cɯni ña mɯare. Bɯcɯ oca, Dios oca mame cɯni masia mɯa. Ito bajiri gajeoni seorajɯ bɯcɯ gaye mame gaye cɯni bese masirã bajiro bajirã ña mɯa, yiquĩ Jesús gɯare.

Nazaretjɯ Jesús ĩ ware gaye
(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

53 Ito bajiro gɯare goti masiore ocana ĩ gotija bero Jesús rãca wacɯ gɯa mɯcana.

54 Wacõri ĩ ya sita ejacɯ gɯa. Minijuara wijɯ ejacõri masare riasoquĩ Jesús. Queno ĩ riasoja tɯocõri, ɯcacã masa. Ĩre tɯocõri ado bajiro yicã ĩna:

—¿Iti ĩ riasorise nojɯ riasotiyijaribe ãni? ¿Ito yicõri no bajiro tiyamani gaye ĩoati?

55 Adi sita gagɯ cumu jãi moari masɯ macɯ ñami ãni. Ito yicõri María macɯti ñami ãni. Santiago, José, Simón, Judas rĩjorɯti ñami ãni.

56 Ito yicõri ĩ ñarã romia ado mani wato ñama ĩna. ¿No bajiro iti gaye masiati ãni? yicã ĩna ĩ ya cɯto gãna.

57 Ĩna ya sita gagɯti ĩ ñajare queno ĩre tɯorũnɯbiticã ĩna. Ado bajiro ĩnare gotiquĩ Jesús:

—Dios oca goti ĩsiri masɯre rũcɯbɯorã yirãji masa. Ito bajibojarocati ĩ ya sita gãna, ĩ ya wi gãna cɯni ĩre rũcɯbɯomena yirãji, yiquĩ Jesús masare.

58 Ĩ ya sita gãna ĩre ĩna queno tɯorũnɯbejare, jaje tiyamani ĩo jeobitiquĩ iti cɯtore.

14

Juan idé guri masɯ ĩ godare gaye
(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

1 Iti rɯmɯriti Galilea gagɯ ɯjɯ, Herodes wame cɯtigɯ Jesús gaye oca tɯoyijɯ.

2 Ĩ rãca ñarãre ado bajiro yiyijɯ Herodes, Jesure tɯoĩa wacɯ:

—Juan idé guri masʉti ñaguĩji mʉcana. Godabojagʉti tʉdi catiguĩji. Ito bajiri tiyamani gaye ĩoguĩji ĩ, yi tʉoĩabojayijʉ Herodes.

3-4 Ĩ Herodes ĩ ocabaji Felipe manojore ẽmayijʉ. Iso ñayijo Herodías wame cʉtigo. Ado bajiro yiyijʉ Juan Herodesre:

—Isore manojo cʉtibitirʉja mʉre, yibojayijʉ Juan Herodesre. Ĩre tʉo ãmobisijʉ ĩ. Ito bajiri Juanre tubia rotiyijʉ Herodes. Ito yicõri come misina ĩre sia rotiyijʉ ĩ.

5 Juanre sĩa ãmobojayijʉ Herodes. "Diore goti ĩsiri masʉ ñami Juan", masa ĩna yi rũcʉbʉoja tʉocõri, güiyijʉ ĩ. Ito bajiri Juanre sĩa rotibisijʉ Herodes.

6 Herodes ĩ joeara rodo gãni bia ejayijʉ. Ito bajiri masare oca cõayijʉ ĩ, ĩna basa titoni. Iti rʉmʉ rujarʉmʉ Herodías maco masa riojo basayijo. Iso basaja ticõri, bʉto wanʉyijʉ Herodes.

7 Ito bajiri: "No ãmorise mʉ senija, yiro roboti mʉre jidicãcʉja yʉ", yiyijʉ Herodes isore.

8 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, "¿No bajiro ãmoati cana mʉ?" yigo wayijo iso jacore. Jaco iso gotija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso Herodesre:

—Juan idé guri masʉ ya rijoga jatacõri somotẽrojʉ jeocõri ĩsiña yʉre, yiyijo iso Herodesre.

9 Ito bajiro iso yija tʉocõri, bojori bʉjayijʉ Herodes. Masa ĩna tʉoro riojo, "Yiro bajiroti mʉre ĩsicʉja yʉ", ĩ yire ñajare, ito bajiroti rotiyijʉ ĩ ya moari masare.

10 "Tubiara wijʉ Juanre rijoga jata ãmitẽña", yiyijʉ Herodes ĩ ya moari masare.

11 Ĩ ya rijoga jata ãmicõri somotẽrojʉ jeocõri mamore ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri isojʉ jacore rẽto ĩsiyijo ĩja.

12 Iti oca tʉocõri Juan rãca riasotiana masa ejayijarã. Ito yicõri ĩ ya rujʉ ãmi wacõri yujeyijarã. Ito bajiro ĩna yija bero Jesure gotirã gʉa tʉ ejacã ĩna.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

13 Juan idé guri masʉre ĩna sĩare tʉocõri bojori bʉjaquĩ Jesús. Ito bajiri cuma sãjacõri ricati waquĩ ĩ. Ito bajiro Jesús ĩ waja masicã masa. Gãjerã boejʉna Jesure sʉya wacã.

14 Majado ejacõri Jesús ĩ tija masa jãjarã ñayijarã. Ito bajiri ĩnare ti maiyijʉ ĩ. Cõrãre ĩna ãmi ejaro bajiroti ĩnare yisio ĩsiyijʉ Jesús.

15 Iti rãioja ticõri, gʉa ĩ rãca riasotirã ĩ tʉjʉa wacʉ. Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro yicʉ gʉa:

—Ñamijʉ ña ĩja. Queno masa mama adojʉ. "Wasa", yiya masare cʉtorijʉ bare ĩna waja yi masitoni, yibojacʉ gʉa Jesure.

16 —Itojʉ ware ma ĩnare. Mʉati bare ecaya ĩnare, yiquĩ Jesús gʉare.

17 —Bare ma gʉare. Naju riti co dʉjamocõacã ña gʉare. Ito yicõri wai jũarãti ñama gʉare, yicʉ gʉa Jesure.

18 —Adojʉa yʉre ãmi waya maji, yiquĩ Jesús gʉare.

19 Itire boca ãmicõri ta quenarise joe masare ruji rotiquĩ Jesús. Ito yicõri naju co dʉjamocõ ñarisere ito yicõri wai jũarã ñarãre ãmi rʉcoquĩ Jesús. Itire rʉcocõri ũmacũjʉ ti mʉoquĩ Jesús. Ito ti mʉocõri, "Queno ya Cʉna mʉ", yiquĩ ĩ. Itire igajea batocõri gʉare ĩsiquĩ Jesús. Ito ĩ yija bero gʉajʉ masare batocʉ ĩja.

20 Masa ñarocõti ba jedicã itire. Ito yicõri sĩgũ rʉyabeto yaji quenaro riti tujacã ĩna. Ĩna ba rʉarise jʉa gʉbojeno jibʉri dajacʉ gʉa.

21 Gʉa itire bagoana cinco mil ũmʉa ñacʉ gʉa. Romiare ito yicõri rĩacare cʉni cõĩabiticʉ gʉa.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

22 Cumajʉ gʉare sãja rotiquĩ Jesús ĩ riojʉa gʉa jẽa watoni. Gʉa waroca riti masare ware gotiñi Jesús.

23 Masare ware goti tĩogũ tʉriajʉ mʉja wañi Jesús. Itojʉ sĩgũti mʉja ejacõri ĩ Jacʉre bʉsiñi
ĩ. Rãio jedija bero itojʉ ĩ sĩgũti ñañi Jesús maji.
24 Itajura gʉdareco tʉjacʉ gʉa. Ito gʉa tʉjaroca jacũtucʉ gʉare, mino bʉto iti wẽajare.
25 Busu mʉja wadiroca Jesús gʉa tʉ ejaquĩ ide joena wadicõri.
26 Ide joe ĩ wadija ʉcacʉ gʉa. Ito bajija ticõri:
—Wʉjo cʉtiro ya, yi awasãcʉ gʉa.
27 —Oca sẽoña, güibesa yʉti ña, yiquĩ Jesús gʉare.
28 Ito ĩ yija tʉocõri, gʉa rãca gagʉ Pedro ado bajiro bʉsiquĩ ĩre:
—Yʉ Ʊjʉ, mʉti mʉ ñajama, ide joe yʉ mʉ tʉ waroca yiya yʉre, yiquĩ Pedro Jesure.
29 Ĩ ito yijare:
—Wadite mʉ, yiquĩ Jesús ĩre.
Ito ĩ yija tʉo, wãgãcõri ide joe wasʉoquĩ Pedro Jesús tʉ ejagʉ wacʉ.
30 Bʉto mino iti wẽaja tʉocõri, itire güiquĩ Pedro. Ito bajiri jacũrisena ruja wasʉoquĩ
Pedro:
—Yʉ Ʊjʉ yʉre masoña mʉ, yi awasãquĩ Pedro.
31 Ito ĩ yirocati Pedro ya ãmojʉ ñiacõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:
—Queno yʉre tʉorũnʉsabea mʉ. "Ide joe yʉ waroca yami Jesús", ¿yi tʉoĩa jidicãri mʉ?
yiquĩ Jesús Pedrore.
32 Cumajʉ Jesús rãca ĩna mʉja sãjarocati mino wẽata rojocoacʉ.
33 Gʉa cumajʉ ñacãnama Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcʉ, ĩre rũcʉbʉorã:
—Riti Dios Macʉ ña mʉ, yicʉ gʉa Jesure.

Genesaret sita gãnare Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 6.53-56)

34 Ito jẽa wacõri Genesaret wame cʉtiri sitajʉ ejacʉ gʉa.
35 Iti cʉto gãna Jesús ĩ ejaja tʉo masicõri, masa jeyarore oca batoñi. Ito bajiri masa ñarise
cʉtirãre ãmi ejacã Jesús tʉ.
36 "Mʉ ya yutabuju tʉnima gʉare moaĩa rotiya", yicã masa Jesure. No moaĩarãcõti cati
quenarã tujacã mʉcana.

15

Ñeñaro tʉoĩacõri ñeñarise yama masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 7.1-23)

1 Ito ĩna yiroca fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni ejacã
Jesús tʉ. Jerusaléna wadiana ñacã ĩna. Jesús tʉ ejacõri ado bajiro seniĩacã ĩna:
2 —¿No yija bʉcʉrã ĩna yisotire bajiro yiro robo cʉdibeati mʉ rãca riasotirã? Mʉ
rãca riasotirã ĩna baroto riojʉa ãmo coebeama ĩna. Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiro yiro robo
yibeama ĩna, yicã ĩna Jesure.
3 Ito bajiro ĩna yijare, ado bajiro ĩnare cʉdiquĩ Jesús:
—Bʉcʉrã masa ĩna rotirejʉa cʉdirona Dios ĩ rotirisejʉare cʉdibea mʉa.
4 Ado bajiro rotia Dios oca: "Mʉ jacʉ, mʉ jacore cʉni queno rũcʉbʉoya mʉ. No ĩ jaco, ĩ
jacʉre cʉni ñeñaro bʉsitugʉ godacoajaro", yi rotia Dios oca.
5 Mʉama ricati bajiro rotia. Ado bajirojʉa rotia mʉa: "No, 'Jeyaro gajeoni yʉ rʉcorise
Diore yʉ ĩsiroti riti ña. Ito bajiri yʉ jacʉsabatiare ejabʉa masibea yʉ', ĩ yija, ĩ jacʉsabatiare
ejabʉabeja quena", yi tʉoĩa rotiboja mʉa.
6 Ito bajiro mʉa yija, bʉcʉrã masa ĩna rotirisejʉa cʉdirona, Dios ĩ rotirisejʉare cʉdibea
mʉa. Ito bajiro mʉa yija, "Ñe waja ma Dios oca", yirã bajiro ya mʉa. Ĩ ocare jidicãrã ña
mʉa.
7 Mʉa yiro bajiro yirã meje ña mʉa. Diore goti ĩsiri masʉ Isaías ñayorʉ mʉare tʉoĩa wacʉ
queno ucañi ĩ. Ado bajiro ucañi ĩ:

8 Mнa ya risena riti yнre rũcнbнoboja mнa. Ito bajibojarocati mнa ya нsina sõjн bajiro
tнoĩa mнa. Yнre rũcнbнobea mнa.
9 Minijuacõri yнre mнa rũcнbнobojaja, bнrãti ya mнa. Mнa riasorise masa ĩna tнoĩa
rujeore ña iti. Itireti, “Dios ĩ rotire ña”, yiboja mнa. Dios ĩ gotirise tнoĩa wacн ito
bajiro ucañi Isaías ñayorн, yi gotiquĩ Jesús.
10 Ito ĩ yija bero masare jicõri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yнre tнocõri queno tнo masiña mнa.
11 Mani ba sãrise meje mani ñeñaro yiroca yiroja iti. Ñeñaro tнoĩacõri mani bнsirise, iti
ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiquĩ Jesús masare.
12 Ito yija gнa ĩ rãca riasotirã ĩ tн minijuacõri ado bajiro yicн gнa ĩre:
—Ito bajiro masare mн gotija tнocõri, fariseo gaye tнoĩarã tнo bнjatomenaji ĩna, yicн gнa
Jesure.
13 Ito bajiro gнa yija, ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Dise rocati judire ĩ otere meje iti ñaja, ñe rãcati wãjacõagũ yiguĩji iti ote wese нjн. Ito
bajiroti yigн yiguĩji yн Jacн cнni. Gaje oca ñasarise mejeti ricati bajiro ĩna riasobojaja iti
jedi waroca yigн yiguĩji yн Jacн.
14 Dios ocare riasomena ĩna ñajare, ĩnare tнorũnнbeja. Ĩna ñama cajea mana gãjerã
cajea manare tũa wabojarã robo bajiro bajirã. Sĩgũ cajea macн gãji cajea macнre ĩ tũa
wabojaja, goje ñaro ĩna ejaja, jũarãjнti quedi sãjacoarã yirãji, yiquĩ Jesús gнare.
15 Ĩ ito yija ado bajiro seniĩaquĩ Pedro Jesure:
—Iti riasore oca gaye queno gнare goti rẽtobuya, yiquĩ Pedro Jesure.
16 —¿Tнo masibeati mнa cнni?
17 Mani ba sãrise jeragajн waro yiroja iti. Ito bero rẽta budiro yiroja iti. ¿Itire queno tнo
masibeati mнa?
18 Mani ya нsina tнoĩacõri risena bнsia mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise.
19 Ĩna ya нsina tнoĩacõri ñeñaro yama masa. Tite mнa. Gãjerãre sĩama ĩna. Manojo cнtirã
ñabojarãti gãjerã romiare ajeama. Jeyaro ĩna tнoĩaro bajiroti romia rãca ñeñaro ajeama
ĩna. Riniama ĩna. Socama ĩna. Rocati oca gotiama ĩna. Ito bajiro yama masa.
20 Ito bajiro ñeñarise tнoĩacõri iti ña masa ĩna ñeñaro yiroca yirise. Mani baroto riojнa
mani ãmo coebeja, bнcнrã ĩna rotiro bajiro mani yibeja iti gaye meje ña mani ñeñaro
yiroca yirise. Ñeñaro tнoĩacõri ñeñaro ya mani. Iti ña mani ñeñaro yiroca yirise, yiquĩ
Jesús gнare.

Gaje maso Jesure iso tнorũnн sнyare gaye
(Mr 7.24-30)

21 Ito bajiro ĩ yija bero itijнna, wacн gнa Jesús rãca. Ito wacõri Tiro ito yicõri Sidón wame
cнtiri cнtorijн ejacн gнa.
22 Ito gнa ejaja bero sĩgõ Canaán gago itijн ñaro Jesús tнjнa awasã wadicõ:
—Yн Ujн David ñayorн janami ña mн. Yнre ti maiña. Yн maco rũmú sãñagõ ñamo. Ito
bajiri bнto ñeñaro tõbнjamo iso, yi goticõ iso Jesure.
23 Ito bajiro iso yibojarocati isore cнdibitiquĩ Jesús. Ito bajiri ĩ rãca riasotirã gнa ado
bajiro roticн Jesure:
—Isore wa rotiya. Usirioro gнare awasã sнyamo, yibojacн gнa Jesure.
24 Ito bajiro gнa yija ado bajiro yiquĩ gнare:
—Oveja wisanare bajiro bajirã ñama judio masa. Ito bajiri ĩnare yнre cũquĩ Dios, yiquĩ
Jesús.
25 Ito bajiro ĩ yiroca ĩ riojo wacõri rijomunigãna ñini rũjũcõ romio:
—Yн Ujн yнre ejabнaya, yicõ iso Jesure.
26 Ito bajiro iso yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús isore:
—Judio masa riojнajн gãjerãre yн ejabнaja, no masia ma yнre. Ito bajiro yн yija, rĩacare
naju ẽmacõri yaiare ecado bajiro bajia, yiquĩ Jesús isore.

27 —Riti ya yн Ʊjн. Ĩna нjarã ba bate queorise bacã yaia. Yн gaje maso ñabojarocati mн
ñarã bero yнre jabeto mн ejabнaja quena ñaro yiroja yнre, yicõ iso Jesure.
28 Ito bajiro iso yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús isore:
—Mн romio queno yнre tнorũnнgõ ña mн. Ito bajiri mн ãmoro bajiroti bajiro yiroja iti,
yiquĩ Jesús.
Ito bajiro ĩ yirocati iso maco tujacoacõ.

Jãjarã ñarise cнtirãre Jesús ĩ yisiore gaye

29 Ito yija bero Galilea wame cнtirita tнnima wacн gнa. Itojн ejacõri tнriajн mнja wacн
gнa. Itojн gнa joejearoca rujiquĩ Jesús.
30 Jãjarã masa ejacã Jesús ĩ rujirojн. Wa masimena, cajea mana, bнsimena, ruduana,
ito yicõri jãjarã cõrãre ãmi ejacã ĩna Jesús tнjн. Ĩ tн ĩna ãmi ejaroca ĩnare yisioquĩ Jesús.
31 Bнsimena bнsicã. Ruduana wacã. Cajea mana ticã. Rujн ñeñarã quenari rujн, rujн
cнticã. Ito bajija ticõri, ti нcacã masa. Ito bajiri Diore wanн rũcнbнosнocã ĩna. "Judio
masa ĩna rũcнbнorн Dios ĩ ñami quenagũ", yi rũcнbнocã masa.

Cuatro mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mr 8.1-10)

32 Ito yija gнa ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ ĩ:
—Ado gãnare ti bнjatobea yн. Ʊdia rнmн tнja ĩja, adocãta yн rãca ĩna ñaroca. Ito bajiri
queno bare ma ĩnare. Ĩna babetoti ĩna ya wirijн wa roti ãmobea yн. Ĩnare yн wa rotija majн
boga quedirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gнare.
33 Gнajнa ado bajiro yicн ĩre:
—Ado masa manojн no bajiro masa tĩjaro bare bнja masia ma, yicн gнa Jesure.
34 —¿Nocõ jaje naju rнcoati mнa? yiquĩ Jesús gнare.
—Jнa ãmojeno naju ña gнare, ito yicõri wai jabetacã ña, yicн gнa ĩre.
35 Ito yija masare jacajн ruji rotiquĩ Jesús.
36 Ĩ ya ãmona naju jнa ãmojeno ñarisere ito yicõri wai rãca ãmi rнcocõri, "Queno ya Cнna
mн", yiquĩ ĩ Diore. Ito ĩ yija bero gнa ĩ rãca riasotirãre ĩsiquĩ masare gнa batotoni.
37 Masare batocн gнa. Ĩna jeyaro bacã. Ito bajiri sĩgũ rнyabeto yaji quenaro ñacã ĩna.
Ĩna baja bero jнa ãmojeno jibнri gнa ba rнarise dajocн gнa.
38 Gнa itire bagoana cuatro mil ũmнa ñacн gнa. Romiare ito yicõri rĩacare cнni cõĩabiticн
gнa.
39 Ito bero masare ware gotiquĩ Jesús. Ito bajiri cumana Magadán wame cнtiri sitajн
wacн gнa.

16

Tiyamani ĩoña gнare, ĩna yire gaye
(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

1 Fariseo gaye tнoĩarã ito yicõri saduceo gaye tнoĩarã cнni Jesure tirona ejacã ĩna. " 'Riti
Dios ĩ cõarн ña mн', gнa yi masitoni ũmacũjн gaye tiyamani ĩoña gнare", yi ejabojacã ĩna.
2 Ito ĩna yibojarocati ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Rãiocũro ũmacũjн iti sũaja ticõri, "Quenari rнmн ñari seyoa", ya mнa.
3 Busuri jĩjн iti sũaja mнa tija, wajн bueri rãca iti ñaja. "Adi rнmн quenado ma", ya mнa.
Ũmacũjн ticõri, "Ito bajiro rẽtaro ya adi rнmн", yi masia mнa. Ito bajibojarocati adi rнmн
rẽtarise gaye, "Ito bajiro bajiro wado ya", yi masibea mнa.
4 Ñeñaro yirã ña mнa ito yicõri yнre tнorũnнmena. Tiyamani ĩore yнre seniboja mнa. Ito
bajiro mнa yibojarocati jнaji tiyamani mнare ĩobicнja yн. Jonás ñayorнre tiyamani rẽtare
gaye riti mнare goticнja yн, yiquĩ Jesús fariseo gaye tнoĩarãre.
Ito bajiro Jesús ĩ yija bero ĩnare wagocн gнa.

Fariseo gaye tнoĩarã ya naju wadare gaye
(Mr 8.14-21)

5 Itajura gaje dнjajн jẽa ejacõri, “Mani baroti naju ãcabojacoayija mani”, yicн gнa.
6 Ito yija Jesús ado bajiro gнare gotiquĩ:
—Fariseo gaye tнoĩarã, saduceo gaye tнoĩarã ĩna ya naju wadarise нco gaye queno tнo masiña mнa, yiquĩ Jesús gнare.
7 Jesús ito bajiro ĩ yija gнamasiti gãmeri tнoĩa bнsicн gнa:
—Mani naju ãcabojajare ito bajiro bнsiami Jesús, yi tнoĩabojacн gнa.
8 Ito bajiro gнa tнoĩabojaja tнo masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—¿No yija, “Naju ma manire”, yati mнa? Queno yнre tнorũннbea mнa.
9 Queno tнo masibea maji mнa. Canн bнsati co dнjamocõ naju ñarisere co dнjamocõ mil masa ñarãre eca jeocн yн. Ĩnare yн eca jeoja bero jaje jibнri dajocн mнa. ¿Itire ãcabojati mнa?
10 Ito bero canн bнsati mнcana jнa ãmojeno naju ñarisere jнaria mil masa ñarãre eca jeocн yн. Ĩna masare yн eca jeoja bero jaje jibнri dajocн mнa rнyarise. ¿Itire ãcabojacoati mнa?
11 ¿No yija queno tнoĩa masibeati mнa maji? Jĩjн, “Fariseo gaye tнoĩarã, saduceo gaye tнoĩarã ĩna ya naju wadarise нco gaye queno tнo masiña”, yн yija, naju gayere meje bнsibн yн, yiquĩ Jesús gнare.
12 Ito ĩ yijare tнo masicн gнa. “ ‘Fariseo gaye tнoĩarã, saduceo gaye tнoĩarã naju wadarise нco gayere tнoĩarã ya mнa’, gнare ĩ yija, ‘Ĩna riasorisere queno tнoĩa masiña mнa’, yireonire gнare gotiyijari Jesús”, yi tнoĩacн gнa ĩja.

Cristo Dios ĩ cõarн ña mн, yi Pedro ĩ goti quenore gaye
(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

13 Mнcana ito sõjнa wacõri, Cesarea Filipo wame cнtiri cнto tн ejacн gнa Jesús rãca. Itojн ejacõri ado bajiro gнare seniĩaquĩ Jesús:
—Yн ña Masa Rĩjorн. ¿Yнre masa ĩna bнsija, no bajiro yati ĩna? yiquĩ Jesús gнare.
14 Ado bajiro cнdicн gнa ĩre:
—Coriarã ĩna bнsija, “Juan idé guri masн ñami”, yama ĩna mнre. Gãjerãma, “Elías ñami”, yama ĩna. Gãjerãma, “Jeremías ñami”, yama ĩna. Gãjerãma, “Diore goti ĩsiri masн ñaguĩji gajea”, yama ĩna mнre, yicн gнa Jesure.
15 —¿Mнama ñimн ñami yati mнa yнre? yiquĩ Jesús gнare.
16 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Simón Pedro:
—Mнti ña Cristo Dios ĩ cõarн. Dios catitĩñagũ Macн ña mн, ya yн mнre, yiquĩ Simón Pedro Jesure.
17 —Riti ya Simón, Jonás macн mн. Ito bajiro mн bнsija wanн quenagũ ña mн. Itire mн bнsija, masare tнocõri meje bнsia mн. Itire mн bнsija, ũmacũjн gagн yн Jacнre tнocõri bнsia mн.
18 Ado bajiro mнre gotia yн. Iti mн wame ña Pedro, “gũtagã”, yireoni ña iti Pedro. Riti ña mн bнsirise. Iti oca mн bнsirise jedibetoja. Gũtagã bнtirica robo bajiro bajirise ña iti mн bнsirise. Iti oca tнocõri yнre tнorũннrã yirãji mн bero gãna. Ito bajiri yн ñarã, ñarã yirãji ĩna. Yнre ĩna tнorũннjare godana нjн ĩnare rẽtocũbicн yiguĩji. Godabojarãti mнcana tнdi catirã yirãji ĩna.
19 Ado bajiro mнre gotia Pedro yн. Soje janado rнcogнre bajiro mнre cũgũ yigнja yн. Ito bajiri, “Ĩre tнorũннrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios”, yire oca masa ĩna tнo masiroca yigн yigнja mн. Ito bajiro mнre cũgũ yigнja yн. Adi sitajн mн rẽorise, ũmacũjн itojн cнni rẽore ñaro yiroja. Adi sitajн, “Ito bajiroti yiya”, mн yija, ũmacũjн cнni ito bajiroti yire ñaro yiroja, yiquĩ Jesús Pedrore.
20 Ito bajiro Pedrore ĩ yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús gнare: “Ĩti ñami Cristo Dios ĩ cõarн, yi masare goti batobesa mнa”, yiquĩ Jesús gнare.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)

21 Ito ĩ yija bero itijʉnati gʉare goti rẽtobuquĩ Jesús:
—Jerusalénjʉ ware ña yʉre. Itojʉ yʉ ejaroca bʉcʉrã, paia ʉjarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni quenabeto yʉ tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna. Itojʉ yʉre sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ʉdia rʉmʉ beroti yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios mʉcana, yiquĩ Jesús gʉare.

22 Ĩ ito yija tʉocõri, ricati bʉsa camotadi rʉ̃gʉ̃cõri, oca sẽoro ĩre bʉsisʉobojaquĩ Pedro:
—Yʉ Ʉjʉ ito bajiro mʉre rẽtare ãmobiquĩji Dios. Ito bajiro mʉre rẽtabeto yiroja, yiquĩ Pedro Jesure.

23 Ito ĩ yija tʉocõri, jʉda rʉ̃gʉ̃cõri, ado bajiro bʉsiquĩ Jesús Pedrore:
—Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanásre moa ĩsia mʉ. Yʉre camotadiya mʉ. Dios ĩ ãmoro bajiro yʉ yija, yʉre camota codea mʉ. Dios bajiro meje tʉoĩa mʉ. Masa ĩna tʉoĩaro bajiro tʉoĩa mʉ cʉni, yiquĩ Jesús Pedrore.

24 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare ĩ rãca riasotirãre:
—Sĩgʉ̃ yʉre ĩ sʉya ãmoja, ĩ ye ñaroti tʉoĩabiticõri yʉjʉare tʉo mai sʉyagʉ yiguĩji. Yucʉtẽo gajagʉre bajiro tõbʉjabojagʉti yʉre riti sʉyagʉ yiguĩji ĩ.

25 No ĩ catirise maibojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉgʉ̃, yʉ oca ĩ gotija tʉo junisinicõri ĩna sĩagʉ̃ama catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji.

26 Sĩgʉ̃ adi macãrʉcʉ̃rojʉ gajeoni jeyaro ĩ bʉjabojaja, ĩ ya ʉsi jeame ʉ̃jʉrojʉ iti waja, ĩ ya gajeoni ĩ bʉjabojare ñe waja ma. Ñe mani ya ʉsi rẽto bʉsaro waja cʉtirise manoja. Catirãjʉti Dios rãca mani oca quenobeja, mani godaja bero ĩ rãca oca queno masimenaji ĩja.

27 Yʉ Masa Rĩjorʉ ñacõri, yʉ Jacʉ Dios ĩ busurisena tʉdi ejagʉ yigʉja yʉ. Ito yicõri ĩ tʉ gãna ángel mesa rãca ejagʉ yigʉja yʉ. Tʉdi ejacõri masa ĩna yigoado bajiroti waja senigʉ̃ yigʉja yʉ.

28 Riti mʉare gotia yʉ. Mʉa coriarã adijʉ ñarã mʉa godaroto riojʉa, ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Masa Rĩjorʉ ĩ mioju ejaroca tirã yirãji mʉa. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

17

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

1 Co ãmojeno ʉ̃mʉari bero Pedro, Santiago, ĩ ocabaji Juanre cʉni ũmari tʉria joejʉ ĩnare ãmi waquĩ Jesús.

2 Itojʉ ĩna ejaroca ĩna riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyijʉ. Ʉmʉa gagʉ ũmacañire bajiro yoyijʉ ĩ ya rio. Ito yicõri ĩ ya yutabuju bʉto boticõri yoyijʉ.

3 Ĩna tiroca Moisés ñayorʉ, Elías ñayorʉ rãca Jesús tʉ goaĩoyijarã. Ito bajicõri Jesús rãca ĩna gãmeri bʉsija, tiyijarã ĩna.

4 Ito bajija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro Jesure:
—Yʉ Ʉjʉ adojʉ mani ñaja quenasacõa. Mʉa ãmoja mʉare yiari wi meni ĩsirʉja gʉa. Mʉre co wi, Elíasre co wi, Moisésre co wi meni ĩsirʉja gʉa, yiyijʉ Pedro Jesure.

5 Ito bajiro Pedro ĩ bʉsibojaroca riti ide bueri bʉto yorise ĩnare gũma rʉ̃gʉ̃yijʉ. Iti ide bueri watonati oca ruyuyijʉ:
—Ãniti ñami yʉ Macʉ, yʉ maigʉ̃. Ĩre bʉto wanʉa yʉ. Ĩre queno tʉoya mʉa, yire oca ruyuyijʉ.

6 Iti oca tʉocõri bʉto güiyijarã ĩna. Ito bajiri bʉto güirã ĩna ya rio sitajʉ muqueayijarã ĩna.

7 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, ĩna tʉ wacõri ĩnare moaĩayijʉ Jesús. Ĩnare moaĩacõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Wʉmʉña. Güibesa mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

8 Ito ĩna ti mʉoja, gãjerãre tibisijarã ĩna. Jesús sĩgʉ̃ti ĩ ñaja tiyijarã ĩna ĩja.
9 Iti tʉria ĩna roja waroca ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús:
—Janeti mʉa tirise masare goti batobeja maji. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Yʉre sĩarã yirãji masa. Yʉre ĩna sĩabojarocati tʉdi catigʉ yigʉja yʉ. Yʉ mʉcana tʉdi catiroto riojʉa, jĩjʉ mʉa tigorise gãjerãre goti batobeja mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Ito yija ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:
—¿No yija judio masa rotirise riasori masa, "Elíasjʉa ejasʉogʉ yiguĩji", yicati ĩna? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.
11 Ito yija ado bajiro ĩnare cʉdiyijʉ Jesús:
—Riti yiñi judio masa rotirise riasori masa. "Elíasjʉa ejasʉogʉ yiguĩji. Ejacõri jeyaro quenogʉ̃ yiguĩji ĩ", ĩna yija riti gotiñi.
12 Ito bajiro ĩna gotibojarocati Elías ĩ ejaja ĩre ti masibisĩ masa. Riti mʉare gotia yʉ. Elías ejacãñi. Ĩ ejaja ĩre ti masibisĩ masa. Ĩna ãmoro bajiroti yiñi masa ĩre. Ito bajiroti yʉ Masa Rĩjorʉre, tõbʉjaroca yirã yirãji masa yiyijʉ Jesús ĩnare.
13 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, "Juan idé guri masʉre bʉsiami ãni", yi tʉo masiyijarã ĩna Pedro mesa.

Rʉ̃mʉ́ sãñagʉ̃re rʉ̃mʉ́re Jesús ĩ bucõare gaye
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

14 Roja wadicõri gʉa tʉ ejacã ĩna mʉcana. Jãjarã masa ñacã gʉa rãca. Jesús ĩ tʉdi ejaja ticõri, ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũquĩ sĩgʉ̃. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure.
15 —Yʉ Ʉjʉ yʉ macʉre ti maiña mʉ. Ñama cõre cõsotiami ĩ. Ito bajiri ruje tõbʉjasotiami ĩ. Biyaro ʉsi jedi quedisotiami yʉ macʉ. Coji rʉyabeto jeame ʉ̃jʉrojʉ ʉsi jedi quedisotiami ĩ. Ito yicõri riacajʉ cʉni ʉsi jedi quedisotiami.
16 Mʉ rãca riasotirã tʉjʉ ĩre ãmi ejabojabʉ yʉ. Ĩre yisio masibeama ĩna, yiquĩ ĩ Jesure.
17 Ito ĩ yija ado bajiro yiquĩ Jesús masare:
—Queno yʉre tʉorʉ̃nʉbea mʉa maji. Masa ñeñaro yirãre bajiro bajia mʉa maji. ¿Nocõ yoari mʉa rãca ñagʉ̃ yigʉjada yʉ maji? ¿Nocõ yoari yugʉ yigʉjada yʉ, mʉa masitoni? Adojʉa ãmi waya, ʉsi jedi quedisotigʉre, yiquĩ Jesús gʉare.
18 Ʉsi jedi quedisotigʉ ĩ ejaja ticõri, rʉ̃mʉ́re budi rotiquĩ Jesús. Rʉ̃mʉ́ ĩ budirocati, cati quenagʉ̃ ñacõaquĩ macʉacã mʉcana.
19 Ito yija bero ricati Jesús rãca bʉsicʉ gʉa mʉcana:
—¿No yija rʉ̃mʉ́re bucõa masibiti gʉa? yicʉ gʉa Jesure.
20 —Yʉre queno tʉorʉ̃nʉbiticõri rʉ̃mʉ́re bucõa masibea mʉa maji. Riti mʉare gotia yʉ. Jabetacã yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉa rotiro bajiroti bajiroja. I tʉriare, "Gajerojʉ cʉní rʉ̃gʉ̃ña", mʉa yija, mʉa rotiro bajiroti bajiroja iti. Ñejʉa mʉa yi masibiti mano yiroja, queno yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉja.
21 Ito bajiro masare ĩna rʉ̃mʉ́a sãñaja, bamena riti Diore mʉa senija, rʉ̃mʉ́are bucõa masirãji mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

Yʉre sĩarã yirãji, mʉcana Jesús ĩ tʉdi gotire gaye
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)

22 Galilea sitajʉ cojʉ gʉa waroca ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Masa Rĩjorʉ ña yʉ. Yʉre ĩna ñiatoni gotigʉ yiguĩji sĩgʉ̃.
23 Yʉre ñiacõri sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ʉdia rʉmʉ beroti yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gʉare. Ito bajiri iti tʉocõri bʉto bojori bʉjacʉ gʉa.

Dios ya wi ñaroti ĩna waja yire gaye

24 Ito yija bero Capernaum wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa Jesús rãca. Itojʉ gʉa ñaroca minijuara wi coderã waja seniri masa Pedrore oca seniĩarona ejayijarã. Ĩ tʉ ejacõri ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿Mнre riasogн Dios ya wi waja yibeati ĩ? yi seniĩayijarã ĩna Pedrore.
25 —Waja yigн yiguĩji, yi cнdiyijн Pedro.
Jesure bнsirocн wijн ĩ sãjaroca, Jesujнa ado bajiro ĩre bнsigoquĩ:
—¿No bajiro tнoĩati Simón mн? ¿Adi sita gãna нjarã noare waja seniati? ¿Ĩna ñarãre seniatite? ¿Gãjerãjнare seniatite? yi seniĩaquĩ Jesús Pedrore.
26 —Gãjerãre waja seniama ĩna, yi cнdiquĩ Pedro.
Ĩ ito yija, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti ya mн. Dios Macн yн ñajare yнre waja seniado mama ĩna.
27 Ito bajibojarocati ñeñaro manire ĩna bнsitube yirona waja yija quena. Itajurajн wasa. Itojн wai joba. Cajero basнogнti ĩre sĩacõri ĩ ya risejн niyeru cuji bнjagн yigнja mн. Iti niyeru cujina manire ĩna waja senija, ñarocõti tĩjacoaro yiroja iti. Iti cuji ãmicõri ĩnare waja yiya, yiquĩ Jesús Pedrore.

18

¿Ñimн ñati ñasagн ñarocн? ĩna yi seniĩare gaye
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Iti rнmнriti, gнa Jesús rãca riasotirã ĩre seniĩacн:
—¿Ũmacн̃jн Dios ĩ rotirojн ñimн ñati ñasagн ñarocн? yi seniĩacн gнa Jesure.
2 Ito bajiro gнa yija tнocõri, sĩgн̃ macнacãre ãmicõri gнa wato cũquĩ.
3 Ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Riti mнare gotia yн. Mнa ñeñaro yirise mнa jidicãbeja, ito yicõri bнcнrãre rĩaca ĩna tнorн̃nнro bajiro yнre mнa tнorн̃nнbeja, ũmacн̃jн Dios ĩ rotirojн ejamena yirãji mнa.
4 Ado bajiro bajigн yiguĩji ũmacн̃jн Dios ĩ rotirojн ñasagн ñarocн. Ãni macнacãre bajiro, "Ñasagн ña yн", yi tнoĩabicн yiguĩji ĩ.
5 Noa yнre tнorн̃nнcõri ãni macнacãre ĩna boca ãmiro bajiro yнre cнni boca ãmirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gнare.

Ñeñaro mнa yi нyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 Mнcana ado bajiro gotiquĩ Jesús gнare:
—No macнacã yнre tнorн̃nнsнogнre ñeñaro yiroca gãji ĩ yija, ĩre bнto waja senigн̃ yiguĩji Dios. Quenogoroama ito bajiro yigнre ĩ ya ãmнmajн gн̃tagã jajoca sia yocõri riaca н̃carojн rucõaja quenaroja.
7 Bнjato bнjarã yirãji adi macãrнcн̃ro gãna ñeñaro yiri masa. Masare ñeñaro ĩna yiroca yirise ito bajiro riti bajitĩñaro yiroja. Ito bajibojarocati, gãjerã ĩna ñeñaro yiroca ĩnare yigнre bнjato bajia ĩre, yiquĩ Jesús gнare.
8 'Mнa ya ãmo, mнa ya gнbo, mнa ñeñaro yiroca mнare iti yija, itire jatacõri sõjн cõacõña. Manire co dнja ãmo manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jнa ãmo, ãmo cнtirã ñabojarãti jeame н̃jнrojн manire Dios ĩ cõaja, rẽto bнsaro quenabeto yiroja.
9 Mнa ya cajea mнa ñeñaro yiroca iti yija, ruacõri sõjн cõacõña. Manire co dнja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jнa cajea, cajea cнtirã ñabojarãti jeame н̃jнrojн manire Dios ĩ cõaja, rẽto bнsaro quenabeto yiroja. Dios ĩ ñarojн mani ejaja, bнto bнsa wanн quenarã yirãji mani. "Mнa ñeñaro yirise jidicãña", yirocн ito bajiro yiquĩ Jesús gнare.

Oveja wisarнre ãmagн̃ yiguĩji coderi masн, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 15.3-7)

10 Mнcana ado bajiro gotiquĩ Jesús gнare:
—Mнtarã yнre masisнorãre sĩgн̃jнare tibo yibesa. Ũmacн̃jн ángel mesa ñarãji ĩnare tirн̃nнrã. Co rнmн rнyabeto yн jacн tн ñacãma ĩna.
11 Yн ña Masa Rĩjorн. Jeame Ũjнrojн waboanare masorocн wadicн yн, yiquĩ Jesús gнare.

12 Gнare riasorocн ado bajiro yiquĩ Jesús mнcana:
—Adocãta yн mнare riasorisere queno tнoĩaña mнa. Sĩgũ ñayijн cien oveja rнcogн. Co rнmн gãjerãre wagocõri sĩgũ wisayijн oveja. ¿No bajiro tнoĩati mнa? ¿Gãjerã rнyarã, ta wesejн noventa y nueve ñarã wisarнre ãmagũ waguĩjida ĩ?
13 Ĩre ãmagũ wacн yiguĩji ĩ. Wisarнre ĩ bнjaja, bнto wanнgũ yiguĩji ĩ. Riti ña. Gãjerã wisamena noventa y nueve ñarã rẽtoro wisarнre ĩ bнjaja wanнgũ yiguĩji ĩ.
14 Mani Jacн ũmacũjн gagн ito bajiroti bajiami ĩ cнni. Sĩgũ yнre masisнogн ĩ wisare ãmobiquĩji Dios, yiquĩ Jesús gнare.

Mani yagн ĩ ñeñaro yirise mani ãcabojaja quena, yi Jesús ĩ riasore gaye (Lc 17.3)

15 Mнcana gнare ado bajiro riasoquĩ Jesús:
—Sĩgũ mнa yagн mнare ĩ ñeñaro ĩ yija, ĩ rioti oca quenoma, "Riti ya mнa, mнare ñeñaro yicн yн", ĩ yi masitoni. "Riti ya mнa", ĩ yija oca quenocãna ña mнa. Ito bajiri mнa yagн rãca queno baba cнtirã yirãji mнa mнcana.
16 "Bajibea bнrãti ya mнa", ĩ yija, gãjerã jũarãre ji ñucama. Ito bajiri mнa bнsirise ĩna tнoja. "Riti bajia iti", yi masirã yirãji ĩna.
17 Ĩnare riojo ĩ tнorũnнbeja, jãjarã Diore masirã riojo gotiba mнa. Ĩna jãjarãre ĩ tнorũnн ãmobeja, Diore masibicн robo bajiro ĩre mнa rнcoja quena. Sĩgũ ñeñaro yigн, нjarãre yiari waja seni ĩsiri masнre bajiro rнcoja quena mнa ĩre, yiquĩ Jesús gнare.
18 'Riti mнare gotia yн. Ũmacũjн gagн Dios ĩ cũana ña mнa. Adi macãrнcũrojн mнa rẽoja, ũmacũjн Dios tнjн cнni rẽore ñaro yiroja. Gajere cнni, "Ito bajiroti bajiya mн", mнa yiro bajiroti ũmacũjн cнni bajiro yiroja, yiquĩ Jesús gнare.
19 'Gaje ado bajiro mнare gotia yн. Mнa jũarã sĩgũre bajiro tнoĩacõri Diore mнa seni ãmoja, mнa ãmoro bajiroti ĩsigũ yiguĩji yн Jacн ũmacũjн gagн.
20 No jũarã нdiarã yнre tнorũnнrã ĩna minijuaja, ĩna rãca ñagũ yigнja yн, yiquĩ Jesús gнare.
21 Ito ĩ yija bero Pedro ado bajiro seniĩaquĩ Jesure:
—Yн Ujн sĩgũ yн yagн yнre ñeñaro ĩ yija, ¿nocõjiri ĩre yн ãcabojoja quenati? ¿Jнa ãmojeno ĩre yн ãcabojoja quenati? yiquĩ ĩ Jesure.
22 Ĩ ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús ĩre:
—Jнa ãmojeno rẽtoro, coji rнyabeto mнre ĩ senirocõ ĩre mн ãcabojoja quena, yiquĩ Jesús Pedrore.

Gãji ĩ ñeñaro yirise ãcaboja ãmobicн yire oca

23 Mнcana Jesús gнare ado bajiro riasoquĩ:
—"¿Dios ũmacũjн rotigн no bajiro bajiati ĩ?" mнa yi masi ãmoja, sĩgũ нjнre tнoĩate mнa. Ado bajiro yiyijн ĩ. Ĩ ya moari masare ji ñucacõri, ĩre ĩna waja ruyuriorisere cõĩayijн.
24 Ĩ cõĩasнoroca sĩgũ ĩre jairo niyeru waja ruyuriogнre ĩre ãmi ejabojayijarã ĩna.
25 Ĩ нjнre waja yi masibisijн ĩ. Ito bajiri, "Gãjerãre yнre ĩsi ĩsitẽña", yiyijн нjн. Ĩre, ĩ rĩare, ĩ manojore, ĩ ya gajeoni jeyaro gãjerãre yнre ĩsi ĩsitẽña. Ĩna waja mнa bнjarise yнre mнa ĩsija, ĩ yнre waja ruyuriorise tĩjaro yiroja, yiyijн нjн ĩre ãmi ejanare.
26 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre waja ruyuriogн ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyijн. Ito yicõri ĩre josayijн ĩ: "Yн нjн jabeto yuya maji. Mнre yн waja ruyuriorise waja tĩogũ yigнja yн maji", yiyijн ĩ, ĩ нjнre.
27 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre ti maiyijн ĩ: "Baн, no yibeati", yi ĩre jidicãyijн ĩ, ĩ нjн.
28 'Ito bajiro ĩ нjн yija tнocõri, budi wayijн ĩ. Budi wacõri ĩ baba ĩre waja ruyuriogнre ti bнjayijн ĩ cнni. Ito bajiri ĩ babare ĩ ya ãmнma ñia rũgũcõri, "Yнre mн waja ruyuriorise cojiti waja tĩoña mн", yiyijн ĩ ĩre.
29 Ito ĩ yija tнocõri, ĩ ya rijomunigãna ñini rũjũyijн ĩ: "Jabeto yнre yuya maji. Mнre yн waja ruyuriorise mнre waja tĩogũ yigнja yн maji", yibojayijн ĩ.

30 Ito ĩ yibojarocati tʉobisijʉ ĩ. Ito bajiri tubiara wijʉ ãmi wacõri ĩre cũyijʉ ĩ. “Yʉre mʉ
waja ruyuriorise mʉ tĩobeja, budibicʉ yigʉja mʉ”, yiyijʉ ĩ.
31 Gãjerã moari masa ito bajiro ĩ yija ticõri, bʉjatobisijarã ĩna. Ito bajiri ʉjʉ tʉ wacõri
ñarocõti gotiyijarã ĩna.
32 Ito bajiri ĩre ĩna gotija tʉocõri, “Ĩre yʉre ji ĩsitẽña”, yiyijʉ ʉjʉ. Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro ĩre
yiyijʉ ĩ: “Yʉre moa ĩsiri masʉ quenabisija mʉ. ‘Yʉre mʉ waja ruyuriorisere ito bajicõato
mʉre’, yibojacʉ yʉ, yʉre mʉ josajare.
33 Mʉre yʉ ti maicato bajiroti gãji mʉ babare ti mairʉjaboyija mʉ”, yiyijʉ ʉjʉ ĩre moa
ĩsiri masʉre.
34 Bʉto junisinicõri ĩre ĩ waja ruyuriorise ĩ waja tĩotoni ĩre tubia rotiyijʉ ĩ ʉjʉ: “Yʉre
ĩ waja ruyuriorise ĩ tĩobeja budibicʉ yiguĩji ĩ”, yiyijʉ ʉjʉ, yi gotiquĩ Jesús gʉare, gʉa tʉo
masitoni.
35 Bajiroti gaye gʉare riasoquĩ Jesús. Ado bajiro gʉare gotisʉsaquĩ Jesús:
—Ito bajiro riti yigʉ yiguĩji yʉ Jacʉ ũmacũjʉ ñagũ cʉni, gãjerã mʉa ñarãre ñeñaro ĩna
yirisere mʉa ãcabojobeja, yiquĩ Jesús gʉare.

19

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)

1 Ito bajiro Jesús ĩ yija bero Galilea sitana wacõri, Judea sitajʉ ejacʉ gʉa. Jordán wame
cʉtirisa tʉ ũmacañi ĩ joejea mʉja wadiri sitajʉa ñacʉ iti sita.
2 Jãjarã masa Jesure sʉya wacã. Cõrã ĩna ñaja ĩnare yisioquĩ Jesús.
3 Itojʉ gʉa ñaroca fariseo gaye tʉoĩarã ejacã Jesús tʉ. “Mani seniĩaja, queno cʉdi masibicʉ
yiguĩji ĩ”, yirona seniĩabojacã ĩna Jesure:
—¿Sĩgũ ĩ manojore ĩ cõaja, ĩ ãmoro bajiroti ĩ manojore ĩ cõaja quenati? yi seniĩacã ĩna.
4 —¿Dios oca tuti tiĩabiticati mʉa? Ĩ oca gotia, “Cajero rujeoñi ũmʉgũre ito yicõri romiore
cʉni”, yi gotia ĩ oca.
5 Gaje ado bajiro gotia ĩ oca: “Ĩ manojo rãca ñarocʉ ĩ jacʉre ĩ jacore jidicãgũ yiguĩji ĩ.
Manojo cʉticõri jũarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti bajirã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca.
6 Ito bajiroti bajia iti gaye. Jũarã ñabojarãti sĩgũre bajiro ñarãji ĩna ĩja. Ito bajiri Dios ĩ
babocãre ñajare manojore jidicã masia ma, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.
7 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩacã ĩna:
—Riti mʉ gotija, ¿no yija ricati rotiyijari Moisés ñayorʉ? Ado bajiro rotiyoñi ĩ: “Isore
mʉ jidicã ãmoja, jidicãre papera isore ĩsiña”, yiyoñi Moisés ñayorʉ, yicã ĩna Jesure fariseo
gaye tʉoĩarã.
8 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Diore ĩna cʉdi ãmobejare, manojore jidicãre gaye rẽobisĩ Moisés ñayorʉ. Ito bajibojaro-
cati cajeroama ito bajiro meje bajiyija.
9 Riti mʉare ado bajiro gotia yʉ. Sĩgũ ĩ manojore gãjire iso ajebitibojarocati ĩ jidicãja,
ñeñaro yigʉ yami ĩocũ. Isore jidicãcõri gajeore ĩ manojo cʉtija, ajegʉ yami ĩocũ. Gãji cõaro
rãca ĩ manojo cʉtija, ajegʉ yami ĩocũ cʉni, yiquĩ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.
10 Ito ĩ yija tʉocõri, gʉa ĩ rãca riasotirã ado bajiro yicʉ ĩre:
—Riti ito bajiro iti bajijama manojo cʉtire ma, yicʉ gʉa ĩre.
11 Ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Ñarocõgoroama tʉo masi jedi yimenaji adire. Ĩna tʉo masiroca Dios ĩ yiana riti tʉo
masirã yirãji.
12 Coriarã ĩna manojo cʉti masibeja, ricati riti bajia ĩna ya rujʉri. Coriarã ito bajironati
rujeana ĩna. Gãjerãma, gãjerã ũmʉa ĩnare ñeñoja bero manojo cʉti masimenaji ĩnaõna.
Gãjerãma ũmacũjʉ gagʉ Diore riti rũcʉbʉorona manojo manaji ĩnaõna. No itioni gaye cʉdi
ãmogũti cʉdiguĩji, yiquĩ Jesús gʉare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

13 Ito yija bero gãjerã rĩacare Jesús tʉ ãmi ejacã. Ĩna joe ãmo jeocõri Diore ĩnare bʉsi ĩsitoni, ĩnare ãmi ejacã ĩna. Ĩna ãmi ejaja ticõri. “Ãmi wadibesa maji. Ʉsirioro ya mʉa”, yicʉ gʉa ĩnare.
14 Ito bajiro gʉa yibojarocati Jesuama ado bajiro yiquĩ:
—Rĩacare rẽobesa, yʉ tʉ wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yʉre queno tʉorũnʉrã. Ĩna robo yʉre queno tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gʉare.
15 Ito ĩ yija bero ĩnare yiari Diore bʉsi ĩsirocʉ ãmo moa jeoquĩ Jesús. Ito ĩ yija bero gajerojʉa wacʉ gʉa Jesús rãca mʉcana.

Gajeonire bʉto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

16 Co rʉmʉ sĩgũ mamʉ Jesure seniĩagũ ejaquĩ:
—¿Queno riasogʉ catitĩñare gaye yʉ bʉja ãmoja, no bajiro yigʉjada yʉ? ¿Ñe quenarise gaye yigʉ yigʉjada yʉ? yiquĩ ĩ Jesure.
17 —¿No yija quenagũ yʉre yati mʉ? Sĩgũ ñami queno yigʉ. Ĩti ñami Dios. Catitĩñare gaye mʉ ãmoja, Dios ĩ rotirisere cʉdija quena, yiquĩ Jesús mamʉre.
18 —¿Ñe rotire gaye yigʉjada yʉ? yiquĩ ĩ Jesure.
—Gãjire sĩabeja. Gãji manojore ajebeja. Romia cʉni gajeo manʉjʉre ajebeja. Rinibeja. Gãjerãre rʉo gotibeja.
19 Mʉ jacʉre, mʉ jacore cʉni rũcʉbʉoba. Ito yicõri mʉ ya rujʉre mʉ mairo bajiroti, mʉ ñarãre cʉni maima, yiquĩ Jesús mamʉre.
20 —Macʉacã ñagũjʉti itire ito bajiro yisʉocʉ yʉ. ¿Ñe gaje rʉyati yʉre queno yʉ yiroti? yiquĩ ĩ Jesure.
21 Ito ĩ yija, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Ñarocõti mʉ cʉdi jeo ãmoja, ado bajiro yiya. Jeyaro mʉ rʉcorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bʉjacõri bojoro bʉjarãre ĩsima. Ito bajiro mʉ yija, ũmacũjʉ queno bʉjagʉ yigʉja mʉ. Ito bajiro mʉ yi jeoja bero yʉ rãca waya, yiquĩ Jesús ĩre.
22 Jesús ito bajiro ĩ yija tʉocõri, bʉto bojori bʉja tʉdi waquĩ ĩ, ĩ ya gajeonire maigũ. Bʉto gajeoni jaigʉ ñayijʉ ĩ.
23 Ito yija bero gʉa ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti mʉare ado bajiro gotia yʉ. Sĩgũ gajeoni jaigʉ Dios rotirojʉ ĩ eja ãmoja josari ña.
24 Mʉcana mʉare goti quenoa yʉ. Sĩgũ camello gawa jota susurijʉ ĩ rẽta budi ãmoja, josari ña. Ito bajiroti bʉto bʉsa josari ña Dios ĩ rotirojʉ niyeru jaigʉ ĩ eja ãmoja, yiquĩ Jesús gʉare.
25 Ito ĩ yija tʉocõri, bʉto ʉcacʉ gʉa. Ito yicõri gʉamasiti gãmeri seniĩacʉ gʉa:
—¿Ito yija noajʉa Dios ĩ ñarojʉ ejagʉ yiguĩjida? Sĩgũ ejabiquĩji gajea, yi gãmeri bʉsicʉ gʉa.
26 Gʉare ticõri ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Masamasiti yiado ma itire. Dios sĩgũti jeyaro yi masiguĩji. Ñejʉa josarise manoja ĩre, yiquĩ Jesús gʉare.
27 Ito ĩ yija tʉocõri, Pedro ado bajiro yiquĩ:
—Yʉ Ʉjʉ jeyaro gʉa rʉcorisere jidicãcʉ gʉa. Iti jeyaro jidicãcõri mʉ rãca sʉya gʉa. ¿Ito gʉa yijama ñe bʉjarã yirãjida gʉa? yiquĩ ĩ Jesure.
28 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro gotiquĩ Jesús ĩnare:
—Riti mʉare gotia yʉ. Co rʉmʉ mʉcana mame menigũ yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩ yiri rʉmʉ yʉ Masa Rĩjorʉ rotirojʉ yori cumurojʉ rujigʉ yigʉja yʉ. Mʉa cʉni yʉre sʉyarã, jʉa gʉbojeno ñari cumurori rotirojʉ rujirã yirãji mʉa cʉni. Israel sita gãna jʉa gʉbojeno masa buturi gãnare rotirã yirãji mʉa.

29 Noa yʉre cʉdi ãmorã ĩna ya wiri, ĩna ñarã, ĩna jacʉsabatia, ĩna manojosãromia, ĩna rĩa,
ito yicõri ĩna ya wesecare cʉni ĩna cũ waja, ĩna rʉcobojarise rẽto bʉsaro queno bʉjarã
yirãji ĩna mʉcana. Ito yicõri catitĩñare bʉjarã yirãji ĩna.
30 Jãjarã adojʉ ñasari masa ñarã, itojʉ ũmacʉ̃jʉ ñasarã meje ñarã yirãji. Ito bajicõri adojʉ
ñasamena ñarã, itojʉ ũmacʉ̃jʉ ñasarã ñarã yirãji, yiquĩ Jesús gʉare.

20

Moari masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca

1 "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", gʉa yi masitoni ado bajiro goti
masioquĩ Jesús gʉare:
—Sĩgʉ̃ ʉyé wese co wese rʉcogʉ ñayijʉ. Busuri jĩjʉ ĩre moa ĩsironare ãmagʉ̃ wayijʉ ĩ.
2 Ĩnare bʉjacõri ĩnare bʉsi quenoyijʉ ĩ. "Co rʉmʉ ʉ̃mʉasaro yʉre mʉa moa ĩsija, coji
denario niyeru cuji mʉare waja yicʉja yʉ", yiyijʉ ĩ ĩnare. Ĩna cʉdija tʉocõri, "Yʉ ya sita
moa ĩsitẽña yʉre", yiyijʉ ĩ ĩnare.
3 Ito bero yoa bʉsari nueve tʉjaroca, gãjerã moa ãmorã cʉto gʉdareco ĩna rʉ̃gõja ti
bʉjayijʉ ĩ.
4 "Wasa, mʉa cʉni. Yʉ ya ote wese moa ĩsitẽña. Yiro robo queno mʉare waja yigʉ yigʉja
yʉ", yiyijʉ ĩ ĩnare. Ito bajiri ĩna cʉni ĩre moa ĩsirã wayijarã.
5 Mʉcana ito bajiroti ʉ̃mʉa gʉdareco ñaroca, tres ñaroca cʉni moari masa bʉjayijʉ ĩ.
6 Mʉcana cinco ñaroca cʉto gʉdareco ejacõri gãjerã moa ãmorã ĩna rʉ̃gõja ti bʉjayijʉ ĩ.
Ito yicõri ĩnare ado bajiro yiyijʉ ĩ: "¿No yija adi rʉmʉ moamenati ʉ̃mʉasaro rʉ̃gõ ucuati
mʉa?" yiyijʉ ĩ ĩnare.
7 "Ñimʉjʉa gʉare, 'Moa ĩsiña mʉa', yibeama. Ito bajiri ñacõa gʉa", yiyijarã ĩna ĩre. "Wasa
mʉa cʉni. Yʉ ya ote wese moa ĩsitẽña. Yiro robo queno mʉare waja yigʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ
ĩ ĩnare.
8 Rãiocũro ñaroca ĩ ya moari masare coderi masʉre ji ñucayijʉ ĩ, ĩ ya moari masare ĩ waja
yitoni. "Bero moare sãjacãnajʉare waja yisʉoya. Ito yicõri moare sãjasʉocãnajʉare waja
yi gajanoaña", yiyijʉ ĩ, ĩ ya moari masare coderi masʉre.
9 Ito yija bero moare sãjasʉsana ejasʉoyijarã. Ito bajiri ĩna jeyarore coji denario niyeru
cuji ĩnare waja yiyijʉ ĩ.
10 Itocõacã ĩna bʉjaja ticõri, cajero moare sãjasʉoana: "Maniama jai bʉsaro bʉjarã
yirãji", yi tʉoĩabojayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna tʉoĩare ñabojarocati. Co cujiti niyeru cuji boca
ãmiyijarã ĩna cʉni.
11 Ito bajiri itocõacã bʉjacõri ʉjʉre tudisʉoyijarã ĩna.
12 "Gʉa berojʉ moasʉorã coji cõreti moama ĩna. Ito bajibojarocati ĩnare mʉ waja
yirocõacãti gʉare waja yia mʉ. Gʉama ũmacañi asiro bʉjaĩabojabʉ gʉa", yi tudiyijarã ĩna
ʉjʉre.
13 Ito bajiro ĩna yibojarocati sĩgʉ̃re ado bajiro cʉdiyijʉ ʉjʉ: "Yʉ baba mʉre rinibea yʉ.
'Yicʉja', yʉ yiado bajiroti ya yʉ. Jĩjʉ oca quenocãmʉ mani. 'Co rʉmʉ moare waja co cuji
niyeru cuji waja cʉtia', yiari mʉre bʉsicãmʉ yʉ.
14 Mʉ moare waja ãmicõri wasa. Mʉre yʉ waja yiro bajiroti bero moasʉsagʉre cʉni
itocõti ĩsi ãmoa yʉ.
15 Yʉ ya niyeru ña. Ito bajiri yʉ ãmoro bajiroti ya yʉ itire. ¿Ĩnare queno yʉ waja yija, itire
ti junisiniati mʉ?" yiyijʉ ĩ cajero moare sãjasʉorʉre, yiquĩ Jesús gʉare.
16 Gaje ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Ito bajiroti adojʉ jãjarã ñasarã ñarã, itojʉ ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ ñarojʉ ñasamena ñarã yirãji ĩna.
Gãjerã adojʉ ñasamena ñarã, itojʉ Dios ĩ ñarojʉ ñasarã ñarã yirãji. Masa jeyarore jibojagʉti
coriarãreti bese ãmigʉ̃ yiguĩji Dios, yisʉsaquĩ Jesús gʉare.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi bʉsisʉsare gaye
(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

17 Jerusalénjʉ gʉa wasʉoroca, gʉa jʉa gʉbojeno ñarãre bʉsirocʉ ricati ji ñucaquĩ Jesús:
18 —Jerusalénjʉ ejarã warã, mʉja wasʉoa mani. Jerusalénjʉ mani ejaroca Masa Rĩjorʉre ñiarã yirãji masa. Ito yicõri paia ʉjarãre, judio masa rotirise riasori masare cʉni ĩre ĩsirã yirãji ĩna. Ĩnajʉ ĩre sĩa rotirã yirãji. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ.
19 Ito yicõri gaje masa yʉre ĩna aja tuditoni, yʉre ĩna bajetoni, ito yicõri yucʉtẽojʉ yʉre ĩna jaju sĩatoni ĩnare yʉre ĩsirã yirãji ĩna. Yʉre sĩacõri godana wato yʉre yujebojarã yirãji ĩna. Ito ĩna yibojarocati ʉdia rʉmʉ bero yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios yʉre, yiquĩ Jesús gʉare.

Santiago mesa jaco Jesure iso seniĩa ãmore gaye
(Mr 10.35-45)

20 Ito yija bero Zebedeo rĩa jaco ejacõ Jesús rãca bʉsiroco. Iso rĩa Santiago, Juan rãca ejacõ. "Yʉre queno yiya mʉ", yiroco Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcõ iso.
21 Ito bajiro iso yija ticõri:
—¿No bajiro yʉ yire ãmoati mʉ? yiquĩ Jesús isore.
Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdicõ iso:
—Mʉ rotirojʉ mʉ ejaja, yʉ rĩare sĩgũ mʉ ya riojocadʉja, gãjire mʉ ya gãcodʉja rojoba ĩnare, yicõ iso Jesure.
22 Ito bajiri iso rĩare ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Mʉa yʉre senibojarisere queno tʉo masibea mʉa. Quenabeto yʉ tʉoĩaroca yirã yirãji masa yʉre. ¿Yʉre bajiroti quenabeto tʉoĩa ñemecʉti masirã yirãjida mʉa cʉni? yiquĩ Jesús ĩnare.
—Ñemecʉticõrãji gʉa, yicã ĩna Jesure.
23 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. Mʉa cʉni yʉre bajiroti tõbʉjarã yirãji. Ito bajibojarocati yʉ ya riojocadʉja, yʉ ya gãcodʉja mʉare rojo masibea yʉ. "Ãna yʉ Macʉ tʉ rujirã yirãji", yʉ Jacʉ ĩ yicãdo bajiroti, ĩnare rojogʉ yiguĩji, yiquĩ Jesús ĩnare.
24 Gʉa Jesús rãca riasotirã jʉa dʉjamocõ ñarã, "Ito bajiro ãmoa gʉa", ĩna yija tʉocõri, tʉo junisinicʉ gʉa.
25 Ito bajiro gʉa bajija ti masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Sita ʉjarã ñasari masa ĩna roca gãnare rotirã yirãji. Ito yicõri mʉcana ĩnare moa ĩsiri masa, ĩna roca gãnare bʉto bʉsa sẽoro rotirã yirãji ĩna. "Ito bajiro yicã masa", yi tʉo masia mʉa.
26 Mʉama ito bajiro bajimena yirãji. Gajero bajirojʉa bajia. No ñasagʉ ña ãmogũ, gãjerãre ejabʉagʉ yiguĩji.
27 Ito yicõri cajero gagʉ ñasʉo ãmogũ, gãjerãre moa ĩsigũ yiguĩji.
28 Yʉ cʉni ito bajiroti ya. Gãjerã yʉre moa ĩsijaro yigʉ meje wadicʉ yʉ. Ĩnajʉare ejabʉagʉ wadicʉ yʉ. Jãjarãre masorocʉ wadicʉ yʉ. Ĩna ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocʉ goda ĩsigũ wadicʉ yʉ, yiquĩ Jesús gʉare.

Jũarã cajea manare Jesús ĩ yisiore gaye
(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

29 Jericó wame cʉtiri cʉto gʉa budi waroca, jãjarã masa sʉyacã, Jesure ti ãmorã.
30 Itojʉ gʉa waroca jũarã cajea timena rujicã ma tʉjʉ. Jesús ĩ rẽtaja tʉocõri, ado bajiro ĩre ji awasãcã ĩna:
—Gʉa ʉjʉ, David ñayorʉ janerãbatia janamiti ña mʉ. Gʉare ti maiña mʉ, yi awasãcã ĩna.
31 Ito bajiro ĩna yibojarocati, "Awasãbesa maji", yicã masa. Ito bajiro ĩna yibojaroca riti, bʉto bʉsa awasãcã ĩna mʉcana:
—Gʉa ʉjʉ, David ñayorʉ janerãbatia janami ña mʉ. Gʉare ti maiña, yi awasãcã ĩna bʉto bʉsa.

32 Ito ĩna yija tʉocõri, tuja rũgũquĩ Jesús. Ito yicõri cajea manare ji ñucaquĩ ĩ:
—¿No bajiro yʉ yire ãmoati mʉa? yiquĩ ĩ ĩnare.
33 —Gʉa Ʊjʉ, cajea ti ãmoa gʉa, yicã ĩna Jesure.
34 Ito ĩna yija tʉocõri, ĩnare ti maiquĩ Jesús. Ito yicõri ĩna ya cajeari moaĩaquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati timena ñabojana ticoacã ĩna ĩja. Ito ĩ yija bero ĩna cʉni Jesure sʉyacã.

21

Jerusalénjʉ Jesús ĩ ejare gaye
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jerusalén cõña warã Betfagé wame cʉtiri cʉto ejacʉ gʉa. Jabeto cõñasʉocʉ Jerusalén ĩja. Olivos wame cʉtiri tʉria jʉdo ñacʉ iti cʉto. Jũarã gʉa rãca gãnare ĩ rãca riasotirãre,
2 ado bajiro rotiquĩ Jesús:
—Mani waroto riojo ñari cʉtore wasa maji. Itojʉ ejacõri burro sia rũgõrʉre bʉjarã yirãji mʉa. Ito yicõri ĩ macʉ cʉni ñagũ yiguĩji ĩ rãca. Ĩnare õjacõri ãmi wadi ĩsima yʉre.
3 Sĩgũ mʉare ĩ bʉsija. "Mani Ʊjʉ ĩnare ãmoami", yiba. "Yoari mejeti mʉcana mʉre jʉdacõarã yirãji gʉa", yiba. Ito bajiro mʉa yija tʉocõri, "Baʉ wasa", yigʉ yiguĩji mʉare, yiquĩ Jesús ĩnare.
4 Ito bajiro yiquĩ Jesús, sĩgũ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ucado bajiroti yigʉ. Ado bajiro ucayoñi Diore goti ĩsiri masʉ:
5 Jerusalén gãnare ado bajiro yiba: "Tiya mʉa. Mʉa Ʊjʉ wadiami. 'Ñasagʉ ña yʉ', yirocʉ meje ejami ĩ. Burro gajeoni ũmari masʉ macʉ ĩ joe jesacõri wadiami ĩ", yiba, yi ucañi Diore goti ĩsiri masʉ ñayorʉ.
6 Jesús ĩ rotija tʉocõri, ĩ rotiro bajiroti yicã ĩna.
7 Burro ĩ macʉ rãcati ãmi wadiñi ĩna. Ĩna ya yutabujurire ruacõri burro joere jeocã ĩna. Ito ĩna yija bero mʉja jeaquĩ Jesús ĩja.
8 Ito iti bajiroca masa jãjarã ñacã. Ĩna ya yutabujuri ruacõri mare eyocũ yucã ĩna. "Gʉa Ʊjʉ ña mʉ", yirona ito bajiro yiyijarã masa Jesure rũcʉbʉorã. Gãjerã yucʉgʉri jatacõri mare cũ yucã ĩna.
9 Ĩ riojʉa gãna, ĩ berojʉa gãna cʉni ĩre wanʉrã ado bajiro awasã wacã ĩna:
—Mʉ ña David ñayorʉ janerãbatia janami. Mʉ ña gʉa Ʊjʉ. Rẽtoro masigũ ña mʉ. Dios ĩ cõarʉ ña mʉ. Queno yijaro Dios mʉre. Quenasacõa Dios ĩ ito bajiro ĩ cõaja, yi awasã wacã masa.
10 Ito bajiro Jesús masa rãca ĩ ejaja, tʉo batocõri tʉoĩa oca jaicã masa. Jãjarã ĩnamasi gãmeri seniĩacã ĩna:
—¿Ñimʉõcũ ñati ãni? yicã ĩna.
11 Gãjerã ado bajiro yicã:
—Ĩti ñami Jesús Diore goti ĩsiri masʉ. Galilea sita Nazaret wame cʉtiri cʉto gagʉ ñami ĩ, yicã masa.

Dios ya wijʉ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

12 Ito ĩ yija bero Dios ya wi minijuara wijʉ sãja wacʉ gʉa Jesús rãca. Iti wijʉ waja gãme ñari masare ticõri ĩnare bucõaquĩ Jesús. Masare ĩna niyeru wasoa ñari casabore tujʉda queoquĩ Jesús. Ito yicõri bujare ĩna ĩsi rujiri cumurori tujʉda cõaquĩ.
13 Ado bajiro gotia Dios oca tuti yiquĩ Jesús:
—Yʉ ya wiama yʉre rũcʉbʉorona ĩna minijuara wi ñaro yiroja. Ito bajibojarocati mʉama riniri masa ĩna rudiri wi robo bajiro meniyija mʉama, yi gotia Dios oca tuti, yiquĩ Jesús ĩnare.
14 Iti wijʉ minijuara wijʉ gʉa ñaroca, cajea mana ito yicõri wa masimena ejacã Jesús tʉ. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare yisioquĩ Jesús.

15 Ito bajiro Jesús tiyamani ĩ ĩoja ticõri, paia ʉjarã ito yicõri judio masa rotirise riasori
masa cʉni Jesure tʉo junisinicã ĩna. “Rẽtoro masigʉ̃ ña mʉ. David ʉjʉ ñayorʉ janerãbatia
janamiti ña mʉ”, minijuara wijʉ rĩaca ĩna awasãja tʉocõri, Jesure tʉo junisinicã ĩna.
16 Ito bajiri Jesure ado bajiro yicã ĩna:
—¿Ito bajiro ĩna bʉsija tʉocʉati mʉ? yicã ĩna Jesure.
—Tʉoa yʉ ĩnare. Dios oca tutijʉ ito bajiro iti gotija. ¿Tiĩabeati mʉa? Ado bajiro gotia iti:
Rĩaca ito yicõri ũjurãcã cʉni mʉre ĩna wanʉ rʉ̃cʉbʉoroca ya mʉ, yi gotia Dios oca, yiquĩ
Jesús ĩnare.
17 Ito yija bero ĩnare wagocʉ gʉa. Ĩnare wagocõri Betania wame cʉtiri cʉtojʉ ejacʉ gʉa.
Itojʉ canicʉ gʉa.

Higuera rica manigʉ̃re Jesús ĩ rojare gaye
(Mr 11.12-14,20-26)

18 Mʉcana busuri Jerusalénjʉ tʉdi wacʉ gʉa. Ma gʉdareco gʉa tʉjaroca, “Ñiocõa yʉ”,
yiquĩ Jesús.
19 Ma tʉ higuera wame cʉtiricʉ ñacʉ. Itigʉ ricare ba ãmogʉ̃ ojabojaquĩ Jesús. Rica
manicʉ itigʉjʉama. Jũgoti ñacʉ. Ito bajiri itigʉre ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Jʉaji rica cʉtibitiatoja mʉgo, yiquĩ Jesús itigʉre.
Ito bajiro ĩ yirocati sinia godacoacʉ itigʉ.
20 Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, ʉcacʉ gʉa Jesús rãca riasotirã:
—¿No bajijare yoari mejeti sinia godati itigʉ? yicʉ gʉa Jesure.
21 Ado bajiro gʉare cʉdiquĩ ĩ:
—Riti mʉare gotia yʉ. Yʉre tʉorʉ̃nʉcõri, “Yʉre ejabʉabiquĩji Jesús”, mʉa yi tʉoĩabeja,
janeti higueragʉre yʉ yiro bajiro meje riti yi masirãji mʉa. Gaje sẽo bʉsarise yi masirãji
mʉa. I tʉriare, “Cʉní rʉ̃gõcõri riaca jajosajʉ quedi roaya”, mʉa yija, ito bajiroti rẽtaro
yiroja.
22 Diore bʉsirã mʉa senija, ĩre mʉa tʉorʉ̃nʉjama mʉa seniro bajiroti bajiro yiroja, yiquĩ
Jesús gʉare.

“¿Ñimʉ ĩ rotijare ito bajiro yati mʉ?” yi Jesure ĩna seniĩare gaye
(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

23 Ito rẽta wacõri Jerusalénjʉ ejacʉ gʉa mʉcana. Ito yicõri minijuara wijʉ sãjacʉ gʉa
Jesús rãca. Ito gʉa ñaroca riti paia ʉjarã, ito yicõri judio masa bʉcʉrã ejacã Jesure
seniĩarona:
—¿Ñimʉ ĩ rotijare ito bajiro yati mʉ? ¿Ñimʉ mʉre, “Ito bajiro yiba”, yicati? yicã ĩna
Jesure.
24-25 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri:
—Yʉ cʉni mʉare ado bajiro seniĩagʉ̃ ya. Yʉre mʉa cʉdija berojʉa, “Ĩ rotirena ya yʉ”,
mʉare yicʉja maji. ¿Ñimʉ cõayijari Juanre masare ĩ idé gutoni? ¿Dios cõayijarite? ¿Masajʉa
cõayijarite? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.
Ito ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri tʉoĩa bʉsicã ĩna: “ ‘Dioti Juanre idé gu rotiñi’, mani
yija, mʉcana manire seniĩagʉ̃ yiguĩji Jesús: ‘¿No yija ĩre tʉorʉ̃nʉbiticati mʉa?’ yi seniĩagʉ̃
yiguĩji Jesús manire.
26 ‘Masati Juanre idé gu rotiñi’, mani yijama, masa bʉto ti tudirã yirãji manire. ‘Diore
goti ĩsiri masʉ ñami Juan’, yi tʉoĩarãji masa”, yi gãmeri tʉoĩa bʉsicã ĩna.
27 Ito bajiro tʉoĩacõri:
—“Ĩti Juanre idé gu rotiñi”, yi masibea gʉa, yicã ĩna Jesure.
Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús ĩnare:
—Ito bajijama ĩ rotirenati adi jeyaro tiyamani ya yʉ, yi masibea yʉ cʉni mʉare, yiquĩ
Jesús ĩnare.

Sĩgũ ĩ rĩa jũarãre moa rotire Jesús ĩ riasore gaye

28 Mʉcana judio masa bʉcʉrãre ado bajiro seniĩaquĩ Jesús:

—Mʉare oca gotigʉ ya yʉ. ¿Itire no bajiro tʉoĩarã yirãjida mʉa? Sĩgũ ñayijʉ jũarã rĩa cʉtigʉ. Ĩ macʉ ñasʉogʉre ado bajiro yiyijʉ ĩ: "Macʉ jane yʉ ya ote ʉyére moagũ wacʉ ya mʉ", yiyijʉ ĩ, ĩ macʉre.

29 "Ãmobea yʉ, wabicʉja yʉ", yiyijʉ ĩ ĩre. Ito bero gaje tʉoĩa quenocõri moagũ wayijʉ ĩ ĩja.

30 Ito yija ĩ macʉ gãjire cʉni ito bajiroti moa rotiyijʉ. "Baʉ, moagũ wacʉja cʉna yʉ", yiyijʉ ĩ ĩja ĩ jacʉre. Ito yibojagʉti moagũ wabisijʉ ĩ.

31 Mʉa tʉoĩaja, ¿ñimʉjʉa ñayijari ĩ jacʉ ãmoro bajiro yigʉ? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tʉocõri:

—Cajero ĩ moa rotisʉorʉ quenañi, yicã ĩna Jesure.

Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Riti mʉare gotia yʉ. Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa ito yicõri wedi masa romia mʉa riojʉajʉ Dios ĩ rotirojʉ ejarã yirãji ĩna.

32 Juan idé guri masʉ, "Ado bajirojʉa mʉa ñaja quena", yi mʉare ĩ riasobojaja, ĩre tʉorũnʉbisija mʉa. Ito bajibojarocati ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa, ito yicõri wedi masa romia cʉni ĩre tʉorũnʉñi ĩna. Ĩna ito bajiro Juan idé guri masʉre ĩna tʉorũnʉja, tibojarãti mʉa ñeñaro yirise jidicã ãmobisija mʉa. Ito yicõri Juan idé guri masʉre tʉorũnʉbisija mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye
(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

33 'Gaje goti masiore ocana mʉare gotigʉ ya yʉ: Sĩgũ weseca cʉtigʉ ĩ ya wesejʉ ʉyé oteyijʉ. Iti wesere ote tĩocõri iti wesere camotayijʉ ĩ. Ito yicõri ʉyé ide bijerotijʉ cojʉ meniyijʉ ĩ. Iti wese ñacõri tirũnʉrocʉ ũmacũjʉ casabo meniyijʉ ĩ. Ito yija bero co rʉmʉ gãjerãre tirũnʉ wasoa rotiyijʉ. Ito yicõri gajerojʉ wacoayijʉ ĩ.

34 Ito bajiri co rʉmʉ ʉyé iti rica cʉtiroca, "Yʉ ye ñaroti jabeto ʉyé ãmitẽña", yirocʉ ĩ ya moari masare cõayijʉ ĩ.

35 Iti wesejʉ ĩna ejaja ticõri, ito coderi masa ĩnare ñiayijarã. Sĩgũre jayijarã, ito yicõri gãjire sĩayijarã, ito yicõri gãjire gũtana reayijarã.

36 Iti oca tʉocõri jãjarã bʉsa ĩ ya moari masa cõayijʉ ĩ, ĩ ya wesecajʉ ĩ ye ñaroti ĩna ãmitoni. Iti wesejʉ ĩna ejaroca, iti wese code ñana ito riojʉa ejanare ĩna yiado bajiroti yiyijarã mʉcana.

37 'Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, "Yʉ macʉjʉare rũcʉbʉorãji", yi tʉoĩacõri ĩ macʉre wa rotiyijʉ ĩ.

38 Ĩ macʉ ejaja ticõri, ado bajiro tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna: "Adi sita ʉjʉ godagoja ãni macʉti ñami wasoarocʉ, ito bajiri ĩre mani sĩaja, mani ya sita ñaro yiroja ĩja", yi gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna.

39 Ĩna tʉoĩado bajiroti ĩre sõjʉ ñia ãmi wacõri sĩayijarã ĩna, yiquĩ Jesús ĩnare.

40 Ito bero mʉcana ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Ĩ tʉdi ejaja no bajiro yigʉ yiguĩjida ĩnare, iti wese codeanare? yi seniĩaquĩ Jesús ĩnare.

41 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdicã ĩna Jesure:

—Ĩnare ti maiari meje ĩnare sĩagũ yiguĩji ĩ iti sita ʉjʉ. Ito ĩ yija bero gãjerãre tirũnʉ wasoa rotigʉ yiguĩji ĩ. Ʉyé iti bʉcʉaroca iti wese ʉjʉre ĩsironare ĩnare wasoagʉ yiguĩji ĩ, yicã ĩna Jesure.

42 Jesujʉa ado bajiro yiquĩ ĩnare:

—¿Dios oca tuti tiĩabeati mʉa? Ado bajiro gotia iti tuti:

Gũta wi meniri masa coga gũtagãre cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati gaje gũta rẽtoro quenarica ñayijʉ itiga ĩna cõabojaraga. Itiga gũtagãna sʉoriti quenari wi menigũ

yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, menire ma. Ito bajiro ãmoñi Dios mani Ʊjʉ. Ito bajiri itire masicõri bʉto tʉoĩa wanʉa mani, yi gotia Dios oca.
Ito bajiro yiñi Dios, yʉre rẽtaroti tʉoĩa yugʉ.
43 Ito bajiri mʉare ado bajiro gotia yʉ: "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", mʉare gãjerã gotibojarocati tʉorũnʉbisija mʉa. Ito mʉa yija ticõri, gãjerã masa ĩ oca ĩna masiroca yiñi Dios. Ito bajiri ĩre ĩna queno cʉdija ticõri, ĩnareama miojugʉ yiguĩji Dios, ĩ rotirojʉ. Mʉa judio masare ĩ rotirojʉ mʉare cũ yubojañi Dios. Mʉare yubojacõri gãjerãre cũgũ yiguĩji Dios ĩ rotirojʉ. Ĩ ya weseca ejabʉa ãmorãre bajiro bajirã cũgũ yiguĩji Dios ĩ rotirojʉ.
44 Jĩjʉ gũta gaye mʉare yʉ bʉsirise ado bajiro bajia: No gũtagã joe quedi jeagʉre ĩ ya gõari jearo yiroja ĩre. Ito yicõri itiga gũtagã sĩgũre iti quedi jeaja, mano abocõro yiroja. No yʉre tʉorũnʉbicʉ, catitĩñabicʉ yiguĩji. Ito yicõri noa jeame ũjʉrojʉ cõa ãmorãre yʉ cõaja, ruyuriorocʉ cõagũ yigʉja yʉ, yiquĩ Jesús ĩnare.
45 Goti masiore oca Jesús ĩnare gotija tʉocõri, "Manireti bʉsiami", yire masiri seyocã fariseo gaye tʉoĩarã, paia ʉjarã cʉni.
46 Ito bajiri Jesure ñia ãmori seyobojacã ĩna. Ito bajiro tʉoĩabojarãti masare güirã Jesure ñiabiticã ĩna. "Diore goti ĩsiri masʉ ñami Jesús", masa ĩna yi tʉoĩajare, masare tʉo güicã ĩna.

22

Ãmo siare gaye Jesús ĩ riasore oca
(Lc 14.15-24)

1 Mʉcana masare goti masiore ocana gotisʉoquĩ Jesús:
2 —"Ado bajiro bajia, ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuri rʉmʉ", yirocʉ ado bajiro gotiquĩ Jesús: Sĩgũ ʉjʉ ĩ macʉ ãmo siare basa meniyijʉ.
3 "Ti ejabʉaronare jitẽña", yirocʉ ĩ ya moari masare cõayijʉ ʉjʉ. Ito ĩ yija tʉocõri, jirã wabojayijarã ĩna. Ĩna jibojarocati wadi ãmobisijarã ĩna.
4 Ito bajija ticõri, gãjerã ĩ ya moari masare cõayijʉ ʉjʉ. "Gʉa ʉjʉ mʉare bocatimi. Ĩ ya wecʉa ri cʉtirãre sĩa rotimi ĩ. Mʉare bocati ñami ĩ. Ito bajiri ĩ macʉ ãmo siari rʉmʉ tirã waya mʉa cʉni, yiba ĩnare", yi oca cõayijʉ ʉjʉ.
5 Ito yija tʉocõri, jirã wabojayijarã ĩna mʉcana. Ito bajibojarocati ĩre cʉdi ãmobisijarã ĩ oca cõana. Ito bajiri ĩna gotibojaroca riti, gãjiama ĩ ya wesecajʉ wayijʉ. Gãji ĩ gajeoni ĩ ĩsirojʉ wayijʉ.
6 Gãjerãma ʉjʉ ĩ cõanare boca ñiayijarã. Ito yicõri ĩnare jayijarã. Ito yirã riti ĩnare sĩacõyijarã ĩna.
7 Itire tʉocõri bʉto junisiniyijʉ ʉjʉ. Ito bajiri ĩ ya surarare ĩnare sĩa rotiyijʉ, ito yicõri ĩna ya wirire soe rotiyijʉ ĩ.
8 Ito yija bero gãjerã ĩre moa ĩsiri masare ado bajiro yiyijʉ ĩ: "Yʉ macʉ ĩ ãmo siaroti gaye ñajediro ñacã. Jĩjʉ yʉ oca cõabojanama wadire ma ĩnare.
9 Cʉto gʉdareco wasa. Itojʉ mari mʉa ti bʉjaro bajiroti baba cʉtiba", yiyijʉ ʉjʉ ĩre moa ĩsiri masare.
10 Ĩ rotiro bajiroti masa miojuyijarã ĩna marijʉ. Quenarã, ñeñarã, ĩna bʉjaro bajiroti miojuyijarã ĩna. Ito bajiri ʉjʉ ya wi dajacoayijʉ.
11 'Ito yija ĩ oca cõanare tigʉ sãjayijʉ ʉjʉ. Sĩgũ ĩ ãmo siara rʉmʉ sãñare gaye yutabuju ĩ sãñabeja tiyijʉ ĩ.
12 Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩre: "Yʉ baba, ¿no yija ãmo siare gaye yutabuju sãñabeati mʉ?" yiyijʉ ĩ ĩre. Ito ĩ yija cʉdibisijʉ yutabuju sãñabicʉ.
13 Ito yija bare jeori masare ado bajiro yiyijʉ ʉjʉ. "Ĩ ya gʉbori, ĩ ya ãmori rãca siaya ãnire. Ito yicõri rãitĩarojʉ cõaña ĩre. Itojʉ ejacõri ñeñaro tõbʉjagʉ yiguĩji. Ito bajiri oticõri

bʉto tʉoĩa oca jaigʉ yiguĩji ĩ", yiyijʉ ʉjʉ ĩ ya bare jeori masare. Ito bajiroti bajiroja ũmacʉ̃jʉ Dios ĩ rotirojʉ cʉni.

14 Jãjarãre jibojami Dios, ĩ ñarojʉ ĩna ejatoni. Ito bajibojarocati coriarãti ĩ beseana goti ejarã yirãji ĩ ñarojʉ, yiquĩ Jesús ĩnare.

Ʉjarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye (Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ito ĩ yija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã wacoacã. Sĩgʉ̃re bajiro tʉoĩacõri, "Josari oca ĩre mani seniĩaja, cʉdi masibicʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ cʉdi masibeja tʉocõri, 'Ĩre seti ña', yirã yirãji mani", yi tʉoĩari seyobojacã ĩna.

16 Ito bajiro tʉoĩacõri ĩna ñarãre ito yicõri Herodes ñarã rãca, "Ado bajiro Jesure seniĩatẽña mʉa", yi ñucayijarã ĩna. Ĩna cõana Jesús tʉ ejacõri ado bajiro seniĩacã ĩna Jesure:

—Tʉoya riasori masʉ mʉ. "Riojo gotigʉ ña mʉ", yi masia gʉa. "Ado bajiro ãmoami Dios", yi riasogʉ ñaro bajiroti masare riasoa mʉ. Masa bʉsirise tʉorʉ̃nʉbicʉti quenarise riasogʉ ña mʉ. Gãjerã ñasari masa gajero bajiro ĩna riasobojarocati, ĩnare tʉorʉ̃nʉbicʉti, ñasarise riasoa mʉ.

17 Ito bajiro mʉ yija, no bajiro mʉ tʉoĩare gaye tʉo ãmoa gʉa. ¿Roma cʉto gagʉ ʉjʉ gʉare ĩ waja senija, waja yirãjida gʉa, waja yibeatite gajerea? yi seniĩabojacã ĩna Jesure.

18 "Yʉ wisatoni ito bajiro yʉre seniĩama ĩna", yi masiri seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ ĩnare:

—"Queno yirã ña gʉama", yirã ñabojarãti queno yirã meje ña mʉa. ¿No yija yʉ tʉo wisatoni ito bajiro seniĩati mʉa?

19 "Sita waja, waja yiroti cuji niyeru cuji yʉre ĩoña", yiquĩ Jesús ĩnare.

Ito yija niyeru cuji ĩre ĩocã ĩna.

20 Iti cuji niyeru cuji ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:

—¿Ñimʉ ya rio ñati adi rio? ¿Ñimʉ wame, wame cʉtiati iti? yiquĩ Jesús ĩnare.

21 —Gobierno masa ʉjʉ César wame cʉtigʉ ya rio ña. Ito yicõri ĩ wameti ña iti, yicã ĩna Jesure.

—Gobierno masare mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena. Ito bajiroti manire Dios ĩ rotija ñaro bajiroti ĩre cʉdija quena, yiquĩ Jesús ĩnare.

22 Ĩ queno cʉdi masija tʉocõri, rujʉ ʉcacã ĩna. Ito bajiri mʉcana tʉdi seniĩa ʉyabiticã ĩna ĩja. Seniĩamenati wacoacã ĩja.

¿Godacõri tʉdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye (Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)

23 Iti rʉmʉti saduceo gaye tʉoĩarã Jesure tirã ejacã. "Masa ĩna godaja bero mʉcana tʉdi catire ma", yirã ñama saduceo gaye tʉoĩarã. Ito bajiro tʉoĩarã ñari, Jesure seniĩarã ejacã ĩna:

24 —Tʉoya riasori masʉ mʉ. Moisés ñayorʉ ĩ yire gaye mʉre seniĩarã wadibʉ gʉa. Ado bajiro yiñi Moisés ñayorʉ: "Sĩgʉ̃ manojo cʉtigʉ rĩa macʉti ĩ godagoja, ĩ bero gagʉ ĩ rĩjorʉ manojo godore manojo cʉtija quena. Ito bajiri iso rãca ñacõri, rĩjorʉ ñajacʉre wasoagʉ rĩa cʉti wasoagʉ yiguĩji ĩ", yi ucañi Moisés ñayorʉ.

25 Gʉa wato sĩgʉ̃ rĩa jʉa ãmojeno ñabojañi. Sĩgõreti manojo cʉtibojañi ĩna. Ñasʉogʉ isore manojo cʉtisʉobojañi. Rĩa macʉti godañi ĩ. Ĩ godaja bero gãji ĩ ocabaji wasoabojañi. Rĩa macʉti godañi ĩ cʉni.

26 Ĩ bero gãna cʉni ito bajiroti manojo cʉtibojañi. Rĩa manati godañi ĩna cʉni. Ito bero sʉsagʉ cʉni ito bajiroti bajiyijʉ.

27 Iso manʉjʉsabatia ĩna goda jedija bero iso cʉni godacoañi ĩja.

28 Godabojarãti mʉcana tʉdi ĩna catija bero, ¿ñimʉjʉa ñaguĩjida iso manʉjʉ ñasarocʉ ĩna ñarocõti isore ĩna manojo cʉtija bero? yi seniĩacã ĩna Jesure.

29 Ito ĩna yija, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:

—Dios oca tuti gaye queno tнoĩa masimena ña mнa. Dios ĩ masirise masirã meje ña mнa. Ito bajiro yнre mнa seniĩabojaja, queno tнoĩacõri meje seniĩa mнa.
30 Ado robojнa bajia. Godana mнcana tнdi caticõri manojo cнtire ma. Ito yicõri ĩna rĩa romiare manнjн cнti rotimenaji ĩna. Ũmacũjн ángel mesa robo bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna.
31 ¿Masa ĩna godaja bero mнcana tнdi catirã yirãjida ĩna mнcana? yija, Dios oca tuti tiya. Dios oca tuti gaye ti jeorã meje ña mнa. Ĩmasiti ado bajiro gotiami ĩ oca tutina:
32 "Abraham, Isaac, Jacob ñayoana Ujнti ñasotia yн", yi gotiami Dios ĩ ocana. Ito bajiri godana нjн meje ñami Dios, catirã Ujнjнa ñami, yi tнoĩa mani, yiquĩ Jesús ĩnare.
33 Ito bajiro Jesús ĩ riasore gaye ĩ gotija tнocõri, нcacã masa.

Dios ĩ rotirise ñasarise gaye
(Mr 12.28-34)

34 Ito bajiro saduceo gaye tнoĩarã Jesús ĩ oca taja tнoyijarã fariseo gaye tнoĩarã. Ito bajiri iti tнocõri minijuayijarã fariseo gaye tнoĩarã.
35 Sĩgũ ĩna wato judio masa rotirise riasori masн ñañi. "No bajiro Jesús yнre ĩ cнdija tнocнja", yirocн ado bajiro Jesure seniĩagũ ejaquĩ ĩ.
36 —Riasogн, ¿dise ñati Dios ĩ rotirise ñasarise mн tija? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.
37 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Mani Ujн Diore bнto maija quena. Mani tнoĩarisena, ito yicõri mani ya нsina Diore mani maija quena. Ĩ sĩgũreti tнorũnнcõri, bнto ĩre mani maija quena.
38 Iti ña ñasarise Dios ĩ rotire.
39 Iti bero rotire gaye itire bajiro bajiriseti ña. Ado bajiro bajia iti: "Mн ya rujнre mн mairo bajiroti gãjerã mн ñarãre maija quena", yi rotiami Dios.
40 Iti jнajiti ña Dios ĩ rotirise ñasarise. Iti jнaji gaye Dios ĩ rotire gaye mнa cнdija, Moisés ñayorн ĩ rotire gaye, Diore goti ĩsiri masa ĩna riasorise gaye cнni yiro bajiro cнdirã ñarã yirãji mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.

¿Ñimн janami ñayijari Cristo mнa tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)

41 Fariseo gaye tнoĩarã gнa tнti ĩna minijuaroca maji,
42 ado bajiro seniĩaquĩ Jesús ĩnare:
—¿Ñimн ñati Cristo, Dios ĩ cõarн mнa tija? Ito yicõri, ¿ñimн janami ñati ĩ? yiquĩ Jesús ĩnare.
—David ñayorн janerãbatia janamiti ñami ĩ, yicã ĩna Jesure.
43 Ĩna ito yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Riti mнa tнoĩaja, ¿no yija David ñayorн ĩre tнoĩagũ, "Yн Ujн", yiyijari? Tite mнa. Ado bajiro ucañi David ñayorн. Espíritu Santo ĩ rãca ĩ ñajare ado bajiro ucañi ĩ:
44 Yн Ujнre ado bajiro yiñi Dios: "Yн ya riojocadнja rujiya, mн wajanare mн rotiroca yigн yigнja yн", yiñi Dios yн Ujнre, yi ucayoñi David.
45 David ñayorн janerãbatia janami ĩ ñaja, "Yн Ujн", yibitiborн David ñayorн, yiquĩ Jesús ĩnare.
46 Ito bajiro ĩ gotija tнocõri, sĩgũjнa cнdi masibiticã Jesús ĩ gotirisere. "Masi yucãguĩji ĩ", yi tнoĩacõri itocõti ĩre seniĩa jidicãcã ĩna ĩja.

23

"Seti ña mнare", fariseo gaye tнoĩarãre Jesús ĩ yire gaye
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)

1 Ito yija bero ado bajiro yiquĩ Jesús masare, gнa ĩ rãca riasotirãre cнni:
2 —"Moisés ñayorн ĩ rotire gaye tнo masirã ñama fariseo gaye tнoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cнni", yama masa.

3 Ito bajiri ĩna rotiro bajiroti cʉdiba. Jeyaro ĩna rotiro bajiroti cʉdiba. Ito bajibojarocati
ñeñaro ĩna yirisere yibeja itireama. “Ado bajiro ya gʉa”, yibojarãti ricati yama ĩna.
4 “Cʉdi masia mani”, masare rotiama ĩna. Ito bajibojarocati ito bajiro riti ĩnare roti
ʉyama ĩna. “Ito bajiro yiya mʉa”, yibojarãti ĩnamasiti ito bajiro yibeama ĩna.
5 Jeyaro ĩna yirise, “Queno yirã ñama ĩna”, masa ĩna yi tijaro yirona ito bajiro yibojama
ĩna. Masa ĩna tiro riojo ĩna ya rioweca, ĩna ya ricajʉdori cʉni Dios oca jũ wõbojama ĩna,
“Gãjerã gʉare ti seyojaro”, yirona ito bajiro yibojama ĩna. Ito yicõri yutabujuri yoarise
gãjerã rẽto bʉsaro rore gaye sãñabojama ĩna. “Gãjerã gʉare ti seyojaro”, yirona ito bajirise
sãñabojama ĩna.
6 Ĩna ba ruji ãmoja, quenari cumuro ba ruji ãmoama ĩna. Minijuara wirijʉ ĩna ruji ãmoja,
rũcʉbʉorajʉ riti ruji ãmoama ĩna.
7 Marijʉ masare ĩna bocaja, queno rũcʉbʉore rãca seniĩare ãmoama ĩna. Ito yicõri, “Yʉre
riasogʉ”, masa ĩna yire ãmoama ĩna, yiquĩ Jesús gʉare.
8 ’Mʉama ricati yija quena. “Yʉre riasogʉ”, masa ĩna mʉare yiroca yibeja. Mani jeyaro
sĩgũ rĩare bajiro bajirã ña mani. Yʉ Cristo, Dios ĩ cõarʉ yʉ sĩgũti ña mʉare riasori masʉ.
9 Sĩgũti ñami mani Jacʉ. Ĩti ñami Dios ũmacũjʉ gagʉ. Ito bajiri adi sita gãnare, gãjerã
ũmʉare, “Cʉna”, yibeja mʉa.
10 “Yʉ ʉjʉ”, yi rotibeja gãjerãre. Yʉ Cristo, Dios ĩ cõarʉ sĩgũti ña mʉa Ʊjʉ.
11 Sĩgũ mʉa rãca gagʉ mʉare ĩ ejabʉaja, ĩ ñagũ yiguĩji ñasagʉ.
12 No gãjerã riojʉa gagʉ ña ãmobojagʉti ñabicʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri berojʉa gagʉ tujagʉ
yiguĩji ĩ. Sĩgũ, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yibicʉ ĩ ñagũ yiguĩji ñasagʉ, yiquĩ Jesús gʉare.
13 Fariseo gaye tʉoĩarãre, judio masa rotirise riasori masare cʉni bʉsigʉ ado bajiro
bʉsiquĩ Jesús:
—Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa. “Queno yirã ña gʉa”, yibojarãti mʉa yiro bajiro yirã meje
ña mʉa. Dios ĩ rotirojʉ gãjerã ĩna sãjabititoni itire camota mʉa. Gãjerã ĩna sãja ãmobojarocati
ĩnare camota mʉa. Ito bajiri mʉa cʉni sãjamena yirãji, yiquĩ Jesús ĩnare.
14 ’Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori
masa mʉa cʉni. “Queno yirã ña gʉa”, yibojarãti mʉa yiro robo yirã meje ña mʉa.
Manʉjʉ godagoana romiare rʉocõri jairoguti ĩnare waja senia mʉa. Ito bajiro yicõri
ĩna rʉcobojarisere ñarocõti ẽma jeoa mʉa. Queno yimena ñabojarãti masa mʉare tʉo
wanʉtoni yoari ĩna tiro riojo Diore bʉsitobʉaboja mʉa. Ito bajiri bʉto bʉsa mʉare waja
senigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri gãjerã rẽtoro tõbʉjarã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.
15 ’Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa
mʉa cʉni. “Queno yirã ña gʉa”, yibojarãti mʉa yiro robo yirã meje ña mʉa. “Mani robo
gãji ĩ tʉoĩaja quena”, yi tʉoĩabojacõri jeyaro masare riaso ucua mʉa. Sĩgũ mʉare bajiro
tʉoĩaroca mʉa yigʉre bʉto bʉsa ñeñaro ĩ tʉoĩaroca ya mʉa. Ito bajiri mʉa rẽto bʉsaro ñeñaro
yicõri jeame ũjʉrojʉ warʉjami ĩ cʉni, yiquĩ Jesús ĩnare.
16 ’Bʉjato bʉjarã wãna ya mʉa. Cajea mana gãjerã cajea manare tũa wabojarãre bajiro
bajirã ña mʉa. Ado bajiro gãjerãre yiboja mʉa: “ ‘Dios ya wi wamenati ado bajiro yicʉja
yʉ’, yibojarãti mʉa yiro robo yibeja cʉni no yibea iti. ‘Dios ya wijʉ oro wamena ado bajiro
yicʉja yʉ’, mʉa yija, yiro bajiroti yiba itireama”, yiboja mʉa gãjerãre.
17 Tʉo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mʉa. ¿Disejʉa ñati ñasarise mʉa tija?
¿Orojʉa ñasatite mʉa tija? ¿Dios ya wijʉ oro cuji ñarijʉ masa ĩna rũcʉbʉorijʉ ñatite ñasarijʉ?
yiquĩ Jesús ĩnare.
18 Gaje ado bajiro masare yiboja mʉa: “ ‘Diore ĩna soe ĩsisotira casabo wamena ado
bajiro yicʉja yʉ’, yibojarãti mʉa yiro robo yibeja cʉni, no yibea iti. ‘Diore ĩna soe ĩsisotira
casabojʉ ĩre ĩsiroti wame rãca ado bajiro yicʉja yʉ’, mʉa yija, mʉa yiro bajiroti mʉa yija
quena itireama”, yiboja mʉa masare.

19 Tнo masimena, cajea manare bajiro bajirã ña mнa. ¿Mнa tija disejнa ñati ñasarise?
¿Diore ĩsiroti iti ñati ñasarise, gaje Diore ĩna soe ĩsisotira casabojн ĩre ĩsiroti ñarijнjнa ñasatite?
yiquĩ Jesús ĩnare.
20 'Ado bajiro bajia. Tнote mнa. No, "Diore ĩna soe ĩsisotira casabo wamena ado bajiro
yicнja yн", yigн iti casabo wamena meje riti, "Ado bajiro yicнja yн", yiguĩji. Diore soe ĩsira
casabojн jesarise rãca, "Ado bajiro yicнja yн", yigнre bajiro bajiami ĩocн̃.
21 No, "Dios ya wi wame rãca, ado bajiro yicнja yн", yigн iti wi wame rãca riti meje
yiguĩji. Dios iti wi нjн wame rãca, "Ado bajiro yicнja yн", yigнre bajiro yiguĩji ĩocн̃.
22 "Ũmacн̃jн Dios ĩ ñaro wame rãca ado bajiro yicнja", yigн Dios itojн rotigн wame rãcati
yigнre bajiro yami ĩocн̃, yiquĩ Jesús ĩnare.
23 'Bнjato bнjarã wãna ya mнa fariseo gaye tнoĩarã, judio masa rotirise riasori masa
mнa cнni. "Queno yirã ña gнa", yibojarãti mнa yiro robo yirã meje ña mнa. Jũ queno
sнtirise, anís, menta, comino waja rн̃cнbiti gaye mнa rнcoja, Moisés ñayorн ĩ rotiado
bajiroti Diore jabeto ĩsia mнa. Ito bajibojarocati rotire ñasarisere tнorн̃nнbea mнa. Ado
bajiro bajia ñasarise, queno yire, gãjerãre ti maire, Diore tнorн̃nнre, itocõti ña ñasarise. Iti
gaye yitĩñama mнa, Diore jabeto ĩsire gaye cнni jidicãbeja mнa.
24 Cajea mana gãjerã cajea manare tн̃a wabojarã bajiro bajirã ña mнa. Ado bajiro
bajirã ña mнa. Ide wato mнtarãcã ñarãre ĩna idiroto riojнa queno besecãbojacõri camello
jaigн bнcнre idi yucõarã bajiro bajirã ña mнa. Rotire ñasabiti gayeama queno tirн̃nнa
mнa. Ito bajibojarocati ñasarisereama queno tirн̃nнbea mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
25 'Bнjato bнjarã wãna ya mнa fariseo gaye tнoĩarã, judio masa rotirise riasori masa
mнa cнni. "Queno yirã ña gнa", yibojarãti mнa yiro robo yirã meje ña mнa. Somotẽro
idira tẽrori cнni joejнa riti coea mнa. Totijнama ñarocõti нeri cнtia maji. Mнa guaja, joe
rujн riti coea mнa. Jubejнama ñeñaro tнoĩa maji. Gãjerã ĩna rнcorise ti нorã ĩnare rнoa
mнa. Ito bajiri bнjato bнjarã wãna ya mнa.
26 Mнa fariseo gaye tнoĩarã cajea manare bajiro bajirã ña mнa. Somotẽro, idira tẽro
cнni totijнa mн coesнoja joejнa cнni нeri mano yiroja. Ito bajiroti ñeñaro mнa tнoĩarise
cнni mнa jidicãja, jeyaro queno yirã ñarã yirãji mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
27 'Mнa fariseo gaye tнoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cнni bнjato bнjarã wãna
ya mнa. "Queno yirã ña gнa", yibojarãti mнa yiro robo yirã meje ña mнa. Masari cuma
bajiro bajirã ña mнa. Ado bajiro bajia masari cuma, joeti mani tija queno boti quena.
Ito bajibojarocati jubejнama gõarigoti ñaroja, ito yicõri jogare bнorise ñaroja.
28 Ito bajiro bajirã ña mнa. Masa ĩna tija, queno yirã bajiro bajia mнa. Ito bajibojarãti
jubejнama ñeñaro tнoĩarã ña mнa. "Queno yirã ña gнa", yibojarãti ñeñaro yirã ña mнa,
yiquĩ Jesús ĩnare.
29 'Mнa fariseo gaye tнoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cнni bнjato bнjarã wãna
ya mнa. "Queno yirã ña gнa", yibojarãti mнa yiro robo yirã meje ña mнa. Diore goti
ĩsiri masa ĩna godaja bero masari cuma menia mнa. Queno yirãre masari cuma queno
tirн̃nнa mнa, ito yicõri tija seyorise iti joere jeoa mнa.
30 Ito yicõri ado bajiro ya mнa: "Gнa ñicнsabatia ĩna catijama, Diore goti ĩsiri masare
ĩna sĩaroca ĩnare ejabнabitiboana gнa", yi tнoĩa mнa.
31 Ito bajiro mнa yija, "Diore goti ĩsiri masare sĩayoana janerãbatia ña gнa", yi tнoĩa mнa.
32 Mнa ñicнsabatia ĩna yiyore bajiroti ya mнa cнni adi rнmнri gãna, yiquĩ Jesús ĩnare.
33 'Ãña bajiro bajicõri ĩ robo junirã ña mнa. Jeame н̃jнrojн mнa tõbнjaroti rẽtare ma
mнare.
34 Queno tнo masijaro ĩna yirocн, Diore goti ĩsiri masa, riasori masa gãjerã queno
tнoĩarãre cнni cõabojagн yigнja yн mнa tн. Ĩnare cнdi ãmomena ĩnare sĩarã yirãji mнa.
Gãjerãreama yucнtẽojн jaju sĩarã yirãji mнa. Gãjerãre minijuara wijн ĩnare jarã yirãji mнa.
Ĩnare ñeñaro yirona co cнto rнyabeto ĩnare sнyarã yirãji mнa.

35 Abel queno yigн ñayorнre sĩasнoyijarã mнa ñicнsabatia ito yicõri Berequiás macн
Zacaríasjнre sĩasнsayijarã. Dios ya wijн Diore ĩna soe ĩsisotira casabo tн Zacaríasre sĩayija
mнa. Mнa ñicнsabatiare bajiroti ya mнa cнni. Ito bajiri queno yirãre ĩna sĩagore ñajare seti
ña mнare cнni.
36 Riti mнare gotia yн. Mнa adi rнmн gãnare ititi seti ña ejaro yiroja mнare, yiquĩ Jesús
ĩnare.

Jerusalén gãnare tнoĩa maigũ Jesús ĩ otire gaye
(Lc 13.34-35)

37 'Jerusalén gãna mнare cõañi Dios ĩre goti ĩsiri masa, ito yicõri ĩ oca riasori masare. Ĩre
goti ĩsiri masa, ĩ oca riasori masa cнni mнare gotirona cõañi Dios. Ito bajibojarocati ĩnare
sĩayija mнa. Coji meje mнare mioju ãmobojacн yн. Cara iso rĩare caero rocajн iso miojuro
robo bajiro, mнare yi ãmobojacн yн. Ito bajiro yн yi ãmobojarocati ãmobiticн mнa.
38 Queno tнoĩaña mнa. Mнa wiri wagora wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri mнare
jidicãgũ yiguĩji Dios.
39 Riti ado bajiro mнare gotia yн: "Gнare yiari Dios ĩ cõarн ña mн. Mнre queno yiñi
Dios", mнa yiroto riojнa mнcana jнaji yнre timena yirãji mнa, ya yн mнare, yiquĩ Jesús
masare.

24

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Ito bajiro ĩ yija bero, Dios ya wi budi wasнoquĩ Jesús. Ĩre sнacõri ado bajiro yibojacн
gнa ĩre: "Adi wiri ti ucuto mani", yibojacн gнa ĩre.
2 Ito bajiro gнa yibojarocati ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—¿Adi wirire tiati mнa? Riti mнare gotia yн. Adi wiri ñarocõti õjea bate quedicoaro
yiroja. Ito bajiri adi wi gaye gũtagã gajega joe jesabeto yiroja. Ñarocõti godacoaro yiroja,
yiquĩ Jesús gнare.

Adi ũmнari jediroto riojнa ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ito yija bero Olivos wame cнtiri tнria joejн wacн gнa ĩja. Ito ejacõri Jesuama eja
rũjũquĩ. Ito ĩ rujiroca gãjerã ĩna manija ticõri, ado bajiro ĩre seniĩacн gнa:
—"Iti rнmн wi quediro yiroja", mн yi gotire ãmoa gнa. ¿No bajiro iti bajija ticõri, "Jesús
ejagн wagн yami", yi masirã yirãjida gнa? ¿Ito yicõri no bajija ticõri, "Adi macãrнcũro
jediro ya", yi masirã yirãjida gнa? yicн gнa Jesure.
4 Ito bajiro gнa yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús gнare:
—Queno masima mнa gãjerã mнare rнobe yirona.
5 Jãjarã rнori masa ejarã yirãji. "Yнti ña Cristo, Dios ĩ cõarн", yirã masa ejarã yirãji.
Jãjarãre rнorã yirãji ĩna. "Diore bнsi ĩsirã ña gнa", ĩna yija jãjarã masa tнobojarã yirãji ĩnare.
6 "Masa gãmeri sĩarã yiyijarã", yire oca tнorã yirãji mнa. "Gaje cнto gãna jane gãmeri
sĩasнoyijarã", yire gaye guijorise oca tнorã yirãji mнa. Iti ocare mнa tнoja güibeja mнa. Ito
bajiroti bajiro yiroja bajirea. Ito bajibojarocati jabeto rнya adi macãrнcũro iti jediroto.
7 Co masa gaje masa rãca gãmeri sĩarã yirãji. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca
gãmeri sĩarã yirãji. Jaje cнtori ñio ñaro yiroja. Ito yicõri jaje ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri
jaje cнtorire sita нero yiroja.
8 Jeyaro iti rẽtaja bero bнto bнsa tõbнjare gaye ñaro wado yiroja.
9 'Mнare ñiacõri gãjerã mнare ja ajetoni mнare ĩsirã yirãji ĩna. Aje tĩocõri mнare sĩarã
yirãji ĩna. Yн ñarã mнa ñajare mнare ti tudirã yirãji adi sita gãna jeyaro.
10 Iti rнmн jãjarã yнre tнorũnнbojana tнoĩa jidicãrã yirãji ĩna. Gãmeri ti junisinirã yirãji
ĩna. Gãmeri oca menicõri gãjerãre ñiaroca yirã yirãji ĩna.

11 Jãjarã rнori masa ñarã yirãji. “Diore bнsi ĩsirã ña gнa”, ĩna yija jãjarã masa tнobojarã yirãji.
12 Jeyaro ñeñarise yirã yirãji masa. Ito bajicõri gãmeri ĩna ti mairisere gãmeri jidicãrã yirãji ĩna.
13 No yнre tнorũnнgũ ĩ jidicãbeja adi macãrнcũro jedi wari rнmн ĩre masogũ yiguĩji Dios.
14 “Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios”, yire oca adi sita ñarocõreti ejaro yiroja. Ito bajiri masa jeyaro iti oca masirã yirãji. Ĩna masi jediroca adi macãrнcũro jediro yiroja.
15 ’Diore goti ĩsiri masн Daniel ñayorн ado bajiro ucañi: “Adi macãrнcũro jedi wari rнmнri sĩgũ masare ñeñaro ĩna yiroca yigн goagн yiguĩji. Ĩ ñami masare ruyuriogн wadirн. Dios ya wi rũcнbнorajн ĩ rũgõja tirã yirãji mнa”, yi ucañi Daniel ñayorн. Mнa adi papera ticõri, itire queno tнoĩaña. “Jabeto rнya adi macãrнcũro iti jediroto”, yi masiña mнa.
16 Ito bajiro bajiri rнmн no Judea sitajн ñarã gũtagũjн rudi warнjarãji ĩna.
17 No ĩ ya wi queno jesagн ĩ ya wi totijн gajeoni ñarisere rujicõri ãmibitirнjaguĩji ĩ.
18 No ĩ ya wesecajн moagũ tнdi wacõri ĩ ya yutabujuri ãmibitirнjaguĩji ĩ.
19 Ito bajiro bajiri rнmн romia macн sãñarã, gãjerã rнcorã cнni quenabeto tõbнjarã yirãji ĩna.
20 Bнto нsari rнmн, tujacãra rнmн cнni iti ito bajija, rudi ãmomena Diore senima mнa.
21 Ito bajiro bajiri rнmнri bнto tõbнjarã yirãji masa. Adi macãrнcũro ñasнora rнmнri masa ĩna tõbнjaĩabiti rẽto bнsaro tõbнjarã yirãji ĩna. Iti ĩna tõbнjaja bero mнcana iti robo bajiro bajirise tõbнjamena yirãji masa.
22 Yoari masa tõbнjaroca Dios ĩ yiro bajija sĩgũ cati rнyagн maniborн. Ĩ beseanare ti maicõri yoari mejeti iti jediroca yigн yiguĩji Dios.
23 ’Iti rнmнri, “Tiya ado ñami Cristo”, ito yicõri “Titẽña õ ñami Cristo”, sĩgũ mнare ĩ yija, ĩre tнorũnнbeja mнa.
24 Jãjarã rнori masa, “Yн ña Cristo”, yi ejarã yirãji ĩna. “Diore bнsi ĩsiri masa ña gнa”, yi rнo ejarã yirãji gãjerã. Tiyamani jaje ĩorã yirãji ĩna masare rнorona. Dios ĩ beseanare cнni rнo ãmobojarã yirãji ĩna.
25 Tнoya mнa. Jeyaro iti rẽtaroto riojнa mнare goticã yн.
26 Ito bajiri, “Yucн manojн ñami Cristo”, mнare ĩna yi rнoja, tirã wamenaji mнa. Ito yicõri, “Ruyubetojн ñami Cristo”, ĩna yi rнoja ĩnare tнorũnнbeja mнa.
27 Bнjo ĩ borea borea yirise нsitutujн ĩ borea yirise cojisiti iti sojejн quedituaja tia mani. Itire bajiroti ejagн yigнja yн cнni. Yн ña Masa Rĩjorн.
28 No rujн jogarise ñaro itojн barã rujirã yirãji yuca. Itire bajiro masa ĩna bнto ñeñaro yiroca waja senigũ ejagн yiguĩji Dios, yiquĩ Jesús gнare.

Yн Masa Rĩjorн tнdi ejagн yigнja, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-33; 17.26-30,34-36)

29 ’Ito bajiro masa ĩna tõbнjari rнmн iti jedija bero ũmacañi ũmнa gagн rãitĩacoagн yiguĩji. Ñami gagн cнni busubicн yiguĩji. Ñocõa cнni quedi jedicoarã yirãji. Ũmacũjн macãrнcũro cнni нero yiroja.
30 Ito bajiro ũmacũjн macãrнcũrojн iti bajija ticõri, “Masa Rĩjorн ejagн wagн yami”, yirã yirãji masa. Yн ña Masa Rĩjorн. Yн ruji wadija ticõri, adi sita gãna otirã yirãji ĩna. Masirise rãca, yorise rãca, ide bueri rãca yн ruji wadija tirã yirãji ĩna.
31 Ũmacũjн trompeta jutiado bajiro oca sẽoro oca ruyuro yiroja. Yн beseanare minijuatoni ángel mesare mioju rotigн yigнja yн. Jнaria sojeri gãna yн beseana ñarocõreti miojurã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gнare.
32 ’Goti masiore ocana mнare gotigн ya yн. Higuera wame cнtiricнre tнoĩate mнa. Higueragн iti ñasãtuja, ito yicõri iti jũ wasoaja, “Jabeto rнya cнma iti ejaroto”, yi masia mani.

33 Iti bajiroti mнare yн gotire iti rẽtaja ticõri, “Jabeto rнya ũmнari iti jediroto”, yi masirã yirãji mнa.
34 Riti mнre gotia yн. Adi rнmнri gãna ĩna goda jediroto riojнajн ito bajiro rẽtaro yiroja iti.
35 Adi macãrнcũro ñarocõti jediro yiroja. Ito bajibojarocati yн ya ocama yн yiro bajiroti rẽtaro yiroja.
36 ’“Iti rнmн itocõ tнjaroca ejagн yiguĩji Jesús”, yirã mama. Ángel mesa cнni masimenaji ĩna. Dios Macн ñabojagнti, “Itocõ ejagн yignja yн”, yi masibea yн cнni. Yн Jacн Dios ĩ sĩgũti masiguĩji, yiquĩ Jesús gнare.
37 ’Noé ñayorн ĩ catiroca Diore rũcнbнobitiyoñi masa. Ito bajiroti bajirã yirãji masa, yн tнdi ejari rнmн. Yн ña Masa Rĩjorн.
38 Jane mejejн adi sita iti rujaroto riojнa ñacõayijarã masa maji. Idi mecнrãtibe, ba yajirãtibe, manojo cнtirãtibe, ito yicõri ĩna rĩa romiare ĩsirãtibe yi ñayijarã masa. Ito bajiro ĩna baji ñabojaroca riti cuma bнcнajн sãjayijн Noé ñayorн.
39 “Ito bajiro wado ya”, yi masibisijarã masa. Ito bajiri ñajasaroti ĩnare rubatecãcõyijн. Iti bajiado robo bajiroti ejagн yignja yн cнni. Masa Rĩjorн ñari, “Itocõ ejagн yiguĩji”, masa ĩna yi masibeto tнdi ejagн yignja yн.
40 Yн ejari rнmн jũarã ũmнa ĩna ya wesecajн moa ñarã yirãji. Sĩgũ ãmi wa ecogн yiguĩji. Gãji ãmi wa ecobicн yiguĩji.
41 Romia jũarã quĩbo tuabo ñarã yirãji. Sĩgõ ãmi wa ecogo yigõji. Gajeo ãmi wa ecobeco yigõji.
42 ’Bocatiari ñacãña mнa. Yн mнa Ʊjн yн tнdi ejaroti rнmн masibea mнa.
43 Sĩgũ wi нjн. “Adi ñami riniri masн ejagн yiguĩji”, ĩ yi masija, ña yucãgũ yiguĩji iti wi нjн. Riniri masн ĩ sãjare ãmobicн camotagн yiguĩji ĩ.
44 Ito bajiri yн ejaroto riojнa ña yucãña mнa. “Itocõ ejagн yiguĩji Masa Rĩjorн”, yi mнa tнoĩabeto ejagн yignja yн, yiquĩ Jesús gнare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tнoĩagũ? yi Jesús ĩ riasore gaye (Lc 12.41-48)

45 ’Mнa tнoĩaja, ¿no bajiro bajiguĩjida queno cнdicõri queno tнoĩagũ? Ado bajiro bajiguĩji ĩocũ. Gãjerã ĩ ya moari masare tirũnнtoni ito yicõri ĩnare ĩ ecatoni cũgũ yiguĩji ĩ нjн ĩre.
46 Sĩgũ ĩ rotiro bajiroti ĩ moa yuroca ĩ нjн ĩ tнdi ejaja wanн quenagũ yiguĩji ĩ.
47 Riti mнare gotia yн. Ito bajiro yiro robo ĩ yignн ñaja ticõri, ĩ rнcorise ñaroti ĩ ya masare cнni tirũnн rotignн yiguĩji ĩre.
48 Ĩ нjн ĩre ĩ tirũnн rotija bero ricati ĩ tнoĩaja, queno moa ĩsigũ meje ñaguĩji ĩocũ. “Coji ejabiquĩji yн нjн”, yi tнoĩagũ yiguĩji.
49 Ito bajiro tнoĩacõri, gãjerã moari masare ñeñaro yisнognн yiguĩji ĩ. Ito yicõri mecнri masa rãca baba cнticõri ĩna rãca idignн yiguĩji ĩ cнni.
50 Ito bajiro ĩ yi ñaroca ĩ masia mani ĩ нjн tнdi ejagн yiguĩji. “Janere ejabicн yiguĩji yн нjн”, yi ĩ tнoĩari rнmнti ejagн yiguĩji.
51 Ito ĩ yija ticõri, bнto bнsa ñeñaro ĩ tõbнjaroca yignн yiguĩji ĩ нjн. “Queno yirã ña gнa”, yibojarãti ĩna tõbнjaro bajiroti ĩ tõbнjaroca yignн yiguĩji ĩ нjн ĩre. Ito bajiri ñeñaro tõbнjacõri otignн yiguĩji. Ito yicõri bнto tнoĩa oca jaignн yiguĩji ĩ ĩja, yi oca gotiquĩ Jesús gнare.

25

Jнa dнjamocõ ñarã romia ado bajiro yiyijarã, yi Jesús ĩ riosore gaye

1 “Ado bajiro bajia, ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн Dios ĩ miojuri rнmн”, yirocн ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Jнa dнjamocõ mamarã romia ñayijarã. Ãmo siare basare tirã wayijarã ĩna. Mame manojo cнtirocнre bocarã wayijarã ĩna. Ito bajiri ito warã ĩna ya sĩabusuore ãmi wayijarã.

2 Ĩna co dʉjamocõ ñarã ñayijarã queno tʉoĩarã. Gãjerã ĩna rãca gãna co dʉjamocõ ñarã
queno tʉoĩamena ñayijarã.
3 Queno tʉoĩamena ĩna ya sĩabusuoragari ãmibojarãti jio wasoarona ʉ́ye ãmibisijarã.
4 Gãjerã queno tʉoĩarãma ĩna ya sĩabusuore jio wasoaroti ʉ́ye ãmi wayijarã.
5 Manojo cʉtirocʉ yoari ĩ sejaja, wʉjo jujayijarã ĩna. Ito bajiri canicoayijarã ĩja.
6 Ñami gʉdarecocõ oca ruyuyijʉ ĩja. "Manojo cʉtirocʉ wadicoami ĩja. Ĩre bocarã waya",
sẽoro oca ruyuyijʉ.
7 Ĩna jʉa dʉjamocõ romia ñarã yujicõri ĩna ya sĩabusuoragari sĩayijarã.
8 Co dʉjamocõ ñarã queno tʉoĩamena ado bajiro yiyijarã queno tʉoĩarãjʉare: "Gʉa ya
sĩabusuoraga ʉ́ye jedicoajʉ gʉare. Ito bajiri mʉa ya ʉ́ye jabeto ĩsiña gʉare", yibojayijarã
ĩna.
9 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiyijarã queno tʉoĩarã: "Ĩsibea mʉare. Gʉa ĩsija
ñejʉa tujabetoja gʉare cʉni. Mʉare cʉni, gʉare cʉni tĩjado ma iti. Mʉamasiti ʉ́ye ĩna ĩsirojʉ
wacõri waja yitẽña mʉa", yiyijarã queno tʉoĩarã romia queno tʉoĩamenajʉare.
10 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ʉ́ye waja yirã wayijarã queno tʉoĩamena. Ĩna wagoja bero
manojo cʉtirocʉ ejayijʉ. Queno ña yucãna romiama ĩ ejarocati ĩ rãcati sãjacoayijarã ĩna.
Ãmo siare basa tirã warã sãjayijarã ĩna. Ito yicõri soje biacõyijʉ manojo cʉtirocʉ.
11 Soje ĩ bia sãja waja berojʉ ejabojayijarã gãjerã romia. Manojo cʉtirocʉre ado bajiro
yibojayijarã ĩna: "Gʉa ʉjʉ soje jãnaña maji", yibojayijarã ĩna.
12 "Yʉ ñarã meje ña mʉa, ito bajiri mʉare masibea yʉ", yiyijʉ manojo cʉtirocʉ ĩnare,
yiquĩ Jesús gʉare.
13 'Ito bajiri ña yucãña mʉa. "Jane busuri itocõ ñaroca ejagʉ yiguĩji Jesús", yi masibea
mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

Moa ĩsiri masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Lc 19.11-27)

14 "Ado bajiro bajia, ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuri rʉmʉ", yirocʉ ado bajiro
gotiquĩ Jesús:
—Sĩgũ ñayijʉ gaje sitajʉ warocʉ. Ito bajiri ĩ waroto riojʉa ĩ ya moari masare ji ñucayijʉ
ĩ. "Yʉ ya niyeruna moacõri jai bʉsaro bʉjarã yirãji", yi tʉoĩa wacʉ ĩ ya niyerure tirũnʉ
rotiyijʉ ĩ ĩnare.
15 'Sĩgũre co dʉjamocõ mil niyeru cujiri ĩsiyijʉ. Gãjire jʉaji mil ĩsiyijʉ. Gãjire mil ñari
cujiriacã ĩsiyijʉ. "Ado bajiroti moari seyoama ĩna", yi tʉoĩa wacʉ ito bajiro ĩnare batoyijʉ
ĩ. Ito bajiro yicõri wacoayijʉ.
16 Co dʉjamocõ mil niyeru cujiri boca ãmirʉ mʉcana itina moacõri gaje co dʉjamocõ
mil ñariseti bʉja remoyijʉ.
17 Gãji jʉaji mil boca ãmirʉ mʉcana itina moacõri jʉa mil bʉja remoyijʉ ĩ cʉni.
18 Coji mil boca ãmirʉama ĩ ʉjʉ ya niyeru gojejʉ yujecõyijʉ.
19 'Yoari ĩna ʉjʉ tʉdi ejayijʉ mʉcana. "¿No bajiro yʉre moa ĩsiati ĩna?" yirocʉ ĩnare ji
ñucayijʉ ĩ mʉcana.
20 Cajero co dʉjamocõ mil boca ãmirʉ ejasʉoyijʉ. Ejacõri ĩre co dʉjamocõ mil niyeru ĩ
ĩsire jʉdacõayijʉ mʉcana, ito yicõri gaje itocõ ĩ bʉja remore rãcati ĩre ĩsiyijʉ. "Co dʉjamocõ
mil yʉre ĩsicʉ mʉ. Ito bajiri itina moacõri mʉcana co dʉjamocõ milti mʉre bʉja remo
ĩsimʉ yʉ", yiyijʉ ĩ ʉjʉre.
21 "Yʉre queno moa ĩsiyija mʉ. Yiro robo yʉre cʉdigʉ ña mʉ. Jabetacã yʉ wasoarena
mʉcana itocõti mʉ remore ñajare, jai bʉsaro mʉ moatoni jai bʉsaro mʉre cũcʉja yʉ.
Sãjaña, queno wanʉña yʉ rãca", yiyijʉ ʉjʉ ĩ ya moari masʉre.
22 Ito yija bero gãji jʉaji mil boca ãmirʉ ejayijʉ. "Yʉ ʉjʉ jʉaji mil yʉre ĩsicʉ mʉ. Itina
moacõri mʉcana jʉaji milti mʉre bʉja remo ĩsimʉ yʉ", yiyijʉ ĩ, ĩ ʉjʉre.

23 “Yнre queno moa ĩsiyija mн. Yiro robo yнre cнdigн ña mн. Jabetacãna moacõri
mнcana itocõti mн yнre bнja ĩsire ñajare jai bнsaro mнcana moaroti cũcнja yн. Sãjaña,
queno wanнña yн rãca”, yiyijн ĩ, ĩ ya moari masнre.
24 ’Ito yija bero gãji mil cujiri boca ãmirн ejayijн. Ĩ нjнre ado bajiro yiyijн ĩ: “Yн нjн sẽoro
rotigн ñaquĩ ĩ. Ĩ otebeto cнni, ĩ biabeto cнni bare bнja quena ñaquĩ ĩ, yi tнoĩa wacн, güicн
yн.
25 Ito bajiri mн ya niyerure yuje cũcн yн. Adi ña ñarocõti yнre mн ĩsicati”, yiyijн ĩ, ĩ нjнre.
26 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro cнdiyijн ĩ нjн ĩre: “Moa ĩsiri masн quenabicн, rojogн
ña mн. Ĩ otebeto cнni, ĩ biabeto cнni bare bнja quena ñaquĩ ĩ, yi masibojagнti yнre queno
moa ĩsibisija mн.
27 Ĩna niyeru cũri wijн mн niyeru cũja, mнcana jai bнsaro bнjaboyija mн”, yiyijн ĩ нjн ĩre.
28 Ito yija gãjerãre ado bajiro rotiyijн нjн: “Coji mil ñarise niyeru tiri ĩre ẽmacõña, ito
yicõri gãji jнa dнjamocõ mil rнcogнjнare ĩsiña”, yiyijн ĩna нjн.
29 “No queno yнre moa ĩsigũreama jai bнsaro ĩre ĩsi remogũ yigнja yн. Ito bajiri
ñejнa rнyabeto yiroja ĩre. No queno yнre moa ĩsibicнreama ĩ rнcoriseacãti ñarocõti ẽma
jeocõcнja yн. Ĩre ẽmacõri gãji yнre queno moa ĩsigũre ĩsigũ yigнja yн.
30 Ãni yнre moa ĩsiri masн ñe waja macнre rãitĩarojн cõaña mнa. Itojн ñeñaro tõbнjacõri
bнto otigн yiguĩji. Ito yicõri bнto tнoĩa oca jaigн yiguĩji ĩ”, yiyijн нjн, yi oca gotiquĩ Jesús
gнare.

Masa ñeñarãre, quenarãre cнni besegн yigнja yн, Jesús ĩ yire gaye

31 ’Yн ña Masa Rĩjorн. Нjн yн ñari rнmн, tнdi ejagн yigнja yн mнcana. Ũmacũjн gãna ángel
mesa rãca gãni bia ejagн yigнja yн. Нjн ĩ rotiri cumuro yori cumurojн rujigн yigнja yн.
32 Jeyaro gãna masa yн riojнa minijuarã yirãji ĩna. Ĩnare besecõri ricati cũgũ yigнja yн.
Oveja coderi masн ovejare ricati, cabrare ricati ĩ cũado bajiro yigн yigнja yн.
33 Queno yirãre yн ya riojocadнja cũgũ yigнja yн. Queno yimenare yн ya gãcodнja cũgũ
yigнja yн.
34 Ito bajiri yн riojocadнja gãnare ado bajiro yigн yigнja yн: “Yн Jacн queno yirocн mнare
beseñi ĩ rotirojн mнa ejatoni. Ĩre tнorũnнrãre tнoĩa yugн ĩ rotirojн quenocãñi Dios adi
macãrнcũro meni wacнjнti. Ito bajiri itojн ñarã yirãji mнa ĩja.
35 Yн ñiocõja yнre bare ecacн mнa. Yн idi ãmoja yнre iocн mнa. Yн wa ucurojн canirajн
bнja ĩsicн mнa.
36 Yнre yutabuju manija yнre ĩsicн mнa. Yн cõja cнni yнre tirã ejasoticн mнa. Tubiara
wi yн ñaroca yнre tirã ejasoticн mнa”, yigн yigнja yн Dios ĩ beseanare.
37 Ito bajiro yн yija tнocõri, ado bajiro yнre seniĩarã yirãji ĩna: “Gнa Нjн, ¿nocãta mн
ñiocõja ticõri, mнre bare ecacati gнa? ¿Nocãta mн idi ãmoroca mнre iocati gнa?
38 ¿Nocãta mн wa ucurojн canirajн mнre bнja ĩsicati gнa? Ito yicõri, ¿nojн mн yutabuju
maniroca mнre yutabuju bнja ĩsicati gнa?
39 Ito yicõri, ¿nocãta mн tubia ecoroca, mн cõja cнni, nocãta mнre tirã ejacati gнa?” yi
yнre seniĩarã yirãji ĩna.
40 Ado bajiro ĩnare cнdigн yigнja yн: “Riti mнare gotia yн. Yн ñarã ñasamenare queno
mнa yija, yнre queno yirãti yicн mнa”, yigн yigнja yн Dios ĩ beseanare.
41 ’Ito yicõri yн ya gãcodнja ñarãre ado bajiro yigн yigнja yн: “Yнre camotadiya mнa.
Dios ĩ beseana meje ña mнa. Jeame yatibitimejн wasa mнa. Iti jeamere rũmúre yiari
rioñi Dios, ito yicõri ĩ ñarãre yiari cнni.
42 Yн ñiocõja yнre ecabiticн mнa. Yн idi ãmoja iobiticн mнa yнre.
43 Yн wa ucurojн yнre canirajн bнja ĩsibiticн mнa. Yнre yutabuju manija yнre ĩsibiticн
mнa. Yн cõroca cнni, tubiara wi yн ñaroca cнni yнre tirã ejabiticн mнa”, yigн yigнja yн
queno yimenare.

44 Ito yija ado bajiro yʉre seniĩarã yirãji ĩna: “¿Nocãta mʉ ñiocõroca mʉre ecabiticati gʉa? Ito yicõri, ¿nocãta mʉ idi ãmoja, mʉ cani ãmoja, mʉre yutabuju manija, mʉ cõja cʉni, tubiara wi mʉ ñaja cʉni, mʉre ejabʉabiticati gʉa?” yi yʉre seniĩarã yirãji ĩna.
45 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare cʉdigʉ yigʉja yʉ: “Riti mʉare gotia yʉ. Yʉ ñarã ñasamenare queno mʉa yibeja, yʉre cʉni ito bajiroti queno yibiticʉ mʉa”, yigʉ yigʉja yʉ ĩnare.
46 Ito bajiri tõbʉjare sʉsabetojʉ ĩnare cõagʉ̃ yigʉja yʉ. Dios ĩ beseanama catitĩñadojʉ warã yirãji, yiquĩ Jesús gʉare.

26

Jesure ñia ãmorã ĩna cʉníre gaye
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Ito bajiro ĩ goti jeoja bero gʉa ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:
2 —Mʉa masia jʉa rʉmʉ beroti ñaro wado ya Pascua basa. Ito bajiro basa ĩna meniri rʉmʉ Masa Rĩjorʉre ñiatoni ĩ wajanare gotigʉ yiguĩji sĩgʉ̃. Ito bajiri ĩre ñiacõri yucʉtẽojʉ jaju sĩarã yirãji ĩna. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ, yiquĩ Jesús gʉare.
3 Iti rʉmʉri paia mesa ʉjʉ Caifás wame cʉtigʉ ya wijʉ minijuacõri tʉoĩa ñayijarã paia ʉjarã, ito yicõri judio masa bʉcʉrã cʉni.
4 “¿No bajiro rʉocõri Jesure sĩarã yirãjida mani?” yi gãmeri bʉsi ñayijarã ĩna.
5 Ado bajiro bʉsiyijarã ĩna:
—Basa rujarʉmʉ Jesure sĩamenaji mani. Rujarʉmʉ mani sĩaja, bʉto manire masa oca jaicõri gãmeri oca menirã yirãji ĩna, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Romio Jesús ya rijogajʉ sʉtirise iso jiojeore gaye
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)

6 Betaniajʉ Simón cami jogagorʉ ya wijʉ ñacʉ gʉa Jesús rãca.
7 Iti cʉto gʉa ñaroca sĩgõ gʉ̃tagã toti cʉtiricajʉ sʉtirise jiocõri ãmi ejacõ. Sʉtirise iso jioraga alabastro wame cʉticʉ. Bʉto waja cʉtirise ñacʉ iti sʉtirise. Jesús ĩ ba rujiroca ĩ ya rijogajʉ sʉtirise jiojeocõ iso.
8 Ito bajiro iso yija ticõri, bʉjatobiticʉ gʉa ĩ rãca riasotirã. Ado bajiro gãmeri bʉsicʉ gʉa:
—¿No yija rocati itire ruyurioati?
9 Iti sʉtirise ĩsicõri jairo niyeru bʉjacõri bojoro bʉjarãre ejabʉaroti ñabojayija iti, yi gãmeri tʉoĩa bʉsicʉ gʉa.
10 Ito bajiro gʉa tʉoĩa bʉsija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Adiore ʉsirio code yibesa mʉa. Iti yʉre iso jiojeoja, queno yʉre yigo yamo iso.
11 Mʉa rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bʉjarã. Ito bajiri ĩnare ejabʉatĩñarã yirãji mʉa. Yʉama mʉa rãca ñatĩñabicʉ yigʉja. Ito bajiri mʉa rãca yʉ ñaroca maji yʉjʉare ejabʉaja quena.
12 Adio yʉre iso sʉtirise jiojeoja yʉre ĩna yujeroto riojʉa jiojeo yugo yamo iso.
13 Riti mʉare gotia yʉ. Adiore ãcabojamena yirãji masa. Ito bajiro sʉtirise yʉre iso jiojeoja bero masa jeyaro tʉorã yirãji iti gaye. “Masare masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yire oca ĩna gotiroti iso oca cʉni tʉorã yirãji masa, yiquĩ Jesús gʉare.

Jesure ĩna ñiatoni Judas ĩ oca menire gaye
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

14 Ito yija bero gʉa Jesús rãca riasotirã jʉa gʉbojeno ñarã gʉa rãca gagʉ Judas Iscariote wame cʉtigʉ paia ʉjarãre bʉsigʉ waquĩ.
15 Ito bajiri ado bajiro gotiyijʉ ĩ ĩnare:
—Jesure mʉa ñia masitoni mʉare yʉ gotija, ¿nocõ jairo yʉre waja yirãjida mʉa? yi bʉsiñi Judas ĩnare.
Ito ĩ yija tʉocõri, sĩgʉ̃ masʉcõ gãji ye jʉa dʉjamocõ ñarise niyeru tiri ĩsiyijarã ĩna.

16 Iti niyeru boca ãmicõri: “¿No bajiro yicõri Jesure rнorнjatibe yн ĩre ĩna ñiatoni?” yi tнoĩa ñayijн Judas iti rнmнre.

Jesús ĩ basнsare gaye
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

17 Ito yija naju wadarise нco wнoya mani bara rнmн cõña wacн gнare. Gнa Jesús rãca riasotirã ado bajiro ĩre seniĩacн:
—Pascua basa ñaroca baroti gaye, ¿nojн menirнjati mнca? yi seniĩacн gнa ĩre.
18 —Cнtojн wasa mнa. Ito mнa ejaja sĩgũre bнjarã yirãji mнa. Ado bajiro ĩre yiba: “Ado bajiro roti ñucami gнa нjн gнare. Jabetoti rнya yн wẽjoroto. Ĩ ya wijн Pascua basa meniana mani, yi ñucami gнare riasogн”, yiba mнa, yiquĩ Jesús gнare.
19 “Ito bajiro yiba mнa”, Jesús ĩ gнare yicato bajiroti yicн gнa. Ito bajiroti Pascua basa ĩre meni ĩsisнocн gнa.
20 Iti ñami gнa ĩ rãca riasotirã jнa gнbojeno ñarã ba rujicн ĩ rãca.
21 Gнa baroca ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Riti mнare gotia yн. Sĩgũ mнa rãca gagн yнre ñiatoni gãjerãre gotigн yiguĩji, yiquĩ Jesús gнare.
22 Ito ĩ yija tнocõri, bнto bojori bнjacн gнa. Ito bajiri sĩgũ rнyabeto Jesure seniĩacн gнa:
—¿Yн Ujн yнti ñabeati yн mнre oca menirocн? yi seniĩacн gнa Jesure.
23 Ado bajiro cнdiquĩ Jesús gнare:
—Yн bari tẽro ba ijagн ĩ ñagũ yiguĩji yнre ñiatoni gãjerãre gotirocн.
24 Dios oca iti gotiro bajiroti rẽtaro yiroja yнre. Yн ña Masa Rĩjorн. Yнre sĩarã yirãji masa. Bнjato yiguĩji yнre ñiatoni gãjerãre gotirocн. Rujeabiticõ rнjabojañi ĩama, yiquĩ Jesús gнare.
25 Ito yija bero Judas Jesure ñiatoni gãjerãre gotirocн bнsiquĩ. Ado bajiro yiquĩ ĩ:
—Yнre riasogн, ¿yнti ñati mнre ñiatoni gãjerãre gotirocн mн tija? yiquĩ ĩ Jesure:
—Mнti ña, yiquĩ Jesús ĩre.
26 Ito yija bero gнa ba rujiroca ĩ ya ãmojн naju ãmi rнcoquĩ Jesús. “Queno ya Dios mн”, yicõri gнa ĩ rãca riasotirãre batoquĩ.
—Baya, iti ña yн ya rujн robo bajiro bajirise, yiquĩ Jesús gнare.
27 Iti gнa ba tĩoroca rujatẽro ãmi rнcocõri, “Queno ya yн Dios mн”, yiquĩ Jesús. Ito yicõri gнare io batoquĩ.
—Mнa jeyaro itire idiya.
28 Iti ña yн ya rí robo bajiro bajirise. Jãjarã ĩna ñeñaro yirise ĩna waja yi ĩsitoni, yн ya rí budiro yiroja. Itire ticõri, “Oca mame Dios ĩ goticãdo bajiroti bajia”, yi tнoĩa masirã yirãji mнa.
29 Riti mнare gotia yн. Adi sitajн mнcana jнaji mнa rãca нyé ide idibicн yigнja yн. Ũmacũjн yн Jacн ĩ rotirojн mнcana tнdi mнa rãca idigн yigнja yн, yiquĩ Jesús gнare.

“ ‘Jesure masibea yн’, yigн yigнja mн”, Pedrore Jesús ĩ yire gaye
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

30 Ito ĩ yija bero Diore basacн gнa. Basa tĩocõri Olivos wame cнtiri tнriajн wacн gнa.
31 Ito gнa waroca ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Adi ñamiti yнre jidicãcõri wagorã yirãji mнa ñarocõti. Yнre mнa wagoja cнni, Dios oca tutijн iti gotiado bajiroti rẽtaro yiroja. Ado bajiro gotia iti. Tнote mнa: “Oveja coderi masнre sĩagũ yigнja yн. Ito bajiri ĩ ya oveja rudi batecoarã yirãji”, yi gotiami Dios ĩ oca tutina.
32 Yнre ĩna ñiaja ticõri, rudi batecoarã yirãji mнa. Ito bajibojarocati yнre ĩna sĩaja bero mнcana tнdi catigн yigнja yн. Tнdi caticõri mнa riojнa bнsa Galilea sitajн wacн yigнja yн, yiquĩ Jesús gнare.
33 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Pedro ĩre:

—Ĩnama mʉre wagobojarocati yʉama wagobicʉ yigʉja yʉ, yiquĩ ĩ Jesure.
34 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús ĩre:
—Riti mʉre gotia yʉ. Adi ñamiti busurijʉa cara ĩ yujiroto riojʉa ʉdiaji, “Jesure masigʉ̃ meje ña yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, yiquĩ ĩ Pedrore.
35 —Yʉre ĩna sĩa ãmoja cʉni, “Jesure masibea yʉ”, yibicʉ yigʉja yʉ, yiquĩ Pedro Jesure.
Ito bajiro Pedro ĩ yija tʉocõri, gʉa Jesús rãca riasotirã ito bajiro riti yi jedicʉ gʉa cʉni ĩja.

Getsemaní wame cʉtiri wesejʉ Jesús ĩ Diore rʉ̃cʉbʉore gaye
(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

36 Warãjʉ Getsemaní wame cʉtiri wesejʉ ejacʉ gʉa Jesús rãca. Itojʉ ejacõri ado bajiro gotiquĩ Jesús gʉare:
—Õ Diore bʉsigʉ yʉ waroca riti, ado rujiya maji, yiquĩ Jesús gʉare.
37 Pedrore, Zebedeo rĩa jʉ̃arãre ji waquĩ Jesús. Wacʉti bʉto tʉoĩa bojori bʉjaquĩ Jesús.
38 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca wacãnare:
—Yʉ ya ʉsijʉ bʉto tʉoĩa bojori bʉja yʉ. Ito bajiro yʉ bojori bʉjaja, ʉsi jediri guijoro bajia yʉre. Ado yʉre yu ñaña maji. Canibeja. Yʉ rãcati tiba maji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
39 Ito yicõri ito sõjʉa bʉsa wa remoyijʉ Jesús. Sitajʉ ĩ ya rio cʉ̃oro muqueacõri Diore bʉsiyijʉ ĩ:
—Cʉna ñejʉa mʉ yi masibiti manoja. Yʉ tõbʉjaroti gaye mʉ camota ãmoja, camota masigʉ̃ja mʉ. Ito bajibojarocati yʉ ãmoro bajiro meje yigʉja mʉ. Mʉ ãmoro bajiro mʉ yija quena, yi bʉsiyijʉ Jesús Diore. Itocõ ĩ bʉsi tʉjarocati canigocõcʉ gʉama ĩja.
40 Ito ĩ yija bero Pedro mesa tʉ tʉdi ejayijʉ ĩna caniroca. Ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús Pedro mesare:
—¿Coji cõrecõ canimenati yʉ rãca ti sẽobeati mʉa?
41 Canibesa mʉa maji. Yʉ rãcati tiya. Rʉ̃mʉ́re cʉdibe yirona Diore seniña mʉa maji. Riti mʉare masia yʉ. Mʉa ya ʉsijʉama queno tʉoĩarã ñabojarãti mʉa ya rujʉna queno yi masibea mʉa. Yʉre queno cʉdi ãmobojarãti queno cʉdimenaji mʉa, yiyijʉ Jesús Pedro mesare.
42 Ito yicõri mʉcana tʉdi wacʉjʉ ado bajiro Diore bʉsiyijʉ Jesús:
—Yʉ Jacʉ yʉ tõbʉjarotire mʉ camota ãmobeja quena ñaroja. Mʉ ãmoro bajiroti bajijaro, yiyijʉ Jesús Diore bʉsigʉ. Ito bajiro Jesús ĩ Diore bʉsiroca canicoayijarã Pedro mesa mʉcana.
43 Tʉdi wacʉ ĩna caniroca tʉdi ejayijʉ Jesús mʉcana. Bʉto wʉjo ĩnare jeobʉaja caniyijarã ĩna.
44 Ito bajiro ĩnare bʉsicãriti mʉcana Diore bʉsigʉ wayijʉ Jesús. Ito yicõri Diore ĩ bʉsiado bajiroti tʉdi bʉsiyijʉ mʉcana.
45 Ito yija bero gʉa tʉ ejacõri gʉare yujioquĩ Jesús:
—¿Tujacã canirã yati mʉa maji? Itocõti eja wajʉ Masa Rĩjorʉre ñiacõri ñeñaro yirãre ĩna ĩsirotijʉ eja wajʉ ĩja. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ.
46 Ito bajiri yujiya mʉa. Wato. Yʉre ĩna ñiatoni gotiri masʉ wadicoami ĩja, yiquĩ Jesús gʉare.

Jesure ĩna ñiare gaye
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

47 Ito bajiro Jesús gʉare ĩ bʉsi ñaroca riti, jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ Judas ejaquĩ. Jãjarã ĩ rãca wadicã sarera jãiri rʉcorã, gãjerã yucʉ rʉcorã. Paia ʉjarã, judio masa bʉcʉrã ĩna cõajare wadiñi ĩna.
48 “Ado bajiro mʉare goticʉja yʉ”, yi ĩnare bʉsi wadicãri seyoñi Judas:
—Recoti yʉ usugʉ ĩti ñagʉ̃ yiguĩji Jesús. Ĩre ñiama mʉa, yi ĩnare bʉsi wadiri seyoñi ĩ.
49 Gʉa tʉ ejacõri ado bajiro yiquĩ Judas Jesure:
—¿Ñati yʉre Riasogʉ mʉ? yi ejaquĩ ĩre.
Ito yigʉti wayugajʉ muwãcõri Jesure usuquĩ ĩ.

50 —¿No yigʉ wadiri yʉ baba mʉ? yiquĩ Jesús ĩre.
Ito ĩ yiroca ĩre ñiacã Judas rãca wadiana.
51 Ito bajiro Jesure ĩna ñiaja ticõri, sĩgʉ̃ gʉa rãca gagʉ ĩ ya sarera jãi ãmiquĩ, ito yicõri paia ʉjʉ ya moari masʉre gãmoro jataquĩ.
52 Ito ĩ yija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:
—Mʉ ya sarera jãi mʉcana iti wirojʉ ñusacõña. Sarera jãina gãmeri jarã itinati godarã yirãji.
53 Adocãta yʉ Jacʉre yʉ seni ñucaja, ángel mesa jãjarãguti jʉa gʉbojeno masa buturi cõagʉ̃ yiguĩji ĩ. ¿Itire masibeati mʉa?
54 Ito bajibojarocati ĩre senibicʉ yigʉja yʉ. Yʉre ĩna ñiajare ito bajiro gotia Dios oca. "Ito bajiroti rẽtaro yiroja", Dios ĩ yicãre ñari, ito bajiroti bajiro ya yʉre, yiquĩ Jesús gʉare.
55 Ito yicõri ĩre ñiarã ejarãre ado bajiro yiquĩ Jesús:
—¿Riniri masʉre ñiarona bajiro sarera jãiri rãca, yucʉ rãca yʉre ñiarã wadiri mʉa? Co rʉmʉ rʉyabeto mʉa wato riaso rujisotibojacʉ yʉ minijuara wijʉ. Ito bajibojarocati yʉre ñiabiticʉ mʉa maji.
56 Jeyaro yʉre rẽtaroti Diore goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti rẽtaro ya, yiquĩ Jesús ĩre ñiacãnare.
Jesure ĩna ñiaja ticõri, rudicoacʉ gʉa. Jesús sĩgʉ̃ti ĩna rãca tujaquĩ.

Ʉjarã ñasarã, "Seti ña mʉre", Jesure ĩna yire gaye
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

57 Jesure ñiacõri paia ʉjʉ Caifás wame cʉtigʉ tʉ ĩre ãmi wayijarã. Itojʉ minijua ñayijarã judio masa rotirise riasori masa ito yicõri ĩna masa bʉcʉrã cʉni minijua ñayijarã ĩna.
58 Jesure ĩna ãmi waroca sõbʉsa yeyo ti sʉya wayijʉ Pedro. Paia ʉjʉ ya wi soje riojo sãjacõri rujiyijʉ Pedro. Iti wi coderi masa rãca rujiyijʉ ĩ. "No bajiro Jesure ĩna yi gajanoaja ticʉja yʉ", yirocʉ ito bocati rujiyijʉ Pedro.
59 Paia ʉjarã, ʉjarã ñasari masa cʉni Jesure sĩa ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri, "Ado bajiro ñeñaro yiquĩ Jesús", yi rʉo gotironare ãmabojayijarã ĩna.
60 Jãjarã socari masa ĩna oca menibojarocati, "Riti bajia ĩna gotirise", yi masibisijarã ĩna. Sʉsari jʉ̃arã rʉo gotiri masa ejayijarã ĩna.
61 Ado bajiro gotiyijarã:
—"Dios ya wi minijuara wi iti wire yʉ ruyuriocõja, ʉdia rʉmʉ beroti mʉcana iti wire jõrojocõgʉ̃ja yʉ", yiquĩ ãni, yiyijarã ĩna.
62 Ito ĩna yija tʉocõri, paia ʉjʉ wʉmʉ rʉ̃gʉ̃cõri ado bajiro yiyijʉ Jesure:
—¿Cʉdibicʉti yati mʉ? Ito bajiro mʉre ĩna bʉsituja, ¿no yireoni yirã yati ĩna? yibojayijʉ ĩ Jesure.
63 Ito ĩ yibojarocati Jesuama cʉdibisijʉ ĩre. Ĩ cʉdibeja ticõri, ado bajiro yiyijʉ paia ʉjʉ Jesure mʉcana:
—Dios catigʉ ĩ tiro riojo riojo gotiya mʉ. ¿Mʉti ñati Cristo Dios ĩ cõarʉ? ¿Ĩ macʉti ñati mʉ? Gʉare gotiya maji, yiyijʉ ĩ Jesure.
64 —Mʉ seniĩaro bajiroti, ĩti ña yʉ. Gaje ado bajiro mʉare gotia yʉ: Dios jeyaro masigʉ̃ ya riojocadʉja Masa Rĩjorʉ ĩ rujija tirã yirãji mʉa. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ ide buerina ĩ ruji wadija tirã yirãji mʉa. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ, yiyijʉ Jesús paia ʉjʉre.
65 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, bʉto junisinigʉ̃ ĩ ya yutabuju tʉ̃a ñigãyijʉ:
—Ãni ʉ̃mʉgʉ̃ ñeñaro Diore bʉsituami. Gãjerã, "Ĩre seti ña", yironare ãmare ma ĩja. Mʉa cʉni Diore ĩ bʉsituja tʉoa mʉa.
66 ¿No bajiati mʉaca? ¿No bajiro ĩre yirʉjati mani? yiyijʉ paia ʉjʉ masare.
—Seti ñasacõa ĩre. Sĩarʉjami, yi cʉdiyijarã masa.
67 Ito yija Jesús ya riore go ide eobate guyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre jayijarã. Gãjerã ĩ ya riojʉ jayijarã.

68 Ĩ ya cajea moabiacõri, ĩre jayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩre seniĩa tudiyijarã:
—Riti Cristo Dios Macн mн ñaja, “Ĩ yнre jami”, yi masigũja mн, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

Jesure masibea yн, Pedro ĩ yire gaye
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-27)

69 Wi totijн ito bajiro rẽtaroca, macũjн soje riojo rujicõayijн Pedro. Sĩgõ moa ĩsiri maso Pedro tн ejacõri ado bajiro yiyijo ĩre:
—Jesús Galilea sita gagн rãca wa ucuyijн mн cнni, yiyijo iso ĩre.
70 Ito bajiro iso yija tнocõri, masa jeyaro ĩna tнoro riojo ado bajiro yiyijн Pedro:
—“Riti ya mн”, yi masibea yн mнre, yi rнoyijн Pedro isore.
71 Sãjasнora soje tн Pedro ĩ ejagн wagн yiroca tiyijo gajeo mнcana:
—Jesús Nazaret cнto gagн rãca wa ucuñi ĩ cнni, yiyijo gãjerãre gotigo.
72 —“Dios ĩ tiro riojo ĩre masibea yн”, ya yн, yiyijн Pedro.
73 Ito bero yoa bнsari Pedrore ado bajiro yiyijarã gãjerã:
—Riti ña. Jesús rãca wa ucugнti ña mн cнni. Ĩnare bajiroti bнsia mн cнni, yiyijarã ĩna Pedrore.
74 —Ito bajiro mнa bнsigнre tiĩabea yн. Rнore oca yн gotija, Dios yнre sĩajaro, yi oca sẽoro bнsiyijн Pedro.
Ito bajiro ĩ yiroca riti cara yujicoayijн ĩja.
75 Cara ĩ yujija tнocõri, Jesús ĩre bнsigorere tнoĩa bнjayijн Pedro: “Cara ĩ yujiroto riojнa нdiaji, ‘Jesure masibea yн’, yigн yigнja mн”, Jesús ĩ yire tнoĩa bнjayijн Pedro. Ito budi wacõri bнto otiyijн ĩja.

27

Pilato tнjн Jesure ĩna ãmi ejare gaye
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

1 Busuri gaje rнmн paia нjarã, judio masa bнcнrã minijua ñayijarã. Sĩgũre bajiro riti tнoĩacõri, “Ado bajiro Jesure sĩarнja mani”, yi tнoĩa ñayijarã ĩna.
2 Ito bajiro ĩna yija bero Jesure ãmojн siacõri ãmi wayijarã ĩna. Ito yicõri ĩre ãmi wacõri Pilatore ĩsiyijarã ĩna. Romano masa нjн ñayijн Pilato.

Judas ĩ godare gaye

3 Judas Jesure ĩna ñiatoni gotirн, “Jesure sĩarã go yirн ãna”, yi tнoĩayijн Judas. Iti tнoĩacõri, “Queno yibiticн yн”, yi tнoĩa bojori bнjayijн Judas. Ito bajiri paia нjarãre, judio masa bнcнrãre cнni ĩna tн wacõri niyeru treinta tiri ĩ bнjabojare jнdacõayijн ĩnare.
4 Ado bajiro ĩnare yiyijн ĩ:
—Queno yibiticн yн. Ñe seti macнreti mнare oca menibojacн yн, ĩre mнa ñiatoni, yiyijн ĩ paia нjarãre.
Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro ĩre cнdiyijarã ĩna:
—Ito bajiro mн gнare yibojaja, no yibea gнare. Mнreti seti ñaroja, yiyijarã ĩna Judasre.
5 Ito ĩna yija tнocõri, Dios ya wijн niyeru cujiri rea bateyijн Judas. Ito yi, budicoayijн. Budi wacõri yucнgнjн mнjayijн. Mнjacõri ĩmasiti ĩ ya ãmнmajн jũgнbo cano yicõri quedi yoja godayijн.
6 Dios ya wijн niyeru cujiri ĩ rea batere mioyijarã paia нjarã. Itire ãmicõri ado bajiro yiyijarã:
—Adi niyeru mani sĩarocнre ĩ goticati waja ñacãre ñacн adiama. Sĩare waja mani waja yire ña. Ito bajiri Diore yiari masa ĩna niyeru sãri jedojн sãdo ma, yiyijarã ĩna.
7 Sĩgũre bajiro tнoĩacõri, “Riri goje ñari sitajн waja yiana mani”, yi tнoĩayijarã ĩna. “Iti sita ñaro yiroja gaje masare mani yujeroti sita”, yi tнoĩayijarã ĩna.
8 Ito bajiri adi sita adi rнmнri cнni, sĩare wajana ĩna waja yira sita wame cнtia maji.

9-10 Ito bajiro ĩna yija jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masʉ Jeremías ñayorʉ ĩ ucare ado bajiro bajiadoja: “Treinta niyeru cujiri ñarise ãmicõri riri goje ñari sita waja yiyijarã ĩna, Dios ĩ ãmocãdo bajiroti. ‘Itocõti waja cʉtiami sĩgũ ũmʉgũ’, yi tʉoĩayijarã Israel sita gãna”, yi ucañi Jeremías ñayorʉ. Ĩ ucado bajiroti rẽta adi.

Pilato Jesure ĩ seniĩare gaye
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

11 Jesure ãmi wacõri Romano masa ʉjʉ Pilato wame cʉtigʉ tʉ ãmi ejayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ riojo rũgõyijʉ Jesús. Ĩ Jesure ado bajiro seniĩayijʉ:
—¿Mʉti ñati judio masa ʉjʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
—Mʉ yiro bajiroti bajia, yiyijʉ Jesús ĩre.
12 Ito ĩ yija tʉocõri, paia ʉjarã, judio masa bʉcʉrã cʉni, “Ĩti ñami ñeñaro yigʉ. Queno yigʉ meje ñami ĩ”, ĩna yibojaja, ĩnare cʉdi ñuca yibisijʉ Jesús.
13 Ito bajiro Jesure ĩna bʉsituja tʉocõri, ado bajiro seniĩayijʉ Pilato Jesure:
—Ito bajiro mʉre ĩna seti yija, ¿tʉobeati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
14 Ito ĩ yibojarocati cʉdibisijʉ Jesús ĩre. Ĩ cʉdibeja tʉocõri, tʉoĩa oca jai rũgõyijʉ Pilato. Ito bajicõri ñe tʉoĩare mañijʉ ĩre.

Jesure sĩarʉja mani, ĩna yire gaye
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

15 Pascua basa ñari rʉmʉre ado bajiro yisotiyijʉ romano masa ʉjʉ. Tubiara wijʉ ñarãre “Ĩre bure ãmoa gʉa”, ĩna yi besegʉre bucõasotiyijʉ ĩ, basa ñari rʉmʉ.
16 Iti rʉmʉri tubiara wijʉ ñayijʉ sĩgũ, masa jeyaro ĩna masi jedigʉ Barrabás wame cʉtigʉ.
17 Masa ĩna minijua ñaroca ado bajiro seniĩayijʉ Pilato:
—¿Ñimʉjʉare yʉ bucõare ãmoati mʉa? ¿Barrabásre, Jesucristo mʉa yigʉre bucõagũtite? yi seniĩayijʉ Pilato.
18 “Jesure tʉo junisinicõri yʉre ĩsicã no cʉni”, yi tʉoĩa wacʉ ito bajiro yiyijʉ Pilato.
19 Gãjerã ʉjarã rãca Pilato ĩ rujiroca ĩ manojo ĩre oca cõayijo: “Ñeñaro yibesa ĩre. Ñe seti macʉ ñami. Guijoro cãimʉ yʉ ĩ gaye. Ito bajiri bʉto oca jaia yʉ”, yi oca cõayijo iso, iso manʉjʉre.
20 Paia ʉjarã, judio masa bʉcʉrã cʉni, “Barrabásjʉare bucõa rotiya mʉa”, yiyijarã ĩna masare. “Ito yicõri Jesure sĩa rotiya mʉa”, yiyijarã ĩna masare. Ito bajiro ĩna yijare ito bajiroti tʉoĩayijarã masa cʉni.
21 Ito ĩna yija bero masare mʉcana ado bajiro seniĩayijʉ ʉjʉ Pilato:
—¿Nijʉare yʉ bucõare ãmoati mʉa? yi seniĩayijʉ Pilato ĩnare:
—Barrabásjʉare mʉ bucõare ãmoa gʉa, yiyijarã ĩna Pilatore.
22 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ:
—¿No bajiro yigʉti yʉ Jesure, Cristo mʉa yigʉreama? yi seniĩayijʉ ĩ masare.
Ito ĩ yija ĩna ñarocõti ado bajiro ĩre awasã cʉdiyijarã:
—Yucʉtẽojʉ ĩre jaju sĩacõña mʉ, yiyijarã ĩna.
23 Ito ĩna yija tʉocõri:
—¿Ñeonire ñeñaro yicati ãni? yiyijʉ Pilato ĩnare.
Ito ĩ yibojarocati mʉcana tʉdi awasãyijarã ĩna:
—Yucʉtẽojʉ jaju sĩacõña ĩre, yiyijarã ĩna Pilatore.
24 Ito ĩna yija tʉocõri, “No robojʉa yi masibicʉja yʉ”, yi tʉoĩayijʉ Pilato. “Ĩna ãmoro bajiro yʉ yibeja, ĩnamasiti gãmeri birarã yirãji”, yi tʉoĩayijʉ Pilato. Ito bajiro tʉoĩacõri ide ãmi rotiyijʉ ĩ. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo ãmo coecõri ado bajiro gotiyijʉ ĩ masare:
—Ãni ñeñaro yibicʉre mʉa sĩaja, yʉre seti ma. Mʉareti seti ña, yiyijʉ ĩ masare.
25 Ito ĩ yija tʉocõri, masa ñajediro ado bajiro ĩre cʉdi jediyijarã:
—Gʉa, gʉa rĩare cʉni seti ñaro yiroja ĩre gʉa sĩaja, yiyijarã ĩna Pilatore.

26 Ito yija bero Barrabásre bucõayijн Pilato. Ĩre bucõacõri ĩ ya surarare ĩsiyijн Pilato
Jesure ĩna bajetoni, ito yicõri yucнtẽojн ĩna jaju sĩatoni.
27 Jesure ãmi wacõri нjн ya wijн ãmi ejayijarã ĩna. Surara jeyaro Jesure gãni bia
rũgũyijarã.
28 Ĩ sãñarise yutabuju ruacõri, нjн ĩ sãñarise sũari buju ĩre sãyijarã.
29 Ito yicõri jota bedo ĩna menira bedo Jesure rijogajн jeoyijarã ĩna. Ito yicõri riojo-
cadнja ãmo jota jãi ĩsiyijarã. Нjн ĩ rнcori jãi bajiri jãi ĩre ĩsiyijarã ĩna. Iti ĩre ĩsi tĩocõri ĩ riojo
rijomunigãna ñini rũjũyijarã ĩna. Gaje ado bajiro ĩre aja tudiyijarã:
—Judio masa нjн yoari catiba mн, yiyijarã ĩna Jesure.
30 Ito yicõri go ide ĩre eobate guyijarã ĩna. Ĩ rнcori jãi ẽmacõri ĩ ya rijogajн jayijarã ĩna.
31 Ito bajiro ĩre ja tudi tĩocõri ĩ ya yutabuju sũaro ruayijarã ĩna mнcana. Ito yicõri ĩ yaro
ñasнoadojнare sãyijarã. Yutabuju sã tĩocõri yucнtẽojн jaju sĩarona ĩre ãmi wayijarã ĩna.

Yucнtẽojн Jesure ĩna jaju sĩare gaye
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

32 Cнto sõjнa ĩre ãmi warãjн sĩgũ Cirene gagн Simón wame cнtigнre bocayijarã ĩna. Ĩre
bocacõri Jesús gajari tẽo gaja rotiyijarã ĩna ĩre.
33 Ito baji warãjн Gólgota wame cнtirijн ejayijarã ĩna. “Rijoga gõa iti ñarijн”, yireoni ña
Gólgota yire.
34 Ito ejacõri Jesure нyé ide jiarise wнocõri ioyijarã ĩna. Itire idiĩacõri itocõ idi jidicãyijн
Jesús.
35 Jesure yucнtẽojн ĩna jaju tĩoja bero, “Ñimнjнa ĩ ya yutabuju bнjaja tiana mani”, yirona
gũta ajerina rea ajeyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija Diore goti ĩsiri masн ñayorн ĩ ucado bajiroti
rẽtayijн. Ado bajiro ucayoñi ĩ. Tнote: “Yн ya yutabujure ĩnamasi gãmeri batorona gũta
ajerina gãmeri rea ajecã ĩna”, yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masн.
36 Ito bajiro aje tĩocõri ĩre code rujiyijarã surara.
37 Jesús ya rijoga weca rujajãi uca wõyijarã ĩna. “Adi seti ña ĩre”, yira jãi uca wõyijarã
ĩna. “Ãniti ñami Jesús judio masa нjн”, yi wãñayijн iti jãijн.
38 Jesús rãca jũarã riniri masa jaju ecoyijarã. Sĩgũre ĩ ya riojocadнja, gãjire ĩ ya gãcodнja
jaju rũgõyijarã ĩna.
39 Masa ĩna rẽtaja, rijogari yureyure yi rẽtayijarã ĩna Jesure bнsiturã.
40 Ado bajiro yi aja tudiyijarã ĩna Jesure:
—“Dios ya wire jore batecãcõri mнcana нdia rнmн beroti menicõgũ yigнja yн”, mн
yigн ñaja mнmasiti mн ya rujнre masogũ yigнja mн. “Riti Dios Macн ña yн”, mн yijama,
mнmasiti yucнtẽore rujigogн yigнja mн, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.
41 Paia нjarã, judio masa rotirise riasori masa, ĩna masa bнcнrã cнni ito bajiroti Jesure
aja tudi ñayijarã ĩna.
42 —Gãjerãreama masobojañi. Ĩ ito bajibojagнti ĩ ya rujнreama maso masibeami ĩ. Judio
masa нjн mн ñaja yucнtẽore rujigogн yigнja mн. Ito bajiro mн yija ticõri, mнre tнorũnнrã
yirãji gнa.
43 “Dios Macн ña yн. Ĩre tнorũnнa yн”, yicн mн. Ito bajiri mнre ĩ maija ĩmasiti mнre
masogũ yiguĩji, yi aja tudiyijarã ĩna.
44 Jũarã ĩ rãca yucнtẽojн jaju ecoana rãcati bнsituyijarã Jesure.

Jesús ĩ нsi jedire gaye
(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

45 Ito yija ũmacañi riojo ñabojarocati rãitĩacoayijн ĩja. Нdiaji cõrecõ rãitĩa ñayijн.
46 Ito yija ñamica tres ñaroca sẽoro ado bajiro awasãyijн Jesús:
—Elí Elí, ¿lama sabactani? yiyijн Jesús. “Dios yн Jacн, ¿no yija yнre jidicãti mн?” yireoni
ñayijн iti ĩ awasãrise.

47 Coriarã itijн ñana ĩ awasãja tнocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Diore goti ĩsiri masн Elías ñayorнre jigн yirн ĩ, yiyijarã ĩna.
48 Sĩgũ ĩre aja tudigн ũmaquedi wacõri ide udi ãmirisena нyé ide jiare weoyijн. Yucнna sia wõcõri Jesús ya rise tн ñutubojayijн. Idibisijн Jesús.
49 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro yiyijarã gãjerã:
—Yibesa mн ito bajicõato. Elías ñayorн ĩre masogũ ejaja tiana mani, yiyijarã ĩna.
50 Mнcana sнsari oca sẽoro awasãcõri нsi jediyijн Jesús.
51 Itijн Dios ya wi yobiado saya webнtiro ũmacũjнana ñigã ruji wadicõri jacajн ñigã ruji ejacoayijн. Ito yicõri sita нeyijн. Gũtagãri cнni wadicoayijн.
52 Masari cumari cнni janacoayijн. Ito bajicõri jãjarã Diore tнorũnнrã tнdi catiyijarã.
53 Ito bajiri masari cumajн ñana budiyijarã ĩna. Budicõri Jesús ĩ tudi catija bero Jerusalénjн Dios ĩ mairi cнtojн wa ucuyijarã ĩna. Masa jãjarã tiyijarã ĩnare, ĩna wa ucuja.
54 Jesús yucнtẽo ĩ yosaroca maji, surara ĩna нjн cнni code ñayijarã maji. Sita iti нeja, ito yicõri gaje iti rẽtaja ticõri, bнto güiyijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã:
—Riti bajia, Dios Macнti ñabojañi ãni, yiyijarã ĩna.
55 Jãjarã romia cнni sõjн ti rũgõyijarã. Galilea sita Jesús ĩ ñaroca maji ĩre sнyasнoyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre ejabнasotiyijarã.
56 Ĩna wato ñayijo María Magdalena, ito yicõri María Santiago, José jaco. Zebedeo rĩa jaco cнni ñayijo.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

57 Iti rãio wadiroca sĩgũ José wame cнtigн Arimatea gagн ejayijн. Niyeru jaigн ñayijн ĩ, ito yicõri Jesús rãca riasotigorн ñayijн.
58 Jesure yujerocн Pilatore senigũ wayijн José. Pilato tн ĩ ejaja ĩ seni ejaro bajiroti rotiyijн ĩ.
59 Ito ĩ yija tнocõri, Jesús ya rujнre rujiogн wayijн ĩ. Ĩre rujiocõri saya нeri manona ĩre gũmayijн.
60 Ito yicõri masari cuma mamajн gũta toti ĩ menirajaнjн ĩre cũyijн. Ito yicõri masari cuma soje gũtagã jajocana biacũ, wacoayijн.
61 Ito bajiro ĩ yiroca masari cuma riojo María Magdalena, ito yicõri gajeo María ruji codeyijarã ĩna.

Jesús ya masari cuma ĩna codere gaye

62 Gaje rнmнti ñayijн tujacãra rнmн. Iti rнmнti paia нjarã, fariseo gaye tнoĩarã cнni Pilatore bнsirã wayijarã.
63 Ado bajiro ĩre gotiyijarã ĩna:
—Gнa нjн tнoya: Jesús socari masн ĩ yicati gaye masi bнjabн gнa. "Ʊdia rнmн bero mнcana tнdi caticнja yн", yiquĩ ĩ godaroto riojнa.
64 Ito bajiri ĩ ya masari cuma soje tн surara code roticõaña ĩ rãca riasotigoana ñami ĩ ya rujн rinime yirocн. Ĩ ya rujнre ĩna ãmija, "Godarн ñabojagнti mнcana tнdi caticoami", yirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija cajero rнocato rẽto bнsaro socarã yirãji ĩna, yiyijarã ĩna Pilatore.
65 Ito ĩna yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Pilato:
—Mнare cнni coderi masa ñacãma. Ĩnareti tirũnн rotiba. Queno ĩna tirũnнja quena ñaro yiroja, yiyijн Pilato fariseo gaye tнoĩarãre.
66 Ito ĩ yija tнocõri, Jesús ya masari cumare, coderi masare code roti cũyijarã ĩna. Ito yicõri, "Adi masari cumare jana yibesa mнa", yire gaye wame wõyijarã ĩna masari cumajн.

28

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Tujacãra rʉmʉ iti jediroca mʉcana moasʉora rʉmʉ iti busu mʉja wadiroca María
Magdalena ito yicõri gajeo María, Jesús ya masari cumajʉ tirã wayijarã ĩna.
2 Ito ĩna waroca ñajasaroti sita ʉeyijʉ. Sĩgũ ángel ruji ejayijʉ. Ruji ejacõri masari cuma
gũta ĩna biabojaragare janayijʉ ĩ, ito yicõri itiga joere rujiyijʉ.
3 Bʉjo ĩ borea yirisere bajiro yogʉ ñayijʉ ĩ, ito yicõri ĩ ya yutabuju cʉni bʉto botirise
ñayijʉ.
4 Ĩre ticõri güirã ĩna ya rujʉri nʉrʉoyijarã coderi masa. Godacãna robo bajiro ñayijarã
ĩna.
5 Ito yija ángel ado bajiro yiyijʉ romiare:
—Güibesa mʉa Jesús yucʉtẽojʉ ĩna jaju sĩarʉre ãmarã ya mʉa, yʉ tija.
6 Mami ado. Ĩ goticãdo bajiroti tʉdi caticoañi. Ĩre cũgorajʉ tirã wadite mʉa.
7 Coji wasa ĩ rãca riasotigoanare gotitẽña. "Ĩ gotiado bajiroti mʉcana tʉdi caticoañi",
yiba. "Mani riojʉ bʉsa Galilejʉ warocʉ ñayijʉ ĩ. Itojʉ ĩre tirã yirãji mani", yi gotiba mʉa
Jesús rãca riasotigoanare, ya yʉ mʉare, yiyijʉ ángel.
8 Ito ĩ yija tʉocõri, masari cuma budicõri güi ũmaquedi wayijarã ĩna. Güibojarãti bʉto
wanʉre rãca Jesús rãca riasotigoanare gotirã wayijarã romia.
9 Ĩna wabojaroca riti ĩnare seniĩa ejayijʉ Jesús. "¿Ñati mʉa?" ĩ yija tʉocõri, bʉto
wanʉyijarã ĩna. Ito bajiri ĩre rũcʉbʉorã ĩ ya gʉbo wana cʉníyijarã ĩna.
10 Ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—Güibesa mʉa. Yʉ rãca riasoticãnare oca gotitẽña. "Galilejʉ wajaro. Itojʉ ĩre tirã yirãji
mani", yiba ĩnare, yiyijʉ Jesús romiare.

Ado bajiro bajiyija, yi surara ĩna gotire gaye

11 Romia ĩna wagoja bero masari cuma code ñana cʉtojʉ ejacõri paia ʉjarãre gotiyijarã
iti rẽtado bajiroti.
12 Iti oca tʉocõri judio masa bʉcʉrã rãca bʉsirã wayijarã paia ʉjarã. Sĩgũre bajiro
tʉoĩacõri coderi masa rʉori oca ĩna gotitoni ĩnare jairo niyeru ĩsiyijarã ĩna.
13 Ado bajiro ĩnare rʉo rotiyijarã ĩna:
—"Ñami gʉa canigoja bero Jesús rãca riasotigoana ĩ ya rujʉre ãmirã ejañi ĩna", yi goti
batoba mʉa masa jeyarore, yiyijarã paia ʉjarã ito yicõri judio masa bʉcʉrã cʉni.
14 Mʉa rʉo gotirise ʉjʉ ĩ tʉo masija gʉamasiti mʉare bʉsi queno ĩsirã warã yirãji,
yiyijarã ĩna coderi masare.
15 Iti niyeru boca ãmi tĩocõri, ĩnare ĩna rotiro bajiroti rʉo goti ucurã wayijarã ĩna. Ito
bajiri adi rʉmʉri cʉni, "Tʉdi catigʉ meje yiñi Jesús. Ĩ rãca riasotiri masa rinirã yiñi ĩna",
yire gaye bʉsiama judio masa adi rʉmʉri cʉni.

Ado bajiro yʉ oca masare riasoba mʉa, yi Jesús ĩ rotire gaye
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

16 Jesús tʉdi catire, romia ĩna gotija tʉocõri, Galilejʉ wacʉ gʉa. "Ito gũtagũ joejʉ
bocatiba mʉa", gʉare ĩ yiadojʉ wacʉ gʉa.
17 Itojʉ ejacõri Jesure ticʉ gʉa. Ito bajiri ĩre rũcʉbʉorã wanʉcʉ gʉa. Coriarã, "Ĩ meje
ñaguĩji", yi tʉoĩacã ĩna.
18 Ito yija ado bajiro gʉare yiquĩ Jesús:
—Ũmacũjʉ adi tutijʉ cʉni yʉ rotire gaye jeyaro jidicãmi yʉ Jacʉ Dios yʉre.
19 Masa jeyarore oca goti ucurã, oca goti ucutẽña mʉa. Yʉ ya oca tʉorũnʉroca yiba
ĩnare. Yʉre ĩna tʉorũnʉja ticõri, yʉ Jacʉ wame, Espíritu Santo wame, yʉ wame rãca ĩnare
idé guba mʉa.

20 Jeyaro yʉ rotirise ñarocõti ĩna cʉditoni ĩnare riasoba. “Co rʉmʉ rʉyabeto mani rãca
ñasotigʉ yiguĩji Jesús. Adi macãrʉcʉ̃ro iti jediroto riojʉajʉ mani rãca ñasotigʉ yiguĩji ĩ”, yi
tʉoĩama mʉa, yiquĩ Jesús gʉare. Itocõ ña.

El santo evangelio según
San Marcos

Yucн manojн Juan idé guri masн ĩ ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9,15-17; Jn 1.19-28)

1 Jesucristo oca mнare gotigн ya yн. Ĩti ñami Dios Macн. Ito yicõri ado bajiro ñasнoa ĩ
oca quenarise gotire gaye.
2 Jane mejejн sĩgũ Diore goti ĩsiri masн ñayijн. Isaías wame cнtiyijн ĩ. Dios ĩ Macнre ĩ
bнsigore ucañi Isaías ñayorн. Ado bajiro ucayoñi ĩ:
Tнoya yн Macн mн. Mн riojнa gãjire cõagũ yigнja yн. Juan wame cнtigн yiguĩji ĩ, yн oca
gotiri masн. Mн ejaroto riojнa masare gotigн yiguĩji, mн ejaroti gaye ĩna bocatitoni,
yiyijн Dios ĩ Macнre.
3 Yucн manojн masare jigн yiguĩji Juan. Ito yicõri sẽoro ado bajiro ĩnare gotigн yiguĩji: "Ña
yucãña mнa. Nocõ mejeti mani Ʊjн ejagн yiguĩji. Ñeñarise yimenati quenarise riti
tнoĩaña mнa", yigн yiguĩji Juan, yiyijн Dios ĩ Macнre, yi ucañi Isaías ñayorн.
4-6 Ado bajiroti rẽtayijн ĩ ucare. Yoari ĩ ucaja bero yucн manojн ñasotiyijн Juan. Ĩ sãñari
buju camello joa ñayijн. Ito yicõri ĩ wẽñuri wiro wecн wiro ñayijн. Rujiro ñimia ñayijarã
ĩ bana. Ito yicõri searã beroa ide ñayijн ĩ ya bare. Ĩre tнorã wadiyijarã masa Judea sita
gãna. Jerusalén wame cнtiri cнto gãna cнni ĩre tнorã wadiyijarã ĩna yucн manojнre: "Mнa
ñeñaro yirise jidicãcõri mнcana tнdi нyabesa. Tнdi tнoĩa нya yibesa. Mнa ito yija ticõri,
ñeñaro mнa yirise ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito mнa yija bero idé gu rotiba mнa", yiyijн Juan
masare.
Ito yija masa ñeñaro ĩna yirise Diore ĩna gotija bero Jordán wame cнtirisajн ĩnare idé
guyijн Juan.
7 Ito yicõri ado bajiro masare riaso bнsiyijн ĩ:
—Yн bero gãji wadigн yiguĩji. Yн rẽto bнsaro masigũ ñami ĩ. Ĩre bajiro bajigн meje ña
yнama. Yн rẽtoro quenagũ ĩ ñajare ĩ rãca corocõ ñado ma yн. Ito bajiro quenagũ meje
ñacõri ĩ ya gнboco õja masibea yн.
8 Diore mнa tнorũnнja ticõri, idena mнare gubн yн. Yн bero ejagн ĩama Dios ya нsi mнare
queo sãgũ yiguĩji, yiyijн Juan masare.

Jesure idé gure gaye
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

9 Iti rнmнriti Galilea sita Nazaret wame cнtiri cнtore wacoayijн Jesús. Wacõri Juan tн
ejayijн Jesús. Ĩ ejaroca Jordán wame cнtirisajн ĩre idé guyijн Juan.
10 Jesús riaca maja rũgũcõri ĩ ti mнoja, macãrнcũro soje janayijн. Ũmacũjн ĩ ti mнorocati
bujare bajiro bajigнna quedi sãja wadicõri, Jesús joe quedi jeayijн Espíritu Santo.
11 Ito bajija bero macãrнcũrojн oca ruyuyijн. Ado bajiro gotiyijн iti:
—Yн Macн ña mн, yн maigũ. Bнto wanнa yн mнre, yi ruyuyijн oca.

Rũmúa нjн Jesure ĩ нsirio codere gaye
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

12 Itijнti yucн manojн Jesure ãmi wayijн Espíritu Santo.
13 Itojн ñayijн Jesús jũarã masacõ rнmнri. Itojн Jesús ĩ ñaroca, "¿Diore riti cнdigн yiguĩjida
Jesús?" yirocн ĩre нsirio codegн ejayijн Satanás wame cнtigн. Ito ĩ yibojarocati Diore
cнdibiticõ yibisijн Jesús. Gãjerona jeyaro wato ñayijн Jesús. Ito yicõri Dios ñaro gãna ángel
mesa ĩre codeyijarã.

Galilea sitaj̶ʉ Jesús ĩ riasos̶ʉore gaye
(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

14 Iti rʉm̶ʉri Juanre ĩna tubiaja bero Galileaj̶ʉ wacoayij̶ʉ Jesús. Galileaj̶ʉ ejacõri masare
Dios oca quenarise riasoyij̶ʉ Jesús.
15 Ado bajiro yiyij̶ʉ Jesús masare:
—Itocõ ña waj̶ʉ ĩja. Jabeto rʉya ĩre tʉorũnʉrãre Dios ĩ miojuroto. Ito bajiri ñeñaro mʉa
yirisere tʉoĩa bojori bʉjacõri itire jidicãña mʉa. Dios oca quenarisej̶ʉa riti tʉorũnʉña
mʉa, yi riasoyij̶ʉ Jesús ĩnare.

Wai jori masa j̶ʉariarãre Jesús ĩ jire gaye
(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

16 Itajura Galilea wame cʉtirita tʉnima rũja wayij̶ʉ Jesús. Ito rũja wacʉj̶ʉ Simón ito
yicõri ĩ ocabaji Andrésre cʉni ti bʉjayij̶ʉ Jesús. Wai jori masa ñayijarã ĩna. Yori yucʉrina
wai waya ñayijarã ĩna.
17 Ito yija ado bajiro yiyij̶ʉ Jesús ĩnare:
—Yʉ rãca waya. Masare jirã yirãji mʉa, Diore ĩna masitoni, yiyij̶ʉ Jesús ĩnare.
18 Ito ĩ yirocati yori yucʉri cũcõri ĩ rãca sʉya wayijarã ĩna.
19 Ito yija ito sõj̶ʉa bʉsa wa remoyij̶ʉ Jesús. Jabeto wa remocõri Santiago, ĩ ocabaji
Juanre cʉni ti bʉjayij̶ʉ Jesús. Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Cumaj̶ʉ ĩna ya yori yucʉri sia queno
sãñayijarã ĩna.
20 Ĩnare ticõri ĩnare jiyij̶ʉ Jesús. Cumaj̶ʉti ĩna jacʉ Zebedeore cũ wayijarã ĩre ejabʉari
masare cʉni. Ito bajiri Zebedeo rĩa Jesús rãca wacoayijarã ĩja.

Rũmʉ́ sãñagũre rũmʉ́re Jesús ĩ bucõare gaye
(Lc 4.31-37)

21 Wacõri Capernaum cʉtoj̶ʉ ejayijarã ĩna. Co rʉm̶ʉ judio masa ĩna tujacãri rʉm̶ʉ
minijuara wij̶ʉ sãjayij̶ʉ Jesús. Ito sãjacõri masare riasos̶ʉoyij̶ʉ Jesús.
22 Ʉj̶ʉ ñasag̶ʉ robo bajiro masare riasoyij̶ʉ Jesús. Judio masa rotirise riasori masare
bajiro meje riasoyij̶ʉ Jesús. Ĩna rẽto bʉsaro queno riaso masiyij̶ʉ ĩ. Ito bajiri Jesús ĩ
riasorise tʉocõri ʉcayijarã ĩna.
23 Minijuara wij̶ʉ ũmʉgũ sĩgũ ñayij̶ʉ ĩ ya ʉsij̶ʉ rũmʉ́ sãñagũ. Ado bajiro awasãyij̶ʉ ĩ:
24 —Mʉre ti masia gʉa. Jesús ña mʉ, Nazaret wame cʉtiri cʉto gag̶ʉ ña mʉ, yiyij̶ʉ rũmʉ́
sãja ecorʉ. ¿No yig̶ʉ yig̶ʉjada mʉ gʉare? ¿Gʉare bucõarocʉ ejari mʉ? Mʉre ti masia gʉa.
Dios queno ĩ cõarʉ ña mʉ. Dios ĩ maigũ ña mʉ, yi awasãyij̶ʉ rũmʉ́ sãja ecorʉ Jesure.
25 Ito yija Jesús rũmʉ́re bʉsi rotibisij̶ʉ:
—Bʉsibesa mʉ, ito yicõri budigoya mʉ ĩ ũmʉgũre, yi tudiyij̶ʉ Jesús rũmʉ́re.
26 Ʉmʉgũre ʉsi jedi quedicõri ĩ tunuroca yiyij̶ʉ rũmʉ́. Ito yicõri rũmʉ́ bʉto awasãcõri
masʉre budigoyij̶ʉ ĩja.
27 Ito bajija ticõri, masa ñarocõti ʉcayijarã. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:
—¿Ñe ñatibeti? yiyijarã ĩna. ¿Ñe ñatibeti mame ĩ riasorise? Ãni ũmʉgũ rũmʉ́are bucõare
bʉto masiami. Ito bajiri yiro robo cʉdiama rũmʉ́a ĩre, yiyijarã masa.
28 Nocõ mejeti Jesús ito ĩ yija bero Galilea sita gãna ñarocõti masi jedicoayijarã.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Ito yija Jesús budi wayij̶ʉ minijuara wij̶ʉ. Santiago ĩ ocabaji Juan rãca cʉni wayij̶ʉ
Jesús. Minijuara wij̶ʉ budi wacõri Simón ya wij̶ʉ ejayijarã ĩna. Ĩ ocabaji Andrés rãca ĩna
jũarã ya wi ñayij̶ʉ iti wi.
30 Wij̶ʉ ĩna sãja ejaroca Jesure gotiyijarã ĩna: “Simón mañicõ cõgõ yamo. Ruj̶ʉ yarise cõ
yosamo iso”, yiyijarã ĩna.
31 Ito yija Jesús iso tʉ eja rũgũcõri ĩ ya ãmona tũa jõrojoyij̶ʉ. Ito ĩ yirij̶ʉti iso ruj̶ʉ yarise
jedicoayij̶ʉ. Ito bajiri iti jediroca masare eca bocas̶ʉoyijo iso.

Jãjarã ñarise cʉtirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Iti ñamica rãiocũroti cõrãre, ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarãre cʉni Jesús tʉ ãmi ejayijarã ĩna.
33 Iti cʉto gãna ñarocõti soje tʉ minijuayijarã.
34 Jeyaro ñarise cõrãre yisioyijʉ Jesús. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarãre rʉ̃mʉ́a bucõayijʉ Jesús. Rʉ̃mʉ́a ĩre ĩna ti masija ticõri, ĩnare bʉsi rotibisijʉ Jesús.

Minijuara wijʉ Jesús ĩ riasore gaye
(Lc 4.42-44)

35 Busucũro iti rãitĩaroca riti masa manojʉa wayijʉ Jesús. Ĩ Jacʉ Dios rãca bʉsirocʉ wayijʉ ĩ.
36 Ito yija Simón ĩ baba mesa rãca Jesús manija ticõri, ĩre ãmarã wayijarã.
37 Ĩre ti bʉjacõri ĩre bʉsiyijarã ĩna:
—Masa jeyaro mʉre ãmama, yiyijarã ĩna Jesure.
38 Ito ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:
—Ita, gaje cʉtojʉ wato mani. Itojʉ Dios oca quenarise gotito mani. Itire yiari wadicʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
39 Ito bajiri Galilea sitajʉa wayijʉ Jesús. Galilea sitajʉ ejacõri Galilea sita ñari cʉtorijʉ minijuara wirijʉ riaso ucuyijʉ Jesús. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a sãjanare rʉ̃mʉ́are bucõayijʉ Jesús.

Rujʉ cami jogagʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Rujʉ cami jogagʉ ejayijʉ Jesús tʉjʉ. Ĩ tʉjʉ ejacõri ĩ ya rijomunigãna Jesús riojo ñini rũjũyijʉ. Ito bajiro rujicõri ado bajiro josayijʉ Jesure:
—Mʉ yʉre yisio ãmojama, yʉre yisiogʉ ya mʉ, yiyijʉ rujʉ cami jogagʉ Jesure.
41 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre ti maiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩre moaĩacõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:
—Ãmoa yʉ. Ito bajiri mʉre yisiogʉ ya yʉ, yiyijʉ Jesús cami jogagʉre.
42 Ito ĩ yirocati ĩ ya rujʉ cami jogarise yati jedicoayijʉ ĩja. Quenari rujʉ, rujʉ cʉticoayijʉ ĩja.
43 Iti yatija ticõri, bʉto ĩre goticõri wa rotiyijʉ Jesús cami jogagʉre:
44 —Tʉoya mʉ. Yʉ mʉre yisiorisere goti batobesa gãjerãre. Coji wasa. Mʉ ya rujʉre ĩoña paire. Ĩo tĩocõri Moisés ñayorʉ rotiado bajiroti waja yiya. Ito bajiro mʉ yija ticõri, "Ĩ ya rujʉ cami jogarise yati jedicoajʉ", yi masirã yirãji masa mʉre, yiyijʉ Jesús ĩre.
45 Ito bajiro, "Goti batobeja", ĩ yibojarocati jeyaro masare goti batoyijʉ ĩ: "Yʉ ya rujʉ cami jogarisere yisioquĩ Jesús", yiyijʉ. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Jesús tʉ jãjarã masa minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiri reco wa ucubisijʉ Jesús masa ĩna tiro riojo. Masa manojʉ ña ucuyijʉ Jesús ĩja. Ito ĩ yibojarocati jãjarã masa ejayijarã mʉcana ĩ tʉ, ĩre tʉo ãmorã.

2

Rudurʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Yoa bʉsarijʉ Capernaumjʉ tʉdi ejayijʉ Jesús mʉcana. "Wijʉ ñaguĩji Jesús", masa ĩna yija tʉocõri, ĩ tʉ jãjarã masa minijuayijarã.
2 Ito bajiri wi daja rẽtacoayijʉ. Dijʉ rʉ̃gõrajaʉ mañijʉ. Soje cʉni daja rẽtacoayijʉ. Dios oca masare riasoyijʉ Jesús.
3 Ito bajiro masare ĩ riasoroca ʉ̃mʉa jʉariarã ejayijarã rudurʉre ãmi ejarã.
4 Masa jãjarã ñarojʉ rudurʉre ãmi ejabojayijarã ĩna Jesús tʉjʉ. Ito bajiri wi tutu joejʉ ĩre ãmi mʉja wayijarã ĩna. Ito yi, Jesús rʉ̃gõro weca soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurʉre ĩ ya camana jidi rujioyijarã ĩna Jesús tʉjʉ.

5 “Yʉre queno tʉorʉ̃nʉama ĩna”, yi ti masiyijʉ Jesús ĩnare. Ito bajiri rudurʉre ado bajiro
yiyijʉ Jesús:
—Macʉ, mʉ ñeñaro yirise coecoajʉ mʉre, yiyijʉ Jesús rudurʉre.
6 Ito ĩ yirocati, judio masa rotirise riasori masa tʉoĩa rujiyijarã. Ĩnamasijʉa ado bajiro
tʉoĩayijarã:
7 “¿No yija ito bajiro bʉsiati ãni ʉ̃mʉgʉ̃? Diore ñeñaro bʉsiami. Gãjerã ñeñaro yirisere
coe masimenaji. Dios sĩgʉ̃ti ñaguĩji itioni ñeñaro yirisere coe masigʉ̃”, yi tʉoĩayijarã ĩna.
8 Ito ĩna tʉoĩaroca Jesumasiti ĩnare tʉoĩa masicõyijʉ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ
ĩ:
—¿No yirã ito bajiro mʉa ya ʉsijʉ tʉoĩati mʉa?
9 ¿No bajiro rudurʉre yʉ yija quenati mʉare? “Mʉ ñeñaro yirise coecoajʉ”, ¿yʉ yija
quena ñarojada mʉa tʉoĩaja? “Wʉmʉña. Mʉ ya cama ãmi wasa”, ¿yʉ yija quena ñarojada?
¿Disejʉa ñati josasabiti mʉa tija?
10 Masa Rĩjorʉ ña yʉ. Yʉ masirise mʉare ĩogʉ̃ ya yʉ. “Adi sitajʉ masa ĩna ñeñaro yirisere
coe masigʉ̃ ñami Masa Rĩjorʉ”, mʉa yi masitoni, yʉ masirise mʉare ĩogʉ̃ ya yʉ, yiyijʉ Jesús
ĩnare.
Ito yicõri ado bajiro rudurʉre yiyijʉ Jesús:
11 —Wʉmʉña. Mʉ ya cama ãmiña. Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa, yibʉ yʉ mʉre, yiyijʉ Jesús
rudurʉre.
12 Ito bajicõri rudurʉ wʉmʉyijʉ ĩ ya cama ãmigʉ̃. Masa jãjarã tiro riojo wʉmʉ rʉ̃gʉ̃, budi
wayijʉ macʉ̃jʉ. Ito bajiri masa ñajediro tʉo ʉcayijarã ĩja. Ito bajiri Diore rʉ̃cʉbʉorã ado
bajiro bʉsiyijarã masa:
—Quenagʉ̃guti ñami Dios ĩja. Ado bajirisere tiĩabiticʉ mani, yiyijarã masa.

Levíre Jesús ĩ jire gaye
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Mʉcana tʉdi wayijʉ Jesús itajura tʉnimajʉ. Jãjarã masa minijuayijarã ĩ tʉ. Ĩna ejaja
ticõri, Dios oca ĩnare riasoyijʉ Jesús.
14 Ito rẽta wacʉjʉ Leví wame cʉtigʉre ti bʉjayijʉ Jesús. Alfeo macʉ ñayijʉ ĩ. Romano
masa ʉjarã ye niyeru senirijʉ rujiyijʉ Leví. Ĩnare yiari waja seni ĩsigʉ̃ yiyijʉ Leví. Ĩre ti
bʉjacõri ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús ĩre:
—Yʉ rãca waya mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito ĩ yija tʉocõri, wʉmʉ rʉ̃gʉ̃yijʉ Leví. Ito yicõri Jesure sʉya wayijʉ ĩ.
15 Barajʉ ejaroca Leví ya wijʉ bayijʉ Jesús. Gãjerã jãjarã Jesús rãca rujiyijarã. Ʉjarãre
yiari waja seni ĩsiri masa, ñeñaro yiri masa cʉni, ito yicõri Jesús rãca riasotirã jãjarã
rujiyijarã ĩna.
16 Jesús gãjerã rãca ĩ ba rujiroca fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa
cʉni ĩnare tiyijarã. Judio masa ñayijarã ĩna. Ñeñaro yirã rãca Jesús ĩ ba rujija ticõri, Jesús
rãca riasotirãre ado bajiro seniĩayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:
—¿No yija ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ñeñaro yirã rãca bati mʉare riasogʉ?
yiyijarã ĩna ĩnare.
17 Ĩna ito bajiro bʉsija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:
—Queno cati quenarãma ʉco masʉre ãmado ma. Cõri masajʉa ñama ʉco masʉre ãmorã.
Queno ñari masare jigʉ meje wadibʉ yʉ. Ñeñaro yirãre jigʉ wadibʉ yʉ, yiyijʉ Jesús fariseo
gaye tʉoĩarãre.

Bamenati Diore rʉ̃cʉbʉore gaye
(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Co rʉmʉ Juan idé guri masʉ rãca riasotirã, fariseo gaye tʉoĩarã cʉni Diore tʉoĩa ãmorã
babisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna babeja ticõri, ado bajiro Jesure seniĩayijarã gãjerã:

—Juan rãca sʉyarã Diore tʉoĩa ãmorã babeama ĩna. Fariseo gaye tʉoĩarã rãca sʉyarã cʉni babeama ĩna. ¿No yija mʉ rãca riasotirãma batĩñati ĩna? yiyijarã ĩna Jesure tudirã.

19 Ĩna ito yijare cʉdiyijʉ Jesús:

—Queno tʉo masibea mʉa. Queno tʉo masiña mʉa itire. Ado bajiro bajia iti. Ãmo siare gaye tijaro yirona ĩna ji ñucana manojo cʉtirocʉ ĩ ñajare ĩ rãca barã yirãji maji.

20 Co rʉmʉ ejaro yiroja ĩre ĩna ñia wari rʉmʉ. Iti rʉmʉ ñaro yiroja ĩja ĩna babiti rʉmʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

21 'Saya bʉcʉro iti tadija, mamarona sere wõmenaji mani. Mamarona mani sere wõja tʉ̃atu wato bʉcʉro tadiroja. Ito bajicõri jaja goje bʉsa tadi waroja ĩja. Mame oca yʉ riasorise cʉni bʉcʉrã oca rãca tʉoĩa wisabesa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

22 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Ʉyé mame ide wecʉ wiro baju bʉcʉ baju jiomenaji mani. Bʉcʉ baju mani jiojama wiro cuducoaro yiroja. Ito yicõri idire, wiro cʉni jʉajijʉ godaroja. Ito bajiro ʉyé mame ide wecʉ wiro mama bajuna jiore ñaroja. Ito yicõri ʉyé ide, wecʉ wiro cʉni corocõ ñaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

23 Judio masa ya tujacãra rʉmʉ wesecajʉ wayijʉ Jesús ĩre sʉyarã rãca. Ito ĩna waroca riti Jesús rãca sʉyarã weseca gaye ote beja ãmiyijarã. Itire wirori sĩguẽ batecõri bayijarã ĩna.

24 Ito ĩna yija ticõri, fariseo gaye tʉoĩarã ado bajiro seniĩayijarã Jesure:

—Tujacãra rʉmʉ moare ma. Tite mʉ. Mʉ rãca riasotirã weseca gaye ote ĩna beja baja, moado bajiro yama ĩna. Ito bajiro ĩna yija bʉcʉrã oca tʉorʉ̃nʉbeama ĩna, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.

25 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Co rʉmʉ David ñayorʉ ĩ rãca gãna ñiocõ wana ĩna yigore, ¿Dios oca tuti tiĩabiticati mʉa? Ado bajiro bajiyijʉ iti oca:

26 David Dios ya wi wayijʉ, paia ʉjʉ Abiatar wame cʉtigʉ ĩ ñaroca. Ñiocõcõri Dios ya wi sãjacõri naju ñasarise bayijʉ David. Diore naju cũ ĩsire ñayijʉ iti. Ito yija Diore ĩsiado bajiro bajiyijʉ iti. Paia ʉjarã riti ĩna barise ñayijʉ iti naju. David itire bacõri ĩ rãca gãnare cʉni ecayijʉ, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

27 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Dios cũyijʉ tujacãra rʉmʉ masa yeroti yiari. Masare ĩ rujeoroto riojʉa tujacãra rʉmʉ menibisijʉ Dios. Masa rujeoja berojʉare tujacãra rʉmʉ meniyijʉ Dios.

28 Ito bajiri yʉ ña tujacãra rʉmʉ roti masigʉ̃. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Ito yicõri tujacãra rʉmʉ tirʉ̃nʉgʉ̃ ña yʉ, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

3

Ãmo digarʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

1 Mʉcana minijuara wijʉ sãjayijʉ Jesús. Itojʉ ñayijʉ ʉ̃mʉgʉ̃ ĩ ya ãmo digarʉ.

2 Fariseo gaye tʉoĩarã ado bajiro Jesure ti tʉoĩayijarã ĩna: "Jane tujacãra rʉmʉ ñabojarocati, ¿ãni ãmo digarʉre yisiogʉ yiguĩjida Jesús?" yi tiyijarã ĩna. "Ito bajiro ĩ yija, 'Seti ña ĩre. Ñeñaro yami', yirã yirãji mani", yi tʉoĩa rujiyijarã ĩna.

3 Ito bajiro ĩna tʉoĩa rujirocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ãmo digarʉre:

—Wʉmʉña. Yʉ tʉ eja rʉ̃gʉ̃ña, yiyijʉ Jesús ĩre.

4 Ito yicõri ito tʉ ñarãre ado bajiro seniĩayijʉ Jesús:

—¿No bajiro manire cũyijari Dios tujacãra rʉmʉ mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisioroti, gaje mani yisiobeja, disejʉa quenati? yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija cʉdire meje tʉoyijarã ĩna.
5 Ito bajiri ãmo digarʉre ĩna ti maibeja ticõri, ĩnare junisini bʉjatobiti tiyijʉ Jesús. Ito yija ãmo digarʉre ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús:
—Mʉ ya ãmo ñu joya mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ya ãmo ñu joyijʉ ĩ. Ito yijare ĩ ya ãmo quenacoayijʉ mʉcana.
6 Ito yija fariseo gaye tʉoĩarã budi wayijarã Herodes ĩ ñarã rãca bʉsirona. "¿No bajiro Jesure sĩarʉjati?" yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Itajura tʉnimajʉ masa jãjarã ĩna ejare gaye

7 Ito yija bero Jesuama wacoayijʉ ĩ rãca riasotirã rãca itajura tʉnimajʉ. Galilea gãna masa jãjarã sʉya wayijarã ĩre.
8 "Tiyamani jaje ĩoami Jesús", masa ĩna yija tʉocõri, jãjarã masa Jesús tʉ ejayijarã. Ĩna ñayijarã Judea gãna, Jerusalén gãna, Idumea gãna, Jordán sidʉja gãna, Tiro gãna ito yicõri Sidón gãna. Ĩre tirona ejayijarã ĩna.
9-10 Jãjarã cõrãre Jesús ĩ yisioja tʉocõri, masa jeyaro ĩre moaĩa ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro rotiyijʉ Jesús: "Cuma rʉco yucãma mʉa. Masa jãjarã yʉre ĩna gãni biaja, cumajʉ sãjarocʉ ya yʉ", yiyijʉ Jesús ĩnare.
11 Ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarã Jesure ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri awasãyijarã ĩna:
—Mʉti ña Dios Macʉ, yiyijarã ĩna Jesure.
12 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri: "Ito bajiro masare goti batobesa mʉa", yiyijʉ Jesús ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ sãñarãre.

Jʉa gʉbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

13 Ito bero tʉriajʉ maja wacõri, ĩ ãmorãre bese jiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ tʉ ejayijarã ĩna.
14 Jʉa gʉbojeno ñarãre riti jiyijʉ ĩ. Ĩ rãca ñaronare riti jiyijʉ ĩ. Ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús: "Yʉ ya oca goti ucurã ñarã yirãji mʉa. Ito yicõri masare riaso ucurã ñarã yirãji mʉa", yiyijʉ Jesús ĩnare.
15 "Yʉ masirise mʉare ĩsigʉ̃ ya yʉ, rʉ̃mʉ́a sãñanare rʉ̃mʉ́are mʉa bucõatoni", yiyijʉ Jesús ĩnare.
16 Ãna ñama jʉa gʉbojeno ñarã Jesús ĩ beseana: Simón wame cʉtigʉre gaje wame wõyijʉ Jesús. Ito bajiri Simón Pedro wame cʉtiyijʉ ĩ.
17 Gãjerã ñayijarã Santiago, ĩ ocabaji Juan, Zebedeo rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna jʉ̃arãre Boanerges wame yiyijʉ Jesús. Ĩna ocana yijama, "Bʉjo Rĩa", yireoni ñayijʉ.
18 Gãjerã ñayijarã: Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Santiago, Alfeo macʉ ñayijʉ ĩ Santiago, ito yicõri ñayijarã Tadeo, Simón celote gaye tʉoĩagorʉ cʉni.
19 Ito yicõri gãji Judas Iscariote ñayijʉ. Gãjerã Jesure ĩna ñiatoni gotiri masʉ ñayijʉ ĩ. Itocõ ñayijarã ĩ oca goti ucujaro yirocʉ Jesús ĩ cũana.

Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

20 Ĩnare bese tĩocõri, ĩ rãca riasotirã rãca wijʉ tʉdi wayijʉ Jesús. Mʉcana masa jãjarã minijuayijarã ĩna tʉ. Ito bajiri ba masia mano yiyijarã ĩna.
21 Ado bajiro yiyijarã masa Jesure: "Jesús queno tʉoĩabeami ĩja. Mecʉri masʉ ñami ĩja", yiyijarã ĩna. Itire tʉocõri Jesús ñarã ĩre jirã ejayijarã.
22 Judio masa rotirise riasori masa Jerusalén gãna ado bajiro yiyijarã ĩna cʉni:
—Ĩ ya ʉsijʉ Beelzebú rʉ̃mʉ́a ʉjʉ sãñagʉ̃ ñami ĩ. Ito bajiri Beelzebú ĩ masirisena rʉ̃mʉ́a sãñanare rʉ̃mʉ́are bucõami Jesús, yiyijarã ĩna.
23 Ito ĩna yija tʉocõri, ĩnare jiyijʉ Jesús. Goti masiore ocana ĩnare gotirocʉ jiyijʉ:

—Gãji ya ʉsijʉ rũmʉ́ ĩ sãñaja, ¿no bajiro ĩmasiti ĩre budigoguĩjida? Budigobiquĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
24 ’Co cʉto gãna masa ĩna gãmeri jaja, yoari ñamenaji ĩna.
25 Masa co wi gãna, sĩgũre bajiro ĩna tʉoĩabeja, yoari ñamenaji ĩna.
26 Rũmʉ́a ʉjʉ Satanás wame cʉtigʉ ricati ĩ gotija, ito yicõri ĩmasiti ricati ĩ tʉoĩaja ña masibiquĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
27 ’Ñimʉjʉa guamʉ ya wi sãjacõri ĩ ya gajeoni ẽmabiquĩji. Cajero ĩre siacõri, ito berojʉa ĩ ya gajeoni ẽmaroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.
28 Gaje ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. Masare ñeñaro ĩna yirise, ñeñarise ĩna bʉsija cʉni, ãcabojo masiami Dios.
29 Ito bajibojarocati Espíritu Santore masa ĩna bʉsituja, iti ñeñaro ĩna yirise ãcabojobiquĩji Dios. Iti seti sʉsabetoja ĩnare, yiyijʉ Jesús.
30 “Ĩ ya ʉsijʉ rũmʉ́ sãñagũ ñami”, ĩre ĩna yijare, ito bajiro yiyijʉ Jesús.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye (Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Ito yija ejayijo Jesús jaco, ĩ ocabajirã rãca. Ejabojarãti macũjʉ tujayijarã ĩna. Macũjʉ ñacõri Jesure ji ñucayijarã ĩna.
32 Jesús tʉ ruji gãnirã ĩre gotiyijarã, “Mʉ jaco ejamo”, yirona:
—Mʉ jaco, mʉ ocabajirã cʉni macũjʉ ñama ĩna. Mʉre ti ãmoama ĩna, yiyijarã ĩna.
33 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—¿Ñimo ñati yʉ jaco? ¿Noa ñati yʉ ocabajirã? yiyijʉ Jesús ĩ tʉ rujirãre.
34 Ĩ tʉ rujirãre ticõri ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Mʉati ña yʉ ocabajirã. Ito yicõri mʉati ña yʉ jaco, yiyijʉ Jesús ĩnare.
35 No Dios rotirise cʉdigʉti ĩ ñami yʉ ocabaji, yʉ ocabajio, ito yicõri yʉ jaco cʉni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

4

Oteri masʉ gaye Jesús ĩ goti masiore oca (Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Mʉcana tʉdi riasoyijʉ Jesús itajura tʉnimajʉ. Masa jãjarã ejayijarã ĩna itojʉ Jesús tʉjʉre. Masa jãjarã ñajare cumajʉ sãjacõri itojʉ rujiyijʉ Jesús. Masama ñarocõti tujayijarã jajʉjʉ.
2 Ito yija goti masiore ocana ĩnare riasoyijʉ Jesús. Ĩnare riasogʉti ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
3 —Tʉoya mʉa adire: Sĩgũ weseca ĩ ya ote ajeri otegʉ wayijʉ ĩ.
4 Wesecajʉ ejacõri iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri majʉ quedi queayijʉ. Ito yija wadiyijarã minia. Wadicõri itire bacõyijarã ĩna.
5 Gaje ajeri gũta wato quedi queayijʉ. Queno sita mañijʉ ito. Iti ajeri nocõ mejeti judibojayijʉ, sita iti queno manijare.
6 Ũmacañi mʉja wadigʉti itire asi sĩacõyijʉ. Ñe mari manicõri siniacoayijʉ iti.
7 Gaje ajeri jota watojʉ quedi queayijʉ. Ito bajiri jota mari itire dʉrea sĩacõyijʉ. Ito bajiri queno bʉcʉa masibisijʉ iti. Ito yicõri queno rica mañijʉ.
8 Gaje ajeriama sita quenaro quedi queayijʉ. Ito yicõri judiyijʉ iti. Queno wanʉyijʉ iti. Ito bajicõri queno rica cʉtiyijʉ. Coria sarari treinta ñari ajeri rica cʉtiyijʉ. Gaje sarari sesenta ñaricari, gaje sarari cien ñaricari rica cʉtiyijʉ, yi gotiyijʉ Jesús ĩnare.
9 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Itocõ ña. Gãmo goje cʉtirã mʉa ñaja, tʉoya, yiyijʉ Jesús ĩnare.

¿No yija goti masiore ocana masare riasoati mʉ? ĩna yi seniĩare gaye (Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)

10 Ito bero Jesús sĩgũti ĩ ñaroca ĩ tʉ ñarã ĩ rãca riasotirã rãca minijuacõri ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna: "¿No yireoni ñati? 'Sĩgũ oteri masʉ ñayijʉ', mʉ yirise", yiyijarã ĩna ĩre.

11 Ito ĩna yija tʉocõri, cʉdiyijʉ Jesús:

—"Ado bajiro ĩre tʉorũnʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna masibitire mʉajʉa masiroca yami ĩ. Gãjerãma Diore tʉorũnʉmena goti masiore oca tʉobojarãti tʉo masimenaji ĩna.

12 Ĩna tibojaja bero timenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna tʉobojaja cʉni tʉomenare bajiro bajirã yirãji ĩna. Ito bajiri tʉo masibiticõri Diore tʉorũnʉ sʉyamenaji ĩna. Ito yicõri ñeñaro ĩna yirise Diore ĩna goti rẽtobubeja ñeñaro ĩna yirisere coebiquĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia oteri masʉ ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye (Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)

13 Mʉcana tʉdi bʉsiyijʉ Jesús ĩnare:

—"Oteri masʉ sĩgũ ado bajiro bajiyijʉ", yirocʉ jĩjʉ mʉare yʉ gotija, ¿tʉo masibeati mʉa? Iti oca gotire mʉa tʉo masibeja, gaje yʉ gotiroti cʉni tʉo masimena yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

14 Gaje ado bajiro ĩnare goti rẽtobuyijʉ Jesús:

—Oteri masʉ Dios oca goti ucuri masʉ robo bajirã bajigʉ ñami.

15 Coriarã masa ñama, ma gʉdareco ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉorãji ĩna tʉorea. Ito bajibojarocati ĩna tʉoja bero rũmʉ́ ejacõri ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji ĩnare. Ĩna ya ʉsijʉ ĩna tʉo ãmisãre ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji rũmʉ́.

16 Gãjerã masa ñama, gũta wato ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉocõri wanʉ quenaro boca ãmiyijarã ĩna.

17 Ito bajibojarocati Dios oca queno quedi sãjabea ĩnare, queno ñe mari manore bajiro. Ito bajiri ĩnare oca ñaja, gãjerã ĩna ti teja, nocõ mejeti Dios oca ĩna tʉobojare ãcabojarãji ĩna.

18 Gãjerã masa ñama jota wato ote ajeri quediana robo bajirã. Dios oca tʉorãji ĩna tʉorea.

19 Itire tʉocõri ruje tʉoĩarã yirãji ĩna. Adi sita gaye, adi macãrʉcũro gaye ruje gajeoni tʉoĩarãji ĩna. Ito bajicõri gajeoni jai bʉsaro ãmorã yirãji ĩna. Gajeonijʉare bʉto tʉoĩacõri Dios ocare ãcabojarã yirãji ĩna.

20 Gãjerãma Dios oca tʉocõri, queno tʉo sʉyarãji ĩna. Ĩna ñama sita quenarijʉ quediana robo bajirã. Rica jairo rica cʉtiricʉ robo bajiro bajirã ñama ĩna. Corocõ meje ñarãji ĩna. Coriarã Dios oca tʉocõri Dios ĩ ãmorise jabetoti yirãji. Gãjerã Dios ĩ ãmorise jai bʉsaro yirãji. Gãjerã Dios ĩ ãmorise bʉto tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri queno ĩre moa ĩsirã yirãji ĩna. Ĩnaõna ñarãji jairo rica cʉtiricʉ robo bajiro bajirã, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ado bajiro bajia sĩabusuoraga, yi Jesús ĩ riasore gaye (Lc 8.16-18)

21 Mʉcana gaje oca goti remoyijʉ Jesús ĩnare:

—Mujura jãi mani sĩasuaja, sotʉ rocajʉ sĩasuamenaji mani. Ito yicõri canira casabo rocajʉare mujura jãi sĩasuamenaji mani. Mujura jãi mani sĩasuaja ũmacũjʉ sĩasuarã yirãji mani, jeyaro iti busutoni.

22 Yeyo cũre ñabojaroti, co rʉmʉ goaro yiroja. Ĩna yeyo gotibojarise cʉni yoari yeyomenaji ĩna. Co rʉmʉ masa tʉo bʉja jedirã yirãji ĩna.

23 Queno tʉoya mʉa gãmo goje cʉtirãma, yiyijʉ Jesús.

24 Mʉcana tʉdi goti quenoyijʉ Jesús ĩnare:

—No ĩre tʉorũnʉgũre jai bʉsaro tʉo masire gaye jidicãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri jai bʉsaro masigũ yiguĩji ĩ. No ĩre tʉorũnʉbicʉre jabetacã ĩ tʉoĩabojarisere ẽmacõgũ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri ñe tʉoĩare mano tujagʉ yiguĩji ĩ.

25 Tʉo masigũ bʉto bʉsa tʉo masigũ yiguĩji. Tʉo masibicʉama ãcabojagʉ yiguĩji ĩ tʉobojare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia ote gaye, yi Jesús ĩ riasore gaye

26 Mʉcana gaje goti masiore ocana masare riasoyijʉ Jesús:

—"Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca ado bajiro bajia iti. Oteri masʉ ote ajeri ĩ oteado bajiroti bajia iti. Tʉote mʉa.

27 Co ñami rʉyabeto canigũ yiguĩji oteri masʉ. Ito yicõri co ũmʉa rʉyabeto yujiguĩji ĩ. Ito yicõri ote ajeri judiroja. Judicõri bʉcʉaroja. Iti bʉcʉa mʉjarisere, ¿no bajiro bʉcʉati iti? yi masibiquĩji oteri masʉ.

28 Sitareti judiroja iti ajeri. Cajero judiroja rujagʉ, jaibitigʉacã. Ito bero bʉcʉa mʉjacõri jũ cʉtiroja. Ito bajicõri rica cʉtiroja.

29 Iti ote botija ticõri, "Ãmirʉja yʉ", yi tʉoĩacõri itire ãmigũ wacʉ yiguĩji ĩ. Ĩre tʉorũnʉrãre Dios ĩ miojuja ito bajiroti bajia. "Yʉre queno tʉorũnʉama ĩna", yi tʉoĩacõri ĩre tʉorũnʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

30 Mʉcana ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—¿No bajiro bajiati, "Ĩre tʉorũnʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca? ¿Ñe gaje ocana itire cõĩarãjida mani?

31 Mostaza ajeri sitajʉ oteado bajiro bajia, "Ĩre tʉorũnʉrãre miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca. Rica jeyaro ajeri rʉja bʉsarise ña mostaza ajeri.

32 Ito bajibojarocati iti aje judi bʉcʉacõri gaje ote gaye rẽto bʉsaro ũmaricʉ ña. Rʉjʉri yoarise ña itigʉre. Ito bajicõri jesarãji minia ũmacañi ĩ asirise rudirã, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Goti masiore ocana Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.34-35)

33 Masare Dios oca riasogʉ, goti masiore ocana riasoyijʉ Jesús. "Queno tʉo masibeama", yi masicõri itocõ goti tarojoyijʉ Jesús ĩnare.

34 Goti masiore ocana riti masare riasoyijʉ Jesús. Ĩ sĩgũti ĩ rãca riasotirã rãca ñagũ, goti masiore oca gaye queno goti rẽtobuyijʉ Jesús ĩnare.

Minore, jacũrisere cʉni Jesús ĩ rẽtore gaye
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

35 Iti rʉmʉti rãiocũro ñaroca ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Sidʉja jẽa wato mani, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

36 Ito ĩ yija tʉocõri: "Wajʉ", masare yicõri, Jesús ĩ sãñari cumajʉ eja sãjayijarã ĩna. Ito bajiri itiganati Jesure ãmi wayijarã ĩna. Gaje cumari gãna cʉni ĩnare baba cʉti wayijarã.

37 Ito ĩna jẽa waroca mino bʉto wẽayijʉ. Jacũrise cʉni bʉto jacũ sãjayijʉ cumajʉ. Ito bajiri ide dajacoayijʉ cuma ĩja.

38 Ito bajibojarocati Jesús ĩ ya rijoga jeoadona cani sãñayijʉ, cuma ʉsi tutujʉ. Ito bajiro ĩ canija ticõri, ĩre yujioyijarã ĩ rãca riasotirã:

—Tʉoya gʉare Riasogʉ mʉ. Rujarã ya mani. ¿Gʉare mai codebeati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.

39 Ito ĩna yija tʉocõri, yujiyijʉ Jesús ĩja. Yujicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:

—Wẽabesa, yiyijʉ Jesús minore. Jacũ jidicãña, yiyijʉ Jesús ide jacũrisere.

Ito ĩ yirocati mino rẽtacoayijʉ ĩja. Ide cʉni jacũbiticoayijʉ ĩja. Quenaro tʉjacoayijʉ ĩja.

40 Ito bajirocati:

—¿No yirã güiati mʉa? Güibesa. ¿Yʉre tʉorũnʉbeati mʉa? ¿Yʉ masirisere tʉoĩabeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
41 Ito bajiro ĩ yibojarocati bʉto tʉo ʉcayijarã ĩna:
—¿Ñimʉ ñati ãniama? Minore rẽta rotiami. Mino cʉni, ide cʉni ĩre tʉoa, yiyijarã Jesús rãca riasotirã.

5

Gerasa gagʉ rũmʉ́ sãñagũ oca
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

1 Jesús ĩre sʉyarã rãca sidʉja Gerasa sitajʉ jẽa ejayijarã ĩna.
2 Jesús eja ĩ maja waroca ĩre bocayijʉ gãji. Ĩ ya ʉsijʉ rũmʉ́ sãja ecorʉ ñayijʉ. Masa yujeadojʉ ñacõri Jesús tʉ ejayijʉ ĩ.
3 Masa godana ĩna yujeadojʉ ñayijʉ ĩ ñaro. Ĩre sia sẽobisijarã gãjerã come mana.
4 Ĩ ya gʉbo tĩgã ĩ ya ãmore cʉni siabojayijarã ĩna. Ĩre ĩna siabojarocati coji meje tunu ruacõsotiyijʉ ĩ. Ĩre tua yi masibisijarã masa.
5 Ʉmʉa, ñami cʉni wa ucuyijʉ ĩ. Tʉria joejʉ cʉni, masa yujeadojʉ cʉni wa ucuyijʉ ĩ. Ĩ wa ucurojʉ bʉto awasã ucuyijʉ ĩ. Ito yigʉ gũtana yijeyijʉ ĩmasiti.
6 Ito ĩ bajiroca Jesure ti ñucacõri ũmaquedi wayijʉ ĩ Jesús tʉjʉ. Jesús tʉ ejacõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyijʉ ĩ, ĩre rũcʉbʉogʉ.
7-8 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Tʉoya rũmʉ́ mʉ. Ãnire ĩ ya ʉsijʉ ñagũ budiya mʉ, yiyijʉ Jesús rũmʉ́re.
Ito ĩ yijare:
—Jesús, Dios Macʉ ña mʉáma. ¿Yʉre no bajiro yigʉ yigʉjada mʉ? Dios yʉre tiro riojo bʉsia yʉ. Yʉre juniro yibesa mʉ, yi josayijʉ ĩ Jesure.
9 Ito ĩ yiroca ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:
—¿Ñe wame cʉtiati mʉ? yiyijʉ Jesús.
Ito ĩ yija:
—Jãjarã wame cʉtia yʉ, jãjarã rũmʉ́a gʉa ñajare.
10 "Adi sita sõjʉa wasa", gʉare yibesa mʉ, yi josayijʉ rũmʉ́ Jesure.
11 Ito bajiroca tʉriajʉ jãjarã ba rũgõ ucuyijarã ecana yesea.
12 Ĩnare ticõri ado bajiro yiyijarã rũmʉ́a Jesure:
—"Ecana yesea ĩna ya ʉsijʉ sãjaña mʉa", gʉare yiya mʉ, yi josayijarã ĩna Jesure, yeseare sãja ãmorã.
13 Ito ĩna yija ticõri: "Itojʉ wasa mʉa", yiyijʉ Jesús ĩnare. Ito ĩ yija ũmʉgũre sãñabojana rũmʉ́a budicoayijarã ĩja, yesea ya ʉsijʉ sãja ãmorã. Ecana yesea dos milcõ ñayijarã ĩna. Ito ĩna ya ʉsijʉ rũmʉ́a sãja ecocõri bʉto ũmaquedi wayijarã yesea. Gũtagãri joejʉ mʉja wacõri quedi sãja wayijarã rujarajʉ. Ito bajiri ĩna ñarocõti ruja jedicoayijarã ĩna.
14 Ito bajiri yeseare codebojarã ũmaquedi wacoayijarã ĩna. Iti bajirisere gotiyijarã ĩna gãjerãre. Jaja cʉto cʉni, jaibiti cʉto cʉni masare itire gotiyijarã ĩna. Ito bajiri, "¿Ñe rẽtati?" yirona tirã wayijarã masa.
15 Jesús tʉ ejacõri, rũmʉ́a sãja ecobojarʉre tiyijarã ĩna. "Jãjarã rũmʉ́a sãñarʉ ñabojagʉti, ĩ ya ʉsijʉ rũmʉ́a budigorʉ ñami ĩja", yi ti masiyijarã masa. Jesús tʉ rujigʉ yutabuju ĩ sãñarocajʉ tiyijarã ĩna. Rũmʉ́a ĩna sãñaja tʉo masigũ meje ñayijʉ maji. Quenari ʉsi, ʉsi cʉtigʉ ĩ tʉoĩarise queno tʉo masigũ ñayijʉ ĩja. Ito ĩ bajija ticõri, bʉto güiyijarã masa.
16 Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, rũmʉ́a budigorʉ ĩ bajirise, ecana yesea ĩna bajirise cʉni gãjerãre gotiyijarã ito gãna.
17 Ito bajiri Jesure güicõri ĩna cʉtore ĩ budigotoni ĩre josayijarã ĩna.
18 Ito Jesús cumajʉ ĩ sãñaroca rũmʉ́a budigorʉ ado bajiro yiyijʉ ĩre: "Mʉ rãca wa ãmoa yʉ cʉni", yi josayijʉ ĩ Jesure, ĩ rãca warocʉ.

19 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:
—Yʉ rãca wabesa. Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa. “Yʉre ti maicõri, yʉre queno yimi Dios”, yi gotiba mʉ ñarãre, yiyijʉ Jesús ĩ ya ʉsijʉ rũmʉ́a budigorʉre.
20 Ito Jesús ĩ yiroca rũmʉ́a budigorʉ tʉdicoayijʉ. Jʉa dʉjamocõ cʉtorijʉ goti ucuyijʉ ĩ. Rũmʉ́a ĩ ya ʉsijʉ sãñanare Jesús ĩ bucõare gaye goti ucuyijʉ ĩ. Ito bajiri iti bajirisere tʉocõri ʉca jedicoayijarã masa.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)

21 Ito yija bero Jesús tʉdi jẽa wayijʉ cuma jajocana. Itajura tʉnima Jesús ĩ rũgõrojʉ jãjarã masa minijuayijarã ĩ tʉ.
22 Ito bajirocati minijuara wi ʉjʉ ejayijʉ Jesús tʉ. Jairo wame cʉtiyijʉ ĩ. Jesure ticõri ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũyijʉ Jairo.
23 Ito bajiro rujicõri ado bajiro Jesure josayijʉ ĩ:
—Yʉ maco cõgõ yamo. Iso catire ãmoa yʉ. Ito bajiri isore moaĩagũ waya mʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
24 Ito bajiro Jairo ĩ yija tʉocõri, ĩ rãca wayijʉ Jesús. Jãjarã masa ĩre sʉya wacõri bidiro ñayijarã ĩna.
25 Ĩna wato romio ñayijo. Iso ñayijo romia ñarise cõgõ. Jʉa gʉbojeno rodori tʉjayijʉ iso cõroca riti.
26 Jãjarã ʉco masa ʉco yibojayijarã isore. Ʉco waja niyeru iso rʉcorise ĩsi jeocõyijo ʉco masare. Ĩna ʉco yibojarocati bʉto bʉsa cõ wayijo iso ĩja.
27 Gãjerãre Jesús ĩ yisiore gaye tʉo bʉjayijo iso. Ito bajiri jãjarã masa rãca ñayijo iso Jesús jʉdojʉa.
28 “Jesús ya yutabujure yʉ moaĩajama catigoja yʉ”, yi tʉoĩayijo isomasijʉama. Ito bajiri ĩ ya yutabujure moaĩayijo iso.
29 Ĩ ya yutabujure iso moaĩarocati rí tadicoayijʉ isore ĩja. Iso rujʉ ñarise iti rẽtaja tʉoĩa masiyijo.
30 Jesure iso moaĩaja bero, “Yʉ masirisena yisicoajʉ isore”, yi tʉoĩayijʉ Jesús. Ito bajiri jʉda ticõri ado bajiro masare seniĩayijʉ ĩ:
—¿Ñimo yʉ ya yutabujure moaĩari? yiyijʉ Jesús ĩnare.
31 Ito ĩ yija ĩ rãca riasotirã ado bajiro yiyijarã:
—Mʉ tʉjʉ jãjarã ñama mʉre moaĩarã. ¿No yigʉ seniĩati mʉ? “Ñimo yʉ ya yutabujure moaĩari”, ¿yi seniĩati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
32 Ito ĩna yibojarocati ĩre moaĩagõre ti ãmayijʉ Jesús.
33 “Yʉ ña ĩre moaĩagoro”, yiroco bʉto nʉrʉoyijo iso Jesure güigo. Güibojagoti rijomunigãna ñini rũjũyijo iso Jesús riojo. Ito bajicõri ñajediro bajirisere gotiyijo iso Jesure.
34 Iso ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Maco, tʉoya mʉ. Yʉre mʉ tʉorũnʉjare mʉre yisiobʉ yʉ. “Jesure yʉ moaĩajama catigo yigoja yʉ”, mʉ yi tʉoĩajare mʉre yisiobʉ yʉ. Ito bajiri mʉre rí tadicoajʉ. Wanʉ quenagõ, cati quenagõ wasa mʉ, yiyijʉ Jesús isore.
35 Ito bajiro isore ĩ yirocati minijuara wi ʉjʉ Jairo wame cʉtigʉ ya wi gãna ejayijarã. Ado bajiro Jairore gotiyijarã ĩna:
—Mʉ maco godacoamo. “Yʉ macore yisiogʉ waya”, yi josabesa Riasori masʉre ĩja, yiyijarã ĩna Jairore.
36 Ito ĩna yibojarocati:
—Güibesa. Itoti yʉ masirisere tʉoĩaña, yiyijʉ Jesús ĩre.
37 Gãjerãre sʉya rotibisijʉ Jesús. Pedro, Santiago, Juan cʉni Santiago ocabaji, ĩna ʉdiarãreti sʉya rotiyijʉ Jesús.
38 Minijuara wi ʉjʉ, ya wi tʉ ejacõri, bʉto ĩna otija tʉoyijʉ Jesús.

39 Ito bajiri wi sãjacõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—¿No yirã otiati mʉa? Macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyijʉ Jesús otirãre.
40 "Ʉsi jedicoañi iso", yi masicõri Jesure ajayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, budi rotiyijʉ Jesús ĩnare. Ito yicõri macoacã ya sõa sãjayijʉ Jesús. Iso jacʉsabatia rãca, ĩre sʉyarã ʉdiarã rãca sãjayijʉ Jesús. Ĩna rãca sãjacõri macoacãre bʉsiyijʉ Jesús.
41 Iso ya ãmore ñia tʉa wʉmʉocõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Talita cumi, yiyijʉ Jesús isore. Masa oca yireoni bajiro: " 'Macoacã, wʉmʉña', mʉre yibʉ yʉ", yireoni ña iti.
42 Ito ĩ yirocati wʉmʉ wayijo iso. Jʉa gʉbojeno rodoricõ tʉjago ñayijo iso. Tʉdi iso catija ticõri, bʉto ʉcayijarã masa.
43 Ito bajiri ado bajiro ĩnare rotiyijʉ ĩ: "Gãjerãre iti bajirisere gotibesa. Isore ecaya mʉa", yi rotiyijʉ Jesús ĩnare.

6

Nazaretjʉ Jesús ĩ ware gaye
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

1 Iti cʉtore budi wayijʉ Jesús. Budi wacõri ĩ ya cʉto ñasarijʉ ejayijʉ Nazaret wame cʉtirojʉ. Ĩ rãca riasotirã cʉni wayijarã ĩ rãca.
2 Ito bajiri tujacãra rʉmʉ ñaroca masare riasosʉoyijʉ Jesús minijuara wijʉ. Ĩre tʉocõri, "Bʉto masigʉ̃ ñami ĩ", yirona ʉcayijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yiyijarã masa Jesure tʉocõri:
—¿No bajicõri bʉto tʉo masiati ãni? ¿Ñimʉ ĩre riasoyijari? ¿No bajicõri ĩ bʉto tʉo masirise ñati ĩre? Ĩmasiti guijoro bajiami. Cõrãre ĩ moaĩarocati ñarise rẽtacoajʉ, yiyijarã ĩna Jesús ya cʉto gãna.
3 Gaje ado bajiro yiyijarã ĩna: Ĩti ñami adojʉ yucʉ yijeri masʉ. María macʉ ñami ĩ. Ito yicõri Santiago, José, Judas, Simón mesa rĩjorʉ ñami ĩ. Ĩ ocabajirã romia cʉni ado gãna ñama ĩna, yiyijarã Jesús ya cʉto gãna.
Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, Jesure boca ãmibisijarã ĩna.
4 Ito ĩna yibojarocati ĩnare bʉsiyijʉ Jesús:
—Diore goti ĩsiri masʉre rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa jeyaro. Ito bajibojarocati ĩ ya cʉto gãna, ĩ ñarã, ĩ ya wi gãna cʉni rʉ̃cʉbʉomenaji ĩna. Ĩ ñarã ĩre tʉomenaji ĩna, yiyijʉ Jesús.
5 Ito bajiri Jesure ĩna tʉobejare tiyamani yi ĩoado mañijʉ Jesús. Ito bajibojarocati coriarãre ãmo moa jeocõri ĩna ñarise rẽtoyijʉ Jesús, jãjarãre meje.
6 Ĩ ñarã ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉbeja ticõri, "Ayu, ¿no yirã tʉorʉ̃nʉbeati ĩna?" yi tʉoĩayijʉ Jesús. Ito yija gaje cʉtorijʉ wayijʉ Jesús masare riaso ucugʉ wacʉ.

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

7 Ĩ rãca riasotirãre ji wayijʉ Jesús. Jʉa gʉbojeno ʉ̃mʉa ñayijarã ĩna. Gãjerãre riasojaro yirocʉ, ĩnare cõayijʉ Jesús. Co cʉto rʉyabeto jʉ̃arã riti cõayijʉ Jesús ĩnare. Ito yicõri ĩ masirise jidicãyijʉ Jesús ĩnare, "Rʉ̃mʉ́are bucõama mʉa cʉni", yirocʉ.
8 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro rotiyijʉ Jesús: "Mʉa goti ucurã waja mʉa ya gajeoni ãmi wa yibesa. Najuro, tura baju, niyerure cʉni ãmi wa yibesa. Tueragʉ riti ãmi wasa, mʉa bogaja itigʉna tue waja.
9 Gʉboco sãñacõri, yutabuju co bujuti sãña wasa. Mʉa sãñarise riti ãmi wasa", yi rotiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Gaje ado bajiro ĩnare rotiyijʉ Jesús:
—Cʉtori mʉa goti ucurã waja, mʉa ejari wi co witi ñacõama. Gaje wi, gaje wi wabeja. Gaje cʉtojʉ warã riti warã yirãji mʉa.

11 Gaje cʉtori mʉa waja, masa mʉare cʉdibeja, Dios oca ĩna tʉo ãmobeja, itocõti ĩnare
jidicãma. Ĩnare jidicãcõri ado bajiro yiba. Mʉa ya gʉbojʉ sita wãrisere ja bateba ĩna ñarijʉre
warã. Ito bajiro mʉa yija ticõri: "Bʉjato ya mani ĩnare. Queno yibea mani ĩnare", yi tʉoĩarã
yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
12 Jesús ĩ gotirere tʉocõri masare gotirona wayijarã ĩna: "Ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri
Diore tʉorũnʉña", yiyijarã ĩna masare.
13 Masare ĩna ya ʉsijʉ rũmʉ́a sãñanare, rũmʉ́are bucõayijarã ĩna. Ñarise cõrã jãjarãre ʉ́ye
jio guyijarã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩna ñarisere rẽtoyijarã ĩna.

Juan idé guri masʉ ĩ godare gaye
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

14 Masa jeyaro bʉsiyijarã Jesús ĩ masiro robo ĩ yire gaye. Masa ĩna bʉsire tʉocõri iti
cʉto gagʉ ʉjʉ Herodes cʉni, masiyijʉ Jesús ĩ masiro robo ĩ yire gaye. Itire oca tʉocõri ado
bajiro bʉsiyijʉ Herodes:
—Juan masare idé guri masʉ ñaguĩji mʉcana, yiyijʉ ĩ. Mʉcana tujacõri ĩ masiro robo ĩ
yirisere yiguĩji, yiyijʉ Herodes.
15 Gãjerãma ado bajiro yiyijarã:
—Diore goti ĩsiri masʉ Elías ñayorʉ ñaguĩji mʉcana, yiyijarã ĩna.
Ito ĩna yibojarocati gãjerã ado bajiro yiyijarã mʉcana:
—Diore goti ĩsiri masʉ jane mejejʉ ñayorʉ ñaguĩji gajea, yiyijarã ĩna.
16 Ito bajiro masa ĩna bʉsija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Herodes:
—Juan ñaguĩji gajea. "Iti rʉmʉjʉ ĩ ya rijoga jatatẽña ĩre", yicʉ yʉ. Iti rʉmʉ yʉ sĩa rotija
bero mʉcana tʉdi tujacõaguĩji gajea, yiyijʉ Herodes.
17-18 Juan ĩ sĩa ecoroto riojʉa, ado bajiro Herodesre bʉsi tudiyijʉ ĩ:
—Mʉ ocabaji Felipe manojore rʉcobesa mʉ. Ito bajiro yibitirʉja mʉ, yiyijʉ Juan
Herodesre.
Felipe manojo ñabojaro Herodías wame cʉtiyijo iso. Herodes bʉto ãmoyijʉ isore. Ito
bajiri Juan ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ĩre ñia rotiyijʉ Herodes ĩ ya surarare, ĩre ĩna tubiatoni.
19 Ito bajiro Juan ĩ bʉsija tʉocõri, Herodías bʉto tʉo tudiyijo ĩre. Ĩre sĩa ãmobojayijo iso.
No bajiro ĩre sĩa masia mañijʉ isore.
20 Quenarise riti tʉoĩagũ ñayijʉ Juan. Ito yicõri queno ʉsi cʉtigʉ ñayijʉ ĩ, Dios ĩ tija. Itire
ticõri Juanre queno rũcʉbʉoyijʉ Herodes. Ito bajiri Juanre camotayijʉ ĩ, Herodías sĩame
yirocʉ. Juan ĩ bʉsirisere tʉo oca jaibojagʉti ĩre bʉto tʉo wanʉyijʉ Herodes.
21 Co rʉmʉ ĩ ñara rodo gãni biajare basa meni rotiyijʉ Herodes. Ĩ ya moari masa
ʉjarã rãca, ito yicõri surara ʉjarã rãca, Galilea ñari masa rãca cʉni ĩna rãca basa meniyijʉ
Herodes. Ĩna basa wijari rʉmʉ Juanre sĩaroco tʉoĩacõyijo Herodías.
22 Iso maco ĩnare basa ĩoyijo ĩna wanʉtoni. "Quenoguti yʉre basa ĩoamo iso", yi tʉoĩayijʉ
Herodes. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ isore:
—¿Ñe mʉre ĩsigũti yʉ mʉ basare waja? Mʉ ãmorise yʉre seniña.
23 Mʉ senija yʉ gajeoni rʉcorise gʉdarecona mʉre ĩsicʉja yʉ. Adi cʉto gagʉ ʉjʉ ñacõri,
mʉ senija gʉdarecona ĩsicʉja yʉ. Bʉgʉ meje ya yʉ adire. Ri ya yʉ, yiyijʉ Herodes Herodías
macore.
24 Ito ĩ yija tʉocõri, iso jacore seniĩagõ wayijo iso:
—¿Ñe gajeoni ĩre senigõti yʉ, cana? yiyijo iso.
Ito yija:
—"Juan masare idé guri masʉ ya rijogare ãmoa yʉ", yiba Herodesre, yiyijo Herodías iso
macore.
25 Ito bajiro jaco gotija tʉocõri, ʉsirio wayijo iso ʉjʉ Herodes tʉjʉ. Ĩre ado bajiro gotiyijo
iso:
—Adocãtati Juan ya rijoga ãmoa yʉ. Somotẽrona jeocõri yʉre ĩsiña, yiyijo iso ĩre.

26 Ito yija Herodes bʉto bojori bʉjayijʉ itire tʉocõri. Juanre sĩa ãmobitibojayijʉ ĩ. Ito yicõri
isore maño ãmobisijʉ ĩ. Masa ĩna tiro riojo, “Mʉ ãmoriseti mʉre ĩsicʉja”, ĩ yicãre ñajare, iso
seniro bajiroti ĩsiyijʉ ĩ isore.
27 Ito bajiri Juanre sĩa ãmobitibojagʉti, ejori oca ĩ ya moari masʉre Juanre rijoga jata
rotiyijʉ Herodes. Ito bajiro ĩ rotija tʉocõri, tubiara wi wayijʉ Juan ya rijoga jatagʉ wacʉ.
28 Ito ejacõri Juan ya rijoga jata, somotẽrojʉ jeocõri ãmi wayijʉ ĩ. Ãmi wacõri basari
masore ĩsiyijʉ ĩ. Isojʉ ĩja iso jacore ĩsiyijo.
29 Juanre sĩare gaye tʉocõri, ĩ rãca riasotiana ĩ ya rujʉre ãmirã ejayijarã. Ito yicõri ĩre
yujeyijarã ĩna ĩja.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

30 Mʉcana tʉdi ejacõri Jesús rãca minijuayijarã ĩ oca goti ucurã ejana. Ito bajiri ĩna riaso
ucure gotiyijarã ĩna Jesure. Ĩna tiado bajiroti ñarocõti goti jeoyijarã ĩna Jesure.
31 Jãjarã masa warãtibe, tʉdi warãtibe, yi ñayijarã masa. Ito bajiri Jesús ĩre sʉyarã cʉni
ba ãmobojayijarã. Dijʉ barajaʉ mañijʉ ĩnare. Ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ cũanare:
—Ita, wato. Õ, masa ĩna manojʉ tujacãto mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.
32 Ito yija jajocana wayijʉ Jesús masa manojʉ. Ĩ cũana cʉni wayijarã ĩ rãca.
33 Masa jãjarã tiyijarã ĩna waja. Jesús, ĩ cũanare cʉni ti masiyijarã masa. Ito bajiri
ĩna wagoja ticõri, boejʉ ũmaquedi wayijarã masa. Jesús ĩ cũana rãca ĩna ejaroto riojʉajʉ
ejayijarã masa, bʉto wacõri.
34 Cumana ejacõri maja wacʉti jãjarã masare ti bʉjayijʉ Jesús. Oveja codegʉ mano
bajiro bajiyijarã masa ĩ tija. Ito bajiri ĩnare ti maiyijʉ ĩ. Ito bajiri masare ti maicõri ĩnare
riasosʉoyijʉ Jesús.
35 Ñamicajʉ ñaroca Jesure bʉsirona ĩ tʉ ejayijarã ĩ rãca riasotirã. Ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Ñamicajʉ ñacoajʉ ĩja. Queno masa mama adore.
36 Ito bajiri masa ĩna cʉtojʉ tʉdi wajaro. Õjʉ ĩna ñarojʉ bare gãme barã wajaro. Bare ma
ado. Ito ñaroja, naju gãme barajʉ, yiyijarã ĩna Jesure.
37 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Masare ecaya mʉa, yiyijʉ ĩ.
Ito yija ĩja, ĩ rãca riasotirã ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Gʉa bare gãmerã warãjida, jairo waja rũcʉrisere? Masa jaijare najuro waja tĩjabea,
yiyijarã ĩna Jesure.
38 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:
—¿Nocõ naju rʉcoati mʉa? Titẽña maji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
Itire ticõri ĩre gotiyijarã:
—Co dʉjamocõ ña iti naju. Ito yicõri wai cʉni jũarã ñama, yiyijarã Jesure.
39 Ito yija ado bajiro masare yiyijʉ Jesús: “Rujaria buri ruji wasa ta quenarise joejʉ”,
yiyijʉ Jesús masare.
40 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, rujaria buri ruji wayijarã masa. Co bure ñayijarã cincuenta
ñarã, gãjerã cien ñarã rujisosa wayijarã masa.
41 Ito yija naju co dʉjamocõ ñarisere, wai jũarãre cʉni ãmi rʉcoyijʉ Jesús ĩ ya ãmona. Iti
rʉcocõri macãrʉcũrojʉ ti mʉoyijʉ ĩ: “Queno ya Cʉna mʉ”, yiyijʉ Jesús Diore. Ito yicõri
najuro wẽ jea batoyijʉ ĩja. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyijʉ Jesús. “Masare batoya”, yirocʉ
ĩsiyijʉ Jesús. Wai jũarãre batoyijʉ Jesús masa ñarocõti ĩna batoni.
42 Ito bajiri masa jeyaro bayijarã. Yaji quenaro ñayijarã masa ĩja iti bacõri.
43 Ĩna yaji rẽtarisere jʉa gʉbojeno jiburijʉ miosã dajoyijarã ĩna ba rʉarisere.
44 Jãjarã ñayijarã masa, najuro waire cʉni barã. Cinco milcõ ñayijarã ĩna ũmʉa.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

45 Ito yija ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Cuma sãjacõri sidʉja jẽa wasa. Itojʉ Betsaidajʉ yʉre yuba, yiyijʉ Jesús ĩnare. Ĩna jẽa waroca masare ware goti ñayijʉ Jesús.
46 Ĩnare ware goticõri tʉriajʉ maja wayijʉ Jesús, Diore bʉsirocʉ.
47 Rãiocũro itajura gʉdarecoti tʉjayijʉ cuma maji. Ito bajiri Jesuama itajura tʉnima rʉ̃gõcõri ti ñucayijʉ ĩnare.
48 Jesús ĩ tija bʉto weabojayijarã ĩna. Mino bʉto iti wẽa tuojare josari wea wabojayijarã ĩna. Ito bajiri busucũro ide joena wacõri ĩna tʉ eja wayijʉ Jesús. Ito bajibojarocati ĩnare rẽta wacʉ bajiro eja wayijʉ ĩ.
49-50 Ide joe ĩ waja ticõri, bʉto awasãyijarã ĩna ʉcarã. "Masʉ wʉjo ñaguĩji", yi tʉoĩayijarã ĩna. Ĩna ʉcaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Oca sẽoña mʉa. Güibesa mʉa. Yʉti ña, yiyijʉ Jesús ĩnare.
51 Itocõti ĩna rãca cumajʉ sãja ejacoayijʉ Jesús ĩja. Ĩ sãjarocati mino rẽtacoayijʉ. Ito bajiri bʉto ti ʉcayijarã ĩna itire.
52 Bare jabetacãna jãjarã masare Jesús ĩ ecaja tibojarãti, "Dioti ñami ĩ", yi masibisijarã ĩna maji. "Tiyamani ĩo masigʉ̃ ñami Jesús", yi ãmobisijarã ĩna. Queno tʉo masibisijarã maji.

Genesaret sita gãnare Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 14.34-36)

53 Itajura jẽacõri Genesaret wame cʉtiri sitajʉ ejayijarã ĩna. Itojʉ cumare sia cũyijarã ĩna.
54 Cuma ĩna sia majaroca Jesure ti masiyijarã masa itijʉ gãna.
55 Jesure ticõri ʉsirio wayijarã gãjerãre gotirona. Ito yija cõrãre ĩna ya camana ãmi wayijarã Jesús tʉjʉa.
56 No ĩ waro bajiroti jaibiti cʉto, jaja cʉtojʉ, wi manojʉ, majʉ cʉni cõrãre cũ yuyijarã ĩna, Jesús ĩ yisiotoni. Ĩ ya yutabuju gaja moaĩa ãmorã, ĩre josayijarã ĩna. Jesús ya yutabuju gaja moaĩanare riti ĩna ñarise cʉtirise rẽtacoayijʉ ĩja.

7

Ñeñaro tʉoĩacõri ñeñarise yama masa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 15.1-20)

1 Ito yija fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa rãca Jesús tʉ eja rʉ̃gʉ̃yijarã ĩna. Jerusaléna wadiana ñayijarã ĩna.
2 Jesús tʉ ejacõri ĩ rãca riasotirã coriarã ãmo coemenati ĩna baja tiyijarã ĩna. Ito bajiri bʉcʉrã ĩna rotiado bajiro ĩna yibeja ticõri, ĩnare bʉsituyijarã ĩna.
3 Judio masa ñajediro, fariseo gaye tʉoĩarã cʉni bʉcʉrã ocare queno tʉo sʉyayijarã ĩna. Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiroti ruje ãmo coesotiyijarã ĩna baroto riojʉa.
4 Bare waja yiadojʉ bare gãme tʉdi ejacõri bʉcʉrã ĩna rotirise ĩna cʉdiroto riojʉa babisijarã ĩna. Bʉcʉrã ĩna rotiado bajiroti idira coa, ide gõnaradʉ, ito yicõri come sotʉ cʉni coecõyijarã ĩna. Bʉcʉrã rotirise cʉdirona ĩna ya caniado cʉni queno coecõyijarã fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni.
5 Ito bajiri Jesús rãca riasotirã ĩna ãmo coemenati baja ticõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿No yija mʉ rãca riasotirã bʉcʉrã oca tʉorʉ̃nʉbeati? yiyijarã ĩna. Tite. Coji rʉyabeto ãmo coemenati bama ĩna, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.
6 Ito ĩna yijare cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:
—"Queno yirã ña gʉa", yibojarãti mʉa tʉoĩaro bajiro yibea mʉa. Jane mejejʉ mʉare tʉoĩa yugʉ ado bajiro ucañi Diore goti ĩsiri masʉ Isaías ñayorʉ:

“Diore bʉto rũcʉbʉoa gʉa”, yirã ñabojarãti mʉa ya ʉsijʉama queno ĩre rũcʉbʉobea mʉa.
7 Minijuacõri, “Diore queno rũcʉbʉoa gʉa”, yirã ñabojarãti rocati ya mʉa. Ito yicõri rocati oca bʉsi ajea mʉa itire. Mʉa gotijama, “Bʉcʉrã oca, Dios oca bajiroti bajia”, yi gotiboja mʉa, yi ucañi Isaías ñayorʉ mʉare tʉoĩa yugʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
8 Dios ĩ rotirisejʉa queno tʉorũnʉbiticõri, bʉcʉrã ocajʉare queno tʉorũnʉa mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

9 Mʉcana gaje ado bajiro ĩnare goti removyijʉ Jesús:

—Bʉcʉrã ocajʉare tʉo sʉyarona Dios ĩ rotirisereama cʉdibea mʉa.

10 Ado bajiro gotiyijʉ Moisés ñayorʉ: “Mʉ jacʉre, mʉ jacore cʉni rũcʉbʉoya”, yiyijʉ ĩ. “No ĩ jacʉre bʉsitugʉ, ĩ jacore cʉni bʉsitugʉ sĩacõrʉja ĩocũre”, yi ucañi Moisés ñayorʉ.

11 Mʉama ricati bajiro rotia. Ado bajirojʉa rotia mʉa: “Yʉ jacʉsabatiare ejabʉado ma yʉ. Ñarocõti yʉ gajeoni cʉtirise Dios ye riti ña. Ĩ sĩgũreti ejabʉacʉja yʉ”, sĩgũ ĩ yija, “Queno yami”, ya mʉa.

12 “Ito bajiro ĩ tʉoĩaja, no yibea ĩ jacʉsabatiare ĩ ejabʉabeja”, ya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

13 ’Ito bajiro mʉa bʉsija, bʉcʉrã ocajʉa tʉorũnʉcõri, “Dios oca waja ma”, yi tʉoĩado bajiro ya mʉa. Iti oca mʉa tʉorũnʉrise gãjire, gãjire goti mʉja wajʉ mʉa. Gaje jaje ñaroja mʉa ito yirise. Dios ocare tʉorũnʉrã meje ña mʉa, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cʉni.

14 Ito bero masare jicõri ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Mʉa ñarocõti tʉoya yʉre. Ito yicõri tʉo masiña mʉa.

15 Mani ba sãrise meje ñaroja ñeñaro mani yiroca yirise. Mani ya ʉsijʉ iti ñeñaro tʉoĩajare itina sʉoriti ñeñaro ya mani.

16 Mʉa gãmo goje cʉtijama tʉoya, yiyijʉ Jesús masare.

17 Ito yicõri masare ware goticõri wijʉ sãjayijʉ Jesús. Wijʉ ĩ sãjaroca ĩre seniĩayijarã ĩ rãca riasotirã:

—Jĩjʉ mʉ masare riasorise gayere queno gotiya gʉare cʉni, yiyijarã ĩna Jesure.

18 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—¿Yʉ riasorise gaye queno tʉobiti mʉa cʉni? “Masa ĩna ba sãrise meje ñaroja ñeñaro ĩna yiroca yirise”, yʉ yija, ¿tʉo masibeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

19 Masa ĩna ba sãrise jeragajʉ riti waroja. Ĩna ya ʉsijʉ meje waroja iti. Ito yicõri ĩna ba sãrise rẽta budicoaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

“Bare jeyaro quenarise riti ña”, yirocʉ yiyijʉ Jesús.

20 Mʉcana tʉdi goti quenoyijʉ Jesús ĩnare:

—Masa ĩna ya ʉsijʉ iti ñeñaro tʉoĩajare itina sʉoriti ñeñaro yama ĩna.

21 Ĩna ya ʉsijʉ ñeñaro tʉoĩacõri ado bajiro ñeñarise yama masa. Manʉjʉ macore rocati yama ĩna. Riniama. Sĩama.

22 Manojo cʉtirã ñabojarãti rocati yama ĩna. Gãjire gajeoni ʉoama. Ñeñarise ñajediro yama ĩna. Rʉoama. Dios ĩ rotirisere cʉdibeama ĩna. Gãjerãre ti tudiama. Gãjerãre bʉsituama ĩna. Ĩna gajeoni rãca, “No yiya mana ña gʉa”, yama ĩna. “Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉa”, yama ĩna. Ito yicõri queno tʉoĩabiticõri rocati yama ĩnaõna.

23 Adi ñeñarise ñajediro yama ĩna, ĩna ya ʉsijʉ ñeñaro iti tʉoĩajare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Gaje maso Jesure iso tʉorũnʉ sʉyare gaye (Mt 15.21-28)

24 Itijʉna wacõri Tiro wame cʉtiri cʉto tʉ ejayijʉ Jesús. Ito ejacõri wi sãjayijʉ ĩ. Masa ĩna masibeto eja ãmoyijʉ Jesús. Ito bajibojarocati masicõyijarã ĩna.

25 Ito bajiri sĩgõ Jesús ĩ ejare gaye masiyijo. Iso ñayijo rũmʉ́ sãñagõ jaco. Ito bajiri Jesús tʉ wadicõri iso ya rijomunigãna ñini rũjũyijo iso, Jesús riojo.

26 Judio masagõ meje ñayijo iso. Sirofenicia gago ñayijo iso. Jesús tн ejacõri ĩre josayijo:
“Yн maco iso ya нsijн rũmú sãñagõ ñamo. Ito bajiri iso ya нsijн rũmú sãñagũre bucõaña
mн”, yiyijo iso Jesure.
27 Ito yija ado bajiro gotiyijн Jesús isore:
—Cajero judio masare ejabнasнocнja yн, yiyijн Jesús. Gнa masa riojнajн yн mнre
ejabнaja, rĩacare najuro ẽmacõri yaire ecado bajiro bajia, yiyijн Jesús isore.
28 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijo iso:
—Ri ya, yн Ujн mн. Ito bajibojarocati yaia bare jeoado roca ñarã boca barã yirãji rĩaca
ĩna queorisere, yiyijo iso.
29 Ito iso yija ado bajiro cнdiyijн Jesús isore:
—Queno tнoĩa mн. Ito bajiri mн ya wijн tнdi wasa. Rũmú budigocõami mн macore ĩja,
yiyijн Jesús isore.
30 Iso ya wi tнdi ejacõri caniado joejн maso iso jesaroca tiyijo iso. Rũmú budigorojн
ñayijo iso ĩja.

Tнobiti bнsibiti yigнre Jesús ĩ yisiore gaye

31 Tiro cнtona wayijн Jesús. Ito wa rẽtayijн Sidón wame cнtiri cнto. Ito rẽta wacнti
Decápolis wame cнtiri cнtori cнni rẽtayijн. Ito rẽta wacн ejayijн Galilea wame cнtiritajн.
32 Ito ĩ ñaroca tнobiti bнsibiti yigнre ãmi ejayijarã masa. Ĩre ãmi ejacõri Jesure seniyijarã
ĩna, tнobicнre ĩ ya ãmo moa jeotoni.
33 Ito bajiri tнobicнre gajerojнa ãmi wayijн Jesús. Ito yicõri tнobicн ya gãmo gojerijн
ãmo wãsoa sõcõayijн Jesús. Ito yicõri ãmona ĩ ya go ide ãmicõri ĩ ya ñemerojн moaĩayijн
bнsibicнre.
34 Ito yicõri macãrнcũrojн ti mнocõri нsi ãmiyijн Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩre:
—Efata, yiyijн Jesús. “Gãmoro tнoya ĩja”, yireoni ñayijн iti griego ocana.
35 Ito ĩ yirocati tнobicн ñabojarнti tнocoayijн ĩja. Ito yicõri ĩ ya ñemero cнni quenacoayijн
ĩre ĩja. Ito bajiri bнsicoayijн ĩ bнsibicн ñabojarн.
36 Ito yija ado bajiro masare gotiyijн Jesús: “Gãjerãre goti bato yibesa mнa”, yiyijн
Jesús ĩnare. Ito ĩ yibojarocati masa jãjarãre goti batoyijarã Jesús ĩ masiro robo ĩ yirisere.
“Gotibesa”, ĩ yibojarocati bнto bнsa masare goti bato wayijarã ĩna.
37 Ito bajiro Jesús ĩ yija ti wanнcõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Jeyaro ĩ yirise quenasacõa, yiyijarã masa. Tнomenare cнni ĩna tнoroca, bнsimenare
cнni ĩna bнsiroca yami Jesús, yiyijarã masa.

8

Cuatro mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 15.32-39)

1 Iti rнmнri mнcana tнdi jãjarã masa minijuayijarã Jesús tнjн. Jesús tн ĩna ñaroca riti
bare jedicoayijн ĩnare. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre jicõri ado bajiro yiyijн Jesús:
2 —Ãna masare ti maia yн. Udia rнmн tнja yн rãca ĩna ñaroca. Ito bajiri bare ma ĩnare.
3 “Bamenati wasa”, ĩnare yн yija, ma gнdarecoti boga quedirãji ĩna. Coriarã sõjн
wadiana ñarãji, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
4 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijarã ĩ rãca riasotirã:
—Masa ñaro meje ñajare no bajiro masare bare eca masiado ma, yiyijarã ĩna Jesure.
5 Ito ĩna yija seniĩayijн Jesús ĩnare:
—¿Nocõ jaje naju rнcoati mнa? yiyijн Jesús ĩnare.
—Jнa ãmojeno najurori ña, yiyijarã ĩna.
6 Ito yija jacajн masare ruji rotiyijн Jesús. Ito yicõri jнa ãmojeno naju ñarisere ãmi
rнcoyijн Jesús. Itire rнcocõri ado bajiro yiyijн Jesús: “Queno ya mн”, yiyijн Jesús Diore. Ito

yicõri naju igata batocõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyijʉ Jesús. Ĩnajʉa masa jeyarore batoyijarã ĩja.
7 Ito yicõri wai cʉni jabeto rʉcoyijarã ĩna. Waire rʉcocõri, “Queno ya Dios mʉ”, yiyijʉ Jesús mʉcana. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre bato rotiyijʉ Jesús.
8 Masa ñarocõti ba jediyijarã. Sĩgũ rʉyabeto yaji quenaro ñayijarã ĩna. Ĩna ba rʉarise ãmicõri jʉa ãmojeno jibʉri dajoyijarã ĩna.
9 Itijʉ Jesús rãca bana cuatro milcõ ñayijarã masa. Ĩna ba tĩoja bero ĩnare ware gotiyijʉ Jesús.
10 Ito bero cumajʉ sãjayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Cuma sãjacõri Dalmanuta sitajʉ wayijarã ĩna.

“Tiyamani ĩoña gʉare”, ĩna yire gaye
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

11 Ito Jesús ĩ ejaja tʉocõri, ĩ rãca bʉsirona ĩ tʉ ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã. Ĩ wisajaro yirona ĩre seniĩayijarã ĩna. “ ‘Dios cõarʉ ñami ĩ’, gʉa yitoni, tiyamani mʉ ĩore ãmoa gʉa”, yiyijarã ĩna Jesure.
12 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, bʉto ʉsi ãmiyijʉ Jesús. “Teoro yama yʉre”, yirocʉ ito bajiro ʉsi ãmiyijʉ ĩ:
—¿No yija ãna masa tiyamani yi ĩo rotiati ĩna yʉre? yiyijʉ Jesús. Riti mʉare gotia yʉ. Tiyamani yi ĩobicʉja yʉ masare, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
13 Ito yicõri masare cũ wayijʉ Jesús. Mʉcana tʉdi cumajʉ sãjacõri, itajura gaje dʉjajʉa jẽa wayijarã ĩna.

Fariseo gaye tʉoĩarã ya naju wadare gaye
(Mt 16.5-12)

14 Jesús rãca riasotirã bare ãmi ware ãcabojayijarã. Ito bajiri ĩna ya cumajʉ naju jabetacã ñayijʉ.
15 Ito yija ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Fariseo gaye tʉoĩarã ya naju wadarise ʉco gaye queno tʉo masiña mʉa. Herodes ĩ gaye cʉni queno tʉo masiña, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
16 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, ĩnamasi gãmeri bʉsiyijarã:
—Mani naju rʉcobejare ito bajiro bʉsiami Jesús, yiyijarã ĩna.
17 Ĩna bʉsirise masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—¿No yija, “Naju ma”, yati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare. ¿Yʉre masibeati mʉa maji? ¿Mʉa ya ʉsijʉ tʉo masimena ña mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.
18 Mʉare cajea ñabojarocati ti masibea mʉa. Ito yicõri gãmoro ñabojarocati tʉo masibea mʉa. ¿Yʉ masiro robo yʉ yirisere masibeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.
19 ¿Co dʉjamocõ najurori cinco mil masa ñarãre yʉ bare ecaja bero rʉyarise nocõ jibʉri dajocati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.
Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Doce jibʉri dajocʉ gʉa, yiyijarã ĩna.
20 —Siete najurori cuatro mil masa ñarãre yʉ batoja, ĩna ba rʉare, ¿nocõ jibʉri dajocati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
—Siete jibʉri dajocʉ gʉa, yiyijarã ĩna.
21 Ito yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—¿Tʉo masibeati mʉa maji? yiyijʉ Jesús.

Betsaida gagʉ cajea macʉre Jesús ĩ yisiore gaye

22 Ito bero Jesús ĩre sʉyarã rãca Betsaidajʉ ejayijʉ. Ito ĩna ejaroca cajea macʉre ãmi ejayijarã masa Jesús tʉ. Ĩre josayijarã ĩna cajea macʉre ĩ moaĩatoni.

23 Ito yija cajea macн ya ãmo ñiacõri ĩre tũa wayijн Jesús iti cнto sõjнa bнsacã. Ito yicõri
ĩ ya go idena cajea macнre ĩ ya cajea moaĩayijн Jesús. Ito yicõri ado bajiro ĩre seniĩayijн:
"¿Ruyuati jabeto?" yiyijн Jesús cajea macнre.
24 Ito bajiro ĩ yija cajea tibicн tisнoyijн jabeto. Ito bajiri ado bajiro cнdiyijн ĩ:
—Tia yн jabeto. Ito bajibojarocati masare yн tija, yucн wãrero bajiro bajia, yiyijн ĩ.
25 Ito yija Jesús mнcana tнdi moaĩa quenoyijн ĩ ya cajeare. Ito ĩ yija bero queno ticoayijн
ĩja. Ñajediro queno ruyuyijн ĩre ĩja.
26 Ito yija Jesús ado bajiro gotiyijн ĩre:
—Mн ya wijн tнdi wasa. Cнtojн cнni sãja wa yibeja. Ito yicõri gãjerãre cнni goti bato
yibeja, yiyijн Jesús ĩre.

Dios ĩ cõarн ñami Cristo, yi Pedro ĩ goti quenore gaye
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Ito ĩ yija bero ĩ rãca riasotirã rãca wayijн Jesús, Cesarea Filipo wame cнtiri cнto tн.
Ma ĩna warojн ĩ rãca riasotirãre ado bajiro seniĩayijн Jesús:
—¿No bajiro yati masa yнre ĩna tija? "¿Ñimн ñati ĩ?" ĩna seniĩaja, ¿no bajiro cнdiati gãjerã?
yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
28 Ito ĩ yija:
—Ado bajiro yama masa mнre: "Juan masare idé guri masн ñami", yima. Gãjerã ĩna
yijama, "Elías ñami", yima ĩna. Gãjerã ĩna yijama, "Diore goti ĩsiri masн ñami", yima ĩna,
yiyijarã ĩna Jesure. Ito yija ado bajiro ĩnare seniĩayijн Jesús:
29 —¿Mнama, ñimн ñami, yati mнa yнre? yiyijн Jesús.
Ito ĩ yija ado bajiro cнdiyijн Pedro ĩre:
—Mнti ña Cristo, Dios ĩ cõarн, yiyijн ĩ Jesure.
30 Ito bajiro ĩ yija tнocõri:
—Gãjerãre goti batobesa mнa, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yнre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

31 Ito yija Jesús ado bajiro ĩnare riasosнoyijн:
—Yнti ña Masa Rĩjorн. Bнjato tõbнjagн yigнja yн. Paia нjarã, judio masa rotirise riasori
masa, ito yicõri bнcнrã cнni, "Dios Macн meje ña mн", yirã yirãji ĩna yнre. Ito yicõri yнre
sĩarã yirãji. Ĩna sĩaja, godacoagн yigнja yн maji. Godabojagнti нdia rнmн bero mнcana tнdi
catigн yigнja yн, yiyijн Jesús ĩnare.
32 Ito bajiro ĩnare gotigн quenaro gotiyijн Jesús. Itire ĩ bнsija tнocõri, ricati ãmi wayijн
Pedro Jesure. Ito yicõri, "Yibesa mн itire", yi tudiyijн Pedro Jesure.
33 Ito ĩ yija tнocõri, jнda rũgũyijн Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ rãca riasotirãre tiyijн Jesús. Ito
yicõri ado bajiro oca sẽorise rãca gotiyijн Jesús Pedrore:
—Rũmúa нjн Satanás wame cнtigн bajiro bнsia mн, yiyijн Jesús ĩre. Yн rãca ñabesa mн.
Wasa mн. Dios ĩ tнoĩaro bajiro meje tнoĩa mн. Masa ĩna tнoĩabojaro bajirojнa tнoĩa mн,
yiyijн Jesús Pedrore.
34 Ito yija ĩ rãca riasotirã, gãjerãre cнni jimioyijн Jesús. Ito yicõri ado bajiro gotiyijн ĩ:
—Sĩgũ yнre ĩ snya ãmoja, ĩ ye ñaroti tнoĩabiticõri yнjнare tнo mai snyagн yiguĩji. Yucн
gajagн robo bajiro tõbнjabojagнti yнre riti snyagн yiguĩji ĩ.
35 No ĩ catirise maibojagнti godagн yiguĩji. Ito bajibojarocati yнre tнorũnнgũ, yн oca ĩ
gotija tнo junisinicõri ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bнjagн yiguĩji.
36 Sĩgũ adi macãrнcũrojн gajeoni jeyaro ĩ bнjabojaja, ĩ ya нsi jeame ũjнrojн iti waja, ĩ ya
gajeoni ĩ bнjabojare ñe waja ma.
37 Ñe mani ya нsi rẽto bнsaro waja cнtirise manoja. Catirãti Dios rãca mani oca quenoja
quena. Mani godaja bero ĩ rãca oca quenore manoja ĩja.

38 Adi rɯmɯri gãna ñeñaro yiri masa ñama. Ito yicõri Diore tɯorũnɯrã meje ñama ĩna. Ito bajiri, “Jesure rũcɯbɯogɯ ña yɯ”, yi tɯoĩa bojobesa ĩna tiro riojo. Ito yicõri ñe bojore mano yɯ oca gotija quena. No yɯre masigũ ñabojagɯti yɯre ĩ bojoja, ito yicõri yɯ oca masibojagɯti ĩ bojoja, yɯ tɯdi ejari rɯmɯ ito bajiroti ĩre bojogɯ yigɯja yɯ cɯni. Yɯ Masa Rĩjorɯ ñacõri yɯ Jacɯ Dios ĩ busurisena tɯdi ejagɯ yigɯja yɯ. Ito yicõri ĩ ñaro gãna ángel mesa rãca ejagɯ yigɯja yɯ, yiyijɯ Jesús.

9

1 Ito yija gaje goti remoyijɯ Jesús ĩnare:
—Ĩre tɯorũnɯrãre Dios ĩ miojuja, ĩ masirisena miojugɯ yiguĩji. Riti mɯare gotia yɯ. Mɯa coriarã adijɯ ñarã mɯa godaroto riojɯa ito bajiro ĩ yisɯoja tirã yirãji mɯa, yiyijɯ Jesús ĩnare.

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

2 Co ãmojeno ũmɯari bero Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cɯni ãmi wayijɯ Jesús ũmari tɯria joejɯ. Itojɯ ĩna ejaroca ĩna tiro riojo Jesús ĩ ya rio gajero bajiro godo wediyijɯ.
3 Ĩ ya yutabuju bɯto bɯsa botiyijɯ. Ito yicõri yoyijɯ ĩ ya yutabuju. Ʊmɯa bueri botiro bajiro botiyijɯ. Saya coere rẽto bɯsaro botiyijɯ ĩ ya yutabuju.
4 Ito ĩna tiroca Elías ñayorɯ, ito yicõri Moisés ñayorɯ cɯni goaĩoyijarã Jesús tɯ. Ito bajiri Jesús rãca ĩna bɯsija tiyijarã ĩna.
5-6 Itire ticõri bɯto güiyijarã Pedro mesa. Bɯto güicõri queno tɯoĩa masibisijɯ Pedro. Ito bajiri ado bajiro yiyijɯ ĩ:
—Tɯoya yɯ Ʊjɯ mɯ. Gɯa adojɯ ñaja quenasacõa. Mɯare wi meni ĩsirɯja gɯa. Mɯre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi meni ĩsirɯja gɯa, yiyijɯ Pedro Jesure, queno tɯoĩabiticõri.
7 Ito yija ide buere ruji ejacõri Jesús, Moisés ito yicõri Elíasre cɯni gũmayijɯ. Ito yicõri bueri watojɯ oca ruyuyijɯ:
—Ãni, yɯ Macɯti ñami. Ĩre maisacõa yɯ. Ĩre queno tɯoya mɯa, yi ruyuyijɯ oca.
8 Ñajasaroti, ti batocõri Jesure riti tiyijarã ĩna. Gãjerãma ruyubisijarã ĩja. Jesús sĩgũti ñayijɯ ĩna rãca.
9 Ito yija tɯria joe ñana roja wayijarã ĩna ɯdiarãti Jesús rãca. Ĩna roja waroca ado bajiro rotiyijɯ Jesús ĩnare:
—Jĩjɯ mɯa tigore gãjerãre gotibeja. Yɯ ña Masa Rĩjorɯ. Godacõri mɯcana tɯdi catigɯ yigɯja yɯ. Yɯ tɯdi catiroto riojɯa mɯa tigore gãjerãre gotibeja maji, yiyijɯ Jesús ĩnare.
10 Ĩre queno tɯocõri gãjerãre gotibisijarã ĩna. Ito bajibojarocati ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:
—¿Ñe yireoni ñati? “Godacõri mɯcana tɯdi catigɯ yigɯja yɯ”, yire, yiyijarã ĩna.
11 Ito bajiri Jesure seniĩayijarã ĩna:
—¿No yija, “Cristo ejaroto riojɯa ejagɯ yiguĩji Elías”, yati judio masa rotirise riasori masa? yiyijarã ĩna Jesure.
12 Ito ĩna yija tɯocõri:
—Riti ña. Elías ñayorɯ robo bajigɯ cajero ejasɯogɯ yiguĩji. Jeyaro quenorocɯ ejagɯ yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati yɯ Masa Rĩjorɯ ñagũ quenabeto junirise bɯjagɯ yigɯja. Ito yicõri masa yɯre rũcɯbɯomenaji. Dios oca tuti ucagore bajiroti yɯre rẽtaro yiroja.
13 Riti mɯare gotia yɯ. Elías ñayorɯ robo bajigɯ iti rɯmɯti ejacoaquĩ ĩja. Ito bajibojarocati masa ĩna ãmoro bajiroti ñeñarise yicã ĩna ĩre. Dios oca tutijɯ ucagore bajiroti rẽtacɯ Elías robo bajigɯre, yiyijɯ Jesús ĩnare.

Rũmɯ́ sãñagũre rũmɯ́re Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Ito yija gãjerã ĩ rãca riasotiri masa tɯ tɯdi ejayijɯ Jesús. Itojɯ ejacõri ĩ rãca riasotirã tɯ masa jãjarã ĩna ñaja tiyijɯ Jesús. Ito yicõri judio masa rotirise riasori masa ĩ rãca riasotiri masa rãca ĩna gãmeri bɯsija ti ejayijɯ Jesús.
15 Jesús ĩ ejaja ticõri, bɯto wanɯyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ tɯ ũmaquedi wayijarã senirã warã.
16 Ĩ tɯ ĩna ejarocati seniĩayijɯ Jesús ĩnare:
—¿Ĩna rãca ñeonire gãmeri bɯsiri mɯa? yiyijɯ Jesús ĩnare.
17 Ito ĩ yija tɯocõri, masa watojɯ sĩgũ ado bajiro cɯdiyijɯ Jesure:
—Tɯoya riasogɯ mɯ. Yɯ macɯ ĩ ya ɯsijɯ rũmɯ́ sãñagũ ñami ĩ. Ito yicõri bɯsibicɯ ñami ĩ yɯ macɯ. Ito bajiri ĩre mɯ tɯjɯ ãmi wadibɯ yɯ.
18 Yɯ macɯ ya ɯsijɯ sãjacõri ĩ quedi quearoca yami rũmɯ́. Ito yicõri yɯ macɯ ya risere somo jairo budia. Guji cɯni canamɯocõri rujɯ cɯni tutua jedicoami ĩ. Nocõ mejeti rũmɯ́ ĩ ejajare ito bajiroti baji ñami yɯ macɯ. "Yɯ macɯ ya ɯsijɯ rũmɯ́ sãñagũre bucõaña", yibojabɯ yɯ mɯ rãca riasotirãre. Rũmɯ́re bucõa masibeama ĩna, yiyijɯ ĩ Jesure.
19 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ Jesús:
—Yɯre tɯorũnɯmena ña mɯa maji. Yoari mɯa rãca ñaboja yɯ. Ito bajibojarocati yɯre tɯobea mɯa maji, yiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre. Yɯ tɯ ãmi waya macɯacãre, yiyijɯ Jesús.
20 Ito ĩ yija tɯocõri, Jesús tɯjɯ ãmi wayijarã ĩre. Jesure ticõri macɯacã ĩ cõ quediroca yiyijɯ rũmɯ́. Ito bajiri jacajɯ quedi queacõri tunu cũñayijɯ macɯacã. Ito yicõri ĩ ya rise somo budiyijɯ ĩre.
21 Ito yija Jesús seniĩayijɯ macɯacã jacɯre:
—¿Nocõ rodori tɯjati mɯ macɯ ito ĩ bajiroca? yiyijɯ Jesús ĩre.
Jesús ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ ĩ:
—Jaibicɯacã ñagũjɯti ito bajisɯoquĩ yɯ macɯ.
22 Coji meje jeamejɯ ĩre queo tĩayijɯ rũmɯ́. Ito yicõri ide ñarijɯ cɯni ĩre queo roayijɯ rũmɯ́ yɯ macɯre sĩarocɯ. Mɯ gɯare ejabɯa ãmojama, gɯare ti maicõri gɯare ejabɯaya mɯ, yiyijɯ ĩ Jesure.
23 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Jesús ĩre:
—Mɯ yɯre tɯojama, ñejɯa bɯto josarise manoja, yiyijɯ Jesús ĩre.
24 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ ĩ:
—"Yɯ macɯre yisio masiguĩji Jesús", yi tɯoĩa yɯ. Ito bajiri bɯto bɯsa yɯ tɯotoni, yɯre ejabɯaya mɯ, yi bɯsiyijɯ ĩ awasãre rãca Jesure.
25 Ĩ awasãja tɯocõri, jãjarã bɯsa minijuayijarã masa Jesús tɯjɯ. Ito bajija ticõri, ado bajiro rũmɯ́re oca sẽoro bɯsiyijɯ Jesús:
—Tɯoya rũmɯ́ mɯ. Masa ĩna bɯsibitiroca, ĩna tɯobitiroca cɯni ya mɯ. Ito bajiri macɯacã ya ɯsire budigo rotia yɯ mɯare. Ito yicõri mɯcana tɯdi ĩre sãjabesa mɯ, yiyijɯ Jesús rũmɯ́re.
26 Ito ĩ yiroca rũmɯ́ awasãcõri macɯacã ĩ cõ quediroca yiyijɯ ĩ. Ito yicõri ĩ ya ɯsijɯ sãñabojarɯ budigocoayijɯ ĩja. Ĩ budigorocati cõgũ bajiro bajicoayijɯ macɯacã. Ito bajija ticõri: "Cõcoami", yiyijarã masa.
27 Ito ĩna yibojarocati Jesús macɯacã ya ãmona tũa wɯmɯoyijɯ ĩre. Ito ĩ yirocati rũgõcoayijɯ ĩja.
28 Ito yija bero wi sãjayijɯ Jesús. Ito ĩ sãja waroca ĩre seniĩayijarã ĩna ĩ rãca riasotiri masa:
—¿No yija bucõa masibiti gɯa rũmɯ́re? yiyijarã ĩna Jesure.
29 Ado bajiro ĩnare cɯdiyijɯ Jesús:
—Bamena riti Diore senicõri, ãni rũmɯ́ robo bajigɯre bucõa masirãji mɯa, yiyijɯ Jesús ĩnare.

Yɯre sĩarã yirãji, mɯcana Jesús ĩ tɯdi gotire gaye
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

30-31 Itijнna wayijarã ĩna Jesús ito yicõri ĩ rãca riasotirã cнni. Galilea sita ĩna wa rẽtaroca
ĩ rãca riasotirãre riasoyijн Jesús. Ito bajiro ĩnare ĩ riaso ñarijн masa ĩna masire ãmobisijн
Jesús.
—Yн ña Masa Rĩjorн. Yнre ñiacõri sĩarã yirãji masa. Godacoagн yigнja yн. Ito bajibojagнti
нdia rнmн bero tнdi catigн yigнja yн mнcana, yiyijн Jesús ĩnare.
32 Ĩ gotirisere queno tнo masibisijarã ĩna. Ito yicõri bнto Jesure seniĩa güiyijarã ĩna.

¿Ñimн ñati ñasagн ñarocн? ĩna yi seniĩare gaye
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

33 Itijнna wana Capernaumjн ejayijarã ĩna. Itojн ejacõri wi sãjayijarã ĩna. Iti wijн sãjacõri,
ado bajiro ĩnare seniĩayijн Jesús:
—¿Ma wadirã ñeonire gãmeri bнsiri mнa? yiyijн Jesús ĩnare.
34 Jesús ĩ seniĩaja tнobojarãti cнdibisijarã ĩna. "¿Ñimн ñaguĩjida ñasagн mani wato?" yi
gãmeri bнsiyijarã ĩna majн wadirã. Ito bajiri Jesús ĩ seniĩaja cнdibisijarã ĩna ĩja.
35 Ĩna cнdibejare rujiyijн Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ rãca riasotirãre jimio jeocõyijн Jesús:
—Sĩgũ ñasagн ĩ ña ãmoja, "Ñasabicн ña yн", yi tнoĩagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri masa jeyarore
moa ĩsigũ yiguĩji, yiyijн Jesús ĩnare.
36 Ito yija ĩna watojн macнacãre cũyijн Jesús. Ito yicõri macнacãre ãmi jeoyijн Jesús. Ito
bajiro yicõri ĩnare ado bajiro gotiyijн:
37 —No yнre rũcнbнogн ãni macнacãre boca ãmigũti, yнre boca ãmigũre bajiro yami ĩ.
No yнre boca ãmigũti yн sĩgũre meje boca ãmiguĩji. Yнre cõarнre cнni boca ãmiami, yiyijн
Jesús.

Manire tнo tudibicн ĩ ñaguĩji mani baba, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

38 Ito yija ado bajiro gotiyijн Juan Jesure:
—Gнare riasogн, tнoya mн. Mн wamena sнoriti rũmúre bucõagũre ticн gнa. Ĩ mani rãca
ñagũ meje ñajare, "Yibesa", yicн gнa ĩre, yiyijн Juan Jesure.
39 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús:
—Queno yami ĩ. Ito bajiri ĩre rẽobesa, yiyijн Jesús. Sĩgũ yнre rũcнbнocõri tiyamani ĩ yi
ĩoja bero ñeñarise bнsitubiquĩji yнre.
40 Ito bajiri manire tнo tudibicн ĩ ñaguĩji mani baba.
41 Riti mнare gotia yн. Dios ĩ cõarн Cristo ña yн. Ito bajiri yн ñarã mнa ñajare gãji mнare
ide ĩ ioja ticõri, wanнgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mнare queno ĩ yijare ĩre waja yigн yiguĩji
Dios, yiyijн Jesús ĩnare.

Ñeñaro mнa yi нyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

42 Ito yija ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijн Jesús:
—No macнacã yнre tнorũnнsнogнre ñeñaro yiroca gãji ĩ yija, ĩre bнto waja senigũ yiguĩji
Dios. Quenogorama ito bajiro yigнre ĩ ya ãmнmajн gũtagã jajoca sia yocõri riaca ũcarojн
rucõaja quenaroja, yiyijн Jesús ĩnare.
43 "Mнa ñeñaro yirise jidicãña mнa", yirocн ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare: Mнa
ya ãmona ñeñarise mнa yija itire jatacõña. Manire co dнja ãmo manija quenabetoja.
Ito bajibojarocati jнa ãmo, ãmo cнtirã ñabojarãti jeame ũjнrojн mani waja rẽto bнsaro
quenabeto yiroja.
44 Itojн jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rнmн rнyabeto rujнre barã yirãji
becoa.
45 Mнa ya gнbona ñeñarise mнa yija itire cнni jatacõña. Manire co dнja gнbo manija
quenabetoja. Ito bajibojarocati jнa gнbo, gнbo cнtirã ñabojarãti jeame ũjнrojн mani waja
rẽto bнsaro quenabeto yiroja.

46 Itojʉ jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rʉmʉ rʉyabeto rujʉre barã yirãji becoa.
47 Mʉa ya cajeana ñeñarise mʉa yija itire ruacõña. Manire co dʉja cajea manija quenabetoja. Ito bajibojarocati jʉa cajea, cajea cʉtirã ñabojarãti jeame ũjʉrojʉ mani waja rẽto bʉsaro quenabeto yiroja manire.
48 Itojʉ jeame yatirime meje ñaro yiroja. Ito yicõri co rʉmʉ rʉyabeto rujʉre barã yirãji becoa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
49 'Mani jea ʉaja, iti juniro bajiro tõbʉjarã yirãji Diore tʉorũnʉmena.
50 Quenarise ña moa. Ito bajibojarocati moa ocarise iti jedija mʉcana tʉdi ocabetoja ĩja. Ito bajiri waja mano bajiroti ñaroja moa ĩja. Ito bajiri moa queno ocarise bajiro bajirã ñaña mʉa. Ñe oca manoti ñaña mʉa. Ito yicõri sĩgũ robo bajiro tʉoĩa ñaña mʉa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

10

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

1 Capernaumjʉ ñacõri Judea sitajʉ wayijʉ Jesús. Ito ejacõri Jordán wame cʉtirisa boejʉajʉ wayijʉ Jesús. Itojʉ masa jãjarã minijuayijarã mʉcana Jesús rãca. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare riasoyijʉ Jesús ĩ yisotiro bajiroti.
2 Jesús masare ĩ riaso ñaroca ĩ tʉ ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã. Jesús ĩ tʉo wisajaro yirona ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Ũmʉgũ ĩ manojore cõaja, ñeñarise ñati iti? yiyijarã ĩna Jesure.
3 Ito ĩna yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—¿No bajiro mʉare rotiyijari Moisés ñayorʉ? yiyijʉ Jesús ĩnare.
4 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Ado bajiro gotiyijʉ Moisés ñayorʉ: "Sĩgũ manojore ĩ cõa ãmoja papera ucarʉja. 'Yʉ manojo te ñamo. Ito bajiri isore cõagũ ya yʉ', yire papera uca tĩocõri, isore cõagũ yiguĩji ĩ", yiyijʉ Moisés ñayorʉ, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã Jesure.
5 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Mʉa ya ʉsijʉ tʉo terã mʉa ñajare manojore cõare gaye rẽobisijʉ Moisés.
6 Jane mejejʉ cajero masare rujeosʉogʉ ũmʉgũ ito yicõri romiore cʉni rujeoyijʉ Dios.
7 Ito bajiri manojo bʉjacõri ricati ñagũ yiguĩji ũmʉgũ ĩ manojo rãca. Ito bajiri jacʉsabatia tʉ bʉtogoroama ñasabiquĩji ĩ ĩja.
8 Ito yicõri manojo rãca jũarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti ñarãji ĩna. Ito bajiri jũarã meje ñarãji. Sĩgũ bajiroti ñacõrãji ĩna ĩja.
9 Manojore ãmo siaja bero sĩgũre bajiroti ñama ĩna, Dios ĩ tiro riojo. Ito bajiri manojore cõare ma ĩja, yiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Wijʉ sãja wacõri Jesure ĩ gotirisere seniĩayijarã ĩna ĩ rãca riasotiri masa.
11 Ito ĩna yijare ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—No manojore cõagũ quenabeami. Ito yicõri gajeo ĩ manojo cʉtija rocati yigʉ bajiro yami ĩ. Cajero ĩ manojo cʉtisʉogore ñeñaro yigʉ yami ĩocũ.
12 Ito bajiroti romio cʉni, iso manʉjʉre cõagõ quenabeamo. Ito yicõri gãji iso manʉjʉ cʉtija rocati ajego bajiro yamo iso. Cajero iso manʉjʉ cʉtisʉogʉre ñeñaro yigo yamo iso, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

13 Rĩacare tũa wadiyijarã masa Jesús tʉjʉa. Rĩacare ĩ moaĩare ãmoyijarã masa. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotiri masa:
—Jesure ʉsirioro yibesa mʉa, yiyijarã ĩna masare.
14 Itire ticõri junisiniyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotiyijʉ Jesús:

—Rĩacare rẽobesa, yн tн wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yнre queno tнorũnнrã. Ĩna robo yнre queno tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios.
15 Riti mнare gotia yн. Rĩaca queno cнdi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ĩna cнdiro bajiro cнdibicн Dios ĩ rotirojн ejabiquĩji, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
16 Ito yicõri rĩacare ãmi jeoyijн Jesús. Ito bajiro yicõri ĩ ya ãmona ĩnare moa jeoyijн. Ito yicõri: "Queno yijaro Dios mнare", yiyijн Jesús rĩacare.

Gajeonire bнto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

17 Itijнna Jesús ĩ wasнorocati ĩ tнjн ũmaquedi ejayijн ũmнgũ. Jesús riojo ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijн ĩ:
—Tнoya Riasogн mн. Quenagũ ña mн. Dios rãca catitĩña ãmoa yн. ¿No bajiro yigнti yн Dios rãca catitĩñarocн? yiyijн ĩ Jesure.
18 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús:
—¿No yija, "Quenagũ ña mн", yati mн yнre? Dios sĩgũti ñami quenagũ.
19 Dios ĩ rotirisere masia mн. Ado bajiro gotia iti: "Masare sĩabesa. Manojo cнtigн gajeo rãca ajebesa. Rinibesa. Gãjire bнsitubesa. Gãjerãre rнobesa. Mн jacн, mн jacore cнni queno rũcнbнoya", yi gotia Dios oca. Itire masia mн, yiyijн Jesús ĩre.
20 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн:
—Tнoya Riasogн mн. Dios ĩ rotirisere masicõri mamн ñagũjнti queno cнdicн yн, yiyijн ĩ Jesure.
21 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre ti maiyijн Jesús:
—Coji gaye mн yiroti rнya maji. Mн ya gajeoni gãjerãre ĩsi jeocõña. Iti waja bнjacõri bojoro bнjarãre ĩsiña. Mн ito yija ũmacũjн Dios tн ejacõri jairo waja bнjagн yigнja mн. Ito bajiri yн gotirisere cнdiya. Ito yicõri yн rãca waya, yiyijн Jesús ĩre.
22 Ito bajiro Jesús bнsija tнocõri, bojori bнjayijн ĩ. Gajeoni jaigн ñacõri itire bнto maiyijн ĩ. Ito bajiri Jesús bнsire tнocõri bojori bнjagнti wayijн ĩ.
23 Ito yija Jesús ĩ rãca riasotirãre ti batocõri ado bajiro bнsiyijн:
—Gajeoni jairãre josari ñaro yiroja Dios ĩ rotirojн ĩna ejaroto, yiyijн Jesús ĩnare.
24 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, нcayijarã ĩ rãca riasotiri masa. Ito bajiri mнcana ĩnare goti removijн Jesús:
—Tнoya yн rĩa mнa. Gajeonire riti tнoĩarãre josari ñaroja ĩnare Dios ĩ rotirojн ĩna ejaroto.
25 Gawa jota gojere camello ĩ rẽta wa ãmobojaja josari ñaroja ĩre. Ito bajibojarocati gajeoni jaigн Dios ĩ rotirojн ĩ wa ãmobojaja josari bнsa ñaroja ĩre, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
26 Ito bajiro ĩ bнsija tнocõri, bнto oca jaiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti gãmeri seniĩasнoyijarã:
—Riti ĩ yijama, sĩgũ Dios tн ejabiquĩji, yiyijarã ĩna.
27 Ito yija Jesús ĩnare ti maicõri, ado bajiro ĩnare gotiyijн:
—Masa eja masiado manoja. Josari ñaroja ĩnare. Dios sĩgũti jeyaro masigũ ñami. Ñejнa josarise manoja ĩre, yiyijн Jesús ĩnare.
28 Jesús ito yija tнocõri, Pedro cнdiyijн ĩre:
—Queno tнoya mн. Gнa ya gajeonire jidicãcõri mнre sнya gнa, yiyijн Pedro Jesure.
29-30 Ito ĩ yija ado bajiro cнdiyijн Jesús:
—Riti mнare gotia yн. Gãjerãre Dios oca gotirona yнre sнyacõri ĩna ñarãre cũ warã yirãji coriarã. Ĩna ocabajirã, ĩna jacн, ĩna jaco, ĩna rĩa ito yicõri ĩna ya wesecare cнni cũ warã yirãji ĩna yнre sнyarona. Ito bajiro yirãji ĩna gãjerãre Dios oca goti ãmorã. No yнre sнya ãmocõri ĩ ñarãre cũ wacнre, queno yigн yiguĩji Dios ĩre. Jaje wiri, wesecari, ocabajirã, jacosaromia ito yicõri rĩa jãjarã ĩsigũ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajibojarocati yнre sнyacõri quenabeto tõbнjagн yiguĩji ĩ. Ito bajicõri ija catitĩñare ĩsigũ yiguĩji Dios ĩre.

31 Coriarã adocãta ñasari masa ñabojarãti, ija Dios tʉ ejacõri ñasari masa meje ñarã yirãji
ĩna. Gãjerãma adocãta ñasarã meje ñabojarãti ija Dios tʉ ejacõri ñasari masa ñarã yirãji ĩna,
yiyijʉ Jesús ĩnare.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi bʉsisʉsare gaye
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)

32 Jerusalénjʉ wara mana wayijarã ĩna. Ĩ rãca riasotirã riojʉa wayijʉ Jesús. Ito ĩre
ĩna sʉya waroca tʉoĩa oca jaiyijarã ĩna. "¿No yija Jerusalénjʉ ĩ waja güibeati Jesús?"
yi tʉoĩayijarã ĩna. Ĩna bero sʉyarãma bʉto güiyijarã. Masa ĩna güija ticõri, ricati ĩ rãca
riasotirãre goti remosʉsayijʉ Jesús ĩ godaroti gaye:

33 —Queno tʉoya mʉa. Jerusalénjʉ warã ya mani. Itojʉ Masa Rĩjorʉ yʉ ñajare yʉre ñiarã
yirãji masa. Paia ʉjarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masare cʉni ĩsirona yʉre ñiarã
yirãji ĩna. Ito bajiri yʉre boca ãmicõri sĩa rotirã yirãji ĩna. "Ĩmo ĩre sĩaña", yirã yirãji ĩna
gawa masare.

34 Ito yicõri yʉre aja tudirã yirãji ĩna. Yʉre go ide eobate gurã yirãji ĩna. Yʉre bajerã yirãji
ĩna. Ito yicõri yʉre sĩarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ʉdia rʉmʉ bero tʉdi catigʉ yigʉja yʉ
mʉcana, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Santiago mesa Jesure ĩna seniĩa ãmore gaye
(Mt 20.20-28)

35 Ito yija Zebedeo rĩa Juan, Santiago cʉni eja rʉ̃gʉ̃yijarã ĩna Jesús tʉ:

—Tʉoya Riasogʉ mʉ. "Ado bajiro gʉare queno yiya", mʉre gʉa senija mʉ cʉdire ãmoa
gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.

36 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—¿No bajiro yʉ yire ãmoati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

37 —Mʉ rotirojʉ gʉa ejaroca mʉ rãca gʉare ruji rotiba mʉ. Sĩgʉ̃re mʉ riojocadʉjajʉ ito
yicõri gãjire mʉ gãcodʉjajʉ mʉ ruji rotire ãmoa gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.

38 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Mʉa yʉre senibojarisere queno tʉo masibea mʉa. Quenabeto yʉ tʉoĩaroca yirã yirãji
masa yʉre. ¿Yʉre bajiroti quenabeto tʉoĩa ñemecʉti masirã yirãjida mʉa cʉni? yiyijʉ Jesús
ĩnare.

39 —Ñemecʉticõrãji gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.

Ito ĩna yija ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Riti mʉare gotia yʉ. Quenabeto yʉ tʉoĩaro bajiroti quenabeto tʉoĩarã yirãji mʉa cʉni.

40 Ito bajibojarocati yʉ rãca mʉare ruji roti masibea yʉ. Yʉ riojocadʉja, gãcodʉja cʉni
Dios sĩgʉ̃ti yʉ tʉ rujironare rotigʉ yiguĩji. Itojʉ rujiado ĩnare queno ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ
Jesús ĩnare.

41 Ito bajiro ĩna bʉsija, gãjerã Jesús rãca riasotirã jʉa dʉjamocõ ñarã tʉoyijarã. Ito bajiri
ĩnare tʉocõri Juan, Santiagore cʉni junisini tiyijarã ĩna.

42 Ito bajija ticõri, ĩnare jimioyijʉ Jesús:

—Wi ʉjʉ sĩgʉ̃ ĩ ñaja iti wi gãnare roti masiguĩji. Ito bajiroti masa ʉjʉ sĩgʉ̃ ĩ ñaja wi ʉjarãre
roti masiguĩji ĩ.

43 Ĩnare bajiro bajibitirʉja mʉare. Ado robojʉa bajia. Mʉa wato no ʉjʉ ña ãmogʉ̃ti
gãjerãre moa ĩsija quena.

44 No ñasagʉ ña ãmogʉ̃ti gãjerãre ejabʉaja quena. Ĩnare moa ĩsiri masʉ robo bajiroti ĩ
moa ĩsija quena.

45 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Masa yʉre moa ĩsijaro yirocʉ meje wadicʉ yʉ adi sitajʉ. Masare
ejabʉarocʉ wadicʉ yʉ. Masare goda ĩsirocʉ wadicʉ yʉ. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja,
waja yi ĩsirocʉ wadicʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Cajea macʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

46 Mцcana wacõri Jericó wame cцtiri cцtojц ejayijц Jesús ĩre sцyarã rãca. Iti cцtojц Jesús
ĩ budiroca ĩ rãca riasotirã rãca, masa gãjerã sцyayijarã ĩre. Ĩna wari ma tц rujiyijц tibicц,
Bartimeo wame cцtigц. Timeo macц ñayijц ĩ. Gajeoni macц ñari gãjerã ĩre queno yitoni
bцto josayijц Bartimeo.
47 Jesús Nazaret gagц ĩ rẽta waja tцocõri, bцto awasãre rãca ĩre jiyijц tibicц:
—Tцoya Jesús mц. David ñayorц janerãbatia janami ña mц. Yцre ti maiña mц, yiyijц
tibicц Jesure.
48 Ito bajiro ĩ yija tцocõri, jãjarã ĩre tudiyijarã tibicцre: "Bцsibesa mц", yiyijarã masa ĩre.
Ito bajiro ĩna yibojarocati bцto bцsa awasãyijц mцcana:
—Tцoya David janami mц. Yцre ti maiña mц, yiyijц tibicц Jesure.
49 Ito bajiro tibicц ĩ yija tцocõri, tuja rũgũcoayijц Jesús ĩja.
—Ĩre jiya mцa, yiyijц Jesús masare.
Ito ĩ yija tibicцre jiyijarã ĩna:
—Wanц oca sẽoña. Ito yicõri wцmц rũgũña. Jesús mцre jiami, yiyijarã masa tibicцre.
50 Ito bajiro ĩna yija tцocõri, Jesús tцjц warocц yutabuju joegadore ruacõri bubu quedi
rũgũ wayijц ĩ.
51 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijц Jesús ĩre:
—¿No bajiro yц yire ãmoati mц? yiyijц Jesús ĩre.
—Tцoya Riasogц mц. Yц ya cajea ruyubea yцre. Ti ãmoa yц, yiyijц tibicц Jesure.
52 Ito yija ado bajiro ĩre cцdiyijц Jesús:
—Wasa mц. "Jesús yцre yisiocõgũ yiguĩji", mц yi tцoĩajare mцre yisioa yц, yiyijц Jesús
tibicцre.
Ito bajiro Jesús ĩ yirocati ticoayijц tibitibojarц ĩja. Ito bajiri Jesure sцya wayijц ĩ tibitija
bero ticõri.

11

Jerusalénjц Jesús ĩ ejare gaye
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

1 Jerusalén sõjцa bцsa Olivos wame cцtiri tцria tц ejayijarã. Itojц jцa cцto ñayijц. Betfagé,
Betania wame cцtiri cцtori ñayijц iti tцria tц. Ito tц bцsa ejacõri ĩ rãca riasotiri masa jũarãre
cõayijц Jesús.
2 Ado bajiro gotiyijц Jesús ĩnare:
—Mani riojo ñari cцtojц wasa. Itojц burro macц sia rũgõrцre bцjarã yirãji mцa. Noa
masa mцja jeaĩa yiya macц ñaguĩji maji. Ĩre õjama. Ito yicõri ĩre ãmi wadiba.
3 Gãjerã mцare seniĩaja: "¿No yirã ĩre ãmi wati mцa?" ĩna yija, ado bajiro cцdiba mцa:
"Mani Ʊjц ãmoami ĩre. Ito bajiri ãmi wajц gцa. Nocõ mejeti jцda cõagũ yiguĩji mцcana", yi
gotiba, yiyijц Jesús ĩna jũarãre.
4 Ito ĩ yija tцocõri, wayijarã ĩna. Ito ejacõri majц ĩna sia rũgõrцre ti bцjayijarã ĩna. Soje
tцti rũgõyijц ĩ. Ĩre bцjacõri õjayijarã ĩna.
5 Itojц ñarã ĩnare ado bajiro seniĩayijarã:
—¿No yirona yati mцa? ¿No yija burro macцre õjati mцa? yiyijarã ĩna.
6 Ito ĩna yija tцocõri, Jesús ĩ rotiado bajiroti cцdiyijarã ĩna. Ito bajiri itijц gãna Jesús rãca
riasotirãre wa rotiyijarã.
7 Ito yija burro macцre ãmi wayijarã Jesús tцjц. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri burro macц
joejц jeoyijarã. Ĩ tц ĩna ãmi ejarocati burro joejц mцja jeayijц Jesús.
8 Jãjarã masa ĩna ya yutabujuri ruacõri ĩ riojцa yutabujuri eyocũ yuyijarã ĩna. "Gцa
Ʊjц ña mц", yirona ito bajiro yiyijarã masa Jesure rũcцbцorã. Gãjerã mimi caeri jatacõri
jidicũ yuyijarã ĩ cцdatoni.
9 Jesús riojцa ũmatũarã cцni ĩ berojцa sцyarã cцni ruje awasãyijarã masa wanц quenarã:

—Dios sĩgũti ñami quena bʉsagʉ. Dios Macʉ ĩ cõarʉ Ʊjʉ quenagũ ñami ĩ.
10 Mani ñicʉ David ñayorʉ ĩ rotija quena ñayijʉ. Ito bajiroti quenari rodo ñaro yiroja
mʉcana. Dios sĩgũti ñami quena bʉsagʉ, yiyijarã ĩna wanʉ quenarã.
11 Ito bajiro ĩna yiroca riti Jerusalénjʉ ejayijʉ Jesús. Ito ejacõri Dios ya wi sãjayijʉ ĩ.
Jeyaro ti batoyijʉ Jesús. Ito bero iti rãioja ticõri, Betaniajʉ tʉdi wayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã
rãca. Jʉa gʉbojeno ñayijarã ĩna, ĩ rãca riasotirã.

Higuera rica manigũre Jesús ĩ rojare gaye
(Mt 21.18-19)

12 Gaje rʉmʉ Betaniana wayijarã ĩna. Ĩna waroca Jesús ñiocõyijʉ.
13 Sõjʉna higuera wame cʉtiricʉ tiyijʉ Jesús. Rãjagũ robo bajiricʉ ñacʉ higuera wame
cʉtiricʉ. Queno jũ cʉtiyijʉ. Ito bajiri tigʉ wayijʉ Jesús higueragʉ ricare barocʉ. Ito
bajibojarocati higueragʉ tʉ ejacõri jũ riti bʉjayijʉ Jesús. Rica mañijʉ cʉma meje ñajare.
14 Itigʉ rica manija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús itigʉre:
—Mʉ ya ricare tʉdi bamenaji masa. Rica mano yiroja ĩja, yiyijʉ Jesús itigʉre.
Ito bajiro ĩ bʉsija tʉoyijarã ĩ rãca riasotirã.

Dios ya wijʉ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

15 Jerusalén tʉdi ejacõri Dios ya wi sãjayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã cʉni. Ito sãja ejacõri ito
waja gãme ñarãre bucõayijʉ Jesús. Niyeru wasoarãre ĩna ya niyeru jeoado tujʉda queoyijʉ
Jesús. Ito yicõri buja waja gãmerã ye ĩna ya cumurori tujʉda cõayijʉ Jesús.
16 Ito bajiri Dios ya wijʉ gajeoni ãmi wa rotibisijʉ ĩnare.
17 Ito yicõri ado bajiro masare riasoyijʉ:
—Ĩ oca tutina ado bajiro gotiami Dios: "Yʉre rũcʉbʉora wi ñaro yiroja yʉ ya wi. Masa
jeyaro yʉre bʉsirã yirãji iti wijʉ sãjacõri", yi gotia Dios oca. Ito bajiro mʉa yija riniri masa
ĩna rudiri wi bajiro godo weoa mʉa Dios ya wire, yiyijʉ Jesús.
18 Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, "¿No bajiro ĩre sĩarʉjati mani?" yi tʉoĩayijarã paia ʉjarã,
judio masa rotirise riasori masa cʉni. Masa jeyaro ĩre riti ĩna tʉorũnʉjare, ito bajiro
tʉoĩayijarã ĩna, Jesure güirã.
19 Rãiocũro ñaroca iti cʉtore wayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca.

Higuera rica manigũ iti siniare gaye
(Mt 21.20-22)

20 Gaje rʉmʉ busuri jĩjʉ mʉcana mana warã higuera wame cʉtiricʉ tʉ ejayijarã ĩna. Ito
ejacõri higueragʉ iti siniaja tiyijarã ĩna. Ñe mari cʉni siniacoayijʉ itigʉ ĩja.
21 Itocõti Jesús ĩ bʉsigore tʉoĩa bʉjayijʉ Pedro:
—Tiya gʉare Riasogʉ mʉ. Itigʉre mʉ rojaja bero sinicoayija itigʉ ĩja, yiyijʉ Pedro Jesure.
22 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Diore mʉa tʉorũnʉja quena. "Diore gʉa senija cʉdigʉ yiguĩji", mʉa yi tʉoĩaja quena,
yiyijʉ Jesús ĩnare.
23 Riti mʉare gotia yʉ. Diore tʉorũnʉcõri, i tʉriare, "Cʉní rũgũcõri riaca jajosajʉ quedi
roaya", mʉa yija ito bajiroti rẽtaro yiroja. Diore senicõri, "Yʉ senirise cʉdibiquĩji Dios",
yi tʉoĩabesa mʉa. Diore senicõri, "Yʉ senirise cʉdigʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩaña mʉa. Mʉa ito
yijati ito bajiroti rẽtaro yiroja.
24 Ito bajiri Diore senicõri: "Yʉre cʉdicãñi ĩ", yi tʉoĩaña mʉa ya ʉsina. Mʉa ito yijati
mʉare cʉdigʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri mʉa ãmorise mʉare ĩsigũ yiguĩji ĩ.
25 Diore bʉsirãti, gãjerã ñeñaro ĩna yirise ãcabojoja quena. Ito bajiro mʉa yijati, mani
Jacʉ ũmacũjʉ gagʉ mʉa ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji ĩ cʉni.
26 Ito bajibojarocati mʉare gãjerã ĩna ñeñaro yirisere mʉa ãcabojobeja, mani Jacʉ
ũmacũjʉ gagʉ mʉa ñeñaro yirise ãcabojobiquĩji ĩ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

¿Ñimʉ ĩ rotijare ito bajiro yati mʉ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

27 Ito yija bero Jerusalénjʉ tʉdi wayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Itojʉ ejacõri Dios ya wi
wayijʉ Jesús. Ito ĩ ña ucurocati ĩ tʉ eja rʉ̃gʉ̃yijarã paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori
masa ito yicõri judio masa bʉcʉrã cʉni.
28 Ito ejacõri ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:
—¿Dios ya wijʉ masare mʉ bucõaja, ñimʉ roticati mʉre? ¿Ito yicõri ñimʉ ĩ rotirise rãca
ito bajiro yicati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
29 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Yʉ cʉni coji gaye mʉare seniĩa ãmoa. Mʉa yʉre cʉdija tʉocõri, yʉre rotigʉ wame gotigʉ
yigʉja yʉ mʉare. Ado bajiro mʉare seniĩa yʉ:
30 ¿Juan masare idé gutoni, ñimʉ rotiyijari ĩre? ¿Dios rotiyijarite ĩre? ¿Masajʉa rotiyi-
jarite? Yʉre cʉdiya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
31 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã:
—¿No bajiro ĩre cʉdirãti mani? "Juan masare idé gutoni cõayijʉ Dios", mani yija, "¿No
yija Juanre tʉobiticati mʉa?" manire yigʉ yiguĩji Jesús.
32 Ito bajibojarocati, "Masa rotiyijarã Juanre", mani yija, manire junisinirã yirãji
masa. "Juanre cõayijʉ Dios", masa ĩna yi tʉoĩajama, ¿no bajiro Jesure cʉdirã yirãjida mani?
yi tʉoĩayijarã paia ʉjarã.
33 Ito bajiri:
—Masibea gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.
Ito ĩna yijare:
—Baʉ, yʉre rotirʉ wame gotibicʉja yʉ cʉni mʉare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

12

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

1 Goti masiore ocana ado bajiro masare riasoyijʉ Jesús:
—Sĩgʉ̃ ʉyé wese oteyijʉ ĩ. Ito yicõri masa ĩna rinime yirocʉ camotayijʉ ĩ wesecare. Ito
yicõri ʉyére wañiaroti goje meniyijʉ ʉyé idere ñurocʉ. Ito yicõri ũmari wi meniyijʉ ĩ ya
wesecare, tirʉ̃nʉcʉja, yiroca. Ito yija bero gãjerãre ado bajiro gotiyijʉ ĩ: "Yʉ ya wesecare
mʉa codeja mʉare waja yigʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ ĩ ĩnare. Ito yicõri wa ucugʉ wacoayijʉ ĩja.
2 Yoa bʉsarijʉ ʉyé rica bʉcʉaroca ĩ ya moari masʉre cõayijʉ ʉyé ĩre ãmi ĩsitoni.
3 Ʉyé wesejʉ ĩ ejaroca ĩre ñiacõri jayijarã weseca coderi masa. Ĩre ʉyé ĩsimenati, "Wasa",
yiyijarã ĩna. Ito bajiri ñe manoti tʉdi ejayijʉ ĩre roti ñucarʉ tʉ.
4 Ʉyé ĩ ãmibeja ticõri, gãji moari masʉre cõayijʉ weseca ʉjʉ, ʉyé ĩre ãmi ĩsitoni. Ʉyé wesejʉ
ĩ ejaja ticõri, ĩre cʉni jayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ ya rijogajʉ cami cʉtiyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩre yicõri
ñeñaro bʉsiyijarã ĩna.
5 Ito bajiro ĩre ĩna yija ticõri, mʉcana gãjire cõayijʉ iti wese ʉjʉ. Ĩ ejaja ticõri, ĩre sĩayijarã
weseca coderi masa. Ito bajiri jãjarã bʉsa cõayijʉ iti wese ʉjʉ ĩja. Ĩnare cʉni ito bajiroti
yiyijarã weseca coderi masa. Coriarãre bʉto jayijarã. Gãjerãre sĩayijarã ĩna.
6 'Sĩgʉ̃ macʉ cʉtiyijʉ iti wese ʉjʉ. Ĩre bʉto maiyijʉ ĩ. "Yʉ macʉre rʉ̃cʉbʉorã ĩre tʉorã yirãji
ĩna", yi tʉoĩayijʉ ĩ. Ito bajiri ĩ macʉre cʉni cõasʉsayijʉ ĩ ĩja.
7 Ito bajiri weseca ʉjʉ macʉ ĩ ejaja ticõri, ado bajiro gãmeri bʉsiyijarã weseca coderi
masa: "Adi wese ʉjʉ macʉ ñami ãni. Ĩ jacʉ godaja bero adi wese ĩ ya wese ñaro yiroja. Ĩre
sĩato mani adi wese ʉjarã ñarona. Ito bajiri mani ĩre sĩaja bero mani ya wese ñaro yiroja
ĩja", yiyijarã ĩna.
8 Ito bajiri ĩre ñiacõri sĩayijarã ĩna. Ito yicõri ĩ ya rujʉre weseca tʉnimajʉ cõayijarã ĩna.
Itocõti ña adi oca, yiyijʉ Jesús ĩnare.

9 Ito bajiro ĩnare goti tĩocõri, ado bajiro seniĩayijн Jesús masare:
—¿No yigн yiguĩjida weseca нjн ĩnare? Ado bajiro yigн yiguĩji ĩ. Weseca coderãre sĩagũ wacн yiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerãre weseca code rotigн yiguĩji ĩ, yiyijн Jesús ĩnare.
10 Gaje ado bajiro gotiyijн Jesús:
—¿Dios oca tutire tiĩabeati mнa? Tнoya mнa ado bajiro gotia:
Gũta wi meniri masa coga gũtagã cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati gaje gũta rẽto bнsaro quenarica ñayijн ĩna cõabojaraga. Itiga gũtagãna sнoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ĩja.
11 Ito bajiro ãmoñi Dios mani Ujн. Ito bajiri itire masicõri bнto tнoĩa wanнa mani, yi gotia Dios oca.
Ito bajiro yiñi Dios yнre rẽtaroti tнoĩa yugн, yiyijн Jesús ĩnare.
12 Ito bajiro Jesús ĩ yija tнocõri, ĩre ñia ãmobojayijarã iti cнto ñari masa. " 'Ito bajirã ñama ĩna', manire yirocн iti ocare gotimi Jesús", yi tнoĩayijarã ĩna. Ito bajibojarocati masare güirã Jesure ñiabisijarã ĩna. Ito bajicõri itijнna wacoayijarã ĩna ĩja.

Ujarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

13 Fariseo gaye tнoĩarã, Herodes ĩ baba mesa cнni ejayijarã ĩna Jesús tнjн. Ĩna нjarã rotija tнocõri, Jesús tн wayijarã ĩna. "Jesús ĩ cнdi masibeja, ĩre oca meni masirã yirãji mani", yi tнoĩacõri ĩ tн ejayijarã ĩna.
14 Ĩ tн ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Tнoya Riasogн mн. Riojo gotigн ña mн. Masa mнre bнsituja guijobea mнre. "Masa jeyaro coro bajiroti ñama", yi tнoĩa mн. Dios ĩ gotirisere riojo riasogн ña mн. Riojo gotigн mн ñajare mнre seniĩa gнa: "¿Roma cнto gagн нjнre ĩ rotiado bajiroti ĩre gнa waja yija quenati? ¿Ĩre gнa waja yibeja cнni quenatite?" yi seniĩayijarã ĩna Jesure.
15 Ĩna tнoĩarise masiyijн Jesús. Ito bajiri ado bajiro ĩnare cнdiyijн ĩ:
—¿No yija yнre rнo ãmoati mнa? Niyeru cuji yнre ãmi ĩsitẽña. Tirocн ya yн, yiyijн Jesús ĩnare.
16 Ito ĩ yija tнocõri, niyeru cuji ĩre ãmi ĩsiyijarã ĩna. Iti cujire ticõri ado bajiro ĩnare seniĩayijн Jesús:
—¿Ñimн ya rio ñati mнa tija? Ito yicõri, ¿ñimн wame ucare wãñati ado? yiyijн Jesús ĩnare.
Ito yija ado bajiro Jesure cнdiyijarã ĩna:
—Ujн César ya rio bajiro bajia, yiyijarã ĩna Jesure.
17 Ĩna ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús:
—César ye iti ñajama ĩre ĩsija quena. Ito yicõri Dios ye iti ñaja cнni ĩre ĩsija quena, yiyijн Jesús ĩnare. Ito bajiro Jesús ĩ yija tнo нcayijarã ĩna.

¿Godacõri tнdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye (Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Ito yija saduceo gaye tнoĩarã coriarã Jesure tirona ejayijarã ĩna. "Masa ĩna godaja tнdi catire ma", yi tнoĩarã ñayijarã saduceo gaye tнoĩarã. Ito bajiri Jesure seniĩarona ejayijarã ĩna ĩ tн:
19 —Tнoya Riasogн mн. Ado bajiro manire ucañi Moisés ñayorн: "Rĩjorн ñasнogн rĩa macнti ĩ manojore ĩ godagoja ĩ ocabaji manojo cнti wasoaja quena. Ito bajiro yigнti ĩ rĩjorн ñabojarнre rĩa cнti ĩsigũ yiguĩji", yi ucañi Moisés ñayorн, yiyijarã ĩna Jesure.
20 Ito bajiri mнcana gaje oca goti remoyijarã ĩna Jesure:
—Jane mejejн sĩgũ ñayijн. Co ãmojeno ñarã ocabajirã cнtiyijн ĩ. Cajero manojo cнtisнoyijн ñasнogн. Rĩa macнti ĩ manojore godagocoayijн ĩ.
21 Ito bajiri manнjн godagorore manojo cнtiyijн ĩ bero gagн mнcana. Ito yicõri ĩ cнni rĩa macнti cõcoayijн. Ito bajiri ĩ bero gagн iso rãcati manojo cнtiyijн mнcana.

22 Ito bajiroti ñasʉogʉ ñajacʉ ĩ ocabaji mesa ĩna jeyaro isore manojo cʉtibojayijarã
ĩna. Iso rãca rĩa cʉtimena riti goda jedicoayijarã ĩna. Ĩna goda jedija berojʉ godayijo ĩna
manojo ñabojaro ĩja.
23 “Masa ĩna godaja mʉcana tʉdi catirã yirãji”, ya mʉ. Riti mʉ gotija, ¿ñimʉ rãca manʉjʉ
cʉtigo yigõjida iso mʉcana tʉdi caticõri? Ĩna jeyaro manojo ñañi iso, yiyijarã saduceo gaye
tʉoĩarã Jesure.
24 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Dios oca tutire masibea mʉa. Ĩ masirisere cʉni masibea mʉa. Ito bajiri masibiticõri,
wisa mʉa.
25 Tʉdi catirã yirãji masa Dios tʉ cati ñarona. Itojʉ manojo cʉtimenaji masa. Ũmacũjʉ
Dios ñaro gãna ángel mesa robo bajirã ñarã yirãji masa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
26 Ito yija gaje goti remoyijʉ Jesús ĩnare: “Godabojarãti mʉcana tʉdi catirã yirãji masa.
¿Moisés ñayorʉ ĩ ucare tiĩabeati mʉa? Yucʉ ũjʉricʉ watojʉ Dios ĩ bʉsire ruyuyijʉ Moisésre.
Ado bajiro Moisésre bʉsiyijʉ Dios: ‘Abraham ñayorʉ yʉre rũcʉbʉogʉ yami. Isaac ñayorʉ
ito yicõri Jacob ñayorʉ cʉni yʉre rũcʉbʉorã yama ĩna’, yiyijʉ Dios Moisés ñayorʉre.
27 ‘Ĩna ʉdiarã yʉre rũcʉbʉorã yama’, Dios ĩ yija, catiri seyoama ĩna. Dios tʉjʉ ñarãji ĩna.
Godarã meje ñama ĩna. Bʉto tʉoĩa wisa mʉa”, yiyijʉ Jesús saduceo gaye tʉoĩarãre.

Dios ĩ rotirise ñasarise gaye
(Mt 22.34-40)

28 Judio masa rotirise riasori masʉ Jesús rãca ĩna bʉsiroca tʉo ñayijʉ ĩ. Ito bajiri, “Queno
cʉdiami Jesús”, yi tʉo ñayijʉ ĩ. Ito bajiri Jesús tʉjʉa wayijʉ ĩ ĩja ĩre seniĩarocʉ:
—¿Disejʉa ñati Dios rotirise ñasarise? yi seniĩayijʉ ĩ Jesure.
29 Ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:
—Dios ĩ rotirise ñasarise ado bajiro gotia: “Tʉoya Israel sita gãna mʉa. Dios sĩgũti ñami
mani Ʊjʉ.
30 Dios mani Ʊjʉre bʉto mani maija quena. Mani ya ʉsijʉna, mani tʉoĩarisena, ito yicõri
mani sẽorisena cʉni Diore bʉto mani maija quena”, yi gotia Dios ĩ rotirise ñasarise.
31 Iti bero gaye ito bajiroti gãjerãre cʉni maija quena”. Disejʉa gaje Dios ĩ rotirise rẽtoro ñasarise
manoja, yiyijʉ Jesús judio masa rotirise riasori masʉre.
32 Ito yija ado bajiro yiyijʉ judio masa rotirise riasori masʉ Jesure:
—Queno ya riasogʉ mʉ. Ri ya mʉ. Dios sĩgũti ñami. Nijʉa gãji mami. Ito mʉ yirise riti
ña.
33 Mani Diore maija quena. Mani ya ʉsijʉna, mani tʉoĩarisena ito yicõri mani sẽorisena
cʉni Diore maija quena. Manimasiti mani mairo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena.
Diore mani maija, masare cʉni mani maija, iti ña ñasarise. Diore waibʉcʉrã soe ĩsiado rẽto
bʉsaro quena ñaroja Diore ito yicõri masare cʉni mani maija, yiyijʉ judio masa rotirise
riasori masʉ Jesure.
34 Ĩ queno cʉdija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:
—Yʉ tija jabeto rʉya, “Yʉ Ʊjʉ ñami Dios”, mʉ yi tʉoĩaroto, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito bajiro Jesús ĩ yija tʉocõri, sĩgũjʉa seniĩa remo yibisijarã ĩja. “Mani rẽtoro masigũ
ñaguĩji Jesús”, yi tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajiri ĩre seniĩa remobisijarã ĩja.

¿Ñimʉ janami ñayijari Cristo mʉa tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye
(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Co rʉmʉ Dios ya wijʉ masare riaso ñagũ ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:
—“David ñayorʉ janerãbatia janami ñaguĩji Cristo”, yicã Dios ĩ rotirise riasori masa. ¿No
yija itire yicati ĩna?
36 Jane mejejʉ Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena ado bajiro ucañi David ñayorʉ:

Cristo, Dios cõarн yн Ʊjн ñami ĩ. Ĩ ñicнjн yн ñabojarocati yн Ʊjн ñami Cristo, yi ucañi David ñayorн. Gaje uca remoñi David: Yн Ʊjн Cristore ado bajiro gotiñi Dios: "Yн ya riojocadнja rujiya. Mн wajanare mн rotiroca yigн yigнja yн", yiñi Dios yн Ʊjнre, yi ucayoñi David.

37 ¿No yija, "Yн Ʊjн ñami Cristo", yiyijari David ñayorн? Cristo David janerãbatia janami ñacõri, ¿no bajiro David нjн bajiyijari Cristo? David ñayorн janerãbatia janami ĩ ñaja, "Yн Ʊjн", yibitiborн David, yiyijн Jesús ĩnare.

Jesús queno bнsija tнocõri, wanн quenayijarã masa.

"Seti ña mнare", fariseo gaye tнoĩarãre Jesús ĩ yire gaye
(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

38 Masare ado bajiro riasoyijн Jesús:

—Judio masa rotirise riasori masa robo mнa yibe yirona queno tнoĩaña mнa. Tite. Ado bajiro yama ĩna. Yutabujuri quenarise yoarise sãñacõri masa ĩna tiro riojo wa ucu ãmorãji ĩna. Ito yicõri cнto gнdareco gãjire ĩna canamнoja, rũcнbнore rãca seniĩare ãmorãji ĩna.

39 Minijuara wijн sãjacõri rũcнbнora cumuro riti ruji ãmorãji ĩna. Ito yicõri basari rнmн cнni ñasari masa tн riti ba ruji ãmorãji ĩna.

40 Manнjн godagoana romiare cнni ĩna ya wiri ẽmarãji ĩna. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo yoari Diore bнsirãji ĩna. "Queno yirã ñama ĩna", masa yi tнoĩajaro yirona yoari Diore bнsirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirise waja, waja yirã bнto bнsa quenabeto tõbнjarã yirãji ĩna. Ĩna robo mнa yibe yirona queno tнoĩaña mнa, yiyijн Jesús masare.

Wajeago bojoro bнjago Diore niyeru iso ĩsire gaye
(Lc 21.1-4)

41 Co rнmн Dios ya wi sãjacõri niyeru cũra jedo tн rujiyijн Jesús. Iti jedojн masa ĩna niyeru Diore cũ ĩsija tiyijн Jesús. Gajeoni jairã jaje niyeru Diore cũ ĩsiyijarã iti jedojн.

42 Ito yija bojoro bнjago ejayijo. Manнjн godagoro ñayijo iso. Jнa cuji niyeru cujiri sãyijo iso. Cobre ñayijн iti cujiri. Jabetacã waja cнtirise ñayijн iso sãrise.

43 Ito yija ĩ rãca riasotiri masare jimioyijн Jesús:

—Riti mнare gotia yн. Adio bojoro bнjago ñabojagoti queno Diore ĩsimo iso. Gajeoni jairã rẽto bнsaro ĩsimo iso.

44 Gajeoni jairãre jaje ña niyeru. Ĩna ĩsibojarocati jairo rнya ĩnare maji. Isoama bojoro bнjago ñabojagoti ĩsi jeomo iso. Iso bare waja yiroti Diore ĩsi jeocõmo iso, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

13

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Dios ya wijн ñarн Jesús ĩ budirocati ado bajiro yiyijн ĩ rãca riasotigн:

—Tiya Riasogн mн. Quenari wi ña iti wi. Gũta quenarisena queno wi meniñi ĩna, yiyijн ĩ Jesure.

2 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús ĩre:

—Iti wire queno tiya mн. Jana batecõrã yirãji masa iti wire. Ito yicõri ñajediro gũtagãrire rea baterã yirãji masa. Ito bajiri adi wi gaye gũtagã gajega joe jesabeto yiroja. Ñarocõti godacoaro yiroja, yiyijн Jesús ĩre.

Adi ũmнari jediroto riojнa ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24; 17.22-24)

3 Ito yija bero Olivos wame cнtiri tнria majacõri rujiyijн Jesús. Iti tнria riojo sõjн bнsa ñayijн Dios ya wi. Jesure ricati oca seniĩarona ĩ tн eja rũgũyijarã Pedro, Santiago, Juan, ito yicõri Andrés cнni:

4 —¿Nocãta rẽtaro yirojada mʉ yirise? ¿No bajiro ti masirã yirãjida gʉa? Mʉ yirise
rẽtaroto riojʉa, ¿ñere tisʉorã yirãjida gʉa? yiyijarã ĩna Jesure.

5 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Queno tʉoĩaña gãjerã mʉare rʉobe yirona.

6 "Dios ĩ cũana ña gʉa", yi rʉorã yirãji ĩna mʉare. Ito bajiroti masa jãjarãre rʉorã yirãji
ĩna.

7 'Masa gãmeri jarise ocare mʉa tʉoja, güibeja. Ito yicõri masa gãmeri sĩarise ocare mʉa
tʉoja cʉni, güibeja. Ito bajiroti rẽtaro yiroja. Ito bajibojarocati sʉsari rʉmʉ meje ñaroja
maji. Jaje ñeñarise rẽtaro yiroja sʉsari rʉmʉ ejaroto riojʉa.

8 Co butu gãna gãmeri sĩarã yirãji gaje butu gãna rãca. Ito yicõri co sita gãna gãmeri sĩarã
yirãji gaje sita gãna rãca. Co cʉto rʉyabeto sita ʉero yiroja. Ito yicõri bare jediro yiroja.
Ito bajiri ñiocõrã yirãji masa. Quenabeto tõbʉjasʉorã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati bʉto
bʉsa rẽtaro yiroja maji.

9 'Queno masima gãjerã mʉare ñiame yirona. Mʉare ñiacõri ñasari masa tʉ ãmi warã
yirãji ĩna. Ito yicõri minijuara wijʉ mʉare bajerã yirãji ĩna. Yʉre tʉorũnʉrã mʉa ñajare
ʉjarã riojo mʉare jidi rũgõrã yirãji. Ĩna tiro riojo, "Jesure tʉorũnʉrã ña gʉa", yirã yirãji
mʉa.

10 Sʉsari rʉmʉ riojʉa Dios oca quenarisere masa jeyaro masi jedirã yirãji ĩja.

11 Mʉare ñiacõri ʉjarã riojo mʉare ãmi cũrã yirãji ĩna. Ito bajiro mʉare ĩna yibojarocati
güibeja. Ʉjarãre mʉa cʉdiroti bʉto tʉoĩa oca jaibeja. Ĩnare mʉa queno cʉditoni gotigʉ
yiguĩji Espíritu Santo. Mʉa meje bʉsirã yirãji. Espíritu Santo mʉare quedi sãjacõri bʉsigʉ
yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

12 Mʉcana ĩnare gaje goti removijʉ Jesús:

—Sĩgũ rĩa ñabojarãti ĩna ñarãre sĩa rotirã yirãji. Ito yicõri ĩna jacʉ ĩ rĩare sĩa rotigʉ yiguĩji
ĩ. Ĩ rĩa cʉni ito bajiroti ĩna jacʉre sĩa rotirã yirãji.

13 Yʉre mʉa tʉorũnʉja ticõri, bʉto junisirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati no yʉre
tʉorũnʉgũreti masogũ yiguĩji Dios. Ĩre catitĩñare ĩsigũ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

14 'Diore goti ĩsiri masʉ ñayorʉ ĩ ucagore ticõri queno tʉoĩaña mʉa: "Co rʉmʉ, rũmú bʉto
bʉogʉ cũrã yirãji masa Dios ya wijʉ. Quenabetoja iti", yi ucañi Diore goti ĩsiri masʉ. Ĩre
mʉa tija ejori rudi waja. Judea sitajʉ mʉa ñajama, gũtagũjʉ rudi waja.

15 Mʉa ya wi rijogodojʉ mʉa ñaja, gajeoni ãmirã ruji wabeja. Mʉa ruji waborijʉ manoja
mʉare.

16 Weseca moarã mʉa ñaja cʉni, yutabujure ãmirã wijʉ tʉdi wabeja. Mʉa tʉdi waborijʉ
manoja mʉare.

17 Romia rĩa sãñarã ĩna ñaja bʉto guijoro yiroja sʉsari rʉmʉri. Ũjurã rʉcorãre cʉni ito
bajiroti guijoro yiroja.

18 Sʉsari rʉmʉ juebʉcʉ ñaroca iti rẽtame yirona Diore seniña mʉa.

19 Sʉsari rʉmʉri riojʉa ñeñaro tõbʉjarã yirãji masa. Dios adi macãrʉcũro ĩ rujeoja bero
ĩna tõbʉjado rẽto bʉsaro tõbʉjarã yirãji masa ĩja. Ito bajiro mʉcana tʉdi rẽtabeto yiroja ĩja.

20 Yoari quenabiti rʉmʉri iti ñaja sĩgũ rʉyabeto goda jedirã yirãji masa. Ito bajibojaro-
cati ĩ ñarã ĩ beseanare maicõri, yoari meje bʉsati cũgũ yiguĩji quenabiti rʉmʉri.

21 'Sĩgũ ĩ mʉare gotija: "Tiya adojʉ ñami Cristo", ĩ yija, tʉobeja ĩre. Gãji mʉare ĩ gotija,
"Titẽña õjʉ ñami, Dios ĩ cõarʉ", ĩ yija, cʉdibeja ĩre cʉni.

22 Rʉori masa jãjarã wadirã yirãji. "Yʉti ña Cristo", "Yʉti ña Diore goti ĩsiri masʉ", yirã
yirãji ĩna. Ito yicõri masare rʉo ãmorã ĩna masiro bajiro guijoro tiyamani ĩnare ĩorã yirãji
ĩna. Dios ĩ beseanare cʉni rʉo ãmobojarã yirãji ĩna.

23 Queno tʉoĩa masiña mʉa. Iti rẽtaroto riojʉa mʉare goticã yʉ. Ito bajiri queno bajiya
mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Yн Masa Rĩjorн tнdi ejagн yigнja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.29-35,42,44; Lc 21.25-36)

24 'Quenabeto masa ĩna tõbнjari rнmнri bero ũmacañi ĩ busurise jediro yiroja. Ñami
gagн ito bajiroti bajigн yiguĩji. Ito bajiri busumenaji ĩna ĩja.
25 Ñocõa cнni nнrнorã yirãji. Ito yicõri quedirã yirãji ĩna.
26 Ito baji ñaroca yн Masa Rĩjorн ñajare yнre tirã yirãji masa. Ide bueri watojн bнto
masirise rãca wadigн yigнja yн. Ito yicõri busurise rнcogн wadigн yigнja yн.
27 Ũmacũjн Dios ĩ ñaro gãna ángel mesare cõagũ yigнja yн masare ĩna ãmitoni. Ito bajiri
macãrнcũro ñarocõti bata warã yirãji ĩna, Dios ĩ beseanare miojurona.
28 'Higuera wame cнtiricн ocare tнo masiña mнare yн gotija. Ito bajiri itigн jũ buja
ticõri, "Jabeto rнya cнma ejaroto", yi masia mani.
29 Ito bajiroti yн gotiado bajiroti iti rẽtasнoja ticõri, "Jabeto rнya Masa Rĩjorн ĩ tнdi
wadiroto", yi masirã yirãji mнa. Sõjн meje ñagũ yigнja yн.
30 Riti mнare gotia yн. Adi rнmнri gãna ĩna goda jediroto riojнa, yн bнsiro bajiroti rẽtaro
yiroja.
31 Adi sita, macãrнcũro cнni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati yн ocama jedibetoja.
Yн gotiado bajiroti rẽtaro yiroja.
32 'No yicõri yн tнdi wadiri rнmн masire ma masare. Ũmacũjн gãna ángel mesa cнni
masimenaji. Yн Dios Macн ñabojagнti masibea yн cнni. Mani Jacн Dios sĩgũti masiami yн
tнdi wadiroti rнmн.
33 'Ito bajiri queno tirũnнma mнa. Yн wadiri rнmн mнa masibeja queno tirũnнma mнa.
34 Mнare oca gotia yн. Queno tнoya. Wi нjн ñayijн sĩgũ. Wa ucugн warocн ĩ ya moari
masare wi code rotiyijн ĩ. Ĩ waroto riojнajн ĩna moaroti gotiyijн ĩnare. Ito yicõri soje coderi
masнre tirũnн rotiyijн wi нjн.
35 Ĩ robo bajiro wacн yigнja yн cнni. Ito bajiri queno tirũnнña mнa. Yн wadiroti masibea
mнa. Rãiocũro, ñami gнdareco, cara yujirocati, busuri yн wadiroti masibea mнa.
36 Itocõti yн ejaja canibeja. Masimena bajiro bajibeja.
37 Mнare yн gotirise masa jeyarore goti jeocõa yн. Queno tirũnнña mнa, yiyijн Jesús
ĩnare.

14

Jesure ñia ãmorã ĩna cнníre gaye
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

1 Jнa rнmн rнyayijн basa ĩna meniroto. Naju wadarise нco wнoya mani bare basa ñayijн.
Iti wame ñayijн Pascua. Iti rнmнri Jesure sĩa ãmoyijarã paia нjarã, judio masa rotirise
riasori masa cнni. Jesure ñia ãmorã, "¿No bajiro ĩre oca menirнjati mani?" yi tнoĩayijarã
ĩna.
2 Ado bajiro yiyijarã coriarã:
—Pascua basa ñaroca Jesure mani ñiaja, masa junisinirã yirãji manire. Ito bajiri ĩre
ñiabitirнja mani Pascua basa iti ñaroca maji, yiyijarã ĩna.

Romio Jesús ya rijogajн sнtirise iso jiojeore gaye
(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

3 Betaniajн Jesús ĩ ña ucurocati Simón rujн cami cнtigorн ya wijн ñayijн ĩ. Ito ĩna ba
rujirocati romio ejayijo ĩna tн. Gũta alabastro wame cнtirisena ĩna meniraga rнcoyijo iso.
Itigajн nardo нye jiocõri ãmi ejayijo iso. Queno sнti quenarise ñayijн iti. Godana rujнre
turoti ñayijн nardo нye. Iti ñayijн bнto waja rũcнrise. Itiga ãmнmare wẽjeacõri Jesús ya
rijoga joejн нye jio guyijo iso.
4 Ito bajiro iso yija ticõri, itijн ñarã coriarã junisiniyijarã:
—¿No yija нyere rocati cõati iso?

5 Iti ʉye trescientos waja cʉtibojabʉ. Iti waja niyeru bʉjacõri bojoro bʉjarãre
ĩsirʉjaboyija isore, yiyijarã coriarã ĩnamasiti tʉoĩa bʉsirã.
Ito bajiro tʉoĩacõri isore tudiyijarã ĩna.
6 Ito ĩna yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Isore tudibesa mʉa. ¿No yija isore rʉ̃cʉbʉobeati mʉa? Iso yirise quenasacõa yʉre.
7 Mʉa rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bʉjarã. Ito bajiri ĩnare ejabʉatĩñarã yirãji mʉa.
Yʉama mʉa rãca ñatĩñabicʉ yigʉja. Ito bajiri mʉa rãca yʉ ñaroca maji yʉjʉare ejabʉaja
quena.
8 Adio iso tʉoĩaro bajiro queno yʉre yimo iso. Yʉ godaroto riojʉa yʉ ya rujʉre ʉye queno
sʉti quenarise tumo iso.
9 Riti mʉare gotia yʉ. Dijʉ Dios oca quenarise ĩna riasoja yʉre queno iso yigore gaye
tʉorã yirãji masa. Ito bajiri iso queno yirise tʉoĩacõri, isore ãcabojamenaji ĩna, yiyijʉ Jesús
ĩnare.

Jesure ĩna ñiatoni Judas ĩ oca menire gaye
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Ito yija paia ʉjarã rãca bʉsirocʉ wayijʉ Judas Iscariote. Jesús rãca riasotirã jʉa
gʉbojeno ñagʉ̃ ñayijʉ ĩ. Jesure ñiatoni paia ʉjarãre gotiyijʉ ĩ.
11 Ĩ gotija tʉocõri, wanʉyijarã ĩna:
—Niyeru mʉre ĩsiana gʉa, yiyijarã ĩna Judasre.
Ito bajiri, "Jesure ĩna ñia masitoni, ¿no bajiro ĩnare ĩorʉjati yʉ?" yi tʉoĩasʉoyijʉ Judas.

Jesús ĩ basʉsare gaye
(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12 Naju wadarise ʉco wʉoya mani bare basa ejayijʉ, Pascua basa ñasʉori rʉmʉ. Oveja
macʉ Diore soe ĩsiri rʉmʉ ñayijʉ iti rʉmʉ. Iti rʉmʉti Jesús rãca riasotiri masa ado bajiro
seniĩayijarã ĩre:
—¿Nojʉ gʉa ware ãmoati mʉ, bare meni yurã Pascua basa baroti? yiyijarã ĩna Jesure.
13 Ito yija jʉ̃arã ĩ rãca riasotirãre goti ñucayijʉ Jesús:
—Cʉto wasa. Itojʉ ʉ̃mʉgʉ̃ ide gõnaradʉna ide gõnagʉ̃re ti bʉjarã yirãji mʉa. Ĩre Sʉya
waja.
14 Sʉya sãjacõri wi ʉjʉre seniĩama: "Manire riasogʉ ado bajiro yimi: '¿Nojʉ ñati yʉ rãca
riasotirã rãca Pascua basa menirã gʉa baroti sõa?' yimi mani Ʉjʉ gʉare", yiba mʉa, yiyijʉ
Jesús ĩnare.
15 Ito bajiro mʉa yija tʉocõri, co sãnimʉ weca ñari sõa jajo sõa mʉare gotigʉ yiguĩji. Ĩna
quenocãra sõa ñaroja. Ito bajiri iti sõajʉ bare menima mani baroti, yiyijʉ Jesús ĩna jʉ̃arãre.
16 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩna jʉ̃arã wayijarã. Wacõri cʉtojʉ ejayijarã. Itojʉ Jesús ĩ gotiado
bajiroti ti ejayijarã ĩna. Itojʉ Pascua bare meniyijarã ĩna ĩja.
17 Iti rãiosʉorijʉ ejayijʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca. Jʉa gʉbojeno ñayijarã ĩna.
18 Ĩna baroca ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Riti mʉare gotia yʉ. Mani wato sĩgʉ̃ ñami yʉ rãca bagʉ. Yʉre ñiajaro yirocʉ gãjerãre
gotigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
19 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, bʉto bojori bʉjayijarã ĩna. Ito yicõri ĩnacõti Jesure ado bajiro
seniĩasʉoyijarã:
—¿Yʉjʉa ñati? yi jedi wayijarã ĩna.
20 Ito yija Jesús cʉdiyijʉ ĩnare:
—Jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ yʉ ya tẽroti yʉ rãca najuro weo bagʉ ñami ĩ.
21 Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rẽtaro yiroja yʉre. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Yʉre ñiacõri
sĩarã yirãji masa. Ãni, gãjerã yʉre ñiajaro yirocʉ gotigʉ, bʉjato bʉjagʉ yiguĩji. Ito bajiri ĩ
rujeabeja quenaboyija ĩre, yiyijʉ Jesús ĩnare.

22 Ĩna baroca riti ĩ ya ãmojн najuro ãmi rнcoyijн Jesús. “Queno ya Dios mн”, yiyijн Jesús.
Najuro igata batocõri ĩsiyijн ĩnare. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijн Jesús:
—Ĩmo baya. Adi ña yн ya rujн robo bajiro bajirise.
23 Ito yija Jesús ĩ ya ãmona rujatẽro ãmiyijн. Iti tẽro rнcocõri, “Queno ya Dios mн”, yiyijн
ĩ. Ito bajiro yicõri ĩnare ĩsi ñucayijн Jesús. Ito bajiri ĩna ñarocõti idi jediyijarã.
24 Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijн Jesús:
—Adi ña yн ya rí robo bajiro bajirise. Yн ya rí iti budija jãjarã masa ñeñaro ĩna yirisere
coero yiroja. Yн ya rí yнre iti budija ticõri, “Dios ĩ gotiado bajiroti yami ĩ”, yi masirã yirãji
masa.
25 Riti mнare gotia yн, jнaji нyé ide idibicнja yн maji. Dios ĩ rotirojн ejacõri gajero
bajirise idigн yigнja yн mнcana, yiyijн Jesús ĩnare.

“ ‘Jesure masibea yн’, yigн yigнja mн”, Pedrore Jesús ĩ yire gaye
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Ito yija Diore basa tĩocõri Olivos wame cнtiri tнriajн wayijarã ĩna.
27 Ito ĩna waroca ado bajiro yiyijн Jesús ĩnare:
—Yнre tнorũnнrã ñabojarãti tнoĩa jidicãrã yirãji mнa. Ito bajiri yнre jidicãcõri wagorã
yirãji mнa ñarocõti, yiyijн Jesús. Ito bajiroti gotia Dios oca tuti cнni. Tite mнa: “Oveja
coderi masнre sĩagũ yigнja yн. Ito bajiri ĩ ya oveja rudi batecoarã yirãji”, yi gotiami Dios
ĩ oca tutina.
28 Yнre ĩna ñiaja ticõri, rudi batecoarã yirãji mнa. Ito bajibojarocati yнre ĩna sĩaja bero
mнcana tнdi catigн yigнja yн. Tнdi caticõri mнa riojнa bнsa Galilea sitajн wacн yigнja yн,
yiyijн Jesús ĩnare.
29 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Pedro:
—Ĩnama mнre jidicãrã yirãji. Yнama bajibicнja, yiyijн Pedro Jesure.
30 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús ĩre:
—Riti mнre gotia yн. Adi ñamiti cara jнaji yujiroto riojнa нdiaji, “Jesure masibea yн”,
yigн yigнja mн, yiyijн Jesús Pedrore.
31 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Pedro:
—Meje, “Jesure masibea yн”, yibicнja yн. Yнre ĩna sĩa ãmoja cнni, “Jesure masibea yн”,
yibicнja yн, yiyijн Pedro Jesure.
Pedro ĩ yiro bajiro riti yi jediyijarã ĩna.

Getsemaní wame cнtiri wesejн Jesús ĩ Diore rũcнbнore gaye
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Ito yija Getsemaní wame cнtiri wesejн wayijarã ĩna. Itojн ejacõri ĩ rãca riasotirãre
ado bajiro gotiyijн Jesús:
—Õ Diore bнsigн yн waroca riti, ado rujiya maji, yiyijн Jesús ĩnare.
33 Ito bajiri нdiarãre ãmi wayijн Jesús. Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cнni ãmi wayijн
ĩ. Ĩna waroca riti bнto tнoĩa bojori bнjasнoyijн ĩ.
34 Ito bajiri ado bajiro yiyijн Jesús ĩnare:
—Yн ya нsijн bнto tнoĩa bojori bнja yн. Ito bajiri goda wacн ya yн yiado bajia yнre yн ya
нsijн. Ado tujaya mнa maji. Canimenati yнre bocati ñama mнa, yiyijн Jesús ĩna нdiarãre.
35 Ito yicõri ĩna riojнa sõjнa bнsacã wayijн Jesús. Ito wacõri ĩ ya rio sitajн muqueacõri
Diore bнsi ñayijн ĩ. Quenabeto junirise ĩre rẽtabititoni Diore seniyijн Jesús.
36 Diore bнsigн ado bajiro yiyijн Jesús:
—Cнna, ñejнa mн yi masibiti manoja. Ito bajiri yн tõbнjabe yirocн, mн yнre ejabнare
ãmoa yн. Ito bajibojarocati yн ãmoro bajiro meje mн yija quena. Mн ãmoro bajirojнa mн
yija quena, yiyijн Jesús Diore.
37 Diore bнsi tĩocõri tнdi wayijн Jesús ĩna нdiarã tнjн. Ĩna caniroca ejayijн Jesús. Ito ĩna
bajija ticõri, ado bajiro yiyijн Jesús Pedrore:

—Simón, ¿canigũ yati mʉ? Coji cõrecõ, ¿tirũnʉ sẽobeati mʉa?
38 Canibesa. Queno ti ñaña mʉa. Ito yicõri Diore seniña, mʉa ñeñaro yibe yirona. Mʉa
ya ʉsijʉama queno tʉoĩarã ñabojarãti, mʉa ya rujʉna queno yi masibea mʉa, yiyijʉ Jesús
Pedro mesare.
39 Ito yija Diore bʉsirocʉ wayijʉ Jesús mʉcana. Ĩ senisʉoado bajiroti gotiyijʉ Jesús Diore
mʉcana.
40 Diore bʉsi tĩocõri tʉdi wayijʉ Jesús ĩna tʉjʉ mʉcana. Ĩnare wʉjo bʉto jeobʉajare
canicoayijarã ĩna. Ito bajiri ĩna caniroca ti bʉjayijʉ Jesús ĩnare. Yujicõri bʉto Jesure bojo
tiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩre cʉdi masibisijarã ĩna.
41 Jʉaji Diore bʉsicõri mʉcana Diore bʉsigʉ wayijʉ Jesús. Ito yija bero tʉdi wayijʉ ĩna tʉ
mʉcana:
—¿Cani tujarã yati mʉa maji? Itocõ caniña mʉa. Yʉre ĩna ñiaroti rʉmʉ ejacoajʉ ĩja. Yʉ ña
Masa Rĩjorʉ. Ñeñara masa yʉre ñiajaro yirocʉ gotiri masʉ ejacoami ĩja.
42 Ita. Wʉmʉña. Wato. Gãjerã yʉre ñiatoni gotiri masʉ ejacoami, yiyijʉ Jesús ĩ rãca
riasotirãre.

Jesure ĩna ñiare gaye
(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

43 Jesús ĩ bʉsiroca riti ejayijʉ Judas. Jesús rãca riasotigʉ ñayijʉ Judas, jʉa gʉbojeno ñagũ.
Judas rãca masa jãjarã wadiyijarã. Sarera jãi rʉcocõri, yucʉ rʉcocõri wadiyijarã ĩna. Ĩnare
cõayijarã paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri bʉcʉrã cʉni.
44 Judas Jesure ĩna ñiarotire gotiyijʉ ĩnare:
—Ado bajiro Jesure ĩogũ yigʉja yʉ mʉare. Recoti yʉ usugʉ ĩ ñagũ yiguĩji. Ĩre yʉ ĩoja bero
queno ñiama mʉa, mʉare ĩ rudibe yirona, yiyijʉ Judas.
45 Ito ejacõri Jesús tʉ eja rũgũyijʉ Judas. Ito yicõri Jesure ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—¿Ñati yʉre Riasogʉ mʉ? yi ejayijʉ Judas.
Ito yicõri Jesure usuyijʉ ĩ.
46 Ito ĩ yija ticõri, ĩna ya ãmona Jesure ãmi wayijarã ĩna, ĩ rudibe yirona.
47 Ito tʉ rũgõgũ ĩ ya sarera jãi tũawea ãmiyijʉ. Ito yicõri paia ʉjʉre moa ĩsiri masʉre ĩ ya
gãmoro jatayijʉ ĩ.
48 Ito bajiro ĩ yija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús masare:
—¿Sarera jãi rʉcocõri, yucʉ rʉcocõri yʉre ñiarã wadiri mʉa? ¿Yʉ riniri masʉ meje
ñabojarocati, "Riniri masʉ ñaguĩji", yirona yʉre ñiarã wadiri mʉa?
49 Co rʉmʉ rʉyabeto Dios ya wijʉ mʉa wato ñasotibʉ yʉ, mʉare riasogʉ. Ito yʉ
ñabojarocati yʉre ñiabiticʉ mʉa maji. Mʉa yʉre ñiaja, Dios oca tuti gotiado bajiro rẽta yʉre,
yiyijʉ Jesús ĩnare.
50 Ito yija Jesure ĩna ñiaja ticõri, ĩ rãca riasotiri masa ñarocõti rudi batecoayijarã ĩna ĩja.
51 Sĩgũ mamʉ ĩna Jesure ãmi warocati sʉya wayijʉ ĩnare. Saya jãina riti gũmayijʉ ĩ. Ito ĩ
ñaroca ĩre ñiabojayijarã itijʉ ñarã.
52 Ito bajibojarocati saya jidi queocõri ñe macʉti ũmaquedi wayijʉ ĩ.

Ʉjarã ñasarã, "Seti ña mʉre", Jesure ĩna yire gaye
(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jn 18.12-14,19-24)

53 Ito yija paia ʉjʉ ñasagʉ ya wijʉ Jesure ãmi wayijarã ĩna. Ito bajiro yicõri minijuayijarã
paia ʉjarã ñarocõti. Judio masa rotirise riasori masa, bʉcʉrã cʉni minijuayijarã ĩna.
54 Pedro sõjʉ bʉsajʉ sʉyayijʉ ĩnare güigʉ. Paia ʉjʉ ñasagʉ ya wi ñari tũcũro ejayijʉ ĩ. Itojʉ
ejacõri tujacoayijʉ Pedro ĩja Dios ya wi coderi masa rãca. Ito yicõri ĩna rãca jea sumayijʉ
ĩ.
55 Ito bero paia ʉjarã ito yicõri ʉjarã ñasarã cʉni Jesure sĩa ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri, "Ado
bajiro ñeñaro yami Jesús", yi rʉo gotironare ãmabojayijarã ĩna. No yi bʉja masibisijarã ĩna.
56 "Adi seti ña Jesure", jãjarã ĩna yi rʉobojarocati sĩgũ tʉoĩaro bajiro meje tʉoĩa bʉsiyijarã
ĩna.

57 Coriarã wнmн rũgõcõri bнsi tudiyijarã Jesure:
58 —Ĩ bнsija tнobн gнa: “Dios ya wi masa menira wi jana batecõcнja yн. Ito bajibojarocati нdia rнmн beroti mнcana iti wire jõrojocнja yн, masa menire gaye meje”, yimi Jesús, yiyijarã ĩna.
59 Ito bajibojarãti sĩgũre bajiro meje tнoĩayijarã ĩna.
60 Ito yija paia нjн wнmн rũgũyijн ĩna wato. Ito yicõri Jesure seniĩayijн ĩ:
—¿Cнdibeati mн? ¿Ñeonire mнre bнsituati ĩna? yiyijн paia нjн Jesure.
61 Ito bajiro ĩ yibojarocati itire cнdibisijн Jesús. Cнdibicнti tujayijн ĩ. Ito bajiri mнcana tнdi seniĩayijн paia нjн ĩre:
—¿Mнti ñati Cristo, Dios Macн? yiyijн ĩ Jesure.
62 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre cнdiyijн Jesús ĩja:
—Aн, ĩti ña yн, yiyijн Jesús. Yн ña Masa Rĩjorн. Ija Dios rãca ĩ ya riojocadнja yн rujija tirã yirãji mнa. Yн Jacн Dios rãca ũmacũjн ide bueri rãca gнa ruji wadija tirã yirãji mнa, yiyijн Jesús ĩnare.
63 Jesús ito ĩ yija tнocõri, ĩmasiti ĩ ya yutabuju ñigãyijн paia нjн. Ĩ junisinirisere ĩorocн ito bajiro yiyijн ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩ:
—Gãjerã Jesure tore tнo ãmobea yн ĩja.
64 Mнa cнni tнobн Diore Jesús ñeñaro ĩ yirise. Ito bajiri, ¿no bajiro ãmoati mнa? yiyijн paia нjн masare.
Ito bajiro ĩ yija tнocõri: “Ĩre sĩarнja mani”, yi jediyijarã masa.
65 Ito yija coriarã Jesure go ide eobate guyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús ya cajea moabiacõri ĩre jayijarã ĩna. Ĩre jacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:
—¿Ñimн mнre jari? Recoti mн tнo masijama, “Ĩ yнre jami”, yigн yigнja mн, yi ajeyijarã ĩna Jesure.
Dios ya wi coderi masa cнni ĩ ya riojн jayijarã ĩna.

Jesure masibea yн, Pedro ĩ yire gaye
(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18,25-29)

66 Ito ĩna yiroca iti wi tн ñari tũcũrojн ñayijн Pedro. Ito ĩ ñaroca paia нjнre moa ĩsiri maso ejayijo ĩ tн.
67 Pedro jeame tн ĩ rujija ticõri, ĩre ti rũgõcoayijo iso. Ito bajiri ado bajiro yiyijo iso ĩre:
—Mн cнni Jesús Nazaret gagн rãca wa ucuyija mн, yiyijo iso Pedrore.
68 Iso ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн ĩ:
—Jesús rãca wa ucubiticн yн. Ĩre masibea yн. Mн bнsirisere tнo masibea yн, yiyijн Pedro isore.
Ito yicõri sãjasнora soje tнjнa budi wayijн ĩ. Ito ĩ bajiroca riti cara yujiyijн.
69 Paia нjнre moa ĩsiri maso mнcana Pedrore ti bнjacõri ado bajiro yiyijo itijн ñarãre:
—Ãni ñami Jesús rãca riasotiri masн, yiyijн iso.
70 Iso ito yija tнocõri: “Ĩre masibea yн”, yiyijн Pedro mнcana. Ito yija itijн ñari masa ado bajiro yiyijarã Pedrore:
—Mнti ña ĩna rãca gagн. Mн ña Galilea gagн. Ĩna bajiroti bнsia mн cнni, yiyijarã ĩna ĩre.
71 Ito yija ado bajiro cнdiyijн Pedro:
—Jesure masibesacõa yн. Bнgнti yн yija yн ñeñaro tõbнroca yijaro Dios, yiyijн ĩ. Ito mнa bнsigнre masibea yн, yiyijн Pedro.
72 Ito ĩ yirocati mнcana tнdi yujiyijн cara. Ĩ yujija tнocõri, Jesús ĩ gotire tнoĩa bнjayijн Pedro: “Cara jнaji ĩ yujiroto riojнa нdiaji, ‘Jesure masibea yн’, yigн yigнja mн”, Jesús ĩ gotire tнoĩacõri bнto otiyijн Pedro.

15

Pilato tɯjɯ Jesure ĩna ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

1 Iti bususɯoroca paia ɯjarã, bɯcɯrã cɯni minijuayijarã. Ito yicõri judio masa rotirise
riasori masa, ɯjarã ñasarã cɯni ñajediro minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ãmo siacõri ĩre
ãmi wayijarã Pilato tɯjɯ.
2 Ĩ tɯ Jesure ĩna ãmi ejaroca ado bajiro seniĩayijɯ Pilato ĩre:
—¿Mɯti ñati judio masa ɯjɯ? yiyijɯ Pilato Jesure.
Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ Jesús ĩre:
—Mɯ yiro roboti ña, yiyijɯ Jesús ĩre.
3 Ito yija paia ɯjarã jaje oca meniyijarã Jesure.
4 Ito bajiri mɯcana tɯdi seniĩayijɯ Pilato Jesure:
—¿Cɯdibesacõati mɯ? ¿Masibeati mɯ, jeyaro mɯre oca menirã yama ĩna? yiyijɯ Pilato ĩre.
5 Ĩ ito yibojarocati ĩre cɯdibisijɯ Jesús. Ĩ cɯdibeja ticõri, bɯto tɯoĩa ɯcayijɯ Pilato.

Jesure sĩarɯja mani, ĩna yire gaye
(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

6 Masa ĩna basa ñaroca riti ado bajiro yisotiyijɯ Pilato. Sĩgũ tubiara wijɯ ñagũre masa
ĩna bucõa rotija, ĩre bucõayijɯ Pilato.
7 Ito bajiro ĩna yi ñari rɯmɯ tubiara wijɯ sĩgũ ñayijɯ Barrabás wame cɯtigɯ. Masa
sĩagoana rãca tubiara wijɯ ñayijɯ Barrabás. Oca riawɯsacõri masa sĩana ñayijarã Barrabás
mesa.
8 Ito yija judio masa ejacõri Pilatore ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Mɯ yisotiro bajiro, sĩgũre mɯ bucõare ãmoa gɯa, yiyijarã ĩna ĩre.
9 Ito yija Pilato cɯdiyijɯ ĩnare:
—¿Ñimɯre yɯ bucõare ãmoati mɯa? ¿Judio masa ɯjɯre yɯ bucõare ãmoati mɯa? yiyijɯ
Pilato.
10 Jesure riti masa jãjarã ĩna tɯo sɯyaja ticõri, bɯto junisiniyijarã paia ɯjarã. "Gɯajɯare
riti ĩna tɯo sɯyaja quena", yirona bɯto junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito bajiri ĩre ti terã
Pilatore ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija tɯo masicõyijɯ Pilato.
11 Paia ɯjarã oca sẽoro masare bɯsiyijarã. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijarã: "Pilatore
seniteña, Barrabásre ĩ bucõatoni", yiyijarã ĩna.
12 Ito yija Pilato seniĩayijɯ masare:
—¿Ñe yɯ yire ãmoati mɯa, "Judio masa ɯjɯ ñami", mɯa yigɯre? yiyijɯ Pilato masare.
13 Ito ĩ yija tɯocõri, awasã cɯdiyijarã ĩna:
—Yucɯtẽojɯ ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna.
14 Ĩna ito yija tɯocõri:
—¿Ñe ñeñarise yicati ãni? yiyijɯ Pilato masare.
Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, mɯcana tɯdi awasã cɯdiyijarã masa:
—Yucɯtẽojɯ ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna.
15 Ito yija masa rãca queno ña ãmogũ Barrabásre bucõacõyijɯ Pilato ĩja. Ito yicõri, "Jesure
bajeya mɯa", yi rotiyijɯ ĩ ya moari masare. Ĩna baje tĩoroca masare ĩsiyijɯ Pilato, Jesure
ĩna jaju sĩatoni.
16 Ito bajiri surara ãmi wayijarã Jesure iti sita gagɯ ɯjɯ ya wi totijɯ. Ito yicõri surara
ɯjarã ñarocõti minijuayijarã iti wijɯ.
17 Iti wi totijɯ ñacõri Jesure saya sũa ñiro sãyijarã ĩna, ɯjɯ ĩ sãñaro bajiro. Ito yicõri jota
bedo seara bedo ĩre jeoyijarã ĩre.
18 Ito yicõri ado bajiro Jesure tudi ajeyijarã ĩna:
—Judio masa ɯjɯ ña mɯ. Gɯa bero catiba, yiyijarã ĩna Jesure.

19 Ito yicõri ĩ ya rijogajʉ yucʉna ĩre jayijarã. Ito yicõri ĩre go ide eobate guyijarã. Ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcõri ado bajiro ĩre aja tudiyijarã ĩna: “Mʉ ña ʉjʉ ñasagʉ”, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.
20 Ĩre aja tudi tĩocõri ĩ ya yutabuju sũaro ruayijarã ĩna. Ruagocõri mʉcana ĩ sãñasʉoadoti tʉdi sãyijarã ĩna mʉcana. Ito yicõri Jesure yucʉtẽojʉ jajʉ sĩarona ĩre tʉ̃a wayijarã ĩna ĩja.

Yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩare gaye
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Jesure ĩna tʉ̃a waroca ĩna tʉ ejayijʉ Simón wame cʉtigʉ. Cirene cʉto gagʉ ñayijʉ ĩ. Alejandro, ito yicõri Rufo jacʉ ñayijʉ ĩ. Jesús tʉ Simón ĩ rẽta waroca ĩ ya yucʉtẽore gaja rotiyijarã surara ĩre.
22 Ito yija Jesure ãmi wayijarã Gólgota wame cʉtiri tʉriajʉ. “Rijoga gõa”, yireoni ña iti Gólgota yire.
23 Itojʉ ejacõri Jesure ʉyé ide, mirra ʉco wʉsaro ĩre iobojayijarã ĩna. Itire idibisijʉ Jesús.
24 Ito yija Jesure yucʉtẽojʉ jaju wõyijarã ĩna. Ĩ ya ãmo ito yicõri ĩ ya gʉbore cʉni jajuyijarã come wacana. Jesús ya yutabujure ãmorã ado bajiro yiyijarã ĩna: “Ñimʉjʉa Jesús ya yutabuju ĩ bʉjaja tiana mani”, yirona gʉ̃ta ajerina rea ajeyijarã surara. Ito bajiro yi ajecõri, ĩ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ĩna ĩja.
25 Busuri bʉsa nueve tujarocacõ Jesure jajuyijarã ĩna.
26 Jesús ya rijoga weca cumu jãi ucara jãi wõyijarã ĩna. “Ãni ñami judio masa ʉjʉ”, yi ucare ñayijʉ iti jãijʉ. “Iti waja seti ña ĩre”, yireoni ñayijʉ ito uca wõre.
27 Jesús rãca cocati jʉ̃arã riniri masare jajuyijarã ĩna. Sĩgʉ̃ Jesús ya riojocadʉja ñayijʉ, gãji ĩ ya gãcodʉjajʉa.
28 Ito iti bajija Dios oca tuti iti gotiro bajiroti rẽtacoayijʉ: “Ñeñaro yirã rãca ñacõri, ĩ cʉni ñeñaro yigʉ ñaguĩji”, yirã yirãji masa, yi ucare ñayijʉ Dios oca tutijʉ.
29 Itijʉ gãna Jesús tʉ rẽta warãti ĩre aja tudiyijarã ĩna:
—“Dios ya wire jana batecõcʉja yʉ. Ito yicõri ʉdia rʉmʉ bero mʉcana jõrojocʉja yʉ”, yibojacʉ mʉ, yiyijarã masa Jesure.
30 Mʉmasiti masoña. Ito yicõri yucʉtẽojʉ wãñagʉ̃ ruji waya mʉ, yiyijarã ĩna Jesure, ĩre aja tudirã.
31 Paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni ito bajiroti aja tudiyijarã ĩna Jesure:
—Gãjerãre masobojagʉti ĩmasiti maso masibeami ĩ, yiyijarã ĩna.
32 Cristo, Israel sita gãna ʉjʉ mʉ ñaja, ruji masigʉ̃ yigʉja mʉ. Yucʉtẽojʉ mʉ rujija ti ãmoa gʉa. Mʉ rujija ticõri, “Cristo ña mʉ”, yiana gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.
Jesús rãca cocati yucʉtẽojʉ jaju ecoana cʉni aja tudiyijarã ĩre.

Jesús ĩ ʉsi jedire gaye
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

33 Ʉmʉa gʉdareco ñaroca macãrʉcʉ̃ro ñarocõti rãitĩacoayijʉ ĩja. Yoari rãitĩayijʉ iti. Ñamicajʉa bʉsa tres ñaroca itocõ busuyijʉ mʉcana.
34 Itocõ tʉjarocati bʉto awasãyijʉ Jesús ĩ ocana:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? yiyijʉ Jesús. “Dios yʉ Jacʉ, ¿no yija yʉre wagoati mʉ?” yireoni ñayijʉ iti ĩ ocana.
35 Coriarã ito ña coderã ĩ awasãja tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Tʉoya mʉa. Diore goti ĩsiri masʉ Elías wame cʉtigʉre jigʉ yirʉ ĩ, yiyijarã ĩna.
36 Ito yija sĩgʉ̃ ito ñagʉ̃ ũmaquedi wayijʉ Jesús tʉjʉa. Ito yicõri ide udi ãmirisena ʉyé ide jiare weoyijʉ. Ito yicõri ĩre itojʉ ñutubojayijʉ yucʉgʉna, Jesús ya rise tʉjʉ ĩ mimitoni. Idibisijʉ Jesús. Ito yija Jesure ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Yuya maji. Diore goti ĩsiri masʉ Elías mʉre ĩ rujioja tiana gʉa, yiyijʉ ĩ Jesure.
37 Ito ĩ yija bero oca sẽoro awasãyijʉ Jesús. Ito awasãcõri ʉsi jedicoayijʉ ĩ ĩja.

38 Ĩ ʉsi jedirocati Dios ya wi saya webʉtiro, wi gʉdareco yobiado ũmacũjʉana ñigã ruji
wadicõri jacajʉ ñigã ruji ejacoayijʉ.
39 Co dʉjamocõ masacõ surara ʉjʉ Jesús riojo ñagũ ĩ ʉsi jedija ticõri, ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Dios Macʉguti ñabojañi ãni, yiyijʉ surara ʉjʉ.
40 Sõjʉ bʉsa ti ñayijarã romia cʉni, Jesús ĩ godaja. Ĩna wato ñayijarã María Magdalena,
María Santiago mesa jaco, ito yicõri Salomé wame cʉtigo cʉni. Sõjʉ bʉsa ti ñayijarã ĩna.
41 Galilea wame cʉtiri cʉtojʉ Jesús ĩ ña ucuroca ĩre ejabʉagoana ñayijarã ĩna. Gãjerã
romia Jerusalénjʉ Jesure sʉya ejagoana ĩ godaja ti ñayijarã ĩna cʉni.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

42 Ito yija judio masa moasʉsari rʉmʉ rãiocoayijʉ. Iti rʉmʉ ñayijʉ tujacãra rʉmʉ riojʉa
ĩna queno yuri rʉmʉ.
43 Ito yiroca ejayijʉ José Arimatea gagʉ. Ĩ José ñayijʉ ñasarã rãca ñagũ. Diore tʉorũnʉrãre
ĩ miojuroti rʉmʉ bocati ñayijʉ ĩ cʉni. Ito yija oca sẽoro sãja wacõri Pilatore Jesús ya rujʉre
seniyijʉ ĩ.
44 Ito ĩ yija tʉocõri, "Agʉ, ¿no yija yoari mejeti ʉsi jediati ĩ?" yi tʉoĩayijʉ Pilato. Ito bajiri
surara ʉjʉre jiyijʉ Pilato: "¿Riti bajiati?" yirocʉ.
45 "Riti ña", surara ʉjʉ ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre ãmi rotiyijʉ ĩ Josére.
46 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre gũmarocʉ saya coro waja yiyijʉ José. Ito yicõri
Jesús ya rujʉre rujiogʉ wayijʉ ĩja. Ĩre rujio tĩocõri ĩre gũmayijʉ José. Ito yicõri gũta totijʉ
masari cumajʉ Jesús ya rujʉre yujeyijʉ José. Ito yicõri gũta jãi jaja jãina tubiayijʉ masari
cuma sojere.
47 María Magdalena, María José jaco cʉni tiyijarã Jesure ĩna yujerajʉ.

16

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Tujacãra rʉmʉ rãiocũro ñaroca María Magdalena, María Santiago jaco ito yicõri
Salomé wame cʉtigo cʉni ĩna ʉdiarã sʉtirise queno sʉti quenarise waja gãmeyijarã ĩna
Jesús ya rujʉre turona.
2 Tujacãra rʉmʉ busuri jĩjʉ wayijarã ĩna Jesús ya masari cumajʉ. Ũmacañi joejearijʉ
ejayijarã ĩna.
3 Ito yicõri ĩnamasiti bʉsiyijarã:
—Jesús ya masiri cuma gũtagã tubiado, ¿Ñimʉ manire ãmigo ĩsigũ yiguĩjida? yi bʉsi
wayijarã ĩna.
4 Ito ejacõri ĩna tija gũtagã jajoca ĩna biabojaraga mañijʉ ĩja. Iti ñarajʉ meje ñayijʉ itiga
ĩja.
5 Gũtagã manija ticõri, sãjayijarã ĩna. Ito sãja wacõri ĩna ti ñucaja riojocadʉja sĩgũ mamʉ
yutabuju botiro sãñacõri rujiyijʉ. Ĩre ticõri ʉcayijarã ĩna romia.
6 Ĩna ʉcaja ticõri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ ĩ:
—Ʉcabesa mʉa. Jesús Nazaret gagʉ mʉa ãmagũ yucʉtẽojʉ ĩna jajurʉ mami. Ĩ godaja bero
tʉdi caticoami. Ito bajiri mami ado. Tiya mʉa ado ĩre ĩna cũgorajʉ, yiyijʉ ĩ ĩnare.
7 Wasa. Ĩ rãca riasotigoanare gotitẽña. Pedrore cʉni gotiba, yiyijʉ ĩ. Ado bajiro mʉa
gotija quena: "Jesús mʉa riojʉajʉ Galilearajʉ ejagʉ yiguĩji. Itojʉ ĩre tirã yirãji mʉa. Ĩ gotiado
bajiroti itojʉ ĩre ti bʉjarã yirãji mʉa", yi gotiba mʉa ĩnare, yiyijʉ ĩ.
8 Ito ĩ yija tʉocõri, rudi budi wayijarã romia. Queno budi yire mejeti, nʉrʉo budi
wayijarã ĩna, ʉcarã. Ito bajija ticõri, güirã gãjerãre goti bato yibisijarã ĩna.

María Magdalenare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Jn 20.11-18)

9 Semana gaye ñasʉori rʉmʉ busuri jĩjʉ mʉcana tʉdi caticõri María Magdalenare cajero
goaĩoyijʉ Jesús. Jʉa ãmojeno rũmʉ́a budigoro ñayijʉ iso.
10 Jesús ĩ tʉdi catija ticõri, ĩ rãca riasotigoanare gotigo wayijo iso, ĩna oti bojori bʉjabe
yiroco.
11 Ĩna tʉ ejacõri ado bajiro yiyijo iso: "Mʉcana catiami Jesús. Ĩre tibʉ yʉ", yibojayijo iso
ĩnare. Iso gotija tʉobojarãti, "Riti gotiamo", yi tʉorũnʉbisijarã ĩna.

Jũarã ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Lc 24.13-35)

12 Ito yija bero weseca ĩna wa ucuroca ĩ rãca riasotigoana jũarãre goaĩoyijʉ Jesús. Gajero
bajigʉ ñacõri, ĩnare goaĩoyijʉ Jesús. Ito bajiri cajero ĩre ti masibisijarã ĩna maji.
13 Yoa bʉsari, "Ĩti ñami Jesús", yi ti masicõri, tʉdi wayijarã ĩna gãjerã Jesús rãca
riasotigoanare gotirã warã. Ĩna gotibojarocati ĩnare tʉorũnʉbisijarã ĩna cʉni.

Ado bajiro yʉ oca masare riasoba mʉa, yi Jesús ĩ rotire gaye
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

14 Ito yija bero co rʉmʉ ĩ rãca riasotigoana once ñarã ĩna ba rujiroca ĩnare goaĩayijʉ Jesús:
"¿No yija gãjerã yʉre tigoanare tʉobeati mʉa? Mʉa ya ʉsijʉ tʉo ãmobea mʉa", yi tudiyijʉ
Jesús ĩnare.
15 —Wasa, masa jeyarore Dios oca goti ucuba. "Ĩre tʉorũnʉrãre masogũ yiguĩji Dios",
yire gaye riaso ucuba mʉa.
16 No Diore tʉorũnʉcõri, idé gu ecorʉti godabiquĩji. Catitĩñagũ yiguĩji. Ito bajibojarocati
no yʉre tʉorũnʉbicʉama ĩ ñeñaro yirise waja ñaro ya ĩre. Ito bajiri jeame ũjʉrojʉ ĩre cõagũ
yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús.
17 Yʉre tʉorũnʉrãre ti masirã yirãji mʉa. Ado bajiro yirã yirãji ĩna. Yʉre tʉorũnʉcõri yʉ
masirisena sʉoriti rũmʉ́are bucõarã yirãji ĩna. Ĩna masibiti oca ñabojareti bʉsirã yirãji ĩna.
18 Ãñare ĩna ñiabojaja, ito yicõri ide junirisere ĩna idibojaja cʉni ĩnare junibetoja. Diore
bʉsicõri cõrãre ãmo moa jeorã yirãji. Ito ĩna yirocati tujarã yirãji masa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Macãrʉcũrojʉ Jesús ĩ mʉja ware gaye
(Lc 24.50-53)

19 Iti ĩ bʉsija bero macãrʉcũrojʉ mani Ʊjʉ Jesure ãmi mʉja wayijʉ Dios. Ito bajiri Dios ĩ
riojocadʉjajʉ rujiyijʉ Jesús.
20 Ito ĩ mʉjaja bero masa ñajedirore Dios oca goti ucurã wayijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna
goti ucuja ticõri, Jesumasiti ĩnare ejabʉayijʉ ĩ. Masa ĩnare queno tʉorũnʉjaro yirocʉ, ĩ
rãca riasotigoanare ejabʉayijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ ejabʉarisena tiyamani masare ĩoyijarã
ĩna cʉni. Itocõti ña.

El santo evangelio según San Lucas

San Lucas ĩ gotisʉore gaye

1 Ñati mʉ yʉ baba Teófilo. Adi mʉre papera cõa yʉ. Adi rʉmʉri Jesure rẽtagore oca ucari
masa jãjarã ñama ĩna ĩja.
2 Mani robo bajiroti cajero Jesús rãca riasotigoana ĩna gotija, tʉogoanati ñama ĩna cʉni.
Ito bajiri ĩna ucarise ticõri, "Jesús rãca riasotigoana ĩna gotiro bajiroti ucama ĩna cʉni", yi
tʉoĩa mani.
3 Ito bajiro yi masibojagʉti jeyaro Jesure rẽtare oca queno riasoticõri, "Yʉ baba Teófilore
yiari, yʉmasiti itire ucacʉja yʉ", yi tʉoĩacʉ yʉ.
4 Ito bajiro tʉoĩacõri, "Jeyaro yʉ tʉogore bajiroti bajiyija Jesure cʉni", mʉ yi tʉo masitoni
adi mʉre uca yʉ.

Juan ĩ rujearoto riojʉa ángel ĩ goti yure gaye

5 Herodes, Judea sita ʉjʉ ĩ ñaroca, sĩgũ ñayijʉ pai Zacarías wame cʉtigʉ. Pai Abías gãna
rãca gagʉ ñayijʉ Zacarías. Ĩ manojo Elisabet wame cʉtigo ñayijo iso. Pai Aarón ñajacʉ
janeño ñayijo iso.
6 Dios ĩ tija queno yirã ñayijarã ĩna jũarã, Zacarías ĩ manojo rãca. Ito yicõri Dios ĩ rotirise
queno cʉdirã ñayijarã ĩna. Ito bajiri, "Ĩnare seti ña", yi masibisijarã gãjerã.
7 Ito bajibojarocati rĩa mañijarã ĩna. No yicõri rĩa cʉti masibisijo Elisabet. Ĩna jũarã
bʉcʉrã riti ñayijarã ĩja.
8-9 Co rʉmʉ Zacarías rãca gãnare pai ye moare ñayijʉ Dios ya wijʉ. Paia ĩna yisotire yicõri
Zacaríasre bese masiyijarã gãjerã paia. "Mʉti ña Dios ya sõa sãjarocʉ, Diore queno sʉtirise
soe ĩsirocʉ", yi ti masiyijarã ĩna Zacaríasre.
10 Ito ĩna yija tʉocõri, Diore queno sʉti quenarise soe ĩsirocʉ, Dios ya sõa sãjayijʉ Zacarías.
Ito ĩ soe ñaroca riti macũjʉa Diore bʉsi ñayijarã masa jeyaro.
11 Iti ĩ soeroca riti Dios ñaro gagʉ ángel goaĩoyijʉ Zacaríasre. Diore soe ĩsirajʉ riojo-
cadʉjajʉa goa rũgũyijʉ ĩ.
12 Ángelre ti bʉjacõri, no yi masibisijʉ Zacarías. Bʉto güiyijʉ ĩ.
13 Ito bajiro ĩ güija ticõri, ado bajiro ĩre gotiyijʉ ángel:
—Güibesa Zacarías mʉ. Mʉ bʉsirisere tʉoami Dios. Ito bajiri mʉ manojo Elisabet macʉ
cʉtigo yigõji. Ito yicõri Juan ĩre wame wõgũ yigʉja mʉ.
14-15 Mʉ macʉ Dios ĩ tiro riojo queno yigʉ ñagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri queno wanʉgũ yigʉja
mʉ. Ito yicõri ĩ rujeaja tʉocõri, masa jãjarã wanʉrã yirãji ĩna. Mʉ macʉ ʉyé ide idibiquĩji,
sibiore cʉni. Ito yicõri ĩ rujearoto riojʉa Espíritu Santo quedi sãjagũ yiguĩji ĩre.
16 Mʉ macʉ ĩ riasorise tʉocõri Israel sita gãna jãjarã mani Ʊjʉ Dios rãca tʉdi ʉsi cʉtirã
yirãji ĩna.
17 Jane mejejʉ Elías wame cʉtigʉ, Diore goti ĩsiri masʉ ñayijʉ. Ĩre bajiro queno oca sẽoro
masare riasogʉ yiguĩji mʉ macʉ. Dios ĩ cõarʉ Cristo ĩ ejaroto riojʉa, Dios oca queno
masare riasogʉ yiguĩji mʉ macʉ. Ito bajiri Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena jacʉsabatia ĩna rĩa
rãca corocõ ʉsi cʉtiroca yigʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri Diore cʉdimena ĩna cʉdiroca yigʉ yiguĩji
ĩ. Ito bajiro yigʉ, Cristore masa ĩna boca ãmi ñacãroca yigʉ yiguĩji mʉ macʉ, yiyijʉ ángel
Zacaríasre.
18 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre seniĩayijʉ Zacarías:
—¿Mʉ yirise rẽtaro yiroja, no bajiro yi tʉoĩa ñagũ yigʉjada yʉ? Bʉcʉgʉ ña yʉ. Ito yicõri
yʉ manojo cʉni bʉco ñamo, yiyijʉ Zacarías.
19 Ito ĩ yija ĩre cʉdiyijʉ ángel:

—Gabriel ña yн. Ito yicõri Diore moa ĩsigũ ña yн. Mнre iti oca quenarise yн gotitoni yнre cõami Dios.
20 Ito bajibojarocati yн bнsirise mн tнorũnнbejare bнsi masibiticõri, bнsibicн ñagũ yigнja mн. Ito bajiri mн macн ĩ rujearoto riojнa bнsibicн riti ñagũ yigнja mн maji. Ito bajiroti rẽtaro yiroja, Dios ĩ ãmori rнmнjн, yiyijн ángel Zacaríasre.
21 Ito ĩ yiroca macũjн ñarã ruje tнoĩayijarã masa Zacaríasre yurã. ¿No yija Dios ya wijн yoari sejati Zacarías? yi tнoĩayijarã ĩna.
22 Ĩ budija bero no yi bнsi masia mañijн Zacaríasre. Ĩ ito bajija ticõri, "Dios ya sõajн ñasarise tiñi ĩ", yiyijarã masa. Ĩjнa bнsibicн ñacõri no bajiro yi bнsi masibisijн ĩnare. Ito bajiri bнsigнõcũti ĩ ya ãmona sõju quesoĩayijн ĩ.
23 Dios ya wijн ĩ moa tĩoja bero ĩ ya wijн tнdi wayijн Zacarías.
24 Ĩ ya wijн ĩ tнdi ejaja bero ĩ manojo Elisabet macн sãñagõ ñayijo iso ĩja. Ito yicõri wijн ñagõ, budibisijo iso co dнjamocõ ũmacañicõ.
25 Ado bajiro tнoĩayijo iso. "Ito bajiro yн macн sãñaroca yiñi Dios yнre. Gãjerã yнre ĩna ti tudibe yigн, ito bajiro queno yiñi Dios yнre", yi tнoĩayijo iso.

Jesús ĩ rujearoto riojнa ángel ĩ goti yure gaye

26 Co ãmojeno ũmacañi macн sãña tнjago Elisabet iso ñaroca, Dios ñaro gagн ángel Gabriel wame cнtigнre cõayijн Dios, Nazaret wame cнtiri cнtojн. Galilea sitajн ñayijн iti cнto.
27 Itojн sĩgõ María wame cнtigore oca gotirocнre cõayijн Dios Gabrielre. Manнjн maco ũmнgũ rãca ajeĩabeco ñayijo iso. Ito yicõri José manojo ñaroco ñayijo iso. Masa нjн ñayorн janami macн ñayijн José. Ĩ ñicнjн David wame cнtiyoyijн, jane mejejн masa нjн ñayorн.
28 María tнjн ejacõri ado bajiro isore gotiyijн ángel:
—¿Ñati mн? Mнre oca gotigн wadibн yн. Dios ĩ tija, queno нsi cнtigo ñayijн mн. Ito bajiri mн rãca ñami Dios. Gãjerã romia rẽto bнsaro queno yiñi Dios mнre, yiyijн ángel Maríare.
29 Ito ĩ yija tнocõri, bнto tнoĩa jaiyijo iso ĩja. "¿No yija ito bajiro yнre seniĩati ĩ?" yi tнoĩayijo iso.
30 Ito yija mнcana isore bнsiyijн ángel:
—Güibesa María mн. Mнre wanнami Dios. Ito bajiri mнre queno yiñi ĩ.
31 Macн sãñagõ ñasнogo yigoja mн, ito yicõri macн cнtigo yigoja mн. Ĩre macн cнticõri, Jesús wame yigo yigoja mн, mн macнre.
32 Masa rẽtoro masi rẽtocũgũ ñagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, "Dios Macн", wame cнtigн yiguĩji ĩ. Dios ũmacũjн gagн Macн ñari ito bajiro wame cнtigн yiguĩji ĩ. Ĩ ñicнjн David ñayorн robo bajiro Ũjн ñagũ yiguĩji ĩ cнni. Ito bajiro ĩ ñaroca yigн yiguĩji Dios.
33 Israel sita gãna jeyaro нjн ñagũ yiguĩji mн macн. Ito yicõri ĩ rotirise sнsabeto yiroja ĩja, yiyijн ángel Maríare.
34 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre seniĩayijo María:
—¿Ũmнgũ rãca yн ñabitibojarocati yнre macн rujeagн yiguĩjida? yiyijo iso ĩre.
35 Iso ito yija tнocõri, ado bajiro isore cнdiyijн ĩ:
—Ĩ ya нsiti mнre queo sãgũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ masirise mн rãca ñaro yiroja. Ito bajiro Dios ĩ yija ĩ ya нsiti mн macн sãñarise bajiro yiroja mнre. Ito bajiri macнacã mн rнcorocн Dios ĩ ãmorise riti yigн yiguĩji ĩ. "Dios Macн ñami ĩ", yirã yirãji masa. Gaje ado bajiro mнre gotia yн.
36 Mн gajego Elisabet bнco ñabojagoti macн cнtigo yigõji iso. "Rĩa cнtiado mamo iso", yibojacã masa. Ito ĩna yibojarocati co ãmojeno ũmacañi tнja iso macн sãñaja bero.
37 "Diore disejнa bнto josarise manoja", yiyijн ĩ Maríare.
38 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijo iso:
—Dios ĩ rotirise moa ĩsiri maso ña yн. Ito bajiri mн yiro bajiroti yire ãmoa yн, yiyijo María.
Iso ito yija tнocõri, ũmacũjн tнdi mнjacoayijн ángel mнcana.

Elisabetre María iso tigo ware gaye

39 Ito bajiro ĩ yira rɯmɯri bero ɯsirio wayijo María, Judea sitajɯ gũta yucɯri ñari cɯtojɯ
Elisabetre tigo waco.
40 Ito ejacõri Zacarías ya wijɯ sãjayijo iso. Ito sãja ejacõri, "¿Ñati mɯ?" yi seniĩayijo iso
Elisabetre.
41 María iso seniĩaja tɯocõri, Elisabet jeraga totijɯ macɯ sãñagũ wãreyijɯ. Ito yicõri
Espíritu Santo isore quedi sãjayijɯ.
42 Ito bajicõri oca sẽoro ado bajiro yi gotiyijo Elisabet Maríare:
—Gãjerã romia rẽtoro queno yiñi Dios mɯre. Ito yicõri mɯ macɯ rɯcorocɯre cɯni queno
yiñi Dios.
43 ¿Ñasari maso meje yɯ ñabojarocati yɯ Ʊjɯ jaco ñaroco yɯre tigo wadiri mɯ?
44 Yɯre mɯ seniĩaja tɯocõri, yɯ ya jeraga totijɯ sãñagũ, yɯ macɯ wanɯgũ wãremi ĩ.
45 "Dios ĩ bɯsiado bajiroti itire yicõgũ yiguĩji", yiroco bɯto wanɯa mɯ, yiyijo Elisabet
Maríare.
46 Ito yija ado bajiro yiyijo María:
Yɯ ya ɯsina mani Ʊjɯre bɯto rũcɯbɯoa yɯ. Ito bajiri, "Queno ya mɯ", ya yɯ ĩre.
47 Dios ñami yɯre masorɯ. Ito bajiri ĩre queno wanɯa yɯ.
48 Ĩre moa ĩsiri maso ñasago meje yɯ ñabojarocati yɯre ãcabojabiticõri queno yiquĩ Dios yɯre.
Ito bajiri ĩre bɯto wanɯa yɯ. Ado bajiro bɯsirã yirãji yɯ bero gãna. "Isore queno yiñi
Dios", yirã yirãji ĩna.
49 Ito bajiro tɯoĩarã yirãji ĩna, rẽtoro masigũ Dios yɯre queno ĩ yija ticõri. Queno yigɯ ñami
Dios. Ñeñarise yiĩabicɯ ñami ĩ.
50 Ĩre rũcɯbɯorãre ĩnare ti maitĩñagũ yiguĩji Dios.
51 Bɯto sẽogũ ñami Dios. Ito bajiri jaje tiyamani ĩocãyijɯ ĩ. Ito yicõri, "Rẽtoro masirã ña
gɯa", yi tɯoĩabojarãre, rẽtocũyijɯ Dios.
52 Ʊjarã ñasabojarã ĩna ñasabitiroca yiyijɯ Dios. Ito yicõri, "Gãjerã rẽtoro masigũ ña yɯ", yi
tɯoĩamenare ĩna ñasarã ñaroca yiyijɯ Dios.
53 Ñio jogarãre quenarise ecayijɯ Dios. Ito yicõri gajeoni jairã ñabojarãre cɯni ñe manoti
ĩnare bucõayijɯ Dios.
54-55 Mani ñicɯsabatia Abraham ñayorɯ mesare ado bajiro gotiyijɯ Dios. "Mɯare cɯni,
mɯa janerãbatiare cɯni ti maicõri queno yi ñacɯja yɯ", yiyijɯ Dios. Itire ãcabojabeami
Dios. Ito bajiri ĩ gotiado bajiroti, mani Israel sita gãna ĩ rĩa mani ñajare, queno
yi ñami Dios manire. Ito bajiri ĩ Macɯ yɯ rɯcoroca yigɯ yiguĩji Dios, yiyijo María
Elisabetre.
56 Ito yi, Elisabet ya wijɯ ɯdiarã ũmacañi ñacõayijo María ĩja. Ito iso ñaja bero tɯdi wayijo
mɯcana iso ya wijɯa ĩja.

Juan idé guri masɯ ĩ rujeare gaye

57 Elisabet iso macɯ rɯcori rɯmɯ ejaroca macɯ rɯcoyijo iso ĩja.
58 Dios isore queno yija, tɯoyijarã iso ñarã ito yicõri iso tɯ ñarã cɯni. Ito bajiri isore
wanɯrã ejayijarã ĩna, iso tɯjɯ.
59 Macɯacã ĩ joeaja bero ɯdia ãmojeno rɯmɯri tɯjaroca ejayijarã ĩna mɯcana. Macɯacãre
ĩna yisotire bajiro ĩre wiro tarona ejayijarã ĩna. Ito yicõri ĩ jacɯ Zacarías wamere wõ
ãmobojayijarã ĩna.
60 Ito yibojarocati ĩ jaco ãmobisijo:
—Juan wame cɯtigɯ yiguĩji, yiyijo iso.
61 Iso ito yija tɯocõri, ado bajiro seniĩayijarã ĩna isore:
—¿No yija ito bajiro ĩre wame wõ ãmoati mɯ? Mani ñarã sĩgũ ito bajiro wame cɯtirã
mama, yiyijarã ĩna isore.

62 Ito yicõri macнacã jacнre seniĩarona ãmona ĩre sõju quesoĩayijarã ĩna, “¿Dise wame
ãmoati mн?” yirona.
63 Ito bajiro ĩna yija ticõri, macнacã wame uca wõrocн ucara jãi ĩnare seniyijн Zacarías.
Ito yija, “Juan wame cнtigн yiguĩji”, yi uca wõyijн ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “¿Ito bajiro wame
ãmoati ĩ?” yirã, ruje tнoĩayijarã ĩna.
64 Ito bajiro ĩna yiroca riti bнsi masibitirн ñabojagнti bнsisнoyijн Zacarías mнcana.
“Queno ya Dios mн. Rẽtoro quenagũ ña mн”, yi bнsisнoyijн Zacarías Diore rũcнbнogн.
65 Ito ĩ yija tнocõri, ĩ tнjн ñarã ti нcayijarã ĩna. Ito Judea sitajн, gũta yucнrijн ñarã cнni iti
oca rẽtagore tнoyijarã ĩna. Ito bajiri iti oca goti batoyijarã ĩna.
66 Masa iti oca tнocõri ruje tнoĩayijarã ĩna. Ito yicõri gãmeri seniĩayijarã ĩna: “¿Ñimн ñasagн
yiguĩjida ĩ bнcнaja? Mani Ʊjн Dios queno yiyijн ĩre”, yi masi jediyijarã ĩna ĩja.

Zacarías Diore ĩ basare gaye

67 Ito bajiro ĩna yi ñaroca Espíritu Santo quedi sãjayijн macнacã jacн, Zacaríasre. Ĩre
Espíritu Santo quedi sãjaja ticõri, ado bajiro Dios oca gotiyijн Zacarías:
68 Mani Israel gãna, mani Ʊjн Diore rũcнbнorнja manire. Ĩti ñami rẽtoro masigũ. Ito yicõri
ĩ ñarã ña mani. Mani ñari tutijн ejacõri manire masorн ñami Dios.
69 Manire masorocн, sĩgũ rẽtoro masigũre cõagũ yiguĩji Dios. Mani ñicн David ñayorн Diore
queno cнdigн janami ñagũ yiguĩji ĩ.
70 Jane mejejн ĩre goti ĩsiri masana sнoriti ado bajiro goticãñi Dios manire:
71 “Mнa wajanare rẽtocũcнja yн. Ito yicõri mнare ti terãre cнni camotacнja yн.
72 Mнare ti maicõri yн goticato bajiroti yicнja yн”, yiñi Dios, yi gotiyijн Zacarías masare.
73 Mani ñicн Abraham ñayorнre ado bajiro goticãyijн Dios:
74 “Mнare masocнja yн, mнa wajana ĩna mнare ruyuriobe yirocн. Ito bajiro yicнja yн,
güimenati yнre mнa cнditoni.
75 Mнa catirocõ mнa queno yi ñatoni, ito yicõri yiro robo yнre mнa cнdi ñatoni, ito bajiro
mнare masocнja yн”, yiñi Dios, mani ñicн Abraham ñayorнre, yi gotiyijн Zacarías
masare.
76-77 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyijн Zacarías macнacãre gotigн: “Cristo, Dios ĩ cõarнre
masa ĩre boca ãmi ñacãtoni Dios oca ĩnare gotigн yigнja mн. ‘Mнa ñeñaro yirise
mнa jidicãja bero, itire ãcabojocõri mнare masogũ yiguĩji Dios’, yi gotigн yigнja mн
masare. Ito bajiro mн gotija tнocõri, ‘Dios ũmacũjн gagнre goti ĩsiri masн ñami’, yirã
yirãji masa mнre”, yiyijн Zacarías, ĩ macнacãre gotigн.
78 Manire ti maicõri sẽoro yibeami Dios. Ito bajiri manire masorocн, Cristore cõagũ yiguĩji
Dios mani ñari sitajн.
79 Ado ejacõri Diore masimenare ĩ oca gotigн yiguĩji jeame ũjнrojн ĩna wabe yirocн. Ito
yicõri ĩ rãca mani queno нsi cнtitoni, Cristore cõagũ yiguĩji Dios, yiyijн Zacarías
masare gotigн.
80 Bнcнa mнja wacнti bнto Diore tнorũnн mнja wayijн Zacarías macн, Juan wame cнtigн.
Dios gayere queno tнoĩacõri ĩre bajiro нsi cнtigн ñayijн Juan. Jai tujacõri yucн manojн ña
ucuyijн ĩ. Israel sita gãnare Dios oca ĩ goti ucuroto riojнa, itojн riti ña ucuyijн Juan maji.

2

Jesucristo ĩ rujeare gaye
(Mt 1.18-25)

1 Iti rнmнriti masa нjн Augusto wame cнtigн, “Adocõ ñama yн ya masa”, yirocн ĩna wame
wõ jeo ãmoyijн ĩ. Ito bajiri masa jeyarore wadi rotiyijн ĩ.
2 Siria sitajн Cirenio ĩ нjн ñaroca ito bajiro bajiyijн iti cajero masare cõĩare gaye.
3 Ito bajicõri masa jeyaro ĩna rujeara cнtojн wame ucarona wayijarã ĩna.

4 Ito bajiri iti oca tнocõri wayijн José cнni. Galilea sita Nazaret wame cнtiri cнtojн
ñacõri Judea sita Belén wame cнtiri cнtojн wayijн José ĩ wame wõrocн. Jane mejejн Belénjн
rujeayijн David, masa нjн ñayorн. David ñayorн janerãbatia macн ñari Belénjн wayijн José.
5 Itojн wayijн José ĩ manojo ñaroco María rãca. Ĩ rãca ajebitibojagoti macн sãñagõ ñayijo
iso.
6 Belénjн ĩna ejaja bero macн iso rнcoroti rнmн ejayijн isore.
7 Ito bajiri iso macн ñasнogн rнcoyijo iso ĩja. Ĩre saya werorina gũmacõri ecana ĩna
baricorojн ĩre sãyijo iso. Canira wiri daja rẽtajare ecana wijн ñayijarã ĩna.

Oveja coderi masare ángel ĩ gotire gaye

8 Belén tн bнsa ñayijarã oveja coderi masa. Ta wesejн ñami rẽta wayijarã oveja coderã.
9 Ñajasaroti Dios ñaro gagн ángel goayijн ĩnare. Ito yicõri Dios ĩ sĩatirise busuĩoyijн ĩna wato.
Itire ticõri bнto güiyijarã ĩna.
10 Ĩna güija ticõri, ado bajiro yiyijн ĩ:
—Güibesa mнa. Oca quenarise mнare gotigн wadibн yн. Iti oca tнocõri masa jeyaro
wanнrã yirãji ĩna.
11 Adi ñamiti David ñayorн ya cнtojн rujeami mнare masorocн. Ĩ ñami mani Ʊjн ñarocн
Cristo, Dios ĩ cõarн.
12 Ĩre mнa ti bнjaja ado bajiro bajigн bнjarã yirãji mнa. Saya werorina gũmarнre bнjarã
yirãji mнa macнacãre. Ito yicõri ecana ĩna baricorojн cani sãñagũ yiguĩji ĩ, yiyijн ángel
oveja coderi masare.
13 Ito bajiro ĩ yija beroti ĩre bajiro bajirã ángel mesa jãjarã goayijarã. Ito yicõri ado
bajiro bнsiyijarã ĩna, Diore rũcнbнorã:
14 Rẽtoro masigũ ñami Dios ũmacũjн gagн. Adi sita gãna, Dios rãca queno нsi cнtirã queno
wanн quena ñajaro ĩna, yiyijarã ángel mesa.
15 Ito yicõri tнdi mнjacoayijarã ĩna. Ito ĩna mнjagoja bero oveja coderi masa gãmeri
bнsiyijarã ĩja:
—Ita, Belénjн wato mani. Iti rẽtagore tiĩato mani. Ito yicõri mani Ʊjн Dios ĩ gotirise tito
mani, yiyijarã ĩna.
16 Ito yicõri нsirio wayijarã ĩna. Belénjн ejacõri María, Josére cнni ti bнjayijarã ĩna. Ito
yicõri macнacãre ecana ĩna baricorojн sãñagũre ti bнjayijarã ĩja.
17 Ĩre ti bнjacõri, "Ado bajiro bajigн macнacãre ti bнjarã yirãji mнa", yi ángel ĩ gotigorere
goti jeoyijarã ĩna, itijн ñarãre.
18 Itire tнo wanнcõri, "¿No yireoni ñati iti?" yi tнoĩa jediyijarã itijн ñarã.
19 Ito bajibojarocati Maríajнama iti oca tнocõri iso ya нsijн tнoĩa wanн ñayijo iso.
20 Ito bajiro iso tнoĩa ñaroca ĩna cнtojн tнdi wayijarã oveja coderi masa. Warãti Diore
rũcнbнorã ĩre wanн quenare oca bнsiyijarã ĩna. Ángel ĩ gotigore ñaro bajiroti iti rẽtaja
ticõri, Diore rũcнbнorã wanн quenare oca bнsiyijarã ĩna.

Dios ya wijн Jesure ĩna ãmi ejare gaye

21 Ʊdia ãmojeno rнmнri Jesús ĩ tнjaroca judio masa ĩna yisotiado robo bajiro ĩre wiro
tayijarã ĩna. Macнacãre wiro ĩna taja bero Jesús ĩre wame wõyijarã ĩna. "Ito bajiro wame
wõma", yiyijн ángel, María iso macн sãñaroto riojнa.
22-24 Jane mejejн ado bajiro rotiyijн Moisés ñayorн: "Romio iso rнcoja bero jũarã
masacõ rнmнri bero iso ñarise cнtirise coerona Diore oveja macн soe ĩsima. Oveja ĩ
manija, buja robo bajirã jũarã ĩre soe ĩsima. Ito yicõri buja rĩa cнni quena ñarãji", yi
rotiyijн Moisés ñayorн. Ito bajiri ĩ rotigore cнdirona Dios ya wi Jerusalénjн Jesure ãmi
wayijarã ĩ jacнsabatia. Gaje ucare ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Macн ñasнogн Dios yagн
ñagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩre moa ĩsigũ yiguĩji ĩ", yi gotia Dios oca. Ito bajiri, "Ãni macнacã

mʉre riti ĩ moa ĩsitoni mʉre ĩsia gʉa”, yi Diore bʉsirona Jerusalénjʉ Jesure ãmi wayijarã ĩ jacʉsabatia.

25 Iti rʉmʉri Simeón wame cʉtigʉ Jerusalénjʉ ñayijʉ. Queno Diore cʉdigʉ ñayijʉ ĩ. Israel sita gãnare masorocʉre bocati ñayijʉ Simeón. Ito yicõri Espíritu Santo quedi sãjacãrʉ ñayijʉ ĩ.

26 Espíritu Santo ado bajiro goticãyijʉ Simeónre: “Cristo, Dios ĩ cõarʉre tigʉ yigʉja mʉ, mʉ godaroto riojʉa”, yiyijʉ Espíritu Santo Simeónre.

27-28 José, María rãca ĩna wari rʉmʉti Simeónre cʉni Dios ya wijʉ wa rotiyijʉ Espíritu Santo. Judio masa ĩna yisotiado bajiro yirona Dios ya wijʉ Jesure ãmi sãja wayijarã ĩna. Ĩna iti wijʉ sãjaroca ĩna tʉ eja rʉ̃gʉ̃yijʉ Simeón. “Dios Macʉ ñaguĩji”, yi tʉoĩacõri Jesure ãmi gajayijʉ ĩ. Jesure ãmi gajacõri, “Queno ya mʉ”, yiyijʉ Simeón Diore wanʉgʉ̃. Ado bajiro yiyijʉ Simeón, Diore:

29 Yʉ Ʉjʉ mʉ goticato bajiroti yʉre iti rẽtaja tia yʉ. Cristore ti bʉja yʉ, mʉ cõarʉre. Ito bajiri wanʉ quenare rãca godagʉ yigʉja yʉ.

30-31 Yʉmasiti tia yʉ, masa ĩna ñeñaro yirise coerocʉre. Jesús gʉare cõayija mʉ masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise coerocʉre.

32 Mʉ cõarʉ ñami, Israel sita gãna mejere cʉni ĩna tʉo masiroca yirocʉ. Ito yicõri mʉ ñarã Israel sita gãnare rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa jeyaro, yi wanʉyijʉ Simeón, Diore queno cʉdigʉ ñari.

33 Ĩna macʉ jaibecʉacãre ĩ ito bajiro bʉsija tʉo ʉcayijarã ĩna José, María cʉni.

34 Ito yija ĩnare yiari Diore bʉsiyijʉ Simeón ĩna queno ñatoni. Ado bajiro yi gotiyijʉ Simeón, ĩnare. “Quenaro ñarã yirãji mʉa”, yiyijʉ Simeón, Maríare, Josére cʉni. Ito yicõri Jesús jaco Maríare ado bajiro gotiyijʉ ĩ:

—Ãni macʉacã Dios ĩ beserʉ ñami. Ĩ bʉcʉacõri Israel sita gãna jãjarã Dios oca cʉdimenare ruyuriogʉ yiguĩji ĩ. Ĩre cʉdirãre ñeñaro ĩna yirisere ãcabojogʉ yiguĩji. “Dios ĩ cõarʉ ñaguĩji”, yi masibojarãti jãjarã ĩre bʉsiturã yirãji.

35 Masa jeyaro ĩna ya ʉsijʉ ĩna tʉoĩabojarisere ti masicõgʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati mʉ macʉre ĩna rʉ̃cʉbʉobeja ticõri, bojori bʉjago yigoja mʉ, mʉ ya ʉsijʉ, yiyijʉ Simeón macʉacã jaco Maríare.

36-37 Ito bajiro ĩna bʉsi ñaroca, sĩgõ Ana wame cʉtigo Dios ya wijʉ ñayijo iso cʉni. Iso ñayijo Diore goti ĩsiri maso. Ito yicõri Fanuel maco ñari, Aser masa butu gago ñayijo iso. Bʉco ñayijo iso ĩja wajeago. Ochenta y cuatro rodori tʉjayijʉ iso manʉjʉ ĩ godagoja bero. Ado bajiro bajiyijʉ. Ĩna ãmo siaja bero jʉa ãmojeno rodori ñabojayijʉ iso manʉjʉ maji. Ito bero godacoayijʉ ĩ ĩja. Ito bajiri ĩ godagoja bero Dios ya wijʉ riti ñasotiyijo iso. Iti wijʉ ñagõ ʉ̃mʉa cʉni, ñami cʉni Diore moa ĩsisotiyijo iso. Gajereama ba yujibecoti Diore rʉ̃cʉbʉosago babeco riti ĩre bʉsiyijo iso.

38 Jesús jacʉsabatia rãca Simeón ĩ bʉsi rʉ̃gõroca, Ana cʉni Diore bʉsiroco eja rʉ̃gʉ̃yijo iso. Ito bajiro Simeón ĩ bʉsija tʉocõri, “Queno ya Dios mʉ”, yiyijo iso. Ito bajiro Diore, “Queno ya mʉ”, yi tĩocõri, ado bajiro yi gotiyijo iso Jerusalén gãnare: “Ãni ñami mani bocaticacʉ ñeñaro mani yirisere coerocʉ”, yiyijo iso masare.

Nazaretjʉ ĩna tʉdi ware gaye

39 José, María rãca Dios rotirise ñarocõti cʉdirã ejagoana, Galilea sitajʉ tʉdi wayijarã ĩna mʉcana, ĩna cʉto Nazaretjʉ warã.

40 Ito bajicõri ĩna cʉtojʉ macʉacã Jesús sẽoro bʉcʉa mʉjayijʉ. Queno tʉoĩare rãca bʉcʉayijʉ ĩ. Dios ĩ Jacʉ queno ejabʉayijʉ ĩre.

Dios ya wijʉ Jesús ĩ tujare gaye

41 Co rodo rʉyabeto Jerusalénjʉ Pascua basa ĩna menija tirã wasotiyijarã ĩ jacʉsabatia.

42 Jesús jʉa gʉbojeno rodori ĩ tʉjaroca Jerusalénjʉ Pascua basa tirã wayijarã ĩna. Co rodo rʉyabeto basa rʉmʉ ĩna tisotiado bajiro iti Pascua basa tirã wayijarã ĩna mʉcana.

43 Ito ejacõri, iti basare tiyijarã ĩna. Ito bajiri iti jedija ticõri, tʉdi wayijarã ĩna
mʉcana. Ito bajiro ĩna tʉdi waroca Jesuama tujacoayijʉ Dios ya wijʉ ĩja. Ĩ jacʉsabatia,
"Tujacoaguĩji", yi tʉoĩabisijarã ĩna.
44 "Ado mani rãca warã wato ñaguĩji", yi tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajiro tʉoĩa warã riti, co rʉmʉ
ʉ̃mʉasaro wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna wajasaroti ĩre ãmabojayijarã ĩna, ĩja. "Mani rãca warã
wato ñaguĩji", yirona ãmabojayijarã ĩna.
45 Ito bajibojarocati ĩre bʉjabisijarã ĩna. Ito bajiri ĩre bʉjarona Jerusalénjʉ ĩre ãmarã
wayijarã ĩna mʉcana.
46 Ʉdia rʉmʉ bero Jesure bʉjayijarã ĩna, Dios ya wijʉ ĩ ñaroca. Judio masa rotirise riasori
masa wato ĩre bʉjayijarã ĩna. Riasori masa ĩna bʉsirisere tʉocõri ĩnare seniĩayijʉ Jesús.
Ĩnajʉa cʉni seniĩayijarã ĩre.
47 Queno masigʉ̃ ñari, queno ĩ cʉdi masija ticõri, tʉo ʉcayijarã ĩna jeyaro.
48 Ito bajiroca ĩ jacʉsabatia ĩre ti bʉjacõri, tʉo ʉcayijarã, ito ĩ yija tʉocõri. Ito bajiri ĩ jaco
ado bajiro yiyijo ĩre:
—¿No yija gʉa waroca gʉare gotibicʉti, tujacati macʉ mʉ? Mʉ manija ticõri, bʉto tʉoĩa
oca jaicʉ yʉ, mʉ jacʉ cʉni, yiyijo ĩ jaco ĩre.
49 Iso ito bajiro yija tʉocõri, ado bajiro isore cʉdiyijʉ Jesús:
—¿No yija yʉre ãmacati mʉa? "Ĩ Jacʉ ya wijʉ ñaguĩji", ¿yi masibiticati mʉa? yi cʉdiyijʉ
Jesús, ĩ jacʉsabatiare.
50 Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩ bʉsirisere queno tʉo masibisijarã ĩ jacʉsabatia.
51 Ito ĩna yija bero ĩna rãca tʉdicoayijʉ ĩ ĩja, Nazaretjʉ. Nazaretjʉ tʉdi ejacõri ĩ
jacʉsabatia rotiro bajiroti cʉdisotiyijʉ ĩ. Ito yicõri iso macʉ Jerusalénjʉ ĩ yigorere tʉoĩa
ñasotiyijo Jesús jaco.
52 Ĩ tʉoĩarise rãcati bʉcʉa mʉja wayijʉ Jesús. Dios cʉni, masa cʉni ĩre ti mai rʉ̃cʉbʉoyijarã
ĩna ĩja.

3

Yucʉ manojʉ Juan idé guri masʉ ĩ ña ucure gaye
(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Jn 1.19-28)

1 Tiberio wame cʉtigʉ ʉjʉ ĩ sãjaja bero, quince rodori ĩ ña tujaroca Poncio Pilato wame
cʉtigʉ Judea sita ʉjʉ ñayijʉ ĩ. Gãji Galilea sita gagʉ ʉjʉ ñayijʉ Herodes wame cʉtigʉ. Ito
yicõri ĩ ocabaji Felipe wame cʉtigʉ jʉa sita ʉjʉ ñayijʉ. Iti ĩ sita rʉcorise wame cʉtiyijʉ
Iturea, ito yicõri Traconite. Ito bero gãji Lisanias wame cʉtigʉ Abilinia sita ʉjʉ ñayijʉ ĩ.
2 Masa ito bajiro sita ĩna rʉco ñaroca Anás ito yicõri Caifás wame cʉtirã, ĩna ñayijarã
paia ʉjarã. Ito bajiro ʉjarã ĩna ñaroca, Zacarías macʉ Juan wame cʉtigʉ yucʉ manojʉ ña
ucuyijʉ. Ito ĩ ñaroca oca goti rotiyijʉ Dios ĩre.
3 Ito bajiro Dios ĩ gotija tʉocõri, riaca Jordán wame cʉtirisa tʉjʉ Dios oca goti ucugʉ
wayijʉ Juan. Ado bajiro yi goti ucuyijʉ ĩ:
—Mʉa ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise mʉa ya ʉsijʉ tʉoĩa wasoaya ĩja. Ito bajiro mʉa
tʉoĩaja, mʉa ñeñaro yirise ãcabojagʉ yiguĩji Dios. Dios oca yʉ gotirise mʉa tʉorʉ̃nʉja, idé
gu roti masirãji mʉa, yiyijʉ Juan masare gotigʉ.
4 Sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ Isaías wame cʉtigʉ ĩ ucado bajiroti yiyijʉ Juan. "Ado bajiro
yigʉ yiguĩji", yirocʉ uca yuyijʉ Isaías, Juanre tʉoĩa yugʉ:
Sĩgʉ̃ yucʉ manojʉ ado bajiro yi sẽria gotigʉ yiguĩji: "Mʉa ya ʉsijʉ queno tʉoĩa ñaña mʉa,
mani Ʉjʉ ĩ ejaroto riojʉa, mʉa ya ʉsijʉ ĩ queno ña masitoni.
5 Mʉare ñeñaro tʉoĩare gaye ñaja itire jidicãña. Mʉa ñeñaro yirise iti rʉyaja, itire jidicãcõri,
quenarisejʉare tʉoĩaña. Mʉa tʉoĩarise rocati iti wisaja quenarisejʉare tʉoĩa ñaña.
Ito yicõri jeyaro mʉa ñeñaro tʉoĩarisere jidicãña.

6 Ito bajiro mʉa yija bero masare masorocʉ, Dios ĩ cõarʉre ti jedirã yirãji masa jeyaro”,
yigʉ yiguĩji sĩgʉ̃ yucʉ manojʉ, yi ucayijʉ Isaías, Juanre tʉoĩa yugʉ.
7 Jãjarã masa Juanre ĩna idé gu rotirã ejaja, ado bajiro yiyijʉ Juan ĩnare:
—Ãña rima iti juniro bajiro ñeñaro yirã ña mʉa. Ado bajiro tʉoĩaboja mʉa: “Dios ĩ waja seniri rʉmʉ iti ejaroca manire waja senibiquĩji Dios. Mani ñeñaro yirã ñabojarocati manire ti maicõri manire waja senibiquĩji ĩ”, yi tʉoĩaboja mʉa, yiyijʉ Juan masare.
8 ’Ñeñaro mʉa yirise jidicãcõri quenarise riti tʉoĩa ñaña mʉa. Ito bajiro riti yisotiba, “Quenarisejʉa tʉoĩarã ñama ĩja”, masa mʉare yi ti masitoni. Ado bajiro yi tʉoĩabesa mʉa. “Abraham ñayorʉ janerãbatia ña gʉama. Ito bajiri Dios ĩ beseana ña gʉa cʉni”, yi tʉoĩabesa mʉa. Ado bajiro bajia. Adi gʉ̃tana Abraham janerãbatia robo bajiro ĩ godo weo ãmoja, godo weo masiguĩji Dios, yiyijʉ Juan ĩnare.
9 Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Juan:
—Comeana yucʉre quẽarocʉ ñacãmi Dios. Ito bajiri yucʉ queno rica manigʉ̃re ti bʉjacõri quẽagʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri jeana soegʉ yiguĩji ĩ. Ado bajiro yireoni ña iti. Masa ĩna ñeñaro yirise waja senirocʉ ñacãmi Dios. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirisere jidicãbeja ticõri ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri jeame ʉ̃jʉrojʉ cõagʉ̃ yiguĩji Dios ĩnare, yiyijʉ Juan masare.
10 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, masajʉa ĩre ado bajiro seniĩayijarã:
—¿No bajiro gʉa yire ãmoati Dios? yi seniĩayijarã ĩna Juanre.
11 Ĩna ito bajiro yija cʉdiyijʉ Juan:
—No camisa jʉaro rʉcogʉ, gãji rʉcobicʉre coro ĩsija quena. Ito yicõri no bare rʉcogʉ, bojoro bʉjarãre ĩsija quena, yiyijʉ Juan ĩnare.
12 Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa cʉni, Juanre idé gu rotirã ejayijarã. Ĩre ado bajiro seniĩayijarã ĩna:
—Gʉare riasogʉ, ¿no bajiro gʉa yire ãmoati Dios? yi seniĩayijarã ĩna Juanre.
13 —Baʉ, ʉjarã mʉare niyeru ãmi rotirocõti ãmiña. Ito yicõri, ʉjarã ĩna rotiro rẽto bʉsaro ãmibesa, yiyijʉ Juan ĩnare.
14 Surara cʉni ado bajiro ĩre seniĩayijarã:
—¿No bajiro gʉa yire ãmoguĩjida Dios? yiyijarã ĩna Juanre. Ĩna ito yija:
—Baʉ, masare ĩna rʉcorise ẽmabesa. Ĩnare rʉocõri ĩna rʉcorisere jeyaro ẽmabesa. Ĩnare sẽoro yicõri ĩna rʉcorisere ẽmabesa. Ito yicõri, mʉa moare waja, ʉjarã mʉare ĩna waja yirocõti boca ãmiña. Mʉcana tʉdi ĩnare seni ʉyabesa, yiyijʉ Juan ĩnare.
15 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro tʉoĩa ʉsirioyijarã ĩna: “Cristo, ¿Dios ĩ cõarʉti ñati ãni?” yi tʉoĩayijarã ĩna.
16 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro yiyijʉ Juan ĩnare:
—Cristo meje ña yʉ. Idenati masare idé gua yʉama. Yʉ bero rẽtoro ñasagʉ ejagʉ yiguĩji. Yʉ rẽtoro ñasagʉ ĩ ñajare ĩre bajiro rẽtoro ñasagʉ meje ña yʉ. Ĩre mʉa tʉorʉ̃nʉjama Espíritu Santo mʉare queo sãgʉ̃ yiguĩji ĩja. Ito bajiro mʉare Espíritu Santo queo sãcõri queno mʉare mʉa tʉoĩaroti ejabʉagʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Juan ĩnare.
17 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijʉ Juan ĩnare:
—Yʉ bero ejagʉ trigo ajeri besegʉ bajiro yigʉ yiguĩji masare. Sĩgʉ̃ trigo otegʉ iti wirori coda batecõri ajeri riti seo masiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ codaja bero iti wirorire jamejʉ soeguĩji ĩ. Jedirime meje ñaroja itime jeame. Wirori ĩ soegori ajeriama ĩ cũrojʉ seo cũgʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiro yigʉ yiguĩji mani Ʉjʉ adojʉ ejagʉ. Trigo ajeri beseado bajiroti besegʉ yiguĩji manire, yi gotiyijʉ Juan masare.
18 Ito bajiro ĩ gotiro watoti Dios oca quenarise masare gotiyijʉ Juan, Diore ĩna cʉditoni.
19 Gajerea, Herodes ʉjʉre goti tudiyijʉ Juan. Ĩ ocabaji Felipe manojo Herodías wame cʉtigore Herodes ĩ manojo cʉtija, ito bajiro ĩre goti tudiyijʉ Juan. Gaje ĩ ñeñaro yirise masicõri ĩre goti tudiyijʉ Juan.

20 Ito bajiro ĩ bʉsija tʉobojagʉti ĩre tʉorũnʉbisijʉ Herodes. Ito yicõri bʉto bʉsa ñeñaro
yi ʉyagʉ Juanre tubia rotiyijʉ ĩ.

Jesure idé gure gaye
(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

21-22 Co rʉmʉ tubiara wijʉ ĩre ĩna tubiaroto riojʉa, jãjarã masare idé guyijʉ Juan. Ito
yicõri Jesure cʉni idé guyijʉ Juan. Ĩ idé guja bero Diore bʉsiyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ bʉsi
rũgõroca ũmacũjʉ macãrʉcũrojʉ janayijʉ. Ito yicõri bujare bajiro bajigʉna quedi sãja
wadicõri Jesús joe quedi jeayijʉ Espíritu Santo. Ito bajiro ĩ quedi jeaja bero ado bajiro
oca ruyuyijʉ ũmacũjʉ:
—Yʉ macʉ ña mʉ, yʉ maigũ. Mʉre bʉto wanʉa yʉ, yi bʉsiyijʉ Dios, Jesure bʉsigʉ.

Jesucristo rujearoto riojʉajʉ gãna
(Mt 1.1-17)

23 Sĩgũ masʉcõ gãji ye jʉa dʉjamocõ rodori tʉjagʉ, masare riasosʉoyijʉ Jesús. "José
macʉ ñami Jesús", yi tʉoĩayijarã masa. Iti riojʉa ado bajiro wame cʉtirã ñasʉoyijarã masa.
José jacʉ ñayijʉ Elí.
24 Elí jacʉ ñayijʉ Matat. Matat jacʉ ñayijʉ Leví. Leví jacʉ ñayijʉ Melqui. Melqui jacʉ
ñayijʉ Jana. Jana jacʉ ñayijʉ José.
25 José jacʉ ñayijʉ Matatías. Matatías jacʉ ñayijʉ Amós. Amós jacʉ ñayijʉ Nahúm. Nahúm
jacʉ ñayijʉ Esli. Esli jacʉ ñayijʉ Nagai.
26 Nagai jacʉ ñayijʉ Maat. Maat jacʉ ñayijʉ Matatías. Matatías jacʉ ñayijʉ Semei. Semei
jacʉ ñayijʉ Josec. Josec jacʉ ñayijʉ Judá.
27 Judá jacʉ ñayijʉ Joanán. Joanán jacʉ ñayijʉ Resa. Resa jacʉ ñayijʉ Zorobabel.
Zorobabel jacʉ ñayijʉ Salatiel. Salatiel jacʉ ñayijʉ Neri.
28 Neri jacʉ ñayijʉ Melqui. Melqui jacʉ ñayijʉ Adi. Adi jacʉ ñayijʉ Cosam. Cosam jacʉ
ñayijʉ Elmadam. Elmadam jacʉ ñayijʉ Er.
29 Er jacʉ ñayijʉ Josué. Josué jacʉ ñayijʉ Eliezer. Eliezer jacʉ ñayijʉ Jorim. Jorim jacʉ
ñayijʉ Matat.
30 Matat jacʉ ñayijʉ Leví. Leví jacʉ ñayijʉ Simeón. Simeón jacʉ ñayijʉ Judá. Judá jacʉ
ñayijʉ José. José jacʉ ñayijʉ Jonam. Jonam jacʉ ñayijʉ Eliaquim.
31 Eliaquim jacʉ ñayijʉ Melea. Melea jacʉ ñayijʉ Mena. Mena jacʉ ñayijʉ Matata. Matata
jacʉ ñayijʉ Natán.
32 Natán jacʉ ñayijʉ David. David jacʉ ñayijʉ Isaí. Isaí jacʉ ñayijʉ Obed. Obed jacʉ ñayijʉ
Booz. Booz jacʉ ñayijʉ Salmón. Salmón jacʉ ñayijʉ Naasón.
33 Naasón jacʉ ñayijʉ Aminadab. Aminadab jacʉ ñayijʉ Admin. Admin jacʉ ñayijʉ Arni.
Arni jacʉ ñayijʉ Esrom. Esrom jacʉ ñayijʉ Fares. Fares jacʉ ñayijʉ Judá.
34 Judá jacʉ ñayijʉ Jacob. Jacob jacʉ ñayijʉ Isaac. Isaac jacʉ ñayijʉ Abraham. Abraham
jacʉ ñayijʉ Taré. Taré jacʉ ñayijʉ Nacor.
35 Nacor jacʉ ñayijʉ Serug. Serug jacʉ ñayijʉ Ragau. Ragau jacʉ ñayijʉ Peleg. Peleg jacʉ
ñayijʉ Heber. Heber jacʉ ñayijʉ Sala.
36 Sala jacʉ ñayijʉ Cainán. Cainán jacʉ ñayijʉ Arfaxad. Arfaxad jacʉ ñayijʉ Sem. Sem
jacʉ ñayijʉ Noé. Noé jacʉ ñayijʉ Lamec.
37 Lamec jacʉ ñayijʉ Matusalén. Matusalén jacʉ ñayijʉ Enoc. Enoc jacʉ ñayijʉ Jared.
Jared jacʉ ñayijʉ Mahalaleel. Mahalaleel jacʉ ñayijʉ Cainán.
38 Cainán jacʉ ñayijʉ Enós. Enós jacʉ ñayijʉ Set. Set jacʉ ñayijʉ Adán. Adánti ñayijʉ ĩja
Dios rujeorʉ. Ito bajiri Dios macʉ ñayijʉ Adán.

4

Rũmʉ́a ʉjʉ Jesure ĩ ʉsirio codere gaye
(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

1 Jesús ĩ idé gu ecoja bero Espíritu Santo ĩ rãca bʉto ñayijʉ. Ito yicõri riaca Jordán wame cʉtirisa tʉ ĩ ñaroca, yucʉ manojʉ ĩre ãmi wayijʉ Espíritu Santo.
2 Yucʉ manojʉ ejacõri jʉ̃arã masacõ rʉmʉri ñayijʉ Jesús itojʉ. Itojʉ ĩ ñari rʉmʉri cõti, bare babicʉti ñayijʉ Jesús. Itocõ bero ñiocõyijʉ mʉcana. Ĩ ito bajiro ñiocõ ñaroca, ñeñaro ĩ yitoni ʉsirioro yi codeyijʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Jesure.
3 Ado bajiro rʉoyijʉ rʉ̃mʉ́ ĩre:
—Riti Dios Macʉ mʉ ñaja, adi gʉ̃tanati naju godo weogʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure.
4 Ito bajiro rʉ̃mʉ́ ĩre yibojarocati:
—Yibea. Dios oca tuti ado bajiro gotia: "Najuna riti meje catirã yirãji masa. Jeyaro Dios ocana sʉoriti queno wanʉ quena ñarã yirãji masa", yi gotia Dios oca tuti, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.
5 Ito bero cogʉ gʉ̃tagʉ̃ ũmaricʉ joejʉ ãmi wayijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure. Itojʉ ãmi ejacõri yoari mejeti adi macãrʉcʉ̃ro ñajediro ñari cʉtorire ĩo jeocõyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure.
6-7 Ado bajiro goti rʉoyijʉ rʉ̃mʉ́ itigʉ gʉ̃tagʉ̃ joejʉ ñacõri:
—Yʉre rʉ̃cʉbʉogʉ yʉ riojo rijomunigãna mʉ ñini rʉ̃jʉ̃ja adocõ mʉre ĩsicʉja yʉ. Adi macãrʉcʉ̃ro jeyaro ñarise, ito yicõri adi macãrʉcʉ̃ro ñarã masa ñarocõti mʉre ĩsicʉja yʉ. Ito yicõri adi macãrʉcʉ̃ro ñajediro ʉjʉ ñagʉ̃ yigʉja mʉ, yʉre mʉ rʉ̃cʉbʉoja, yiyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure rʉogʉ.
8 Ito bajiro ĩ gotibojarocati:
—Wasa Satanás mʉ, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re. Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Mani Ʊjʉ Diore riti rʉ̃cʉbʉocõri cʉdija quena", yi gotia Dios oca tuti, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.
9-11 Ĩ ito yibojaroca riti Jerusalénjʉ Jesure ãmi wayijʉ rʉ̃mʉ́ mʉcana. Ito ejacõri mʉcana Dios ya wi joejʉa ãmi mʉja wayijʉ rʉ̃mʉ́. Ito ĩre ãmi mʉja ejacõri ado bajiro yiyijʉ:
—Tʉoya Jesús. Ado bajiro gotia Dios oca tuti:
Ángel mesare mʉre code rotigʉ yiguĩji Dios. Mʉ quedi waja gʉ̃tagã joejʉ quedi jeacõri mʉ ya gʉbo jeabe yirona mʉre boca ãmirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.
Riti Dios Macʉ mʉ ñaja adojʉna bubu quedi wacʉ yigʉja mʉ, yi rʉoyijʉ rʉ̃mʉ́ Jesure.
12 Ito bajiro ĩ yibojarocati ado bajirojʉa yiyijʉ Jesús ĩre:
—Mʉ ito bajiro yirisere cʉdibicʉja yʉ. Gaje ado bajiro gotia Dios oca. Tite mʉ: " 'No bajiro Dios ĩ yija ticʉja yʉ', yirocʉ ĩre ʉsirio codebesa", yi gotia Dios oca tuti, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.
13 Ito ĩ yija bero ʉsirioro yire oca bʉjabisijʉ rʉ̃mʉ́ ĩja. Ito bajiri Jesure jabeto cʉnígoyijʉ rʉ̃mʉ́.

Galilea sitajʉ Jesús ĩ riasosʉore gaye
(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

14 Galilejʉ tʉdi wayijʉ Jesús mʉcana, yucʉ manojʉ ña ucugorʉ. Ito yicõri Espíritu Santo Jesús rãca ĩ ñajare bʉto ĩ tʉoĩa masirise ñayijʉ Jesure ĩja. Galilea ĩ tʉdi ejaroca masa jeyaro ĩ rẽtagorere bʉsiyijarã ĩna.
15 Ito bajiro wa ucu ĩ tʉdi ejaja bero judio masa ĩna minijuari wirijʉre riaso ucuyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ goti ucuja tʉocõri, "Queno gotiami ãni", yi rʉ̃cʉbʉoyijarã masa jeyaro.

Nazaretjʉ Jesús ĩ ware gaye
(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

16-17 Ito yicõri ĩ bʉcʉara cʉto Nazaret wame cʉtiri cʉtojʉ wayijʉ Jesús. Ito ejacõri judio masa ĩna tujacãri rʉmʉ ñaroca ĩna minijuari wirijʉ sãja ucuyijʉ Jesús, ĩ yisotiado bajiroti. Ito ĩ sãja ejaroca Isaías ĩ ucagora jũ ĩsiyijarã gãjerã ĩre, ĩ ti gotitoni. Iti jũ boca ãmicõri ĩ gotiroti ãmayijʉ Jesús. Ito bajiro ãmacõri bʉjayijʉ. Ado bajiro gotiyijʉ iti:
18 Espíritu Santo yʉ rãca ñami. Bojoro bʉjarãre oca quenarise yʉ gotitoni yʉre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ bojori bʉjarãre ĩna wanʉ quenaroca yʉ yitoni yʉre cũñi ĩ. Tubia ecoanare yʉ bucõatoni yʉre cũñi Espíritu Santo. Ñeñaro yirise jidicãjaro ĩna yirocʉ, yʉre cũñi Espíritu Santo. Ito bajiri cajea timenare cʉni mʉcana ĩna

tʉdi tiroca yirocʉre yʉre cũñi Espíritu Santo. Ito yicõri gãjerã ñeñaro yi ecoana ĩna jidicãroca yirocʉre yʉre cũñi Espíritu Santo.
19 Ito yicõri, “No ĩre tʉorũnʉgũre queno yirocʉ ñacãmi Dios”, yʉ yi gotitoni yʉre cũñi Espíritu Santo, yi gotia iti oca, yi gotiyijʉ Jesús ĩna minijuari wijʉ.
20 Ito bajiro goti tĩocõri papera tutire biayijʉ ĩ. Ito yicõri iti wi ejabʉari masʉre iti tutire jʉdacõayijʉ Jesús. Ito yicõri eja rũjũyijʉ. Ito bajiro ĩ yirise ticõri bʉto tiju wa rũjũcoayijarã ĩna.
21 Ito bajiro ĩna ti rujiroca mʉcana ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús:
—Jane mejejʉ Isaías ĩ yʉre uca yure, adi rʉmʉ mʉa tiro riojo rẽta yʉre, yiyijʉ Jesús ĩnare.
22 Ito bajiro Jesús oca quenarise ĩ gotija tʉocõri, tʉo ʉcayijarã ĩna. Ito yicõri masa jeyaro quenarise oca ĩre bʉsiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri seniĩayijarã ĩna:
—¿José macʉ meje ñati ãni? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.
23 Ito bajiro ĩna yija tʉo masicõri ado bajiro yi cʉdiyijʉ Jesús:
—Masa oca gotire robo bajiro yʉre yirã yirãji mʉa: “Sĩgũ ʉco masʉ ĩ ñaja, ĩmasiti yisio masiguĩji”, yirã yirãji mʉa yʉre. Ito yicõri gaje ado bajiro yʉre yirã yirãji mʉa: “ ‘Capernaumjʉ tiyamani ĩoyijʉ Jesús’, yire oca tʉocʉ gʉa. Ito bajiri ado mʉ cʉtojʉ cʉni ito bajiroti mʉ ĩore ti ãmoa gʉa”, yʉre yirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
24 Ito bajiro yicõri ado bajirojʉa yiyijʉ mʉcana:
—Riti mʉare gotia yʉ. Sĩgũ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ cʉtoti ĩ gotija ĩ ñarã ĩre queno tʉorũnʉmenaji ĩna. Ito bajiri adi cʉto gagʉ yʉ ñajare yʉre queno tʉorũnʉmenaji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
25-26 Jane mejejʉ gãna Diore ĩna tʉorũnʉbitiado bajiroti queno tʉorũnʉbea mʉa cʉni. Tite. Sĩgũ Elías wame cʉtigʉ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ñaroca ʉdia rodo gaje rodo gʉdarecocõ ide quedibisijʉ. Ito bajiri iti cʉtorijʉ bare mañijʉ. Ito bajicõri bʉto ñiojogayijarã masa. Ito bajiro iti baji ñaroca Israel sitajʉ manʉjʉ godagoana romia jãjarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ĩna tʉorũnʉbitire waja, ĩnare ejabʉatoni wa rotibisijʉ Dios Elíasre. Ado bajirojʉa yiyijʉ Dios. Sidón wame cʉtiri cʉto tʉ Sarepta gago ĩre tʉorũnʉgõre ejabʉatoni wa rotiyijʉ Dios Elíasre, yiyijʉ Jesús.
27 Ito bero Eliseo wame cʉtigʉ Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ñaroca Israel sita gãna jãjarã cami jogarã ñayijarã. Ito bajibojarocati Diore masa ĩna tʉorũnʉbitire waja, ĩnare yisio rotibisijʉ Dios Eliseore. Ado bajirojʉa yiyijʉ Dios. Sĩgũ Siria sita gagʉ Naamán wame cʉtigʉre, yisio rotiyijʉ Dios, Eliseore, yi gotiyijʉ Jesús iti wi minijua ñarãre.
28 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, iti wi minijua ñarã bʉto junisiniyijarã ĩna.
29 Tʉria gʉdareco ñayijʉ iti cʉto. Ito bajiro ĩre junisinicõri tʉria joejʉ Jesure ãmi wayijarã ĩna. Ito ejacõri ĩre tumicã queorona yibojayijarã ĩna.
30 Ito yibojaroca riti ĩna wato ñabojagʉti wa godacoayijʉ ĩ.

Rũmʉ́ sãñagũre rũmʉ́re Jesús ĩ bucõare gaye (Mr 1.21-28)

31 Ito bajiro ĩnare rudigocõri Capernaumjʉ wayijʉ Jesús. Galilea sitajʉ ñayijʉ Capernaum wame cʉtiri cʉto. Itojʉ ejacõri tujacãra rʉmʉ ñaroca masa ĩna minijuari wijʉ sãjayijʉ Jesús. Ito sãjacõri masare riasoyijʉ ĩ.
32 Dios cũrʉ ñari, queno masare riaso masiyijʉ Jesús. Ito bajiri ĩ bʉsija tʉocõri, tʉo ʉcayijarã masa.
33 Ito bajiro ĩ bʉsi ñaroca, iti wijʉ sĩgũ ĩ ya ʉsijʉ rũmʉ́ sãja ecorʉ ñayijʉ. Ado bajiro Jesure sẽoro sẽria bʉsiyijʉ ĩ:
34 —Wasa, Jesús Nazaret gagʉ mʉ. ¿No yija gʉare ʉsirioro yati mʉ? Gʉare ruyuriorocʉ eja mʉ, yiyijʉ rũmʉ́ sãja ecorʉ Jesure. Mʉre ti masia yʉ. Dios Macʉ quenagũguti ñacõa mʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
35 Ito ĩ yija ado bajiro yi tudiyijʉ Jesús ĩre:

—Bʉsibesa ĩja, yiyijʉ Jesús ĩre. Ito yicõri, Ãni ya ʉsijʉ sãñagʉ̃, budiya mʉ, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́re.
Ito bajiro ĩ yirocati, masa jãjarã tiro riojo ĩre tumicãcũ, budicoayijʉ rʉ̃mʉ́ ĩja. Ĩ ito bajiro budigoja bero queno cati quenagʉ̃ tujayijʉ masʉ ĩja.
36 Jesús ĩ ito bajiro rʉ̃mʉ́re ĩ budi rotija ticõri, mano ti ʉcayijarã ito ñarã. Iti ticõri ĩnamasiti gãmeri bʉsiyijarã ĩna ĩja:
—¿Ñe gaye ñarojada ĩ ito bajiro bʉsija? Bʉto ĩ tʉo masirisena rʉ̃mʉ́re budi rotiami ãni. Rʉ̃mʉ́are ĩ budi rotija cojisiti budicoama, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.
37 Ito bajiro Jesús ĩ yirere tʉocõri iti cʉto tʉ ñarã ĩna ñarocõti itire gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Pedro mañicõre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)

38 Jesús judio masa ĩna minijuari wijʉ ñarʉ budi wayijʉ ĩ. Ito yicõri Simón Pedro wame cʉtigʉ ya wijʉ wayijʉ. Ĩ ya wi sãja ejacõri Simón mañicõ rujʉ yarise iso cõja tiyijʉ Jesús. Iso ito bajija ticõri, ito gãna isore yisioroti ãmorã josayijarã Jesure.
39 Iso tʉjʉ eja rʉ̃gʉ̃cõri rujʉ yarise rẽta rotiyijʉ Jesús. Ito ĩ yirocati rujʉ yarise rẽtacoayijʉ isore ĩja. Ito bajiro iti rẽtarocati masare eca bocasʉoyijo iso.

Jãjarã ñarise cʉtirãre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)

40 Ito bajiro ĩ rẽtaja tʉocõri, ũmacañi ĩ quedi sãgʉ̃ wagʉ yiroca cõrãre ãmi minijuayijarã ĩna Jesús tʉjʉ ĩnare ĩ yisiotoni. Ricati riti cõrã ñayijarã ĩna. Ĩna ito bajija ticõri, ĩ ya ãmona moa jeoyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yirocati rẽtacoayijʉ.
41 Ito yicõri jãjarã rʉ̃mʉ́a sãja ecoanare cʉni rʉ̃mʉ́are budi rotiyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yirocati budirãti awasãyijarã rʉ̃mʉ́a ĩja.
—Dios Macʉguti ña mʉ, yi awasãyijarã rʉ̃mʉ́a, budi warã. “Cristo Dios ĩ cõarʉ ñami”, ĩna yija ti masicõri, “Bʉsibesa”, yi tudiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́are.

Minijuara wijʉ Jesús ĩ riasore gaye
(Mr 1.35-39)

42 Gaje rʉmʉ busuri cʉto tʉnima sõjʉajʉ wayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ wagoja bero ĩre ãmayijarã masa ĩja. Ito bajiro ĩre ãmarã riti ĩ ñarojʉ ĩre bʉjacõyijarã ĩna. Ĩre bʉjacõri gaje cʉtojʉ ĩre wa rotibitibojayijarã ĩna.
43 Ito bajiro ĩna wa rotibitibojarocati ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Gaje cʉtori gãnare cʉni, “Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca goti ucurʉja yʉre. Ito bajiro yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.
44 Ito ĩ yija bero Galilea sitajʉ judio masa ĩna minijuari wirijʉ Dios oca goti ucuyijʉ Jesús ĩja.

5

Wai jãjarã ĩna sĩaroca Jesús ĩ yire gaye
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)

1 Co rʉmʉ Genesaret wame cʉtirita tʉnima Jesús ĩ ñaroca jãjarã masa ejayijarã. Dios oca ĩ gotija bʉto tʉo ãmocõri ĩ tʉjʉ ejayijarã ĩna. Jãjarã ñacõri bʉto bidiro ñayijarã. Ito bajiri rʉ̃gõrajʉ mañijʉ Jesure.
2 Ito bajiro ĩre rʉ̃gõrajʉ maniroca itajura tʉnima jʉaga cuma iti jayaja tiyijʉ Jesús. Iti cuma ʉjarã wai jori masa ñayijarã. Ito tʉ ĩna ya yori yucʉri coerã yiyijarã ĩna.
3 Iti cuma jayaja ticõri, itiga cumajʉ sãjayijʉ Jesús. Ito yicõri ñuro rotiyijʉ Jesús itiga cumare. Itiga cuma Simón yaga ñayijʉ. Iti cumajʉ rujicõri masare Dios oca riasoyijʉ Jesús.
4 Riaso tĩocõri ado bajiro gotiyijʉ Jesús Simónre:

—Ʊcarojн wija wato mani. Itojн mнa ya yori yucнrina wai ñuma mнa, yiyijн Jesús Simónre.
5 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн ĩ:
—Gнare riasogн, ñamiasaro wai jobojabн gнa, sĩabijн. Ito bajibojarocati mн rotiro bajiroti, yorigн ñucнja yн, yiyijн Simón Jesure.
6 Ito yicõri ĩna yorigн ñuroca, jãjarã wai sãjayijarã ĩja. Ito bajiri ĩna ya yorigн cudusнoyijн ĩja.
7 Ito bajiro ĩna wai ñaja ticõri, gaje cuma ĩna baba mesa ñari cumare ãmo bнye ñucayijarã, ĩna ejabнatoni. Ito bajiro ĩna jija ticõri, ejayijarã ĩna. Ito ejacõri jãjarã wai bнjayijarã ĩna. Iti cuma jнa cumari cнrisere dajocõyijarã. Jabeto rнyabojayijн iti rujaroto.
8 Ito bajiro wai jãjarã bнjacõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyijн Simón Pedro. Ito yicõri ado bajiro yiyijн:
—Yн Ʊjн bнto ñeñaro yi jaigн ña yн. Queno yigн ña mнáma. Ito bajiri yн tн mн ñaja quenbetoja, yiyijн Simón Jesure.
9 Simón ito yicõri ĩ rãca gãna cнni wai jãjarã ĩna ñaja ticõri, ti нcayijarã ĩna.
10 Gaje cuma ñarã cнni ti нcacoayijarã ĩna. Ĩna ñayijarã Zebedeo rĩa. Santiago, Juan wame cнtirã ñayijarã ĩna. Ĩna ti нcaja ticõri, Simónre ado bajiro yiyijн Jesús:
—Güibesa. Wai joreti ña mнa ya moare. Ito bajibojarocati jane gaje mнare moare cũa yн. Masa Diore ĩna masitoni oca riaso ucuri masa mнare cũa yн adocãta, yiyijн Jesús, Simón mesare.
11 Ito ĩ yija bero tнnimajн jãja wayijarã mнcana. Ito yicõri jeyaro ĩna moabojarisere jidicãcõri Jesús rãca wayijarã ĩna ĩja.

Rujн cami jogagнre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)

12 Co rнmн Jesús gaje cнto ĩ ña ucuroca sĩgũ ĩ ya rujн cami jogagн ñayijн. Jesure ti bнjacõri ĩ riojo ñini rũjũcõri ĩre josayijн:
—Yн Ʊjн, yнre mн yisio ãmoja, yisiogнja mн, yiyijн cami jogagн Jesure.
13 Ito ĩ yija tнocõri, ĩ ya ãmona moa jeoyijн Jesús ĩre. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩre:
—Ãmoa yн. Mнre yisioa yн, yiyijн Jesús.
Ito ĩ yirocati ĩ ya cami yaticoayijн ĩja.
14 Ito bajiro ĩre yisiocõri, gãjerãre goti bato rotibisijн Jesús. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩre:
—Riojoti pai tнjн wasa mн. Ĩ tнjн ejacõri mн ya rujн cami yatirise gaye ĩoma. Ito yicõri Moisés ñayorн ĩ rotiado bajiroti Diore waibнcн soe ĩsi rotiba. Ito mн yija ticõri, "Ĩ ya cami yati jedicoajн ĩja", yi masirã yirãji masa mнre, yiyijн Jesús ĩre.
15 Ito bajiro, "Goti batobeja", ĩ yibojarocati cojisiti oca tĩjacoayijн cami jogagнre Jesús ĩ yisiore gaye. Ito bajija tнocõri, jãjarã Jesús tнjн minijuayijarã, ĩ bнsija tнo ãmorã. Ito yicõri ĩna cõrisere yisio roti ãmorã ejayijarã ĩna.
16 Masa jãjarã ĩna ñajare coji meje masa manojн ĩ Jacн Diore bнsirocн wayijн Jesús.

Rudurнre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)

17 Co rнmн Jesús ĩ riasoroca fariseo gaye tнoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cнni tнo rujiyijarã ĩna. Ado bajiro wame cнtiri cнtori wadiana ñayijarã ĩna. Galilea sita gãna, Judea sita gãna ito yicõri Jerusalén wame cнtiri cнto gãna wadiana ñayijarã ĩna. Masa tiro riojo cõrãre Jesús ĩ yisiotoni ĩ masirise jidicãyijн Dios.
18 Ito bajiro ĩ yi ñaroca jнariarã ũmнa rudurнre ãmi ejayijarã ĩna, ĩ ya camana. Ito ejacõri Jesús tнjн sãja wacõri ĩre cũ ãmobojayijarã ĩna.

19 Ito bajibojarocati masa jãjarã ĩna ñajare no bajiro sãja masia mañijʉ ĩnare. Ito bajija
ticõri, wi tutu joejʉ rudurʉre ãmi mʉja wayijarã ĩna. Ãmi mʉja ejacõri Jesús rʉ̃gõro weca
soje cudayijarã ĩna. Ito yicõri rudurʉre ĩ ya camana jidi rujioyijarã ĩna Jesús tʉ.
20 Ito bajiro ĩna yija ticõri, ado bajiro tʉoĩayijʉ Jesús: "Yʉre tʉorʉ̃nʉsacõama ĩna", yi
tʉoĩayijʉ Jesús. Ito bajiro tʉoĩacõri:
—Mʉ ñeñaro yirisere ãcabojocõa yʉ, yiyijʉ Jesús rudurʉre.
21 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa
cʉni ado bajiro tʉoĩayijarã ĩna: "Ãni ito bajiro ĩ bʉsija, Diore ñeñaro yigʉ yami ĩ. Dios meje
ñami ĩ. Dios sĩgʉ̃ti ñami masa ĩna ñeñaro yirisere ãcaboja masigʉ̃", yi tʉoĩayijarã ĩna.
22 Ito bajiro ĩna tʉoĩarisere ĩmasiti tʉoĩa masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—¿No yija ito bajiro tʉoĩati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.
23 Mʉa tija, ¿No bajiro rudurʉre yʉ yija quenati? Ito yicõri, ¿disejʉa ñati josasabiti mʉa
tija? "Mʉ ñeñaro yirisere coecoajʉ", ¿yʉ yija quena ñarojada? "Wʉmʉña, wasa", ¿yʉ yija
quena ñarojada, mʉa tʉoĩaja? ¿Disejʉa ñati josasabiti, mʉa tija?
24 Masa Rĩjorʉ, Dios ĩ cõarʉ ña yʉ. Ito bajiri, "Masa ĩna ñeñaro yirise coe masiami Jesús",
mʉa yi masitoni mʉa tiro riojo ãnire yisiogʉ ya yʉ, yiyijʉ ĩ ĩnare.
Ito yicõri rudurʉjʉare ado bajiro yiyijʉ:
—Wʉmʉña, ya yʉ mʉre. Mʉ ya cama ãmiña, ito yicõri mʉ ya wijʉ tʉdi wasa, yiyijʉ Jesús
rudurʉre.
25 Ito bajiro ĩ yirocati masa jãjarã ĩna tiro riojo wʉmʉyijʉ rudurʉ. Ito yi, ĩ ya cama ãmi,
budi wayijʉ ĩ. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉo bʉsi wayijʉ ĩ, ĩ ya wijʉ tʉdi wacʉ.
26 Ito ĩ yija ticõri, ti ʉcayijarã masa. Ito bajiri Diore rʉ̃cʉbʉo bʉsiyijarã ĩna. Güire rãca
ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Adi rʉmʉ tiyamani tia mani, yiyijarã ĩna.

Levíre Jesús ĩ jire gaye
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)

27 Ito bajiro masare ĩ yi ĩo ñaja bero budiyijʉ Jesús mʉcana. Ito bajiro budi wacõri
ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masʉre tiyijʉ Jesús. Ĩ ñayijʉ Leví wame cʉtigʉ. Waja ĩ seni
ñarijʉ rujiyijʉ ĩ. Ĩre ti bʉjacõri:
—Yʉ rãca waya, yiyijʉ Jesús ĩre.
28 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ moabojarisere jidicãyijʉ Leví, Jesús rãca wa ãmogʉ̃.
29 Ito bero ĩ rãca wa, Leví ya wi ejayijarã ĩna. Itojʉ ejacõri Jesure basa jeo bʉarocʉ basa
meniyijʉ Leví. Ito bajiro ĩna basa meni ñaroca jãjarã ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa
ñayijarã ĩna. Ito yicõri gãjerã cʉni, jãjarã ĩna rãca ba rujiyijarã ĩna.
30 Ito bajiro ĩna ba rujija ticõri, judio masa rotirise riasori masa ito yicõri fariseo gaye
tʉoĩarã cʉni, Jesús rãca riasotirãre ado bajiro busituyijarã:
—¿No yija ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca, ito yicõri ñeñaro yi jairã rãca baba cʉti
bati mʉa? yi bʉsituyijarã ĩna Jesús rãca riasotirãre.
31 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Ado bajirojʉa bajia. Queno cati quenarã, cõmena ʉco yiri masʉre jimenaji. Ito yicõri
bʉto cõrãjʉa ʉco yiri masʉre jirãji.
32 Queno yirãre yiari meje wadibʉ yʉ. Ñeñaro yi jairãjʉare yiari wadibʉ yʉ. Ito yicõri
quenarise ĩna tʉoĩa wasoatoni wadibʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Bamenati Diore rʉ̃cʉbʉore gaye
(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

33 Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna Jesure:
—Juan rãca riasotirã coji meje bamena riti Diore rʉ̃cʉbʉorã ĩre senisotiama ĩna. Ito
bajiroti bajiama fariseo gaye tʉoĩarã rãca riasotirã cʉni. Mʉ rãca riasotirãma ĩnare bajiro

yibeama ĩna. Bʉcʉrã rotire queno cʉdibeama ĩna. Ito yicõri, “Diore bʉsiana”, yirona bare jidicãbeama ĩna, yi tudiyijarã ĩna Jesure.

34 Ĩna ito yija tʉocõri, ĩnare ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Sĩgʉ̃, ĩ ãmo siari rʉmʉ ĩ baba mesa ĩ rãca ĩna wanʉ baroca, “Babesa”, yi masimenaji gãjerã.

35 Ito bajibojarocati co rʉmʉ gãjerã ĩre ñiagoja ticõri, bojori bʉjarã yirãji ĩ baba mesa. Ito bajiri ĩre tʉoĩarã bamenaji ĩna, yiyijʉ Jesús masare.

36 Ito yicõri gaje ado bajiro goti masiore ocana ĩnare gotiyijʉ Jesús:

—Sĩgõ saya bʉcʉro sere wõroco mamarore tabecõji. Ito bajiro mamaro tagoja mamaro cʉni ñeñacoaroja. Ito yicõri bʉcʉrore mamaro iso sere wõbojaja bʉcʉro bajiro corocõ ejabetoja.

37 Ʉyé ide mani menija mama bajujʉ jiosãrã yirãji mani. Bʉcʉ baju mani jiosãjama, ñigãcoaro yiroja. Ito yicõri iti baju cʉni goda, ʉyé ide cʉni goda bajiro yiroja.

38 Ito bajiri ʉyé ide menicõri mama bajuri jiosãrã yirãji mani. Ito yicõri iti baju cʉni, ʉyé ide cʉni godabetoja.

39 Mani ʉyé ide bʉcʉ idiĩacõri mame idi ãmomenaji mani. “Bʉcʉjʉa queno sʉti quena”, yicõri mamere idi ãmomenaji mani. Ito bajiroti bajia mame oca yʉ riasoja cʉni. Bʉcʉrã oca tʉorʉ̃nʉrã ñacõri mame oca yʉ riasoja tʉo ãmobea mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

6

Jesús rãca riasotirã trigo ajeri beja ãmicõri ĩna bare gaye
(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

1 Co rʉmʉ tujacãra rʉmʉ ñaroca, ĩ rãca riasotirã rãca trigo wesejʉ eja wayijʉ Jesús. Itojʉ ejacõri itire beja ãmiyijarã ĩ rãca riasotirã. Ito yicõri wirorire sĩguẽ bategocõri bayijarã ĩna.

2 Ito bajiro ĩna baja tiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã coriarã. Ito bajiro ĩna baja ticõri, ĩnare seniĩayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:

—¿No yija tujacãra rʉmʉ ñabojarocati moati mʉa? Tujacãra rʉmʉ moare ma, yiyijarã ĩna.

3 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Co rʉmʉ David ñayorʉ ĩ baba mesa rãca ñiojogacõri ĩna yigore, ¿Dios oca tutijʉ tibiticati mʉa?

4 Ado bajiro yiyijʉ David ñayorʉ. Dios ya wijʉ sãjacõri, Diore paia naju ĩna cũ ĩsirere ãmicõri bayijʉ David. Ito yicõri ĩ baba mesare cʉni ecayijʉ ĩ. Paia riti ĩna baroti ñabojayijʉ iti naju. Ito bajibojarocati bʉto ñiojogacõri bayijʉ David ĩ baba mesa rãca. Itire ĩna baja tibojagʉti, “Ñeñaro yama ĩna”, yibisijʉ Dios ĩnare, yiyijʉ Jesús ĩnare.

5 Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Masa Rĩjorʉ, Dios ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito bajiri tujacãra rʉmʉ gaye yʉ rotiroti cʉni cũquĩ Dios yʉre, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

Ãmo digarʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

6 Gaje tujacãra rʉmʉ ñaroca judio masa ĩna minijuari wijʉ sãjayijʉ Jesús. Ito yicõri ĩnare riasoyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca sĩgʉ̃ ĩ ya ãmo riojocadʉja digarʉ ñayijʉ.

7 Ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni ti rujiyijarã ĩna. Jesure ticõri ado bajiro tʉoĩa rujiyijarã ĩna: “Jane tujacãra rʉmʉ ñabojarocati, ¿ãni ãmo digarʉre yisiogʉ yiguĩjida Jesús?” yi ti rujiyijarã ĩna. “Ito bajiro ĩ yija, ‘Seti ña ĩre. Ñeñaro yami’, yirã yirãji mani”, yi tʉoĩa rujiyijarã ĩna.

8 Ito bajiro ĩnamasi ĩna tʉoĩabojarocati tʉoĩa masicõyijʉ Jesús, ĩ masirisena. Ito yicõri ãmo digarʉre ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Wʉmʉña, waya ado yʉ tʉjʉ, yiyijʉ Jesús ãmo digarʉre.

Ĩ ito yija ãmo digarʉ Jesús tʉjʉ wacõri eja rũgũyijʉ.
9 Ito bajiro ĩ eja rũgũroca ado bajiro yiyijʉ Jesús, ito ñarãre:
—Mʉare seniĩagũ ya yʉ. ¿No bajiro manire cũyijari Dios tujacãra rʉmʉ mani yiroti? ¿Quenarise, ñeñarise ito yicõri cõrãre mani yisioroti, gaje mani yisiobeja, disejʉa quenati? yiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Ito bajiro bʉsi tĩogũ iti wi ñarãre ti jeocõyijʉ Jesús. Ito yicõri ãmo digarʉre ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Mʉ ya ãmo ñu joya, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito bajiro Jesús ĩ yirocati, ĩ ya ãmo ñu joyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ ya ãmo quenacoayijʉ ĩja.
11 Ito bajiro ĩ yija ticõri, fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni bʉto ti junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã: "¿No bajiro yirʉjati mani Jesure?" yiyijarã ĩna.

Jʉa gʉbojeno apóstol mesare Jesús ĩ besere gaye
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)

12 Iti rʉmʉriti tʉria joejʉ maja wayijʉ Jesús, Diore bʉsirocʉ. Itojʉ ñacõri ñamiasaro Diore bʉsisotiyijʉ Jesús.
13 Ito yicõri ũmacañi joejea mʉja wadiroca ĩ rãca riasotirãre jiyijʉ Jesús. Ito yicõri ĩna ejaroca jʉa gʉbojeno ñarã ũmʉare beseyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩnare cũyijʉ Jesús.
14 Ado bajiro wame cʉtirã ñayijarã ĩna: Sĩgũ ñayijʉ jʉa wame, wame cʉtigʉ, Simón Pedro. Ĩ ocabaji ñayijʉ Andrés wame cʉtigʉ. Ito yicõri gãjerã ñayijarã Santiago, Juan, Felipe, Bartolomé,
15 Mateo, Tomás, Alfeo macʉ Santiago gãji ñayijʉ Simón celote gaye tʉoĩagorʉ.
16 Ito yicõri Santiago macʉ ñayijʉ Judas wame cʉtigʉ. Gãji Judas Iscariote wame cʉtigʉ ñayijʉ. Ĩ ñayijʉ Jesure gãjerã ĩna ñiatoni gotirocʉ. Ito bajiro wame cʉtirã ñayijarã ĩna, Jesús ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩ cũana.

Jãjarã masare Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 4.23-25)

17 Ito bajiro ĩnare bese tĩocõri ĩna rãca roja wayijʉ Jesús. Roja wa, tʉria jʉdojʉ tujayijarã ĩna. Itojʉ jãjarã ñayijarã Judea sita gãna, Jerusalén gãna, ito yicõri itajura tʉ ñari cʉtori Tiro, Sidón wame cʉtiri cʉtori gãna cʉni ñayijarã. Iti cʉtori gãna ejayijarã Jesure tʉo ãmorã. Ito yicõri jãjarã cõrã yisio roti ãmorã ejayijarã ĩna.
18 Rũmʉ́a sãja ecoanare cʉni rũmʉ́are budi rotiyijʉ Jesús, ito bajiro ĩna ejaja ticõri.
19 Cõrãre cʉni ĩ masirisena rẽtoyijʉ Jesús. Ito bajiro masare ĩ rẽtoja ticõri, masa jeyaro ĩre moaĩa ãmoyijarã, ĩna cõrise rẽtatoni.

Mani wanʉ quenaroca yiroti gaye
(Mt 5.1-12)

20 Ito ĩna yi ñaroca, ĩ rãca riasotirãre bʉsi ãmogũ ĩnare tiyijʉ Jesús:
—Adocãta bojoro bʉjarã ña mʉa maji. Bojoro bʉjarã ñabojarãti, ija Dios ĩ rotirojʉ ejacõri, ĩ rʉcorise bʉjarã yirãji mʉa. Ito yicõri wanʉ quenarã yirãji mʉa.
21 'Adocãta ñiojogarã ña mʉa maji. Ñiojogarã ñabojarãti ija queno yaji quenaro wanʉ ñarã yirãji mʉa.
'Adocãta bojori bʉja, oti ñarã ya mʉa. Ito bajibojarocati ija queno wanʉcõri aja quenarã ñarã yirãji mʉa.
22 'Yʉ Masa Rĩjorʉre, mʉa queno cʉdija ticõri, gãjerã mʉare ti tudirã yirãji ĩna. Ito yicõri mʉare cõa ãmorã yirãji ĩna. "Ñeñaro yirã ñama", yirã yirãji mʉare bʉsiturã. Ito bajiro mʉare ĩna bʉsitubojarocati, ija wanʉ quenarã yirãji mʉa.

23 Jane mejejн cнni ĩna ñicнsabatiajн cнni ito bajiroti Diore goti ĩsiri masare ñeñaro
yiyijarã ĩna. Ito bajiro mнare ĩna ñeñaro yibojarocati queno wanн quenaña mнa. Ija
ũmacũjн ejacõri Dios tнjн quenarise bнjarã yirãji mнa. Ĩre tнorũnн jidicãbitiana mнa ñajare,
ito bajiro yigн yiguĩji Dios mнare.
24 'Mнa gajeoni jairã, ado mнa ñajama queno wanн quena ñaboja mнa. Diore
tнorũnнmena ñari ija bojoro bнjarã yirãji mнa.
25 'Mнa queno yaji quenarã, ñaja wanн quenare rãca ñaboja mнa. Diore tнorũnнmena
ñari ija ñiojogarã yirãji mнa.
'Mнa ajare jairã, adocãta mнa ajaja queno wanн quenaboja mнa. Diore tнorũnнmena
ñari ija bнto tнoĩa bojori bнjacõri, otirã yirãji mнa.
26 'Adocãta "Queno yirã ña mнa", yi masa mнare ĩna rũcнbнoja tнocõri, queno wanн
quenaboja mнa. Ito bajiroti jane mejejн cнni rнore oca riasori masare queno rũcнbнo
bнsibojayijarã ĩna. Diore tнorũnнmena ñari ija bнto tнoĩa bojori bнjarã yirãji mнa, yiyijн
Jesús ĩnare.

Mani wajanare cнni ti maija quena, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 Ito yicõri mнcana ĩnare bнsi remoyijн Jesús:
—Mнa yнre tнorũnнrãreama, ado bajiro gotia yн: Mнa wajanare queno ti maiña. Ito
yicõri mнare ti tudirãre queno yiya.
28 Mнare bнsiturãre cнni, quenaro bнsiya mнa. Ito yicõri mнare ñeñaro yirãre yiari
Diore seni ĩsisotiya.
29 Sĩgũ riojocadнja wayugajн ĩ jaja, mнcana gaje dнja ĩ ja ãmoja rẽobeja. Ito yicõri gãji
camisa jнaro mнa sãñaroca, joegadore ĩ ruaja, ito roca gadore ĩ rua ãmoja, cнni rẽobeja. Ĩ
seniro rẽto bнsaro ĩsija quena.
30 Ito yicõri no mнa rнcorise ĩna senija, ĩna seniro bajiroti ĩsima. Ito yicõri sĩgũ mнa
rнcorise ĩ ẽmaja, "Itire jнdacõaña", yi josabeja.
31 Gãjerã mнare queno yire mнa ãmoja, ito bajiroti ĩnare queno yiba mнa cнni.
32 'Manire mairãre riti mani maija, mani rãca queno wanнbiquĩji Dios. Ñeñaro yirã
cнni ito bajiroti ĩnare mairãre mairãji. Manire maimena ñabojarocati maniama ĩnare maija
quena.
33 Manire queno yirãre riti mani queno yija, mani rãca queno wanнbiquĩji Dios.
Ñeñaro yirã cнni ito bajiroti ĩnare queno yirãre queno yirã yirãji. Manire queno yimena
ñabojarocati maniama ĩnare queno yija quena.
34 Gãjire wasoagн, "Ija mнcana jai bнsaro bнjagн yigнja yн", mani yi tнoĩaja, mani rãca
queno wanнbiquĩji Dios. Ñeñaro yirã cнni ito bajiro tнoĩacõri wasoarã yirãji. Manire
wasoamena ñabojarocati maniama ĩnare wasoaja quena.
35 Ito bajibojarocati mнama, mнa wajanare mairнja. Ito yicõri ĩnare queno yiya. Ito
yicõri gãjire wasoagн, "Ija jai bнsaro bнjagн yigнja yн", yi tнoĩabicнti wasoaja quena. Ito
bajiro mнa queno yija, Dios tнjн mнa ejaroca mнare queno waja yigн yiguĩji. Ito bajiro
mнa queno yirã ñaja, Dios rĩa ña mнa. Dios cнni masa jeyarore queno yigн ñami. "Queno
ya mн", yimenare cнni, ñeñaro yi jairãre cнni queno yigн ñami Dios.
36 Mani Jacн masare ĩ ti mairo bajiroti mнa cнni masare ti maija quena, yiyijн Jesús ĩ
rãca riasotirãre.

Gãjerãre seti yibesa, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.1-5)

37 Gaje ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare:
—Gãjerãre, "Ĩna ñama ñeñarise yi jairã", mнa yibeja mнare cнni, "Ĩna ñama ñeñarise yi
jairã", yibiquĩji Dios mнare. Ito yicõri gãjerãre, "Ĩnare seti ña. Ito bajiri ĩnare ruyuriogн

yiguĩji Dios”, mʉa yibeja mʉare cʉni, “Ĩnare seti ña. Ĩnare ruyuriocʉja yʉ”, yibiquĩji Dios mʉare. Gãjerã ñeñaro yirise mʉa ãcabojoja, mʉa ñeñaro yirisere cʉni ãcabojogʉ yiguĩji Dios.
38 Gãjerãre mʉa ĩsija, mʉare cʉni queno ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Gãjerãre mʉa ĩsiro bajiroti, mʉare cʉni ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjerãre mʉa ĩsiro bajiroti rẽto bʉsaro mʉa boca ãmi masirocõ ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.
39 Ito yicõri ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús:
—¿Sĩgʉ̃ cajea macʉre ito yicõri gãji cajea macʉ mʉcana, cajea macʉre tʉ̃a wa masiguĩjida? Meje, ito bajirojʉa meje bajia. Cajea tibicʉ ñari ĩre tʉ̃a wabojagʉ rãcati gojejʉ quedi sãjacõarãji ĩna. Dios oca riojo ñasarisere mani tʉo sʉyabeja cajea mana robo bajiro bajirãji mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.
40 ’Ĩnare riasori masʉ rẽto bʉsaro masirã meje ñama ĩ riasorã. Ito bajibojarocati ĩna queno riasoti jeocõja, ĩnare riasori masʉ bajiroti masirãji ĩna cʉni, yiyijʉ Jesús.
41 Iti oca goti tĩocõri mʉcana ado bajiro gaje oca gotiyijʉ Jesús:
—Mʉa babare cajeajʉ sũjuriacã iti ñaja, ti bʉja masia mʉa. Ito bajibojarocati mʉa ya cajeajʉ sita jaje iti sãña biaja ti bʉja masibea mʉa.
42 Ado bajiro mʉa babare yiboja mʉa: “Yʉ baba mʉ ya cajeajʉ sita aje ña. Yʉ iti ajere ãmicãcʉja yʉ”, yibojarãti mʉa ya cajeajʉ sita jaje iti sãñajama, ãmicã masibea mʉa. “Queno yirã ña gʉama”, yirã ñabojarãti, ñeñaro yirã ña mʉa cʉni. Mʉa ya cajeajʉ sãñarisere ãmicãña. Itire ãmicãcõri queno ti masirã yirãji mʉa. Ito yicõri mʉa babare cajeajʉ sita ajere ãmicã masirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús.
’Iti yireoni ña, mani baba ĩ ñeñaro yija ti masibojarãti, manimasiti ñeñaro yirisereama ti masibea mani, yiyijʉ Jesús.

Ricana sʉori yucʉgʉre ti masia mani, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.17-20; 12.34-35)

43 Ito yicõri mʉcana ĩnare goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús:
—Yucʉgʉ queno wanʉricʉ, ñeñarise rica cʉtibetoja. Ito yicõri yucʉgʉ ñeñaricʉ, quenarise rica cʉtibetoja.
44 Iti yucʉ ricare ticõri, “Itigʉ rica ña adi”, yi ti masia mani. Jotagʉjʉ higos rica mani ãmaja bʉjamenaji mani. Ito yicõri yusigʉre ʉyé mani ãmabojaja, bʉjamenaji mani.
45 Ito bajiro queno ʉsi cʉtigʉ, gãjerãre cʉni queno yiguĩji ĩ. Ito yicõri ñeñaro ʉsi cʉtigʉ, gãjerãre cʉni ñeñaro yigʉ yiguĩji ĩ. Mani ya ʉsijʉ mani tʉoĩaro bajiroti bʉsibua mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Yʉre queno tʉorʉ̃nʉrã sita bʉtirojʉ wi menirã bajiro bajirã ñama, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.24-27)

46 Gaje ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre: —“Gʉa Ʊjʉ ña mʉ”, yibojarãti, yʉ rotirisere cʉdibea mʉa.
47-48 No yʉ tʉjʉ ejarã yʉ rotirisere ĩna cʉdija, sĩgʉ̃ queno bʉtirojʉ wi menigʉ̃ bajiro bajirã ñama ĩna. Tite. Sĩgʉ̃ bʉtirojʉ jubejʉ ĩ botari juja, jue iti bʉto sẽoro ejaja jujabetoja iti wi. Ito bajiro bajirã ñama yʉre queno cʉdirã. Gãjerã ĩnare ñeñaro yi josabojarocati yʉre tʉorʉ̃nʉ jidicãmenaji ĩna.
49 Ito bajibojarocati, no yʉ rotirise queno cʉdimena, ĩnare bajiro bajibeama ĩna. Sĩgʉ̃ sita jidirojʉ wi menigʉ̃ bajiro bajirã ñama ĩnama. Tite. Sĩgʉ̃ sita jidirojʉ ĩ botari juja, jue iti bʉto sẽoro ejaja iti wi jujacoaro yiroja. Ito bajiri tʉdi ruyubetoja ĩ ya wi ĩja. Ito bajiro bajirã ñama yʉre queno cʉdimena. Gãjerã ĩnare ñeñaro yija ticõri, yʉre jidicãrã yirãji, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

7

Surara ʉjʉ ya moari masʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 8.5-13)

1 Masare ĩ riaso ãmorise riaso tĩocõri Capernaumjʉ wayijʉ Jesús.
2 Iti cʉto ñayijʉ surara ʉjʉ. Ĩre moa ĩsiri masʉ bʉto cõyijʉ. Ito bajiri ʉsi jedi warʉti ñayijʉ ĩ. Ito ĩ bajija ticõri, bʉto ĩre ti maiyijʉ surara ʉjʉ.
3 Ito bajiri Jesús cõrãre ĩ yisiore gaye tʉocõri, judio masa bʉcʉrãre, Jesure ji rotiyijʉ ĩ. Ĩ ya moari masʉre Jesús ĩ yisiore ãmoyijʉ ĩ.
4 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesure jirã wayijarã ĩna. Jesús tʉjʉ ejacõri ado bajiro ĩre seniĩa josayijarã:
—"Ĩre jitẽña", gʉare yi ñucagʉ̃, queno yigʉ ñami ĩ. Ito bajiri ĩre ejabʉarʉja mʉ.
5 Romano masʉ ñabojagʉti mani ñarãre queno rʉ̃cʉbʉoami ĩ. Ito yicõri minijuara wi gʉa meni masitoni gʉare niyeru ĩsiquĩ ĩ. Ito bajiri ĩre ejabʉarʉja mʉ, yi josayijarã ĩna Jesure.
6 Ĩna ito yija tʉocõri, ĩna rãca sʉya wayijʉ Jesús. Ito wi ejarã wana ĩna yiroca surara ʉjʉ ĩ baba mesare Jesure oca goti boca rotiyijʉ. "Ado bajiro Jesure gotiba", yi roticõayijʉ ĩ:
—Yʉ Ʉjʉ mʉre ʉsirioro yi remo ãmobea yʉ. Rẽtoro quenagʉ̃ ña mʉ. Yʉjʉa quenagʉ̃ meje ña. Ito bajiri, yʉ ñeñaro yirisere bojogʉ, "Yʉ ya wijʉ sãja waya, yi masibea yʉ mʉre", yi gotiba ĩre, yi roticõayijʉ surara ʉjʉ.
7 Gaje ado bajiro yi roticõayijʉ ĩ:
—Ñeñaro yigʉ ñari, mʉ tʉjʉ wa masibea yʉ. Mʉ masirisena mʉ yisio ñucaja, yʉ ya moari masʉ caticoagʉ yiguĩji mʉcana.
8 Gãji ʉjʉ bero gagʉ ña yʉ. Ito yicõri yʉ berojʉa ñama gãjerã surara. Ĩnare roti masia yʉ. Ito bajiri sĩgʉ̃re, "Wasa", yʉ yija, wami. Ito yicõri gãjire, "Waya", yʉ yija, wadiami. Ito yicõri yʉre moa ĩsiri masʉre yʉ moa rotija, moami. Ito bajiri rẽtoro queno roti masigʉ̃ mʉ ñajare, "Mʉ yisio ñucaja, yʉ ya moari masʉ tujacoagʉ yiguĩji mʉcana", yi tʉoĩa yʉ, yi gotiba Jesure, yi roticõayijʉ surara ʉjʉ.
9 Ito ĩ yi ñucare tʉocõri, tʉo ʉcayijʉ Jesús. Ito yicõri jʉda rʉ̃gʉ̃cõri ĩre sʉyarãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Ĩ surara ʉjʉ yʉre queno tʉorʉ̃nʉñi. Mani masa wato ĩre bajiro tʉorʉ̃nʉrã mama, yi gotiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Ito ĩ yija tʉocõri, tʉdi wasʉoyijarã oca goti bocari masa. Tʉdi ejacõri ĩna tija ñarise cõbojarʉ tujarʉ ñayijʉ ĩ ĩja.

Wajeago macʉre Jesús ĩ masore gaye

11 Ito bajiro ĩ yija bero Naín wame cʉtiri cʉtojʉ wayijʉ Jesús, ĩ rãca riasotirã rãca. Ito yicõri masa jãjarã wayijarã ĩ rãca.
12 Iti cʉtojʉ ĩna ejaroca sĩgʉ̃ godarʉre ĩna yujerã waja tiyijʉ Jesús. Wajeago macʉ ñayijʉ ĩ, ĩna yujerocʉ. Ito yicõri ĩ sĩgʉ̃ti ñabojayijʉ iso macʉ. Jãjarã iti cʉto gãna ĩre yujerona wayijarã ĩna.
13 Wajeago iso bojori bʉjaja ticõri, bʉto ti maiyijʉ Jesús isore. Ito bajiro ti maicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—Otibesa, yiyijʉ ĩ.
14 Ito bajiro ĩ yija bero ĩ ya masari cumajʉ moaĩayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩre yujerã wabojarã tuja rʉ̃gʉ̃coayijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna tuja rʉ̃gʉ̃roca godarʉre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Wʉmʉña mamʉ mʉ, yiyijʉ Jesús godarʉre.
15 Ito bajiro ĩ yirocati, jãja rũjũyijʉ godarʉ ñabojagʉti. Ito bajiro bajirʉ ñabojagʉti bʉsiyijʉ mʉcana. Ito ĩ bajija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ jacore: "Ĩmo, ãni ñami mʉ macʉ", yiyijʉ Jesús isore.
16 Ito bajiro ĩ yi masoja ticõri, ti güiyijarã ĩna, ito ñarã. Ito yicõri ado bajiro Diore rʉ̃cʉbʉo bʉsiyijarã ĩna:
—Sĩgʉ̃ Diore goti ĩsiri masʉ mani tʉjʉ ejami ĩja, yiyijarã ĩna.
Gaje ado bajiro bʉsiyijarã ĩna:

—Dios ñarã mani ñajare manire ejabʉarocʉ ejami adojʉ, yi wanʉrã rʉ̃cʉbʉoyijarã ĩna Diore.
17 Ito yicõri Jesús godarʉre ĩ masore gaye tʉo jedicoayijarã Judea sita gãna. Ito yicõri iti sita tʉ gãna cʉni tʉo jedicoayijarã ĩna.

"Jesure titẽña", Juan idé guri masʉ ĩ yi ñucare gaye
(Mt 11.2-19)

18 Juan rãca riasotiri masa, Jesús ĩ yigore ticõri goti jeocõyijarã ĩna Juanre. Ĩna ito yija tʉocõri, jʉ̃arãre jiyijʉ Juan.
19 Ito bajiri ĩna jʉ̃arãre, "Ado bajiro Jesure seniĩama mʉa", yi ñucayijʉ Juan ĩnare: "¿Riti Dios ĩ cõarʉ, Cristo ñati mʉ? Ĩ meje mʉ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gʉa maji? yiba", yi roti ñucayijʉ Juan ĩna jʉ̃arãre.
20 Ito ĩ yija tʉocõri, wayijarã ĩna. Jesús tʉjʉ ejacõri ado bajiro ĩre yi gotiyijarã ĩna:
—Juan, masare idé guri masʉ, gʉare seniĩa roti ñucami mʉre. ¿Riti, Dios ĩ cõarʉ, Cristo ñati mʉ? Ĩ meje mʉ ñajama, ¿gãjire bocatirã yirãjida gʉa maji? yiyijarã ĩna Jesure.
21 Ito bajiro ĩna seniĩa ñaroca, jãjarã masa cõrãre yisioyijʉ Jesús. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a sãja ecoana, cajea mana, ito yicõri gãjerã jeyaro ñarise cõrãre cʉni masoyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ yija Juan oca ĩ seniĩa roti ñucana cʉni tiyijarã ĩna.
22 Ito yicõri ado bajiro Juan ĩ cõanare gotiyijʉ Jesús:
—Wasa. Mʉa tirise ito yicõri mʉa tʉogorise cʉni Juanre gotiba. Cajea mana ĩna tiroca yʉ yirise, ruduana ĩna waroca yʉ yirise, wiro joganare yʉ yisiorise gaye, gãmo goje tʉomena ĩna tʉoroca yʉ yirise, godana ñabojarocati ĩna catiroca yʉ yirise, ito yicõri bojoro bʉjarãre Dios ĩ masoroti oca yʉ goti masiorisere cʉni, gotiba Juanre.
23 Ito yicõri, no yʉre tʉorʉ̃nʉsotigʉti, queno wanʉgʉ̃ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús, Juan ĩ oca seniĩa roti ñucanare.
24 Ito ĩ yija tʉocõri, tʉdi wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna tʉdi waja bero, Juan ĩ bajigore gaye masare gotiyijʉ Jesús:
—¿Yucʉ manojʉ warã, ñimʉre tʉoĩa wacati mʉa? ¿Sĩgʉ̃ ʉ̃mʉgʉ̃ mino iti waja, ʉe rʉ̃gõgʉ̃re tʉoĩa wacatite mʉa? yi seniĩayijʉ Jesús masare. Yucʉgʉ cogʉ mino wẽaja wãrericʉ bajiro meje ñami Juan. Queno tʉoĩagʉ̃ ñami ĩ.
25 ¿Ĩre mʉa ti bʉjaja yutabuju quenarise sãñagʉ̃ ñacati ĩ? Yutabuju quenarise sãñarã bajiro bajigʉ meje ñami ĩ. Yutabuju quenarise sãñarã ʉjarã ya wijʉ ñarãona ñarãji ĩna. Ĩna robo bajigʉ meje ñaguĩji Juan.
26 Yucʉ manojʉ warã, ¿Diore goti ĩsiri masʉre tirã wasotiri mʉa? Itojʉ ejacõri, "Diore goti ĩsiri masʉ ñami", yi masiyija mʉa. Riti ña, gãjerã Diore goti ĩsiri masa rẽtoro ñasagʉ ñami Juan.
27 Jane mejejʉ Juanre ado bajiro yi goti yucãyijʉ Dios oca:
Mʉ waroto riojʉa sĩgʉ̃ masʉ cõa yʉ. Masa mʉre bocati ñaroca, yirocʉre cõa yʉ, yi gotia Dios oca tuti, yiyijʉ Jesús.
28 'Sĩgʉ̃ adi tutijʉ, Juan masare idé guri masʉ rẽtoro ñasagʉ mami. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirojʉ ñarã Juan ĩ ñasado bajiro rẽto bʉsaro ñasarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.
29 Juan Dios oca ĩ gotija tʉogoana, "Riti, Dios rotirise quenarise ña. Itire cʉdi ãmoa gʉa", yicõri, Juanre idé gu rotiyijarã ĩna. Ito yicõri ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa cʉni, ito bajiroti yiyijarã ĩna.
30 Ito bajibojarocati fariseo gaye tʉoĩarãma ito yicõri judio masa rotirise riasori masama, Dios rotirisere te ñayijarã. Ito bajiri Juanre idé gu rotibisijarã ĩna.
31-32 Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—Adi rʉmʉri gãna Juanre teama, ito yicõri yʉre cʉni teama ĩna. Rĩaca minijuacõri ĩna awasã aje cũñaro bajiro bajirã ñama ĩnaõna. Tite. Ado bajiro awasã ajeama rĩaca: "Gʉa seru juti ajeroca, mʉama juti ãmobijʉ. Ito yicõri masa godaroca ĩna otirise gʉa oti queso

aje ãmoja, mʉama gʉa rãca oti queso aje ãmobijʉ", yi awasã ajeama rĩaca. Ito bajiro bajiama Juanre terã ito yicõri yʉre terã cʉni. Tite.

33 Babicʉti Diore rʉ̃cʉbʉogʉ seniquĩ Juan. Ito yicõri ʉyé ide idibitiquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "Rʉ̃mʉ́ sãja ecorʉ ñami", yicʉ mʉa ĩre.

34 Ĩ bero yʉ, Masa Rĩjorʉ, ejacʉ. Ba, idi yigʉ ña yʉama. Yʉ ito bajiro yija ticõri, ado bajiro ya mʉa yʉre: "Jairo bagʉ ña mʉ. Idire cʉgʉ ña mʉ. Ñeñaro yi jairã rãca baba cʉtigʉ ña mʉ. Ito yicõri ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa rãca baba cʉtigʉ ña mʉ", ya mʉa yʉre.

35 Sĩgʉ̃ Dios robo bajiro queno tʉoĩare cʉtigʉ ĩ ñaja, jeyaro ĩ yirisere ticõri, "Ĩ ñami Dios robo bajiro tʉoĩare cʉtigʉ", yi tʉoĩa mani. Ito bajiri yʉ yirise ticõri, "Dios robo bajiro tʉoĩare cʉtigʉ ñami", yi masi ñarã yirãji mʉa yʉre, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Simón fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ ya wijʉ Jesús ĩ ñare gaye

36 Ito ĩ yija bero sĩgʉ̃ fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ Jesure jiyijʉ ĩ ya wijʉ, bagʉ watoni. Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ya wijʉ wayijʉ Jesús. Iti wijʉ sãjacõri bara mesa tʉjʉ eja rũjũyijʉ Jesús.

37 Ito bajiro ĩ bagʉ waja tʉocõri, iti cʉto gago sĩgõ wedi maso ĩ tʉjʉ wayijo iso. Itojʉ waco queno sʉtirise ʉ́ye, coga dajaro ãmi wayijo iso. Itiga ñayijʉ gʉ̃ta alabastro wame cʉtirisena ĩna meniraga.

38 Ito Jesús tʉjʉ sãja ejacõri ĩ ya gʉbo tʉjʉ eja rũjũyijo iso. Ito yicõri iso ya yago idena Jesús ya gʉbore coesʉoyijo iso. Ĩ ya gʉbore coe tĩocõri iso ya joanati Jesús ya gʉbore weja caroyijo iso. Ito yicõri ĩre wanʉgõ ĩ ya gʉbore usuyijo iso. Gajanoa ito bero ʉ́ye queno sʉtirise ĩ ya gʉbojʉ tuyijo iso.

39 Iso ito yija ticõri, Jesure jigorʉ fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ ado bajiro tʉoĩayijʉ: "Riti Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ñajama, adio ĩ ya gʉbo coegore ti masiborʉ. Ito yicõri, 'Wedi maso ñamo', yi masiborʉ ĩ", yi tʉoĩayijʉ fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ Jesure jirʉ.

40 Fariseo gaye tʉoĩagʉ̃ ĩ tʉoĩarisere tʉo masicõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Simón, mʉre jabeto goti ãmoa yʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

—Baʉ, gotiya yʉre riasogʉ mʉ, yiyijʉ Simón Jesure.

41 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús ĩre:

—Jʉ̃arã ʉ̃mʉa ñayijarã, niyeru wasoari masʉre waja ruyuriorã. Sĩgʉ̃ quinientos niyeru cujiri waja ruyurioyijʉ. Ito yicõri gãji cincuenta niyeru cujiri waja ruyurioyijʉ.

42 Ito bajibojarocati ĩna waja ruyuriogʉre waja yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna waja ruyuriobojarocati ĩnare niyeru wasoagorʉ tʉdi seni ʉyabisijʉ ĩja, yi gotiyijʉ Jesús Simónre.

Gaje ado bajiro Simónre seniĩayijʉ Jesús:

—¿Nijʉa bʉto bʉsa ĩnare niyeru wasoagorʉre mairãjida ĩna? yi seniĩayijʉ Jesús Simónre.

43 Ito bajiro ĩ seniĩaja, tʉocõri:

—Yʉ tija, jai bʉsaro waja ruyuriogʉjʉa ĩre bʉto maiguĩji, yiyijʉ Simón.

Ito ĩ yija tʉocõri:

—Riti ya mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

44 Ito yicõri ĩre gʉbo coegojʉare ticõri, bʉsiyijʉ Jesús Simónre:

—Adiore tiya. Mʉ ya wijʉ yʉ sãjaroca yʉre ide ĩsibijʉ mʉ, yʉ ya gʉbo coeroti. Ito bajibojarocati adiojʉama iso ya yago idenati yʉ ya gʉbore coemo iso. Ito yicõri iso ya joanati yʉre weja caromo iso.

45 Yʉre wanʉgʉ̃, yʉre usubijʉ mʉ. Ito bajibojarocati adioama, yʉre wanʉgõ queno gʉbojʉ usumo iso.

46 Ito yicõri yʉ ya rijogajʉ ʉ́ye tubijʉ mʉ. Ito bajibojarocati adioama ʉ́ye queno sʉtirise yʉ ya gʉbojʉ tumo iso.

47 Ito bajiri ado bajiro mʉre gotia Simón yʉ: Ñeñaro yi jaigo ñabojarocati, yʉre bʉto iso maija ticõri, iso ñeñaro yirisere ãcabojoa yʉ. Sĩgʉ̃ jabetacã bʉsa ñeñaro yigʉre, ĩre yʉ ãcabojaja, jabetacã bʉsa yʉre maigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito yicõri bʉto ñeñaro yigʉre yʉ ĩ ñeñaro yirisere ãcabojaja bʉto bʉsa yʉre ti maigʉ̃ yiguĩji ĩ. Iti tʉo masiña, yiyijʉ Jesús Simónre.

48 Ito yicõri romiore ado bajiro yiyijн Jesús:
—Mн ñeñaro yirisere ãcabojacõa yн, yiyijн Jesús isore.
49 Ito ĩ yija tнocõri, gãjerã iti wijн ĩna rãca bari masa, ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã ĩna:
—¿Ñimн ñati ãni, masa ĩna ñeñaro yirisere ãcabojagн? yi gãmeri seniĩayijarã ĩna.
50 Ito bajiro ĩna yiroca, romiore ado bajiro gotiyijн Jesús:
—Yнre queno tнorũnнa mн. Ito bajiri mнre masorocн mн ñeñaro yirisere ãcabojocõa yн. Ʊsirioro yibecoti wasa mн, yiyijн Jesús isore.

8

Jesure romia ĩna ejabнare gaye

1 Ito yija bero gaje cнtorijн Dios oca goti ucugн wayijн Jesús. "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire gaye goti ucugн wayijн ĩ. Ito yicõri ĩ rãca riasotirã, jнa gнbojeno ñarã rãca wayijн ĩ.
2 Romia cнni ĩna rãca wayijarã. Ĩna ñayijarã ĩna ya нsijн rũmúa sãja ecoanare Jesús ĩ bucõagoana. Ito yicõri ñarise cõana ĩ masogoana cнni wayijarã ĩna rãca. Sĩgõ María Magdalena wame cнtigo ĩna rãca wayijo. Iso ñayijo jнa ãmojeno rũmúa ñarãre Jesús ĩ bucõagoro.
3 Ito yicõri gajeo Juana wame cнtigo ñayijo. Iso ñayijo Cuza manojo. Herodes ya moari masa нjн ñayijн Cuza. Ito yicõri gajeo Susana wame cнtigo ñayijo. Ito yicõri gãjerã cнni jãjarã Jesús rãca romia wayijarã ĩna. Ĩna ejabнa masiro bajiro ejabнayijarã ĩna.

Oteri masн gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

4 Ito bajiro Jesús ĩ wa ucuroca co cнto gãna meje ĩ tн minijuayijarã, ĩre ti ãmorã. Ito bajiro ĩna ejaja ticõri, goti masiore ocana gotiyijн Jesús ĩnare:
5 —Sĩgũ weseca ĩ ya ote ajeri otegн wayijн ĩ. Wesecajн ejacõri, iti ajerire ĩ wẽjabateroca gaje ajeri majн quedi queayijн. Ito bajiro quedi quearisere gãjerã itire cнdabia rojocõyijarã. Ito yicõri minia cнni bayijarã, iti ajerire.
6 Gaje ajeri gũta watojн quedi queayijн. Iti gũta wato quedi queara ajeri nocõ mejeti judibojayijн. Ito bajibojarocati yoari mejeti siniacoayijн sita iti ide manijare.
7 Gaje ajeri jota watojн quedi sãja wayijн. Ito quedi sãjacõri, iti judi mнja waroca jota mari dнrea sĩacõyijн itire.
8 Ito yicõri gaje ajeri sita quenarise joejн quedi queayijн. Ito bajiri iti ajeri judi bнcнacõri quenarise rica cнtiyijн. Ito yicõri coria sarari cien ñari ajeri rica cнtiyijн, yiyijн Jesús ĩnare.
Ito bajiro iti goti tĩocõri mнcana ado bajiro yiyijн Jesús ĩnare:
—No gãmo goje cнtirã tнoya, yiyijн Jesús oca sẽoro ĩnare.

¿No yija goti masiore ocana riasoati mн? ĩna yi seniĩare gaye
(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

9 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩ rãca riasotiri masa:
—¿Ñe yireoni ñati iti goti masiore oca? yiyijarã ĩna.
10 Ĩna ito yija:
—"No ĩre tнorũnнrã ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yi gãjerã ĩna tнo masibiti gaye mнa tнo masiroca yami Dios mнareama. Gãjerãma iti oca tнobojarãti queno tнo masimenaji ĩna. Ito bajiroti yi gotiyijarã Diore goti ĩsiri masa. Tite mнa. "Tнobojarãti, tнo masimenaji ĩna. Ito yicõri tibojarãti, ti masimenaji ĩna", yi goticãyijarã jane mejejн, yiyijн Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia oteri masн ye, yi Jesús ĩ goti quenore gaye
(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

11 Ito yicõri mнcana tнdi riasoyijн Jesús ĩnare:

—“Oteri masʉ sĩgũ ado bajiro bajiyijʉ”, yirocʉ mʉare gotibʉ yʉ. Ito bajiri adocãta mʉare goti rẽtobugʉ ya yʉ, mʉa queno tʉo masitoni. Oteri masʉ, Dios oca goti ucuri masʉ robo bajigʉ ñami ĩ. Ito yicõri ĩ oteri ajerioniti ña Dios oca mani tʉorise. Tite mʉa. Ado bajirojʉa bajia iti oca.

12 Coriarã masa Dios ocare tʉorãji tʉorea. Ito bajibojarocati ĩna ãcabojaroca yigʉ yiguĩji rũmú. Ito bajiri Diore tʉorũnʉmenaji ĩna. Ito bajiri ĩre ĩna tʉorũnʉbejare ĩnare masobiquĩji Dios. Dios ocare ĩna ãcabojaja, majʉ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna.

13 Gãjerãma Dios ocare tʉocõri queno wanʉ quenare rãca boca ãmirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩnare oca ñaja, ito yicõri gãjerã ĩnare ti teja, Diore tʉorũnʉmenaji ĩna. Ito yicõri nocõ mejeti ĩ oca ĩna tʉobojarere jidicãrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija, gũta wato quedi queara ajeri bajiro queno ñe mari mana robo bajirã yirãji ĩnaõna.

14 Gãjerãma Dios ocare tʉobojarãti adi macãrʉcũro gayere bʉto tʉoĩarã yirãji ĩna. Ito bajiro tʉoĩacõri adi macãrʉcũro ñeñarise gajeonire cʉni jidicã ãmomenaji ĩna. Ito bajiro ĩna jidicã ãmobeja jota mari wato ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna. Ĩna ñama Diore queno moa ĩsimena.

15 Gãjerãma Dios oca tʉocõri, ĩre queno tʉorũnʉrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩre queno tʉorũnʉrã ñari ĩre jidicãmenaji ĩna. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija sita quenarise joejʉ ote ajeri quedi queado bajiro bajirã yirãji ĩnaõna. Ĩna ñama Diore queno moa ĩsirã, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia sĩabusuoraga, yi Jesús ĩ riasore gaye (Mr 4.21-25)

16 Mʉcana tʉdi goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús:

—Mujura jãi sĩacõri riri sotʉ rocajʉ mucũmenaji mani. Ito yicõri gaje mujura jãi sĩacõri canira casabo rocajʉare sĩa cũmenaji mani. Ado bajirojʉa yirãji mani. Mujura jãi sĩasuara tutujʉ sĩasuarã yirãji mani. Ito bajiro mani sĩasuaja, masa sãja wadirã ti masirã yirãji ĩna.

17 Ado bajirojʉa bajia iti yireoni. Masa ĩna tʉo masibitire ija tʉo masicoarã yirãji ĩna. Ito yicõri yeyoro masa ĩna tʉoĩabojarisere masa jeyaro masicõrã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús.

18 ’Queno tʉoya mʉa, yʉ gotirisere. Sĩgũ Diore queno tʉorũnʉgũre bʉto bʉsa Dios oca ĩ tʉo masiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati gãjiama Diore queno tʉorũnʉbicʉ ĩ ñajare Dios oca ĩ masibojarisere ĩ ãcabojaroca yigʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Jesús ĩ ñarã ado bajiro bajiama, yire gaye (Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)

19 Ito ĩ yija bero ĩ jaco, ĩ ocabajirã ĩre ti ãmorã ejabojayijarã ĩna. Jãjarã masa ĩna ñajare ĩ tʉjʉ eja masia mañijʉ ĩnare.

20 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, sĩgũ ado bajiro Jesure gotiyijʉ:

—Mʉ jaco, mʉ ocabajirã mʉre tirã wadiana macũjʉ ñama, yi gotiyijʉ ĩ Jesure.

21 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre cʉdiyijʉ Jesús:

—No Dios oca tʉorãti, ito yicõri itire cʉdirãti, ĩna ñama yʉ jaco robo, yʉ ocabajirã robo bajiro bajirã, yiyijʉ Jesús.

Minore, jacũrisere cʉni Jesús ĩ rẽtore gaye (Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)

22 Co rʉmʉ Jesús ĩ rãca riasotirã rãca cumajʉ sãjayijʉ. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ:

—Ita, sidʉjajʉ wea jẽa wato, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Ito ĩ yija tʉocõri, gaje dʉjajʉ jẽa wayijarã ĩna.

23 Ito bajiro jẽa wacʉjʉ, canicoayijʉ Jesús. Ĩ canigoja bero bʉto mino wẽayijʉ. Ito yicõri itira itajura bʉto jacũyijʉ. Iti jacũrise cumajʉ jairo ruja sãjayijʉ. Ito bajiri jabeto rʉyabojayijʉ cuma iti rujaroto.

24 Ito bajija ticõri, bʉto güiyijarã ĩ rãca riasotiri masa. Ito bajiri Jesure yujioyijarã ĩna. Ado bajiro yi yujioyijarã ĩna Jesure:

—Jesús, gʉare riasogʉ, yujiya mʉ. Canibesa. Rujarã ya mani, yiyijarã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija tʉocõri, yujiyijʉ Jesús. Ito yicõri jacũrisere ado bajiro yiyijʉ Jesús: “Itocõti jacũña. Mino cʉni itocõti wẽaña”, ĩ yirocati, rẽtacoayijʉ ĩja.

25 Mino iti rẽtaja bero ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ ĩja:

—¿Ñe rẽtati, yʉre tʉorũnʉbeati mʉa? yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ito bajiro iti rẽtaja, mano ti ʉcayijarã ĩna, ĩ rãca riasotiri masa. Ito yicõri ĩnamasiti ado bajiro gãmeri bʉsiyijarã ĩna:

—¿Ñimʉõcũ ñati ãni? Ĩ bʉsirocati mino cʉni rẽtacoajʉ. Jacũrise cʉni tʉjacoajʉ, yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna.

Gerasa gagʉ rũmʉ́ sãñagũ oca
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)

26 Gaje dʉja Galilea wame cʉtiri dʉjajʉ ñana jẽa wa, Gerasa wame cʉtiri sitajʉ ejayijarã ĩna.

27-29 Cumana jẽa warʉ jẽa ejacõri maja wayijʉ Jesús. Ito bajiro waroca sĩgũ iti cʉto gagʉ rũmʉ́a sãja ecorʉ bocayijʉ Jesure. Ĩ ũmʉgũ yoari yutabuju sãñare mejeti ña ucuyijʉ ĩ. Ito yicõri wijʉ ña masibisijʉ ĩ. Ito bajiri gũta gojerijʉ ñayijʉ ĩ ñaro. Iti gũta gojeri ñayijʉ masa ĩna yujerise. Itojʉ ñasotiyijʉ rũmʉ́a sãja ecorʉ, ĩ ñaro.

Ito ĩ ñaroca coji meje rũmʉ́a sãjayijarã ĩre. Ito yicõri gãjerã ito gãna coji meje ĩ ya ãmori ĩ ya gʉbori cʉni come mana ĩre siasotibojayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna siabojarocati, bʉto tunu ruacõsotiyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ ya ʉsijʉ ñarã rũmʉ́a yucʉ manojʉ wa rotiyijarã ĩre. Ito bajiro yucʉ manojʉ waca yigʉjʉ Jesure bocayijʉ ĩ. Ĩre bocacõri Jesús riojo ñini rũjũyijʉ rũmʉ́a sãja ecorʉ. Ito yicõri bʉto awasãyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, ĩ ya ʉsijʉ ñarã rũmʉ́are budi rotiyijʉ Jesús. Ĩ budi rotija tʉocõri, ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna rũmʉ́a:

—¿Mʉ ũmacũjʉ gagʉ Dios Macʉ, gʉare no bajiro yigʉ yigʉjada mʉ? Bʉto ñeñaro gʉa tõbʉjaroca yibesa, yiyijarã rũmʉ́a Jesure.

30 Ĩna ito bajiro josaja tʉocõri, ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Ñimʉ wame cʉtiati mʉ? yiyijʉ Jesús.

Ito bajiro ĩ seniĩaja tʉocõri:

—Legión wame cʉtigʉ ña yʉ, yiyijʉ rũmʉ́.

Jãjarã yireoni ña Legión. Ito bajiri ito bajiro wame cʉtiyijʉ ĩ rũmʉ́. Jãjarã rũmʉ́a ñayijarã ĩ ũmʉgũre.

31 Ĩna rũmʉ́a Jesure ado bajiro yi seniyijarã:

—“Sõjʉ wasa”, yibesa gʉare, yiyijarã rũmʉ́a Jesure.

32 Ito yiroca tʉria joejʉ jãjarã ecana yesea ba rũgõ ucuyijarã. Ito bajiro bajija ticõri, Jesure bʉto seni josayijarã ĩna:

—Yeseare gʉa sãjatoni gʉare sãja rotiya mʉ, yiyijarã rũmʉ́a Jesure.

Ĩna ito yija tʉocõri:

—Baʉ, yeseare sãjaña mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

33 Ito ĩ yija tʉocõri, masʉ ya ʉsijʉ sãñabojana budi jedicoayijarã, yeseare sãjarona. Ito yicõri yesea rũmʉ́a sãja ecocõri bʉto sẽoro ũmaquedi wayijarã ĩna. Ito bajiro bʉto ũmaquedi jati wacõri, tʉria joejʉna bubu jati waca yirãjʉ, itajurajʉ quedi roa goda jedicoayijarã yesea.

34 Iti ito bajiro rẽtaja ticõri, yeseare coderi masa ũmaquedi wayijarã cʉtorijʉ goti ucurona. Iti ito bajiro rẽtagorere jaibiti cʉto cʉni, jaja cʉto cʉni goti ucuyijarã ĩna.

35 Ito bajiro ĩna gotija tʉocõri, “Ita mani cʉni. Tito”, yiyijarã gãjerã. Ito yicõri Jesús tʉjʉ ejacõri rũmʉ́a sãja ecogorʉre ti bʉjayijarã ĩna. Queno ʉsi cʉtigʉ rujiyijʉ ĩ ĩja, Jesús tʉjʉ. Ito yicõri yutabuju sãñarʉ ñayijʉ ĩ ĩja. Ito bajiro ĩ bajija ticõri, ti ʉcacoayijarã ĩna.

36 Ĩ ito bajija ticõri:

—Rũmʉ́a sãja ecorʉ ñabojarʉ rũmʉ́are budi rotiñi Jesús, yiyijarã ĩna.

37 Itire tʉocõri Gerasa gãna, ito yicõri ito tʉ gãna cʉni bʉto güicõri Jesure wa rotiyijarã
ĩna. Ĩna ito yija tʉocõri, cumajʉ sãjayijʉ Jesús.
38 Ito bajiro cumajʉ ĩ sãjaroca rʉ̃mʉ́a ĩ bucõagorʉ, ado bajiro seni josayijʉ Jesure:
—Yʉ cʉni mʉ rãca wa ãmoa yʉ, yi seniyijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:
39 —Mʉ ya wijʉ tʉdi wasa. Ito yicõri ado bajiro yi gotiba, "Jesús yʉ ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a
sãñabojanare bucõacõquĩ", yi gotiba mʉ, yiyijʉ Jesús rʉ̃mʉ́a ĩ bucõagorʉre.
Ito ĩ yija tʉocõri, cʉtorijʉ wayijʉ rʉ̃mʉ́a budigorʉ. Ito yicõri jeyaro ĩre rẽtagorere goti
ucuyijʉ, Jesús ĩ rotiado bajiroti.

Jairo macore Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)

40 Ito bajiro ĩ yi ucuja bero, tʉdi jẽa wayijʉ Jesús mʉcana. Ito bajiro ĩ jẽa ejaroca wanʉ
quenare rãca ĩre boca ãmiyijarã masa.
41-42 Ito bajiro ĩ jẽa ejaroca, ĩna masa jãjarã wato sĩgʉ̃ judio masa ĩna minijuari wi ʉjʉ
Jairo wame cʉtigʉ wadiyijʉ. Wadicõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũyijʉ Ĩ. Ĩ maco
jʉa gʉbojeno rodori tʉjago ñayijo iso. Sĩgõti ñayijo ĩ maco, ito yicõri bʉto cõyijo iso. Goda
waroti ñayijo iso. Ito bajija ticõri, Jesure ĩ ya wijʉ ĩ watoni ĩre jigʉ ejayijʉ Jairo. Ito bajiro
ĩ senija tʉocõri, Jairo ya wijʉ wayijʉ Jesús.
Ito Jairo ya wi ĩ waroca masa jãjarã ñayijarã. Ito bajiri masa jãjarã gãni bia wayijarã ĩre.
43 Ito yicõri ĩna masa rãca sĩgõ romia ñarise cõgõ ñayijo. Jʉa gʉbojeno rodori cõ tʉjayijo
iso. Ito yicõri isore ʉco yigoanare iso rʉcorise ñarocõti waja yi jeocõyijo iso. Ĩna ito bajiro
ʉco yibojarocati rẽta masibisijʉ isore.
44 Ito bajiro masa jãjarã wato Jesús ya yutabuju gaja moaĩayijo iso. Iso ito bajiro ĩ ya
yutabujure moaĩarocati iso ñarise cʉtibojarise rẽtacoayijʉ isore ĩja.
45 Ito bajiro ĩ ya yutabujure iso moaĩaja tʉo masicõri ado bajiro seniĩayijʉ Jesús:
—¿Noa yʉ ya yutabujure moaĩari? yi seniĩayijʉ ĩ.
Ito bajiro ĩ seniĩaja tʉocõri: "Moaĩabijʉ gʉa cʉni", yiyijarã ĩna ñarocõti Jesure. Ito bajiro
ĩnare ĩ seniĩaja bero, ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro:
—Gʉare riasogʉ, mʉ tʉjʉ masa jãjarã ñama. Jãjarã mʉre gãni bia wama. Ito yicõri jãjarã
mʉ ya yutabujure cʉ̃oama. No yigʉ ito yiri mʉ, "¿Ñimo yʉ ya yutabujure moaĩari?" yibʉ
mʉ, yiyijʉ Pedro Jesure.
46 Ito yija Jesús ado bajiro yiyijʉ ĩnare:
—Sĩgõ yʉre moaĩamo. Ito bajiro iso moaĩaja, yʉ masirise rãca isore ñarise rẽtomʉ yʉ,
yiyijʉ Jesús.
47 Ĩre yutabuju moaĩare ĩ masija tʉocõri, bʉto güiyijo iso. Ito yicõri iso ya rujʉ nʉrʉogõti
Jesús riojo iso ya rijomunigãna ñini rũjũyijo iso. Ito yicõri masa jãjarã ĩna tʉoroca Jesure
iso moaĩagorere gotiyijo iso: " 'Ĩ ya yutabujure yʉ moaĩajama, yʉ cõrise rẽtacoaro yiroja', yi
tʉoĩacõri, mʉ ya yutabujure moaĩamʉ yʉ. Ito yicõri yʉ moaĩarocati yʉ rujʉ ñarise rẽtacoajʉ
ĩja", yi gotiyijo iso, masa ĩna tʉoro riojo.
48 Iso ito yija tʉocõri:
—Maco, tʉoya mʉ. Yʉre mʉ tʉorʉ̃nʉrise mʉre yisiocõa. Ito bajiri wanʉ quenagõ, cati
quenagõ wasa mʉ, yiyijʉ Jesús isore.
49 Ito bajiro isore ĩ goti ñaroca Jairo ya wi ñarã ejayijarã Jairore gotirã:
—Mʉ maco godacoamo. Ito bajiri mʉcana tʉdi ʉsirioro yibesa ãni riasogʉre, yiyijarã
ĩna Jairore.
50 Ĩna ito yija tʉocõri, Jairore ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Güibesa. Diore mʉ rʉ̃cʉbʉoja, mʉ maco mʉcana tujacoago yigõji iso, yiyijʉ Jesús ĩre.
Ito yicõri Jairo ya wijʉ wayijarã ĩna.
51 Ĩ ya wijʉ ejacõri Pedro, Santiago ito yicõri Juanre cʉni sãja rotiyijʉ Jesús. Ito yicõri
cõgõ jacʉsabatiare cʉni sãja rotiyijʉ ĩ. Gãjerãre sãja rotibisijʉ Jesús.

52 Iti wi ñarã masa, macoacã iso godaja ticõri, bʉto otiyijarã ĩna. Ĩna ito bajiro otija ticõri,
ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Otibesa, Adio macoacã cõgõ meje yamo iso. Canigõ yamo, yiyijʉ Jesús.
53 Ito ĩ yija, ito oti ñarã bʉto ĩre aja tudiyijarã ĩna. "Godasacoamo iso", yi tʉoĩayijarã ĩna.
54 Ito bajiro ĩna yibojarocati godaro iso ñari sãnimʉjʉ sãjacõri iso ya ãmore ñiayijʉ Jesús.
Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—Macoacã, wʉmʉ rʉ̃gʉ̃ña, yiyijʉ Jesús isore.
55 Ito ĩ yirocati cojisiti tujacoayijo iso, godaro ñabojagoti. Ito yicõri godaro ñabojagoti
wʉmʉ rʉ̃gʉ̃yijo iso. Ito iso bajija ticõri, "Bare ecaya isore", yiyijʉ Jesús.
56 Ito bajiro iso tujaja ticõri, ti ʉcacoayijarã iso jacʉsabatia. Ito bajibojarocati iso
jacʉsabatiare oca goti bato rotibisijʉ Jesús, iso tujarise gayere.

9

Dios oca ĩna goti ucutoni ĩ rãca riasotirãre Jesús ĩ cõare gaye
(Mt 10.5-15; Mr 6.7-13)

1 Co rʉmʉ ĩ rãca riasotirã, jʉa gʉbojeno ñarãre miojuyijʉ Jesús. Ito bajiro ĩna minijuaja
ticõri, ĩ masirise ĩsiyijʉ Jesús ĩnare, rʉ̃mʉ́a sãja ecoanare rʉ̃mʉ́are ĩna bucõa masitoni. Ito
yicõri cõrãre cʉni ĩna maso masitoni, ĩ masirise ĩsiyijʉ Jesús ĩnare.
2 Ito yicõri, "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yire oca goti ucu rotiyijʉ
Jesús ĩnare. Ito yicõri, "Cõrãre cʉni yisiorã yirãji mʉa", yi roti ñucayijʉ Jesús ĩnare.
3 Gaje ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús:
—Iti mʉa oca goti ucurã waja gajeoni ãmimenati waja. Ito yicõri mʉa ya turigʉ cʉni
ãmi wabeja. Ito yicõri tura baju, naju, niyeru cʉni ãmi wabeja. Ito yicõri yutabuju mʉa
sãñarise rãca riti waja. Wasoa sãñado ãmimenati waja, yiyijʉ Jesús.
4 Ito yicõri cʉto mʉa ejaja mʉa sãja ejari witi ñacõama. Iti wi ñarãti mʉcana gaje cʉtojʉ
warã yirãji mʉa.
5 Gaje cʉtojʉ mʉa ejaroca iti cʉto gãna mʉare ĩna boca ãmibeja riojoti rẽtacoaja. Ito yicõri
iti cʉto rẽta warãti mʉa ya gʉbojʉ sita wãrisere ja bateba. Ito bajiro mʉa yija ticõri, "Ĩnare
queno boca ãmibijʉ mani", yi tʉoĩarã yirãji iti cʉto gãna, yiyijʉ Jesús ĩnare.
6 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, jeyaro cʉtorijʉ Dios oca goti ucurã wayijarã ĩna. Ito yicõri
cõrãre cʉni maso ucurã wayijarã ĩna.

Herodes ĩ tʉoĩa oca jaire gaye
(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

7 Ito bajiro ĩna yi ucuroca, Herodes Galilea sita ʉjʉ, jeyaro Jesús ĩ yigore tʉoyijʉ ĩ. Gãjerã
Herodesre ado bajiro yi gotiyijarã ĩna: "Godarʉ ñabojagʉti mʉcana catiami Juan", yiyijarã
gãjerã ĩre. Ĩna ito yija tʉocõri, no bajiro yi tʉoĩa masibisijʉ Herodes.
8 Gãjerãma, Herodesre ado bajiro yiyijarã ĩna: "Elías goaĩorʉ", yiyijarã gãjerã. Ito yicõri
gãjerãma, "Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masʉ godacõri mʉcana catirʉ", yiyijarã ĩna.
9 Ĩna ito bajiro gotirise tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Herodes:
—Yʉmasiti Juanre ĩna rijoga jatatoni roti ñucacʉ yʉ. ¿Ñimʉõcʉ̃ ñati ito bajiro jaje oca
ruyugʉ? yiyijʉ Herodes.
Ito bajiro iti bʉto oca ruyuja tʉocõri, bʉto ti ãmoyijʉ Herodes Jesure.

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Jn 6.1-14)

10 Jesús ĩ oca ĩna goti ucutoni ĩ cũana tʉdi ejarã ĩnare rẽtagore Jesure goti jeocõyijarã ĩna.
Ito bajiro ĩna gotija bero ricati bʉsa Betsaida wame cʉtiri cʉto tʉjʉ ĩnare ãmi wayijʉ Jesús.
11 Ito bajibojarocati "Ito warãji ĩna", yi masicõri ĩnare sʉya wayijarã masa jãjarã. Ito
bajiro ĩna sʉya ejaja ticõri, wanʉre rãca ĩnare boca ãmiyijʉ Jesús. Ito yicõri, "Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre

ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire oca gotiyijʉ Jesús ĩnare. Ito yicõri cõrãre cʉni masoyijʉ ĩ.
12 Rãiocũro ña wadiroca ĩ oca goti ucutoni ĩ cũana ĩ tʉjʉ minijuacõri ado bajiro yiyijarã ĩna ĩre:
—Bʉto cʉto meje ña ado. Ito bajiri queno bare bʉja masiña ma ado. Ito bajiri masare cʉtojʉ wa rotiya, bare ĩna bʉja masitoni, ito yicõri ĩna cani masitoni, yiyijarã ĩna Jesure.
13 Ito ĩna bajiro yibojarocati:
—Mʉati ĩnare bare ecaya, yiyijʉ Jesús.
Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna Jesure:
—Najuro co dʉjamocõ, ito yicõri wai jũarãti ñama gʉare. ¿Ĩna ñarocõti masa ĩna barotire gʉa waja yirã ware ãmoati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
14 Cinco milcõ ñayijarã ĩna ũmʉa. Romia ito yicõri rĩaca cʉni ñayijarã ĩna wato. Ito bajiro jãjarã ĩna ñaja ticõri, ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Rujariaburi ruji rotiya masare. Cobu rujirãre jũarã masacõ gãji ye jʉa dʉjamocõ ruji rotiya, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
15 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ito bajiro masare ruji rotiyijarã ĩna.
16 Ito bajiro ĩna rujija ticõri, co dʉjamocõ naju ñarisere, wai jũarãre cʉni ãmi rʉcoyijʉ ĩ ya ãmona. Ito yicõri macãrʉcũrojʉ ti mʉocõri Diore, “Queno ya mʉ”, yiyijʉ Jesús. Ito yicõri iti najurore igata batoyijʉ, waire cʉni. Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ĩsiyijʉ, masare ĩna batotoni.
17 Ito bajiro ĩna batoja boca ãmicõri masa ñarocõti jediyijarã ĩna. Ito yicõri yaji quenaro ñayijarã ĩna. Ito bero ĩna yaji rẽtagore jʉa gʉbojeno jibʉri miosã dajoyijarã ĩna.

Cristore “Dios ĩ cõarʉ ña mʉ”, yi Pedro ĩ goti quenore gaye (Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

18 Co rʉmʉ Diore bʉsirocʉ gajejʉ bʉsa wayijʉ Jesús. Ito ĩ Jacʉre bʉsi ñaroca, ĩ rãca riasotirã ejayijarã ĩna. Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:
—¿No bajiro yi bʉsiri masa yʉre? yiyijʉ Jesús.
19 Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Gãjerãma mʉre, “Masare idé guri masʉ, Juanti ñami”, yama ĩna mʉre. Gãjerãma, “Elías ñami”, yama ĩna mʉre. Ito yicõri gãjerãma, “Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masʉ godacõri mʉcana catirʉ ñami”, yama ĩna mʉre, yiyijarã ĩna Jesure.
20 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro seniĩayijʉ Jesús:
—Mʉama, “Ñimʉ ñaguĩji”, ¿yi tʉoĩati yʉre? yiyijʉ Jesús.
Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro:
—Cristo Dios ĩ cõarʉ ña mʉ, ya yʉ mʉre, yiyijʉ Pedro Jesure.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yire gaye (Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)

21 Ito ĩ yija tʉocõri, gãjerãre goti bato yibesa, yiyijʉ Jesús Pedrore.
22 Ito yicõri ĩnare ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Yʉ Masa Rĩjorʉ ñeñaro tõbʉjagʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri judio masa bʉcʉrã, paia ʉjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni yʉre ti tudirã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉre sĩarã yirãji masa. Ito bajiro yʉre ĩna yibojarocati yʉ godaja bero, ʉdia rʉmʉ bero mʉcana tʉdi yʉ catiroca yigʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.
23 Ito bero ĩna ñajedirore ado bajiro gotiyijʉ Jesús:
—Sĩgũ yʉre ĩ sʉya ãmoja, ĩ ye ñaroti tʉoĩabiticõri yʉjʉare tʉo mai sʉyagʉ yiguĩji. Yucʉtẽo gajagʉ robo bajiro tõbʉjabojagʉti yʉre riti sʉyagʉ yiguĩji ĩ.
24 No ĩ catirise maibojagʉti godagʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati yʉre tʉorũnʉgũ, yʉ oca ĩ gotija tʉo junisinicõri ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bʉjagʉ yiguĩji.
25 Sĩgũ adi macãrʉcũro gaye gajeoni jeyaro ĩ bʉjabojarocati ĩ godari rʉmʉ, catitĩñare ĩ bʉjabeja, ito yicõri Dios ĩre ruyurioja ñejʉa waja mano yiroja ĩre.

26 Yʉ Masa Rĩjorʉ ʉjʉ ñacõri tʉdi ejagʉ yigʉja yʉ mʉcana. Rẽtoro ñasarise yʉ Jacʉ yʉre ĩ
ĩsijare ito yicõri ángel mesa ĩna ñasaro bajiro yʉre ĩ jidicãjare, co rʉmʉ ñasari masʉ ʉjʉ tʉdi
ejagʉ yigʉja yʉ. No yʉre masigũ ñabojagʉti, yʉre ĩ bojoja ito yicõri yʉ oca masibojagʉti ĩ
bojoja yʉ tʉdi ejari rʉmʉ ito bajiroti ĩre bojogʉ yigʉja yʉ cʉni.
27 Riti ya yʉ mʉare. Mʉa wato coriarã, ado ñarã ĩna godaroto riojʉa, "Ĩre tʉorũnʉrãre
miojusʉogʉ yami Dios", yi ti masirã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩna tiro riojo Jesús ĩ godo wedire gaye
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)

28 Ito bajiro ĩ yija bero, ʉdia ãmojeno rʉmʉri berocõ, gũtagũjʉ mʉja wayijʉ Jesús ĩ Jacʉ
Diore bʉsirocʉ. Ito yicõri Pedro, Santiago, Juanre cʉni ãmi wayijʉ ĩ.
29 Gũtagũ joejʉ ejacõri Diore bʉsiyijʉ Jesús. Ito bajiro Diore ĩ bʉsiroca ĩ ya rio gajero
bajiro godo wediyijʉ. Ito yicõri ĩ ya yutabuju cʉni bʉto boticõri yoro ñayijʉ.
30 Ito ĩ yi ñaroca, ũmʉa jũarã ĩ rãca bʉsirã goaĩoyijarã. Ĩna jũarã ñayijarã Elías, Moisés
ñayoana.
31 Ito bajicõri Dios ĩ yorise watojʉ ñayijarã ĩna. Ito bajiro Jesure bʉsirã, Jerusalénjʉ
ñeñaro tõbʉjacõri ĩ godaroti gayere ĩre bʉsiyijarã ĩna.
32 Ito bajiro ĩna yiroca, Pedro mesa bʉto canibojarãti, ito bajijare yujiyijarã. Yujicõri
Jesús ĩ yorise, ito yicõri ĩ rãca ñarã yorisere tiyijarã ĩna.
33 Ĩna jũarã Jesús rãca bʉsiana, ĩna ĩre wagoja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro:
—Gʉare riasogʉ, iti rẽtaroca gʉa ti ñaja quena ña gʉare. Mʉare yiari ʉdia wi meni ĩsirʉja
gʉa. Mʉre co wi, Moisésre gaje wi, ito yicõri Elíasre gaje wi, yiyijʉ Pedro Jesure.
Ito bajiro bʉsibojagʉti, ĩ bʉsirisere tʉo masibisijʉ Pedro.
34 Ito bajiro ĩ bʉsiroca, ide bueri ruji wadiyijʉ. Ide bueri ĩnare quedi jea biajare güiyijarã
ĩna.
35 Ito yicõri ide bueri wato ado bajiro oca ruyuyijʉ ĩnare:
—Ãni ñami yʉ Macʉ yʉ maigũ. Ĩre queno tʉorũnʉña mʉa, yi ruyuyijʉ oca ĩnare.
36 Ito bajiro oca ĩna tʉoja bero Jesús sĩgũti ĩ ñaja tiyijarã ĩna. Iti rẽtaja ticõri, ito bajia
yibisijarã ĩna. Ito yicõri gãjerãre cʉni goti bato yibisijarã.

Rũmʉ́ sãñagũre rũmʉ́re Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)

37 Ito bajiri gaje rʉmʉ gũtagũ joejʉ ñana ruji wayijarã ĩna. Ĩna ruji ejaja ticõri, masa jãjarã
Jesure bocatiyijarã.
38 Masa jãjarã wato sĩgũ oca seoro Jesure bʉsiyijʉ:
—Yʉre riasogʉ mʉre josa yʉ, yʉ macʉre mʉ ti maitoni. Ĩ sĩgũti ñami yʉ macʉ.
39 Biyaro rũmʉ́ ĩre sãjacõri, ĩ ʉsi jediroca yami. Ĩ awasãroca ito yicõri ĩ ya rise somo
budiroca yami. Ito bajiro ñeñaro ĩre yicõri ĩre budigo ãmobeami rũmʉ́.
40 Mʉ rãca riasotirãre rũmʉ́ bucõa rotibojacʉ yʉ. Ito yʉ yibojarocati, rũmʉ́re bucõa
masibiticã ĩna, yiyijʉ ĩ Jesure.
41 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesús ado bajiro cʉdiyijʉ:
—Ba, ya yʉa. Queno yʉre tʉorũnʉrã meje ña mʉa. Ito yicõri yʉre rũcʉbʉorã meje ña
mʉa. Yoari mʉare yʉ riasobojarocati yʉre tʉorũnʉbea mʉa maji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
Ito yi tĩocõri rũmʉ́ sãja ecorʉ jacʉre:
—Adojʉa mʉ macʉre ãmi wadite maji mʉ, yiyijʉ ĩ.
42 Ito bajiro macʉacãre ĩ ãmi waroca mʉcana tʉdi rũmʉ́ quedi sãjayijʉ ĩre. Ito yicõri
jacajʉ ĩ quedi queaoca yicõri ĩ ʉsi jediroca yiyijʉ rũmʉ́ ĩre. Ito bajiro ĩ yija ticõri, rũmʉ́re
budi rotiyijʉ Jesús. Rũmʉ́re Jesús ĩ bucõaja bero queno cati quenayijʉ macʉacã mʉcana.
Ito yicõri macʉacãre ĩ jacʉre jʉdacõayijʉ Jesús mʉcana.
43 Dios ĩ masirisena ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, ito ñana ti ʉcayijarã masa.

Yʉre sĩarã yirãji, yi mʉcana Jesús ĩ tʉdi gotire gaye
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)

Ito bajiro ĩ yirise masa ĩna ti wanʉroca, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
44 —Ado yʉ gotirise queno tʉoya mʉa. Ito yicõri ãcabojabeja. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ Dios ĩ cõarʉ. Yʉre ñiacõri gãjerãre ĩsirã yirãji ĩna, yʉre ĩna sĩatoni, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
45 Ito bajiro ĩ yibojarocati, ĩnare tʉo masi rotibisijʉ Dios maji. Ito bajiro ĩ yijare Jesús ĩ gotirisere tʉo masibisijarã ĩna. "Mʉ gotirisere mʉcana gʉare goti quenoña", yi güi ñayijarã ĩna.

¿Ñimʉ ñati ñasagʉ ñarocʉ? ĩna yi seniĩare gaye
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

46 Ito bajiro ĩna baji ñaroca:
—¿Ñimʉjʉa ñagũ yiguĩjida ñasagʉ? yi gãmeri bʉsiyijarã ĩna Jesús rãca riasotiri masa.
47 Ito bajiro ĩna gãmeri bʉsirisere, tʉo masicõyijʉ Jesús. Ito yicõri sĩgũ macʉacãre ĩ tʉ tũami rũgõyijʉ Jesús.
48 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—No yʉre rũcʉbʉocõri ãni macʉacãre boca ãmiro bajiro, yʉre cʉni boca ãmigũ ñami ĩocũ. Ito yicõri yʉre boca ãmigũ, yʉre cõarʉre boca ãmigũ ñami ĩ. No mʉa rãca gagʉ, "Gãjerã rẽto bʉsaro tʉoĩagũ ña yʉ", yibicʉ ĩ ñagũ yiguĩji ñasagʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Manire tʉo tudibicʉ ĩ ñaguĩji mani baba, Jesús ĩ yire gaye
(Mr 9.38-40)

49 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyijʉ Juan ĩre:
—Gʉare riasogʉ, sĩgũ mʉ wamena rũmʉ́are bucõagũ ticʉ gʉa. Gʉa rãca gagʉ meje ĩ ñajare rẽocʉ gʉa ĩre, yiyijʉ Juan Jesure.
50 Ito ĩ yija tʉocõri:
—Rẽobeja mʉa. No manire tʉo tudibicʉ ĩ ñaguĩji mani baba, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Santiago, Juanre cʉni Jesús ĩ goti quenore gaye

51 Ũmacũjʉ Jesús ĩ waroto iti cõñajare, "Yʉre ĩna sĩa ãmobojarocati Jerusalénjʉa wasagʉ yigʉja yʉ", yi oca sẽoyijʉ Jesús.
52 Ito bajiro tʉoĩacõri ĩ riojʉa queno yuronare cõayijʉ Jesús. Samaria sita cʉtojʉ canirajʉri ãmarã wayijarã ĩna.
53 Jerusalénjʉ warã yama yi ti masicõri, boca ãmi ãmobisijarã Samaria sita gãna ĩnare.
54 Ito bajiro ĩna yija ticõri, Jesús rãca riasotirã Santiago, Juan ado bajiro yiyijarã Jesure:
—¿Gʉa ĩnare ruyuriorona Diore jea queo rotire ãmoati mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
55 Ĩna ito yija tʉocõri, oca sẽoro ĩnare ticõri ado bajiro ĩnare tudiyijʉ Jesús:
—Ito bajiro mʉa tʉoĩaja, rũmʉ́ bajiro tʉoĩarã ña mʉa.
56 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Masare ruyuriorocʉ meje wadicʉ yʉ. Ĩnare masorocʉ wadicʉ yʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
Ĩ ito yija bero gaje cʉtojʉ wayijarã ĩna mʉcana.

Jesure tʉo sʉya ãmorã
(Mt 8.19-22)

57 Ito ma ĩna waroca sĩgũ ũmʉgũ ado bajiro yiyijʉ Jesure:
—Yʉ Ʉjʉ, no mʉ waroti mʉ rãca wa ãmoa yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
58 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩre:
—Buyairo mesa totijʉ canicã ĩna. Ito yicõri minia ĩna ya jibʉrijʉ canicã ĩna. Ito bajibojarocati yʉ Masa Rĩjorʉ, dijʉ yʉ canirijʉ ma yʉre. Ito bajiri yʉre mʉ sʉyaja josari ñaroja mʉre, yiyijʉ Jesús ĩre.
59 Ito yicõri gãjire ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Yʉ rãca waya, yiyijʉ Jesús.

Ito ĩ yijare:

—Yн Ʊjн, yн jacн rãca ñagũ ya maji. Ĩ godaja bero mн rãca wacнja yн, yiyijн ĩ Jesure.

60 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús:

—Yнre masimena moajaro itirea. Mнáma, "Ĩre tнorũnнrãre miojugн yiguĩji Dios", yire oca goti ucuya mнáma, yiyijн Jesús ĩre.

61 Ito yija ado bajiro yiyijн gãji Jesure:

—Yн Ʊjн, mн rãcati wa ãmoa yн. Cajero maji yн ya wi gãnare ware gotigн wacн ya yн maji, yiyijн ĩ Jesure.

62 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Jesús:

—Sĩgũ yн rãca wasнogн, iti rнmнjн ĩ yigore mнcana tнdi ĩ tнoĩaja, Dios masa jeyaro нjнre queno moa ĩsi masibeami ĩocũ, yiyijн Jesús ĩre.

10

Setenta y dos ñarãre Jesús ĩ cõare gaye

1 Ito ĩ yija bero setenta y dos ñarã beseyijн mнcana. Ito yicõri ĩ waroti cнtoricõti jũarã, jũarã, jũarã ĩ riojнa wa yu rotiyijн.

2 Ĩnare wa yu rotigн ado bajiro yiyijн ĩ ĩnare:

—Riti ya yн. Ote jaje iti bнcнabojarocati moari masajнa jaibeama. Ito bajiri ote нjнre ĩ ya moari masare ote ãmi rotija quena. Riti ya yн. Jãjarã ñama yн oca masimena. Ito bajibojarocati coriarã ñama yн oca ĩnare goti ucurona. Ito bajiri Diore seniña ĩ oca goti ucuronare ĩ cõatoni.

3 Wasa mнa. Guijorojн mнare cõa yн. Ito bajiri queno tнoĩaña. Oveja yaia tн ĩna ejarã waro bajiro mнare cõa yн.

4 Gajeoni sãra buju ãmi wabeja. Niyeru sãra buju cнni ãmibesa. Ito yicõri gaje gнboco mнa wasoaroti ãmi wabeja. Ma masa mнa bocaja yoari bнsi rũgõ yibeja mнa.

5 Cнto ejacõri co wi mнa sãjaja, iti wi gãnare ado bajiro yiba: "Dios queno yijaro mнare ito yicõri queno ñaña mнa", yiba mнa.

6 Ĩna mнare queno ĩna cнdija, quena ñaro yiroja ĩnare. Ito bajibojarocati queno mнare ĩna cнdibeja quenabeto yiroja ĩnare.

7 Ĩna cнdija ticõri, iti wi tujacõri, ĩna ecaro bajiroti baba mнa. Diore moa ĩsirã mнa ñajare mнa riasorãjнa mнare bare ecarã yirãji ĩna. Gaje wi, gaje wi, sãja ucu yibeja mнa.

8 Cнto mнa ejaja ĩna mнare boca ãmija ĩna ecaro bajiroti baba.

9 Ito gãna cõrã ĩna ñaja, ĩnare yisioba. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiba: "Yoari mejeti ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani tнorũnнja quena", yi gotiba.

10 Gaje cнto mнare ĩna boca ãmibeja, majн wija rũgũcõri ado bajiro ĩnare gotiba:

11 "Mн ya cнto gaye sita gнa ya gнboco wãrisere jacãcõa gнa mнa gнare boca ãmibejare. Masiña mнa. 'Ĩre tнorũnнrãre miojugн yiguĩji Dios', yire gaye mнare gotirona ejaboja gнa", yiba ĩnare, yiyijн Jesús.

12 'Gaje ado bajiro mнare gotia yн. Iti cнto gãna mнare boca ãmimena, Sodoma cнto gãna rẽto bнsaro ñeñaro tõbнjarã, yirãji ĩna, Dios ĩ waja seniri rнmн, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Cнtori gãna riojo cнdimena oca
(Mt 11.20-24)

13 Gaje ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare:

—Bнjato bajia ĩnare. Bнto ñeñaro tõbнjarã yirãji Corazín gãna, ito yicõri Betsaida gãna cнni. Ito bajiroti tõbнjarã yirãji. Jaje tiyamani ĩnare ĩobojacн yн. Ito yн yibojarocati ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmobiticã ĩna. Ĩnare yн ĩocato bajiroti Sidón, ito yicõri Tiro gãna yн ĩoja, ĩna ñeñaro yirise iti rнmнjн jidicãboana. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise tнoĩa bojori bнjarã, saya

wanʉre gaye meje sãñaboana ĩna. Ito yicõri “Bʉto bojori bʉja gʉa”, yirona õja tuboana ĩna ya riojʉ.
14 Dios ĩ waja seniri rʉmʉ Tiro, Sidón gãna rẽtoro ñeñaro tõbʉjarã yirãji Betsaida gãna, Corazín gãna cʉni.
15 Ito yicõri, “Ũmacũjʉ Dios tʉjʉ ejarã yirãji mani”, yi tʉoĩabojarãji Capernaum gãna. Ito bajiro tʉoĩabojarãti jeame ũjʉrojʉ warã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.
16 ’No mʉare tʉogʉti, yʉre cʉni tʉogʉ ñami. No mʉare ãmobea yirã, yʉre cʉni ãmorã meje ñama ĩna. No yʉre ãmobea yigʉ, yʉre cõarʉre cʉni ãmogũ meje ñami ĩocũ, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Setenta y dos ñarã ĩna tʉdi ejare gaye

17 Mʉcana ĩ tʉ tʉdi ejarã bʉto wanʉ tʉdi ejayijarã Jesús ĩ cũana setenta y dos ñarã. Ito yicõri Jesure ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Gʉa Ʉjʉ, rũmúa sãja ecoana rũmúare gʉa budi rotija, ñaro bajiroti gʉare cʉdicã ĩna, yiyijarã ĩna Jesure.
18 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:
—Rũmúa ʉjʉ Satanás rẽtoro masigũ ña yʉ. Ũmacũjʉ bʉjo ĩ jarise robo bajiro Satanás ĩ quedi wadija ticʉ yʉ.
19 Cotiwãja, ãñare cʉni cʉdabojarãti mʉa cuni ecobe yirocʉ, yʉ masirise mʉare jidicãcʉ yʉ. Ito yicõri mʉa wajacʉre rẽtocũma yirocʉ, cũcʉ yʉ mʉare. Yʉ masirise mʉare yʉ jidicãjare ñejʉa mʉare junibetoja.
20 “Rũmúre gʉa budi rotija ñaro bajiroti cʉdiquĩ gʉare”, yi masibojarãti bʉto wanʉ quenasaroti meje ña itiama. “Ũmacũjʉ yʉ warotojʉ yʉ wame wõre ñacãroja”, mʉa yi masija, iti ña bʉto wanʉ quenare gaye, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jesús ĩ wanʉre gaye
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

21 Ito ĩ yirocati Jesús ĩ wanʉ quenaroca yiyijʉ Espíritu Santo. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ Jesús Diore:
—Cʉna mʉre bʉto rũcʉbʉoa yʉ. Mʉ ña adi tuti gagʉ Ʉjʉ, macãrʉcũro jeyaro Ʉjʉ. Ado gãna bʉto riasotiana, ito yicõri bʉto masirã, mʉ oca ĩna tʉo masibitire oca, ñasari masa mejejʉare mʉ oca ĩna tʉo masiroca yicʉ mʉ. Mʉ ãmoro bajiroti bajicʉ. Iti ya yʉ Cʉna mʉre, yiyijʉ Jesús Diore.
22 ’Jeyaro ʉjʉ yʉ ñatoni yʉre cũquĩ yʉ Jacʉ. Yʉ Jacʉ sĩgũti queno yʉre masiguĩji. Ito yicõri yʉ sĩgũti yʉ Jacʉre queno masia. Gãjerã cʉni yʉ Jacʉre masiroca, yʉ yi ãmoja, yʉ jacʉre masirã yirãji ĩna cʉni, yiyijʉ Jesús masare.
23 Ito yicõri ĩ rãca riasotirãre riti ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Yʉ ĩorise ticõri bʉto wanʉ quenare ña mʉare.
24 Ado bajiro mʉare ya yʉ. Jane meje gãna Dios oca goti ĩsiri masa, ito yicõri ʉjarã masa cʉni adocãta mʉa tirise bʉto ti ãmobojayijarã ĩna. Ito bajibojarãti itire ti bʉjabisijarã ĩna. Ito yicõri adocãta mʉa tʉorise bʉto tʉo ãmobojayijarã. Ito bajibojarãti itire tʉobisijarã ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Samaria sita gagʉ gãjire ĩ queno yire gaye

25 Ito bajiro yi ñaroca sĩgũ judio masa rotirise riasori masʉ, wadiyijʉ Jesús rãca bʉsirocʉ: “Riti masiati Jesús”, yi tʉoĩacõri seniĩagũ ejayijʉ ĩ. Ado bajiro ĩre seniĩayijʉ:
—¿Yʉ Ʉjʉ, catitĩñare gaye yʉ bʉja ãmoja no bajiro yigʉjada yʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
26 Ito ĩ yija tʉocõri:
—¿No bajiro wãñati ucare, Dios ĩ rotire gaye? Ito yicõri, ¿itire mʉ tija no bajiro tʉoĩati mʉ? yiyijʉ Jesús ĩre.
27 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ judio masa rotirise riasori masʉ:

—“Mani Ʊjʉ Diore bʉto maija quena. Mani tʉoĩa oca sẽorisena, ito yicõri mani ya ʉsina cʉni bʉto Diore mani maija quena. Ito yicõri manimasi mani mairo bajiroti mani ñarãre cʉni mani maija quena”, yi gotia Dios oca, yiyijʉ ĩ Jesure.

28 Ito ĩ yija tʉocõri:

—Ñaro bajiroti cʉdia mʉ. Ito bajiroti ya Dios oca. Ito bajiro mʉ yija, catitĩñagũ yigʉja mʉ, yiyijʉ Jesús judio masa rotirise riasori masʉre.

29 —“Yʉ ñarãre queno yigʉ meje ña yʉ”, yi tʉo masicõri, “¿Noajʉa ñati yʉ ñarã?” yi seniĩayijʉ ĩ Jesure.

30 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩre:

—Sĩgũ Jerusalénjʉ ñagũ Jericójʉ roja wayijʉ. Ma ĩ waroca riniri masa ĩre ñiacõri jeyaro ĩ gajeoni cʉtirise ĩre ẽmayijarã. Ĩ ya yutabujuri cʉni ĩre ẽma jeocõyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre bʉto janugã cũcõri, ĩre wagoyijarã ĩna.

31 Ito ĩ baji cũñaroca pai cʉni iti mati wayijʉ. Ĩre ti bʉjabojagʉti riojoti rẽtacoayijʉ ĩ.

32 Ĩ bero gãji Levita masʉ ejayijʉ ĩ tʉ. Ĩre ti bʉja wacʉti riojo rẽtacoayijʉ ĩ cʉni.

33 Ito bajiro ĩre ĩna ti rẽtaja bero sĩgũ Samaria sita gagʉ iti ma wacʉjʉ ti bʉjayijʉ ĩre. Ito yicõri ĩre ti maiyijʉ.

34 Ito bajiri ĩ tʉ ejacõri ĩre cami ʉco yiyijʉ ĩ. Iti cami ʉco yigʉ ʉ́yena ito yicõri ʉyé idena ʉco yiyijʉ ĩre. Ito yicõri ĩ ya camire wõbiayijʉ. Ito bajiro ĩre yicõri ĩ ya burro joejʉ ĩre mʉojeoyijʉ. Ito yi tĩogũ, canira wijʉ ĩre ãmi wacõri ñamiasaro ĩre tirũnʉyijʉ.

35 Samaria sita gagʉ busuri wacʉ canira wi ʉjʉre jʉati niyeruti ĩsiyijʉ. Iti ĩsi wacʉ ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩre: “Ãni cõgũre tirũnʉña. Jairo waja mʉre iti godaja, tʉdi ejagʉ mʉre wa yicʉja yʉ mʉcana”, yiyijʉ ĩ canira wi ʉjʉre, yi oca gotiyijʉ Jesús judio masa rotirise riasori masʉre. Iti oca goti tĩogũ ado bajiro ĩre seniĩayijʉ mʉcana Jesús:

36 “¿Ĩna ʉdiarã wato ñimʉjʉa ñarʉda riniri masa ĩna jasĩa cũrʉre, ti mairʉ?” Yi seniĩayijʉ Jesús judio masa rotirise riasori masʉre.

37 Ito ĩ yija tʉocõri:

—Samaria sita gagʉ ĩre ti mairʉ. Ĩ ñarʉ ĩ yagʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.

Ito bajiro ĩ yija ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Wasa, ĩ yiado bajiroti yiba mʉ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩre.

Marta mesa ya wijʉ Jesús ĩ ejare gaye

38 Ito ma wacʉjʉ cʉto ejayijʉ Jesús. Iti cʉto ejacõri Marta wame cʉtigo, ya wi wayijʉ ĩ. Ĩ ejaja ticõri, queno boca ãmiyijo iso ĩre.

39 Iso ocabajio María wame cʉtigo ñayijo. Iso Jesús ya gʉbo tʉ rujicõri, ĩ gotirisere tʉo rujiyijo.

40 Martama iso moarise gaye tʉoĩagõ ʉsirioro tõbʉjayijo. Ito bajiri Jesús tʉ eja rũgũcõri, ado bajiro bʉsiyijo iso:

—¿Yʉ Ʊjʉ, no yibeati mʉre yʉ ocabajio yʉre ejabʉabecoti mʉ tʉ iso rujija? “Mʉ rĩjorore ejabʉaya maji”, yiya isore, yiyijo Marta Jesure.

41 Ito bajiro Marta iso yibojarocati ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús isore:

—Marta mʉ moare cʉtirise ʉsirioro bajia mʉre. Ito bajiri ʉsirioro tõbʉja mʉ.

42 Bʉto ñasarise gaye cojiti ña. Yʉ bʉsirise tʉocõri, mʉ ocabajio María, ñasarisere bʉjamo. Nijʉa iso tʉo ãmisãrise isore ãmicãbiquĩji yiyijʉ Jesús Martare.

11

Diore mani seniroti Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 6.9-15; 7.7-11)

1 Co rʉmʉ Diore bʉsiyijʉ Jesús. Ĩ bʉsi tĩoroca ĩ rãca riasotigʉ sĩgũ ado bajiro bʉsiyijʉ:

—Yʉ Ʊjʉ, Juan rãca riasotiana ĩ riasoado bajiro gʉare cʉni riasoya, Diore gʉa bʉsi masitoni, yiyijʉ ĩ Jesure.

2 Ito ĩ yija tнocõri:
—Diore mн bнsija ado bajiro yiba:
Gнa Jacн, ũmacũjн gagн ña mн. Mн wame masicõri masa jeyaro rũcнbнojaro ĩna. Masa jeyaro Ujн mн ñaroti rнmн ejare ãmoa gнa. Ũmacũjнga tuti cнni mн ãmoro bajiroti ñayija. Ito bajiri adi sitajн cнni mн ãmoro bajiro riti ñare ãmoa gнa.
3 Co rнmн rнyabeto gнa baroticõti gнare naju ĩsiña.
4 Gнa ñeñaro yirisere ãcabojoya. Gнa cнni gнare ñeñaro yirãre ãcabojoa. "¿No bajiro yнre cнdirã yirãjida ĩna?" yi tнoĩabesa gнare. Gнa ñeñaro yibititoni gнare ejabнaya. Itocõ ña. Amén, yiba. Ito bajiro Diore mнa bнsija quena, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
5-7 Gaje ado bajiro ĩnare gotiyijн Jesús:
—Sĩgũ mнa baba ñami gнdareco mнa ya wi ejacõri ado bajiro ĩ yija, "Yн baba, gãji yн baba wa ucuri masн yн ya wijн ejami. Ñe ecare ma yнre. Ito bajiri yнre naju wasoaya mн", ĩ yija, mнa wi toti ado bajiro cнdirã yirãji mнa: "Usirioro yibesa yнre. Soje cнni biado ña. Ito yicõri yн rĩa rãca canigũ ya yн. Ito bajiri ñejнa ĩsirocн wagãdo ma yн", yi cнdirã yirãji mнa.
8 Ito bajiro mнa babare mнa ĩsi ãmobitibojaja cнni, ĩre ĩsirã yirãji mнa, mнcana ĩ нsirioro seni нyabe yirona. Ito yicõri ĩ ãmorocõ ĩsirã yirãji mнa, ya yн mнare.
9 Ado bajiroti yire ña Diore mani senija. Mani Diore senija manire ĩsigũ yiguĩji. Ĩre mani ãmaja bнjarã yirãji mani. "Mнre bнsi ãmoa yн", mani yija, bнsi rotigн yiguĩji manire.
10 No senigũti boca ãmiguĩji. No ãmagũti bнjagн yiguĩji. "Bнsi ãmoa yн", yigнreti bнsi rotigн yiguĩji Dios.
11 'Adocãta mнa rĩa ĩna naju senija, ¿Gũtagã ĩsire ñarojada mнaca? Ito yicõri wai ĩna senija, ¿Ãña ĩsire ñarojada mнaca?
12 Ito yicõri cara ria ĩna senija, ¿cotiwãja ĩsire ñarojada mнaca? Ĩsimenaji mнa, yi tнoĩa yн.
13 Ñeñaro yirã ñabojarãti, mнa rĩa ĩna senija quenarise yirã yirãji mнa. Mani rĩare quenarise riti mani ĩsija, Dioama mani Jacн ũmacũjн gagн, ĩre mani senija, yiro bajiroti Espíritu Santo manire queo sãguĩji, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Rũmúa нjн rotirise boca ãmicõri yami Jesús, ĩna yire gaye
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)

14 Sĩgũre rũmú quedi sãjacõri, ĩ bнsibeto yiyijн. Ito ĩ baji ñaroca rũmúre bucõayijн Jesús. Rũmúre ĩ bucõaja beroti bнsicoayijн ĩ bнsibicн ñabojarн. Ito bajiro iti rẽtaja ticõri, нcayijarã masa.
15 Ito bajibojarocati coriarã ado bajiro tнoĩayijarã:
—Ãni ũmнgũ rũmúare ĩ bucõarise, rũmúa нjн Beelzebú wame cнtigн masirisenati bucõami, yi tнoĩayijarã coriarã.
16 Gãjerãma, "Dios cõarн ñami ĩ", gнa yi tнoĩatoni, ũmacũjн gaye tiyamani gнare ĩogũ yiguĩji ĩ, yi tнoĩayijarã ĩna.
17 Ito bajiro ĩna tнoĩarisere masicõyijн Jesús. Ito bajiri ado bajiro gotiyijн ĩ ĩnare:
—Co sita gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tнoĩaja, ito yicõri ĩna gãmeri jaja, queno ña masimenaji ĩna. Co wi gãna ñabojarãti ricati riti ĩna tнoĩaja queno corocõ ña masimenaji ĩna.
18 Ito bajiroti rũmúa нjн Satanás, ĩ ñarãre ricati riti tнoĩaroca ĩ yija, ĩna нjн queno ña masibiquĩji. Ado bajiro mнare gotia yн. "Rũmúa нjн Beelzebú ĩ masirisena rũmúare bucõami", yiboja mнa yнre.
19 Rũmúa нjн masirisena yн rũmúare bucõaja, ¿mнa rãca gãnama ñimн masirisena rũmúare bucõati ĩna? "Gнa rãca gãnama rũmú masirise gayena meje rũmúare bucõama ĩna", yi tнoĩa mнa. Ito bajiri itire ti masicõri, "Rũmú masirisena meje rũmúare bucõami ĩ cнni", yi tнoĩa masia mнa yнre cнni.
20 Ado robojнa bajia. Dios ĩ masirisena rũmúare bucõa yн. Ito bajiro yн yija ticõri, "Mani wato ñacãguĩji Dios. Ĩre tнorũnнrãre miojusнogн yami Dios", yi masirнja mнare.

21 ’Ʉmʉgʉ̃ sẽogʉ̃, ito yicõri queno bisu cʉtigʉ, ĩ ya wijʉ ĩ tirʉ̃nʉja, iti wijʉ gaye quenoti
ñacõaroja.
22 Ito yibojarocati gãji ĩ rẽto bʉsaro sẽocõri rẽtocũgʉ̃ yiguĩji ĩre. “Adi yʉ bisu cʉtija
ñimʉjʉa yʉre rẽtocũbiquĩji”, yi ĩ tʉoĩabojarocati ĩre rẽtocũgʉ̃ yiguĩji. Ito yicõri ĩ gajeoni
cʉtibojarise ĩre ẽmagʉ̃ yiguĩji. Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ rẽtoro masigʉ̃ ña yʉ. Ito bajiri rʉ̃mʉ́are bucõa
masia yʉ, yi oca gotiyijʉ Jesús ĩnare.
23 ’No yʉ rãcajʉa ñabicʉ, yʉ rãca gagʉ meje ñami ĩocʉ̃. No yʉre ejabʉabicʉ, gãjerãre Diore
masiroca yʉ yi ãmobojarocati yʉre ñeñaro yi codegʉ ñami ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Masʉre budigocõri mʉcana tʉdi rʉ̃mʉ́ ĩ sãjare gaye
(Mt 12.43-45)

24 ’Sĩgʉ̃ masʉre rʉ̃mʉ́ ĩ budigoja, yucʉ manojʉ wa ucuguĩji tujarajʉ ãma ucugʉ. Ĩ
bʉjabeja ado bajiro tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ: “Yʉ budigorʉre mʉcana tʉdi sãjacʉja yʉ”, yi tʉoĩagʉ̃
yiguĩji ĩ.
25 Mʉcana tʉdi ejagʉ ĩ budigorʉre quenora wi, ʉeri mani wi robo bajiro, ti ejagʉ yiguĩji
ĩ.
26 Ito bajiro ti ejacõri gãjerã rʉ̃mʉ́a jʉa ãmojeno ñarã ĩ rẽtoro ñeña bʉsarã jigʉ yiguĩji ĩ,
ĩ rãca ñatoni. Ito yicõri ĩna ñarocõti ĩ ʉ̃mʉgʉ̃re sãjarã yirãji. Ito bajicõri ĩ ʉ̃mʉgʉ̃, cajero
ĩ bajiado rẽto bʉsaro bajigʉ yiguĩji. Ito bajiri, rʉ̃mʉ́ mʉcana tʉdi sãjame yirocʉ, Diore ĩ
tʉorʉ̃nʉ sʉyaja quena, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios oca mani tʉorʉ̃nʉja wanʉ quenarã yirãji mani, Jesús ĩ yire gaye

27 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsiro toto ĩre tʉorã wato sĩgõ oca sẽoro ado bajiro bʉsiyijo:
—Mʉ jaco mʉre rʉcocõri, mʉre ũjugõ bʉto wanʉyijo iso, yiyijo iso Jesure.
28 Ito bajiro iso yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—Yʉ jaco rẽtoro wanʉrã yirãji, Dios rotirise tʉocõri ĩna cʉdija, yiyijʉ Jesús isore.

Tiyamani mʉ ĩore ãmoa gʉa, yi ĩna senire gaye
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

29 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsiroca jãjarã bʉsa masa ĩ tʉ minijua wayijarã. Ito yicõri ado bajiro
ĩnare gotiyijʉ ĩ:
—Adi rʉmʉri gãna ñeñaro yi jairã ña mʉa. Ado bajiro ya mʉa yʉre: “Tiyamani mʉ ĩoja
ticõri, ‘Dios ĩ cõarʉti ñami ãni’, yiana gʉa”, ya mʉa yʉre. Ito mʉa yibojarocati tʉdi mʉare
ĩobicʉja yʉ. Diore goti ĩsiri masʉ, Jonás ñayorʉ, ĩre rẽtagore riti mʉare goticʉja yʉ.
30 Jonásre rẽtare ticõri, “Ãniti ñami Dios ĩ cõarʉ”, yiyijarã Nínive cʉto gãna. Yʉre cʉni ito
bajiroti yirã yirãji mʉa. Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Yʉre rẽtare masicõri, “Ĩ ñami Dios ĩ cõarʉ”, yirã
yirãji mʉa cʉni yʉre.
31 Dios masare ñeñaro ĩna yirise waja ĩ waja seniri rʉmʉ ado bajiro rẽtaro yiroja. Sheba
cʉto gago ʉjo ñayoro, mʉa adi rʉmʉri gãnare, “Mʉare seti ña”, yigo yigõji iso. Jane mejejʉ
sõjʉ wayoyijo iso, queno tʉoĩagʉ̃ rãca Salomón wame cʉtigʉ rãca riasotiroco. Adocãta sĩgʉ̃
mʉa rãca ñami Salomón ñajacʉ rẽtoro tʉo masigʉ̃. Ito ĩ bajibojarocati queno ĩre tʉorʉ̃nʉbea
mʉa.
32 Nínive cʉto gãna cʉni ado bajiro yirã yirãji mʉare Dios ĩ waja seniri rʉmʉ: “Jaje
seti ña mʉare”, yirã yirãji ĩna. Jane mejejʉ Nínive cʉto gãnare Dios oca gotiyoyijʉ Jonás
ñayorʉ. Jonás ĩ gotija tʉocõri, ñeñaro ĩna yirise jidicãñi ĩna. Ito bajiri quenarise riti tʉoĩañi
ĩna. Adocãta sĩgʉ̃ ñami mʉa rãca Jonás ñayorʉ rẽtoro ñasagʉ. Ito ĩ bajibojarocati queno ĩre
tʉorʉ̃nʉbea mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Mani ya cajea busurica robo bajiro bajia, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 5.15; 6.22-23)

33 ’Noajʉa sĩabusuoraga sĩayocõri ruyubetojʉ, jacajʉ cʉni cũmenaji mani. Ito yicõri
rujajedo totijʉ cʉni cũmenaji mani. Ruyubeto cũrãonati gʉje tutujʉ jeobusuorãji mani,
ejari masa queno tijaro yirona.

34 Rãitĩarise iti godaroca ya busurica. Mani ya cajea cнni busurica robo bajiro bajia.
Ito bajiri cajeana sнoriti mani ya нsi queno tнo masiro yiroja. Tite mнa. Quenarise mani
tija queno tнoĩarã yirãji mani, mani ya нsijн. Ito bajibojarocati ñeñarise mani tija ñeñaro
tнoĩarã yirãji mani, mani ya нsijн. Ito bajiro mani yija busurojн meje ñarã yirãji mani.
Rãitĩarojн ñarã bajiro ñarã yirãji mani ñeñarise mani tнoĩa нyaja.
35 Ito bajiri quenarise riti tнoĩarнja manire, ñeñarise riti mani tнoĩa нyabe yirona.
36 Mare sĩaticõri, "Adi majнa ña quenari ma. Adi majнa ña ñeñari ma", yi ti masia mani.
Ito bajiroti bajia mani ya нsijн cнni. Mani ya нsijн quenarise riti mani tнoĩa ñaja, "Iti ña
quenarise. Iti ña ñeñarise", yi ti masia mani, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Mнa fariseo gaye tнoĩarãre seti ña, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

37 Jesús ĩ bнsi tĩoroca sĩgũ fariseo gaye tнoĩagũ, "Yн ya wijн bato mani", yirocн Jesure
baba cнtiyijн. Ito ĩ yija tнocõri, ĩ ya wijн sãja wacõri badojн eja rũjũyijн Jesús.
38 Ĩna baroto riojнa judio masa ĩna ãmo coesotiro bajiro Jesús ĩ ãmo coebeja ticõri, ti
нcayijн fariseo gaye tнoĩagũ.
39 Ĩ ti нcaja ticõri, ado bajiro yiyijн mani Ʊjн Jesús ĩre:
—Mнa fariseo gaye tнoĩarã, joeti coeboja mнa. Somotẽro idira tẽrori cнni joejнa riti coea
mнa. Totijнama ñarocõti нeri cнticõa. Mнa guaja cнni, joe rujн riti coea mнa. Jubejнama
ñeñaro tнoĩa mнa maji. Ito bajiri gãjerã ĩna rнcorise ti нorã ĩnare rнoa mнa.
40 Queno tнoĩarã meje ña mнa. Dios mнa ya rujн rujeorн, mнa ya нsi cнni meniñi. ¿Itire
masibeati mнa?
41 Mнa ya нsijн queno tнoĩacõri bojoro bнjarãre ejabнarнja mнare. Ito bajiro mнa yija
queno нsi cнti ñarã yirãji mнa.
42 'Bнjato bнjarã yirãji mнa, fariseo gaye tнoĩarã. Dios ĩ rotiado bajiroti jeyaro mнa
bнjarise ĩre jabeto jнdacõa mнa. Ito bajiro mнa yiriseama quena ña. Ito bajiro queno
yirã ñabojarãti gãjerãre queno yibea mнa. Ito yicõri Diore maibea. Ito bajiro yibitirнja
mнare.
43 'Bнjato bнjarã yirãji mнa, fariseo gaye tнoĩarã. Minijuara wijн sãja wacõri
rũcнbнorajн riti ruji ãmoboja mнa. Ma warã cнni gãjire mнa bocaja, rũcнbнore rãca ĩ
seniĩare ãmoa mнa. Mнa ñaroti gaye riti tнoĩa mнa.
44 'Bнjato bнjarã yirãji mнa. Gãjerã ĩna tiro riojo queno yirã ña mнa. Ito bajibojarocati
ĩna tibetojн ñeñaro yirã ña. Ito bajiro mнa yija ticõri, "Queno yirã ñama ĩna", yibojama
gãjerã. Ito bajiro ĩna tнoĩabojarocati queno yirã meje ña mнa, yiyijн Jesús ĩnare.
45 Ito bajiro ĩ bнsija tнocõri, sĩgũ judio masa rotirise riasori masн ado bajiro cнdiyijн
ĩre:
—Yнre riasogн, ito bajiro mн bнsija queno ejabea gнare, yiyijн ĩ Jesure.
46 Ito ĩ yija tнocõri, Jesujнa ado bajiro yiyijн ĩre:
—Bнjato bнjarã yirãji mнa judio masa rotirise riasori masa cнni. Gãjerãre jaje ũma rotia
mнa. Ñimнjнa mнo yiado ma itire. Ito bajiro yicõri ĩnare ũma ejabнa ãmobea mнa. Jaje rotia
mнa. Jaje mнa rotibojaja ñimнjнa mнare cнdi masibiquĩji. Ito bajiro rotirã ñabojarãti mнa
rotiro bajiroti yibea mнa cнni.
47 'Bнjato bнjarã yirãji mнa. Mнa ñicнsabatia Diore goti ĩsiri masare sĩañi. Ĩnare bajiroti
bajia mнa cнni.
48 Ito bajiro mнa bajija ti masicõri, "Ĩna ñicнsabatia robo bajiro tнoĩarã ñama ĩna cнni",
yi tнoĩama masa mнare.
49 'Ito bajiro ĩna yiroto riojнa masi yucãyijн Dios. Jane mejejн queno tнoĩagũ ñari, ado
bajiro yiyijн Dios mнare tнoĩa yugн: "Yнre goti ĩsiri masa, ito yicõri yн oca goti ucuri
masare cнni, ĩna tн yн cõaja, coriarãre sĩarã yirãji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ĩna tõbнjaroca
yirã yirãji ĩna", yi gotiyijн Dios jane mejejн.

50-51 Jane mejejн adi macãrнcũro ĩ rujeoja bero ĩre goti ĩsiri masare sĩasнoñi mнa
ñicнsabatia. Tite mнa. Abel ñayorнre sĩañi ĩna. Ĩ bero gãnare cнni jãjarãre sĩañi ĩna. Ito
yicõri Zacarías wame cнtigнre Dios ya wi gнdareco rũgõgũre ĩre sĩasнsañi mнa ñicнsabatia.
Ito bajiri ĩna sĩare waja, waja senigũ yiguĩji Dios, ya yн mнare adi rнmнri gãnare cнni, yiyijн
Jesús.

52 'Bнjato bнjarã yirãji mнa judio masa rotirise riasori masa. Dios oca riasotirã
ñabojarãti, ĩ ocare queno tнorũnнbea mнa. Ito yicõri Dios ocare gãjerã ĩna tнorũnн
ãmobojarocati rẽoa mнa ĩnare, yiyijн Jesús ĩnare.

53 Ito bajiro Jesús ĩ bнsi waja tнocõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo
gaye tнoĩarã bнto junisiniyijarã ĩna Jesure. Ito bajiro junisinicõri нsirioro ĩre jeyaro
seniĩayijarã ĩna.

54 Ito bajiro нsirioro seniĩa codeyijarã ĩna, ĩ queno cнdi masibeja ticõri, "Ĩre seti ña",
yirona.

12

"Queno yirã ña gнa", yibojarãti ñeñarise yija quenabea, yi Jesús ĩ riasore gaye

1 Ito baji ñaroca jãjarã bнsa masa minijuarã, bidi warã gãmeri cнdayijarã ĩna. Ito bajiro
ĩna baji ñaroca ĩ rãca riasotirãre ado bajiro gotisнoyijн Jesús:

—Fariseo gaye tнoĩarãre queno tнoĩa masima. Mнa tiro riojo queno yirãji ĩna. Ito
bajibojarãti mнa tibetojн ñeñaro yirãji ĩna. "Queno yirã ña gнa", yirã ñabojarãti ñeñaro
yama ĩna.

2 Jeyaro mani yeyo bнsibojarise gayere masi jeorã yirãji masa. Ito yicõri no mani
yeyobojarise cнni bнjacõrã yirãji ĩna.

3 Mнa yeyo bнsibojarisere masa jeyaro tнorã yirãji ĩna. Ito yicõri sojere biatucõri mнa
yeyo bнsibojarisere cнni masa jeyaro ĩna tнo jeditoni ũmacũjн oca ruyuro yiroja, yiyijн
Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Diore mani güija quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.26-31)

4 Mнcana ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare:

—Yн baba mesa ado bajiro mнare gotia yн. Rujнre sĩarãre güibitirнja manire. Ĩna sĩaja
bero ñejнa gaje ñeñaro manire yi masimenaji ĩna ĩja.

5 "¿Ñimнjнare mani güija quenati?" yirocн mнare gotigн ya yн. Diore mani güija quena.
Dios ĩ sĩaja bero jeame ũjнrojн mani ya нsire ĩ cõa ãmoja, cõagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩjнare
mani güija quena.

6 'Co dнjamocõ minia mani ĩsija niyeru jнatiacã senirã yirãji mani. Queno waja mama
ĩnaõna. Queno waja mana ĩna ñabojarocati sĩgũ ĩnare ãcaboja yibiquĩji Dios. Ĩnare queno
tirũnнgũ yiguĩji Dios.

7 Manire cнni queno tirũnнami Dios. Mani ya joare cнni, "Itocõ joa cнtiami ĩ", yi
masiami manire. Ito bajiri tнoĩa oca jaibitirнja manire. Minia rẽtoro ñasarã ña mani,
Dios ĩ tija, yiyijн Jesús ĩnare.

"Jesure masigũ ña yн", mнa yi bojobeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 'Ado bajiro mнare gotia yн: No masa riojo, "Jesure masia yн, ito yicõri ĩre rũcнbнoa
yн", yigнre, yн Masa Rĩjorн cнni, "Masia yн ĩre", yigн yigнja yн ángel mesa ĩna tiro riojo.

9 No "Jesure masibea yн", ĩ yija, "Masibea yн cнni ĩre", yigн yigнja yн ángel mesa tiro
riojo.

10 'No yн Masa Rĩjorнre, bнsitugн ñabojagнti, "Ñeñaro yн yirise yнre ãcabojoya", ĩ yija
tнocõri, ĩre ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati no Espíritu Santore bнsitugнreama
ĩ ñeñaro yirisere ãcabojo masibiquĩji Dios.

11 ’Minijuara wijн mнare ãmi warã yirãji, нjarã riojo, “Ãnare seti ña”, yirona. Ito bajiro
ĩna yibojarocati, “Ado bajiro cнdicнja yн”, yi tнoĩa нsirio yibeja.
12 Mнa bнsiroti iti eja waja, Espíritu Santo mнare ejabнagн yiguĩji mнa queno bнsi
masitoni, yiyijн Jesús ĩnare.

Gajeonire mani seobeja quena, Jesús ĩ yire gaye

13 Ito bajiro ĩna baji ñaroca masa wato gagн sĩgн̃ ado bajiro yiyijн Jesure:
—Yнre riasogн, gнa jacн ĩ rнcogore gнdarecona jidicãjaro yн rĩjorн yнre, ĩre gotiya yiyijн
ĩ Jesure.
14 Ito bajiro ĩ yija Jesujнama ado bajiro cнdiyijн ĩre:
—Ito bajiro yirocнre meje ado yнre cũñi yн jacн, yiyijн Jesús ĩre.
15 Ito yicõri gaje ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare:
—Queno tнoĩaña mнa gãjerã ya gajeoni нobe yirona. Gajeoni jairo mani rнcoja,
jabetacã mani rнcoja cнni no yibea. Bнto ñasarise meje ña gajeoni, yiyijн Jesús ĩnare.
16 Ito bajiro ĩnare goticõri ado bajiro ĩnare oca goti masioyijн Jesús:
—Sĩgн̃ gajeoni jaigн ñayijн. Ĩ ñari sita gaye ote queno rica cнtiyijн.
17 Ito bajiro ĩ ya ote rica cнtija ticõri, ado bajiro tнoĩayijн ĩ: “¿Yн ya ote jaje bнcнarisere
no bajiro cũgн̃ yignjada yн?” yi tнoĩayijн ĩ.
18 Gajereama ado bajiro tнoĩayijн ĩ: “Mнtari wiri seora wiri jana batecнja yн. Ito yicõri
cнri wiri menicнja. Ito bajiro cнri wiri menicõri yн ya ote seocнja yн, ito yicõri yн gajeoni
cнtirise cнni.
19 Iti gajeoni yн seorise jaje rodori ñagн̃ yignja yн itina. Ito yicõri queno ñacõagн̃ yignja
yн ĩja. Yнmasiti queno bacнja yн. Idicнja yн”, yi tнoĩayijн ĩ.
20 Ito bajiro yi ĩ tнoĩabojarocati, ado bajiro yiyijн Dios ĩre: “Queno tнoĩabicн ña mн. Adi
ñamiti godagн ya mн. Ito bajiri jeyaro mн seobojarise gãji ye ñaro yiroja”, yiyijн Dios ĩre,
yi gotiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
21 Ito bajiro rẽtaro yiroja sĩgн̃ ĩ gajeoni cнtirise ĩ seomнcнtija. Ito bajiro ĩ yija Dios tнjн
ñe bнjabiquĩji ĩocн̃. Dios ĩ tija waja mami, yiyijн Jesús ĩnare.

Ĩ rĩa masare tirн̃nнgн̃ yiguĩji Dios, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 6.25-34)

22 Mнcana tнdi ado bajiro yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—“¿Mani catirã baroti, no bajiro bнjarãti mani?” yi tнoĩa нsirio yibesa. Ito yicõri, “¿No
mani sãñaroti bнjarãti mani?” yi tнoĩa нsiriobesa.
23 Bare rẽto bнsaro ñasarise ña mani catirise. Ito yicõri yutabujuri rẽto bнsaro ñasarise
ña mani ya rujн. Ito bajiri manire rujeorн ñari mani ña masitoni bare, yutabujuri cнni
ĩsigн̃ yiguĩji Dios.
24 Ãiriare tнoĩate mнa. Weseca menicõri ote otecõri babiticã ĩna. Ito yicõri ote rica
bнjacõri ĩna seoroto manoja ĩnare. Ito bajibojarocati Dioama queno ecaguĩji ĩnare. Dios ĩ
tija wнtirã rẽto bнsaro ñasarã ña mani.
25 “Yoari cati ãmoa yн”, yi mani tнoĩabojaja cнni, “Itocõ catigн yignja yн”, yi masibea
mani.
26 “Itocõ catigн yignja yн”, mani yi masibeja gaje gaye cнni tнoĩa нsiriobiticõrнja
manire, yiyijн Jesús ĩnare.
27 ’Gaje, go iti judi mнjarise tнoĩate mнa. Judi mнjacõri moabetoja iti. Ito yicõri iti
sãñaroti cнni ãmabetoja. Ito bajibojarocati нjн Salomón ñayorн seyorise ĩ sãñare rẽtoro
seyorise ña go.
28 Nocõ mejeti ñacн go. Gaje rнmнti ũmacañi ĩ asirisenati siniacoacн. Ito bajibojarocati
seyorise cũñi Dios itire. Go rẽtoro ñasarã ña mani. Ito bajiri ĩre queno tнorн̃nнrã meje
ñabojarocati queno tirн̃nнgн̃ ñari mнa sãñarotire mнare jidicãgн̃ yiguĩji Dios.

29 Ito bajiri, “¿Gʉa sãñaroti, gʉa baroti no bajiro bʉjarʉjati?” yi tʉoĩa ʉsiriobiticõrʉja mʉare.
30 Ito bajiro tʉoĩa ʉsirio ñama adi macãrʉcʉ̃ro gãna. Manireama mani jacʉ sĩgʉ̃ti ñami. “Adi ma ĩnare. Adire ãmoama ĩna”, yi masiguĩji ĩ.
31 “Dios masa jeyaro Ʊjʉ ĩ rotiro bajiro yicʉja yʉ”, mani yija, iti ña ñasarise gaye. Ito bajiro mani yija mani ãmorise ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios manire.

Ũmacʉ̃jʉ Dios tʉ quenarise mani bʉjaroti gaye (Mt 6.19-21)

32 ’Güibesa yʉ coderã mʉa. Coriarãti ña mʉa. Ito bajibojarocati ĩ rotirojʉ mʉa ejare bʉto ãmoami ĩ mani Jacʉ.
33 Mʉa rʉcorise gãjerãre ĩsima. Iti waja bʉjacõri bojoro bʉjarãre ĩsima mʉa. Ito bajiro mʉa yija jai bʉsaro Dios tʉ bʉjarã yirãji mʉa. Itojʉ mʉa bʉjaroti jogarise meje ñaroja. Ito yicõri itojʉ mʉa bʉjarise ñimʉjʉa rinibiquĩji. Ito yicõri mʉa bʉjarisere butua bamenaji.
34 No mani gajeoni cʉtirojʉ iti tʉ ñarona bʉto tʉoĩarã yirãji mani, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Quenaro ña yucãña mʉa, Jesús ĩ yire gaye

35 ’Quenaro ña yucãña mʉa, jeyaro mʉa rẽtaroti gaye yiari.
36 Ĩna ʉjʉ ãmo siare basa ti tĩo, budi wadicõri ĩna bocati ñado robo bajiro ña yucaña mʉa. Soje tʉ ĩ ejaroca jana yucãdo bajiro ñacãña mʉa.
37 Queno ña yucõri ĩna ʉjʉ ĩ ejaja ticõri, queno wanʉrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Rujiya mʉare ecagʉ ya yʉ”, yigʉ yiguĩji ĩ, ĩnare wanʉgʉ̃.
38 Ñami gʉdareco, busurijʉa cʉni, ĩ ejaroto riojʉa ĩna ña yucãja wanʉrã yirãji ĩna.
39 Adi yʉ gotirisere ãcabojabeja mʉa. Sĩgʉ̃ wi gagʉ, “Itocõ tʉjaroca ejagʉ yiguĩji riniri masʉ”, ĩ yi masija, ña yucãborʉ ĩocʉ̃, riniri masʉ sãjacõri rinime yirocʉ.
40 Itioni bajiroti queno ña yucaña mʉa cʉni. “Adocõ ejagʉ yiguĩji Masa Rĩjorʉ”, mʉa yi masibiti rʉmʉ ejagʉ yiguĩji. Ĩti ña yʉ Masa Rĩjorʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

¿No bajiro bajiguĩjida queno tʉoĩagʉ̃? yi Jesús ĩ riasore gaye (Mt 24.45-51)

41 Ito ĩ yija tʉocõri, Pedro ado bajiro ĩre seniĩayijʉ:
—Yʉ Ʊjʉ, ¿ito bajiro oca mʉ goti masiorise, gʉa ye riti ñati? ¿Masa jeyaro ye ñatite? yiyijʉ ĩ Jesure.
42-44 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ mani ʉjʉ ĩre:
—¿No bajigʉ ñati tʉo masicõri ĩ ʉjʉre queno moa ĩsigʉ̃? Tite mʉ. Ado bajirojʉa bajiami ĩocʉ̃. Ĩ ʉjʉ ĩre wijʉ cũgʉ̃ yiguĩji ĩ codetoni, ito yicõri gãjerã ĩre moa ĩsiri masare bare ĩ ecatoni. Sĩgʉ̃ moa ĩsiri masʉ, ĩ rotiado bajiroti ĩ moagore ti ejacõri wanʉgʉ̃ yiguĩji Ʊjʉ ĩre. Ʊjʉ ĩ rotiado bajiroti ĩ moaja ticõri, jeyaro tirʉ̃nʉri masʉ cũgʉ̃ yiguĩji ĩ ito bero.
45 Ito bajibojarocati, “Coji ejabiquĩji yʉ ʉjʉ maji”, yi tʉoĩacõri ĩre queno moa ĩsibiquĩji. Ado bajiro yigʉ yiguĩji. Gãjerã ĩ rãca moari masare sẽoro ĩnare rotigʉ yiguĩji. Ʊmʉare romiare cʉni, ito bajiro yigʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri bare ba, idi mecʉ yigʉ yiguĩji.
46 Ito bajiri, “Jane ejagʉ yiguĩji yʉ ʉjʉ”, ĩ yibiti rʉmʉ ĩre ejabiagʉ yiguĩji ĩ ʉjʉ. Ĩ ito yire waja bʉto waja senigʉ̃ yiguĩji ĩre. Ito yicõri queno cʉdimenare ĩ moa rotiado bajiro ĩre cʉni moa rotigʉ yiguĩji ĩ.
47 ’Ĩ ʉjʉ rotirise yiro robo yi masibojagʉti ĩ ña yucãbeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja ĩ ʉjʉ bʉto bajegʉ yiguĩji ĩre.
48 “Ado bajiro ãmoami yʉ ʉjʉ”, yi masibicʉ ñari, ĩ ʉjʉre queno ĩ cʉdi masibeja, ito yicõri yiro robo ĩ yibeja bʉto bajebiquĩji ĩ ʉjʉ ĩre. No Diore ĩ cʉdiroca yigʉ bʉto bʉsa ĩ cʉdire ãmogʉ̃ yiguĩji Dios. No ĩre tʉorʉ̃nʉroca ĩ yigʉ bʉto bʉsa ĩ tʉorʉ̃nʉre ãmogʉ̃ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yʉre mʉa tʉorũnʉja ticõri, mʉare ti junisinirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 10.34-36)

49 'Masa yʉre ĩna tʉorũnʉtoni adi macãrʉcũrojʉ wadirʉ ña yʉ. Coriarã yʉre tʉorũnʉrã yirãji. Gãjerã tʉorũnʉmena yirãji. Sĩgũre bajiro tʉoĩamena ñarã yirãji ĩna. Yʉre rẽtaroti ñabojarocati iti rẽtaja quena yʉre.

50 Jaje quenabeto tõbʉjagʉ yigʉja yʉ. Iti rẽtaroto riojʉa bʉto tʉoĩa ʉsirioa yʉ.

51 "Masa jeyaro, sĩgũ rʉyabeto oca mano ĩna ñatoni wadirʉ ñami ĩ", yi tʉoĩaboja mʉa yʉre. Bajibea. Yʉ oca tʉocõri sĩgũre bajiro tʉoĩamena yirãji masa.

52 Jane adi rʉmʉna ado bajirojʉa ñarã yirãji masa. Co dʉjamocõ ñarã ʉdiarã yʉre tʉorũnʉrã yirãji. Gãjerã tʉorũnʉmena yirãji. Yibeja, ʉdiarã yʉre tʉorũnʉbiticõri jũarã yʉre tʉorũnʉrã yirãji gajea.

53 Jacʉ yʉre ĩ tʉorũnʉja, macʉ tʉorũnʉbicʉ yiguĩji. Macʉ ĩ tʉorũnʉja, jacʉ tʉorũnʉbicʉ yiguĩji. Jaco iso tʉorũnʉja, maco tʉorũnʉbeco yigõji. Maco iso tʉorũnʉja jaco tʉorũnʉbeco yigõji. Mañicõ iso tʉorũnʉja, jẽjo tʉorũnʉbeco yigõji. Jẽjo iso tʉorũnʉja, mañicõ tʉorũnʉbeco yigõji. Yʉ oca tʉocõri sĩgũre bajiro tʉoĩamena yirãji masa, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

"Queno yirã ña gʉa", yibojarãti mʉa tʉoĩaro bajiro yibea mʉa, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)

54 Gaje ado bajiro goti remoyijʉ Jesús masare:

—Ũmacañi ruji waro ide bueri iti mʉja wadija ticõri, "Ide quediro wadia", yi masia mʉa. Mʉa yiro bajiroti quedia iti.

55 Wesicajʉare mino iti wẽa mʉocõaja ticõri, "Asiro wado ya", yi masia mʉa. Mʉa yiro bajiroti bajia iti.

56 Macãrʉcũro gaye ticõri, "Ado bajiro rẽtaro yiroja", yi masia mʉa. ¿No yija ito bajiro ti masirã ñabojarãti, "Gʉa ñeñaro yirise gʉa jidicãbeja quenabeto tõbʉjarã yirãji gʉa", yi masibeati mʉa? "Queno yirã ña gʉa", yibojarãti mʉa tʉoĩaro bajiro yibea mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Gãji rãca mʉa oca josaja, oca quenoja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 5.25-26)

57 '"Ado bajiro yija quena manire", yi tʉoĩa mʉa. Ito bajibojarocati "Quenarise riti yirʉja mani", yibea mʉa.

58 Gãji mʉare ĩ seti yija, oca quenori masʉ tʉjʉ mʉa waroto riojʉa oca quenoña. Oca quenori masʉ tʉ ejamenati mʉa oca queno masibeja porecia tʉ mʉare ãmi wacʉ yiguĩji. Ĩna poreciajʉ mʉare tubiarã yirãji.

59 Ñeñaro mʉa yigore mʉa waja yibeja, budimena yirãji mʉa. Ito bajiroti bajia. Ito bajiri Dios ĩ waja seniri rʉmʉ ejaroto riojʉa ĩ rãca oca quenoña. Mʉa quenobeja ĩ waja seniri rʉmʉ mʉare jeame ũjʉrojʉ cõagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩ cõaja bero mʉcana tʉdi budire ma, ya yʉ mʉare, yi gotiyijʉ Jesús ĩnare.

13

Diore mani tʉorũnʉja iti ña ñasarise, Jesús ĩ yire gaye

1 Iti rʉmʉriti ado bajiro Jesure gotirã ejayijarã masa:

—Galilea gãna Diore rũcʉbʉorona waibʉcʉrã sĩacã ĩna. Ito bajiro waibʉcʉrãre ĩna sĩaja bero Pilatojʉama ĩnareti sĩa rotiquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro yicõri waibʉcʉrã ya rí rãca ĩna ya ríre wʉoquĩ ĩ ija, yi goti ejayijarã ĩna Jesure.

2 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—¿No bajiro tʉoĩati mʉa? "Gãjerã Galilea gãna rẽtoro ñeñaro yirã ñacã ĩna. Ito bajiri goda jediyijarã ĩna", ¿yire masiati mʉa?

3 Meje ito bajiro meje bajia. Ado bajiro ya yн mнare: Mнare cнni mнa ñeñaro mнa yirise
mнa jidicãbeja, ito bajiroti godarã yirãji mнa cнni.
4 “Jerusalénjн ũmari wi Siloé wame cнtiri wi dieciocho ñarã ĩna juja quedi godaja, gãjerã
Jerusalén gãna rẽtoro seti ñadoja ĩnare”, ¿yi tнoĩati mнa?
5 Meje, ito bajiro meje ya yн. Mнa ñeñaro yirise mнa jidicãbeja, ito bajiro rẽtaro yiroja
mнare cнni, yiyijн Jesús masare.

Higueragн rica manigũ gaye Jesús ĩ gotire

6 Ito bero masare goti masiore ocana ado bajiro gotiyijн Jesús:
—Sĩgũ higuera wame cнtiricн ĩ oteragн tigн wayijн, “¿Rica cнticнati?” yirocн. Rica
manigũti ti ejayijн ĩ itigнre.
7 Ito bajija ticõri, ĩ ya wese coderi masнre ado bajiro yiyijн: “Tite. Ʊdia rodojн coji
rнyabeto rica ãmigũ ejasotiboja yн. Rica ma itigн. Quẽacãcõña. Rica cнtia yiro meje ña
ajea itigн”, yiyijн ĩ, ĩ ya wese coderi masнre.
8 Ito bajiro ĩ yija tнocõri: “Yн нjн, ito ñacõato maji. Sita seacũgũ ya maji. Ito yicõri
quenarise itigнre tucнja yн.
9 Ito yija rica cнtiro yiroja gajea. Iti rica manija, quẽacõre ñaro yiroja”, yiyijн ĩ, ĩ нjнre.
Ito bajiroti bajia. Sĩgũ, “Diore tнorũnнgũ ña yн”, yibojagнti ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãbeja ticõri,
ĩre waja senigũ yiguĩji Dios, yi gotiyijн Jesús ĩnare.

Tujacãra rнmн cõgõre Jesús ĩ yisiore gaye

10 Co rнmн tujacãra rнmн judio masa ĩna minijuasotiri wijн riaso ñayijн Jesús.
11 Ito ĩ yiroca sĩgõ ñayijo dieciocho rodori cõ tнjago. Ito bajiri isore ruja mutĩgũ ñaroca
yiyijн rũmú. Ito bajicõri riojo rũgõ masibisijo iso.
12 Isore ticõri isore bнsirocн ji ñucayijн Jesús:
—Romio mнre quenoa yн. Mн ñarise cнtirise ma mнre ĩja, yiyijн Jesús isore.
13 Ito yicõri isore ãmo moa jeoyijн Jesús. Ito ĩ yirocati riojo rũgũcoayijo iso ĩja. Ito bajiri
Diore rũcнbнogo wanнre ocana ĩre bнsisнoyijo iso.
14 Tujacãra rнmн Jesús isore yisioja ticõri, iti wi minijuara wi нjн Jesure junisiniyijн. Ito
bajiri ado bajiro yiyijн ĩ masare:
—Co ãmojeno rнmнri ña moaroti rнmнri. Mнa yisio roti ãmoja iti rнmнri wadija quena,
tujacãra rнmн meje, yiyijн ĩ masare.
15 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн mani Ʊjн ĩre:
—“Tujacãra rнmн moare ma”, yi bojarãti moarãji mнa. Tite. Tujacãra rнmн ñabojarocati
mнa ya wecн mнa ya burro ide iditoni õja mнa.
16 Adio ñamo mani ñicн Abraham janerãbatia janeño. Dieciocho rodori iso cõ ñaroca
yiñi rũmúa нjн Satanás. ¿Tujacãra rнmн ñabojarocati isore yн yisioja quenabetojada? yiyijн
Jesús ĩre.
17 Ito bajiro Jesús ĩ bнsija tнocõri, ĩ wajana ĩre bojo tiyijarã ĩna. Masama jeyaro tiyamani
Jesús ĩ ĩoja ticõri, bнto wanн quenayijarã ĩna.

Ado bajiro bajia mostaza ajeri, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18 Ito yija mнcana ado bajiro gotiyijн Jesús masare:
—Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн Dios ĩ miojuja, ¿no bajirojada? ¿Ñe goti masiore ocana
mнare goti rẽtobugнjada yн? Baн, ado bajirojнa mнare goticнja yн.
19 Mostaza ajerire tнoĩate mнa. Sĩgũ ĩ ya weseca mostaza ajeri oteyijн. Gaje ote ajeri
rẽtoro mнtacã bнsa ña iti mostaza ajeri. Ito bajiro mнtacã ñabojaroti bнcнa wato gaje ote
yucнri rẽto bнsaro jajocн ñaroja itigн. Jajocн itigн ñajare itigн rнjнrijн minia jibн menirãji
ĩna. Itire bajiroti Dios mani Ʊjн ĩ ñaja, gãjerãre goti ãmorãji mani, jãjarã bнsa ĩre masirã ĩna
ñatoni, yiyijн Jesús ĩnare.

Ado bajiro bajia naju wadarise ʉco, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 13.33)

20 Gajereama ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuja, ¿no bajirojada? Ado bajiro goti masiorena mʉare gotia yʉ.

21 Romio pan menigõ waco ʉdia coacõ pan menire gaye ãmiyijo iso. Ito yicõri wadarise ʉco wʉoyijo iso. Ito bajiri iso wʉoja jairo wadayijʉ iti. Itire bajiroti bajiro yiroja, "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", masare mani yi riaso ucuja. Ito bajiri jãjarã bʉsa ĩre tʉorũnʉ warã yirãji ĩja, yi riasoyijʉ Jesús masare.

Eyabiti soje ña Dios tʉ sãjara soje, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 7.13-14,21-23)

22 Ito yija Jesús Jerusalénjʉ wasʉoyijʉ mʉcana mana. Wacʉ riti cʉtori ĩ ejaja masare riaso rẽta wayijʉ ĩ.

23 Ito bajiro ĩ riaso rẽta waroca sĩgũ ĩre seniĩayijʉ:

—Yʉ Ʉjʉ, ¿coriarãreti, masogũ yiguĩjida Dios? yiyijʉ ĩ Jesure.

Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

24 —Masa jeyaro meje Dios ĩ ñarojʉ sãjarã yirãji ĩna. Ito bajiri ñeñaro mʉa yirise jidicãña mʉa, "Dios ñarojʉ sãjana gʉa", yirona. Jãjarã sãja ãmobojarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati coriarãti sãjarã yirãji.

25 Ado robojʉa bajia. Dios ĩ ñarojʉ ĩ biaja, macũjʉjʉ mʉa ña, sãja masimena yirãji mʉa. "Gʉa Ʉjʉ, gʉare soje jana ĩsiña", yibojarã yirãji mʉa. "Meje yʉ ñarã meje ña mʉa. Mʉare masibea yʉ", yigʉ yiguĩji Dios.

26 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdibojarã yirãji mʉa: "Mʉ rãca bacʉ gʉa. Mʉ rãca ñacʉ gʉa. Ito yicõri gʉa ya cʉtorijʉ masare riaso ucucʉ mʉ", yibojarã yirãji mʉa.

27 Ito bajiro mʉa yibojarocati ado bajiro mʉare cʉdigʉ yiguĩji ĩ: "Mʉare masibea yʉ. Yʉ tʉ ñabesa mʉa. Ñeñaro yi jairã ña mʉa", yigʉ yiguĩji ĩ, ya yʉ mʉare.

28 Dios ĩ rotirojʉ sãja masimena yirãji mʉa. Abraham, Isaac, Jacob, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ñayoana ĩ tʉ ĩna ñaja tibojarã yirãji mʉa. Ito bajibojarocati ĩna tʉjʉ eja masimena yirãji mʉa. Mʉare cõacõgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri sãja masibiticõri ruje otirã yirãji mʉa. Ito yicõri bʉto tõbʉjarã ñari mʉa ya guji cuni canamʉorã yirãji.

29 Co sita gãna rʉyabeto Dios ĩ rotirojʉ ejacõri minijua barã yirãji. Ĩna rãca sãja masibiticõri ti bʉjatomena yirãji mʉa.

30 Adojʉ coriarã ñasari masa ñarã, itojʉ ñasari masa meje ñarã yirãji ĩna. Ito yicõri adojʉ coriarã ñasari masa meje ñarã itojʉ ñasari masa ñarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jerusalén gãnare tʉoĩa maigũ Jesús ĩ otire gaye
(Mt 23.37-39)

31 Iti rʉmʉti Jesure oca gotirã ejayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:

—Rudi wasa adijʉre. Herodes mʉre sĩa ãmoami, yiyijarã ĩna Jesure.

32 Ĩna ito bajiro yija tʉocõri:

—Ĩ ñeñaro yi jaigʉre ado bajiro gotitẽña mʉa: "Tʉoya jane, jane busuri cʉni cõrãre yisiocʉja yʉ. Rũmú sãñarãre cʉni rũmúare bucõacʉja yʉ. Ito yicõri, ija sõjʉa moa tĩogũ yigʉja yʉ, yimi", yi gotitẽña mʉa Herodesre, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

33 Jane, jane busuri, gaje rʉmʉ cʉni Jerusalénjʉ ware ña yʉre. Jerusalénjʉ godagʉ yigʉja, jãjarã Diore goti ĩsiri masa ĩna godado bajiroti, yiyijʉ Jesús ĩnare.

34 Jerusalén gãnare tʉoĩagũ, ado bajiro bʉsiyijʉ Jesús:

—Diore goti ĩsiri masare sĩayija mʉa. Mʉare oca gotitoni Dios ĩ cõanare cʉni gũta reayija mʉa. Coji meje mʉare mioju ãmobojacʉ yʉ. Cara iso rĩare caero rocajʉ iso miojuro bajiro, mʉare yi ãmobojacʉ yʉ. Ito bajiro yʉ yi ãmobojarocati ãmobiticʉ mʉa.

35 Queno tʉoĩaña mʉa. Mʉa wiri wagora wiri bajiro tujaro yiroja. Ito yicõri mʉare jidicãgũ yiguĩji Dios. Riti ado bajiro mʉare gotia yʉ. “Gʉare yiari Dios ĩ cõarʉ ña mʉ. Mʉre queno yiñi Dios”, mʉa yiroto riojʉa mʉcana jʉaji yʉre timena yirãji mʉa, ya yʉ mʉare, yiyijʉ Jesús masare.

14

Rujʉri mijigũre Jesús ĩ yisiore gaye

1 Co rʉmʉ tujacãra rʉmʉ fariseo gaye tʉoĩarã ʉjʉ tʉ bagʉ wayijʉ Jesús. Gãjerã fariseo gaye tʉoĩarã, “¿No bajiro yigʉ yiguĩjida Jesús?” yi tʉoĩayijarã ĩna.

2 Ito bajiro Jesús ĩ baji ñaroca, sĩgũ rujʉri mijigũ ejayijʉ ĩ tʉ.

3 Ĩ ejaja ticõri, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarãre ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Cõgũre tujacãra rʉmʉ ñaroca mani yisioja quenati? yiyijʉ Jesús ĩnare.

4 Ĩnama cʉdibisijarã. Ĩna cʉdibeja ticõri, cõgũre moaĩacõri ĩre yisioyijʉ. Ito yicõri, “Wasa mʉ”, yiyijʉ ĩ ĩre.

5 Ito yicõri fariseo gaye tʉoĩarãre, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—“Tujacãra rʉmʉ moare ma”, yibojarãti moarãji mʉa. Tite. Sĩgũ mʉa macʉ, ito yicõri ecarʉ wecʉ ide gojejʉ ĩ quedi sãjaja, yoari mejeti ãmimorãji mʉa ĩre, tujacãra rʉmʉ ñabojarocati, yiyijʉ Jesús ĩnare.

6 Ito ĩ yija tʉocõri, no bajiro cʉdi masibisijarã ĩna.

Ado bajiro bajiama ãmo siare basa tiri masa, yi Jesús ĩ riasore gaye

7 Barã ejari masa cumurori rũcʉbʉorajʉ riti ĩna ruji ãmoja ticõri, ado bajiro goti masioyijʉ Jesús ĩnare:

8-9 —Sĩgũ ãmo siare basa titoni ĩ jija, bʉto rũcʉbʉorajʉ meje rujiba mʉa. Bʉto rũcʉorajʉ mʉa rujija, gãji mʉa bero ñasari masʉ ĩ ejaja ticõri, mʉare oca cõari masʉ, ado bajiro yigʉ yiguĩji: “Baʉ wʉmʉña, ãnijʉa ñami ñasari masʉ, ĩjʉa mʉa godo rujijaro”, yigʉ yiguĩji. Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, masa tiro riojo bojo bʉjarã yirãji mʉa, ĩ ito yija. Ito yicõri sʉsari cumurojʉ rũcʉbʉorajʉ meje masa tʉ rujirã yirãji mʉa.

10 Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Gãji mʉare oca cõaja bʉto rũcʉbʉorajʉ meje rujiba. Ito bajiro mʉa yija mʉare oca cõari masʉ, ado bajiro yigʉ yiguĩji: “Yʉ baba rũcʉbʉorajʉ bʉsa rujiya mʉ”, yigʉ yiguĩji ĩ mʉare. Ito bajiro mʉare ĩ yija, mʉa rãca gãna ti rũcʉbʉorã yirãji ĩna mʉare.

11 “Masa rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yigʉ, ñasari masʉ meje ĩ ñaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Gãjiama, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉa”, yibicʉ, Ĩ ñasari masʉ ñaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩre. Ito bajiri, “Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabitirʉja manire, yiyijʉ Jesús ĩnare.

12 Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre oca cõarʉre:

—Gãjerãre mʉ ba roti ãmoja, mʉ baba mesa, mʉ ocabajirã, mʉ tʉ gãna, ito yicõri gajeoni jairãre, “Barã waya”, yibeja. Ĩnare riti mʉ jija, “Yʉre cʉni bare eca gãmejaro ĩna”, yigʉ bajiro ya mʉ.

13 Ito bajiri ito bajiro tʉoĩabesa itire. Ado bajirojʉa mʉ yija quena. Gãjerãre, “Barã waya mʉa”, mʉ yi ãmoja bojoro bʉjarãjʉare mʉ jija quena. Ruduana, queno wa masimena, ito yicõri cajea timenare cʉni mʉ jija quena.

14 Ito bajiro ĩnare yicõri queno wanʉ quenagũ yigʉja mʉ, “Yʉre waja yiado mama ĩna”, yirocʉ. “Diojʉa yʉre waja yigʉ yiguĩji ĩre tʉorũnʉrã tʉdi catiroca ĩ yiri rʉmʉ”, yi tʉoĩacõri wanʉgũ yigʉja mʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

Basa bʉcʉ gaye Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 22.1-10)

15 Iti tʉocõri sĩgũ Jesús rãca ba rujigʉ, ado bajiro yiyijʉ:

—No Dios rotirojʉ ba ejagʉ, wanʉ quenagũ yiguĩji, yiyijʉ ĩ Jesure.

16 Mʉcana gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Co rʉmʉ sĩgʉ̃ basa bʉcʉ menigʉ̃ jãjarã masare, ji ñucayijʉ.
17 Basa ñasʉoroca ĩre moa ĩsiri masʉre, “Masare jitẽña. Itocõ ña wajʉ ĩja”, yiyijʉ ĩ, ĩ ya moari masʉre.
18 Ĩnare ĩ gotibojarocati, “Bʉjato bajia no masia ma gʉare. Wado ma gʉare, moare jaje ña”, yiyijarã ĩna. Sĩgʉ̃ ado bajiro yiyijʉ: “Canʉti sita cojʉ waja yibʉ yʉ. Ito bajiri itire tigʉ wacʉ ya yʉ”, yiyijʉ sĩgʉ̃ ĩre.
19 Gãji ado bajiro yiyijʉ: “Co dʉjamocõ babari wecʉa waja yibʉ yʉ. Ito bajiri ĩnana moaĩasʉogʉ wacʉ ya yʉ. Ito bajiri josabesa yʉre. Wado ma yʉ”, yiyijʉ ĩ.
20 Gãjiama ado bajiro yiyijʉ: “Canʉti manojo bʉjabʉ yʉ. Ito bajiri wa masia ma yʉre”, yiyijʉ ĩ, ĩnare jigʉ ejabojarʉre.
21 Ito bajiro ĩna yija tʉo tʉdi wacõri, ĩ ʉjʉre ñarocõti gotiyijʉ ĩ. Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ʉjʉ junisiniyijʉ. Ito bajiri gãjerãjʉare ji roti ñucayijʉ ĩ mʉcana ĩre. “Coji wasa cʉtojʉ, cʉri mari mʉtari mari cʉni warã mʉ ti bʉjaro bajiroti ãmi wadiba. Bojoro bʉjarã, ruduana, cajea mana, wa masimenare cʉni ãmi wadiba mʉ”, yiyijʉ ĩ ĩre moa ĩsiri masʉre.
22 Ĩ ʉjʉ rotiro bajiroti yiyijʉ ĩ. Ito yi, ĩnare ãmi tʉdi ejacõri ĩ ʉjʉre gotiyijʉ: “Yʉ ʉjʉ mʉ rotiado bajiroti ya yʉ. Ito bajibojarocati mʉ ya wi masa dajabea maji”, yiyijʉ ĩ, ĩ ʉjʉre.
23 Ito yija ĩ ʉjʉ ado bajiro gotiyijʉ ĩre: “Cʉto tʉnima gãnare, masa mʉ bocaja bʉto adojʉ wadi rotiba, yʉ ya wi iti dajatoni.
24 Cajero yʉ oca cõabojana, yʉ ya wi sãjacõri bamena yirãji ĩna, ya yʉ mʉre”, yiyijʉ ĩ ya moari masʉre. Ito bajiri Dios ñarojʉ mʉa eja ãmoja, mʉa ñaroti gaye riti tʉoĩabiticõri Diore riti mʉa tʉorʉ̃nʉ sʉyaja quena, yi oca goti masioyijʉ Jesús ĩnare.

Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉ sʉya ãmoja josari ñaro yiroja mʉare, Jesús ĩ yire gaye (Mt 10.37-38)

25 Co rʉmʉ jãjarã masa Jesure sʉa wayijarã. Ito bajiro ĩna baji ñaroca ĩnare jʉda ticõri, ado bajiro yiyijʉ ĩnare:
26 —Sĩgʉ̃ yʉ rãca ĩ riasoti ãmoja, ĩ jacʉsabatia, ĩ manojo, ĩ ria, ĩ ñarã rẽto bʉsaro maigʉ̃ yiguĩji yʉre. Ĩ queno catija, ĩ cõja cʉni yʉre maigʉ̃ yiguĩji ĩ.
27 Ñeñaro tõbʉjagʉ yʉre ĩ tʉorʉ̃nʉbeja yʉ rãca riasotigʉ ñabiquĩji ĩ.
28 Ado bajirojʉa bajia. Ũmari wi mʉa meni ãmoja, mʉa meniroto riojʉa, “¿Waja tĩjacʉri seyoati?” yirona cõĩarã yirãji mʉa.
29 Ito bajiro mʉa yibeja menisʉobojarãti mʉa tĩobeja, gãjerã mʉare ticõri ajarã yirãji.
30 Ado bajiro yi ajarã yirãji ĩna mʉare: “Ãni ʉ̃mʉgʉ̃ ũmari wi menisʉobojagʉti tĩo masibeami”, yi ajarã yirãji ĩna mʉare.
31 Sĩgʉ̃ sita ʉjʉ, gaje sita gagʉ rãca ĩ gãmeri sĩa ãmoja, ĩna gãmeri cana mʉoroto riojʉa, ado bajiro tʉoĩagʉ̃ yiguĩji ĩ: “¿Yʉ ya surara diez mil ñarã, ĩ ñarã veinte mil ñarãre rẽtocũrã yirãjida ĩna?” yi tʉoĩagʉ̃ yiguĩji.
32 “Ĩnare rẽtocũado ma yʉ”, ĩ yija, gaje sita gagʉ sõjʉ ĩ tʉjaroca oca quenori masa cõagʉ̃ yiguĩji ĩ.
33 Iti bajiroti, mʉa rʉcorise maicõri mʉa jidicã ãmobeja yʉ rãca riasoti masimenaji mʉa. Ito bajiri yʉre mʉa sʉyaroto riojʉa mʉa queno tʉoĩaja quena, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Moa iti ocabeja ñe waja ma, yire gaye (Mt 5.13; Mr 9.50)

34 ’Moa iti ocaja quenarise ña. Iti ocabeja ñe waja manoja iti.
35 Ocabitireama ñe yiya manoja. Ito bajiri itire cõacõrã yirãji masa, iti ocabejare. Ñe waja manoja itioni. Mʉa gãmo goje cʉtirã tʉo masiña. Yʉ sĩgʉ̃re mʉa tʉorʉ̃nʉbeja moa ocabiti waja mani robo bajiro ñarã yirãji mʉa. Ito bajiri yʉre mʉa sʉya ãmoja yʉre riti tʉorʉ̃nʉja quena, yiyijʉ Jesús ĩnare.

15

Oveja wisarʉre ãmagʉ̃ yiguĩji coderi masʉ, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 18.10-14)

1 Jãjarã ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masa, ito yicõri ñeñaro yi jairã cʉni, Jesús tʉ minijua
wayijarã ĩ bʉsija tʉorona.
2 Ĩna rãca Jesús ĩ baba cʉtija ticõri, fariseo gaye tʉoĩarã, ito yicõri judio masa rotirise
riasori masa cʉni Jesure bʉsituyijarã ĩna:
—Ãni Jesús ñeñaro yirãre boca ãmiami. Ito yicõri ĩna rãca bami ĩ, yi bʉsituyijarã ĩna ĩre.
3 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro oca goti masioyijʉ Jesús:
4 —Mʉa wato sĩgʉ̃ cien oveja rʉcogʉ, sĩgʉ̃ ĩ wisaja, gãjerã noventa y nueve ñarãre wago
cũgʉ̃ yiguĩji ĩ, gãji wisarʉre ãmagʉ̃ wacʉ. Ĩre ãma bʉjacõrijʉ sʉsagʉ yiguĩji ĩ.
5 Ĩre bʉjacõri wanʉgʉ̃, gãcojoejʉ gajagʉ yiguĩji ĩre.
6 Ĩre bʉja tʉdi ejacõri ĩ baba mesare jicõri, ado bajiro yigʉ yiguĩji ĩ ĩnare: "Yʉ rãca wanʉña
mʉa. Oveja godarʉre bʉjacõmʉ yʉ", yigʉ yiguĩji ĩ ĩnare.
7 Sĩgʉ̃ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, bʉto bʉsa wanʉrã yirãji ángel mesa. Jãjarã queno
yirãre wanʉrã ñabojarãti sĩgʉ̃ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri, bʉto bʉsa wanʉrã yirãji ĩna,
yiyijʉ Jesús ĩnare.

Romio niyeru cuji ruyuriocõri tʉdi iso bʉjare gaye

8 Gaje ado bajiro ĩnare goti masioyijʉ Jesús:
—Sĩgõ jʉa dʉjamocõ niyeru tiri rʉcocõri coti iso ruyurioja, sĩabusuoragʉ sĩagõ yigõji.
Roariti iso ya wi tucãgõ yigõji. Iti cuji bʉjacõrijʉ ãmasʉsago yigõji iso.
9 Iti cuji bʉjacõri iso baba mesare jigo yigõji iso. Ito yicõri ado bajiro yigo yigõji: "Yʉ
rãca wanʉña. Niyeruti godarati bʉjacõmʉ yʉ", yigo yigõji iso ĩnare.
10 Ito bajiroti ángel mesa cʉni bʉto wanʉrã yirãji, sĩgʉ̃ ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja ticõri,
yiyijʉ Jesús ĩnare.

Ĩ macʉ tʉdi ejaja ticõri, ĩ ñeñaro yigore jacʉ ĩ ãcabojare gaye

11 Mʉcana ado bajiro ĩnare goti masioyijʉ Jesús:
—Sĩgʉ̃ ñayijʉ jʉ̃arã rĩa cʉtigʉ.
12 Ĩ macʉ, bero gagʉ ado bajiro yiyijʉ ĩ jacʉre: "Cʉna ija yʉ rʉcoroti gaye adocãtati ĩsiña
yʉre", yiyijʉ ĩ. Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ rĩare, ĩna rʉcorotire ĩnare batoyijʉ ĩ.
13 Ĩ batoja bero co rʉmʉ ĩ macʉ, bero gagʉ ĩ ya gajeoni miojuyijʉ. Ito yicõri sõjʉ gaje
sitajʉ wayijʉ. Itojʉ ejacõri ñeñaro yicõri ĩ ya niyerure jeoyijʉ ĩ.
14 Ito ĩ baji ñaroca iti sitajʉ bare queno mañijʉ. Ito bajijare ruje ñiocõsotiyijʉ ĩ.
15 Ito bajiri sĩgʉ̃ iti sita gagʉ tʉ moare ãmagʉ̃ wayijʉ. Moare ĩ bʉjaja bero, iti sita gagʉ ĩ
ya yeseare code rotiyijʉ.
16 Ñiocõ wacʉ ĩna cõareti yesea ĩna bariseti ba ãmobojayijʉ. Ito ĩ bajibojarocati sĩgʉ̃jʉama
ecabisijarã ĩre.
17 Ito baji ñagʉ̃jʉ tʉoĩayijʉ ĩ ĩja: "Yʉ jacʉ ya moari masa jãjarã ñabojarocati ĩna ba rʉarise
rʉyaroja ĩnare. Ito ĩna bajiroca yʉjʉama adojʉ ñiojoga godagʉ ya yʉ.
18 Yʉ jacʉ tʉjʉ tʉdi wacʉ yigʉja yʉ. Ĩ tʉ ejacõri, ado bajiro ĩre yicʉja yʉ: 'Cʉna ñeñaro
mʉre yicʉ yʉ. Ito yicõri Dios ĩ tiro riojo cʉni ñeñaro yicʉ yʉ.
19 Ito bajiri, "yʉ macʉ", mʉ yigʉõcʉ̃ meje ña yʉ. Mʉre moa ĩsiri masʉ bajiroti ñacʉja yʉ',
yigʉ yigʉja yʉ, yʉ jacʉre", yi tʉoĩayijʉ ĩ.
20 Ito bajiro tʉoĩacõri ĩ jacʉ tʉ tʉdi wasʉoyijʉ ĩ.
'Sõjʉ ĩ tʉjaroca ĩ jacʉ ĩre ti bʉjacõri ĩre ti maiyijʉ. Ito bajiri ũmaquedi wacõri ĩre jababayijʉ
ĩ. Ito yicõri ĩre wanʉgʉ̃ usuyijʉ.
21 Ĩ ito yijare ĩ macʉ ado bajiro yiyijʉ ĩre: "Cʉna ñeñaro mʉre yicʉ yʉ. Ito yicõri Dios ĩ
tiro riojo cʉni ñeñaro yicʉ yʉ. Mʉ macʉ bajiro meje bajia yʉ ĩja", yiyijʉ ĩ, ĩ jacʉre.

22 Ito ĩ yibojarocati ĩre moa ĩsiri masare ji ñucacõri ado bajiro yiyijн ĩ: “Yutabuju
quenarise ãmi wadicõri, sãña mнa ĩre. Ito yicõri ãmo sãñara bedo, sãña. Ito yicõri gнboco
cнni ĩre sãña.
23 Wecн macн ri jaigнre sĩaña mнa. Ĩre bacõri basa meni, wanн quena yiana mani.
24 Ãni yн macнre ‘Godacoaguĩji’, yibojacн yн. Catiñi maji. ‘Wisa godacoañi’, yibojacн
mani. Ĩre bнjacõa mani”, yiyijн ĩ ĩre moa ĩsiri masare. Ito bajiro ĩ rotija tнo wanнcõri, basa
gaye menisнoyijarã ĩna.
25 ’Ito bajiro iti baji ñaroca wesecajн moagũ yiyijн ĩ macн ñasнogн. Tнdi wacн wi tн ĩna
basaja tнoyijн ĩ.
26 Ito bajiro ĩna basa ñaja tнocõri, sĩgũ moa ĩsiri masнre ji ñucayijн, “¿No bajiati?” yirocн.
27 Ĩ seniĩajare ado bajiro gotiyijн ĩ: “Mн ocabaji tнdi ejacoami queno cati quenagũ. Ĩ tнdi
ejajare wecн macн ri jaigнre sĩa rotimi mн jacн”, yiyijн ĩ ĩre.
28 Ito bajiro ĩ gotija tнocõri, junisiniyijн ĩ. Ĩ sãja ãmobeja ticõri, “Sãjaña mн”, yirocн ĩre
jigн budi wayijн jacн.
29 Ito bajiro jacн ĩ josaja ticõri, ado bajiro yiyijн ĩ, ĩ jacнre: “Mн masia co rodo meje
queno cнdicõri moa ĩsibojacн yн. Ito yн yibojarocati sĩgũ cabra macн yнre ĩsibiticн mн, yн
baba mesa rãca basa yн menitoni.
30 Ãni mн macн romia rãca niyeru aje baterнreama ĩ ejaja ticõri, wecн macн jaigн sĩayija
mнa”, yiyijн ĩ, ĩ jacнre.
31 Ito ĩ yija tнocõri, ĩ jacн ado bajiro yiyijн: “Yн macн, yн rãca riti ñacн mн. Ito bajiri yн
rнcorise jeyaro mн ye riti ña.
32 Adi rнmнri mн ocabaji ĩ tнdi ejaja ticõri, basa menirнja manire. Ito yicõri wanнrнja
manire. ‘Godacoañi’, yi tнoĩabojacн yн. Ito yн yibojarocati catiñi ĩ. Ito yicõri, ‘Wisa
godacoañi’, yi tнoĩabojacн mani. Ito mani yibojarнreti bнjacõa mani”, yiyijн ĩ, ĩ macн
ñasнorнre. Ito bajiroti manire cнni boca ãmigũ yiguĩji Dios. Sĩgũ ĩ ñeñaro yirise jidicãja
ticõri, bнto wanнre rãca ĩre boca ãmigũ yiguĩji Dios, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.

16

Ujнre roti ĩsiri masн ĩ rotiado bajiro ĩ yibitire gaye

1 Mнcana ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiyijн Jesús:
—Sĩgũ ñayijн niyeru jaigн. Ito bajiri sĩgũre ĩ ya niyeru, ito yicõri ĩ ya moari masare cнni
tirũnн rotiyijн. Co rнmн, “Mн ya niyeru mн tirũnн rotibojarн mн ya niyeru aje bategн
yami”, yire gaye oca ejayijн ĩ нjнre.
2 Ito bajiri, “¿Riti bajiati iti oca?” yirocн, ji ñucayijн ĩ нjн ĩre. Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijн
ĩre: “Mн moagore, ‘Ado bajiro moacн yн’, yiari gotiya mн yнre. Ito bero yн rãca moabicн
yignja mн ĩja. Ito bajiri yн rнcorisere tirũnнbicн yignja mн ĩja”, yiyijн ĩ нjн ĩre.
3 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro tнoĩayijн ĩ, ĩre roti ĩsiri masн: “Yн нjн yнre ĩ bucõaja, ¿no yicнja
yнa? Weseri moare queno sẽobea yн. Gãjerãre bare yн seni ruji ucurotire bojo ña yн”, yi
tнoĩayijн ĩ.
4 “Yн нjн yнre ĩ bucõaja, ado bajiro yн yijare ãmirã yirãji gãjerã yнre”, yi tнoĩayijн ĩ.
5 Ito bajiro tнoĩacõri ĩ нjнre waja ruyuriorãre jiyijн ĩ. Ĩna ejaja ticõri, ĩnare seniĩayijн: “¿Nocõ
yн нjнre waja ruyurioati mнa?” yiyijн ĩ.
6 “Cien нyegari roa bare gaye waja ruyurioa yн ĩre”, yi cнdiyijн sĩgũ. Ito ĩ yija tнocõri, ĩna
нjнre roti ĩsiri masнre ado bajiro yiyijн: “Adocãta yoari mejeti cincuenta нyegari mнre
waja yignja yн”, yi wõña mн, yi rotiyijн ĩ ĩre.
7 Gãji ĩ нjнre waja ruyuriognre, “¿Nocõ waja ruyurioati mн?” yi seniĩayijн. “Cien jibнri
trigo ajeri ĩre waja ruyurioa yн”, yiyijн ĩ. “Yoari mejeti ochenta jibнri mнre waja yicнja
yн”, yi wõña, yi rotiyijн ĩ ĩre.

8 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, “Queno yigʉ meje ñabojagʉti tʉoĩa masigũ ñami ĩ”, yi tʉoĩayijʉ ĩ ʉjʉ ĩre, yi oca gotiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre. Ito bajiro tʉoĩama adi macãrʉcũro gaye bʉto tʉoĩarã. Adi macãrʉcũro gaye bʉto tʉoĩarã, masare rʉocõri waja bʉja masiama ĩnaõna. Yʉre tʉorũnʉrãma ito bajiro yibeama ĩna. “Waja bʉja masiana mani”, yi tʉoĩacõri bʉto rʉo masirã ñama adi macãrʉcũro gaye tʉoĩarã, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

9 ’Ado bajirojʉa mʉa yija quena yʉ tija. Adi macãrʉcũro gaye mʉa rʉcorisena gãjerãre ejabʉaya, queno mʉare ĩna baba cʉtitoni. Ito bajiro ĩnare mʉa yija, ũmacũjʉ catitĩñadojʉ mʉa ejaroca mʉare boca ãmirã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩnare.

10 ’No jabetacã rʉcogʉ yiro robo ĩ yija, jairo ĩ rʉcobojaja cʉni ito bajiroti queno yigʉ ñatĩñagũ yiguĩji ĩocũ. No jabetacã rʉcogʉ yiro robo yibicʉ, ĩ jairo rʉcobojaja cʉni, yiro robo yigʉ meje ñagũ yiguĩji ĩocũama.

11 Adi macãrʉcũro gaye gajeoni jaje rʉcobojarãti yiro robo mʉa yibeja, ũmacũjʉ gaye quenarise Dios ĩ cõarise cʉni boca ãmimena yirãji mʉa.

12 Gãjerã ye gajeoni queno mʉa tirũnʉbeja mʉa ye ñarotire cʉni queno tirũnʉmena yirãji mʉa. Ito bajiri queno mʉare ĩsibicʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.

13 ’Cocati mani ʉjarã jũarãre cʉdi masibea mani. Jũarã ĩna ñaja sĩgũre queno ti maicõri, gãjire ti tudirã yirãji mani. Sĩgũre queno cʉdirã yirãji mani. Gãjire queno cʉdimena yirãji mani. Iti robo bajiroti Diore mani cʉdija, niyerujʉare bʉto tʉoĩamenaji mani. Niyerure riti mani bʉto tʉoĩaja Diore queno cʉdisabea mani, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

14 Ito bajiro Jesús ĩ bʉsija, fariseo gaye tʉoĩarã tʉo rujiyijarã. Ĩna ñayijarã niyerure bʉto mairã. Ito bajiri Jesure aja tudiyijarã ĩna.

15 Ito bajiro ĩna aja tudi rujija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩnare:

—Masa ĩna tiro riojo riti, “Queno yirã ña gʉa”, yiboja mʉa. Ito bajiro mʉa tʉoĩabojarise masicõguĩji Diojʉama. “Ñasarise ña”, masa ĩna yi tʉoĩabojarise, ñasarise meje ña, Dios ĩ tija, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios ĩ rotirise ñatĩñaroti ña, Jesús ĩ yire gaye

16 ’Juan masare ĩ riasoroto riojʉa, Dios ĩ rotirise, ito yicõri ĩre goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye riti ñayijʉ maji masa ĩna tʉoroti. Ito bero adi rʉmʉriama, “No ĩre tʉorũnʉrãreti ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yi riasore gaye ña ĩja. Jãjarã ado bajiro tʉoĩabojarãji mʉa: “Yʉrioti ado bajiro yʉ yija Dios ĩ rotirojʉ ejagʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩabojarã jãjarã ñama, yiyijʉ Jesús ĩnare.

17 ’Adi tuti adi macãrʉcũro cʉni coji jedibetoja. Ito yicõri Dios ĩ rotirise cʉni jedibeto yiroja. Ñatĩñaroti ña Dios ĩ rotirise, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Manojore jidicãre ma, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)

18 ’Sĩgũ ĩ manojo ñasʉogo rãca isore jidicãcõri gajeo rãca ĩ manojo cʉtibojaja isore ajegʉ yiguĩji ĩocũ. Ito yicõri ĩ cõarore gãji ĩ manojo cʉtija, iso rãca ajegʉ yiguĩji ĩocũ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Niyeru jaigʉ ñabojarʉ jeame ʉjʉrojʉ ñeñaro ĩ tõbʉjare gaye

19 Mʉcana gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Sĩgũ niyeru jaigʉ quenarise yutabujuri sãñagũ ñayijʉ. Co rʉmʉ rʉyabeto ĩ ãmoro bajiro ĩ ya niyerure aje batesotiyijʉ ĩ.

20 Ito ĩ baji ñaroca sĩgũ Lázaro wame cʉtigʉ ñayijʉ bojoro bʉjagʉ. Bʉto rujʉri cami cʉtigʉ ñayijʉ ĩ. Ito bajicõri niyeru jaigʉ ya, soje tʉ macũjʉ rujiyijʉ.

21 Niyeru jaigʉ ĩ bagorise barocʉ, ito rujibojayijʉ Lázaro. Ito ĩ rujiroca yaia ejacõri, ĩ ya camire weroyijarã.

22 Co rɯmɯ bojoro bɯjagɯ godayijɯ. Ĩ godarocati, ángel mesa ãmi wayijarã ĩre Abraham
tɯ Diore tɯorũnɯrã ĩna ñarojɯ. Ito bero niyeru jaigɯ cɯni godacoayijɯ ĩja. Ito bajiri ĩre
yujeyijarã masa.
23 Diore tɯorũnɯbicɯ ñari ñeñaro yigoana ĩna ñarojɯ ejacõri bɯto tõbɯjayijɯ niyeru jaigɯ
ñabojarɯ. Ito bajiro tõbɯja ñagũ sõjɯ Abraham ñayorɯre ti bɯjayijɯ ĩ. Ito bajiri Lázaro ĩ rãcajɯ
ĩ ñaja ti bɯjayijɯ.
24 Ito bajiri ado bajiro oca sẽoro bɯsibojayijɯ ĩ: "Ñicɯ Abraham yɯre ti maiña mɯ. Adojɯ
jeame ũjɯrojɯ ñeñaro tõbɯja yɯ. Ito bajiri Lázarore cõaña, ĩ ya ãmo wãsoa ide yicõri yɯ ya
ñemero ide weogɯ wadijaro. Ito yija jabeto tujari seyoa yɯ", yibojayijɯ ĩ Abrahamre.
25 Ito ĩ yibojarocati ado bajiro cɯdiyijɯ Abraham ĩre: "Tɯoya yɯ janami mɯ. Catigɯ
queno ñacãcɯ mɯáma. Lázaroreama ĩ catibojaja queno ejabiticɯ. Ito bajiri adojɯ queno
ñagũ yami ĩ. Mɯáma ñeñaro tõbɯjagɯ ya mɯ itojɯ.
26 Mani watojoe ũmari goje eyari goje ña. Ito bajiri no yi masia ma manire", yiyijɯ ĩ,
niyeru jaigɯ ñabojarɯre.
27 Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ ĩ: "Tɯoya yɯ ñicɯ mɯ. Lázaro ado ĩ eja
masibeja, cɯna tɯjɯ wajaro.
28 Itojɯ ñarãji yɯ ñarã, yɯ ocabaji mesa. Co dɯjamocõ ñarãji ĩna. Ĩnare gotigɯ wajaro ĩ,
ado ñeñaro tõbɯjarajɯjɯ ĩna ejabe yirocɯ", yiyijɯ ĩ Abrahamre.
29 Ito ĩ yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Abraham: "Moisés ñayorɯ ĩ ucayore, ito yicõri Diore
goti ĩsiri masa ĩna ucare ñacã ĩnare. Itijɯa tɯorũnɯrɯja ĩnare", yiyijɯ Abraham ĩre.
30 "Meje ñicɯ, sĩgũ godana wato gagɯ wacõri ĩ gotija tɯocõri, ñeñaro ĩna yirise jidicãrã
yirãji ĩna", yiyijɯ ĩ.
31 Ito ĩ yija tɯocõri: "Moisés ñayorɯ ĩ gotire gaye ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare
gaye ĩna tɯorũnɯbeja, godarã wato ñagũ mɯcana caticõri ĩ gotibojaja, tɯorũnɯmena yirãji
ĩna ĩre cɯni", yiyijɯ Abraham niyeru jaigɯ ñabojarɯre. Ito bajiri Dios ñaro mɯa eja ãmoja
catirãti ñeñaro mɯa yirise jidicãcõri Diore tɯorũnɯña, yi gotiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

17

Ñeñaro mɯa yi ɯyaja guijorise ña, yi Jesús ĩ riasore gaye
(Mt 18.6-7,21-22; Mr 9.42)

1 Mɯcana tɯdi bɯsigɯ ado bajiro yiyijɯ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Co rɯmɯ rɯyabeto mani ñeñaro yitoni ɯsirioro yi codeami rũmɯ́. Mani ñeñaro yitoni
ɯsirioro yigɯ ñeñaro tõbɯjagɯ yiguĩji.
2 Jane yɯre tɯorũnɯsɯorã ñeñaro ĩna yiroca yigɯ, ñeñaro tõbɯjagɯ yiguĩji ĩ. Ito bajiri ĩ ya
ãmɯmajɯ gũtagã rũcɯricã sia yocõri riaca jajosajɯ rucõaja quena ĩre.
3 Itire queno tɯoĩa masiña mɯa.
'Sĩgũ mɯa yagɯ ñeñaro ĩ yija, "Dios tiro riojo queno yibea mɯ", yiba ĩre. Ito bajiro mɯa
yija tɯocõri, ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãja, "Mɯ ñeñaro yirisere ãcabojoa gɯa", yiba ĩre.
4 Co rɯmɯre jɯa ãmojenocõ mɯare ñeñaro sĩgũ ĩ yija, "Mɯare ñeñaro yibɯ yɯ", ĩ yija tɯocõri,
"Mɯ ñeñaro yirisere ãcabojoa gɯa", yiba ĩre, yiyijɯ Jesús.

Yɯre mɯa tɯorũnɯja mɯa ãmoro bajiro rẽtaro yiroja, yi Jesús ĩ riasore gaye

5 Co rɯmɯ ado bajiro yiyijarã Jesús rãca riasotirã ĩre:
—Mɯre tɯorũnɯa gɯa. Ito bajibojarocati bɯto bɯsa gɯa mɯre tɯorũnɯroca yiya, yiyijarã
ĩna Jesure.
6 Ĩna ito yija:
—Jabetacã yɯre mɯa tɯorũnɯja, jaibiti aje mostaza aje robo bajiro yɯre mɯa tɯorũnɯja,
mɯa rotiro bajiroti bajiroja. Ito bajiri, yucɯgɯ Sicómoro wame cɯtiricɯre ado bajiro roti
masirãji mɯa: "Mɯmasiti rudu wacõri itajura gɯdarecojɯ rũgõña", yi rotirãji mɯa. Ito
bajiro mɯa rotiro bajiroti yiroja itigɯ yucɯgɯ, yɯre mɯa tɯorũnɯja, yiyijɯ Jesús ĩnare.

Ĩ ʉjʉ rotiro bajiroti moari masʉ ĩ cʉdija quena, Jesús ĩ yire gaye

7-9 Gaje ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:

—Sĩgʉ̃ mʉare moa ĩsiri masʉ ovejare tirʉ̃nʉcõri ĩ tʉdi ejaja, mʉa riojʉajʉa basʉobiquĩji. Ado bajiro ĩre rotirã yirãji mʉa: "Bare meni ĩsiña gʉare. Ito yicõri gʉa ba rujiroca gʉare codeya mʉ. Gʉa ba tĩoja berojʉa mʉ baja quena", yi rotirã yirãji mʉa. "Iti ña yʉ ya moare", yi tʉoĩacõri mʉa rotiro bajiroti yigʉ yiguĩji. Ito bajibojarocati biyaro goroama, "Queno ya mʉ", yimena yirãji mʉa ĩre.

10 Ito bajiroti mʉa cʉni Dios ĩ rotirisere cʉdibojarãti, "Ñasarã meje ña mani. Mani ʉjʉ ĩ ñaja cʉdirʉja manire. Ititi ña, mani ya moare", yirʉja mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Jʉa dʉjamocõ rujʉ cami jogarãre Jesús ĩ yisiore gaye

11 Jerusalénjʉ wacʉ Galilea sita rẽtacõri, Samaria sitajʉ ejayijʉ Jesús.

12 Iti sita, cʉto ĩ ejaroca jʉa dʉjamocõ ʉ̃mʉa wadicõri sõ bʉsajʉ tujayijarã. Rujʉ cami jogarã ñayijarã ĩna.

13 Ado bajiro yi awasãyijarã ĩna Jesure:

—Jesús gʉa Ʊjʉ, gʉare ti maiña, yi awasãyijarã ĩna.

14 Ĩnare ticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Wasa paiare, mʉa ya rujʉri ĩotẽña, yiyijʉ ĩ ĩnare.

Ito ĩ yijare wayijarã ĩna. Ĩna wasʉorocati ĩna ya cami yaticoayijʉ.

15 Sĩgʉ̃ ĩna rãca gagʉ ĩ ya cami yatija ticõri: "Yʉre queno yami Dios. Rẽtoro masigʉ̃ ñami Dios", yi tʉdi wayijʉ ĩ Jesús tʉjʉare.

16 Jesús tʉ ejacõri rijomunigãna ñini rũjũyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ ya rio sitajʉ muquea ruji wayijʉ, "Queno ya mʉ", yirocʉ. Judio masʉ meje ñayijʉ ĩ. Samaria sita gagʉjʉa ñayijʉ.

17 Ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩre:

—Jʉa dʉjamocõ cami cʉtirãre yisiobʉ yʉ. ¿Nojʉ ñati gãjerã mʉ rãca gãna?

18 ¿Mʉ Samaria sita gagʉ sĩgʉ̃ti, "Queno yami Dios", yirocʉ gotigʉ wadiri mʉ? yiyijʉ Jesús ĩre.

19 Ito yicõri gaje ado bajiro yiyijʉ ĩ:

—Wʉmʉña, wasa. "Jesús yʉre yisiogʉ yiguĩji", yi mʉ tʉoĩajare, mʉ ya cami yaticoajʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

¿Nocãta masare Dios ĩ miojuri rʉmʉ ejaro yirojada? yi Jesure ĩna seniĩare gaye (Mt 24.23-28,36-41)

20 Co rʉmʉ fariseo gaye tʉoĩarã, ado bajiro yi seniĩayijarã Jesure:

—Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ rotirojʉ Dios ĩ miojuri rʉmʉ, ¿nocãta ejaro yirojada? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre Dios ĩ miojuja, masa jeyaro recoti mani tiriseoni meje ñaroja.

21 Diore tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñaja, mʉa ya ʉsijʉ ñacãguĩji ĩja. Ito bajiri, "Recoti ado ña. Õjʉ ña ĩ rotiro", yi masiña ma, mani ya ʉsijʉ ĩ ñajare, yiyijʉ Jesús fariseo gaye tʉoĩarãre.

22 Ĩnare ĩ bʉsija bero ĩ rãca riasotirãre, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Yʉ ña Dios Macʉ, Masa Rĩjorʉ. Co rʉmʉ yʉre ti ãmobojarã yirãji mʉa. Ito bajibojarãti yʉre ti bʉjamena yirãji mʉa.

23 "Ado ñami Jesús", ĩna yija, "Õ ñaguĩji gajea Jesús", yibojarã yirãji masa mʉare. Ito bajiro ĩna yija ĩna rãca sʉya wabeja. Macʉ yigʉja yʉ itojʉ.

24 Ũmacʉ̃jʉ gaye bʉjo borea yirise iti busu bataja masa jeyaro tirã yirãji. Ito bajiroti bajiro yiroja Masa Rĩjorʉ ñacõri, yʉ tʉdi ejari rʉmʉ. Masa jeyaro tirã yirãji ĩna, yʉ ito bajija.

25 Iti riojʉa adojʉ ñagʉ̃, bʉto ñeñaro tõbʉjagʉ yigʉja yʉ. Iti rʉmʉri masa tirã yirãji yʉre.

26 Noé ñayorʉ ĩ catiroca masa Diore rʉ̃cʉbʉobitiyoñi. Ito bajiro bajirã yirãji masa, yʉ Masa Rĩjorʉ yʉ tʉdi ejari rʉmʉ.

27 Noé ñayorн ĩ ñaroca masa idirãtibe, barãtibe, manojo cнtirãtibe ito yicõri ĩna rĩa
romiare manнjн bosarãtibe yi ñayijarã ĩna. “Manire ruyuriobiquĩji Dios”, yi tнoĩa ñayijarã
ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñabojaroca riti, cumajн sãjayijн Noé ñayorн. Cumajн ĩ sãjaja bero
rujayijн. Ito bajiri ñarocõti goda jedicoayijarã ĩna.
28 Ito bajiroti rẽtayijн Lot ñayorн ĩ ñaroca cнni. Ĩ ñajacн ĩ ñaroca ado bajiro bajiyijarã
ĩna. Barã, idirã, waja gãmerã, gãjerãre ĩsirã, ito yicõri wiri meni ñacõayijarã ĩna. “Manire
ruyuriobiquĩji Dios”, yi tнoĩa ñayijarã ĩna.
29 Ito bajiro ĩna baji ñaroca ĩna ñari cнto Sodoma wame cнtiri cнtore budigoyijн Lot. Lot
iti cнto ĩ budigoja bero ũmacũjн gaye jea azufre wame cнtirise queoyijн Dios. Ito yicõri
gũta ũjнrise cнni queoyijн. Ito bajiri ñarocõti нa jedicoayijarã ĩna ĩja.
30 Ito bajiroti bajiro yiroja, yн Masa Rĩjorн yн goaĩori rнmн cнni. Ito bajiro yн goaĩori
rнmн Diore rũcнbнorã meje ñarã yirãji masa, yiyijн Jesús ĩnare.
31 ’Yн tнdi ejari rнmн sĩgũ wi rijogodo ĩ bнa ñaja, ĩ ya gajeoni ãmigũ ruji wabitirнjaguĩji
ĩ. Ito yicõri sĩgũ ĩ ya weseca ĩ moaroca yн tнdi ejaja, ĩ ya gajeoni ãmigũ wacн tнdi
wabitirнjaguĩji ĩ cнni.
32 Lot manojo ñayorore bajire gaye tнoĩaña mнa. Iso ya gajeonire tнoĩa jidicã ãmobisijo
iso. Ito bajiri godayijo iso.
33 No ĩ catirise maibojagнti godagн yiguĩji. Ito bajibojarocati yнre tнorũnнgũ, yн oca ĩ
gotija tнo junisinicõri, ĩna sĩagũama catitĩñare gaye bнjagн yiguĩji.
34 ’Co rнmн yн ejari rнmн jũarã ĩna caniroca ejagн yignja yн. Jũarã ĩna canibojarocati
sĩgũre ãmigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri gãjire rнacõgũ yiguĩji.
35 Romia jũarã coro tн oe rujirã yirãji. Ĩna ito bajibojarocati sĩgõre ãmigũ yiguĩji Dios.
Ito yicõri gajeore rнacõgũ yiguĩji.
36 Jũarã ũmнa wesecajн moa ñarã yirãji. Ito bajibojarocati sĩgũre ãmigũ yiguĩji Dios.
Gãjire rнacõgũ yiguĩji, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
37 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Nojн rẽtaro yirojada iti? yi seniĩayijarã ĩna mani Ʊjнre.
Ado bajiro goti masiore ocana cнdiyijн Jesús ĩnare:
—Rujн jogarise iti ñaro itojн minijuarã yirãji yuca. No masa ĩna ñeñaro yirojн, ito bajiro
rẽtaro yiroja, yiyijн Jesús ĩnare.

18

Oca quenori masн tн wajeago iso ejasotire gaye

1 Diore bнsi jidicãmenati bнto bнsa oca sẽojaro yirocн, ado bajiro goti masiore ocana
gotiyijн Jesús ĩnare:
2 —Cнtojн ñayijн sĩgũ oca quenori masн. Diore güibisijн, ito yicõri masare cнni
rũcнbнobisijн ĩ.
3 Iti cнtojн sĩgõ ñayijo manнjн godagoro. Coji meje oca quenori masн tн ejasotibojayijo
iso, “Mн rãca oca cнtignjнare seti ña”, ĩ yitoni.
4-5 Biyaro iso ejasotibojarocati, isore boca ãmibisijн oca quenori masн. Biyaro iso ejaja
ticõri, ado bajiro tнoĩayijн ĩ. “Yн isore tirũnнbeja biyaro ejasotigo yigõji iso. Ito yicõri
bogagн yignja yн. Ito bajiri Diore güibitibojagнti, masare cнni rũcнbнobitibojagнti isore
ejabнacнja yн, yнre iso нsirioro yi rẽtocũme yirocн”, yi tнoĩayijн oca quenori masн, yi oca
gotiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
6 Ito yicõri mнcana mani Ʊjн ado bajiro gotiyijн:
—Ñeñaro yignн ñabojagнti isore bogagн ejabнayijн oca quenori masн.
7 ¿Dios ñarãre ũmнa, ñami cнni ĩna josaja, ĩnare tirũnнbiquĩjida? ¿Ito yicõri yoari ĩnare
ejabнabiquĩjida?

8 Ado bajirojнa mнare ya yн. Yoari mejeti ĩnare ejabнagн yiguĩji. Yн Masa Rĩjorн adi
sitajн tнdi ejagн yigнja mнcana. ¿Adojн yн tнdi ejaroca yнre tнorũnнrã ñarã yirãjida maji?
yiyijн Jesús ĩnare.

"Ñasarã ña gнa", yibojarãre ñasamena ĩna ñaroca yigн yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

9 "Gãjerã rẽtoro queno yirã ña gнa", yi tнoĩacõri, gãjerãre ti tudirãre ado bajiro oca goti
masioyijн Jesús ĩnare:

10 —Co rнmн ũmнa jũarã Dios ya wijн Diore bнsirã wayijarã. Sĩgũ ĩ rãca gagн fariseo
gaye tнoĩagũ ñayijн. Gãji нjarãre yiari waja seni ĩsisotiri masн ñayijн.

11 Fariseo gaye tнoĩagũ rũgõcõri, ado bajiro Diore bнsiyijн: "Gãjerã bajiro bajigн meje
ña yн. Riniri masн meje ña yн. Ñeñaro yiri masн meje ña yн. Gãji manojo rãca ajegн meje
ña yн. Ito yicõri ãni bajiro bajigн meje ña yн. Ĩ ñami нjarãre yiari waja seni ĩsiri masн. Ĩre
bajiro bajigн meje ñacõri, 'Queno ya Dios mн', ya yн.

12 Co semana rнyabeto jнa rнmн mнre rũcнbнogн babicн riti bнsisotia yн mнre. Ito
yicõri jeyaro yн bнjarise jabeto mнre ĩsisotia yн", yi bнsiyijн ĩ Diore.

13 Ito bajiro ĩ yiroca нjarãre yiari waja seni ĩsiri masнama bojori bнjagн jacajнa riti ti
wa rũgũcoayijн. Bнto bojori bнjacõri soje tнjн tujayijн ĩ. Diore ado bajiro bнsiyijн ĩ: "Dios
yнre ti maiña. Ñeñaro yi jaigн ña yн", yiyijн ĩ, yi gotiyijн Jesús ĩnare.

14 'Ado bajiro mнare gotia yн. Ʉjarãre yiari waja seni ĩsiri masн, ito bajiro Diore ĩ bнsija,
ñeñaro ĩ yirisere ãcabojoyijн Dios. Ito bajibojarocati fariseo gaye tнoĩagũreama ĩ ñeñaro
yirise ãcabojobisijн Dios. No, "Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gнa", yibojarãre ĩna ñasamena ñaroca
yigн yiguĩji Dios. Ito yicõri, "Ñasarã meje ña gнa", yirãreama, ñasarã ĩna ñaroca yigн yiguĩji
Dios, yiyijн Jesús ĩnare.

Rĩacare queno yijaro Dios, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Ĩna rĩare Jesús ĩ moaĩatoni ãmi ejayijarã masa ĩ tнjн. Ito bajiro rĩacare ĩna ãmi ejaja
ticõri, "Ãmi wadibesa", yiyijarã Jesús rãca riasotirã.

16 Ito bajiro ĩna yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Jesús:

—Rĩacare rẽobesa, yн tн wadijaro ĩna. Rĩaca ñama yнre queno tнorũnнrã. Ĩna robo yнre
queno tнorũnнrãre riti ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios.

17 Riti mнare gotia yн. Rĩaca queno cнdi ãmoama Dios ĩ rotirisere. No rĩaca ĩna cнdiro
bajiro cнdi ãmobicнti Dios ĩ rotirojн ejabiquĩji, yiyijн Jesús ĩnare.

Gajeonire bнto maisabeja quena, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Sĩgũ judio masa нjн Jesure ado bajiro seniĩayijн:

—Yн Ʉjн queno yigн, ¿no bajiro yicõri catitĩñare gayere bнjagн yigнjada yн? yiyijн ĩ
Jesure.

19 Ito bajiro ĩ yija tнocõri:

—¿No yija queno yigн yati mн yнre? Sĩgũ ñami queno yigн. Ĩti ñami Dios.

20 Dios ĩ rotirise masigũ ña mн: "Gãji manojo rãca ajebitirнja mн. Gãjire sĩabitirнja mн,
rinibitirнja, gãjerãre rнo gotibitirнja, ito yicõri mн jacнsabatiare rũcнbнorнja mн", yiyijн
Jesús ĩre.

21 Ito bajiro ĩ yija ado bajiro cнdiyijн ĩ Jesure:

—Ñarocõti itire macнacã ñagũjн cнdisнocн yн, yiyijн ĩ Jesure.

22 Ito ĩ yija ado bajiro cнdiyijн Jesús:

—Jabeto rнya maji queno Diore mн cнdi jeoroti. Ñarocõti mн cнdi jeo ãmoja, ado bajiro
yiya. Jeyaro mн rнcorise gãjerãre ĩsi jeocõña. Ito yicõri iti waja bнjacõri bojoro bнjarãre
ĩsiña. Ito bajiro mн yija, ũmacũjн queno bнjagн yigнja mн. Ito bajiri yн gotirise cнdiya. Ito
yicõri yн rãca waya, yiyijн Jesús ĩre.

23 Ito bajiro Jesús bʉsija tʉocõri, bʉto bojori bʉjayijʉ ĩ. Gajeoni jaigʉ ñacõri itire bʉto
maiyijʉ. Ito bajiri Jesús bʉsire tʉocõri bojori bʉjagʉti wayijʉ ĩ.
24 Ĩ bojori bʉjaja ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Niyeru jairã Dios ĩ rotirojʉ josari bero ejarã yirãji ĩna.
25 Gawa jotaga yuta jiosõrajʉre, camello queno sãja masibiquĩji. Iti robo bajiroti Dios ĩ
rotirojʉ queno eja masisabiquĩji niyeru jaigʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
26 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—¿Ito yija noajʉa Dios ĩ ñarojʉ ejarã yirãjida? Riti mʉ yijama sĩgʉ̃ ejabiquĩji gajea,
yiyijarã ĩna Jesure.
27 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús mʉcana:
—Masamasiti yiado ma itire. Dios sĩgʉ̃ti jeyaro yi masiguĩji. Ñejʉa josarise manoja ĩre,
yiyijʉ Jesús ĩnare.
28 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro Jesure:
—Gʉa Ʉjʉ, mʉ rãca warona jeyaro gʉa rʉcorisere jidicãcʉ gʉa, yiyijʉ ĩ Jesure.
29-30 Ito yija Jesujʉama ado bajiro cʉdiyijʉ:
—Riti ya yʉ mʉare. "Dios ñami mani Ʉjʉ", yi goti ucurona, ĩna ya wi, ĩna jacʉsabatia, ĩna
manojosãromia, ito yicõri ĩna rĩare cʉni ĩna cũ waja, queno waja bʉjarã yirãji ĩna. Ito yicõri
ũmacʉ̃jʉ Dios tʉjʉ catitĩñarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩre.

Yʉre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi bʉsisʉsare gaye
(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

31 Ito ĩ yija bero jʉa gʉbojeno ñarã, ĩ rãca riasotirãre ricati bʉsa ji wayijʉ Jesús ĩnare
bʉsirocʉ. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—Adocãta Jerusalénjʉ warã ya mani. Itojʉ mani ejaroca jane mejejʉ Diore goti ĩsiri
masa ĩna ucado bajiroti rẽtaro yiroja Masa Rĩjorʉre.
32 Gaje masa ĩre ĩna ñiatoni, mani masati ĩre oca menirã yirãji. Ĩre ñiacõri aja tudirã yirãji
ĩna. Ito yicõri ĩre tiborã yirãji ĩna. Ĩre go ide eobate gurã yirãji ĩna.
33 Ĩre jarã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩre sĩarã yirãji. Ĩre ĩna sĩabojarocati ʉdia rʉmʉ bero godana
wato ñabojagʉti mʉcana tʉdi catigʉ yiguĩji ĩ, yiyijʉ Jesús ĩnare, ĩre rẽtaroti gaye tʉoĩa yugʉ.
34 Ito bajiro ĩ gotibojarocati tʉo masibisijarã ĩna. "Iti gayere bʉsiguĩji", yi masibisijarã
ĩna. Ito bajiri ĩ bʉsirise queno tʉo masibisijarã ĩna.

Cajea macʉre Jesús ĩ yisiore gaye
(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

35 Jericó ejagʉ wagʉ ĩ yiroca ma tʉ sĩgʉ̃ cajea macʉ rujiyijʉ. Ito ma tʉ rujicõri masa ĩre
ti maitoni masare josayijʉ.
36 Jãjarã masa ĩna rẽtaja tʉocõri, "¿No bajiati?" yirocʉ seniĩayijʉ ĩ.
37 Ito ĩ yija:
—Jesús Nazaret gagʉ rẽtagʉ̃ wagʉ yami, yiyijarã ĩna.
38 Ĩna ito yija tʉocõri, awasãyijʉ ĩ:
—Jesús, David ñayorʉ janerãbatia janami, yʉre ti maiña mʉ, yi awasãyijʉ.
39 Ĩre rẽtasʉorã, "Awasãbesa mʉ", yibojayijarã ĩna ĩre. Ito yibojarocati bʉto bʉsa
awasãyijʉ ĩ:
—David ñayorʉ janerãbatia janami yʉre ti maiña mʉ, yi awasãyijʉ ĩ.
40 Iti tʉocõri tuja rʉ̃gʉ̃yijʉ Jesús. Ito yicõri, "Cajea tibicʉre ãmitẽña", yi ñucayijʉ. Ĩ tʉ ĩ
ejagʉ wagʉ yiroca, ado bajiro seniĩayijʉ Jesús cajea macʉre.
41 —¿No bajiro mʉre yʉ yire ãmoati mʉ? yiyijʉ ĩ ĩre.
—Yʉ Ʉjʉ mʉcana tʉdi cajea ti ãmoa yʉ, yiyijʉ ĩ Jesure.
42 Ito ĩ yija tʉocõri:

—Mцcana tiya mц. “Jesús yцre yisiogц yiguĩji”, mц yi tцoĩajare, tцdi mц cajea tiroca ya yц, yiyijц Jesús ĩre.
43 Ito ĩ yirocati cajea macц ñabojarц ticoayijц ĩja. Ito yicõri Jesús rãca wacц, “Bцto rẽtoro masigũ ñami Dios”, yi wanц quena wayijц ĩ. Jãjarã masa ito bajiro iti rẽtaja ticõri, “Queno yigц ñami Dios”, yi wanц quena wayijarã ĩna cцni.

19

Jesure Zaqueo ĩ ti ãmore gaye

1 Ito yija bero Jericójц ejayijц Jesús ĩja. Ito yicõri iti cцtojц wa ucuyijц Jesús.
2 Iti cцto gagц sĩgũ niyeru jaigц ñayijц, Zaqueo wame cцtigц. Ʊjarãre yiari waja seni ĩsiri masa цjц ñayijц ĩ.
3 Ĩ Zaqueo Jesure bцto ti ãmoyijц. Ito bajibojarocati ũmabicц ñari, masa ĩna jãjarã ñajare Jesure ti bцjabisijц ĩ.
4 Ito bajiri masa riojцa ũmaquedi wacõri, ma tц rũgõricцre Sicómoro wame cцtiricцre mцja jeayijц Zaqueo Jesús ĩ rẽtaja tirocц.
5 Ito rẽta wacц ti mцocõri ado bajiro yiyijц Jesús Zaqueore:
—Zaqueo coji ruji waya mц. Jane mц ya wi tuja ãmoa yц, yiyijц Jesús ĩre.
6 Jesús ito bajiro ĩ yija tцocõri, ejoriti ruji wayijц ĩ. Ito yicõri wanцre rãca Jesure boca ãmicõri, ĩ ya wijц ãmi wayijц.
7 Zaqueo rãca Jesús ĩ waja ticõri, ĩre bцsituyijarã masa. “Ñeñaro yi jaigц ya wi tujagц wami”, yirona bцsiyijarã ĩna.
8 Ĩ ya wijц Jesús ĩ ñaroca, ado bajiro yiyijц Zaqueo Jesure:
—Yц Ʊjц, tite mц. Bojoro bцjarãre gцdarecona yц rцcorisere ĩnare ĩsi batogц yigцja yц. Yц rцo ãmigoanare jцariajiricõ ĩnare jцdacõagũ yigцja yц, yiyijц ĩ Jesure.
9 Ito ĩ yija tцocõri, ado bajiro yiyijц Jesús:
—Mц ñeñaro yirise mц jidicãja ticõri, mц ñarãre, mцre cцni masogũ yiguĩji Dios, ya yц mцre. Ñeñaro yigц ñari mц ñicц Abraham ñayorц Diore ĩ rũcцbцoado bajiro yibiticц mц maji.
10 Mцre bajiro jeame ũjцrojц waboanare masori masц wadia yц. Yц ña Masa Rĩjorц, yiyijц Jesús ĩre.

Moa ĩsiri masa gaye Jesús ĩ goti masiore oca
(Mt 25.14-30)

11 Ito bajiro Jesús ĩ yi ñaroca ĩ bцsirise tцo ñayijarã masa. “Yoari mejeti Jerusalénjц mani ejaja beroti, ĩre tцorũnцrãre ĩ rotirojц miojusцogц yiguĩji Dios”, yi ĩna tцoĩabojarisere masicõyijц Jesús.
12 Ito bajiri goti masiore ocana ado bajiro yiyijц Jesús ĩnare:
—Sĩgũ ñasari masa rãca gagц ñayijц. Sõjц gaje sitajц wayijц ĩ, “Mц ya sita цjц ñama mц”, gãji ĩre yitoni.
13 Ĩ waroto riojцa jцa dцjamocõ ĩre moa ĩsiri masare jiyijц ĩ. Sĩgũ rцyabeto ĩnare niyeru tiri bцto waja cцtirise ĩsiyijц ĩ. Ito yicõri ado bajiro rotiyijц ĩ ĩnare: “Ito yц waroca riti adi niyeruna moacõri jai bцsaro niyeru bцja ĩsiña mцa yцre”, yiyijц ĩ ĩnare.
14 Ĩ ya sita gãna ti teyijarã ĩre. Ito bajiri ĩ beroti masa cõayijarã ĩna. “Ãni gцa цjц ñare ãmobea gцa”, ĩna yi gotitoni ĩnare cõayijarã ĩna.
15 Ito bajiro ĩna yibojarocati gaje sita gagц цjц ĩre wame yiyijц. “Mц ya sita цjц ñama”, ĩ yija bero, ĩ ya sitajц tцdi wayijц ĩ mцcana. Itojц tцdi ejacõri, ĩ ya moari masare jiyijц ĩ. “¿Yц niyeru cũ warena, nocõ jairo niyeru bцja remoyijari ĩna?” yirocц, ĩnare jiyijц ĩ.
16 Ĩna ejaja ticõri, cajero gagцre seniĩasцoyijц ĩ: “¿Nocõ jairo niyeru bцja remori mц?” yiyijц ĩ ĩre. Ito ĩ yija tцocõri: “Yц цjц mц ya niyeruna jцa dцjamocõti mцcana tцdi bцja remomц yц”, yiyijц ĩ.

17 Ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн ĩ нjн ĩre: “Queno yiyija mн. Queno yнre moa ĩsigũ
ña mн. Jabetacã yн mнre rotija, ñaro bajiroti yнre cнdiyija mн. Ito bajiri jнa dнjamocõ
cнtori tirũnнrocнre cũa yн mнre”, yiyijн ĩ ĩre.
18 Ĩ bero gãji ado bajiro yiyijн ĩ нjнre: “Yн нjн, mн ya niyeruna co dнjamocõti bнja
remomн yн”, yiyijн ĩ ĩre.
19 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн ĩ нjн: “Mн yнre queno cнdire waja co dнjamocõ
cнtori tirũnнgũ ya mн”, yiyijн ĩ ĩre.
20 Ĩ bero gãji mнcana ĩ tн ejayijн. “Yн нjн, ado ña mн ya niyeru. Resurona gũmacõri seocн
yн itire.
21 Mнre tнo güicн yн. Oca sẽogũ ña mн. Gãjerã ĩna otebojareti ẽmagũ ña mн. Ito yicõri
gãjerã ĩna bнjaboreti ẽmagũ ña mн. Ito bajiri mнre masicõri mнre tнo güicн yн”, yiyijн ĩ, ĩ
нjнre.
22 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн ĩ нjн: “Yнre queno moa ĩsigũ meje ña mн.
Janeti yнre mн bнsigorisenati, mнre sẽoro yigн ya yн. ‘Sẽoro yigн ña mн. Ito yicõri gãjerã
ya otere ẽmagũ ña mн. Ito yicõri gãjerã ye ñaboreti ẽmagũ ña mн’, yiyija mнgo yнre.
23 Ito bajiro yi masibojagнti, ¿no yija yн ya niyerure jai bнsaro bнja remora wijн
cũbiticati mн? Mнcana yн ya wijн tнdi ejacõri jai bнsaro niyeru ti tнdi eja ãmobojacн yн”,
yiyijн ĩ нjн ĩre.
24 Ito yicõri gãjerã itijн ñanare ado bajiro rotiyijн ĩ: “Ĩ rнcoriti niyerutire ẽmaña mнa. Ito
yicõri jнa dнjamocõ rнcogнre ĩsiña mнa”, yiyijн ĩ ĩnare.
25 Ĩ ito yija tнocõri: “Tite gнa нjн. Jнa dнjamocõ niyeru ñacã ĩre”, yiyijarã ĩna ĩre.
26 Ito yija ĩna нjн ado bajiro cнdiyijн: “Tite. Ado bajiro mнare gotia yн. No yнre queno
moa ĩsigũre jai bнsaro ĩre ĩsi remogũ yigнja yн. Ito bajibojarocati no queno yнre moa
ĩsibicнreama ĩ rнcoriseacãti ẽma jeocõcнja yн. Ĩre ẽmacõri gãji yнre queno moa ĩsigũre ĩsigũ
yigнja yн.
27 Ito yicõri нjн yн ñare ãmobitianare, adojнa ãmi waya ĩnare. Ito yicõri, yн tiro riojo ĩnare
sĩaña”, yiyijн нjн ĩ ya moari masare. Ito bajiri iti oca tнocõri Diore mani queno moa ĩsija
quena, yi oca goti masioyijн Jesús masare.

Jerusalénjн Jesús ĩ ejare gaye
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Jn 12.12-19)

28 Ito ĩ yija bero, Jerusalénjн wayijн Jesús mнcana.
29 Ĩ waro riojo Olivos wame cнtiri tнria ñayijн. Iti tнria jнdo jнa cнto ñayijн. Betfagé, ito
yicõri Betania wame cнtiri cнtori ñayijн iti. Ĩ ejaroto riojнa jũarã ĩ rãca riasotirãre cõayijн
ĩ.
30 Ado bajiro yiyijн ĩ ĩnare:
—I cнtojн wasa. Ito ejacõri burro, ĩna sia rũgõgũre bнjarã yirãji mнa. Sĩgũ masн mнja
jeaĩaña macн ñaguĩji maji. Ĩre õjacõri ãmi wadiba.
31 Sĩgũ mнare ĩ seniĩaja: “¿No yirã ĩre õjati mнa?” ĩ yija, ado bajiro gotiba ĩre: “Mani Ujн
ĩre ãmoami”, yiba ĩre, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
32 Ito ĩ yija tнocõri, wayijarã ĩna. Ito ejacõri Jesús ĩ gotiado bajiroti bнjayijarã ĩna ĩja.
33 Burrore ti bнjacõri õjayijarã ĩna. Ĩre ĩna õjaroca ado bajiro seniĩayijarã ĩ нjarã:
—¿No yija ĩre õjati mнa? yiyijarã ĩna.
34 Ĩna ito yija tнocõri:
—Mani Ujн ĩre ãmoami. Ito bajiri ĩre õja gнa, yiyijarã ĩna.
35 Ito yicõri Jesús tнjн ĩre ãmi wayijarã ĩna ĩja. Jesús tн ejacõri ĩna ya yutabuju ruacõri
burro joe jidi jeoyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús ĩ mнja jeatoni ĩre ejabнayijarã ĩna.

36 Ĩ joe jesa wayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiro ĩ jesa waroca jãjarã ĩna ya yutabujuri ruacõri
ĩ waro riojo eyocũ yuyijarã ĩna. “Gʉa Ʉjʉ ña mʉ”, yirona ito bajiro yiyijarã masa, ĩre
rũcʉbʉorã.
37 Ito bajiro wacʉjʉ tʉria jʉdo ejayijʉ, Jerusalén roja wara majʉ. Ito ĩ ejaroca ĩre
rũcʉbʉorã ado bajiro yi awasã wanʉyijarã masa: “Rẽtoro quenagũ ñami Dios. Jaje
tiyamani manire ĩoami”, yi awasã wanʉyijarã ĩna, Diore rũcʉbʉorã:
38 —Quenarise ñajaro mani Ʉjʉre. Ĩ ñami Dios ĩ cũrʉ. Ũmacũjʉ gãna cʉni wanʉ quenare
rãca ñajaro ĩna. Masa jeyaro Diore queno rũcʉbʉojaro, yiyijarã ĩna Jesure wanʉrã.
39 Jesure sʉyarã ĩna rãca ñabojayijarã fariseo gaye tʉoĩarã cʉni. Masa ĩna ito bajiro wanʉ
bʉsija tʉocõri, Jesure ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Gʉare riasogʉ, ito bajiro mʉre bʉsi sʉyarãre, “Bʉsibesa mʉa”, yiya, yiyijarã fariseo
gaye tʉoĩarã Jesure.
40 Ito bajiro ĩna yibojarocati:
—Riti ado bajiro mʉare gotia yʉ. Yʉre ĩna awasã wanʉbeja, masa ĩna awasã wanʉro
bajiro gũta cʉni awasã wanʉro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.
41 Ito bajiro wacʉti Jerusalénjʉ ticõyijʉ ĩ. Iti cʉto gãnare tʉoĩacõri otiyijʉ Jesús.
42 Tʉoĩa oticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Wanʉ quenatĩñare bʉja masibojarãti ãmobisijarã ĩna. Ito bajiri adocãta bʉja masiña
ma ĩnare.
43 Quenabiti rʉmʉri ejaro yiroja ĩnare. Ito bajiri ĩna wajana rujabedo ĩnare camotarã
yirãji. Ito yicõri cojʉ rʉyabeto camotarã yirãji ĩnare sĩarona.
44 Ito bajiro yicõri ĩnare ruyurio jeorã yirãji. Ito yicõri ĩnare sĩarã yirãji. Ĩnare sĩacõri
ĩna cʉto Jerusalénre dara baterã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna camotabojare gũta ñarocõti
quedicoaro yiroja. Ito bajiro rẽtaro yiroja, ĩnare Dios boca ãmi ãmobojarocati ĩna ãmobitire
waja, yiyijʉ Jesús.

Dios ya wijʉ niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Jn 2.13-22)

45 Ito bajiro Jerusalénjʉ ejacõayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiro ejacõri Dios ya wijʉ sãjayijʉ ĩ. Ito
sãjacõri waja gãmeri masare ti bʉjayijʉ Jesús. Ĩnare ti bʉjacõri ĩnare bucõayijʉ ĩ.
46 Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Yʉre rũcʉbʉorona yʉ ya wi sãjarã yirãji masa”, yi gotia
Dios oca tuti. Mʉa ito bajiro niyeru gãmeri waja yija, riniri masa ĩna rudirijʉ robo bajiro
ya mʉa, yi tudiyijʉ Jesús waja gãmeri masare.
47 Jerusalén ñagũ co rʉmʉ rʉyabeto Dios ya wijʉ masare riasosotiyijʉ Jesús. Ito
bajibojarocati paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa, ito yicõri cʉto ʉjarã cʉni ti
tujabisijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yi tʉoĩayijarã ĩna: “ ‘Ĩre seti ña’, mani yija, ĩre sĩarã
yirãji mani”, yi tʉoĩayijarã ĩna.
48 Ito bajibojarocati masama Jesure wanʉcõri bʉto bʉsa ĩre tʉorũnʉyijarã ĩnama. Ito
bajiri, “Seti ña ĩre”, yi masibisijarã ʉjarã mesa.

20

¿Ñimʉ ĩ rotijare ito bajiro yati mʉ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Co rʉmʉ Dios ya wijʉ masare riaso ñayijʉ Jesús. Masare Dios ĩ masore gayere ĩnare
riaso ñayijʉ Jesús. Ito bajiro ĩ riaso ñaroca paia ʉjarã ejayijarã. Ito yicõri judio masa
rotirise riasori masa, judio masa bʉcʉrã cʉni ejayijarã.
2 Jesús tʉ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:
—¿Waja gãmeri masare mʉ bucõaja ñimʉ rotirisena ĩnare bucõati mʉ? Ito yicõri, ¿ñimʉ
mʉre cũcati ito bajiro mʉ yitoni? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

3 Ĩna ito yija tʉocõri:
—Yʉ cʉni mʉare ado bajiro seniĩa yʉ. Cʉdiya mʉa cʉni yʉre.
4 ¿Ñimʉ masare Juan ĩ idé gutoni cõayijari? ¿Dios ĩre cõayijarite? ¿Masa ĩre cõayijarite? yi seniĩayijʉ Jesús ĩnare.
5 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna:
—¿No bajiro ĩre cʉdirʉjati mani? "Dios cõayijʉ ĩre", mani yija, "¿No yija ito bajibojarocati ĩre tʉorũnʉbiticati mʉa?" yigʉ yiguĩji ĩ manire, yi tʉoĩayijarã ĩna.
6 " 'Masa cõarʉ ñami Juan', mani yija, masa manire junisinicõri gũtagãna manire rea sĩarã yirãji. 'Diore yiari bʉsiñi Juan', yi tʉoĩacõri gũtagãna rea sĩarã yirãji ĩna manire", yi tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã ĩna.
7 Ito bajiro tʉoĩacõri ado bajiro cʉdiyijarã ĩna Jesure:
—"Ĩ ñañi masare idé gutoni cõarʉ", yi masibea gʉa, yiyijarã ĩna Jesure.
8 Ĩna ito yija tʉocõri:
—"Ĩ rotirisena ya yʉ", yi gotibicʉja yʉ cʉni, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Queno moare rujeo masimena Jesús ĩ yire gaye
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Ito yicõri masare bʉsisʉoyijʉ Jesús mʉcana. Ado bajiro goti masiore ocana gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Sĩgũ ñayijʉ ʉyé wese, rʉcogʉ. Gaje sita yoari warocʉ ĩ ya ʉyé wesere gãjerã moari masare wasoayijʉ ĩ. Ito yicõri yoari gaje sitajʉ ñayijʉ ĩ.
10 Ʉyé iti rica cʉtiroca sĩgũ ĩ ya moari masʉre cõayijʉ ĩ, ĩ ya ote ãmitoni. Iti ote coderi masa ĩ wadija ticõri, ĩre jaĩosãcõyijarã ĩna. Ito bajiri ñe macʉti tʉdi wayijʉ ĩ.
11 Ito bajiro ñe macʉti ĩ ejaja ticõri, gãji ĩre moa ĩsiri masʉre cõayijʉ ĩ. Iti ote coderi masa ĩ ejaja ticõri, ĩre tiboyijarã ĩna. Ito yicõri jaĩosãcõyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ cʉni ñe macʉti tʉdi wayijʉ.
12 Ĩ ito bajija ticõri, gãjire cõayijʉ mʉcana. Ĩ ejaja ticõri, ito bajiroti ĩre cʉni jaĩosãcõyijarã ĩna mʉcana.
13 'Iti jeyaro bajija ticõri, ado bajiro tʉoĩayijʉ iti sita ʉjʉ: "¿No bajiro yirʉjati yʉ? Ado bajiro yicʉja yʉ. Yʉ macʉ, yʉ maigũre cõagũ ya yʉ. Ĩre ĩna tija rũcʉbʉorã yirãji gajea", yi tʉoĩabojayijʉ ĩ.
14 Ĩ macʉ ejaja ticõri, ado bajiro ĩnamasi gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna, ote coderi masa: "Ãni ñami adi sita ʉjʉ ĩ godaja bero boca ãmirocʉ. Ĩre sĩacãcõrʉja, manijʉa bʉjana yirona", yi tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã ĩna.
15 Ito bajiri ĩre tucõa wacõri sĩayijarã ĩna, yi oca goti masioyijʉ Jesús masare. Ito yicõri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:
—Ĩna ito bajiro yija, ¿no bajiro yigʉ yiguĩjida iti sita ʉjʉ?
16 Ado bajirojʉa yigʉ yiguĩji. Ote coderi masa tʉ ejacõri ĩnare sĩagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩ ya sita gãjerãre wasoagʉ yiguĩji. Dios cʉni ito bajiroti yigʉ yiguĩji. No ĩ cõarʉre boca ãmimenareti ruyuriogʉ yiguĩji Dios, yiyijʉ Jesús ĩnare.
Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Iti ito bajiro rẽtame yirocʉ camotajaro Dios, yiyijarã ĩna.
17 Ĩnajʉare ticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—¿Ñe yireoni ñati adi Dios oca tuti gaye mʉa tʉoĩaja?
Gũta wi meniri masa coga gũtagã cõayijarã ĩna. Ito bajibojarocati gaje gũta rẽto bʉsaro quenarica ñayijʉ itiga ĩna cõabojaraga. Itiga gũtagãna sʉoriti quenari wi menigũ yiguĩji Dios. Itiga gũtagã manija, ñe menire manoja ĩja, yi gotia Dios oca tuti.
18 No gũtagã joe quedi jeagʉre ĩ ya gõari jearo yiroja. Ito yicõri itiga gũtagã sĩgũre iti quedi jeaja mano abocõro yiroja. Ado bajiro bajia iti oca. No Dios ĩ cõarʉre tʉorũnʉbicʉ

catitĩñabicʉ yiguĩji ĩocʉ̃. Ito yicõri jeame ʉ̃jʉrojʉ ĩ cõa ãmorãre ruyuriorocʉ cõagʉ̃ yiguĩji ĩ, yi gotiyijʉ Jesús masare.

19 Ito bajiro Jesús ĩ oca goti masioja tʉocõri, "Manireti bʉsiami", yi tʉo masiyijarã paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni. Ito bajiri Jesure ñia ãmoyijarã ĩna. Ito bajibojarocati masare güirã ñia masibisijarã ĩna maji.

Ʉjarãre mani waja ruyurioja ñaro bajiroti waja yija quena, Jesús ĩ yire gaye (Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)

20 Ĩre ñia masibiticõri coriarã Jesús rãca baba cʉti rʉoronare cõayijarã ĩna: "Titẽña. Sita ʉjarãre ĩ bʉsituja tʉoba. Ĩ bʉsituja tʉocõri, 'Ĩre seti ña', yirã yirãji mani. Ito yicõri adi sita ʉjʉ tʉjʉ ĩre ãmi warã yirãji mani", yiyijarã ĩna.

21 Jesús rãca baba cʉti rʉoana ĩ tʉ ejacõri, ado bajiro ĩre gotiyijarã ĩna:

—Gʉare riasogʉ, jeyaro mʉ riasorise, mʉ bʉsirise riti ñasarise ña, yi tʉoĩa gʉa. Masa ñasari masa, ñasamenare cʉni corocõti ti maia mʉ. Dios ĩ ãmoro bajiro masa ĩna yitoni, queno riasoa mʉ.

22 Ito bajiri ado bajiro mʉre seniĩa gʉa: "¿Roma cʉto gagʉ ʉjʉre ĩ rotiado bajiroti ĩre gʉa waja yija quenati? ¿Ĩre gʉa waja yibeja cʉni quenatite?" yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

23 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩna ñeñaro tʉoĩarisere tʉo masicõyijʉ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:

24 —Adi sita gaye niyeru cuji ĩsiña yʉre, yiyijʉ Jesús.

Iti cuji niyeru cuji boca ãmicõri ado bajiro seniĩayijʉ Jesús ĩnare:

—¿Ñimʉ ya rio ito yicõri ñimʉ wame wãñati adi cujijʉ? yi seniĩayijʉ Jesús ĩnare.

Ito ĩ yija tʉocõri:

—Adi sita ʉjʉ rioti ña, ito yicõri ĩ wame cʉni, yiyijarã ĩna Jesure.

25 Ĩna ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:

—Sita ʉjʉ gaye iti ñajama ĩreti ĩsija quena. Ito yicõri Dios ye iti ñaja Diore ĩsija quena, yiyijʉ ĩ ĩnare.

26 Ito bajiro queno Jesús ĩ cʉdija tʉocõri, masa tʉoro riojo oca meni masibisijarã ĩna. Ĩ queno cʉdi masija ticõri, mano ʉcayijarã ĩna. Ito bajiri ĩre oca meni ãmobojarãti bʉsibisijarã ĩna ĩja.

¿Godacõri tʉdi caticoarã yirãjida masa? yi Jesure ĩna seniĩare gaye (Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)

27 Ito ĩ baji ñaroca coriarã saduceo gaye tʉoĩarã, Jesure ti ãmorã ejayijarã. Saduceo gaye tʉoĩarã, "Godabojarãti mʉcana tʉdi catire manoja", yi tʉoĩarã ñayijarã ĩna. Ito bajiri ado bajiro Jesure seniĩayijarã ĩna:

28 —Gʉare riasogʉ, Moisés ñayorʉ ado bajiro ucayoñi: "Rĩjorʉ ñasʉogʉ rĩa macʉti manojore ĩ godagoja ĩ ocabaji manojo cʉti wasoaja quena. Ito bajiro yigʉti ĩ rĩjorʉ ñabojarʉre rĩa cʉti ĩsigʉ̃ yiguĩji", yi ucañi Moisés ñayorʉ, yiyijarã ĩna Jesure.

29 Gaje ado bajiro gotiyijarã ĩna Jesure:

—Mʉre oca gotia gʉa. Sĩgʉ̃ rĩa ado bajiro rẽtayijarã. Jʉa ãmojeno ñayijarã ĩna. Ñasʉogʉ manojo cʉtibojagʉti rĩa macʉti godagoyijʉ.

30 Ĩ bero gagʉ manʉjʉ godagoro rãca manojo cʉtibojayijʉ. Ĩ cʉni rĩa macʉti godagoyijʉ.

31 Ito yicõri ĩna bero gagʉ cʉni manʉjʉ godagoro rãca manojo cʉtibojayijʉ. Ĩ cʉni rĩa macʉti godacoayijʉ. Ĩ bero gãna cʉni isore manojo cʉticõri, rĩa manati goda jediyijarã ĩna.

32 Ĩna goda jedija berojʉ goda sʉyayijo ĩna manojo ñabojaro cʉni.

33 ¿Ũmacʉ̃jʉ mʉcana tʉdi ĩna catija ñimʉ manojojʉa ñasagõjida ĩna jeyaro manojo iso ñaja bero? yi seniĩayijarã ĩna Jesure.

34 Ito yija Jesús ado bajiro cʉdiyijʉ ĩnare:

—Adi tutijʉ masa ĩna ñaja, manojo cʉti, manʉjʉ cʉti yama ĩna.
35 Adi tutijʉ ito bajiro ĩna yi ñabojarocati mʉcana tʉdi caticõri, Dios tʉjʉ ĩna ejaja manojo
cʉtire manoja itojʉama. Ito yicõri ĩna rĩa romiare manojo cʉti rotimenaji ĩna.
36 Dios rĩa ñari mʉcana tʉdi catirã yirãji ĩna. Ito yicõri jʉaji godamenaji ĩna. Ángel mesa
robo bajiro bajirã yirãji ĩna ĩja.
37 Gaje Moisés ñayorʉ ĩ ucare ticõri, "Godana mʉcana tʉdi catirã yirãji", yi tʉoĩa mani.
Yucʉ tutu ʉ̃jʉrise wato Dios oca ruyurisere ucayoyijʉ Moisés. Ado bajiro gotiyijʉ Dios
Moisésre: "Yʉ ña Abraham ʉjʉ, Isaac ʉjʉ, ito yicõri Jacob ʉjʉ cʉni", yiquĩ Dios yʉre, yi
ucayijʉ Moisés ñayorʉ.
38 Iti oca tʉocõri, "Godana Ʉjʉ meje ñami Dios. Catirã Ʉjʉjʉa ñami", yi tʉoĩa mani.
Godana ñabojarãti Dios ĩ tija catirã riti ñarãji masa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
39 Ito ĩ yija tʉocõri, judio masa rotirise riasori masa, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Queno ñaro bajiroti tʉo masia, gʉa Ʉjʉ mʉ, yiyijarã ĩna Jesure.
40 Ito yicõri queno masigʉ̃ ĩ ñajare ñejʉa gaje seniĩa ʉya masibisijarã ĩna.

¿Ñimʉ janami ñayijari Cristo mʉa tija? yi Jesús ĩ seniĩare gaye (Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Ito bero ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ Jesús:
—¿No yija, "David ñayorʉ janerãbatia janami ñami Cristo", yati masa?
42 David ñayorʉ ĩmasiti, Salmos wame cʉtiri tutijʉ ucagʉ ado bajiro yiñi:
Yʉ Ʉjʉre ado bajiro yiñi Dios: "Yʉ ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ, rujiya mʉ.
43 Mʉ wajanare mʉ rẽtocũroca yigʉ yigʉja yʉ", yiñi Dios yʉ Ʉjʉre, yi ucayoñi David.
44 ¿No yija, "Yʉ Ʉjʉ ñami Cristo", yiyijari David ñayorʉ? Cristo David janerãbatia janami
ñacõri, ¿no bajiro David ʉjʉ bajiyijari Cristo? Ĩ janerãbatia janami ĩ ñaja, "Yʉ Ʉjʉ",
yibitiborʉ David ñayorʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.

"Seti ña mʉare", judio masa rotirise riasori masare, Jesús ĩ yire gaye (Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Ĩ rãca riasotirãre, Jesús ĩ bʉsi ñaroca jãjarã masa tʉo ñayijarã. Ado bajiro yiyijʉ Jesús
ĩnare:
46 —Judio masa rotirise riasori masa bajiro mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa. Tite.
Ado bajiro yama ĩna. Yutabujuri quenarise yoarise sãñacõri masa ĩna tiro riojo wa ucu
ãmorãji ĩna. Ito yicõri cʉto gʉdareco gãjire ĩna canamʉoja, rʉ̃cʉbʉore rãca seniĩare ãmorãji
ĩna. Minijuara wijʉ sãjacõri rʉ̃cʉbʉora cumuro ruji ãmorãji ĩna. Ito yicõri basari rʉmʉ cʉni
ñasari masa tʉ riti ba ruji ãmorãji ĩna.
47 Manʉjʉ godagoana romiare cʉni ĩna ya wiri ẽmarãji ĩna. Ito yicõri masa ĩna tiro riojo
yoari Diore bʉsirãji ĩna. "Queno yirã ñama ĩna", masa yi tʉoĩajaro yirona yoari Diore
bʉsirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabetoja. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirise waja, waja yirã
bʉto bʉsa quenabeto tõbʉjarã yirãji ĩna. Ĩnare bajiro mʉa yibe yirona queno tʉoĩaña mʉa,
yiyijʉ Jesús masare.

21

Wajeago bojoro bʉjago Diore niyeru iso ĩsire gaye (Mr 12.41-44)

1 Dios ya wijʉ Jesús ĩ ñaroca masa Diore yiari niyeru ĩna sãri jedore ĩna niyeru sãja ti
codeyijʉ ĩ. Ito bajiri niyeru jairãre cʉni ĩna sãja tiyijʉ ĩ.
2 Ito yicõri manʉjʉ godagoro bojoro bʉjago ñabojagoti jʉati niyeruti waja mani iso sãja
tiyijʉ Jesús. Cobre ñayijʉ iso sãrise.
3 Ito bajiro iso yija ticõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. Niyeru jairã rẽto bʉsaro ĩsiamo adio bojoro bʉjago.

4 Ĩna niyeru jairã jaje rʉcocõri rẽtarisere ĩsiama ĩna. Iso bojoro bʉjagoama ñarocõti, iso rʉcobojariseti ĩsiamo, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Dios ya wi õjea bate godaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

5 Ado bajiro bʉsiyijarã coriarã, Dios ya wire ti tʉoĩacõri:
—Queno seyo quenari wi ña adi wi. Adi wi gʉ̃ta quenarisena ĩna menira wi ña. Ito yicõri jãjarã Diore yiari iti wire rʉ̃cʉbʉorã, iti wi ñarotire ĩsiñi ĩna, yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:
6 —Co rʉmʉ ado jeyaro mʉa ti ñabojarise gãjerã ruyuriorã yirãji. Ito bajiri adi wi gaye gʉ̃tagã gajega joe jesabeto yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.

Adi ʉ̃mʉari jediroto riojʉa ado bajiro rẽtaro yiroja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

7 Ito ĩ yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:
—Gʉare riasogʉ, ¿nocãta rẽtaro yirojada iti gʉare mʉ bʉsirise? ¿no bajiro ti masicõri, "Ito bajiro rẽtaro ya", yi masirã yirãjida gʉa? yiyijarã ĩna Jesure.
8 Ito bajiri Jesús ado bajiro yiyijʉ:
—Queno tʉoĩaña mʉa, gãjerã ĩna mʉare rʉobe yirona. Jãjarã mʉare rʉorona ejarã yirãji ĩna. "Yʉti ña Cristo", yirã yirãji ĩna. Ito yicõri, "Adi rʉmʉriti ña, sʉsari rʉmʉri", yi rʉorã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩnare tʉorʉ̃nʉbeja mʉa.
9 Masa ĩna gãmeri sĩarise gaye mʉa tʉoja, ito yicõri ʉjarãre, masa ĩna queno tʉo ãmobeja, ĩna oca meni ãmoja cʉni güibeja mʉa. Ito bajiro rẽtaro yiroja cajero sʉsari rʉmʉ iti ejaroto riojʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
10 Ito yicõri mʉcana ado bajiro goti remoyijʉ:
—Co masa ñabojarãti gãmeri sĩarã yirãji ĩna. Ito yicõri co sita gãna gaje sita gãna rãca gãmeri sĩarã yirãji.
11 Co cʉto meje sita bʉto ʉero yiroja. Ñiocõrã yirãji masa. Ñarise ñaro yiroja. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gaye guijorise tiyamani goaĩoro yiroja.
12 'Iti jeyaro rẽtaroto riojʉa, yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare mʉare ñiarã yirãji. Ito yicõri mʉa tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna. Minijuara wijʉ ʉjarã riojo, "Ãnare seti ña", yirona mʉare ãmi warã yirãji ĩna. Yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare tubiara wijʉ mʉare cũrã yirãji ĩna. Masa ʉjarã, sita ʉjarã riojo cʉni, "Ĩnare seti ña", yirona ãmi warã yirãji ĩna mʉare.
13 Ito bajiro mʉare ĩna yija, "Jesure rʉ̃cʉbʉorã ña gʉa", yi gotirã yirãji mʉa.
14 "Mʉare seti ña", ĩna yija, "Ado bajiro cʉdiana mani", yi tʉoĩa ʉsiriobeja.
15 Mʉa queno cʉdi masitoni tʉo masire gaye mʉare jidicãgʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri queno mʉa bʉsi masijare, mʉa wajana sĩgʉ̃jʉa mʉare bʉsi rẽtocũ yimena yirãji.
16 Mʉa jacʉsabatia, mʉa baba mesa, mʉa ñarã, ito yicõri mʉa co masi, mʉare gãjerã ñiatoni gotirã yirãji. Ito yicõri mʉa coriarãre sĩarã yirãji ĩna.
17 Ito yicõri yʉre tʉorʉ̃nʉrã mʉa ñajare masa jeyaro mʉare ti tudirã yirãji.
18 Queno mʉare tirʉ̃nʉgʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri cora joara godabeto yiroja mʉare.
19 Yʉre mʉa tʉorʉ̃nʉrise mʉa jidicãbeja catitĩñarã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
20 Mʉcana ado bajiro goti remoyijʉ Jesús:
—Jerusalénjʉ surara ĩna gãni biaja tʉocõri, "Nocõ mejeti adi cʉtore ruyuriorã wana yama", yi tʉoĩarã yirãji mʉa.
21 Ito bajiri Judea sita gãna, gʉ̃ta yucʉrijʉ rudirʉjarãji ĩna. Ito yicõri Jerusalén cʉtojʉ ñarã, iti cʉtore budigorʉjarãji ĩna. Ito yicõri joajʉ ñarã cʉtojʉare wija wadibitirʉjarãji ĩna.
22 Iti rʉmʉri bʉto ñeñaro tõbʉjarã yirãji masa. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, rẽtaro yiroja.

23 Bʉjato bʉjarã yirãji iti rʉmʉri macʉ sãñarã ñarã. Ito yicõri macʉacãre ũjurã cʉni
bʉjato bʉjarã yirãji. Iti rʉmʉri iti sitare ñarise jaje ñaro yiroja. Ito yicõri ñeñaro tõbʉjarã
yirãji ĩna.
24 Masa jãjarã godarã yirãji ĩna gãmeri sĩaroca. Ito yicõri gãjerãre ñiacõri jaje cʉtorijʉ
tubiarã yirãji ĩna. Ito yicõri gaje sita gãna gãjerã ñabojarãti Jerusalén cʉtojʉ ejacõri ñarã
yirãji ĩna. Dios ĩ ãmorocõti iti sitare ñarã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús ĩ rãca riasotirãre.

Yʉ Masa Rĩjorʉ tʉdi ejagʉ yigʉja, Jesús ĩ yire gaye
(Mt 24.29-35,42-44; Mr 13.24-37)

25 Mʉcana ado bajiro goti removyijʉ Jesús:
—Sʉsari rʉmʉri ejaroto riojʉa ũmacañi ũmʉa gagʉ, ñami gagʉ, ito yicõri ñocõare cʉni,
tiyamani jaje goaro yiroja. Ito yicõri adi tutijʉ ñarã, sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩacõri ña masimena
yirãji ĩna. Ide jacũrise bʉto iti ruyuja tʉocõri, bʉto tʉoĩa oca jairã yirãji ĩna.
26 Adi macãrʉcʉ̃ro gaye rẽtaroti tʉoĩa güirã, ʉsi jedirã yirãji masa. Ñocõa cʉni quedi-
coarã yirãji.
27 Ito yicõri yʉ Masa Rĩjorʉre tirã yirãji masa. Ide buerina wadigʉ yigʉja yʉ. Dios ĩ
rotirisena queno ruyugʉ yigʉja yʉ, masa ĩna tija.
28 Iti ito bajiro rẽtaro wado yiroca wanʉ oca sẽocõri ti mʉorã yirãji mʉa. Yoari mejeti
masogʉ̃ yiguĩji Dios mʉare, yiyijʉ Jesús masare.
29 Gaje goti masiore ocana ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Higueragʉre tʉoĩate mʉa.
30 Itigʉ jũ buja ticõri, "Jabeto rʉya cʉma ejaroto", yi ti masia mʉa.
31 Iti bajiroti, jĩjʉ yʉ gotirise bajiro iti rẽtaja ticõri, "Jabeto rʉya ĩre tʉorũnʉrãre Dios ĩ
miojuroto", yi masirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
32 'Riti mʉare gotia yʉ. Adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩna goda jediroto riojʉa, yʉ bʉsiro bajiroti
rẽtaro yiroja.
33 Adi sita macãrʉcʉ̃ro cʉni jedicoaro yiroja. Ito bajibojarocati yʉ ya ocama jedibeto
yiroja. Yʉ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja, yiyijʉ Jesús ĩnare.
34 'Queno tʉoĩaña mʉa. Basa gaye riti tʉoĩa rẽtocũ yibeja. Ito yicõri mecʉbeja. Ito yicõri
adi macãrʉcʉ̃ro gaye riti tʉoĩabeja. Iti gaye riti mʉa tʉoĩaja, yʉ tʉdi ejari rʉmʉ mano ʉcarã
yirãji mʉa. Ñacãmena yirãji mʉa.
35 Adi macãrʉcʉ̃ro gãna jeyaro yʉ tʉdi ejari rʉmʉ mano ʉcarã yirãji. Yʉ tʉdi ejari rʉmʉ
yʉre bocati ñamena yirãji ĩna. Ito bajiri mano ʉcarã yirãji ĩna.
36 Ĩnare bajiro bajibeja mʉama. Queno ña yucãña mʉa, yʉ ejaroto riojʉa. Ija iti rẽtaroti
gayere mʉare rẽtame yirona Diore bʉsitĩñasotiba mʉa. Ito yicõri yʉ Masa Rĩjorʉ riojo mʉa
ña masitoni Diore bʉsitĩñasotiba mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
37 Co rʉmʉ rʉyabeto minijuara wijʉ masare Dios oca gotisotiyijʉ Jesús. Ito yicõri
ñamijʉa Olivos wame cʉtiri tʉriajʉ canigʉ̃ wasotiyijʉ ĩ.
38 Co rʉmʉ rʉyabeto busuri jĩjʉ ejasotiyijarã masa ĩ bʉsirisere tʉorona.

22

¿No yicõri Jesure ñiarʉjati mani? ĩna yi tʉoĩare gaye
(Mt 26.1-5,14-16; Mr 14.1-2,10-11; Jn 11.45-53)

1 Iti rʉmʉriti cõña wayijʉ naju wadarise ʉco wʉoya mani bare basa. Gaje Pascua wame
cʉtiyijʉ iti basa.
2 Jesure siarona, ¿no bajiro yicõri sĩarʉjati mani? yi tʉoĩayijarã paia ʉjarã, ito yicõri judio
masa rotirise riasori masa. Ĩre sĩa ãmobojarãti masajʉare tʉo güiyijarã ĩna.
3 Iti rʉmʉriti Judas Iscariotere rũmʉ́a ʉjʉ Satanás wame cʉtigʉ quedi sãjayijʉ. Judas
ñayijʉ jʉa gʉbojeno ñagʉ̃ Jesús rãca riasotigʉ.

4 Paia ʉjarã ito yicõri minijuara wi ʉjarãre cʉni bʉsigʉ wayijʉ ĩ. ¿No bajiro mʉare Jesure
gotigʉti yʉ? yirocʉ, ĩnare bʉsigʉ wayijʉ ĩ.
5 Ito ĩ yija tʉocõri, wanʉyijarã ĩna. Ito bajiri, "Mʉre niyeru ĩsiana gʉa", yiyijarã ĩna
Judasre.
6 Ĩna ito yija tʉocõri, ñaro bajiroti cʉdiyijʉ ĩ. "¿Nocãta masa mano ĩnare ĩogʉ̃ yigʉjada yʉ?"
yi tʉoĩa ñayijʉ ĩ.

Jesús ĩ basʉsare gaye
(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Ito yija naju wadarise ʉco wʉoya mani bare basa ejayijʉ. Iti rʉmʉ Pascua ñaroca Diore
rʉ̃cʉbʉorã oveja macʉ sĩacõri ĩna soera rʉmʉ ñayijʉ.
8 Ito bajiri Pedro, Juanre ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare:
—Mani Pascua basa mani baroti quenotẽña, yiyijʉ Jesús ĩnare.
9 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre seniĩayijarã ĩna:
—¿Nojʉ gʉa quenore ãmoati mʉ? yiyijarã ĩna.
10 Ado bajiro ĩnare cʉdiyijʉ Jesús:
—Cʉtojʉ mʉa ejaja ide gõna wacʉre ti bʉjarã yirãji mʉa. Ito bajiri ĩre sʉya warã yirãji
mʉa. Ĩ bero wacõri ĩ sãjari wijʉ ejaba mʉa.
11 Iti wi ʉjʉre ado bajiro gotiba mʉa. "¿Di sõa ñati yʉ riasorã rãca Pascua basa baroti
sõa?" yimi mani Ʉjʉ, yi gotiba ĩre.
12 Ito bajiro mʉa yija tʉocõri, co tuti weca ñari sõa, jaja sõa, quenocãra sõa mʉare gotigʉ
yiguĩji. Mʉare ĩ gotija bero iti sõajʉ bare menima mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
13 Ito ĩ yija tʉocõri, wayijarã ĩna. Itojʉ ejacõri ĩ gotiado bajiroti bʉjayijarã ĩna. Ito yicõri
bare meniyijarã Pascua basa ñaroca ĩna baroti.
14 Bare tĩjaroca Jesús ĩ rãca riasotirã rãca bare jeoado tʉ rujiyijarã ĩna.
15 Ito yija ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Jesús:
—Yʉre ĩna sĩaroto riojʉa adi Pascua basa mʉa rãca basʉsarocʉ ruje tʉoĩacʉ yʉ.
16 Itire mʉcana tʉdi mʉa rãca babicʉ yigʉja yʉ, Dios rotirojʉ ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ miojuroto
riojʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
17 Ĩ ito yija bero rujatẽro ãmi rʉcocõri, "Queno ya Dios mʉ", yiyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩnare ado
bajiro yiyijʉ Jesús:
—Ĩmo adi mʉamasiti bato idiya.
18 Dios rotirojʉ ĩre tʉorʉ̃nʉrãre ĩ miojuroto riojʉa, mʉa rãca jʉaji ʉyé ide idibicʉja yʉ,
yiyijʉ Jesús ĩnare.
19 Ito bero ĩ ya ãmona naju ãmi rʉcocõri, "Queno ya Dios mʉ", yiyijʉ. Ito bero igata
batocõri ado bajiro yiyijʉ ĩnare:
—Adi ña yʉ ya rujʉ robo bajiro bajirise. Mʉare yiari goda ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri iti
bacõri yʉre tʉoĩama mʉa, yiyijʉ ĩ ĩnare.
20 Ĩna baja bero ito bajiroti yiyijʉ ʉyé ide tẽrona. Ado bajiro yiyijʉ ĩnare:
—Yʉ ya rí mʉare yiari iti budija ticõri, "Riti ña Dios ĩ gotire. Bʉcʉ oca jidicãcõri mame
oca wasoañi Dios", yirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare.
21 Mʉcana bʉsigʉ ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Gãjerã yʉre ĩna ñiatoni gotirocʉ ado mani rãca ñaguĩji.
22 Yʉ ña Masa Rĩjorʉ. Dios ĩ ãmoro bajiroti rẽtaro yiroja yʉre. Ito bajibojarocati masa
yʉre ñiatoni gotirocʉ bʉjato bʉjagʉ yiguĩji, yiyijʉ Jesús ĩnare.
23 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã ĩna:
—¿Ñimʉ ñaguĩjida ñiatoni gotirocʉ? yiyijarã ĩna.

¿Ñimʉ ñaguĩjida ñasagʉ ñarocʉ? yi Jesure ĩna seniĩare gaye

24 Ito yija ado bajiro gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna:

—¿Ñimн ñaguĩjida mani wato rẽtoro ñasagн ñarocн? yi tнoĩayijarã ĩna.
25 Ito bajiro ĩna tнoĩaja ticõri, ado bajiro yiyijн Jesús ĩnare:
—Adi macãrнcũro gãna нjarã ñasarã ĩna ya moari masare rotirãji. Ito bajiri ĩna moa ĩsiri masajнa ñe gaje yire manijare, riojoti "Baн, quena ña", yicõrãji ĩna.
26 Mнama ito bajiro meje bajirнja. Ñasari masa mнa ña ãmoja, "Ñasarã meje ña gнa", yi tнoĩarã yirãji mнa. Ito yicõri no rotiri masн ña ãmogũ, mнare ĩ moa ĩsija quena.
27 Mнa tija ¿ñimнjнa ñati ñasari masн ba rujigнjнa, ecari masнjнa? Yн tнoĩaja, ba rujigнjнa ñami ñasagн. Ito bajiri mнa Ujн ñabojagнti, mнare moa ĩsiri masн robo bajiro ado mнa watojн ña yн, yiyijн Jesús ĩnare.
28 'Coji rнyabeto yн tõbнjaja yн rãca ñatĩñacн mнa. Gãjerã yнre ti tudibojarocati mнama yнre jidicãbiticн.
29 Yн rotirotojн yнre cũgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mнa cнni yн rotirojн yн rãca ñarã yirãji mнa.
30 Yн rãca barã yirãji mнa. Itojн yн rãca ñarã нjarã ĩna rujiri cumurojн rujirã yirãji mнa cнni. Ito yicõri Israel sita gãna jнa gнbojeno masa buturi gãnare yн rãca beserã yirãji mнa, yiyijн Jesús ĩnare.

"Jesure masibea yн", yigн yigнja mн, Pedrore Jesús ĩ yire gaye (Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Jn 13.36-38)

31 Gaje ado bajiro gotiyijн mani Ujн:
—Simón tнoya mн. Trigo ajeri ĩna sĩguẽ bateado bajiro mнare yi ãmoami rũmúa нjн. Mнre rнcocõri mн нjн ña ãmoguĩji Satanás wame cнtigн.
32 Ito ĩ yi ãmobojarocati mнre yiari Diore bнsisotia yн, Diore mн tнoĩa jidicãbititoni. Mнcana yнre mн tнorũnн quenoja mн ñarã yнre ĩna tнorũnн oca sẽotoni ĩnare ejabнaba, yiyijн Jesús Simón Pedrore.
33 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Simón Pedro:
—Yн Ujн mнre ĩna tubiaja, mнre ĩna sĩaja cнni mн rãca warocн ñacã yн. Mнre jidicãbicнja yн, yiyijн ĩ Jesure.
34 Jesujнa ado bajiro yiyijн Pedrore:
—Riti mнre gotia yн. Adi ñamiti busurijнa cara ĩ yujiroto riojнa нdiaji, "Jesure masibea yн", yigн yigнja mн, yiyijн Jesús Simón Pedrore.

Jesure ĩna sĩaroti cõña ware gaye

35 Ito ĩ yija bero ado bajiro yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre:
—Yн oca goti ucurona cõacн yн mнare. "Niyeru sãra buju, gнboco cнni ãmima", yibiticн yн mнare. Ito bajiro yн yibojarocati disejнa mнare rнyabiticн, yiyijн Jesús ĩnare:
—Ri ya mн, rнyabitibojacн gнare, yiyijarã ĩna Jesure.
36 Ĩna ito yija ado bajiro cнdiyijн Jesús ĩnare:
—Adocãtamнri ĩja mнare rotia yн. No niyeru rнcogн, niyeru sãra buju rнcogн cнni ãmi waja quena. Sarera jãi rнcobicн ĩ ya camisa ĩsicõri wasoa ãmija quena.
37 "Ñeñaro yirãre ĩna sĩado bajiro sĩarã yirãji ĩre", yi gotia Dios oca yнre rẽtaroti gaye. Ito bajiroti rẽtaro yiroja iti, yiyijн Jesús ĩnare.
38 Ito ĩ yija tнocõri:
—Gнa Ujн ado ña jнa jãi sarera jãiri, yiyijarã ĩre.
—Itocõ ñajaro maji, yiyijн Jesús ĩnare.

Getsemaní wame cнtiri wesejн Jesús ĩ Diore rũcнbнore gaye (Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

39 Ito ĩ yija bero ĩ yisotiro bajiro yigн Olivos wame cнtiri tнriajн wayijн ĩ. Ito bajiri ĩ rãca riasotirã ĩre sнya wayijarã.
40 Diore ĩ bнsisotirojн ejacõri ado bajiro gotiyijн Jesús ĩnare:
—Diore seniña mнa ñeñaro yibe yirona, yiyijн Jesús ĩnare.

41 Ito yicõri ĩnare cũcõri gũtagã rea ñucaja quedirocõ wayijн Jesús. Ito yicõri ñini rũjũcõri
Diore bнsiyijн Jesús.
42 Ado bajiro yiyijн ĩ Diore:
—Cнna mн ãmoja ija yн tõbнjaroti gaye camotaya. Ito bajibojarocati yн ãmoro bajiro
meje mн yija quena. Mн ãmoro bajirojнa mн yija quena, yiyijн Jesús Diore.
43 Ito ĩ yija bero sĩgũ ángel ĩre goaĩocõri ĩ oca sẽoroca yiyijн.
44 Bнto tнoĩa oca jaicõri tõbнjayijн ĩ. Ito yicõri bнto oca sẽocõri Diore bнsiyijн. Bнto oca
sẽocõri ĩ bнsiroca riti asi budirise bajiro rí budiyijн ĩre.
45 Diore bнsi tĩogũ wнmн rũgũcõri mнcana ĩ rãca riasotirã tн wayijн ĩ. Ĩna tн ejacõri tiyijн
ĩ. Bнto tнoĩa oca jaicõri caniana ñayijarã ĩna.
46 Ito yija ado bajiro yiyijн ĩ:
—¿No yija caniati mнa? Diore seniña mнa ñeñaro yibe yirona, yiyijн Jesús ĩnare.

Jesure ĩna ñiare gaye
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Jn 18.2-11)

47 Jesús ĩ bнsiroca riti, masa jãjarã ejayijarã. Ĩnare ũmatã wacн Jesús tн eja rũgũyijн Judas
wame cнtigн. Ĩ ñayijн Jesús rãca riasotigorн jнa gнbojeno ñarã rãca ñagorн. Jesús tн ejacõri
wayugajн muwãcõri usuyijн ĩre.
48 Ĩ ito yija ado bajiro yiyijн Jesús ĩre:
—Judas, yн ña Masa Rĩjorн. ¿Gãjerã yнre ñiatoni yнre usu ĩoati mн? yiyijн Jesús ĩre.
49 Ito gãna Jesús rãca ñarã, iti ito bajija ticõri, ado bajiro seniĩayijarã Jesure:
—¿Gнa Ʊjн sarera jãina ĩnare gãmeri jarнjabeati mani? yiyijarã ĩna.
50 Ĩna rãca gagн sĩgũ paia нjнre moa ĩsiri masнre riojocadнja gãmoro jatayijн.
51 Ito bajiro ĩ yija ticõri, ado bajiro yiyijн Jesús:
—Ito mнa yirise itocõ jidicãña, yiyijн Jesús.
Ito bajiri gãmoro moaĩacõri ĩre yisioyijн Jesús.
52 Ito yicõri ĩre ãmi warona paia нjarã, minijuara wi нjarã ito yicõri judio masa bнcнrãre
cнni, ado bajiro yiyijн Jesús:
—Riniri masн meje ña yн. ¿No yirã yнre ãmirona sarera jãiri rнcocõri, yucн rнcocõri ejati
mнa?
53 Co rнmн rнyabeto minijuara wijн yн ñaja yнre ñiabiticн mнa. Adocãta rũmúa нjн ĩ
ãmoro bajiro, bajiro yiroja. Ito bajiri ĩre cнdirã mнa ãmoro bajiro ya mнa, yiyijн Jesús
ĩnare.

Jesure masibea yн, Pedro ĩ yire gaye
(Mt 26.57-58,69-75; Mr 14.53-54,66-72; Jn 18.12-18,25-27)

54 Ito ĩ yija bero paia нjн ya wijн ĩre ãmi wayijarã ĩna. Pedro sõ bнsajн sнyayijн.
55 Paia нjн ya wi soje riojo jea riocõri sũma rujiyijarã ito gãna. Pedro ĩna tн ejacõri ĩna
wato jea sũma rujiyijн ĩ cнni.
56 Sĩgõ iti wi moari maso ĩ sũma rujija ticõri, ĩre riti tiyijo. Ito yicõri ado bajiro yiyijo iso:
—Ãni cнni Jesús rãca gagн ñami, yiyijo iso.
57 Ito bajiro iso yija tнocõri, goti ãmobisijн Pedro.
—Ĩre masibea yн, yiyijн ĩ isore.
58 Ito bero yoa bнsari gãji ĩre ticõri ado bajiro yiyijн:
—Jesús rãca gagнti ña mн cнni yiyijн ĩ Pedrore.
Ito ĩ yija tнocõri:
—Bнgнti ya mн. Meje ña yнama, yiyijн Pedro.
59 Coji cõre berocõ gãji, ado bajiro ĩre yisayijн:
—Riti ya yн, Jesús rãca gagнti ñami ãni. Galilea gagнti ñami ĩ. Ito bajiroti bнsiami, yiyijн
ĩ gãjerãre.
60 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Pedro:

—Mʉ bʉsirisere masibea yʉ, yiyijʉ Pedro.
Ito bajiro ĩ bʉsiroca riti cara yujicoayijʉ ĩja.
61 Ito ĩ bajiroca riti mani Ʉjʉ jʉda tiyijʉ Pedrore. Ito ĩ yija ticõri, mani Ʉjʉ ĩ gotire tʉoĩa
bʉjayijʉ Pedro. Cara ĩ yujiroto riojʉa ʉdiaji, "Jesure masibea yʉ", yigʉ yigʉja mʉ, Jesús ĩ
yire gaye tʉoĩa bʉjayijʉ Pedro.
62 Ito bajiri gajero bʉsa wacõri bʉto tʉoĩa otiyijʉ Pedro.

Jesure ĩna aja tudire gaye
(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

63 Jesure ñiacõri ĩre coderi masa aja tudiyijarã. Ito yicõri ĩre jayijarã.
64 Ĩ ya cajea moabiacõri ĩ ya riojʉ jayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre.
—Queno tʉoĩagʉ̃ mʉ ñaja, "Ĩ yʉre jami", yi masigʉ̃ja mʉ, yiyijarã ĩna ĩre.
65 Gaje jaje ĩre aja tudiyijarã ĩna.

Ʉjarã ñasarã, "Seti ña mʉre", Jesure ĩna yire gaye
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Jn 18.19-24)

66 Gaje rʉmʉ busuri, judio masa bʉcʉrã, paia ʉjarã, ito yicõri judio masa rotirise riasori
masa cʉni, minijuayijarã. Minijuacõri Jesure ʉjarã ñasarã riojo ãmi wayijarã ĩna. Ito
ejacõri ĩre seniĩayijarã ĩna:
67 —¿Mʉti ñati Cristo Dios ĩ cõarʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
—"Ĩti ña yʉ", yʉ yibojaja cʉni tʉomena yirãji mʉa yʉre.
68 Mʉare yʉ seniĩabojaja cʉni cʉdimena yirãji mʉa. Ito yicõri yʉre jidicãmena yirãji mʉa.
69 Jane adi rʉmʉna rẽtoro masigʉ̃ Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ rujigʉ yigʉja yʉ. Yʉ
ña Masa Rĩjorʉ, yiyijʉ Jesús ĩnare.
70 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro seniĩa jediyijarã ĩna:
—¿Dios Macʉ mʉ ñarise riti ñati? yiyijarã.
—Ĩti ña yʉ. Mʉa yiro bajiroti bajia, yiyijʉ Jesús ĩnare.
71 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:
—"Ĩti ñami ñeñaro bʉsigʉ", gãjerã ĩna yire ãmobea ĩja. Manimasiti ĩ bʉsija tʉoa mani,
yiyijarã ĩna.

23

Pilato tʉjʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Jn 18.28-38)

1 Ito yija Pilato riojo Jesure ãmi wa jediyijarã ĩna.
2 Ʉjʉ riojo ãmi ejacõri, "Ãni ñami seti cʉtigʉ", yirona bʉsisʉoyijarã ĩna:
—Ãni ñami gʉa masa ricati riti tʉoĩaroca yigʉ. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ gʉa masare.
"Roma gagʉ ʉjʉre ĩ rotiro bajiro niyeru ĩsibitirʉja mʉare", yiquĩ ãni. Ito yicõri, "Yʉti ña
Cristo Dios ĩ cõarʉ mʉa ʉjʉ", yiquĩ ĩ, yiyijarã ĩna Pilatore gotirã.
3 Ĩna ito yijare ado bajiro seniĩayijʉ Pilato Jesure:
—¿Judio masa ʉjʉ ñati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
—Aʉ ĩti ña yʉ. Mʉ yiro bajiroti bajia, yiyijʉ Jesús.
4 Ito ĩ yija tʉocõri, paia ʉjarã, masare cʉni ado bajiro yiyijʉ Pilato.
—Yʉ tija ñejʉa seti ma ãnire, yiyijʉ Pilato ĩnare.
5 Ito ĩ yibojarocati ĩre seti ñasameti, yi bʉsiyijarã ĩna:
—Ĩ riasorise tʉocõri, sĩgʉ̃ bajiro meje tʉoĩama Judea sita gãna ĩja. Galileajʉ cajero
riasosʉoñi ĩ. Ito bajiro riaso wadicõri adojʉ ejami ĩ, yiyijarã ĩna.

Herodes tʉjʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye

6 Ĩna ito yija tʉocõri:

—¿Galilea gagʉ ñati ãni? yi seniĩayijʉ Pilato ĩnare.
7 —Galilea gagʉti ñami ĩ, yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri:
—Adi rʉmʉriti ejami Galilea gagʉ ʉjʉ Herodes wame cʉtigʉ. Ito bajiri ĩ tʉ ãmi wasa mʉa, yiyijʉ Pilato ĩnare.
8 Jesús rãca ĩna ejaja ticõri, bʉto wanʉyijʉ Herodes. Yoari ĩ oca tʉocõri ruje ĩre ti ãmoyijʉ Herodes. Tiyamani Jesús ĩ yija ti ãmoyijʉ Herodes.
9 Jesure ticõri jaje ĩre seniĩabojayijʉ ĩ. Ito bajibojarocati Jesús coji cʉdibisijʉ ĩre.
10 Paia ʉjarã, judio masa rotirise riasori masa cʉni ito ñayijarã. "Seti ñasacõa ĩre", yiyijarã ĩna.
11 Ito yija bero, Herodes ĩ ya surara rãca Jesure aja tudiyijarã ĩna. Ĩre tudisarã ñarã ʉjarã mesa ĩna sãñarise ĩre sãyijarã ĩna, ĩre aja tudirã. Ito bajiro ĩna yija bero mʉcana tʉdi Jesure Pilato tʉjʉ cõayijʉ Herodes.
12 Ito bajiro ĩna yira rʉmʉti Herodes Pilato rãca queno gãmeri baba cʉtiyijarã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna bajiroto riojʉa bʉto gãmeri ti tudirã ñayijarã ĩna maji.

Jesure sĩarʉja mani, ĩna yire gaye
(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Jn 18.39-19.16)

13 Mʉcana Jesure ĩna ãmi ejaja ticõri, paia ʉjarã ñasarã ʉjarã, ito yicõri masare cʉni miojuyijʉ Pilato.
14 Ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—"Gʉa masare sĩgʉ̃re bajiro gʉa tʉoĩaroca yibeami ãni", yirona yʉre ãmi ejacʉ mʉa. Ãnire, "¿Riti mʉre seti ñati?" yirocʉ seniĩabojacʉ yʉ, mʉa tiro riojo. Ito bajibojarocati, "Ĩre seti ña", mʉa yibojarocati disejʉa seti ma ĩre yʉ tija.
15 Ito yicõri, Herodes cʉni, "Iti seti ña ĩre", yi masibisĩ ĩ cʉni. Ito bajiri, "Iti seti ña ĩre", yi masibiti wacʉ gʉajʉare jʉdacõañi ĩ. "Ito bajiro seti cʉtiami ãni", yi masibea mani. Ito bajiri ĩre sĩado ma mani.
16 Ĩre baje rotigʉ ya yʉ. Ito yicõri ĩre bucõacʉja yʉ, yiyijʉ Pilato.
17 Pascua basa ñaroca, "Ãnire mʉ bucõare ãmoa gʉa", masa ĩna yigʉreti bucõasotiyijʉ Pilato. Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ:
18 "¿Ñimʉjʉare yʉ bucõare ãmoati mʉa?" ĩ yiroca masajʉa ado bajiro awasã bʉsiyijarã:
—Sĩacõña ãni ʉ̃mʉgʉ̃re. Ito yicõri, Barrabás wame cʉtigʉre jidicãña, yi awasãyijarã ĩna.
19 Cʉto gãnare oca menicõri sĩari masʉ ĩ ñajare ĩna tubiarʉ ñayijʉ Barrabás.
20 Jesujʉare jidicã ãmobojayijʉ Pilato. Ito bajiri mʉcana masare bʉsibojayijʉ.
21 Ito bajiro ĩ bʉsibojarocati bʉto bʉsa awasãyijarã ĩna:
—Sĩacõrʉja ĩre. Sĩacõrʉja ĩre, yiyijarã ĩna.
22 Mʉcana tʉdi ʉdiaji bʉsigʉ ado bajiro yiyijʉ Pilato ĩnare:
—¿Ñeoni ñeñaro yicati ãni? Yʉ tija, "Itina godarʉjami ĩ", yi masibea yʉ ĩre. Ito bajiri ĩre bajecõri jidicãcʉja yʉ, yibojayijʉ ĩ masare.
23 Bʉto awasã bʉsirã, "Yucʉtẽojʉ ĩre jaju sĩaña", yiyijarã ĩna. Bʉto masa ĩna awasãja, paia ʉjarã ĩna awasãja tʉocõri, "Ĩna ãmoro bajiroti yijaro no cʉni", yi tʉoĩayijʉ Pilato.
24 Ito bajiri, "Ĩna ãmoro bajiroti yicʉja no cʉni", yi tʉoĩayijʉ Pilato ĩja.
25 Ito bajiro tʉoĩacõri, masare oca menicõri sĩari masʉre bucõayijʉ Pilato. Ito yicõri Jesure ĩnare ĩsiyijʉ Pilato, ĩna ãmoro bajiro ĩna yitoni.

Yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩare gaye
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Jn 19.17-27)

26 Ito bajiri Jesure yucʉtẽojʉ jaju sĩarona ĩre ãmi wayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna waroca Cirene gagʉ Simón wame cʉtigʉ joajʉ wadicõri ejayijʉ. Ĩre ti bʉjacõri yucʉtẽo ĩre gaja rotiyijarã surara. Ito bajiri Jesús bero yucʉtẽo gaja sʉyayijʉ ĩ.

27 Masa jãjarã ĩ bero sʉya wayijarã. Ito yicõri romia jãjarã awasã otiyijarã ĩre tʉo mairã.
28 Ito bajiro ĩna otiroca ĩnare jʉda ticõri ado bajiro yiyijʉ Jesús:
—Jerusalén gãna romia yʉre otibesa mʉa. Mʉamasiti, ito yicõri mʉa rĩare rẽtarotire tʉoĩa otiya mʉa.
29 Ado bajiro yirã yirãji masa bʉto ĩna tõbʉjari rʉmʉ: "Romia rĩa mana queno wanʉ quenama ĩna. Ito yicõri rĩa rʉcomena, ũjumena cʉni wanʉama ĩna", yirã yirãji masa.
30 Gʉare Dios tibe yirona ado bajiro yirã yirãji masa: "Gʉa joe juja biaya", yirã yirãji gũta yucʉrire. Ito yicõri, "Gʉare õjea biaya", yirã yirãji tʉriare.
31 Yʉjʉare tõbʉjaroca ĩna yija, yʉ rẽto bʉsaro mʉa tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna, yiyijʉ Jesús romiare jʉda ticõri.
32 Ñeñaro yi jairã jũarãre ãmi wayijarã Jesús rãcati ĩnare jaju sĩarona.
33 Calavera wame cʉtirijʉ ejacõri Jesure jajuyijarã ĩna. Ito yicõri ĩ rãca gãna jũarãre cʉni, sĩgũ Jesús ya riojocadʉja, ito yicõri gãji ĩ ya gãcodʉjare jajuyijarã ĩna cõtoni.
34 Ĩre ĩna jajuroca ado bajiro yiyijʉ Jesús Diore:
—Cʉna, yʉre ĩna ñeñaro yirisere ĩnare ãcabojoya, "Bʉto ñeñaro ya mani", yi masibeama surara, yiyijʉ Jesús Diore.
"¿Jesús ĩ sãñagorere ñimʉjʉa bʉjagʉ yiguĩjida?" yirona gũta ajeri rea ajeyijarã surara.
35 Ito bajiro yi ajecõri ĩ ya yutabujuri gãmeri batoyijarã ĩna ĩja. Ĩ godaroca jãjarã masa ti ñayijarã ĩre. Ito ñarã ʉjarã Jesure aja tudiyijarã. Ado bajiro aja tudiyijarã ĩna:
—Gãjerãreama masoñi ĩ. Riti Cristo Dios cõarʉ ĩ ñaja ĩmasiti masogũ yiguĩji, yi aja tudiyijarã ĩna.
36 Surara cʉni ito ñarã, ito bajiroti ĩre aja tudiyijarã. Ĩ tʉ eja rũgũcõri ʉyé ide sũerise ĩre iobojayijarã ĩna.
37 Ito yicõri ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Riti judio masa ʉjʉ mʉ ñaja, mʉmasiti masogũ yigʉja mʉ, yiyijarã ĩna.
38 Jesús ya rijoga weca ʉdiaji gaye oca ucare wãñayijʉ. Griego, Latín, Hebreo ocana cʉni ucare ado bajiro ñayijʉ: "Ãni ñami judio masa ʉjʉ", yi bʉsiyijʉ iti ĩna ucare.
39 Sĩgũ ñeñaro yi jaigʉ ĩ rãca godarocʉ ado bajiro yiyijʉ:
—Riti Cristo mʉ ñaja mʉmasiti masoña. Ito yicõri gʉare cʉni masoña mʉ, yi aja tudiyijʉ ĩre.
40 Gãji gaje dʉja gagʉ Jesús rãca godarocʉ, ado bajiro yiyijʉ Jesure aja tudigʉjʉare:
—¿Diore güire mati mʉre? Mani ñeñaro yirise waja godarã ya mani.
41 Ñeñaro yicʉ mani. Ito bajiri iti waja quenabeto tõbʉjarã ya mani. Mani ñeñaro yiado bajiroti itire waja yirã ya mani. Ito bajibojarocati ãniama ñeñaro yibicʉ ñabojagʉti mani rãca godagʉ yiguĩji, yiyijʉ ĩ Jesure aja tudigʉre.
42 Ito yija Jesure ado bajiro yiyijʉ ĩ:
—Mʉ rotirojʉ ejacõri mʉre tʉorũnʉrãre mʉ miojusʉoja yʉre ãcabojabeja, yiyijʉ ĩ Jesure.
43 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:
—Jane adi rʉmʉti ñe ñeñarise manojʉ yʉ rãca ñagũ yigʉja mʉ, ado yʉ yirise riti mʉre gotia yʉ, yiyijʉ Jesús ĩre.

Jesús ĩ ʉsi jedire gaye
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Jn 19.28-30)

44 Ito bajiro iti baji ñaroca ũmʉa gʉdarecocõ tʉjayijʉ. Ito yija bero macãrʉcũro ñarocõti rãiocoayijʉ. Yucʉ weca ũmacañi tʉjarocacõ rãitĩayijʉ.
45 Ũmacañi ũmʉa gagʉ cʉni busubisijʉ. Ito yicõri minijuara wi yobiado saya webʉtiro gʉdarecona ñigãyijʉ.
46 Ito bajiroca Jesús ado bajiro awasãyijʉ:
—Cʉna, yʉ ya Ʊsi ãmiña mʉ ĩja, yiyijʉ Jesús Diore.
Ito yi tĩogũti ʉsi jedicoayijʉ.

47 Surara ʉjʉ Roma gagʉ ito bajiro iti rẽtaja ticõri, Diore rũcʉbʉo bʉsiyijʉ:
—Riti seti manibojañi ãni, yiyijʉ surara ʉjʉ.
48 Masa ito ti ñana ito bajiro iti rẽtaja ticõri, bojori bʉjarã ĩna ya ʉsi riojo jatu wayijarã.
49 Jesús rãca baba cʉtigoana Galilea gãna romia ĩre sʉya wana cʉni sõ bʉsajʉ ti rũgõyijarã ĩna, ito iti bajijare.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Jn 19.38-42)

50 Sĩgũ ñayijʉ ĩ yiro bajiroti queno yigʉ. José wame cʉtigʉ ñayijʉ ĩ. Judea sitajʉ Arimatea wame cʉtiri cʉtojʉ gagʉ ñayijʉ ĩ. Judio masa ʉjarã ñasari masa rãca gagʉ ñayijʉ ĩ.
51 "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa yugʉ ñayijʉ ĩ. Ito bajiri ʉjarã ñasarã ĩna yirisere queno ĩna robo tʉoĩabisijʉ ĩ.
52 Ito bajiri Pilatore bʉsirocʉ wayijʉ ĩ. Itojʉ ejacõri Jesús ya rujʉre seniyijʉ ĩ.
53 "Baʉ", ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre yucʉtẽojʉ ñagũre rujiogʉ wayijʉ ĩ. Ĩre rujiocõri saya botirona ĩre gũmayijʉ. Ito yicõri gũta tʉriajʉ ĩna goje meniadojʉ Jesús ya rujʉre cũyijʉ ĩ. Yujeĩaña mani goje ñayijʉ iti goje.
54 Tujacãra rʉmʉ riojʉa ĩna queno yuri rʉmʉ ñayijʉ José Jesure ĩ yujera rʉmʉ. Ito bajiri jabetoti rʉyayijʉ tujacãra rʉmʉ iti busuroto.
55 Cajero Galilea gãna romia Jesure sʉya wadiana gũta gojejʉ ĩre ĩna cũja, "¿Ado bajiro cũati ĩna?" yi tiyijarã ĩna.
56 Ĩna cũja bero wijʉ tʉdi wayijarã ĩna. Wijʉ tʉdi ejacõri queno sʉtirise, ito yicõri rujʉ ture gaye quenoyijarã ĩna. Ito yija judio masa ĩna rotiado bajiroti tujacãra rʉmʉ ñacõayijarã ĩna.

24

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Jn 20.1-10)

1 Tujacãra rʉmʉ bero busuri jĩjʉ tʉdi tirã wayijarã ĩna. Sʉtirise rujʉ ĩna turotire ĩna moa quenorere ãmi wayijarã ĩna. Gãjerã romia cʉni ĩna rãca wayijarã.
2 Itojʉ ejacõri ĩna tija gũta goje biado gajerojʉ iti cũ ñaja tiyijarã ĩna.
3 Ito bajija ticõri, sãjayijarã ĩna. Sãjacõri mani Ʉjʉ ya rujʉre ti bʉjabisijarã ĩna.
4 Ito bajija ticõri, ʉcayijarã ĩna. Ito yicõri, "Ito yirʉja manire", yi masibisijarã ĩna. Ito bajiro ĩna baji ñaroca ũmʉa jũarã ĩna tʉ rũgõja tiyijarã. Saya yorise sãñarã ñayijarã ĩna.
5 Ĩnare güirã jacajʉ muqueayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna güija ticõri, ado bajiro yiyijarã ĩna ũmʉa:
—¿No yija ĩ catibojaroti godanare ĩna yujerojʉ ãmati mʉa?
6 Mami ĩ adojʉ. Catigʉ ñami ĩ. Mʉcana tʉdi catirʉ ñami ĩ. Galilea ñagũ mʉare ĩ bʉsire tʉoĩate mʉa. Ado bajiro mʉare gotiñi ĩ:
7 "Yʉ Masa Rĩjorʉre ñeñaro yirã yʉre ñiacõri yʉ tõbʉjaroca yirã yirãji ĩna. Ito yicõri yʉre yucʉtẽojʉ sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati mʉcana ʉdia rʉmʉ bero catigʉ yigʉja yʉ", yi gotiñi Jesús mʉare, yiyijarã ĩna romiare.
8 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, Jesús ĩ bʉsire gaye tʉoĩa bʉjayijarã ĩna.
9 Ito yija bero iti tʉo tʉdi wacõri Jesús rãca riasotigoana coga gʉbojeno ñarã, ito yicõri ito ñarãre cʉni jeyaro ĩna tigorere gotiyijarã ĩna.
10 Ĩna romia Jesús rãca riasotigoanare oca ãmi wana ñayijarã María Magdalena, Juana, María Santiago jaco cʉni. Ito yicõri gãjerã romia cʉni ñayijarã iti oca gotiana.
11 Ito bajiro romia gotija tʉocõri, "Bʉrãti yama", yi tʉoĩayijarã Jesús rãca riasotigoana. Ito bajiri ĩnare tʉorũnʉbisijarã ĩna.
12 Ito bajibojarocati Pedroama ũmaquedi wacõri masari cuma tigʉ wayijʉ. Ito totijʉ ĩ tija gũmado riti gajerojʉ iti cũ ñaja tiyijʉ ĩ. Ito bajija ti ʉcacõri ĩ ya wijʉ tʉdi wayijʉ ĩ.

Jũarã ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mr 16.12-13)

13 Iti rɯmɯ riti jũarã Jesús rãca riasotigoana Emaús wame cɯtiri cɯtojɯ wasɯoyijarã.
Jerusalén sõjɯa once kilómetrocõ ñayijɯ Emaús cɯto.
14 Jeyaro ĩna tigore gaye warãti bɯsi wayijarã ĩna.
15 Ito bajiro ĩna tɯoĩa bɯsi waroca Jesuti mɯcana ĩna tɯ ejacõri ĩna rãca wayijɯ.
16 Ĩre tigoana ñabojarãti "Jesuti ñami ĩ", yi masibisijarã ĩna.
17 Ito bajiro ĩna waroca Jesús ado bajiro ĩnare seniĩayijɯ:
—¿Ma warã ñe gaye tɯoĩa bɯsiati mɯa? Ito yicõri, ¿no yija bojori bɯjati mɯa? yiyijɯ Jesús ĩnare.
18 Ito ĩ yija tɯocõri, Cleofas wame cɯtigɯ, ado bajiro cɯdiyijɯ:
—Masa jeyaro Jerusalénjɯ rẽtare gayere masiama ĩna. ¿No yija Jerusalénjɯ ñarɯ ñabojagɯti itire masibeati mɯ? yiyijɯ ĩ Jesure.
19 Ito bajiro ĩ yija tɯocõri:
—¿Ñe rẽtacati? yiyijɯ Jesús.
Ito ĩ yija ado bajiro yiyijarã ĩna Jesure:
—¿Jesús Nazaret gagɯre rẽtare masibeati mɯ? Ado bajiro bajia iti. Diore goti ĩsiri masɯ ñaquĩ ĩ. Jaje tiyamani yiquĩ ĩ. Ito yicõri Dios ĩ masirisena masare riasoquĩ ĩ. Dios cɯni ĩre rũcɯbɯoñi.
20 Paia ɯjarã, gɯa ɯjarã cɯni ĩre sĩa rotirã gãjerãre ĩsicã ĩna. Ito yicõri yucɯtẽojɯ ĩre sĩa roticã ĩna.
21 "Ĩ ñagũ yiguĩji gɯa masa Israel gãna ɯjɯ. Gɯare masorocɯ ñaguĩji ĩ", yi tɯoĩabojacɯ gɯa. Ito bajibojarocati ɯdia rɯmɯ tɯja ĩre ĩna sĩaja bero.
22 Jĩjɯ gɯa rãca gãna romia masari cuma tirã wabojana. Ñe manoti ti ejayijarã ĩna. Ito bajiri gɯare ĩna goti tɯdi ejajare ɯcabɯ gɯa.
23 Gɯa tɯ ejacõri ado bajiro goticã ĩna: "Dios ñaro gãna ángel mesare jũarã tibɯ gɯa. 'Mami Jesús. Catigɯ ñami', yi gotima ĩna gɯare", yi goti tɯdi ejacã gɯare romia.
24 Gɯa rãca gãna coriarã wacõri masari cuma tirã ejañi. Ito bajiri romia ĩna gotiado bajiroti ti ejayijarã ĩna. Itojɯ Jesure ti bɯjabisijarã ĩna cɯni, yiyijarã ĩna Jesure.
25 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro yiyijɯ Jesús ĩnare:
—Queno tɯoĩa masimena ña mɯa maji. Ito bajicõri, Diore goti ĩsiri masa ĩna gotija tɯorã ñabojarãti ĩ ocare tɯorũnɯ jeobea mɯa maji.
26 Yɯre tɯoĩa yurã ado bajiro yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masa: "Dios ĩ ñarojɯ ĩ ejaroto riojɯa tõbɯjagɯ yiguĩji Cristo Dios ĩ cõarɯ", yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masa, yiyijɯ Jesús ĩnare.
27 Ito ĩ yija bero Dios oca tuti ĩ oca gaye iti bɯsija ĩnare goti rẽtobuyijɯ Jesús. Cajero Moisés ĩ ucara tuti gaye ĩnare goti rẽtobuyijɯ ĩ. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare cɯni goti rẽtobuyijɯ Jesús ĩnare.
28 Ĩna wara cɯtojɯ ejacõri gaje majɯ riojoti rẽta wacɯ bajiro yiyijɯ Jesús.
29 Ĩ rẽta wabe yirona ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Ado gɯa rãca tujaya mɯ. Ũmacañi quedi sãjacoami. Rãio wato ya ĩja, yiyijarã ĩna Jesure.
Ĩna ito yija tɯocõri, ĩna rãca wijɯ sãjayijɯ Jesús ito canirocɯ.
30 Bara casabo tɯ ĩna rujiroca naju ãmi rɯcoyijɯ Jesús. Ito yicõri, "Queno ya Dios mɯ", yiyijɯ ĩ. Ito ĩ yija bero igata batocõri ĩnare ĩsiyijɯ ĩ.
31 Ito bajiro ĩ yirocati ĩna ya cajeari titãcãdo robo bajiro ejayijɯ ĩnare. Ito bajiri Jesure ti masiyijarã ĩna ĩja. "Jesuti ñami ãni", ĩna yirijɯti godacoayijɯ Jesús mɯcana.
32 Ĩna jũarã ado bajiro gãmeri bɯsiyijarã ĩna:
—Ma manire ĩ bɯsi wadija queno ɯsi quedi sãjamɯ manire. Ito yicõri Dios oca tuti gaye manire ĩ goti rẽtobuja queno ɯsi quedi sãjamɯ manire, yi gãmeri bɯsiyijarã ĩna.

33 Ito bajija bero yumenati riojoti Jerusalénjн tнdicoayijarã ĩna ĩja. Jerusalénjн ĩna
ejaroca coga gнbojeno Jesús rãca riasotigoana, ito yicõri ĩna rãca gãna cнni minijua
ñayijarã ĩna.
34 Ĩna jũarã tнdi ejaja ticõri, ado bajiro goti bocayijarã ĩna.
—Riti mнcana mani Ʊjн caticoañi. Simón ĩmasiti ĩre tiñi, yi goti bocayijarã ĩna.
35 Ito yija ĩnajнa cнni ĩna ma waroca ĩnare bajire gayere gotiyijarã ĩnajнa cнni mнcana:
"Ma gнa waroca sĩgũ sнaquĩ gнare. Wijн ejacõri naju ĩ bato ĩsija ticõri, 'Jesuti ñami ãni', yi
ti masicн gнa cнni", yi gotiyijarã ĩna, ito minijua ñanare.

Ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Jn 20.19-23)

36 Ito bajiro ĩna bнsi ñarocati ĩna wato goaĩoyijн Jesús mнcana.
—Ñati mнa. Ñe mano queno ñaña mнa, yi ejayijн Jesús ĩnare.
37 Ito bajija ti нcacõri güiyijarã ĩna, "Wнjo ñaroja", yirona.
38 Ĩna güijare ado bajiro yiyijн Jesús:
—¿No yija ti нcati mнa? ¿No yija, "Jesuti ñami. Jesuti ñaguĩji gajea", yi tнoĩati mнa?
39 Yн ya ãmo tiya mнa. Ito yicõri yн ya gнbori cнni tiya mнa. Yнti ña yн. Yнre queno
ticõri moaĩaña mнa. Wнjo ñajama yн robo bajiro gõa cнti, ri cнti yibetoja, mнa tija, yiyijн
Jesús ĩnare.
40 Ito yicõri ĩ ya ãmori ĩ ya gнbori cнni ĩnare ĩoyijн ĩ.
41 Wanнbojarãti, "Ĩ meje ñaguĩji", yirona нcayijarã ĩna. Ito bajija ticõri, ado bajiro yiyijн
Jesús ĩnare:
—¿Bareoni jabeto ñacнati mнare? yiyijн Jesús ĩnare.
42 Ito yija wai jũora cuji co cuji ĩre ĩsiyijarã ĩna.
43 Itire boca ãmicõri ĩna tiro riojo bayijн ĩ.
44 Iti bacõri ado bajiro yiyijн Jesús ĩnare:
—Canнti yнre rẽtacati gayere mнa rãca ñagũjн, "Ado bajiro rẽtaro yiroja yнre", yi goticãcн
yн mнare. Ado bajiro mнare yicн yн: Moisés ĩ ucare, Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare, David
ñayorн ĩ ucarena cнni, "Ado bajiro rẽtaro yiroja Dios ĩ cõarнre", yi ucañi ĩna. "Ĩna ucado
bajiroti yнre rẽtaro yiroja", yi mнare goticãcн yн, yiyijн Jesús ĩnare.
45 Ito ĩ yija bero Dios oca tuti gaye ĩna tнo masitoni ĩnare goti rẽtobuyijн ĩ.
46 Ado bajiro yiyijн ĩ ĩnare:
—Cristo Dios ĩ cõarн quenabeto tõbнjacõri godagн yiguĩji. Ito yicõri mнcana godana
wato ñabojacõri tнdi catigн yiguĩji mнcana.
47 Iti oca masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja. "Mнa ñeñaro yirisere jidicãña.
Ito yicõri Jesucristore tнorũnнña ñeñaro mнa yirise Dios ĩ ãcabojotoni", yi goti ucure ñaro
wado yiroja. Jerusalén gãnare goti tĩocõri masa jeyarore goti ucure ñaro wado yiroja, yi
gotia Dios oca.
48 Ito bajiro iti rẽtaja tigoana ña mнa.
49 Yн Jacн ĩ rotiado bajiroti mнare Espíritu Santo queo sãgũ yigнja yн. Espíritu Santona
sнoriti Dios ĩ masirise mнare ĩ queo sãroto riojнa ado Jerusalénjнti ñacõaña maji, yiyijн
Jesús ĩnare.

Macãrнcũrojн Jesús ĩ mнja ware gaye
(Mr 16.19-20)

50 Ito bajiro ĩ yija bero Betaniajн ĩnare ãmi wayijн. Ĩ ya ãmori ñu mнocõri, "Mнare queno
yijaro Dios", yiyijн ĩ.
51 Ito bajiro ĩnare ĩ yija bero ũmacũjн ãmi wayijн Dios ĩre.
52 Bнto ĩre rũcнbнo wanн quenacõri Jerusalénjн tнdi wayijarã ĩna.
53 Ito yicõri co rнmн rнyabeto rũcнbнorã Dios ya wijн minijuasotiyijarã ĩna. Itocõ ña.

El santo evangelio según San Juan

Dios oca gotirocн masa rãca Cristo ĩ ñare gaye

1 Cajero ñe manirajнti Cristo, Dios oca goti rẽtoburocн ñacãyijн. Ĩ Dios rãcati ñayijн. Ito
yicõri ĩti ñayijн Dios.
2 Adi macãrнcũro ĩ rujeoroto riojнajн Dios rãca ñacãyijн Cristo.
3 Ĩna sнoriti macãrнcũro gaye jeyaro rujeoyijн Dios. Ñejнa gaje Cristo manoti rujeo-
bisijн Dios.
4 Ĩti ñami catitĩñare rнcogн. Ito yicõri ĩti ñami busurise rнcogн. Ito bajigн ñari masa ĩna
tнo masiroca yi masiami ĩ.
5 Rãitĩarojн masa ĩna ñeñaro yibojaja cнni busu masiguĩji Cristo. "Ñeñaro yirã ña mani",
ĩna yi masiroca, yigн yiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩre rẽtocũ masibicн yiguĩji rãitĩaro ñagũ rũmúa
нjн.
6 Sĩgũ ũmнgũ ñaquĩ gнa masare ĩ riasotoni Dios ĩ cũrн. Ĩ wame cнtiquĩ Juan idé guri
masн.
7 "Cristo ñami busurise rнcogн", masare yi riasorocн wadiñi Juan idé guri masн.
Cristore masa ĩna tнorũnнtoni Dios ocare gotigн wadiñi Juan idé guri masн.
8 Ĩ meje ñañi busurise rнcogн. Cristo, busurise rнcogнre bнsi ĩsigũ wadirн ñañi Juan.
9 Busurise rнcosagн ĩ ñaquĩ Cristo. Jeyaro masa ĩna tнo masitoni wadirн ñaquĩ Cristo.
Ito bajigн ñari ñajediro masa ĩna tнo masitoni wadiñi ĩ.
10 Adi macãrнcũro rujearoto riojнajн ñacãyijн ĩ Dios oca gotiri masн. Ĩna sнoriti adi
macãrнcũrojн Dios ĩ menire ñabojarocati adi macãrнcũro gãna masa ĩre ti masibisijarã
maji.
11 Adi macãrнcũro ĩ rujeore ñabojarocati ĩ ñarãjнa ĩre boca ãmibisijarã.
12 Gãjerã coriarãma ĩre queno boca ãmiyijarã. Ito yicõri ĩre tнorũnнyijarã ĩna. Ito bajiri
ĩre ĩna tнorũnнjare Dios rĩa ĩna ñaroca yiyijн Cristo. "Yнre masogũ yiguĩji Cristo", yi
tнorũnнrãre Dios rĩa ĩna ñaroca yiyijн Cristo.
13 Ito bajiri Dios rĩati ñama ĩna ĩja. Ĩre boca ãmicõri ĩ rĩa ñama ĩja. Masa ĩna rĩa cнtirona ĩna
yiro bajiro meje ña. Dios rĩati ĩna ñaroca Cristo ĩ yiana ñama ĩna. Ito bajiri Dios rĩati ñama
ĩna ĩja. Ito yicõri Dioti ñami ĩna Jacн.
14 Dios oca gotiri masн manire bajiroti rujн cнticõri, mani wato ña ucuquĩ. Ĩti ñami
masare ti maigũ, ito yicõri riojo gotigн. Ĩ, Dios Macн sĩgũ ñagũre ticõri, "Ĩti ñami busurise
rнcogн. Ĩ Jacнre bajiroti rẽtoro ñasagн ñami ĩ cнni", yi tнoĩa mani.
15 Juan idé guri masн, Cristore bнsi ĩsigũ ado bajiro masare gotiquĩ ĩ ejaroca:
—Ãni gaye gotisнogн, ado bajiro mнare goticн yн. "Yн berojнa sĩgũ ejagн yiguĩji. Yн
berojнa ejagн ñabojagнti, yн rẽtoro ñasagн ñagũ yiguĩji ĩ. Yн riojнajн ñacãñi ĩ", yi goticн yн,
yiquĩ Juan idé guri masн, masare gotigн.
16 Mani jeyaro queno ĩ yirise boca ãmisotia mani. Manire ĩ queno yiado bajiroti manire
queno yitĩñami maji.
17 Moisés ñayorнna sнoriti bнcнrã ĩna rotire gaye manire ejayija. Dios manire ĩ ti
mairise gayeama, ĩ oca riojo ñasarise cнni, Cristona sнoriti manire ejayija.
18 Sĩgũjнa Diore tigн maquĩji. Ĩ Macн sĩgũti ĩre tiguĩji. Ĩ ñaguĩji ĩ Jacн robo bajiroti corocõ
tнoĩagũ. "Ito bajiro bajigн ñami Dios", mani yi masitoni, manire riasogн ñami Cristo.

Jesucristore Juan ĩ bнsi ĩsire gaye
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

19 Paia mesare ito yicõri levita masare cʉni cõañi judio masa Jerusalén gãna. “¿Ñimʉ
ñati mʉ?” Juan idé guri masʉre ĩna yi seniĩatoni ĩnare cõañi ĩna.
20 Ito bajiro ĩre ĩna seniĩaja tʉocõri, riojo ĩnare cʉdiquĩ Juan idé guri masʉ:
—Yʉ, Cristo Dios ĩ cõarʉ meje ña yʉ, yiquĩ Juan ĩnare.
21 Mʉcana tʉdi ĩre seniĩa quenocã ĩna:
—¿Ito yijama ñimʉjʉa ñasati mʉ? ¿Elías, Diore goti ĩsiri masʉjʉa ñatite mʉ? yi seniĩacã ĩna
ĩre.
—Ĩ meje ña yʉ, yiquĩ ĩ ĩnare.
Ito yija mʉcana tʉdi ĩre seniĩacã ĩna:
—¿Mʉti ñati Diore goti ĩsiri masʉ, “Ejagʉ yiguĩji”, ĩna yicacʉ? yi seniĩacã ĩna Juan idé guri
masʉre.
—Ĩ meje ña yʉ, yiquĩ ĩ.
22 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yicã ĩna:
—¿Ñimʉjʉa ñasati mʉ? yicã ĩna. Gʉare roticõarãre oca ãmi tʉdi wa ãmoa gʉa. Mʉmasiti
mʉ gaye, ¿no bajiro gʉare gotiati mʉ? yi seniĩacã ĩna Juan idé guri masʉre.
23 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ ĩ ĩnare:
—Yʉti ña, yucʉ manojʉ masare oca sẽoro goti ucugʉ: “Mani Ʉjʉ ĩ ejaroto riojʉa, mʉa
ñeñaro yirise jidicãcõri ĩre ña yucãña”, yi goti yuri masʉ ña yʉ. Isaías ñayorʉ, Diore goti
ĩsiri masʉ, ĩ yiado bajiroti yi gotia yʉ cʉni, yiquĩ Juan idé guri masʉ ĩre oca seniĩacãnare.
24 Juan idé guri masʉ tʉ oca seniĩarã ejacãna, ĩna ñañi fariseo gaye tʉoĩarã ĩna cõana.
25 Mʉcana tʉdi ĩre seniĩacã ĩna:
—Ito yija, Cristo meje ñabojagʉti, Elías meje ñabojagʉti, Diore goti ĩsiri masʉ meje
ñabojagʉti, ¿no yija masare idé guati mʉ? yi seniĩacã ĩna Juan idé guri masʉre.
26 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ ĩ:
—Yʉ masare idé guja, idenagoti idé gua yʉ. Sĩgũ ñami ado mani wato mʉa masibicʉ.
27 Yʉ rẽtoro ñasagʉ ñami ĩ. Yʉ bero ejarʉ ñabojagʉti, yʉ rẽtoro ñasagʉ ñami ĩ. Ĩre bajiro
bajigʉ meje ña yʉama. Yʉ rẽtoro quenagũ ĩ ñajare ĩ rãca corocõ ñado ma yʉ. Ito bajiro
quenagũ meje ñacõri ĩ ya gʉboco õja masibea yʉ, yiquĩ Juan idé guri masʉ ĩre seniĩacãnare.
28 Jordán wame cʉtirisa tʉjʉ masare Juan idé guroca ito bajiro rẽtacʉ. Betania wame
cʉtirijʉ ñacʉ itijʉ, Jordán tʉnima.

Oveja Macʉ robo bajigʉ ñami Jesús, yire gaye

29 Ito bero gaje rʉmʉ, Jesús gʉa tʉjʉ ĩ wadija tiquĩ Juan idé guri masʉ. Ito bajiri masare
ado bajiro gotiquĩ ĩ:
—Tiya mʉa, ãniti ñami Dios yagʉ, Oveja Macʉ robo bajigʉ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja
yi ĩsirocʉ ñari Oveja Macʉ robo bajiro bajigʉ ñami ĩ. Ĩti ñami adi macãrʉcũro gãnare ĩna
ñeñaro yirisere waja yi ĩsiri masʉ.
30 Ĩ gaye gotisʉogʉ, ado bajiro mʉare goticʉ yʉ: “Yʉ berojʉa sĩgũ ejagʉ yiguĩji. Yʉ berojʉa
ejagʉ ñabojagʉti yʉ rẽtoro ñasagʉ ñagũ yiguĩji ĩ. Yʉ riojʉajʉ ñacãñi ĩ”, yi goticʉ yʉ mʉare.
31 Yʉ cʉni, “Ĩ ñaguĩji”, yi masibiticʉ maji. Ado ña yʉ masare idé gugʉ. “Ãni ñami Dios
ĩ cõarʉ”, mani ñarã cʉni ĩna yi masitoni, yi gotia yʉ, yiquĩ Juan idé guri masʉ Israel sita
gãnare.
32 Gaje ado bajiro masare gotiquĩ ĩ:
—Espíritu Santo bujare bajigʉ ruji wadicõri, ĩ joejʉre ĩ quedi jeaja ticʉ yʉ.
33 Ĩre tibojagʉti, “Ĩti ñaguĩji Cristo”, yi masibiticʉ yʉ maji. Yʉre masare idé gu roticacʉ,
yʉre ĩ gotigore tʉoĩa bʉjacõri, “Ãniti ñami Cristo”, yi masicʉ yʉ ĩja. Ado bajiro yʉre gotiquĩ
ĩ yʉre idé gu roticacʉ: “Sĩgũre Espíritu Santo ĩ quedi jeaja, mʉ tija, Ĩti ñami masare Espíritu
Santo queo sãgũ”, yiquĩ yʉre idé gu roticacʉ.
34 Ĩre tigorʉ ña yʉ. Ito bajiri, “Dios Macʉ ñami ĩ”, yi masia yʉ, yi gotiquĩ Juan idé guri
masʉ, masare gotigʉ.

Jesús rãca riasotisʉoana gaye

35 Ito bero gaje rʉmʉ ito ñacʉ gʉa mʉcana. Jũarã ñacʉ gʉa Juan idé guri masʉ rãca
riasotirã.
36 Jesús ĩ rẽta waja ticõri, ado bajiro gʉare gotiquĩ Juan idé guri masʉ:
—Tiya, ãniti ñami Dios yagʉ Oveja Macʉ robo bajiro bajigʉ, mani ñeñaro yirise waja yi
ĩsiri masʉ, yiquĩ Juan gʉare.
37 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Jesure sʉya wacʉ gʉa ĩja.
38 Ito bajiro gʉa ĩre sʉya waja jʉda ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—¿Ñere ãmarã yati mʉa? yiquĩ Jesús gʉare.
—Riasori masʉ, ¿nojʉ ñati mʉ ñaro? yi seniĩacʉ gʉa Jesure.
39 —Adojʉ tirã waya maji, yi cʉdiquĩ Jesús gʉare.
Ito ĩ yijare ĩre sʉya wacõri, ĩ ñarojʉ ticʉ gʉa ĩja. Ito bajiri iti rʉmʉ ĩ rãcati ñarã rãiocoacʉ
gʉa. Yucʉ wecacõ tʉjaquĩ ũmacañi.
40 Juan idé guri masʉre tʉocõri, yʉ rãca Jesure sʉya wacʉ ñaquĩ Andrés. Ĩ ñaquĩ Simón
Pedro ocabaji.
41 Jesure ti masicõri, ĩ rĩjorʉ Simónre gotirocʉ ãmagũ waquĩ ĩ. Ĩ rĩjorʉ tʉ ejacõri, ado
bajiro gotiyijʉ Andrés:
—Dios ĩ cõarʉ Cristore bʉjacõa yʉ, yi ejayijʉ ĩ.
42 Ito yija, Simónre gʉa tʉjʉ ãmi wadiquĩ Andrés. Simónre ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Mʉ ña Simón, Jonás macʉ. Ito bajibojarocati Pedro wame cʉtigʉ yigʉja mʉ ĩja. Gũtagã
yireoni ña iti, yiquĩ Jesús Simónre.

Natanael, Felipere cʉni Jesús ĩ jire gaye

43 Ito bero gaje rʉmʉ, Galilea wame cʉtirita tʉjʉ waquĩ Jesús. Itojʉ ejacõri, Felipe wame
cʉtigʉre bʉjaquĩ. Ito yicõri ado bajiro ĩre yiquĩ Jesús:
—Yʉ rãca waya, yiquĩ Jesús ĩre.
44 Betsaida wame cʉtiri cʉto gagʉ ñaquĩ Felipe. Pedro ocabaji Andrés cʉni ĩna ñaro ñacʉ
ito.
45 Jesure tʉocõri, Natanaelre ãmagũ waquĩ Felipe. Ĩre bʉjacõri, ado bajiro ĩre gotiyijʉ ĩ:
—Moisés ñayorʉ Dios ĩ rotire ucagʉ, ĩ uca gotirʉre bʉjacõmʉ yʉ ĩja. Diore goti ĩsiri masa
ĩna ucarʉre bʉjacõmʉ yʉ ĩja. Ĩ ñami Jesús, Nazaret gagʉ, José wame cʉtigʉ ĩ masorʉ, yiyijʉ
ĩ Natanaelre gotigʉ.
46 Ĩ ito yija tʉocõri, ado bajiro seniĩayijʉ Natanael:
—¿Nazaret gagʉ ĩ ñaja quenagũ ñaguĩjida mʉca? yi seniĩayijʉ ĩ Felipere.
—Waya tito, yiyijʉ Felipe Natanaelre. Ito bajiro yicõri gʉa tʉjʉ ejacã ĩna ĩja.
47 Natanael ĩ ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Sĩgũ Israel sita gagʉgoro ejaquĩ ado. Ĩre rʉore ma, yiquĩ Jesús, Natanaelre ticõri.
48 Ito ĩ yijare:
—¿No bajiro yʉre ti masiati mʉ? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.
—Felipe mʉre ĩ jiroto riojʉa, higuera wame cʉtiricʉ roca mʉ rũgõroca tibʉ yʉ mʉre,
yiquĩ Jesús ĩre.
49 Ito ĩ yija tʉocõri:
—Yʉre Riasogʉ, mʉti ña Dios Macʉ, ito yicõri gʉa Israel sita gãna Ʉjʉ ña mʉ, yiquĩ
Natanael Jesure.
50 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús ĩre:
—Higuera wame cʉtiricʉ roca mʉ rũgõroca mʉre tibʉ yʉ, ¿mʉre yʉ yija, yʉre tʉorũnʉati
mʉ? Gaje iti rẽto bʉsaro bajirise tigʉ yigʉja mʉ, yiquĩ Jesús ĩre.
51 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gʉare:
—Riti mʉare gotia yʉ. Macãrʉcũro soje iti janaroca, Yʉ Masa Rĩjorʉ tʉjʉ, ángel mesa yʉ
tʉjʉ ĩna rujija, ĩna mʉjaja cʉni tirã yirãji mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

2

Caná wame cʉtiri cʉtojʉ ĩna ãmo siare gaye

1 Jʉa rʉmʉ bero Galilea sita Caná wame cʉtiri cʉtojʉ ãmo siare ñaro wado yicʉ. Jesús
jaco cʉni ñacõ itojʉ.
2 Gʉa Jesús rãca riasotirãre cʉni basa gʉare goticã ĩna. Ito bajiri gʉa cʉni Jesús rãca ñacʉ
itojʉ.
3 Ito bajiro gʉa idi ñaroca, ʉyé ide jedicoacʉ. Ito bajija ticõri, Jesús jaco ado bajiro yicõ
ĩre:
—Ʉyé ide jedicoajʉ ĩja, yicõ iso Jesure.
4 Iso ito yija tʉocõri:
—¿Cana, no yija yʉre iti gotiati mʉ? Tiyamani yʉ ĩoroti ejabea maji, yiquĩ Jesús isore.
5 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, iori masare ado bajiro yicõ iso:
—Jeyaro ĩ rotiro bajiroti cʉdiya, yicõ iso ĩnare.
6 Itojʉ ñacʉ ide gõnaradʉri, gʉ̃tana ĩna menira sotʉri. Coga ãmojeno sotʉri ñacʉ. Ide
gõnacõri bʉcʉrã ĩna rotiado robo bajiro ĩna coesotiri sotʉri ñacʉ iti sotʉri. Cincuenta,
setenta cʉni ide coari dajarise ñacʉ iti sotʉri.
7 Iori masare ado bajiro rotiquĩ Jesús:
—Adi sotʉrire ide jio dajoya, yiquĩ Jesús ĩnare.
Ito ĩ yija tʉocõri, iti sotʉri ñarocõti jio dajocã ĩna.
8 Ĩna cʉdija ticõri, ado bajiro rotiquĩ Jesús ĩnare:
—Jabeto gõnacõri, basa ʉjʉre ĩsitẽña mʉa, yiquĩ ĩ ĩnare.
Ĩ rotiro bajiroti yicã ĩna. Basa ʉjʉre ide iocã ĩna.
9 Iti ide ĩ boca idija, ʉyé ideti ñacoacʉ iti ĩja. “Ito gaye ñaroja”, yi masibitiquĩ ĩ. Iori masa
riti masicã ĩna ãmiadore. Iti idicõri, mame manojo cʉtigʉre ji ñucaquĩ basa ʉjʉ.
10 Ĩ ejaroca ado bajiro ĩre yiquĩ ĩ:
—Gãjerãma, basa ĩna menisʉoja, quenarise iosʉocã. Jairo masa ĩna idija bero que-
nasabiti ide iocã ĩna. Mʉáma gaje idire rẽtoro quenarise seoyija mʉ. Adocãta mʉ iorise
quenarise ña, yiquĩ basa ʉjʉ mame manojo cʉtigʉre.
11 Iti ñacʉ tiyamani Jesús ĩ ĩosʉore Galilea sita, Caná wame cʉtiri cʉtojʉ. Iti ticõri, rẽtoro
ĩ masirise ĩ ĩoja, ticʉ gʉa, ĩ rãca riasotirã. Ito bajiri ĩre tʉorʉ̃nʉcʉ gʉa ĩja.
12 Iti basa rẽtaja bero Capernaum wame cʉtiri cʉtojʉ wacʉ gʉa Jesús rãca. Ĩ jaco, gʉa ĩ
rãca riasotirã, ĩ ñarã cʉni ĩ rãca wacʉ gʉa. Itojʉ yoa bʉsari ña ucucʉ gʉa.

Niyeru wasoari masare Jesús ĩ bucõare gaye
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13 Judio masa pascua basa ĩna meniroti rʉmʉ riojʉaca rʉmʉ Jerusalénjʉ wacʉ gʉa Jesús
rãca.
14 Itojʉ Dios ya wi ejacõri, ta wecʉa, oveja, buja ĩsiri masare ti bʉjaquĩ Jesús. Ito yicõri
niyeru wasoari masa ĩna rujiadojʉ, ĩna rujija ti bʉjaquĩ ĩ.
15 Ito bajiro ĩna yi ñaja ticõri, bajera ma meniquĩ Jesús. Ito bajiro yicõri, ĩna ya wecʉa
rãca, ĩna ya oveja rãca Dios ya wi ñarãre bucõaquĩ Jesús. Niyeru wasoari masa ya niyeru
cujirire ware batecõquĩ ĩ. Ĩna ya casabori gaye tujʉda queoquĩ Jesús.
16 Ito yicõri, buja ĩsiri masare ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Ãna mʉa ĩsironare ãmi budi wasa mʉa. Yʉ Jacʉ ya wire gajeoni ĩsira wi godo weobesa
mʉa, yiquĩ Jesús ĩnare.
17 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Dios oca tuti gotire tʉoĩa bʉjacʉ gʉa ĩ rãca riasotirã: “Bʉto mʉ
ya wire tʉoĩa rʉ̃cʉbʉoa yʉ”, yi Dios oca tuti gotire gaye tʉoĩa bʉjacʉ gʉa.
18 Ito yija ito ñarã judio masa Jesure seniĩacã:
—¿No bajiro ĩogʉ̃ yigʉjada mʉ, “Dios ĩ rotirena waibʉcʉrã ĩsiri masare bucõa mʉ”, gʉa
yitoni? yi seniĩacã ĩna Jesure.

19 Ĩna ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús ĩnare:
—Adi Dios ya wire mнa ruyurioja, нdia rнmн beroti mнcana tнdi iti wire jõrojogн yigнja yн, yiquĩ Jesús ĩnare.
20 Ito ĩ yija tнocõri:
—Cuarenta y seis rodori sejayijarã ĩna adi wi menirã. Mнáma, "Нdia rнmн beroti jõrojogнja", ¿yire masiati mн? yicã ĩna Jesure.
21 Ito bajiro Dios ya wire Jesús ĩ tнoĩa bнsija, ĩ ya rujн gayere bнsigн yiñi Jesús.
22 Iti Jesús ĩ bнsigore mнcana tнdi Jesús ĩ catirocajн, ĩ bнsigore tнoĩa bнjacн gнa, ĩ rãca riasotigoana. Ito bajiri Dios oca ĩ bнsigore cнni tнorũnнcн gнa ĩja.

Mani tнoĩarise masi jeogн ñami Jesús, yire gaye

23 Jerusalén ñacõri, pascua basa ĩna meniroca jaje tiyamani masare ĩoquĩ Jesús. Ito bajiro ĩ yijare, jãjarã masa ĩre tнorũnнcã ĩna ĩja.
24 "Masa jeyaro ñeñaro yirã ñama", yi ti masicõri, ĩnare queno tнorũnнsabitiquĩ Jesús.
25 Masa jeyaro ĩna ya нsijн ĩna tнoĩarise ti masigũ ñaquĩ Jesús. "Ito bajiro bajirã ñama masa", yi tнoĩa masicãñi Jesús.

3

Nicodemo Jesús tн ĩ ejare gaye

1 Sĩgũ fariseo gaye tнoĩagũ, Nicodemo wame cнtigн ñayijн. Judio masa rãca ñasagн ñayijн ĩ.
2 Ĩ Nicodemo, ñamijн Jesure tigн ejayijн. Ĩ tн ejacõri, ado bajiro yiyijн ĩ Jesure:
—Riasori masн, "Gнare riasotoni mнre cõañi Dios", yi tнoĩa gнa mнre. Mн rãca Dios ĩ ñajare tiyamani ĩo masia mн. Ñimнjнa gãji tiyamani mн ĩoro bajiro yibiquĩji, Dios ĩ rãca ñabeja, yiyijн ĩ Jesure.
3 —Riti mнre ado bajiro gotia yн. No mнcana tнdi rujea quenobicн Dios ĩ rotirojн tibiquĩji, yiyijн Jesús Nicodemore.
4 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro Jesure seniĩayijн Nicodemo:
—¿No bajiro ũmнgũ jaigн ñacãbojagнti mнcana tнdi rujea quenoguĩjida? ¿Jacore sãjacõri, mнcana tнdi rujea quenoguĩjida? yi seniĩayijн ĩ Jesure.
5 —Riti mнre gotia yн. Masa jeyaro jacona rujearãji. Ito bajibojarocati Espíritu Santona rujeabicн Dios ĩ rotirojн ejabiquĩji.
6 Masana rujeana, masati ñarãji. Espíritu Santona rujeana ĩ ya нsina catitĩñarã yirãji ĩna.
7 "No Dios tнjн eja ãmoja, mнcana tнdi rujea quenoja quena", ya yн mнre. Ito bajiro yн yija, tнo нcabesa mн.
8 Mino iti ãmoro bajiroti wẽa ñucaro yiroja. Mino iti udija tнoa mani. Ito bajibojarocati, "Ito gaye wadiroja, ito waroja", yi masibea mani. Ito bajiroti bajigн ñami Espíritu Santo cнni. "Ñimнjнare itocõ rujea quenogũ yiguĩji Espíritu Santo", yi masibea mani, yiyijн Jesús Nicodemore.
9 Ito yija mнcana tнdi seniĩa quenoyijн Nicodemo:
—¿No bajiro bajirojada iti? yi seniĩayijн ĩ Jesure.
10 Ado bajiro ĩre cнdiyijн Jesús:
—Israel sita gãnare riasori masн ñasagн ña mн. ¿Ito bajibojagнti adi gayeama masibeati mн?
11 Riti mнre gotia yн. Yн masirisere bнsia yн. Ito yicõri yн tigore mнre gotia yн. Ito bajibojarocati yн gotirisere queno tнorũnнbea mн.
12 Adi sitajн gaye yн bнsirise mн tнorũnнbeja, Dios ĩ ñarojн gaye yн bнsija cнni, tнorũnнbicн yignja mн, yiyijн Jesús ĩre.
13 Gaje ado bajiro gotiyijн Jesús:

—Sĩgũ ũmacũjн mнjagorн maquĩji. Yн sĩgũti ña ũmacũjнna ruji wadicõri mнcana tнdi itojн mнja warocн. Yн ña Masa Rĩjorн. Yнti ña itojн mнja warocн.
14 Jane mejejн Moisés ñayorн yucн manojн ĩna ña ucuroca yucн joe ãñare jeoyijн, masa ĩna ti mнotoni. Ãñare ti mнocõri ãña cuni ecoana ñabojarãti godabisijarã ĩna. Ito bajiroti yн cнni Masa Rĩjorн, yucнna mнo ecogн yigнja.
15 No yнre tнorũnнgũti godabicн yiguĩji catitĩñagũ yiguĩji, yiyijн Jesús Nicodemore gotigн.

Ñajediro masare Dios ĩ maire gaye

16 'Ñajediro masare bнto maiyijн Dios. Ito bajiri ĩ Macн sĩgũ ñagũre cõayijн, masare ĩ goda ĩsitoni. No Jesure tнorũnнgũti godabiquĩji, catitĩñagũ yiguĩji.
17 Adi macãrнcũro gãnare ĩ ruyuriotoni meje ĩ Macнre cõayijн Dios. Ado robojнa bajiyijн. Masare masojaro yirocн ĩ Macнre cõayijн Dios.
18 'No ĩ Macнre tнorũnнgũre waja senibicн yiguĩji Dios. No Dios Macн sĩgũ ñagũre tнorũnнbicн, ĩ tнorũnнbitire waja ĩre ruyuriogн yiguĩji Dios.
19 "Yн Macнre tнorũnнmenare ĩnare ruyuriogн yigнja yн", yicãñi Dios. Ado bajiro bajia: Busurise rнcogн ñari masa ĩna tнo masiroca yi masiami Jesús. Ito bajiri adi tuti ejacõri, "Ñeñaro yirã ña mani", masa ĩna yi masiroca yiñi Jesús. Bнto ñeñaro yi jairã ñari busurise rẽtoro rãitĩarisere ãmoyijarã ĩna. Quenarise yi ãmobiticõri ñeñarisejнare riti bнto yi ãmoyijarã ĩna. Ito bajiri Jesure ĩna tнorũnнbitire waja jeame ũjнrojн ĩnare cõagũ yiguĩji Dios.
20 Ñeñaro yirã ñarocõti busurise ti teama ĩna. Ito bajiri busurise rнcogн yн ñajare, yнre boca ãmimenaji ĩna. Ĩna ñeñaro yirise goabe yirona yнre boca ãmimenaji ĩna.
21 Oca riojo gotire cнdirãma, yн busurise rнcogнre boca ãmirã yirãji ĩnama. Ito bajiri ĩna queno cнdija ticõri, "Ĩna queno yiroca yami Dios", yi ti masirã yirãji gãjerã, yiyijн Jesús Nicodemore.

Juan idé guri masн Jesús gayere ĩ gotire gaye

22 Ito yija bero, gнa Jesús rãca riasotirã ĩ rãca Judea sitajн wacн. Itojн yoa bнsari ĩ rãca masare idé gu ñacн gнa.
23 Juan idé guri masн cнni Salim cнto sõjнa Enón wame cнtiri cнtojн masare idé gu ñayijн ĩ cнni. Itojн ide jairo iti ñajare, masa jãjarã idé gu rotirã ejayijarã. Ito bajiri ĩnare idé guyijн Juan.
24 Ito bajiro rẽtayijн, Juan idé guri masнre ĩna tubiaroto riojнa.
25 Ito baji ñaroca coriarã Juan idé guri masн rãca riasotirã, sĩgũ judio masн rãca gãmeri bнsi ñayijarã ĩna. "Bнcнrã ĩna rotiado bajiro mani cнdija ticõri, mani ñeñaro yirisere coegн yiguĩji Dios", yi gãmeri bнsi ñayijarã ĩna.
26 Ĩna gãmeri bнsija bero Juan tн ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:

—Gнare riasogн, ¿Jordán wame cнtirisa sidнja mн tigorнre masiati mн? Ĩ gayere gнare bнsibн mн. Adi rнmнri bнto masare idé guguĩji. Ito bajiri masa ĩre riti sнyarãji ĩna, yi gotiyijarã ĩna Juan idé guri masнre.
27 Ĩna ito yija tнocõri:

—Ñe manoti ñarãji masa, Dios ĩ ĩsibeja. Dioti ñami masa ĩna moaroti cũri masн.
28 "Yн meje ña Cristo. Ĩ ejaroto riojнa Dios ĩ cõa yurн ña yн", yiari mнare goticãcн yн. "Ito bajiro gotiquĩ Juan gнare", yi masirã ña mнa, yiyijн Juan ĩ rãca riasotirãre.
29 Goti masiore ocana ado bajiro gotiyijн Juan: "Ãmo siari rнmн isore ñiagũ, iso manнjн ñarocн ñaguĩji ĩ. Ĩ, ãmo siagн baba, ĩ ãmo siare gaye ĩ tнoja bнto wanн quenagũ yiguĩji ĩ. 'Masare idé gugн yiguĩji', mнa yija tнocõri, itire bajiroti wanн quena yн cнni.
30 Yн rẽtoro ñasagн ĩ ñare ãmoa yн. Yнre ĩna rũcнbнoro rẽto bнsaro masa ĩre rũcнbнore ãmoa yн", yiyijн Juan ĩ rãca riasotirãre.

Ũmacũjʉ wadirʉ ñami Cristo, yire gaye

31 Ũmacũjʉ gagʉ wadirʉ, ĩ ñami ñasagʉ. Ñimʉ gãji ĩ rẽtoro ñasagʉ maquĩji. Adi
macãrʉcũrojʉ rujearʉ ĩ ñami adi macãrʉcũro gagʉ. Ito bajiri adi macãrʉcũro gaye bʉsiami
ĩ. Ũmacũjʉ gagʉ wadirʉama ĩ ñami ñasagʉ.
32 Ĩ tigore, ĩ tʉogore cʉni bʉsiami ĩocũ. Ito bajibojarocati, noajʉa queno tʉorũnʉbeama
ĩ bʉsirisere.
33 No ĩre tʉorũnʉgũti, "Queno riojo yigʉ ñami Dios", yi masiguĩji ĩocũ.
34 Dios ĩ cõarʉama Dios ocareti gotiguĩji. Jabetacã meje ĩ ya ʉsi queo sãgũ yiguĩji Dios
ĩre.
35 Ĩ Macʉre maigũ, "Jeyaro rotijaro ĩ", yirocʉ Cristore cũñi mani Jacʉ Dios.
36 No Dios Macʉre tʉorũnʉgũti catitĩñagũ yiguĩji. Ĩ Macʉre tʉorũnʉbicʉama catitĩñare
bʉjabicʉ yiguĩji. Ĩocũreama bʉto ñeñaro ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios.

4

Samaria sita gago rãca Jesús ĩ bʉsire gaye

1 "Juan rẽto bʉsaro masare idé guami Jesús, ito yicõri ĩre jãjarã bʉsa sʉyama ĩna", yire
gaye masiñi fariseo gaye tʉoĩarã.
2 Quenogoroama Jesús meje masare idé guquĩ. Gʉa Jesús rãca riasotirãjʉ masare idé
gucʉ gʉa.
3 Fariseo gaye tʉoĩarã ĩna masija tʉocõri, Judea sitare wacoacʉ gʉa Jesús rãca. Ito yicõri
Galilea sitajʉ wacʉ gʉa mʉcana.
4 Ito warã riti Samaria sitajʉ ejacʉ gʉa.
5 Ito rẽta wacõri, Sicar wame cʉtiri cʉtojʉ ejacʉ gʉa. Iti cʉto Jacob ñayorʉ ĩ macʉ Josére
ĩsira sita tʉ ñacʉ iti cʉto.
6 Itojʉ ñacʉ Jacob ñayorʉ ya ide goje. Boga wadirʉ ñari iti goje tʉ eja rũjũquĩ Jesús. Ʉmʉa
gʉdareco ejarecõro ñacʉ.
7-8 Gʉama ĩ rãca riasotirã cʉtojʉ wacʉ bare waja yirã warã. Itojʉ Jesús ĩ rujiroca, sĩgõ
Samaria sita gago ide gõnagõ ejayijo. Iso ejaja ticõri, isore ado bajiro ide seniyijʉ Jesús:
—Ide ioya yʉre, yiyijʉ ĩ isore.
9 Ide ĩ senija tʉocõri, ado bajiro yiyijo Samaria sita gago:
—¿Mʉ no yija judio masʉ ñabojagʉti, yʉ Samaria sita gagore ide seniati mʉ? yiyijo iso
Jesure. Samaria sita gãna rãca judio masa rãca queno baba cʉtibiticõri, ito bajiro yiyijo
iso.
10 Iso ito bajiro yija tʉocõri:
—Dios ĩ ĩsiroti mʉ masija, ito yicõri, "Ĩ ñami yʉre ide senigũ", mʉ yi masija, yʉjʉare ide
seniboroja mʉ. Ito bajiro mʉ yija, ide catitĩñare gaye mʉre ĩsiborʉja yʉ, yiyijʉ Jesús isore.
11 Ito ĩ yijare:
—Ñena ide gõnare ma mʉre. Jubejʉ ña ide goje. ¿Nojʉ gaye yʉre ide catitĩñare gaye ĩsigũ
yigʉjada mʉ?
12 Mani riojʉa gagʉ Jacob ñayorʉ adi goje ide gojere cũñi ĩ. Ĩ cʉni idiñi iti goje gaye. Ĩ rĩa
cʉni idiñi. Ĩ ya ecana cʉni idiñi. ¿Ĩ rẽto bʉsaro ñasagʉ ñati mʉ? yiyijo iso Jesure.
13 Ito bajiro iso yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús isore:
—No adi goje gaye ide idibojarãti, mʉcana tʉdi idi ãmocoarã yirãji.
14 No ide catitĩñare gaye yʉ ioana, mʉcana tʉdi idi ãmomena yirãji. Yʉ ĩnare ide iorise
ide ũmaburi goje robo bajiro ũmabato ñaro yiroja, ĩna catitĩñatoni, yiyijʉ Jesús isore.
15 Ito ĩ yija tʉocõri:
—Yʉ Ʉjʉ, iti gaye ide ãmoa yʉ cʉni, mʉcana tʉdi ide yʉ idibe yiroco. Ito yicõri mʉcana
tʉdi adi goje gõnagõ wadibe yiroco, yiyijo iso Jesure.
16 Ito yija, ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—Wasa, mʉ manʉjʉre jitẽña, ito yicõri adojʉ waya, yiyijʉ Jesús isore.

17 Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijo iso:
—Manʉjʉ maco ña yʉ, yi cʉdiyijo iso.
—“Manʉjʉ maco ña yʉ”, mʉ yirise riti ya mʉ.
18 Co dʉjamocõ ũmʉa rãca ñagoro ña mʉ. Ito bajicõri adocãta mʉ rãca ñagũ, mʉ manʉjʉ meje ñami ĩ. Ito bajiri, “Manʉjʉ maco ña yʉ”, mʉ yiriseama riti ya mʉ, yiyijʉ Jesús isore.
19 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso ĩre:
—Yʉ Ʉjʉ, jeyaro masigũocũ ña mʉ. “Diore goti ĩsiri masʉ ñami ãni”, ya yʉ mʉre.
20 Gʉa Samaria sita gãna ñicʉsabatia, adi burojʉ Diore rũcʉbʉoñi. Mʉa judio masama, “Jerusalénjʉ Diore rũcʉbʉoja quena”, ya mʉáma, yiyijo iso Jesure.
21 Iso ito yijare:
—Yʉre tʉorũnʉña romio mʉ. Co rʉmʉ Diore mʉa rũcʉbʉoroti rʉmʉ ejaro yiroja. Adi buro meje, ito yicõri Jerusalénjʉ wamenati Diore rũcʉbʉo ñarã yirãji mʉa.
22 Mʉa Samaria sita gãna, mʉa rũcʉbʉorocʉre queno masibea mʉa maji. Gʉama, gʉa rũcʉbʉorocʉre queno masia. Gʉa judio masana sʉoriti masare masogũ yiguĩji Dios.
23 Ija ñaro yiroja, ito yicõri adocãta cʉni ña, riojo Diore masa ĩna rũcʉbʉo ãmosaja, ĩna ya ʉsijʉ ĩre rũcʉbʉorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩre rũcʉbʉore ãmoami mani Jacʉ.
24 Rujʉ meje ñami Dios. Ʉsiti ñami ĩ. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro riti Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena Diore mani rũcʉbʉoja quena, yiyijʉ Jesús isore.
25 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso:
—Dios ĩ cõarʉ, Mesías ejagʉ yiguĩji, yi tʉoĩa yʉ. Ĩ ñaguĩji Cristo ĩna yigʉ. Ĩ ejagʉjʉ, gʉare queno goti rẽtobugʉ yiguĩji, yiyijo iso Jesure.
26 Iso ito yija:
—Yʉ adocãta mʉre bʉsigʉ, ĩti ña, yiyijʉ Jesús isore.
27 Ito bajiro ĩ yi ñaroca, tʉdi ejacʉ gʉa ĩ rãca riasotirã. Romio rãca ĩ bʉsija ticõri, jabeto ti ʉcacʉ gʉa. Ito bajibojarocati, “¿Ñe gaye ĩre ãmoati mʉ? ¿Ñe gaye isore seniĩati mʉ?” yi seniĩabiticʉ gʉa.
28 Ito yirocati ide gõnaradʉ jidi rojocõri cʉtojʉ wacõ iso. Cʉtojʉ ejacõri, masare ado bajiro gotiyijo iso:
29 —Jeyaro yʉ yigore, “Ado bajiro yicʉ mʉ”, yi gotigʉre tirã waya mʉa cʉni. ¿Cristo meje ñaguĩjida mʉaca? yiyijo iso masare.
30 Ito bajiro iso yija tʉocõri, Jesure ti ãmorã gʉa tʉ ejacã iti cʉto gãna.
31 Ito bajiroca riti:
—Gʉare riasogʉ, jabeto baya maji, yi josa ñacʉ gʉa.
32 Ito gʉa yibojarocati, ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Mʉa masibiti, yʉ baroti ñacã yʉre, yiquĩ Jesús gʉare.
33 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri:
—¿Sĩgũ ĩre bare cũgũ ejarʉda? yi gãmeri seniĩasʉocʉ gʉamasiti.
34 Ito bajiro gʉa gãmeri bʉsija tʉo masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Yʉre cõarʉ ĩ ãmoro bajiro yʉ yija, ito yicõri iti moare yʉ gajanoaja, iti ña yʉ ya bare bajiro bajirise. Masama bare ba wanʉsotiama. Yʉama yʉre cõarʉ ĩ ãmoro bajiro yicõri wanʉa yʉ.
35 “Jʉariarã ũmacañi rʉya maji, ote iti bʉcʉaroto”, ote wese ʉjʉ ĩ yiado bajiro yi tʉoĩabesa mʉa. “Masare Dios oca mani riasorijʉ ejabea maji”, yi tʉoĩabesa mʉa. Yʉama ado bajiro ya: Ote bʉcʉacoajʉ ĩja, adocãta ãmija quena. Tiya, masa jãjarã yʉre tʉorũnʉrona ñacãma ĩja. Adocãta ĩnare riasoja quena.
36 No ote miojugʉti, waja boca ãmigũ yiguĩji. Itire bajiroti, no yʉre masa ĩna tʉorũnʉroca yigʉre ĩre queno waja yigʉ yigʉja yʉ. Ĩ ñami catitĩñare gaye masa ĩna bʉja masiroca yigʉ. Ito bajiri yʉ oca masare riasogʉ cʉni, yʉre masa ĩna tʉorũnʉroca yigʉ cʉni corocõti wanʉrã yirãji ĩna.

37 Riti bajia bнcнrã ĩna bнsigore: “Sĩgũ ñaguĩji otegн. Gãji ñaguĩji itire miojugн”, yiyijarã bнcнrã. Riti bajia iti. Tнote. Coriarã ñama yн oca masare riasorã. Gãjerã ñama yнre masa ĩna tнorũnнroca yirã.

38 Ote wese нjн ricare mioju rotigн yiguĩji ĩ ya moari masare, otegoana meje ĩna ñabojarocati. Yн cнni ito bajiroti mнare cõa, yнre masa ĩna tнorũnнroca mнa yi masitoni. Yн oca ĩnare riasosнoana meje ñabojarocati mнare cõa yн. Mнa riojнa gãjerã ĩnare riasosнoñi. Ito bajiri josari mejeti yнre ĩna tнorũnнroca yi masirã yirãji mнa, yiquĩ Jesús gнare.

39 “Jeyaro yн yigore yнre gotiquĩ ĩ”, romio iso yi gotija tнocõri, jãjarã iti cнto gãna Samaria sita gãna Jesure tнorũnнcã ĩna ĩja.

40 Ito bajiri iti cнto gãna Jesure ti wanнcõri gнare tuja roticã ĩna. Ito bajiri ĩna rãca jнa rнmн ñacн gнa.

41 Jesumasiti ĩ riasoja tнocõri, jãjarã bнsa ĩre tнorũnнcã ĩna.

42 Jesure tнorũnнcõri, ado bajiro bнsicã ĩna romiore:

—Mнre gнa tнogore gaye riti meje, ĩre tнorũnнa gнa. Adocãta gнamasiti ĩre tнocõri, tнorũnнa gнa ĩja. “Ĩti ñami Cristo, adi macãrнcũro gãnare masorocн”, yi ti masia gнa ĩja, yicã iti cнto gãna romiore.

Ñasagн macнre Jesús ĩ yisiore gaye

43 Ito yija bero, jнa rнmн beroti Samaria sitana ñacõri, Galilea sitajн wasнocн gнa mнcana Jesús rãca.

44 Riti bajia Jesús ĩ bнsigore: “Diore goti ĩsiri masнre ĩ ya sita gãna ĩre queno rũcнbнomenaji”, yi gotiquĩ Jesús gнare.

45 Galilea sitajн Jesús rãca gнa ejaroca, queno boca ãmicã ito gãna. Ĩna cнni Jerusalénjн pascua basa ti tнdi ejana ñañi. Ito yicõri iti basa rнmнri jeyaro Jesús ĩ yigore tiana ñari seyoñi ĩna cнni.

46 Ito yija bero, Galilea sitajн Caná wame cнtiri cнtojн tнdi wacн gнa Jesús rãca. Ito ñacн idena нyé ide ĩ godo weogorajн. Itojн ñaquĩ sĩgũ нjнre moa ĩsiri masн ñasagн. Ĩ macн Capernaum wame cнtiri cнtojн cõ ñañi.

47 “Judea sitana wacõri, Galilea sitajн ejayijн Jesús”, yija tнocõri, ĩre tigн ejaquĩ нjн ya moari masн ñasagн. Jesús tн ejacõri ado bajiro josaquĩ ĩ ĩre:

—Yн ya wijн waya. Yн macн cõ wacн yiguĩji. Yн macнre yisiogн waya, yiquĩ ĩ Jesure.

48 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:

—Tiyamani mнa tibeja, yнre queno tнorũnнbea mнa, yiquĩ Jesús ĩre.

49 Ito bajiro ĩ yibojarocati:

—Yн Ʊjн coji waya, yн macн ĩ godare ãmobea yн, yiquĩ moa ĩsiri masн ñasagн Jesure.

50 Ito ĩ yija tнocõri:

—Mн ya wijн tнdi wasa. Mн macн catiguĩji, yiquĩ Jesús ĩre.

Ito bajiro Jesús ĩ yija tнocõri, “Riti gotiami Jesús”, yi tнorũnнquĩ ĩ. Ito bajiri ĩ ya wijн tнdi wasнoquĩ ĩ ĩja.

51 Ĩ ya wijн ejagн wagн ĩ yiroca ĩre ejabнari masa ado bajiro ĩre goti bocayijarã ĩna:

—Mн macн caticoami ĩja, yiyijarã ĩna.

52 Ĩna ito yija tнocõri:

—¿Nocãta catisнori yн macн? yi seniĩayijн ĩ ĩnare.

—Ñamica, ũmacañi ĩ juja rũgũrijн, ĩre ñiotarojobн, yiyijarã ĩna, ĩna нjнre.

53 Ito bajiro ĩna yija tнocõri, tнoĩa bнjayijн ĩ. “Itocõ ũmacañi ĩ juja rũgũrijнti, ‘Mн macн catiguĩji’, yi gotimida Jesús yнre”, yi tнoĩa bнjayijн ĩ. Ito bajiri ĩ, ĩ ñarã cнni Jesure tнorũnнyijarã ĩna ĩja.

54 Iti ñacн bero gaye tiyamani Jesús ĩ ĩore, Judea sitana, Galileajн tнdi ejacõri, ĩ ĩore gaye.

5

Cõ ñarнre Jesús ĩ yisiore gaye

1 Ito bajija bero mнcana tнdi basa menicã judio masa. Ito bajiri itire tigн waquĩ Jesús
mнcana Jerusalénjн. Ĩ rãca wacн gнa cнni.
2 Iti cнto Oveja wame cнtiri soje tн ñacн masa ĩna guarita. Hebreo ocana Betzata wame
cнticн itira. Itira tн co dнjamocõ jнri ñacн ide ñura jнri.
3 Iti roca cõrã jãjarã jacajн cũñacã. Cajea mana, queno wa masimena cнni, ito yicõri
ruduana cнni ñacã itojн. "¿Nocãta iti jacũja tiana?" yirona bocati cũñacã ĩna.
4 Co rнmнrea ángel ruji ejacõri, ide jacũroca yiñi. Ito ĩ yija bero, no itira cajero quedi
roasнogнreti ĩ ñarise cнtirise rẽtacoayijн ĩja.
5 Itojн cõrã wato sĩgн̃ ñaquĩ treinta y ocho rodori cõ ñarн.
6 Ĩ cũñaja ticõri, "Yoariguti cõri seyoñi ãni", yi tiquĩ Jesús ĩre. Ito bajiri ado bajiro ĩre
seniĩaquĩ Jesús:
—¿Mнcana tнdi cati quenagн̃ ña ãmoati mн? yiquĩ Jesús ĩre.
7 Ito bajiro ĩ yija tнocõri:
—Yн Ʊjн, sĩgн̃jнa yнre idejн queo roagн mami, iti jacũroca. Coji rнyabeto yн ide cн̃o
ãmobojarocati, gãjerã riti yн riojнa ide cн̃osotiama, yiquĩ ĩ Jesure.
8 Ito ĩ yija:
—Wнmнña, mн ya cama ãmi wasa, yiquĩ Jesús ĩre.
9 Ito ĩ yirocariti, queno cati quenagн̃ ñacõaquĩ ĩ mнcana. Ĩ ya cama ãmicõri, wasнoquĩ ĩ.
Iti rнmнti gнa judio masa ya tujacãra rнmн ñacн.
10 Ito bajiri ĩ ya camare ĩ gajaja ticõri, ado bajiro yicã judio masa ĩre:
—Jane tujacãra rнmн ña. Ito bajiri mн ya camare gajare ma mнre, yicã judio masa.
11 Ado bajiro cнdiquĩ ĩ cõgorн:
—Mнcana tнdi cati quenaroca yнre yigн, ado bajiro yimi yнre: "Mн ya camare ãmi
wasa", yimi ĩ yнre, yiquĩ ĩ judio masare.
12 Ito ĩ yija tнocõri:
—¿Ñimн ñari, "Mн ya camare ãmi wasa", mнre yigн? yi seniĩacã ĩna ĩre.
13 Ito bajiro ĩna seniĩabojarocati, "Ĩ ñami", yi masibitiquĩ ĩ. Itojн masa jãjarã ñacã. Ito
bajicõri Jesuama masa jãjarã watojн wa godacoaquĩ ĩ.
14 Mнcana ito bero Dios ya wijн gнa ñaroca, ti bнjaquĩ Jesús mнcana ĩ yisiorнre. Ĩre ti
bнjacõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:
—Tнoya, queno tнdi mнcana catia mн. Mнcana tнdi ñeñaro yibeja, bнto bнsa mн
tõbнjabe, yiquĩ Jesús ĩre.
15 Ito ĩ yibojarocati mнcana tнdi judio masa tн wacõri, "Jesuti ñami, mнcana tнdi yн cati
quenaroca yigн", yi judio masare gotiñi ĩ.
16 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, Jesure sĩa ãmorã нsirio codecã ĩna. Tujacãra rнmн ñabojarocati
cõgн̃re ĩ yisioja ticõri, ĩre sĩa ãmocã ĩna.
17 Gнa tнjн ĩna ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Moatĩñagн̃ ñami yн Jacн. Ito bajiri yн cнni moatĩña, yiquĩ Jesús ĩnare.
18 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, bнto bнsa ĩre sĩa ãmocã ĩna. Tujacãra rнmн ñaroca cõgн̃re ĩ
yisiorena sнori meje, ĩre junisinicã ĩna. "Dios ñami yн Jacн", Jesús ĩ yija tнocõri, "Dios robo
bajiro ñasagн ña yн", yirocн yami ĩ, yi tнoĩacã ĩna. Ito bajiri bнto bнsa ĩre sĩa ãmocã ĩna ĩja.

Dios Macн ñari ĩ rotirisena sнori Jesús ĩ ñare gaye

19 Ito bajiro ĩna tнoĩaja ti masicõri, ado bajiro yiquĩ Jesús, ĩnare:
—Riti mнare gotia yн. Yн, Dios Macн, yн ãmoro bajiro riti meje ya yн. Yн Jacн ĩ yirise
ticõri, ito bajiro ya yн. Jeyaro yн Jacн ĩ yiro bajiroti yн ĩ Macн cнni ito bajiroti ya.

20 Yн Jacн yнre maicõri, jeyaro ĩ yirise yнre ĩoami ĩ. Ito yicõri bнto bнsa ñasarise yнre ĩogũ
yiguĩji maji. Ito bajiro yнre ĩ ĩoja ticõri, ti нcarã yirãji mнa.
21 Godarãre mнcana ĩna tнdi catiroca yami yн Jacн. Ito bajiri yн, ĩ Macн cнni ĩna catiroca
yн yi ãmoja, ĩna catiroca yigн yigнja yн.
22 Masa ĩna ñeñaro yirise cõĩagũ meje ñami yн Jacн. Yнjнare cũñi ĩ, masa ĩna ñeñaro yirise
yн cõĩatoni.
23 Ito bajiro yiñi yн Jacн, ĩre ĩna rũcнbнoro bajiroti yнre cнni ĩna rũcнbнotoni. Yнre
rũcнbнobicн, yн Jacн, yнre cõarнre cнni rũcнbнobiquĩji, yiquĩ Jesús judio masare.
24 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Riti mнare gotia yн. No yн bнsirisere tнorũnнgũ, yнre cõarнre cнni tнorũnнgũti
catitĩñagũ yiguĩji ĩ. Ĩocũre ruyuriobicн yiguĩji Dios. Godabojagнti catitĩñagũ yiguĩji ĩocũ.
Ito bajiri catitĩñagũ yiguĩji ĩ ĩja.
25 Riti mнare gotia yн. Yнre tнorũnнmena godacãna robo bajiro bajirã ñama ĩna. Ija
ñaro yiroja, adocãta cнni ña, yн Dios Macн bнsirisere tнorã yirãji ĩna. Yнre ĩna tнorũnнja,
catitĩñarã yirãji.
26 Catitĩñare gaye rнcogн ñami yн Jacн. Ito bajiri masa ĩna catiroca yi masiami ĩ. Masa
ĩna catitĩñaroca yн yitoni, yнre cũquĩ Cнna.
27 Masa Rĩjorн, yн ñajare masare ĩna ñeñaro yirise yн waja senitoni, yнre cũquĩ Cнna, ya
yн mнare.
28 Ito bajiro yн yija tнocõri, tнo нcabesa mнa. Ija yн bнsirise godana jeyaro tнo jedirã
yirãji.
29 Yн oca tнocõri, masari cuma ñana budirã yirãji ĩna. Queno yigoana, tнdi caticõri, Dios
rãca catitĩñarã yirãji ĩna. Ñeñaro yigoanama, tнdi ĩna catiroca ĩnare waja senigũ yiguĩji
Dios. Ito yicõri jeame ũjнrojн ĩnare cõagũ yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús judio masare.

Ĩ rotirise yнre cũñi Dios, Jesús ĩ yire gaye

30 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús ĩnare:
—Yн ãmoro bajiro riti yirocн meje wadicн yн. Masare ĩna ñeñaro yirise waja yн senija,
Dios ĩ rotiro bajiroti ya yн. Masare ĩna ñeñaro yirise yн waja senija, ñeñaro ĩna yiadocõti
senia yн. Yн ãmoro bajiro meje ya yн. Yнre cõarн ĩ ãmoro bajirojнa ya yн.
31 "Yнti ña Dios ĩ cõarн", yн yibojaja, "Ĩti ñami", yi masimenaji gãjerã.
32 "Ĩti ñami Dios ĩ cõarн", yнre yi ĩsigũ ñami gãji. Yнre ĩ bнsi ĩsirise, oca riojo ñasarise ña.
Ito bajiri ĩre tнorã yirãji masa.
33 "¿Ĩti ñati Dios ĩ cõarн?" yi Juan idé guri masнre seniĩa rotiyija mнa. Mнare ĩ cнdire,
riti ña.
34 "Riti, Dios ĩ cõarн ñami Jesús", Juan idé guri masн yнre ĩ bнsi ĩsija, ĩ bнsi ĩsibeja cнni no
yibea, Dios ĩ cõarнti ña yн. Juan idé guri masн gaye mнare gotia yн, Dios ĩ masoana mнa
ñatoni.
35 Mнa tнo masijaro yirocн, busurica yocõri yigнre bajiro yiñi Juan. Ito bajiri ĩre tнocõri,
wanнyija mнa.
36 Juan yнre ĩ bнsi ĩsigore rẽto bнsaro ñasarise ña yнre. Tiyamani yн ĩorise, iti ña yн Jacн ĩ
rotire. Itire ticõri, "Riti Dios ĩ cõarн ñami", yi masirãji mнa yнre.
37 Yн Jacн yнre cõarн cнni, "Riti ãni ñami yн cõarн", yi yнre bнsi ĩsiquĩ. Ĩreama tнogoana
meje, tigoana meje ña mнa.
38 Ĩ ocare tнo ãmorã meje ña mнa. Yнre ĩ cõarнre cнni tнorũnнbea mнa. Ito bajiri mнa
ya нsijн ĩ ocare queno tнo masibea mнa.
39 Dios oca tutire queno ticõri rẽoariti riasotia mнa. Catitĩñare gaye bнja ãmorã, itire
riasotia mнa. Yн gayereti gotia Dios oca.
40 Ito bajibojarocati yнre boca ãmi ãmobea mнa. Yнre mнa boca ãmija, catitĩñare gaye
bнjarã yirãji mнa.

41 'Masa yнre ĩna rũcнbнotoni meje wadicн yн.
42 Mнare ti masia yн. Ito bajiri, "Diore mairã meje ña mнa", yi ti masia yн mнare.
43 Yн Jacн ĩ rotirisena wadirн ña yн. Ito bajibojarocati yнre boca ãmibea mнa. Sĩgũ ĩ ãmoro bajiro ĩ wadija, ĩreama boca ãmirã yirãji mнa.
44 Mнamasi gãmeri rũcнbнorejнa ãmoboja mнa. Dios sĩgũti ñami mani Ujн. Ito bajibojarocati ĩre cнdibiticõri mнare ĩ wanнroca yibea mнa. Ito bajiro bajirã ñari yнre cнni tнorũnнbea mнa.
45 Yн Jacн riojo, "Ĩnare seti ña", yibicнja yн mнare. Moisés ñayorнti ñaguĩji, "Mнare seti ña", yigн. Moisés ñayorн ĩ rotirisena sнoriti, "Dios tн ejarã ya mani", yi tнoĩaboja mнa.
46 Yн gaye ucayoñi Moisés ñayorн. Ĩ ucarisere mнa tнorũnнja, yнre cнni tнorũnнboana mнa.
47 Ĩ ucagore gaye mнa tнorũnнbeja, yнre cнni tнorũnнmena yirãji mнa, yiquĩ Jesús judio masare.

6

Cinco mil ñarãre Jesús ĩ ecare gaye
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

1 Ito bajiro ĩ yija bero, itajura Galilea wame cнtirita sidнja jẽa wacн gнa Jesús rãca. Tiberias wame cнticн gaje itira wame.
2 Cõrãre Jesús ĩ yisioja ticõri, ito yicõri tiyamani ĩ ĩoja ticõri, jãjarã masa sнyacã gнare.
3 Gaje dнjajн ejacõri, gaje buro maja wacн gнa Jesús rãca. Itojн Jesús rãca rujicн gнa ĩ rãca riasotirã.
4 Pascua basa judio masa ĩna meniroti nocõ mejeti rнyacн.
5 Jãjarã masa Jesure ĩna sнyaja ticõri, ado bajiro yiquĩ ĩ Felipere:
—Ãna masa jeyarore yiari, ¿no bare waja yirã yirãjida mani? yiquĩ Jesús Felipere.
6 "Ado bajiro yigн yignja yн", yi masibojagнti, "No bajiro Felipe ĩ cнdija, tнocнja", yirocн seniĩari seyoquĩ Jesús.
7 Ito yijare Felipe ado bajiro cнdiquĩ:
—Doscientos niyeru cujirina naju yн waja yibojaja cнni, masa jeyarore tĩjabetoja, yiquĩ ĩ Jesure.
8 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ gнa rãca gagн, Andrés wame cнdigн. Ĩ cнni Jesús rãca riasotigнti ñaquĩ. Ĩti ñaquĩ Simón Pedro ocabaji. Ado bajiro yiquĩ ĩ:
9 —Ado ñami sĩgũ macнacã, co dнjamocõ cebada wame cнtirise naju rнcogн ito yicõri wai jũarã rнcogн. Masa jãjarã ĩna ñajare tĩjado ma adi, yiquĩ Andrés.
10 Ito ĩ yija:
—Masa jeyarore ruji rotiya, yiquĩ Jesús.
Ta quenarise jaje ñacн itojн. Ito bajiri cinco milcõ ũmнa rujicã ĩna.
11 Ĩna rujija ticõri, ĩ ya ãmona naju ãmiquĩ Jesús. "Queno ya Dios mн", yicõri, gнa ĩ rãca riasotirãre ĩsiquĩ ĩ. Gнajнa ito rujirãre batocн ĩja. Waire cнni ito bajiroti batocн gнa. Masa ĩna ãmorocõti ĩsicн gнa.
12 Masa ĩna yajija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Rнyarise miojuya, iti godabe yirona, yiquĩ Jesús gнare.
13 Cebada wame cнtirise naju rнyarise jнa gнbojeno jibнri dajacн, gнa bato rнarise.
14 Ito bajiro tiyamani Jesús ĩ ĩoja ticõri, ado bajiro yicã masa:
—Riti, Diore bнsi ĩsiri masн ñami ãni, adi macãrнcũrojнre mani bocatirн, yicã masa.
15 "Yн ãmobitibojarocati yнre ãmi wacõri, cнto нjн yнre cũ ãmoama ãna", yi tнoĩacõri, sĩgũti tнria joejн maja waquĩ Jesús.

Ide joe Jesús ĩ ware gaye
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

16 Iti rãioja ticõri, gнa Jesús rãca riasotirã itajurajн roja wacн.

17 Iti rãitĩaja tibojagɯti gɯa tɯ tɯdi ejabitiquĩ Jesús maji. Ito bajiri cumajɯ sãjacõri jẽa
wasɯocɯ gɯa, Capernaum wame cɯtiri cɯtojɯ ejarã warã.
18 Ito bajiro gɯa jẽa waroca bɯto mino wẽasɯocɯ. Ito yicõri jacũrise bɯcɯ, cɯrise jacũcɯ.
19 Cinco, seis kilómetrocõ gɯa wa tɯjaroca, ide joe cɯda wadicõri cuma tɯjɯ Jesús ĩ wadija
ticɯ gɯa. Ito bajijare ti ɯcacɯ gɯa ĩja.
20 Gɯa ti ɯcaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yɯti ña. Güibesa, yiquĩ Jesús gɯare.
21 Ito ĩ yija tɯocõri, wanɯre rãca boca ãmicɯ gɯa ĩre ĩja. Ito yija bero yoari mejeti gaje
dɯja jẽa ejacɯ gɯa, gɯa tɯoĩa warojɯ.

Jesure masa ĩna ãmare gaye

22 Ito bero gaje rɯmɯ itajura gaje dɯja tujana, "Ñari cumanati wañi ĩna. Ito bajibojaro-
cati Jesuama wabisĩ ĩna rãca", yicã ĩna.
23 Ito bajiro ĩna baji ñaroca Tiberias cɯto gãna gaje cumarina ejayijarã ĩna tɯ. "Queno ya
Dios mɯ", yi Jesús ĩ gotirajɯ tɯ, ito yicõri masa ĩna bagorajɯ tɯ ejayijarã ĩna.
24 Itijɯ Jesús ĩ manija ticõri, gɯa ĩ rãca riasotirã gɯa manija ticõri, iti cumarina
Capernaumjɯ ĩre ãmarã wayijarã ĩna.

Jesuti ñami catitĩñare gaye rɯcogɯ, yire oca

25 Itajura sidɯjajɯ ejacõri gɯare ti bɯjacã ĩna ĩja. Jesure ti bɯjacõri ado bajiro ĩre seniĩacã
ĩna:
—Gɯare riasogɯ, ¿nocãta ado ejari mɯ? yi seniĩacã ĩna Jesure.
26 Ito bajiro ĩna yija tɯocõri:
—Riti mɯare gotia yɯ. Yaji quenaro babɯ mɯa, ito bajiri yɯre ãma mɯa. Tiyamani yɯ
ĩorise gaye ti masicõri meje yɯre ãma mɯa.
27 Bare jedirise gaye bɯjarona meje moaña mɯa. Bare jogarise gaye meje, catitĩñare
gaye bɯjarona moaña mɯa. Yɯ ña Masa Rĩjorɯ, bare jogabiti gaye mɯare ĩsirocɯ. "Ito bajiro
ĩ yitoni ĩre cũñi Dios", yɯre mɯa yi masiroca yami Dios, yiquĩ Jesús masare.
28 Ito ĩ yija ĩre seniĩacã ĩna:
—¿No bajiro Dios ĩ ãmoro bajiro yirãjida gɯa? yicã ĩna Jesure.
29 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiquĩ Jesús:
—Dios ĩ cõarɯre mɯa tɯorũnɯre ãmoami Dios, yiquĩ Jesús masare.
30 Ito ĩ yijare:
—¿Ñe tiyamani gɯare ĩogũ yigɯjada mɯ, itire ticõri mɯre gɯa tɯorũnɯtoni? ¿Ñe gaye
gɯare ĩogũ yigɯjada mɯ?
31 Mani ñicɯsabatia ñayoana yucɯ manojɯ ña ucurã, maná wame cɯtirise bayijarã ĩna
maji. Itire gotia Dios oca cɯni. Tɯote: "Ũmacũjɯ gaye naju ĩnare ecarocɯ queoñi Dios", yi
gotia Dios oca, yicã masa Jesure.
32 Ĩna ito yija tɯocõri, cɯdiquĩ Jesús:
—Riti mɯare gotia yɯ. Moisés ñayorɯ meje ũmacũjɯ gaye naju ĩnare ecañi. Yɯ Jacɯti ñañi
ũmacũjɯ gaye naju ñasarise ĩnare ecarɯ.
33 Naju ũmacũjɯ gaye ñasarise rɯcogɯ ñaguĩji Dios ĩ cõarɯ. Naju ñasarise rɯcocõri, masare
catitĩñare ĩsigũ yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús masare.
34 Ito ĩ yija:
—Gɯa Ʊjɯ, iti naju catitĩñare gaye riti gɯare ecasotiya, yicã ĩna Jesure.
35 Ito ĩna yija tɯocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yɯti ña naju ñasarise rɯcogɯ, ito yicõri catitĩñare ĩsigũ. No yɯre boca ãmigũti jɯaji
ñiocõbicɯ yiguĩji ĩ. Najuro babojarãti mɯcana tɯdi ñiocõrã yirãji mɯa. Ide idibojarãti
mɯcana tɯdi idi ãmorã yirãji mɯa. No yɯre boca ãmigũti ñe gaje ãmobicɯ yiguĩji. No yɯre
tɯorũnɯgũti ñe gaje ãmobiticõri queno wanɯ quenagũ yiguĩji.
36 "Yɯre tibojarãti, yɯre tɯorũnɯbea mɯa", yiari mɯare goticɯ yɯ.

37 No yиre boca ãmirãti, ĩna ñama yи Jacи yиre ĩ ĩsiana. No yиre boca ãmi ãmogũre, ĩre rẽobicиja yи. “Yиre boca ãmibesa mи”, yibicиja yи.
38 Ũmacũjиna wadicõri, yи ãmoro bajiro yigи meje wadicи yи. Yиre cõarи ĩ ãmoro bajiro yirocи wadicи yи.
39 Ado bajiro ãmoami yи Jacи yиre cõarи. Yиre ĩ ĩsiana, sĩgũ ĩ godare ãmobeami ĩ. Sиsari rиmи ĩna tиdi catiroca yи yire ãmoami ĩ.
40 No yиre boca ãmicõri, yиre tиorũnиgũ ĩ catitĩñare ãmoami yи Jacи Dios. Ito bajiri yиre tиorũnиrãre ĩna tиdi catiroca yigи yigиja yи sиsari rиmи, yiquĩ Jesús masare.
41 Ito ĩ yija bero, ĩre bиsitusиocã judio masa. “Yи ña naju ñasarise rиcocõri, ũmacũjиna wadirи”, Jesús ĩ yija tиocõri, ĩre bиsitusиocã ĩna.
42 Ito yicõri, ado bajiro gãmeri bиsicã ĩna:
—¿Ãni Jesús, José macи meje ñati? Ĩ jacиre, ĩ jacore cиni ticи mani. ¿No yija ito bajibojagиti, “Ũmacũjи gagи wadirи ña yи”, yati ĩ? yicã ĩna.
43 Ito bajiro ĩna yija masicõri:
—Itocõ bиsitu jidicãña mиa.
44 Noa yиre boca ãmimenaji, Yи Jacи yиre cõarи yиre ĩna boca ãmiroca ĩ yibeja. No yиre boca ãmirãre sиsari rиmи ĩna tиdi catiroca yigи yigиja yи.
45 Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare ado bajiro gotia: “Masa jeyarore riasogи yiguĩji Dios”, yi gotia iti. Ito bajiri no yи Jacи riasorise gaye tиorũnиrã, yиre cиni boca ãmirã yirãji, yiquĩ Jesús judio masare.
46 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—No yи Jacиre tigи maquĩji. Yи sĩgũti ĩ tи wadirи ñari, ĩre tigorи ña yи.
47 Riti mиare gotia yи. No yиre tиorũnиgũti catitĩñagũ yiguĩji.
48 Yи ña naju ñasarise rиcogи, ito yicõri catitĩñare gaye rиcogи.
49 Mani ñicиsabatia yucи manojи maná wame cиtirise naju babojarãti goda jediñi ĩna.
50 Mиare yи bиsiriseama, naju ũmacũjи gaye ruji wadirise gaye, mиare bиsia yи. Yи rиcorise najure bacõri, godamena yirãji.
51 Yиti ña, naju catitĩñare gaye rиcocõri, ũmacũjиna ruji wadirи. No iti gaye naju bagи catitĩñagũ yiguĩji. Mиare yи naju ĩsirise, yи ya rujиti ña. Masa jeyarore yiari yи ya rujи ĩsigũ yigиja yи, yiquĩ Jesús judio masare.
52 Ito ĩ yija tиocõri, ĩnamasiti gãmeri bиsisиocã judio masa:
—¿No bajiro ĩ ya rujиre manire ecagи yiguĩjida ĩ? yicã ĩna.
53 Ado bajiro cиdiquĩ Jesús ĩnare:
—Riti mиare gotia yи. Yи Masa Rĩjorиre yи ya rujи mиa babeja, ito yicõri yи ya rí mиa idibeja, catimena yirãji mиa.
54 No yи ya rujиre bacõri, ito yicõri yи ya ríre idigи catitĩñagũ yiguĩji. Sиsari rиmи tиdi ĩ catiroca yigи yigиja yи.
55 Yи ya rujи iti ña bare ñasarise. Ito yicõri yи ya rí iti ña idire ñasarise.
56 Yи ya rujиre bagи, ito yicõri yи ya ríre idigи, ĩ ya иsijиre ñagũ yigиja yи. Ito bajiri yиre bajiroti иsi cиtigи yiguĩji ĩ.
57 Yи Jacи yиre cõarи, catire rиcogи ñami ĩ. Ito bajiri ĩna sиoriti catia yи. Ito bajiroti, no yиre boca ãmigũ, yиna sиoriti catigи yiguĩji ĩ.
58 Ũmacũjи gaye naju wadire gaye bиsia yи. Iti gaye naju maná wame cиtirise robo bajirise meje ña. Mani ñicиsabatia maná wame cиtirisere babojarãti goda jediñi ĩna. No naju ñasarisere bagиama catitĩñagũ yiguĩji ĩocũ, yiquĩ Jesús judio masare.
59 Capernaum wame cиtiri cиto minijuara wijи ito bajiro riasoquĩ Jesús masare.

Jesús ocare mani tиorũnиja catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

60 Ito bajiro riasore gaye Jesús ĩ bиsija tиocõri, jãjarã ĩre sиyarã ado bajiro gãmeri bиsicã ĩna:

—Ito bajiro ĩ riasorise josari ña. Itire queno tʉo masibea mani. Sĩgʉ̃jʉa itire boca ãmigʉ̃ mami, yicã ĩna.
61 "Yʉ riasorise tʉocõri, tʉoĩa bʉjatobeama ĩna", yi masiri seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro ĩnare yiquĩ ĩ:
—¿Ito bajiro mʉare yʉ riasorise tʉoĩa bʉjatobeati mʉa? yiquĩ Jesús ĩnare.
62 Yʉ Masa Rĩjorʉ, ũmacʉ̃jʉ yʉ ñagoado mʉcana yʉ tʉdi mʉja waja, ¿no bajiro tʉoĩarã yirãjida mʉa?
63 Espíritu Santo ñami masa ĩna catitĩñaroca yigʉ. Masama gãjerã ĩna catitĩñaroca yi masimenaji ĩna. Jĩjʉ mʉare yʉ gotirise Espíritu Santo riojo ĩ goticãrise ña. Itire mʉa tʉorʉ̃nʉja, mʉa catitĩñaroca yigʉ yiguĩji ĩ.
64 Mʉa coriarã, yʉre tʉorʉ̃nʉmena ñarãji maji, yiquĩ Jesús ĩnare.
Cajerojʉti, "Ĩna ñarã yirãji yʉre tʉorʉ̃nʉmena. Ito yicõri ĩ ñagʉ̃ yiguĩji, yʉ wajanare yʉre ĩna ñiatoni gotiri masʉ", yi masi yucãri seyoñi Jesús cajerojʉti.
65 Ado bajiro masare goti quenoquĩ Jesús:
—Espíritu Santo ñami masa ĩna catitĩñaroca yigʉ. Itire masicõri jĩjʉ ado bajiro mʉare gotibʉ yʉ: Noa yʉre boca ãmimenaji, yʉ Jacʉ yʉre ĩna boca ãmiroca ĩ yibeja, yibʉ yʉ, yiquĩ Jesús masare.
66 Ito ĩ yija tʉocõri, jãjarã ĩre sʉyabojarã ĩre jidicãcã ĩna. Ito bajiri gʉa rãca wa ucubiticã ĩna ĩja.
67 Ito bajiro ĩna bajija ticõri, gʉa ĩ rãca riasotirã jʉa gʉbojeno ñarãre seniĩaquĩ Jesús:
—¿Mʉa cʉni yʉre jidicã ãmoati? yiquĩ Jesús gʉare.
68 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiquĩ Simón Pedro:
—Gʉa Ʊjʉ, mʉre gʉa jidicãja, ¿ñimʉ tʉ warã yirãjida gʉa? Mʉ ya oca ña catitĩñare oca.
69 Mʉre tʉorʉ̃nʉcãcʉ gʉa. "Mʉ ña Cristo, Dios catitĩñagʉ̃ Macʉ", yi masia gʉa mʉre, yiquĩ Simón Pedro Jesure.
70 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Mʉa jʉa gʉbojeno ñarãre besecãcʉ yʉ. Ito bajibojarocati mʉa wato sĩgʉ̃ ñami rʉ̃mʉ́ yagʉ, yiquĩ Jesús, gʉare.
71 Ito bajiro ĩ bʉsija, Judas Iscariote Simón macʉre, yi tʉoĩa bʉsiquĩ Jesús. Jesús rãca riasotigʉ ñabojagʉti Judas ñaquĩ Jesús wajana ĩre ñiatoni gotiri masʉ. Gʉa jʉa gʉbojeno ñarã rãca gagʉ ñabojaquĩ Judas.

7

Jesús ocabajirã ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉbitire gaye

1 Ito yija bero mʉcana Galilea sitajʉ wa ucucʉ gʉa Jesús rãca. Judea sitajʉ ña ãmobitiquĩ Jesús, iti sita gãna judio masa ĩre ĩna sĩa ãmojare.
2 Chozas basa, judio masa ĩna meniroti jabeto rʉyacʉ.
3 Ito bajiri Jesús ocabaji mesa ado bajiro yicã ĩre:
—Judea sitajʉ mʉre sʉyarã jãjarã bʉsa ñarãji. Ito bajiri ado tujabesa. Itojʉ wasa. Itojʉ tiyamani gaye mʉ ĩoja, tirã yirãji ĩna cʉni.
4 No masa ĩre ti masire ĩ ãmoja, yeyorojʉ tiyamani yi ĩobiquĩji ĩ. Masa tiro riojo ĩogʉ̃ yiguĩji ĩ. Tiyamani gaye mʉ yiado bajiroti masa jeyaro tiro riojo ĩoja quena, yicã Jesús ocabaji mesa ĩre.
5 Ĩ ocabaji mesa cʉni queno ĩre tʉorʉ̃nʉbiticã ĩna.
6 Ito bajiri ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Judea sitajʉ yʉ waroto ejabea yʉre maji. Adocãta cʉni mʉa waja quenacõa mʉareama.
7 Adi macãrʉcʉ̃ro gãna mʉare ti tudimenaji. Yʉreama ti tudirã yirãji. "Ñeñaro yirã ña mʉa", yʉ yijare, yʉre ti terã yirãji ĩna.
8 Basa titẽña mʉama. Yʉreama yʉ waroto ejabea maji, yiquĩ Jesús ĩ ocabajirãre.

9 Ito bajiro Jesús ĩ yija bero Galilea sitajн jabeto tujacн gнa ĩ rãca maji.

Ĩna basaroca Jesús ĩ riasore gaye

10 Ĩ ocabajirã waja bero Jesús cнni basa tigн waquĩ. Ĩre baba cнti wacн gнa cнni. Bнto masa ĩna tiro riojo meje ña ucuquĩ Jesús, basa tigн.
11 Basa rнmн ñaroca Jesure ãmabojacã judio masa. Ado bajiro yicã ĩna:
—¿Nojн ñaguĩjida ĩ? yi bнsicã ĩna.
12 Basa rнmн ñaroca, jãjarã masa Jesús gaye bнsicã ĩna. Coriarã ado bajiro yicã: "Queno yigн ñaguĩji ĩ", yicã coriarã. Gãjerãma ado bajiro yicã: "Queno yigн meje ñaguĩji ĩ. Masare rнogн ñaguĩji ĩ", yicã gãjerã.
13 Judio masa нjarãre güirã, recoti ĩ gaye bнsi joeobiticã ĩna.
14 Basa gнdareco iti tнjaroca Dios ya wi sãjacн gнa Jesús rãca. Iti wijн sãjacõri, masare riasosнoquĩ Jesús.
15 Ĩ riasoja tнo нcacõri, ado bajiro yicã judio masa нjarã:
—Riasotibitigorн ñabojagнti, ¿no yija queno masiati ãni? yicã ĩna.
16 Ito bajiro ĩna tнoĩaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yн riasorise yн ye meje ña. Yнre cõarн gaye ña iti.
17 Dios ĩ ãmoro bajiro mнa yi ãmoja, "Dios gaye riasoami ĩ, ĩ gayeti riasoami ĩ", yi masirã yirãji mнa yнre.
18 No ĩ gayeti ĩ bнsija, masa ĩna ĩre rũcнbнore ãmoguĩji. No ĩre cõarн gaye ĩ bнsija, ĩre cõarнjнare masa ĩna rũcнbнore ãmoguĩji ĩ. Ĩ bнsirise riti ñaroja. Ñejнa rнore oca manoja ĩre, yiquĩ Jesús masare.
19 "Moisés ñayorн ĩ rotire gaye mнare cũñi. Ito bajibojarocati mнa sĩgũjнa iti rotire gaye cнdi jeobea mнa. ¿No yija yнre sĩa ãmoati mнa?" yiquĩ Jesús masare.
20 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdicã masa ĩre:
—Rũmú sãñagũ ña mн. Ñimнjнa mнre sĩa ãmogũ maquĩji, yicã ĩna Jesure.
21 Ĩna ito yijare:
—Tujacãra rнmн ñaroca sĩgũ cõgũre yн yisioja ticõri, itire ti нcabн mнa.
22 Moisés ñayorн rĩacare wiro tare gaye mнare rotiñi ĩ. Ĩna snori meje iti rotire ñasнoyija. Ĩ riojнa gãna cнni ito bajiroti yiyijarã ĩna. Iti rotire mнare ñajare, tujacãra rнmн ñabojarocati rĩacare wiro ta mнa.
23 Moisés ñayorн ĩ rotirise cнdirona tujacãra rнmн ñabojarocati rĩacare wiro ta mнa. Ito bajiri tujacãra rнmн ñabojarocati sĩgũ cõgũre yн yisioja, ¿no yija yнre junisiniati mнa?
24 Rocati queno tнoĩa jeobitibojarãti, "Ĩre seti ña", yibesa mнa. "Ĩre seti ña", mнa yi ãmoja, cajero queno tнoĩa jeocõri, "Ĩre seti ña", yija quena, yiquĩ Jesús masare.

Dios ĩ cõarн ña yн, Jesús ĩ yire gaye

25 Ito ĩ yija tнocõri, Jerusalén gãna ĩnamasiti gãmeri seniĩasнocã:
—¿Ãni meje ñati sĩarona ĩna ãmagũ?
26 Ado mani jeyaro tiro riojo bнsi ñami ĩ. Ito bajibojarocati sĩgũ ĩre rẽogũ mami. Ado gãna нjarã mesa, "Cristo Dios ĩ cõarн ñaguĩji ãni", ¿yi tнoĩarãjida ĩna?
27 "Iti cнto gagн wadiñi ĩ", yi masia mani. Cristoreama, ĩ ejaja, "Ito gagн wadiñi ĩ", yi masimena yirãji mani.
28 Ĩna ito yija tнocõri, Dios ya wijн riaso ñabojarн, oca sẽoro ado bajiro bнsiquĩ Jesús:
—¿Yнre ti masiati mнa? "Ito gagн wadirн ñami ĩ", ¿yнre yi masiati mнa? Yнmasi meje wadicн. Dios yнre ĩ cõajare wadicн yн. Riojo gotigн ñami yнre cõarн. Ĩre ti masirã meje ña mнa maji.
29 Yнama, ĩre masia. Ĩ cõarн ña yн. Ito yicõri, ĩ tн wadirн ña yн, yiquĩ Jesús ĩnare.
30 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre bнto ñia ãmocã judio masa нjarã. Ito bajibojarocati sĩgũ ĩre ñiagũ maniquĩ. Dios ĩ ñiarotirajн ejabiticн maji. Ito bajiri ñia masibiticã ĩna maji.

31 Gãjerãma jãjarã ĩre tʉorʉ̃nʉcã ĩna. Ito bajiri ado bajiro yicã ĩna:
—Cristo Dios ĩ cõarʉ ñaguĩji ãni. Ĩ rẽtoro tiyamani yigʉ maquĩji, yicã ĩna ĩre tʉorʉ̃nʉrã.

Fariseo gaye tʉoĩarã Jesure ĩna ñia ãmore gaye

32 Jesús gaye masa ĩna bʉsija, tʉoñi fariseo gaye tʉoĩarã. Ito bajiri porecia masare, Jesure ñia rotiñi fariseo gaye tʉoĩarã, ito yicõri paia ʉjarã cʉni.
33 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yʉre cõarʉ tʉ tʉdi wacʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri yoari mejeti masa tʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ maji.
34 Yʉre ãmabojarãti tʉdi yʉre bʉjamena yirãji mʉa. Yʉ ñarojʉ wa masimena yirãji mʉa, yiquĩ Jesús masare.
35 Jesús ito ĩ yija tʉocõri, judio masa ĩnamasiti gãmeri seniĩacã ĩna:
—¿Nojʉ wacʉ yiguĩjida ãni, ĩre mani ti bʉjabetojʉ? Mani masa sõjʉ wacõri griego masa rãca wʉsarã tʉ, wacʉ yiguĩji gajea. Ito yicõri, ĩnare riasogʉ wacʉ yiguĩji gajea.
36 "Yʉre ãmabojarãti yʉre bʉjamena yirãji mʉa. Ito yicõri yʉ ñarojʉ wa masimena yirãji mʉa", ito bajiro ĩ yija, ¿no yireoni ñati iti? yi gãmeri bʉsicã ĩna.

No yʉre senirãti catitĩñare bʉjarã yirãji, yi Jesús ĩ riasore gaye

37 Basa ñasʉsari rʉmʉ, iti rʉmʉ ñacʉ ñasari rʉmʉ. Iti rʉmʉ wʉmʉ rʉ̃gʉ̃cõri, oca sẽoro bʉsiquĩ Jesús:
—Sĩgʉ̃ ĩ idi ãmoja, ide senigʉ̃ yiguĩji. Iti bajiroti, no catitĩñare gaye ĩ bʉja ãmoja, yʉ tʉ wadicõri seni ejagʉ yiguĩji.
38 Ado bajiro gotia Dios oca. Tʉote mʉa: "Sĩgʉ̃ yʉre ĩ tʉorʉ̃nʉja, ĩ ya ʉsijʉ ide catitĩñare gaye ide goje robo bajiro ĩ ya ʉsijʉ ũmabato ñaro yiroja", yi gotia Dios oca, yi gotiquĩ Jesús masare.
39 Iti gaye Jesús ĩ bʉsija, "Yʉre tʉorʉ̃nʉrãre ĩna ya ʉsijʉ, Espíritu Santo quedi sãjagʉ̃ yiguĩji ĩnare", yigʉ yiquĩ Jesús, ito bajiro ĩ bʉsija. Jesús ũmacʉ̃jʉ rʉ̃cʉbʉorajʉ ĩ tʉdi ejabeja, Espíritu Santore adi sitajʉ cõabisĩ Dios maji.

Ricati riti masa ĩna tʉoĩare gaye

40 Jesús ĩ bʉsija tʉocõri, ado bajiro yicã coriarã:
—Riti Diore goti ĩsiri masʉ wadirʉ ñami ãni, yicã coriarã.
41 Gãjerãma ado bajiro yicã ĩna:
—Cristo Dios ĩ cõarʉ ñami ãni, yicã ĩna.
Gãjerãma ado bajiro yicã:
—¿Galilea gagʉ Cristo no bajiro ñaguĩjida?
42 Dios oca iti gotija, "David ʉjʉ ñayorʉ, janerãbatia janami, ñagʉ̃ yiguĩji Cristo. Ito yicõri David ñayorʉ robo bajiro Belén gagʉti ñagʉ̃ yiguĩji ĩ cʉni", yi gotia Dios oca, yicã ĩna.
43 Ito bajiro Jesús gaye ĩna bʉsija tʉocõri, ricati riti tʉoĩacã masa.
44 Coriarã ĩre ñia ãmobojacã. Ito bajibojarocati sĩgʉ̃ ĩre ñiagʉ̃ maniquĩ.

Ʉjarã Jesure ĩna tʉorʉ̃nʉbitire gaye

45 Jesure ñia masibiticõri, fariseo gaye tʉoĩarã ito yicõri paia ʉjarã tʉ cʉni tʉdi wacã porecia. Ñe manati ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijarã ĩna:
—¿No yija ĩre ãmi wadibiti mʉa? yiyijarã ĩna.
46 Ado bajiro cʉdiyijarã porecia:
—Sĩgʉ̃jʉa ĩ robo bajiro bʉsirã masa manicã, yiyijarã ĩna.
47 Ito yijare, fariseo gaye tʉoĩarã ado bajiro yiyijarã:
—¿Ĩ rʉorisere ĩre tʉori mʉa?
48 Mʉa ʉjarã ña gʉa. Gʉama sĩgʉ̃ ĩre tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ma.
49 Ado gãna masa Moisés ñayorʉ ĩ rotire gaye masibiticõri Jesure tʉorʉ̃nʉrãji ĩnaõna. Ito bajiro ĩna bajijare ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios, yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.

50 Nicodemo ñamijн Jesure tigн ejarн, fariseo gaye tнoĩagũ ñayijн ĩ cнni. Ĩ baba mesare
ado bajiro yiyijн ĩ:
51 —Ado bajiro bajia mani rotirise: Cajero seti cнtigнre mani seniĩa tнobeja, "Ĩre seti
ña", yi masibea mani, yi gotia mani rotirise, yiyijн Nicodemo ĩ baba mesare.
52 Ito ĩ yijare:
—¿Galilea sita gagн ñati mн cнni? Dios oca tutire riasotiĩate mн. Itire mн riasotija bero,
"Diore goti ĩsiri masн Galilea wadirн macн yiguĩji", yire gaye masigũ yigнja mн cнni,
yiyijarã ĩna, Nicodemore tudirã.
53 Ito yija bero batacõri ĩna ya wirijн wasosayijarã ĩna.

8

Romio gajeo manнjн rãca ajegore gaye

1 Cнtojн gнa tujaroca Jesuama Olivos wame cнtiri burojн maja waquĩ.
2 Gaje rнmн busuri, Dios ya wijн gнa ñaroca tнdi ejaquĩ Jesús mнcana. Ĩ ejaja ticõri, jãjarã
masa ĩ tн minijuacã. Ĩna minijuaja ticõri, eja rũjũquĩ ĩ ĩnare riasorocн.
3 Ito bajiro ĩ yiroca fariseo gaye tнoĩarã, bнcнrã rotirise riasori masa cнni ejacã. Sĩgõ
romio gajeo manнjн rãca ajegorore ĩna bнjarore ãmi ejacã ĩna. Isore ãmi ejacõri, gнa riojo
isore rojocã ĩna.
4 Ito yicõri, ado bajiro Jesure yicã ĩna:
—Riasogн, adio romiore gajeo manнjн rãca iso ajeroca ti bнjabн gнa.
5 Moisés ñayorн ĩ rotire, ado bajiro rotia: Ito bajiro yigore gũtana rea sĩaña, ya iti.
¿Mнáma no bajiro tнoĩati? yicã ĩna Jesure.
6 "No bajiro manire ĩ cнdija tнona" yirona ito bajiro seniĩari seyocã ĩna. "Manire ĩ cнdi
masibeja, ĩre seti ña", yi masirã yirãji mani, yi tнoĩari seyocã ĩna. Ĩna ito yija masicõri,
jacajн ñini rũjũcõri, ĩ ya ãmo wãsoana ucasнoquĩ Jesús.
7 Ĩre ĩna seniĩa нyamнcнtija tнocõri, wнmн rũgũquĩ Jesús ĩja. Ito yicõri ado bajiro ĩnare
yiquĩ:
—Mнa sĩgũ ñeñaro yiĩamena ñajama, isore cajero gũtana reaja quena, yiquĩ Jesús ĩnare.
8 Ito bajiro yi tĩogũ ñini rũjũquĩ Jesús mнcana. Ito yicõri, mнcana jacajн ucaquĩ ĩ.
9 Ito ĩ yija tнocõri, "Mani sĩgũ rнyabeto ñeñaro yirã riti ña mani", yi tнoĩa masicã ĩna.
Ito bajiri bнcнrã budi wasнocã ĩna. Ito yicõri, ĩna ñarocõti budi jedicoacã ĩna ĩja. Ĩna budi
jedija bero, romio riti ito tujacõ Jesús tн.
10 Ito yija Jesús wнmн rũgũquĩ mнcana. Romio sĩgõreti ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús
isore:
—Nomi, ¿nojн ñati, "Isore seti ña", mнre yirã? ¿Sĩgũjнa, "Mнre seti ña", yigн mati? yiquĩ
ĩ isore.
11 Ito ĩ yija bero cнdicõ iso:
—Yн Ʊjн, sĩgũ mami, "Mнre seti ña", yнre yigн, yicõ iso Jesure.
Iso ito yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yн cнni, "Mнre seti ña", yibea. Wasa, mнcana tнdi ñeñaro yibeja ĩja, yiquĩ Jesús isore.

Yнti ña adi macãrнcũrore busurise rнcogн, Jesús ĩ yire gaye

12 Mнcana masare gotigн, ado bajiro bнsiquĩ Jesús:
—Yн ña busurise rнcogн, ito yicõri, adi macãrнcũrore busugн. Busurise rнcogн ñari adi
macãrнcũro gãna ĩna tнo masiroca ya yн. No yнre sнyagнti rãitĩarojн wa ucubicн yiguĩji.
Ĩre sĩatitĩñagũ yigнja yн, ĩ queno tнo masitoni. Ito bajiri yнre boca ãmicõri catitĩñagũ yiguĩji
ĩ, yiquĩ Jesús.
13 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicã fariseo gaye tнoĩarã:
—"Riti gotia yн", ya mн, masa mнre ĩna rũcнbнotoni. Ito bajiro mн yibojaja, ñe waja ma
iti. Rнogн ya mн, yicã ĩna Jesure.

14 Ĩna ito yijare ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Yнmasiti yн gotirise ñabojarocati, riti ña yн gotirise. Iti ña oca riojo ñasarise. Yн masia yн wadigoadojн. Ito yicõri yн warotojн masia yн. Mнama yн wadigoadojн masibea. Ito yicõri, yн warotojн cнni masibea mнa.
15 "Mнre seti ña", yнre mнa yija, adi macãrнcũro gãna ĩna tнoĩado robo bajiro ya mнa. Yнama, "Mнare seti ña", yibea yн.
16 "Mнare seti ña", yн yija, riojo mнare gotibogнja yн. Masare ĩna ñeñaro yirise yн waja senija, yн sĩgũ meje senia yн. Yн Jacн yнre seni rotigн, yн rãcati senigũ yiguĩji ĩ.
17 Mнa bнcнrã rotirise ado bajiro ucare ña: "Ĩre seti ña", jũarã ĩna yija, ĩnare tнorũnнja quena, ya mнa bнcнrã rotirise.
18 "Riti gotia yн", ya yн yнmasi cнni. Yн Jacн yнre cõarн cнni, "Riti gotiami ãni", yi goti ejabнami ĩ yнre yiari, yiquĩ Jesús ĩnare.
19 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã ĩna:
—¿Nojн ñati mн Jacн? yicã ĩna Jesure.
Ito yijare cнdiquĩ Jesús:
—Yнre ti masibea mнa. Ito yicõri yн Jacнre cнni ti masibea mнa. Yнre mнa ti masija, yн Jacнre cнni ti masiboana mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
20 Dios ya wijн ñacõri ito bajiro masare riasoquĩ Jesús. Masa ĩna niyeru sãra jedori tнjн rũgõcõri ito bajiro masare riasoquĩ Jesús. Ĩre ĩna ñiarotijн ejabiticн maji, ito bajiri sĩgũjнa ĩre ñiagũ maniquĩ.

Yн warotojн wa masimenaji mнa, Jesús ĩ yire gaye

21 Mнcana masare gotigн, ado bajiro bнsiquĩ Jesús:
—Wacн ya yн. Yнre ãmabojarã yirãji mнa. Mнa ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mнama. Ito bajiri yн warojн wa masimena yirãji mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
22 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicã judio masa:
—¿Ĩmasiti sĩa godagн yati ãni? Ito bajiri, "Yн warotojн wamena yirãji mнa", yami ĩ, yi gãmeri seniĩari seyocã ĩna.
23 Ĩna ito yija tнocõri:
—Mнa ado jaca gãna ña. Yнama ũmacũjн gagн ña. Adi sita gãna ña mнa. Yнama adi sita gagн meje ña.
24 Ito bajiri, "Mнa ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mнa", yibн yн mнare. "Ĩti ña yн", yн yiro bajiro yнre mнa tнorũnнbeja, mнa ñeñaro yirise jidicãmenati godarã yirãji mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
25 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã ĩna:
—Ito yijama, ¿ñimнjнa ñasati mн? yicã ĩna Jesure.
Ĩna ito yija:
—"Ĩti ña yн", yiari mнare goticãbojabн yн.
26 Jaje mнare gotiroti ñaboja yнre. Ito yicõri, "Mнare seti ña", yн yi ãmoja, jaje gotiroti ñaboja yнre. Yнre cõarн ĩti ñami riojo gotigн. Adi sita gãna masare yн gotirise, ĩre tнocõri gotia yн, yiquĩ Jesús ĩnare.
27 Ito bajiro ĩnare ĩ bнsibojarocati, "Mani Jacн Dios gaye bнsiami ĩ", yi masibiticã ĩna.
28 Ito bajiri ado bajiro ĩnare gotiquĩ ĩ:
—Yн ña Masa Rĩjorн. Yucнtẽona yнre mнa mнoja, "Dios Macн ña yн", yн yiado bajiroti yнre ti masirã yirãji mнa. "Ĩmasirio tнoĩacõri meje bнsiñi. Ĩ Jacн ĩ riasoado bajiro riti bнsiñi", yi masirã yirãji mнa yнre.
29 Yнre cõarн yн rãcati ñami. Yн Jacн ĩ wanнrise gaye riti ya yн. Ito bajiri yнre wagobitisotiami ĩ, yiquĩ Jesús masare.
30 Ito bajiro Jesús ĩ yija tнocõri, jãjarã masa ĩre tнorũnнcã.

Dios rĩa meje ñama ñeñaro yirã, yire gaye

31 Ito bajiri, ado bajiro gotiquĩ Jesús, judio masare ĩre tнorũnнrãre:
—Yн bнsirise mнa jidicãbeja, riti yн rãca riasotirã ñarã yirãji mнa.
32 Ito bajiro yicõri, oca riojo ñasarise masirã yirãji mнa. Oca riojo ñasarise tнocõri, mнa ñeñaro yirisere jidicãrã yirãji mнa. Ito bajiri rũmúre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mнa ĩja, yiquĩ Jesús.
33 Ito ĩ yija tнocõri:
—Abraham ñayorн janerãbatia ña gнa. Rũmúre moa ĩsiri masa ñabiti wadicн gнa. ¿No yija, "Rũmúre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mнa", yati mн gнare? yicã ĩna Jesure.
34 Ĩna ito yija tнocõri:
—Riti mнare gotia yн. No ñeñaro yirã rũmúa нjнre moa ĩsiri masa ñama ĩnaõna.
35 Sĩgũ macнacã ĩ jacнsabatia rãca ñaguĩji. Sĩgũ ĩre moa ĩsiri masнama, ĩ rĩa rãca ñagũ meje ñaguĩji. Sĩgũ macн ĩ jacн robo bajiro roti masigũ yiguĩji.
36 Dios Macн ñari roti masigũ ña yн. Ito bajiri rũmúa нjнre moa ĩsiri masa ñabitiroca mнare yн yija, riti ĩre moa ĩsiri masa meje ñarã yirãji mнa.
37 "Abraham ñayorн janerãbatia ña mнa", yi masia yн mнare. Ĩ janerãbatia ñabojarãti yн bнsirise tнorũnнbiticõri, yнre sĩa ãmoa mнa.
38 Cнna yнre ĩ ĩogore mнare bнsia yн. Mнa jacн ĩ rotiado bajiro riti ya mнama, yiquĩ Jesús ĩnare.
39 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdicã ĩna:
—Gнa ñicнsabatia ñicн ñayoñi Abraham, yicã ĩna, Jesure.
Ĩna ito yija:
—Riti Abraham janerãbatia mнa ñajama, ĩ yiado bajiro yiboana mнa.
40 Oca riojo ñasarise, Dios yнre ĩ riasoado bajiroti mнare yн riasobojarocati, yнre sĩa ãmoa mнa. Abraham ñayorнama ito bajiro yibitiyoñi.
41 Yнre mнa sĩa ãmoja, mнa jacн ĩ rotiado bajiroti ya mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.
Ito ĩ yija tнocõri:
—Jacн manoti gнa jacosaromia bнjana meje ña gнa. Sĩgũ ñami gнa jacн. Ĩ ñami Dios, yicã ĩna Jesure.
42 Ĩna ito yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Dios tн wadicõri ado ña yн. Riti mнa jacн Dios ĩ ñaja, yнre maiboana mнa. Yнmasi meje wadicн yн. Dios yнre ĩ cõajare wadicн yн.
43 ¿No yija yн bнsirise tнo masibeati mнa? Yн bнsirise tнo ãmobea mнa. Ito bajiri itire tнo masibea mнa.
44 Mнa jacн rũmúa нjн ñami ĩ. Ito yicõri ĩ rĩa ña mнa. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiroti yi ãmoa mнa. Cajerojнti masare sĩari masн ñañi rũmú. Oca riojo gotire wanнgũ meje ñami ĩ. Ito yicõri, cojirea riojo gotigн meje ñami ĩ. Rнore oca ĩ gotija socagн ñari, ito bajiroti rнo gotiguĩji ĩ. Ĩ ñami rнore jaigн, ito yicõri rнore jacн.
45 Mнa jacн ĩ ñajare, oca riojo ñasarise yн mнare gotibojaja, yнre tнorũnнbea mнa.
46 "Ado bajiro ñeñaro yicн mн", yнre yigн sĩgũ mami mнa rãca. Oca riojo ñasarise mнare yн gotibojaja, ¿no yija yнre tнorũnнbeati mнa?
47 Dios ñarã mнa ñaja, recoti Dios ocare tнorũnнrã yirãji mнa. Dios ñarã meje ñari, yнre tнo ãmobea mнa, yiquĩ Jesús ĩnare.

Abraham ñayorн riojнajнti Cristo ĩ ñacãre gaye

48 Ito yija ado bajiro cнdicã judio masa:
—"Samaria sita gagн, rũmú sãñagũ ña mн", mнre gнa yija, riti ya gнa, yicã judio masa Jesure.
49 Ĩna ito yija tнocõri:
—Ñejнa rũmú sãñagũ meje ña yн. Yн Jacн Diore rũcнbнoa yн. Mнama yнre rũcнbнobea.

50 Masa ĩna yнre rũcнbнotoni wadirн meje ña yн. Sĩgũ ñami masa ĩna yнre rũcнbнore
ãmogũ. Ĩ ñami yнre rũcнbнomenare ti masigũ, ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja senigũ.
51 Riti mнare gotia yн. No yн bнsirise tнorũnнgũ godabicн yiguĩji. Dios rãca catitĩñagũ
yiguĩji, yiquĩ Jesús.
52 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicã judio masa:
—Iti mнre gнa tнoja, "Riti rũmн sãñagũ ñami", yi masia gнa, mнre ĩja. Abraham ñayorн,
Diore goti ĩsiri masa ñayoana cнni goda jediñi ĩna. "Yнre tнorũnнrã godamenaji", yiboja
mн.
53 ¿Gнa ñicнsabatia ñicн, Abraham ñayorн rẽtoro ñasagн ñati mн? Ĩ cнni, Diore goti ĩsiri
masa cнni goda jedicoañi ĩna. ¿Ñimн ña yн yati mнáma? yicã ĩna Jesure.
54 Ĩna ito yija tнocõri:
—Yнmasiti, "Masa ĩna rũcнbнogн ña yн", yн yibojaja, ñe waja ma iti. Yн Jacн ñami yнre
rũcнbнogн, "Ĩti ñami gнa yagн Dios", mнa yibojagн.
55 Ĩre queno masibea mнa. Yнama ĩre queno masia. "Ĩre masibea yн", yн yibojaja, mнa
robo bajiroti socagн ñaborнja yн cнni. Yнama, queno masisacõa ĩre. Ĩ yiro bajiroti cнdia
yн.
56 Mнa ñicнsabatia ñicн Abraham ñayorн, "Co rнmн ejagн yiguĩji Cristo", yirocн wanн
yuñi. Adi sitajн yн ejaja ticõri, wanнsacõquĩ ĩ, yiquĩ Jesús judio masare.
57 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicã ĩna Jesure:
—Bнcнgн meje ña mн maji. Cincuenta rodori tнjabea mн maji. Ito bajibojarocati, ¿no
yija, "Abraham ñayorнre ticн yн", yati mн? yicã ĩna.
58 Ĩna ito yijare:
—Riti mнare gotia yн. Abraham ñayorн ĩ ñaroto riojнajн, ñacãcн yн, yiquĩ Jesús ĩnare.
59 Ito ĩ yija tнocõri, gũta ãmicã ĩre rearona. Ĩna ito yijare, "Ito bajia", yi masia manoti ĩna
watoti budicoaquĩ Jesús, Dios ya wire budigo wacн.

9

Cajea macн rujearнre Jesús ĩ yisiore gaye

1 Ito yija bero bнsa Jesús rãca gнa rũgõ ucuroca sĩgũ cajea macн rujearнre ti bнjaquĩ
Jesús.
2 Gнa Jesús rãca riasotirã ado bajiro seniĩacн Jesure:
—Gнare riasogн, ¿no yija cajea macн rujeayijari ãni? ¿Ĩ jacнsabatia ĩna ñeñaro yire waja
ito bajiro rujeayijari ĩ? ¿Ĩmasi ñeñaro yire wajati bajiyijarite? yicн gнa Jesure.
3 Ito bajiro gнa yijare:
—Ĩmasi ñeñaro yire waja meje, ito yicõri ĩ jacнsabatia ĩna ñeñaro yire waja meje ito bajiro
rujeañi ãni. Dios ĩ masirise masa ĩna titoni, ito bajiro rujeañi ãni.
4 Ʊmнa ña maji. Ito bajiri yнre cõarн ĩ rotiado bajiroti moagũ ya yн. Yoari mejeti rãioro
yiroja. Noajнa moa masimena yirãji itocõ.
5 Busurise rнcogн ña yн. Ito bajiri adi macãrнcũro yн ñaroca, masa ĩna tнo masiroca ya
yн maji, yiquĩ Jesús.
6 Ito bajiro yi tĩocõri, jacajн go eocũquĩ ĩ. Sitare jabeto ide yiquĩ ĩ itina. Ito yicõri, cajea
macнre itina tuquĩ ĩ, ĩ ya cajeare.
7 Ito bajiro yi tĩocõri, ado bajiro rotiquĩ cajea macнre:
—Siloé wame cнtirita masa ĩna guaritajн wasa. Itojн ejacõri, mн ya cajeare gõna coeba,
yiquĩ Jesús cajea macнre. "Cõarн", yireoni ña Siloé wame.
Jesús ĩ gotija tнocõri, ĩ gotiro bajiroti coegн waquĩ cajea macн. Ĩ coe tĩoja bero tнdi ejagн
ticoaquĩ ĩ ĩja.
8 Ĩ ñarã, ĩre tigoana cнni ado bajiro yicã ĩna:
—"Yнre ti maicõri, yнre jabeto ĩsiña", ¿yi rujicacн meje ñati ãni? yicã ĩna.

9 —Ĩti ñami, yicã coriarã.
—Ĩ meje ñami. Ĩ robo bajigʉti ñami ñarea, yicã gãjerã.
Ĩna ito yija tʉocõri, ĩmasiti ado bajiro yiquĩ:
—Ĩti ña yʉ, yiquĩ ĩ.
10 Ito ĩ yijare, ado bajiro ĩre seniĩacã masa:
—¿No bajiro yicõri, cajea tiati mʉ? yicã ĩna ĩre.
11 Ĩna ito yijare:
—Sĩgʉ̃ Jesús wame cʉtigʉ ĩ ya go idena sita ide yicõri, yʉre cajea tumi ĩ. Iti tucõri, ado bajiro rotimi yʉre: "Siloé wame cʉtirita wacõri, coeba", yimi yʉre. Itira ejacõri yʉ ya cajea gõna coebʉ yʉ. Ito bajiro yʉ yirocati ruyucoajʉ yʉre, yiquĩ ĩ.
12 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre seniĩacã masa:
—¿Nojʉ ñaguĩjida mʉre ito bajiro yirʉ? yicã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri:
—Ba, masibea yʉ, yiquĩ cajea macʉ ñagorʉ.

Cajea macʉre ĩna seniĩa josare gaye

13 Ito ĩ yija tʉocõri, fariseo gaye tʉoĩarã tʉre cajea macʉ ñabojarʉre ãmi wacã ĩna.
14 Ĩ ya go idena cajea macʉre Jesús ĩ yisiora rʉmʉ, tujacãra rʉmʉ ñacʉ.
15 Cajea macʉ ñabojarʉre ĩna ãmi ejaja ticõri, ado bajiro ĩre seniĩayijarã fariseo gaye tʉoĩarã:
—¿No yicõri cajea tiati mʉ mʉcana? yiyijarã fariseo gaye tʉoĩarã.
Ito bajiro ĩna seniĩaja tʉocõri:
—Go idena sitare ide yicõri, yʉ ya cajeare tuquĩ ĩ. Iti yʉ coeja bero tia yʉ ĩja, yiyijʉ ĩ.
16 Ito ĩ yija:
—Mʉre ito bajiro yirʉ, Dios yagʉ meje ñañi. Tujacãra rʉmʉre rʉ̃cʉbʉobisĩ ĩ, yiyijarã ĩna.
Gãjerãma ado bajiro yiyijarã:
—Ñeñaro yigʉ ĩ ñaja, tiyamani yibitiborʉ ĩ, yiyijarã gãjerã.
Ito bajiri ricati riti tʉoĩayijarã ĩna fariseo gaye tʉoĩarã.
17 Ito yijare mʉcana tʉdi seniĩayijarã ĩna, cajea macʉ ñagorʉre:
—¿Mʉáma no bajiro tʉoĩati, mʉ cajea tiroca yirʉre? yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri:
—Diore goti ĩsiri masʉ ñaguĩji, ya yʉama, yiyijʉ ĩ.
18 "Cajea macʉ rujearʉ mʉcana tʉdi cajea tirʉ ñami", yi ãmobisijarã ĩna judio masa ʉjarã. Ito bajiri cajea macʉ jacʉsabatiare ji ñucayijarã ĩna.
19 Ĩna ejaja ticõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijarã ĩna:
—¿Mʉ macʉti ñati ãni, cajea macʉ rujearʉ? ¿No yija cajea macʉ ñabojarʉti adocãta tiati? yiyijarã ĩna, ĩ jacʉsabatiare.
20 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Gʉa macʉ, cajea macʉ rujearʉti ñami ãni.
21 Ito bajiro ĩ tija, ito yicõri ĩre cajea tiroca yirʉre masibea gʉa. Ĩre seniĩaite mʉa. Bʉcʉgʉ ñami ĩja, ĩmasiti gotigʉõcʉ̃ ñami, yiyijarã ĩ jacʉsabatia.
22 Judio masa ʉjarãre güirã, ito bajiro yiyijarã ĩ jacʉsabatia. "Jesús ñami Cristo, Dios ĩ cõarʉ", yirãre rẽorã ya mani mʉcana minijuara wijʉ ĩna sãjame yirona, yi tʉoĩa yucãyijarã judio masa.
23 Ito bajiri ĩnare güirã, "Bʉcʉgʉ ñami, mʉamasiti ĩre seniĩaña", yiyijarã cajea macʉ ñabojarʉ jacʉsabatia.
24 Ĩna ito yija tʉocõri, cajea macʉ ñabojarʉre ji ñucayijarã judio masa ʉjarã mʉcana:
—Dios ĩ tiro riojo, riojo gʉare gotiya. "Mʉre yisiorʉ, ñeñaro yi jaigʉ ñañi", yi masia gʉa, yiyijarã ĩna.

25 Ĩna ito yija tɯocõri:
—“Ñeñaro yigɯ, ñeñaro yigɯ meje ñaguĩji”, yi masibea yɯ. Adi riti masia yɯ, cajea macɯ
ñacɯ yɯ maji. Adocãtama yɯ cajea tia ĩja, yiyijɯ ĩ.
26 Ito ĩ yija tɯobojarãti mɯcana tɯdi seniĩayijarã ĩna:
—¿No bajiro mɯre yicati ĩ, mɯ titoni? yiyijarã ĩna ĩre.
27 Ĩna ito yijare:
—Mɯare goticãbojabɯ yɯ. Yɯre tɯorũnɯbea mɯa. ¿No yija mɯcana tɯdi gotire ãmoati
mɯa? ¿Mɯa cɯni ĩre oca tɯo sɯya ãmoati? yiyijɯ ĩ judio masa ɯjarãre.
28 Ito bajiro ĩ yija tɯocõri, ĩre bɯsi tudiyijarã ĩna:
—Ĩre oca sɯyagɯ ya mɯ. Moisés ñayorɯ ocare sɯya gɯama.
29 “Moisés ñayorɯre bɯsiñi Dios”, yi tɯoĩa gɯa. Mɯre yisiorɯreama masibea gɯa. “Ito
gagɯ ñaguĩji ĩ”, yi masibea gɯa ĩreama, yiyijarã ĩna.
30 Ĩna ito yija tɯocõri, cɯdiyijɯ ĩ:
—Yɯ ya cajea ĩ yisiore ñabojarocati, “Ito wadirɯ ñaguĩji ĩ”, yi masibea mɯa. Mɯa ĩre ti
masibeja bɯjatobea yɯ. ¿No yija ĩre ti masibeati mɯa? Mɯa ĩre ti masibeja queno tɯo
masire ma yɯre.
31 “Ñeñaro yirãre tɯobiquĩji Dios. Ĩre rũcɯbɯocõri, ĩ ãmoro bajiro yirãre riti tɯogɯ yiguĩji
Dios”, yi tɯoĩa mani.
32 “Cajea macɯ rujearɯre ĩ tiroca yiñi sĩgũ”, yire gaye tɯoya manicɯ.
33 Ãni yɯre yisiorɯ, Dios tɯ wadirɯ meje ĩ ñaja, yɯre no yibitiborɯ, yiyijɯ ĩ.
34 Ito ĩ yijare:
—Ñeñaro yi jaigɯ rujearɯ ña mɯ. “Ĩnare riasocɯja yɯ”, ¿yi tɯoĩati mɯ, gɯare? yiyijarã ĩna
cajea macɯ ñabojarɯre.
Ito yicõri, ĩre bucõayijarã ĩna, ĩna minijuari wijɯ ñagũre.

“Dios oca tɯorũnɯmena cajea mana robo bajirã ñama”, yire gaye

35 Cajea macɯ ñabojarɯre ĩna bucõare gaye tɯo bɯjacɯ gɯa Jesús rãca. Ito bajiri ĩre ti
bɯjacõri, ado bajiro ĩre yiquĩ Jesús:
—¿Dios Macɯre tɯorũnɯati mɯ? yiquĩ Jesús ĩre.
36 Ito ĩ yija:
—Yɯ Ʊjɯ, yɯre gotiya. “Ĩ ñami”, yiya yɯre, ĩre tɯorũnɯrocɯ ya, yiquĩ ĩ Jesure.
37 Ito ĩ yija, ado bajiro ĩre cɯdiquĩ Jesús:
—Ĩre ticãcɯ mɯ. Adocãta mɯ rãca bɯsigɯ, ĩti ña yɯ, yiquĩ Jesús ĩre.
38 Ito ĩ yija tɯocõri, Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũquĩ ĩ, ĩre rũcɯbɯogɯ. Ito bajiro
yicõri:
—Mɯre tɯorũnɯa yɯ Ʊjɯ yɯ, yiquĩ ĩ.
39 Ito yija bero, ado bajiro yiquĩ Jesús masare:
—“Ãna ñama yɯre cɯdirã. Ãna ñama yɯre cɯdimena”, yi bɯsirocɯ wadirɯ ña yɯ. Cajea
mana robo bajirã ñama Dios oca tɯo masimena. Ito bajiri ĩnare ĩna tɯo masiroca yigɯ
yigɯja yɯ. “Queno masirã ña gɯa”, yibojarãreama, ĩna tɯo masibitiroca yigɯ yigɯja yɯ. Ito
bajiri tɯo masibiticõri, cajea manare bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús ĩnare.
40 Ito ĩ yija tɯocõri, ito ñarã coriarã fariseo gaye tɯoĩarã seniĩacã ĩna Jesure:
—“Tɯo masibiticõri, cajea manare bajiro bajirã ña mɯa”, ¿yati mɯ gɯare? yicã ĩna Jesure.
41 Ĩna ito yija:
—Tɯo masimena mɯa ñaja, seti cɯtirã meje ñaboana mɯa. “Queno masirã ña gɯa”, mɯa
yire waja, seti cɯtirã ña mɯa, yiquĩ Jesús ĩnare.

10

Ovejare coderi masa oca

1 Mʉcana masare riasosʉogʉ ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Riti mʉare gotia yʉ. No oveja ĩna ñari sãnimʉ ĩna ya soje sãjabicʉ, gaje dʉja jore sãjagũ
rʉocõri rinigũ ñami ĩocũ.
2 Ĩna ya soje sãjagũama, ĩnare tirũnʉcõri codegʉ ñami.
3 Ovejare tirũnʉri masʉ ĩ sãjatoni ĩre soje jana ĩsigũ yiguĩji soje coderi masʉ. Ĩ sãjaroca ĩ ya
ocare tʉo masirã yirãji ĩ ya oveja. Ĩ ya ovejajʉare ti masicõri, wamena ĩnare ji bucõagũ
yiguĩji ĩ.
4 Ĩnare bucõa jeocõri, ĩna riojʉa ĩnare tũa ũmatãgũ yiguĩji ĩ. Ĩ ya ocare tʉo masicõri, ĩre sʉyarã
yirãji ĩna.
5 Ĩ oca ĩna tʉo godo weobejama ĩre sʉyamena yirãji ĩna. Ĩ ya ocare tʉo masibiticõri, ĩre
rudirã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús masare.
6 Riasore oca ĩnare goti masioquĩ Jesús. Ito bajibojarocati itire tʉo masibiticã ĩna.

Bʉto masare codegʉ ñami Jesús, yire gaye

7 Ito yija mʉcana tʉdi gotiquĩ Jesús ĩnare:
—Riti mʉare gotia yʉ. Yʉ ña soje, oveja ĩna sãjari soje bajigʉ.
8 Yʉ riojʉa wadiana ñarocõti, rʉori masa ito yicõri riniri masa cʉni ñañi ĩna. Ito bajiri
yʉ ya oveja mesare tʉorũnʉbisijarã.
9 Yʉ ña soje bajigʉ. No yʉna sʉoriti sãjagũ, ĩre masogũ yigʉja yʉ. Ado bajigʉ
yiguĩji ĩocũ: Oveja ĩna ñari sãnimʉjʉ sãjacõri, mʉcana tʉdi, budi, yi ñagũ, ñagũ yiguĩji ĩocũ.
Queno wanʉ quenagũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, quenari wese ĩ baroti bʉjagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiro
bajirã ñarã yirãji yʉre boca ãmirã. Ĩnare tirũnʉgũ yigʉja yʉ.
10 'Riniri masʉ ĩ ejaja, rinicõri sĩagũti ejagʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, ruyuriogʉti ejagʉ yiguĩji
ĩocũ. Yʉama masa ĩna catitĩñaroca yigʉ wadirʉ ña yʉ. Ito yicõri, ñe rʉyabeto queno ĩna
ñaroca yigʉ wadirʉ ña yʉ.
11 Yʉ ña ovejare queno coderi masʉ. Yʉre tʉorũnʉrãma yʉ ya oveja bajiro bajirã ñarã
yirãji. Yʉ ya oveja bajiro bajirãre goda ĩsirocʉ ñacã yʉ.
12 Sĩgũ waja bʉjarocʉ ĩ moaja, queno oveja coderi masʉ meje ñaguĩji ĩocũ. Buyairo ĩ
ejaja ticõri, ovejare wagogʉ yiguĩji ĩ. Ĩ ya oveja meje ĩna ñajare, ĩnare wagogʉ yiguĩji ĩ. Ito
bajiri buyairo ejacõri, ovejare ñiagũ yiguĩji, ito yicõri ĩnare ĩo bategʉ yiguĩji ĩ.
13 Waja bʉjarocʉ riti sĩgũ ĩ moaja, ovejare wagogʉ yiguĩji ĩ, ĩ ñarã meje ĩna ñajare. Ĩnare
maigũ meje ñari ĩnare ĩ wagoja no yimenaji ĩre, yi riasoquĩ Jesús masare.
14-15 'Yʉ ña ovejare queno coderi masʉ. Yʉ Jacʉ yʉre ĩ masiro bajiroti, yʉ cʉni ito bajiroti
ĩre masia. Ito bajiroti yʉ ya ovejare ti masia yʉ. Ĩnajʉa cʉni ito bajiroti yʉre ti masiama
ĩna. Yʉ ya ovejare goda ĩsirocʉ ñacã yʉ.
16 Adi sãnimʉ gãna meje ñama gãjerã yʉ ya oveja. Ĩna ñama gãjerã masa. Ĩnare cʉni ãmigũ
yigʉja yʉ. Ĩna cʉni yʉre cʉdirã ñama ĩna. Co rʉmʉ co sãnimʉti ñarã yirãji ĩna. Ito yicõri, yʉ
sĩgũti ñagũ yigʉja ĩnare coderi masʉ, yiquĩ Jesús masare.
17 'Godagʉ yigʉja yʉ, mʉcana tʉdi catirocʉ. Ito bajiro yʉ yijare yʉ ñarã catitĩñarã yirãji
Dios rãca. Ito bajiri yʉ Jacʉ bʉto yʉre maiami.
18 Masama yʉre sĩamena yirãji. Yʉmasiti yʉ ãmoro bajiroti masare yiari goda ĩsigũ yigʉja
yʉ. Masare yiari yʉ goda ĩsi ãmoja, iti ña yʉ ãmoro bajiro yʉ yiroti. Ito yicõri, mʉcana tʉdi
yʉ cati ãmoja cati masigũ ña yʉ. Ito bajiro yʉ yi masitoni yʉre cũquĩ yʉ Jacʉ, yiquĩ Jesús
masare.
19 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, judio masa ʉjarã ricati riti tʉoĩacã ĩna ĩja.
20 Coriarã jãjarã ado bajiro yicã:
—Rũmʉ́ sãñagũ, mecʉri masʉ ĩ ñabojarocati, ¿no yija masa ĩre tʉorũnʉati? yicã ĩna.
21 Gãjerãma ado bajiro yicã ĩna:
—Rũmʉ́ sãñagũ ĩ ñaja, ito bajiro bʉsibitiborʉ ĩ. Ito yicõri, rũmʉ́ sãñagũ ĩ ñaja, cajea mana
ĩna tiroca yibitiborʉ, yicã ĩna.

Jesure judio masa ĩna ãmobitire gaye

22 Iti rɯmɯri juebɯcɯ ñacɯ. Jerusalénjɯ Dios ya wi cajero ĩna cɯdabiare basa, mɯcana
tɯdi tɯoĩarã basa menicã ĩna.
23 Ide ñurajɯ roca, Salomón wame cɯtiri dɯjajɯare Dios ya wijɯ sãja wacɯ gɯa Jesús rãca.
24 Ito bajiro gɯa baji ñaroca Jesure gãni biacõri, ĩre seniĩacã judio masa:
—¿Nocãta, "Ĩ meje ñami ĩ. Ĩti ñami", mɯre yi masirã yirãjida gɯa? Cristo Dios ĩ cõarɯ mɯ
ñaja, adocãtati riojo gɯare gotiya, yicã ĩna Jesure.
25 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiquĩ Jesús:
—Mɯare goticãbojacɯ yɯ. Ito bajibojarocati yɯre tɯorũnɯbiticɯ mɯa. Yɯ Jacɯ ĩ rotirisena
jaje mɯare ĩobojacɯ yɯ. Itire ticõri, "Ĩti ñami", yi masirɯjabojacɯ mɯare.
26 Yɯ ya oveja meje ñari, yɯre tɯorũnɯbea mɯa. Canɯ mɯare yɯ goticato bajiroti bajia.
Yɯ ñarã meje ñari, yɯre tɯorũnɯbea mɯa, ya yɯ mɯare.
27 Oveja ĩna ɯjɯ ocare ĩna tɯo masiro robo bajiro, yɯ ñarã yɯre tɯo masiama ĩna. Yɯ cɯni
ĩnare ti masia. Ito yicõri yɯre sɯyarã yirãji ĩna.
28 Ĩna catitĩñaroca ya yɯ. Ito bajiri coji godacoa yimenaji ĩna. Sĩgũjɯa yɯ rɯcorãre ẽmabicɯ
yiguĩji.
29 Ĩnare yɯ rɯcotoni yɯre cũquĩ Cɯna. Nijɯa ĩ rẽtoro sẽogũ maquĩji. Ito bajiri sĩgũjɯa yɯ
rɯcorãre ẽma masigũ maquĩji ĩja.
30 Yɯ, ito yicõri yɯ Jacɯ rãca riti ña gɯa, yiquĩ Jesús judio masare.
31 Ito yija mɯcana ĩre rearona gũta ãmicã ĩna.
32 Ĩna ito yija ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yɯ Jacɯ ĩ masirisena sɯoriti jaje mɯa tiro riojo quenarise yibojacɯ yɯ. ¿Disejɯa queno
yɯ yire waja yɯre gũta rearã yirãjida mɯa? yiquĩ Jesús ĩnare.
33 Ĩ ito yijare ado bajiro cɯdicã judio masa:
—Mɯ queno yire wajare meje mɯre gũta rearã yirãji gɯa. Mɯ ya ocana Diore mɯ
bɯsiture waja mɯre rearã yirãji gɯa. Gɯa robo ũmɯgũ ñabojagɯti, "Dios ña yɯ", yiboja mɯ,
yicã ĩna Jesure.
34 Ĩna ito yijare Jesús ado bajiro yiquĩ:
—"Yɯ bajiroti bajirã ña mɯa cɯni", yiñi Dios, yi ucare ña mɯa ñicɯsabatia ĩna rotire.
35 "Dios oca riojo ñasarise ña", yi tɯoĩa mani. Ĩ oca tɯorũnɯanare, "Yɯ bajiroti bajirã ña
mɯa cɯni", yiñi Dios ĩ oca tutina.
36 Yɯre besecõri adi sitajɯ yɯre cõaquĩ Dios. Ito bajiri, "Dios Macɯ ña yɯ", yɯ yijare, ¿no
yija, "Diore bɯsitua mɯ", yati mɯa yɯre?
37 Yɯ Jacɯ ĩ yiro bajiro yɯ yibeja, yɯre tɯobesa.
38 Yɯ Jacɯ ĩ yiro bajiro yɯ yija, yɯre tɯorũnɯbitibojarãti, yɯ yigore ticõri, "Riti gotiami",
yi tɯoĩarɯja mɯare. Ito bajiri, "Yɯre bajiroti ɯsi cɯtigɯ ñami yɯ Jacɯ. Yɯ cɯni ĩre bajiroti ɯsi
cɯtia", yɯ yija, "Riti gotiami", yi masirɯja mɯare coji bɯsati, yiquĩ Jesús ĩnare.
39 Ito ĩ yija tɯocõri, mɯcana ĩre ñia ãmobojacã ĩna. Jesujɯama rudicoaquĩ.
40 Rudi wacõri, Jordán wame cɯtirisa sidɯja waquĩ Jesús mɯcana. Ĩre baba cɯti wacɯ
gɯa cɯni. Itojɯ ejacõri, Juan ĩ idé gu ñacatijɯ tujaquĩ Jesús.
41 Jãjarã masa ĩre tirã ejacã. Ĩre ticõri, ado bajiro yicã ĩna:
—Tiyamani ĩobitibojagɯti, ãni gaye ĩ gotire gaye, riti gotiñi Juan, yicã masa.
42 Itojɯ Jesús ñaroca jãjarã ĩre tɯorũnɯcã masa.

11

Lázaro ĩ godare gaye

1 Sĩgũ ñañi ñarise cõgũ. Ĩ wame cɯtiquĩ Lázaro. Ĩ ñarã romia ñacã María, gajeo Marta. Ĩna
ñacã Betania gãna.

2 Iso María ñacõ Jesús ya gнbore queno sнti quenarise jio gugoro. Jiocõri iso ya joana
weja carogoro ñacõ iso, Lázaro ocabajio.
3 Lázaro ĩ cõja ticõri, ĩ ñarã romia Jesure oca cõañi ĩna:
—Gнa Ʊjн, mн baba Lázaro cõ ñami, yi oca cõañi ĩna Jesure.
4 Iti oca tнocõri ado bajiro yiquĩ Jesús gнare:
—Adi ñarise ĩre ruyuriobetoja. Godarocн meje cõ ñaguĩji ĩ. Ado robojнa bajia. "Rẽtoro
ñasagн ñami Dios, ito bajiroti rẽtoro ñasagн ñami Dios Macн cнni", masa ĩna yi rũcнbнotoni,
cõ ñaguĩji Lázaro, yiquĩ Jesús.
5 Lázaro, ĩ ocabajirã romia María, Martare cнni tнo maiñi Jesús.
6 "Cõ ñami Lázaro", yire oca tнobojagнti wabitiquĩ Jesús maji. Gнa ñarijн jнa rнmн
ñacõacн gнa Jesús rãca maji.
7 Jнa rнmн bero gнa ĩ rãca riasotirãre ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Ita mнcana Judea sitajн. Lázaro ĩ ñarojн wato mani, yiquĩ Jesús gнare.
8 Ito ĩ yija tнocõri:
—Canн bнsati itojн gãna judio masa mнre gũtana rea sĩa ãmobojañi ĩna. ¿Itojн tнdi ware
tнoĩati, gнare riasogн mн? yi seniĩacн gнa Jesure.
9 "Yнre ĩna sĩarotijн ejabea maji", yirocн ado bajiro cнdiquĩ Jesús gнare:
—Ʊmнa co ũmнa doce hora busurise ña. Ito bajiri sĩgũ ĩ wa ucuja jнatabiquĩji iti
busujare. Macãrнcũro busurise iti ñajare ti masigũ yiguĩji. Ito bajiri jнatabiquĩji ĩ ũmнa
ñajare.
10 Ñami ĩ wa ucuja jнatagн yiguĩji, busurise iti manijare, yiquĩ Jesús gнare.
11 Itire goticõri mнcana gaje gotiquĩ Jesús gнare:
—Mani baba Lázaro canicoaguĩji. Ito bajiri ĩre yujiogн wajн yн, yiquĩ Jesús.
12 Ito ĩ yija tнocõri:
—Gнa Ʊjн, ĩ canija quena ña ĩre. Tujacoagн yiguĩji ĩ, yicн gнa Jesure.
13 "Canigũ yiguĩji", Jesús ĩ yija, "Wнjore, yiguĩji Jesús", yire masicн gнa. Ito bajiro gнa
tнoĩabojarocati, Jesuama, "Godacoami", yireoni yigн yiñi ĩ.
14 "Yнre queno tнo masibeama ĩna", yi tнoĩacõri, riojo gнare gotiquĩ Jesús ĩja:
—Lázaro godacoami ĩja.
15 Queno yigнti ĩ tнjн ñabisija yн. Ito bajicõri yнre tнorũnнrã yirãji mнa. "Riti Dios Macн
ña mн", yнre yi rũcнbнorã yirãji mнa. Ĩ tн ita ĩja, yiquĩ Jesús gнare.
16 Sĩgũ Jesús rãca riasotigн, gнa rãca gagн Tomás wame cнtiquĩ. "Sũrũarн", yicн gнa ĩre.
Ado bajiro yiquĩ ĩ, gнajнare:
—Ita mani cнni. Jesús rãcati godana mani cнni, yiquĩ Tomás gнa ĩ baba mesare.

Yн ña masa tнdi catiroca yigн, Jesús ĩ yire gaye

17 Betaniajн gнa ejaroca, "Jнaria rнmнri tнja Lázarore ĩna yujeja bero", yicã masa, gнare
gotirã.
18 Jerusalén rocajнa bнsa ñacн Betania. Coji cõre gнdarecocõ ñacн Betania.
19 Ito bajiri jãjarã Jerusalén gãna judio masa ejacã Lázaro ĩ godaja otirã. "Bнjato bajia,
mнa rĩjorн ĩ godaja", yi María, Martare cнni guañagõ otirã ejacã ĩna.
20 "Wadiami Jesús", yire oca tнocõri, ĩre bocago ejacõ Marta. Maríama ejabiticõ. Wijн
ñacõañi iso.
21 Jesús tнjн ejacõri ado bajiro yicõ Marta:
—Yн Ʊjн, mн iti rнmн bнsa ado mн ñajama, bai godabitiborн ĩ.
22 "Ĩ godaja bero ñabojarocati, no Diore mн senija, ito bajiroti mнre ĩsigũ yiguĩji Dios", yi
tнoĩa yн, yicõ Marta Jesure.
23 Iso ito yija tнocõri:
—Mн rĩjorн tнdi catigн yiguĩji, yiquĩ Jesús isore.
24 Ito ĩ yija:

—Riti gotia mн. Sнsari rнmн masare tнdi ĩna catiroca Dios ĩ yiri rнmн, tнdi catigн yiguĩji bai, yi tнoĩa yн, yicõ Marta Jesure.
25 Iso ito yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yн ña tнdi masa ĩna catiroca yigн. Ito yicõri yнti ña catitĩñare rнcogн. No yнre tнorũnнgũti catitĩñagũ yiguĩji. Godabojagнti tнdi catigн yiguĩji ĩocũ ĩja, yiquĩ Jesús isore.
26 Mнcana tнdi yн ejari rнmн, yнre tнorũnн ña yucãrã catitĩñarã yirãji ĩna. Godamenaji ĩna. ¿Itire tнorũnнati mн cнni? yi seniĩaquĩ Jesús Martare.
27 Ito ĩ yija tнocõri:
—Yн Ujн, mн yiro bajiroti bajia. Mнti ña Cristo, Dios ĩ cõarн. Mнti ña Dios Macн, adi macãrнcũrojн wadirн. Itire tнorũnнa yн, yicõ iso Jesure.

Lázaro ya masari cuma tн Jesús ĩ otire gaye

28 Iso ito yija bero iso rĩjoro Maríare jigo wacõ Marta. Iso tн ejacõri, ado bajiro Maríare goti rudiyijo iso:
—Manire riasori masн ito ñami. "Wadijaro", yimi mнre, yiyijo Marta iso rĩjorore.
29 Iso ito yiroca riti wнmнcõri, Jesure tigo wadiñi María.
30 Cнtojн ejabiticн gнa Jesús rãca maji. Marta iso bocacatojнti ñacн gнa maji.
31 María rãca ñañi judio masa, iso yagн godajare otirã. Ejori iso wнmн waja ticõri, isore sнya wadiñi ĩna cнni. "Masari cumajн otigo wagõji", yi tнoĩari seyoñi ĩna.
32 Gнa tн ejacõri Jesús riojo rijomunigãna ñini rũjũcõ María. Ito yicõri ado bajiro ĩre bнsicõ iso:
—Yн Ujн, mн iti rнmн bнsa mн ado ñajama, bai godabitiborн, yicõ iso Jesure.
33 María iso otija ticõri, iso rãca wadiana judio masa ĩna otija ticõri, bojori bнjaquĩ Jesús cнni. Ito bajiri ĩ ya нsijн bнto bojori bнja ñaquĩ Jesús.
34 Ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ Jesús:
—¿Nojн ĩre yujeri mнa? yi seniĩaquĩ Jesús.
Ito ĩ yija tнocõri:
—Adojнa tigн waya mн, yicã ĩna Jesure.
35 Ĩna ito yija tнocõri, otiquĩ Jesús ĩja.
36 Jesús ĩ otija ticõri, ado bajiro yicã judio masa:
—Tite mнa. Lázarore bнto tнo mairi seyoami ĩ, yicã ĩna.
37 Gãjerã coriarãma ado bajiro yicã ĩna:
—Cajea tibicнre yisiogн ñabojagнti, ¿no yija Lázaro ĩ godabitiroca yibisijari ĩ? yicã ĩna coriarã.

Lázarore tнdi ĩ catiroca Jesús ĩ yire gaye

38 Mнcana Jesús bojori bнjagнti eja rũgũquĩ, masari cuma tнjн. Gũta toti ñacн godarнre ĩna cũrajн. Iti soje gũtana biare cнticн.
39 Ito yija ado bajiro rotiquĩ Jesús:
—Itiga gũtagã ãmigoya, yiquĩ Jesús.
Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicõ Marta, godarн ocabajio:
—Jнaria rнmнri tнja ĩ godaja bero. Bнoro ũniguĩji ĩja, yicõ iso Jesure.
40 Iso ito yibojarocati:
—Yнre mн tнorũnнja, rẽtoro ñasarise Dios gaye tigo yigoja mн, mнre gotibн yн, yiquĩ Jesús isore.
41 "Gũtagã ãmicãña", Jesús ĩ yija tнocõri, gũtagãre ãmigocã masa. Ito yija macãrнcũrojнare ti mнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Cнna, queno ya mн. Yнre tнoa mн.
42 Yн masia, coji rнyabeto yнre tнosotia mн. Ito bajibojarocati adi sita gãna mнre ĩna tнorũnнtoni, ĩna tiro riojo mн rãca bнsia yн. "Dios ĩ cõarн ñami ãni", ĩna yitoni, mн rãca bнsia yн, yiquĩ Jesús, Diore bнsigн.

43 Iti goti tĩogũti awasãquĩ Jesús ĩja:
—Lázaro, budi waya adojнa, yiquĩ Jesús.
44 Ĩna yujebojarнti budiquĩ Lázaro ĩja. Ĩ ya ricari, ito yicõri ĩ ya rujнre cнni sayana dнrea biarн ñaquĩ ĩ. Gнbori cнni, ĩ ya rijoga cнni saya werona biarн ñaquĩ. Ruyubicн ñaquĩ ĩ. Ito bajiri ado bajiro masare rotiquĩ Jesús:
—Ĩre õjaña, ĩ watoni, yiquĩ Jesús.

Jesure ñiarona ĩna cнníre gaye
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Ito bajiro Jesús ĩ yija ticõri, jãjarã judio masa Maríare baba cнtiana Jesure tнorũnнcã ĩna ĩja. "Riti Dios ĩ cõarн ñami ãni", yi tнorũnнcã ĩna ĩja.
46 Gãjerãma fariseo gaye tнoĩarãre tirã wacã ĩna. Ĩna tнjн ejacõri, Jesús ĩ ĩogore ĩnare gotiyijarã ĩna.
47 Ĩna ito yijare, fariseo gaye tнoĩarã, paia нjarã rãca, нjarã ñasarã rãca minijuayijarã. Ito yicõri ado bajiro bнsiyijarã ĩna:
—¿No bajiro yirнjati mani? Jaje tiyamani ĩogũ ñami ãni.
48 Ĩre mani camotabeja, masa jeyaro ĩre tнorũnнrã yirãji. Ĩna ito yija ticõri, mani ya minijuara wire ruyuriorã wadirã yirãji romano masa. Ito yicõri manire cнni ruyuriorã wadirã yirãji ĩna, yi gãmeri bнsiyijarã ĩna.
49 Iti rodore paia нjн Caifás wame cнtigн ñaquĩ. Ĩnare ado bajiro gotiyijн ĩ:
—Masirã meje ña mнa.
50 Sĩgũ mani jeyarore yiari ĩ goda ĩsija quena. Mani jeyarore ĩna ruyurioja quenabetoja, yiyijн Caifás.
51 Paia нjн ñari, ĩmasirio tнoĩacõri meje yiyijн Caifás. Ĩ masia mani ito bajiro ĩ bнsiroca yiyijн Dios ĩre. Ito bajiro ĩ bнsija, ijajн bajiroti gaye bнsiyijн ĩ. "Judio masa ñajedirore goda ĩsigũ yiguĩji Jesús.
52 Ĩnare riti meje goda ĩsigũ yiguĩji ĩ. Dios ĩ beseana di sita gãna rнyabeto manire goda ĩsigũ yiguĩji ĩ. Sĩgũ rĩare bajiro mani ñatoni manire goda ĩsigũ yiguĩji Jesús", yigн bajiro yiyijн ĩ Caifás.
53 Iti rнmнrinati, "¿No bajiro Jesure sĩarнjati mani?" yi bнsi ñayijarã judio masa нjarã.
54 Ito bajiri masa ĩna tiro riojo wa ucubitiquĩ Jesús ĩja. Judea sita Jesús ĩ wagoja, ĩre sнya wacн gнa cнni. Efraín wame cнtiri cнto wacн gнa. Yucн mano tнjн ñacн iti cнto. Itojн tujacн gнa Jesús rãca.
55 Yн ñarã judio masa pascua basa ĩna meniroto jabeto rнyayijн. Ito bajiri masa jãjarã wayijarã Jerusalénjн. Pascua basa riojнa ĩna ñeñaro yirise coe rotirã ejayijarã ĩna.
56 Itojн ejacõri, Jesure ãmabojayijarã ĩna. Dios ya wijн ejacõri ado bajiro gãmeri seniĩayijarã ĩna:
—¿No bajiro tнoĩati mнa? ¿Basa tigн ejagн yiguĩjida mнaca? Ejabicн yiguĩji gajea, yi gãmeri bнsiyijarã ĩna.
57 Fariseo gaye tнoĩarã, paia нjarã cнni, "Jesure mнa ti bнjaja, gнare gotiba. Ĩre ñiarona ya gнa", yi gotiyijarã ĩna masare.

12

Jesús ya gнbore sнtirise María iso jio gure gaye
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

1 Coga ãmojeno rнmнri pascua basa ĩna meniroto riojнa Betania wame cнtiri cнtojн wacн gнa Jesús rãca. Iti cнto ñacн Lázaro ĩ ñaro. Ito ñacн Lázarore mнcana tнdi ĩ catiroca Jesús ĩ yirajн.
2 Jesús ĩ ejaja ticõri, ĩre rũcнbнorã ĩre bare meni ĩsicã Lázaro ĩ ocabajirã romia. Marta ñacõ gнare bare jeogo. Lázaro cнni gнa rãca ba rujiquĩ ĩ.

3 Gʉa baroca ʉ́ye queno sʉti quenarise nardo wame cʉtirise ãmi ejacõ María. Co coacõ
ñacʉ iti. Bʉto waja cʉtirise ñacʉ. Itina Jesús ya gʉbore jio gucõ iso. Ito yicõri iso ya joana
weja carocõ iso. Wi dajaroti sʉti dajacoacʉ iti sʉtirise.
4 Itojʉ ñaquĩ Judas Iscariote. Ĩ cʉni gʉare bajiroti Jesús rãca riasotigʉ ñabojaquĩ. Ĩ ñaquĩ
Jesús wajana ĩre ñiatoni gotiri masʉ. Jesús ya gʉbore iso jio guja ticõri, ado bajiro yiquĩ
Judas:
5 —Iti ʉ́ye queno sʉti quenarise ĩsicõri, trescientos niyeru cujiri ãmirʉjaboyija mʉ. Iti
waja bʉjacõri bojoro bʉjarãre ejabʉarʉjaboyija mʉ, yiquĩ Judas.
6 Bojoro bʉjarãre tʉo maigʉ̃ meje yiquĩ ĩ, ito ĩ yirise. Riniri masʉ ñari ito bajiro yiquĩ ĩ.
Ĩ ñaquĩ gʉa ya niyeru awiruca seori masʉ. Iti awiruca gʉa sãrisere ãmisotiñi ĩ.
7 Ito yija ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:
—Ʉsirio codebesa isore. Yʉre ĩna yujerotire tʉoĩa yugo ito bajiro yamo iso.
8 Mʉa rãca riti ñatĩñarã yirãji bojoro bʉjarã. Ito bajiri ĩnare ejabʉatĩñarã yirãji mʉa.
Yʉama mʉa rãca ñatĩñabicʉ yigʉja. Ito bajiri mʉa rãca yʉ ñaroca maji yʉjʉare ejabʉaja
quena, yiquĩ Jesús ĩre.

Lázarore sĩa ãmorã ĩna cʉníre gaye

9 "Betaniajʉ ñaguĩji Jesús", yire oca, jãjarã tʉoñi judio masa. Jesure riti tirã meje ejacã
ĩna. Lázarore tʉdi ĩ catiroca Jesús ĩ yirʉre tirã rãcati wadiñi ĩna.
10 Ito bajiro masa ĩna yija ticõri, Lázarore cʉni sĩare cʉnícã paia ʉjarã.
11 Lázaro ĩ tʉdi catija ticõri, paia ʉjarãre jidicã wacã masa. Ito yicõri Jesure tʉorʉ̃nʉcã
ĩna ĩja. Ito bajijare Lázarore cʉni sĩa ãmoñi paia ʉjarã.

Jerusalénjʉ Jesús ĩ ejare gaye
(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

12 Ito bero gaje rʉmʉ, "Ado ejagʉ yiguĩji Jesús", yire oca tʉo jedicã masa. Ĩna ñacã
Jerusalénjʉ pascua basa tirã ejana.
13 Ito bajiri Jesure boca ãmirona rujaño caeri ãmicã ĩna. Ito yicõri ado bajiro awasãcã
ĩna, ĩre wanʉrã:
—Rẽtoro ñasagʉ ñami Dios. Ĩ cõarʉre queno yijaro Dios. Gʉa Israel gãna Ʉjʉ ñarocʉre
queno yijaro Dios, yi awasãcã ĩna, ĩre wanʉrã.
14 Burro wame cʉtigʉre bʉjacõri, mʉja jeaquĩ Jesús. Ito bajiroti yi gotia Dios oca cʉni.
Tʉote mʉa:
15 Mʉa Sión cʉto gãna, güibesa. Mʉa Ʉjʉ ñarocʉ burro joe jesa wadiami, yi gotia Dios oca.
16 Cajero queno tʉo masibiticʉ gʉa Jesús rãca riasotirã maji. Ũmacʉ̃jʉ Jesure
rʉ̃cʉbʉorajʉ ĩ mʉjaja bero, "Riti gotia Dios oca. Jeyaro iti gotiado bajiroti rẽtacʉ", yi
masicʉ gʉa ĩja.
17 Masa jãjarã ticã masari cumajʉ ñagʉ̃ Lázarore tʉdi ĩ catiroca Jesús ĩ yija. Ĩ catija
tigoana ñari masa jeyarore goti batoñi ĩna.
18 Ito bajiri, "Tiyamani gaye, ĩoami Jesús", yire oca tʉocõri, Jesure tirã masa jãjarã ejacã.
19 Ito bajiro masa ĩna yija ticõri, fariseo gaye tʉoĩarã ĩnamasiti gãmeri bʉsiyijarã:
—Tiya, masa jeyaro ĩ ocare tʉo sʉya wama ĩja. No yiado ma manire, yiyijarã fariseo
gaye tʉoĩarã.

Griego masa Jesure ĩna ãmare gaye

20 Basa ñaroca Jerusalénjʉ Diore rʉ̃cʉbʉorã wana rãca wʉsayijarã coriarã griego masa.
21 Felipere oca seniĩarã wayijarã ĩna. Galilea sita Betsaida wame cʉtiri cʉto gagʉ ñaquĩ
Felipe. Ado bajiro Felipere yiyijarã ĩna:
—Jesure ti ãmosacõa gʉa, yi josayijarã ĩna Felipere.
22 Ĩna ito yija tʉocõri, Andrésre gotigʉ wayijʉ Felipe. Ito bajiri ĩna jʉ̃arã Jesure gotirã
ejacã gʉa tʉjʉ.

23 Ĩna oca gotija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩnare:
—Yн ña Masa Rĩjorн. Ũmacũjн rũcнbнorajн yн tнdi mнjarotijн ejacoajн ĩja. Yнre ĩna
sĩarotijн ejacoajн ĩja.
24 Riti mнare gotia yн. Trigo aje queno carabetoti jacajн iti quedija, judibetoja. Queno
caracõri iti quedija, jaje judiro yiroja mнcana. Godacõri mнcana tнdi catiado bajiro bajia
iti.
25 No ĩ catirise maibojagнti godagн yiguĩji. Ito yicõri Dios tн ejabiquĩji ĩ. No adi
macãrнcũrojн ĩ ñarise maibicнama godabicн yiguĩji. Catitĩñare gaye bнjagн yiguĩji
ĩocũama.
26 No yнre moa ĩsi ãmogũ, yнre sнyaja quena. No yн ñaroti, ito ñagũ yiguĩji yнre moa ĩsigũ
cнni. No yнre moa ĩsigũre rũcнbнogн yiguĩji yн Jacн, yiquĩ Jesús ĩnare.

Yнre sĩarã yirãji, Jesús ĩ yi gotire gaye

27 Ĩ Jacнre bнsigн ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Bнto tнoĩa oca jaia yн. "Cнna adocãta yнre rẽtaroti gaye, iti yнre rẽtame yirocн yнre
masoña", ¿yirнjati yн? Meje ito bajiro yibicнja yн. Itire tõbнjarocн wadirн ña yн.
28 Cнna, mн ãmoro bajiroti rẽtajaro, masa mнre ĩna rũcнbнotoni, yiquĩ Jesús, Diore
bнsigн.
Ito ĩ yirocati, ũmacũjн oca ruyucн:
—Masa yнre ĩna rũcнbнoroca yicãcн yн. Mнcana tнdi ĩna rũcнbнoroca yigн ya yн, yire
oca ruyucн ũmacũjн.
29 Gнa iti oca tнocõri:
—Bнjo ñarн, yicн gнa coriarã. Gãjerãma:
—Ángel bнsirн, yicã ĩna.
30 Ito bajiro masa ĩna yija tнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Yнre yiari meje oca ruyubн. Mнare yiari, mнa tнotoni oca ruyubн.
31 Adocãta adi macãrнcũro gãnare Dios ĩ beserotijн ejacoajн ĩja. Ito yicõri, adi
macãrнcũro gãnare ñeñaro yi rotignre, ĩre bucõagũ yiguĩji Dios.
32 Masa yucнtẽojн yнre ĩna mнo rũgõja, jãjarã yнre ĩna boca ãmiroca yigн yignja yн, yiquĩ
Jesús masare.
33 "Ito bajiro godagн yiguĩji", masa ĩna yi tнo masitoni, ito bajiro gotiquĩ Jesús ĩnare.
34 Ito ĩ yijare, ado bajiro cнdicã masa:
—Gнa masa bнcнrã papera tuti iti gotija, "Catitĩñagũ yiguĩji Cristo", yi gotia iti. ¿No yija,
"Masa Rĩjorнre mнorã yirãji ĩna", yati mн? ¿Ñimн ñati Masa Rĩjorн? yicã ĩna Jesure.
35 Ĩna ito yijare ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Yн ña busurise rнcogн, mнa tнo masiroca, mнa ti masiroca cнni yigн. Yoari mejeti
mнare wagogн yignja yн. Yн waroto riojнa mнare riasogн ya yн maji. Ito bajiri mнa rãca
yн ñaroca riti queno riasotiya mнa. Ito bajiro mнa yija queno tнo masirã yirãji mнa. Ito
yicõri ñeñaro yimenaji mнa. No rãitĩarojн wacн, "Ito wagnja yн", yi masibicн yiguĩji. Ito
bajiro yibojama ñeñaro yirã.
36 Yн ña busurise rнcogн. Yнre tнorũnнña mнa, mнa rãca yн ñaroca riti maji. Yнre mнa
tнorũnнja, queno tнo masirã yirãji. Ito yicõri yн ñarã ñatĩñarã yirãji, yiquĩ Jesús masare.
Ito bajiro masare ĩ gotija bero, gнa masibetojн wa godacoaquĩ Jesús ĩja.

Judio masa Jesure ĩna tнorũnнbitire gaye

37 Jaje tiyamani masa ĩna tiro riojo ĩ ĩobojarocati, ĩre tнorũnнbiticã masa.
38 Ĩna Jesure tнorũnнbeja, Isaías ñayorн ĩ ucado bajiroti rẽtacн. Ado bajiro ucayoñi ĩ:
Gнa Ujн, gнa gotirise sĩgũ tнorũnнgũ mami. Ito yicõri, mн ĩorisere sĩgũ tнorũnнgũ mami, yi
ucañi Isaías ñayorн.
39 "Dios ĩ cõarнre tнorũnнmena yirãji masa", yirocн ado bajiro ucañi Isaías ñayorн:

40 Ĩna tibitiroca yigн yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩna ya нsijн ĩna tнo masibitiroca yigн yiguĩji
Dios. Ito bajiri ĩna ya cajeana ti masimena yirãji ĩna. Ĩna ya нsina queno tнo
masimena yirãji ĩna. Ito yicõri, Dios ĩ cõarнre tнdi yisio rotimena yirãji ĩna, yi ucañi
Isaías ñayorн.
41 Isaías ĩ cãirojн, bнto Cristo ĩ ñasarise tiyijн ĩ. Ito bajiri iti gaye ucayoñi ĩ.
42 "Ito bajiro bajirã yirãji", Isaías ĩ yire ñabojarocati jãjarã judio masa Jesure tнorũnнcã.
Ĩna нjarã cнni coriarã Jesure tнorũnнcã. Masa ĩna tнoro riojo, "Jesure tнorũnнgũ ña yн
cнni", yibiticã ĩna. "Fariseo gaye tнoĩarã manire bucõarã yirãji ĩna", yirona gotibiticã ĩna.
43 Dios gaye rẽto bнsaro, masa gaye rũcнbнore ãmocã ĩna.

Yн ocare tнorũnнbitianare ruyuriogн yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

44 Gнa tн tнdi ejacõri, ado bajiro masare oca sẽoro bнsiquĩ Jesús:
—Yнre tнorũnнrã, yнre riti meje tнorũnнrã yirãji. Yн Jacн yнre cõarнre cнni tнorũnнrã
yirãji.
45 Yнre mнa tija, yнre cõarнre cнni tia mнa.
46 Yн ña busurise rнcogн. Yнre tнorũnнrã rãitĩarojн ĩna ñame yirocн, adi macãrнcũrojнre
wadicн yн.
47 Yн ocare tнobojagнti, yнre ĩ tнorũnнbeja, yн meje ña ĩre ruyuriorocн. Adi macãrнcũro
gãnare ruyuriorocн meje wadicн yн. Masare masorocнjнa wadicн yн.
48 Yнre rũcнbнobiticõri, yн ocare tнorũnнbicнre, ruyuriorocн sĩgũ ñacãguĩji. Yн ocare ĩ
tнorũnнbiti waja sнsari rнmн ĩre ruyuriogн yiguĩji Dios.
49 Yнmasirio meje bнsia yн. Yн Jacн yнre cõarн, yн bнsiroti, yн riasoroti cнni yнre
cũcãquĩ ĩ.
50 "Yн Jacн ĩ rotirise gaye ĩna tнorũnнja, catitĩñarã yirãji ĩna", yi tнoĩa yн. Yн bнsija, yн
Jacн ĩ rotiado bajiroti bнsia yн, yiquĩ Jesús masare.

13

Ĩ rãca riasotirã ya gнbori Jesús ĩ coere gaye

1 Pascua basa ñaroto riojнa, "Yн adi macãrнcũrore wagocõri yн Jacн tн yн waroto
ejacoajн ĩja", yi tнoĩari seyoñi Jesús. Adi macãrнcũro gãnare ĩ ñarãre maisotiquĩ Jesús. "Riti
mнare bнto maisacõa yн", yi ĩorocн, goda ĩsirocн ñacãñi Jesús.
2 Gнa basнsaroca Judas Iscariote Simón macнre ĩ ya нsijн ñacãri seyoñi rũmú. Judas ya
нsijн ñacõri, "Jesús wajana ĩre ĩna ñiatoni gotiba", yi ñari seyoñi rũmú Judasre.
3 Ado bajiro yi tнoĩari seyoñi Jesús, "Dios yagн wadirн ña yн, ito yicõri ĩ tн tнdi wacн
yignja yн. Yн roti masitoni yн Jacн ĩ cũrн ña yн", yi tнoĩari seyoñi Jesús.
4 Gнa basнsa ñaroca bare jeoado tн rujigн wнmн rũgũquĩ Jesús. Joegado ĩ sãñaro ruacõri,
toallana ĩ ya jeragajн wẽo taquĩ.
5 Ito yicõri rujatẽrojн ide jioquĩ. Ito yicõri gнa ya gнbori coesнoquĩ Jesús. Coe tĩocõri
toalla ĩ wẽo tarona gнa ya gнbori caroquĩ ĩ.
6 Simón Pedrore gнbo ĩ coegн wagн yiroca ado bajiro yiquĩ Simón Pedro ĩre:
—¿Yн Ʊjн, yн ya gнbore coegн yati mн? yiquĩ Pedro.
7 Ito ĩ yijare cнdiquĩ Jesús:
—Adocãta mнa ya gнbori yн coerise queno tнo masibea mнa maji. Ija co rнmн masirã
yirãji mнa itire, yiquĩ Jesús.
8 Ito ĩ yibojarocati:
—Yн ya gнbore coebicн yignja mн, yiquĩ Pedro Jesure.
Ito ĩ yijare:
—Mн ya gнbori yн coebeja yн rãca gagн meje ñagũ yignja mн, yiquĩ Jesús Pedrore.
9 Ito ĩ yija tнocõri, cнdiquĩ Pedro:

—Mн ito yija, yн ya gнbori riti meje coeya. Yн ya ãmo cнni, yн ya rijoga cнni coeya, yiquĩ Pedro Jesure.

10 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiquĩ Jesús:

—Gua tĩocãrнre jeyaro rujнri coere ma. Gнbori riti coeja quena. Ʊeri mana bajiro bajirã ña mнa. Ito bajibojarocati sĩgũ ñami mнa rãca gagн нeri jaigн bajiro bajigн, yiquĩ Jesús gнare.

11 "Ĩ ñami yнre ĩna ñiatoni gotiri masн", yi masicõri, "Mнa jeyaro meje нeri mana ña mнa", yiquĩ Jesús gнare.

12 Gнa ya gнbori coe tĩogũ joe ĩ sãñaro sãñaquĩ Jesús mнcana. Bare jeoado tн rujicõri ado bajiro yiquĩ ĩ mнcana gнare:

—¿Mнare gнbori yн coerise tнo masiati mнa?

13 "Gнare riasogн, gнa Ʊjн", ya mнa yнre. Ĩti ña yн. Ito bajiro yнre mнa yija quena ña. Riojo ya mнa.

14 Yн mнa Ʊjн, mнare riasogн ñabojagнti mнa ya gнbori yн coeja, mнamasi cнni gãmeri gнbori coeja quena.

15 Yн yiro bajiro mнa yitoni mнare ĩocãmн yн.

16 Riti mнare gotia yн. Sĩgũ moa ĩsiri masн ĩ нjн rẽtoro ñasabiquĩji ĩ. Sĩgũ gãji cõarн ĩ ñaja ĩre cõarн rẽtoro ñasabiquĩji ĩ.

17 Iti yн bнsirise tнocõri, ito yicõri itire mнa queno cнdija, wanн quenarã yirãji mнa, yiquĩ Jesús, gнare.

18 Mнcana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gнare:

—Mнa jeyarore tнoĩagũ meje bнsia yн. "Ĩna ñama yн beseana", yi masia yн. Dios ĩ bнsigore rẽtaro ya. Ado bajiro gotia iti ĩ oca tutina: "Yн rãca bagн ñabojagнti yнre jidicãgũ yiguĩji", yi gotia Dios oca.

19 Iti rẽtaroto riojнa mнare gotia yн. Ito bajiri iti rẽtaja ticõri, "Dios cõarн ña yн", yн yiro bajiroti yнre tнorũnнrã yirãji mнa.

20 Riti mнare gotia yн, Yн cõanare boca ãmirã yнre cнni boca ãmirã yirãji. Noa yнre boca ãmirã yнre cõarнre cнni boca ãmirã ñama ĩnaõna, yiquĩ Jesús gнare.

Yнre ĩna ñiatoni yн wajanare gotigн yiguĩji Judas, Jesús ĩ yire gaye (Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

21 Ito bajiro ĩ yija bero, ĩ ya нsijн bнto tнoĩa bojori bнjaquĩ Jesús. Queno riojo gнare gotigн ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Riti mнare gotia yн. Yнre ĩna ñiatoni yн wajanare gotigн yiguĩji mнa rãca gagн, yiquĩ Jesús gнare.

22 Ito ĩ yija tнocõri, gнa ĩ rãca riasotirã gнamasiti gãmeri ticн. "Ĩre bнsiguĩji", yi masibiticн gнa.

23 Yн ĩ rãca riasotigнre bнto maiquĩ Jesús. Ito bajiri gнa basнsacati rнmн ĩ tн ba rujicн yн.

24 ¿Ñimнre tнoĩagũ bнsiati mн? yi Jesure yн seniĩatoni yнre ti ñucaquĩ Simón Pedro.

25 Ito ĩ yija ticõri, Jesús tн bнsa eja rũjũcõri, ĩre seniĩacн yн:

—Yн Ʊjн, ¿ñimнjнa ñati mнre oca menirocн? yicн yн Jesure.

26 Ado bajiro cнdiquĩ Jesús yнre:

—Najuro yosecõri, yн ĩsigũ, ĩ ñagũ yiguĩji, yiquĩ Jesús yнre.

Ito bajiro ĩ yija bero, Judas Iscariote Simón macнre ĩsiquĩ ĩ.

27 Iti naju ĩ boca ãmirocati rũmúa нjн Satanás sãjacoari seyoquĩ Judas ya нsijн. Ito bajijare ado bajiro yiquĩ Jesús ĩre:

—Yнre mн oca meni ãmorise cojisiti wacõri oca meniña, yiquĩ Jesús Judasre.

28 Ĩ rãca ba rujicãna gнa sĩgũjнa ito bajiro ĩ bнsirisere tнo masibiticн gнa.

29 Gʉa ya niyeru awirucare tirũnʉgũ ñaquĩ Judas. Ito bajiri, “Basa rʉmʉ ñaroca mani
baroti waja yitẽña”, yiguĩji Jesús, yire masicʉ gʉa. “Bojoro bʉjarãre niyeru ĩsitẽña”, yiguĩji
gajea, yire masicʉ gʉa.
30 Naju Jesús ĩ ĩsirise boca bacõri, wacoaquĩ ĩ ĩja. Ito bajiro ĩ yiroca ñamijʉ ñacoacʉ ĩja.

Mame rotire gaye

31 Judas ĩ wagoja bero ado bajiro yiquĩ Jesús gʉare:
—Ũmacũjʉ, yʉ Masa Rĩjorʉ, yʉre rũcʉbʉorojʉ ware ejacoajʉ ĩja. Yʉre rẽtaroti gaye ticõri,
Diore rũcʉbʉorã yirãji masa.
32 Diore masa ĩna rũcʉbʉoroca yʉ yija, yʉre cʉni ĩna rũcʉbʉoroca yigʉ yiguĩji Dios. Yoari
mejeti ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios.
33 Yʉ rĩa robo bajirã ña mʉa. Mʉa rãca yoari ñabicʉja yʉ ĩja. Yʉre ãmabojarã yirãji mʉa.
Canʉ gãjerã judio masare yʉ goticato bajiroti adocãta mʉare cʉni gotia yʉ. “Yʉ waroto
wa masimenaji mʉa”, ya yʉ mʉare cʉni.
34 Adocãta mame rotire gaye mʉare gotigʉ ya yʉ. Ado bajiro bajia iti. Gãmeri ti maima
mʉa. Mʉare yʉ ti mairo bajiroti mʉa cʉni gãmeri ti maija quena.
35 Mʉa gãmeri ti maija ticõri, “Jesús rãca riasotirã ñama ĩna”, yirã yirãji masa jeyaro.

“Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, Pedrore Jesús ĩ yire gaye
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)

36 Ito ĩ yija tʉocõri, Jesure seniĩaquĩ Simón Pedro:
—Yʉ Ʉjʉ, ¿nojʉ wacʉ yati mʉ? yiquĩ Pedro ĩre.
Ito bajiro ĩ yijare:
—Adocãta yʉ warotojʉ wa masibicʉja mʉáma maji. Ija yʉre sʉyagʉ yigʉja mʉcana,
yiquĩ Jesús Pedrore.
37 Ito ĩ yija tʉocõri:
—Yʉ Ʉjʉ, ¿no yija adocãta mʉ rãca wa masibicʉjada yʉ? Gãjerã yʉre ĩna sĩabojarocati mʉre
jidicãbicʉja yʉ. Mʉre goda ĩsirocʉ ñacã yʉ, yiquĩ Pedro Jesure.
38 Ito ĩ yijare cʉdiquĩ Jesús:
—¿Riti yʉre goda ĩsirocʉ ñacãti mʉ? Riti mʉre gotia yʉ. Cara ĩ yujiroto riojʉa ʉdiaji,
“Jesure masibea yʉ”, yigʉ yigʉja mʉ, yiquĩ Jesús Pedrore.

14

Yʉna sʉoriti mani Jacʉ tʉ ejarã yirãji mʉa, Jesús ĩ yire gaye

1 Mʉcana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gʉare:
—Bʉto tʉoĩa ʉsirio yibeja mʉa. Diore tʉorũnʉcõri, yʉre cʉni tʉorũnʉña.
2 Cʉna ya wi mʉa ñarotijʉri jaje ñaroja. Ito bajiro iti bajibeja mʉare gotibitiboa yʉ. Itojʉ
mʉa ñarotijʉ queno yugʉ wajʉ yʉ.
3 Ito wacõri mʉa ñarotijʉri queno tĩogũ mʉcana tʉdi wadigʉ yigʉja yʉ. Ito yicõri yʉ ñarojʉ
mʉa ñatoni mʉare ãmigũ ejagʉ yigʉja yʉ.
4 Yʉ warotijʉ masia mʉa. Ito yicõri itojʉ wara mare masia mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.
5 Ito ĩ yibojarocati ado bajiro yiquĩ Tomás:
—Gʉa Ʉjʉ, mʉ warotore masibea gʉa. ¿No bajiro ito wara mare masirã yirãjida gʉa?
yiquĩ Tomás Jesure.
6 Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdiquĩ Jesús:
—Yʉ ña ito wara ma bajiro bajigʉ. Yʉti ña riojo gotigʉ. Yʉti ña catitĩñare rʉcogʉ. Yʉ
sĩgũna sʉoriti yʉ Jacʉ tʉ ejare ñaro yiroja.
7 Yʉre mʉa ti masija yʉ Jacʉre cʉni ti masirã yirãji mʉa. Yʉre ticõri ĩre ticã mʉa. Ito
bajiri ĩre ti masirã ña mʉa ĩja, yiquĩ Jesús gʉare.
8 Ito ĩ yijare ado bajiro yiquĩ Felipe ĩre:

—Gнa Ʊjн, mн Jacнre gнa tiroca yiya. Ito bajiro mн yija quena ñaroja gнare. “Riti gotia mн”, yi masirã yirãji gнa ĩja, yiquĩ Felipe Jesure.

9 Ito ĩ yijare:

—Iti rнmнjн mнa rãca ñasнocн Felipe yн. ¿No yija ito bajibojarocati yнre ti masibeati mн maji? Noa yнre tigoana yн Jacнre cнni tirã ñama. Ito bajiri, ¿no yija ĩre tigoana ñabojarãti, “Mн Jacнre gнa tiroca yiya”, yati mнa yнre?

10 “Yн Jacн rãca ña yн. Ĩ cнni yн rãca ñami”, yн yija, ¿yнre tнorũnнbeati mнa? Yн mнare bнsirise yнmasi tнoĩa rujeocõri meje bнsia yн. Yн Jacн yн rãca ñagũ, yнna sнoriti ĩ moarise yami ĩ.

11 “Yн Jacн rãca ña yн. Ĩ cнni yн rãca ñami”, yн yija yнre tнorũnнña. Yн bнsirise mнa tнorũnн ãmobeja, tiyamani yн ĩorise ticõri, yнre tнorũnнña.

12 Riti mнare gotia yн. No yнre tнorũnнgũ, yн yiro bajiroti yigн yiguĩji. Yн Jacн tн wacн ya yн. Dios tн yн tнdi wajare, tiyamani yн ĩogore rẽto bнsaro tiyamani ĩorãji mнa cнni.

13 Yнre mнa tнorũnнja, no mнa seniro bajiroti mнare ĩsigũ yigнja yн. Ito bajiro yн yijare, yн Jacнre rũcнbнorã yirãji masa.

14 Yнre mнa tнorũnнja, no mнa seniro bajiroti cнdigн yigнja yн, yiquĩ Jesús gнare.

Espíritu Santore cõagũ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

15 ’Yнre mнa maija yн rotirisere cнdirã yirãji mнa.

16 Ito bajiro mнa yija yн Jacнre senigũ yigнja yн, yнre wasoarocн ĩ cõatoni. Ĩ cõarocн ĩ ñagũ yiguĩji Espíritu Santo riojo gotigн. Mнa rãca ñatĩñagũ yiguĩji mнare ejabнarocн. Ito yicõri mнa bojori bнjaja mнare baba cнtigн yiguĩji.

17 Adi macãrнcũro gãna ĩre ti masibeama ĩna. Ito bajiri ĩre boca ãmi masimenaji ĩna. Mнa rãca ĩ ñajare, ĩre masirã ña mнama. Mнa ya нsijн ñatĩñagũ yiguĩji ĩ.

18 Mнare jidicãbicн yigнja yн. Mнcana mнa rãca ñarocн ejagн yigнja yн.

19 Yoari mejeti wacн ya yн ĩja. Ito bajiri yнre tнorũnнmenama yнre timenaji ĩja. Mнama tнdi yнre tirã yirãji. Tнdi catigн yigнja yн. Ito bajiri mнa cнni catirã yirãji.

20 “Yн Jacн rãca ña yн. Ito yicõri mнa rãca ña yн, mнajнa cнni yн rãca ña”, yн yicato bajiro, tнdi yн catiri rнmн, “Riti gotiñi Jesús”, yi tнoĩarã yirãji mнa.

21 Yн rotirise masicõri cнdigн ĩocũti ñami yнre maigũ. Yнre maigũre maigũ yiguĩji yн Jacн cнni. Yн cнni ĩre maigũ yigнja. Ito yicõri yнre ĩ ti masiroca yigн yigнja yн, yiquĩ Jesús gнare.

22 Ito ĩ yija tнocõri, Judas Iscariote meje, gãji Judas wame cнtigн ado bajiro ĩre cнdiquĩ:

—Gнa Ʊjн, ¿no yija adi macãrнcũro gãnare ĩobicнti, gнare riti goaĩogũ yigнjada mн? yi seniĩaquĩ ĩ Jesure.

23 Ito ĩ yijare:

—No yнre mairã, yн bнsirise tнorũnнrã yirãji. Ito bajiri yн Jacн ĩnare maigũ yiguĩji. Ito bajiri yн cнni yн Jacн rãca ĩna tн ñarã wadirã yirãji gнa.

24 No yнre ti maibicн yн bнsirise tнorũnнbiquĩji. Yн bнsija mнa tнorise yнmasi tнoĩa rujeocõri bнsire meje ña.

25 ’Mнa rãca yн ñarijнgoti itire mнare gotia yн.

26 Yнre wasoarocнre Espíritu Santo cõagũ yiguĩji yн Jacн. Mнare ejabнagн yiguĩji ĩ. Ito yicõri mнa bojori bнjaja mнare baba cнtigн yiguĩji ĩ. Jeyaro mнare riasogн yiguĩji ĩ. Jeyaro mнare yн gotirise mнa tнoĩa bнjaroca yigн yiguĩji ĩ, yiquĩ Jesús gнare.

27 Gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gнare:

—Mнare ware gotigн, “Ñe oca mano queno ñama mнa”, ya yн mнare. Mнa queno ñaroca ya yн. Adi macãrнcũro gãnama queno mнa ñaroca yi masimenaji. Yн ña mнa tнoĩa нsiriobeto ñaroca yigн. Ito bajiri tнoĩa нsirio yibesa. Ito yicõri güibesa.

28 “Wacн ya yн, ito bajibojarocati mнa rãca ñagũ ejagн yigнja mнcana”, yн yija tнobн mнa. Riti yнre mнa maija, “Yн Jacн tн wacн ya yн”, yн yija, queno wanн quenaboa mнa. Ĩ ñami yн rẽto bнsaro ñagũ.
29 Jeyaro iti rẽtaroto riojнa iti mнare gotia yн. Ito bajiri iti rẽtaja ticõri, yнre tнorũnнrã yirãji mнa.
30 ’Yoari mejeti mнare bнsigн ya yн. Adi macãrнcũro gãnare ñeñaro yi rotigн wadicõaguĩji rũmнa нjн. Yнre roti masigũ meje ñami ĩ.
31 Yн Jacн ĩ rotiado bajiroti ya yн. Ito bajiro yн yija ticõri, “Ĩ Jacнre maigũ ñami ĩ”, yi yirãji adi macãrнcũro gãna, yiquĩ Jesús gнare. Ito bajiro ĩ yija bero:
—Ita, adijнre wagoto mani, yiquĩ Jesús gнare.

15

Нyégн ñasaricн robo bajigн ña yн, Jesús ĩ yire gaye

1 Mнcana gaje ado bajiro gotiquĩ Jesús gнare:
—Нyégн ñasaricн robo bajigн ña yн. Нyégнre tirũnнgũ robo bajiro bajigн ñami yн Jacн.
2 Yн ya rнjнri iti rica manija jatagн yiguĩji ĩ. Yн ya rнjнri iti rica cнtija, queno tirũnнgũ yiguĩji, jai bнsaro iti rica cнtitoni. Yн ya rнjнri gaja iti siniaja itire bejagн yiguĩji ĩ. Ito yicõri gajeoni iti judija itire ãmicãgũ yiguĩji, jai bнsaro iti rica cнtitoni.
3 Yн riasorise tнorũnнcõri queno ña mнa. Нeri mana bajiro bajia mнa.
4 Yнre bajiroti нsi cнtisotiya mнa cнni. Ito bajiro mнa yija, mнa rãca ñatĩñagũ yigнja yн. Yucн rнjн rujagнre iti wãñabeja rica mano yiroja. Iti bajiroti yнre mнa tнorũnнbeja yнre queno moa ĩsimenaji mнa. Yнre moa ĩsibiticõri, нyégн rica manigũ bajiro bajirã yirãji mнa, yiquĩ Jesús gнare.
5 Gaje gнare ado bajiro riasoquĩ ĩ:
—Yн ña rujagн robo bajigн. Yн ya rнjнri robo bajirã ña mнa. No yнre bajiro нsi cнtirã ĩna rãca yн ñajare, yнre queno moa ĩsirã yirãji ĩna. Ito yicõri rica cнtirã bajiro bajirã yirãji ĩna. Yн manija no yi masimenaji ĩna.
6 No yн rãca sĩgũre bajiro нsi cнtibicнre ĩre cõagũ yiguĩji yн Jacн. Siniara rнjнrire ãmicõri, jeamejн soeado bajiro yigн yiguĩji yн Jacн ĩocũre.
7 ’Yнre bajiro нsi cнtisoticõri yн riasorise ãcabojabiticõri mнa ãmoro bajiro mнa senija, mнa ãmoro bajiroti cнdigн yignja yн.
8 Yнre mнa queno moa ĩsija ticõri, yн Jacнre queno rũcнbнorã yirãji masa. Ito yicõri, “Riti Jesús rãca queno riasotiana ñama ãna”, yi masirã yirãji masa mнare.
9 Yн Jacн yнre ĩ mairo bajiroti mнare maia yн. Yн mairã ña mнa. Ito bajiri ito bajiroti ñaña mнa.
10 Yн rotirise mнa cнdi ñasotija, yн mairã ñatĩñarã yirãji mнa. Ito bajiroti yн Jacн ĩ rotirise cнdisotia yн cнni. Ito bajiri yнre maisotiami Cнna.
11 ’Yн rãca mнa wanн quenatoni itire mнare gotia yн. Ito yicõri mнa ya нsijн queno mнa wanн quenatoni, itire mнare gotia yн.
12 Ado bajiro bajia yн rotirise: Yн mнare mairo bajiroti, mнa gãmeri ti maija quena.
13 Sĩgũ ĩ baba mesare maigũ, ĩnare ĩ goda ĩsija iti ña bнto maire gaye.
14 Yн rotiro bajiroti mнa cнdija, yн baba mesa ñarã yirãji mнa.
15 Ito bajiri, “Yнre moa ĩsirã ña mнa”, yibea yн ĩja mнare. Moa ĩsiri masama ĩna нjн yirisere masimenaji ĩna. “Yн baba mesa ña mнa”, ya yн mнare adocãta. Jeyaro yн Jacн yнre ĩ gotire mнa masiroca yicãcн yн. Ito bajiri yн baba mesa ña mнa.
16 Mнa meje ña yнre beseana. Yнjнa mнare besecн. Mнare cũa yн, yн ocare gãjerãre mнa riasotoni. Ito bajiro mнa yija coriarã queno yнre tнorũnнsotirã yirãji ĩna. Iti ña rica jogabiti robo bajirise. Ito bajiro masare mнa riasoja ticõri, yнre mнa seniro bajiroti ĩsigũ yiguĩji yн Jacн.

17 Ado robojнa ña mнare yн rotirise: “Gãmeri ti maiña mнa”, yi rotia yн mнare, yiquĩ Jesús gнare.

Adi macãrнcũro gãna manire ti tudirã yirãji, Jesús ĩ yire gaye

18 Gaje gнare ado bajiro riasoquĩ Jesús:
—Adi macãrнcũro gãna mнare ĩna ti tudija, “Manire ĩna ti tudiroto riojнa Jesure ti tudisнoñi ĩna”, yi tнoĩarã yirãji mнa.
19 Adi macãrнcũro gãna ĩna ñarãre mairãji. Adi macãrнcũro gãna ĩna tнoĩaro bajiro mнa tнoĩaja, mнare cнni maiboana ĩna. Adi macãrнcũro gãna wato ñarãre mнare besecн yн. Adocãta ĩna bajiro tнoĩarã meje ña mнa. Ito bajiri mнare ti tudiama ĩna.
20 Yн bнsirise tнote mнa: “Moa ĩsiri masa ĩna нjн rẽto bнsaro ñasarã meje ñama ĩna”, yiari mнare gotibн yн. Adi macãrнcũro gãna yнre нsirio codeama. Ito bajiri mнare cнni нsirio coderã yirãji ĩna. Yн riasorisere cнdibiticã ĩna. Ito bajiri mнare cнni cнdimena yirãji ĩna.
21 Yнre cõarнre masibeama adi macãrнcũro gãna. Ito bajiri yн ñarã mнa ñajare, mнare нsirio coderã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús gнare.
22 Gaje gнare ado bajiro riasoquĩ Jesús:
—Adi macãrнcũro gãnare bнsirocн yн wadibeja ĩnare seti maniboadoja. Yн ĩnare gotija bero ñajare, “Gнare seti ma”, yi masibeama ĩna ĩja.
23 No yнre ti tudirã yн Jacнre cнni ti tudirã ñama ĩna.
24 Ĩna tiro riojo tiyamani yн ĩobeja seti maniboadoja ĩnare. Tiyamani yн ĩoja tigoana ñama ĩna. Tigoana ñabojarãti yнre ti tudiama ĩna. Ito yicõri yн Jacнre cнni ti tudiama ĩna.
25 Ĩna ya papera tuti ucare gaye iti gotiado bajiroti rẽta adocãta. Ado bajiro gotia iti: “Ñe manoti yнre ti tudiama ĩna”, yi gotia iti oca.
26 ’Espíritu Santo riojo gotigнre mнa tн cõagũ yigнja yн. Mнare ejabнagн yiguĩji ĩ. Ito yicõri mнa bojori bнjaja mнare baba cнtigн yiguĩji. Yн Jacн tн wadirн ñagũ yiguĩji ĩ. Yн gaye mнare gotigн yiguĩji ĩ.
27 Cajerojнti yн riasosнorocajнti yн rãca ñasнocн mнa. Ito bajiri masare mнa riasoja mнa cнni yн gaye bнsirã yirãji mнa, yiquĩ Jesús gнare.

16

1 Gaje gнare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Adi oca mнare gotia yн, ija iti rẽtaroca yнre mнa jidicãme yirocн.
2 Ija ĩna ya minijuara wijн mнa ñaroca mнare bucõarã yirãji ĩna. Ito yicõri mнare ĩna sĩaja, “Diore cнdirã sĩa mani”, yi tнoĩabojarã yirãji ĩna.
3 Ito bajiro yirã yirãji ĩna, yнre cнni yн Jacнre cнni masimena ñari.
4 Iti oca mнare gotia yн. Ija ito bajiro iti rẽtaroca, “Ito bajirogo yiquĩda Jesús”, yi mнa tнoĩa bнjatoni, mнare gotia yн.

Espíritu Santo ĩ moarise

’Cajero mнare riasogн iti oca gotibiticн yн maji. “Ĩna rãca ñagũ yigнja yн maji”, yi tнoĩagũ iti oca mнare gotibiticн yн maji.
5 Yнre cõarн tн ñagũ wacн ya yн adocãta. Ito bajibojarocati, “¿No wati mн?” yi seniĩabea mнa yнre.
6 Iti oca mнare yн gotijare mнa ya нsijн bojori bнja mнa.
7 Riti mнare gotia yн. Yн waja quena ñaro yiroja mнare. Yн wabeja, mнare ejabнarocн, mнa bojori bнjaja mнare baba cнtirocн mнa rãca ñagũ wadibiquĩji Espíritu Santo. Yн wajama ĩre cõagũ yigнja yн.
8 Ĩ wadija, “Ñeñaro yirã ña mani”, adi macãrнcũro gãna yi ĩna tнoĩaroca yigн yiguĩji ĩ. “Quenarise mani yija, Diore cнdirãji mani”, ĩna yi masiroca yigн yiguĩji Espíritu Santo. “Diore mani cнdibeja manire waja senigũ yiguĩji”, ĩna yi masiroca yigн yiguĩji Espíritu Santo.

9 Adi macãrɯcũro gãna yɯre tɯorũnɯbitiana ñari seti cɯtirã ñama ĩna ĩja.
10 Yɯ Jacɯ ĩ ñarojɯ yɯ wajare, “Quenarise mani yija, Diore cɯdirãji mani”, yi masirã yirãji
masa. Yɯ Jacɯ tɯ yɯ wajare, yɯre timena yirãji mɯa.
11 Adi macãrɯcũro gãnare ñeñaro yi rotigɯ Satanásre ruyuriogɯ yiguĩji Dios. Ito bajiri,
“Diore mani tɯorũnɯja ĩ yiro bajiroti jeame ũjɯrojɯ cõabicɯ yiguĩji Dios, manire”, masa
ĩna yi masiroca yigɯ yiguĩji Espíritu Santo.
12 ’Jaje gotiroti ñaboja yɯre maji. Ito bajibojarocati adocãta yɯ goti jeoja itire tɯo
masimenaji mɯa maji.
13 Espíritu Santo riojo gotigɯ ĩ ejaroca riojo oca ñasarise mɯare riasogɯ yiguĩji ĩ. Ĩmasirio
meje bɯsigɯ yiguĩji. Ĩ tɯogore mɯare gotigɯ yiguĩji. Ija rẽtaroti gaye mɯa masiroca yigɯ
yiguĩji ĩ.
14 Yɯ riasorise gaye boca ãmicõri mɯa masiroca yigɯ yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiro
yicõri masa yɯre ĩna rũcɯbɯoroca yigɯ yiguĩji Espíritu Santo.
15 Ñarocõti yɯ Jacɯ ĩ gotiro bajiroti gotia yɯ cɯni. Ito bajiri, “Yɯ riasorise boca ãmicõri,
mɯa masiroca yigɯ yiguĩji Espíritu Santo”, yibɯ yɯ mɯare, yiquĩ Jesús gɯare.
16 Gaje gɯare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Yɯ Jacɯ tɯ wacɯ ya yɯ. Ito bajiri nocõ mejeti yɯre timena wana ya mɯa. Ito
bajibojarocati mɯcana yoari mejeti tɯdi yɯre tirã yirãji mɯa, yiquĩ Jesús gɯa ĩ rãca
riasotirãre.

Bojori bɯjabojana tɯdi wanɯ quenarã yirãji mɯa mɯcana, Jesús ĩ yire gaye

17 Ito ĩ yija tɯocõri, gɯa coriarã ado bajiro gãmeri seniĩacɯ gɯa:
—¿No yireoni ñati iti? yicɯ gɯa. “Yɯ Jacɯ tɯ wacɯ ya yɯ, ito bajiri yɯre timena wana ya
mɯa. Ito bajibojarocati mɯcana yoari mejeti yɯre tirã wana ya mɯa”, yami manire. ¿No
yireoni ñati iti? yicɯ gɯa.
18 “Yoari mejeti”, manire ĩ yija, ¿no yireoni ñarojada? “Iti gaye bɯsiguĩji, yi masibea
mani”, yi gãmeri bɯsicɯ gɯa Jesús rãca riasotirã.
19 “Yɯre seniĩa ãmoama ãna”, yi tɯoĩari seyoquĩ Jesús. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ gɯare:
—Yoari mejeti yɯre timena wana ya mɯa. Ito bajibojarocati mɯcana nocõ mejeti yɯre
tirã wana ya mɯa, yibɯ yɯ mɯare. Ito bajiro yɯ yirise, ¿mɯamasiti gãmeri seniĩati mɯa?
20 Riti mɯare gotia yɯ. Oticõri, bɯto bojori bɯjarã yirãji mɯa. Adi macãrɯcũro gãnama
wanɯrã yirãji ĩna. Bojori bɯjarã ñabojarãti yoari mejeti mɯcana tɯdi wanɯrã yirãji mɯa.
21 Ado bajiro bajia: Sĩgõ romio macɯ rɯcogo wago iso yija, tɯoĩa oca jaigo yigõji, “Yɯre
juniro yiroja”, yiroco. Iso macɯ rɯcoja bero junirise gaye tɯdi tɯoĩabeco yigõji iso. Adi
macãrɯcũrojɯre macɯacã ĩ rujeajare bɯto wanɯ quenagõ yigõji iso.
22 Ito bajiroti mɯa cɯni adocãta tɯoĩa oca jaia. Mɯcana mɯare tigɯ ejagɯ yigɯja yɯ. Yɯre
mɯa tija mɯa ya ɯsijɯ bɯto wanɯrã yirãji mɯa. Ito bajiro mɯa wanɯja, ñimɯjɯa mɯare
camota masibiquĩji.
23 ’Iti rɯmɯ iti ejaja ñejɯa yɯre senimena yirãji mɯa. Riti mɯare gotia yɯ. Yɯre
tɯorũnɯcõri, yɯ wamena yɯ Jacɯre mɯa senija, mɯa seniro bajiroti ĩsigũ yiguĩji ĩ.
24 Adi riojɯa yɯ wamena senibiticɯ mɯa maji. Adi rɯmɯna yɯ wamena senisɯorã ya
mɯa. Ito bajiri queno mɯa wanɯ quenatoni mɯa boca ãmiroca yigɯ yiguĩji Dios, yiquĩ
Jesús gɯare.

Adi macãrɯcũro ñeñaro yirã ɯjɯre rẽtocũcɯ yɯ, Jesús ĩ yire gaye

25 Gaje gɯare ado bajiro gotiquĩ Jesús:
—Iti mɯare yɯ gotirise goti masiore ocana gotibɯ yɯ. Ija ñaro yiroja goti masiore ocana
meje mɯare yɯ bɯsiri rɯmɯ. Recoti mɯa tɯoro riojo yɯ Jacɯ gaye mɯare bɯsigɯ yigɯja yɯ.
26 Iti rɯmɯri yɯ wamena yɯ Jacɯre senirã yirãji mɯa. Ito bajiri mɯare yiari yɯ Jacɯre
bɯsi ĩsire mano yiroja. Mɯamasiti bɯsirã yirãji ĩja.

27 Mнare yiari yн Jacнre bнsi ĩsibicнja yн ĩja. Yн Jacнmasiti mнare maicãmi. Yнre
mнa maijare yн Jacн mнare maicãmi. “Dios yagн wadirн ñami Jesús”, mнa yijare mнare
maicãmi ĩ.
28 Yн Jacн tн wadicõri, adi macãrнcũrojн ejacн yн. Adi macãrнcũro gãnare wagocõri, yн
Jacн tн wacн ya yн mнcana, yiquĩ Jesús gнa ĩ rãca riasotirãre.
29 Ito ĩ yija tнocõri, cнdicн gнa:
—Goti masiore ocana meje, queno riojo gotia mн adocãta.
30 “Jeyaro masigũ ña mн”, yi ti masia gнa ĩja. “¿Riti gotiati mн?” yi seniĩare ma ĩja. “Dios
tн wadirн ña mн”, yi tнorũnнa gнa mнre ĩja, yicн gнa Jesure.
31 Gнa ito yijare, ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—¿Riti adocãta yнre tнorũnнati mнa?
32 Batacõri, yнre mнa wagoroto ejacoajн. Riti gotia yн. Yнre mнa wagoroto ejacoajн ĩja.
Ito bajibojarocati sĩgũ meje ña yн. Yн Jacн yн rãcati ñami.
33 Iti jeyaro mнare gotia yн, yнre tнorũnнcõri, mнa ya нsijн нsiriore mano mнa ñatoni.
Adi macãrнcũrojн mнa ñaja, jeyaro tõbнjarã yirãji mнa. Oca sẽoña mнa, adi macãrнcũro
gãnare ñeñaro yi rotigнre rẽtocũcн yн, yiquĩ Jesús gнa ĩ rãca riasotirãre.

17

Ĩ rãca riasotirãre yiari Jesús Diore ĩ seni ĩsire gaye

1 Ito bajiro ĩ yija bero macãrнcũrojн ti mнocõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Cнna mн tн yн tнdi ejaroti ejacoajн ĩja. Yн ña mн Macн. Masa yнre ĩna rũcнbнoroca
yiya. Ito bajiroti yн cнni mнre ĩna rũcнbнoroca yigн yigнja.
2 Yн ña mн Macн. Masare yн roti masitoni yнre cũyija mн. Yнre mн ĩsiana ĩna catitĩñaroca
yн yi masitoni yнre cũyija mн.
3 Ado bajiro bajia catitĩñare gaye: Mн sĩgũti riojo oca ñasarise gotigнre masicõri, ito
yicõri yн Jesucristo mн cõarнre tнorũnнcõri, catitĩñarã yirãji masa. Ito bajiro bajia
catitĩñare gaye.
4 ’Adi macãrнcũro yн ñaja mнre masa ĩna rũcнbнoroca yicн yн. Yнre mн roti ñucacato
bajiroti itire gajanoa yн.
5 Adi macãrнcũro iti ñaroto riojнajн mн rãca rũcнbнogн ñacн yн. Cнna, ito bajiroti
adocãta mн tiro riojo masa yнre ĩna rũcнbнoroca yiya.
6 ’Yн rãca riasotirã adi macãrнcũro gãna wato mн beseana ñama. Ĩnare besecõri, yнre
ĩsiyija mн. Mнre ĩna masiroca yicн yн. Mн ñarã ñañi ĩna. Ĩnare yнre ĩsiyija mн. Mн ocare
cнdisotirã ñama ĩna.
7 No yнre mн ĩsirise, “Dios ye wadire ña”, yi tнo masiama ĩna.
8 Mн ocare yнre mн goticato bajiroti ĩnare goticн yн. Iti ocare tнocõri, boca ãmicã
ĩna. “Dios tн wadirн ñami ãni”, yi masiama ĩna, yнre ĩja. “Dios ĩ cõarн ñami ãni”, yi yнre
tнorũnнama ĩna ĩja.
9 ’Ĩnare yiari mнre bнsia yн. Adi macãrнcũro gãnare yiari meje mнre bнsia yн. Yнre mн
ĩsiana, mн ñarã ĩna ñajare, ĩnare yiari bнsia yн.
10 Yн ñarã jeyaro mн ñarãti ñama ĩna. Ito yicõri mн ñarã yн ñarãti ñama ĩna. Yн rãca
riasotirã mн ñarã ñama. Ĩna queno yirise ticõri, yнre rũcнbнorã yirãji masa.
11 ’Mн rãca ñagũ wacн ya yн. Ito bajiri adi macãrнcũrore wagogн ya yн ĩja. Yн rãca
riasotirãma adi macãrнcũrojн tujarã yama. Cнna, ñeñarise yiĩabicн ña mн. Ãna yнre mн
ĩsianare mн masirisena ĩnare tirũnнma. Mani sĩgũre bajiro tнoĩarã ña. Manire bajiroti ĩna
cнni sĩgũre bajiro ĩna tнoĩatoni ĩnare tirũnнña.
12 Adi macãrнcũrojн yнre mн ĩsiana rãca yн ñaroca mн masirisena queno ĩnare tirũnнcн
yн. Sĩgũ yнre godagobe yirocн queno ĩnare tirũnнcн yн. Ito bajibojarocati sĩgũ ñaquĩ yнre

godagocacн. Ĩ ñaquĩ jeame ũjнrojн warocн. Mн oca iti gotiro bajiroti iti rẽtatoni yнre godagoquĩ ĩ.

13 ’Adocãta mн tн wacн ya yн. Adi macãrнcũrojн ñagũ maji adi oca ĩnare gotia yн. Yн wanнro bajiroti ĩna cнni wanн quena jeditoni iti oca ĩnare gotia yн.

14 Mн ocare ĩnare goticн yн. Adi macãrнcũro gãna bajiro meje tнoĩa yн. Yн rãca riasotirã cнni adi macãrнcũro gãna bajiro tнoĩarã meje ñama ĩna. Ito bajiri adi macãrнcũro gãna ĩnare ti tudiama.

15 Adi macãrнcũrojнre ĩnare mнre ãmigo rotibea yн. Ado bajirojнa mнre senia yн: “Ĩnare camotaya rũmú нsirioro ĩnare yibe yirocн”, ya yн mнre.

16 Adi macãrнcũro gãna bajiro tнoĩagũ meje ña yн. Ito bajiri yн rãca riasotirã cнni adi macãrнcũro gãna bajiro tнoĩarã meje ñama ĩna.

17 Mн oca ña oca riojo ñasarise. Mн ñarã queno yirã riti ĩna ñatĩñatoni mн oca ñasarisere ĩna masiroca yiya.

18 Adi macãrнcũro gãna wato yнre cõayija mн. Yн cнni ito bajiroti adi macãrнcũro gãna wato yн rãca riasotirãre cõa yн.

19 Ĩnare yiari, mнre riti cнdigн yigнja yн. Ito yicõri mн yagн riti ñagũ yigнja yн. Ito bajiro yн yija ticõri, mн oca riojo ñasarise cнdicõri, mн ñarã riti ñarã yirãji ĩna cнni, yiquĩ Jesús Diore bнsigн.

20 Gaje Diore ado bajiro gotiquĩ Jesús:

—Ĩnare riti yiari meje mнre bнsia yн. Ĩna riasorise tнocõri, yнre tнorũnнrã yirãji gãjerã. Ĩnare yiari cнni mнre bнsia yн.

21 Ĩna jeyaro sĩgũre bajiro ĩna нsi cнtitoni mнre bнsia yн. Manire bajiroti ĩna нsi cнtire ãmoa yн. Cнna yнre bajiroti нsi cнtigн ña mн. Yн cнni mнre bajiro нsi cнtia. Ito bajiro manire bajiro sĩgũ bajiro riti ĩna нsi cнtire ãmoa yн. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Riti Dios ĩ cõarн ñañi Jesús”, yirã yirãji adi macãrнcũro gãna.

22 Yнre masa ĩna rũcнbнoroca mн yiado bajiroti ĩnare masa rũcнbнoroca yicн yн cнni. Sĩgũre bajiro нsi cнtirã ĩna ñatoni ito bajiro ĩnare yicн yн. Mani cнni ito bajiroti sĩgũre bajiro bajia mani.

23 Yн bajiroti нsi cнtirã ñama ĩna. Yн cнni mн bajiroti нsi cнtigн ña yн. Ito bajiri sĩgũ bajiro riti tнoĩa jedirã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Dios ĩ cõarнti ñañi Jesús”, yi masirã yirãji adi macãrнcũro gãna. “Ĩ Macнre ĩ mairo bajiroti ĩnare cнni maiami Dios”, yi masirã yirãji adi macãrнcũro gãna.

24 ’Cнna, yн rãca riasotirã yнre mн ĩsiana ñama ĩna. No yн ñarojн yн rãca ĩna ñare ãmoa yн. Ito bajicõri, masa ĩna yнre rũcнbнoroca mн yire ti masirã yirãji ĩna. Ito yicõri, “Adi macãrнcũro iti ñaroto riojнajн Jesure maiñi Dios”, ĩna yi masire ãmoa yн.

25 Cнna ñeñarise macн ña mн. Adi macãrнcũro gãna mнre ti masibeama ĩna. Yнama mнre ti masia. Ãna yн rãca riasotirã, “Dios ĩ cõarн ña mн”, yi masiama ĩna, yнre.

26 Mнre ĩna ti masiroca yicн yн. Ito bajicõri, mнre ĩna masitĩñaroca yigн yigнja yн. Ito bajiro yigн yigнja yн, yнre mн mairo bajiro ĩna gãmeri maitoni. Ito yicõri ĩna rãca ñatĩñagũ yigнja yн, yiquĩ Jesús Diore bнsigн.

18

Jesure ĩna ñiare gaye
(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

1 Ito bajiro Jesús ĩ bнsija bero Cedrón wame cнtiri jaribн sidнjajн wacн gнa ĩ rãca. Ito wacõri ote wese wijacн gнa, Jesús rãca.

2 Coji meje iti ote wesejн minijuasoticн gнa. Ito bajiri Judas, Jesure oca menirocн cнni tisotiquĩ iti wesere.

3 Ito bajiri iti wesere masicõri, surarare, porecia masare cʉni ãmi ejaquĩ Judas.
Paia ʉjarã, fariseo gaye tʉoĩarã cʉni ĩna cõana ñañi ĩna. Sarera jãirina bisu cʉticã ĩna.
Sĩabusuoragari, ito yicõri mujura jãiri cʉni rʉcocã ĩna.
4 "Ado bajiro yʉre rẽtaro yiroja", yigʉ ĩnare boca ãmigʉ̃ waquĩ Jesús. Ĩnare boca ãmicõri,
ado bajiro ĩnare seniĩaquĩ ĩ:
—¿Ñimʉre ãmati mʉa? yiquĩ Jesús ĩnare.
5 Ito ĩ yijare:
—Jesús Nazaret gagʉre ãma gʉa, yicã ĩna.
Ĩna ito yija tʉocõri:
—Ĩti ña yʉ, yi cʉdiquĩ Jesús.
Ĩna rãca ñaquĩ Judas, Jesure oca menirʉ cʉni.
6 "Ĩti ña yʉ", Jesús ĩ yirocati jʉdojʉana juja quedicoacã ĩna.
7 Ito yi mʉcana tʉdi ĩnare seniĩaquĩ Jesús:
—¿Ñimʉre ãmasati mʉa? yiquĩ ĩ ĩnare.
Ito ĩ yija tʉocõri:
—Jesús Nazaret gagʉre ãma gʉa, yicã ĩna.
8 Ĩna ito yija tʉocõri:
—"Ĩti ña yʉ", yicãmʉ yʉ, mʉare. Yʉre riti mʉa ãmajama, yʉ rãca gãnama wacoajaro, yiquĩ
Jesús ĩnare.
9 Ito bajiro yiquĩ Jesús, iti rʉmʉjʉ ĩ gotigoado bajiro iti rẽtatoni. Iti rʉmʉjʉ ado bajiro
gotiquĩ ĩ: "Yʉ Jacʉ yʉre ĩ ĩsicãna sĩgʉ̃jʉa yʉre godabiticã", yiquĩ Jesús iti rʉmʉjʉ.
10 Ito bajiro Jesure ĩna ñia ãmoja ticõri, ĩ ya sarera jãi ãmiquĩ Simón Pedro. Iti jãina paia
ʉjʉre moa ĩsiri masʉ, Malco wame cʉtigʉre ĩ ya gãmoro riojocadʉjare jataquĩ Pedro.
11 Ito ĩ yijare:
—Mʉ ya sarera jãire seoya mʉcana. Yʉ tõbʉjaroti Dios ĩ ãmoja, camotabicʉja yʉ. "Itire
camotagʉ yiguĩji", ¿yire masiati mʉ? yiquĩ Jesús Pedrore.

Anás tʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

12 Ito yija surara ĩna ʉjʉ rãca, judio masa porecia cʉni Jesure ñiacã ĩna. Ĩre ñiacõri, ĩ ya
ãmori siacã ĩna.
13 Ito yicõri Anás ya wijʉ ãmicoacã ĩna, ĩre ĩja. Caifás mañicʉ ñayijʉ Anás. Iti rodori paia
ʉjʉ ñayijʉ Caifás.
14 Ĩ Caifás ñayijʉ, "Mani ñarocõti godaja quenabetoja. Manire yiari sĩgʉ̃ ĩ goda ĩsija
quena", yi ĩ ñarã judio masare gotigorʉ ñayijʉ ĩ.

Jesure masibea yʉ, Pedro ĩ yire gaye
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

15 Simón Pedro, gãji gʉa rãca gagʉ, Jesure ĩna ãmi waja sʉya wacã ĩna. Simón Pedro rãca
wacacʉ paia ʉjʉre baba cʉtigʉ ñasotiyijʉ ĩ. Ito bajiri josari mejeti paia ʉjʉ ya wi sabiara
cʉní rẽta sãjacoayijʉ ĩ.
16 Pedroama sabiara cʉní jʉdojʉa sãjabicʉti tujacoayijʉ. Ito bajiri gãji Jesús rãca
riasotirʉ paia ʉjʉ baba sabiara cʉní coderi maso rãca bʉsigʉ wayijʉ. Ito yicõri Pedrore
jisõyijʉ ĩ baba.
17 Iti cʉní coderi maso ado bajiro seniĩayijo Pedrore:
—¿Jesús rãca riasotigorʉ meje ñati mʉ cʉni? yiyijo iso Pedrore.
Iso ito yijare:
—Meje ña yʉ, yiyijʉ Pedro.
18 Iti ʉsajare moa ĩsiri masa, porecia masa cʉni jea riocõri, suma ñayijarã ĩna. Pedro cʉni
ĩna rãca suma ñayijʉ.

Paia ʉjʉ Jesure ĩ seniĩare gaye
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

19 Jesure ĩna ãmi ejaja ticõri, paia ʉjʉ Anás wame cʉtigʉ Jesure ado bajiro seniĩasʉoyijʉ:
—¿Noa ñati mʉ rãca riasotiana? Ito yicõri, ¿ñe gaye ĩnare riasocati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
20 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Masa jeyaro tiro riojo bʉsisoticʉ yʉ. Dios ya wijʉ, mani masa judio masa minijuara wijʉ cʉni masare riasocʉ yʉ. Ito bajiri yʉ goti rudire ma.
21 ¿No yija yʉre itire seniĩati mʉ? Yʉre tʉogoanare seniĩate mʉ. Yʉ bʉsigore gaye mʉre gotirã yirãji ĩna. Yʉ bʉsigore masirãji ĩna, yiquĩ Jesús paia ʉjʉre.
22 Jesús ito bajiro ĩ yija tʉocõri, sĩgʉ̃ porecia masʉ, Jesús ya riojʉ jayijʉ.
—¿Paia ʉjʉre, no yija ito bajiro cʉdiati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
23 Ito ĩ yija cʉdiyijʉ Jesús:
—Riojo meje yʉ gotija, "Ado bajiro rʉo gotia mʉ", yiya yʉre. Yʉ gotirise riojo gotia yʉ. Ito yibojarocati, ¿no yija yʉre jati mʉ? yiyijʉ Jesús ĩre.
24 Ito ĩ yija bero paia ʉjʉ Caifás wame cʉtigʉ tʉ Jesure siarʉreti cõayijʉ Anás maji.

Jesure masibea yʉ, mʉcana Pedro ĩ yire gaye
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

25 Ito baji ñaroca jea suma ñayijʉ Pedro maji. Ĩ rãca jea suma ñarã ado bajiro ĩre seniĩayijarã:
—¿Ĩ rãca riasotigorʉ meje ñati mʉ cʉni? yiyijarã ĩna Pedrore.
Ĩna ito yijare:
—Meje, ĩ rãca riasotigorʉ meje ña yʉ, yiyijʉ Pedro.
26 Ito ĩ yija, sĩgʉ̃ paia ʉjʉ moa ĩsiri masʉ ado bajiro seniĩayijʉ Pedrore:
—Ote wese ĩ rãca mʉ ñaroca, ¿tibiticati yʉ mʉre? yiyijʉ ĩ Pedrore. Pedro gãmoro ĩ jatarʉ oca bʉsigʉ ñayijʉ ĩ.
27 Ito bajiro ĩ seniĩaja tʉocõri: "Jesure masibea yʉ", yiyijʉ Pedro mʉcana. Ito bajiro ĩ yirocati, cara yujicoayijʉ ĩja.

Pilato tʉjʉ Jesure ĩna ãmi ejare gaye
(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

28 Ito yija bero Caifás ya wina romano masa ʉjʉ ya wijʉ Jesure ãmi wayijarã ĩre ñiana. Ito ĩna yiroca riti busu mʉja wadicoayijʉ ĩja. Ĩna judio masa romano masa ʉjʉ ya wijʉ sãjabisijarã ĩna. "Gaje masa ya wi mani sãjaja pascua basa bare bamenaji mani", yi tʉoĩarã sãjabisijarã ĩna.
29 Ito bajiri Pilato ĩmasiti ĩnare bʉsirocʉ budi wayijʉ:
—¿Ñe seti cʉtiati ãni, mʉa tija? yiyijʉ Pilato judio masare.
30 Ito ĩ yijare cʉdiyijarã ĩna:
—Ĩ seti macʉ ñaja, mʉ tʉ ĩre ãmi ejabitiboana gʉa, yiyijarã ĩna Pilatore.
31 Ĩna ito yijare:
—Ĩre ãmi wasa mʉa. Mʉa masa bʉcʉrã rotirena, "Ado bajiro seti cʉtia mʉ", yiba mʉa ĩre, yiyijʉ Pilato judio masare.
Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Ĩre sĩa ãmoboja gʉa. Ito bajibojarocati gʉa judio masa bʉcʉrã rotirena ĩre sĩa masibea gʉa, yiyijarã ĩna Pilatore.
32 "Yucʉtẽojʉ yʉre jaju sĩarã yirãji masa", Jesús ĩ yicãdo bajiroti rẽtayijʉ ito bajiro ĩna yija.
33 Mʉcana ĩ ya wi tʉdi sãjacõri, ado bajiro Jesure seniĩayijʉ Pilato:
—¿Judio masa ʉjʉ ñati mʉ? yiyijʉ Pilato Jesure.
34 Ito ĩ yijare, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:

—¿Mнmasi tнoĩacõri, ito bajiro yi seniĩati mн? ¿Gãjerã mнre ĩna gotijare ito bajiro yнre seniĩati mн? yiyijн Jesús Pilatore.
35 Ito ĩ yijare:
—¿Judio masн ñati yн, mн tija? Mн ñarãti, paia нjarã cнni yн tн ãmi ejama ĩna mнre. ¿No bajiro yicati mн? yiyijн Pilato Jesure.
36 Ito ĩ yija cнdiyijн Jesús:
—Adi macãrнcũro нjн meje ña yн. Adi macãrнcũro нjн yн ñaja yнre sнyari masa gãmeri jaboana judio masa yнre ñiame yirona. Adi macãrнcũro нjн meje ña yн. Adi macãrнcũrojн meje ña yн rotiroto, yiyijн Jesús Pilatore.
37 Ito ĩ yijare:
—¿Ito yicõri, нjн ñati mн? yiyijн Pilato.
Ito ĩ yija cнdiyijн Jesús:
—Mн yiro bajiroti нjн ña yн cнni. Adi macãrнcũrojн wadicõri, rujeacн yн, riojo oca ñasarise gotirocн. Riojo oca ñasarise cнdirã ĩna ñama yнre tнorũnнrã, yiyijн Jesús Pilatore.
38 Ito ĩ yija:
—¿Ñe ñati oca riojo ñasarise? yiyijн Pilato Jesure.

Jesure sĩarнja mani, ĩna yire gaye
(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Ito bajiro Jesure seniĩacõri, ĩ ya wi budi wacõri, judio masare bнsigн wayijн Pilato mнcana:
—Yн tija ñe seti macн ñami ãni.
39 Co rodo rнyabeto pascua basa mнa menija sĩgũ tubiarнre bucõasotia yн mнare yiari. ¿Mнa judio masa нjнre yн bucõare ãmoati mнa? yiyijн Pilato judio masare.
40 Ito ĩ yijare, ado bajiro awasã cнdiyijarã ĩna:
—Ĩre meje bucõaña mн. Barrabásjнare bucõaña, yiyijarã ĩna Pilatore.
Riniri masн ñayijн Barrabás.

19

1 Ĩna ito yija tнocõri, Jesure baje rotiyijн Pilato ĩja.
2 Jesús ya rijoga joe jota bedo seara bedo jeoyijarã surara. Ito yicõri нjarã ĩna sãñaro bajiro sũaro sãyijarã ĩna Jesure.
3 Ito yija bero ĩ tн bнsa eja rũgũcõri, ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Judio masa нjн catijaro, yi aja tudiyijarã ĩna Jesure.
Ito yicõri riojн ĩre jayijarã ĩna.
4 Mнcana budi wacõri, judio masare gotigн ejayijн Pilato:
—Tiya mнa. Ĩ seti manijare ĩre bucõagũ ya yн, yiyijн Pilato judio masare.
5 Ito ĩ yija, jota bedo jesarн, sũaro sãñarн budiyijн Jesús. Ito yija ado bajiro yiyijн Pilato masare:
—Tiya, ãni ñami ũmнgũ, yiyijн Pilato.
6 Jesús ĩ budija ticõri, ado bajiro awasãsнoyijarã paia нjarã, porecia cнni:
—Yucнtẽojн ĩre jaju sĩaña, ĩre sĩaña, yi awasãyijarã ĩna.
Ĩna ito yija tнocõri:
—Mнamasi ĩre ãmi wacõri, yucнtẽojн jaju sĩatẽña mнa. Yн tijama, ñe seti ma ĩre, yiyijн Pilato judio masare.
7 Ito ĩ yijare ado bajiro cнdiyijarã judio masa:
—Gнa bнcнrã masa ĩna rotirena ĩ godaja quena. “Dios Macн ña yн”, ĩ yire waja ĩ godaja quena, yiyijarã ĩna Pilatore.
8 Ito bajiro ĩna yija tнocõri, bнto bнsa güiyijн Pilato.
9 Tнdi wi toti Jesure ãmi sãcõri, ado bajiro seniĩayijн Pilato ĩre:
—¿Nojн gagн ñati mн? yiyijн Pilato ĩre.

Ito bajiro ĩ yibojarocati ĩre cʉdibisijʉ Jesús.
10 Mʉcana tʉdi ĩre seniĩayijʉ Pilato:
—¿Yʉre cʉdibeati mʉ? Gãjerã mʉre yucʉtẽojʉ yʉ jaju roti ãmoja jaju roti masia yʉ. Mʉre yʉ bucõa ãmoja, bucõa masia yʉ. ¿Itire masibeati mʉ? yiyijʉ Pilato Jesure.
11 Ito ĩ yijare:
—Mʉ rotiroca Dios ĩ mʉre yibeja, yʉre roti masibitiboa mʉ. Mʉ rẽto bʉsaro seti cʉtigʉ ñami yʉre ĩna ñiatoni gotirʉ, yiyijʉ Jesús Pilatore.
12 Ito ĩ yija tʉocõri, "¿No bajiro yicõri Jesure bucõarʉjati yʉ?" yi tʉoĩayijʉ Pilato. Ito bajiro ĩ tʉoĩabojarocati judio masa ado bajiro awasãyijarã:
—Ĩre mʉ bucõaja mʉa romano masa ʉjʉ ñasagʉ baba meje ñagũ yigʉja mʉ. No, "Ʉjʉ ñagũ yigʉja yʉ", yigʉ, ĩ ñami masa ʉjʉ wajacʉ, yiyijarã ĩna Pilatore.
13 Ĩna ito yija tʉocõri, Jesure ãmi rotiyijʉ Pilato ĩja. Ito yicõri ʉjarã ĩna rujirijʉ rujiyijʉ Pilato ĩja. Itijʉ Gabata wame cʉtiyijʉ hebreo ocana. "Gũtana bʉorajʉ", yireoni ñayijʉ itijʉ.
14 Pascua basa riojʉa ũmʉa gʉdareco ñayijʉ iti rʉmʉ. Ito yija Pilato ado bajiro yiyijʉ judio masare:
—Ãni ñami mʉa ʉjʉ, yiyijʉ Pilato.
15 Ito bajiro ĩ yibojarocati bʉto awasãyijarã ĩna:
—Sĩacõrʉja ĩre. Sĩacõrʉja ĩre. Yucʉtẽojʉ ĩre jaju sĩaña, yiyijarã ĩna Pilatore.
Ĩna ito yijare:
—¿Mʉa ʉjʉre jaju sĩagũ yigʉjada yʉ? yiyijʉ Pilato ĩnare.
Ito ĩ yijare, ado bajiro cʉdiyijarã paia ʉjarã:
—Romano masa ʉjʉ riti ñami gʉa ʉjʉ. Ñimʉjʉa gãji mami, yiyijarã ĩna Pilatore.
16 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩatoni ĩnare ĩsiyijʉ Pilato. Ito bajiri Jesure ãmicoayijarã ĩna ĩja.

Yucʉtẽojʉ Jesure ĩna jaju sĩare gaye
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

17 Ĩre ĩna ãmi waja, sʉya wacʉ gʉa cʉni. Ĩre ãmi wacõri, yucʉtẽo ĩre gaja roticã ĩna. Hebreo ocana Gólgota wame cʉtiri burojʉ ĩre ãmi wacã ĩna. "Rijoga gõari ñaro", yireoni ñacʉ itijʉ.
18 Itojʉ ãmi ejacõri, Jesure yucʉtẽojʉ jajucã ĩna. Gãjerã jũarã jʉa dʉja gãna yucʉtẽojʉ yosacã ĩna. Ĩna gʉdareco ñaquĩ Jesús.
19 Jesús ĩ wãñaritẽojʉ ĩ ya rijoga weca wame wõ rotiquĩ Pilato. Ado bajiro goticʉ iti: "Jesús Nazaret gagʉ, judio masa ʉjʉ", yi wãñacʉ iti.
20 Judio masa jãjarã ticã iti ucarere. Jesure yucʉtẽojʉ ĩna jajucati cʉto tʉti ñacʉ. Ĩ ya rijoga weca wame wãñarise griego oca, hebreo oca, latín oca cʉni ñacʉ iti.
21 Ito bajiri judio masa paia ʉjarã ado bajiro yicã Pilatore:
—"Judio masa ʉjʉ ñami", yi ucabesa. "Judio masa ʉjʉ ña yʉ", yibojarʉ, yi ucaja quena, yicã ĩna Pilatore.
22 Ito bajiro ĩna yibojarocati ado bajiro cʉdiquĩ Pilato:
—Yʉ ucare ito bajiroti tujaro ya, yiquĩ Pilato ĩnare.
23 Surara yucʉtẽojʉ Jesure jaju tĩorã ĩ ya yutabujurire ãmicã ĩna. Itire ãmicõri, jʉariarori batocã ĩna. Ito yicõri ĩnacõti gãji coro, gãji coro ãmicã ĩna. Jesús ĩ sãñado joegadoama jioya mano ñacʉ. Riojoti sua mʉja, gajanoado ñacʉ.
24 Ito bajiri ado bajiro yicã surara:
—Itore ñigãmena mani. Ñimʉjʉa itore ĩ bʉjaja tiana yirona, gũtana rea ajecã ĩna.
Ito bajiro ĩna yija Dios oca tuti iti gotiado bajiroti rẽtacʉ. Ado bajiro gotia ĩ oca: "Yʉ ya yutabujurire batocã ĩna. Ñimʉjʉa adore ĩ bʉjaja tiana yirona, gũta ajerã yirãji", yi gotia Dios oca. Ito bajiroti yicã surara.

25 Jesús ĩ yucʉtẽojʉ wãñaro roca adocõ jãjarã ñacʉ gʉa. Ĩ jaco, Cleofas manojo María,
María Magdalena, ito yicõri yʉ cʉni ñacʉ ĩna rãca.
26 Jesús ĩ jacore, ito yicõri yʉ ĩ maigʉ̃re ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús ĩ jacore:
—Cana ĩ ñagʉ̃ yiguĩji mʉ macʉ, yiquĩ Jesús ĩ jacore.
27 Ito yicõri yʉjʉare ado bajiro yiquĩ:
—Iso ñagõ yigõji mʉ jaco, yiquĩ Jesús yʉre.
Ito ĩ yija bero isore boca ãmicõri, yʉ ya wijʉ isore codecʉ yʉ ĩja.

Jesús ĩ ʉsi jedire gaye
(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28 Ito ĩ yija bero, "Dios ĩ ãmoro bajiroti yʉre rẽta jedicoajʉ ĩja", yi tʉoĩaquĩ Jesús. Dios oca
tuti iti gotiro bajiroti iti rẽtatoni:
—Idi ãmoa yʉ, yiquĩ Jesús.
29 Ito ñacʉ ʉyé ide jiaradʉ. Ide udi ãmirisena itire udi ãmicã ĩna surara. Ito yicõri hisopo
wame cʉtiricʉ rʉjʉ gaja siacã ĩna itire. Ito yicõri Jesús ya rise tʉ ñutucã ĩna.
30 Ʉyé ide jiare weroĩacõri, ado bajiro yiquĩ Jesús:
—Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽta jedicoajʉ ĩja. Itocõ ña, yiquĩ Jesús.
Ito yija ĩ ya rijoga queo yocõri, ʉsi jedicoaquĩ Jesús ĩja.

Jesús ya warubʉ surara ĩ sare cudare gaye

31 Iti rʉmʉ pascua basa riojʉa ñacʉ. Busuri gʉa judio masa ya tujacãra rʉmʉ ñaro yicʉ.
Ito bajiri yucʉtẽojʉ godana ya rujʉ wãñare ãmobiticã ĩna tujacãri rʉmʉ ñajare. Tujacãra
rʉmʉ guijori rʉmʉ ñacʉ gʉa judio masare. Ito bajiri Pilatore ado bajiro senicã ĩna:
"Yucʉtẽojʉ wãñarãre sagaro gõare jajea rotiya. Ito yicõri ĩna ya rujʉri rujio rotiya", yicã
ĩna Pilatore.
32 Pilato ĩ rotija tʉocõri, ĩ ya surara wacõri, yucʉtẽojʉ wãñarãre ĩna ya sagaro gõarire
jajeacã ĩna. Jesús tʉ jʉ̃arã yucʉtẽojʉ wãñarãre ĩna ya gõarire jajeacã ĩna.
33 Jesús tʉjʉ eja rʉ̃gʉ̃cõri, "Ʉsi jedicoañi ãni", yi ti masicã ĩna. Ito bajiri ĩ ya sagaro gõare
jajeabiticã ĩna.
34 Ito bajibojarocati Jesús ya warubʉ sare cudaquĩ sĩgʉ̃ surara masʉ. Ito ĩ yirocati rí
ide wʉsarise budicʉ.
35 Yʉ itire gotigʉ, itire tigorʉ ña yʉ. "Riti gotia yʉ itire", ya yʉ. Mʉa cʉni itire tʉorʉ̃nʉtoni,
riojo itire gotia yʉ.
36 Iti jeyaro rẽtacʉ Dios oca tuti iti goticato bajiroti. Tʉote. Ado bajiro gotia Dios oca:
"Ĩre co gõa jajeamena yirãji ĩna", yi gotia Dios oca.
37 Gajejʉ Dios oca iti gotija ado bajiro gotia: "Sare cuda ecorʉre tirã yirãji masa", yi
gotia Dios oca.

Jesure ĩna yujere gaye
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

38 Ito bajija bero José Arimatea gagʉ Jesús ya rujʉre ãmirocʉ Pilatore seniyijʉ ĩ. Jesús
ocare tʉo sʉyagorʉ ñayijʉ ĩ, ito bajibojagʉti gãjerãre goti batobisijʉ ĩ, judio masare güigʉ.
"Ãmiña", Pilato ĩ yija tʉocõri, Jesús ya rujʉre rujiogʉ wayijʉ José.
39 Nicodemo ñamijʉ Jesús rãca bʉsigʉ ejagorʉ cʉni ejayijʉ. Treinta kilos rʉ̃cʉrisecõ
queno sʉti quenarise ãmi ejayijʉ ĩ. Mirra wame cʉtirise, áloes wame cʉtirise wʉore ñayijʉ
iti sʉtirise.
40 Ito bajiri José, Nicodemo rãca Jesús ya rujʉ ãmicõri saya botirona sʉtirise tucõri, ĩre
gʉ̃mayijarã ĩna. Judio masa, masa yujerã ĩna yisotirise ñayijʉ iti.
41 Jesure yucʉtẽojʉ ĩna jaju sĩarajʉ ote wese tʉ ñayijʉ. Iti wesejʉ masari cuma mama goje
ñayijʉ. Gãjerãre yujeĩaña mani goje ñayijʉ iti goje.
42 Jabeto rʉyayijʉ tujacãra rʉmʉ iti busuroto. Ito bajiri iti gojejʉ Jesús ya rujʉre sãyijarã
ĩna, sõjʉ meje iti goje ñajare.

20

Jesús ĩ tʉdi catire gaye
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

1 Gʉa masa ya moasʉora rʉmʉ busuri jĩjʉ rãitĩa bʉsaroca wayijo María Magdalena. Jesús ya masari cuma tʉ ejacõri, iso tija gũta biaraga mañijʉ.
2 Ito iti bajija ticõri, ũmaquedi wacõri, gʉa tʉ ejacõ iso. Simón Pedro, ito yicõri yʉ Juan Jesús ĩ bʉto maicana ñacʉ gʉa. Gʉa tʉ ejacõri, ado bajiro yicõ iso:
—Mani Ʊjʉ ya rujʉre ãmicoañi ĩna. "Itojʉ ĩ ya rujʉre cũana ĩna", yi masibea yʉ, yicõ iso gʉare.
3 Iso ito yija tʉocõri, yʉ Pedro rãca masari cumajʉ tirã wacʉ gʉa.
4 Gʉa jũarã cocati ũmaquedi wacʉ. Pedro rẽto bʉsaro ũmaquedicʉ yʉ. Ito bajiri yʉjʉa cajero masari cuma ejasʉocʉ.
5 Muqueacõri, ito tisõcʉ yʉ. Ĩre ĩna gũmagore riti ticʉ yʉ. Itojʉ sãjabiticʉ yʉ maji.
6 Yʉ bero ejaquĩ Simón Pedro. Ĩama masari cumajʉ sãjacoaquĩ ĩja. Ĩ cʉni Jesure ĩna gũmagore riti tiquĩ.
7 Jesús ya rijoga gũmado gajerojʉ iti jesaja tiquĩ. Dʉreare rujajucu gajerojʉ iti jesaja tiquĩ ĩ.
8 Ito yija yʉ cajero ejacacʉ cʉni sãjacoacʉ. Iti rẽtare ticõri, "Tʉdi caticoañi Jesús", yi tʉoĩacʉ yʉ ĩja.
9 Iti riojʉa, "Godabojagʉti tʉdi catigʉ yiguĩji Jesús", Dios oca iti yire gaye tʉo masibiticʉ gʉa maji.
10 Ito yija bero gʉa ya wijʉ tʉdi wacʉ gʉa.

María Magdalenare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mr 16.9-11)

11 María Magdalenama masari cuma tʉ oti tujacõ. Otigoti masari cumajʉ tisõyijo iso.
12 Ito iso tisõja jũarã ángel mesa botirise sãñarã rujiyijarã. Sĩgũ Jesús ya rijoga ñagoadojʉa rujiyijʉ. Gãji ĩ ya gʉbori ñagoadojʉa rujiyijʉ.
13 Ito yija ado bajiro seniĩayijarã ĩna María Magdalenare:
—¿No yija otiati mʉ? yiyijarã ángel mesa isore.
Ĩna ito yija:
—Yʉ Ʊjʉ ya rujʉre ãmicoañi ĩna. "Itojʉ ĩ ya rujʉre cũana ĩna", yi masibea yʉ, yiyijo iso ángel mesare.
14 Ito bajiro yigoti, Jesure jʉda ti bʉjayijo iso. Ito bajibojarocati, "Jesuti ñami ãni", yi masibisijo iso.
15 Ito yija ado bajiro seniĩayijʉ ĩjʉa isore:
—¿No yija otiati romio mʉ? ¿Ñimʉre ãmati mʉ? yiyijʉ Jesús isore.
"Adi wese coderi masʉ ñaguĩji", yire masiyijo iso. Ito bajiri ado bajiro ĩre yiyijo iso:
—Ĩ ya rujʉre mʉ cũja, "Ito cũmʉ yʉ", yiya yʉre. Ãmigõ waroco ya yʉ, yiyijo ĩre.
16 Iso ito bajiro yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús isore:
—María, yiyijʉ Jesús isore.
Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijo iso hebreo ocana:
—Rabuni, yiyijo iso. "Yʉre riasogʉ", yireoni ñayijʉ iti.
17 Ito yija ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús:
—Yʉre moaĩabesa maji. Yʉ Jacʉ tʉ mʉjabea yʉ maji. Wasa yʉ ñarãre ado bajiro gotitẽña: "Dios sĩgũti ñami mani Jacʉ. Ito yicõri ĩ sĩgũti ñami mani Ʊjʉ. Ĩ ñarojʉ wacʉ wagʉ ya yʉ", yi gotitẽña, yimi Jesús yʉre, yi rotiyijʉ Jesús María Magdalenare.
18 Ito yija gʉare gotigo ejacõ iso. "Mani Ʊjʉre tibʉ yʉ", yicõ iso. Ito yicõri Jesús ĩ gotiado bajiro gʉare goticõ iso.

Ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

19 Gʉa masa ya moasʉora rʉmʉ ñacʉ iti rʉmʉ. Iti ñami gʉa Jesús rãca riasotigoana wijʉ minijua ñacʉ. Gʉa ñarã judio masare güirã soje biacõri, ñacʉ gʉa. Ñajasaroti gʉa wato goa rũgũquĩ Jesús.

—Ñati mʉa, ñe oca mano queno ñaña mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

20 Ito ĩ yija bero ĩ ya ãmori, ito yicõri ĩ ya warubʉ ĩoquĩ gʉare. Gʉa ĩ rãca riasotigoana gʉa Ʊjʉre ticõri, bʉto wanʉcʉ gʉa.

21 Mʉcana tʉdi ado bajiro gotiquĩ Jesús gʉare:

—Ñe oca manoti queno ñaña mʉa. Yʉ Jacʉ yʉre ĩ cõado bajiroti yʉ cʉni mʉare cõa yʉ ĩja, yiquĩ Jesús gʉare.

22 Ito yija gʉare juti jeocõri, ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Mʉa ya ʉsijʉ Espíritu Santo ĩ quedi sãjaroca ya yʉ.

23 Ĩre boca ãmicõri, gãjerã ĩna ñeñaro yirise mʉa ãcabojaja, ĩnare seti mano yiroja. Ĩna ñeñaro yirise mʉa ãcabojabeja, seti cʉtirãti ñarã yirãji ĩnaõna, yiquĩ Jesús gʉare.

Tʉdi Jesús ĩ catija bero Tomás ĩ tire gaye

24 Ito bajiro gʉare Jesús ĩ goaĩoroca Tomás gʉa rãca gagʉ maniquĩ. Ĩ ñaquĩ "Sũrũarʉ", gʉa yicacʉ.

25 Tomásre ti bʉjacõri:

—Mani Ʊjʉre tibʉ gʉa, yibojacʉ gʉa ĩre.

Ito bajiro gʉa yibojarocati Tomás ado bajiro yiquĩ:

—Ĩ ya ãmo ĩna ja cudarajʉ yʉ tibeja, ito yicõri ĩre ĩna ja cudarajʉ yʉ ya ãmo wãsoana yʉ ñusõĩabeja, ito yicõri ĩ ya warubʉ ĩre ĩna sare cudadojʉ yʉ ya ãmona yʉ moaĩabeja, "Ĩti ñami", yi masibicʉja yʉ, yiquĩ Tomás gʉare.

26 Ʊdia ãmojeno rʉmʉri bero mʉcana tʉdi minijuacʉ gʉa. Iti rʉmʉ gʉa minijuacati rʉmʉ Tomás cʉni ñaquĩ ĩja. Soje biado ñabojarocati gʉa wato goa rũgũquĩ Jesús.

—Ñati mʉa, ñe oca mano queno ñaña mʉa, yiquĩ Jesús gʉare.

27 Ito yicõri Tomásre ado bajiro yiquĩ ĩ:

—Yʉ ya ãmore ticõri, mʉ ya ãmo wãsoana yʉre ñusõĩaña. Mʉ ya ãmona yʉ ya warubʉ susuro yʉre moaĩaña. "Ĩ meje ñaguĩji", yibeja ĩja. "Ĩti ñami", yi masiña mʉ ĩja, yiquĩ Jesús ĩre.

28 Ito ĩ yijare:

—Yʉ Ʊjʉ, Dioti ña mʉ, yiquĩ Tomás Jesure.

29 Ito ĩ yijare Jesús cʉdiquĩ:

—Tomás yʉre ticõri, yʉre tʉorũnʉa mʉ. Gãjerãma yʉre tibitibojarãti yʉre ĩna tʉorũnʉja, queno wanʉ quenarã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús Tomásre.

Cristore tʉorũnʉña mʉa cʉni, yirocʉ adi uca yʉ, San Juan ĩ gotire gaye

30 Gaje jaje tiyamani ĩoquĩ Jesús gʉa ĩ rãca riasotirã tiro riojo. Iti ñarocõti ña jedibea adi papera tutijʉ.

31 Adi yʉ ucarise, "Jesuti ñañi Cristo, ito yicõri Dios Macʉ ñañi", yi mʉa tʉorũnʉtoni uca yʉ. Ĩre tʉorũnʉcõri, catitĩñare mʉa bʉjatoni itire uca yʉ.

21

Jʉa ãmojeno ĩ rãca riasotigoanare Jesús ĩ goaĩore gaye

1 Ito bajija bero mʉcana tʉdi goaĩoquĩ Jesús, gʉare ĩ rãca riasotigoanare. Tiberias wame cʉtirita tʉnimajʉ gʉare goaĩoquĩ Jesús. Ado bajiro bajicʉ ĩ goaĩoja.

2 Adocõ jãjarã ñacн gнa minijuacana, Simón Pedro, Tomás “Sũrũarн”, gнa yigн, Natanael
Galilea sita Caná wame cнtiri cнto gagн, gнa Zebedeo rĩa, ito yicõri gãjerã jũarã Jesús rãca
riasotigoana ñacн gнa.
3 Gнa ito baji ñaroca ado bajiro yiquĩ Simón Pedro:
—Wai jogн wacн ya yн, yiquĩ Pedro.
Ito ĩ yijare:
—Gнa cнni mн rãca wajн, yicн gнa.
Ito yicõri wacн ĩja. Cumajн sãjacõri, ñamiasaro wai jobojacн gнa.
4 Iti busu mнja wadiroca itajura tнnima gнare goaĩoquĩ Jesús. Ito bajibojarocati, “Ĩti
ñaguĩji”, yi masibiticн gнa.
5 Ado bajiro gнare yi ruyuquĩ ĩ:
—¿Wai sĩabeati mнa? yiquĩ Jesús gнare.
Ito ĩ yijare:
—Sĩabea, joboja gнa, yicн gнa ĩre.
6 Gнa ito yijare:
—Cuma riojocadнjare yorigн cõa roaya mнa. Ito bajiro mнa yija wai sĩarã yirãji mнa,
yiquĩ Jesús gнare.
Ĩ roticato bajiroti yicн gнa. Wai jãjarã ĩna ñajare, yorigнre mosã masibiticн gнa, wai
jãjarã ĩna ñajare.
7 Ito baji ñaroca, yн Jesús ĩ maigũ ado bajiro yicн yн Pedrore:
—Mani Ʊjнti ñami ĩ, yicн yн Pedrore.
“Mani Ʊjн ñami”, yн yija tнocõri, wasoro yosagн ñari joegado sãñaquĩ ĩ. Ito yicõri
itajurajн quedi roacoaquĩ ĩ. Ito yicõri Jesús tнjн bati waquĩ.
8 Cien metrocõ tнnima sõjнa jayacн gнa. Ito warãti jajн tнnima ejacн gнa. Wai yorigн
rãca weja jãjã ejacн gнa.
9 Cuma majacõri, jeame weca wai jũoana ti ejacн gнa. Ito yicõri naju cнni iti ñaja ti ejacн
gнa.
10 Gнa ejaja ticõri, ado bajiro yiquĩ Jesús, gнare:
—Wai jane mнa sĩana нdiarãcõ ãmi waya, yiquĩ Jesús gнare.
11 Ito ĩ yija tнocõri, cumajн mнja sãjaquĩ Simón Pedro, ito yicõri wai cнrã yorigнjн ñarã
jajнjн waire weja mocũquĩ ĩ. Ciento cincuenta y tres ñarã ñacã wai jeyaro. Jãjarã ĩna
ñabojarocati cudubiticн yorigн.
12 Ito yija Jesús ado bajiro yiquĩ gнare:
—Ba yujirã waya maji, yiquĩ Jesús gнare.
“¿Ñimн ñati mн?” yi seniĩabiticн gнa, “Mani Ʊjнti ñami”, yi masicõri.
13 Ito yicõri gнa tнjн eja rũgũcõri, naju gнare batoquĩ ĩ. Waire cнni ito bajiroti yiquĩ.
14 Itina нdiaji goaĩoquĩ Jesús gнare, godacõri tнdi ĩ catija bero.

Simón Pedro rãca Jesús ĩ bнsire gaye

15 Gнa ba yuji tĩoja bero ado bajiro seniĩaquĩ Jesús Simón Pedrore:
—¿Mн rãca gãna rẽtoro yнre maiati Simón, Jonás macн mн? yiquĩ Jesús Simón Pedrore.
Ito ĩ yijare:
—Mнre maia yн Ʊjн yн. “Yнre maiami”, yi masia mн, yiquĩ Pedro Jesure.
Ito ĩ yijare:
—Oveja rĩare ĩna ecasotiado bajiro yнre yiari yн ñarãre riaso ĩsima mн, yiquĩ Jesús ĩre.
16 Mнcana tнdi jнaji seniĩaquĩ Jesús Simón Pedrore:
—¿Yнre maiati Simón, Jonás macн mн? yiquĩ Jesús Pedrore.
—Mнre maia yн Ʊjн yн. “Yнre maiami”, yi masia mн yiquĩ Pedro Jesure.
Ito ĩ yijare:
—Ovejare ĩna codeado bajiro yнre yiari yн ñarãre code ĩsima mн, yiquĩ Jesús Pedrore.

17 Ito yija mнcana tнdi нdiaji seniĩa quenoquĩ Jesús ĩre:
—¿Yнre maiati Simón, Jonás macн mн? yiquĩ Jesús Pedrore.
Нdiajijн, "¿Yнre maiati mн?" Jesús ĩ yija tнocõri, bojori bнjaquĩ Pedro. Ito bajiri ado bajiro yiquĩ ĩ Jesure:
—Jeyaro masigн̃ ña, yн Нjн mн. Yн mнre mairise masia mн, yiquĩ Pedro Jesure.
Ito ĩ yijare:
—Ovejare ĩna ecasotiado bajiro yнre yiari yн ñarãre riaso ĩsima mн.
18 Riti mнre gotia yн. Iti rнmнjн mamн mн ñaja yutabuju sãñacõri, mн ãmoro bajiroti wa ucusotiyija mн maji. Mн bнcнgн ñaja mн ya ãmo siacõri, mн wa ãmobetojн mнre ãmi warã yirãji ĩna, yiquĩ Jesús Pedrore.
19 "Ito bajiro mн godaja ticõri, Diore rн̃cнbнorã yirãji masa", yirocн ito bajiro gotiquĩ Jesús Pedrore. Ito ĩ yija bero:
—Waya yн rãca. Yн oca tнo sнyagн waya, yiquĩ Jesús ĩre.

Yн Juan ĩ rãca riasotigorнre Jesús ĩ bнto maire gaye

20 Jнda ticõri, ĩnare yн sнyaja tiquĩ Pedro. Yн ña Jesús rãca riasotigorн bнto ĩ maicacн. Yн ña Jesús rãca basнsacati rнmн ĩ tн rujicacн. Yн ña Jesure seniĩacacн, "¿Ñimн ñati mнre ĩna ñiatoni gotiri masн?" yi seniĩacacн ña yн.
21 Yнre ticõri, ado bajiro Jesure seniĩaquĩ Pedro:
—Yн Нjн, ¿ãniama no bajiro godagн yiguĩjida? yiquĩ Pedro Jesure.
22 Ito ĩ yija ado bajiro cнdiquĩ Jesús:
—Mнcana tнdi yн ejarijнjн ĩ catire yн ãmoja, catigн yiguĩji maji. Iti mн masibeja, no yibea mнre. Mнáma yнre sнyaba, yiquĩ Jesús Pedrore.
23 Ito ĩ yija tнocõri: "Juan godabicн yiguĩji", yire masicã ĩna. Jesuama, "Godabicн yiguĩji", yibitiquĩ. Ado bajirojнa yiquĩ ĩ: "Yн tнdi ejarijнjн ĩ catire yн ãmoja, catigн yiguĩji maji. Iti mн masibeja, no yibea mнre", yigн yiquĩ Jesús. Iti oca queno tнo masibiticõri, "Godabicн yiguĩji Juan", yire oca batobojañi ĩna.
24 Yн ña Juan, Jesús rãca riasotigorн. Yнti ña adi paperare ucarн. "Riojo gotiami", yi masia mнa yнre.
25 Gaje jaje ña Jesús ĩ yigore. Jeyaro Jesús ĩ yigore mani uca jeobojaja cнni, adi macãrнcн̃rore daja rẽtacoabodoja papera tutiri. Itocõ ña.

Los Hechos
de los apóstoles

Espíritu Santo mʉare queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

1 Yʉ baba Teófilo, ñati mʉ. Iti rʉmʉjʉ mʉre papera yʉ cõasʉocati Jesús ĩ yigore, ito yicõri
ĩ riasore gaye mʉre papera cõacʉ yʉ.
2 Ñajediro ĩ yigore mʉre gotigʉ macãrʉcʉ̃ro ĩ mʉja warajʉna ucasʉsacʉ yʉ. Ũmacʉ̃jʉ
ĩ mʉjaroto riojʉa ĩ oca goti ucuronare beseyijʉ Jesús. Apóstoles wame cʉtiyijarã ĩna.
Espíritu Santore tʉocõri, "Adi ña mʉa moaroti", yiyijʉ Jesús ĩnare.
3 Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi caticõri ĩ oca goti ucutoni ĩ cũanare goaĩoyijʉ Jesús.
Jʉ̃arã masacõ rʉmʉri goa ñayijʉ Jesús, coji meje. Ĩ tʉdi catire gaye queno ĩna masisatoni
biyaro goaĩoyijʉ Jesús, ĩ cũanare. Ĩnare goaĩocõri, "No ĩre tʉorʉ̃nʉrãreti ĩ rotirojʉ miojugʉ
yiguĩji Dios", yire oca riasoyijʉ Jesús ĩnare.
4 Ĩna rãca ñagʉ̃jʉ, ado bajiro gotiyijʉ Jesús ĩnare maji:
—Ado Jerusalénre wagobeja mʉa. Mani Jacʉ Dios ĩ gotiado bajiroti Espíritu Santo ĩ
ejarotire bocatiya mʉa, yiyijʉ Jesús ĩnare. Ito yicõri, coji meje mʉare goticʉ yʉ itire, yiyijʉ
Jesús ĩnare.
5 Iti rʉmʉjʉ ñeñaro mʉa yirise jidicãja bero mʉare idé guñi Juan. Ito bajiri nocõ mejeti
Espíritu Santo queo sãgʉ̃ yiguĩji Dios mʉare, yiyijʉ Jesús ĩ cũanare.

Macãrʉcʉ̃rojʉ Jesús ĩ mʉja ware gaye

6 Jesús rãca minijuacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:
—Jane mejejʉ romano masa gʉa ya sita ẽmacõri gʉare moa rotiyoñi ĩna. ¿Adocãta
ĩnare bucõagʉ̃ yigʉjada mʉ? Ito yicõri, ¿ado gʉa rotigorajʉ mʉcana gʉare jʉdacõa rotigʉ
yigʉjada mʉ? yiyijarã ĩna Jesure.
7 Ĩna ito yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Jesús ĩnare:
—No yicõri masire ma mʉare. Mani Jacʉ Dios, ĩ masirisena ĩ yirotire, ĩ sĩgʉ̃ti masiami
itire. Masibea mʉa. Di rʉmʉ, di rodo, di ʉ̃mʉa, yi masibea mʉa. Dios sĩgʉ̃ti masiami ĩ
yirotire.
8 Adijʉa ña mʉa masiriseoni. Espíritu Santo ĩ wadiroca, oca sẽorise ejaro yiroja mʉare.
Ito yicõri gãjerã cʉtorijʉ wacõri, ĩnare yʉre bʉsirã yirãji mʉa. Jerusalénjʉ, Judea sitajʉ cʉni,
Samaria sitajʉ cʉni, macãrʉcʉ̃ro ñarocõjʉti, yʉre bʉsirã yirãji mʉa, yiyijʉ Jesús apóstol
mesare.
9 Iti ĩnare goti tĩocõri, ĩre ĩna tibojaroca riti ũmacʉ̃jʉ mʉja wasʉoyijʉ Jesús. Ito bero ide
bueri iti ejarocati, ruyubiticoayijʉ Jesús ĩja. Ito bajiri tʉdi tibisijarã ĩna Jesure.
10 Ĩ mʉjagorajʉ macãrʉcʉ̃rojʉ ti mʉo ñayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna ti mʉo ñaroca ñajasaroti
Dios ñaro gãna jʉ̃arã ángel mesa goa rʉ̃gʉ̃yijarã ĩna tʉ. Yutabuju bʉto yorise sãñarã ñayijarã
ĩna.
11 Ado bajiro gotiyijarã ĩna:
—Mʉa Galilea gãna, macãrʉcʉ̃rojʉ ti mʉo rʉ̃gõbesa. Ãni Jesuti, macãrʉcʉ̃rojʉ mʉja wacʉ,
mʉcana ĩ mʉja waja, mʉa tiado bajiroti mʉcana tʉdi ejagʉ yiguĩji ĩja, yiyijarã ángel mesa
Jesús ĩ cũanare.

Judas ñajacʉre wasoarona Matíasre ĩna besere gaye

12 Olivos wame cʉtiri tʉriajʉ ñayijarã Jesús ĩ cũana. Ito bero Jerusalénjʉ tʉdicoayijarã
ĩna ĩja. Sõjʉ meje ñayijʉ iti cʉto. Coji cõrecõ ñayijʉ iti cʉto.
13 Cʉtojʉ ejacõri ĩna ñari wijʉ mʉja wacõri, co sãnimʉ weca sãjayijarã ĩna. Ĩna ñayijarã ado
bajiro wame cʉtirã: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, ito

yicõri Alfeo macн Santiago. Ito bero gãjerã ñayijarã Simón celote gaye tнoĩagorн, ito yicõri Santiago macн Judas. Itocõ ñayijarã ĩna.

14 Sĩgũre bajiro нsi cнticõri minijuasotiyijarã ĩna Diore bнsirona. Jesús ocabajirã, ito yicõri Jesús jaco María, gãjerã romia cнni cojнti minijuacõri Diore bнsiyijarã ĩna.

15 Iti rнmнriti Jesure masirã minijuayijarã. Co ãmojeno masa ñayijarã ĩna. Ĩna wato wнmн rũgũcõri, ado bajiro gotiyijн Pedro ĩnare:

16 —Tнoya yн ñarã mнa. Jane mejejн mani ñicн David ñayorн, Espíritu Santo ĩ rotija ucayoñi, Judas ĩ ñarotire. "Jesure ĩna ñiatoni gotigн yiguĩji Judas wame cнtigн", yi tнoĩa yugн ito bajiro ucañi David ñayorн. Iti ĩ ucayore bajiroti rẽtacн. Ado bajiro rujeayijн Dios ĩ bнsire. Tнote mнa, yiyijн Pedro ĩnare.

17 'Judas cнni mani rãca cocati Jesús rãca riasotiquĩ. Ito yicõri mani rãca moaquĩ.

18 Mani rãca moacacн ñabojagнti Jesure ĩna ñiatoni oca meniñi ĩ. Ito bajiro ñeñaro ĩ yija bero yucнgн ũmacũjн mнja wacõri ĩ ya ãmнmajн jũgнbo siayijн. Ito bajiro yicõri bubu quedi yojayijн. Ito bajicõri godacoayijн ĩja. Ito bero ũmacũjн wada yojacõri ĩ ya jeraga joto watojн ĩ ya gнdamisi budi yojayijн. Ĩ ñajacн ñeñaro yire wajana sнori ĩ ñajacн ya niyeru ãmicõri cojн sita waja yiyijarã gãjerã.

19 Jerusalén gãna itire tнobнjacõri, "Acéldama", wame yiyijarã iti sitare. Ĩna ocanama, "Sĩare waja ĩna waja yira sita ña", yireoni ñayijн.

20 Jane mejejн David ñayorн ado bajiro ucañi:

Wagoado ñaro yiroja ĩ ya wi. Masa ñamenaji ĩ ya wire. Ito yicõri gãji moa wasoagн yiguĩji ĩ ya moare, yi ucañi David ñayorн, yiyijн Pedro ĩnare.

21-22 'Ito bajiri Judasre wasoato mani. "Jesús ĩ godaja bero mнcana tнdi catiami", yi masigũre mani beseja quena. Ito yicõri Juan Jesure ĩ idé guroca tirн, ito yicõri Jesús ĩ mнjaja tigorнre mani beseja quena. Gãjire beserнja manire, mani rãca ñacacнre. Ito yicõri Jesús ĩ wa ucuroca wa ucurнre beserнjarãji mani. Ito bajigнre ãmarнjarãji mani, yiyijн Pedro ĩnare.

23 Pedro ĩ bнsija bero, ito ñarã jũarã ũmнare beseyijarã ĩna. "José Justo Barsabás wame cнtigн quenami", yiyijarã ĩna. "Matías ĩ cнni quenami", yiyijarã ĩna.

24 Ito bajiro yicõri, Diore ado bajiro seniyijarã ĩna:

—Dios gнa Ʊjн, mн masia masa jeyaro ĩna tнoĩarise gaye. Ito bajiri gнare ĩoña mн beserнre.

25 Judasre wasoarocн ito yicõri gнa rãca riasotirocнre ĩoña gнare. Judas gнare wagoquĩ ñeñaro yi ãmogũ. Ito bajiri adocãta ñeñaro yirise waja, waja yiadojн ñaguĩji ĩ, yiyijarã ĩna Diore senirã.

26 Ito yija José Justo wame gũtagãjн uca wõyijarã ĩna, ito yicõri Matías wame gajegajн. Itigari gũtagãri queocõri, "Tito maji, ñimн ñati Dios ĩ beserн", yiyijarã ĩna. Gũtagã iti quedija ticõri, "Matías ñami Dios ĩ beserн", yi masiyijarã ĩna. Ito bajiro bajicõri ĩna rãca ñasнoyijн Matías coga gнbojeno ñarã tн. Jнa gнbojeno ñarocн ñayijн ĩ.

2

Espíritu Santo ĩ quedi sãjare gaye

1 Pentecostés ñari rнmн ejaroca Diore masirã ñarocõti cojнti minijua ñayijarã.

2 Ñajasaroti oca sẽoro ruyuyijн ũmacũjн. Bнto mino iti wẽaro bajiro bajiyijн. Ĩna ñari wijн sãjacõri bнto bнsiyijн iti.

3 Ito yicõri jea ũjн mнjarise bajirise goayijн. Ito yicõri sĩgũ rнyabeto quedi jeayijн iti.

4 Ito yija, Diore riti tнorũnнjaro ĩna yirocн, Espíritu Santo quedi sãjayijн ĩnare. Itijнnati ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti bнsisнoyijarã ĩna, Espíritu Santo ĩ rotiro bajiroti.

5 Iti rнmнriti Jerusalénjн judio masa gaje cнtori gãna wadiana ñayijarã ĩna. Diore rũcнbнorona wadiana ñayijarã ĩna.

6 Ĩna bʉsirise iti ruyuja tʉocõri, minijuayijarã masa. Sĩgũ rʉyabeto ĩnarioti ĩna oca tʉoyijarã ĩna. Ito bajiri, no yi masia mañijʉ ĩnare.
7 Ito bajicõri mano ʉcayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩnamasiti gãmeri bʉsiyijarã ĩna:
—¿Galilea sita gãna meje ñati, mʉa tija?
8 Jeyaro ricati ĩna bʉsija, ¿no yija mʉa oca, yʉ oca cʉni jeyaro oca ĩna bʉsija tʉoati mani? Gaje cʉtori gãna ña mani.
9 Jeyaro gãna ña mani. Tite mʉa. Ado ñama Partia gãna, Media gãna, Elam gãna, Mesopotamia gãna, Judea gãna, Capadocia gãna, Ponto gãna, Asia gãna,
10 Frigia gãna, Panfilia gãna, Egipto gãna, ito yicõri Cirene cʉto sõjʉa Africa gãna, ito yicõri adijʉ gãna Roma gãna. Adijʉ rujeanati ñama judio masa coriarã. Gãjerãma judio masa ĩna tʉoĩare gayere boca ãmigoana ñama ĩna.
11 Ito yicõri Creta gãna, ito yicõri Arabia gãna, adocõ jãjarã ña mani. ¿No yija mani jeyaro gãna ñabojarãti, Dios ĩ queno yirise ĩna bʉsija tʉoati mani? yiyijarã ĩna.
12 Mano ĩna rujʉ ʉcaja, no yi masia mañijʉ ĩnare. Ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:
—¿No yireoni ñati adi? yiyijarã ĩna.
13 Coriarã ado bajiro bʉsiyijarã:
—Mecʉrã yama, yi aja tudiyijarã ĩna, Espíritu Santo sãjagoanare.

Masare Pedro ĩ gotire gaye

14 Ĩna aja tudija tʉocõri, ĩ baba mesa apóstol mesa rãca wʉmʉ rũgũyijʉ Pedro. Ĩna ito yija ticõri, oca sẽoro bʉsiyijʉ Pedro, minijua ñarã jeyaro ĩna tʉotoni:
—Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa, yʉ bʉsirise. Adijʉ Jerusalén gãna mʉa, queno tʉoya mʉa cʉni.
15 "Mecʉrã ya mʉa", yibojarãji mʉa gʉare. Mecʉrã meje ya gʉa. Busuri jĩjʉ ña maji. Mecʉrajʉ meje ña maji.
16 Ado robojʉa bajia. Gʉare mʉa tirise, "Ito bajiro rẽtaro yiroja", yiyijʉ Dios oca goti ĩsiri masʉ, Joel wame cʉtigʉ. Jane mejejʉ ado bajiro ucayoñi Joel, Diore yiari:
17 Sʉsari rʉmʉri Espíritu Santo masa jãjarãre queo sãgũ yigʉja yʉ. Yʉ yerioti bʉsirã yirãji mʉa rĩa masa. Yʉ ye gaye tireti goaro yiroja mamarãre cʉni. Bʉcʉrãreama cãirijʉ ĩnare bʉsicʉja yʉ.
18 Sʉsari rʉmʉri Espíritu Santo sãcʉja yʉ, yʉre ejabʉari masare. Ito bajiri yʉ yerio bʉsirã yirãji ĩna.
19 Ũmacũjʉ macãrʉcũrojʉ tiyamani mʉare ĩogũ yigʉja yʉ. Mʉa ñari tuti, adi sita cʉni, tiyamani ĩogũ yigʉja yʉ. Rí ñaro yiroja, ito yicõri jea ũjʉrise, ito yicõri bueri bue dajaro yiroja.
20 Ũmacañi cʉni yaticoagʉ yiguĩji. Ũmacañi ñami gagʉ cʉni, rí robo bajiro sũagũ yiguĩji. Iti jeyaro baji jediroca, Jesús ñeñaro yiri masare waja seniri rʉmʉ ejaro yiroja. Ñasari rʉmʉ ñaro yiroja Jesús ĩ ito bajiro ĩ ĩori rʉmʉ. Guijori rʉmʉ ñaro yiroja.
21 "Yʉ Ʉjʉ, ñeñaro yigʉ ña yʉ. Yʉ ñeñaro yirisere ãcabojoya mʉ", yʉre yirãreama jeame ũjʉrojʉ ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yigʉja yʉ, yiyijʉ Dios, Joelre gotigʉ, yiyijʉ Pedro masare.
22 Ito yija mʉcana tʉdi bʉsi remoyijʉ ĩ:
—Tʉoya yʉ ñarã ado yʉ gotiroti. Nazaret gagʉ Jesús ĩ masiro robo yicõri mʉare ĩoñi. "Dios ĩ rotiro bajiroti yiñi Jesús", yi masiarãji mʉa itire tigoana ñari.
23 Ito bajibojarocati, Jesure ñiacõri, masa quenamenare ĩsiyija mʉa yucʉtẽojʉ ĩna jajutoni. Iti mʉa yiroto riojʉajʉ masi yucãrʉ Dios. Ito bajibojarocati mʉare camotabitirʉ Dios. Jesure sĩatoni gãjerãre mʉa ĩsire waja mʉareti seti ña.
24 Dioama Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yicõñi. Ito bajiri godagoana ʉjʉ Satanás, Jesure ñiacũ masibisijʉ. Ito bajiri mʉcana tʉdi caticoañi ĩ.

25 Jane mejejн mani ñicн David ñayorн Jesús ĩ Jacнre ĩ bнsigore ucañi. Tite mнa. Ado
bajiro bнsiyijн Jesús Diore:
Cнna yн rãcati ña mн. Ito bajiri ñejнa güire ma yнre.
26 Yн tнoĩaja queno sosa yнre. Ito bajiri bнto wanнcõri mнre bнsia yн. Ito bajiri yн ya rujн
godaja bнjatobiti yibicнja yн.
27 Cнna yн masia godarã watojн yнre wagobicнja mн. Mн Macн ña yн. Mнre rũcнbнoa yн.
Ito bajiri yн ya rujн jogaroca yibicнja mн.
28 Ito bajiri mнcana tнdi yн catiroca yigн yigнja mн. Bнto wanн quenagũ yigнja yн, mн rãca
yн ñaja mнcana, yiyijн Jesús Diore, yi ucañi David ñayorн, yiyijн Pedro masare.
29 'Ito yicõri gaje ña. Tнoya yн ñarã mнa. Mani ñicн David ñayorн ĩ cõja adoti yuje ecoñi.
"Ado ña ĩre yujeado", ya mani. Ito bajiri ĩ tнoĩarise gaye meje bнsiyorн ĩ.
30 David catigнjн, ija bajirotire goti yuri masн ñayoyijн. "Ija yн janerãbatia Dios ĩ cõarн
sĩgũ ñagũ yiguĩji. Yн robo Ujн ñagũ yiguĩji ĩ", yi tнoĩayijн David, Dios ĩ gotija tнocõri. Tite
mнa.
31 Ado bajiro ucañi David: "Cristo mнcana tнdi catigн yiguĩji. Ito yicõri ĩ ya rujн godana
watojн jogabeto yiroja", yiñi David. Ito ĩ yirisere, ija bajirotire gotigн yiñi ĩ, yiyijн Pedro.
32 Mнcana tнdi bнsi remoyijн Pedro:
—Jesús ĩ godaja bero, mнcana tнdi ticн gнa. Ito bajiri, "Ĩre tнdi catioñi Dios", ya gнa.
33 Dios ũmacũjнna ñacõri Jesure jiyijн. Dios tн ejacõri ĩ ya riojocadнja, rũcнbнorajн,
rujiguĩji Jesús. Dios ĩ goticãdo bajiroti Jesure cũñi, Espíritu Santore gнare ĩ queo sãtoni.
Jĩjн mнa tirise, ito yicõri mнa tнorise, Espíritu Santo ĩ ejaja ito bajiro rẽtamн. Ititi ña ĩ
wadire gaye.
34 David ñayorн ĩmasire rẽtaroti meje ucayoñi ĩ. Jesús ĩ mнjado bajirogoroama, ĩ ya rujн
rãca ñarocõti ũmacũjн mнjabitiyoyijн David. Ito bajiri ado bajiro ucayoñi David:
Mani Ujн Cristore ado bajiro yiñi Dios: "Yн tн riojocadнja rujiya, rũcнbнorajн.
35 Mн wajana queno mнre ĩna cнdiroca yigн yigнja yн", yiyijн Dios mani Ujнre. Ito bajiro
ucayoñi David, yiyijн Pedro.
36 'Yн ñarã, ito bajiri ĩja, "Riti ña", yi masitoni mнare bнsia yн. Cristore, yucнtẽojн mнa
sĩarнreti, mani Ujн ñarocнre, manire masorocнre cũñi Dios. Ĩti ñami mнcana, yiyijн Pedro
masare.
37 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, bнto tнoĩa нsi bata bнjatobisijarã ĩna. Ito bajiri Pedro mesare
seniĩayijarã ĩna:
—¿No yirнjati gнa ĩja? yiyijarã ĩna.
38 Ĩna ito yija tнocõri, Pedro ado bajiro cнdiyijн ĩnare:
—Ñeñaro mнa yirise jidicãña, mнa ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojotoni. Ito yicõri, "Jesucri-
store masirã ñama", gãjerã ĩna yi masitoni, idé gu rotiya mнa. Ito yija Espíritu Santo queo
sãgũ yiguĩji Dios mнare.
39 Dios, Espíritu Santo sã ãmoguĩji mнare, ito yicõri mнa rĩare, mнa janerãbatiare, ito
yicõri sõjн gãnare cнni. Ĩ beserã ñajedirore Espíritu Santo sã ãmoguĩji Dios, yiyijн Pedro.
40 Iti riti bнsigн meje yiyijн Pedro. Ito yicõri masare riaso bнsiyijн ĩ. Gaje ado bajiro
ĩnare riaso bнsiyijн Pedro:
—Masa ñeñarã rãca wнsabesa mнa. Camotadiya mнa, ĩna rãca jeame ũjнrojн mнa wabe
yirona, yiyijн Pedro.
41 Ito bajiro Pedro ĩ gotija tнo wanнcõri, нdiaji mil masa ñarã Jesure boca ãmiyijarã. Ito
yicõri yoari mejeti idé gu rotiyijarã ĩna.
42 Ito bajiro yicõri apóstol mesa rãca ĩna riasorise tнorona ĩna tн minijuasotiyijarã. Ĩna
riasorisere tнo ñiacõri itire tнorũnн jidicãbisijarã ĩna. Ito bajiri sĩgũ bajiro riti нsi cнtiyijarã
ĩna ĩja. Ito bajiro tнoĩacõri ĩna rнcorisere maimenati bojoro bнjarãre ĩsiyijarã ĩna. Coji
rнyabeto minijuacõri Diore bнsiyijarã ĩna. Ito yicõri, "Iti ña Jesús ya rujн robo bajirise",

yi tнoĩacõri naju bato bayijarã ĩna. Manire yiari Jesús ĩ goda ĩsire tнoĩarã ĩ rotiro bajiro najure bato bayijarã.

Cajero Jesure tнorũnнsнoana ĩna ñare gaye

43 Apóstol mesa jaje tiyamani ĩoyijarã, Dios ĩna rãca ĩ ñajare. Itire ticõri mano нcayijarã masa ito gãna.
44-45 Sĩgũ rнyabeto Jesure masirãma sĩgũ bajiro riti нsi cнtiyijarã ĩna. Gãjerã bojoro bнjaja ticõri, ĩna ya gajeoni ĩsicõri waja ãmiyijarã ĩna, bojoro bнjarãre niyeru ĩsirona.
46-47 Co rнmн rнyabeto, sĩgũ bajiro riti tнoĩarã ñari, Dios ya wijн minijuasotiyijarã ĩna Diore bнsirona. "Ñasagн ña Dios mн", yi bнsiyijarã ĩna, Diore rũcнbнorã. Ito yi tнdi wacõri ĩna ya wirijн naju bato bayijarã ĩna. Bнto wanн quenayijarã ĩna, ĩna baba mesa rãca bare bato barona. "Gãjerã rẽtoro tнoĩa masirã ña mani", yi tнoĩabisijarã ĩna. Queno ĩna yirise ti masicõri, "Queno yirã ñama", yiyijarã cнto gãna. Co rнmн rнyabeto iti cнto gãna coriarã Jesure boca ãmiyijarã. Jesure boca ãmicõri Jesure masirã tн minijuayijarã ĩna. Ito bajiri jãjarã bнsa Jesure masirã bнjн wayijarã ĩna.

3

Rudurнre yisiore gaye

1 Co rнmн rнyabeto tres ñaroca riti Diore bнsisotiyijarã ĩna. Ito bajiri itocõ tнjaroca Dios ya wijн mнja wayijarã ĩna, Pedro, Juan rãca jũarã, Diore bнsirona.
2 Soje tн sĩgũ masн rujiyijн. Cajerojнti wa masibicн rujearн ñayijн ĩ. Ito bajiri wa masibisijн ĩ. Co rнmн rнyabeto ĩ baba mesa ĩre ãmi wasotiyijarã. Ito yicõri soje tн ĩre jidi rojosotiyijarã ĩna. Iti soje ado bajiro wame cнtiyijн. Seyori soje ñayijн iti soje. Iti soje tн rujicõri ito ejarãre, "Yнre ti maiñame, jabeto niyeru yнre ĩsiña mнa", yi rujiyijн ĩ.
3 Pedro mesare sãjarã wana yiroca:
—Yнre jabeto ti maiñame mнa, yiyijн rudurн.
4 Ito ĩ yija tнocõri, queno tisayijarã ĩna ĩre. Ado bajiro yiyijн Pedro ĩre:
—Adojнa tiya mн, yiyijн ĩre.
5 "Yнre jabeto ĩsirã yirãji", yirocн queno tнoĩabojayijн ĩ.
6 Ito yija Pedro ado bajiro yiyijн ĩre:
—Niyeru ma yнre, manirea. Gaje ñasarisejнa mнre ejabнacнja yн. Jesucristo Nazaret gagнre tнorũnнcõri, "Wнmнña mн, wasa", ya yн mнre yiyijн Pedro rudurнre.
7 Ito bajiro yicõri ĩ ya riojocadнja ñiacõri tũa wнmнo rũgõyijн Pedro. Ito ĩ yirocati, ĩ ya ñicнri sẽocoayijн ĩre, rudurн ñabojarнre.
8 Ito bajiri bubu quedi rũgũcõri, wasнoyijн ĩ. Pedro mesa rãca sãja wayijн rudurн ĩja, Dios ya wijнre. "Dios queno yami yнre. Yн ñarise cнtirise yнre yisioami ĩ", yi wanн quena wayijн ĩ.
9 Iti wijн Dios ya wijн ñarã ĩ waja tiyijarã ĩna. "Queno yami Dios yнre", ĩ yi bнsija tнoyijarã ĩna.
10 Ito bajiri ĩre ti masicõri нcayijarã ĩna. "Soje tн rujigн, rudurн, niyeru seni rujigн, ¿meje ñati ĩ?" yiyijarã ĩna нcare rãca.

Pórtico de Salomón wame cнtirijн masare Pedro ĩ gotire gaye

11 Rudurн ñabojarн, Pedro mesa watoje ñayijн ĩ. Ĩnare jidicãbisijн ĩ. Dios ya wi tн, Pórtico de Salomón wame cнtirijн rũgõyijarã ĩna Pedro mesa. Iti ito bajiro rẽtaja ti нcacõri, masa jãjarã ũma minijuayijarã ĩna.
12 Masa ĩna minijuaja ticõri, ado bajiro bнsiyijн Pedro ĩnare:
—¿No yija ti нcati, yн ñarã mнa? Sõco bнsa tiya gнare. Ãni rudurнre gнamasiti yisiobijн. Gнa masiro robo yija meje, Diore queno gнa cнdija meje wami ãni rudurн.
13 Ado robojнa bajia. Jesús ũmacũjн gagн ĩre yisioñi. Mani ñicнsabatia Abraham, Isaac, ito yicõri Jacob cнni Diore riti rũcнbнoyijarã ĩna. Dios ĩna rũcнbнorн mнcana ĩti ñami

ĩja. Godarʉre tʉdi catiocõri, masa ĩna rʉ̃cʉbʉoroti gayere jidicãyijʉ Dios ĩ Macʉ Jesure. Ĩ Jesureti ñiacõri ĩsiyija mʉa, ñari masa ʉjarãre, ĩre ĩna sĩatoni. Ʉjʉ Pilato, Jesure ĩ bucõa ãmobojarocati, mʉajʉa bucõare ãmobisija.

14 Pilatore, Jesús quenagʉ̃re bucõa rotiado õno yirã, sĩari masʉre bucõa rotiyija mʉa Pilatore.

15 Ito yirã riti masare catire gaye ĩsigʉ̃re sĩa rotiyija mʉa. Ito bajibojarocati, Dioama godarʉre tʉdi catiocõñi. Ĩre ticõri, "Mʉcana tʉdi catiami", yi masia gʉa, yiyijʉ Pedro.

16 Ito yicõri mʉcana ado bajiro bʉsi remoyijʉ Pedro:

—Ãni rudurʉ ñabojacacʉre ti masia mʉa. "Jesús yʉre yisio masiami", ĩ yi tʉoĩajare, yoari mejeti ĩ ya ñicʉri sẽocoayijʉ ĩre. Ñaro bajiroti ĩre yisioñi Jesús. Itire ti masia mani, yiyijʉ Pedro.

17 'Masia yʉ ñarã yʉ ĩja. Mani ʉjarã rãca Jesure sĩa rotiyija mʉa. "Bʉto ñeñaro ya gʉa", yi tʉoĩa masibitibojarãti ito bajiro yiyijari yʉ ñarã, ya yʉ mʉare.

18 Jesure mʉa sĩacatijʉ, "Ito bajiro yiroja", Dios ĩ yire ñaro bajiroti bajicʉ iti. Dios ĩ oca gotiri masa ĩre yiari ado bajiro gotiyijarã jane mejejʉ: "Cristo quenabeto tõbʉjacõri, godagʉ yiguĩji", yiyijarã Dios oca gotiri masa.

19 Ito bajiri iti oca tʉocõri ñeñaro mʉa yirisere jidicãña mʉa. Ito yicõri Dios ĩ ʉsi cʉtiro bajiro tʉoĩaña mʉa, ñeñaro mʉa yirise ĩ ãcabojotoni. Ito yija Dios mʉa ya ʉsijʉ ʉsirioya mani mʉare jidicãguĩji.

20 Ito yija mʉcana tʉdi cõagʉ̃ yiguĩji Dios, Cristore. Jane mejejʉ besecãñi Dios, Cristore mani Ʉjʉ ñarocʉre.

21 Adocãta ũmacʉ̃jʉ ñaguĩji Cristo. Co rʉmʉ adi macãrʉcʉ̃rore mʉcana quenogʉ̃ yiguĩji Dios, ĩ goticãdo bajiroti. Dios ĩ queno tĩori rʉmʉ bocatigʉ yiguĩji Jesucristo. Adi ña Dios oca goti ĩsiri masa, Diore rʉ̃cʉbʉorã ĩna ucare.

22 Sĩgʉ̃ Dios oca goti ĩsiri masʉ, Moisés wame cʉtigʉ, ado bajiro gotiyoñi mani ñicʉsabatiare: "Dios mani Ʉjʉ yʉre ĩ cõado bajiroti, gãji ĩ oca gotirocʉ cõagʉ̃ yiguĩji. Dios ĩ cõarocʉ mani comasiti ñagʉ̃ yiguĩji.

23 Jeyaro ĩ yirise yiro bajiroti cʉdiba mʉa. Yiro robo cʉdimenare, mani Israel gãnare gajerojʉ ãmicõa ruyuriocõgʉ̃ yiguĩji", yiyijʉ Moisés ñayorʉ. Adi ña mani ñicʉsabatiare, ĩ gotire, yiyijʉ Pedro masare.

24 Mʉcana tʉdi bʉsi remoyijʉ Pedro:

—Samuel bero gãna cʉni Dios oca goti ĩsiri masa, adi rʉmʉri bajiroti gayere, ñaro bajiroti gotiyoyijarã ĩna cʉni.

25 Jane mejejʉ, mani ñicʉsabatiajʉare Dios ĩ goticãrere gotiyijarã ĩna Dios oca gotiri masa. Dios mani ñicʉsabatiajʉare, ĩ goticãre ñajare quenarise ejaro yiroja manire. Ado bajiro mani ñicʉ Abraham ñayorʉre goticãyijʉ Dios: "Queno masa jeyaro wanʉ quenare gaye ejaro yiroja, mʉ rĩa janerãbatiana sʉoriti ĩ rujeajare", yiyijʉ Dios mani ñicʉ ñayorʉre gotigʉ.

26 Ĩ Macʉre tʉdi catiocõri, cajero mani rãca ñarocʉre ĩre cõañi Dios, mani queno wanʉ quenatoni. Ito yicõri mani ñeñaro yirisere jidicãtoni, ĩ Macʉre cõañi Dios, yiyijʉ Pedro masare gotigʉ.

4

Ʉjarã ñasarã riojo Pedro mesa ĩna bʉsire gaye

1 Pedro, Juan rãca jʉ̃arã masare ĩna riaso ñaroca paia ejayijarã, saduceo gaye tʉoĩarã, ito yicõri Dios ya wi coderi masa ʉjʉ cʉni.

2 Pedro ito bajiro masare ĩ riasoja tʉocõri, bʉto junisini ejayijarã ĩna. Ado bajiro riasoyijʉ Pedro ĩnare: "Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi catiñi. Ito bajiri mani cʉni tʉdi catirã yirãji, yi tʉoĩa mani", yiyijarã Pedro mesa masare.

3-4 Coriarã jãjarã Jesús oca tʉo ãmisãcõri Jesure boca ãmiyijarã ĩna. Ito bajirã riti jãjarã ũmʉa co dʉjamocõ mil masacõ ñarã, bʉjʉ wayijarã ĩna, Jesure masirã. Ito bajiri paia, saduceo gaye tʉoĩarã, Dios ya wi coderi masa ʉjʉ cʉni bʉto junisiniyijarã iti tʉocõri. Ito bajiri Pedro mesare ãmi wacõri tubiayijarã ĩna, ñamicajʉ iti ñajare.

5 Busuri itijʉ, Jerusalénti, mʉcana minijuayijarã judio masa ʉjarã, gãjerã bʉcʉrã, ito yicõri bʉcʉrã rotirise riasori masa cʉni minijuayijarã ĩna.

6 Paia ʉjʉ Anás wame cʉtigʉ cʉni ito ñayijʉ. Ito yicõri Caifás, Juan, Alejandro, gãjerã paia ʉjarã ñajediro minijua ñayijarã itojʉ.

7 Ito bero Pedro mesa tubiara wijʉ ñarãre, ãmi wadi rotiyijʉ Anás. Pedro mesa ĩ tʉ ĩna ejaroca, ado bajiro seniĩayijʉ Anás:

—¿Ñimʉ mʉare masare riaso roticati? Ito yicõri, ¿ñimʉ ĩ rotija rudurʉre yisiocati mʉa? yiyijʉ Anás Pedro mesare.

8 Ĩ seniĩaja tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro, Espíritu Santo ĩ masirisena:

9 —Tʉoya mʉa. Rudurʉre gʉa queno yire, ito yicõri ĩre gʉa yisiore, ¿itire gʉare tʉo tudiati mʉa? yiyijʉ Pedro, masa ʉjarãre ito yicõri bʉcʉrãre cʉni.

10 Mʉa queno masitoni, ito yicõri Israel sita gãna ñarocõti ĩna masitoni, mʉare ñasarise gotia yʉ. Ãni rudurʉ ñabojarʉ mʉa riojo rũgõgũre yisioñi Jesús Nazaret gagʉ. Jesús, yucʉtẽojʉ mʉa sĩarʉti, Dios tʉdi catiorʉti, ĩti rudurʉre yisioñi.

11 Jane mejejʉ David ñayorʉ ado bajiro ucayoñi: "Mʉa wi meniri masa gũtagãre cõabojayija mʉa. Ito bajibojarocati mʉa cõaraga ñasarica ñaroja gũtagã", yi ucañi David ñayorʉ, Jesure tʉoĩa yugʉ. Ado bajiro bajia yireoni ña adi. Mʉa judio masa ʉjarã, Jesure ãmomena yirãji. Ito bajibojarocati ñasagʉ ñagũ yiguĩji ĩ.

12 Jesucristo sĩgũti ñami adi macãrʉcũrojʉ masare masorocʉ Dios ĩ cõarʉ. Jesús sĩgũti manire maso masiguĩji. Ñimʉjʉa gãji ĩ robo bajigʉ maquĩji, yiyijʉ Pedro ʉjarãre.

13 Pedro, Juan rãca ĩna oca sẽoro bʉsija tʉocõri, bʉto tʉoĩa oca jaiyijarã ʉjarã. "Bʉto papera riasotibitiana ñabojarãti queno bʉsiama ĩna. Jesús rãca ñagoanati ñari seyoama ãna. Ito bajiri ĩre bajiroti riasoama", yi tʉoĩayijarã ʉjarã.

14 Rudurʉ ñabojarʉ, Pedro mesa rãca ĩ ñajare, "Rudurʉre yisiobisija mʉa", yi masibisijarã ʉjarã ĩnare.

15 Ito bajiri macũjʉ budi wa rotiyijarã ʉjarã, Pedro mesare. Ito yicõri ĩnamasiti gãmeri bʉsi ñayijarã ĩna ĩja:

16 —¿No yiana mania Pedrore, Juanre cʉni? Jerusalén gãna ñarocõti masiama rudurʉre ĩna yisiore. Ito bajiri, "Bʉrãti yama ĩna", yi masia ma.

17 Ado bajiro ĩnare gotirʉja mani: "Jesús gaye tʉdi mʉa bʉsi remoja, quenabeto tõbʉjarã wana ya mʉa. Ito bajiro mani ĩnare gotija, gãjerãre Jesús oca gotimena yirãji ĩna", yi tʉoĩayijarã ĩna.

18 Ito yija mʉcana tʉdi jisõyijarã ĩna Pedro mesare. Ĩna sãja ejaroca, "Masare riasobesa mʉa, ito yicõri Jesús gayere bʉsi ʉyabesa mʉa", yibojayijarã ʉjarã Pedro mesare.

19 Ito bajiro ʉjarã ĩna bʉsija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã Pedro mesa:

—Mʉare gʉa cʉdijama, Diore cʉdimena robo bajiro bajia gʉa. Diore cʉdiado õno yirã, ¿mʉare cʉdirʉjati gʉa? yiyijarã ĩna. Dios ĩ tiro riojo, ¿no bajiro quenaroja, yire masiati mʉa? Diore cʉdirã yirãji, ya gʉa mʉare.

20 Jesure gʉa tʉogore, gʉa tigore cʉni, itire bʉsi jidicãdo ma gʉa, yiyijarã Pedro mesa.

21 Itire tʉocõri:

—Tʉdi bʉsi ʉyabesa Jesús gayere. Jesús gayere mʉa riasoja, quenabeto tõbʉjarã yirãji mʉa, yiyijarã ʉjarã mʉcana.

Rudurʉ ñabojarʉ ĩ waja ticõri, Diore rũcʉbʉoyijarã masa. "Quenoguti yigʉ ñami Dios", yiyijarã masa. Ito ĩna yija masicõri, masare bʉto güiyijarã ʉjarã. Ito bajiri Pedro mesare quenabeto tõbʉjaroca yibisijarã ĩna. Ito bajiri riojoti bucõacõyijarã ʉjarã Pedro mesare.

22 Rudurʉ ñabojarʉ, ĩna yisiorʉ, jũarã masacõ rẽto bʉsaro rodori tʉjagʉ ñayijʉ ĩ.

Gʉa oca sẽoroca yiya, yi Diore ĩna senire gaye

23 Budi warãjʉama ĩna baba mesa tʉjʉ wacoayijarã Pedro mesa. Ĩna baba mesa tʉ ejacõri jeyaro ʉjarã ĩna bʉsigore gotiyijarã ĩna.
24 Itire tʉocõri sĩgʉ̃ bajiro riti ʉsi cʉtirã ñari Diore bʉsiyijarã ĩna:
—Dios gʉa Jacʉ, mʉ sĩgʉ̃ti ña bʉto masigʉ̃. Macãrʉcʉ̃rore meniyija mʉ, sita cʉni, ito yicõri riari. Macãrʉcʉ̃ro gaye jeyaro meniyija mʉ. Ito yicõri adi macãrʉcʉ̃ro jeyaro ñarotire rujeoyija mʉ.
25 Jane mejejʉ, Espíritu Santore cõayija mʉ gʉa ñicʉ David ñayorʉ, mʉ oca ĩ bʉsitoni. Ado bajiro ucayoñi David, mʉre queno moa ĩsigʉ̃ ñari:
¿No yija Cristore junisiniati judio masa meje ñarã cʉni? ¿No yija judio masa rocati ñasarise meje tʉoĩati?
26 Adi macãrʉcʉ̃ro gãna ʉjarã minijuacõri ña yucãma, mʉre ñeñaro yirona, ito yicõri Cristore cʉni ñeñaro yirona, yi ucañi David ñayorʉ.
27 'Riti yiñi David. Ĩ gotiado bajiroti bajicʉ gʉa ya cʉto. Ʉjʉ Herodes, ito yicõri Poncio Pilato, judio masa meje cʉni, ito yicõri Israel sita gãna cʉni cojʉti minijua ñañi ĩna. Mʉ Macʉ, ñeñarise yibicʉre ñeñaro yirona minijuañi ĩna, masare masotoni mʉ cõarʉre.
28 Mʉ Macʉre sĩañi ĩna. Jane mejejʉ, ado bajiro rẽtaro yiroja, yiyija mʉ, mʉ masirisena.
29 Dios gʉa Jacʉ, gʉare tʉoya. "Quenabeto tõbʉjarã yirãji mʉa", gʉare ĩna yirise ãcabojabesa mʉ. Gʉare ejabʉaya mʉ. Ñaro bajiroti mʉre cʉdi ãmoa gʉa. Ñe guijobeto, Jesús oca quenarise gʉa bʉsitoni gʉare ejabʉaya mʉ.
30 Mʉ masirisena masa cõrãre masoña mʉ. Ito yicõri tiyamani cʉni yiya mʉ, "Jesuna sʉoriti bajia adi", masa ĩna yitoni, yiyijarã ĩna Diore bʉsirã.
31 Diore ĩna bʉsi tĩoroca, ĩna minijua ñarijʉ sita ʉeyijʉ. Sita ʉerijʉ tototi, Espíritu Santo quedi sãjayijʉ ĩnare. Espíritu Santore queno cʉdicõri, ñe güire mejeti Dios oca masare gotisʉoyijarã ĩna.

"Yʉ sĩgʉ̃ ye ña gajeoni", yimena ñari gãjerãre batore gaye

32 Jesure masirã sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩa ñayijarã ĩna. Ĩna rʉcorise, "Yʉ sĩgʉ̃ ye ña", yibisijarã ĩna. Ĩna baba mesare sĩgʉ̃ rʉyabeto batoyijarã ĩna.
33-35 Sita rʉcorã, ito yicõri wiri rʉcorã, gãjerãre ĩsiyijarã ĩna. Iti ĩsicõri niyeru bʉjayijarã ĩna. Niyeru bʉjacõri apóstol mesare ĩsiyijarã ĩna, bojoro bʉjarãre ĩna ĩsitoni. Ito bajiri ĩna rãca gãna sĩgʉ̃jʉa bojoro bʉjarã mañijarã ĩja. Jesús oca quenarise riaso jidicãbisijarã apóstol mesa. "Jesús ĩ godaja bero, mʉcana tʉdi caticõri, ñami mʉcana", yi queno sẽo quenaro gotiyijarã ĩna masare. Ito bajiroca Jesure masirã ñarocõreti queno ĩna wanʉ quenatoni, ĩnare ejabʉayijʉ Dios.
36 Jesure masirã wato ñayijʉ sĩgʉ̃ levita masʉ. José wame cʉtigʉ ñayijʉ ĩ. Chipre wame cʉtiri yogajʉ rujearʉ ñayijʉ ĩ. Apóstol mesa, Josére gaje wame wõyijarã, Bernabé. Griego ocama, "Wanʉ quenare gaye riasogʉ", yireoni ñayijʉ iti wame.
37 Josére sita ñayijʉ. Itire gãjire ĩsiyijʉ ĩ. Iti waja niyeru bʉjacõri apóstol mesare ĩsiyijʉ, bojoro bʉjarãre ĩna batotoni. Queno yigʉ ñayijʉ José.

5

Ananías ĩ manojo Safira rãca ĩna ñeñaro yire gaye

1 Gãjijʉama, Ananías wame cʉtigʉ ĩ manojo Safira rãca, queno yirã meje ñayijarã ĩna. Ananías ĩ manojo rãca ĩna ya weseca gãjerãre ĩsiyijarã. Ito yicõri niyeru bʉjayijarã ĩna.
2 Ananías ĩ manojo rãca coro bajiro tʉoĩayijarã ĩna. Ito bajiri niyeru jabeto yeyoyijarã ĩna. Ito yicõri apóstol mesare ĩsigʉ̃ wayijʉ rʉyarise. Ĩnare ĩsi wacʉ, "Adi riti bʉjabʉ yʉ", yiyijʉ Ananías ĩnare.
3 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro bʉsiyijʉ Pedro ĩre:

—Ananías, ¿no yija rũmúa ʉjʉre cʉdiati mʉ? Mʉ ya ʉsijʉ rũmúa ʉjʉ sãjañi mʉre. “Adi riti bʉjabʉ yʉ”, mʉ yija, Espíritu Santore rʉo ãmogũ ya mʉ.
4 Weseca mʉ ya weseti ñabojadoja, mʉ ĩsi ãmoja, mʉ ĩsi ãmobeja cʉni. Mʉ ãmoro bajiro yirʉjaboyija mʉre. Weseca waja mʉ bʉjarise cʉni mʉ yeti ñabojadoja. Mʉ ĩsirotocõti, “Adocõti ĩsicʉja yʉ”, yirʉjabojayija mʉre. ¿No yija ñeñaro tʉoĩacõri rʉori mʉ? Mʉ rʉobojaja cʉni, gʉare riti meje rʉogʉ ya mʉ. Diore cʉni rʉogʉ ya mʉ, yiyijʉ Pedro Ananíasre.
5 Ito bajiro ĩ yiroca cojisiti cõ quedicoayijʉ Ananías. Ito bajija tʉocõri, ito gãna ruje güiyijarã.
6 Ito yija coriarã mamarã Ananías ya rujʉre gũmacõri ĩre yujerã wayijarã ĩna.
7 Ito bero ʉdiaji cõrecõ ejayijo Ananías ñabojarʉ manojo. “Ito bajiroja”, yibisijo iso.
8 —¿Adi ñarocõti ñati weseca waja, mʉa bʉjare? yiyijʉ Pedro isore.
—Ñarocõti ña, yi rʉoyija iso.
9 Ito iso yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Pedro isore:
—¿No yija mʉ manʉjʉ rãca sĩgũre bajiro ʉsi cʉticõri, Espíritu Santore rʉo ãmori mʉa? Macũjʉ tʉjama mʉ manʉjʉre yujerã ejana. Mʉcana mʉre ãmi warã yirãji, mʉre yujerona, yiyijʉ Pedro isore.
10 Ito ĩ yirijʉti, cojisiti cõ quedicoayijo iso cʉni. Sãja wacõri cõrore ti bʉjayijarã mamarã. Ito bajiri isore ãmi budi wacõri manʉjʉ ñabojarʉ tʉjʉ yujeyijarã ĩna mʉcana.
11 Jesure masirã ñarocõti, ito yicõri masa jeyaro, “Ito bajiyijʉ”, yija tʉocõri, bʉto güiyijarã ĩna.

Jaje tiyamani ĩna ĩore gaye

12 Iti rʉmʉri Jesure masirã sĩgũ rʉyabeto sĩgũ bajiro riti ʉsi cʉticõri, Dios ya wi tʉ, Pórtico de Salomón wame cʉtirijʉ minijuasotiyijarã ĩna. Jerusalén gãna ĩna tiro riojo Dios ĩ masiro bajiro ĩ ejabʉarisena jaje tiyamani ĩoyijarã apóstol mesa.
13 Jesure masirãre queno rũcʉbʉoyijarã Jerusalén gãna. Ito bajibojarocati Jesure masirã tʉ ware güiyijarã ĩna.
14 Coriarã bʉto güiyijarã, ito bajibojarocati jãjarã Jesús oca tʉo ãmisãyijarã. Romia cʉni, ũmʉa cʉni Jesús oca tʉo ãmisãyijarã ĩna. Ito bajiri jãjarã bʉsa bʉjʉ wayijarã Jesure masirã.
15 Tiyamani Pedro ĩ ĩogore tʉocõri, cõrãre ma tʉ ĩna cani jesari cumuro rãcati cũyijarã masa. Pedro ĩ rẽtaja tiana yirona, bocatiyijarã cõrã. Manire moaĩajaro yirona, bocatiyijarã ĩna ĩre. Manire ĩ moaĩabeja cʉni, ĩ rũmúgoti mani joe rẽtajaro yirona, bocatiyijarã. Tʉdi cati ãmorã ĩre bocatiyijarã ĩna.
16 Jãjarã masa, Jerusalén tʉ gãna wija wayijarã Jerusalénjʉ cõrãre ãmi warã. Ĩna ya ʉsijʉ rũmúa sãñarãre cʉni ãmi wayijarã. Cõbojana ñajediro tuja jedicoayijarã ĩna. Ito yicõri rũmúa sãñabojana cʉni rũmúa budicoayijarã ĩja.

Apóstol mesare ĩna ʉsirio codere gaye

17 Iti tʉocõri paia ʉjʉ ito yicõri ĩ baba mesa saduceo gaye tʉoĩarã bʉto ti tudiyijarã apóstol mesare.
18 Ito bajiri ñia roticõri Jerusalén ga wijʉ, tubiara wijʉ tubia rotiyijarã ĩna, apóstol mesare.
19 Tubia ecoana ĩna ñabojarocati iti ñamiti iti wijʉ ángel goayijʉ ĩnare. Ito bajiri sojeri janacõri ĩnare tũa ãmi wayijʉ ĩ:
20 —Dios ya wijʉ wasa mʉa. Ito ejacõri masare gotiba, ĩna cʉni catitĩñare gaye ĩna bʉjatoni, yiyijʉ ángel ĩnare.
21 Ito bajiri busuri jĩjʉ, Dios ya wi sãjacõri masare riasoyijarã ĩja.
Ito bajiro ĩna riasoroca ricati paia ʉjʉ ĩ baba mesa rãca Israel sita gãna ʉjarãre jiyijarã, minijuatoni. Ito yicõri, “Tubiara wijʉ ñarãji”, yirona apóstol mesare ĩna ãmitoni surarare cõayijarã ĩna.
22 Tubiara wijʉ ĩna ejaja, mañijarã ĩna. Ito tiboja, tʉdi wacõri, ʉjarãre gotirã wayijarã surara:

23 —Tubiara wi queno soje biara wi ñaroca ejabojabн gнa. Coderi masa cнni itoti ñabojama. Ito bajibojarocati soje janacõri, gнa tija, apóstol mesa mama, yiyijarã ĩna.

24 Iti oca tнocõri, paia нjн ito yicõri Dios ya wi coderi masa нjн, no yimena bнjayijarã ĩna. Iti tнocõri, "¿No bajiro yirojada ĩja?" yiyijarã ĩna.

25 Ĩna bнjatobiti ñaroca sĩgũ ejayijн ĩna tн. Ado bajiro gotiyijн ĩ ĩnare:

—Tubiara wijн mнa bia cũbojana, Dios ya wijн masare riasorã yama ĩna, yiyijн ĩ ĩnare.

26 Ito yija Dios ya wi coderi masa нjн, ito yicõri ĩ ya moari masa rãca apóstol mesare ãmirã wayijarã ĩna. Bнto sẽoro yimenati ãmi wayijarã ĩnare. "Masa jãjarã gũta reaborãji manire, mani sẽoro yija", yi tнo güirã sẽoro yibisijarã ĩna.

27 Ĩnare ãmi wacõri, нjarã riojo ĩnare jidi rũgõyijarã ĩna. Ito yija paia нjн ĩnare ticõri ado bajiro yiyijн ĩnare:

28 —Jesús gayere mнa riasorisere, mнare rẽobojacн gнa. Ito yibojarocati Jerusalén gãna ñarocõreti masare riaso ucuyija mнa. Ito bajiri sĩgũ rнyabeto masiama mнa riaso ucurisere. "Jesús ĩ godare gaye ĩnare seti ña", yiyija mнa gнare, yiyijн paia нjн apóstol mesare.

29 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro ĩre cнdiyijarã apóstol mesa.

—Diojнare cнdisнorнja mani, masare mani cнdiroto riojнa. Dios rotirisejнa ñasa masa rotirise rẽtoro, yiyijн Pedro ĩ baba mesa rãca.

30 Jesús yucнtẽojн mнa sĩa rotirнreti, Dios mнcana tнdi ĩ catiroca yiñi. Ĩ Dioti ñami, jane mejejн mani ñicнsabatia ĩna rũcнbнogorн.

31 Dios ũmacũjнna ñacõri, Jesure jiñi. Ito bajiri ĩ ya riojocadнja, rũcнbнorajн rujiguĩji Jesús adocãta. Jesús mani Ujн ñarocн, ito yicõri ñeñaro mani yirise waja yi ĩsirocнre cũñi Dios. Mani Israel gãna ñeñaro mani yirise jidicãtoni, ito yicõri, "Jesús ñeñaro yн yirise itire ãcabojoya", mani yi senitoni cũñi Dios Jesure.

32 Espíritu Santo sãñagoana gнa ñajare, ĩna sнoriti Dios ĩ jeyaro yigorere gotia gнa. No Dios ĩ yiro bajiro cнdigн, Espíritu Santo ĩre sãgũ yiguĩji Dios, yiyijн Pedro нjarãre.

33 Pedro ito ĩ yija tнocõri, bнto junisiniyijarã ĩna. Ito yicõri Pedro mesare sĩa ãmoyijarã ĩna.

34 Ujarã rãca sĩgũ fariseo gaye tнoĩagũ ñayijн ĩ. Gamaliel wame cнtigн, judio masa ĩna rotirise riasori masн ñayijн ĩ. Masa ruje rũcнbнoyijarã ĩre. Gãjerã нjarã rãca bнsirocн wнmн rũgũcõri, Pedro mesare bucõa rotiyijн Gamaliel.

35 Ito yija ado bajiro bнsiyijн ĩ baba mesa нjarãre:

—Queno tнoya yн ñarã mнa. Ãna masare mнa yi ãmorisere, queno tнoĩaña mнa.

36 ¿Teudas ĩ yigorere ãcabojati mнa? Nocõ rodori mejeti rẽta, "Ñasagн ña yн", ĩ yija bero. Iti oca tнocõri, "Riti bajiroja", yirona cuatro cientocõ ũmнa sнyabojayijarã Teudas ñabojarнre. Ito bero yoa bнsari gãjerã ĩre sĩacõyijarã. Ito bajiri ĩre sнyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã. Ĩ riasobojare cнni jedicoayijн.

37 Ito bero mнcana masare ĩna cõĩari rнmнri Galilea gagн, Judas wame cнtigн ñayijн. Ĩre cнni ĩ bнsirise tнocõri masa jãjarã sнyabojayijarã. Ito bero ĩre sĩacõyijarã gãjerã. Ito yija ĩre sнyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã ĩna.

38 Ito bajiri mнare gotia yн. Usirioro yibesa ãnare. Ĩna ãmoro wacõato. Ĩna riasorise gaye masa ye iti ñaja jedicoaro yiroja.

39 Dios ye ĩna riasojama, no yicõri camota masimenaji mнa. Queno tнoĩaña mнa Dios rãca mнa ñeñame yirona, yiyijн Gamaliel, ĩ baba mesa нjarãre. Ito bajiro ĩ yija tнocõri, "Ri ya mн", yiyijarã ĩna.

40 Ito yija Pedro mesare jisõyijarã ĩna mнcana. Ito yicõri ĩnare baje rotiyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús gaye bнsirere ĩnare rẽoyijarã ĩna. Ito yija ĩnare jidicãyijarã.

41 Godoti wanн budiyijarã Pedro mesa нjarã tн ñabojana. "Jesús oca gotitoni Dios ĩ manire cũja quenasacõa, quenabeto mani tõbнjabojarocati", yiyijarã Pedro mesa.

42 Ʉjarã ĩna Jesús gaye ĩna rẽobojarocati masare riaso jidicãbisijarã ĩna Pedro mesa. Dios ya wijʉ Jesucristo gaye masare riasoyijarã ĩna. Ito yicõri masa ya wirijʉ cʉni riasoyijarã ĩna.

6

Jʉa ãmojeno ejabʉari masare ĩna cũre gaye

1 Iti rodoriti Jesure masirã jãjarã bʉsa bʉjʉ wayijarã. Griego oca bʉsirãjʉa, Hebreo oca bʉsirãre bʉsitusʉoyijarã. Griego oca bʉsirãjʉa, ado bajiro bʉsituyijarã Hebreo oca bʉsirãre: "Co rʉmʉ rʉyabeto mʉa bare batobojaja, corocõ batobea mʉa. Mʉa rãca gãna wajeagoana romiare riti jairo ĩsia mʉa. Gʉa rãca gãna wajeagoanareama queno ĩsibea mʉa", yiyijarã ĩna.

2 Ito bajiro ĩna gãmeri bʉsituja tʉocõri, Jesure masirã ñarocõreti miojuyijarã apóstol mesa:

—Dios oca gʉa riasorise jidicã masibea gʉa. Gʉareama gʉa riasorisejʉa ña, naju batore gaye rẽtoro ñasarise.

3 Ito bajiri jʉa ãmojeno masa cũrʉjarãji mʉa gʉare ejabʉarona. Ado bajirãre ũmʉare beserʉjarãji mʉa. Queno tʉoĩarã, queno rũcʉbʉoana, ito yicõri Espíritu Santore queno cʉdirã, mʉa beseja quena. Ito bajirãre gʉare ejabʉarona cũrʉjarãji mʉa.

4 Gʉama ado bajiro yisotirã yirãji. Diore riti bʉsisotirã yirãji, ito yicõri masare riasorã yirãji gʉama, yiyijarã apóstol mesa ito ñarãre.

5 Ito bajiro apóstol mesa ĩna bʉsija tʉocõri, sĩgũ bajiro riti tʉoĩa jediyijarã ĩna, Jesure masirã. Ito yicõri sĩgũre beseyijarã ĩna. "Esteban ĩ ñami Jesure queno tʉorũnʉcõri Espíritu Santore queno cʉdigʉ", yi tʉoĩacõri ĩre beseyijarã ĩna. Ito yicõri Esteban bajiro tʉoĩarãre cʉni beseyijarã ĩna. Adocõ ñayijarã ĩna Esteban baba mesa: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ito yicõri Antioquía gagʉ Nicolás. Judio masʉ meje ñabojagʉti ĩna queti ocare rũcʉbʉogʉ ñayijʉ ĩ. Itocõ ñayijarã bare batotoni ĩna cũana.

6 Ito bajiro ĩnare bese tĩocõri, "Ãna ñama iti masa, gʉa cũrona", yiyijarã Jesure masirã, apóstol mesare. Ito yicõri ĩna joe ãmo moa jeocõri Diore bʉsiyijarã apóstol mesa, quenaro Dios ĩnare ejabʉatoni.

7 Masa jãjarã bʉsa tʉo wayijarã Dios ocare. Ito yiroca riti Jerusalénjʉ Jesure masirã jãjarã bʉsa bʉjʉ wayijarã. Ito yija Paia masa cʉni jãjarã Jesús ocare queno tʉorũnʉyijarã.

Estebanre ĩna ñiare gaye

8 Estebanre queno yiyijʉ Dios. Ito yicõri ĩ masirisere Estebanre jidicãyijʉ. Ito bajiri Esteban tiyamani ruje ĩoyijʉ masa tiro riojo.

9 Ito yija co rʉmʉ Esteban rãca gãmeri tʉoĩa bʉsiyijarã coriarã. Minijuara wijʉ wasotirã ñayijarã ĩna. Moa ĩsiri masa ñagoana ya wi wame cʉtiyijʉ iti wi. Moa ĩsiri masa ñagoana co cʉto gãna meje ñayijarã ĩna. Cirene gãna, Alejandría gãna, ito yicõri Cilicia sita gãna, ito yicõri Asia sita gãna ñayijarã ĩna. Ĩna ruje tʉoĩa bʉsiyijarã Esteban rãca.

10 Ito bajibojarocati Estebanjʉama queno bʉsi masiyijʉ, Espíritu Santo queno ĩre ĩ ejabʉajare. Ito bajiri bʉsi rẽtocũ masibisijarã ĩna, ĩre bʉsibojana.

11 Ito bajiri bʉsi masibiticõri, gãjerãre niyeru ĩsiyijarã ĩna, Estebanre ĩna oca menitoni. "Diore cʉni, Moisésre cʉni quenabeto bʉsituami Esteban", yi rʉo gotiyijarã ĩna gãjerãre, niyeru boca ãmianajʉa.

12 Ĩna rʉore ocare tʉorũnʉcõri, cʉto gãna Estebanre ruje junisiniyijarã. Iti tʉo junisinicõri bʉcʉrã ito yicõri judio masa rotirise riasori masa cʉni Estebanre ñiayijarã, ʉjʉ tʉ ãmi warona.

13 Estebanre ʉjʉ tʉ ĩna ãmi ejaroca niyeru boca ãmigoana ado bajiro rʉo gotiyijarã:

—Coji meje Esteban Dios ya wire ĩ bʉsituja, ito yicõri Moisés ĩ rotirisere ĩ bʉsituja tʉocʉ gʉa, yiyijarã ĩna.

14 Ito yicõri Esteban ado bajiro ĩ bʉsija tʉocʉ gʉa. “Jesús Nazaret gagʉ Dios ya wire jana
batecõgʉ̃ yiguĩji, ito yicõri Moisés ĩ rotire mani ʉsi cʉtibojarise, itire cʉni cõacõgʉ̃ yiguĩji”,
ito bajiro Esteban ĩ yija tʉocʉ gʉa, yi rʉo gotiyijarã ĩna.
15 Ito yija ʉjarã tisayijarã Estebanre. Ĩre ĩna tija, rio yori rio ñayijʉ. Dios ñaro gagʉ ángel
rio robo bajiro bajiyijʉ.

7

Seti ma yʉre, Esteban ĩ yire gaye

1 Ito yija paia ʉjʉ ado bajiro seniĩayijʉ Estebanre:
—¿Riti ñati mʉ ito yire? yiyijʉ Estebanre.
2 Ito ĩ yija tʉocõri, cʉdiyijʉ Esteban:
—Yʉ ñarã tʉoya mʉa. Jane mejejʉ Dios oca goayijʉ mani ñicʉ Abraham ñayorʉre.
Mesopotamia ĩ ñarocajʉ rẽtoro masigʉ̃ Dios oca ruyuyijʉ, Haránjʉ ĩ waroto riojʉajʉ.
3 Ado bajiro ruyuyijʉ Dios oca: “Mʉ ya sitare wagoya, ito yicõri mʉ ñarãre cʉni wagoya,
gaje sitajʉ yʉ mʉre cũrotojʉ”, yiyijʉ Dios mani ñicʉ ñayorʉre.
4 Ito yija, Dios ito bajiro ĩ yija tʉocõri, Caldea sitare wagoyijʉ ĩ. Ito yicõri Haránjʉ ñagʉ̃
wayijʉ. Itojʉ Haránjʉ ĩna ñaroca mani ñicʉ jacʉ ñayorʉ itojʉ godagoyijʉ ĩre. Ito bero adojʉ
mani ya sitajʉ Abraham ĩ ñatoni ĩre cõañi Dios.
5 “Adi sitajʉ ñaña”, yibojagʉti, “Jabeto adi ña mʉ ya sita”, yibisĩ Dios ĩre. Ito bajiri, “Adi
ña yʉ ya sita”, yi masibisijʉ Abraham. Cojisiti ado robo, bajiro yiroja yiari goticãñi Dios
Abrahamre. “Iti sita mʉre ĩsicʉja yʉ. Mʉ godagoja bero mʉ janerãbatia ya sita ñaro yiroja
iti”, yiyijʉ Dios Abrahamre, rĩa macʉ ĩ ñarocajʉ maji.
6 Iti wato gaje gotiyijʉ Dios Abrahamre. “Ija co rʉmʉ adi sitare wagorã yirãji mʉ
janerãbatia. Ito bajiri adi sitare wagocõri gãjerã ya sitajʉ ñabojarã yirãji mʉ janerãbatia.
Gãjerãre moa ĩsiri masa ñarã yirãji ĩna. Gãjerã quenabeto ĩna tõbʉjaroca yirã yirãji. Yoari
sĩgʉ̃ masʉcõ masacõ rodori itire tʉoĩarã yirãji ĩna.
7 Ito bajibojarocati mʉ janerãbatiare ñeñaro yirãre quenabeto ĩna tõbʉjaroca yigʉ yigʉja
yʉ cʉni. Iti cʉtore wagocõri adi sitajʉ tʉdi ejarã yirãji mʉcana. Adojʉ ñacõri yʉre
rʉ̃cʉbʉorã yirãji”, yiyijʉ Dios, mani ñicʉ Abraham ñayorʉre.
8 Ado bajiro rotiyijʉ Dios Abrahamre: “Yʉ mʉre gotire mʉ tʉo masija, ‘Dios yagʉ ñagʉ̃
yiguĩji ãni’, yirocʉ mʉ macʉ ñarocʉre pĩ gaja wiro tagʉ yigʉja mʉ”, yiyijʉ Dios Abrahamre.
Ito bajiri ĩ macʉ Isaac ĩ rujearoca ʉdia ãmojeno rʉmʉri bero ĩre wiro tayijʉ. Ito bajiri Isaac,
Jacobre ĩ macʉ cʉtija wiro tayijʉ. Jacob cʉni ito bajiroti yiyijʉ ĩ rĩare mani ñicʉsabatia
ñayoanare. Jʉa dʉjamocõ jʉa gʉbojeno ñarã ñayijarã ĩna. Ado bajiro yiñi mani ñicʉsabatia
ñayoana, yiyijʉ Esteban ʉjarãre.
9 ’Mani ñicʉsabatia ñayoana, Jacob rĩa rãca José wame cʉtigʉ ñayijʉ. Josére ruje ti
tudiyijarã ĩ rĩjorʉ mesa. Ito bajiri ĩna ocabaji ñabojarʉreti gãjerã masare ĩsicõri waja
seniyijarã ĩna. Ito bero ĩre bʉjacõri, Egiptojʉ ĩre ãmi wayijarã ĩna. Ito ĩna yibojarocati Dios
queno tirũnʉyijʉ ĩre.
10 José quenabeto ĩ tõbʉjabojarocati Dios queno ejabʉayijʉ ĩre. Egipto gagʉ ʉjʉ, Faraón
wame cʉtigʉ Josére jiyijʉ. Ʉjʉ Faraón ĩ tiro riojo queno tʉoĩare gaye jidicãyijʉ Dios Josére.
Faraón Josére ĩ baba bʉjatoni queno ejabʉayijʉ Dios. Ito bajiri Faraón ado bajiro gotiyijʉ
Josére: “Yʉre ejabʉari masʉ ñasagʉ ñagʉ̃ ya mʉ. Egipto gãna ñarocõreti mʉ rotire ãmoa yʉ.
Ito yicõri yʉ ya wi gãnare cʉni mʉ rotire ãmoa yʉ”, yiyijʉ Faraón Josére.
11 ’Iti rodoriti Egipto sitajʉ bare jedicoayijʉ. Ito yicõri Canaán sita cʉni jedicoayijʉ.
Masa ruje ñio jogayijarã. Ito yicõri quenabeto tõbʉjayijarã ĩna. Mani ñicʉsabatia no õno
bare bʉja masibisĩ ĩna.
12 Ito bajiri mani ñicʉ ñayorʉ Jacob, “Egiptojʉ bare seore ñayijʉ”, yija tʉocõri, ĩ rĩare
cõayijʉ ĩna bare waja yirã watoni.

13 Egiptojн bare ãmirã ejayijarã ĩna maji. Bare iti jedija itojнti mнcana ãmirã wayijarã
ĩna. Mнcana tнdi ĩna ejaroca ado bajiro gotiyijн José ĩnare: “Yнre ti masibea mнa. Mнa
ocabajiti ña yн”, yiyijн José ĩnare. Ito bajiro José ĩ yija tнocõri, gãjerã ĩ ñarã ñare gayere tнo
bнjayijн Faraón.
14 Ito yija José ĩ ñarã ñarocõreti ito yicõri ĩ jacнre cнni ji rotiyijн Egiptojн ĩna ñatoni. Ѳdiarã
masacõ gãji ye co dнja gнbocõ ñarã ñayijarã ĩna, ĩ ñarã.
15 Ito bajiro bajijare Egiptojн ñagн̃ wayijн Jacob. Egiptojн yoari ñacõri itojн godacoayijн
Jacob. Ito yicõri ĩ rĩa ñana, mani ñicнsabatia ñayoana godañi itojнti.
16 Egiptojн ĩna cõbojarocati ito gãna Siquemjн yujerã wayijarã. Siquemjн ãmi ejacõri,
mani ñicн Abraham ñayorн, Hamor rĩare masari cuma goje ĩ gãmecarajнre yujeyijarã ĩna.
17 ’Mani ñicнsabatia ñayoana, Egipto sitajн jãjarã masa bнjнri cнti ñayijarã. Ito ĩna baji
ñaroca riti jabeto rнyayijн ĩnare Dios Canaán wame cнtiri sita ĩsiroto, “Mн janerãbatiare
sita ĩsigн̃ yignja yн”, yi Abraham ñayorнre Dios ĩ goticãdo bajiroti.
18 Iti rodoriti gãji нjн Egiptojн rotisнoyijн. José mesa mani ñicнsabatia ñayoanare
rн̃cнbнognн meje ñayijн ĩ.
19 Ĩ нjнti mani ñicнsabatia ñayoanare rнoñi. Ito yicõri quenabeto yiyijн. Mame joearã
rĩacare cõa rotiyijн ĩ.
20 Iti rodoti rujeayijн Moisés cнni. Dios ĩ tija quenagн̃ ñayijн ĩ macнacã. Iti sita нjн ĩ
rotire masibojagoti Moisés jaco нdiarã ũmacañicõti rнco ñayijo ĩre.
21 Macнacãre yeyo masibiti wacoti, iso macнre maibojagoti, нjн ĩ rotiado bajiroti ĩre
cõabojayijo iso. Ito iso yija bero нjн Egipto gagн maco ĩre ti bнjacõri, ĩre masoyijo iso macн
robo bajiro.
22 Ito bajiri нjн maco rãca ñagн̃ riti Egipto gãna ĩna masirisere queno riasotiyijн ĩ, Moisés.
Ĩ bнsija, tнo masire rãca bнsiyijн ĩ. Ito yicõri ñasarisere moa quenoyijн.
23 ’Moisés jн̃arã masacõ rodori tнjagн, “Ado bajiснja yн”, yi tнoĩayijн ĩ. “Yн ñarãre
tignн wacнja yн, no bajiro ĩna ñaja”, yi tнoĩayijн.
24 Ĩna tн ĩ ejaroca, mani yagнre, Egipto gagн ĩ bajeja tiyijн, Moisés ñayorн. Ito bajija
ticõri, ĩre gãme ĩsiyijн. Ito yicõri ĩre sĩa ruyuriocõyijн Moisésjнa.
25 “Egipto sitajн gнare bucõa ejabнarocн cũyijari Dios, yнre yi masirãji yн ñarã”, yi
tнoĩabojayijн Moisés. Ito bajiro ĩ tнoĩabojarocati, ĩre bajiro meje tнoĩayijarã ĩna.
26 Gaje rнmн mнcana mani ñarãre ti quenogн̃ wayijн Moisés. Ito ejacõri ĩna comasiti ĩna
gãmeri jaroca ejayijн ĩ. Ĩnare oca queno ãmoyijн ĩ. Ito bajiri ado bajiro ĩnare bнsibojayijн ĩ
maji: “Adojнa tнoya. ¿No yija comasi ñabojarãti gãmeri jati mнa?” yiyijн Moisés ĩnare.
27 Sĩgн̃ ĩ babare jagн, ito bajiro Moisés ĩ bнsija tнocõri, junisinigн̃ Moisésre tucõayijн.
“¿Ñimн gнa нjн ñarocнre cũcati mнre?
28 ¿Ñamica mн Egipto gagнre mн sĩado bajiro yнre sĩarocн yati mн?” yiyijн ĩ Moisésre.
29 Iti tнo нcacõri, güignн rudi wayijн Moisés. “Yн sĩare gaye Egipto gãnare gotirã yirãji”, yi
tнoĩayijн Moisés. Ito bajiri Madián wame cнtiri sitajн rudi wayijн ĩ, gaje masa ya sitajн.
Itojн manojo bнjacõri jн̃arã rĩa cнtiyijн ĩ.
30 ’Jн̃arã masacõ rodori bero, co rнmн wa ucugн wayijн Moisés. Sinaí wame cнtiricн
gн̃tagн̃ jнdojн, yucн manojн wa ucugн wayijн Moisés. Ito yija ĩ tн rujatutu jea н̃jн rн̃gõri
tutu robo bajiro wato Dios ñaro gagн ángel goayijн ĩre.
31 Itire ticõri нcayijн Moisés. Queno tisarocн ito tн ĩ waroca Dios oca ruyuyijн:
32 “Yн ña Dios. Mн ñicнsabatia Abraham, Isaac, Jacob cнni yнre rн̃cнbнocã”, yiyijн Dios
Moisésre. Iti oca tнocõri güignн nнrнoyijн Moisés. Ito bajiri iti tuture ti queotu ãmobisijн ĩ.
33 Ito yija mнcana tнdi bнsi remoyijн Dios: “Ado jacajнti ña yн. Mн tнti ña yн. Ito bajiri
mн ya gнboco ruacõña mн. Ito bajiro yicõri yнre rн̃cнbнognн yignja mн.

34 Yн ya masa Egiptojн quenabeto ĩna tõbнjaja ticн yн. Ito yicõri ĩna awasãja tнocн yн. Ito
bajiri Egipto gãnare ĩna camotaditoni ĩnare ejabнagн wadibн yн. Wasa Egiptojн, yн mнre
tнdi wa rotia yн", yiñi Dios Moisésre gotigн, yiyijн Esteban нjarãre.
35 'Ĩ Moisésti ñami, mani ñicнsabatia ĩna tнo ãmobitirн. "¿Ñimн gнa нjн ñarocнre cũcati
mнre?" yiyijarã mani ñicнsabatia Moisésre. Ito bajibojarocati Dioti ĩre jнdacõañi ĩna
masa tнjн ĩna нjн robo bajiro ñarocнre. Mani ñicнsabatia Egiptojнre ĩna budigotoni
ejabнarocнre cũñi Dios Moisésre. Ángelna sнoriti ito bajiro gotiyijн Dios Moisésre,
rujatutujнna ĩre goaĩocõri.
36 Moisésti mani ñicнsabatia ñayoanare Egipto sitajн ĩnare ũmatã wayijн ĩ. Egiptojн
tiyamani yi ĩoyijн Moisés, ito yicõri riaca jajosa Ide Sũarise wame cнtirisa tнnimajн cнni
ĩoyijн ĩ. Ito bajiri yucн manojн ñagũ cнni, jũarã masacõ rodori ñagũ tiyamani ĩoyijн Moisés.
37 Moisésti ñami mani ñicнsabatia ñayoanare gotirн: "Mani Jacн Dios yнre ĩ cõado
bajiroti, gãji ĩ oca gotirocнre cõagũ yiguĩji. Dios ĩ cõarocн mani comasiti ñagũ yiguĩji. Yiro
bajiroti cнdiba mнa ĩre", yiyijн Moisés mani ñicнsabatia ñayoanare.
38 Ĩ Moisésti mani ñarã rãca gũtagũ jнdojн Sinaí wame cнtiricн jнdojн minijuañi yucн
manojн. Ito yija ĩ sĩgũti gũtagũjн mнja wayijн. Itojн ĩ mнja ejaroca Dios ñaro gagн, ángel
ĩre bнsiyijн. Ito yicõri Moisés mani ñicнsabatia ñayoanare oca jedibitirotire gotiyijн. Ito
bajiri ĩ gotiado bajiroti ejayija manire cнni.
39 'Mani ñicнsabatia ñayoana, Moisésre ñaro bajiroti cнdibitiyoñi. Ĩre tujamena Egiptojн
tнdi wa ãmoyijarã ĩna.
40 Ito yicõri Moisés gũtagũ joejн ĩ ñaroca riti, ĩ rĩjorн Aarón wame cнtigнre ado bajiro
gotiyijarã ĩna: "¿Nojн ñati mн ocabaji? Egipto sitajн gнa ñaroca gнare bubojacacнre mн
ocabajire masibea gнa ĩja. Ito bajiri gнare gнa нjн ñaroti, gнa rũcнbнoroti gнare meni ĩsiña.
Iti gнa rнcoja, gнa wa ãmoro riojo ĩo waroja iti", yiyijarã ĩna Aarón ñayorнre.
41 Ito yija wecн macнacã robo bajigн meni rujeoyijarã ĩna. Ito yicõri waibнcнrã sĩa
ĩsiyijarã ĩna, ĩna meni rujeorнre yiari. Ito yicõri basa meni jeobнayijarã ĩna, ĩna menirн
wecн macн bajigнre rũcнbнorã.
42 Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare jidicãcõyijн Dios. Ĩna ãmoro robo ĩna yi ãmojare ĩnare
camotabisijн Dios. Ito bajiri ñocõa, ũmacañi, ñami gagнre cнni rũcнbнoyijarã ĩna. Diore
goti ĩsiri masн Amós ñayorн ĩ ucare ado bajiro gotia:
Israel sita gãna tнoya mнa. Mнa waibнcнrã, mнa sĩare yнre rũcнbнorã meje sĩacн mнa,
jũarã masacõ rodori yucн manojн mнa ñare.
43 Yнre rũcнbнomenati mнa ya ãmonati mнa meni rujeorнreti rũcнbнocн mнa. Jaibiti
wiacã menicõri, iti wi totijн Moloc wame cнtigн sãcõri gajasoticн mнa. Ito yicõri
ñocõa robo bajigн mнa meni rujeorнre, Refán wame cнtigнre rũcнbнocн mнa. "Ãna
ñama mani rũcнbнorã ito yicõri mani нjarã", yibojacн mнa. "Ito bajiri Babilonia
sõjнajн mнare cõagũ ya yн", yiyijн Dios ĩnare. Ado bajiro bajiatoja iti, Dios ĩ yirere
ucañi Amós ñayorн, yiyijн Esteban нjarãre gotigн.
44 Mнcana tнdi bнsi remoyijн Esteban нjarãre:
—Mani ñicнsabatia yucн manojн ĩna waja Dios ya wire menirotire saya webнtirise ãmi
wayijarã ĩna. Iti wijн Dios ĩ rotirise ucaraga gũtagãri seoyijarã ĩna. Moisésna sнoriti wiri
rujeayijн iti. Moisés ĩ cãirojн Dios ĩ gotiado bajiroti, iti wire moa rujeoyijarã ĩna. No ĩna
warojн iti wire ãmi wayijarã ĩna.
45 Moisés ĩ godaja bero Josué wame cнtigн ĩre wasoayijн. Iti wire ãmicõri Canaán wame
cнtiri sitajн wayijarã ĩna. Canaán wame cнtiri sitajн gaje masa ñayijarã. Ito bajiri Dios
ejabнayijн mani ñicнsabatiare. Iti cнto ñanare bucõa jeocõyijн Dios. Mani ñicн ñayorн
David, ĩ catija ñayijн iti wi maji, saya webнtirisena ĩna menira wi.
46 Queno yiyijн Dios, mani ñicнsabatia нjн David ñayorнre. Ĩre bнto wanнyijн Dios. Ito
bajiri ado bajiro yiyijн David ñayorн Diore: "Yн ñicн Jacob ñayorн queno mнre rũcнbнoñi.

Yн cнni queno mнre rũcнbнoa. Ito bajiri wi queno bнti quenari wi meni ĩsi ãmoa yн. Yнre meni rotiya mн", yiyijн David, Diore bнsigн. Ito ĩ yibojarocati wi meni rotibisijн Dios ĩre.
47 "David ĩ macн Salomónjнa Diore wi meni ĩsiyijн ĩja", yiyijн Esteban, нjarãre gotigн.
48 Ito bajibojarocati rẽtoro ñasagн Dios, masa ĩna menira wi meje ñaguĩji Dios. Jane mejejн sĩgũ Diore goti ĩsiri masн, Dios oca tнocõri ado bajiro ucañi:
49 Ũmacũjн ñabojagнti macãrнcũro jeyaro нjн ña yн. Wi mнa meni ĩsibojaja ña masibicнja yн. Wi ñagũ meje ña yн.
50 Yнti ña jeyaro rujeocacн. Ito bajiro gotiñi Dios, yiyijн Esteban нjarãre gotigн.
51 'Dios oca queno cнdibea mнa. Dios oca tнo ãmobea mнa. Jesure masimena robo bajiro нsi cнtia mнa. Mani ñicнsabatia bajiroti Espíritu Santore cнdi ãmobea mнa cнni.
52 Mani ñicнsabatia ñayoana queno yibisĩ Diore goti ĩsiri masare. Ito yicõri Cristo ñeñaro yibicн, ĩ ejaroti gayere gotirãre sĩayoñi mani ñicнsabatia. Ito yija canн bнsati ĩ ejaroca ĩre ĩna sĩatoni gãjerãre ĩsiyija mнa.
53 Dios ĩ rotirise queno cнdibea mнa, ángel mesa queno cнdire gaye mнare ĩna jidicãbojarocati, yiyijн Esteban нjarãre.

Estebanre ĩna sĩare gaye

54 Iti tнocõri, yaire bajiro guji ĩoyijarã ĩna, Estebanre bнto junisinirã ñari.
55 Ito bajiro ĩna yibojarocati Espíritu Santo ñayijн Esteban rãca. Esteban ĩ ti mнoja Dios ĩ yorise ruyuyijн. Dios ya riojocadнja rũcнbнorajн, Jesús ĩ rũgõja tiyijн Esteban.
56 Ito yija ado bajiro bнsiyijн Esteban нjarãre:
—Tite mнa cнni. Macãrнcũro soje janacoajн. Masa Rĩjorн, Dios ya riojocadнja ñami, yiyijн Esteban.
57 Mнcana tнdi ĩ bнsija, tнo ãmomena ĩna ya gãmo gojeri biayijarã ĩna. Ĩna ñarocõti bнto awasãcõri ĩre quedi wãyijarã ĩna.
58 Ito yicõri cнto sõjнajн ãmi wacõri, ĩre gũta reasнoyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri ruacũcõri, Saulo wame cнtigн ĩ tirũnнroca riti, Estebanre reayijarã ĩna.
59 Ĩna gũta rearotototi, Jesure ado bajiro bнsiyijн Esteban:
—Jesús, yн Ʊjн yн ya нsire boca ãmiña mн, yiyijн Esteban.
60 Ito bero rijomunigãna ñini rũjũcõri, bнto awasãyijн Esteban:
—Yнre ĩna ñeñaro yirisere waja senibesa ĩnare, yiyijн Esteban Jesure.
Ito bajiro bнsi tĩocõri нsi jedicoayijн Esteban ĩja.

8

Jesure masirãre Saulo ĩ ñeñaro yi ãmore gaye

1-3 Saulo ĩna ya yutabujuri coderн, "queno Estebanre sĩajaro", yi tнoĩayijн ĩ cнni.
Coriarã judio masa Diore queno rũcнbнorã Estebanre yujeyijarã ĩna. Ito yicõri ruje otiyijarã ĩna Estebanre. Iti rнmнriti Jesure masirãre Jerusalénjн ñeñaro yisнoyijarã iti cнto gãna. Gãjerã rẽto bнsaro ñeñaro yiyijн Saulo, Jesure masirãre. Co wi rнyabeto ĩnare ãma wayijн ĩ. Ĩ bнjaro bajiroti ũmнa, romiare cнni ĩnare ñia ãmi budi wacõri tubiayijн ĩ. Ito bajiri ñarocõti Jesure masirã apóstol mesa rãca ñabojarã rudi wayijarã Judea sitajн, ito yicõri Samaria sitajн cнni. Apóstol mesama Jerusalénti ñacõayijarã ĩna.

Samaria sita gãnare Jesús oca ĩna gotire gaye

4 Jerusalén gãna rudi wana ñabojarãti gajerojн ejacõri Jesús oca quenarise gaye riasoyijarã ĩna.
5 Sĩgũ Jerusalén gagн rudi warн Felipe wame cнtiyijн. Ĩ Samaria sita cнtojн wayijн. Ito ejacõri: "Jesús ñami Cristo Dios ĩ cõarн", yiyijн Felipe masare.
6 Masa jãjarã minijuayijarã Felipe tнjн ĩre tнorona. Ito yicõri, tiyamani ĩ ĩoja tiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩ bнsirisere queno tнoyijarã ĩna.

7 Jãjarãre ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a sãñarãre bucõayijʉ Felipe. Ĩ ito yija masa ʉsijʉ rʉ̃mʉ́a
sãñabojarã awasã budiyijarã ĩna. Jãjarã ruduanare yisioyijʉ ĩ. Ito yicõri rujayuriri warãre
cʉni quenoyijʉ ĩ.
8 Ito bajiri iti cʉto gãna masa queno wanʉ quena ñayijarã ĩna.
9-11 Iti cʉtojʉ sĩgʉ̃ Simón wame cʉtigʉ ñayijʉ. Co rodo meje ĩ masirise ĩoyijʉ ĩ cumu ñari.
Tiyamani ĩ ĩojare ti ʉcayijarã iti cʉto gãna. "Yʉ ña ʉ̃mʉgʉ̃ ñasagʉ", yiyijʉ ĩ ĩnare. Masa sĩgʉ̃
rʉyabeto ĩre tʉorʉ̃nʉyijarã. Bʉcʉrã, rĩaca cʉni queno tʉorʉ̃nʉyijarã ĩre:
—Dios robo bajiroti masiami ãni. Dios ĩ cõarʉ ñaguĩji ãni, yiyijarã masa.
12 Ito ĩna yibojarocati Felipeama Jesucristo oca quenarise gaye masare gotiyijʉ. "Masa
jeyaro Ʉjʉ ñami Dios", yire oca masare gotiyijʉ Felipe. Ito bajiro ĩ gotija tʉorʉ̃nʉcõri, idé
gu rotiyijarã ʉ̃mʉa, romia cʉni.
13 Simón cʉni, cumu ñabojagʉti, Jesús oca quenarise gayere tʉorʉ̃nʉyijʉ. Ito yicõri idé
gu rotiyijʉ ĩ cʉni. Ito yija Felipe rãca baba cʉtisʉoyijʉ ĩ. Ito yicõri Felipe ĩ tiyamani ĩ ĩojare
ti ʉcayijʉ Simón.
14 Apóstol mesa Jerusalénjʉ ñacõri, "Samaria sita gãna jãjarã Dios oca tʉorʉ̃nʉyijarã ĩna",
yire gaye tʉoyijarã ĩna. Ito bajiri Samariajʉ jʉ̃arã cõayijarã ĩna, Pedro ito yicõri Juanre.
15 Samariajʉ ejacõri Diore bʉsiyijarã ĩna, mame Jesure boca ãmirãre Espíritu Santo ĩ
quedi sãjatoni.
16 Idé guana ñabojarocati ĩna ya ʉsijʉ Espíritu Santo mañijʉ maji. Ito bajiri, ĩnare Espíritu
Santo queo sãjaro yirona, Diore bʉsiyijarã ĩna.
17 Ito yicõri mame Jesure masirãre Pedro mesa ĩna ya ãmona moa jeoyijarã Diore bʉsirã.
Ĩna ito yirocajʉti Espíritu Santo quedi sãjayijʉ ĩnare.
18 Pedro mesa Jesure masirãre ĩna ya ãmo moa jeorocati Espíritu Santo quedi sãjaja
tiyijʉ Simón, cumu ñagorʉ. Ito bajiri iti ticõri ĩnare niyeru ĩsi ãmogʉ̃,
19 ado bajiro yiyijʉ Simón:
—Ĩmo. Gãjerãre yʉ moa jeoroca Espíritu Santo sãjare ãmoa yʉ cʉni, yiyijʉ Simón, Pedro
mesare.
20 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro ĩre:
—Dios ĩ waja mano ĩsirisere, waja gãmere ñaroja, ¿yire masiati mʉ? Ito bajiro mʉ tʉoĩare
waja, mʉ ya niyeru rãca godacoagʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ Pedro Simónre.
21 Dios ĩ tiro riojo queno tʉoĩagʉ̃ meje ña mʉ. Ito bajiri gʉa rãca mʉ moariseoni meje ña
iti.
22-23 Mʉ tʉoĩarisere ti masia yʉ. Bʉto ʉoa mʉ, yʉ tija. Ñeñaro yi jaigʉ ña mʉ. Ito bajiri
mʉ ñeñaro yirisere jidicã masibea mʉ. Ñeñaro mʉ tʉoĩarisere, itocõ jidicãña mʉ. Ito yicõri
mani Ʉjʉre seniña mʉ ñeñaro tʉoĩarisere ĩ ãcabojotoni, yiyijʉ Pedro Simónre.
24 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Simón:
—Mani Ʉjʉre bʉsiya mʉa yʉre yiari. "Ito bajiro bajigʉ yigʉja mʉ", mʉ yirise yʉre rẽtare
ãmobea yʉ, yiyijʉ Simón, Pedro mesare.
25 Ito yija bero Pedro mesa Jesure ĩna tigore gaye iti cʉto gãnare gotiyijarã. Ito yicõri
Jesús oca quenarise riasoyijarã ĩna. Masare riaso tĩocõri, "Jerusalénjʉ tʉdi wana mani",
yi tʉoĩayijarã ĩna. Tʉdi warã, Samaria sita cʉtori gãnare Jesús oca quenarise riaso rẽta
wayijarã ĩna.

Etiopía gagʉre Felipe ĩ idé gure gaye

26 Felipereama ado bajiro gotiyijʉ Dios ñaro gagʉ ángel:
—Jerusalénjʉ wasa. Ito ejacõri Gaza wame cʉtiri cʉto ña wari ma roja waja mʉ. Yucʉ
mano rẽtari ma ña iti ma, yiyijʉ Felipere.
27 Ito bajiri Felipe josari mejeti wacoayijʉ, ángel ĩ gotiado bajiroti. Ma wacʉjʉ Etiopía
gago ʉjore ejabʉari masʉ ñasagʉre ti bʉjayijʉ Felipe. Ĩ ʉjo ya niyeru coderi masʉ ñayijʉ ĩ,

Etiopía gagʉ. Iti ñayijʉ ĩ moarise. Jerusalénjʉ Diore rʉ̃cʉbʉo tĩocõri tʉdi wacʉ ito tʉjayijʉ ĩ, Etiopía gagʉ.
28 Cabaru ĩ tʉ̃a waroca ĩ ya tunuricorojʉ Dios ocare ti sãñayijʉ ĩ. Diore goti ĩsiri masʉ, Isaías ñayorʉ ĩ ucara tutire ti sãñayijʉ ĩ.
29 Ito yija ĩre ti bʉjaroca ado bajiro gotiyijʉ Espíritu Santo Felipere:
—Ĩre sʉacõri, mʉa corocõ wasa mʉa, yiyijʉ Espíritu Santo Felipere.
30 Ito bajiri Felipe ũmaquedi wacõri Etiopía gagʉre sʉayijʉ. Sʉacõri, Isaías Diore goti ĩsiri masʉ ĩ ucare ĩ ti bʉsija, tʉoyijʉ Felipe:
—¿Ito mʉ ti bʉsirisere tʉo masiati mʉ? yiyijʉ Felipe Etiopía gagʉre.
31 —Sĩgʉ̃ yʉre gotigʉ manija, ¿no bajiro tʉo masigʉ̃jada yʉ? yiyijʉ ĩ Felipere. Ito yija, yʉ tʉ mʉja wadicõri, ado rujigʉ waya mʉ, yiyijʉ Etiopía gagʉ.
32 Dios oca ĩ tirijʉ ado bajiro bajiyijʉ:
Ovejare sĩarona ĩna ãmi waro bajiro ãmi warãji ĩna sĩgʉ̃ ʉ̃mʉgʉ̃re. Ovejare joa suaroca ĩ oca mano robo bajiro oca maquĩji ĩ cʉni ĩre ĩna ja ajebojarocati.
33 Masa jãjarã riojo quenabeto bojorise tõbʉjaguĩji ĩ. Ñeñaro ĩ yibitibojarocati ĩre yiari bʉsi ĩsirocʉ maquĩji. Ĩ ñarã ĩnamasiti ĩre ĩna sĩaja, "Ĩna ñama ĩ janerãbatia", yi masia manoja, yi wãñayijʉ Etiopía gagʉ ĩ tira tuti.
34 Ito yija ĩ tʉ mʉja sãjacõri rujiyijʉ Felipe.
—Isaías ĩ ucare gaye yʉre ti gotiya mʉ. ¿Ĩmasi gayeti ucayijari ĩ? ¿Gãji gayere tʉoĩagʉ̃ ito bajiro ucayijarite ĩ? yiyijʉ Etiopía gagʉ Felipere.
35 Ito yija iti tuti Isaías ĩ ucare gayere ĩre ti gotiyijʉ Felipe. "Jesús oca quenarise ña", yirocʉ Jesús ocare goti jeoyijʉ Felipe Etiopía gagʉre.
36 Warã riti ma tʉ itajura ñarojʉ ejayijarã ĩna:
—Tite, ado ña ide. ¿Adocãta yʉ mʉre idé gu rotija quena ñati? yiyijʉ Etiopía gagʉ Felipere.
37 —Dios Macʉ ñami Jesús, mʉ yi tʉoĩaja mʉre idé gucʉja yʉ, yiyijʉ Felipe ĩre.
—Dios Macʉti ñami Jesucristo, ya yʉ, yiyijʉ Etiopía gagʉ.
38 Ito yija tunuricoro tuja quea roticõri, itajurajʉ roja rʉ̃gʉ̃yijarã ĩna. Ito yicõri idé guyijʉ Felipe Etiopía gagʉre.
39 Itajurajʉ ĩna maja rʉ̃gʉ̃ waroca, ñajasaroti Espíritu Santo ãmicoayijʉ Felipere. Ito bajiri jʉaji tibisijʉ Etiopía gagʉ ĩre. Ito bajibojarocati queno wanʉ quena wayijʉ Etiopía gagʉ ĩ warojʉ.
40 Felipere ãmicõri Azoto wame cʉtiri cʉtojʉ ĩ goaroca yiyijʉ Espíritu Santo. "¿Azotojʉ ñati yʉ?" yi tʉoĩayijʉ Felipe. Azotojʉ ñacõri wayijʉ ĩ. Co cʉto rʉyabeto Jesús oca quenarise masare riaso ucuyijʉ ĩ. Sʉsari ĩja Cesarea wame cʉtiri cʉtojʉ ejayijʉ Felipe.

9

Jesure Saulo ĩ tʉorʉ̃nʉsʉore gaye
(Hch 22.6-16; 26.12-18)

1 Jesure masirãre sĩa ãmogʉ̃jʉ ĩnare bʉto junisini tiyijʉ Saulo. Ito bajiri paia ʉjʉre bʉsigʉ wayijʉ ĩ.
2 Damasco cʉtojʉ minijuara wirijʉ Jesure masirãre ãmagʉ̃ sãjarocʉ papera seniyijʉ Saulo paia ʉjʉre: "Ĩnare yʉ ti bʉjaro bajiroti ʉ̃mʉa, romiare cʉni ĩnare Jerusalénjʉ tubiarocʉ ãmi wacʉja yʉ", yiyijʉ Saulo, ʉjʉre.
3 Ma ĩ waroca riti Damasco cʉtojʉ ĩ ejagʉ wagʉ yiroca, ñajasaroti macãrʉcʉ̃ro gaye busurise sĩatiyijʉ ĩre.
4 Ĩre ito bajiro sĩatirocati jacajʉ quedi queacoayijʉ Saulo. Ito yicõri ado bajiro oca ruyuyijʉ ĩre:
—Saulo, Saulo, ¿no yija yʉre ñeñaro yi ãmoati mʉ? yi oca ruyuyijʉ ũmacʉ̃jʉ.

5 Iti oca tʉocõri ado bajiro seniĩayijʉ Saulo:
—¿Nojʉ gagʉ yʉre bʉsiati mʉ? yiyijʉ Saulo.
—Yʉti ña Jesús, yʉre ñeñaro yirocʉ mʉ sʉyagʉti. Ito mʉ yirise mʉmasi ñeña bajigʉti ya mʉ. Adocãta mʉmasiti jota mʉ jajuja, juniroja mʉre. Iti gaye bajiro ya mʉ yʉre ñeñaro mʉ yi ãmoja, yiyijʉ Jesús ĩre.
6 Ito yija Saulo ĩ ya rujʉ nʉrʉogʉ̃ti:
—¿Ñe yʉ yire ãmoati mʉ? yiyijʉ ĩ Jesure.
—Wasa Damascojʉ. Ito mʉ ejaroca sĩgʉ̃ mʉre: "Adi ña mʉ moaroti", yigʉ yiguĩji mʉre, yiyijʉ Jesús Saulore.
7 Saulo rãca wana oca iti ruyubojarocati rujʉre tibiticõri mano ʉcayijarã ĩna.
8 Ito bero yoa bʉsari wʉmʉ rʉ̃gʉ̃cõri tirocʉ yibojayijʉ Saulo. Itocõti cajea macʉ ñacoayijʉ ĩ. Ito bajigʉre ĩ baba mesa Damascojʉ ĩre tʉ̃a wayijarã ĩna.
9 Damascojʉ ejacõri ʉdia rʉmʉcõ ñayijʉ Saulo cajea tire meje, bare meje, ito yicõri idire mejeti.
10 Damasco wame cʉtiri cʉtojʉ Jesure masigʉ̃ sĩgʉ̃ ñayijʉ, Ananías wame cʉtigʉ. Ĩ cãirojʉ ejacõri:
—¿Ñati Ananías mʉ? yiyijʉ Jesús ĩre.
—Ado ña yʉ, yiyijʉ Ananías.
11 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ mani Ʉjʉ:
—Coji wasa riojo wame cʉtiri majʉ. Itojʉ Judas wame cʉtigʉ ya wi ejagʉ yigʉja mʉ. ¿Ado ñati Saulo, Tarso gagʉ? yiba mʉ ĩre. Adocãta yʉre bʉsigʉ yami ĩ.
12 Ĩ cãirojʉ mʉ ya rio ĩomʉ yʉ ĩre. Ito bajiri ĩ tʉ sãja ejacõri ĩre moaĩagʉ̃ yigʉja mʉ, mʉcana tʉdi ĩ cajea titoni. Ito bajirotire ĩ cãirojʉ ĩomʉ yʉ Saulore. Ito bajiri coji ĩ tʉ wasa mʉ, yiyijʉ Jesús Ananíasre ĩ cãirojʉ.
13 Iti tʉocõri ado bajiro yiyijʉ Ananías, Jesure bʉsigʉ:
—Jaje oca tʉoa yʉ ĩ ye. Mʉre masiarãre, Jerusalénjʉ ñeñaro ĩ yigore, jaje oca ña ĩre.
14 Ito yicõri paia ʉjarã ĩna roti ñucaja ado ejañi Saulo. Ito bajiri mʉre rʉ̃cʉbʉorã gʉa ñajare, gʉare tubiarocʉ ado ejañi Saulo, yiyijʉ Ananías Jesure.
15 Ito yija Jesujʉa ado bajiro gotiyijʉ Ananíasre:
—Yʉ oca masare riasorocʉre ĩre cʉ̃mʉ yʉ. Ʉjarã, judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cʉni riasogʉ yiguĩji Saulo.
16 Yʉre cʉdigʉ ñari jaje ĩ tõbʉjaroca yirã yirãji gãjerã. Ĩ tʉ coji wasa mʉ, yiyijʉ Jesús Ananíasre.
17 Ito ĩ yija tʉocõri, wayijʉ ĩ ĩja, Saulo tʉ wacʉ. Wijʉ sãja ejacõri ĩ ya ãmona moaĩayijʉ Ananías Saulore:
—Yʉre tʉoya yʉ ocabaji mʉ. Mʉ wadiroca mʉre goaĩorʉti yʉre cõami. Jesús mani Ʉjʉ, ĩti cõami yʉre, mʉcana tʉdi mʉ cajea titoni, ito yicõri Espíritu Santo mʉ ya ʉsijʉ ĩ sãjatoni, yiyijʉ Ananías Saulore.
18 Ito ĩ yirocati, wai rʉ̃tʉ̃ robo bajirise ĩ ya cajeajʉ codo quediyijʉ Saulore. Ito bajijare mʉcana tʉdi tiyijʉ Saulo. Ito bajija ticõri, "Yʉre idé guya mʉ", yiyijʉ Saulo Ananíasre.
19 Ito yija berojʉ bayijʉ Saulo mʉcana. Ito bajicõrijʉ sẽoyijʉ ĩ mʉcana. Ito bajiri Damascojʉ yoa bʉsari ñayijʉ Saulo, Jesure masirã rãca.

Damasco cʉto gãnare Dios oca Saulo ĩ gotisʉore gaye

20 Judio masa ĩna minijuari wijʉ sãja wacõri, Jesús oca ĩnare riasoyijʉ Saulo. "Dios Macʉ ñami Jesús", yiyijʉ Saulo.
21 Ito ĩ yija tʉocõri, tʉo ʉcayijarã masa:
—¿Ãni Saulo Jerusalénjʉ, Jesure masirãre sĩari masʉ meje ñati ãni? Ito yicõri, ¿Jesure masirãre ñiarocʉ meje adojʉ wadiyijari ĩ? ¿Ĩnare ñiacõri paia ʉjarãre ĩsibiquĩjida ĩ? yiyijarã masa.

22 Ito bajiro ĩna tʉoĩabojarocati bʉto oca sẽocõri, Dios oca gotiyijʉ Saulo. “Riti ya yʉ, Cristo ĩti ñami Dios ĩ cõarʉ”, yiyijʉ Saulo. Queno tʉo masire rãca ĩ gotija, no bajiro cʉdi masibisijarã ĩna, judio masa Damasco gãna.

Judio masare Saulo ĩ rudire gaye

23 Damascojʉ, Saulo ĩ ñaroca riti, “Ĩre sĩarʉja mani”, yi tʉoĩayijarã judio masa.

24 Ito bajiro ĩna sĩa ãmorã ĩna cʉníja, itire masicõyijʉ Saulo. Ñamiri cʉni, ũmʉari cʉni codeyijarã ĩna cʉto sojeri budirajʉri. Judio masa sojeri codeyijarã Saulore sĩarona.

25 Ito bajiri Jesure tʉorũnʉrã ĩre ejabʉayijarã ĩna, ĩ rudi watoni. Cʉto camotara cʉní rijogodona jaja jibʉna ĩre sãcõri iti cʉní gaje dʉjajʉ ĩre rujiocõayijarã ĩna. Ñami ito bajiro ĩna yi sẽoja rudiyijʉ ĩ ĩja.

Jerusalénjʉ Saulo ĩ ñare gaye

26 Ito bajijare Jerusalénjʉ rudi wayijʉ ĩ. Jerusalénjʉ ejacõri, Jesure masirã rãca minijua ãmobojayijʉ ĩ. “Jesure masigũ meje ñaguĩji Saulo”, yi tʉoĩarã ĩre güiyijarã ĩna.

27 Ito bajibojarocati, sĩgũ Bernabé wame cʉtigʉ, Saulore ejabʉayijʉ. “Waya, apóstol mesare bʉsito mani”, yiyijʉ Bernabé Saulore. Ĩna tʉ ejacõri ado bajiro bʉsiyijʉ Bernabé: “Ãni Saulore ĩ ma waroca Jesús goaĩoyijʉ ĩre. Ito yicõri ĩre bʉsiyijʉ Jesús. Damascojʉ masare güiari meje Jesús oca riasoñi Saulo”, yiyijʉ Bernabé apóstol mesare.

28 Ito ĩ yija tʉocõri, Saulore boca ãmiyijarã ĩna. Ito yija Jerusalénjʉ tujacõri ĩna rãca wa ucuyijʉ Saulo. Güiari mejeti Jerusalén gãnare Jesús oca gotiyijʉ ĩ.

29 Judio masa ñabojarãti griego oca bʉsirãre ĩna rãca tʉoĩa bʉsiyijʉ Saulo. Ito ĩ yibojarocati Saulore ruje sĩare cʉníyijarã ĩna.

30 Iti oca tʉocõri, Jesure tʉorũnʉrã Cesareajʉ Saulore ãmi wayijarã. Itijʉna, “Mʉ cʉtojʉ Tarsojʉ tʉdi wasa mʉ”, mʉre ĩna sĩame yirocʉ, yiyijarã ĩna Saulore.

31 Iti rodoriti Judea sitajʉ, Samaria sitajʉ, ito yicõri Galilea sitajʉ cʉni ñeñarise tõbʉjabisijarã Jesure tʉorũnʉrã. Ĩnare ñeñaro yibisijarã gãjerã. Ito bajiri Jesús oca riasocõri bʉto bʉsa oca sẽoyijarã ĩna, Jesure tʉorũnʉrã. Ĩre rũcʉbʉorã Diore queno cʉdiyijarã ĩna. Ito bajiri Espíritu Santo ĩnare ejabʉaja jãjarã bʉsa bʉjʉ wayijarã ĩna, Jesure tʉorũnʉrã.

Eneasre yisiore gaye

32 Sĩgũ Pedro wame cʉtigʉ, Jesure tʉorũnʉrãre co cʉto rʉyabeto ti ucuyijʉ. Co rʉmʉ Lida wame cʉtiri cʉtojʉ, Jesure tʉorũnʉrãre ti ucugʉ wayijʉ Pedro.

33 Itojʉ ejacõri sĩgũ rudurʉ Eneas wame cʉtigʉre ti bʉjayijʉ ĩ. Rudurʉ ñari ʉdia ãmojeno rodori ĩ ya camajʉ jesasotiyijʉ Eneas.

34 Ĩre ticõri ado bajiro yiyijʉ Pedro:

—Tʉoya Eneas mʉ. Mʉre quenocõami Jesucristo. Ito bajiri wʉmʉña. Ito yicõri mʉ ya cama ãmi wasa mʉ, yiyijʉ Pedro ĩre.

Ito bajiro ĩ bʉsirocati, rudurʉ ñabojarʉ wʉmʉyijʉ Eneas ĩja.

35 Ĩ waja tiyijarã Lida gãna, Sarón gãna cʉni. Itire ticõri bʉcʉrã oca ĩna tʉoĩarise jidicãcõri, Jesure boca ãmiyijarã ĩna.

Dorcas iso tʉdi catire gaye

36 Sĩgõ Jope wame cʉtiri cʉto gago, Tabita wame cʉtigo Jesure tʉorũnʉgõ ñayijo iso. Griego ocanama, Dorcas wame cʉtigo ñayijo iso. Queno yigo ñayijo iso. Ito yicõri bojoro bʉjarãre queno ejabʉasotiyijo iso.

37 Lidajʉ Pedro ĩ ñaroca riti, Jope cʉto gago cõcoayijo iso. Iso ñarã iso cõja ticõri, godarãre ĩna yisotiado bajiro iso ya rujʉre coeyijarã ĩna. Ito yicõri co tuti weca, co sãnimʉ ricati isore cũyijarã ĩna.

38 Lida cʉto tʉti ñayijʉ Jope cʉto. Ito bajiri Lida cʉtojʉ Pedro ĩ ñaja tʉocõri, jʉ̃arãre
Pedrore ĩna jirã watoni cõayijarã Jesure tʉorʉ̃nʉrã. Pedro tʉ ejacõri:
—Gʉa rãca coji waya, yiyijarã Jope gãna.
39 Ito ĩna yija tʉocõri, ĩna rãca wayijʉ Pedro Jopejʉ. Itojʉ ejacõri Dorcas ñajaco ya rujʉ
ñarojʉ ĩre ãmi wayijarã ĩna. Jãjarã manʉjʉ godagoana romia oti ñayijarã iso tʉ. Pedro ĩ ejaja
ticõri, ĩ tʉ gãni bia rʉ̃gʉ̃yijarã manʉjʉ godagoana romia, ĩre bʉsirona. “Tite mʉ. Dorcas
ñajaco iso godaroto riojʉa saya jaje jio ĩsicõ gʉare”, yiyijarã ĩna romia Pedrore.
40 Ito bajijare, “Macʉ̃jʉ budi wasa maji”, yiyijʉ Pedro ĩna romiare. Ito yicõri rijomu-
nigãna ñini rʉ̃jʉ̃cõri Diore bʉsiyijʉ Pedro. Diore bʉsi tĩogʉ̃, cõrore jʉda tiyijʉ:
—Tabita wʉmʉña mʉ, yiyijʉ Pedro isore.
Ito ĩ yirocati, cajea titãcãyijo iso. Pedrore ticõri jãja rʉ̃jʉ̃yijo iso.
41 Ito yija iso ya ãmo ñiacõri tʉ̃a wʉmʉoyijʉ Pedro. Ito yicõri macʉ̃jʉ ñarãre jisõyijʉ Pedro.
“Mʉcana tʉdi iso catija tirã waya mʉa”, yiyijʉ Pedro, wajearã romiare, gãjerã Jesure
tʉorʉ̃nʉrãre cʉni.
42 Mʉcana tʉdi iso catire tʉoyijarã Jope gãna. Ito bajiri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã ĩna.
43 Yoari Jopejʉ ña ucuyijʉ Pedro. Itojʉ waibʉcʉrã wirori quenori masʉ, Simón wame
cʉtigʉ tʉ yoari ñayijʉ Pedro.

10

Pedrore Cornelio ĩ oca cõare gaye

1 Cesarea wame cʉtiri cʉtojʉ, sĩgʉ̃ Cornelio wame cʉtigʉ ñayijʉ. Italia gãna, co dʉjamocõ
masacõ surara ʉjʉ ñayijʉ Cornelio. Judio masʉ meje ñayijʉ ĩ.
2 Judio masʉ meje ñabojagʉti Diore rʉ̃cʉbʉoyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩ ya wi gãna cʉni Diore
rʉ̃cʉbʉoyijarã. Judio masa bojoro bʉjarãre ejabʉarocʉ jaje niyeru ĩsiyijʉ Cornelio. Ito
yicõri co rʉmʉ rʉyabeto Diore bʉsisotiyijʉ ĩ.
3 Co rʉmʉ ñamicajʉ, tres iti tʉjaroca, Dios ñaro gagʉ ángel goaĩoyijʉ Corneliore. Queno
tisacõyijʉ Cornelio ĩre. Cornelio tʉ sãja ejacõri ado bajiro yiyijʉ ángel:
—Cornelio, ¿ñati mʉ? yiyijʉ ángel ĩre.
4 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩre ti ʉcayijʉ Cornelio:
—¿Ñe ãmoati mʉ? yiyijʉ Cornelio ĩre.
Ito ĩ yija tʉocõri:
—Diore mʉ bʉsija tʉoami. Ito yicõri bojoro bʉjarãre mʉ ejabʉaja tiami. Ito bajiri mʉre
tʉoĩa ti ñami Dios, yiyijʉ ángel Corneliore.
5 Jope cʉtojʉ sĩgʉ̃ ñagʉĩji Simón Pedro wame cʉtigʉ. Ĩre jirona ʉ̃mʉa jʉ̃arã cõaña mʉ.
6 Gãji Simón waibʉcʉrã wi quenori masʉ ĩ ya wijʉ ñagʉĩji, riaca jajosa tʉ. Iti wijʉ Simón
Pedrore bʉjarã yirãji mʉ cõana, yiyijʉ ángel Corneliore.
7 Ito bajiro yi tĩocõri wacoayijʉ ángel. Ito bajija bero ĩ ya moari masa jʉ̃arã jiyijʉ
Cornelio. Ito yicõri surara masʉ sĩgʉ̃ ĩre ejabʉari masʉ jiyijʉ ĩ. Ĩ surara masʉ bʉto Diore
rʉ̃cʉbʉogʉ ñayijʉ.
8 Ĩna ejaja ticõri, ángel ĩ bʉsigore gotiyijʉ Cornelio. Ito yicõri Jope cʉtojʉ ĩnare wa rotiyijʉ
ĩ.
9 Ito ĩ yija tʉocõri, wacoayijarã ĩna. Gaje rʉmʉ, busuri ʉ̃macañi riojo ñaroca Jope cʉto tʉjʉ
ñayijarã ĩna. Ĩna ejaroto riojʉa wi rijogodo mʉja wacõri Diore bʉsi ñayijʉ Pedro. Rujatutu
ñayijʉ iti wi.
10 Bʉto ñiocõcõri ba ãmoyijʉ Pedro. Gãjerã ĩre bare meni ĩsiroca ado bajiro goayijʉ
Pedrore.
11 Ʉ̃macʉ̃jʉ macãrʉcʉ̃rojʉ soje janayijʉ. Saya jajoto bʉcʉro jʉa dʉja gaja ñiacõri
queoyoado bajiro ruji wadicõri ĩ tʉ ejayijʉ.
12 Ito totijʉ waibʉcʉrã jeyaro sãñayijarã. Jenirã, wʉtirã, ito yicõri ãña cʉni sãñayijarã.
13 Ito ʉ̃macʉ̃jʉ oca ruyuyijʉ Pedrore. Ado bajiro gotiyijʉ iti ĩre:

—Pedro wʉmʉña mʉ. Ĩnare sĩa baya mʉ, yiyijʉ oca Pedrore.
14 Iti oca tʉocõri ado bajiro cʉdiyijʉ Pedro:
—Meje babicʉja yʉ. Rẽore gaye baĩabiticʉ yʉ, yiyijʉ Pedro.
15 Ito yija mʉcana oca ruyuyijʉ ũmacʉ̃jʉ:
—Rẽore ña, yibesa, "Baya", yʉ yiriseama, quenarise ña, yi ruyuyijʉ oca ũmacʉ̃jʉ gaye.
16 Ʉdiajijʉ oca ruyuyijʉ Pedrore. Ʉdiaji ĩ bʉsija bero saya totijʉ wadiana waibʉcʉrã, wʉtirã jeyaro tʉdi ãmi mʉocõyijʉ Dios mʉcana.
17 Itire ticõri ruje tʉoĩayijʉ Pedro. "¿No yireoni yʉre bajiatibeti?" yi tʉoĩayijʉ Pedro. Ito ĩ yirocati, Cornelio ĩ cõana ejayijarã Pedro ĩ ñari wi soje tʉ.
18 Itojʉ ejacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna:
—¿Adi wijʉ Simón Pedro wame cʉtigʉ ñati? yiyijarã ĩna, Cornelio ĩ cõana.
19 Ĩ tigore ĩ tʉoĩaroca riti Espíritu Santo bʉsiyijʉ Pedrore:
—Tʉote. Ʉdiarã ʉ̃mʉa mʉre ãmarã ejama.
20 Coji ĩna rãca wasa mʉ. Ñe ʉsiriobicʉti wacoasa, yʉ cõarã ĩna ñajare, yiyijʉ Espíritu Santo Pedrore.
21 Ito ĩ yija tʉocõri, Cornelio ĩ cõana tʉ ʉdiarã tʉ ruji wayijʉ Pedro:
—Yʉti ña mʉa ãmagʉ̃. ¿No yirã wadiri mʉa? yiyijʉ Pedro ĩnare.
22 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijarã ĩna: —Gʉa ʉjʉ Cornelio cõami gʉare. Queno yigʉ ñami ĩ. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉogʉ ñami Cornelio. Judio masa jeyaro rʉ̃cʉbʉocã Corneliore. Ado bajiro gʉa ʉjʉre bʉsiñi Dios ñaro gagʉ ángel: "Cornelio tʉoya mʉ. Simón Pedrore jitẽña mʉ. Ito yicõri ĩ bʉsirisere queno tʉoba mʉ", yiñi ángel gʉa ʉjʉre, yiyijarã Cornelio ĩ cõana Simón Pedrore.
23 —Ado sãja waya maji, ʉ̃mʉa jedicoajʉ. Yʉ tʉ caniña maji, yiyijʉ Pedro ĩnare. Gaje rʉmʉ ĩna rãca wayijʉ Pedro ĩja. Coriarã Jope gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã, Pedro mesa rãca baba cʉti wayijarã ĩna.
24 Busuri gaje rʉmʉjʉ, Cesareajʉ ejayijarã ĩna. Ĩna ejaroto riojʉajʉ, ĩ ñarãre ĩ baba mesa rãca minijua ñayijʉ Cornelio. Ito bajiri ĩna ñarocõti minijua ñacõri Pedro mesare bocati ñayijarã ĩna.
25 Wi tʉ ĩna ejaroca Pedrore boca ãmirocʉ budi wayijʉ Cornelio. Ito yicõri rijomunigãna ñini rũjũcõri Pedrore rʉ̃cʉbʉoyijʉ Cornelio.
26 Ito ĩ yibojarocati:
—Wʉmʉña. Mʉ roboti masʉ ña yʉ cʉni. Dios meje ña yʉ, yiyijʉ Pedro Corneliore.
27 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, wʉmʉcoayijʉ Cornelio ĩja. Ito bajiri gãmeri bʉsirã riti wijʉ sãjacoayijarã ĩna ĩja. Ito sãja wacõri masa jãjarã minijuanare tiyijʉ Pedro.
28 Ito yija ticõri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Pedro:
—Gʉa judio masa gãjerã masa rãca gʉa wʉsaja, ito yicõri gãjerã masa ya wi sãjaja, rẽore gaye ña gʉare. Itire tʉo masia mʉa. Ito bajibojarocati Dioama ado bajiro gotiquĩ yʉre: "Quena ña, yʉ yiriseama quenarise ña. Rẽore ña, yibesa mʉ", yiquĩ Dios yʉre. Ito bajiri, "Yʉ judio masʉ ñabojagʉti gãjerã masa rãca yʉ wʉsaja rẽore meje ña", yi masia yʉ.
29 Ito bajiri mʉ ya oca tʉocõri ñe ʉsiriobicʉti wadibʉ yʉ. Ito bajiri, "¿No yirocʉ yʉre oca cõacati mʉ?" yiyijʉ Pedro Corneliore.
30 Ito ĩ yija tʉocõri, ado bajiro ĩre cʉdiyijʉ Cornelio:
—Jʉaria rʉmʉri tʉja yucʉ weca ũmacañi ĩ tʉjaroca, babicʉ riti Diore yʉ bʉsija bero. Ado Diore yʉ bʉsirocati sĩgʉ̃ ángel yutabujuri yorise sãñagʉ̃ yʉre goaĩoquĩ.
31 Ado bajiro yʉre gotiquĩ ĩ: "Diore mʉ bʉsire tʉoami ĩ. Ito yicõri bojoro bʉjarãre mʉ ejabʉare gaye itire cʉni masiami Dios.
32 Ito bajiri Jope cʉtojʉ Simón Pedro wame cʉtigʉre jitẽña. Gãji Simón waibʉcʉrã wi quenori masʉ ya wi ñaguĩji Pedro. Riaca jajosa tʉnima ñaroja iti wi ĩ ñaro", yiquĩ ángel yʉre.

33 Ito bajiro yнre ĩ gotija tнocõri, ejori mнre oca cõacн yн, yiyijн Cornelio Pedrore.
Queno wadiyija mн. Ado mн ejaja quena gнare. Adojн Dios ĩ tiro riojo minijuabн gнa
ĩ oca tнorona. Ñarocõti Dios ĩ gotire gayere tнo ãmoa gнa, yiyijн Cornelio Pedrore.

Cornelio ya wijн Pedro ĩ riasore gaye

34 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, bнsisнoyijн Pedro ĩja:
—Tнo masia yн ĩja. "Judio masare riti maia yн", yibeami Dios. Mani jeyarore corocõ ti
maiami Dios.
35 Gнa masare, ito yicõri mнa masare cнni corocõti ti maiami Dios. Diore mani
rũcнbнoja, ito yicõri ñeñarise mani yibeja, manire boca ãmigũ yiguĩji Dios.
36 Jane mejejн oca quenarise Israel sita gãnare Dios ĩ goticãre gaye masirã ña mнa: "Yн
cõarнre mнa tнorũnнja, yн rãca queno нsi cнtirã yirãji mнa", yiyijн Dios Israel sita gãnare.
Dios ĩ cõarн Jesucristo mani jeyaro Ʊjн ñami ĩja. Itire masia mнa.
37 Israel sitajн Jesús quenarise ĩ yigorere masia mнa. Ito yicõri Galilieajн Jesure Juan ĩ
idé gurajн bero ñasarise yisнoñi Jesús.
38 Jesús Nazaret gagнre Espíritu Santo ĩ quedi sãjaroca yiyijн Dios. Ito yicõri ĩ masirise
jidicãñi Dios Jesure. No ĩ waro bajiro masare queno yiñi Jesús. Rũmнa sãñarãre ĩ ti bнjaja,
rũmнare bucõañi Jesús. "Ito bajiro yiñi Jesús, Dios ĩ rãca ñaja", yi tнoĩa mнa.
39 Gнa apóstol mesa, judio masa sitajн jeyaro Jesús ĩ yicatire ticн gнa. Ito yicõri
Jerusalénjн yucнtẽojн ĩre ĩna sĩaja, ticн gнa.
40 Ʊdia rнmн bero, Dioama Jesure ĩ catiroca yiñi. Jesús gнare goaĩaroca yiñi Dios.
41 Masa jeyarore meje goaĩoñi Jesús. Dios gнare cajerojнti Jesús oca gotirona ĩ cũcãna
ñajare, gнare riti goaĩoquĩ Jesús. "Mнcana tнdi catiami Jesús", gнa yi masitoni, gнare ĩ
goaĩaroca yiñi Dios. Mнcana Jesús ĩ catija bero ĩ rãca bacн gнa.
42 Gнare ĩ oca masare goti rotiquĩ Jesús. Catirãre ito yicõri godanare cнni, ĩna ñeñaro
yirise waja senitoni cũñi Dios Jesure. Itire gнare goti rotiquĩ Jesús.
43 No Jesure tнorũnнgũti, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito bajiroti ucañi Diore
goti ĩsiri masa sĩgũ rнyabeto, yiyijн Pedro masare.

Judio masa mejere cнni Espíritu Santo ĩ quedi sãjare gaye

44 Ito ĩ yirocati Espíritu Santo quedi sãjayijн Pedro ĩ bнsirãre.
45-46 Ito bajiri ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti bнsisнoyijarã ĩna. Ito yicõri Diore
rũcнbнoyijarã ĩna. Itire ticõri ruje tнoĩayijarã Pedro rãca ejana judio masa. "Aba, judio
masa meje ñabojarãre cнni Espíritu Santo quedi sãjacoami", yiyijarã ĩna Jesure masirã,
Pedro rãca gãna.
47 Ito yicõri ĩ rãca gãnare bнsiyijн Pedro mнcana:
—Tнoya yн ñarã mнa. Manire bajiroti Espíritu Santo quedi sãjami ĩnare cнni. Sĩgũ, "Ĩnare
idé gubitirнja mani", yirã wнsati mani, yiyijн Pedro ĩnare. "Ĩnare idé gubesa", yigн mañijн.
48 Ito bajiri, " 'Jesure tнorũnнrã ña gнa cнni', mнa yi masija, ĩ wamena idé gu rotija
quena", yiyijн Pedro ĩnare.
Ĩna idé gu ecoja bero ado bajiro yiyijarã ĩna Pedrore:
—Wabesa maji. Ado gнa rãca jabeto ñaña maji, yiyijarã ĩna Pedrore.

11

Jerusalén gãnare Jesure masirãre Pedro ĩ gotire gaye

1 Nocõ mejeti oca tнoyijarã apóstol mesa, Judea gãna Jesure tнorũnнrã cнni. "Judio
masa meje ñabojarãti, Jesure boca ãmiyijarã", yire gaye oca tнocõri junisiniyijarã coriarã.
2 Ito bajiri Pedro Jerusalénjн ĩ mнja ejaroca, judio masa Jesure boca ãmisнoana Pedrore
bнsituyijarã ĩna.
3 Ado bajiro ĩre seniĩayijarã ĩna:

—¿No yija judio masa ya wi meje ñabojarocati, sãjari mн? Ito yicõri, ¿no yija ĩna rãca bari mн? yiyijarã ĩna Pedrore.
4 Ito yija Pedro gotiyijн ĩnare, “Ado bajiro rẽtacн”, yirocн gotiyijн ĩ ĩnare:
5 —Jope cнtojн ñacõri, Diore bнsicн yн. Diore yн bнsiroca, ado bajiro goacн yнre. Ũmacũjн saya jajoto bнcнro jнa dнja gaja ñiacõri, ñiado bajiro ruji wadicõri, yн tн ejacн.
6 “¿Ñe ñati totijн?” yirocн, queno ticн yн. Itojн waibнcнrã jeyaro ĩna sãñaja ticн yн. Gãjerona, jenirã ito yicõri wнtirãre cнni ticн yн.
7 Ito bero ado bajiro oca goti ruyucн yнre: “Pedro, wнmнña mн. Ĩnare sĩa baya mн”, yi ruyucн yнre.
8 “Meje, babicнja yн. Rẽore gaye baĩabiticн yн”, yicн yн.
9 Mнcana ũmacũjн gaye oca ruyucн yнre. Ado bajiro ruyucн: “ ‘Baya’, yн yiriseama, ‘Rẽore ña’, yibesa. Quenarise ña”, yi ruyucн ũmacũjн gaye Dios oca.
10 Ʉdiajijн ito bajiro ruyucн Dios oca. Ʉdiaji ĩ bнsija bero, saya totijн wadiana, waibнcнrã rãcati jeyaro tнdi ãmi mнocõquĩ Dios mнcana.
11 Ito yiroca riti ũmнa нdiarã ejacã yн ñari wijн. Cesarea gagн Cornelio wame cнtigн ĩnare cõañi, yнre ĩna ãmatoni.
12 “Ñe нsiriobicнti wasa mн”, Espíritu Santo ĩ yijare wacн yн. Ito yicõri coga ãmojeno Jesure masirã yнre baba cнti wacã ĩna. Yн rãca wacana ñarocõti Cornelio ya wijн sãjacн gнa.
13 Ĩ tн gнa sãja ejaroca, ado bajiro gнare bнsiquĩ Cornelio:
—Dios ñaro gagн ángel yн ya wi ĩ rũgõja ticн yн. Ĩ ado bajiro bнsiquĩ yнre: “Jope cнtojн ũmнa cõaña mн, Simón Pedrore jirona.
14 Simón Pedro mн tн ejacõri, ‘Jeame ũjнrojн mн wabore ñaroca ado bajiro mнre masogũ yiguĩji Dios’, yire gaye mнre gotigн yiguĩji. Mн ya wi gãnare cнni ito bajiroti yigн yiguĩji Pedro”, yiquĩ Cornelio gнare, ángel ĩ bнsire gнare gotigн.
15 Cornelio ĩ bнsi tĩoroca, ito gãnare bнsicн yн. Ĩnare yн bнsisнorocati, Espíritu Santo sãjaquĩ ĩnare, manire ĩ sãjacato bajiroti.
16 Ito bajiro iti bajija ticõri, mani Ʉjн ĩ goticatire, tнoĩa bнjacн yн. Ado bajiro bajia ĩ goticati: “Idena mнare idé guquĩ Juan. Dioama mнare Espíritu Santo queo sãgũ yiguĩji, ‘Dios ñarã ñama ĩna’, gãjerã ĩna yitoni”. Ito bajiro cajerojн gotiquĩ Jesús manire.
17 Dios, Espíritu Santo sãjaroca yiquĩ ĩnare, judio masa meje ĩna ñabojarocati, mani Jesure boca ãmiroca ĩ quedi sãjacato bajiroti. Ito bajiri Diore rẽo masiado manicн yн, yiyijн Pedro ĩnare.
18 Iti tнocõri Pedrore bнsitu jidicãyijarã ĩna:
—Queno yigн ñami Dios. Judio masa meje ĩna ñabojarocati, ñeñaro ĩna yirisere jidicãja, catitĩñare gaye ĩna bнjatoni ĩnare cũñi Dios, yiyijarã judio masa Jesure boca ãmigoana.

Antioquía gãna Jesure masirã gaye

19 Iti rнmнri riojнa bнsa Estebanre sĩayijarã Diore masimena. Ĩre sĩacõri Jesure tнorũnнrãre нsirioro yi codesнoyijarã ĩna. Ito bajiri coriarã Jesure tнorũnнrã Feniciajн, Chiprejн, ito yicõri Antioquíajн cнni rudi wayijarã ĩna. Iti cнtorijн ejacõri, judio masare riti Dios oca gotiyijarã ĩna.
20 Gãjerãma, Chipre gãna, Cirene gãna wacõri Antioquíajн ejayijarã. Itojн ejacõri judio masa meje ñarãre cнni Jesús oca quenarise gotiyijarã ĩna.
21 Queno ĩna bнsitoni ĩnare ejabнayijн Dios. Ito bajiri Dios oca tнocõri jãjarã masa, bнcнrã нsi ĩna tнoĩarise jidicãyijarã ĩna. Ito yicõri Jesure boca ãmiyijarã ĩna.
22 Jerusalén gãna Jesure tнorũnнrã, “Antioquíajн jãjarã Jesure boca ãmiyijarã”, yija tнoyijarã ĩna. Ito bajiri “Titẽña, riti bajiati”, yirona Bernabére cõayijarã ĩna.
23 Ito ejacõri, Dios ĩ queno yirere ti ejayijн Bernabé. Ito bajiri bнto wanн quenayijн ĩ. Ado bajiro ĩnare riaso bнsiyijн ĩ:

—Sĩgũ rɯyabeto, Jesure queno tɯorũnɯña mɯa. Ito yicõri ĩre jidicãbeja, yiyijɯ Bernabé ĩnare.
24 Quenarise tɯoĩagũ ñayijɯ Bernabé. Espíritu Santo ĩ sãñajare, Diore riti tɯoĩayijɯ ĩ. Ito bajiri masa jãjarã ĩ bɯsija tɯocõri, Jesure boca ãmiyijarã ĩna.
25 Ito bero Tarso wame cɯtiri cɯtojɯ wayijɯ Bernabé, Saulore ãmagũ.
26 Ĩre bɯjacõri, "Antioquíajɯ wato mani", yiyijɯ ĩre. Ito bajiri ĩna jũarãti wayijarã Antioquíajɯ. Itojɯ co rodo ñayijarã ĩna, Jesure tɯorũnɯrã rãca. Jãjarã masare Dios oca riasoyijarã ĩna. Iti cɯtojɯ cajero, "Cristiano masa ñama ĩna", yire gayere yisɯoyijarã ĩna Jesucristore masirãre. "Cristore masirã ñama", yireoni ñayijɯ iti.
27 Iti rɯmɯriti Jerusalén gãna, Diore goti ĩsiri masa ejayijarã itojɯ Antioquíajɯ. Jesure tɯorũnɯrã ĩna minijua ñaroca, ejayijarã ĩna.
28-30 Sĩgũ Agabo wame cɯtigɯ ĩna wato ejacõri wɯmɯ rũgũyijɯ. Espíritu Santore tɯocõri ado bajiro bɯsiyijɯ ĩ: "Judea sita ñarocõti, ñiojuniro yiroja. Bare jedicoaro yiroja iti sita", yiyijɯ Agabo. Ito ĩ yija tɯocõri: "Judea gãnare ñiojogarã yirãji ĩna. Ĩnare niyeru cõana mani", yi tɯoĩa bɯsiyijarã Antioquía gãna Jesure tɯorũnɯrã. Ito bajiri no ĩna rɯcorocõ ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro yicõri Bernabé, Saulo ĩna jũarãre niyeru Judeajɯ cũ rotiyijarã ĩna. "Jesure tɯorũnɯrãre ũmatã ñari masare ĩsitẽña", yi rotiyijarã ĩna. Jane mejejɯ Claudio ɯjɯ ĩ ñarajɯ ito bajiro rẽtayijɯ.

12

Pedrore Herodes ĩ tubia rotire gaye

1 Iti rɯmɯriti ɯjɯ Herodes, Jesure tɯorũnɯrãre cɯnísɯoyijɯ.
2 Ito yicõri, Juan ocabaji Santiagore sĩa rotiyijɯ ĩ sarera jãina.
3 Itire bɯto wanɯyijarã judio masa. Ĩna wanɯja ticõri, Pedrore cɯni ñiacõri tubia rotiyijɯ ĩ. Ito bajiro rẽtacɯ, naju wadarise ɯco wɯoya mani bare basa ĩna menicati rɯmɯri.
4 Pedro rudibe yirocɯ, code wasoaronare surara cũyijɯ Herodes. Co gɯbocõ coga gɯbojeno ñayijarã ĩna jeyaro. "Pascua basa busuaqueari rɯmɯ, masa riojo Pedrore sĩa roticɯja yɯ", yi tɯoĩayijɯ Herodes.
5 Ito bajiri Pedro quenoguti code ecocõyijɯ. Ito bajija tɯocõri, Jesure tɯorũnɯrã ruje Diore bɯsiyijarã Pedrore yiari.

Tubiara wijɯ ñagũre Pedrore Dios ĩ bucõare gaye

6 Tubiara wijɯ surara jũarã watoje cani cũñayijɯ Pedro. Busuriti ñabojayijɯ Herodes ĩre sĩa rotira rɯmɯ. Jɯa ma come mana Pedro ya ãmori siayijarã ĩna. Gãjerã surara soje tɯ code rũgõyijarã ĩna.
7 Ñajasaroti, ángel goayijɯ. Ito yicõri tubiara wi busu dajacoayijɯ. Ito yija ángel Pedrore moaĩayijɯ ĩ yujitoni. Pedro ĩ yujiroca, ado bajiro gotiyijɯ ángel:
—Coji wɯmɯña mɯ, yiyijɯ Pedrore.
Ito yirocati Pedrore siabojara mari, come mari quedicoayijɯ.
8 —Mɯ ya yutabuju sãñaña mɯ, ito yicõri mɯ ya gɯboco sãñaña, yiyijɯ ángel Pedrore.
Ĩ gɯboco sãñaroca riti:
—Mɯ ya cubija gũmaña. Waya, yɯre sɯya waya mɯ, yiyijɯ ángel Pedrore.
9 Ito ĩ yija tɯocõri, ĩ bero sɯya wayijɯ Pedro. Ito bajia, yi masia mañijɯ Pedrore. "Riti bajiati iti. Bɯroti bajiroja gajea", yi tɯoĩayijɯ Pedro.
10 Warã riti jɯa soje surara ĩna coderi sojeri rẽtayijarã ĩna. Sɯsari soje come soje ñayijɯ. Iti soje tɯ ĩna ejaroca itimasiti janayijɯ iti soje. Ito bajiri budi wacõri ma ĩna warocati ito bajia yi masia manoti godacoayijɯ ángel. Ito bajiri Pedro sĩgũti tujayijɯ ĩja.
11 Ito bajija ticõri, "Riti bajia. Herodes yɯre sĩame yirocɯ, ¿Ángel yɯre ĩ bucõatoni, cõayijari Dios?" yi tɯoĩayijɯ Pedro. "Ito bajiri judio masa yɯre ĩna ñeñaro, ĩna yi ãmorise rẽtabetoja ĩja", yi tɯoĩayijɯ Pedro.

12 Iti tʉoĩagũ riti, Juan Marcos jaco, María ya wijʉ ejayijʉ ĩ. Iti wijʉ minijuacõri masa
jãjarã ñayijarã, Diore bʉsirã.
13 Soje tʉ ejacõri, “¿Ñati mʉa?” yiyijʉ Pedro. Ito ĩ yija tʉocõri, sĩgõ ejabʉari maso, Rode
wame cʉtigo, soje tʉ eja rũgũcõri, tʉo rũgõyijo, “¿Ñimʉ ñati?” yiroco.
14 Ito yicõri iso janaroto riojʉa, Pedro oca tʉo masiyijo iso. Ĩ oca tʉo masicõri bʉto wanʉ
quenacõri soje janabecoti wijʉ ñarãre gotigo wayijo iso:
—Macũjʉ ñarʉ Pedro, yiyijo iso ĩnare.
15 Ito bajiro iso yija tʉocõri:
—Mecʉgõ ya mʉ, yiyijarã ĩna.
Ĩna ito yijare:
—Ri ya yʉ, yiyijo iso.
Iso ito yijare:
—Dios ñaro gagʉ ángel ñaguĩji. Pedrore sĩacõana ĩna, yiyijarã ĩna isore.
16 Ito ĩna yiroca riti, “¿Ñati mʉa, ñati mʉa?” yi rũgõyijʉ Pedro, macũjʉ. Soje janacõri,
Pedrore ti ʉcayijarã ĩna.
17 Ĩna ʉcaja ticõri, ĩnare oca tayijʉ Pedro, “Yʉti ña”, yirocʉ:
—Ado bajiro bucõami mani Ʊjʉ yʉre, tubiara wijʉ yʉ ñaroca, yi gotiyijʉ ĩnare. Santiagore
gotiya adi. Ito yicõri mani ñarãre cʉni gotiya mʉa, yiyijʉ Pedro ĩnare.
Ito yi budi wacõri gajerojʉ wayijʉ Pedro.
18 Iti busuja bero tubiara wi codebojana surara, Pedro ĩ manija ticõri, ruje
bʉjatobisijarã ĩna. “¿No bajiyijari Pedro? ¿No wayijari?” yiyijarã ĩna.
19 Ĩ manija ticõri, Pedrore ãma rotibojayijʉ Herodes. Ĩre bʉjabisijarã ĩna. Surarare
tubiara wijʉ codebojanare seniĩayijʉ Herodes. No bajiro cʉdi masia mañijʉ ĩnare. Ito
bajiri ito codebojanareti, sĩa rotiyijʉ Herodes ĩja. Ito bero Judeajʉ ñabojarʉ wacoayijʉ
Herodes, Cesareajʉ ñagũ wacʉ.

Herodes ĩ godare gaye

20 Tiro gãna ito yicõri Sidón gãnare cʉni ruje junisiniyijʉ Herodes. Sidón gãna, Tiro gãna
cʉni canamʉocõri, Herodesre oca quenorã wayijarã ĩna. Ĩ rãca ruje oca queno ãmoyijarã
ĩna. Herodes ĩ ñari sita riti bare bʉjasoticõri, “Ĩ junisinija manire bare ecabitiboguĩji”,
yirona Herodes ʉjʉ tʉjʉ oca quenorã wayijarã ĩna. Herodesre ĩna bʉsiroto riojʉa, ĩre
ejabʉari masʉ ñasagʉ, Blasto wame cʉtigʉre bʉsiyijarã ĩna. Ĩnare jabeto ti maicõri ĩnare
bʉsi ĩsiyijʉ Blasto. Ĩ bʉsija tʉocõri, ado bajiro yiyijʉ Herodes:
—Co rʉmʉ ĩnare bʉsicʉja yʉ, yiyijʉ Herodes.
21 Ĩnare ĩ bʉsiroti rʉmʉ ejaroca, ʉjʉ ñagũ ĩ sãñarise yutabujuri quenarise sãñayijʉ
Herodes. Ito yicõri ʉjʉ ya cumuro ñasari cumuro eja rũjũcõri, masare oca gotiyijʉ ĩ.
22 Herodes ĩ bʉsija tʉocõri:
—Masʉ meje ñami ãni. Dioti ñami ãni, yiyijarã masa ĩre rũcʉbʉorã.
23 Ito bajiro ĩna bʉsiroca riti, Dios ñaro gagʉ, ángel Herodes ĩ cõroca yiyijʉ. Ito bero yoa
bʉsari becoati ba sĩayijarã ĩ ñajacʉre. “Bʉsibesa mʉa. Jidicãña mʉa. Dios meje ña yʉ. Diore
riti rũcʉbʉoya mʉa”, ĩ yibitire waja, ito bajiro bajiyijʉ ĩ ñajacʉre.
24 Iti rodoti masa jãjarã tʉoyijarã Dios ocare. Ito yicõri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã.
25 Bernabé, Saulo rãca Jerusalén gãnare ĩna ãmi ejarise niyeru ĩsicõri, Antioquíajʉ tʉdi
wayijarã ĩna. Juan Marcos wame cʉtigʉ ĩna rãca wayijʉ.

13

Bernabé, Saulo Dios oca ĩna goti ucusʉore gaye

1 Antioquíajн Jesure tнorũnнrã rãca ñayijarã Diore goti ĩsiri masa ito yicõri ĩ oca riasori
masa cнni. Ĩna ado bajiro wame cнtiyijarã: Bernabé, Simón Ñigũ, Lucio Cirene gagн,
Manaén Galilea gagн нjн Herodes rãca bнcнarн, ito yicõri Saulo. Itocõ ñayijarã ĩna.
2 Mani Ʊjнre rũcнbнorona minijuara wijн minijua ñayijarã ĩna. Ito bajiri Diore tнoĩa
ãmorã bamena riti ĩre bнsi ñayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna bajiroca Espíritu Santo ado bajiro
ĩnare gotiyijн:
—Bernabé, Saulore cнni ñasarise yнre ĩna moa ĩsitoni besecн yн. Ito bajiri ĩnare wa rotiba
gãjerãre yн oca ĩna riasotoni, yiyijн Espíritu Santo.
3 Iti oca tнocõri bamena riti Diore bнsiyijarã ĩna maji. Ito yi, Diore bнsirãjн Bernabé,
Saulore cнni ãmo jidi jeoyijarã ĩna, ĩnare Dios ĩ ejabнatoni. Ito bajiro yicõri ĩnare wa
rotiyijarã ĩna. "Wasa, quenajaro", yiyijarã ĩna.

Chipre wame cнtiri yogajн apóstol mesa ĩna ware gaye

4 Ito bajiri Espíritu Santo ĩ wa rotiado bajiroti Seleuciajн wayijн Saulo, Bernabé rãca.
Ito ejacõri cumajн sãjayijarã ĩna, Chipre wame cнtiri yogajн warona.
5 Ito majado Salamina wame cнtiri cнto ejayijarã ĩna. Ito ñacõri judio masa ĩna
minijuasotiri wirijн Dios oca riasoyijarã ĩna. Juan Marcos wame cнtigн ĩna rãca jнdayijн.
Ĩnare ejabнari masн ñayijн ĩ.
6 Iti yoga ñari cнtori jeyaro riaso ucurã wayijarã ĩna. Ito bajirã riti Pafos wame cнtiri
cнto ejayijarã ĩna. Ito sĩgũ judio masн Barjesús wame cнtigнre ti bнjayijarã ĩna. Cumu
ñayijн ĩ. "Diore yiari bнsigн ña yн", yi rнoyijн ĩ masare.
7 Ĩ cumu iti yoga нjн Sergio Pablo wame cнtigн rãca baba cнtiyijн ĩ. Queno tнoĩagũ ñayijн
Sergio Pabloama. Ito bajiri Dios oca tнo ãmogũ Bernabé, Saulore cнni ji rotiyijн ĩ.
8 Cumuama Bernabé, Saulo ĩna tнoĩaro bajiro meje tнoĩayijн. Ĩ cumu griego ocana
Elimas wame cнtigн ñayijн ĩ. Ito gagн нjн ĩna bнsirise tнore ãmobisijн cumu. Ito bajiri,
"Ĩna bнsirisere tнorũnнbesa mн", yiyijн cumu iti cнto gagн нjнre.
9 Ito yija Espíritu Santo ejabнarena cumure oca sẽoro tijuyijн Saulo. Sĩgũ ñabojagнti jнaji
wame cнtiyijн Saulo. Gaje ĩ wame Pablo ñayijн.
10 Cumure riti ticõri ado bajiro bнsiyijн ĩ:
—Rнori masн ña mн. Ñeñaro yi jaigн ña mн. Rũmú macн ña mн. Ito yicõri jeyaro
quenarisere tegн ña mн. Mani Ʊjн Diore tegн ña mн. "Ñasarise ña", Dios ĩ yija, "Ñasarise
meje ña", ya mн, yiyijн Pablo cumure.
11 Adocãta iti waja ñeñaro mн tнoĩaroca yigн yiguĩji Dios mнre. Cajea tibicн ñagũ ya mн.
Ito yicõri yoa bнsari ũmacañi ĩ asirise tibicн yigнja mн, yiyijн Pablo cumure.
Ito ĩ yirocati ĩ ya cajea rãitĩa godacoayijн cumure. Ito bajiri cajea tibicн ñari, ĩre tũa
watoni gãjire ãmabojayijн ĩ.
12 Ito ĩ bajija ti нcacõri Jesure tнorũnнsнoyijн iti yoga gagн нjн. "Riti ña ĩna gotirise", yi
tнoĩa rũcнbнoyijн ĩ.

Antioquíajн Pablo mesa ĩna ñare gaye

13 Iti rнmнriti Pablo ĩ baba mesa rãca Pafos roja ejacõri cumana Panfilia sita, Perge
wame cнtiri cнto wayijarã ĩna. Itojн ejacõri ĩnare cũ tнdiyijн Juan, Jerusalénjн tнdi wacн
mнcana.
14 Ito bajibojarocati Pablo, Bernabé cнni Perge ñacõri Antioquía cнtojн wayijarã,
Pisidia sita tн ñari cнtojн. Itona ñacõri tujacãra rнmн iti ñaroca, judio masa ĩna minijuari
wijн sãja wacõri rujiyijarã ĩna.
15 Itona rujicõri Dios ĩ rotirise ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare bнsi gotija
tнoyijarã ĩna. Sĩgũ ĩ bнsi gotija bero, minijuara wi gãna нjarã Bernabé, Pablore ado bajiro
yiyijarã:
—Yн ñarã, oca gotire gaye mнare ñaja, gotiya adocãta, yiyijarã нjarã ĩnare.

16 Ito ĩna yija tнocõri, bнsirocн wнmн rũgũyijн Pablo. “Bнsimenati tнoya mнa”, yirocн ĩ
ya ãmo wнamocõri “bнsibesa mнa”, yiyijн ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyijн ĩ ĩnare:

—Yн ñarã Israel sita gãna, queno tнoya mнa. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcнbнorã ñari
queno tнoya mнa cнni.

17 Dios mani rũcнbнogн, mani Israel sita gãna ñicнsabatiare beseñi. Ĩnare besecõri
queno ĩnare yiñi Dios. Egipto sita gãnare moa ĩsirã ĩna ñabojarocati jãjarã ĩna bнjнroca yiñi
Dios. Ĩ masirisena Egipto sita gãnare ĩna rudi masitoni ĩnare ĩna ñaroca yiñi Dios.

18 Yucн manojн jũarã masacõ rodori ñayijarã ĩna. Itona ñacõri ñeñaro ĩna yibojarocati,
ti нsirio yibisijн Dios. Quenoti ñacõayijн.

19 Canaán wame cнtiri sita gãna jнa ãmojeno butu gãnare ruyurioyijн Dios, mani
ñicнsabatia ĩna ya sita ñabojare ĩna rнcotoni.

20 Ito bajiri mani ñicнsabatia cuatrocientos cincuenta rodori ñayijarã itojн, yiyijн Pablo
masare.

’Samuel, Dios oca goti ĩsiri masн ĩ ñaroto riojнa ĩna tirũnнronare cũyijн Dios.

21 Samuel Dios oca goti ĩsiri masн ĩ ñaroca: “Sĩgũ gнa нjн ãmoa gнa”, yiyijarã mani
ñicнsabatia Diore. Ito bajiro ĩna yija tнocõri, Saúl, Cis macнre ĩna нjн ñarocн cũyijн Dios
jũarã masacõ rodoricõ. Benjamín ñayorн janerãbatia janamiti ñayijн Saúl.

22 Jũarã masacõ rodori bero mнcana нjн wasoayijн Dios. Ito bajiri Saúlre bucõacõri
Davidjнare нjн cũyijн Dios mнcana. Davidre tнoĩa bнsignн, ado bajiro bнsiyijн Dios: “Yн
tija David, Isaí macн, yн robo bajiro нsi cнtignн ñami ĩ. Ito bajiri yн ãmoro bajiro yignн yiguĩji
ĩ”, yiyijн Dios, Davidre tнoĩa bнsignн.

23 Ĩ David ñayorн janerãbatia janamiti ñañi Jesús. Jane mejejн Dios ĩ gotiado bajiroti
mani Israel sita gãnare masotoni cõañi Dios Jesure.

24 Jesús riojнa ĩ yagн Juan mani ñarã Israel sita gãnare Dios oca riasoyijн ĩ. Ado bajiro
gotiyijн Juan ĩna jeyarore: “Mнa ñeñaro yirisere jidicãcõri idé gu rotiana ñarнja mнare”,
yiyijн Juan mani ñarã Israel sita gãnare.

25 Ito yicõri ĩ godaroto riojнa bнsa bajiroti ado bajiro yiyijн Juan: “Ĩti ñaguĩji Dios ĩ cõarн,
¿yire masiati mнa yнre? Meje ña yнama. Nocõ mejeti ejagн yiguĩji mani yagн. Ĩ ñagũ
yiguĩji ñasagн. Yнama meje ña. Mнa robo bajignti ña yнama. Ĩ ñagũ yiguĩji ñasari masн”,
yiyijн Juan mani ñarãre, yiyijн Pablo, masare gotignн.

26 ’Yн ñarã, Abraham janerãbatia ña mani. Queno tнoya mнa. Gaje masa ñabojarãti
Diore rũcнbнorã ñari queno tнoya mнa cнni. “No Jesure tнorũnнgũre masogũ yiguĩji Dios”,
yire oca manire cõañi Dios.

27 Ito bajibojarocati Jerusalén gãna ito yicõri ĩna нjarã cнni, “Ĩ ñami Dios Macн manire
masorн”, yi masibisijarã ĩna. Ito yicõri co rнmн tujacãra rнmн rнyabeto Dios oca goti ĩsiri
masa ĩna ucare gãjerã ĩna ti gotibojarocati tнo masibisijarã ĩna. Ito bajiri Jesús ĩ ejaja,
“Dios ĩ cõarн ñami ĩ”, yi masibisijarã ĩna. Ito bajiri Jesure ĩna sĩa rotija, Dios oca goti ĩsiri
masa ĩna ucado bajiroti rẽtayijн ĩja.

28 “Seti ña ĩre”, yi masimena ñabojarãti, “Sĩa rotiya ĩre”, yirona Pilatore josayijarã ĩna.

29 Jesure ĩna sĩaja, Diore goti ĩsiri masa ĩna tнoĩa uca yuado bajiroti rẽtayijн. Jesure ĩna
sĩaja bero yucнtẽojн ñagũre rujioyijarã gãjerã. Ito yicõri gũta gojejн ĩre yujeyijarã.

30 Ito bajibojarocati Dioama mнcana tнdi Jesús ĩ catiroca yiñi.

31 Galileana wacõri Jerusalénjн ĩre baba cнtigoanare co rнmн meje goaĩoyijн Jesús. Ito
bajiri ĩnati ñama adocãta, “Riti bajia. Tнdi caticoami Jesús”, yi masare gotirã.

32 ’Ito bajiri yн, Bernabé rãca oca quenarise mнare goti eja gнa. “Masare queno yicнja
yн”, yi mani ñicнsabatiare Dios ĩ gotiado bajiroti gotia gнa mнare.

33 Mani ñicнsabatiare ĩ gotiado bajiroti manire queno yiñi Dios. Ito bajiri mнcana tнdi
Jesús ĩ catiroca yiñi ĩ. Itire gotignн ado bajiro ucañi David ñayorн, Dios oca gotignн: “Mн ña

yн Macн. Adi rнmн godarн mн ñabojarocati mн catiroca ya yн", yiyijн Dios, yi ucañi David, Salmos wame cнtiri tuti ucasнogн.

34 "Jesús ĩ godaja bero mнcana tнdi ĩ catiroca yigн yigнja yн. Ito bajiri tнdi godabiquĩji", Dios ĩ yire gaye ado bajiro gotia ĩ oca tutijн: "Davidre yн goticãdo bajiroti, queno mнre yigн yigнja yн ĩja", yiyijн Dios yi ucare ña papera tutijн.

35 Gaje tutijн cнni ito bajiroti gotia. Tнote: "Queno yigн ñami mн Macн. Ito bajiri ĩ ya rujн jogabe yirocн, mнcana tнdi catiroca yigн yigнja mн", yi ucañi David ñayorн.

36 Ĩmasi gaye tнoĩagũ meje ito bajiro ucañi David. Catigнjн Dios ĩ ãmoro bajiro riti yiyijн David. Ito yicõri ĩ ñarãre queno ejabнayijн. Ito bero co rodo meje ñacõri godañi David. Ito bajiri ĩ ñicнsabatia tн ĩre yujeyijarã ĩna. Itojн ĩ ya rujн jogadoja.

37 Jesús ya rujнama jogabisija, mнcana Dios ĩ catiroca yijare.

38 Yн ñarã tнoya mнa. Jesuna sнoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojore ña. Iti gayere mнare gotia gнa.

39 No Jesure tнorũnнgũreti ĩ ñeñaro yirise ãcabojoguĩji Dios. Moisés ĩ rotirise riti mani tнorũnнjama, mani ñeñaro yirise ãcabojobiquĩji Dios.

40 Queno tнoĩaña mнa, jane mejejн Dios oca goti ĩsiri masa, ĩna gotiado bajiroti mнare rẽtame. Ado bajiro ucañi ĩna Dios oca gotirã:

41 Queno tнoya yнre aja tudirã mнa. Yнre tнorũnнbiticõri jeame ũjнrojн warã yirãji mнa. Yн ña Dios. Mнa tiroca tiyamani ĩogũ yigнja yн. Gãjerã mнare ĩna goti rẽtobubojarocati tнo masimena yirãji mнa. Ito bajiri mнa tнorũnнbitirena sнori, godarã yirãji mнa, yiyijн Dios, yi ucañi ĩre goti ĩsiri masн, yi riasoyijн Pablo Antioquía gãna masare.

42 Ito bajiro bнsi tĩocõri budi wayijarã Pablo mesa, judio masa ĩna minijuari wire. Ĩna budi waroca iti wi minijua ñarã:

—Gaje tujacãre mнcana tнo remo ãmoa gнa, yiyijarã ĩna.

43 Ĩna minijua jidicãja bero jãjarã judio masa Pablo, Bernabére cнni sнyayijarã. Ito yicõri jãjarã judio masa ĩna yire tнoĩa rũcнbнobojana cнni Pablo mesare sнyayijarã ĩna. Ito yija ado bajiro gotiyijarã Pablo mesa ĩnare:

—Dios queno ĩ yirisere rũcнbнo jidicãbesa mнa. Ito yicõri Dios bajiro sĩgũ robo нsi cнtiya mнa, yiyijarã Pablo mesa ĩnare.

44 Ito bero gaye tujacãre, iti cнto gãna jãjarã bнsa minijuayijarã Dios oca tнorona.

45 Ito bajiro jãjarã masa Dios oca tнo ãmorã ĩna ejaja ti teyijarã judio masa. Ito yicõri Pablo ĩ gotibojaja, gajero bajiro riti cнdiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre aja tudiyijarã ĩna.

46 Ito ĩna yija ticõri, bнto oca sẽorena bнsiyijarã Pablo mesa:

—Dios ĩ rotiro bajiro cajero ĩ oca mнare riasosнobн yн. Ito bajibojarocati iti ocare queno tнorũnнbea mнa. Ito bajiro mнa yija, "Dios rãca catitĩña ãmobea gнa", yiado bajiro bajicн. Ito bajiri adi rнmнri judio masa meje ñarãre Dios oca gotia gнa.

47 Ito bajiro rotiñi Dios ĩ oca tutina. Ado bajiro gotia iti:

Judio masa meje ñarãre mнare cũcн yн, yн oca mнa gotitoni. "No Jesucristore tнorũnнgũreti masogũ yiguĩji Dios", yi masa ñajedirore mнa goti batotoni mнare cũcн yн, yi gotia Dios oca. Ito bajiro cũñi Dios gнare, yiyijн Pablo, masare gotigн.

48 Iti tнocõri judio masa meje ñarã bнto wanн quenayijarã. "Dios oca quenariseguti ña", yiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩ rãca catitĩñarona ĩ beseana ĩre tнorũnнyijarã ĩna.

49 Ito bajiri Dios oca tнorũnнcõri ĩ oca quenarise masa jeyarore goti batoyijarã ĩna.

50 Ito bajibojarocati judio masama Pablo, Bernabé rãca ĩna tнoĩaro bajiro meje tнoĩa codeyijarã. Ito bajiri oca meni ãmorã, iti cнto gãna ñasarãre ito yicõri Diore rũcнbнorã romia ñasarãre cнni gotiyijarã. Bernabé Pablore masa ĩna нsirio coderoca yiyijarã judio masa. Ito bajiri judio masare tнorũnнcõri Pablo mesare bucõayijarã iti cнto gãna.

51 Iti cʉtore budi warã ĩna ya gʉbojʉ sita wãrisere ja batecãyijarã ĩna. “Mʉa adi cʉto gãna
ñeñaro yirã ña, ito yicõri seti ña mʉare”, yireoni ñayijʉ iti. Ito bajiro yicõri, Iconio wame
cʉtiri cʉtojʉ wacoayijarã ĩna.
52 Ito ĩna budigoadojʉ Jesure tʉorũnʉrã queno ʉsi cʉti quenaro ñayijarã ĩna. Ito yicõri
Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñayijarã ĩna.

14

Iconio wame cʉtiri cʉtojʉ Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

1 Iconiojʉ ejacõri judio masa ĩna minijuasotiri wijʉ sãja wayijarã Pablo mesa. Ito
bajicõri Jesús ocare gotiyijarã ĩna. Iti oca tʉocõri jãjarã Jesure tʉorũnʉyijarã. Judio masa
ito yicõri judio masa meje ñarã cʉni Jesure tʉorũnʉyijarã ĩna.
2 Ito bajibojarocati coriarã judio masa ñarã Jesure tʉorũnʉmena, judio masa meje
ñarãre Pablo mesare ĩna junisinitoni oca meni codeyijarã ĩna. Ito bajiri Pablo mesare,
“Queno yirã meje ñama ĩna”, yi tʉoĩayijarã ĩna.
3 Ito bajiro ĩna yi codebojarocati Iconiojʉ yoari ña ucuyijarã Pablo mesa. Itojʉ ña ucurã
bʉto oca sẽocõri, “Masare ti maicõri queno yiñi Cristo”, yire oca goti ucuyijarã ĩna. “Riti
ña iti oca. Riojo Jesús oca gotiama ĩna”, masa ĩna yitoni, tiyamani Pablo mesa ĩna ĩoroca
yiyijʉ Dios.
4 Iti cʉto gãna ricati riti tʉoĩayijarã. Coriarã judio masa robo bajiro tʉoĩayijarã. Gãjerã
Pablo mesa robo bajiro tʉoĩarã ñayijarã.
5 Ito yicõri judio masa, judio masa meje cʉni, ʉjarã robo bajiro tʉoĩacõri Pablo mesare
oca menicõri, “Ĩnare gũtana rea sĩarʉja mani”, yiyijarã ĩna.
6-7 Ito bajiro ĩnare bʉsija tʉo masicõri, Licaonia sitajʉ rudi wayijarã Pablo mesa. Iti
sitajʉ ejacõri Dios oca quenarise goti ucuyijarã ĩna. Listra wame cʉtiri cʉto ito yicõri
Derbe wame cʉtiri cʉtojʉ cʉni goti ucuyijarã ĩna. Ito yicõri iti cʉtori tʉ gãnare cʉni Dios
oca goti ucuyijarã Pablo mesa.

Listra gãna Pablore gũta ĩna reare gaye

8 Listrajʉ sĩgũ rudurʉ ñayijʉ. Ito bajiro wabicʉ rujearʉ ñayijʉ ĩ.
9 Ito Pablo masare ĩ bʉsija tʉo rujiyijʉ rudurʉ. Rudurʉre tijucõri, “Yʉre yisioguĩji Dios”,
yi tʉoĩa masigũ ñami, yi tʉoĩayijʉ Pablo.
10 Ito bajiri ado bajiro oca sẽoro gotiyijʉ ĩ rudurʉre:
—Wʉmʉña. Riojo rũgõña mʉ, yiyijʉ Pablo rudurʉre.
Ito ĩ yirocati wʉmʉ rũgũ wayijʉ rudurʉ ñabojarʉ.
11 Ito bajiro bajija ticõri, ito gãna ĩna ocana:
—Aba, mani rũcʉbʉorã masa rujʉ robo bajiro rujʉ cʉticõri ejama mani tʉ, yi awasã
bʉsiyijarã ĩna.
12 Bernabére Zeus wame yiyijarã ĩna. “Mʉ ña gʉa rũcʉbʉogʉ, jeyaro masigũ”, yireoni
ñayijʉ, “Zeus”, yire. Ito yicõri Pablo queno goti masigũ ñajare Hermes wame yiyijarã ĩna.
“Gʉa rũcʉbʉogʉ, rẽtoro queno goti masigũ ña mʉ”, yireoni ñayijʉ, “Hermes”, yire.
13 Iti cʉto tʉnimajʉ Zeusre rũcʉbʉora wi ñayijʉ. Iti wi gãna ĩnare riasori masʉ rãca
Bernabé, Pablore rũcʉbʉo ãmoyijarã ĩna. Ta wecʉare go bedori jeocõri ĩnare tũa wayijarã.
Cʉto sãjara soje tʉ ejacõri wecʉare sĩa ãmobojayijarã, Pablo mesare rũcʉbʉorona.
14 Ito bajiro ĩna yi ãmoja ti masicõri, ĩna ya yutabuju tũa ñigãyijarã Pablo mesa. “Ñeñaro
yi ãmoa mʉa”, yirona ito bajiro yiyijarã ĩna. Ito bajiro yi ĩocõri, masa wato oca sẽoro
ũmajʉdayijarã ĩna bʉsirona:
15 —¿No yija ito bajiro yi ãmoati mʉa? Mʉa robo bajirã, masati ña gʉa cʉni. Dios robo
bajirã meje ña gʉa. Mʉare Dios oca quenarise gotirã wadibʉ gʉa. Mʉa meni rujeoanare
rũcʉbʉorã yiboja mʉa. Ito bajiri itire jidicãcõri, Dios catigʉjʉare tʉorũnʉña mʉa. Ĩ ñami

adi sita, macãrцcũro, ũmцari, riari cцni menirц. Ito yicõri mani tirise, mani tibiti cцni jeyaro rujeorц ñami.
16 Jane mejejц gãna bцcцrã ĩna yisotiado bajiroti ĩna yi ãmoja, ĩnare ti tujabitibojagцti, jidicã rotibisijц Dios.
17 Diore ĩna rũcцbцobitibojarocati ĩnare queno yiyijц Dios, "Ito bajiro queno yigц ñami Dios", ĩna yi masitoni. "Ñaguĩji Dios", mani yi masitoni manire ĩ queno yirise ĩoami Dios. Tite mцa. Ide queoami. Queno rica mani bцjaroca yami. Mani yaji quenaroca yami. Ito yicõri mani ya цsijц queno mani wanц quenaroca yami Dios, yiyijarã Pablo mesa ĩnare.
18 Ito bajiro ĩna yibojaroca riti, wecцare sĩa ãmobojayijarã masa Pablo mesare rũcцbцorona. Ito bajiro ĩna yija ticõri, "Gцare rũcцbцorona wecцare sĩabesa mцa", josari yi camotayijц Pablo masare.
19 Iti rцmцri judio masa Antioquía gãna ito yicõri Iconio gãna ejayijarã. Ito ejacõri iti cцto gãna Pablore ti junisinijaro yirona, ĩnare oca meni ejayijarã ĩna. Ito bajiri Pablore gũta reayijarã masa ĩre sĩa ãmorã. "Ʊsi jedicoami ĩja", yi tцoĩacõri cцto sõjцajц ĩre weja wayijarã ĩna.
20 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩ tц Jesure masirã ĩna minijuaroca tujacoayijц Pablo. Tujacõri ĩna rãca cцtojц tцdi wayijц ĩ. Gaje rцmц Derbe wame cцtiri cцtojц wayijц Bernabé rãca.
21 Ito ejacõri Dios oca quenarise masare riasoyijarã ĩna. Ĩna ito bajiro gotija tцocõri, jãjarã Jesure tцorũnцyijarã. Ito yija bero Listrajц, Antioquíajц, Iconiojц tцdi wayijarã ĩna.
22 Iti cцtori ejacõri Jesure tцorũnцrãre bцsiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna bцsija tцocõri, bцto bцsa Jesure tцoĩa oca sẽoyijarã ĩna iti cцtori gãna: "Diore tцorũnц jidicãbesa mцa. Ũmacũjц ĩ rotirojц mani ejaroto riojцa jaje tõbцja bцjatobitirã yirãji mani. Ĩ rotirojц mani eja ãmoja, ito bajiro rẽtare ñaroja manire", yi goti ucuyijarã ĩna.
23 Cojц minijuara wi rцyabeto Jesure tцorũnцrãre ũmatã ñarona bese cũyijarã ĩna. Diore rũcцbцorã bamena riti Diore bцsiyijarã ĩna. "Ado gãna ñama mцre tцorũnцrã. Ĩnare ejabцa masia mц", yiyijarã Pablo mesa Diore.

Antioquíajц Pablo mesa ĩna tцdi ware gaye

24 Ito bajiro ĩna yija bero Pisidia wame cцtiri sita rẽta wacõri Panfilia sitajц ejayijarã ĩna.
25 Perge wame cцtiri cцto Dios oca goti tĩocõri, Atalia wame cцtiri cцtojц wayijarã ĩna. Riaca jajosa tцnima ñayijц iti cцto.
26 Ito cumana jẽa wacõri Siria sitajц Antioquía wame cцtiri cцtojц wayijarã ĩna. Antioquía ñayijц cajero ĩna wasцoado. Itijцti Dios oca ĩna goti ucuroto riojцa, "Mц ĩnare moare cũado bajiro riti ĩna moa masitoni ĩnare ejabцaya", yiyijarã Jesure tцorũnцrã Diore. Ito bajiri ĩna rotiado bajiroti moa ucu tĩorã Antioquíajц tцdi ejayijarã ĩna mцcana Pablo mesa.
27 Itojц Antioquíajц tцdi ejacõri Jesure tцorũnцrãre miojuyijarã ĩna mцcana. Ito yicõri jeyaro Dios ĩ ejabцare gaye gotiyijarã ĩna:
—Queno ejabцaquĩ Dios gцare. Ito bajiri judio masa meje ñarã cцni Dios oca quenarise tцocõri, Jesure tцorũnцama ĩna, yi gotiyijarã ĩna.
28 Itojц Jesure tцorũnцrã rãca yoari ñayijarã Pablo mesa.

15

Jerusalénjц ĩna minijuare gaye

1 Iti rodoriti Antioquíajц ejayijarã Judea sita gãna. Ito ejacõri Jesure tцorũnцrãre judio masa ĩna yisotirere riasoyijarã ĩna:
—Jane mejejц Moisés ñayorц ĩ rotiado bajiro wiro mцa tabeja, mцare masobiquĩji Dios, yiyijarã ĩna.

2 Ĩna ito yija tʉo tujabiticõri ruje gãmeri bʉsi tʉoĩayijarã Pablo mesa ĩna rãca. Ito bajiri,
"¿Riti ñati?" yirona Pablo mesare Jerusalénjʉ cõayijarã Jesure tʉorũnʉrã:

—Itojʉ ejacõri Jesús ĩ cũana rãca ito yicõri Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñarã rãca cʉni bʉsiba
mʉa. Riti iti ñaja, tʉoba. Wasa. Quenajaro, yiyijarã itijʉ gãna Jesure tʉorũnʉrã.

3 Ito ĩna yija tʉocõri, Jerusalénjʉ wasʉoyijarã Pablo mesa. Jerusalénjʉ warã Fenicia
sita, Samaria sita cʉni Dios oca riaso rẽta wayijarã ĩna, iti cʉtori gãna. "Gʉa riasoja,
judio masa meje ñarã, ñeñaro ĩna yirise jidicãcõri Diore tʉorũnʉcã ĩna. Manire bajiroti
Diore tʉorũnʉcã ĩna cʉni", yiyijarã Pablo mesa ĩnare. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, bʉto wanʉ
quenayijarã Jesure tʉorũnʉrã.

4 Jerusalénjʉ ĩna ejaroca queno wanʉ quenare rãca ĩnare boca ãmiyijarã Jesús ĩ cũana,
Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñarã ito yicõri Jesure tʉorũnʉrã ñarocõti. Masa ĩna seniĩaja bero,
"Judio masa, judio masa meje ñarãre cʉni gʉa riasoja, gʉare queno ejabʉañi Dios", yi
gotiyijarã Pablo mesa.

5 Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, coriarã fariseo gaye tʉoĩagoana Jesure tʉorũnʉrã bʉsirona
wʉmʉ rũgũyijarã:

—Mani masa meje ñarã Jesure ĩna tʉorũnʉja, mani yisotiro bajiro ĩna yire ãmoa gʉa.
Moisés ĩ rotire gaye cʉdirʉjama ĩna, ito yicõri wiro tarʉjama ĩna, yiyijarã fariseo gaye
tʉoĩagoana ito gãnare.

6 Ito yija Jesús ĩ cũana, Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñarã cʉni minijuayijarã iti oca
bajirisere tʉoĩa bʉsirona.

7 Yoari ĩna gãmeri bʉsija bero bʉsirocʉ wʉmʉ rũgũyijʉ Pedro:

—Yʉ ñarã queno tʉoya mʉa. Mʉa rãca ñagũre yʉre beseñi Dios, judio masa mejere cʉni
ĩ masore oca yʉ gotitoni. Ito bajiro beseñi Dios yʉre, Jesure ĩna tʉorũnʉtoni. Iti gayere
queno masia mʉa.

8 Dios ñami masa ĩna tʉoĩarisere masigũ. Judio masa meje ñarã ĩna ñama yʉ ñarã, yirocʉ
ĩnare Espíritu Santo queo sãñi Dios, manire ĩ queo sãdo bajiroti.

9 Manire ĩ ti mairo bajiroti ĩnare cʉni ti maiami Dios. Jesure ĩna tʉorũnʉja ĩna ñeñaro
yirisere ãcabojoñi Dios ĩnare, manire ĩ ãcabojoado bajiroti.

10 Dios ĩ gotirisere queno tʉorũnʉbea mʉa. Ito bajiri Moisés ñayorʉ ĩ rotirisejʉare
cʉdijaro ĩna yirona, Jesure masisʉorãre bʉto josa mʉa. Moisés ĩ rotirisere ñarocõti yiro
robo bajiro cʉdi jeobisĩ mani ñicʉsabatia cʉni. Ito bajiri mani cʉni jeyaro ĩ rotigore cʉdi
jeoado ma. "Mani ñicʉsabatia bajiro gãjerã ĩna cʉdibeja, Jesure masirã meje ñama ĩna",
yi tʉoĩaboja mʉa.

11 Ado bajirojʉa bajia: Manire ti maicõri manire goda ĩsiñi Jesucristo. Ito bajiri ĩre mani
tʉorũnʉja ticõri, manire masoñi Dios. Ito bajiroti Jesure ĩna tʉorũnʉja ticõri judio masa
meje ñarãre cʉni masoñi Dios, yiyijʉ Pedro ĩnare.

12 Ito ĩ yija tʉocõri, bʉsimenati Pablo, Bernabé ĩna bʉsija queno tʉoyijarã ĩna ĩja: "Dios ĩ
ejabʉarisena judio masa meje ñarãre jaje tiyamani ĩocʉ gʉa", yiyijarã Pablo mesa.

13 Ĩna bʉsi tĩoja bero Santiago wame cʉtigʉ ado bajiro yiyijʉ:

—Yʉ bʉsirisere queno tʉoya yʉ ñarã mʉa.

14 Jĩjʉ ado bajiro gotimi Simón Pedro manire: "Judio masa meje ñarãre cʉni queno yiñi
Dios. Ito bajiri ĩnare besecõri ĩ ñarã ñaroca yiñi Dios", yi gotimi Pedro manire.

15 Ito bajiroti yi ucayijarã Diore goti ĩsiri masa jane mejejʉ. Iti oca ado bajiro gotia:

16-18 Jane mejejʉ David ñayorʉ bero gãna masa ʉjarã ĩna ñarise sʉsayijʉ. Ito bajiri ija
Davidre yʉ goticãdo bajiroti yicʉja yʉ. Sĩgũ ĩ janerãbatia macʉre ʉjʉ ñarocʉ cũgũ
yigʉja yʉ. Ito bajiro yʉ cũja bero judio masa meje ñarã cʉni yʉre rũcʉbʉorã yirãji
ĩna. Yʉ ñarã ñaroca yigʉ yigʉja yʉ ĩnare, yi gotiami mani Ʊjʉ Dios, yi ucañi Diore goti
ĩsiri masa, yi gotiyijʉ Santiago ĩnare.

19 'Ito bajiri ado bajiro tнoĩa yн, yiyijн ĩ mнcana: Mani masa meje ñarã Diore ĩna tнorũnнja, нsirioro ĩnare yi codebitirнja mani. Ito yicõri jaje rotire gaye rotibitirнja manire.
20 Ado bajiro paperana mani goti ucaja quena ĩnare: "Ĩna meni rujeorн rujн robo bajiro meni rujeocõri ĩna ecabojarisere babitirнja mнa. Mнamasiti mнa ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Ãmнma wãñiatanare babesa. Baroto riojнa rí cõaja quena. Ito yicõri rí idibeja quena", yi mani goti ucaja quena.
21 Ito bajiro riti coji tujacãre rнyabeto Moisés ñayorн ĩ rotire gaye riasore ña, mani masa minijuari wijн. Ito bajiro riasotiyijarã ĩna jane mejejн co cнto rнyabeto, yiyijн Santiago.

Judio masa meje ñarãre ĩna papera cõare gaye

22 Ito ĩ yija tнocõri, Jesús ĩ cũana, Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarã, ito yicõri Jesure tнorũnнrã jeyaro ado bajiro yiyijarã: "Santiago ĩ yiro bajiroti yiana mani. Ito bajiri coriarã mani rãca gãna beserнja mani, Pablo mesa rãca adi papera ĩna ãmi watoni", yiyijarã ĩna. Ito bajiri Judas Barsabás wame cнtignн ito yicõri Silas wame cнtignнre beseyijarã ĩna Antioquíajн Pablo mesare baba cнti warona. "Ĩna ñama rũcнbнoana", yi tнoĩacõri ĩnare beseyijarã ĩna.
23 Ito bajiro besecõri Antioquíajн ãmi warotire ĩnare papera ĩsiyijarã ĩna. Ado bajiro yi gotiyijн iti papera:
"Gнa Jesús ĩ cũana, Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarã, ito yicõri Jesure tнorũnнrã jeyaro adi papera cõa gнa. ¿Ñati mнa Antioquía gãna, Siria sita gãna ito yicõri Cilicia sita gãna ñati mнa cнni? Jesure tнorũnнrã mнa ñajare, judio masa meje mнa ñabojarocati, sĩgũ rĩare bajiro bajirã ña mani.
24 Ado bajiro oca tнocн gнa. Coriarã ado gãna mнa tн ejacõri нsirioro yiñi ĩna. Ĩnare cõabiticн gнa. Riojo gotimenati mнa tнoĩarise wisaroca yiñi ĩna. 'Ʊmнgũre mнa wiro tabeja, ito yicõri Moisés ñayorн ĩ rotire gaye mнa cнdi jeobeja, Jesure tнorũnнrã meje ña mнa', yi rнoñi ĩna mнare. Ito bajiro ĩna gotibojarocati, 'Itire gotitẽña mнa', yi cõabiticн gнa mнa tнjн ĩnare.
25 Ito bajiri sĩgũre bajiro tнoĩacõri bнsironare besecõri cõamн gнa mнa tн. Gнa mairã Pablo, Bernabé rãca baba cнti wa rotibн gнa ĩnare.
26 Mani Ʊjн Jesure cнdirona ĩ ocare goti ucuyijarã ĩna. Gãjerã ĩna sĩa ãmobojarocati Jesús ocare goti tarojobisijarã ĩna.
27 Ito bajiri mнare gotironare Judas, Silasre cнni mнare cõa gнa. Ĩnamasiti gнa ucarisere goti jeorã yirãji ĩna mнare.
28 Espíritu Santo bajiro tнoĩacõri jaje roti masibea gнa mнare. Ito bajiri adi gнa ucaro bajiro riti mнare rotia gнa.
29 Ĩna meni rujeorнre ĩna ecabojarisere babesa mнa. Ríre cнni idibesa. Ãmнma wãñiatanare babesa. Baroto riojнa rí cõaja quena. Ito yicõri mнamasiti mнa ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gнa rotiro robo mнa cнdija, ñaro bajiro cнdirã yirãji mнa. Itocõ oca goti uca gнa mнare. Queno ñaña mнa", yi ucañi ĩna.
30 Ito yi ucaja bero iti papera ãmi wa rotiyijarã ĩna. Ãmi wacõri Antioquíajн ejacõri Jesure masirãre miojuyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna minijuaja bero papera ĩnare ĩsiyijarã ĩna.
31 Iti papera ticõri bнto wanн quenayijarã ĩna ito gãna. Oca riojo gotire gaye iti ñaja wanн quenayijarã ĩna.
32 Ito yija Judas, Silas cнni Dios oca goti ĩsiri masa ñari ito gãna Jesure tнorũnнrãre jaje Dios oca goti masioyijarã ĩna. Iti oca tнocõri bнto bнsa Diore tнo oca sẽoyijarã ĩna.
33 Ʊdia rнmн berocõti Jesure tнorũnнrã rãca ñacõri ware tнoĩayijarã ĩna. "Gнare cõacãna tнjн tнdi warã ya gнa mнcana", yiyijarã ĩna. "Queno waja mнa. Quenajaro mнare cõana", yiyijarã ĩna ito gãna Jesure tнorũnнrã.
34 Ito ĩna yibojarocati, "Ado tujacнja yнama", yi tнoĩayijн Silas.

35 Pablo mesa cʉni, Antioquíajʉ tujayijarã. Ito gãnare riasoyijarã ĩna, gãjerã Jesure tʉorũnʉrã rãca. Dios oca goti tarojobisijarã ĩna.

Tʉdi mʉcana Pablo Dios oca ĩ goti ucure gaye

36 Ito yija co rʉmʉ ado bajiro yiyijʉ Pablo Bernabére:
—Dios oca mani goti ucura cʉtorijʉ mʉcana tʉdi ti ucurʉja mani. Jesure tʉorũnʉrã no bajiro ĩna bajija tito mani, yiyijʉ Pablo Bernabére.
37 Ĩna rãca warocʉ Juan Marcosre ji ãmobojayijʉ Bernabé.
38 Ito bajiro ĩ yibojarocati, Pablojʉama ãmobisijʉ. Panfiliajʉ ĩna ñaroca Dios oca goti tarojoyijʉ Juan Marcos. Ito yicõri Jerusalénjʉ tʉdi wayijʉ ĩ. Ito bajiri mʉcana ĩre ji ãmobisijʉ Pablo.
39 Yoari itire tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati sĩgũre bajiro tʉoĩa masibisijarã ĩna. Ito bajiri batacõri ricati riti wayijarã ĩna. Ito bajiri Juan Marcosre ãmi wayijʉ Bernabé. Cuma sãjacõri, Chipre wame cʉtiri yogajʉ jẽa wayijarã ĩna.
40 Pablojʉama Silasre baba cʉtiyijʉ ĩ rãca warocʉ. Itojʉ ĩna waroto riojʉa Dios ĩna rãca ñatoni Diore seniyijarã Jesure tʉorũnʉrã itojʉ gãna. Ito yija bero ware goticõri wasʉoyijarã Pablo mesa.
41 Ito warãjʉ Siria sita, Cilicia sitajʉ cʉni Dios oca goti rẽta wayijarã ĩna. Ito bajiri Jesure tʉorũnʉrã rãca bʉsicõri bʉto bʉsa Jesure ĩna tʉorũnʉ oca sẽoroca yiyijarã Pablo mesa.

16

Pablo mesare Timoteo ĩ baba cʉti ware gaye

1 Itona wacõri Pablo mesa Derbe, Listra wame cʉtiri cʉtorijʉ ejayijarã ĩna. Itojʉ ejacõri Jesure tʉorũnʉgũre bʉjayijarã ĩna. Timoteo wame cʉtiyijʉ ĩ. Ĩ jaco judio maso ñayijo Jesure tʉorũnʉgõ. Ito yicõri ĩ jacʉ griego masʉ ñayijʉ.
2 Listra gãna, ito yicõri Iconio gãna Jesure tʉorũnʉrã queno tʉoĩa bʉsiyijarã ĩna Timoteore.
3 Iti masicõri Timoteo ĩna rãca ware ãmoyijʉ Pablo. Ito bajiri Timoteore wiro tayijʉ Pablo. Ĩ wiro tabeja judio masare tegʉ robo bajiro bajiguĩji yirocʉ, tayijʉ Pablo Timoteore. "Griego masʉ ñami ĩ. Ito bajiri wiro taya macʉ ñami ĩ", yi masiyijarã judio masa Timoteore. "Manire tegʉ wiro taya macʉ ñami", judio masa ĩna yibe yirocʉ, Timoteore wiro tayijʉ Pablo.
4 Listrajʉ ĩna ñaja bero gaje cʉtorijʉ wayijarã ĩna. Ito yicõri Timoteo ĩna rãca baba cʉti wayijʉ. Iti cʉtorijʉ Dios oca goti rẽta wayijarã ĩna Jesure tʉorũnʉrã ĩna cʉditoni. Jerusalén gãna apóstol mesa ito yicõri Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñarã, "Gotiba", ĩna yiado bajiroti co cʉto rʉyabeto riaso rẽta wayijarã ĩna.
5 Ĩna ito yija tʉocõri, Jesure tʉorũnʉrã bʉto bʉsa Jesure tʉorũnʉ oca sẽoyijarã, ito yicõri Jesure tʉorũnʉ jidicãbisijarã ĩna. Ito beroca rʉmʉri Jesure masirã jãjarã bʉsa ña wayijarã ĩna.

Cãirijʉ Pablo Macedonia gagʉre ĩ tire gaye

6 "Asiajʉ mani goti ucure ãmobeami Espíritu Santo", yi masicõri itojʉ wabisijarã ĩna. Ito bajiri Frigia, Galacia sitajʉ rẽta wayijarã Pablo mesa.
7 Ito rẽta wacõri Misia sita sʉsarijʉ ejayijarã ĩna. Itijʉna Bitinia sitajʉ ware tʉoĩabojayijarã ĩna. Ito bajibojarocati Espíritu Santo itojʉ cõabisijʉ ĩnare.
8 Misia sita rẽta wacõri Troas wame cʉtiri cʉtore roja ejayijarã ĩna.
9 Iti cʉto ejacõri iti ñami cãitiyijʉ Pablo. Ado bajiro cãitiyijʉ ĩ: Sĩgũ Macedonia gagʉ ĩ tʉ rũgõja tiyijʉ ĩ. "Adojʉ Macedoniajʉ waya. Gʉare ejabʉagʉ waya", yiyijʉ ĩ Macedonia gagʉ Pablore.
10 "Ito bajiro cãitibʉ yʉ", Pablo ĩ yija tʉocõri, "Macedoniajʉ ĩ oca riasore ãmoami Dios", yicʉ gʉa. Ito bajiri warona gʉa ye seocʉ gʉa. Yʉ adi papera tuti ucari masʉ, wacʉ ĩna rãca.

Filipos cʉtojʉ Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

11 Troasna cumana wacʉ gʉa. Riojoti Samotracia wame cʉtiri yogajʉ wacʉ gʉa. Gaje rʉmʉ Neápolis ejacʉ gʉa.
12 Itijʉna Filiposjʉ wacʉ gʉa. Romano masa meni rujeocõri ĩna ñari cʉto ñayijʉ iti cʉto. Macedonia sitajʉ ñasari cʉto ñayijʉ iti cʉto. Yoari ñacʉ gʉa jabeto iti cʉtore.
13 Co rʉmʉ tujacãra rʉmʉ ñaroca cʉto sõjʉa riacajʉ ejacʉ gʉa. "Iti cʉto gãna Diore ĩna bʉsisotirijʉ ñaroja", yire masicʉ gʉa. Ito ejacõri rujicʉ gʉa. Ito rujicõri romia ito minijua ñarãre Jesús oca goticʉ gʉa.
14 Sĩgõ ĩna rãca gago Lidia wame cʉtigo ñacõ. Tiatira wame cʉtiri cʉto gago ñacõ iso. Iso ñacõ saya quenarise sũa ñirise ĩsiri maso. Iso romio Diore maigõ tʉo rujicõ Pablo ĩ bʉsija. Pablo ĩ bʉsirisere iso queno tʉo masitoni isore ejabʉañi Dios. Ito bajiri Pablo ĩ bʉsirise queno tʉo ñiacõ iso.
15 Jesure iso tʉorũnʉja ticõri, isore idé gucʉ gʉa ito yicõri iso ñarãre cʉni. Ito yija bero ado bajiro gʉare bʉsicõ iso:

—"Riti Jesure tʉorũnʉgõ ñamo", mʉa yija, yʉ ya wijʉ waya, yicõ iso gʉare.

Iso ito bajiro yija, iso ya wijʉ tujarã wacʉ gʉa.

16 Co rʉmʉ Diore masa ĩna bʉsisotirijʉ wacʉ gʉa. Itojʉ warã mamore ti bʉjacʉ gʉa. Rũmʉ́ sãñagõ ñañi iso. Ito bajiro rũmʉ́ sãñagõ ñari ijarijʉ bajirotire goti masiyijo iso. Ito bajiri iso ʉjarã niyeru jairo bʉjayijarã, ija gaye bajirotire iso goti masigõ iso ñajare.
17 Iso romio gʉare ũma sʉyacõri ado bajiro awasãcõ iso:

—Ãna ũmʉa Dios ũmacũjʉ gagʉre cʉdirã ñama. Jesure mʉa tʉorũnʉja, masoana ñarã yirãji, yi gotiama ĩna mʉare, yi awasãcõ iso masa jeyarore.
18 Co rʉmʉ meje gʉare awasã sʉyacõ iso. Ito bajiro ʉsirioro iso yija tʉocõri, quenabisijʉ Pablore. Ito bajiri jʉda rũgũcõri isore rũmʉ́ sãñagũre ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Jesucristo masirisena isore mʉre budigo rotia yʉ, yiquĩ Pablo rũmʉ́re.

Ito ĩ yirocati rũmʉ́ budigocoaquĩ isore.

19 Isore rũmʉ́ budigoja bero, ijarijʉ bajirotire goti masibiticõ iso ĩja. Iso ito bajija ticõri, "Jʉaji niyeru bʉjado ma mani", yi tʉoĩacã iso ʉjarã. Ito bajiri Pablo, Silasre junisinicã ĩna. Ito bajiri ĩnare ñiacõri cʉto gʉdareco ñasarijʉ ʉjarã riojo ãmi wacã ĩna.
20 Ʉjarã riojo ãmi ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Ãna judio masa mani cʉto gãnare oca riawʉso ucurã yama ĩna.
21 Ĩna riasorise mani romano masa mani yisotirise bajiro meje bajia ĩnare. Ito bajiri ĩna riasorise ĩna yiro bajiro yibitirʉja mani, yicã ĩna, ĩna ʉjarãre.
22 Ito ĩna yija tʉocõri, Pablo mesare bʉto junisinicã masa cʉni. Ito bajiri ĩnare yutabujuri ruacã roticã iti cʉto ʉjarã. Ito yicõri ĩnare baje roticã.
23 Ito bero bʉto ĩnare bajecõri, tubiara wijʉ cũ roticã ĩna. Ito yicõri tubiara wi coderi masʉre cõacã ĩna. "Queno ĩnare tirũnʉña", yicã.
24 Ito bajiro ʉjarã ĩna yija tʉocõri, ĩna tubiasotirijʉ sõjʉa bʉsa ñari sõa budi masia manijʉ ĩnare cũyijʉ ĩ. Ito yicõri ĩna ya gʉbori yucʉ jãina siatu cũyijʉ ĩ.
25 Ito ĩ yibojarocati Pablo, Silas rãca Diore bʉsicõri ñami gʉdareco basayijarã. Gãjerã ito tubiara wijʉ ñarã ĩna basaja tʉo ñayijarã.
26 Ñajasaroti sita ʉerise ejayijʉ. Ito yicõri tubiara wi cadayijʉ. Iti ito bajiroca riti sojeri jana jedicoayijʉ. Ito bajicõri tubiara wijʉ ñarãre come mari õjo jedicoayijʉ.
27 Ito bajijare tubiara wi coderi masʉ yujiyijʉ. Iti sojeri susu jedija ticõri, "Tubiara wi ñarã wa jedicoana", yire masiyijʉ ĩ. Ito bajiri ĩ ya sarera jãi ruayijʉ ĩmasi sĩa godarocʉ yibojayijʉ ĩ.
28 Ito bajiro ĩ yirocati Pablo ado bajiro yiyijʉ ĩre:

—Mʉmasiti sĩa godabesa. Ado ñajedicõa gʉa, yiyijʉ Pablo ĩre.

29 Ito yija busurise seniyijн tubiara wi coderi masн. Ito yicõri Pablo mesa tн ũmaquedi
sãja wayijн ĩ. Bнto nнrнoyijн ĩ güigн. Ito yicõri ĩna riojo rijomunigãna ñini rũjũyijн ĩ.
30 Ito yija bero ĩnare wiocoacõri, ado bajiro ĩnare seniĩayijн ĩ:
—¿No bajiro yirнjati yн, Dios yнre ĩ masotoni? yiyijн ĩ Pablo mesare.
31 Ito bajiro ĩ yija, ado bajiro cнdiyijarã ĩnajнa:
—Mani Ujн Jesucristore mн tнorũnнja, mнre masogũ yiguĩji Dios, ito yicõri mн ñarãre
cнni masogũ yiguĩji ĩ, yiyijarã ĩna tubiara wi coderi masнre.
32 Ito yicõri mani Ujн Jesucristo oca bнsiyijarã ĩna ĩre. Ĩ ya wi gãnare cнni goti jeoyijarã
ĩna.
33 Iti ñami ñaroca riti maji, ĩna bajere camire coeyijн tubiara wi coderi masн Pablo
mesare. Ĩnare ito bajiro ĩ yija bero ĩmasi ito yicõri ĩ ñarãre idé gu rotiyijн ĩ Pablo mesare.
Ito bajiri Jesure ĩna tнorũnнja ticõri, ĩnare idé guyijarã Pablo mesa ĩja.
34 Ito yija bero ĩ ya wijн Pablo mesare ãmi wayijн ĩ. Ito yicõri ĩnare bare ecayijн ĩ. "Diore
tнorũnнgũ ña yн ĩja", yi masicõri ĩ ñarã rãca bнto wanн quenayijн ĩ.
35 Busuri iti cнto gãna нjarã, poreciare cõayijarã, tubiara wi coderi masнre, "Ĩnare
bucõaña mн", yirona.
36 Ito yija tubiara wi coderi masн ado bajiro yiyijн Pablore:
—Ujarã ĩna rotiro bajiroti mнare bucõare ña yнre. Ito bajiri ñe godo manoti budi wasa
mнa.
37 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, Pablo ado bajiro gotiyijн porecia mesare:
—Ñe gнare seti manibojarocati adi cнto gãna нjarã mesa riojo gнare bajecã ĩna. Ito yicõri
adi wi tubiara wi gнare cũcã ĩna. Roma gãna gнa ñabojarocati gнare tubiacã ĩna. Ito bajiri
adocãta masa ĩna masibetoti gнare bucõa ãmobojama ĩna. Ito bajiro meje bajiro yiroja.
Ĩnamasiti gнare bucõarã wadijaro, yiyijн Pablo porecia mesare.
38 Ito ĩ yija tнocõri, нjarãre gotirã wayijarã porecia mesa. Ito bajiro porecia ĩna gotija
tнocõri, roma gãnati Pablo mesa ĩna ñaja, tнo masicõri tнo güiyijarã нjarã.
39 Ito bajiri Pablo mesa tнjн oca quenorã wayijarã нjarã. Ĩna ito yija bero, ĩnare ãmi
bucõayijarã ĩna. Gaje cнtojн ĩna watoni ĩnare gotiyijarã ĩna.
40 Tubiara wire budigocõri Lidia ya wijн wayijarã ĩna Pablo mesa. Ito ejacõri Jesure
tнorũnнrãre miojuyijarã ĩna, Jesús oca gotirona. Iti oca tнocõri bнto bнsa Jesure tнorũnн
oca sẽoroca yiyijarã ĩna. Ĩna ito yija bero gaje cнto wayijarã ĩna ĩja.

17

Tesalónica cнtojн oca rujeare gaye

1 Filiposjнre budi wagocõri, Anfípolis ito yicõri Apolonia rẽta wayijarã ĩna Pablo mesa.
Ito bero Tesalónica wame cнtiri cнtojн ejayijarã ĩna. Iti cнtojн judio masa ĩna minijuari wi
ñayijн.
2 Pablo ĩ yisotiro bajiro yigн ĩna minijuara wijн wayijн. Ito yicõri нdiaji tujacãre ĩnare
Dios oca gotiyijн ito minijua ñarãre. Diore goti ĩsiri masa ado bajiro yi ucañi ĩna, yi gotiyijн
Pablo masare:
3 —Cristo Dios ĩ cõarн ñeñaro tõbнjagн yiguĩji. Ito yicõri godagн yiguĩji. Godabojagнti
mнcana tнdi catigн yiguĩji ĩ, yi ucañi Diore goti ĩsiri masa. Ĩna tнoĩa ucarн, ĩti ñami
Jesucristo Dios ĩ cõarн, yiyijн Pablo ĩnare.
4 Ito ĩ yija tнocõri, coriarã judio masa Jesure tнorũnнyijarã ĩja. Ito bajiri Pablo, Silas
bajiroti sĩgũ bajiro riti tнoĩayijarã ĩna ĩja. Jãjarã griego masa Diore rũcнbнorã ĩ gotija
tнocõri, Jesure tнorũnнyijarã ĩna ĩja. Iti cнto gãna romia ñasari masa Jesure tнorũnнyijarã
ĩna cнni.
5 Pablo mesare jãjarã masa ĩna cнdija ti masicõri, judio masa Jesure tнorũnнmena Pablo
mesare ti teyijarã. Ito bajiri iti cнto gãna rojorã, ñeñaro yirãre cнni miojuyijarã ĩna. "Adi
cнto gãnare oca meniña mнa, Pablo mesare ĩna junisinitoni", yiyijarã judio masa ĩnare.

Ito bajiro yicõri Jasón ya wijн Pablo mesare ãmarã wayijarã ĩna. Ĩnare bucõacõri masare ĩsi ãmobojayijarã ĩna.

6 Ĩnare bнjabiti warã iti wi gagн Jasónre ito yicõri Jesure tнorũnнrãre нjarã tнjн ãmi wayijarã ĩna. Ado bajiro нjarãre awasã gotiyijarã ĩna:

—Ãna ũmнa gaje cнtorijн oca riawнso ucuana ñama. Mнcana mani ya cнtore oca riawнsorona ejama ĩna.

7 Ãni Jasón ĩ ya wijн ĩnare boca ãmiñi. Mani нjн César, ĩ rotirise cнdirã meje ñama ĩna. Sĩgũ Jesús wame cнtignre, "Ĩ ñami Ʊjн ñasagн", yama ãna, yiyijarã rojorã ñeñaro yiri masa нjarãre.

8 Iti oca tнocõri iti cнto gãna нjarã ito yicõri iti cнto ñari masa jeyaro junisini awasãyijarã.

9 "Gнa mнare bucõare ãmoja, gнare waja yiya mн", yiyijarã ĩna Jasón mesare. Ito bajiri Jasón mesa нjarãre waja yiyijarã budirona.

Pablo mesa Bereajн ĩna ña ucure gaye

10 Iti rãiorocati ito gãna Jesure tнorũnнrã Pablo mesare Berea wame cнtiri cнtojн wa rotiyijarã ĩna. Ito ejacõri judio masa ĩna minijuari wijн wayijarã Pablo mesa.

11 Ito Berea gãna Tesalónica gãna masa rẽto bнsaro Pablo mesare queno yiyijarã. Pablo Dios oca ĩ gotija queno wanн quenaro tнoyijarã ĩna. Ito bajiri, "¿Dios oca riti gotiati Pablo?" yirona Dios oca tisotiyijarã ĩna.

12 "Riti gotiami", yi masicõri jãjarã Jesure tнorũnнyijarã ĩna. Jãjarã griego masa Jesure tнorũnнyijarã. Ĩna rãca gãna romia ñasarã cнni queno Jesure tнorũnнyijarã.

13 "Bereajн Dios oca gotignн yiguĩji Pablo", yire oca tнoyijarã Tesalónica gãna judio masa. Itire tнocõri junisiniyijarã ĩna. Ito bajiri itojн wacõri masare oca riawнsoyijarã ĩna.

14 Ĩna ito yija ticõri, Pablore baba cнti warona rãca, "Wasa", yiyijarã ito gãna Jesure tнorũnнrã. "Coji riaca jajosa roja ejadojн wasa mнa", yiyijarã. Silas, Timoteo rãca tujayijarã. Ĩna rãca ito wabisijarã.

15 Riaca jajosa roja ejacõri cumana ãmi wayijarã ĩna Pablore. Atenas wame cнtiri cнtojн ĩre ãmi wayijarã ĩna. Itojн ĩre cũ tĩocõri Bereajн tнdi wayijarã ĩna mнcana. Ĩnanati oca cõayijн Pablo, "Silas, Timoteo ejori bнsati wadijaro", yirocн.

Atenasjн Pablo ĩ ña ucure gaye

16 Atenasjн Silas, Timoteore yu ñagũjн iti cнtore ti ucugн wayijн ĩ. Iti cнtori gãna meni rujeocõri ĩna rũcнbнorisere jaje ticõri bнjatobisijн Pablo.

17 Ito bajiri minijuara wijн judio masare bнsiyijн Pablo, ito yicõri judio masa robo bajiro tнoĩarãre cнni bнsiyijн ĩ. Ito bajiri co rнmн rнyabeto cнto gнdareco wa ucurãre Dios oca gotiyijн Pablo.

18 Ito gãna epicúreos oca riasotiri masa ito yicõri estoicos oca riasotiri masa cнni ruje Pablo rãca bнsiyijarã. Ĩnare Jesús oca gotiyijн Pablo. Ito yicõri Jesús godabojagнti mнcana tнdi ĩ catire gayere cнni gotiyijн. Ito bajiri coriarã ado bajiro yiyijarã:

—¿Ñe gaye gotirocн ito bajiro bнsimнcнtiati ãni? yiyijarã ĩna.

Gãjerãma:

—Gaje cнto gãna ĩna rũcнbнorisere bнsiguĩji gajea, yiyijarã ĩna.

19 Ito yija, "Areópago wame cнtirijн ita bнsito", yi wayijarã ĩna Pablore. Itijн minijua ñarã нjarã ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Oca mame mн gotire tнo ãmoa gнa, yiyijarã Pablore.

20 Gнa tнoĩabiti oca riasoa mн. Ito bajiri mн gotire tнo ãmoa gнa. ¿No bajiro yireoni riasoati mн? Gotiya maji gнare, yiyijarã ĩna ĩre.

21 Atenas gãna ito yicõri iti cнto ña ijari masa oca gaje mame riti tнoĩa bнsiyijarã ĩna. Ito bajiri Pablo mame oca ĩ gotija tнo ãmoyijarã ĩna.

22 Ito bajiri ĩna wato wɯmɯ rũgũcõri Areópago wame cɯtirijɯ ado bajiro gotiyijɯ Pablo ĩnare:
—Tɯoya Atenas gãna ñari masa mɯa. Meni rujeocõri mɯa rũcɯbɯorisere queno mɯa rũcɯbɯoja tia yɯ.
23 Rũcɯbɯorã mɯa minijuasotirijɯri ito ti ucugɯjɯ ado bajiro ucare cojɯ ti bɯjacɯ yɯ, "Ado ña Dios tiya macɯre rũcɯbɯorãjɯ", yicɯ itijɯ. Ãni Dios masibitibojarãti mɯa rũcɯbɯogɯre ĩti ñami Dios mɯare yɯ bɯsigɯ, yi gotiyijɯ Pablo ĩnare.
24 'Dios adi sita, adi macãrɯcũro jeyaro ñarotire rujeorɯ, ĩti ñami adi sita, adi macãrɯcũro jeyaro rɯcogɯ. Ito bajiri rũcɯbɯorona masa ĩna menirɯ meje ñami ĩ.
25 Ñejɯa rɯyabea ĩre. Mani ĩre meni ĩsi ãmobojarise ñacãroja ĩre. Ñe rɯyabetoja. Ĩ ñami mani catirise jeyaro ĩsigũ.
26 'Cajerojɯ ũmɯgũ sĩgũreti menisɯoyijɯ Dios. Ĩna sɯoriti jãjarã masa buturi gãna meniñi Dios. Adi macãrɯcũro ĩna ña batatoni jeyaro batoyijɯ Dios. Ĩ ñami, "Itocõ rujearã yirãji, adi sita gãna ñarã yirãji, ito yicõri itocõ catirã yirãji ĩna", yiri masɯ.
27 Jeyaro meniñi Dios, itire ticõri mani ĩre rũcɯbɯotoni. Riojo gotisajama, sõjɯ mejeti ñami Dios. Mani rãcati ñami.
28 Mɯa ñarã papera menirã ado bajiro yi ucañi: "Diona sɯoriti catirã moa masia mani. Ĩ manija ñamenaji mani cɯni. Ĩ rĩa ña mani", yi ucañi mɯa ñarã.
29 "Ĩti ñami Dios", yi tɯoĩarã, gũtana, orona, plata wame cɯtirisena cɯni ĩna rũcɯbɯorocɯre meni rujeorã yirãji masa. Maniama Dios rĩa ñacõri, "Ito bajiro bajigɯti ñami Dios", yi tɯoĩabitirɯja manire.
30 "Ado bajiro ãmoami Dios", masa ĩna yi masiroto riojɯajɯ ĩnare waja senibisijɯ Dios maji. Bajibea adi rɯmɯri. Ito bajiri adocãta jeyaro ñeñaro mani yirise jidicã rotiami Dios manire.
31 Ija masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senirotire masicãmi Dios. Queno yigɯ ñari ĩna yigorecõti waja senigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, ĩ beserɯna sɯoriti masare waja senigũ yiguĩji Dios. "Cristo ñami Dios ĩ beserɯ", mani yitoni ĩ godaja bero mɯcana tɯdi ĩ catiroca yiñi Dios, yiyijɯ Pablo ĩnare.
32 Mɯcana tɯdi catire gaye tɯocõri coriarã Pablore aja tudiyijarã. Ito bajibojarocati gãjerãjɯama ado bajiro yiyijarã:
—Mɯcana tɯdi mɯ itire bɯsija, tɯo ãmoa gɯa, yiyijarã ĩna Pablore.
33 Ito yicõri ĩna minijua ñarijɯ budigoyijɯ Pablo.
34 Coriarã ĩre bajiro tɯoĩacõri Jesure tɯorũnɯyijarã ĩna. Ĩna rãca gagɯ sĩgũ Dionisio wame cɯtigɯ ñayijɯ. Ĩ Areópagojɯ minijuasotirã rãca gagɯ ñayijɯ. Sĩgõ Dámaris wame cɯtigo cɯni Jesure tɯorũnɯyijo. Ito yicõri gãjerã cɯni Jesure tɯorũnɯyijarã.

18

Corintojɯ Pablo ĩ ña ucure gaye

1 Ito ĩ bajija bero Atenas wame cɯtiri cɯtore wacoayijɯ Pablo ĩja, Corinto wame cɯtiri cɯtojɯ wacɯ.
2 Ito ejacõri sĩgũ judio masɯre Aquila, Ponto gagɯre ti bɯjayijɯ Pablo. Aquila ĩ manojo Priscila rãca Italia sitana wacõri Pablo riojɯa Corintojɯ ejayijarã ĩna. Roma gagɯ ɯjɯ Claudio wame cɯtigɯ Italia sitajɯ judio masa ĩna ñare ãmobicɯ, ĩnare bucõayijɯ. Ito bajiri Corintojɯ ñarã wayijarã ĩna Aquila ĩ manojo rãca. Ito ĩna ñaroca riti Pablo ejayijɯ ĩnare tigɯ.
3 Pablo bajiroti saya webɯtirise gayere wiri meniyijɯ Aquila ĩ manojo rãca. Ito bajiri ĩna rãca cojɯti moarocɯ tujayijɯ Pablo.
4 Coji tujacãre rɯyabeto minijuara wijɯ Dios oca gotigɯ wasotiyijɯ Pablo. Judio masa ito yicõri judio masa meje ñarãre cɯni Dios oca ĩna tɯore ãmogũ ĩnare gotiyijɯ Pablo.

5 Ito yija, ito bero Macedoniaju wadiana Silas Timoteo, Corintoju Pablo tuju ejayijarã. Ĩna ejaroca ĩ moare cutirise jidicãcõri Dios oca riti goti ñayiju Pablo. Ado bajiro judio masare riaso busiyiju ĩ:

—Dios ĩ cõaru Cristo mani bocatigu ĩti ñami Jesús, yiyiju Pablo ĩnare.

6 Ito bajiro ĩ gotibojarocati gãjerã ricati tuoĩacõri ĩre usirioro yi codeyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre busituyijarã ĩna. Ĩna ito yija ticõri, ĩ ya yutabuju jacãyiju. "Yure queno boca ãmibea mua", yi tuoĩagũ, ito bajiro yiyiju ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyiju ĩ:

—Dios yure ĩ rotiado bajiroti ĩ oca mure gotibojabu yu. Ito bajiri mua godari rumu jeame ũjuroju mua waja yure seti mano yiroja. Ĩ oca mua tuorũnubitijare muareama seti ñaro yiroja. Ito bajiri mua tuo ãmobeja ticõri, adi rumuna judio masa meje ñarãre Dios oca gotisuogu ya yu, yiyiju Pablo.

7 Itona budi wacõri Ticio Justo ya wiju wayiju Pablo. Diore rũcubuogu ñayiju Ticio Justo. Ĩ ya wi tu ñayiju minijuara wi.

8 Crispo wame cutigu ñayiju minijuara wi uju. Crispo ito yicõri ĩ ñarã queno Jesure tuorũnurã ñayijarã ĩna. Ito Corinto cuto gãna Dios oca tuocõri, jãjarã Jesure tuorũnuyijarã. Ito yicõri idé gu rotiyijarã ĩna.

9-10 Co ñami ĩ cãiroju Jesús ĩ busija tuoyiju Pablo:

—Mu rãcati ña yu. Ito yicõri yure tuorũnurã jãjarã ñama adi cutore. Ito bajiri güibesa. Gãjerã ñeñaro mure yi masimenaji. Oca sẽocõri yu oca masare gotitĩñaña. Ito yicõri itire goti jidicãbesa, yiyiju Jesús Pablore ĩ cãiroju.

11 Ito bajiri Corintoju co rodo gaje rodo gudareco masare Dios oca goti ñayiju ĩ.

12 Ito bero Galiónwame cutigu Acaya sitaju uju sãjayiju. Ito bajiro uju ĩ ñaroca sĩgũ bajiro riti tuoĩacõri Pablore ñiayijarã judio masa. Ito yicõri ujarã riojo ĩre ãmi wayijarã ĩna.

13 Ito yicõri ujure ado bajiro gotiyijarã ĩna:

—Gua masa ĩna rotiado bajiro meje, Diore rũcubuotoni rotiami ãni, yiyijarã judio masa Galiónre.

14 Pablo busigu wagu yirocati Galiónado bajiro yiyiju judio masare:

—Ñeñaro yigu ĩ ñajama, ito yicõri gua rotirise ĩ cudibitija beroti bajijama, mua gotirisere tuoboguja yu.

15 Mua masa ocati oca rotire iti ñaja, muamasiti oca quenoña. Yuama iti oca quenori masu meje ña ãmoa yu, yiyiju Galiónjudio masare.

16 Ito yicõri judio masare bucõayiju Galión, iti sõaju.

17 Ito yija minijuara wi uju Sóstenesre ñiayijarã. Ito yicõri uju Galiónriojo ĩre jayijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati, "¿No yija ĩre jati mua?" yibisiju Galión. "No yibeati", yi tuoĩacõyiju ĩ.

Antioquíaju tudi ejacõri mucana Pablo Dios oca ĩ goti ucure gaye

18 Corintoju yoa busari ñayiju Pablo maji. Ito bero ito ñabojacõri, Jesure tuorũnurãre ware gotiyiju ĩ. Ito yicõri Aquila ĩ manojo Priscila rãca Siria sitaju warona Cencrea cutoju roja wayijarã ĩna. Cencrea cuto ñana ĩna waroto riojua, "Mu tiro riojo ado bajiro yicuja yu", yiyiju Pablo Diore. "Yu gotiado bajiroti yicuja", yirocu joa sua batecã rotiyiju ĩ.

19 Itona cumana wacõri Efeso cuto jetaca ejayijarã ĩna. Ito ejacõri Aquila ĩ manojo Priscila rãca ito ĩna ñaroca riti maja wacõri minijuara wiju judio masa rãca busigu wayiju Pablo.

20 Yoa busari ĩna rãca ĩ tujare ãmobojayijarã judio masa. Ito yibojarocati Pabloama ãmobisiju.

21 Ito bajiri ado bajiro ĩnare ware gotiyiju ĩ:

—Jerusalénju Diore basa ĩna meni ĩsija, ĩna rãca ña ãmoa yu. Ito bajiri co rumu Dios ĩ ãmoja, mucana mure tigu ejagu yiguja yu, yiyiju Pablo judio masare.

Ito yicõri Efesona cumana wayijarã ĩna.

22 Cesarea jetaca ejacõri Jerusalén gãnare Jesure tʉorũnʉrãre maja tigʉ ejayijʉ Pablo. Ĩnare ti rẽta wacõri Antioquíajʉ wayijʉ Pablo mʉcana.
23 Itijʉ yoari ñacõri mʉcana tʉdi wasʉoyijʉ. Ito wacʉjʉ Galacia sita, Frigia sita cʉni rẽta wayijʉ ĩ. Iti sita gãna Jesure tʉorũnʉrãre Dios oca goti ucuyijʉ Pablo. Ito bajiro Dios oca ĩ gotija tʉocõri, tʉoĩa oca sẽo jediyijarã ĩna.

Efesojʉ Dios oca Apolos ĩ riasore gaye

24 Iti rodori sĩgũ judio masʉ Apolos wame cʉtigʉ Efesojʉ ejayijʉ. Alejandría cʉto gagʉ ñayijʉ ĩ. Masa tiro riojo queno bʉsi masigũ ñayijʉ ĩ. Ito yicõri Dios oca tuti queno ti masiyijʉ ĩ.
25 Gãjerã Jesús oca ĩna riasoja, queno tʉogorʉ ñayijʉ ĩ. Juan masare ĩ idé gure gaye masiyijʉ ĩ. Ito bajibojarocati Jesús gayere jeyaro rẽtare gaye masi jeobisijʉ ĩ maji. Queno oca sẽo wanʉ quenaro masare bʉsiyijʉ ĩ. Jeyaro Jesús ocare masibitibojagʉti queno Jesús ocare riasoyijʉ ĩ.
26 Co rʉmʉ minijuara wijʉ, ñe tʉo güibicʉti queno masare bʉsiyijʉ ĩ. Aquila ĩ manojo Priscila rãca ĩ bʉsija tʉo ñayijarã ĩna. Ĩ bʉsija bero ricati ĩre bʉsirona ĩre gajero bʉsa ãmi wayijarã ĩna. Dios gaye ĩ queno tʉoĩabitire queno ĩre goti rẽtobuyijarã ĩna.
27 Ito yija bero yoari Acayajʉ Dios oca gotigʉ wa ãmoyijʉ ĩ. "Quena ña. Wasa mʉ", yiyijarã Efeso gãna Jesure tʉorũnʉrã. Ito bajiri, "Apolosre queno boca ãmiña mʉa", yirona papera meniyijarã Acaya gãnare yiari. Acayajʉ ejacõri Jesure tʉorũnʉroca Dios ĩ yianare queno ejabʉayijʉ Apolos.
28 Ĩ queno tʉoĩagũ ñari, judio masa ĩna bʉsibojarisere, "Ado robojʉa bajia", yiyijʉ ĩ masa tiro riojo. "Ado bajiro bajia", yirocʉ Dios oca ti gotiyijʉ ĩ. "Dios ĩ beserʉ mani bocatigʉ, ĩti ñami Jesucristo", yi riasoyijʉ ĩ. Queno riasogʉ ñajare, "Ito bajiro meje bajia", yi masibisijarã judio masa.

19

Efesojʉ Pablo ĩ ña ucure gaye

1 Apolos Corintojʉ ĩ ñaroca riti Pablojʉama gũta yucʉri jʉdo ñari cʉtori rẽta wacõri Efesojʉ ejayijʉ. Ito ejacõri Jesure tʉorũnʉrãre coriarã ti bʉjayijʉ ĩ.
2 Ito bajiri ado bajiro ĩnare seniĩayijʉ ĩ:
—¿Jesure mʉa tʉorũnʉri rʉmʉti Espíritu Santo quedi sãjacati mʉare? yiyijʉ Pablo ĩnare.
Ito ĩ yija ado bajiro cʉdiyijarã ĩna:
—Espíritu Santo ĩ ñare gayere masibiticʉ gʉa, yiyijarã ĩna.
3 Ito yija Pablo ĩnare seniĩayijʉ:
—¿No bajiro bajirisere idé gu ecocati mʉa? yiyijʉ Pablo ĩnare.
—Juan ĩ riasoado bajiroti idé gu ecocʉ gʉa, yiyijarã ĩna Pablore.
4 Ĩna ito yija ado bajiro yiyijʉ Pablo ĩnare:
—Masa ĩna ñeñaro yirisere jidicãnare idé guñi Juan. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiñi Juan: "Yʉ bero ejarocʉre mʉa tʉorũnʉja quena", yi riasoñi Juan. Ito bajiro ĩ bʉsirʉ ĩti ñami Jesús, yiyijʉ Pablo.
5 Ito bajiro Jesure ĩna tʉorũnʉja ti masicõri Jesús wamena ĩnare idé guyijʉ Pablo.
6 Ito yicõri Pablo ĩnare ãmo moa jeoroca, Espíritu Santo ĩnare quedi sãjayijʉ. Ito bajijare ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti bʉsiyijarã ĩna. Diore tʉocõri ĩ gotiro bajiroti gotiyijarã ĩna.
7 Jʉa gʉbojeno ũmʉa ñayijarã ĩna.
8 Disejʉa ĩ tʉo güirise mañijʉ Pablore. Ito bajiri ʉdiarã ũmacañicõ minijuara wijʉ masare Dios oca goti ñayijʉ ĩ. "Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios", yi gotiyijʉ ĩ masa Diore ĩna tʉorũnʉtoni.

9 Ito bajibojarocati coriarã Pablo ĩ bʉsirisere tʉo batecãcõyijarã Diore tʉorũnʉ
ãmomena. Masa riojo Jesús ocare ñeñaro bʉsiyijarã ĩna. Ito bajiri ĩnare camotadiyijʉ Pablo.
Ito yicõri Jesure tʉorũnʉrãre ĩ rãca ãmi wayijʉ ĩ, Tirano wame cʉtigʉ ya riasora wijʉ ĩna
rãca bʉsirocʉ. Iti wijʉ co rʉmʉ rʉyabeto ĩna rãca bʉsisotiyijʉ.
10 Itijʉ jʉa rodo riaso ñayijʉ ĩ. Ito bajiri iti sita Asia wame cʉtiri sita gãna, judio masa,
judio masa meje ñarã cʉni mani Ʊjʉ Jesús oca tʉo jediyijarã ĩna.
11 Pablona sʉoriti jaje tiyamani ĩoyijʉ Dios.
12 Ito bajiri Pablo ĩ moaĩagore resurori, yutabujuri ĩ moaĩagore cʉni masa cõrã tʉjʉ ĩna
ãmi waja ĩnare ñarise rẽtayijʉ. Ito yicõri rũmʉ́a sãñarãre rũmʉ́a budigoyijarã.
13-14 Iti rodori judio masa jʉa ãmojeno ñarã masa rũmʉ́a sãñarãre bucõa ucuyijarã
ĩna cʉtorire. Paia ʉjʉ Esceva wame cʉtigʉ rĩa ñayijarã ĩna. Ĩna Efesojʉ ejayijarã. Jesús
masirisena Pablo rũmʉ́a sãñarã ĩ bucõado bajiro yi ãmobojayijarã ĩna. Ito bajiri rũmʉ́are
ado bajiro yiyijarã ĩna:
—Jesús wamena mʉare budi rotia gʉa. Pablo ĩ bʉsi ucugʉ Jesús wamena mʉare budi
rotia gʉa, yibojayijarã ĩna.
15 Ito bajiro ĩna yibojarocati, ado bajiro ĩnare cʉdiyijʉ rũmʉ́:
—Jesure masia yʉ, ito yicõri Pablore cʉni masia yʉ. Mʉareama ti masibea yʉ.
¿Ñimarãona ñati mʉama? yiyijʉ rũmʉ́ ĩnare.
16 Ito yicõri rũmʉ́ sãñagũ ĩnare bubu quedi jeayijʉ. Bʉto sẽorisena ĩnare ñeñaro yi
rẽtocũyijʉ ĩ. Sẽoro ĩ yi rẽtocũjare yutabuju manati cami cʉtirã ũmaquedi rudi wayijarã ĩna.
17 Efeso ñarã judio masa ito yicõri judio masa meje ñarã cʉni ito bajiro iti bajire gayere
tʉo jediyijarã. Iti oca tʉo ʉcacõri, jãjarã bʉsa, "Sẽogũguti ñami Jesús", yi tʉoĩa rũcʉbʉoyijarã
masa ĩja.
18 Iti oca tʉocõri jãjarã Jesure tʉorũnʉrã ĩna ñeñaro yirisere goti rẽtobuyijarã. "Rũmʉ́ ĩ
masirisena masare quenacʉ gʉa ito yicõri ĩnare rojacʉ gʉa", yiyijarã ĩna.
19 Ito yicõri ado bajiro yiyijarã cumua queti oca quesoĩari masa. Ĩna ya papera tutiri
queti oca gotiri tutiri ãmi wacõri masa riojo soeyijarã. Iti papera tutiri ĩna soe ruyuriore
cincuenta mil niyeru cujiri waja cʉtirisecõ godayijʉ.
20 Iti ito bajiro rẽtaja bero mani Ʊjʉ Jesús oca cojʉ rʉyabeto bataja tʉore ñacʉ ĩja. Iti oca
tʉocõri jãjarã Jesure tʉorũnʉyijarã ĩja.
21 Ito bajiro iti rẽtaja bero Jerusalénjʉ tʉdi ware tʉoĩayijʉ Pablo. "Macedonia sita, ito
yicõri Acaya sita rẽta wacʉ ya yʉ", yi tʉoĩayijʉ Pablo. "Jerusalénjʉ yʉ ejaja bero Romajʉ
ware ña yʉre", yi tʉoĩayijʉ ĩ.
22 Ito bajiro yi tʉoĩacõri Timoteo ito yicõri Erasto rãca ĩre ejabʉari masare ĩ riojʉa cõayijʉ
ĩ, Macedoniajʉ ĩna wayutoni. Ĩjʉama Asia sitajʉ Efeso wame cʉtiri cʉtojʉ tujayijʉ maji.

Efesojʉ ĩna oca riawʉsare gaye

23 Iti rʉmʉri Pablo Efeso ĩ ñaroca, "Jesús sĩgũti ñami masare maso masigũ", yi masa ĩna
tʉoĩa masi jedibeja bʉto oca ñeñasʉoyijʉ iti cʉtojʉ.
24 Demetrio wame cʉtigʉ ñayijʉ iti oca ñeñosʉori masʉ. Masa ĩna rũcʉbʉoroti plata
wame cʉtirisena meni rujeori masʉ ñayijʉ ĩ. Ĩre moa ejabʉari masa cʉni ñayijarã. Gãjerã
ĩna rũcʉbʉogo Artemisa wame cʉtigo isore rũcʉbʉorã ĩna minijuari wi robo bajiro mʉtãri
wiri platana meniyijarã ĩna. Iti mʉtãri wiriacã menicõri gãjerãre ĩna ĩsija jaje niyeru
bʉjayijarã ĩna.
25 Ito yija ĩre ejabʉari masare miojuyijʉ ĩ, ito yicõri ĩna bajiro moarãre cʉni. Ito yicõri
ado bajiro ĩnare yiyijʉ ĩ:
—Mani adi moare cʉtirã queno ñe rʉyabeto ña mani.
26 ¿Masare Pablo ĩ gotirise tʉoĩabeati mʉa? Menicõri mani rũcʉbʉorisere, "Rũcʉbʉoreoni
meje ña", yami Pablo. Ĩ bʉsirisere tʉocõri masa jãjarã tʉorũnʉama ĩre. Ado mani ñari cʉto
Efeso gãna riti meje ĩre tʉorũnʉama. Adi sita ñajediro Asia sita gãna tʉorũnʉama ĩre.

27 Bʉjato bajiro yiroja manire. Mani meni rujeorisere ãmimena yirãji masa. Ito
bajiri waja bʉja masimena yirãji mani. Mani rũcʉbʉogo Artemisa isore rũcʉbʉora wire
rũcʉbʉomena yirãji masa. Pablore ĩna tʉorũnʉja, mani rũcʉbʉogore adi sita ĩna yi ñaro
bajiro yimena yirãji ĩna, yiyijʉ Demetrio ĩre bajiro moare cʉtirãre.
28 Ito ĩ yija tʉocõri, bʉto junisiniyijarã ĩna. Ito yicõri awasãyijarã ĩna:
—Mani rũcʉbʉogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩñarʉjamo, yiyijarã ĩna.
29 Iti cʉto gãna jeyaro iti oca gãmeri bʉsicõri jaje oca bʉsi riawʉsoyijarã ĩna. Ito bajijare
Gayo, Aristarcore Pablo rãca baba cʉtianare ñiayijarã. Macedonia gãna ñayijarã ĩna. Ĩnare
ñiacõri bʉto oca sẽoro, "Ita, ita", yi wayijarã ĩna. Bʉsirona masa ĩna minijuasotirojʉ ĩnare
ãmi wayijarã ĩna.
30 Ĩ baba mesare bʉsi ejabʉarocʉ sãja ãmobojayijʉ Pablo. Ĩ sãja ãmoja ticõri "Sãjabesa",
yiyijarã Jesure tʉorũnʉrã ĩre.
31 Ito gãna ñari masa cʉni Pablo baba mesa ñacõri, ĩre oca cõayijarã. "Ĩna rãca coca
yibesa", yirona ĩre oca cõayijarã ĩna.
32 Itijʉ minijuarajʉjʉ gãjerã ado bajiro awasãyijarã. Gãjerã ricati awasãyijarã. Sĩgũre
bajiro tʉoĩabiticõri oca riawʉsa ñayijarã ĩna. "Ñasarijʉ ñe bʉsirona minijuayijaribe gʉa", yi
masibisijarã ĩna.
33 Judio masa ĩna rãca gagʉ Alejandro wame cʉtigʉre iti oca ĩre goti rẽtobuyijarã ĩna. Ito
yicõri "Manire yiari bʉsi ĩsiña mʉ", yirona masa riojo ĩre bʉsi rotiyijarã. Itijʉ minijua
ñarãre bʉsirocʉ oca tabojayijʉ Alejandro. "Ñe seti ma gʉare", yirocʉ yibojayijʉ ĩ.
34 Ito ĩ yija tʉo masicõri "Judio masʉ ñami", yirona bʉto bʉsa ĩre awasã rẽtocũyijarã ĩna:
—Gʉa rũcʉbʉogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩñarʉjamo iso, yi awasãyijarã ĩna. Jʉaji
cõrecõ ito bajiro awasã ñayijarã ĩna.
35 Sĩgũ ito gagʉ ʉjʉ masare oca tayijʉ. Ito yicõri ado bajiro yiyijʉ ĩ ĩnare:
—Adi cʉto Efeso gãna tʉoya mʉa. Mani adi cʉto gãna ña mani rũcʉbʉogo Artemisa ya
wi coderi masa. Ito yicõri maniti ña iso ya rujʉ ũmacũjʉ quedi wadire gaye tirũnʉrã cʉni.
"Ito bajiro bajiama", yi masiama masa jeyaro manire.
36 Noajʉa masa mãño masibeama itire. Ito bajiri itocõ jidicãña mʉa itire. Queno
tʉoĩabitibojarãti ñeñaro yibesa mʉa.
37 Ãna ũmʉa mʉa ãmi wadiana mani rũcʉbʉogo Artemisa ya wi gayere rinibeama ĩna.
Ito yicõri isore ñeñaro bʉsibeama ĩna.
38 Demetrio ĩ rãca moarã rãca gãjerãre oca ñaja, ĩna ʉjarã tʉjʉ oca quenorona ãmi waja
quena. Ĩnare oca ñaja ʉjarãre gotirʉjama ĩna. Ĩna ʉjarã ñama iti oca quenori masa.
39 Mʉa gaje oca goti ãmoja ʉjarã riojo ito yicõri adi cʉto gãna jeyaro minijuaroca gotija
quena.
40 ¿No bajiro tʉoĩarã yirãjida Romano masa ʉjarã ito bajiro masa ĩna oca cʉtirisere? Ado
bajiro tʉoĩarã yirãji gajea: "Manire junisinicõri cʉdi ãmobeama ĩna", yi tʉoĩarã yirãji ĩna. Ñe
oca manoti ado itire oca cʉti ña mani. Ito bajiri, "¿Ñe oca bajijare ito bajiro oca cʉti ñati
mʉa?" Romano masa ĩna yija, no bajiro cʉdi masia ma manire, yiyijʉ sĩgũ iti cʉto gagʉ.
41 Ito yi tĩocõri, "Itocõ ñajaro", yiyijʉ ĩ.

20

Macedoniajʉ Pablo ĩ ware gaye

1 Iti oca rẽtaja bero Jesure tʉorũnʉrãre jiyijʉ Pablo, ĩ waroto riojʉa ĩnare oca gotirocʉ.
Iti oca goti tĩocõri ĩnare ware gotigʉ jababayijʉ. Ito yicõri Macedoniajʉ wasʉoyijʉ ĩ.
2 Macedoniajʉ wacʉ Jesure tʉorũnʉrãre ti rẽta wayijʉ ĩ. Ĩnare bʉsicõri bʉto Jesure
tʉorũnʉ oca sẽoroca ĩnare yiyijʉ ĩ. Ito bero Greciajʉ ejayijʉ ĩ.

3 Itojн нdiarã ũmacañi ñayijн ĩ cumana wasarн tнjayijн ĩ, Judio masa sĩa ãmorã ĩna cнníja
tнo masicõri. Ito bajiri, “Macedonia sita yн wadicatoti tнdi wacнja yн”, yi tнoĩayijн Pablo.
4 Ĩ rãca baba cнti wana adocõ ñacн gнa, Sópater Berea gagн Pirro macн, Segundo,
Aristarco, Tesalónica gãna, Gayo Derbe gagн, Timoteo ito yicõri Tíquico, Trófimo Asia sita
gãna, ito yicõri yн Lucas. Itocõ Pablo rãca baba cнti wacн gнa.
5 Coriarã gнa rãca gãna wayuñi Troasjн gнare yurona.
6 Gнa naju wadarise нco wнoya mani bare basa bero Filiposna cumana wacн gнa. Co
dнjamocõ rнmнri bero Troasjн ejacн gнa. Gнare wayuana itojн gнa baba mesare sнacн
gнa. Ito jнa ãmojeno rнmнri ñacн gнa.

Troas cнtojн Pablo ĩ ña ucure gaye

7 Co semana ñasнori rнmн minijuacн gнa Jesure masirã rãca. Manire yiari Jesús ĩ goda
ĩsire tнoĩarã ĩ rotiro bajiroti najure bato barona minijuacн gнa. Gнa baroto riojнa Dios
oca gotiquĩ Pablo gнare. Gaje rнmн ĩ waroti ñajare yoari bнsiquĩ ĩ. Ĩ bнsiroca riti ñami
gнdareco ejacoacн.
8 Co wi нdia tuti ñari wijн co sõa minijua ñacн gнa. Iti sõajн jaje sĩabusuore busu ñacн.
9 Sĩgũ mamн Eutico wame cнtigн iti sõa ũmacũjн ñari soje joe rujiquĩ. Yoari Pablo ĩ
bнsimнcнtija wнjo jujaquĩ ĩ mamн. Bнto cani rẽtocũ wacн quedicoaquĩ ĩ mamн. Ruji
wacõri ĩre tũa wнmнobojacн gнa. Cõcoañi ĩ.
10 Ito yija Pablo ruji wacõri ĩ joe jesacõri ĩre wana cнníquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiquĩ ĩ
gнare:
—Ʊcabesa mнa. Cõgũ meje yami ãni. Catiami, yiquĩ Pablo gнare.
11 Ito yija bero Pablo rãca mнcana mнja wacн gнa. Iti sõa mнja ejacõri naju batoquĩ ĩ.
Iti gнa baja bero bнsigн riti busuacoaquĩ Pablo. Ito bero Aso wame cнtiri cнtojн mana
waquĩ ĩ.
12 Mamн ado bajiro bajiquĩ. Queno cati quenacõri ĩ ya wijн tнdi waquĩ. Ito yicõri gãjerã
cнni ĩna ya wijн tнdi wacã. Ito ĩ bajija ticõri, queno wanн quenaro tujacн gнa.

Miletojн Pablo ĩ ware gaye

13 Pablo ĩ roticato bajiroti cumana Aso wame cнtiri cнtojн wacн gнa. Itona ĩre cumana
sã bocarona ĩre bocaticн gнa, mana ĩ wacati ñajare.
14 Asojн ĩ ejaroca ĩre cumana sãcн gнa. Ĩre sãcõri Mitilene wame cнtiri cнtojн wacн gнa
ĩja.
15 Itona wacõri gaje rнmн Quío wame cнtiri yoga rẽtacн gнa. Gaje rнmн Samos wame
cнtiri yoga ejacн gнa. Itona wacõri gaje rнmн Mileto cнtojн ejacн gнa.
16 “Asia sitajн Jesure tнorũnнrã tн yн waja yoari sejabogнja yн”, Pablo ĩ yija tнocõri,
Efeso cнtore riojo rẽta wacн gнa. “Jerusalén cнtojн Pentecostés basa tiana mani”, yi
tнoĩacõri, “Ejori wana mani”, yi нsirio waquĩ Pablo.

Efeso gãna ñari masare Pablo ĩ gotire gaye

17 Mileto ñacõri Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarãre oca cõaquĩ Pablo: “Mнajнa ado waya.
Efesojн wado ma”, yн yiquĩ Pablo ĩnare oca cõagũ.
18 Ito bajiri gнa tн ĩna ejaroca ado bajiro yiquĩ Pablo:
—Cajero Asia sita ejagн queno yн yicato bajiroti, adocãta yн yirise cнni masia mнa.
19 Mнa rãca ñagũ mani Ʊjнre moa ĩsicõri, “Mнa rẽtoro masigũ ña yн”, yibiticн yн. Masa
ĩna Jesure tнorũnнbeja ticõri ruje oticн yн. Ito yicõri judio masa yнre ĩna ñeñaro yi ãmoja,
quenabeto tõbнjacн yн.
20 Ito bajiro judio masa yнre ĩna cнníbojarocati Jesús oca mнare goti tarojobiticн yн.
“Dios oca tнocõri queno ñarã yirãji”, yirocн iti oca mнare goticн yн. Ito bajiri jeyaro mнare
gotisoticн yн. Mнa minijua ñarojн ito yicõri mнa ya wirijн cнni mнare gotisoticн yн.

21 “Mнa ñeñaro yirise tнoĩa bojori bнjacõri itire jidicãña mнa. Ito yicõri Diore cнdi ãmorã
mani Ʊjн Jesucristore tнorũnнña mнa”, yiari gotisoticн yн mнare. Judio masa, ito yicõri
judio masa meje ñarãre cнni ito bajiroti gotisoticн yн.
22 Espíritu Santo yнre ĩ rotiado bajiroti adocãta Jerusalénjн wacн ya yн. Itojн yн ñaroca
yнre rẽtaroti gayere masibea yн.
23 Adi riti mнare goti masia yн. Espíritu Santo yнre ĩ gotija, “Jeyaro cнtori mн riaso
ucurojн mнre tubiarã yirãji ĩna. Ito yicõri quenabeto tõbнjagн yigнja mн”, yami yнre.
24 Ito bajiro yнre ĩna yi ãmobojarocati bнto itire tнoĩa нsirio yibea yн. Yн catiriseama
ñasarise meje ña. Mani Ʊjн yнre moare ĩ cũre queno wanн quenacõri ñaro bajiroti itire
cнdi jeo ãmoa yн. Ĩ oca quenarise gotitoni yнre cũñi Jesús. “Masare ti maicõri ĩ Macнre
goda ĩsi rotiyijн Dios”, yн yi gotitoni yнre cũñi mani Ʊjн Jesús, yiquĩ Pablo.
25 ’“Ĩre tнorũnнrãre miojugн yiguĩji Dios”, yire oca mнa ñajedirore goticн yн. “Jнaji yнre
tibabo yimenaji” yi masia yн.
26-27 Jeyaro Dios ĩ yнre goti rнabitisoticн yн. Ñarocõti mнare gotisoticн yн. Ito bajiri mнare adi gotia yн.
Sĩgũjнama Dios tнjн mнa ejabeja, yнre seti mano yiroja. Dios tнjн mнa ejabeja mнareti
seti ñaro yiroja.
28 Ito bajiri mнamasiti queno tнo masiña. Ito Efesojн tнdi ejacõri Jesure tнorũnнrãre
queno tirũnнma. Espíritu Santo ĩ cũado bajiroti yiba mнa. Mani Ʊjн Jesús manire yiari
ĩ goda ĩsirajнna sнoriti, Dios ñarã ña mani. Ito bajiroti bajirãji ĩna cнni. Ito bajiri queno
tirũnнma ĩnare, oveja coderi masн ĩ tirũnнro bajiro.
29 Yн masia, yн wagoja bero gãjerã rнori oca riasori masa ejarã yirãji. Yaia ĩna ovejare
ba ruyurioro bajiro Jesure tнorũnнrãre ruyurio ãmorã rнori oca riasorã yirãji ĩna. Jesure
tнorũnн jidicãjaro ĩna yirona, rнori oca riasorã yirãji ĩna.
30 Mнa rãca gãna coriarã rнori oca riasorã yirãji. Gнa robo bajiro tнoĩajaro ĩna cнni
yirona, riasorã yirãji ĩna. Jesure tнorũnнrã jidicãjaro ĩna yirona, ito bajiro riasorã yirãji
ĩna.
31 Ito bajiri queno tнoĩaña rнore oca mнa tнorũnнme yirona. Ʊdia rodo ñami ũmнa cнni
yн mнare riasocati ãcabojabeja mнa. Coji meje mнare tнoĩacõri oticн yн.
32 ’Yн ñarã, mнare yiari Diore bнsi ĩsigũ ya yн, mнare ĩ tirũnнtoni. “Manire ti maicõri
mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios”, yi mнa tнoĩaja, bнto bнsa ĩre mнa tнorũnнroca
yigн yiguĩji Dios. “Yн beseanare queno yigн yignja yн”, ĩ yiado bajiroti queno mнare yigн
yiguĩji Dios.
33 Gãjerã ye niyeru ĩna ya yutabujuri cнni нobiticн yн itire.
34 Ado robojнa bajia. Yнmasiti moacõri bare bнjacн, yutabujuri bнjacн. Ito yicõri yн
rãca gãnare cнni bнja ĩsicн yн. Itire masia mнa.
35 Ito bajiri coji rнyabeto mнare moare riasocн yн. Ito yicõri bojoro bнjarãre ejabнare
gaye cнni mнare gotisoticн yн. Mani Ʊjн Jesús ĩ goticatire ãcabojabeja mнa. “Boca ãmigũ
rẽto bнsaro wanн quenami ĩsigũjнa”, yiyijн Jesús, yiquĩ Pablo Jesure tнorũnнrãre ũmatã
ñarãre.
36 Ito ĩ yija bero rijomunigãna ñini rũjũcн gнa. Ito bajiro gнa baji ñaroca Diore bнsiquĩ
Pablo.
37 Diore ĩ bнsi tĩoja bero yago rãcati ĩre jababacõri ware goticã ĩna.
38 “Jнaji yнre timenaji mнa”, Pablo ĩ yija bero ñajare, bнto bojori bнjacã ĩna. Ito yija bero
jetacajн gнare cũ tнdicã ĩna.

21

Jerusalénjн Pablo ĩ ware gaye

1 Jesure tнorũnнrãre ware goticõri cumajн sãjacн gнa. Ito yicõri riojoti Cos wame cнtiri yogajн wacн gнa. Gaje rнmн Rodas wame cнtiri yogajн wacн gнa. Itijнna Pátara majado ejacн gнa.
2 Ito bajiri majado gнa ñaroca, "Feniciajн waro ya adiga cuma", ĩna yija, itigana wacн gнa.
3 Warãjн Chipre wame cнtiri yoga ti rẽta wacн gнa. Gãcodнjajнare ñacн iti yoga. Siria sita riojore wacн gнa. Tiro jetaca cuma bнcнa gajeoni iti cũroti ñajare ito ñucũcн gнa.
4 Itojн Jesure tнorũnнrãre ti bнjacн gнa. Ito bajiri ĩna rãca jнa ãmojeno rнmнri tujacн gнa. Espíritu Santo ĩnare ĩ gotire masicõri, Jerusalénjн Pablore wa rotibiticã ĩna.
5 Ito bajiro ĩna yibojarocati jнa ãmojeno jediri rнmн wasнocн gнa mнcana. Ito gãna Jesure tнorũnнrã ĩna manojosãromia ĩna rĩa cнni gнa rãca cнto sõjнajн baba cнti wacõri jetacajн ejacã ĩna gнa rãca. Ito jajнjн ejacõri rijomunigãna ñini rũjũcõri cojнti ĩna rãca Diore bнsicн gнa.
6 Ito yija bero ĩnare ware goticн gнa. Ito yi tĩocõri cumajн sãjacн gнa. Ĩnama tнdicoacã.
7 Tirona wacõri Tolemaida jetaca ejacн gнa. Itojн ejacõri Jesure tнorũnнrãre senicн gнa. Ito yicõri co rнmн tujacн gнa ĩna rãca.
8 Gaje rнmн itona wacõri Cesarea wame cнtiri cнto ejacн gнa. Ito ejacõri Dios oca goti ucuri masн Felipe ya wi wacн gнa. Ĩ ñayijн Jerusalénjн Jesure tнorũnнrãre apóstol mesare eja bнarocн ĩna cũrн. Ĩ ya wi tujacн gнa.
9 Jнariarã rĩa romia cнtiquĩ Felipe. Manнjн mana ñacã ĩna. Dios oca tнocõri gãjerãre goti rẽtori masa ñacã ĩna.
10 Ito co rнmн meje gнa ñaroca Judea sita gagн Dios oca gotiri masн Agabo wame cнtigн ejaquĩ.
11 Gнa tн ejacõri Pablo ya wecн wiro ruaquĩ ĩ. Ito yicõri ĩmasiti gнbori, ãmori siatuquĩ. Ito yicõri ado bajiro gotiquĩ ĩ:
—Espíritu Santo yнre ĩ gotija, Jerusalénjн judio masa ado bajiro siaturã yirãji adi wiro wecн wiro нjнre. Ĩre siatucõri judio masa meje ñarãre ĩsirã yirãji, yiari gotiami Espíritu Santo yнre, yiquĩ Agabo.
12 Ito ĩ yija tнocõri, gнa ito yicõri Cesarea gãna cнni, "Wabesa mн Jerusalénjн", yiari goticн gнa Pablore.
13 Ito bajiro gнa yibojarocati Pablojнama ado bajiro cнdiquĩ:
—Otibesa mнa. Mнa otija ticõri, bojori bнja yн. Ito bajibojagнti yн tнoĩarise ñaro bajiroti bajiro yiroja. Yнre ĩna sia ãmoja, "Siabesa mнa", yibicнja yн. Mani Ʊjн Jesure yн tнorũnнgũ ñajare Jerusalénjн yнre ĩna sĩa ãmoja cнni, wanн quenaro godabogнja yн, yiquĩ Pablo gнare.
14 Gнa gotiro bajiro ĩ cнdibeja, itocõ jidicãcн gнa. Ito yicõri ado bajiro ĩre yicн gнa.
—Mani Ʊjн ĩ ãmoro bajiroti bajijaro, yicн gнa ĩre.
15 Ito yija bero seo tĩorãti Jerusalénjн wacн gнa.
16 Cesarea gãna coriarã Jesure tнorũnнrã gнare baba cнti wacã. Sĩgũ Mnasón wame cнtigн ya wijн gнare ãmi wacã ĩna. Chipre gagн ñagorн ñayijн ĩ. Co rodo meje Jesure tнorũnнgũ ñagũ ñayijн ĩ. Ĩ ya wi tujacãrã ejacн gнa.

Santiagore Pablo ĩ tigн ejare gaye

17 Jerusalénjн gнa ejaroca queno wanн quenacõri gнare boca ãmicã Jesure tнorũnнrã.
18 Gнa eja busuari rнmн Santiagore gнa tirã waja, gнa rãca waquĩ Pablo. Jãjarã Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarã ñacã Santiago tн.
19 "¿Ñati mнa?" yi tĩogũ, "Judio masa meje ñarãre Dios oca yн gotija, jaje quenarise yiñi Dios", yirocн jeyaro rẽtare gaye gotiquĩ Pablo ĩnare.
20 Iti tнocõri queno wanн quenacõri, "Queno yigн ñami Dios", yicã ĩna. Ito yicõri Pablore ado bajiro yicã ĩna:

—Mani masa jãjarã ñama Jesure tʉorũnʉrã. Jesure tʉorũnʉrã ñabojarãti Moisés ĩ rotiado bajiro riti manire rotiama ĩna maji. ¿Itire masibeati mʉ?

21 Gãjerãjʉama ado gãnare ado bajiro ĩnare gotiama: “Mani masa gãjerã cʉtorijʉ ñarãre queno riasobisĩ Pablo. Ito yicõri Moisés ñayorʉ ĩ rotire gayere jidicã rotiñi ĩ. Ĩna rĩa ũmʉare wiro ta rotibisĩ ĩ. Ito yicõri mani masa yisotire gayere jidicã rotiñi Pablo”, yisotiama coriarã mʉre bʉsirã, yicã Pablore.

22 Mʉ ejaja tʉocõri, minijuarã yirãji masa. ¿Ĩna ito bajiro yija, no bajiro yigʉjada mʉ?

23 Ado bajiro mʉ yija quenaroja. Ado mani rãca ũmʉa jʉariarã ñama, “Mʉ tiro riojo ado bajiro yiana gʉa”, Diore yiana ñama ĩna. “Gʉa yiana yiado bajiroti”, yiana yirona, Dios ya wijʉ joa sua rotirã warã yama ĩna.

24 Ĩna rãca wasa mʉ cʉni. Ĩna ñeñaro yirise coe ãmorã ovejare gãme ĩsirã yirãji ĩna. Ito bajiro yicõri Diore rũcʉbʉorã ovejare sĩacõri soerã yirãji ĩna. Ĩnare bajiro yiba mʉ cʉni. Ito yicõri paiare mʉa jeyaro joa sua roti masitoni mʉ sĩgũti ovejare waja yiba. Ito bajiro mʉ yija ticõri, “ ‘Moisés ĩ rotirise cʉdigʉ meje ñami Pablo’, gãjerã ĩna yiriseama, bʉroti bajia. Ñaro bajiroti cʉdiami Pablo”, yirã yirãji mani masa, yicã ĩna Pablore.

25 Judio masa meje ñarã Jesure tʉorũnʉrãre papera cõacʉ gʉa. Ado bajiro ĩnare goti ucacʉ gʉa: “Gʉa judio masa bajiro gʉa yisotirise robo bajiro mʉa yibeja cʉni no yibea mʉarea. Adi riti mʉare goti ñuca gʉa. Ĩna meni rujeorʉre ĩna ecarise babesa mʉa. Ríre cʉni idibesa. Ãmʉma wãñiatanare babesa. Baroto riojʉa rí cõaja quena. Ito yicõri mʉamasiti mʉa ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa”, yi ucacʉ gʉa, yicã ĩna Pablore.

Dios ya wijʉ Pablore ĩna ñiare gaye

26 Ito yija gaje rʉmʉ Dios ya wijʉ ĩna ũmʉa jʉariarãre ãmi wayijʉ Pablo. Ĩna ñeñaro yirisere coe ãmorã Dios ya wi sãja wacõri paia mesare ado bajiro gotiyijʉ Pablo: “Adocõ ũmʉari rʉya maji gʉa ñeñaro yirise coe roti rʉmʉri. Sʉsari rʉmʉ ejaroca Diore gʉare yiari oveja mʉa soe ĩsire ãmoa gʉa”, yiyijʉ Pablo paia mesare.

27 Sʉsari rʉmʉ ejaroca judio masa Asia sita gãna Dios ya wijʉ Pablo ĩ ñaja tiyijarã. Ĩre ticõri, Pablore junisinijaro adi cʉto gãna yirona, masare oca riawʉsoyijarã ĩna. Ito yi Pablore ñiacõri ado bajiro masare bʉsiyijarã ĩna:

28 —Gʉare ejabʉaya gʉa ñarã mʉa. Ãni ũmʉgũti ñami manire ñeñaro bʉsi ucuri masʉ. “Moisés ĩ rotirise gayere quenarise meje ña”, yi masare goti batoami ĩ. Ito yicõri adi wi Dios ya wire ñeñaro bʉsitugʉ ñami ĩ. Judio masa meje ñarãre adi wi Dios ya wi ãmi ejañi ĩ. Ito bajiro ĩ yija adi wi Dios ya wire ñeñogũ yami ĩ, yiyijarã ĩna gãjerãre gotirã.

29 Cʉto gʉdareco Trófimo wame cʉtigʉ rãca Pablo ĩ ñaja ticõri, ito bajiro gotiyijarã ĩna. Judio masʉ meje ñayijʉ Trófimo. Efeso cʉto gagʉ ñayijʉ ĩ. Ito ĩnare ti bʉjacõri, “Judio masʉ meje ñagũre Dios ya wijʉ ãmi warʉ ĩ”, yi tʉoĩayijarã ĩna. Iti tʉoĩa warã, iti cʉto gãnare ito bajiro gotiyijarã ĩna.

30 Ĩna ito yija tʉocõri, iti cʉto gãna gãmeri oca riawʉsayijarã. Ito bajiri ũmaquedi wacõri Dios ya wijʉ sãjayijarã ĩna. Pablore ñiacõri weja budi wayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ budigorijʉti sojeri bia jeocõyijarã, mʉcana tʉdi ĩ sãjame yirona.

31 Ĩre sĩaboyijarã ĩna. Ito ĩna yirã wãna yirocati, masa iti cʉto gãna oca riawʉsarise oca ejayijʉ Romano masa surara ʉjʉre.

32 Iti oca tʉocõri ĩ ya surara, ito yicõri ĩ roca gãna ʉjarãre cʉni miojuyijʉ ĩ. Ito bajiri ũmaquedi wacõri, masa ĩna oca riawʉsa ñarojʉ ejayijarã ĩna. Surara ʉjʉ ĩ ya surara rãca ejaja ticõri, Pablore ja jidicãyijarã ĩna.

33 Ito yija surara ʉjʉ ĩ ya surarare Pablore ñia rotiyijʉ ĩ. Ñia roticõri jʉa ma come mana sia rotiyijʉ. Ito yicõri masare seniĩayijʉ ĩ:

—¿Ñimʉõcũ ñati ãni? ¿Ñeoni seti ñati ĩre? yiyijʉ ĩ masare.

34 Ricati riti tʉoĩa awasã bʉsiyijarã ĩna. Ĩna awasãmʉcʉtija tʉo masibiticõri, “Iti seti ña”, yi masibisijʉ ĩ. Ito yija Pablore ĩna surara wijʉ ãmi wa rotiyijʉ surara ʉjʉ.

35-36 Surara wijʉ ĩna ãmi waja ticõri masa jãjarã sʉya wayijarã. “Ĩre sĩacõña”, yi awasã sʉyayijarã ĩna. Surara ya wi mʉjado ĩna ejaroca, bʉto bʉsa junisini oca sẽoyijarã ĩna. Ito bajiri Pablore masa sĩame yirona surara ãmi mʉja wayijarã ĩre.

Masa tiro riojo, ñe seti ma yʉre Pablo ĩ yire gaye

37 Surara wijʉ ĩna ãmi sãjarã wãna yiroca, ado bajiro surara ʉjʉre bʉsiyijʉ Pablo griego ocana:

—Mʉ rãca bʉsi ãmoa yʉ, yiyijʉ.

Iti tʉocõri:

—¿Griego oca masiati mʉ? yiyijʉ surara ʉjʉ Pablore.

38 Griego oca mʉ bʉsijama, Egipto gagʉ meje ña mʉ. ¿Masare oca riawʉsacõri ʉjarãre rẽtocũ ãmorã cuatro mil ñarãre baba cʉti wacõri yucʉ manojʉ wa ucurʉ meje ñati mʉ? yi seniĩayijʉ ĩ Pablore.

39 Ito yija ado yiyijʉ Pablo ĩre:

—Ĩ meje ña yʉ. Judio masʉ ña yʉama. Cilicia sita, Tarso wame cʉtiri cʉto ñasari cʉto gagʉ ña yʉ. Masare yʉre bʉsi roticʉati mʉ, yiyijʉ Pablo surara ʉjʉre.

40 Ito ĩ yijare, “Bʉsiya mʉ”, yiyijʉ Pablore. Ito bajiri mʉjado rũgõcõri masare oca tagʉ ãmo wʉamoyijʉ ĩ. Masa ĩna oca tadiroca hebreo ocana bʉsiyijʉ Pablo:

22

1 —Yʉ ñarã tʉoya maji. “Ñe seti mami”, mʉa yitoni mʉare oca gotigʉ ya maji, yiyijʉ Pablo.

2 Ĩna oca ĩ bʉsija tʉocõri, bʉto bʉsa oca tadiyijarã ĩna. Ado bajiro gotiyijʉ Pablo ĩnare:

3 —Yʉ cʉni judio masʉti ña. Cilicia sita, Tarso wame cʉtiri cʉto rujearʉ ña yʉ. Ito yicõri ado Jerusalénjʉ bʉcʉarʉ ña yʉ. Gamaliel wame cʉtigʉna sʉoriti papera riasoticʉ yʉ. Mani ñicʉsabatia ĩna rotiyore gayere queno riasoticʉ yʉ. Adi rʉmʉri mʉa Diore cʉdisotiro bajiroti Diore cʉdi ãmosoticʉ yʉ cʉni.

4 “Diore queno cʉdigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabojacõri, Jesure tʉorũnʉrãre ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Sĩacõcʉ gajerea. Ʉmʉa, romiare cʉni ñia wacõri tubiasoticʉ yʉ.

5 Paia ʉjʉ ito yicõri mani ñicʉsabatia ñasari masa, “Ito bajiroti yiquĩ ĩ”, yi masiama ĩna yʉre. Ĩnati papera meni ĩsicã yʉre, mani ñarã Damasco gãnare yʉ ĩotoni. Iti papera ãmicõri, Jesure tʉorũnʉrãre ãmacʉ yʉ. Ito bajiri Jesure ĩna tʉorũnʉre waja ĩnare ãmi wadicõri ado Jerusalénjʉ ĩnare tubiarocʉ yibojacʉ yʉ.

Ado bajiro Jesure masisʉocʉ yʉ, Pablo ĩ yi gotire gaye
(Hch 9.1-19; 26.12-18)

6 ’Ma yʉ waroca, Damascojʉ yʉ cõñaroca, ñajasaroti ũmʉa gʉdareco ũmacũjʉ gaye bʉto yobusurise yʉre sĩaticʉ.

7 Ito bajijare quedicoacʉ yʉ. Ito bajicõri ado bajiro yʉre sĩgũ ĩ bʉsija tʉocʉ yʉ: “Saulo, ¿no yija yʉre ñeñaro yi ãmoati mʉ?”

8 Iti tʉocõri ado bajiro cʉdicʉ yʉ: “¿Yʉ Ʉjʉ ñimʉ ñati mʉ?” yicʉ yʉ. Ito yija ĩjʉa ado bajiro cʉdiquĩ: “Yʉti ña Jesús Nazaret gagʉ. Yʉti ña mʉ ñeñaro yi ãmogũ”, yiquĩ ĩ yʉre.

9 Iti busurise ticõri yʉ rãca wacana ʉcacã. Busurisere tibojarãti yʉre bʉsicacʉ oca tʉobiticã ĩna.

10 Ito bajiro yʉre bʉsija tʉocõri, ĩre seniĩacʉ yʉ. “¿No bajiro yʉ yire ãmoati yʉ Ʉjʉ mʉ?” yicʉ yʉ. Yʉ ito yija yʉre ado bajiro cʉdiquĩ ĩ: “Wʉmʉña Damascojʉ wasa. Itojʉ sĩgũ mʉre gotigʉ yiguĩji jeyaro moare yʉ mʉre cũre”, yiquĩ ĩ yʉre.

11 Iti busurise yʉ tija cajea godacoacʉ yʉre. Ito bajiri yʉ rãca gãna Damascojʉ yʉre tũa ejacã ĩna.

12 'Itojн sĩgũ Ananías wame cнtigн ñaquĩ. Moisés ñayorн ĩ rotirise gaye ñaro bajiroti cнdigн ñaquĩ ĩ. Ito ñarã judio masa, "Queno yigн ñami ĩ", yi bнsicã ĩna ĩre.
13 Iti cнto yн ejaja bero yнre tigн ejaquĩ Ananías. Yн tн ejacõri ado bajiro yiquĩ ĩ yнre: "Yн yagн Saulo, cajea ruyurise boca ãmiña mнcana", yiquĩ yнre. Ito ĩ yirocati cajea ticoacн yн mнcana. Ito bajiri ĩre ticн yн.
14 Ito yija ado bajiro yiquĩ ĩ yнre: "Dios mani ñicнsabatia ĩna rũcнbнorн ĩ beserн ña mн. Ĩ ãmorise mн masitoni, ĩ macн ñeñaro yiĩabicнre mн titoni, ito yicõri ĩ bнsirisere mн tнotoni mнre cũñi Dios.
15 Jesús ocare goti ucugн yigнja mн. Mн tigore, mн tнogore cнni masa cнtori jeyaro goti ucugн yigнja mн.
16 Sejabesa ĩja. Cojiti Jesure tнorũnнcõri, mн ñeñaro yirise ĩ coetoni seniña. Ito yicõri idé gu rotiya", yiquĩ Ananías yнre.

"Judio masa meje ñarãre goti ucutẽña", yiquĩ Jesús yнre, Pablo ĩ yire gaye

17 'Ito ĩ yija tнocõri, ñaro bajiroti yн cнdija bero Jerusalénjн tнdi wacн yн. Ito ejacõri Dios ya wijн Diore bнsigн ejacн yн. Diore bнsigнjн mani Ʊjн Jesure cãiticн yн.
18 Ĩ ado bajiro yiquĩ yнre: "Cojiti adi cнto Jerusalénre wagoya. Ado gãna masa yн ocare ĩnare mн gotibojaja, tнomena yirãji ĩna", yiquĩ ĩ yнre.
19 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdicн yн: "Ado gãna jeyaro yн yigorere masiama ĩna. Mнre tнorũnнrã minijuara wijн ñarãre ãmi wacõri tubiacн yн. Ito yicõri ĩnare jasoticн yн.
20 Mн oca gotiri masн Estebanre ĩna sĩaja ito ti rũgõcн yн. Ĩre sĩarã ĩna yutabuju ruacũrise coderi masн ñacн yн. Ito bajiri ĩre sĩaja ticõri, 'Ito bajiroti нja', yi tнoĩacн yн cнni. 'Ito bajiroti yiquĩ Pablo', yi masiama masa ado gãna", yicн yн mani Ʊjнre.
21 Ito bajiri, ĩjнa yнre ado bajiro gotiquĩ: "Wasa sõjн judio masa meje ñarãre mн riasotoni. Mнre sõjн cõa yн", yiquĩ mani Ʊjн Jesús, yiari gotiyijн Pablo masare.

Surara нjн Pablore ñia rotire gaye

22 Ito bajiro ĩ yirocati ĩre tнosнsayijarã masa. Mнcana junisinicõri awasã tudiyijarã ĩna:
—Godacoarнjami. Catibitirнjami, yiyijarã ĩna.
23 Tujare mejeti awasãyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri ruacõri ũmacũjн cõamнoyijarã. Ito yicõri sita rũnacõri reamнayijarã ĩna, ĩna junisinirise ĩorã.
24 Ito ĩna yija tнocõri, surara нjн ĩ ya surarare, Pablore ĩna ya wijн ãmi sãja wa rotiyijн: "¿Ñe seti tudiati masa mнre?" yirocн, "Pablore bajeya", yiyijн surara нjн ĩ ya surarare.
25 Ĩre bajerona ĩna sia rũgõ tĩorocati ado bajiro bнsiyijн Pablo ito gagн нjнre:
—¿Sĩgũ romano masнre mнa bajeja quena ñarojada? "Itocõ seti ña ĩre", нjarã ĩna yibitibojarocati, ¿yнre bajerã yati mнa? yiyijн Pablo ito ñagũ нjнre.
26 Ito ĩ yija tнocõri, нjн tн wacõri ado bajiro ĩre gotiyijн ĩ:
—Queno tнoĩaña mн yiroto riojнa. Ãni ũmнgũ mн baje rotigн romano masн ñami, yiyijн ĩ surara нjнre.
27 Ito ĩ yija tнocõri, Pablore seniĩayijн surara нjн:
—¿Riti ñati romano masн mн ñarise?
—Ĩti ña yн, yiyijн Pablo.
28 Ito ĩ yija, ado bajiro yiyijн surara нjн ĩre.
—Jairoguti niyeru waja yicн yн romano masн ñarocн.
Ito bajiro ĩ yija tнocõri:
—Romano masн rujearнti ña yн, yiyijн Pablo.
29 Ito ĩ yija tнocõri, ĩre baje ãmobojarã güirã bata rũgũyijarã. "Romano masн ñami", yi tнo masicõri, "Bнjato romano masнre baje rotiyija yн", yi tнo güiyijн ĩ, surara нjн cнni.

Ʊjarã ñasarã riojo Pablo ĩ bнsire gaye

30 Gaje rɯmɯ, “¿Ñe setina Pablore tudiyijari masa?” yirocɯ, paia ɯjarã, judio masa ɯjarã ñasarãre cɯni miojuyijɯ surara ɯjɯ. Ito yicõri Pablore come mari õjacõri, ĩna riojo ãmi wacõri jidi rũgõyijɯ.

23

1 Judio masa ɯjarãre tijucõri ado bajiro yiyijɯ Pablo:
—Yɯ ñarã yɯ catirocõ Dios ĩ ãmoro bajiro yisoticɯ yɯ. Ito bajiri ĩ riojo ñe ɯsiriobeto ña yɯ, yiyijɯ Pablo ĩnare.
2 Iti tɯocõri paia ɯjɯ Ananías wame cɯtigɯ Pablo tɯ rũgõrãre: “Ĩre rise jabiatẽña”, yiyijɯ.
3 Ito bajiro ĩ yijare ado bajiro yiyijɯ Pablo ĩre:
—“Queno yigɯ ña yɯ”, yigɯ ñabojagɯti, ñeñaro yigɯ ña mɯ. Ito bajiri iti waja ñeñaro mɯ tõbɯjaroca yigɯ yiguĩji Dios mɯre. Dios ĩ rotirisena sɯoriti, “Cɯdigɯ ña mɯ. Cɯdigɯ meje ña mɯ”, yi mɯ yɯre bese ãmoja, ¿no yija ĩ rotirise cɯdibiticõri yɯre ja rotiati mɯ? yiyijɯ Pablo paia ɯjɯre.
4 Ito ĩ yija tɯocõri, ito ñarã ado bajiro yiyijarã Pablore:
—Dios ĩ beserɯ paia ɯjɯ ñasagɯre ñeñaro bɯsia mɯ, yiyijarã ĩna, ito tɯ ñarã.
5 Ĩna ito yija tɯocõri, ado bajiro cɯdiyijɯ Pablo:
—“Paia ɯjɯ ñasagɯ ñaguĩji”, yibijɯ yɯ ñarã yɯ. Dios oca iti gotija, “Mɯa ɯjarãre bɯsitubesa”, ya ĩ oca. “Ɯjɯ ñasari masɯ ñami ĩ”, yɯ yi masija, ĩre bɯsibitiborɯja yɯ, yiyijɯ Pablo.
6 Judio masa ɯjarã ricati riti tɯoĩarã ñayijarã. Gãjerã saduceo gaye tɯoĩayijarã. Gãjerã fariseo gaye tɯoĩayijarã. Iti masicõri oca sẽo bɯsaro bɯsiyijɯ Pablo:
—Fariseo gaye tɯoĩagũ ña yɯ cɯni. Yɯ ñarã cɯni ito bajiro tɯoĩarã ñama. “Masa ĩna godaja bero mɯcana tɯdi catirã yirãji”, yi tɯoĩagũ ña yɯ. Ito bajiro yɯ tɯoĩagũ ñajare, “Ĩre seti ña”, yi ãmoa mɯa, yiyijɯ Pablo ĩnare.
7 Ito ĩ yija tɯocõri, saduceo gayere tɯoĩarã, fariseo gayere tɯoĩarã ĩnamasi tɯoĩa gãmeri bɯsiyijarã. Sĩgũre bajiro tɯoĩarã ñabojarãti gãmeri bata rũgũcoayijarã ĩna.
8 Saduceo gaye tɯoĩarã ado bajiro yi tɯoĩama ĩna: “Masa ĩna godaja mɯcana tɯdi catimenaji, Dios ñaro gãna ángel mesa manaji, ito yicõri rũmúa cɯni manaji”, yi tɯoĩarã ñama saduceo gaye tɯoĩarãma. Fariseo gaye tɯoĩarãma ado bajiro tɯoĩama ĩna: “Masa ĩna godaja mɯcana tɯdi catirã yirãji, Dios ñaro gãna ángel mesa ñarãji, rũmúa cɯni ñarãji”, yi tɯoĩarã ñama fariseo gaye tɯoĩarã.
9 Ito bajiri ricati riti tɯoĩarã ñari, ruje awasãyijarã ĩna maji. Ito yija judio masa rotirise riasori masa bɯsirona wɯmɯ rũgũyijarã. Ĩna cɯni fariseo gaye tɯoĩarã ñayijarã:
—Ñejɯa ñeñarise yigɯ meje ñami ãni. Damascojɯ ĩ waroca ángel ĩre bɯsirɯ gajea. “Ito bajiro meje bajiyija”, yibitirɯja manire, Diore mani cɯdibitibe maji, yiyijarã ĩna.
10 Bɯto ĩna gãmeri tɯoĩa bɯsija tɯocõri, “Pablore sĩa baterã yirãji ĩna”, yi tɯoĩayijɯ surara ɯjɯ. Ito bajiri ĩ ya surarare jiyijɯ ĩ. Ĩnare jicõri ado bajiro rotiyijɯ: “Pablore ĩna watojɯ ãmi wacõri mɯcana mɯa ya wijɯ cũña”, yiyijɯ surara ɯjɯ ĩnare.
11 Iti ñami mani Ɯjɯ Jesús Pablore goaĩoyijɯ. Ĩre goaĩocõri, ado bajiro yiyijɯ Jesús:
—Oca sẽoña Pablo mɯ. Adijɯ Jerusalén ñagũ yɯ gayere mɯ bɯsiro bajiroti Romajɯ cɯni bɯsigɯ yigɯja mɯ, yiyijɯ Pablore.

Pablore sĩarona ĩna cɯníre gaye

12 Gaje rɯmɯ coriarã judio masa minijuacõri, “Pablore sĩarɯja mani”, yi tɯoĩayijarã. “Ĩre mani sĩaroto riojɯa, bamenaji mani, ito yicõri idimenaji maji”, yi tɯoĩayijarã ĩna. “Ĩre mani sĩabeja, manijɯare Dios ĩ sĩaja quena”, yiyijarã ĩna.
13 Sĩgũ robo bajiro ito bajiro yi gãmeri bɯsi ñarã jũarã masacõ rẽto bɯsaro ñayijarã ĩna.
14 Ito bero paia ɯjarã, judio masa bɯcɯrãre cɯni bɯsirã wayijarã ĩna. Ĩna tɯ ejacõri ado bajiro yiyijarã ĩna:

—Gʉa sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩacõri, “Pablore mani sĩaroto riojʉa, babiti, idibiti yiana mani. Ĩre mani sĩabeja, manijʉare Dios ĩ sĩaja quena”, yibʉ gʉa.

15 Mʉa, judio masa ʉjarã cʉni ado bajiro mʉa yija quena. Adocãta surara ʉjʉre oca cõaña, jane busuri Pablore mʉa tʉ ãmi wadijaro. “Riti ĩre seti ñaja masi ãmoa gʉa. Ado ãmi waya Pablore”, yi rʉo oca cõama surara ʉjʉre. Mʉa ito yija ado Pablo ĩ ejabeto riti ĩre boca sĩana gʉa, yiyijarã ĩna. Ito bajiri ʉjarã cʉni, “Baʉ, ito ʉjaroja maji”, yiyijarã.

16 Pablo romio macʉ iti oca bajirisere masiyijʉ. Ito bajiri Pablore iti oca, gotirocʉ surara wijʉ wayijʉ ĩ.

17 Itojʉ ejacõri Pablore gotiyijʉ ĩ. Ito ĩ yija tʉocõri, ito gagʉ surara masʉre jiyijʉ Pablo:

—Ãni mamʉre mʉ ʉjʉ tʉjʉ ãmi wasa. Oca gotirocʉ yiri seyoami ĩ, yiyijʉ Pablo surara masʉre.

18 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ʉjʉ tʉjʉ ãmi wayijʉ ĩ. Ĩ ʉjʉre ado bajiro gotiyijʉ ĩ:

—Gʉa tirʉ̃nʉgʉ̃ Pablo yʉre ji ñucacõri, “Ãni mamʉre mʉ ʉjʉ tʉjʉ ãmi wasa”, ĩ yijare ãmi wadibʉ yʉ. Mʉre oca gotirocʉ yiri seyomi ĩ, yiyijʉ ĩ, ĩ ʉjʉre.

19 Ito ĩ yija tʉocõri, gajero bʉsa ĩre tʉ̃a wacõri seniĩayijʉ:

—¿Ñe yʉre gotirocʉ yiri mʉ? yiyijʉ surara ʉjʉ.

20 Ito yija Pablo romio macʉ ado bajiro gotiyijʉ:

—Judio masa sĩgʉ̃ robo tʉoĩacõri ĩna ʉjarã riojo Pablore mʉ ãmi watoni oca cõarã yirãji. “Riti ĩre seti ñaja masi ãmoa gʉa”, yi rʉorã yirãji ĩna.

21 Ĩna ito bajiro mʉre yija tʉobeja mʉ. Ĩna rãca gãna jʉ̃arã masacõ rẽto bʉsaro ma gʉdareco Pablore sĩarona bocati ñarãji ĩna. “Pablore mani sĩaroto riojʉa babiti, idibiti yiana mani. Ĩre mani sĩabeja, ito bajiroti quenabeto tõbʉjacõana mani”, yi tʉoĩa ñarãji ĩna. Mʉ gotiroti gayere bocaticãma ĩna, yiyijʉ Pablo romio macʉ ʉjʉre.

22 —Yʉre mʉ gotirise gãjerãre goti bato yibeja, yi tĩogʉ̃, “Wasa”, yiyijʉ surara ʉjʉ ĩre.

Félix tʉ Pablore ĩna ãmi wa rotire gaye

23 Ito yija surara ʉjʉ, ĩ bero ñarã ʉjarãre jiyijʉ jʉ̃arãre. Ito bero ado bajiro ĩnare rotiyijʉ ĩ:

—Adi ñami nueve tʉjaroca Cesareajʉ Pablore ãmi warã yirãji mʉa. Adocõ jãjarã ñarã yirãji mʉa rãca warã: Doscientos ñarã yirãji gʉbona warã. Ito yicõri setenta ñarã yirãji cabaru joena warã. Ito yicõri doscientos ñarã ñarã yirãji rearebisu yucʉri rʉcorã.

24 Ito yicõri Pablo ĩ jesa warocʉ cabarure bʉja yucãña mʉa. Ʉjʉ Félix wame cʉtigʉ tʉ catigʉti Pablo ĩ ejare ãmoa yʉ, yiyijʉ surara ʉjʉ ĩ bero gãna ʉjarãre.

25 Ado bajiro ĩna rãca Félixre papera cõayijʉ surara ʉjʉ:

26 “Yʉ Claudio Lisias adi papera cõa. ¿Ñati ʉjʉ ñasagʉ Félix mʉ?

27 Judio masa ãni Pablore ñiacõri sĩa ãmoñi ĩna. ‘Romano masʉ ñami ãni’, ĩna yija tʉo masicõri, ĩre siame yirona yʉ ya surara rãca camotacʉ gʉa.

28 ‘Iti seti ña ĩre’, ĩna yija tʉorocʉ, judio masa ʉjarã tʉ ãmi ejacʉ yʉ Pablore.

29 ‘Gʉa ñicʉsabatia ĩna rotire gayere cʉdibicʉ ñami ãni’, yirã ĩre junisinicã ĩna. Ĩre ĩna sĩa ãmoja, ĩre ĩna tubia ãmoja, ñejʉa bʉto seti manicʉ ĩre.

30 Judio masa Pablore sĩarona ĩna cʉníre gaye masicõri, mʉ tʉ ĩre cõa yʉ. Ĩre oca meniri masare cʉni cõa yʉ, ‘Ado bajiro seti ña ĩre’, mʉre ĩna yitoni. Itocõ ña”, yi ucayijʉ surara ʉjʉ Félixre papera cõagʉ̃.

31 Ito bajiri surara ʉjʉ ĩ rotiro bajiroti Pablore ñami wacõri Antípatris ejayijarã ĩna.

32 Busuri surara gʉbona wana ĩna ya wijʉ tʉdicoayijarã mʉcana. Cabaru joe wana riti Pablo rãca wayijarã.

33 Cesarea ejacõri ʉjʉ Félixre papera ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri Pablore ĩ tʉ cũyijarã ĩna.

34 Iti papera boca ãmi ti tĩocõri ado bajiro Pablore seniĩayijʉ ĩ:

—¿Nojʉ gagʉ ñati mʉ? yiyijʉ ʉjʉ ĩre.

Ito ĩ yija:

—Cilicia sita gagн ña yн, yiyijн Pablojнa. “Cilicia sita gagн ña yн”, ĩ yija tнocõri,
35 ado bajiro yiyijн Félix ĩre:
—“Mнre seti ña”, yirã ĩna ejaroca ĩnare mн bнsija tнocнja yн maji, yiyijн Félix.
Ito yija ĩ ya surarare tirũnн rotiyijн ĩ Herodes ñajacн ya wi jaja wijн.

24

Félix tiro riojo, “Seti ma yнre”, Pablo ĩ yire gaye

1 Co dнjamocõ rнmнri bero paia нjн Ananías wame cнtigн, ito yicõri judio masa bнcнrã rãca Cesareajн ejayijarã. Ĩnare bнsi ĩsigũ Tértulo wame cнtigн ĩna rãca ejayijн. Cesareajн ejacõri нjн tнjн wayijarã ĩna, “Pablore seti ña”, yirã warã.
2 Ito yija нjн Félix Pablore jiwio rotiyijн. “Pablore seti ña”, yirocн ado bajiro yiyijн Tértulo Félixre:
—Queno ya yн нjн mн. Mн masirisena sнoriti, oca ma manire. Ito bajiri ñejнa tнo güire ma manire. Ito bajiri jeyaro quena ña adi sita. Adi sita gãna masare queno ejabнa mн.
3 Ito bajiro mн yisotirise masicõri masa jeyaro mнre wanнama. Yн нjн bнto yн rũcнbнogн, queno ya mн, ya gнa.
4 Yoari yн bнsija, mн moaroti mнre ruyuriobogнja mнcana yн. Ito bajiri yнre queno yicõri yoari mejeti yн bнsija tнoya maji.
5 Ãni ñami masare нsirioro yi jaigн. Co cнto rнyabeto wa ucucõri judio masare oca riawнso ucuami ĩ. Jesús Nazaret gagнre tнorũnнrã нjн ñami ãni.
6 Dios ya wi ñeño ãmogũ ito õno sãjarãona meje rãca sãjañi ãni. Ito bajiri ĩre ñiacн gнa. Gнa ñicнsabatia ĩna rotiado bajiro, “Ĩre seti ña”, yi ãmobojacн gнa.
7 Ito bajiro gнa yi ãmobojarocati surara нjн Lisias gнa tн ejacõri sẽoro yicõri gнare, Pablore ẽmagoquĩ.
8 Ado bajiro gнare yiquĩ ĩ: “ ‘Pablore seti ña’, mнa yi ãmoja, adi sita gagн нjн Félix tн wasa”, yiquĩ ĩ gнare. Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yicн gнa: “Mнmasiti, ¿ñe seti ñati mнre? yi seniĩaite mн. Ito bajiro mн seniĩaja bero gнa gotirise, ‘Riti ña’, yigн yignja mн”, yicн gнa Lisiasre, yiyijн Tértulo Félixre.
9 Ito ñarã ĩ rãca gãna judio masa cнni, “Riti ña”, yiyijarã ĩna.
10 Ito yija Félix Pablore ãmo bнyeyijн, “Bнsiya”, yirocн. Ito ĩ yija ticõri, bнsisнoyijн Pablo:
—Yн masia, adi sita gagн нjн iti rнmнjн ñasнorн ña mн. Ito bajiri mн riojo wanн quenacõri, “Ñe seti ma yнre”, yirocн bнsigн ya yн.
11 Jнa gнbojeno rнmнriti tнja maji Jerusalénjн Diore rũcнbнogн yн ejaja bero. “¿Riti ñati?” mн yija, gãjerãre seniĩaña mн.
12 Nocãta Dios ya wijн minijuacõri jãjarã rãca yн bнsi tнoĩaja, tibiticã ĩna. Ito yicõri minijuara wirijн masare yн riawнsoja, ito yicõri cнtojн yн riawнsoja, nocãta yнre tibiticã ĩna.
13 Yнre tigoana roboti, “Seti ña ĩre”, yi goti masimenaji ãna.
14 Adi ñasarise mнre goti rẽtobugн ya yн. Yн ñicнsabatia ĩna yiado bajiroti, Jesure tнorũnнcõri Diore rũcнbнoa yн. Ãna, “Ĩre seti ña”, yнre yirã, Jesús oca bajirisere, “Bнroti bajia rнore gaye ña”, yama ĩna. Diore rũcнbнogн ñari Moisés ĩ rotirise gaye rũcнbнoa yн. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare gaye cнni rũcнbнoa yн.
15 “Ñeñaro yirã godarã, queno yirã godarãre cнni tнdi ĩna catiroca yigн yiguĩji Dios”, yama ĩna. Yн cнni ĩnare bajiroti tнoĩa.
16 Ito bajiri quenarise riti ya yн, Dios riojo, masa riojo cнni, “Seti ma yнre”, yн yija quenaroti, yiyijн Pablo.
17 ’Co rodo meje gaje cнtorijн wa ucucõri, Jerusalénjн tнdi ejacн yн. Jerusalénjн tнdi ejacõri bojoro bнjarãre niyeru batocн yн. Ito yicõri Diore rũcнbнogн ĩre yiari waibнcнrã soe ĩsicн yн itojн.

18 Dios ya wijн ito bajiro yн yi ñaroca judio masa Asia sita gãna rãca yнre ti bнjacã. Gнa
masa yisotire gaye ñeñaro yirise yн coe tĩoroca, yнre ti bнjacã ĩna. Dios ya wi totijн jãjarã
masa manicã yн rãca. Ito yicõri riawнsarã manicã.
19 Asia sita gãna Dios ya wijн yн ñaroca yнre tigoana, "Ĩre seti ña", yirã, gotirã
wadirнjama.
20 Ĩna gotirã wadibeja, ãna ado ñarã, gнa judio masa нjarã riojo, "Ado bajiro seti ñacн
ĩre", ĩna yi gotija quena.
21 Coji ĩna riojo oca sẽo bнsaro ado bajiro bнsicн yн: "Godana mнcana tнdi catirã yirãji",
yicн yн. Ito bajiro yн yicati bero ñajare, "Ĩre seti ña", yirãji mнa yicн yн ĩnare, yiyijн Pablo
Félixre.
22 Ito ĩ yija bero, "Queno yirã ñama Jesure tнorũnнrã", yi tнoĩacõri, ado bajiro yiyijн Félix
judio masare:
—Itocõti tнocнja maji yн. Surara нjн Lisias ĩ ejaroca, "Seti ña ĩre, seti ma ĩre", yi besecнja
yн, yiyijн Félix judio masare.
23 Ito bajiri Félix tubiara wijн Pablo ĩ tujatoni ĩ ya surarare tirũnн rotiyijн. "Tubiara wi
tн jabeto ĩ ti ãmoja rẽobeja. Ĩ baba mesa ĩna ejaja, ticõama. Rẽobeja. Gãjerã ĩ baba mesa ĩre
ejabнa ãmoja, ejabнaja quena", yiyijн Félix. Ito ĩ yija bero wacoayijн ĩ.
24 Ito bero yoa bнsari ejayijн Félix mнcana ĩ manojo Drusila rãca. Judio maso ñayijo
iso. Ito ejacõri Pablore ji rotiyijн ĩ. Ĩ ejaja ticõri, "Jesucristore mн tнorũnнrise gaye gotiya
gнare", yiyijн Félix.
25 Pablo ado bajiro gotiyijн ĩre: " 'Queno corocõ ñaña', yire gaye gotiami Dios manire.
Manire ñeñaro yiroto ãmobojacati ñeñaro yibitirнja manire. Co rнmн mani ñeñaro
yigorere waja senigũ yiguĩji Dios manire", yiyijн Pablo. Ito bajiro ĩ yija tнocõri, нcayijн
Félix.
—Wasa. Yн no yibitijн mнcana mнre ji ñucacнja gaje tнo remorocн, yiyijн Félix Pablore.
26 "Ĩ yнre niyeru ĩsija, ĩre bucõacнja yн", yi tнoĩa wacн, biyaro Pablore ji ñucayijн ĩ, ĩ rãca
bнsirocн. Ito bajibojarocati ĩ ãmoro bajiro meje yiyijн Pablo.
27 Ito ĩ yiroca riti jнa rodo rẽtayijн. Iti jнa rodo bero Félix нjн ĩ ñarise budiyijн. Ito yicõri
Pórcio Festo wame cнtigн ĩre нjн wasoayijн. Félix нjн ĩ ñarise ĩ budiroto riojнa judio masa
rãca queno ñarocн, Pablore bucõabisijн ĩ maji.

25

Festo tiro riojo Pablo ĩ bнsire gaye

1 Festo нdia rнmнti ĩ нjн sãjaja bero Cesareana ñacõri Jerusalénjн wa ucugн wayijн.
2 Ito ĩ ejaroca paia нjarã ito yicõri, judio masa нjarã ñasarã, "Pablore seti ña", yirona ĩre
gotirã ejayijarã:
3 —Gнare queno yiya mн. Pablo ado Jerusalénjн ĩ ejatoni ji ñucaña mн, yi josayijarã ĩna
Festore.
Ĩnarioti ado bajiro bнsicãyijarã itiriojнa: "Pablore ĩ ji ñucaja ma gнdareco ĩre sĩacõana
mani", yi tнoĩabojayijarã ĩna.
4 Ĩna ito yija Festojнa ado bajiro yiyijн ĩnare:
—Itojн Cesareajн tubiara wijн ñacãmi Pablo. Ito bajiri, "Yoari mejeti itojн yнmasiti
wacнja", yi tнoĩa yн.
5 Mнa rãca gãna coriarã нjarã ñarã yн rãca warнjama. Seti ĩre ñajama, yн rãca wacõri,
"Seti ña ĩre", yirã warнjama ĩna, yiyijн Festo ĩnare.
6 Jнa dнjamocõ rнmнricõ Jerusalénjн ñacõri, Cesareajн tнdi wayijн Festo mнcana. Ĩ eja
busuari rнmн ĩna oca gãmeri seniĩari wijн wayijн Festo. Itojн ejacõri Pablore ji ñucayijн ĩ.
7 Pablo ĩ sãja ejaroca judio masa Jerusalén wadiana ĩ tн eja rũgũyijarã. "Seti jaje ña ĩre",
yibojarãti, "Iti ña seti ĩre ñasarise", yi goti rẽtobu masibisijarã ĩna.

8 Ito ĩna yija tнocõri, “Yнre seti ma”, yirocн ado bajiro yiyijн Pablo:
—Gнa judio masa rotirise cнdibicн meje ña yн. Dios ya wi ñeñogũ sãjabiticн yн. Ito yicõri
Roma gagн нjнre cнdibiticõ yibiticн yн, yiyijн Pablo ito tнo rujirãre.
9 Judio masa rãca queno ñarocн, Festojнa ado bajiro seniĩayijн Pablore:
—¿Jerusalénjн wa ãmoati mн? Jerusalénjн masa tiro riojo, “¿Seti ñati mнre?” yi yн
seniĩare, ¿ãmoati mн? yiyijн Festo Pablore.
10 Ito bajiro ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Pablo:
—Meje. Adojн ña yн, “Mнre seti ña, mнre seti ma”, нjarã ĩna riojo gotirojн ña yн. Adojн
Roma gagн нjн ĩre ejabнari masa, “Mнre seti ña, mнre seti ma”, yirã tнjн ña yн maji. Adojн
ñarнja yнre. “Judio masare ñeñaro yibitiquĩ ĩ”, yi masia mнa.
11 “Ĩre bнto seti ña”, yicõri yнre mнa sĩa ãmoja, no yicõri mañobicнja yн. “Ĩre bнto seti ña”,
yi masibitibojarãti judio masa tнjн sĩgũjнa yнre cũ masibea mнa. Roma gagн нjнmasiti,
“Seti ña mнre, seti ma mнre”, ĩ yire ãmoa yн quenogoroa, yiyijн Pablo Festore.
12 Pablo ito ĩ yija tнocõri, ĩre bнsi ejabнari masa rãca bнsiyijн Festo. Ito yicõri ado bajiro
yiyijн Pablore:
—“Roma gagнmasiti, ‘Ito bajia’, ĩ yire ãmoa yн”, mн yija tнocõri, mнre нjн tнjн cũna gнa,
yiyijн Festo Pablore.

Нjн Agripa tiro riojo Pablo ĩ bнsire gaye

13 Ito bajija bero yoa bнsari нjн ñasagн Agripa wame cнtigн ĩ rĩjoro Berenice wame
cнtigo rãca, Cesareajн ejayijarã ĩna. Festo mamн нjн ĩ wasoare ñajare, “Queno bajia mн”,
yirona wayijarã ĩna.
14 Yoa bнsari ĩ ñaja bero Pablo gayere bнsiyijн Festo, нjн Agripare.
—Yн нjн wasoaroca Félix budi wacн sĩgũ ũmнgũ ĩ tubiarн ñami ado.
15 Jerusalénjн yн ñaroca paia нjarã ito yicõri judio masa bнcнrã, “Ĩre seti ña. Ito bajiri ĩre
sĩaja quena”, yicã ĩna yнre.
16 Ado bajiro ĩnare cнdicн yн: “Gнa romano masa gнa yisotirise ado bajiro bajia. ‘Ĩre
seti ña’, yirã riojo, ‘Ado bajirojнa bajia, yнre seti ma’, ĩ yiroto riojнa sĩare ma gнare, yicн
yн”, yiyijн Festo Agripare.
17 Ito bajiri judio masa ĩna ejaroca, нjн yн sãjaja bero, “Ĩre seti ma, ĩre seti ña”, нjarã ĩna
yirojн yoari mejeti wacн yн. Iti wijн ejacõri Pablore ãmi roticн yн.
18 Yн tнoĩaja, ado ejarã judio masa, “Ĩre bнto ñeñarise seti ña”, yirã yirãji, yibojacн yн. Ito
yibojarocati, “Itocõ jaje seti ña”, yi masibiticã ĩna.
19 “Gнa rũcнbнosotirisere rũcнbнobeami ĩ. ‘Godabojagнti mнcana tнdi catiami Jesús’,
yi rнomi Pablo. Ĩre seti ña”, yirona iti riti goticã ĩna.
20 Iti oca bajirisere queno masibiticõri, Pablore ado bajiro seniĩacн yн: “Jerusalénjн,
‘Ĩre seti ma, ĩre seti ña’, ĩna yi beserojн, ¿wa ãmoati mн?” yibojacн yн Pablore.
21 “Meje, Roma gagн нjн Augusto wame cнtigн, ‘Ĩre seti ña, ito yicõri ĩre seti ma’, Ĩ yire
ãmoa yн”, yiquĩ Pablo. Ito ĩ yija tнocõri, “No yн cõa ãmori rнmн Roma gagн нjн tнjн mнre
cõacнja. Adocãta tubiara wijн ñatĩñagũ ya mн maji. No yн cõa ãmori rнmн gajero mнre
cõacнja yн”, yicн yн Pablore, yiyijн Festo Agripare.
22 Ito yija Agripa ado bajiro yiyijн Festore:
—Yн cнni Pablo ĩ bнsirere tнo ãmoa yн, yiyijн Agripa, Festore:
—Baн, jane busuriti Pablo ĩ bнsirere tнogн yignнja mн, yiyijн Festo Agripare.
23 Ito bajiri, busuriti Agripa ĩ rĩjoro Berenice, Pablo ĩ bнsija tнorã ejayijarã ĩna. Itojн
ejacõri sõbajiro ñasagн ña yн, yi tнoĩa minijuara wijн sãjayijarã ĩna. Surara нjarã rãca, ito
yicõri iti cнto нjarã ñasarã rãca sãjayijarã ĩna. Ĩna sãjaja ticõri, Pablore ji rotiyijн Festo.
24 Pablo ĩ ejaja ticõri, itojн minijua ñarãre ado bajiro yiyijн Festo:

—Yʉ ʉjʉ Agripa, ito yicõri gʉa rãca minijua ñarã, tiya ãni ñami Pablo. Jãjarã judio masa "Ĩre seti ña", yi bʉsiama ĩna yʉre, Jerusalénjʉ ito yicõri adojʉ Cesareajʉ cʉni. "Ĩ godacoarʉjami", yire gayere bʉsi tarojobeama ĩna.
25 Yʉ tʉoĩaja, seti ñasarise ma ĩre. Ito bajiri, "Godarʉjami ĩ", yi masibea yʉ. "Roma gagʉ ʉjʉ riojo, 'Iti mʉre seti ma, iti mʉre seti ña', ĩ yicato bajiroti ʉjʉ tʉ cõacʉja", yi tʉoĩa yʉ.
26 "Iti ña oca ñasarise Pablore", yi yʉ ʉjʉre papera uca masibea yʉ. Ito bajiri Pablore ji ñucamʉ yʉ, mʉa riojo, quenogorama yʉ ʉjʉ Agripa mʉ seniĩatoni. Ito bajiro mʉ seniĩaja bero iti oca tʉocõri ucagʉ yigʉja yʉ Augustore.
27 Rocati, "Iti seti ña ĩre", yi masibitibojagʉti, yʉ Pablore cõaja, rocati mecʉri masʉre bajiro yigʉja yʉ, yiyijʉ Festo Agripare.

26

Yʉ gotirise tʉoya, ʉjʉ Agripare Pablo ĩ yire gaye

1 Ito ĩ yija tʉocõri, Pablore bʉsi rotiyijʉ Agripa:
—Mʉmasiti, "Iti seti ma yʉre", yi gotiya, yiyijʉ ĩ.
Ito ĩ yija tʉocõri, "Bʉsigʉ wagʉ ya yʉ", yirocʉ ĩ ya ãmo ñumʉoyijʉ Pablo. Ito yicõri bʉsisʉoyijʉ ĩja:
2-3 —Yʉ ʉjʉ Agripa, mʉ tʉoro riojo bʉsigʉ wagʉ queno wanʉ quenacõri bʉsigʉ wagʉ ya yʉ. Gʉa judio masa gʉa yisotirisere queno masia mʉ. Gʉa tʉoĩa bʉsisotirise cʉni queno masia mʉ. Ito bajiri judio masa, "Ĩre seti ña", ĩna yibojarisere mʉ tiro riojo itire gotigʉ ya yʉ. Queno yʉ gotirisere ʉsiriobicʉti tʉo jeoya, yiyijʉ Pablo Agripare.

Jesure yʉ masiroto riojʉa ado bajiro bajicʉ yʉ maji, Pablo ĩ yire gaye

4 'Yʉ ñarã judio masa jeyaro yʉ ñagorere masiama ĩna. Yʉ ya cʉto jaibicʉacã yʉ ñagore ito yicõri Jerusalénjʉ yʉ ñagore cʉni queno masiama ĩna. "Jaibicʉ ñagʉ̃jʉ, mani masa yisotirise gayere cʉdiquĩ ĩ. Ito yicõri iti gayere riasotiquĩ ĩ", yi masirãji ĩna yʉre.
5 Gʉa masa fariseo gaye tʉoĩarã, ĩna ñama bʉto Moisés ñayorʉ ĩ rotirise gaye rʉ̃cʉbʉorã. Macʉacã yʉ ñacatijʉjʉti fariseo gaye ĩna tʉoĩarise tʉoĩasoticʉ yʉ. "Ito bajiro bajiquĩ ĩ", ĩna yi ãmoja, riti yirãji ĩna.
6 "Godanare mʉcana tʉdi ĩna catiroca yigʉ yigʉja yʉ", yi goti yucãñi Dios gʉa ñicʉsabatiare. Ito bajiro yʉ tʉoĩajare, "Ĩre seti ña", yicõri yʉre ãmi wadiama ĩna.
7 Dios ĩ yicato bajiroti yirotire bocatirã yama gʉa masa jʉa gʉbojeno buturi ñarã. Ito bajiri ñamiri, ʉ̃mʉari Diore rʉ̃cʉbʉo ñama ĩna. Ito yicõri Diore cʉdi ñama ĩna. Yʉ cʉni ĩnare bajiroti rʉ̃cʉbʉoa itire. Iti gaye yʉ tʉoĩajare, "Ĩre seti ña", yama ĩna.
8 ¿No yija, "Godanare mʉcana tʉdi catiroca yibiquĩji Dios", yi tʉoĩati mʉa? yiyijʉ Pablo ʉjʉ Agripare.

Jesure masirãre rocati yi ãmocʉ yʉ maji, Pablo ĩ yire gaye

9 Gaje ado bajiro bʉsi remoyijʉ Pablo:
—"Jesús Nazaret gagʉre tʉorʉ̃nʉrãjʉare ñeñaro yisarʉja yʉre", yi tʉoĩabojacʉ yʉ maji cajero.
10 Ito yʉ tʉoĩacato bajiroti yicʉ yʉ Jerusalénjʉ. Paia ʉjarã ĩna rotirisena, Jesure tʉorʉ̃nʉrãre tubiara wijʉ cũcʉ yʉ. Jesure masirãre ĩna sĩaja, "Ito bajiroti ʉja", yi tʉoĩacʉ yʉ cʉni.
11 Coji meje Jesure tʉorʉ̃nʉrãre ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Judio masa minijuari wijʉ ĩnare ãmi sãjacõri ñeñaro ĩna tõbʉjaroca yicʉ yʉ. Ito yicõri, "Jesure masibea gʉa", ĩna yijaro yirocʉ, ĩnare ʉsirioro yi codecʉ yʉ. Ĩnare bʉto junisinicõri ĩnare sʉyacʉ yʉ, gaje cʉtojʉ sʉacõri, ñeñaro tõbʉjaroca ĩnare yirocʉ.

Ado bajiro Jesure masisʉocʉ yʉ, mʉcana Pablo ĩ yire gaye
(Hch 9.1-19; 22.6-16)

12 'Ito bajiro yirocн Damasco cнtojн wacн yн. Paia нjarã ĩna rotija tнocõri, itojн wacн yн.
13 Yн нjн, ma wacн, bнto ũmacañi rẽtoro busurise ticн yн ũmнa gнdareco tнjaroca. Iti
busurise yнre sĩaticн ito yicõri yн rãca wacanare cнni.
14 Ito bajijare ñarocõti quedicoacн gнa. Ito yija, hebreo ocana ado bajiro yнre bнsija
tнocн yн: "Saulo Saulo, ¿no yija yнre ñeñaro yi ãmoati mн?" yire oca ruyucн ũmacũjн.
"Ito bajiro mн yija mнmasiti ñeñaro tõbнjagн ya mн. Adocãta mн ya rujн jota mн jajuja,
juniroja mнre cнni. Itioni yigн bajiro ya mн", yi ruyucн oca yнre ũmacũjн gaye.
15 Ito yijare, "¿Nojн gagн yнre bнsiati mн?" yicн yн. Ito yija mani Ʊjн ado bajiro yiquĩ
yнre: "Yн ña Jesús ñeñaro yi ãmogũ mн josagнti.
16 Wнmн rũgũña. Yнre moa ĩsijaro ĩ yirocн, mнre goaĩoa yн. Ito bajiri yн oca masare goti
batogн yigнja mн. Adocãta mн tirise, gotigн yigнja mн. Ija mнre yн ĩoroti gaye cнni goti
batogн yigнja mн.
17 Judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarã cнni mнre ĩna sĩa ãmoja mн rãca ñacнja
yн. Masa jeyarore yн oca gotijaro Pablo, yirocн ĩna tн mнre cõa yн.
18 Ĩna tн mнre cõacнja yн, yн oca ĩna tнo masitoni. Yн oca mн gotija ñeñaro yi ñabojana,
quenarise yi ñarã yirãji ĩja. Rãitĩarojн ñabojana busurojн ñarã yirãji mнcana. Yн ñagũ yigнja
ĩna нjн. Rũmú ĩ rotirise cнdirã meje ñarã yirãji ĩna. Yнre ĩna tнorũnнja, ñeñaro ĩna yirisere
ãcabojocнja yн. Ito bajiri Dios ĩ besecãna rãca catitĩñarã yirãji ĩna", yi ruyucн oca yнre,
yiyijн Pablo Agripare.

Jesús ĩ roticatire yiro robo cнdicн yн, Pablo ĩ yire gaye

19 'Ito bajiro ũmacũjн ruyuja tнocõri, yiro bajiroti cнdicн yн Jesure. Yн нjн Agripa, Jesús
ĩ roticatire cнdibiticõ yibiticн yн.
20 Ĩ "Yiba", yicato bajiroti Damasco gãnare Jesús oca gotisнocн yн. Ito bero Jerusalén
gãna Judea sita gãna ñajediro, ito yicõri judio masa mejere cнni, ĩ ocare goti ucucн yн. "Mнa
ñeñaro yirise jidicãcõri, Dios robo bajiro tнoĩaña mнa. Ito yicõri quenarise yiba, gãjerã,
'Diore masirã ñama', ĩna yi ti masitoni", yicн yн ĩnare.
21 Ito bajiro yн gotija tнocõri, judio masa yнre ñiacã Dios ya wijн. Ito yicõri yнre sĩa
ãmocã ĩna.
22 Ĩna ito bajiro yi ãmobojarocati, Dios ejabнaquĩ yнre. Adocãta cнni yнre ejabнami Dios.
Ito bajiri Dios oca gotia yн ñasari masa нjarãre ito yicõri ñari masa mejere cнni. "Ito bajiro
rẽtaro yiroja", Moisés ñayorн ĩ goticãdo bajiroti, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna goticãdo
bajiroti iti gayere mнare gotia yн.
23 Ado bajiro yiñi Moisés ito yicõri Diore goti ĩsiri masa: "Dios ĩ cõagũ quenabeto
tõbнjagн yiguĩji. Ito bero godagн yiguĩji. Ĩ ñagũ yiguĩji godabojagнti cajero catisнogн.
Mнcana caticõri masa ĩna tнo masiroca yigн yiguĩji. Ito yicõri ĩre tнorũnнrãre masogũ
yiguĩji. Judio masa, judio masa mejere cнni masogũ yiguĩji", yi ucañi ĩna, yiyijн Pablo.

Cristore ĩ tнorũnнroca Agripare Pablo ĩ yi ãmore gaye

24 Ito bajiro ĩmasiti Pablo ĩ gotija tнocõri, Festo oca sẽoro bнsiyijн:
—Tнo masibea Pablo mн. Bнto mн papera riasotija mн tнoĩarise wisacoayija mнre,
yiyijн Festo Pablore.
25 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro cнdiyijн Pablo:
—Meje yн нjн mecнbesame yн. Ado robojнa bajia. Yн bнsirise queno tнoĩacõri bнsia yн,
ito yicõri riti ña, yiyijн Pablo Festore.
26 Ito yija bнsi remogũ ado bajiro yiyijн Pablo нjн Agripare: "Yн bнsirisere queno tнo
masia mн. Ito bajiri tнo güibicнti mн tнoro riojo bнsia yн. Iti jeyaro yн bнsirisere queno
masia mн. Adi Jesús oca yeyo gotire meje ña. Masa ĩna tiro riojo rẽtare ña.
27 Yн нjн Agripa, ¿Diore goti ĩsiri masa ĩna gotigore tнorũnнati mн? Tнorũnнa mн, yн tija",
yiyijн Pablo Agripare.

28 —¿Iti jabetacã yнre bнsicõri, “Jesure rũcнbнogн yigнja mн”, yati mн yнre? yiyijн Agripa Pablore.

29 Ito ĩ yija tнocõri, ado bajiro yiyijн Pablo ĩre:

—Oca jairo yн bнsija jabetacã yн bнsija cнni, mнre yiari Diore senigũ ya yн. Ito yicõri ado yн bнsija tнorã jeyarore yiari Diore senigũ ya yн, Jesure yн tнorũnнro bajiro mнa tнorũnнtoni. Yн Jesure tнorũnнro bajiroti mнa tнorũnнre ãmoa yн. Ito bajibojarocati yн robo bajiro tubiara wijн ñacõri meje mнa tнorũnнre ãmoa yн, yiyijн Pablo ĩnare.

30-31 Ito bajiro Pablo ĩ yija bero Agripa, Festo, Berenice itijн minijua ñana cнni ricati wacõri oca bajirisere itire bнsirã wayijarã ĩna. Ito bajiri Ĩnamasiti ado bajiro gãmeri bнsiyijarã ĩna.

—Ñe seti ma ãnire. Ito bajiri sĩabitirнja ĩre. Ito yicõri tubiara wijн ñabitirнja ĩre, yiyijarã ĩna.

32 Ito yija Agripa ado bajiro yiyijн Festore:

—Roma gagн нjн, ĩ oca quenore ãmoa yн, ĩ yibeto bajija, adocãta jidicã ecocõboñi ĩ ĩja, yiyijн Agripa Festore.

27

Pablore Romajн нjarã ĩna cõare gaye

1 Ito yija, “Pablo ito yicõri ĩ rãca tubiara wijн ñarãre cнni Italia sitajн cõarнja mani”, yiri seyoñi нjarã. Ito bajiro yicõri sĩgũ Julio wame cнtigнre gнare Italiajн ãmi wa roticã ĩna. Roma gagн нjн ĩ ya surara coderi masн ñaquĩ Julio.

2 Ito bajiri Adramitio wame cнtiri cнto gaga cumana wasнocн gнa mнcana. Asia sita cнtori majadori ti ucuro warica ñacн itiga cuma. Sĩgũ Aristarco wame cнtigн waquĩ gнa rãca. Macedonia sita Tesalónica wame cнtiri cнto gagн ñaquĩ ĩ.

3 Cesareana wasнocн gнa. Ito bajiri gaje rнmн Sidónjн ejacн gнa. Itojн ejacõri Pablore queno ti maicõri ĩre queno yiquĩ Julio. Iti cнto gãnare ĩ baba mesare ĩ ti ucu ãmoja ĩre rẽobitiquĩ Julio. Ito yicõri ĩ baba mesa ĩre bare eca ãmoja, ĩre ĩna ejabнa ãmoja cнni rẽobitiquĩ Julio.

4 Ito Sidónre wacoacн gнa. Ito gнa waroca bнto mino wẽatucн gнare. Ito bajiri riojo wa masibiticн gнa. Chipre wame cнtiri yoga gaje dнjare wacн gнa. Ito bajiri gãcodнjajнare ñacн iti yoga. Itojнa mino bнto wasabiticн.

5 Cilicia sita, Panfilia sita, riojo rẽtacн gнa. Ito rẽtacõri Licia sita Mira wame cнtiri cнto ejacн gнa.

6 Ito ejacõri surara нjн Julio Italiajн warica coga cuma ti bнjañi ĩ. Itiga cuma Alejandría gaga ñayijн. Itiga ĩ bнjaja bero warona itigajн sãjacн gнa mнcana.

7 Mino bнto iti wẽajare, co rнmн meje ñacõri, josari Gnido wame cнtiri cнto ejacн gнa. Riojo rẽtacн gнa itore. Gнa waro riojo bнto mino iti wẽajare, riojo wa masibiticн gнa. Jẽa wacõri Salomón wame cнtiri cнto rẽtacн gнa. Ito yicõri Creta wame cнtiri yoga rũja wacн gнa.

8 Ito gãni rũja wacõri, josari Lasea wame cнtiri cнto tн, “Quenari Jetacari”, wame cнtiro ejacн gнa.

9 Gнa waroca jaje rнmнri godacн gнare. Juebнcн iti cõñajare waroto guijo ñacн riaca jajosa ĩja. Ito bajiri: “Ado bajiro mнa yija quena”, yiquĩ Pablo ĩnare.

10 —Yн ñarã yн tija adi mani warise, guijoro rẽtaro yiroja manire. Mani ya cuma rujacoaro yiroja. Ito yicõri gajeoni cнni rujacoaro yiroja. Mani cнni godacoarã yirãji gajea. Yн tнoĩaja adoti tujarнja mani maji, yibojaquĩ Pablo ĩnare.

11 Ito bajiro ĩ yibojarocati Pablore tнorũnнbitiquĩ surara нjн. Iti cuma нjн, ito yicõri iti cuma weatugнre ĩnare riti queno tнorũnнquĩ surara нjн.

12 “Guijoro ñaroja”, yi masicõri, iti jetacajн juebнcн rẽta ãmobiticã gãjerã, gнa rãca warã.
Ito bajiri ado bajiro tнoĩacã ĩna: “Iti yoga rũja wacõri Fenice cнtojн juebнcн rẽtorнja
manire. Rujasõa bнsa ñajare bнto mino wãbetoja itojн”, yi tнoĩacã ĩna.

Ĩnare mino wẽare gaye

13 Iti bнto mino wẽabeja ticõri, “Fenicejн ejarã yirãji mani”, yi tнoĩacã ĩna. Ito bajiro
tнoĩacõri wasнorãti iti yoga tн rũja wacн gнa mнcana.
14 Ito bero nocõ mejeti cumajн bнto mino wãcн. Ũmacañi ĩ joejea wadiro gaje dнjare
gãcodнjare wadicн iti mino.
15 Iti cumare bнto wẽacoacн mino. Ito bajiri riojo wa masibiticн gнa. Ito bajiri mino iti
ãmi waroti ticõacн gнa ĩja.
16 Ruja yoga jaibiti yoga Cauda wame cнtiri yoga totojн wẽasabitijнjн wacн gнa. Ito bajiri
josari cuma mнtacã gнa sia yocatire ãmicн gнa.
17 Gнa mнojeoja bero jajoca cuma gнa wacatigare, jũgнbona siari cũcã moari masa,
mino iti wẽaja wadirujabe yirona. Ito bero, “Sirte wame cнtirijн jajн mino iti wẽacoaja
queditua rujaboroja”, yi tнoĩarã, mino iti wẽaturise saya rujiocã ĩna ĩja. Ito bajiri mino iti
wẽacoaro bajiroti wacн gнa ĩja.
18 Ito bajiri gaje rнmн bнto iti mino wẽa rẽtocũjare, cuma bнcнa gaye gajeoni
cõaroasнocã ĩna.
19 Mнcana gaje rнmн ĩnamasiti cuma bнcнa ñarise gajeoni cõaroacã ĩna.
20 Co rнmн meje ide bueri iti bue rẽtocũjare ñocõa cнni ruyubiti, ũmacañi cнni ruyubiti
bajicã. Ito yicõri bнto mino wãcн gнare. Ito bajiri ito bajijare, “Catiado ma mani, catire
ma manire”, yi tнoĩacн gнa.
21 Yoari co rнmн meje babiticн gнa. Ito bajiri iti ticõri wнmн rũgũcõri bнsiquĩ Pablo:

—Creta yogajн yн bнsiroca mнa tнojama, quenoti ejaboyija, yiquĩ Pablo. Itojнna
mani wadibeto bajijama, cuma bнcнa cнni ñeñabitiboadoja. Ito yicõri gajeoni cнni
godabitiboadoja.
22 Adocãta tнoĩa oca quedi yibesa. Adi cuma, cuma iti godabojarocati, sĩgũjнa goda
yimenaji mani.
23 Dios ñami yн Ʊjн. Ito yicõri ĩre rũcнbнoa yн. Jĩjн ñami Dios ñaro gagн ángel ĩ cõarн, yнre
goami.
24 Ĩ ángel ado bajiro gotimi yнre: “Güibesa. Roma gagн нjнre, ‘Seti ma yнre’, yigн yigнja
mн. Diore mн senija tнoñi Dios mнre. Ito bajiri mн rãca gãna cuma wãrã ñarocõti cati
jedicõrã yirãji”, yimi ángel yнre.
25 Ito bajiri oca sẽoña yн ñarã mнa. Diore tнorũnнa yн. Ito bajiri, “Ángel ĩ gotiro bajiroti
rẽtaro yiroja”, yi tнoĩa yн.
26 Gнdareco yogajн queditua rujabojarãti godamenaji mani, yiquĩ Pablo gнare.
27 Ito bero jнaji semana bero Adiático wame cнtirita itajurajн ñacн gнa, mino gнare iti
wẽacõajare. Ñami gнdareco iti cuma moari masa, “Sitajн ejarã ya mani”, yicã ĩna.
28 Ito yicõri gũtagã yutamana cano yicõri ide нcãrisere cõĩacã ĩna. Treinta y seis metros
нcãro ñacн ito. Yoa bнsari mнcana ĩna cõĩaja veintisiete metros нcãro ñacн.
29 Gũta quedituare güirã, jнariagari come guji cнtirise come mana cano yicõri cõaroacã
ĩna, cuma iti waja tũatujaro yirona. Cuma нsitutujнre ito bajiro yicã ĩna. Ito bajiri ejori
iti busure ãmorã Diore senicã ĩna.
30 Ito bajiroca riti rudire tнoĩacã iti cuma moari masa. Ito bajiri cuma ĩguẽajнa, cuma
bнcнa ñiarotire come cõaroarã yama yiado bajiro cuma jaibitigacã rujiocã ĩna.
31 Ito bajija ti masicõri, surarare ito yicõri ĩna нjнre ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ĩna adi cuma moari masa ĩna rudija, mani adi cuma tujarã godacoarã yirãji, yiquĩ
Pablo surarare.

32 Ito ĩ yija tнocõri, cuma jaibitiga siara mare yije tacõcã ĩna, “Iti ãmoroti wajaro”, yirona.
33 Busuri jĩjн jabeto ba rotiquĩ Pablo gнare:
—Jнaji semana rẽta, canimenati, bamenati mнa ñaroca.
34 Mнa jabeto bare ãmoa yн. “Catiba”, yirocн mнare ba rotia yн. Ñejнa rẽtabetoja mнare. Catirã yirãji mнa ñarocõti, yiquĩ Pablo gнare.
35 Ito yi tĩocõri ĩ ya ãmona naju ãmi rнcocõri, “Queno ya mн”, yiquĩ Diore gнa tiro riojo. Ito yicõri jabetacã igata ãmicõri baquĩ ĩ.
36 Ito ĩ yija ti wanнcõri, oca sẽocн gнa. Ito bajiri gнa ñarocõti bacн itire.
37 Doscientos setenta y seis masa ñarã ñacн gнa iti cuma warã.
38 No gнa ba ãmorocõ bacн gнa. Ba tĩocõri trigo bujuri cõaroacн gнa, cuma bнcнa bнto bнsa jayajaro yirona.

Cuma bнcнa iti rujare gaye

39 Iti busuroca iti cuma moari masa ruja yogajн jajн iti ruyuja ticã ĩna. “Ito bajiro wame cнtia”, yi masibisĩ ĩna iti yogare. Iti sita wame masibitibojarãti, “Cuma majado iti quenaja tito maji”, yicã ĩna.
40 Ito bajiri come gujiro ñiaroti ĩna siarere yije tacã ĩna. Ito bajiri ide watojнti tujacoari seyocн iti. Ito bajiri cuma bнcнa weatura jãire sã rũgõcã ĩna mнcana. Ito yicõri mino tuaroto ũmatũadojн saya wero mнocã ĩna. Ito bajiri jajн tнjнare jãja wacн cuma ĩja.
41 Ito wasнoroti ũma gãnioro jajнjн sнa queacн cuma bнcнa. Ĩguẽajнa jajнjн jua rũjũcoacн. No yicõri wa masia mano cuma нsitutujнa bнto iti jacũjare wadisнocн.
42 Ito bajija ticõri, surara tubiarona ĩna ãmi wanare, “Sĩacõrнja mani, ĩna bati rudi wabe yirona”, yi tнoĩacã ĩna.
43 Ito bajiro ĩna yibojarocati surara нjнama Pablo ĩ catire ãmoquĩ. Ito bajiri ĩ ya surarare sĩa rotibitiquĩ ĩ: “Mнa bati masirã cojiti bati jãjã wasa jajнjн ejasнoba”, yiquĩ surara нjн.
44 Ito yicõri gãjerãre bati masimenare, “Cumu jãiri cuma ñagorena wasa mнa”, yiquĩ. Ito bajiri sĩgũ godabeto ñarocõti jãja ejacн gнa jajнjн.

28

Malta wame cнtiri yogajн Pablo ĩ wa ucure gaye

1 Ito maja rũgũcõri, “Malta wame cнtiri yoga ña adi yoga”, yi masicн gнa ĩja.
2 Iti sita gãna queno yicã gнare. Ide jairo quedija iti нsajare jeame jajame riocã ĩna. Ito bajiro yicõri, “Sumarã waya mнa cнni”, yicã gнare.
3 Ito yija Pablo jea cararise jabeto mioquĩ. Iti ĩ jea tĩaroca asijua budi wadigнjн Pablo ya ãmojн ãña cuni ñia yojaquĩ.
4 Iti sita gãna Pablore ãña cuni ñia yojaja ticõri, ado bajiro ĩnamasi gãmeri bнsicã ĩna:
—Wajacн seyoami ãni. Riaca jajosajн godabiticõri ĩ ñeñaro yire waja godagн yiguĩji ĩja, yicã ĩna.
5 Ito ĩna yibojarocati Pabloama jeamejн ãñare wẽjata tĩacoquĩ. Ito bajicõri ĩre ñejнa rẽtabiticн.
6 Iti sita gãna masa ñarocõti “Mijiro yiroja”, yibojacã ĩna. “Yoari mejeti нsi jedi quedigн yiguĩji”, yibojacã ĩna. Ito bero yoari yubojari ĩ godabeja ticõri, ĩna tнoĩarisere gajero bajirojнa tнoĩacã ĩna mнcana: “Mani rũcнbнogн masн rujн, rujн cнticõri ejami ãni”, yicã ĩna.
7 Ito tн iti yoga нjн ñari masн ya sita ñacн. Público wame cнtigн ñaquĩ ĩ. Gнare boca ãmicõri нdia rнmн gнa ñacati rнmнricõ queno yiquĩ ĩ gнare.
8 Ito gнa ñaroca Público jacн, jacũari, ñiori cõ yosaquĩ. Ĩ tн tirã wacн gнa Pablo rãca. Ĩ tн ejacõri Diore seniquĩ Pablo. Ito yicõri cõgũre ĩ ya ãmo ĩ moa jeorocati ĩ ñarise cнtirise iti rẽtaroca yiquĩ ĩ.

9 Ito ĩti bajija tнocõri, iti yoga gãna gãjerã cõrã ĩ tн ejacã. Ito bajiri ĩna ñarise cнtirise rẽtacн ĩnare cнni.
10 Gнare rũcнbнorã ñari gнare queno yicã ĩna. Gнa waroto riojнa gнa ba waroti jeyaro ñe rнyabeto gнare ĩsicã ĩna.

Romajн Pablo ĩ ejare gaye

11 Ʊdiarã ũmacañi iti yoga gнa ñaja bero mнcana warona cumajн sãjacн gнa. Itiga juebнcн rẽtagoraga ñacн. Alejandría wame cнtiri cнto wadiraga ñacн itiga. Cuma bнcнa ũmatũadojнare, masa rijogari bajiro ĩna menire ñacн iti cuma нjarã ĩna rũcнbнorise. Iti wame cнticн, Cástor, ito yicõri Pólux.
12 Iti cumana wacõri Siracusa wame cнtirijн jetaca ejacн gнa. Itojн нdia rнmн tujacн gнa.
13 Ito tнnima bнsa warã riti Regio cнto ejacн gнa. Gãcõa sojejнa wẽarise mino queno ejabнacн gнare. Ito bajiri gaje rнmнti Puteolijн ejacн gнa. Ito majacн gнa.
14 Iti cнto gãjerã Jesure masirãre ti bнjacн gнa. "Gнa rãca coji semana tujaya", yicã ĩna gнare. Iti semana bero mнcana wasнocн gнa, Romajн warã.
15 Roma gãna Jesure masirã gнa ware gaye masi yucãri seyoñi. Ito bajiri majн gнare bocarã ejacã ĩna. Coriarã, Foro de Apio wame cнtiri cнtojн gнare bocacã. Ito yicõri gãjerã Tres Tabernas wame cнtiri cнtojн gнare bocacã. Ito ĩnare ti bнjacõri, "Queno ya mн", yiquĩ Pablo Diore. Ito bajiri queno wanн quena oca sẽoquĩ ĩ.
16 Romajн gнa ejaja bero tubiarona ãmi wacãnare surara нjн gotiquĩ, tubiara wi coderi masн нjнre. Pabloreama ricati sĩgũ surara codegн cнtiro ĩre cũcã.

Romajн Pablo ĩ ñare gaye

17 Gнa ejaja bero нdia rнmн tнjaroca, judio masa ñasari masare ji rotiquĩ Pablo. Ĩna minijua jediroca ado bajiro ĩnare gotiquĩ ĩ:
—Yн ñarã, disejнa mani ñarãre ñeñarise yibiticн yн. Mani ñicнsabatia ĩna rũcнbнore cнni ñeñaro yibiticн yн. Ito yн yibitibojarocati Jerusalénjн mani masa yнre ñiacõri Romano masare ĩsicã ĩna yнre.
18 Yнre boca ãmicõri yнre jidicã ãmobojacã ĩna. "Ñe setina godado ma mн", yirona yнre jidicã ãmobojacã ĩna.
19 Ito bajibojarocati mani masa jidicã ãmobiticã yнre. Ito bajiri, "Yн нjн Roma gagн, seti ña mнre, seti ma mнre", ĩ yi besere ãmocн yн. Mani ñarãre junisinicõri meje ito bajiro yicн yн.
20 Ito bajiri iti mнare bнsirocн, mнare ji ñucamн yн. Mani judio masa mani bocatigн ejacoami ĩja. Ĩti ñami Jesucristo. Ĩre tнorũnнgũ yн ñajare, come mana yнre siari seyoama ĩna, yiquĩ Pablo.
21 Ito yija ado bajiro yicã ĩna ĩre:
—Mн oca iti bajirisere Judea sita ĩna papera cõarere boca ãmibiticн gнa. Mani ñarã ito wadiana cнni ñejнa ñeñarise mн gayere bнsi ejabiticã ĩna.
22 "Masa Jesure ĩna tнorũnнja quenarise meje ña", yire gaye riti tнoa gнa. Ito bajiri adi mame tнoĩare gaye mнáma, ¿no bajiro tнoĩati? Iti gayere tнo ãmoa gнa, yicã ĩna Pablore.
23 "Ito yija iti rнmн minijuana mani", yicã ĩna. Ito yija bero batacã ĩna. Ĩna wara rнmн ejaroca jãjarã masa ejacã Pablo ĩ ñarojн. Ĩna minijuaja ticõri, "Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios", yire gayere gotiquĩ Pablo. Busuri jĩjн ĩ goticoaja, rãiocũro goti tarojoquĩ. Moisés ñayorн ĩ ucarere gotiquĩ Pablo. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare cнni gotiquĩ ĩ. "Jesure tнorũnнjaro ĩna", yirocн ito bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare.
24 Coriarã Pablo ĩ bнsirisere queno tнocã. Gãjerãma tнorũnнbiticã.
25 Gãjerãma sĩgũre bajiro tнoĩabiticõri wagocoacã. Ito bajijare ado bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare:

—Isaíasna sʉoriti queno gotiñi Espíritu Santo mani ñicʉsabatiare. “Ado bajiro yami Dios”, yi gotiñi Espíritu Santo Isaíasre.

26-27 Wasa, yʉre yiari judio masare ado bajiro gotiya: Mʉa ñeñaro yirisere jidicãbiticõri, yʉre boca ãmi ãmobea mʉa. Yʉ gotirise queno tʉo masi ãmobea mʉa. Yʉ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ĩ yigore”, yi ãmobea mʉa. Ñeñaro mʉa yirisere jidicã ãmobea mʉa. Mʉare yʉ masotoni, yʉre boca ãmi ãmobea mʉa. Ito bajiri yʉ bʉsirise tʉobojarãti tʉo masimena yirãji mʉa. Yʉ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ĩ yigore”, yi masimena yirãji mʉa, yami Dios ĩ oca tutina, yiquĩ Pablo.

28 Ito bajiri bʉsi tĩogũ ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ado yʉ bʉsirisere mʉa tʉorũnʉre ãmoa yʉ. Jane adi rʉmʉna Dios ĩ ñarãre ĩ masore gaye oca, judio masa meje ñarãre gotire ñaro wado yiroja. Iti oca tʉocõri wanʉ quenarã yirãji ĩnama, yiquĩ Pablo ĩnare.

29 Pablo ito ĩ yija tʉocõri, ĩnamasiti gãmeri bʉsi wacã judio masa.

30 Ĩna wasoara wire jʉa rodo queno ñañi Pablo itojʉre. Ĩre tirã ejarãrecõti ĩnare boca ãmiyijʉ Pablo.

31 Güibicʉti oca sẽocõri, “Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ rotirojʉ miojugʉ yiguĩji Dios”, yire gaye gotiyijʉ Pablo. Ito yicõri mani Ʊjʉ Jesucristo gaye cʉni riasoyijʉ ĩ. Ito bajiro Pablo ĩ goti ñaroca sĩgũjʉa ʉsirioro yibisijarã ĩre. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los Romanos

Roma cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Roma gãna mʉa. Yʉ ña Pablo, adi mʉare papera cõagʉ̃. Jesucristore moa ĩsiri masʉ
ña yʉ. Yʉre besecõri Cristo oca masare yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios. “No Jesucristore
tʉorʉ̃nʉgʉ̃re ĩre masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yi masare yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios.
2 Jane mejejʉ, “Ado bajiro masare queno ejabʉagʉ yigʉja yʉ”, yirocʉ iti oca goti yucãyijʉ
Dios. Ĩ gotiado bajiroti ĩ ocare uca rotiyijʉ ĩre goti ĩsiri masare. Ito bajiri iti oca quenarise
uca warã ĩ oca tuti ucayijarã ĩna.
3 Iti oca Jesucristo gaye manire riasoa. Ĩti ñami Dios Macʉ, mani Ʉjʉ. Adi sitajʉ masʉ
rujʉna rujeayijʉ ĩ. Ito yicõri David ñayorʉ janerãbatia janamiti ñayijʉ Jesucristo.
4 Ito bajibojagʉti Dios Macʉti ñayijʉ Jesucristo. Ĩ godaja bero Espíritu Santo ĩ
masirisena, ĩre mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiyijʉ. Itire masicõri, “Dios Macʉti ñami Jesucristo”,
yi tʉoĩa mani ĩja.
5 Jesucristona sʉoriti queno yiñi Dios yʉre. Masa jeyaro Jesure ĩna tʉorʉ̃nʉtoni, ito
yicõri yiro robo ĩna cʉditoni, yʉre cũñi Dios. Ito bajiri, “Rẽtoro quenagʉ̃ ñami Dios”, yi
ĩre rʉ̃cʉbʉorã yirãji masa.
6 Mʉare cʉni beseñi Dios. Jesucristo ñarã mʉa ñatoni, mʉare beseñi ĩ.
7 Mʉa Roma gãna ñarocõreti adi papera cõa yʉ. Bʉto maiami Dios mʉare. Ĩ ñarã mʉa
ñatoni mʉare beseñi Dios. Mani Jacʉ Dios ito yicõri Jesucristo mani Ʉjʉ mʉare queno
yijaro. Ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ queno mʉa wanʉ quenaroca yijaro ĩna.

Roma cʉto gãnare Pablo ĩ ti ãmore gaye

8 Ado bajiro mʉare gotisʉoa yʉ. Co cʉto rʉyabeto mʉa Jesure tʉorʉ̃nʉre gayere mʉare
bʉsisotiama masa jeyaro. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, “Queno ya Dios mʉ”, ya yʉ. Ito bajiro
Diore bʉsia yʉ, Jesús yʉre ĩ ejabʉarisena.
9 Coji rʉyabeto Diore yʉ bʉsija, mʉare yiari bʉsisotia yʉ. Bʉto yʉ tʉoĩarise ñarocõnati
ĩ yiro robo Diore cʉdia yʉ. Ĩre yiro robo cʉdigʉ, ĩ Macʉ Jesús oca masare goti ucua yʉ.
“Roma gãnare yiari yʉre senisotiami Pablo”, yi masiguĩji Dios yʉre.
10 Diore yʉ bʉsija ito bajiro senisotia yʉ. Ĩ ãmoja mʉa tʉjʉ co rʉmʉ ejabogʉja yʉ, yirocʉ
ito bajiro senisotia yʉ. Yoari mʉa tʉ warocʉ tʉoĩasotiboja yʉ.
11 Dios gayere mʉare riaso ãmoa yʉ, yʉre ĩ ejabʉado bajiro mʉare cʉni ĩ ejabʉatoni. Ito
bajiro mʉare ĩ ejabʉaja, ĩ ocare masicõri bʉto bʉsa tʉoĩa oca sẽorã yirãji mʉa. Ito bajiri
bʉto mʉare ti ãmoa yʉ.
12 Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ña mani. Ito bajiri mʉa tʉ ejacõri mʉa rãca baba cʉti ãmoa yʉ.
“Queno Jesure tʉorʉ̃nʉama ĩna”, yi mʉare ti masicõri tʉoĩa oca sẽogʉ̃ yigʉja yʉ. Mʉa cʉni
ito bajiroti yʉ rãca gãmeri bʉsicõri tʉoĩa oca sẽorã yirãji.
13 Mʉa tʉo masitoni adi mʉare gotia, yʉ mairã yʉ. Coji rʉyabeto mʉa tʉjʉ wa ãmosotiboja
yʉ. Yoari mʉa tʉjʉ wa ãmobojagʉti, iti rʉmʉjʉ mʉa tʉjʉ eja masibiticʉ yʉ maji. Gaje
cʉto gãnare yʉ riasoroca Jesure boca ãmiñi ĩna. Mʉa bajiroti judio masa meje ñarã ñacã
ĩna cʉni. Mʉa tʉ ñarã cʉni Jesure ĩna masitoni ejabʉagʉ wa ãmosotia yʉ mʉa tʉjʉ. Ito
bajibojarocati mʉa tʉjʉ ejabiticʉ yʉ maji.
14 Masa jeyarore riasore ña yʉre, Dios oca quenarise gayere. Yʉ ya moare ña, yʉ oca
bʉsirãre riosore, ito yicõri yʉ oca bʉsimenare cʉni riasore gaye. Masirãre cʉni riasogʉ
yigʉja yʉ, ito yicõri masimenare cʉni.
15 Ito bajicõri Romajʉ ejacõri, mʉa tʉ gãnare cʉni Jesús gaye oca quenarise riaso
ãmosacõa yʉ.

Jesucristo oca ñasarise ña, yire gaye

16 Iti oca masa ĩna tʉorũnʉja, jeamejʉ ĩna ʉabore ñaroca, ĩnare masoguĩji Dios. Iti oca judio masare riti ejasʉoyija maji. Ito bajibojarocati adocãtama no itire tʉorũnʉgũreti masogũ yiguĩji Dios ĩja. Ito bajiri itire masicõri, Jesús gayere bojobicʉti gotia yʉ.

17 Ado bajiro ña iti oca: "Jesure mani tʉorũnʉja, manire boca ãmicõri, 'Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare', yiguĩji Dios. Ado bajiro ucare ñayija jane mejejʉ gaye: No Diore tʉorũnʉgũre, ĩre boca ãmigũ yiguĩji Dios. 'Ñe seti ma ĩre', yi tigʉ yiguĩji Dios ĩre tʉorũnʉgũre. Ito bajiri catitĩñagũ yiguĩji ĩ", yi gotia Dios oca tuti.

Masa jeyaro seti cʉtirã ñama, yire gaye

18 Ado bajiro ña. Dios macãrʉcũrojʉ ñagũ, masa ĩna ñeñaro yirise, ĩna riojo cʉdibitire cʉni, itire bʉto ti teguĩji Dios. Ito bajiro ĩna ñeñaro yija, Dios oca quenarisere gãjerã ĩna tʉobitiroca yirãji ĩna. Itire junisinicõri bʉto teguĩji Dios.

19 "Ito bajiro bajigʉ ñaguĩji Dios", yi masi jedirãji masa. Ĩmasiti ito bajiro ĩna masiroca yiñi Dios. "Ñeñaro yʉ yire waja quenabeto yʉ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios", yi masi jedirãji masa.

20 Diore tibitibojarãti, "Bʉto masigũ ñami Dios", yi tʉoĩa mani. Dios mani masiroca yami, ito bajigʉ ñari. Macãrʉcũro ĩ rujeorajʉjʉ, jeyaro ĩ rujeore gaye ticõri, "Ito bajigʉ ñami Dios. Iti ña ĩ rujeogore", yi masirãji masa jeyaro. Ito bajiri, "¿No bajigʉ ñati Dios? Ĩre ti bʉjabea yʉ. Ito bajiri yʉre seti ma", yi masia ma masare.

21 "Ito bajigʉ ñami Dios", yi masibojarãti, Diore queno rũcʉbʉobisijarã masa. Ito yicõri, "Queno ya mʉ", yire gaye yibisijarã ĩre. Ado bajirojʉa yiyijarã ĩna. Rocati bajiro, tʉoĩabojayijarã masa. Ñeñarise riti ĩna tʉoĩa rẽtocũja, quenarise ĩna tʉoĩabojare gayere ãcabojayija ĩnare. Ito bajiro bajirã ñari rãitĩari ʉsi bajiro ʉsi cʉtiyijarã ĩna.

22 "Bʉto masirã ña gʉa", yibojayijarã ĩna. Ito yibojarãti masimena ñayijarã ĩna.

23 Ito bajiro tʉoĩabojarãti, Dios catitĩñagũre queno rũcʉbʉobisijarã ĩna. Gajero bajirojʉa yiyijarã ĩna. Masʉ jogaroti rujʉ robo bajiro meni rujeocõri rũcʉbʉobojayijarã ĩna. Wʉtirãre, jinoare, ito yicõri waibʉcʉ bajirãre cʉni rũcʉbʉobojayijarã ĩna.

24 Itire ñeñarise gayere ĩna rũcʉbʉoja, "Yibesa", yibisijʉ Dios. Riojoti ticõayijʉ ĩja. "Ĩna ãmoro bajicõato", yiyijʉ Dios ĩnare. Ito bajiri ĩnamasiti ĩna ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñaro yi ʉyayijarã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩnamasiti gãmeri ñeñaro yiyijarã ĩna.

25 Dios oca ñasarisere tʉorũnʉbiticõri, rʉore ocajʉare tʉorũnʉyijarã ĩna. Diore rũcʉbʉoado õno yirã, Dios ĩ menire gayejʉare rũcʉbʉoyijarã masa. "Dise rʉyabeto rujeorʉ ña Dios mʉ. Mʉ ña rẽtoro queno yigʉ", yi rũcʉbʉotĩñacõrʉja manire. Ito bajiro riti bajitĩñaja quena.

26 "Ĩna ñeñaro yirisere jidicã ãmobeama", yi masicõri masare ticõayijʉ Dios ĩja. Romiajʉa cʉni, ũmʉa rãca ĩna yibojarere jidicãcõri, ĩna romia comasiti yiyijarã ĩna ĩja.

27 Ito bajiroti ũmʉa cʉni, romia rãca ĩna yibojarere wasoayijarã ĩna. Ito bajiri, ĩna ũmʉa comasiti, ruje josayijarã ĩna ĩja. Ito bajiri ĩna ũmʉa comasiti ñeñarise yiyijarã ĩna. Ito bajiri ñeñaro ĩna yirisere ĩna ya rujʉmasiti quenabisijʉ ĩnare.

28 Diore ĩna tʉo ãmobitiado bajiroti, ñeñarise ĩna yijare, "Yibesa mʉa", yibisijʉ Dios. Riojoti ticõayijʉ. "Ĩna ãmoro bajicõato", yiyijʉ Dios. Ito bajiri ĩna yi ãmoriseti ñeñaro yiyijarã ĩna ĩja.

29 Jeyaro ñeñarise, yi ʉyarã ñama masa. Jeyaro ñeñarise yirãji ĩna. Ado bajiro bajia. Tʉote mʉa. Dios rotirisere tʉo tecõri bʉto ñeñarise yirãji ĩna. Gãji ya gajeoni ãmotirã yirãji ĩna. Gãjire ñeñaro yirona tʉoĩarã yirãji ĩna. Gãji jai bʉsaro ĩ rʉcoja, ĩre ʉorãji ĩna. Sĩarãji ĩna. Gãmeri oca josarãji ĩna. Ito yicõri rocati socarãji ĩna. Ti tudirã yirãji ĩna. Gãjerãre oca menirã yirãji ĩna.

30 Bʉsiturãji ĩna. Diore ti terãji ĩna. Junisiorise cʉdirã yirãji ĩna. “Ñasagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩarã yirãji ĩna. “Bʉto masigʉ̃ ña yʉ”, yi bʉsirãji ĩna. Ñeñarisere yirã, bʉto tʉoĩa rujeorã yirãji ĩna. Ĩna jacʉsabatiare yiro robo cʉdimenaji ĩna.
31 Tʉo masimena ñarã yirãji ĩna. Ĩna bʉsisʉoado bajiro yimenaji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ti maimenaji ĩna. Gãjerã ñeñaro ĩna yirisere, ãcabojomenaji ĩna.
32 “Ito bajiro ñeñaro yirãre jeame ʉ̃jʉrojʉ cõacʉja yʉ”, yicãñi Dios, yi tʉoĩabojarãti ñeñaro ĩna yirisere jidicã ãmomenaji ĩna. Iti ñeñarise yi ʉyacõrã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna robo bajiro gãjerã cʉni ñeñaro ĩna yija ticõri, bʉto wanʉrã yirãji. “Quena ña iti”, yi tirã yirãji ĩna.

2

Masa ñeñaro ĩna yiado bajiroti waja senigʉ̃ yiguĩji Dios, yire gaye

1 Gãjerãre ti masicõri, “Ĩna ñama ñeñaro yirã”, yibesa. Ĩna robo bajiroti ñeñarise ya mʉa cʉni. Ito bajiri, “Seti ma gʉare”, yi masia ma mʉare. “Ĩnare seti ña”, mʉa yija, “Yʉre cʉni seti ña”, yiado bajiro ya mʉa. Ĩna yiro bajiroti ya mʉa cʉni.
2 Ñeñaro yirã ñabojarãti, “Ĩna ñama ñeñaro yirã”, mʉa yija, mʉare cʉni waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise waja, Dios ĩ senija, yiro robo yigʉ ñami Dios. “Riti bajia iti”, yi masi jedia mani.
3 Ĩna robo ñeñaro yirã ñabojarãti, “Ĩnare seti ña”, mʉa yija, ĩna robo bajiro ñeñaro yirãti ya mʉa cʉni. “Dios mani ñeñaro yirise waja, manire waja senibiquĩji”, yi tʉoĩabojarãji mʉa. Ito bajiro yi tʉoĩabojarocati mʉa ñeñaro yirise waja mʉare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.
4 Mʉa ñeñaro yibojarocati, mʉa ñeñaro yirise waja senirocʉ ʉsiriobiquĩji Dios. ¿Ito bajiri, “Yʉre waja senibiquĩji”, yi tʉoĩabojati mʉa? Ito bajiro meje bajia. Manire ti maicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja senirocʉ ʉsirio yibiquĩji Dios. Ñeñaro yirise mani jidicãre ãmoami ĩ. Itire mani jidicãtoni yugʉ yami Dios.
5 Diore tʉo ãmobea mʉa. Ito bajiri ñeñaro mʉa yirisere tʉoĩa bojori bʉjabiticõri itire jidicãbea mʉa maji. Bʉto bʉsa ñeñarise mʉa yi rẽtocũja, bʉto ñeñarise mʉa tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Yiro robo yigʉ ñami Dios”, yi masi jedirã yirãji masa jeyaro.
6 Masa jeyarore ñeñaro ĩna yirise waja ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri quenaro yigoanare, queno yigʉ yiguĩji ĩ.
7 “Yʉ Macʉre tʉorʉ̃nʉcõri queno yirã ña mʉa. Ito bajiri yʉ rãca catitĩñarã yirãji mʉa”, Dios ĩ yire tʉo ãmorã, quenarise riti yisotirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare catitĩñare gaye ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios.
8 Gãjerãma ito bajirã meje ñarãji. Gãjerãre tʉo maibiticõri ĩna rʉcorisere bʉto mairãji ĩna. Ito yicõri Dios oca quenarise tʉorʉ̃nʉmena, ñeñarise yi ʉyarãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija bʉto ti junisinicõri, ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.
9 Ñeñaro yirã jeyaro bʉto tʉoĩa bʉjatobiticõri ñeñaro tõbʉjarã yirãji ĩna. Cajero judio masa ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjasʉorã yirãji ĩna. Judio masa meje cʉni ito bajiroti ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjarã yirãji ĩna.
10 Gãjerã quenaro yigoanareama, “Quenaro yirã ñañi”, yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩnareama gãjerã rʉ̃cʉbʉorã yirãji. Ito yicõri ñe ʉsiriobeto ñarã yirãji ĩna. Ĩna ya ʉsijʉ queno wanʉ quenarã yirãji ĩna. Ito bajiro, bajiro yiroja judio masare, ito yicõri judio masa mejere cʉni, Jesucristore tʉorʉ̃nʉcõri quenarise riti ĩna yijama.
11 Mani yi ñasotigore ticõri, manire bese masigʉ̃ yiguĩji Dios. Judio masa, judio masa mejere cʉni coro bajiroti ti maiguĩji Dios.
12 Masa jeyaro ñeñaro yirãji ĩna. Coriarã Dios ĩ rotirisere masimenati ñeñaro yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yija, ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigʉ̃ yiguĩji Dios, ĩ rotirisere masimena

ñabojarocati. Gãjerãma Dios ĩ rotirisere masirã ñabojarãti, ñeñarise yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna cʉdibitire waja, ĩnare waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.

13 Ĩ rotirise tʉobojarãti ĩna cʉdibeja, "Queno yirã ñama", yibiquĩji Dios. "Quenarã ñama ĩna", yiguĩji Dios, ĩ rotirise yiro robo cʉdirãreama.

14 Judio masa meje cʉni, Dios ĩ rotirisere masibitibojarãti, coriajʉri quenarise yisotirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yisotija, Dios rotirise ucara tuti manibojarocati, ĩna masirisena Dios rotirise ña ĩnare.

15 Ĩna rʉ̃cʉbʉogore ticõri, "Ĩna masirisena Dios ĩ rotirise ña ĩnare", yi tʉoĩa mani. Ñeñaro ĩna yija, yoari meje, "Ñeñaro ya yʉ", yirãji ĩna, ĩna masirisena. "¿No yija ñeñaro yati yʉ?" yi tʉoĩarãji ĩna. Quenarise ĩna yija, "Quenarise yibʉ yʉ", yi masirãji ĩna.

16 Mani tʉoĩarisere masicãguĩji Jesucristo. Ito yicõri yeyorojʉ mani yibojarisere masicõguĩji ĩ. Ito bajiri Dios, Jesure waja senitoni ĩ cõari rʉmʉ, masa quenarãre bese masigʉ̃ yiguĩji Jesús. Ĩ oca quenarise mʉare yʉ riasoja, ito bajiroti iti oca mʉare riasoa yʉ.

Moisés rotirisere cʉdirã ñari Dios ñarã ña gʉa, judio masa ĩna yire gaye

17 Ado bajiro tʉoĩabojarãji judio masa mʉa: "Judio masa ñari Moisés ñayorʉre Dios ĩ rotirise ĩ cũre rʉ̃cʉbʉoa gʉa. Ito bajiri Dios ñarã ña gʉa", yi tʉoĩabojarãji mʉa.

18 Dios ĩ yiro robo yire gayere masirãji mʉa. "Dios ĩ rotirise masicõri, quenarisere yi masia gʉa", yirãji mʉa.

19 Mʉa itire tʉoĩarã, "Dios gaye masimenare riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa. "Ñeñaro yirãre quenarise gaye riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa.

20 "Tʉo masimenare, ito yicõri rĩaca bajiro tʉoĩarãre cʉni riaso masia gʉa", yi tʉoĩarãji mʉa. "Dios rotirise masicõri, jeyaro ñasarise masia gʉa", yi tʉoĩabojarãji mʉa.

21 Gãjerãre queno riasobojarãti, ¿no yija ĩnare mʉa riasoado bajiroti yibeati mʉa? "Rinire, quenarise gaye meje ña", yi riasobojarãti, ¿no yija mʉamasiti riniati mʉa?

22 "Manojo cʉtibojarãti, gãjerãre yire meje ñaroja", yibojarãti, ¿no yija mʉamasiti itire yati mʉa? Masa ĩna meni rujeorʉre ti tebojarãti, ¿no yija iti wi gaye gajeoni riniati mʉa?

23 "Dios ĩ rotirisere masia gʉa", yibojarãti, ĩre cʉdibea mʉa. Diore cʉdimena ñari, ĩre rʉ̃cʉbʉorã meje ña mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, gãjerã cʉni Diore rʉ̃cʉbʉomena yirãji ĩna.

24 Dios oca gotirise bajiro bajia mʉare. Ado bajiro goti iti: "Judio masa ñabojarãti, Dios rotirise gayere cʉdibea mʉa. Mʉa ito bajija ti masicõri, judio masa meje cʉni Diore ñeñaro bʉsituama ĩna. Ito bajiri mʉare seti ña", yi gotia Dios oca tuti.

25 "Dios ñarã ña gʉa", yi tʉoĩacõri pĩ gaja wiro tasotirãji judio masa. "Diore mʉa cʉdija ĩ ñarã ñarãji mʉa", ya yʉ. Ito bajibojarocati, wiro tagoana ñabojarãti Diore mʉa cʉdibeja ĩ ñarã meje ña mʉa.

26 No Dios rotirisere cʉdigʉti, wiro taya macʉ ñabojagʉti, "Yʉ yagʉ ñami ĩ", yigʉ yiguĩji Dios.

27 Mʉa judio masa Dios rotirise ucara tutire rʉcorã ñabojarãti, ito yicõri wiro tagoana ñabojarãti Diore cʉdibea mʉa. Coriarã judio masa meje ñarã, wiro tamena ñabojarãti Dios ĩ rotirisere cʉdirã ñama ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, "Dios ĩ tiro riojo ñeñaro yirã ña gʉa", yi tʉoĩarã yirãji mʉa.

28 Judio masʉ goro ĩ ñarise mʉare gotigʉ ya yʉ. Sĩgʉ̃ wiro tarʉ ñabojagʉti Diore rʉ̃cʉbʉobicʉ, judio masʉ goro meje ñami ĩocʉ̃.

29 No Dios bajiro ʉsi cʉtigʉ, ito yicõri Dios ĩ rotirise yiro robo cʉdigʉ judio masʉ goro ñaguĩji ĩocʉ̃. Judio masa bajiro wiro tacõacõri, ĩ ñeñaro yirisere jidicãgʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiro bajigʉ ñaguĩji Dios rotirisere yiro robo cʉdigʉ. Ito bajiro bajigʉre, "Quenagʉ̃ ñami. Ñe seti ma ĩre", yiguĩji Dios. Masa ĩna, "Quenagʉ̃ ñami", ĩna yibitibojarocati, "Quenagʉ̃ ñami", yiguĩji Dioama.

3

1 Itire tʉocõri, ¿no bajiro tʉoĩati mʉa? Judio masʉ ñaja, ¿ñasagʉ ñare ñati? wiro tare gaye,
¿ĩna yiado bajiro yija quenati? “Judio masʉ ña yʉ”, ¿sĩgʉ̃ ĩ yija quenati? ¿No yibeati?
2 “Judio masʉ ña yʉ”, ĩ yi tʉoĩaja quena ña. Jaje gotirena sʉoriti judio masʉ ñasagʉ ñare
ña. Cajero goroama judio masare ĩ oca cõañi Dios.
3 Ĩ oca rʉ̃cʉbʉobojarãti judio masa coriarã Diore yiro robo ĩna cʉdibeja, ¿no bajirojada?
Yiro robo Dios rotirise ĩna yibitibojarocati Dioama yiro robo yigʉ ñami. “Ĩ yiro robo
yibiquĩji Dios”, ĩna yi tʉoĩaja, ¿ĩ yiro robo yibiquĩjida Dios?
4 Meje, bajibea. Ĩ yiro robo yisotigʉ yiguĩji Dios. Masa jeyaro ĩna socabojarocati,
Dioama socagʉ meje ñami. Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masʉ ado bajiro ucayoñi:
Dios mʉ ña coji rʉyabeto yiro robo yigʉ. “Ado bajiro yicʉja yʉ”, mʉ yiro bajiroti ya mʉ.
Ito bajigʉ mʉ ñajare, “Diore seti ña”, yi masimenaji masa. “Socagʉ meje ñami Dios”,
yi masi jedirã yirãji masa jeyaro, yi ucayoñi Diore goti ĩsiri masʉ.
5 Coriarã ado bajiro tʉoĩabojarãji: “Bʉto ñeñarise yʉ yi rẽtocũja ticõri, ‘Dios sĩgʉ̃ti ñami
quenagʉ̃’, yi tʉoĩarã yirãji gãjerã”, yi tʉoĩabojama coriarã. Ito bajiro tʉoĩacõri, “Ñeñaro yʉ
yirise waja, waja Dios ĩ senija, ñeñaro yiguĩji ĩ cʉni”, yi tʉoĩabojarãji coriarã.
6 Ito bajiro meje ña. Masa ĩna ñeñaro ĩna yirise waja Dios ĩ senija, ñeñaro yigʉ meje yami
Dios. Ñeñarise ma Diore. Ito bajiri masa jeyarore, ñeñaro ĩna yirise waja seni masiguĩji
Dios.
7 Gajero bajirojʉa tʉoĩabojarãji masa: “Yʉ rʉoja ticõri, ‘Rʉogʉ meje ñami Dios’, yi
rʉ̃cʉbʉorã yirãji gãjerã. Ito bajiri, ¿no yija yʉ rʉojati yʉre waja seniati Dios?” yi
tʉoĩabojarãji coriarã.
8 “Ñeñaro mani yija ticõri, ‘Dios sĩgʉ̃ti ñami queno yigʉ’, yi rʉ̃cʉbʉorã yirãji gãjerã. Ito
bajiri ñeñaro yito mani”, yi tʉoĩabojarãji coriarã. Gʉare masa tʉorʉ̃nʉme yirona, “Ito
bajiroti rʉore gaye riasoama Pablo mesa cʉni”, yi rʉoama gãjerã gʉare. Ito ĩna yire waja,
quenabeto ĩna tõbʉjaroca yirʉjami Dios.

Mani ñarocõti seti cʉtirã ña, yire gaye

9 ¿No bajiro tʉoĩati mʉa? Mani judio masa, ¿gãjerã rẽto bʉsaro ñasari masa bajiro bajiati
mani? Ñena sʉori bajibea mani. Mani judio masa, judio masa meje ñarã cʉni, seti cʉtirã
riti ña mani. Ito bajiro riti masare riasocʉ yʉ.
10 Dios oca tuti ado bajiro gotia:
Sĩgʉ̃ quena bʉsagʉ maquĩji.
11 Ñimʉjʉa tʉoĩa masigʉ̃ maquĩji, ito yicõri Dios robo bajiro ʉsi cʉti ãmogʉ̃ maquĩji.
12 Masa jeyaro Dios oca quenarisere jidicãñi, ito yicõri ñeñarise riti yirãji. Nijʉa sĩgʉ̃
quenarise yigʉ maquĩji.
13 Ĩna ya riseri, masari cuma janado bajiro bajiroja. Ĩna bʉsija masari cuma ʉ̃niro bajiro
bajiroja, rʉore oca riti ĩna bʉsija. Ĩna bʉsija, ãña rima robo bajiro junirise budiroja,
ĩna ya oca.
14 Gãjerãre bʉsiturã, oca junisiorise bʉsiturã ñarãji ĩna. Ito bajiro yicõri gãjerãre rojarã
yirãji ĩna.
15 Rocati tʉoĩamenati, gãjire sĩarãji ĩna.
16 Ĩna warojʉ ñeñarise yirãji ĩna. Ñeñaro yicõri, gãjerã bʉjato mano ĩna tõbʉjaroca yirãji ĩna.
17 Gãjerã rãca queno ñare gaye ña masimenaji ĩna.
18 “Sẽogʉ̃ ñami Dios”, yi tʉoĩabojarãti, ĩre rʉ̃cʉbʉomenaji ĩna, yi gotia Dios oca tuti.
19 Dios ĩ rotirise gaye, mani judio masare cũñi, ĩ rotirisere mani cʉditoni. Dios ĩ rotirise
masibojarãti, itire mani yibeja, “Yʉre seti ma”, yi masimenaji mani. Ito bajiri, “Masa
jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani.

20 Nijʉa sĩgʉ̃ maquĩji, “Dios ĩ rotirise ñarocõti cʉdi jeoa yʉ”, yi tʉoĩagʉ̃. Ito bajiri, “ ‘Queno yigʉ ña mʉ’, yigʉ yiguĩji Dios yʉre”, yi tʉoĩagʉ̃ maquĩji. Dios ĩ rotirise masicõri, “Ñeñaro yigʉ ña yʉ”, yi masi jedia mani ĩja.

Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios, yire gaye

21 “Yʉ rotirisere masibitibojarãti queno yirã ñama yʉre tʉorʉ̃nʉrã. Ñe seti ma ĩnare”, yi gotiami Dios adi rʉmʉri ĩja. Jane mejejʉ cʉni ito bajiroti gotisʉoyija ĩ rotirise, ĩre goti ĩsiri masa ĩna ucare cʉni.

22 “No Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃, ĩ ñami quenagʉ̃”, yigʉ yiguĩji Dios. Judio masa, judio masa meje cʉni Jesucristore ĩna tʉorʉ̃nʉja ticõri, coro bajiroti ti maiguĩji Dios.

23 Mani jeyaro ñeñarise yiana riti ña mani. Ñimʉjʉa maquĩji, Dios ĩ ãmorise yigʉ.

24 Ito bajibojarocati manire ti maiguĩji Dios. Jesure mani tʉorʉ̃nʉja, “Yʉre waja ruyuriobeama ĩna, ĩna ñeñaro yirise waja yi jeocõñi yʉ Macʉ”, yigʉ yiguĩji Dios.

25 Dios cõayijʉ Jesucristore, manire ĩ goda ĩsitoni. Mani rʉ̃cʉbʉore rãca, “Ñeñaro yʉ yirisere waja yi ĩsiñi Jesús ĩ ya rína”, mani yija, mani ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Iti masicõri, “Yiro bajiroti yigʉ ñami Dios”, yi tʉoĩa mani. Jane mejejʉ masa ĩna ñeñaro yirisere waja seni ʉsirio yibisijʉ Dios. “Ĩna ñeñaro yirise waja goda ĩsigʉ̃ yiguĩji yʉ Macʉ”, yire gaye masi yucãyijʉ Dios.

26 Ito bajiro rẽtayija, “Yiro robo yigʉ ñami Dios”, mani yitoni. No Jesure tʉorʉ̃nʉgʉ̃reti, “Queno yigʉ ñami”, yigʉ yiguĩji Dios, ñeñaro mani yirise Jesús ĩ waja yija bero ñajare.

27 “Queno yigʉ ña yʉ”, Dios ĩ tiro riojo yi masibea mani. Adocãta Dios rotirise yiro robo mani cʉdija, “Queno yigʉ ña yʉ”, ¿yi masiati mani? Meje itioni yi masimenaji mani. Itire mani yi masibitibojarocati Jesure mani tʉorʉ̃nʉja, “Queno yirã ñama”, yi tiguĩji Dios manire.

28 Dios rotirise mani cʉdi ãmorã josabojarocati, “Queno yirã ñama”, yibiquĩji Dios. Ito bajibojarocati, “Yʉ ñeñaro yirisere waja yi ĩsiñi Jesús”, mani yi tʉoĩaja, “Ĩna ñama quenarã”, yigʉ yiguĩji Dios.

29 Mani judio masa Ʊjʉ riti meje ñaguĩji Dios. Judio masa mejere cʉni ĩna Ʊjʉti ñami Dios.

30 Ito bajiri sĩgʉ̃ ñabojagʉti masa jeyaro Ʊjʉ ñami Dios. Ito bajiri sĩgʉ̃ judio masʉ, Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Quenagʉ̃ ñami”, yigʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri judio masʉ meje cʉni Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Ĩ ñami quenagʉ̃”, yigʉ yiguĩji Dios. Wiro mani tabeja, wiro mani taja cʉni ñasarise meje ña Dios ĩ tija.

31 Itire tʉoĩacõri, ¿Dios ĩ rotirise jidicãrʉjati mani? No yicõri jidicãmenaji mani. Mani Jesure tʉorʉ̃nʉrã bʉto bʉsa Dios ĩ rotirisere cʉdirã yirãji mani.

4

Ado bajiro bajiyijʉ Abraham ñayorʉ, yire gaye

1 Mani ñicʉ Abraham ñayorʉre tʉoĩacõri, ¿no bajiro yi tʉoĩati mani? Ito yicõri, ¿no bajiro ĩ yija ticõri, ĩre boca ãmiyijari Dios?

2 Queno ĩ yirise ticõri, ¿ĩre boca ãmiyijari Dios? Ito bajiro meje ña. Ito bajiro bajijama, “Queno yigʉ ña yʉ”, yiborʉ Abraham. Dios ĩ tiro riojo, “Queno yigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩabisijʉ Abraham.

3 Dios oca ado bajirojʉa gotia: “Abraham Diore queno tʉorʉ̃nʉyijʉ. Ito bajiri, ‘Queno yigʉ ñami’, yi boca ãmiyijʉ Dios Abrahamre”, yi gotia Dios oca.

4 Ado bajiro mʉare goti masiogʉ̃ ya yʉ. Sĩgʉ̃ ĩ moaja, ĩre moare rotigʉ rocati meje waja yiguĩji ĩ. Ĩ moare ticõri waja yiguĩji ĩ.

5 Diore tʉorʉ̃nʉre gayeama, ito bajiro meje bajia. Ĩre tʉorʉ̃nʉrãre queno boca ãmiguĩji Dios. Ĩna queno yire waja, waja yirocʉ meje ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉjare, ĩnare boca ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tʉorʉ̃nʉja ticõri, “Queno yirã ñama”,

yigн yiguĩji Dios. Ĩna queno yire waja, waja yirocн meje ito bajiro yigн yiguĩji Dios. Ĩre ĩna tнorũnнjare, ĩnare boca ãmigũ yiguĩji Dios.

6 Itire tнoĩagũ David ñayorн cнni ado bajiro yiyijн: "Jeyaro ĩna yigore tнoĩabicнti, 'Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare', yigн yiguĩji Dios ĩre tнorũnнrãre. Ito bajiro Dios ĩnare ĩ boca ãmija, wanн quenarã yirãji ĩna", yiyijн David ñayorн. "Wanн quenarã yirãji", yirocн,

7 ado bajiro yiyijн David:

Ñeñaro ĩna yirisere Dios ĩ ãcabojoja, ito yicõri iti ñeñarisere ĩ ruyurioja bero queno wanн quenarã yirãji ĩna.

8 No ñeñaro ĩ yirisere waja Dios ĩ senibeja, queno wanн quenagũ ñaguĩji, yiyijн David ñayorн.

9 Iti wanн quenare, judio masa wiro tagoana gaye riti meje ñaroja iti. Judio masa meje ñarã cнni wiro tabitibojarãti Diore ĩna tнorũnнja wanн quenarã yirãji. Abraham ñayorнre mнcana tнdi tнoĩate mнa. "Yнre tнorũnнgũ ñami Abraham", yi ticõri, "Queno yigн ñami ĩ. Ñe seti ma ĩre", yiyijн Dios.

10 Dios ito bajiro ĩ yija, ¿Abraham ĩ wiro taja bero ñayijari? Ito bajirojнa meje bajiyija. Abraham ĩ wiro taroto riojнa, "Queno yigн ñami Abraham", yiyijн Dios.

11 Abraham ĩ tнorũnнja ticõri, "Queno yigн ñami", yi ĩre boca ãmiyijн Dios. Ĩre ĩ boca ãmija berojнa ĩre wiro ta rotiyijн Dios. "Riti Dios yagн ña yн", yi tнoĩacõri, Dios ĩ rotiado bajiro yigн wiro tayijн Abraham ñayorн. Ito bajiri Abrahamre ĩ wiro ta rotiroto riojнa, "Queno yigн ñami Abraham", yiyijн Dios, yi tнoĩa masia mani. No Diore tнorũnнgũ, judio masн meje ñabojagнti, wiro ta ecorн meje ñabojagнti, "Ĩ ñami quenagũ", yigн yiguĩji Dios. Dios ĩ boca ãmiana, Abraham janerãbatia robo bajiro bajirã ñarãji ĩna ĩja.

12 Wiro tagoana ñicн cнni ñaguĩji Abraham. Wiro ĩ taroto riojнa Diore tнorũnнyijн Abraham. Wiro ĩna tarajнna sнori meje ĩna ñicн ñaguĩji Abraham. Ĩ robo bajiro, Diore ĩna tнorũnнjare, judio masa ñicн ñaguĩji Abraham. Judio masa ñicн ñaguĩji ĩ. Judio masa ĩna ñare waja meje, Diore ĩna tнorũnнre waja judio masa ñicн ñaguĩji Abraham. Ito bajiri Abraham robo bajiro Diore tнorũnнrã, ĩ janerãbatia robo bajirã ñarãji ĩna.

Jesure mani tнorũnнja Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽtaro yiroja, yire gaye

13 Jane mejejн ado bajiro goticãyijн Dios Abrahamre: "Macãrнcũro sita ñarocõti mнre, mн janerãbatiare cнni ĩsigũ yigнja yн", yiyijн Dios. Ito bajiro gotiyijн Dios Abrahamre ĩ rotirisere yiro robo ĩ cнdija ticõri meje. "Yнre tнorũnнcõri, queno yigн ñami Abraham", yi tнoĩacõri ito bajiro cũyijн Dios Abrahamre.

14 "Dios ĩ rotirisere gнa cнdire waja, 'Ado bajiro masare ĩsicнja yн', ĩ yiro bajiroti gнare ĩsigũ yiguĩji Dios", yi tнoĩabojama coriarã. Ĩre tнorũnнmenareti ĩ rotirise ĩna cнdire waja Dios ĩ ĩsija ĩre tнorũnнbojarã ya mani. Ito yicõri, "Yнre tнorũnнrãre ado bajiro ĩsicнja yн", yi Dios ĩ goticãre bнroti bajiro bajia iti cнni.

15 Ito bajiro meje ña. "Ĩ rotirisere masibojarãti ĩna cнdibeja ticõri, ĩnare junisinigũ yiguĩji Dios", yi tнoĩa mani. Dios ĩ rotirise manija, "Dios ĩ rotirisere cнdibeama masa", yi masibitiboana mani.

16 Abrahamre ti maicõri, "Yнre mн tнorũnнja, rocati waja mano mнre ĩsigũ yigнja yн", yiyijн Dios Abrahamre. Mani Diore tнorũnнja, mani ñicн bajiro bajigн ñaguĩji Abraham. Ito bajiri Dios rotirise cнdirã riti meje, Abrahamre Dios ĩ goticãre boca ãmirã yirãji ĩna. No Abraham robo bajiro Diore tнorũnнrã Dios ĩ goticãre boca ãmirã yirãji ĩna.

17 Dios Abrahamre ĩ goticãdo bajiroti, ucare ñayijн jane mejejнti. Ado bajiro bajiyijн: "Jaje sitari gãna ñicн ñarocн mнre cũa yн", yiyijн Dios Abraham ñayorнre. Ito bajiro Dios ĩ yija tнocõri, ĩ gotiro bajiroti rũcнbнoyijн Abraham. Ito bajiri mani ñicн ñarocн cũyijн Dios Abrahamre. Sẽogũ ñami Dios. Ĩti ñami godanare catiroca yigн, ito yicõri jeyaro rujeorн.

18 "Mн janerãbatia jãjarã ñarã yirãji", Abrahamre Dios ĩ yiroca, rĩa macн ñayijн Abraham maji. "Dios ĩ gotire, rẽtaro yiroja", yi tнoĩa ñayijн Abraham, rĩa manibojagнti.

19 Abraham cien rodoricõ tɯjabojagɯti, ito yicõri ĩ manojo Sara, bɯco ñabojarocati, “Rĩa macɯja yɯ”, yibisijɯ Abraham. Bɯcɯgɯ rĩa cɯtiado macɯ ñabojagɯti, “Ija rĩa cɯtibicɯja yɯ”, yi tɯoĩabisijɯ ĩ. “Dios ĩ gotirise riti ña”, yi tɯoĩa jidicãbisijɯ Abraham.
20 “Dios ĩ gotirise ñaro bajiroti rẽtaro yiroja”, yi tɯoĩayijɯ Abraham. “Ĩ gotiado bajiro yibicɯ yiguĩji Dios”, yire gaye tɯoĩabisijɯ Abraham. Ito bajiri bɯto bɯsa tɯoĩa oca sẽocõri, “Ĩ rotiado bajiroti yigɯ yiguĩji Dios”, yi tɯoĩayijɯ ĩ. Ito bajiro tɯoĩacõri, “Rẽtoro masigũ ñami Dios”, yi rũcɯbɯoyijɯ Abraham, Diore tɯorũnɯgũ.
21 “Dios bɯto masigũ ĩ ñajare, ĩ goticãdo bajiroti yigɯ yiguĩji”, yi tɯoĩasotiyijɯ Abraham.
22 Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Queno yɯre tɯorũnɯgũ ñami Abraham, ito yicõri queno yigɯ ñami ĩ”, yiyijɯ Dios. Ito bajiro gotia Dios oca tuti.
23 Abraham ĩ sĩgũre yiari meje ucare ñayija iti.
24 Manire yiari cɯni ucare ñayija iti. Diore mani tɯorũnɯja manire boca ãmicõri, “Quenarã ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare”, yigɯ yiguĩji Dios. Ĩ Dioti ñami, mani Ʊjɯ Jesure, ĩ godaroca mɯcana tɯdi ĩ catiroca yirɯ.
25 Mani ñeñaro yirise ñarocõti waja yi jeorocɯ godañi Jesús. Ĩ godaja bero mɯcana tɯdi catiñi, “Ñe waja ruyuriobeama ĩna. Queno yirã ñama ĩna”, Dios ĩ yitoni.

5

Jesure mani tɯorũnɯja ñe seti mana ña mani, yire gaye

1 Jesure mani tɯorũnɯja, “Ĩna ñama quenarã. Yɯre waja ruyuriobeama ĩna”, yigɯ boca ãmiguĩji Dios manire. Ñarocõreti quenoyijɯ Jesús. Ito bajiri Dios rãca queno ñare gaye ña manire.
2 Jesure mani tɯorũnɯja, manire ti maicõri manire masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre tɯorũnɯcõri queno wanɯrãji mani. “Rẽtoro quenagũ ñami Dios. Ĩ quenaro yirise manire yiari jidicãgũ yiguĩji ĩ”, yi wanɯ quenarãji mani.
3 Iti gaye riti meje wanɯ quenarãji mani. Mani ñeñaro tõbɯjabojarijɯ cɯni wanɯcõrãji mani. “Ñeñaro yɯ tõbɯjabojaja cɯni Jesure masicõri bɯto bɯsa tɯoĩa oca sẽogũ yigɯja yɯ”, yi tɯoĩa mani.
4 Ito bajiro mani bajija ticõri, “Queno yɯre tɯorũnɯrã ñama ĩna”, yigɯ yiguĩji Dios. Ito bajiro Dios ĩ yija, “Yɯre masogũ yiguĩji”, yi tɯoĩa yucãrãji mani.
5 Ito bajiro tɯoĩa yucõri, bojori bɯjare gayere bɯjamenaji mani. “Dios manire masogũ yiguĩji”, yi tɯoĩacõa mani. Manire bɯto maiami Dios. Ito bajiri manire Espíritu Santore queo sãñi Dios. Espíritu Santo mani rãca ĩ ñatĩñajare, “Yɯre maiami Dios”, yi tɯoĩa mani ĩja.
6 Ñeñaro mani yirise mani jidicã masibeto, ito yicõri, “No yi masia ma yɯre”, mani yi tɯoĩaroca, itocõ Dios ãmoro bajiro ejayija, Cristo manire ĩ goda ĩsirijɯ.
7 Sĩgũ queno yigɯ ñabojarocati, ĩre goda ĩsigũ queno maquĩji. Sĩgũ queno yigɯ ĩre goda ĩsigũ ñaguĩji gajea.
8 Cristoama mani ñeñaro yirã ñabojarocati, manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri, “Manire bɯto maiami Dios”, yi tɯoĩa masia mani.
9 Jesús mani ñeñaro yirise waja, ĩ ya rína waja yi godañi. Ito bajiri itire ticõri, “Yɯre waja ruyuriobeama ĩna. Ñe seti ma ĩnare ĩja”, yiguĩji Dios manire. “Yɯre yiari bɯsigɯ yiguĩji Cristo. Ito bajiri, yɯre junisinibicɯ, ñeñaro yɯ tõbɯjaroca yibicɯ yiguĩji Dios”, yi tɯoĩa masia mani.
10 Diore mani wajacɯ cɯtibojarocati maji, manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro yiñi ĩ, Dios rãca mani queno ñatoni. Dios rãca queno mani ñaroca, adocãta Jesús mɯcana caticõri queno bɯsa manire yigɯ yiguĩji. Jeame ũjɯrojɯ mani wabore ñaroca, manire masogũ yiguĩji Jesús.

11 “Jeame ũjʉrojʉ wabore gaye manire masogũ yiguĩji”, yirona bʉto wanʉrãji mani. Ito yicõri, “Yʉ ñarã ñama. Ñe seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiro yiguĩji Dios, mani Ʉjʉ Jesucristo manire ĩ goda ĩsire ñajare.

Cristo ito yicõri Adán ñayorʉ ĩna bajire gaye

12 Dios ĩ cajero rujeosʉorʉ ĩ ñayijʉ Adán wame cʉtigʉ. Ĩ cajero ñeñarise yisʉoyijʉ. Ĩ ñeñaro yisʉorajʉna, jeyaro macãrʉcũro gãna ñeñaro yisʉoyijarã. Ito yicõri godasʉoyijarã ĩna. Mani ñeñarise yirã ñari, goda jedirã yirãji mani jeyaro.

13 Dios ĩ rotirise, Moisésre ĩ jidicãroto riojʉa, masa ñeñarise yicãnajʉ ñayijarã ĩja. Ñeñaro ĩna yibojarocati, Dios ĩ rotirise manijare maji, “Yʉ rotirisere tʉorũnʉbeama ĩna”, yibisijʉ Dios maji.

14 Dios ĩ rotirise manijare, ñeñaro yiyijarã masa. Adán ĩ ñaratũajʉ, ito yicõri Moisés ĩ ñarajʉjʉ cʉni, ito bajiroti bajicõyijʉ. Ito bajiri goda jedicoayijarã ĩna ñarocõti. Ĩna ñeñaro yire, Adán ĩ Diore cʉdibitire gaye bajiro meje yiyijarã ĩna. Adánti ñayijʉ cajero ñeñarise yire gayere mʉocõari masʉ. Mani ĩ bero gãna jeyaro ñeñaro yirã riti ña. Manire ticõri, “Ñeñaro yirã riti ñama”, yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati Adán ĩ ñaja bero yoari sĩgũ ĩ robo bajiro bajigʉ meje quenarise riti yigʉ ñayijʉ. Ĩ ñayijʉ Jesucristo. Ĩ ñayijʉ cajero Dios rotirise cʉdi jeogʉ. Mani ñeñaro yirise waja ĩ waja yi ĩsirena sʉoriti, “Yʉre waja ruyuriobeama. Ñe seti ma ĩnare ĩja”, yi tisʉoyijʉ Dios manire.

15 Adán ñeñaro ĩ yigore, ito yicõri Dios manire queno ĩ yigore rãca babo masia ma. Masare Dios ĩ ti mairise, iti ña bʉto bʉsa quenarise. Adán sĩgũ ñabojagʉti ñeñaro ĩ yirajʉna sʉoriti masa jãjarã godayijarã. Dioama manire ti maicõri, Jesucristore cõañi manire ĩ goda ĩsitoni. Jesús sĩgũ ñabojagʉti jãjarãre jeamejʉ ʉaboanare masoyijʉ ĩ. Ito yicõri Jesús ĩ sĩgũti manire ti maicõri, waja senibicʉ yiguĩji ĩ. Ĩama mani catitĩñaroca yigʉ yiguĩji.

16 Dios manire ĩ queno yigore ito yicõri Adán ĩ ñeñaro yigore rãca babo masia ma. Adán sĩgũ ĩ ñabojarocati ñeñaro ĩ yisʉore ticõri, “Masa jeyaro ñeñaro ĩna yirise waja tõbʉjarã yirãji ĩna”, yiyijʉ Dios. Ito bajibojarocati, masare ti maicõri, Jesure cõañi Dios, masare ĩ goda ĩsitoni. Ito bajiri ĩre mani tʉorũnʉja, ñeñaro mani yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñeñaro yirã mani ñabojarocati, “Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios.

17 Adán sĩgũ ñabojagʉti, ĩ ñeñaro yijare, masa jeyaro godarã yirãji. Ito bajibojarocati Jesús manire ĩ goda ĩsirena sʉoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri manire ti maicõri, “Quenarã ñama ĩna. Ũmacũjʉ yʉ Macʉ Jesucristo rãca catitĩñarã yirãji ĩna”, yigʉ yiguĩji Dios.

18 Adán sĩgũ ñabojagʉti, ñeñaro ĩ yijare masa jeyaro ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati Jesús sĩgũ ñabojagʉti queno ĩ yijare, “Ñeñaro yʉ yirisere itire ãcabojoya Dios mʉ”, yi masirãji masa jeyaro. Ito bajiro ĩna yi rũcʉbʉoja tʉocõri, “Quena ñama. Catitĩñarã yirãji”, yigʉ yiguĩji Dios.

19 Dios ĩ rotiro bajiro cʉdibisijʉ Adán. Adán sĩgũ ñabojagʉti, ito bajiro ĩ yija, jãjarã masa ñeñaro yisʉoyijarã ĩja. Ito bajibojarocati, Jesuama ñaro bajiroti cʉdiyijʉ Diore. Ito bajiro ĩ yija jãjarã masa ñeñaro ĩna yirise Dios ĩ cõa ĩsigoana ñama ĩja. Ito bajiri, “Queno yirã ñama”, yicõri ĩnare boca ãmigũ yiguĩji Dios.

20 Dios ĩ rotirise jidicãñi Moisésre, “Ñeñaro yirã ña gʉa”, mani yi tʉoĩa jeditoni. Ñeñaro mani yibojarocati, “Dioama bʉto bʉsa manire ti maiguĩji”, yi tʉoĩa mani ĩja.

21 Mani ñarocõreti ñeñaro mani yirise waja seti ña. Ito bajiri ñarocõti godarã yirãji mani ĩja. Ito bajibojarocati Dioama manire ti maiguĩji. Dios manire ti maicõri, Jesucristo mani Ʉjʉre cõañi, ñeñarise jeyaro ĩ quenotoni. Ito bajiri Dios manire ti maicõri, “Queno yirã ñama ĩna”, yicõri, manire boca ãmigũ yiguĩji. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani ĩja.

6

Ñeñarise jidicãna ñari Cristona sʉoriti catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

1 Itire masicõri, ¿ñere yirʉja, yi tʉoĩati mʉa adocãta? ¿Ñeñaro yirejʉare yitĩñarʉjati
manire, Dios ĩ mairise bʉto bʉsa manire ĩ ĩotoni?
2 Ñena sʉori yimenaji mani. Ñeñarisere jidicãgoana ña mani. Ito bajiri mani Cristo ñarã
ñabojarãti, ¿ñeñarise yi ʉyarãjida mani? Meje ñeñarise yi ʉyamenaji mani.
3 ¿Idé gure gayere tʉo masiati mʉa? Idé gu roticʉ mani, "Cristo ñarã ñama", gãjerã ĩna
yi ti masitoni. Riti ĩ ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri Cristo ĩ godacãre ñajare, ĩ robo bajiroti
godacãna ña mani cʉni.
4 Mani idé gucatijʉ, Cristo rãca yuje cũado bajiro bajicʉ mani. Cristo ĩ godaja bero
mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiyijʉ mani Jacʉ Dios ĩ masirisena. Mani ñeñaro yirise jidicãtoni ito
bajiro yiyijʉ Dios. Ito yicõri quenarise mani yitoni, ĩ masirisena manire ejabʉagʉ yiguĩji
Dios.
5 Cristo ñarã mani ñaja, ĩ godarajʉ ĩ robo bajiro godana ña mani cʉni. Ito yicõri ĩ ñarã
mani ñaja, mʉcana tʉdi ĩ catiado bajiroti, mani cʉni tʉdi caticõri ĩ rãca catitĩñarã yirãji.
6 Cristo yucʉtẽojʉ ĩ godado bajiroti, mani ñeñaro yi ãmorise godayija. Ito bajiri ñeñaro
yi ãmorã meje ña mani ĩja. Ñeñaro mani yi ãmorisere jidicã masia mani. Ito bajiri ñeñarise
yi ʉyamenaji mani ĩja.
7 Masa godarã, ñeñaro ĩna yibeto bajiro mani cʉni ñeñaro yi ʉyamenaji.
8 Ñeñarise jidicãgoana mani ñaja, Cristo rãca godacãna robo bajiro bajia mani. Ito bajiri,
"Ĩ tʉdi catiado bajiroti, mani cʉni tʉdi catirã yirãji", ya mani.
9 "Godabojagʉti mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiyijʉ Dios Cristore. Mʉcana tʉdi jʉaji god-
abiquĩji Cristo", yi tʉoĩa mani. Mʉcana tʉdi jʉaji godare manoja ĩre.
10 Cristo cojiti godañi, mani ñeñaro yirisere cõagũ. Mʉcana tʉdi caticõri, Dios ĩ ãmoro
bajiro yi ñagũ ñami ĩ ĩja.
11 Ito bajiro tʉoĩarʉja manire cʉni. "Yʉ ñeñaro yirisere jidicãcõri tʉdi itire yi ʉyabicʉja
yʉ mʉcana. Cristo yagʉ ñacõri, Dios ĩ ãmoro bajiro yi ñagũ yigʉja yʉ", yirʉja manire.
12 Ñatĩñaroti meje ña mani ya rujʉ. Ito bajiri mʉa ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti
ñeñaro yi ʉyabesa. Bʉto ñeñarise yiroto ãmobojarocati ñemecʉtirʉja manire.
13 Mʉa ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñaro yibitirʉja mʉare. Mʉa ña, jeame ũjʉrojʉ
mʉa wabore ñaroca Jesús ĩ masogoana. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiro riti mʉa ya rujʉna
quenarise riti mʉa yitĩñaja quena.
14 Ĩre cʉdirã mani ñaja, ñeñarise yire gaye ãmobeto yiroja manire. "Dios ĩ rotirisere yʉ
cʉdibeja, jeamejʉ yʉre cõagũ yiguĩji", yi tʉoĩa güirã meje ña mani. "Jesure yʉ tʉorũnʉja,
yʉre ti maicõri, yʉre masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa wanʉrã ña mani.

Ñeñarise riti mani yi ʉyaja mani Ʊjʉ robo bajirise ña, yire gaye

15 "Dios ĩ rotirisere yʉ cʉdibeja, jeame ũjʉrojʉ yʉre cõagũ yiguĩji ĩ", yi tʉoĩa güicõri,
ñeñarise yibitirʉja manire. "Yʉre ti maicõri, yʉre masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩarã ñari, Dios
ĩ ãmoro bajiro riti cʉdirʉja manire.
16 Gãjire mʉa tʉorũnʉja, ĩ ñaguĩji mʉa ʉjʉ. Ito yicõri ĩre moa ĩsiri masa ñarãji mʉa. Ito
bajiro ñeñarise riti mʉa yi ʉyaja, mʉa ʉjʉ robo bajiro tujaroja ñeñarise ĩja. Ito bajiro
ñeñarise mʉa yija, ñeñarisere jidicã masimenaji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, jeame ũjʉrojʉ
warã yirãji mʉa. Ito bajibojarocati, Diore mʉa tʉorũnʉja, "Queno yirã ñama. Seti ma
ĩnare", yigʉ yiguĩji Dios. Itire masirãji mʉa.
17 Iti rʉmʉjʉ, ñeñarise mʉa yija, mʉa ʉjʉ robo bajiro bajiyija ñeñarise. Ito bajiri ñeñarise
yi ʉyayija mʉa maji. Adocãtama Dios ocare riasoticõri itire cʉdia mʉa. Ito bajiri ĩre
rũcʉbʉorã ña mʉa ĩja. Iti masicõri, "Queno ya Dios mʉ", ya yʉ ĩre.

18 Ñeñaro yire gaye cнdirã meje ña mнa ĩja. Diore cнdirã ñari quenarise riti yi ãmorã ña mнa ĩja.
19 Queno cõĩa gotire rãca mнare goticн yн, queno mнa tнo masitoni. Iti rнmнjн bнto ñeñarise yirã ñayija mнa maji. Adocãtama quenarise riti mнa yi ñaja quena. Quenarise riti mнa yija, Dios ĩ ãmorise yirã yirãji mнa.
20 Iti rнmнjн ñeñarise riti yirã ñari quenarisere yibisija mнa maji. Dios ĩ ãmoro bajiro yirã meje ñayija mнa maji.
21 Itijнjн, ñeñarise mнa yirajнjн, ¿ñeoni quenarise bнjacati mнa? Bнjabisija mнa. Adocãta, iti rнmнjн ñeñarise mнa yigore, mнa tнoĩaja, bojoriseti bajia ĩja. No ñeñarise riti yirã, ĩna godaja bero jeame ũjнrojн warã yirãji ĩna.
22 Mнa adocãta ñeñarisere cнdirã meje ña mнa ĩja. Ñeñarise jidicãcõri Diore cнdirã ña mнa ĩja. Dios ĩ ãmoro bajiro riti ĩre cнdirã ñari, bнto bнsa ĩre cнdi ãmorã yirãji mнa. Ito bajiro mani yija, ĩ rãca riti ñatĩñarã yirãji mani.
23 Mani ñeñaro yirise waja, waja yirã bajiro godarã yirãji mani. Ito bajiri seti cнtirã ñari Dios tн queno eja masimenaji mani. Jesucristo mani Ʊjнre mani tнorũnнjama, ñe waja manoti catitĩñare gaye ĩsigũ yiguĩji Dios manire.

7

Romio manнjн cнtigo, iso manнjн rãca riti ñaja quena, yire gaye

1 Yн ñarã, mнa ña rotire gaye masirã. Mani catirocõ rotire gaye cнdirãona ña mani. Mani godaja berojнama, no yicõri itire cнdi masia manoja manire.
2 Rotire gaye ado robojнa gotia manire: Romio manнjн cнtigo, iso manнjн rãca riti ñaja quena, ĩ catirocõ. Iso manнjн godaja bero, rotire gaye cнdibeco meje yamo iso, gãjire iso manнjн cнtija.
3 Iso manнjн ĩ catibojarocati, gãji rãca iso ñaja, manнjн cнtibojagoti ajeri maso ñamo isoõcõ. Ito bajibojarocati iso manнjн godaja bero gãji rãca iso manнjн cнtija, Dios rotirise cнdibeco meje yamo iso. Ito bajiro yigo manнjн godagoro ñari ajegoõcõ meje ñamo iso.
4 Ito bajiroti yн ñarã Cristo ñarã ña mani ĩja. Iti rнmн Cristo ĩ godaroto riojнa mani нjн robo bajirise ñayijн rotire gaye maji. Adocãtama Jesucristo manire ĩ goda ĩsirajнna sнoriti mani нjн robo bajirise meje ña ĩja. Cristo ĩjнa ñami mani Ʊjн ñasagн. Ito yicõri ĩ ñarã ña mani. Cristo ĩ godaja bero ĩ tнdi catiroca yiñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios ĩre mani queno moa ĩsi masitoni.
5 Jesure mani masiroto riojнajн, mani ãmoriseti yicн mani maji. Dios ĩ rotirise masibojarãti itire cнdi ãmobiticн mani. Ito bajiri mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yicн mani maji. Dios ĩ rotirisere cнdimena ñari, bнto bнsa ñeñarise yicн mani. Ito bajiri jeame ũjнrojн warona ñacн mani maji.
6 Adocãtama, "Dios ĩ rotirisere yн cнdibeja, jameajн yнre cõagũ yiguĩji ĩ", yi tнoĩa güirã meje ña mani. Cristore bнto tнorũnнa mani adocãta. "Cristore yн tнorũnнja yнre masogũ yiguĩji Dios", yi tнoĩarã ña mani ĩja. Espíritu Santo mani ya нsijн ñagũ, ñeñarise yire jidicãroca yami. Ito yicõri, quenarisejнa wasoaroca yami ĩ.

Manireti ña ñeñarise, yire gaye

7 Dios ĩ rotirise, ¿no bajiro yirã yati mani? "Ĩ rotirise ñeñarise ña", ¿yirнjati mani? Meje yibitirнja manire. Dios ĩ rotirise manire gotia, "Iti ña ñeñaro yire gaye", mani yi masitoni. Dios rotirise iti manija, "Iti ña ñeñaro yire gaye", yi masibitiboana mani. Adi gaye tнoĩate mнa: "Gãji ya gajeonireti нobesa", yi gotia Dios rotirise. Ito bajiro ĩ yibeja, "Gãji ya gajeoni ãmotire ñeñarise ñaroja", yi masibitiborнja yн.
8 Ito bajiri iti rotirise masicõri, ñeñaro yigн ñari bнto bнsa gãji ya gajeoni ãmoticн yн. Iti rotire masibiticõri bнto gãji ya gajeoni ãmotibiticн yн maji.

9 Dios ĩ rotirise yн masiroto riojнa maji, “Bнto queno yigн ña yн”, yi tнoĩabojacн yн maji.
Dios ĩ rotirisere masigũ ñabojagнti, bнto bнsa ñeñarise yi ãmocн yн maji. “Ñeñaro yigн ña
yн. Ito bajiri jeame ũjнrojн wacн yigнja yн”, yi masibojacн yн, yi masirea. Ito bajiri bнto
bojori bнja ñacн yн.
10 Ĩ rotirise cũñi Dios, masa ĩna queno ñatoni. Yнama Dios ĩ rotirise masicõri, bнto bojori
bнja ñacн. Ñeñarise yicõri, “Jeame ũjнrojн wacн yigнja yн”, yi tнoĩacн yн.
11 Yн ñeñaro yirise tнoĩacõri, bнto ñeñaro yi ãmocн yн. Yн ñeñaro tнoĩarise yнre rнoyija.
Dios ĩ rotirisere cнdi ãmobiticн yн. Iti rotirise masicõri, “Jeame ũjнrojн wacн yigнja yн”, yi
masibojacн yн. Ito bajiri bнto bojori bнja ñacн yн.
12 Iti rнmн maji ito bajiro tнoĩabojacн yн. Adi rнmнri ado bajiro ya yн ĩja. Jeyaro Dios ĩ
gotirise quenarise ña. Ito bajiri Dios ĩ rotirise riojo gotirise ñaroja, ito yicõri quenarise.
13 Adi rotirise quenarise ñabojaroti, ¿mani jeame ũjнrojн waroca yirojada? Meje ito
bajiro meje bajia. Mani ñeñaro yire, mani jeame ũjнrojн waroca yiroja. Dios ĩ rotirise
mani masija bero, ñeñaro mani yirise, “Ñeñaro ya yн”, yi tнoĩa mani. Ñeñaro yire masicõri,
“Jeame ũjнrojн wacн yigнja yн, ñeñaro yigн ñari”, yi tнoĩa masia mani. Ito yija Dios rotirise
masibojarãti, itire mani cнdibeja, iti ña bнto bнsa ñeñarise.
14 Mani masia, Espíritu Santona sнoriti ĩ rotirise cũñi Dios Moisés ñayorнre. Manire
Espíritu Santo ĩ ejabнabeja, Dios ĩ rotirisere cнdi masimenaji mani. Yн masia, ñeñaro
yigн ña yн. Ito bajiri ñeñaro yitĩña yн.
15 ¿No yija, ito bajiro yigнja yayнa yн? Masibea yн itire. Queno yн yi ãmobojarise gaye
yibea yн. Ñeñaro yн yi ãmobitibojarejнare itijнare ya yн. Masibea yн. ¿No yija itire yigнja
yayнa yн?
16 Ito yija ñeñaro yi ãmobitibojagнti, ñeñaro ya yн. Ito bajiro yн yija, “Dios ĩ rotirise
quenarise ña”, yi tнoĩa yн.
17 Ito bajiri adocãta, ñeñaro yн yirise yнmasi meje ya. Ñeñaro tнoĩare yнre ñacõri, iti ña
ñeñaro yiroca yнre yirise.
18 Yн masia, yн tнoĩarise quenarise ma yнre. Quenarise yн yi ãmobojarocati, quenarise
yire ma yнre.
19 Quenaro yн yi ãmorisere, itire yibea yн. Ito bajibojarocati ñeñarise riti ya yн, yн
ãmobitire.
20 Ito yija ñeñaro yн yi ãmobitire yн yija, yнmasi meje ya. Ñeñaro yire gaye yнre ñacõri
iti ña ñeñaro yiroca yнre yirise.
21 Ito bajiro riti bajisotia yнre. Quenarise yн yi ãmobojaja, no masia ma yнre, ñeñarise
yнrejн ñacõri.
22 Yн ya нsinama rujeguti Diore cнdi ãmoboja yн.
23 “Queno yн yi ãmoja, ñeñarise yнre ñacõri, queno canamнobea iti”, yi tнoĩa yн. Yн ya
нsinama Diore cнdi ãmoboja yн. Ito bajibojarocati yн ya rujнti ñeñaro ya yнre. Ito bajiri
ñeñarise jidicã masibea yн.
24 Bнjatoguti bajicõa yн. Yн ya rujнna ñeñaro yн yirise waja jeame ũjнrojн wacн yigнja
yн. ¿Ñimнjнa yнre masogũ yiguĩjida?
25 Ado robojнa bajia. Mani Ujн Jesucristo yнre masocãñi. Yнre yiari Jesucristore cõañi
Dios. Ito bajiri, “Queno ya mн”, ya yн ĩre. Yн ya нsi ñarocõnati ruje Diore cнdi ãmoa yн.
Ito bajibojarocati ñeñaro tнoĩare yнre ñacõri, iti ña ñeñaro yiroca yнre yirise. Queno yiñi
Dios. Ñeñaro yн yibititoni Jesucristore cõañi ĩ.

8

Espíritu Santore mani cнdija Dios ñarã ñarã yirãji mani, yire gaye

1 Cristo ñarã mani ñaja, ito yicõri ĩ rãca sĩgũre bajiro mani ʉsi cʉtija, manire waja
senibicʉ yiguĩji Dios. Cristo ñarã ñari mani ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti yi ãmomenaji.
Ito yicõri Espíritu Santo ĩ rotiro bajirojʉa yisotirãji mani.
2 Mani ñeñaro yirise ñaroja mani godaroca yirise. Ito bajibojarocati Jesucristore mani
tʉorũnʉja, Espíritu Santo mani catitĩñaroca yigʉ yiguĩji. Cristo yagʉ yʉ ñajare, Espíritu
Santo yʉre ejabʉagʉ yiguĩji, ñeñaro yʉ yibititoni. Ito yicõri jeame ũjʉrojʉ yʉ wabore ñaroca
yʉre masocãñi.
3 Dios rotirise ñarocõti cʉdi jeo masia ma manire. Ito bajiri, "Dios ĩ rotirisere yʉ cʉdire
waja, yʉre masogũ yiguĩji", yi masibea mani. Ado bajirojʉa bajia. Dios ĩ Macʉgorore adi
macãrʉcũrojʉ cõañi. Mani ñeñaro yiri rujʉ bajiro rujʉ cʉtiñi. Mani robo rujʉ cʉtibojagʉti
ñeñarise yibisĩ ĩ. Ĩ ya rujʉna ñeñaro yiĩabicʉ ñari, mani ñeñaro yirisere ñarocõti waja yi
jeoñi ĩ. Ito bajiri, "Ĩ ejabʉarisena, ñeñaro yibicʉja yʉ", yi masirãji mani.
4 Ito bajiro manire goda ĩsiñi ĩ, Dios rotirise bajiro quenarise mani yitoni. Adocãta
ñeñaro mani tʉoĩarise rãca ñamenaji mani. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro yirãji mani.
5 Ñeñaro tʉoĩacõri ĩna ñeñaro yirotire tʉoĩasotirã yirãji ĩna. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro
yirãma, ĩ ãmoro bajiro riti yirona tʉoĩasotirã yirãji ĩna.
6 Ĩna ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti tʉoĩasotirã, ĩna godaja bero jeame ũjʉrojʉ warã
yirãji ĩnaõna. Ito bajibojarocati, "Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro yicʉja yʉ", yirã, catitĩñarã
yirãji. Ito yicõri ĩna ya ʉsijʉ queno wanʉ quenarise rãca ñarã yirãji ĩna.
7 Ñeñaro yire tʉoĩarã, Diore tʉo terãji ĩna. Dios rotirise cʉdi ãmomenaji ĩna. Ito yicõri, no
masia manoja ĩnare.
8 Ito bajiri, "Yʉ ñeñaro yirise riti yi wanʉ ñacʉja yʉ", yirã, Dios ĩ ãmoro bajiro yi
masimenaji ĩnaõna.
9 Mani ya ʉsijʉ Espíritu Santo ĩ ñaja, ĩ ãmoro bajiroti yirã yirãji mani. Ito yicõri mani
ñeñaro tʉoĩarise bajiro meje yirãji mani. Espíritu Santo ĩ ya ʉsijʉ ñabeja Cristo yagʉ meje
ñami ĩocũ.
10 Riti ña, mani ñeñaro yiri rujʉ godaro yiroja. Ito bajibojarocati Cristo mani ya ʉsijʉ ĩ
ñaja, catitĩñarã yirãji mani. "Quena ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare", yi boca ãmigũ yiguĩji Dios
manire. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani.
11 Espíritu Santona sʉoriti Cristo godarʉre mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios. Mʉcana ĩti
ñami mani ya rujʉ godarotire mʉcana tʉdi catiroca yirocʉ. Ito bajiro yigʉ yiguĩji ĩ manire.
Espíritu Santo mani ya ʉsijʉ ĩ ñaja, catitĩñare gaye ĩsigũ yiguĩji ĩ manire.
12 Ito bajiri yʉ ñarã, jʉaji ñeñaro yi ʉyabitirʉja manire, iti rʉmʉ mani yicato bajiro.
Espíritu Santo ĩ ãmoro bajirojʉa yirãji mani.
13 Ñeñaro mani tʉoĩarise mani yija, godarã jeame ũjʉrojʉ warã yirãji mani. Ito
bajibojarocati Espíritu Santona sʉoriti mani ñeñaro yirise mani jidicãja, catitĩñarã yirãji
mani.
14 No Espíritu Santo ĩ rotiro bajiro yirã, Dios rĩa ñama ĩna.
15 Ado robojʉa bajia. Espíritu Santo manire queo sãñi Dios. Ito bajiri moari masa ĩna
ʉjʉre güirã bajiro meje ña mani. Adocãta Dios rĩa ĩre queno cʉdirã ña mani. Ito bajiri, "Yʉ
Jacʉ, Cʉna", ya mani Diore.
16 Espíritu Santo mani masiroca yami, "Dios rĩa ña mani", mani yitoni.
17 Ĩ rĩati ñacõri, quenarise ĩ goticãre boca ãmirã yirãji mani. Cristo rãca boca ãmirã yirãji
mani, Dios ĩ goticãre gaye. Cristo robo mani tõbʉjaja, ĩ rãcati mani wanʉ quenaroca yigʉ
yiguĩji Dios manire.

Ija mani boca ãmiroti wanʉ quenare ñaro yiroja, yire gaye

18 Adi rʉmʉri ñeñaro mani tõbʉjaja, "¿No yicõri bʉjato tõbʉjati yʉ?" yi tʉoĩare ma.
"Ñeñaro mani tõbʉjagore rẽtoro ñasarise ña ija ũmacũjʉ mani wanʉ quenaroti gaye", yi
tʉoĩa yʉ.

19 Co rɨmɨ Dios ado bajiro yigɨ yiguĩji: “Ãna ñama yɨ rĩa yɨre queno cɨdirã”, yigɨ yiguĩji Dios. Ĩ rujeore ñarocõti bɨto bocatia, ĩ ito bajiro yirotire.
20 Dios cajero gaye, ĩ rujeore gaye bajiro meje bajia adi rɨmɨri. Adi rɨmɨri jeyaro jogarise riti ña. Ito bajiro rẽtarotire cũsɨoyijɨ Dios, Adán ĩ ñeñaro yirajɨna sɨori. Ito bajiro riti bajitĩña yibetoja.
21 Co rɨmɨ Dios ĩ rujeore ñarocõti quenogũ yiguĩji ĩ mɨcana. Ito bajiri ĩ rĩa ñari mɨcana tɨdi jɨaji ñeñaro yimenaji mani. Adi rɨmɨri jeyaro jogarise riti ña. Ija ĩ wasoari rɨmɨ mɨcana tɨdi jɨaji jogabetoja iti.
22 Mani masia, adocãta Dios ĩ rujeore ñarocõti ñeñaro tõbɨja iti. Romio iso macɨ cɨtiro robo bajiro ñeñaro tõbɨja iti jeyaro.
23 Mani cɨni Jesure masirã, ñeñarise tõbɨja. Ito bajiri Espíritu Santo Dios manire queo sãre ñajare, “Ito bero jɨaji ñeñarise tõbɨja yibicɨja ĩja yɨ”, yi tɨoĩa mani. Ito bajiri Dios mama rujɨ manire ĩ ĩsiroti rujɨre, yurã yirãji mani. Iti rujɨ jogabeto yiroja, ito yicõri ñeñarise tõbɨjabeto yiroja. Ito bajiro ĩ yiri rɨmɨ, “Ãna ñama yɨ rĩa”, yigɨ yiguĩji.
24 Cristore mani tɨorũnɨrajɨna sɨoriti, manire masoñi Dios. Mani tɨoĩa yurise rẽtagore meje ña. Rẽtare gaye tɨoĩa yu masimenaji mani. Rẽtabiti gayereama tɨoĩa yurã yirãji mani.
25 Rẽtabiti gayere tɨoĩa yurã, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, yi tɨoĩa yucõri, ñe ɨsirioari meje, bocatirãji mani. Ito yicõri, ñe ɨsirioro meje mani bocatiroca ya iti.
26 Ito bajiroti Espíritu Santo manire ejabɨami, mani queno masimena ñajare. Diore queno seni rũcɨbɨo masibea mani. Ito bajiri Espíritu Santo manire yiari josa ĩsiguĩji Diore. “Diore yɨ seni ãmobojarise queno goti masibea yɨ”, yi mani tɨoĩarise masicõri, manire yiari bɨsi ĩsigũ yiguĩji ĩ Diore.
27 Mani tɨoĩarise tɨo masi jeogɨ ñari, Espíritu Santo gotirisere tɨo masi jeogɨ yiguĩji Dios. Dios ãmoro bajiroti seni masicõri manire yiari Diore senigũ yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiri Dios sĩgũ tɨo masire gaye bɨsi masigũ ñari manire yiari queno Diore bɨsigɨ yiguĩji Espíritu Santo.

Cristore tɨorũnɨrã ñari ñeñarisere rẽtocũrãji mani, yire gaye

28 Riti Diore mani maija, “Ĩ ãmoro bajiro yɨ yisotitoni yɨre beseñi Dios”, yi tɨoĩa masia mani. “Jeyaro yɨre rẽtarise quenarise ña. Quenarise riti yɨre rẽtaroca yigɨ ñami Dios”, yi tɨoĩa masia mani.
29 Cajerojɨti mani ĩre tɨorũnɨronare masiñi Dios. Manire beseñi ĩ, ĩ Macɨ Jesucristo robo mani bajitoni. Ito bajiroti Dios rĩa ñarã, mani rĩjorɨ ñami Jesús.
30 Cajerojɨti ĩ rĩa ñaronare manire beseñi Dios. Manire besecõri, “Queno yirã ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare”, yi boca ãmiñi Dios. Manire boca ãmicõri, ĩ Macɨre ĩ yiado bajiro ñasarã mani ñaroca yigɨ yiguĩji Dios manire.
31 Iti oca quenarisere tɨocõri, ¿no bajiro yirãti mani? Ado bajiro yirɨja manire: “Dios manire ejabɨagɨ yiguĩji, ito yicõri manire jidicãbicɨ yiguĩji. Ito bajiri no yibea gãjerã manire ĩna ti teja”, yirɨja manire.
32 Ĩ Macɨre maibojagɨti, manire yiari goda ĩsi rotiñi Dios. Ito bajiri, “Riti ña. Ñe rɨyabeto, jeyaro quenarise manire yi ĩsigũ yiguĩji Dios”, yi tɨoĩa masia mani.
33 Dios manire boca ãmi wacɨ, “Quenarã ñama ĩna. Ñe seti ma ĩnare”, yiñi Dios. Ito bajiro ĩ yija, noajɨa gãjerã, “Seti ña ĩnare”, yi masimenaji.
34 Nijɨa mami, “Ĩna ñeñaro yirise waja, waja ruyurioama ĩna”, yigɨ. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi jeoñi Jesús. Ito bajiri, “Ĩnare seti ña”, yibiquĩji Jesús. Mɨcana caticõri, Dios ya riojocadɨja rũcɨbɨorajɨ ñaguĩji ĩ. Ito yicõri manire yiari Diore bɨsi ĩsiguĩji ĩ.
35 Manire bɨto maiguĩji Cristo. Ito bajiri ñimɨjɨa manire ĩ mairise jidicãroca yi masibiquĩji. Mani yija, ñeñaro tõbɨjarã yirãji gajea. Mani yija, güirã yirãji gajea. Ĩna yija, gãjerã manire ɨsirioro yi coderã yirãji gajea. Mani yija, ñiojogarã yirãji gajea. Iti yija,

sãñare rнyaro yiroja gajea, manire. Mani yija, guijorojн warã yirãji gajea. Ĩna yija, gãjerã manire sĩarã yirãji gajea. Iti jeyaro manire rẽtabojarocati manire jidicãbicн yiguĩji Jesús. Manire mai jidicãbicн yiguĩji.

36 Ado bajiro gotiyijн Dios oca goti ĩsiri masн, ĩ oca tuti uca wacн:
Mн ñarã gнa ñajare, co rнmн rнyabeto gнare gãjerã sĩa ãmoama. Ovejare ĩna sĩarocн bajiro gнare yama, yiyijн Dios oca goti ĩsiri masн.

37 Ñeñaro gнa tõbнjabojarocati, gнare rẽtocũmena yirãji gãjerã. Cristo manire maigũ ĩ ejabнaja, jeyaro manire rẽtarise ñemecнti sẽorã yirãji mani. Cristore tнorũnнcõri bнto bнsa tнoĩa oca sẽorã yirãji mani.

38 Disejнa Dios manire ĩ mairise jidicãroca yibetoja. "Riti ñaroja iti", yi tнoĩa yн itire. Disejнa mani catibojaja, mani godabojaja cнni, Dios ĩ mairise manire camotabetoja. Dios ñaro gãna cнni, rũmúa cнni, ũmнa ñasari masa cнni, Dios manire ĩ mairise jidicãroca yi masimenaji. Adocãta rẽtarise, ija rẽtaroti cнni, Dios ĩ mairise camotaroca yibetoja manire.

39 Mani jubejн ñabojaja cнni, ũmacũjн mani ñabojaja cнni, no mani ñaroti Dios ĩ manire mairise jidicãroca yibetoja. Disejнa Dios ĩ rujeore manire ĩ mairise camota masibetoja. "Cristo mani Ujн manire ĩ yi ĩsirajнna sнoriti bнto maiami Dios manire", yi tнoĩa mani.

9

Israel sita gãnare Dios ĩ besere gaye

1 Yн gotirise riti ña. Cristore tнorũnнgũ ñari ĩ yagн ña yн. Ito bajiri socabea yн. "Espíritu Santo ĩ ejabнarisena riojo oca gotia yн", yi tнoĩa yн.

2 "Jesucristore tнorũnн ãmobeama yн ñarã", yi tнoĩacõri bнto bojori bнja yн.

3 Ĩnare maigũ, jeame ũjнrojн ĩna ware ãmobea yн. Ĩnare jeame ũjнrojн Dios ĩ cõame yirocн, yнjнare ĩ cõa ãmojama camotabitibogнja yн.

4 Ĩna ñama yн ñarã, Israel ñayorн janerãbatia. Jane mejejн ĩnare besebojayijн Dios ñarã ĩna ñatoni. Ĩ masirise, ĩoyijн Dios ĩnare. Ito yicõri ĩ rotirise cнni ĩnare gotibojayijн ĩ. "Ado bajiro yicõri yнre mнa rũcнbнore ãmoa yн", yiyijн Dios yн ñarã ñasнoanare. "Queno mнare yigн yignja yн", yiari goti yucãyijн Dios yн ñarãre.

5 Yн ñarã bнcнrã ñasнoana janerãbatia ñama ĩna. Cristo cнni yн ya butu gagнti rujeañi. Cristoti ñami Dios, masa ñarocõreti rotigн. Coji rнyabeto ĩre rũcнbнotĩñarнja manire. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

6 Yн ñarã, judio masare, Dios oca quenarise ĩ gotibojarocati coriarãti ñama ĩre bajiro tнoĩarã. "Judio masare Dios ĩ goticãdo bajiroti yibeami", yi tнoĩabitirнja manire. Judio masa rujeabojarãti jeyaro Dios ñarã meje ñarãji ĩna.

7 Abraham janerãbatia, ĩna ñarocõti, ĩ janerãbatia goro meje ñama, Dios ĩ tija. Ado bajiro Abrahamre gotiñi Dios: "Mн macн Isaac ĩ rĩa ĩna ñarã yirãji mн janerãbatia goro", yiyijн Dios Abraham ñayorнre.

8 Iti oca tнocõri, "Abraham janerãbatia riti rujearã, Dios rĩa ñama ĩna, yireoni meje ña iti", yi tнoĩa mani. Ado bajirojнa bajia: Dios ĩ goti cũrise tнorũnнrã, ĩna ñama mнcana tнdi rujeana, ito yicõri Dios rĩa. Ito bajicõri Abraham janerãbatia goro bajiro bajiama ĩna ĩja.

9 Ado bajiro goti yucãyijн Dios Abrahamre: "Ijaca rodo adocõ tнjarocati wadigн yignja yн. Ito yicõri mн manojo Sara wame cнtigo macн rнcogo yigõji iso", yiyijн Dios Abrahamre.

10 Adiacã riti meje ña. Ado bajiro bajia gaje. Ĩna macн Isaac jai tujacõri, Rebeca rãca manojo cнtiyijн ĩ. Rĩa sũrũayijo iso. Ito bajibojarocati jacнama sĩgũti ñayijн.

11-13 Iso rнcoroto riojнa, ado bajiro gotiyijн Dios isore: "Mн macн ñasнogн ĩ ocabajire moa ĩsiri masн ñagũ yiguĩji ĩ", yiyijн Dios, Rebecare gotigн. Jane mejejн ito bajiroti gotiyijн Dios ĩ oca tutina. Ado bajiro bajiyijн: "Esaú rẽto bнsaro maia yн Jacobre", yiyijн Dios ĩ ocana ĩna jũarã rujearoto riojнa. Quenarise, ñeñarise cнni ĩna yibetojн, gotiyijн Dios itire

maji. Ito bajiri, “Dios ĩ tнoĩaro bajiro beseami masare. Ĩna yigorena sнori meje beseguĩji Dios. Ĩ ãmoro bajiroti beseguĩji”, yi tнoĩa mani.

14 “Gãjerãre bese, gãjerãre besebiti ĩ yija, ñeñaro yami Dios”, yi tнoĩabojama coriarã. Ito bajirojнa meje bajia.

15 Dios sĩgũti bese masiguĩji ĩ. Ito bajiri ado bajiro yiyijн Dios, Moisés ñayorнre: “Yн ãmorãrecõti ĩnare ti maigũ yigнja yн”, yiyijн Dios Moisés ñayorнre.

16 Dios queno yami masare. Ĩ ti mairo roboti yami. Masa ĩna queno yire ãmoja meje, ito yicõri bнto ĩna moaja meje, ĩ ti mairo bajiro queno yami Dios masare.

17 Ucara tutina ado bajiro yiyijн Dios Egipto gagн нjнre: “Ʊjн mнre cũcн yн, mнna sнoriti yн masirise masare ĩorocн. Ito bajiro yicн yн masa jeyaro yн gayere ĩna tнo jeditoni”, yiyijн Dios, Egipto gagн нjнre.

18 Iti tнocõri, “Ĩ ti mairãre riti ti maiguĩji Dios. Ito yicõri, ‘Yнre cнdibicнre ĩre cнdibitiroca yigн yigнja yн’, yicõri, ĩ ãmoro bajiro yigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa mani.

19 Ito bajiro bajija tнocõri, “¿No yija, ‘Mнare seti ña’, yigн yiguĩjida Dios manire?” yirãji mнa coriarã. “ ‘Dios ĩ ãmoro bajiro yibicнja yн’, yi masigũ mami”, yirãji mнa. Ito bajiro yнre mнa bнsija, ado bajiro mнare cнdicнja yн:

20 Ito bajiro bнsibitirнja mнare. “Dios ĩ yire quenabea”, yiado ma mнare. Riri sotн, “¿No yija yнre ito bajiro yнre meniri mн?” yibetoja iti sotн menirore.

21 Riri sotн meniri maso iso ãmoro bajiroti menigõji. Iti ririnati quenari sotн iso meni ãmoja, menigõji. Itinati ejori iso meni ãmoja rocati bнsa bajiro menigõji iso ãmoro bajiroti.

22 Iso yiado bajiroti ĩ ãmoro bajiro yigн yiguĩji Dios cнni. Ĩ masirise ĩo ãmobojagнti ito yicõri masa ĩna tõbнjaroca yi ãmobojagнti, itire yibisijн Dios. Ado robojнa bajia. “Ĩnare ruyuriorнja yнre”, yibojagнti, ñeñaro ĩna tõbнjaroca yi нsiriobisijн Dios.

23 Ito bajiro yiñi Dios, mani ĩ ti mairãre, “Ĩti ñami rẽtoro masigũ”, mani yi tнoĩatoni. Cajerojнti manire ti maicõri beseñi Dios, ĩ masirise manire ĩsirocн.

24 Mani ĩre tнorũnнtoni, manire beseñi Dios. Mani coriarã judio masa ña. Gãjerã judio masa meje ñama. Ito bajibojarocati mani ñarocõreti beseñi Dios.

25 Ado bajiro bajia Dios ĩ yire, Oseas ñayorн ĩ ucare jane mejejн gaye:

Yн ñarã mejere cнni, “Yн ñarã ña mнa”, yigн yigнja yн. “Cajero mнare ti maibiticн yн. Adocãta mнare ti maia yн”, yigн yigнja yн.

26 “Yн rĩa meje ñama”, Dios ĩ yiadojн, ĩnati Dios rĩa ñarã yirãji. Dios catitĩñagũ rĩa ñarã yirãji. Ito bajiro ucayoñi Oseas jane mejejн.

27 Isaíasjнa, ado bajiro bнsiyoyijн, Israel sita gãnare tнoĩa yugн: “Israel gãna jãjarã bнsa bнjнama. Jai rẽtocũcõri, ja sitacõ jãjarã ñama ĩna. Jãjarã ĩna ñabojarocati coriarãreti masogũ yiguĩji Dios.

28 Dios ĩ goticãdo bajiroti yigн yiguĩji. Jãjarã adi macãrнcũro gãna masa, ĩna ñeñaro yirise waja, ĩnare waja senigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri cojisiti ĩnare ruyuriogн yiguĩji”, yi ucañi Isaías.

29 Ito yicõri, ucagнti ado bajiro yiyijн Isaías:

Dios masa jeyaro нjн ñagũ, mani rĩa sĩgũre ĩ masobeto bajija, mani judio masa jeyaro maniboana mani. Dios Sodoma, Gomorra gãnare ĩ ruyurioado bajiro, manire yiborн, manire sĩgũ ĩ masobeto bajija. Ito bajiro yiari ucañi Isaías.

Cristo ocare judio masa ĩna tнo ãmobitire gaye

30 Riti ña. Itire tнocõri ado bajiro yi tнoĩa masia mani: “¿No bajiro yirнjati gнare, Dios riojo, ‘Quena ña mнa’, ĩ yitoni?” yi tнoĩabisijarã judio masa meje ñarã. Ito bajibojarocati, “Queno yirã ñama. Ñe seti ma ĩnare”, yigн yiguĩji Dios, Cristore ĩna tнorũnнja, yi tнoĩa masia mani.

31 Yʉ ñarã, judio masama ado bajiro yi tʉoĩabojayijarã: “Queno gʉa yija, ‘Queno yirã
ñama’, yigʉ yiguĩji Dios gʉare”, yi tʉoĩabojayijarã ĩna. Dios ĩ rotirise ñarocõti, ĩna cʉdibejare,
“Queno yirã ñama ĩna”, yi masibisijʉ Dios.
32 Ado bajiro bajia. Judio masa Diore tʉorũnʉrã meje ñayijarã. “Quenaro gʉa yirise
ticõri, ‘Queno yirã ñama ĩna’, yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabojayijarã ĩna. Cristore boca ãmimena
ñari, masa ĩna camota cũado bajiro Dios tʉ eja masibisijarã ĩna. Cristore ĩna boca ãmi
ãmobeja, gũtagã camotado bajiro bajiami ĩ.
33 Itire ĩ oca tutina ado bajiro bʉsiami Dios:
Sión wame cʉtiri cʉtojʉ Cristore cũa yʉ. Gũtagã camotado bajiro bajigʉ Cristore cũa yʉ.
Ĩre ĩna tʉorũnʉbeja camotagʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri yʉ tʉ eja masimena yirãji ĩna. No
Cristore tʉorũnʉgũti bojori bʉjabicʉ yiguĩji. Wanʉ quenagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti
gotiyijʉ ĩ oca tutina, jane mejejʉti.

10

1 Tʉoya, Jesure tʉorũnʉrã mʉa. Gãjerã yʉ ñarã, Dios jeame ũjʉrojʉ ĩ cõabore, ĩ masoja,
bʉto itire wanʉ quenagũja yʉ. Iti ña Diore yʉ seni tʉoĩarise.
2 Yʉ ñarã, Israel gãna, Dios ĩ ãmorise ĩna tʉoĩarisena bʉto yi ãmobojama ĩna. Ito bajibojaro-
cati, “Iti ña ĩ ãmorise”, yi tʉoĩa masibeama ĩna.
3 “Cristo mani ñeñaro yirise waja yicãñi. Ito bajiri Dios ĩ tija, seti ma manire”,
yi tʉoĩabeama ĩna. “Ĩ rotirise gʉa cʉdija, ‘Queno yirã ñama ĩna’, yigʉ yiguĩji Dios”, yi
tʉoĩabojama ĩna. Ito bajibojarocati Dios ĩ ãmoro bajiro yibeama ĩna. Ito yicõri Diore queno
tʉorũnʉbeama ĩna. Ito bajiri, “Queno yirã ñama ĩna”, yibiquĩji Dios.
4 Cristo ĩ ejaja bero, ĩna sʉoriti manire masogũ yiguĩji Dios. Adi rʉmʉri, no Cristore
tʉorũnʉgũti, “Ĩ ñami queno yigʉ. Seti macʉ ñami”, yiguĩji Dios. Cristo ĩ goda ĩsirajʉna
sʉoriti manire masoguĩji Dios. Ito bajiri, “Dios rotirise mani cʉdirajʉna sʉoriti manire
masogũ yiguĩji”, yire ma ĩja.
5 Moisés ñayorʉ jane mejejʉ ado bajiro bʉsiyijʉ: “No Dios rotirise ñarocõti cʉdigʉ
catitĩñare bʉjagʉ yiguĩji”, yi ucayijʉ Moisés ñayorʉ.
6 Ito bajibojarocati, sĩgũjʉa mami Dios rotirisere ñarocõti cʉdigʉ. Cristore masa ĩna
tʉorũnʉja ticõri, “Queno yirã ñama ĩna. Seti ma ĩnare”, yigʉ yiguĩji Dios. Iti ocare ado bajiro
gotia manire, Dios oca: “¿Ñimʉ ũmacũjʉ tigʉ ejayijari? ‘Itojʉ gagʉ wadirʉ ñami Cristo’, yi
masiana”, yirona. Ito bajiro tʉoĩabitirʉja mʉare.
7 “¿Ñimʉ godana tʉjʉ ejarʉda Cristo ĩ tujaja tirocʉ?” yi tʉoĩabiticõrʉja mʉare.
8 Dios oca ado bajiro gotia: “Dios riasore gaye ñacã mʉare. Ito bajiri iti riasore gaye
masicã mʉa. Ĩ riasore gayere bʉsiyija mʉa”, yi gotia Dios oca. “Cristore masa tʉorũnʉre
ãmoguĩji Dios”, yire gaye ña iti oca. Ito bajiro masare riasoa gʉa iti oca.
9 “Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios”, mani yi tʉoĩaja, ito yicõri “Jesús
ñami yʉ Ʊjʉ”, mani yija, jeame ũjʉrojʉ mani wabore ñaroca manire masoguĩji Dios.
10 Cristore mani tʉorũnʉja ticõri, “Queno yirã ñama ĩna. Ĩnare seti ma”, yigʉ yiguĩji Dios.
Ito yicõri, “Jesure tʉorũnʉgũ ña yʉ”, yi gãjerãre mani goti rẽtobuja, riti Dios ĩ masoana ñarã
yirãji mani ĩja.
11 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “No ĩre tʉorũnʉrã, ‘Bʉjato bajia yʉre’, yirã mama”, yi
gotia Dios oca.
12 Dios ĩ tija judio masa, judio masa mejere cʉni, coro bajiroti tiguĩji ĩ. Mani Ʊjʉ ñami ĩ,
ito yicõri jeyaro Ʊjʉ. No ĩre senigũre queno yigʉ yiguĩji Dios.
13 Dios oca tuti ado bajiro gotia: “No Jesure, ‘Yʉ Ʊjʉ ña mʉ. Yʉ ñeñaro yirisere ãcabojoya.
Jeame ũjʉrojʉ yʉ wabore ñaroca yʉre masoña’, yirã masoana ñarã yirãji”, yi gotia Dios
oca.
14 Cristore ĩna tʉorũnʉbeja, ĩre seni masimenaji ĩna. Ito yicõri Cristo gayere ĩna tʉobeja,
ĩre tʉorũnʉ masimenaji ĩna. Sĩgũ ĩnare Cristo oca riasobeja, masimena yirãji ĩna.

15 Ĩ oca gotirona mani cõabeja, ĩ oca riasorã manaji. Ado bajiro gotia Dios oca: “Dios
oca quenarise riasorã, no ĩna gotirojʉ masa ĩna tʉoja, wanʉ quenarã yirãji ĩna”. Ito bajiro
ucare ñayija jane mejejʉti.
16 Masa jãjarã oca quenarise tʉobojarãti itire tʉorũnʉbeama ĩna. Jane mejejʉ Isaías
ĩ ucado bajiroti bajia: “Yʉ Ʊjʉ, coriarãti ñama mʉ ocare tʉorũnʉrã”, yiyijʉ Isaías Diore
gotigʉ.
17 Cristo oca quenarise ĩna tʉobeja, itire tʉorũnʉmenaji ĩna. Cristo ocajʉare tʉosʉorʉja,
ĩna tʉorũnʉroto riojʉa.
18 Adire mʉare seniĩagũ ya yʉ: ¿Israel sita gãna Dios oca tʉobitianada? Tʉobojana
tʉorea. Dios oca tuti ado bajiro gotia:
Dios oca gotiri masa, masa jeyarore goti jeoñi. Ito yicõri ĩna oca cojʉ rʉyabeto, tʉore ña.
19 Mʉcana mʉare jabeto seniĩa tʉogʉ ya yʉ. ¿Dios oca tʉobojarãti, queno tʉo masibisijari
Israel sita gãna? Tʉo masibisijarã ĩna. Moisés ñayorʉ ĩti ñami cajero iti oca gayere
ucasʉorʉ. Dios ĩ gotiro bajiroti ucayijʉ ĩ. Israel sita gãnare Dios ĩ tʉoĩare gaye gotigʉ ado
bajiro ucayijʉ Moisés ñayorʉ:
“ ‘Tʉo rẽtobubeama ĩna’, mʉa yirãre, ‘Yʉ ñarã ña mʉa’, yigʉ yigʉja yʉ ĩnare. Ito bajiro yʉ yija,
bʉto rorã yirãji mʉa. Ito yicõri bʉto junisinirã yirãji mʉa”, yiyijʉ Dios, yi ucayijʉ
Moisés ñayorʉ.
20 Moisés ĩ ucaja bero bʉto oca sẽocõri, ucayijʉ Isaías. Dios ĩ yiro bajiroti ucayijʉ ĩ cʉni:
“Yʉre ãmabitibojanajʉa yʉre bʉjama. Ito yicõri yʉre masi ãmomenajʉare, yʉre ĩna masiroca
yicʉ yʉ”, yiyijʉ Dios judio masa meje ñarãre cʉni tʉoĩagũ, yi ucayijʉ Isaías ñayorʉ.
21 Israel sita gãna ĩna bajirisejʉa, Dios ĩ gotirisere ucayijʉ Isaías: “Co rʉmʉ rʉyabeto ĩnare
jisotiboja yʉ, ĩna ñeñaro yirisere ĩna jidicãtoni. Ito bajibojarocati yiro robo cʉdirã meje
ñama ĩna. Ito yicõri yʉre ti terã, tudiama ĩna”, yiyijʉ Dios, yi ucayijʉ Isaías ñayorʉ.

11

Coriarã Israel sita gãnare Dios ĩ masore gaye

1 “Dios ñarã Israel sita gãna ĩnare jidicãcõrʉ”, yire ¿tʉoĩati mʉa? Meje ĩnare jidicãbeami.
Israel sita gagʉti ña yʉ cʉni. Ito bajiri yʉ ñicʉ ñasʉorʉti ñami Abraham ñayorʉ. Ito yicõri
Benjamín ya butu gagʉti ña yʉ. Ito yicõri Benjamín janerãbatia janamiti ña yʉ.
2 Jane mejejʉ gʉa Israel gãnare beseñi Dios, ĩ ñarã ĩna ñatoni. Ito yicõri gʉare jidicãbeami
ĩ. Dios oca tutijʉ Elías ñayorʉ ĩ oca gayere tiyija mʉa. Dios rãca bʉsigʉ, “Israel gãnare seti
ña”, yire gaye yiyijʉ Elías ñayorʉ. Tite. Ado bajiro yiyijʉ ĩ, Diore bʉsigʉ:
3 “Yʉ Ʊjʉ, mʉre goti ĩsiri masare sĩayijarã Israel sita gãna. Mʉre rũcʉbʉorã ĩna soe ĩsisotira
casabo cʉni ruyurioñi ĩna. Ito yirã ñari, yʉre cʉni sĩa ãmocã ĩna. Yʉ sĩgũti mʉ oca gotiri
masʉ catia maji”, yiyijʉ Elías Diore.
4 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, ado bajiro cʉdiyijʉ Dios: “Mʉ sĩgũ meje ña. Siete mil ñarã masa
ñama maji yʉre rũcʉbʉorã. Gãjerã ĩna meni rujeorʉ Baal wame cʉtigʉre ñini rũjũ rũcʉbʉo
yibiticã ĩna”, yiyijʉ Dios Elías ñayorʉre.
5 Elías ĩ ñaratũa, Dios ĩ beseado bajiroti adocãta cʉni Israel gãna coriarãre beseguĩji Dios,
ĩ ñarã ĩna ñatoni. Ĩnare ti maicõri ĩnare beseñi Dios.
6 Ĩna queno yirena sʉori meje beseñi Dios. Ĩnare ti maicõri beseñi ĩ. Ĩna queno yirena
sʉori ĩ besero bajija, ĩnare waja yirocʉ robo beseborʉ ĩ. Quenarise ĩna yibitibojarocati,
ĩnare ti maicõri beseñi Dios.
7 Ado robojʉa bajia. Israel sita gãna, “Queno yirã ñama ĩna”, ĩ yire ĩna ãmobojarocati,
“Queno yirã ñama ĩna”, yibisijʉ Dios. Coriarãti Dios ĩ beseana, “Ĩna ñama queno yirã”,
yiyijʉ Dios. Gãjerãma Dios oca tʉo ãmomena ñayijarã ĩna.
8 Ĩna gayere bʉsia Dios oca tuti. Ado bajiro gotia: “Ĩre ãmomenare ĩ oca ĩna tʉo
masibitiroca yiyijʉ Dios ĩnare. Ito bajiri gãjerã ĩ ocare ĩna gotibojarocati tʉo masibisijarã
ĩna. Ito bajiroti bajia adi rʉmʉri cʉni”, yi gotia Dios oca tuti.

9 Ado bajiro yiñi David ñayoru Diore:
Israel gãna wanu quenarã, basa ĩna menirise bojori bujaroca yiya. Ĩna tuoĩa
bujatobitiroca yiya. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja, ĩnare waja seniña.
10 Ĩna tuo masibitiroca yiya. Sĩgũ rũcurise ãmi wacu robo bajiro, ĩna ñeñaro yirise tãniroca
yiya mu, yiyiju David ñayoru Diore.

Judio masa mejere cuni Dios ĩ masore gaye

11 ¿No bajiro tuoĩati mua? Dios judio masare, ĩre ĩna ãmobejare, ¿ĩnare jidicã ruyuriogu
yiguĩjida? Meje ĩnare jidicã ruyuriobiquĩji Dios. Judio masa Diore ĩna ãmobeja, judio masa
mejereama masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiro gãjerãre ĩ masoja ti masicõri, ãmotirã yirãji
judio masa cuni.
12 Judio masa Diore ĩna cudibejare, jaje quenarise gaye masa jãjarãre ejayiju. Judio
masa Cristore ĩna tuorũnubejare judio masa mejere cuni jaje quenarise gaye ejayiju. Ito
bajiri Cristore tuorũnusuoyijarã ĩna cuni ĩja. Judio masa cuni Cristore ĩna tuorũnuja, buto
busa masa jeyarore quenarise ejaro yiroja.
13 Mua judio masa mejere cuni busigu ya yu. Muare Dios oca gotire ña yure. Muare yu
riasotoni yure cũñi Dios. "Iti ña moare ñasarise", yi tuoĩa yu.
14 Yu ñarã judio masa, muare bajiro ĩna bajire ãmogũ, itire gotia yu. Dios muare masoja
masicõri, ãmotirã yirãji ĩna cuni. Ito yija Cristore tuorũnurã yirãji gajea. Ito bajiro ĩna yija
ticõri, ĩnare masogũ yiguĩji Dios.
15 Judio masare Dios ĩ jabeto jidicãraju, masa jeyarore oca quenarise cũyiju Dios, ĩ
rãca ĩna queno ñatoni. Ito bajiro ĩ oca cũyiju Dios judio masa mejere cuni. Ito bajiri
Cristore ĩna tuorũnuja Dios ñarã ñarãji ĩna cuni. Buto busa quenaroja, judio masa cuni
Cristore ĩna tuorũnuja. Jeame ũjuroju ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yiguĩji Dios. Ito
bajiri godabojarãti mucana tudi catirã robo bajirã yirãji ĩna.
16 Ado bajiro bajia. Jabeto cujabura gaye, boca ãmicõri, Dios ĩ quenoja, ñarocõti cujabura
quena jedicoaro yiroja. Yucugu ñe, jeyaro iti quenaja, jeyaro rujuri cuni quena jediroja.
Ito bajiro bajiyiju Abraham ñayoru. Queno yigu ñari, Diore tuorũnuyiju ĩ. Ito bajiri ĩ
janerãbatia Diore ĩna tuorũnuja, queno yirã ñarã yirãji ĩna cuni.
17 Cogu yucugu, olivo wame cutiricu, ruju jatacõacõri, rocati judiragu ruju ãmicõri wõja,
cogu gaye bajiroti bajiroja. Ito bajiroti Dios cuni judio masare cõacõri, judio masa mejere
cuni, muare ĩ ñarã ñatoni cũñi ĩ. Ito bajiri Dios ye quenarise bujacõri gua judio masa rãca
sĩgũre bajiro bajirã ña mua.
18 Ito bajiro Dios ĩ yija, "Judio masa rẽto busaro queno yirã ña gua", yi tuoĩabitiruja
muare. "Judio masare mani riojuaju beseñi Dios", yire gayere tuoĩaña mua. Cristo judio
masu ĩ rujearena suoriti muare masoñi Dios. Ito bajiri, "Judio masa rẽto busaro queno
yirã ña mani", yiado ma muare.
19 Mua judio masa meje ñarã, ado bajiro yiborãji gajea: "Judio masare jidicãyiju Dios, ĩ
ñarã mani ñatoni. Ito bajiri ñasari masa ña mani", yi tuoĩabojarãji gajea mua.
20 Riti ña, judio masare Dios ĩ jidicãre. Cristore ĩna tuorũnubejare, ito bajiro yiñi ĩ, ĩnare.
Cristore mua tuorũnubeja, muare cuni cõacõboru ĩ. Ito bajiri, "Judio masa rẽto busaro
ñari masa ña mani", yi tuoĩabesa mua. "Ñasarã meje ña mani", yi tuoĩaña mua. Ito bajiro
tuoĩacõri, "Queno ya Dios mu", yiya, ĩre rũcubuorã.
21 Dios judio masare, cajero ĩ beseanare ĩ cõaja, muare cuni cõa masiguĩji ĩ.
22 "Jaje quenarise gaye yami Dios masare. Ito yicõri masare buto ĩna tõbujaroca cuni
yami Dios", yi tuoĩaña mua. Ado bajiro bajia. Ĩre rũcubuomenare buto ĩna tõbujaroca
yibojaguti muare queno yami. Ito bajibojarocati mua ĩre rũcubuotĩñabeja, muare cuni
cõacõboru ĩ.
23 Judio masa ĩ cõana, Cristore ĩna tuorũnuja ĩ ñarã ñaroca yigu yiguĩji ĩ mucana. Ĩ
masirisena, ĩ ñarã ñaroca yi masiguĩji mucana.

24 Judio masa meje mʉa ñabojarocati ĩ ñarã bajiro mʉare cũñi Dios. Judio masa ñama cajero Dios ĩ beseana. Cajero ĩ beseana meje mʉa ñabojarocati josari ĩ ñarã mʉa ñaroca yiñi Dios. Judio masa cajero ĩ beseana mʉcana ĩ ñarã ñaroca ĩ yija, josari mejeti ñaroja.

Israel sita gãnare Dios ĩ masosʉsare gaye

25 Yʉ ñarã, masa ĩna masibiticati gayere, mʉare gotigʉ ya yʉ. Dios ĩ beseana ña mani. "Jeyaro masirã ña mani", mʉa yi tʉoĩabititoni, iti gaye ocare mʉare gotia yʉ. Adocãta judio masa jãjarã ñama Diore tʉo ãmomena. Ito bajiro bajitĩñamenaji ĩna. Judio masa meje ñarã, Dios ĩ besecãna, Jesure ĩna tʉorũnʉja ticõri, judio masa cʉni Diore ãmorã yirãji ĩna.

26 Ito bajiro judio masa Diore ĩna ãmoja, jeame ũjʉrojʉ ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ucare ña Dios oca tutijʉ:

Sión wame cʉtiri cʉtojʉ ejagʉ yiguĩji masare masori masʉ. Jacob janerãbatiare ĩna ñeñaro yirisere coegʉ yiguĩji ĩ.

27 Ito bajicõri, ñeñaro ĩna yirise yʉ ãcabojoja, jane mejejʉ yʉ goticãdo bajiroti yigʉ yigʉja yʉ, yi gotia Dios oca tuti.

28 Adocãta judio masa jãjarã Cristo oca quenarise rũcʉbʉomena jaicoama. Ito bajiri Dios wajana ñama ĩna. Ito bajiro ĩna bajijare, mʉa judio masa mejejʉa tʉorũnʉsʉoa mʉa. Judio masa ĩna Diore ãmobitibojarocati, ĩjʉama ĩnare ti maiguĩji maji. Ĩna ñicʉsabatiare cʉni ti maiñi ĩ. Ito bajiri adi rʉmʉri gãna judio masare cʉni ti maiami ĩ maji.

29 "Ĩnare besecʉ yʉ. Ito bajiri ĩnare queno yigʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ Dios. Ĩ goticãdo bajiroti yigʉ yiguĩji ĩ. Ĩ goticãdo bajiroti jidicãbicʉ yiguĩji Dios.

30 Cajero Diore cʉdibisija mʉa. Judio masa Diore ĩna cʉdibeja ticõri, mʉajʉare maicõri, mʉare masoñi ĩ.

31 Adocãta judio masa Diore cʉdirã meje ñama. Ito bajiro ĩna bajibojarocati, mʉare ĩ ti mairo bajiroti, ija ĩnare cʉni ti maigũ yiguĩji ĩ.

32 Mani jeyaro Diore cʉdimena riti ñacʉ mani maji. Ñeñaro mani yi ãmoja manire camotabisĩ Dios. Ito bajiro yiñi, ñeñaro mani yija bero, "Bʉto yʉre maisacõguĩji Dios. Ĩre yʉ ñeñaro yirise yʉ goti rẽtobuja, yʉre ãcabojogʉ yiguĩji", mani yi tʉoĩa masitoni.

33 Quenasacõa. Quenoguti yigʉ ñami mani Jacʉ Dios. Jeyaro masigũ ñami ĩ, ito yicõri jeyaro tʉo masigũ. Ĩ tʉoĩarisere masibea mani. Ito yicõri ĩ yirisere ti masibea mani.

34 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Ñimʉjʉa Dios ĩ tʉoĩarise tʉoĩagũ mami. Ñimʉjʉa Diore riasogʉ mami.

35 Ñimʉjʉa mami, 'Diore ĩsicʉ yʉ. Ito bajiri yʉre waja ruyurioami ĩ', yigʉ". Ito bajiro ucare ñayija jane mejejʉti.

36 Adi sita ñarotire jeyaro rujeoñi Dios. Ĩna sʉoriti jeyaro ña. Ito yicõri ĩ ye riti ña. Ito bajiro ĩ bajijare ĩre rũcʉbʉotĩñacõrʉja manire. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

12

Dios ĩ ãmorise riti mani yija quena, yire gaye

1 Dios manire ti maicõri jaje mani yerotire yiñi. Ito bajiri yʉ ñarã Dios ĩ ãmorise riti yirã ñaña mʉa. Quenarise riti yiya, ñeñarise yimenati. Mʉa ito bajiro yija, Dios wanʉ quenagũ yiguĩji mʉa rãca. Diore mani rũcʉbʉorise ĩre ĩorona ito bajiro yirʉja mani. Ito bajiro mʉa yitoni, oca sẽoro mʉare rotia yʉ.

2 Diore masimena ĩna yiro bajiro yibesa. Mame tʉoĩare gaye wasoacõri, quenarise riti tʉoĩaña mʉa. Ito bajiro tʉoĩacõri Dios ĩ ãmorise masirã yirãji mʉa. "Diore quena ña", yire gaye masirã yirãji mʉa. Ito yicõri ĩ wanʉroti gaye cʉni masirã yirãji mʉa. "Iti ña yʉre ñasarise", Dios ye yire gaye masirã yirãji mʉa.

3 Yʉre ti maicõri ĩ oca mʉare gotirocʉre yʉre cũñi Dios. Ito bajiri ado bajiro mʉare gotia yʉ. Mani ĩre tʉorũnʉrã ñajare manire moare cũñi ĩ. "Ĩre yʉ moa ĩsi masitoni yʉre ejabʉagʉ

yiguĩji Dios”, mani yi tнoĩaroca yami Dios. Ito bajiri, “Yнmasi queno Diore moa ĩsia yн”, yi tнoĩabitirнja manire. Ado bajirojнa mani tнoĩaja quena. “Dios ĩ ejabнarisena riti queno moa masia yн”, yi tнoĩarнja manire.

4 Mani ya rujн jaje ña. Tite mнa. Ãmo, cajea, gãmoro, gнbo jaje ña mani ya rujн. Co rujн gaye ricati riti moare cнtia mani ya rujн. Tite mнa. Cajeana ti, gãmorona tнo, ãmona ãmi, gнbona wa ya mani.

5 Ito bajiroti bajia mani Jesucristore tнorũnнrã. Ĩre tнorũnнrã ñari ĩ ya rujн robo bajirã ña mani. Ito bajiri jãjarã ñabojarãti sĩgũre bajiro tнoĩacõri gãmeri ejabнa mani. Ito yicõri mani yagн sĩgũ ĩ manija gãmeri godo cнtia mani.

6 Ĩ ãmoro bajiro mani jeyarore, ricati riti mani moa masirotire jidicãñi Dios. Dios manire jidicãre mani moa masirisena ĩre queno moa ĩsirнja manire. Dios ĩ oca gotiroti gayere mнare ĩ jidicãja, Cristore mнa tнorũnнrocõ gotija quena.

7 Gãjerãre ejabнare gaye manire Dios ĩ jidicãja, gãjerãre queno ejabнaja quena. Ito yicõri, no riasore gaye boca ãmigũ gãjerãre queno riasoja quena.

8 Gãjerã oca sẽoroca yi masigũ, queno yija quena. No gãjerãre ĩ ĩsi ãmoja, queno wanн quenaro jairo ĩsija quena. No rotigн quenoti rotija quena. No bojori bнjarãre ejabнagн, wanн quenare rãca ejabнaja quena.

Cristore tнorũnнrã ado bajiro ñaja quena, yire gaye.

9 Bнgнti gãjerãre mai rнobesa. Gãjerãre maisagнti maija quena. Ñeñaro yirere ti tecõri jidicãña. Quenarise riti yi ãmoña.

10 Cristore tнorũnнrã ñari sĩgũ rĩa robo bajiro gãmeri queno ti maiña. Ito bajiro yicõri queno gãmeri rũcнbнoya mнa.

11 Dios moare gaye mнare ĩ cũre tнoĩa wanнcõri moaja quena. Diore wanнrã ĩ ãmoro bajiroti ĩre queno moa ĩsiña mнa.

12 “Gнare queno yigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yurã ñari, queno wanн quenaro ñaña mнa. Mнa tõbнjaja, ñemecнtiya. Mнare oca ñaja, нsiriobeja. Ito yicõri Diore bнsi jidicãbeja mнa. Ĩre mнa bнsisotija quena.

13 Cristore masirã ĩna bojoro bнjaja, ĩnare ĩsima. Mнa ya wi ejarãre queno boca ãmima.

14 Jesure masirã mнa ñajare gãjerã ñeñaro mнare ĩna yija, ñeñaro ĩnare bнsitubeja. Dios ĩnare queno yitoni, Diore senima mнa.

15 Gãjerã queno ĩna wanн quenaja, queno corocõ ĩna rãca wanнma mнa cнni. Gãjerã ĩna bojori bнjaja, cocati bojori bнjaba mнa cнni.

16 Gãjerã jeyarore queno ti mai ñaña mнa. “Ĩna rẽto bнsaro queno yirã ña mani”, yi tнoĩabesa mнa. “Ñasamena ñama ĩna”, gãjerã yianare cнni baba cнticõri, queno wanн quena ña mнa. “Gãjerã rẽto bнsaro masia yн”, yi tнoĩabesa.

17 Gãjerã ñeñaro mнare ĩna yija, ĩnare gãmebeja mнa. Quenarise riti yiya mнa, gãjerã, “Ñeñaro yirã ñama”, ĩna yibititoni.

18 Gãjerã rãca gãmeri ti tudibesa mнa. Ado bajirojнa mнa yija quena. Queno mнa yi masirise yiya, masa jeyaro rãca queno mнa ñatoni.

19 Queno tнoya yн ñarã mнa. Gãjerã ñeñaro mнare ĩna yibojarocati ĩnare ñeñaro yibeja mнa. Mнare ñeñaro yirãre ñeñaro ĩna tõbнjaroca yi masiami Dios, ĩnaõnare. Ĩ oca tutina ado bajiro gotiami Dios: “Yн ña, masa ĩna ñeñaro yire waja, ñeñaro ĩna tõbнjaroca yiri masн. Ĩna ñeñaro yire waja, ĩnare waja senigũ yignja yн”, yiari gotiami mani Ʊjн ĩ oca tutina.

20 Gaje ado bajiro gotia Dios oca: “Mнa wajacн ĩ ñiocõja, ĩre bare ecaya. Ĩ idi ãmoja, ĩre ioya. Ito bajiro mнa yija, mнa wajacн ñeñaro yi ãmogũ, mнare bojobнja tigн yiguĩji”, yi gotia Dios oca tuti.

21 Gãjerã ñeñaro mнare ĩna yibojarocati ĩnare ñeñaro yibeja mнama. Ĩnare quenarise riti yiya mнa. Ito bajiro mнa yija ticõri, ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã yirãji gajea.

13

1 Dioti ñami mani нjarãre cũri masн. Dios ĩ cũana ñajare, mani нjarãre yiro robo cнdirнja manire.
2 Ʉjarãre ti tujabicн, ĩna rotitoni Dios ĩ cũanare cнdigнõcũ meje ñami ĩocũ. Ito bajiro cнdimenare, ĩna tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios.
3 Queno yiri masare güiri masa meje ñama rotiri masa. Ñeñaro yiri masajнare güiri masa ñama rotiri masa. Ito bajiri quenarise riti yiya mнa. Quenarise riti mнa yija ticõri, mнare ti wanнrã yirãji mнa нjarã.
4 Mani queno ñatoni rotiri masare cũñi Dios. Mani ñeñaro yija, güirã yirãji mani. "Yн ñeñaro tõbнjaroca yigн yiguĩji", yi tнoĩacõri güirã yirãji mani. Ñeñaro yirãre ĩna tõbнjaroca yironare rotiri masare cũñi Dios.
5 Ito bajiri jнaji tнoĩare gaye tнoĩacõri rotiri masare ĩna yiro bajiroti cнdirona ña mani. "Yн cнdibeja ticõri, yн tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩarã cнdija quena. Ito yicõri, "Yн cнdija iti ña queno yire gaye", yi tнoĩacõri, ĩna yiro bajiroti cнdirнja manire.
6 Rotiri masa ĩna moarise yiro robo ĩna moaja, Diore yiari moa ĩsirã yama ĩna. Ito bajiro ĩna yitoni ĩnare cũñi Dios. Ito bajiri rotiri masa ĩna waja senija, ĩnare waja yija quena.
7 Mнa waja ruyuriorãre cнni waja yiya. Ʉjarã ye niyeru seni ĩsiri masare waja yiya. Gaje нjarã ĩna waja yirotija, ĩna rotiro bajiroti waja yiya. Ito yicõri ĩna yiro bajiroti yiya mнa. Mнa нjarã ñarocõreti rũcнbнoya.
8 Gãjerãre waja ruyuriobesa. Sĩgũre rнyabeto gãmeri ti maisotiya. Ito bajiro gãmeri mнa ti mairise jidicãbeja mнa. No ĩ tн gãnare ti maigũ, Dios ĩ rotirise cнdigнti ñami ĩocũ ĩja.
9 Dios ĩ rotirise ado bajiro gotia: "Gãji manojore ajebesa. Gãjerãre sĩabesa. Rinibesa. Ito yicõri gãji ya gajeonire ti нobesa", yi gotia Dios ĩ rotire. Dios ĩ rotirise ñarocõti ado bajiro riti gotia: Gãjerãre mнa ti maija, ĩnare ñeñaro yimenaji mнa. Ito yicõri ĩnare mнa ti maija, Dios ĩ rotirisere cнdi jeorã ñarã yirãji mнa. Ito bajiri mнamasiti mнa mairo bajiroti, mнa tн gãnare cнni ti maiña.
10 No ĩ tн gãnare ti maigũ, ĩnare ñeñaro yibicн yiguĩji. Ito bajiri mani tн gãnare mani ti maija, ñarocõti Dios ĩ rotirise cнdirã ñarã yirãji mani.
11 Dios ĩ rotiro bajiro riti yirнja manire. Ñamicajн ña ĩja. Nocõ mejeti mani Ʉjн ejagн yiguĩji manire ãmi warocн. Ito bajiri ña yucãrнja manire. Cajero ĩ oca mani tнorũnнja, "Co rнmн tнdi ejagн yiguĩji Jesús", yi tнoĩacн mani. Ito bajibojarocati adi rнmн, "Nocõ mejeti rнya manire ĩ masogũ ejaroto", yi tнoĩa masia mani ĩja.
12 Adocãta ñami bajiro bajia, masa ñeñaro ĩna yija. Ñami rẽta wajн, nocõ mejeti mani Ʉjн ĩ tнdi ejaroti rнmн ejaro yiroja. Itocõti ejagн yiguĩji ĩ. Ito bajiri ñeñaro mani yire gayere jidicãrнja manire. Gãjerã rãitĩarojн ñeñaro ĩna yiro bajiro yibitirнja manire. Ado bajirojнa yirнja manire. Quenarise riti yirнja, busuro ñarã queno ĩna yiro bajiro.
13 Quenarise riti yirнja manire, masa ĩna tiro riojo queno mani yiro bajiro. Basa ĩna menirojн wabitirнja manire. Ñeñaro ĩna ajerojн mecнbitirнja manire. Gãji manojore ajebitirнja manire. Mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yibitirнja manire. Gãjerãre tudibitirнja manire. Gãjerã mani rẽtoro ĩna masija ticõri, ĩnare ti junisinibitirнja manire.
14 Ado bajirojнa mani yija quena. Mani Ʉjн Jesucristore tнorũnнrнja manire. Ĩti ñami manire ejabнagн, mani ñeñaro yibititoni. Ito bajiri ĩ ejabнarisena mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti yi нyabitirнja manire.

14

Cristore tнorũnнrãre bнsitubesa, yire gaye

1 Queno Jesure tнorũnнsabicн ñabojagнti sĩgũ mнa rãca ĩ ña ãmoja, ĩre boca queno ãmiña
mнa. “Ito bajiro bajigн ñami”, yi ti masicõri ĩ rãca gãmeri bнsi tнoĩabeja ñasabitire.
2 Ado robojнa bajia ñasabiti gaye. Coriarã Jesure masirã, “Jeyaro mani baja cнni quena
ña”, yi tнoĩama ĩna. Gãjerã queno Jesure masisamenama, “Waibнcн ri ba jidicãrнja. Ote
gaye riti mani baja quena”, yi tнoĩama ĩna.
3 Ñarocõti jeyaro barã, gãjerã ba jidicãrãre bнsitubiticõrнja ĩnare. Ito bajiroti ba
jidicãrãjнa cнni, jeyaro barãre bнsitubiticõrнja. Cristore tнorũnнcõri, Dios ñarã ñama ĩna
ĩja. Ito bajiri ĩnare bнsiture ma.
4 Jesure tнorũnнrã, Diore moa ĩsiri masa ñama ĩnaõna. Ĩna нjarã meje ña mнa. Dios ñami
ĩna нjн. Ito bajiri Dios ĩna нjн ñari, “Queno ya mнa yнre”, ito yicõri, “Queno yibea mнa
yнre”, yiguĩji ĩ. Dios sĩgũti ĩre moa ĩsiri masare ĩna queno yitoni yi masiami.
5 Coriarã Jesure masirã ado bajiro tнoĩama: “Adi rнmн Diore rũcнbнora rнmн ñasari
rнmн ña gaje rнmн rẽtoro”, yi tнoĩama ĩna. Gãjerãma ado bajiro tнoĩama: “Co rнmн rнyabeto
corocõ Diore rũcнbнorнja mani”, yi tнoĩama ĩna. Mani jeyaro sĩgũ rнyabeto, “Yн yisotire,
ñeñarise meje ña”, yi masirнja manire.
6 Sĩgũ, “Adi rнmн ña ñasari rнmн”, yi tнoĩagũ, ito bajiro yami mani Ѿjнre rũcнbнogн. Gãji,
“Co rнmн rнyabeto corocõti ña”, yi tнoĩagũ, ĩ cнni Diore rũcнbнore gayeti ito bajiro yami.
Gãji jeyaro bagн, Diore rũcнbнorocнti bami ĩocũ cнni. Ĩ baja, “Queno ya Dios mн”, yiguĩji ĩ.
Gãji waibнcн ri ĩ ba jidicãja, ito bajiro yami ĩ cнni Diore rũcнbнogн. “Queno ya Dios mн”,
yiguĩji ĩ cнni.
7 Mani Cristore masirã, mani tнoĩarise riti yi ãmorã meje ña mani. Ito bajiri, “Yн ãmori
rнmн godacнja yн”, yimenaji mani.
8 Mani catirocõ, mani Ѿjн Cristo ĩ ãmoro bajiro yirona ña mani. Ito yicõri ĩ ãmorocõ
godarãji mani, ĩ rãca ñarona. Ito bajiri mani catija cнni, mani godaja cнni Cristo ñarã ña
mani.
9 Ado robojнa bajia. Cristo godacõri mнcana tudi catiñi godarã нjн ñarocн, ito yicõri
catirã нjн ñarocн cнni.
10 ¿No yija gãjerã Jesure masirãre seti yiati mнa? ¿No yija gãjerã Jesure masirãre ñeñaro
tнoĩa bнsiati mнa? Mani ñarocõti Cristo riojo ñarã yirãji mani, mani queno yigore, mani
ñeñaro yigore cнni, ĩ cõĩatoni. Iti masicõri mani ñarãre, “Ĩnare seti ña”, yibitirнja manire.
11 Ado bajiro gotia Dios oca tuti:
Catia yн. Ito bajiri yн gotirise riti ña. Masa jeyaro yн riojo, rijomunigãna ñini rũjũrã yirãji,
yнre rũcнbнorona. Sĩgũ rнyabeto, “Dios ña mн”, yirã yirãji, yi gotia Dios oca tuti.
12 Iti tнocõri, “Mani jeyaro sĩgũ rнyabeto, jeyaro mani yigorore Diore goti rẽtorã yirãji
mani”, yi tнoĩa mani.

Cristore tнorũnнrãre ĩna jidicãroca yibesa, yire gaye

13 Ito bajiri gãmeri bнsitubiticõrнja manire. Ado bajirojнa quenarise riti yirнja manire.
Ito yicõri mani rãca gãna Cristore masirã, ĩna ñeñaro yiroca yimenaji mani.
14 Yнama Cristore masigũ ñari, “Jeyaro yн baja quena ña”, yi tнoĩa yн. “Iti yн baja,
ñeñarise ña”, yi tнoĩabojagнti ĩ baja, ñeñaro yigн yami ĩocũ.
15 Sĩgũ Cristore masigũ, “Rẽore gaye ña”, ĩ yi tнoĩarise mani baja ticõri, bojori bнjagн
yiguĩji gajea. Ito bajiri ĩ bojori bнjaroca mani yija, ĩre ti mairã meje ña mani. Ĩnaõnare
yiari cнni goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiri sĩgũ Cristore masigũ mani baja ticõri, Cristore ĩ jidicã
ãmoja, babiticõrнja itire.
16 “Gнa yirise quena ña”, yi mнa tнoĩabojarocati, “Ñeñaro yama ĩna”, yi gãjerã mнare ĩna
bнsituja, yibeja itire.
17 Ĩre tнorũnнrãre riti ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios. Ito bajiri mani barise cнni, mani
idirise cнni ñasarise meje ña. Mani Ѿjн ĩ rotiro bajiro mani cнdija, iti ña ñasarise. Ito yicõri

gãjerã rãca queno mani ñaja, iti ña ñasarise. Espíritu Santo mani wanн quenaroca ĩ yija, iti cнni ñasarise ña.
18 Cristo ĩ ãmoro bajiroti mani yija, “Queno yirã ñama ĩna”, yigн yiguĩji Dios. Ito yicõri masa cнni ito bajiroti yirã yirãji.
19 Ito bajiro yirнja mani, gãjerã rãca ñe oca manoti queno mani ñatoni. Ito yicõri gãmeri ejabнato mani, Cristore bнto bнsa tнorũnнana yirona.
20 Sĩgũ, “Rẽore gaye bama ĩna”, yi wacн Diore ĩ jidicã ãmoja, babitirнja mani. Bare jeyaro mani baja quenarise ñaroja. Ito bajibojarocati gãji, “Rẽore ña iti”, yi wacн, mani baja ticõri, Cristore ĩ jidicã ãmoja, babitirнja mani itire.
21 Gãji Cristore masigũ, rẽore gaye mani baja ticõri, ito yicõri нyé ide mani idija ticõri, Cristore jidicãgũ yiguĩji gajea. Ito bajiri Cristore ĩ jidicãbititoni, jeyaro rẽore gaye babitirнja manire. Ito yicõri idire idibitirнja manire. Mani yirise ticõri, Cristore ĩ jidicã ãmoja, yibitirнja mani itire.
22 “Jeyaro yн baja quenaroja”, mani yi tнoĩaja, Diore riti gotija quena. No, “Yн yisotirise quena ña Dios ĩ tiro riojo”, yi masigũ, wanн quenagũ ñami ĩocũ.
23 No, “Yн baja quenabetoja iti”, yi masibojagнti, ĩ baja, seti ñaroja ĩre. “Yн baja quenabetoja gajea”, yibojagнti, ĩ bajare seti ñaroja ĩre. “Yн yija quenabetoja gajea”, yibojarãti, mani yija, seti ñaroja manire.

15

Mani ñaroti gaye riti meje tнoĩaja quena, yire gaye

1 Mani Diore queno tнorũnнrã, gãjerã queno Diore tнorũnнsamenare ejabнarнja manire, ñeñaro ĩna yibititoni. “Rẽore ña”, ĩna yi tнoĩare gaye yibiticõrнja mani. Ito yicõri mani wanнroti gaye riti yibitirнja manire.
2 Ado bajirojнa yirнja manire. Mani tн ñarãre ĩna wanн quenaroca yirнja manire. Ito yicõri ĩnare queno yirнja mani, Diore bнto bнsa ĩna tнorũnнtoni.
3 Cristo cнni ĩ rioti ĩ wanнroti gayere yibisĩ ĩ. Ado robojнa bajiyija. Dios oca tuti ucare bajiroti rẽtayija. Ado bajiro yiyijн Cristo, ĩ Jacнre: “Jeyaro ñeñarise mнre ĩna bнsigoreti, yнre rẽtacн ĩja”, yi ucare ñayija jane mejejнti.
4 Jane mejejн Dios ĩ bнsigore ucare ñayija. Quenarisejнa mani yi riasotitoni bajiyija iti. Ito bajiri itire mani riasotija, ñeñaro tõbнjabojarãti нsiriomenati ñemecнticõrãji mani. Ito yicõri queno wanн quenarã yirãji mani. “Dios ĩ goticãdo bajiroti jeyaro rẽtaro yiroja”, yi tнoĩa yucõri, queno wanн quenarã yirãji mani.
5 Dios ñami mani ñemecнtiroca yigн, ito yicõri mani tнoĩa oca sẽoroca yigн. Sĩgũre bajiro mнa tнoĩa wanнroca yijaro ĩ, Cristo ĩ ãmoro bajiro.
6 Mani Ʊjн Jesucristo Jacн Diore mнa rũcнbнotoni, ito bajiro yijaro Dios mнare. Ito yicõri sĩgũre bajiro нsi cнticõri, “Ĩ ñami rẽtoro masigũ”, mнa yi tнoĩatoni, ito bajiro yijaro Dios mнare.

Judio masa mejere cнni Pablo Cristo oca ĩ gotire gaye

7 Cristo manire ĩ boca ãmiado bajiroti, gãjerãre boca ãmiña mнa cнni. Ito bajiro mнa yija, masa mнare tirã riti, “Queno yigн ñami Dios”, yirã yirãji ĩna.
8 “Adi macãrнcũrojнre judio masare ejabнagн wadiñi Cristo”, ya yн mнare. Ito bajiro yiñi Cristo, “Jane mejejн gãnare Dios ĩ goticãdo bajiroti yiñi”, mani yi masitoni.
9 Gaje ado bajiro wadiñi Cristo. “Masare ti maigũ ñari rẽtoro queno yigн ñami Dios”, judio masa meje cнni ĩna yi masitoni, ado wadiñi Cristo. Dios oca tuti iti gotiado bajiroti ado bajiro gotiñi Cristo Diore:

Judio masa meje tнoro riojo, “Mн ña rẽtoro masigũ”, yi mнre rũcнbнogн yignja yн. Mнre rũcнbнogн mн wame basa sẽacнja yн, yiyijн Cristo Diore. Ito bajiro yi ucare ñayija jane mejejнti.

10 Ito yicõri gaje ado bajiro ucare ña:

Mнa judio masa meje cнni, Dios ñarã judio masa rãca wanн quena ña mнa, yiari ucare ñayija.
11 Ito yicõri ado bajiro ucare ñayija gaje:
Judio masa meje, ito yicõri masa jeyaro, "Rẽtoro queno masigũ ñami Dios, ito yicõri rẽtoro queno yigн ñami Dios", yi rũcнbнojaro ĩna, yi ucare ñayija.
12 Isaías ñayorн ado bajiro ucañi:
Isaí ñayorн janerãbatia janami sĩgũ rujeagн yiguĩji. Judio masa meje нjн ñagũ yiguĩji ĩ. Ĩre tнorũnнcõri, "Manire masogũ yiguĩji", yirã yirãji ĩna, yi ucare ñayija.
13 "Dioti ñami manire masorocн", yi tнoĩa mani. Ĩre senia yн, mнa ĩre tнorũnнcõri queno corocõ mнa wanн quenatoni, ito yicõri queno corocõ mнa ñatoni. Gaje ĩre senia yн. "Espíritu Santona sнoriti manire masogũ yiguĩji", yi mнa tнoĩa wanнtoni Diore senia yн.
14 Yн ñarã, queno yirã ña mнa, ito yicõri Cristo gayere queno masirã ña mнa. Ito bajiri gãmeri riaso masia mнa. Yi tнoĩasacõa yн itire.
15 Ito bajibojarocati adi paperana mнare oca sẽo bнsaro gotia yн. Ito bajiro mнare ya yн, mнa tнogore mнa tнo bнjatoni, ito yicõri mнa ãcabojabititoni. Sẽoro mнare papera cõa yн, Dios yнre ti maicõri ito bajiro ĩ cũjare.
16 Mнa judio masa mejere cнni Cristo oca quenarise riasotoni yнre cũñi Dios. Cristore tнorũnнjaro ĩna, yirocн mнare riasocн yн. Adocãta ĩre tнorũnнrã ñari Espíritu Santona sнoriti Dios ñarã ña mнa ĩja. Ito bajiri queno wanн quenacõri mнare boca ãmigũ yiguĩji Dios. Itire tнoĩagũ mнare riasoa yн.
17 Jesucristore tнorũnнcõri Diore moa ĩsia yн. Ito bajiri wanн quenacõri, "Jesucristo ĩ ejabнarisena Diore queno moa ĩsia yн", yi tнoĩa yн.
18-19 Iti riti mнare gotia yн. Yнre ejabнañi Cristo, mнa judio masa mejere cнni ĩre mнa cнdiroca yн yitoni. Yн riasore gaye tнocõri, queno yн yire gaye ticõri, ito yicõri Espíritu Santona sнoriti tiyamani yн yija ticõri, Cristore tнorũnнyija mнa ĩja. Ñaro bajiroti Cristo oca quenarise riasocн yн. Jerusalénjнna yн goti wadija, gaje cнtori jeyaro goticõri, Iliriajн goti ejacн yн itire.
20 Cristo gaye ĩna tнoĩamena ñarojн, Cristo masare ĩ masore gaye ĩnare riasogн wasoticн yн. Gãjerã ĩna riasocãdojнre, riasogн wa ãmobiticн yн.
21 Ito bajiro yн yija, Dios oca tuti iti ucado bajiroti bajicн. Ado bajiro gotia:
Ĩ oca tнobitiana tнorã yirãji. Ito yicõri tнo rẽtoburã yirãji, yi ucare ñayija.

Romajн Pablo ĩ wa ãmore gaye

22 Jaje cнtori yн riaso ucure ñajare mнa tн wa ãmobojagнti wa masibiticн yн maji.
23 Adi sitajнre moare tĩocoa yн ĩja. Canн meje mнa tн wa ãmobojagнti, wa masibiticн yн maji. Ito bajiri adocãta mнa tн wacн ya yн ĩja.
24 Españajн wacн, mнare ti rẽta wacн yigнja yн. Mнa rãca yн wanн quenaja bero yнre mнa ejabнare ãmoa yн, España yн eja masitoni.
25 Ito bajibojarocati cajero Jerusalénjн wacн ya yн maji, Cristore tнorũnнri masare niyeru ãmi wacн.
26 Macedonia sita gãna, ito yicõri Acaya sita gãna cнni, ado bajiro tнoĩayijarã ĩna: "Jerusalén gãna Jesure masirã, bojoro bнjarã yirãji coriarã. Ito bajiri niyeruna ĩnare ejabнarнja mani", yi tнoĩayijarã ĩna. Niyeru miojucõri yнre ĩsicã ĩna. Ito bajiri iti niyeru Jerusalén gãnare ĩsigũ wacн ya yн.
27 Macedonia sita gãna, ito yicõri Acaya sita gãna, judio masa meje ñabojarãti, "Jerusalén gãna judio masare, ĩnare ejabнarнja mani", yi tнoĩayijarã ĩna. Cajero maji judio masa mejere cнni Dios masare ĩ masore gaye riasoyijarã judio masa maji. Ito bajiri adocãta judio masa meje ñarã judio masa bojoro bнjarãre, ejabнaja quena.
28 Jerusalén gãna Jesure masirãre iti niyeru yн ĩsija bero, Españajн wacн mнare ti rẽta wacн yigнja yн.

29 Mʉa tʉ ejacõri Cristo gayere yʉ riasoja, mʉa wanʉroca yigʉ yiguĩji Cristo.
30 Yʉ ñarã Cristore tʉorũnʉrã ña mʉa. Ito yicõri Espíritu Santona sʉoriti gãmeri ti maia mʉa. Ito bajiri yʉre yiari Diore mʉa senitoni mʉare ʉsirio codea yʉ.
31 Judea gãna Jesure masimena yʉre ñeñaro ĩna yibititoni, Diore bʉsi ĩsiña mʉa, yʉre yiari. Ito yicõri gaje ado bajiro Diore seniña, Jerusalén gãna Cristore masirã, bʉto wanʉ quenacõri, yʉ niyeru ãmi warise ĩna boca ãmitoni.
32 Ito bajiro yʉre yiari mʉa bʉsi ĩsija, Dios ĩ ãmoro bajiroti mʉa tʉ wanʉ ejagʉ yigʉja yʉ. Ito yicõri queno ʉsi cʉticõri gãmeri ejabʉarã yirãji mani.
33 Mani sajari oca cʉtiroca yigʉ ñami Dios. Mʉa rãca ñatĩñajaro Dios, ya yʉ. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

16

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

1 Mani yago Febe wame cʉtigo mʉ tʉ ejago yigõji. Queno yigo ñamo iso. Cencrea wame cʉtiri cʉto gãna Jesure masirã rãca Diore yiari moa ĩsiri maso ñamo iso.
2 Jãjarãre ejabʉañi iso. Ito yicõri yʉre cʉni ejabʉacõ iso. Mani Ʉjʉre tʉo mairã ñari, isore queno boca ãmima mʉa. Mani Cristore masirã ñari, gãjerã Cristore masirãre mani gãmeri boca ãmija quena. Ito bajiri isore boca ãmicõri, jeyaro mʉa ejabʉarocõ isore ejabʉaba.
3 Quenajaro Aquila, ito yicõri ĩ manojo Priscila cʉni. Jesucristo gaye yʉ riasotoni, queno yʉre ejabʉacã ĩna.
4 Yʉre gãjerã sĩa ãmorã ĩna josaja, yʉre ejabʉabojari godacobocã ĩna. Ito bajiri, "Quenoguti yicã ĩna", ya yʉ ĩnare. Yʉ sĩgũ meje, "Queno yicã", ya yʉ. Judio masa meje cʉni Cristore masirã, ito bajiroti yama ĩna cʉni.
5 Quenajaro, Diore rũcʉbʉorona Aquila ya wi minijuarã. Quenajaro yʉ rãca gagʉ yʉ baba, Epeneto cʉni. Ĩ ñami cajero Asia sita gagʉ Cristore tʉorũnʉsʉorʉ.
6 Quenajaro mani yago María cʉni. Yoari mʉa rãca moañi iso.
7 Gʉa comasi ñarã cʉni, Andrónico, ito yicõri Junias cʉni, Quenajaro. Ĩna rãca tubiara wijʉ ñacʉ gʉa. Ito yicõri yʉ riojʉa bʉsa Cristore tʉorũnʉsʉoñi ĩna. "Queno yirã ñama Andrónico, ito yicõri Junias cʉni", yama Cristo ĩ cũana.
8 Quenajaro yʉ baba Ampliato cʉni. Mani Ʉjʉ yagʉ ĩ ñajare bʉto ĩre maia yʉ.
9 Quenajaro Urbano cʉni. Mani rãca Cristore moa ĩsigũ ñami ĩ. Quenajaro yʉ baba yʉ maigũ Estaquis cʉni.
10 Quenajaro Apeles cʉni. Jeyaro ĩ moagore ticõri, "Cristore queno tʉorũnʉgũ ñami ĩ", yi tʉoĩa mani. Quenajaro Aristóbulo cʉni, ĩ ya wi gãna ñarocõti.
11 Quenajaro gʉa comasi, Herodión cʉni. Quenajaro Narciso cʉni, ĩ ya wi gãna ñarocõ Cristore masirã cʉni.
12 Quenajaro Trifena, ito yicõri Trifosa cʉni. Ĩna romia jũarã ruje moacã mani Ʉjʉ Jesure yiari. Quenajaro mani yago Pérsida cʉni. Iso cʉni ruje mani Ʉjʉre yiari moacõ.
13 Quenajaro Rufo cʉni. Masa jeyaro, "Bʉto Cristore tʉorũnʉgũ ñami ĩ", yama ĩna. Quenajaro ĩ jaco. Yʉ jacoõcõti ñamo iso cʉni yʉre.
14 Quenajaro Asíncrito, Flegonte cʉni, Hermas cʉni, Patrobas cʉni, Hermes cʉni. Ito yicõri ĩna rãca Cristore tʉorũnʉrã ĩnacõti quenajaro.
15 Quenajaro Filólogo, Julia cʉni, Nereo cʉni, ito yicõri ĩ ocabajio cʉni, Olimpas cʉni. Ito yicõri ĩna rãca Cristore tʉorũnʉrã ĩnacõti quenajaro.
16 Mani comasi Cristore masirãre queno wanʉcõri gãmeri boca ãmima mʉa. Cristore tʉorũnʉrã ñarocõti, "Quenajaro", yama mʉare.
17 Yʉ ñarã ado bajiro gaje mʉare gotigʉ ya yʉ. Coriarã ñama masa batatoni oca menirã. Ito yicõri Jesús gayere ĩna riasoja, mʉa tʉogore bajiro meje riasoama ĩna. Ĩnare mʉa tʉoja, "Roya", yirocʉ mʉare gotia yʉ. Ĩnare camotadiya mʉa.

18 Mani Ʊjʉ Cristore yiari meje moama ĩna. Ĩna tʉoĩaro bajiroti yama ĩna. Ĩna bʉsija, bʉroti quenarise bajiro ruyua. Quenarise meje ña iti. Ito bajiri queno tʉo masimena ĩna bʉsirisere tʉorũnʉbojama ĩna.
19 "Dios oca queno cʉdirã ñama ĩna", yama masa jeyaro mʉare. Ito bajiri mʉare wanʉa yʉ. Quenarise gaye riti mʉa yire ãmoa yʉ. Ito yicõri cojirea ñeñarise mʉa yimena ñare ãmoa yʉ.
20 Dioti ñami mani queno corocõ ñaroca yigʉ. Nocõ mejeti rũmʉ́a ʉjʉ Satanásre mʉa rẽtocũroca yigʉ yiguĩji Dios mʉare. Mani Ʊjʉ Jesucristo queno mʉare yijaro.
21 Yʉ rãca moagũ Timoteo, "Quenajaro", yami mʉare. Ito yicõri gʉa comasi Lucio, Jasón cʉni ito yicõri Sosípater, "Quenajaro", yama ĩna mʉare.
22 Yʉ Tercio, Pablo ĩ rotiro bajiro adi papera menia. Yʉ Jesure masigũ ñari, mʉa Jesure masirãre, "Quenajaro", ya yʉ.
23 Gayo cʉni, "Quenajaro", yami mʉare. Ĩ rãca ĩ ya wijʉ ña yʉ. Ado ĩ ya wijʉ Jesure masirã minijuasotiama ĩna. Ĩna cʉni, "Quenajaro", yama mʉare. Ito yicõri Erasto, adi cʉto gagʉ niyeru seori masʉ, "Quenajaro", yami mʉare. Ito yicõri mani rãca gagʉ Cristore masigũ Cuarto wame cʉtigʉ "Quenajaro", yami mʉare.
24 Mani Ʊjʉ Jesucristo, mʉa ñarocõ jeyarore queno mʉa ñaroca yijaro. Ito bajiro riti bajitĩñajaro.

Diore rũcʉbʉorʉja manire, Pablo ĩ yisʉsare gaye

25 Diore rũcʉbʉorã ñari, "Queno yigʉ ñami ĩ. Rẽtoro masigũ ñami ĩ", Diore yi rũcʉbʉorʉja mani. Ĩ ocare queno mʉa tʉorũnʉja, mʉa tʉoĩa oca sẽoroca yi masiguĩji Dios. Iti oca ña, Cristo masare ĩ masore gaye, yʉ riasorise. Cajerojʉti jane mejejʉ masare riasore meje ñayija iti.
26 Ito bajibojarocati adocãta masirãji masa itire, Dios oca gotiri masa itire ĩna ucajare. Masa jeyaro iti oca tʉorũnʉcõri ĩna cʉditoni, Dios catitĩñagũ, iti oca riasore gaye cõañi.
27 Jesucristore tʉorũnʉrã ñari, "Bʉto masigũ ñami Dios. Ĩ sĩgũti ñami jeyaro masigũ", yi rũcʉbʉotĩñarʉja manire. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a los Corintios

Corinto cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Corinto cʉto gãna mʉa. Yʉ ña Pablo. Sóstenes mani yagʉ rãca, “Quenajaro”, ya gʉa. Dios ĩ ãmoro bajiroti Jesucristo ocare yʉ riaso ucutoni yʉre cũñi ĩ.
2 Mʉa Corinto cʉto gãna cʉni Dios ñarã ña mʉa. Ito bajiri adi papera cõa yʉ mʉare. Jesucristore tʉorũnʉrã ñari Dios ñarã ña mʉa. Dios mʉare beseñi ñeñarise yimenati mʉa ñatoni. No mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorũnʉrãti ito bajiroti ĩna ñare ãmoguĩji Dios. Mani Ʉjʉ ñami Jesucristo. No ĩre tʉorũnʉrãre ĩna Ʉjʉ ñami Jesucristo.
3 Mani Jacʉ Dios, ito yicõri mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni seni ĩsia yʉ mʉare yiari. Mʉare ĩna queno yijaro yirocʉ ĩnare senia yʉ. Mʉa ya ʉsijʉ queno mʉa wanʉ quenatoni mʉare yiari ĩnare senia yʉ.

Cristore tʉorũnʉrãre Dios ĩ queno yire gaye

4 Jesucristo ĩ goda ĩsirajʉna sʉoriti queno yami Dios mʉare. Ito bajiro ĩ yijare, “Queno ya Dios mʉ”, yisotia yʉ ĩre.
5 Cristore tʉorũnʉrã mʉa ñajare queno mʉare ejabʉami Dios. Ĩ gayere queno mʉa tʉo rẽtobutoni ito bajiro yami Dios. Ito bajiri mʉa bʉsirise, mʉa masirise cʉni queno mʉa masi rẽta budiroca yami ĩ.
6 “Jesucristore mʉa tʉorũnʉja, mama ʉsi mʉare wasoagʉ yiguĩji ĩ”, yʉ yiado bajiroti bajia mʉare.
7 Ito bajiri Jesucristo mani Ʉjʉ ĩ ejari rʉmʉ mani bocatiroca queno yi ñagũ yiguĩji Dios manire. Ito bajiro manire queno ĩ yijare ñejʉa rʉyabeto yiroja manire, ĩre mani moa ĩsi masitoni.
8 Macãrʉcũro iti jediroto riojʉa Jesucristore mani tʉorũnʉ jidicãbititoni manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri Jesucristo mani Ʉjʉ ĩ tʉdi ejari rʉmʉ, “Seti cʉtirã ñama ĩna”, sĩgũjʉa yi masimena yirãji ĩna manire.
9 “Ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ”, ĩ yiado bajiroti yigʉ yiguĩji Dios. Dios ĩti ñami manire beserʉ. Ĩ Macʉ Jesucristo mani Ʉjʉ rãca sĩgũre bajiro mani queno ñatoni manire beseñi Dios.

Corinto cʉto gãna ricati riti ĩna tʉoĩare gaye

10 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Mʉare yʉ gotitoni yʉre cũñi mani Ʉjʉ Jesucristo. Ĩre tʉorũnʉrã ña mʉa. Ito bajiri sĩgũre bajiro mʉa tʉoĩaja quena. Ricati riti tʉoĩabesa mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Sĩgũre bajiro tʉoĩacõri oca manoti queno mʉa ñaja quena.
11 “Ricati riti tʉoĩama ĩna”, Cloé mesa ĩna yija tʉocõri, iti mʉare bʉsia, yʉ ñarã yʉ.
12 Ado bajiro yʉre goticã Cloé mesa: “Ricati riti tʉoĩama Corinto cʉto gãna. Tite mʉ. ‘Pablore tʉo sʉyarã ña gʉama’, yama gãjerã. ‘Apolosre tʉo sʉyarã ña gʉama’, yama gãjerã. ‘Pedrore tʉo sʉyarã ña gʉama’, yama gãjerã. ‘Cristore tʉo sʉyarã ña gʉama’, yama gãjerã”, yi goticã Cloé mesa yʉre.
13 Ricati riti masa ĩna tʉoĩaroca yigʉ meje ñami Cristo. Mʉare yiari yucʉtẽojʉ goda ĩsibiticʉ yʉ. Yʉre tʉorũnʉcõri meje idé gu rotiyija mʉa. Cristojʉare tʉorũnʉcõri idé gu rotiyija mʉa.
14-15 Mʉa wato gãnare jãjarã meje idé gucʉ yʉ. Crispore ito yicõri Gayore ĩna jũarãreti idé gucʉ yʉ. Ito bajiri, “Pablore tʉorũnʉcõri idé gu roticʉ gʉa”, yi tʉoĩamenaji mʉa. Mʉa jãjarãre idé gubitigorʉ ñari, “Queno ya Dios mʉ”, yi tʉoĩa yʉ.
16 Baʉ, gãjerã Estéfanas ñarãre idé gucʉ yʉ. “Iti cʉto gãna gãjerãre idé gucʉ yʉ”, yi masibea yʉ.

17 Masare yʉ idé gutoni meje yʉre cũñi Cristo. “Masare masogʉ̃ yiguĩji Cristo”, yire oca yʉ gotitoni yʉre cũñi ĩ. Bʉto masirena masa ĩna tʉo seyotoni bʉsibea yʉ. Bʉto tʉo seyore oca yʉ bʉsija, yʉjʉare tʉorʉ̃nʉcõri Cristore tʉorʉ̃nʉbitiboana masa. “Masare yiari yucʉtẽojʉ godañi Cristo”, yi yʉ masare gotija, iti ña ñasarise.

Dios ĩ masirise rʉcogʉ ñami Cristo, yire gaye

18 Adi oca iti gotija, “Manire masorocʉ yucʉtẽojʉ godañi Cristo”, ya iti oca. “Bʉroti bajia iti, mecʉre oca ña iti”, yama jeame ʉ̃jʉrojʉ warona. Mani Dios ĩ masoanareama oca wanʉ quenare gaye ña. Sẽorise ña Dios oca. Ito bajiri ĩ oca tʉorʉ̃nʉcõri, “Cristo ĩ godarena sʉoriti manire masogʉ̃ yiguĩji”, yi tʉoĩa mani.

19 Dios oca tuti iti gotija ado bajiro gotia:

“Adi sita gãna ĩna masirise bʉto masire gaye meje ña”, masa ĩna yiroca yigʉ yigʉja yʉ. “Queno masirã ña gʉa”, yibojarãre, “Queno masirã meje ñama ĩna”, gãjerã ĩna yi ti masiroca yigʉ yigʉja yʉ, yi gotiami Dios ĩ oca tutina.

20 “Queno masirã ña gʉa”, yama coriarã adi sita gãna. “Queno riaso masia gʉa”, yama gãjerã. “Adi macãrʉcʉ̃ro gayere queno tʉoĩa bʉsi masia gʉa”, yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati, “Queno masirã meje ñama ĩna”, gãjerã masa ĩna yi ti masiroca yigʉ ñami Dios.

21 Jeyaro ñejʉa rʉyabeto tʉo masi jeogʉ ñami Dios. Adi sita gãna ĩna tʉo masirena meje ĩre masire ãmoñi Dios. Ĩ ocare tʉorʉ̃nʉrena sʉoriti ĩre masire ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩ oca tʉorʉ̃nʉrãre riti masoami Dios. “Ito bajiro masare masoami Dios”, yire oca tʉocõri, “Bʉroti bajia, mecʉre oca ña”, yama Diore masimena.

22 Tiyamani Dios ĩ ĩore ti ãmoama judio masa. Masa ĩna masirisejʉare tʉo sʉya ãmoama griego masa.

23 “Masare yiari yucʉtẽojʉ godañi Cristo”, yire oca gotia maniama. Iti gayere mani gotija tʉo ãmobiticõri, junisiniama judio masa. Judio masa meje cʉni iti oca tʉocõri, “Bʉroti bajia, mecʉre oca ña iti”, yama ĩna cʉni.

24 Maniama Dios ĩ beseana ñari Cristore tʉorʉ̃nʉa mani. Mani judio masa, ito yicõri judio masa meje cʉni Cristore mani tʉorʉ̃nʉja Dios ĩ beseana ña mani. Ito bajiri ĩre tʉorʉ̃nʉcõri, “Rẽtoro sẽogʉ̃ ñami Dios ito yicõri jeyaro masigʉ̃”, yi tʉoĩa mani. Ito bajigʉ ñari jeame ʉ̃jʉrojʉ mani wabore ñaroca Cristona sʉoriti manire masogʉ̃ yiguĩji Dios.

25 “Masare yiari goda ĩsi rotiñi Dios Cristore”, yire oca tʉocõri, “Queno masigʉ̃ meje ñami Dios”, yi tʉoĩama ĩre masimena. Ito bajibojarocati Dios ĩ masirise masa ĩna masirise rẽto bʉsaro ñasarise ña. “Yucʉtẽojʉ godañi Cristo”, yire oca tʉocõri, “Queno sẽogʉ̃ meje ñañi Dios”, yi tʉoĩama ĩre masimena. Ito bajibojarocati masa ĩna sẽorise rẽto bʉsaro sẽogʉ̃ ñami Dios.

26 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Bʉto masirã meje ñabojarãti Dios ĩ beseana ña mani. Diore masimena ĩna tija bʉto masirã meje ña mani. Mani wato coriarãti ñama gãjerãre rotiri masa. Mani wato coriarãti ñama ñasari masa rĩa. Bʉto ñasarã meje mani ñabojarocati manire beseñi Dios.

27 “Bʉto masirã meje ñama ĩna”, Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, masimenare ĩ beseja ticõri, “Masirã ña gʉa”, yirã ĩna bojo bʉjatoni. “Queno sẽorã meje ñama”, Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, sẽomenare ĩ beseja ticõri, “Sẽorã ña gʉa”, yirã ĩna bojo bʉjatoni.

28 “Ñasarã meje ñama ĩna”, Diore masimena ĩna yianare beseñi Dios. Ĩre masimena ĩna ti tudianare beseñi Dios. Ito bajiro yiñi Dios, “Ñasarã ña gʉa”, yirã, “Ñasarã meje ña gʉa”, ĩna yi tʉoĩa masitoni.

29 Ito bajiro Dios ĩ yijare, ĩ tiro riojo, “Ñasagʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa masigʉ̃ mami.

30 Cristore mani tʉorʉ̃nʉre ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩre bajiro mani tʉoĩaroca yiñi Dios manire. Jesucristona sʉoriti ĩ oca mani tʉo masiroca yiñi Dios. Jesucristona sʉoriti manire boca ãmicõri mani queno yiroca yiñi Dios. Mani ñeñaro yirisere Cristo ĩ waja

yi ĩsicãjare, ñe seti mana ña mani Dios ĩ tija. Ĩ ñarã ña mani ĩja. Cristona sʉoriti manire masoñi Dios.
31 Ito bajiri ĩ oca tuti iti gotija ado bajiro gotia: " 'Ñasarã ña gʉa', yi tʉoĩabitirʉja manire. Ado bajirojʉa yirʉja: 'Manire queno yiñi Cristo. Ĩjʉa ñami ñasagʉ', yi wanʉ quenarʉja manire", yi gotia Dios oca tuti.

2

Yucʉtẽojʉ godañi Cristo, yire gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Dios gaye mʉare goti ãmogũ, tʉo seyore oca rãca meje mʉare bʉsi ucucʉ yʉ. Ito yicõri bʉto masire ocana meje Dios oca mʉare goticʉ yʉ.
2 Mʉa tʉ yʉ ejacati coji gaye ñasarise mʉare goti ãmocʉ yʉ. "Yucʉtẽojʉ godañi Cristo masare yiari", yire gaye riti mʉare goti ãmocʉ yʉ.
3 Ñasagʉ meje bajiro mʉa tʉ ejacʉ yʉ. Mʉa tiro riojo güigʉ nʉrʉo bʉsicʉ yʉ.
4 Mʉare yʉ bʉsija, yʉ masirisena meje mʉare bʉsicʉ yʉ. Ito yicõri Dios oca mʉare yʉ riasoja, yʉ masirisena meje mʉare riasocʉ yʉ. Cristore mʉa tʉorũnʉre ãmogũ, masa ĩna masirisena meje mʉare bʉsicʉ yʉ. Ado robojʉa bajicʉ: Ĩ oca mʉare yʉ riasoroca ĩ masirisena mʉa tʉorũnʉroca yiñi Espíritu Santo.
5 Ito bajiri masa ĩna masirise tʉo seyocõri meje Jesure tʉorũnʉyija mʉa. Ĩ ocare mʉa tʉo masiroca yiñi Dios. Ito bajiri ĩ masirisena sʉoriti Jesucristore tʉorũnʉyija mʉa.

Espíritu Santona sʉoriti Diore masia mani, yire gaye

6 Jesucristore rũcʉbʉocõri queno ĩre tʉo rẽtoburãre yʉ bʉsija queno masire ocana ĩnare bʉsia yʉ. Ito bajiro yʉ bʉsija, adi sita gãna ĩna masirisena meje bʉsia yʉ. Ito yicõri adi sita gãna ʉjarã ĩna masirisena meje bʉsia yʉ. Adi sita gãna ʉjarã ñabojana ĩna masibojare rãcati godarã yirãji ĩna.
7 Yʉ bʉsija, Dios ĩ masirisena bʉsia yʉ. Ito bajiro yʉ bʉsija, masa ĩna tʉo masiroti gaye ña iti. Adi macãrʉcũro ĩ rujeoroto riojʉa, "Ado bajiro masare masogũ yigʉja yʉ", yi masicãñi Dios. Iti oca masa ĩna masibitire Dios ĩ masirisena masare riasoa yʉ.
8 Sĩgũjʉa adi sita gãna ʉjarã itire tʉo masirã mama. "Cristona sʉoriti masare masogũ yiguĩji Dios", yi ĩna tʉo masija, mani Ʉjʉ ñasagʉre yucʉtẽojʉ sĩabitiboana ĩna.
9 Dios oca tuti iti gotiado bajiroti bajia. Tʉote mʉa:

Ĩre tʉo mairãre yiari quenarise queno yucãñi Dios. Masa ĩna tiĩabiti, ĩna tʉobiti, ĩna tʉoĩabiti cʉni quenarise queno yucãñi Dios, yi gotia Dios oca tuti.

10 Espíritu Santo manire queo sãcõri, "Quenarise queno yicãñi Dios", yi mani tʉo masiroca yami Dios. Dise rʉyabeto masiami Espíritu Santo. Dios ĩ tʉoĩarise masi jeoami Espíritu Santo.
11 Mani masamasiti, "Ĩ ito bajiro tʉoĩami", gãmeri yi masibea mani. Ĩmasiti, "Ito bajiro tʉoĩa yʉ", yi masiguĩji ĩ. Ito bajiroti Espíritu Santo sĩgũti Dios ĩ masirisere masiguĩji.
12 Jesucristore tʉorũnʉrã ñari adi sita gãna ĩna masirise boca ãmiana meje ña mani. Espíritu Santo Dios ĩ cõarʉreama boca ãmiana ña mani. Dios queno manire ĩ yire gaye mani tʉo masitoni Espíritu Santore cõañi Dios manire yiari.
13 Ito bajiri mani bʉsija, mani tʉoĩa rujeorisena meje bʉsia mani. Espíritu Santo manire ĩ riasorise bʉsia mani. Mani tʉoĩa rujeorisena meje bʉsia mani. Espíritu Santore boca ãmigoana ñari, gãjerã ĩre boca ãmigoanare ĩ gayere goti rẽtobu masia mani.
14 Adi sita gãna Espíritu Santore boca ãmimena Dios gayere tʉo masimenaji ĩna. "Bʉroti bajia, mecʉre oca ña", yi tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri itire tʉo ãmomenaji ĩna. Espíritu Santore boca ãmimena ñari Dios gayere tʉo masimenaji ĩna. Ĩna tʉo masiroca Espíritu Santo ĩ yibeja tʉo masimenaji ĩna.
15 Espíritu Santore boca ãmianama Dios gayere tʉo masirãji ĩna. Ito bajiri, "Dios gayere tʉo masirã meje ñama ĩna", sĩgũjʉa yigʉ maquĩji ĩnare.

16 Dios oca tuti iti gotija, ado bajiro gotia: “Mani Ʊjн ĩ tнoĩarise masigũ maquĩji. Ñimнjнa
Diore riasogн maquĩji”, yi gotia Dios oca tuti. Ito bajibojarocati Espíritu Santo quedi sãja
ecoana mani ñajare, Cristo tнoĩarise mani tнo masitoni manire ejabнami ĩ.

3

Diore mani moa ĩsiroti gaye

1 Tнoya yн ñarã mнa. Espíritu Santore queno tнorũnнsamena mнa ñajare, josari gaye
mнare bнsibiticн yн maji. Adi sita gãna Espíritu Santore boca ãmimena bajiro josarise
gaye meje mнare bнsicн yн. Iti rнmнjн Cristore boca ãmiana ñabojarãti ĩre mнa queno tнo
sнyabejare, rĩacare bнsigн bajiro mнare bнsicн yн. Queno mнa tнo masibejare rĩaca robo
bajiro mнare bнsicн yн.
2 Josabitire mнare riasocн yн. Macнacã ũjugũ, õjegõa riti ũjuguĩji. Bare bнtirise ĩre
ecamenaji. Iti robo bajiroti Cristore mнa tнorũnнsamena ñajare, josarise gaye mнare
bнsibiticн yн maji. Adocãta cнni josarise gaye mнare riaso masibea yн maji.
3 Adi sita gãna Jesure boca ãmibitiana bajiro mнa ñajare, josarise gaye mнare riasobea
yн maji. Gãjerãre ti нorã ña mнa maji. Gãmeri bнsitua mнa. Ricati riti tнoĩa mнa. Diore
masimenare bajiro tнoĩacõri ĩna yiado bajiroti ya mнa maji.
4 Mнa coriarã ado bajiro ya: “Pablore tнo sнyagн ña yнama. Ito yicõri Apolosre tнo
sнyagн ña yнama”, ya mнa. Ito bajiro mнa yija, adi sita gãna Diore masimena ĩna yiado
bajiroti ya mнa maji.
5 Yн Pablo ñasagн meje ña. Apolos cнni ñasagн meje ñami. Diore moa ĩsirã ña gнa. Gнa
riasorisere tнorũnнcõri Cristore tнorũnнyija mнa. Gнa Apolos rãca mani Ʊjн ĩ moare
cũado bajiroti moa gнa.
6 Yн mнare cajero riasosнocн. Ito bajiri aje otesнogн robo bajiro bajia yн. Yн bero
Apolos jai bнsaro mнare riaso remoñi. Ĩ ñami aje juditoni ide jio gugн bajiro yigн. Dios
ñami Cristore mнa masiroca yigн. Ito bajiri gнa otere judiroca yigн bajiro yigн ñami Dios.
7 Aje otesнogн, aje ide jio gugн cнni ñasarã meje ñama ĩna. Dios ñami ñasagн. Ĩ ñami iti
judi mнjaroca yigн. Ito bajiroti ĩ oca riasorã, ito bero gãjerã goti quenorã cнni ñasarã meje
ñama ĩna. Dios ñami ñasagн. Ĩ ñami Cristore mani masiroca yigн.
8 Aje oterã, otere ide jio gurã cнni corocõ moama ĩna. Ito bajiroti Dios oca riasorã, ito
bero gãjerã goti quenorã corocõti moama ĩna. Ĩna moado bajiroti ĩnare waja yigн yiguĩji
Dios.
9 Gнa Apolos rãca sĩgũre bajiro tнoĩacõri Diore moa ĩsirã ña gнa. Mнa ña sita Dios ĩ
coderijн robo bajirã. Gaje Dios ĩ wi menisнori wi robo bajirã ña mнa, ĩre cнdisнorã mнa
ñajare.
10 Dios oca mнare riasosнogн ñari, wi menirotijн wi godo gosнogн robo bajiro bajigн ña
yн. Yнre ti maicõri mнare ĩ oca yн gotitoni yнre cũñi Dios. Gãjerã yн bero riasorã wi godo
yн gorajн wi menisнorã robo bajirã ñama ĩna. Wi queno riojo ñari wi menirã bajiro Dios
ocare queno riojo ĩna riasoja quena.
11 Wi meniri masa cajero botari ĩna ãmi cũbeja menimenaji. Ito bajiroti Dios oca gotiri
masa cajero Cristo gaye ĩna goti rẽtobubeja tнo masimenaji. “Mani ñeñaro yirise waja,
waja yi ĩsirocн godañi Cristo”, yi mнare riasocãcн yн. Iti ña ñasarise. “Ado bajiro Dios ñarã
ñarã yirãji masa”, yire gaye oca riojнa gaye ñe gaje oca ñasarise gotisнore manoja.
12 Wi menirotijн gorajнre quenari wi menirona gũta queno bнtirisena, orona, plata
wame cнtirisena menirãji ĩna. Gãjerã bнto bнtiri wi meje ĩna menija, yucн jidirisena, muji
yoari meje jogarisena, ito yicõri ñicojãi jidirisena menibojarãji ĩna. Queno Dios oca riojo
riasorã ĩna ñama bнtiri wi bajiro menirã. Riojo ñasarise queno riasomena ĩna ñama jidiri
wiacã bajiro menirã.

13 Masa tiro riojo Dios ĩ beseri rɯmɯ mani moagoado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios.
Iti rɯmɯ jea ũjɯrise ejaro yiroja. Mani moagore quesoĩaro ejaro yiroja iti. Mani moagore
quenarise iti ñaja, ɯabeto yiroja. Ñeñarise iti ñaja, ɯa jedicoaro yiroja.
14 Dios oca queno riojo riasoanare ĩna moagore jedibeto yiroja. Gũta wi ɯabeto bajiro,
ĩna moagore jedibeto yiroja. Ito bajiri ĩnare waja yigɯ yiguĩji Dios.
15 Dios oca queno riasobitianare ĩna moabojare jediro yiroja. Yucɯ wi iti ɯa godaro
bajiroti jediro yiroja. Ĩna ya wi ɯaja budigoana robo bajirã yirãji ĩna. Jeyaro ĩna
moabojare ɯa godacoaro yiroja. Ito bajibojarocati jeame ũjɯrojɯ cõabicɯ yiguĩji Dios
ĩnare. Ĩnare masogũ yiguĩji Dios Jesucristore ĩna tɯorũnɯja.
16 Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari Dios ya wi robo bajirã ña mani. ¿Iti gayere
masibeati mɯa?
17 Dios ya wi robo bajirã ñari ĩ ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri sĩgũ manire ĩ ñeñoja manire ĩ
ñeñore waja ĩre waja senigũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩre ruyuriogɯ yiguĩji Dios.
18 Mɯamasiti mɯa rujɯrire rɯobesa. "Adi sita gãna ĩna masirise masi jeocõri bɯto
masigũ ña yɯ", yibitirɯja mɯare. Ado bajirojɯa mɯa yija quena. "Bɯto ñasagɯ meje, bɯto
masigũ meje ña yɯ", yirɯja mɯare. Ito bajiro mɯa yija queno masirã ñarã yirãji mɯa.
19 "Queno masirã ña gɯa", adi sita gãna ĩna yibojarocati ñe ma Dios ĩ tija. Dios oca tuti
iti gotija ado bajiro gotia: "Queno masirã ña mani. Ado bajiro yirã yirãji mani", ĩna yi
tɯoĩabojarocati ĩnare camotagɯ yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca tuti.
20 Gaje iti gotija ado bajiro gotia: Adi sita gãna queno masirã ĩna masirisere masi
jeocõami Dios. "Queno masibeama ĩna", yami Dios, yi gotia ĩ oca tuti.
21 Ito bajiri, "Yɯ tɯo sɯyagɯjɯa ñami bɯto masigũ", yi tɯoĩa wanɯre ma mɯare. Dios oca
mɯare riasorãre ĩna oca mɯa tɯo masitoni ĩnare cũñi Dios.
22 Gɯa, yɯ, Apolos, Pedrore cɯni ĩ oca mɯare riasotoni gɯare cũñi Dios. Adi sitajɯ mani
catiroti, mani godaroti cɯni cũñi Dios. Jane gaye, ija rẽtaroti gaye cɯni manire cũ ĩsiñi
Dios manire ejabɯaroti gaye.
23 Cristo ñarã ña mani. Ĩ Cristo Dios yagɯ ñami. Ito bajiri mani cɯni Dios ñarã ña ĩja.

4

Jesucristo oca goti ucuri masa ĩna moare gaye

1 Ado bajirojɯa gɯare mɯa tɯoĩaja quena: "Cristore moa ĩsira ñama ĩna", gɯare mɯa yi
tɯoĩaja quena. Gɯare cũñi Dios ĩ oca masa ĩna masibitire gɯa riasotoni.
2 Moare cũ ecoana mani ñaja, queno mani moaja quena. Ito bajiro mani queno yija
ticõri, manire tɯorũnɯrã yirãji gãjerã.
3 "Cristore queno moa ĩsigũ ñami Pablo", mɯa yija, mɯa yibeja cɯni, tɯoĩa ɯsirio yibea
yɯ. "Cristore queno moa ĩsigũ ñami Pablo", masa ɯjarã ĩna yija, ĩna yibeja cɯni, tɯoĩa ɯsirio
yibea yɯ. "¿Cristore queno moa ĩsicati yɯ? Queno moa ĩsibitirɯja gajea yɯ", yi masibea yɯ.
Cristo sĩgũti "Ĩ ñami queno yɯre moa ĩsigorɯ", yi masiguĩji.
4 Yɯ tɯoĩaja Cristore queno moa ĩsicɯ yɯ. Ito bajibojarocati, "Seti macɯ ñami ĩ", yireoni
meje ña iti. Mani Ʊjɯ Cristo riti ñaguĩji, "Queno moa ĩsiquĩ Pablo yɯre", yigɯ.
5 Mani Ʊjɯ ĩ ejaroto riojɯa, gãjerã ĩna yirise ticõri, "Ñeñaro yirã ña mɯa", yibitirɯja
manire. Mani Ʊjɯ ĩ tɯdi ejari rɯmɯ, yeyorojɯa masa ĩna yibojare gãjerã masa ĩna tiro riojo
itire gotigɯ yiguĩji ĩ. "Ado bajiro yi ãmoa yɯ", yi masa ĩna tɯoĩa ñarise cɯni recoti ĩogũ yiguĩji
Dios. Ito bajiri ĩre queno moa ĩsigoana mani ñaja, "Queno yɯre yicɯ mɯa", yi wanɯgũ yiguĩji
Dios manire.
6 Tɯoya yɯ ñarã mɯa. Queno mɯa ñatoni iti gaye mɯare bɯsia yɯ. Yɯ gaye, Apolos
gaye cɯni mɯare gotia yɯ. "Ado bajiro yami Pablo, Apolos cɯni", mɯa yi masitoni iti
gaye mɯare gotia yɯ. Itire masicõri adi tuti iti rotiro bajiro ricati yibitirɯja mɯare. Ito
yicõri, "Gɯajɯare riasori masa, mɯare riasori masa rẽto bɯsaro masirã ñama ĩna", gãmeri
yibitirɯja mɯare.

7 “Gãjerã rẽtoro masirã ña gнa”, yire ma mнare. Jeyaro mнa masirise Dios ĩ mнare jidicãre ña. Mнa masirise mнamasiti mнa bнjare meje ña. Dios ĩ jidicãre ña. “Dios oca riasoticõri, gнamasiti queno tнo rẽtobua gнa”, yire ma mнare. “Dios ĩ ejabнarisena queno tнo rẽtobua gнa”, mнa yija quena.

8 “Dios oca queno masia gнa. Dise rнyabeto jeyaro masi jeoa gнa”, yi tнoĩa mнa, yн tija. “Ʊjarã robo bajiro bajicã gнa ĩja”, yi tнoĩabojacõri gнare jidicã mнa ĩja. Ito bajiro mнa yija, “Queno tнoĩarã meje ñama ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. Riti нjarã mнa ñaja, quena ñaboadoja. Ʊjarã mнa ñaja mнa rãcati rotiboana gнa cнni.

9 Ado bajiro tнoĩa yнama. Gнa Jesucristo ocare riaso ucurã, “Bero gãna manire cũñi Dios”, yiado bajiro tнoĩa gнa. “Ĩnare sĩacõrã yirãji mani”, ĩna yiana bajiro tнoĩa gнa. “No bajiro ĩnare rẽtaja tiana mani”, yi tiama masa gнare. Adi sita gãna, ũmacũjн ángel mesa cнni gнare rẽtarotire ti ñarãji ĩna.

10 Jesucristo oca gнa riasojare, “Mecнri masa ñama ĩna”, yi tнoĩama masa gнare. Ito bajiro gнare ĩna yiroca, “Queno masirã ña gнama”, yi tнoĩa mнa. “Dios oca queno goti masirã meje ñama”, yi tнoĩama masa gнare. Ito bajiro gнare ĩna yiroca, “Dios ocare queno goti masia gнa”, ya mнama. Gнareama masa ti te ñama. “Masa ĩna ti rũcнbнoana ña mani”, ya mнama.

11 Iti rнmнjн gнa ñiocõcato bajiroti ñiocõa gнa adocãta cнni. Ide ma gнare. Yutabujuri cнni ma gнare. Masa ñeñaro yama gнare. Wi ma gнare.

12 Ruje moacõri boga gнa. Masa ĩna ñeñaro gнare ĩna bнsitubojarocati, “Dios queno yijaro mнare”, yire gaye rãca ĩnare cнdia gнa. Gнare ĩna нsirioro ĩna yi codebojarocati ĩnare gãmebea gнa.

13 Gнare ñeñaro ĩna bнsitubojarocati, нsiriomenati ĩnajнare oca goti quenoa gнa. Gнare ti wanнbeama ĩna. Adi sita gãna ĩna ãmobitire, ĩna cõado robo bajiro gнare tiama ĩna. Iti rнmнjн cнni, adocãta cнni ñaro bajiroti gнare ti teama ĩna.

14 Mнa bojo bнjatoni meje ito bajiro mнare uca yн. Yн rĩa yн mairã robo bajiro mнare tнoĩa yн. Ito bajiri mнare goti riasogн adi mнare uca yн.

15 Diez mil ñarã Jesús oca riasori masa ñabojarocati sĩgũ ñami mнare Jesús oca riasosнorн. Yн ña mнare cajero riasosнocacн. Ito bajiri mнa jacн robo bajigн ña yн. “Jesucristore mнa tнorũnнja, mнare masogũ yiguĩji Dios”, yн yija tнocõri, ĩre tнorũnнsнocн mнa.

16 Yн yiado bajiroti mнa yitoni mнare josa yн.

17 Ito bajiro mнa yire ãmoa yн. Ito bajiri Timoteore mнa tн cõa yн. Ĩ ñami mani Ʊjнre queno tнorũnнgũ. Ito bajiri yн macнre bajiro ĩre tнo maia yн. “Cristore tнorũnнgũ ñari ado bajiro ñasotiami Pablo”, mнa yi masitoni mнare gotigн yiguĩji Timoteo. Jesucristore masirãre jeyaro yн riaso ucure gaye mнare goti rẽtobugн yiguĩji ĩ.

18 “Mani tн ejabicн yiguĩji Pablo. Ito bajiri mani ãmoro bajiroti yiana”, yi tнoĩa wanнboja mнa coriarã.

19 “Dios ĩ ãmoja, yoari mejeti mнare tigн wacн yigнja yн”, yi tнoĩa yн. Mнa tн yн ejaja, ito bajiro tнoĩa wanнbojarãre tigн yigнja yн. Mнa tн ejacõri, no bajiro ĩna yija tigн yigнja yн. Ito yicõri, riti Dios ĩ masirisena ĩna moaja ti ejagн yigнja yн.

20 “Ĩre tнorũnнrãre ĩ rotirojн miojugн yiguĩji Dios”, mani yi masija, oca riti meje bнsirãji mani. Ĩ ejabнarisena queno ĩre moa ĩsirã yirãji mani.

21 ¿No bajiro ãmoati mнa? Ñeñaro mнa yisotire mнa jidicãbeja, “Quenabea mнa”, ¿yн yi tнdi ejare ãmoatite mнa? Ñeñaro mнa yirise mнa jidicãja, ¿mнa tн ejacõri yн wanнrejнare ãmoatite mнa?

5

Rocati romiare ajere quenabea, yi Pablo ĩ gotire gaye

1 Sĩgũ mʉa rãca gagʉ ado bajiro oca ruyuami: “Ĩ jacʉ manojo rãca quenabeto aje ñayijʉ”, yire oca ruyua. Iti ña bʉto ñeñaro yire. Gãjerãma Diore masimena ñabojarãti itioniregorama yimenaji.

2 Iti ñeñarise mʉa wato ĩ yi ñabojarocati, “Queno yirã ña gʉa”, ¿yi tʉoĩa wanʉbojati mʉa? Masa ĩna godaja bojori bʉjaro bajiro bojori bʉja ñarʉja mʉare. Ñeñaro yigʉre ĩre mʉa bucõaja quena.

3 Reco mʉa rãca ñabitibojagʉti, yʉ tʉoĩarisena mʉa tʉjʉ ña yʉ. Mʉa rãca ñabitibojagʉti, “Ado bajiro yiroja ĩ ñeñaro yirise waja”, yi masicã yʉ.

4 “Ado bajiro ãmoami mani Ʊjʉ Cristo”, yirona mʉa minijuare ãmoa yʉ. Ito bajiro mʉa minijua ñaroca yʉ tʉoĩarisena mʉa rãca ñagũ yigʉja yʉ. Mani Ʊjʉ Jesucristo cʉni ĩ masirisena mʉa rãca ñagũ yiguĩji ĩ, “Ado bajiro gʉa yija quena”, mʉa yi tʉoĩatoni.

5 Minijuacõri ñeñaro yigʉre bucõaña mʉa, rũmʉ́a ʉjʉ Satanás ĩ ãmoro bajiro ĩre ĩ yitoni. Ito bajiro mʉa yija, ĩ ãmoro bajiroti ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Satanás ĩre. Ito bajiro mʉa yija ĩ ñeñaro yirisere jidicãgũ yiguĩji gajea. Ito bajiro ñeñaro ĩ yirise ĩ jidicãja, mani Ʊjʉ Jesucristo ĩ tʉdi ejari rʉmʉ ĩre masogũ yiguĩji.

6 Ito bajiro ñeñarise mʉa wato ĩ yi ñaja, “Queno yirã ña gʉa”, yire ma mʉare. Wadarise ʉco jabeto mani wʉoja, ñarocõti wʉsa jediroja. Ito bajiroti ñeñaro yigʉ mʉa wato ĩ wʉsaja ñeñaro yirã riti ñarã yirãji mʉa. ¿Iti gayere masibeati mʉa?

7 Ito bajiri mʉa wato ñeñaro yigʉre bucõaña, gãjerã cʉni ñeñaro ĩna yibe yirona. Ĩre bajiro ñeñaro yibeama gãjerã maji. Ito bajiri ñeñaro yisʉogʉre bucõaja quena. Mani ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Pascua basa menirã oveja macʉre sĩasotiama ĩna. Ĩ robo bajiroti manire goda ĩsirʉ ñari, oveja macʉ robo bajigʉ ñami Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise Cristo ĩ waja yicãre ñajare, mani wato ñeñaro yirãre bucõaja quena.

8 Ñeñarisere camotadigorʉja manire. Ito bajiro mani bajija naju wadarise ʉco wʉoya mana robo bajirãji mani. Gãjerãre ti tudibitirʉja manire. Ito yicõri jeyaro ñeñaro yirise jidicãcõri quenarise rioti yisotirʉja manire.

9 Iti rʉmʉjʉ mʉare yʉ papera cõasʉocati ado bajiro mʉare goticʉ yʉ: “Rocati romia ajerã rãca baba cʉtibeja mʉa”, yi mʉare goti ñucacʉ yʉ iti rʉmʉjʉ.

10 Ito bajiro yʉ yicati, “Adi sita gãna Jesure masimenare camotadiya mʉa”, yirocʉ meje yicʉ yʉ. Ĩna Jesure masimena rocati romiare ajerã ñama ĩna. Jai bʉsaro niyeru bʉja ãmorã rʉorã ñama ĩna. Riniri masa ñama ĩna. Ito yicõri ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉoama ĩna. “Adi sita gãnare camotadiya”, yʉ yija, adi sitare wagoboana mʉa. “Ito bajiro yiba”, yirocʉ meje yicʉ yʉ.

11 “Ado bajirojʉa yiba mʉa”, yirocʉ mʉare goticʉ yʉ. “Jesure tʉorũnʉgũ ña yʉ”, yibojagʉti, rocati romiare ajegʉ rãca baba cʉtibeja. Jai bʉsaro bʉjarocʉ rʉogʉre baba cʉtibeja. Ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉorãre baba cʉtibeja. Rocati rʉocõri oca menigũ rãca baba cʉtibeja. Mecʉ jaigʉ rãca baba cʉtibeja. Ito yicõri, “Jesure tʉorũnʉgũ ña yʉ”, yibojagʉti rinire jaigʉre baba cʉtibeja, yirocʉ mʉare gotisʉocʉ yʉ iti rʉmʉjʉ. Ito bajiro ñeñaro yirã rãca baba cʉtibeja.

12-13 Dios riti ñami Jesure tʉorũnʉmenare ĩna ñeñaro yirise waja, waja seni masigũ. Maniama ĩna ñeñaro yirise waja, waja seniri masa meje ña mani. Ito bajibojarocati mani robo bajiro Jesucristore tʉorũnʉrã ñabojarãti ñeñaro yirise ĩna jidicã ãmobeja mani bucõaja quena. Dios oca tuti iti gotija ado bajiro gotia: “Mʉa rãca gagʉ ñeñaro yigʉre bucõaña”, yi gotia Dios oca tuti.

6

Gãji Jesure masigũ rãca mani oca cʉtire gaye

1 Gãji Jesucristore masigũ rãca mʉa oca josaja, iti oca quenorona Jesure masimena oca
quenori masa tʉ wabeja. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Jesure masirã oca quenori masa
tʉjʉa mʉa waja quena.
2 Mani Dios ñarã ĩ rãcati adi sita gãnare beserã yirãji. ¿Itire masibeati mʉa? Riti ĩ rãca
beserã yirãji mani. Ito bajiri Dios rãca adi sita gãnare mani bese masija, oca jabeto iti ñaja
queno masirʉja manire.
3 "Ũmacũjʉ ángel mesare Dios rãca beserã yirãji mani", ¿yi masibeati mʉa? Ĩnare mani
bese masija, adocãta mani wato oca jabeto ñarisere queno masirʉja manire.
4 Ito bajiri mʉa wato oca ñaja, Jesure masimena oca quenori masa tʉ wabeja. Ĩnaõna tʉ
mʉa waja quenabea.
5 Mʉa bojo bʉjatoni itire mʉare gotia yʉ. ¿Mʉa wato queno tʉo masigũ Jesure tʉorũnʉgũ
oca quenori masʉ ñabiquĩjida? Ñaguĩji gajea.
6 Ito bajibojarocati gãji Jesure masigũ rãca mʉa oca josaja, Jesure masimena oca
quenori masa tʉ warãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija quenabea.
7 Jesure masirã ñabojarãti mʉa gãmeri tudija, "Jesure queno cʉdirã meje ñama ĩna maji",
yi tʉoĩagũja yʉ mʉare. Gãjire mʉa seti yija quenabea. Sĩgũ mʉare ñeñaro ĩ yibojarocati,
mʉa gãmebeja, itijʉa ña bʉto bʉsa quenarise. Gãji mʉare ĩ rinija, riojoti tibojaja quena.
Ĩre gãmebeja.
8 Ito bajiro yibesa mʉa. Mʉamasiti ñeñaro yicõri mʉa ñarãre rinia mʉa.
9-10 "Dios ĩ rotirojʉ ejamena yirãji ñeñaro yiri masa", yi masicãrã ñaboja mʉa. "Ñeñaro
yirã ñabojarãti Dios tʉ ejarã yirãji mani", yi tʉoĩaboja mʉa. Ado bajiro ñeñaro yirã Dios
tʉ wamenaji. Tʉote mʉa. Rocati romiare ajerã Dios tʉ wamenaji. Ĩna meni rujeorʉre
rũcʉbʉorã cʉni wamena yirãji. Manojo cʉtirã ñabojarãti gãjerã romiare ajerã, ĩna comasiti
yirã cʉni, riniri masa cʉni, jai bʉsaro bʉjarona rʉorã cʉni, mecʉ jairã cʉni, rocati
socacõri rʉo gotirã cʉni, rini ucurã cʉni Dios tʉ wamenaji. "Ĩna robo bajiro ñeñaro mani
yibojarocati Dios tʉ ejarã yirãji mani", yi tʉoĩabojabesa mʉa.
11 Iti rʉmʉjʉ ĩna robo bajirã ñayija mʉa maji. Mʉa ñeñaro yirisere waja yi ecoana ña
mʉa ĩja. Ito bajiri Jesucristore tʉorũnʉcõri Dios ñarã ña mʉa ĩja. Espíritu Santona sʉoriti
Dios ĩ boca ãmiana ña mani. "Ĩna ñama quenarã. Yʉre waja ruyuriobeama ĩna", Dios ĩ yi
tʉoĩarã ña mani.

Mani ya rujʉ Dios yeti ña, yire gaye

12 Ado bajiro yama coriarã: "Rẽore ma gʉare. Gʉa ãmoro bajiroti yi masia gʉa ĩja", yama
coriarã. Riti ña, ito bajibojarocati jeyaro mani yi ãmorise quenarise meje ña. Mani yi
ãmorise gãjerãre iti ejabʉabeja, yibitirʉja manire. Mani ãmoro bajiro yi masirã ñabojarãti,
ñeñaro mani yi ʉyabojarisere yibe yirona, mani ya rujʉre rẽoja quena.
13 Gãjerã ado bajiro yama: "Jeraga mani sãroti ña bare. Bare sãñarijʉ ña jeraga. Ito
bajiro manire meniñi Dios", yama gãjerã. Ito bajibojarocati, mani ya jeraga, bare cʉni
ñatĩñaroti meje ña. Mani babojarise, mani ya jeraga cʉni jediroca yigʉ yiguĩji Dios
ũmacũjʉ. Gãjerã ado bajiro yibojama ĩna: "Romia rãca mani ajetoni rujʉ manire ĩsiñi
Dios", yibojama ĩna. Ado robojʉa bajia: Mani Ʉjʉre mani moa ĩsitoni rujʉ ña manire. Ĩ
ñami mani ya rujʉre tirũnʉgũ.
14 Mani Ʉjʉ Jesucristore tʉdi catiroca Dios ĩ yiado bajiroti mani tʉdi catiroca yigʉ yiguĩji
Dios. Ĩ masirisena manire ãmi mʉjagũ yiguĩji Dios.
15 Mani ya ʉsijʉ quedi sãjacõri mani ya rujʉjʉ ñaguĩji Cristo. "Ito bajiro bajiguĩji", ¿yi
masibeati mʉa? ¿Mani ya ʉsijʉ ĩ ñabojarocati wedi maso rãca mani waja quenati? Meje,
quenabetoja. Ito bajiri itire yibitirʉja manire.
16 Sĩgũ wedi maso rãca ĩ ajeja co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtirã ñama ĩna. "Ito bajiro bajiroja",
¿yi masibeati mʉa itire? Dios oca tuti ado bajiro gotia: "Manojo cʉtigʉ co rujʉ bajiroti
rujʉ cʉtirã ñama ĩna", yi gotia Dios oca tuti.

17 Sĩgũ Cristore boca ãmigũ ĩ ya ʉsijʉ ĩ quedi sãjaroca sĩgũ robo bajiro bajiama ĩna jũarã.
18 Ito bajiri mʉamasiti mʉa ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gaje ñeñaro mani yirise mani ya rujʉna meje ya mani. No ĩmasiti ĩ ya rujʉ ñeñaro iti tʉoĩaro bajiroti ñeñaro ĩ yija, ĩ ya rujʉre ñeñogũ yami ĩ.
19 Manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri Espíritu Santo mani rãca ñami ĩja. Manire ĩ quedi sãjaja bero mani ya rujʉti ñaroja ĩ ya wi ĩja. Mani ya rujʉ Dios yeti ña. ¿Itire masibeati mʉa? Ĩ ñami mani Ʉjʉ.
20 Ito bajiroti bajia. Ĩ ñarã mani ñatoni waja rũcʉro manire waja yi ãmiñi ĩ. Mani ya rujʉ, mani tʉoĩarise cʉni Dios yeti ña. Mani ya rujʉna, mani ya ʉsina cʉni Dios ĩ ãmoro bajiro riti yirʉja manire.

7

Manojo cʉtire gaye

1 Paperana yʉre mʉa seniĩa ñucare adocãta itire cʉdigʉ ya yʉ. ¿Sĩgũ manojo macʉ ĩ ña ãmoja quena ñati? yʉre mʉa yi seniĩa ñucare, "Quena ña", ya yʉ itire.
2 Ito bajibojarocati, "Ĩna manojo cʉtibeja rocati ajerã yirãji gajea", yi masicõri, "Ĩna manojo cʉtija quena", ya yʉ. Romia cʉni ĩna manʉjʉ cʉtibeja rocati ajerã yirãji gajea. Ito bajiri ĩna manʉjʉ cʉtija quena.
3 Manojo cʉticõri iso ãmoro bajiro cʉdija quena. Isojʉa cʉni ito bajiroti manʉjʉ ĩ ãmoro bajiro cʉdija quena.
4 Manʉjʉ cʉticõri, "Yʉ ãmoro bajiro yicoja yʉ", yire ma romiore. Iso manʉjʉ yago ñamo iso ĩja. Manojo cʉticõri, "Yʉ ãmoro bajiro yicʉja yʉ", yire ma ũmʉgũre cʉni. Ĩ manojo yagʉ ñami ĩ ĩja.
5 Ito bajiri manʉjʉ cʉtirã, manʉjʉ ĩ yi ãmoja, "Yibesa", yire ma romiore. Ʉmʉgũre ito bajiroti, manojo iso yi ãmoja, "Yibesa", yire ma ũmʉgũre. Diore rũcʉbʉorona, "Yibitirʉja mani maji", yi ĩna jũarãjʉ ĩna tʉoĩaja, quena ña. Diore rũcʉbʉo tĩorã ĩna yisotiado bajiroti ĩna yija quena ña mʉcana. "Yoari ĩna yibeja ñemecʉti masimenaji", yi tʉoĩagũ ñami Satanás. Ito bajiri yoari ĩna yibeja, gãjerã rãca ĩna aje ãmoroca yi codegʉ yiguĩji rũmʉ́a ʉjʉ.
6 Itire mʉare rotirocʉ meje ya yʉ. Yʉ gotiro bajiroti mʉa yija, "Quena ña", yirocʉ mʉare ya yʉ itire.
7 Yʉmasiti yʉ tʉoĩaja, yʉ bajiro riti mʉa bajija quena. Manojo macʉ ña yʉama. Ito bajibojarocati sĩgũ robo bajirã meje ña mani. Gãjerãre ĩna manojo cʉtiroca yami Dios. Gãjerãre manojo mana ñabojarãti ĩna wanʉroca yami Dios.
8 Mʉa manojo manare, manojo godagoanare cʉni ado bajiro ya yʉ mʉare: Yʉ robo bajiro manojo mana mʉa ñacõaja quena ña.
9 Ito bajibojarocati sĩgũ ĩ ñemecʉti masibeja, manojo cʉtija quena. Sĩgũ romiare bʉto ĩ tʉoĩaja, ĩ manojo cʉtija quena ĩocũre. Romio cʉni ũmʉgũre bʉto iso tʉoĩaja, iso manʉjʉ cʉtija quena isore.
10 Ado bajiro rotia yʉ mʉare. Mʉa manʉjʉ cʉticãna gãmeri jidicãre ma. Iti ña mani Ʉjʉ ĩ rotire. Yʉmasiti yʉ tʉoĩa rujeore meje ña iti.
11 Sĩgõ manʉjʉ jidicãro iso ñaja, gãji manʉjʉ cʉtire ma isore. Iso manʉjʉ ñacãrʉ rãca oca quenoja quena mʉcana. Ito bajiroti ũmʉgũ cʉni ĩ manojo cʉtija, jidicãre ma.
12 Adocãta yʉ tʉoĩarisere mʉare gotigʉ ya yʉ. Mani Ʉjʉ ĩ gotigore meje ña iti. Ĩ cũrʉ ñari ado bajiro gotia yʉ: Mʉa coriarã Jesure masimena rãca manojo cʉtirã ñarãji mʉa. Mʉa manojosãromia mʉa rãca ĩna ña jidicã ãmobeja, jidicãre ma mʉare.
13 Mʉa coriarã Jesure masimena rãca manʉjʉ cʉtirãji mʉa. Mʉa manʉjʉsabatia mʉa rãca ĩna ña jidicã ãmobeja, jidicãre ma mʉare.

14 Mнa manнjнsabatia Jesure masimena ñabojarãti mнare ĩna manojo cнtija, ĩnare cнni ti maigũ yiguĩji Dios. Dios mнare ĩ queno yiado bajiroti mнa manнjнsabatiare cнni queno yigн yiguĩji Dios. Ito bajiroti mнa manojosãromiare Jesucristore masimena ñabojarãti ĩnare ti maigũ yiguĩji Dios. Mнa rĩare cнni ti maigũ yiguĩji Dios. Jesure tнorũnнrã mнa ñajare, mнa rĩare cнni queno yigн yiguĩji Dios. "Yнre tнorũnнmena rĩa meje ñama", yi tнoĩacõri mнa rĩare cнni queno yigн yiguĩji Dios.

15 Sĩgũ Jesure masigũ ĩ manojo Jesure tнorũnнbeco ñari iso jidicã ãmogõ iso josaja, jidicãja quena. Sĩgũ mнa manнjн Jesure masibicн ñari ĩ jidicã ãmogũ ĩ josaja, jidicãja quena. Ñe oca manoti queno mani ñare ãmoguĩji Dios. Ito bajiri jidicã ãmorã ĩna josaja, ĩnare mai cũbeja quena.

16 "Jesure masigõ yн ñajare yн rãca ĩ ñaja, Jesure boca ãmigũ yiguĩji ĩ cнni", yi tнoĩa masibea mнa. "Jesure masigũ yн ñajare yн rãca iso ñaja, Jesure boca ãmigõ yigõji iso cнni", yi tнoĩa masibea mнa.

17 Mani ñaroto bajiroti manire cũñi Dios. Jesure boca ãmicõri mani ñasнoado bajiroti mani ñaja quena. No Jesure tнorũnнrã ĩna minijuaja, ito bajiro gotisotia yн ĩnare.

18 Sĩgũ wiro tagorн Cristore ĩ boca ãmija, "Bнjato bajia wiro tagorн ña yн", yire ma. Sĩgũ wiro taya macн Jesure ĩ boca ãmija, ĩ ñado bajiroti ĩ ñaja quena.

19 Wiro tana mani ñaja, taya mana mani ñaja cнni, no yibea. Ñasarise meje ña. Ado robojнa bajia ñasarise: Dios ĩ ãmoro bajiro mani yija, iti ña ñasarise.

20 Cristore boca ãmicõri mani ñasнoado bajiroti mani ñaja quena.

21 Gãjerãre moa ĩsi ñarã Jesure mнa boca ãmija, "Bнjato bajia ĩna josн ña yн", yire ma mнare. Ito bajibojarocati mнajнare ĩna bucõa ãmoja budija quena.

22 Gãjerãre moa ĩsi ñarã Jesure mнa boca ãmija, mнa нjн josa meje ña mнa adocãta. Cristo ñami mнa нjн adocãta, ito yicõri ĩre moa ĩsirã ña mнa ĩja. Gãjerãre moa ĩsirã meje mнa ñaja, Cristore boca ãmicõri, adocãta Cristore moa ĩsirã ña mнa ĩja.

23 Ĩ ñarã mani ñatoni waja rũcнrisena manire waja yi ĩsiñi Dios. Ĩ sĩgũti ñami mani Ʊjн. Ito bajiri adocãta ĩre moa ĩsia mani. Ĩ ãmoro bajiro riti yirнja manire. Adi macãrнcũro ñeñaro yire mani yitoni gãjerã ĩna yi codebojaja ĩnare cнdibitirнja manire.

24 Tнoya yн ñarã mнa. Cristore boca ãmicõri, mani ñasнoado bajiroti mani ñaja quena. Ito yicõri Diore mani tнorũnнsotija quena.

25 "Manнjн mana, manojo manare cнni, ado bajiro rotiami mani Ʊjн", yire ma yнre. Ito bajibojarocati yн tнoĩarise mнare gotigн ya yн. Yнre ti maicõri ĩ cũrн ñari bнsia yн. Ito bajiri yнre mнa tнorũnнja quena.

26 Ado bajiro tнoĩa yн: "Adi rнmнri ñare gaye josari ña. Ito bajiri mнa manojo mana mнa ñado bajiroti ñaja quena", yi tнoĩa yн.

27 "Mнa manojo cнticãrã jidicãre ma ĩja. Mнa manojo mana ñarã ãmabeja quena", ya yн mнare.

28 Ito bajiro yн yibojarocati, sĩgũ ũmнgũ ĩ manojo cнti ãmoja, ito yicõri romio cнni iso manнjн cнti ãmoja, ĩna manнjн cнtija ñeñaro yirã meje yama ĩna. Manojo cнtirã bнto oca ña codero bajiro нsirioro bнjarã yirãji. Iti mнare bajibe yirocн iti mнare goti camota yн. Adi rнmнri josari ña manire. Ito bajiri manojo cнticõri, manнjн cнticõri bнto bнsa josari ñaro yiroja mнare.

29 Tнoya yн ñarã mнa. "Nocõ mejeti rнya manire", yirocн iti mнare gotia yн. Mнa manojo cнtirã, manojo mana bajiro Diore moa ĩsiña.

30 Mнa godago ecoana, godago ecobitiana bajiro ĩre moa ĩsiña. Mнa basa ñarã, basamena bajiro Diore moa ĩsiña. Mнa gajeoni bнjarã, "Iti ña yн ye", yimenati Diore moa ĩsiña.

31 Mнa adi sitajнre queno bнjarã, queno bнjamena bajiro Diore moa ĩsiña. Adi sita gaye mani tirise jedi wajн.

32 Tнoĩa нsiriomenati mнa ñare ãmoa yн. Sĩgũ manojo macн mani Ʊjн ye moarocн,
tнoĩagũ yiguĩji ĩ. Mani Ʊjн ĩ wanнtoni tнoĩagũ yiguĩji ĩ.
33 Manojo cнtigн ĩ manojo queno ñatoni adi sita gayere tнoĩagũ yiguĩji. Ito yicõri ĩ
manojo wanнtoni tнoĩa нsiriogн yiguĩji.
34 Diore moa ĩsire, manojore moa ĩsire jнaji tнoĩare gaye ñaroja ĩre. Manнjн cнtigo,
manнjн maco cнni ito bajiroti bajirãji ĩna cнni. Manнjн maco ito bajiroti mani Ʊjнre moa
ĩsiroco tнoĩa нsiriogo yigõji. "Yн ya rujнna, yн ya нsina cнni Diore moa ĩsigõ yigoja yн",
yi tнoĩagõ yigõji iso. Manнjн cнtigoama iso manнjн queno ñatoni adi ũmнari gayere tнoĩa
нsiriogo yigõji. Ito yicõri iso manнjн wanнtoni tнoĩa нsiriogo yigõji.
35 Mнare rẽorocн meje iti gotia yн. Mнa queno ñatoni itire gotia yн. Mнa queno yi ñare
ãmoa yн. "Mani Ʊjн Jesucristore riti moa ĩsigũ yignja yн", yi mнa rũcнbнore ãmoa yн.
36 "Yн manojo ñaroco bнcнacoamo ĩja. Bнtoguti isore ãmocõa yн. Ito bajiri ñemecнti
masibea yн", yi tнoĩacõri sĩgũ ĩ manojo cнtija quena. Ito bajiro ĩ ãmogõre ĩ manojo cнtija,
ñeñaro yigн meje yami ĩ.
37 Gãjiama, "Manojo macн ñagũ yignja yн", yi tнoĩacõri ĩ tнoĩaro bajiro ĩ manojo cнtibeja
quena. "Manojo macн ñabojagнti ñemecнti masia yн", ĩ ya нsijн ĩ yi tнoĩa masija, manojo
macн ĩ ñaja quenaña ĩocũre.
38 Sĩgũ ito bajiro bнto ĩ ãmogõre ĩ manojo cнtija queno yami. Ito bajibojarocati gãjiama
ĩ manojo cнtibeja queno bнsa yami ĩ.
39 Sĩgõ manнjн cнticãro, manнjн ĩ catiroca riti gãji rãca manнjн cнtire ma isore. Iso
manнjн godagoja, gãji iso ãmogũ rãca iso manнjн cнtija quena ña. Gãji Jesure masigũ rãca
iso manнjн cнtija quena.
40 Ito bajibojarocati mнcana tнdi iso manнjн cнti ãmobeja, "Bнto bнsa wanнgõ yigõji iso",
yi tнoĩa yн. "Espíritu Santo yнre ĩ ejabнajare, ito bajiro bнsia yн", yi tнoĩa yн.

8

Ĩna meni rujeoanare ecare gaye

1 Ĩna meni rujeoanare rũcнbнorã waibнcнrã sĩacõri ecare gaye mнare bнsigн ya yн
adocãta. "Itire mani baja, quena ña. Ñeñaro yibea mani", yi masi jedirãji mнa. Ito
bajibojarocati, "Gãjerã rẽtoro masirã ña gнa", mнa yibojaja, masirã meje ña mнa. Gãmeri
mani ti maija itijнa ña ñasarise. Gãmeri mani ti maija, gãmeri tнoĩa oca sẽoroca yirãji mani.
2 "Queno masigũ ña yн", sĩgũ ĩ yibojaja, queno masigũ meje ñami ĩocũ. Ĩ
masiriseonijнare masibeami ĩ.
3 No Diore ti maigũre, ĩre ti masicõri ĩre maigũ yiguĩji Dios.
4 Ĩna meni rujeoanare waibнcн sĩacõri ĩna ecare gaye mнare bнsigн ya yн. "Masa ĩna
meni rujeoana ñasarã meje ñama", yi tнoĩa mani. "Dios sĩgũti ñami ñasagн", yi tнoĩa mani.
5 Adi sita gãna Diore masimena ĩna gotija, "Ũmacũjн, jacajн cнni mani rũcнbнorona ñama
ĩna. Jãjarã ñarãji mani rũcнbнorona, mani нjarã", yi tнoĩabojama Diore masimena.
6 Ito bajiro ĩna yi tнoĩabojarocati, jãjarã meje ñama mani rũcнbнorona. Dios mani Jacн
sĩgũti ñami mani rũcнbнosarocн. Ĩti ñami jeyarore rujeorн. Ĩre moa ĩsirona ña mani. Sĩgũ
ñami mani Ʊjн. Ĩ ñami Jesucristo. Ĩna sнoriti jeyaro ña. "Mani cнni ĩna sнoriti ña", yi tнoĩa
mani.
7 Ito bajiro mani yi tнoĩabojarocati gãjerã Jesure masirã ñabojarãti masimenaji iti gayere.
Jesure ĩna masiroto riojнa ĩna meni rujeoanare rũcнbнorã ñayijarã ĩna maji. Ito bajiri,
"Masa ĩna meni rujeorнre bare ĩna ecare mani baja, quenabetoja manire, ñeñaro ya
mani", yi tнoĩarãji ĩna. Ito bajiro tнoĩabojarãti ĩna baja, tнoĩa oca sẽomena yirãji ĩna. Ito
yicõri queno Diore cнdimenaji ĩna.

8 Mani baja, mani babeja cʉni ñasarise meje ña iti Dios ĩ tija. “Itire mani babeja, manire ti wanʉgũ yiguĩji Dios”, yire ma. Ito yicõri, “Itire mani baja, manire ti wanʉbicʉ yiguĩji Dios”, yire cʉni ma.
9 “Mani baja, mani babeja cʉni no yibea”, yi masibojarãti mani baroto riojʉa queno tʉoĩaja quena. Itire mani baja ticõri, “Diore masibojarãti queno cʉdibeama ĩna”, yi tʉoĩagũ yiguĩji Jesure tʉorũnʉsʉogʉ gajea. Ito bajiro tʉoĩa wisacõri Jesure tʉoĩa jidicãgũ yiguĩji.
10 Ado bajiro rẽtaroja gajea. Sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩna meni rujeorʉre ĩna ecare mani baja tigʉ yiguĩji gajea. Itire mani baja, “Quena ña. No yibea”, yi tʉoĩa mani. Ito bajibojarocati ĩjʉama masibiquĩji itire. Mani baja ticõri, “Yʉ baja quenabetoja”, yi tʉoĩabojagʉti bagʉ yiguĩji ĩ cʉni.
11 “Rẽore ma”, yi masibojarãti mani baja, Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩ tʉoĩa jidicãroca yirã yirãji gajea mani. Ĩre yiari cʉni goda ĩsiñi Cristo. Mani baja ticõri, Jesucristore jidicãgũ yiguĩji. Ito bajiri, “Rẽore ma”, yi masibojarãti babitirʉja manire.
12 Itire mani baja ticõri, sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉre ĩ tʉoĩa wisaroca yirãji mani. Ito bajiro mani yija ĩre riti meje ñeñaro ya mani. Cristore cʉni ñeñaro yirã ya mani.
13 Ito bajiri waibʉcʉ yʉ baja ticõri sĩgũ Jesure tʉorũnʉsʉogʉ ĩ tʉoĩa wisaroca yʉ yija, waibʉcʉ ri babitirʉja yʉre. Jesure ĩ tʉoĩa jidicãroca yibe yirocʉ itire babitirʉja yʉre.

9

Jesucristo ĩ cũana ñari, “Ado bajiro yiana mani”, ĩna yire gaye

1 Yʉ ãmoro bajiro yi masibojagʉti Jesucristo ãmoro bajiro cʉdirocʉ ña yʉ. Ĩ oca yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios. Ĩre moa ĩsigũ mʉare riasocʉ yʉ. “Pablo ĩ riasorisere tʉocõri, Jesure tʉorũnʉsʉocʉ mani”, yi tʉoĩarãji mʉa.
2 “Jesús ĩ cũrʉ meje ñami Pablo”, yirã yirãji gajea gãjerã. Yʉ riasorisere tʉocõri Jesure tʉorũnʉcʉ mʉa. Ito bajiri itina, “Jesús ĩ cũrʉ ñami Pablo”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa.
3 “Jesús ĩ cũrʉ meje ñami Pablo”, ĩna yija, ado bajiro cʉdia yʉ:
4 Jesús ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito bajiri yʉ riasore waja yʉre ĩna ecaja, yʉre ĩna ioja cʉni boca ãmire ña yʉre.
5 Gãjerã Jesús ĩ cũana masare riaso ucurã ĩna waja, ĩna manojosãromia rãca wa ucuama. Ito bajiroti ĩna manojosãromia rãca riaso ucurã wama Jesús ocabaji mesa, ito yicõri Pedro cʉni. Ĩna manojo cʉtiado bajiroti sĩgõ Jesure tʉorũnʉgõ rãca yʉ manojo cʉti ãmoja, manojo cʉti masia yʉ cʉni.
6 Jesucristo oca goti ucuri masa ĩna ña masitoni jeyaro ejabʉa mʉa ĩnareama. “Bernabé, Pablo rãca Jesucristo oca goti ucurã ĩna ña masitoni ĩna moaja quena”, ¿yi tʉoĩati mʉa gʉareama?
7 Gãjerãre moa ĩsirã ñari waja bʉjarã yirãji surara. Rocati ñamena yirãji. Ʉyé otegʉ iti ricare bagʉ yiguĩji. Oveja coderi masʉ cʉni ĩna ya õjegõa bijecõri idigʉ yiguĩji ĩ.
8 Iti yʉ gotirise, “Ĩ tʉoĩarise bʉsiami Pablo”, ¿yi tʉoĩati mʉa yʉre? Bajibea. Ito bajiroti gotia Moisés ñayorʉ ĩ rotire cʉni.
9 Dios rotirise ucagʉ ado bajiro ucañi Moisés ñayorʉ: “Ta wecʉ trigo ajere ĩ wi cʉda codaja, ‘Bajaro ĩ cʉni jabeto’, yirona ĩ ya rise sia biabesa”, yi gotia Dios oca tuti. Ta wecʉ ĩ batoni tʉoĩa ʉsiriogʉ meje itire yiñi Dios.
10 Gʉa ĩ oca riaso ucurãre tʉoĩacõri ito bajiro gotiñi Dios. Gʉare masa ejabʉatoni itire gotiñi ĩ. Weseca moagũ, trigo ajeri codagʉ cʉni, “Ito bajiro bʉjagʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩa wanʉcõri moama ĩna.
11 Dios oca mʉare riasosʉorã, wesecajʉ oterã bajiro moacʉ gʉa. ¿Weseca oteri masa ĩna bʉjado bajiro mʉare gʉa bʉjaja, no bajirojada? ¿Gʉa riasore waja gʉare mʉa ejabʉaja, no bajirojada?

12 Gãjerã Dios oca mнare riasoanare ĩna ñatoni ĩna ãmorise ĩsiyija mнa. Ĩnare mнa ĩsija, gнa mнare riasosнoanajнare queno bнsa mнa ĩsija quena. “Mнare riasocн gнa. Ito bajiri gнa ñatoni gнa bojoro bнjarise ĩsiña”, yi tнoĩabojarãti mнare senibiticн gнa.

Ado robojнa bajicн gнa. Gнare bare manija, yutabujuri manija, riojoti ñemecнticн gнa. “Cristo oca mani riasoroca ĩnare mani senija, ĩ ocare boca ãmimenaji ĩna”, yi tнoĩacõri mнare senibiticн gнa. Riojoti ñemecнticн gнa.

13 Judio masa ĩna minijuara wi ĩna moaja iti wi gayeti bocatirãji. Ado bajiro bajia iti. Diore rũcнbнorona ĩna menira casabo waibнcнrã sĩacõri ĩna soeriseti bama itijн moari masa. Itire masia mнa.

14 Ito bajiroti bajia Cristo oca riasorãre cнni. Ĩna riasore waja ĩna riasoana ĩnare ejabнaja quena. Ito bajiro rotiñi mani Ʊjн Cristo.

15 Mнare seni masibojagнti coji mнare senibiticн yн. Adi yн mнare ucarise cнni yнre mнa ĩsitoni meje uca yн. Ñiocõ goda wabojagнti mнare senibicн yignja yн. “Senibicнti masare riasocн yн”, yi tнoĩacõri wanнa yн.

16 “Ĩre tнorũnнrãre masogũ yiguĩji Cristo”, yн yi masare riasoja, “Queno yigн ña yн”, yi tнoĩabea yн. Ito bajiro yн goti ucutoni yнre cũñi Jesucristo. Masare ĩ oca yн riasobeja, quenabeto rẽtaroja yнre. Iti yн riasobeja, wanнbicн yignja yн.

17 Waja bнjarocн yн riasoja, “Waja bнjagн yignja yн”, yibognja yн. Ito bajiro meje bajia. Yн tнoĩarise meje riasoa yн. Dios ĩ yнre cũado bajiroti riasoa yн.

18 Ado robojнa bajia yн waja bнjarise. Masare waja senibicнti, “Ĩre tнorũnнrãre masogũ yiguĩji Dios”, yi riasoa yн. Waja bнjarocн meje ĩ ocare riasoa yн. Itire masicõri wanнa yн. Iti ña yн bнjarise. “Mнare yн riasore waja yнre mнa ĩsija quena”, yi masibojagнti mнare senibiticн yн.

19 Gãjire moa ĩsiri masн meje ña yн. Ito bajibojarocati mнa jeyarore moa ĩsigũ bajiro ña yн. Jãjarã bнsa Jesucristore tнorũnнjaro, yirocн ito bajiro moa yн.

20 Judio masa rãca yн ñaja, ĩnare bajiroti ña yн cнni. Jesure ĩna tнorũnнre ãmogũ ito bajiro ya yн. Moisés ñayorн rotire cнdirã rãca yн ñaja, ĩna robo bajiroti ña yн. Itire cнdibitirocн ñabojagнti Jesure ĩna tнorũnнre ãmogũ ĩna bajiroti ña yн.

21 Gãjerã Moisés ñayorн rotire cнdimena rãca yн ñaja, ĩna bajiroti ña yн. Ito bajibojarocati, “Dios ĩ rotire cнdignн meje ña yн”, yibea yн ĩnare. Jesure ĩna tнorũnнre ãmogũ ito bajiroti ya yн. Cristore cнdignн ñari Dios ĩ rotire ña yн cнdiroti.

22 Jesucristore tнorũnнsнorã rãca yн ñaja, ĩna bajiroti ña yн. Ito bajiro ya yн bнto bнsa Jesucristore ĩna tнorũnнtoni. No masa rãca yн ñaja, ĩna rãca gagн bajiro ya yн. Ito bajiro ya yн, “Ĩre tнorũnнrãre masogũ yiguĩji Cristo”, yi yн riasore tнocõri Cristore ĩna boca ãmitoni.

23 “Ĩre tнorũnнrãre masogũ yiguĩji Cristo”, yire gaye masa ĩna tнo jeditoni iti gayere moa yн. Jesucristore boca ãmicõri masa ĩna wanнre ti ãmogũ itire moa yн.

24 Masa ĩna ũmaquedija, sĩgũ rнyabeto ũmaquedicã. Ito bajibojarocati sĩgũti ñaquĩ ejasнognн. Ĩ ñaquĩ ejasнore waja, waja bнjagн. Itire masia mнa. Cajero ejasнorocн ĩ ũmaquedisнoado bajiro Diore queno moa ĩsiña mнa. Dios tн bнjarona ĩre queno moa ĩsiña mнa.

25 No cajero ũmaquedi rẽtocũ ãmorã dise ĩna ya rujнri ñeñorise gayere rẽoama ĩna. Ito bajiro josari moama ĩna jũ suara bedo nocõ mejeti jogari bedore bнjarona. Maniama jogabiti gayere bнjarona bнto Diore moa ĩsia.

26 “Ado bajiro yн yire ãmoguĩji Dios”, yi tнoĩa masicõri, Diore moa ĩsia yн. Sĩgũ rocati ĩ roca wнebojaro bajiro meje ya yн. “Ado bajiro ãmoguĩji Dios”, yi masibiticõri meje ĩre moa ĩsia yн.

27 Ado robojнa bajia. Diore moa ĩsi ãmogũ ñari, yн ãmorise meje ya yн. Yн ya rujн ñeñaro iti tнoĩabojarocati ito bajiro yibea yн. Yн ya rujнre rẽocõri Diore riti moa ĩsia yн. Ito bajiro yн ya rujнre yн rẽobeja, masare Dios oca riasorн yн ñabojarocati, “Queno yicн mн”, yi boca ãmibiquĩji Dios yнre.

10

Masa ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉobesa, yire gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Mani ñicʉsabatiare ĩna wa masi jeditoni ide buerina ĩnare ĩoyijʉ Dios. Riaca jajosa Ide Sũarise wame cʉtirisa ĩna jẽa masi jediroca yiyijʉ Dios. Itire tʉoĩa ãcabojabesa mʉa.

2 Moisés ñayorʉre tʉorʉ̃nʉcõri ide buerire sʉya wayijarã ĩna. Ito yicõri riaca jajosa jẽayijarã ĩna. Moisés ñayorʉre tʉorʉ̃nʉcõri ĩre sʉya jediyijarã ĩna.

3 Ũmacʉ̃jʉ gaye maná wame cʉtirise Dios ĩ queore ba jediyijarã ĩna.

4 Ĩna idi catitoni gʉ̃tagã ide budiroca yiyijʉ Dios. Iti gʉ̃tana sʉoriti meje catiyijarã ĩna. Cristo ĩnare tirʉ̃nʉjare catiyijarã ĩna. No ĩna waroti ĩnare tirʉ̃nʉsotiyijʉ Cristo.

5 Ito bajibojarocati ĩna jãjarã Diore cʉdibisijarã. Ĩna cʉdibeja ticõri, ĩnare wanʉbisijʉ Dios. Ito bajiri Diore ĩna cʉdibitire waja yucʉ manojʉ goda jediyijarã ĩna.

6 " 'Ito bajiro rẽtayijʉ ĩnare', yi masibojarãti mani ñeñaro yi ãmoja, ito bajiroti rẽtaroja manire cʉni", mani yi tʉo güija quena.

7 Ito bajiri ĩna meni rujeoana ĩna rʉ̃cʉbʉoado bajiro rʉ̃cʉbʉobesa mʉa. Jeyaro ĩnare bajigore gaye Dios oca tuti iti gotija, ado bajiro gotia: "Ba rujiyijarã. Ito yicõri jiarise idiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉorona basayijarã ĩna", yi gotia Dios oca tuti.

8 Rocati romiare ĩna ajeado bajiro yibitirʉja manire. Ito bajiro ñeñaro yicõri veintitrés mil ñarã co rʉmʉti goda jediyijarã ĩna.

9 "Mani ñeñaro yibojarocati manire waja senibiquĩji Dios", yi mani ñicʉsabatia ĩna yibojado bajiro yibitirʉja manire. Ito bajiro ñeñaro yicõri ãña ocana jãjarã godayijarã ĩna.

10 Diore ĩna bʉsitu ñado bajiro yibitirʉja manire. Ito bajiro ĩna yijare, sĩgʉ̃ ángel jãjarãre ĩ sĩa batetoni cõayijʉ Dios.

11 Jeyaro mani ñicʉsabatiare rẽtagore oca ña jedia Dios oca tutijʉ. Mani Jesús ĩ ejarotire tʉoĩa yurã, mani tiroti ña iti oca. Ĩnare bajiro ñeñaro mani yibititoni, Dios oca tutijʉ ña iti oca. Ĩnare bajiro mani yija, tõbʉjarã yirãji mani cʉni.

12 No "Ñeñaro yibicʉja yʉ", yi tʉoĩabojagʉti, ñeñaro yigʉ yiguĩji gajea. Ito bajiri ñeñaro yibe yirocʉ queno ĩ tʉoĩaja quena.

13 Manire riti mani ñeñaro yitoni meje ʉsirioro yi codeami rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Mani riojʉa gãnare cʉni, masa jeyarore cʉni ʉsirioro yi codeami ĩ. Manire ĩ ʉsirioro yi codebojarocati, mani ñeñaro yibititoni Diore mani tʉorʉ̃nʉja, manire ejabʉagʉ yiguĩji ĩ. "Mʉa ñeñaro yibititoni mʉare ejabʉagʉ yigʉja yʉ", Dios ĩ yiado bajiroti manire ejabʉagʉ yiguĩji ĩ. Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás bʉto ʉsirioro manire ñeñaro ĩ yi rotibojarocati, Diore mani tʉorʉ̃nʉja, itire mani ñemecʉtiroca yigʉ yiguĩji Dios manire. Mani ñeñaro yi ãmorise mani yibititoni manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios.

14 Ito bajiri yʉ ñarã mʉa, ĩna meni rujeorʉre rʉ̃cʉbʉobesa mʉa.

15 Yʉ bʉsirisere tʉo masirã ña mʉa. "Riti gotiami Pablo", yi tʉoĩarã ña mʉa.

16 "Queno ya Dios mʉ. Gʉa ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocʉre mʉ Macʉ Cristore cõayija mʉ", yicõri ʉyé ide bato idia mani. Itire tʉoĩarã, "Yucʉtẽojʉ manire yiari goda ĩsiñi Cristo", yi tʉoĩa jedia mani. Cristo ya rujʉre tʉoĩarã, najure bato ba mani. "Yucʉtẽojʉ manire yiari goda ĩsiñi Cristo", yi tʉoĩa jedicõri bato ba mani.

17 Jãjarã ñabojarãti sĩgʉ̃re bajiro riti tʉoĩarã ña mani. Jesure tʉoĩarã najuro corona bato ba mani. Ito bajiro yicõri Cristore riti tʉorʉ̃nʉa mani. Sĩgʉ̃re bajiro riti tʉoĩarã ña mani. Ito bajiri jãjarã ñabojarãti co rujʉ robo bajiro bajirã ña mani.

18 Israel sita gãnare tʉoĩate mʉa. Ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirona waibʉcʉ ri soerãji ĩna Diore rʉ̃cʉbʉorã. Sĩgʉ̃re bajiro riti tʉoĩacõri ĩna soe ĩsirere barãji ĩna.

19 “Masa ĩna meni rujeorɯre rũcɯbɯoja quena ña”, yirocɯ meje ya yɯ itire. Ito yicõri, “Ĩna meni rujeorɯre waibɯcɯ ri ĩsire gaje waibɯcɯ ri rẽtoro ñasarise ña”, yirocɯ meje ya yɯ itire.
20 Ado bajirojɯa mɯare yirocɯ ya yɯ: Diore masimena ĩna meni rujeorɯre ĩna ecaja, Diore ecarã meje yama ĩna. Rũmúare ecarã yama ĩna. Ito bajiri ĩna rãca baba cɯticõri mɯa baja rũmúare rũcɯbɯorã bajiro yirãji mɯa. Ito bajiro mɯa yire ãmobea yɯ.
21 Rũmúare mani cɯdija, Jesús mani Ʊjɯre cɯdirã meje ña mani. Ito bajiro mani yija, Jesure tɯoĩarã idisɯsare gaye ɯyé ide idibitirɯja manire. Ito yicõri Jesure tɯoĩarã basɯsare gaye babitirɯja manire.
22 “Yɯ ñarã ñabojarãti rũmúre cɯdiama ĩna”, Jesús ĩ yi junisiniroca yibitirɯja manire. Ĩ rẽtoro masirã meje ña mani.

Mani gãmeri ti maija quena, yire gaye

23 “Dios ĩ rẽobeja mani ãmoro bajiro mani yija quena”, yi tɯoĩama gãjerã. Ito bajiro ĩna yi tɯoĩabojarocati ado bajirojɯa ya yɯama. Jeyaro mani yi ãmoro bajiro mani yibojarocati queno ejabɯabetoja manire. Mani ãmoro bajiro mani yija, Jesure tɯorũnɯsɯogɯ ĩ tɯorũnɯ jidicãroca yirã yirãji gajea mani.
24 Mani queno ñaroti gaye riti tɯoĩabitirɯja manire. Gãjerã ĩna queno ñatoni, ĩnare ejabɯarona tɯoĩarɯja manire. Jesure tɯorũnɯ jidicãbitijaro ĩna, yirona tɯoĩarɯja manire.
25 Waibɯcɯ ri ĩna ĩsirijɯ waja yicõri mɯa baja quena. “¿Ĩna meni rujeorɯre ecagore meje ñati adi?” yi seniĩabesa. Riojoti waja yicõri mɯa baja quena.
26 Adi sita gaye jeyaro Dios ĩ rujeore ña. Ito bajiri disejɯa rɯyabeto ĩ ye riti ña. Ĩ rujeore iti ñajare, mani baja quena.
27 Sĩgũ Jesure tɯorũnɯgũ meje ñagũ, “Yɯ tɯ barã waya”, ĩ yija, ĩ ecaro bajiroti baja quena. “¿Ĩna meni rujeorɯre ĩna ecagore meje ñati?” yi seniĩamenati baja quena.
28 Gãji itire ba güigɯ, “Ĩna meni rujeorɯre ĩna ecagore ña adi”, ĩ yi goti masioja, babeja itire. Itire mɯa baja ticõri, ĩ tɯoĩarisejɯ tɯoĩa bɯjatobicɯ yiguĩji ĩ. “Ñeñaro yama ĩna”, yi tɯoĩacõri bɯjatobicɯ yuguĩji. Ito bajiri Jesure ĩ jidicãme yirona, babeja itire.
29 “Jeyaro waibɯcɯ ri mani baja quena ña”, yi tɯoĩabojarãti, “Iti gaye mani baja quenabea”, gãjerã ĩna yi tɯoĩarisere babitirɯja manire.
Mɯa coriarã ado bajiro yirã yirãji gajea: “Itire baja quenabea”, gãjerã ĩna yi tɯoĩabojarocati, ¿itire ba jidicãgũ yigɯjada yɯ? yi tɯoĩarãji mɯa coriarã.
30 Gaje ado bajiro yirãji mɯa: Yɯ baroto riojɯa, “Queno ya Dios mɯ”, yɯ yibojarocati gãjerã, “Babitirɯja mɯare”, yi codebitirɯja ĩnare, yirãji mɯa.
31 Ado robojɯa bajia: No mani bariseti, mani idirise, mani moarise cɯni Diore masa ĩna rũcɯbɯoroca yirɯja manire.
32 Gãjerã ĩna ñeñaro yi ãmoroca yibe yirona, quenarise riti yirɯja manire. Judio masa, judio masa meje cɯni Jesure tɯorũnɯrãre cɯni ĩna ñeñaro yi ãmoroca yibitirɯja manire.
33 Yɯama ado bajiro tɯoĩa yɯ: Jeyaro yɯ yirise masa ĩna ti wanɯ jedire ãmoa yɯ. Sĩgũti queno yɯ ñaroti gayere tɯoĩabea yɯ. Jesure ĩna tɯorũnɯre ãmogũ ĩna queno ñaroti gayejɯare tɯoĩa yɯ. Jeame ũjɯrojɯ ĩna wabore ñaroca ĩnare Dios masore ãmoa yɯ.

11

1 Cristo ĩ yiado bajiroti ya yɯ cɯni. Ito bajiri yɯ yiro bajiroti yiya mɯa cɯni.

Mani minijuaja romia ado bajiro ĩna yija quena, yire gaye

2 Tɯoya yɯ ñarã mɯa. Mɯare yɯ riasocatire yiro robo yirã ña mɯa. Ito bajiri yɯre mɯa ãcabojabejare mɯare queno wanɯa yɯ.
3 Gaje mɯa tɯo masire ãmoa yɯ. Ado bajiro bajia iti. Manojo cɯtigɯ ĩ manojo rijoga ñami ũmɯgũ. Mani ũmɯa rijoga ñami Cristo. Ito bajiroti Cristo rijoga ñami Dios.

4 Sĩgũ minijuara wijн ĩ ya rijoga bнagн Diore ĩ senija, Dios oca ĩ bнsija cнni, Diore rũcнbнobicн bajiro yami ĩocũ.
5 Minijuara wijн sĩgõ rijoga bнabeco Diore iso senija, Dios oca iso riasoja cнni, iso manнjнre rũcнbнobeco bajiro yamo iso. Rijoga iso bнabeja, joa suagoro bajiro bajigõji iso.
6 Sĩgõ iso rijoga bнa ãmobeja, cojisiti joa sua jeocõja quena isoõcõreama. "Rijoga joa suagoja bojo ña yн", yi iso tнoĩaja, rijoga iso bнaja quena.
7 Mani ũmнare minijuara wijн rijoga bнare ma manire. Ĩ robo bajigн manire rujeoñi Dios. Manimasi gãmeri ticõri, "Queno masigũ ñami Dios", yi tнoĩa mani. Ito bajiri ĩre wanнcõri ĩre rũcнbнoa mani. Romiama mani ũmнare rũcнbнorã ñama. Ito bajiri, "Ʊmнare rũcнbнoa gнa", yirona rijoga ĩna bнaja quena.
8 Ado robojнa bajia: Ʊmнgũre rujeogн romio ya gõana meje rujeoyijн Dios. Romiare rujeogн ũmнgũ ya gõana rujeoyijн.
9 Romiore ejabнarocнre meje ũmнgũre rujeoñi Dios. Ʊmнgũjнare ejabнarocore romiore rujeoñi Dios.
10 Ito bajiri, "Yнre ũmatã ñagũ ñari yн ya rijoga bajigн ñami yн manнjн", yiroco iso ya rijoga bнaja quena romiore. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare ti wanнrã yirãji ángel mesa.
11 Ʊmнa cнni, romia cнni ĩna ñare ãmoñi Dios. Romia ĩna manija, queno ña masimenaji ũmнa. Romia ito bajiroti ũmнa ĩna manija, queno ña masimenaji romia. Ito bajiri mani Jesús ñarã, "Ñe waja mama ũmнa, ñe waja mama romia", yire ma manire.
12 Ado robojнa bajia: Ʊmнgũ ya gõana romiore rujeoñi Dios. Ito bajibojarocati romiana rujeana ñama ũmнa. Mani ũmнa, romia cнni Dios ĩ rujeoana riti ña mani.
13 Adi mнare yн gotirise queno tнoĩaña mнa. Minijuara wijн rijoga bнabecoti, ¿Diore iso senija quenati? Quenabea.
14 "Ʊmнa joa yoarise ĩna ũmaja, bojorise ña", yi tнoĩa jedia mani.
15 Romiareama joa yoarise ĩna ũmaja, queno ti wanнa mani. Joa yoarise iso ũmaja, iso ya rijoga bнago bajiro yamo iso.
16 Sĩgũ adi yн gotirisere ĩ tнoĩa bнsi ãmoja, ado bajiro ĩre gotija quena: "Gнa, gãjerã Jesure tнorũnнrã cнni, ito bajiro riti yisotia gнa", yi gotija quena ĩre.

Jesús ĩ basнsare gaye barã queno ĩna yibitire gaye

17 Adocãta mнare yн ucarise, mнare wanнgũ meje uca yн. Jesús basнsare gaye minijua barona queno yibea mнa. Mani Ʊjн ĩ basнsare gayere ñeñoa mнa.
18 "Ĩna minijuaja, ricati riti tнoĩama", yire gaye tнoa yн mнare. "Riti bajiroja", yi tнoĩa yн itire.
19 "Mani tнoĩa bнsija, 'Ĩnati ñama Jesure tнorũnнsarã', yi tнoĩarã yirãji gãjerã manire", yi tнoĩa bнsiboja mнa.
20 Ricati riti tнoĩa bнsicõri, Jesús basнsare gaye mнa minijua baja, mani Ʊjнre rũcнbнorã meje yirãji mнa.
21 Barajн iti ejaroca mнa ãmoro bajiroti ba ãmorãji mнa yajirona. Cocati bare bato bamenaji mнa. Ito bajiro mнa yija, gãjerã ñiocõrãji. Gãjerãma idi mecнrãji ĩna.
22 Wiri cнtirã ña mнa. Mнa ya wirijн mнa ba, idi, yija quena. Ito bajiro queno mнa yibeja, Jesús basнsare gaye barã gãjerã queno ba bнjamena, bнjato ĩna bнjaroca ya mнa. Ito bajiro mнa yija gãjerã Jesure tнorũnнrãre ti tudirã bajiro ya mнa. "Queno ya mнa", ¿yigнti yн mнare? Meje yi ãmobea yн. Mнare wanнbea yн.

Mani Ʊjн ĩ basнsare gaye
(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

23 Adi mнare yн riasorise mani Ʊjн ĩ basнsare gaye mнare yн riaso masitoni yн masiroca yiñi ĩ. Ado bajiro bajia: Mani Ʊjнre ĩ wajana ñiatoni Judas ĩ gotira ñami, ĩ ya ãmona naju ãmi rнcoyijн Jesús.

24 Ãmi rнcocõri, “Queno ya Dios mн”, yiyijн ĩ. Igata batocõri ado bajiro yiyijн ĩ, ĩ rãca riasotirãre: “Ĩmo baya. Adi ña yн ya rujн robo bajiro bajirise. Mнare yiari goda ĩsigũ yigнja yн. Yн godaja bero yн mнare ĩogore tнoĩacõri yнre rũcнbнorã ado bajiroti minijua basotiba”, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
25 Ĩna baja bero нyé ide tẽro ãmi rнcoyijн Jesús. Ito yicõri ado bajiro ĩnare gotiyijн ĩ: “Ĩmo idiya. Mнare yiari yн ya rí budiro yiroja yнre. Yн ya rína sнoriti, ‘Ado bajiro masare queno yigн yigнja yн’, Dios ĩ yiado bajiroti ñasнoro yiroja ĩja. Yн godaja bero yн mнare ĩogore tнoĩacõri, yнre rũcнbнorã ado bajiroti minijua idisotiba”, yiyijн Jesús ĩ rãca riasotirãre.
26 Mani Ujн ĩ rotiado bajiroti mani baja, mani idija cнni, “Manire yiari goda ĩsiñi Cristo”, yirona ito bajiro basotia mani. Mani Ujн ĩ ejarocajн ito bajiro yisнsarã yirãji mani.

Mani Ujн ĩ basнsare gaye mani baja, ado bajiro mani baja quena, yire gaye

27 Ado robojнa bajia: No Diore rũcнbнobicнti rocati mani Ujн ĩ basнsare gaye ĩ baja, ĩ idija cнni ñeñaro yigн yiguĩji ĩocũ. Ito bajiro ĩ yija, “Ñe waja ma Jesús ya rujн, ĩ ya rí cнni”, yigнre bajiro yami ĩocũ. No ito bajiro yigн seti cнtigн yiguĩji.
28 Ito bajiri mani Ujн ĩ basнsare gaye ba ãmorã, mani baroto riojнa, mani idiroto riojнa cнni ado bajiro mani yija quena: Mani ñeñaro yirise tнoĩa bojori bнjacõri Diore mani goti rẽtobuja quena. Ito bajiro mani yija bero mani Ujн godare tнoĩacõri mani baja quena.
29 “Yн ñeñaro yirisere yнre waja yi ĩsirocн godañi Cristo”, yi mani tнoĩaja quena. Jesure tнoĩamenati rocati mani baja, mani tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios manire.
30 Ito bajiro rocati bacõri jãjarã ñarise cнtia mнa. Gãjerã wisia mнa. Ito bajicõri gãjerã godañi ĩna.
31 Mani baroto riojнa queno mani tнoĩaja, mani tõbнjaroca yibicн yiguĩji Dios.
32 Mani ñeñaro yirise waja mani tõbнjaroca Dios ĩ yija, mani queno yitoni ito bajiro yami ĩ. Ĩre masimena jeame ũjнrojн wana rãca mani ware ãmobeami Dios. Ito bajiri ñeñaro mani yirisere jidicãtoni mani tõbнjaroca yami ĩ.
33 Ito bajiri Jesús ĩ basнsare gaye barã wana mнa minijuaja, sĩgũ rнyabeto corocõ barona ejori mejeti baya yн ñarã mнa.
34 Mнa ñiocõja, mнa minijuaroto riojнa mнa ya wijн baja quena. Ito bajiri minijuara wijн mнa baja, jairo ba yajirona meje barã yirãji mнa. “Ito bajiro mнa yijare mнa tõbнjaroca yibicн yiguĩji Dios”, yi gotia yн mнare. Gaje oca ñarisere mнa tн ejacõri quenogũ yigнja yн.

12

Jeyaro mani moa masitoni Espíritu Santo manire ĩ jidicãre gaye

1 Queno tнoĩaña yн ñarã mнa. Ricati riti mani moa masi sosatoni Espíritu Santo ĩ cũre gaye mнa masire ãmoa yн.
2 “Jesure mani masiroto riojнa mani meni rujeoana bнsimenare rũcнbнocн mani”, yi tнoĩarãji mнa. Gajero bajiro tнoĩacõri jãjarã mнa meni rujeoanare rũcнbнobojayija mнa maji.
3 Ito bajiri, “Ĩna ñama Espíritu Santo rotirise meje bнsirã. Ĩ ñami Espíritu Santo rotirise bнsigн”, mнa yi tнoĩare ãmoa yн. No Jesure bнsitugн, Espíritu Santo ĩ rotirise meje bнsiami ĩocũ. No, “Rẽtoro masigũ ñami Jesús yн Ujн”, yi bнsigн, Espíritu Santo rotirise bнsiami ĩocũ.
4 Diore mani moa ĩsitoni, ricati riti mani moa masiroca yami Espíritu Santo. Ricati riti mani moa masiroca yibojagнti sĩgũti ñami Espíritu Santo.
5 Ricati riti mani Ujнre moa ĩsia mani. Ricati riti moabojarãti ĩ sĩgũreti moa ĩsia mani.
6 Ricati riti moare cũñi Dios manire. Ito yicõri ĩ sĩgũti ñami mani moa masiroca yigн.

7 Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari, Diore mani moa ĩsi masiroca yami ĩ. Ito bajiri,
"Espíritu Santo quedi sãja ecorн ña yн", yi tнoĩa mani. Gãmeri mani ejabнatoni ricati riti
moare cũñi Espíritu Santo manire.
8 Coriarã Espíritu Santona sнoriti queno tнoĩacõri goti masiama ĩna. Gãjerã cнni Dios
oca josarise gaye riasoticõri goti masiama ĩna, Espíritu Santo ejabнarisena.
9 "Yн seniro bajiroti cнdigн yiguĩji Dios", gãjerã ĩna queno tнorũnнroca yami Espíritu
Santo. Cõrãre ĩna yisio masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre.
10 Tiyamani ĩna ĩo masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Gãjerãre Dios oca ĩna goti
masiroca yami Espíritu Santo. "Ĩ ñami Espíritu Santo rotirise bнsigн. Ĩna ñama Espíritu
Santo rotirise meje bнsirã", ĩna yi masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Ĩna bнsi masibiti
oca ñabojareti ĩna bнsi masiroca yami Espíritu Santo gãjerãre. Iti gaye oca ĩna bнsigore ĩna
rogoti masiroca yami Espíritu Santo gãjerãreama.
11 Ricati gaye riti manire moare cũrн sĩgũti ñami Espíritu Santo. Ĩ ãmoro bajiro riti ricati
mani moa masiroca yami Espíritu Santo.

Co rujн bajiroti rujн cнtirã ña mani, yire gaye

12 Mani ya rujн jeyaro ñabojarocati co rujнti ña. Tite mнa. Ãmo, cajea, gãmoro, gнbo jaje
ña mani ya rujн. Ito bajiro bajirã ña mani Jesucristore tнorũnнrã cнni. Jãjarã ñabojarãti
Cristore riti tнorũnнrã ñari co rujн bajiro bajirã ña mani. Ĩre tнorũnнrã ñari gãmeri ejabнa
mani.
13 Jeyaro ña mani. Tнote mнa. Judio masa, judio masa meje cнni, gãjerãre moa ĩsirã,
gãjerãre moa ĩsimena cнni ña mani. Jesucristore tнorũnнcõri idé gu roticн mani. Mani
sĩgũ rнyabeto Espíritu Santo quedi sãja ecoana riti ña mani. Ĩ sĩgũti ñami mani ya нsijн
quedi sãjarн. Ito bajiri ĩna sнoriti co rujн bajiroti rujн cнtia mani.
14 Co rujн ñabojaroti jeyaro ña mani ya rujн. Cojн gaye meje ña mani ya rujн. Jeyaro ña.
15 Gнbo iti bнsija, "Ãmo meje ña yнa, ito bajiri rujн gaye meje ña", yibojarocati rujн
gayeti ña.
16 Gãmoro iti bнsija, "Cajea meje ña yн, ito bajiri rujн gaye meje ña", yibojarocati rujн
gayeti ña iti.
17 Mani ya rujн cajea bнcнagoti iti ñaja, ¿ñena tнoboanada mani? Mani ya rujн gãmoro
bнcнrogoti iti ñaja, ¿ñena wĩjiboanada mani?
18 Meje ado robojнa bajia. Mani ya rujн iti ñaroto bajiroti ĩ ãmoro bajiro rujeoñi Dios
manire.
19 Mani ya rujн cojн gaye iti ñaja, jeyaro ñabitiboadoja.
20 Ado robojнa bajia: Mani ya rujн jeyaro ñabojarocati co rujнti ña. Ito bajiro bajirã ña
mani Jesure tнorũnнrã. Jãjarã ñabojarãti sĩgũre bajiro riti tнoĩacõri gãmeri ejabнa mani.
21 Mani ya cajea iti bнsija, "Ñe waja ma ãmo", yi masibitiboadoja. Mani ya rijoga iti
bнsija, "Ñe waja ma gнbori", yi masibitiboadoja iti.
22 Ado robojнa bajia: Mani ya rujн gaye, "Adi gaye queno waja ma yнre", mani yi
tнoĩabojarocati ñasarise ña iti cнni.
23 Mani ya rujн gaye, "Adi gaye queno waja ma yнre", mani yibojarise cнni queno
tirũnнa mani. Gaje mani ya rujн gaye masa jeyarore mani ĩobiti yutabujuna sãña bia
mani.
24 Gajejнri mani ya rujнri bojobea mani. Ito bajiri itire bнabea mani. Mani ya rujнre ĩ
ãmoro bajiroti quenoñi Dios. Mani ya rujн gaye, "Ñasarise meje ña", mani yirise itijнa ña
bнto bнsa ñasarise.
25 Mani ya rujн jeyaro ñabojarocati corocõti ñasarise ña. Mani Jesure tнorũnнrã ito bajiro
bajirãti ña. Jãjarã ñabojarãti ñasarã riti ña mani. Ito bajiri wanнre rãca gãmeri ejabнa mani.
26 Mani ya rujн cojн iti junija, rujн ñarocõti juni wisia. Mani ya rujн cojн masa ĩna
ti wanнja, mani ya rujн ñarocõreti wanнjeacoa mani. Iti gaye robo bajiroti bajia mani

Jesure tʉorũnʉrã cʉni. Mani wato sĩgũ ĩ bojori bʉjaja, mani ñarocõti ĩ rãca bojori bʉjarãji mani. Ito yicõri sĩgũ mani wato ĩ wanʉ quenaja, mani ñarocõti wanʉ quenarãji mani.

27 Ado robojʉa bajia: Mani Jesure tʉorũnʉrã ĩre moa ĩsirã ñari ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Mani sĩgũ rʉyabeto ñasarã ña mani. Mani rãca gagʉ sĩgũ ĩ manija, ĩre godo cʉtia mani cocati Jesure moa ĩsirã ñari.

28 Mani Jesure tʉorũnʉrã ñaja sĩgũ rʉyabeto moare cũñi Dios manire. Cajero mani coriarãre Jesús oca goti ucuronare cũñi ĩ. Ito bero gãjerã ĩre goti ĩsironare cũñi. Gãjerã ĩ oca riasoronare cũñi. Gãjerãre tiyamani ĩna ĩorotire cũñi. Gãjerã cõrãre yisioronare cũñi. Gãjerã ejabʉaronare cũñi. Gãjerã tirũnʉronare cũñi. Ito bero gãjerã ĩna bʉsi masibiti oca ñabojareti bʉsi masironare cũñi Dios.

29 Corocõti ĩre moa ĩsirona meje cũñi Dios manire. Mani jeyaro Jesucristo oca gotirona ĩ cũana meje ña mani. Mani jeyaro Diore goti ĩsiri masa meje ña mani. Mani jeyaro ĩ oca riasori masa meje ña mani. Mani jeyaro tiyamani ĩori masa meje ña mani.

30 Mani jeyaro cõri masare yisiori masa meje ña mani. Mani jeyaro mani bʉsi masibiti oca ñabojareti bʉsi masirona meje ña mani. Mani jeyaro ĩna bʉsija tʉocõri, "Ado bajiro bʉsirʉ ĩna", yi masirã meje ña mani. Mani jeyaro ĩna bʉsirisere rogoti masirã meje ña mani.

31 "Ñasarise yʉ yiroca, Dios ĩ yire ãmoa yʉ", yirʉja mʉare. Ito bajiro mʉa yijama quena ña. Ito bajiro mʉa yibojarocati adocãta bʉto ñasarisejʉare mʉare riasogʉ ya yʉ.

13

Gãjerãre mani ti maija, iti ña ñasarise, yire gaye

1 Co oca rʉyabeto mani bʉsi masibojarocati, ito yicõri ángel mesa oca mani bʉsi masibojarocati, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani. Gãjerãre mani ti maibeja, jeyaro bʉsirã ñabojarãti, rocati yucʉ toti iti bʉsiro bajiroti, ito yicõri cometiro iti bʉsiro bajiro, rocati oca godacoajʉ. Gãjerãre ti maimenati mani bʉsibojaja manire tʉomenaji ĩna.

2 Diore goti ĩsiri masa ñabojarãti, ito yicõri goti rudire jeyaro masibojarãti, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani. Jeyaro tʉo masirã ñabojarãti, ito yicõri " 'Gũta yucʉrire cũo rũgõña Dios mʉ', yʉ yija, ñaro bajiroti cʉdiguĩji ĩ", yi tʉoĩa masirã ñabojarãti, gãjerãre mani ti maibeja, ñe waja mana ña mani.

3 Mani rʉcorise ñarocõti batorã ñabojarãti, gãjerãre mani ti maibeja ñe waja bʉjamenaji mani. "Yʉre ĩna soe ãmobojarocati Dios oca goti jidicãbicʉja yʉ", yi tʉoĩarã ñabojarãti gãjerãre mani ti maibeja ñe waja bʉjamenaji mani.

4 Gãjerãre mani ti maija, ado robojʉa bajirã yirãji mani: Gãjerãre ʉsirioro yimenaji mani. Gãjerãre queno yirã yirãji mani. Gãjerãre ti ʉomena yirãji mani. Gãjerãre rũcʉbʉorã yirãji mani. "Gãjerã rẽtoro ñasagʉ ña yʉ", yimenaji mani.

5 Mani queno ñaroti gaye riti tʉoĩamena yirãji mani. Gãjerãjʉare ĩna queno ñaroti gaye tʉoĩarã yirãji mani. Gãjerãre ti junisinimena yirãji mani. Gãji manire ñeñaro ĩ yibojarocati yoari junisinimenaji mani. Itire ãcabojorã yirãji mani.

6 Gãji ĩ ñeñaro yija, ti wanʉmenaji mani. Gãji ĩ queno yijajʉa ĩre ti wanʉrã yirãji mani.

7 Gãjerãre mani ti maibojarocati ñeñaro manire ĩna yija, ĩnare ti mai jidicãmenaji mani. Ito yicõri ĩnare bʉsitumenaji mani. Ĩnare mani ti maija, ĩnare tʉorũnʉrã yirãji mani. Gãjerãre mani ti maibojarocati, manire ĩna ñeñaro yija, ĩnare ʉsiriomenaji mani. Ito yicõri ĩnare ti mai jidicãmenaji mani.

8 Gãjerãre mani ti maija, ĩnare ti mai jidicãre ma manire. Ĩnare ti maisotirã yirãji mani. Gãjerãre mani ti mairise jedirise meje ña. Co rʉmʉ Dios ĩ manire moare cũre jediro yiroja. Iti rʉmʉ iti ejaja Diore queno masirã yirãji mani. Ito bajiri ĩre goti ĩsire mano yiroja ĩja. Ito yicõri mani masibiti oca jeyaro mani bʉsiroca yibicʉ yiguĩji Dios. Gaje ĩ oca josarisere mani goti masiroca yibicʉ yiguĩji ĩ ĩja.

9 Ado robojнa bajia: Adocãta jeyaro Dios ye masi jeobea mani. Dios ocare goti jeo
masibea mani.
10 Ija co rнmн Dios gayere masi jeocõrã yirãji mani maji. Ito bajiri iti rнmн ejaroca ĩ
oca manire goti rẽtoburi masa mana yirãji ĩja. Manimasiti tнo masi jeocõrã yirãji.
11 Ado bajiro bajia. Macнacã yн ñaja, macнacã oca bнsicн yн. Macнacã yн ñaja, macнacã
robo riti tнoĩacн yн. Macнacã yн ñaja, macнacã bajiro riti tнoĩa besecн yн. Bнcнa wacн
macнacã yн ñagore gaye jidicãcн yн.
12 Adocãta jeyaro Dios gayere tнo masi jeobea mani. Ẽoro queno ruyubeto bajiro Dios
oca queno tнo masi jeobea mani. Ito bajibojarocati co rнmн Dios tн ejacõri ĩ gayere tнo
masi jeorã yirãji mani. Adocãta coriajнriti ĩ oca masia mani. Ija co rнmн Dios ĩ manire ti
masi jeoado bajiroti ĩ gaye tнo masi jeorã yirãji mani cнni.
13 Ʉdiaji gaye ña mani yisotiroti: Diore tнorũnнsotirнja manire. “Dios ĩ yiro bajiroti
yigн yiguĩji”, yi tнoĩasotirнja manire. Ito yicõri gãjerãre ti maisotirнja manire. Iti нdiaji
gaye gãjerãre mani ti mairise iti ña ñasarise.

14

Oca masibitibojarãti gãjerã oca bнsire gaye

1 Gãjerãre ti maisotirнja manire. Iti ña mani cнdiroti ñasarise. Ĩre mani moa ĩsitoni Dios
ĩ cũre gayere ãmoana mani. “Yнre goti ĩsiri masa ñama mнa”, manire ĩ yire gaye, ãmoana
mani. Iti cнni ñasarise ña.
2 No gãjerã oca ĩ masibiti ĩ bнsija, Diore rũcнbнogнti yami, ito bajiro ĩ yija. Ito bajiro ĩ
bнsija, masa tнomenaji ĩre. Ito bajiri ĩnare meje bнsiguĩji ĩ. Diojнare bнsiguĩji. Ito bajiro ĩ
bнsija Espíritu Santo ejabнarisena bнsiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerã ĩna tнoroti meje bнsiguĩji ĩ.
3 Gãjiama Diore goti ĩsigũ ĩ bнsija, masareti bнsiguĩji. Bнto bнsa Diore ĩna tнorũnнtoni ito
bajiro bнsiguĩji ĩ. Ĩna tнoĩa oca sẽotoni ito yicõri ĩna wanнtoni ito bajiro bнsiguĩji ĩ.
4 No gãjerã oca ĩ masibiti Diore ĩ bнsija, bнto bнsa ĩmasiti Diore masi waguĩji. Ito bajiro
tнoyamani ĩ bнsija, tнobiticõri bнto bнsa Diore masimenaji ĩna ĩja. Gãjiama Dios oca gotigн
ĩna tнorisena ĩ gotija tнocõri, gãjerã Jesure tнorũnнrã bнto bнsa ĩna tнorũnнroca yami ĩ.
5 Sĩgũ rнyabeto gãjerã oca мнa masibiti oca ñabojareti мнa bнsija, quena ñaboroja yнre.
Ito bajibojarocati ĩ masibiti oca ñabojareti bнsigн rẽto bнsaro ñasarise moami Dios oca
gotiri masн. Ĩ masibiti oca ñabojare bнsigн ĩ bнsirise masa ĩna tнo masitoni ĩ rogotija,
ñasarise moami ĩ cнni. Ito bajiro ĩ yija Jesure masirã bнto bнsa ĩre ĩna tнorũnн waroca
yami ĩ. Bнsi tĩocõri ĩ rogotibejama tнo masimenaji ĩna.
6 Tнoya yн ñarã мнa. Мнa tн ejacõri мнa tнobiti yн bнsija, ñe waja ma. Ñejнa
ejabнabetoja мнare. Yн masiroca Dios ĩ yirise мнare yн bнsija, мнare ejabнaroja itiama.
Dios oca riojo ñasarise мнare yн riasoja, iti cнni мнare ejabнaroja.
7 Goti masiore ocana мнare gotigн ya yн: Sĩgũ tẽrora ĩ juti masibeja, “Iti basa menigũ
yami”, yi masimenaji mani. Arpa wame cнtirisena queno ĩ basa meni masibeja, “Iti gaye
basa menigũ yami”, yi masimenaji mani.
8 Surarare jigн trompeta wame cнtirica queno ĩ juti masibeja, gãjerã rãca gãmeri sĩarona
ña yucãmenaji ĩna. “Wadirн ĩna”, yi masibiticõri ña yucãmenaji ĩna.
9 Iti bajiroti bajia, gãjerã oca мнa masibiti мнa bнsibojaja. Мнa masibiti мнa bнsija tнo
masibiticõri, “Ito bajiro yireoni ña”, yi masimena yirãji gãjerã. Ito bajiro мнa bнsibojaja,
mino bajiroti godacoaro yiroja.
10 Riti ña, adi macãrнcũrore jaje oca bнsia mani. Mani bнsirisere tнorã yirãji gãjerã.
11 Ito bajibojarocati sĩgũ yн tнobiti yнre ĩ bнsibojaja jнa dнja gãmeri tнomenaji gнa. Ĩre
tнo masibiticõri, “Gaje masн ñaguĩji”, yi tнoĩagũ yignja yн. Yнre tнo masibiticõri ito bajiroti
tнoĩagũ yiguĩji ĩ cнni.
12 Diore moa ĩsiroca Espíritu Santo ĩ yire ãmorã ña мнa. Ito bajiro ãmorã ñari, “Gãjerã
Jesure tнorũnнrãre gнa ejabнaroca yiya”, yirona Espíritu Santore seniña.

13 Ito bajiri sĩgũ gãjerã oca ĩ masibiti ĩ bʉsija, ĩ rogoti masitoni Diore ĩ senija quena.
14 Diore rũcʉbʉogʉ gaje oca yʉ masibiti yʉ bʉsija, Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena ito bajiro bʉsigʉja yʉ. Ito bajibojarocati, "Iti gayere bʉsia yʉ", yi masibicʉja yʉ. Ito bajiri gãjerã ĩna tʉo masiroca yi masibicʉ yigʉja yʉ.
15 Ado bajiro jʉaji gayena Diore yʉ bʉsija quena. Espíritu Santona sʉoriti yʉ masibiti oca ñabojareti Diore yʉ bʉsija quena. Ito yicõri gãjerã ĩna tʉotoni ĩna tʉorisena Diore yʉ bʉsija quena. Jʉaji gayena Diore yʉ basaja quena. Espíritu Santona sʉoriti yʉ masibiti oca ñabojareti Diore yʉ basaja quena, ito yicõri gãjerã ĩna tʉorisena Diore yʉ basaja quena.
16 Diore rũcʉbʉorã Espíritu Santona sʉoriti gãjerã ĩna tʉobiti riti mani bʉsibojaja, "Iti gaye bʉsirãji ĩna", yi masimenaji ĩna. Ito bajiri ĩna tʉobeja, mani rãca cocati Diore rũcʉbʉo masimenaji ĩna.
17 Manire tʉobiticõri mani rãca cocati, "Queno ya Dios mʉ", yi masimena yirãji ĩna. Diore rũcʉbʉorã, "Queno ya Dios mʉ", mani queno yibojarocati, manire tʉobiticõri bʉto bʉsa Diore masibiti warã yirãji ĩna.
18 Mʉa rẽtoro gãjerã oca yʉ masibiti bʉsia yʉ. Ito bajiri, "Queno ya Dios mʉ. Yʉ masibiti oca ñabojareti yʉ bʉsiroca ya mʉ", ya yʉ ĩre.
19 Ito bajibojarocati Dios ya wi minijuacõri jaje mʉa tʉobiti yʉ gotibojaja, ñe waja ma iti. Yʉ gotirisere tʉomenaji mʉa. Mʉa ocana mʉa tʉorise jabetacã yʉ gotibojarocati mʉa tʉoja, iti ña yʉre bʉto bʉsa quenarise.
20 Rĩaca bajiro tʉoĩabesa yʉ ñarã mʉa. Ito bajibojarocati mʉtarãcã ñeñaro yibitiana bajiro mʉa ñaja quena. Bʉcʉrã bajiro queno mʉa tʉoĩaja quena. Bʉcʉrã mʉa ñajare, ito bajiro tʉoĩaja quena.
21 Dios oca tuti iti gotija, ado bajiro gotia: "Yʉ ñarãre gaje ocana ĩnare bʉsigʉ yigʉja yʉ. Gaje masa yʉ ñarãre gaje ocana bʉsironare cõagũ yigʉja yʉ. Ito bajiro yʉ yibojarocati yʉre tʉorũnʉmena yirãji ĩna", yi gotia Dios oca tuti.
22 Diore ĩna tʉo ãmobeto bajiroti tʉo ãmomenaji Jesure tʉorũnʉmena cʉni. Sĩgũ gãjerã oca ĩ masibiti ĩ bʉsiroca Dios ĩ yija, "Masigũ ñari manire waja senigũ yiguĩji Dios", Jesure tʉorũnʉmena ĩna yitoni ito bajiro ĩoguĩji Dios. Gãjiama ĩ oca goti masiroca Dios ĩ yija, "Masigũ ñari manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios", Jesure tʉorũnʉrã ĩna yitoni ito bajiro ĩoguĩji Dios.
23 Ado robojʉa bajia: Diore rũcʉbʉorona minijua ñarajʉ, gãjerã oca mʉa masibiti mʉa bʉsi ñaroca Dios ocare riasotimena, ito yicõri Diore tʉorũnʉmena cʉni ĩna ejaja, "Mecʉri masaguti ñacõyijari ãna", yirã yirãji ĩna mʉare.
24 Diore rũcʉbʉorã mʉa minijua ñarijʉ gãjerã Diore masimena ĩna ejaja, Dios oca mʉa gotijama tʉo masirã yirãji. Ito bajiri queno tʉo masicõri, "Ñeñaro yigʉgo ñada yʉ cʉni", yi tʉoĩarã yirãji ĩna.
25 "Yʉ tʉoĩa rudibojarisere masicõami Dios", yirã yirãji ĩna. Ito yicõri Diore rũcʉbʉorona rijomunigãna ñini rũjũrã yirãji ĩna. "Ãna rãca ñasacõami Dios", yirã yirãji ĩna mʉare.

Minijuacõri ado bajiro queno yirʉja manire, yire gaye

26 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado bajiro bajia: Mʉa coriarã minijuacõri basa ãmoa mʉa. Gãjerã riaso ãmoa mʉa. Gãjerã mʉa masiroca Dios ĩ yirere goti ãmoa mʉa. Mʉa coriarã gãjerã oca mʉa masibitire bʉsi ãmoa mʉa. Gãjerãre rogoti ãmoa mʉa. Quena ña ito bajiro mʉa yija. Dise rʉyabeto mʉa yisotija, Diore tʉorũnʉrã bʉto bʉsa ĩna tʉorũnʉ waroca mʉa yija quena.
27 Gãjerã oca mʉa masibiti mʉa bʉsi ãmoja, jũarãona ʉdiarãonati mʉa bʉsija quena. Sĩgũ ĩ bʉsija bero, ito bero gãji, ito bero gãji mʉa bʉsija quenaroja. Mʉa bʉsija bero gãji ĩ rogotija quena, gãjerã ĩna tʉotoni.
28 Sĩgũ rogotigʉ ĩ manija, minijuacõri gãjerã oca mʉa masibiti bʉsibitirʉja mʉare. Sĩgũ rogotigʉ ĩ manija, masa ĩna tiro riojo meje mʉa bʉsija quena. Mʉa tʉoĩarisena Diore mʉa bʉsija quena.

29 Mʉa masiroca Dios ĩ yire mʉa goti ãmoja, jʉ̃arãona, ʉdiarãonati bʉsija quena. Sĩgʉ̃ ĩ bʉsija bero, ito bero gãji, ito bero gãji bʉsija quena. Gãjerã mʉare tʉo rujirã, “Riti Dios ocare bʉsiama ĩna”, yi tʉoĩa bese rujirã yirãji ĩna.
30 Sĩgʉ̃ ĩ bʉsiroca gãji tʉo rujigʉre ĩ bʉsiroti gaye tʉoĩa bʉjaroca Dios ĩ yija, bʉsisʉogʉ bʉsi jidicãja quena, gãji ĩ bʉsitoni.
31 Queno gãji bero, gãji bero mʉa bʉsija, mʉa Diore goti ĩsiri masa sĩgʉ̃ rʉyabeto bʉsi masirã yirãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, sĩgʉ̃ rʉyabeto bʉsi masirã yirãji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, bʉto bʉsa Dios ocare masicõri tʉoĩa oca sẽo wanʉ jedirã yirãji mʉa.
32 Mʉa Dios oca goti ĩsiri masa ĩ oca mʉa gotija, rocati meje gotirã yirãji mʉa. “Ado bajiro goticʉja yʉ”, yi tʉoĩacõri mʉa gotija quena. Gãjerã ĩna bʉsiroca bʉsibitirʉja mʉare. Mʉa yuja quena.
33 Ñe oca manoti mani minijuaja ticõri, manire wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati mani bʉsi riawʉsaja ticõri, wanʉbicʉ yiguĩji Dios.
Ito bajiri gãjerã Jesure tʉorʉ̃nʉrã ĩna minijuado bajiro, ñe oca mano bʉsi riawʉsare mano mʉa minijuasotija quena.
34 Dios ya wi mʉa minijuaroca bʉsire ma romiare. Ĩna ñama ĩna manʉjʉsabatiare cʉdirona. Ʉmʉa ñama ĩnare ũmatãrã. Ito bajiroti gotia Dios oca tuti.
35 Ĩna seniĩa ãmoja, ĩna ya wijʉ tʉdi ejacõri ĩna manʉjʉsabatiare seniĩaja quena. Mʉa minijuari wijʉ romio sĩgõ iso bʉsija, queno ejasabea.
36 “ ‘Ado bajiro gotia Dios oca’, yi goti rẽtobu masirã ña gʉa”, ¿yi tʉoĩati mʉa? Ito bajirojʉa meje bajia. Mʉa riti meje ña Dios oca boca ãmisʉoana.
37 “Diore goti ĩsiri masʉ ña yʉ”, sĩgʉ̃ ĩ yija, “Mani Ʉjʉ ĩ rotiado bajiroti gotiami Pablo”, yi masigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti yigʉ yiguĩji gãji cʉni, “Espíritu Santo rotirise bʉsia yʉ”, ĩ yi masija.
38 “Dios oca gotigʉ meje ñami Pablo”, sĩgʉ̃ ĩ yija, ĩre cʉni tʉorʉ̃nʉbeja quena.
39 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena: “Dios oca yʉ goti masiroca ĩ yire ãmoa yʉ”, mʉa yija quena. No gãjerã oca ĩna tʉobiti ĩna bʉsija, rẽore ma.
40 Ito bajibojarocati mʉa minijua ñari wijʉ gãjerãre rʉ̃cʉbʉocõri sĩgʉ̃ ĩ bʉsiroca gãjerã bʉsire ma. No mʉa yisotirise dise rʉyabeto queno tʉoĩacõri mʉa bʉsija quena.

15

Mʉcana tʉdi Cristo catire gaye

1 “Masare masorocʉ goda ĩsiñi Cristo”, yi mʉare yʉ riasocatire itire tʉdi mʉa tʉoĩare ãmoa yʉ. Iti ocare iti rʉmʉjʉ boca ãmicãcʉ mʉa. Iti ocare boca ãmicõri Cristore tʉorʉ̃nʉa mʉa.
2 Mʉare yʉ riasocatire mʉa tʉorʉ̃nʉ jidicãbeja, Dios ĩ masoana ña mʉa ĩja. “Dios ocare tʉorʉ̃nʉrã ña gʉa”, yibojarãti iti ocare queno tʉorʉ̃nʉsamena mʉa ñaja, Dios ĩ masoana meje ña mʉa.
3 Oca bʉto ñasarise yʉ masiroca Dios ĩ yirere mʉare riasocʉ yʉ. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti, “Mani ñeñaro yirise waja goda ĩsiñi Cristo”, yi mʉare riasocʉ yʉ.
4 “Ĩre ĩna yujebojarocati ʉdia rʉmʉ bero mʉcana tʉdi catiñi Cristo”, yi mʉare riasocʉ yʉ. Dios oca tuti iti gotiro bajiroti mʉare riasocʉ yʉ.
5 Tʉdi caticõri Pedrore goaĩoyijʉ Jesús. Ito bero ĩ cũana jʉa gʉbojeno ñarãre goaĩoyijʉ.
6 Ito bero gãjerã quinientos ñarã rẽto bʉsaro ĩre tʉorʉ̃nʉrãre goaĩoyijʉ Jesús. Ĩ goaĩoana jãjarã catiama maji. Gãjerãma godacoañi.
7 Ito bero Santiagore goaĩoyijʉ. Ito bero ĩ oca goti ucutoni ĩ cũanare ñarocõreti goaĩoyijʉ.
8 Ĩnare ĩ goaĩoja bero yʉre cʉni sʉsari goaĩoquĩ. Ĩna bajiro ñasagʉ meje ña yʉ. Ñasagʉ meje yʉ ñajare ĩna bero yʉre cʉni goaĩosʉsaquĩ ĩ.

9 Ĩ oca goti ucurona ĩ cũana rãca corocõ ñasagɯ meje ña yɯ. Iti rɯmɯ Cristore tɯorũnɯrãre
queno yibiticɯ yɯ maji. Ĩ ñarãre yɯ ɯsirioro yi codejama ĩ oca yɯ goti ucuroca yibitiborɯ
Dios. "Queno yɯ yigɯ ñajare yɯre beseñi Dios", yi tɯoĩabea yɯ.
10 Yɯre ti maicõri yɯre beseñi Dios, ĩre yɯ moa ĩsitoni. Quenoguti Dios ĩ yɯre yijare ĩre
queno moa ĩsia yɯ. Ito bajiri, "Bɯjato bajia. Ĩre besebojacɯ yɯ", yibeami Dios yɯre. Gãjerã
Jesús ĩ cũana rẽto bɯsaro Diore moa ĩsia yɯ. Ito bajibojarocati yɯmasi meje Diore moa ĩsia
yɯ. Yɯre ti maicõri ĩre yɯ moa ĩsi masiroca yami Dios yɯre.
11 "Gãjerã rẽto bɯsaro Dios oca mɯare riasocɯ yɯ", yɯ yija no yibea iti. Ado robojɯa ña
ñasarise. Dios ocare tɯocõri Jesure tɯorũnɯyija mɯa. Itijɯa ña ñasarise.

Godabojarãti mɯcana tɯdi mani catire gaye

12 Gɯa Jesús ĩ cũana sĩgũ rɯyabeto corocõ gotia gɯa. "Godabojagɯti mɯcana tɯdi
catiñi Cristo", yi gotia gɯa. Mɯare ito bajiro gɯa yibojarocati, ¿no yija mɯa coriarã,
"Godabojarãti mɯcana tɯdi catiya ma", yati mɯa?
13 Godabojarãti tɯdi catire iti manija, Cristo cɯni tɯdi catibitiborɯ.
14 Tɯdi ĩ catibeja, ĩ oca gɯa riasobojarise ñe waja manoja. Ĩ tɯdi catibeja, ĩre
tɯorũnɯbojarãti ya mɯa. Ĩ manija ĩ manibojarocati ĩre tɯorũnɯboana mɯa.
15 Ĩ tɯdi catibeja, bɯrãti Dios oca riasoboyija gɯa. "Tɯdi Cristo ĩ catiroca yiñi Dios",
yicãcɯ gɯa. Godana mɯcana tɯdi ĩna catibeja, Jesure cɯni tɯdi ĩ catiroca yibitiborɯ Dios.
16 Godana mɯcana tɯdi ĩna catibeja, ito bajiroti Cristo cɯni tɯdi catibitiborɯ.
17 Cristo tɯdi ĩ catibeja, ĩre tɯorũnɯbojarãti ya mɯa. Ĩ manija ĩ manibojarocati ĩre
tɯorũnɯboana mɯa. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocɯ godacõri ĩ tɯdi catibeja, seti
cɯtirã ñaboana mani maji.
18 Ito bajiro iti bajija, Jesucristore tɯorũnɯcõri godana jeame ũjɯrojɯ waboana ĩna.
19 Cristore tɯorũnɯbojarãti tɯdi mani catibeja, ĩre tɯorũnɯmena rẽtoro bojori bɯjarã
ñaboana mani.
20 Ado robojɯa bajia: Cristo ĩ godabojarocati mɯcana tɯdi ĩ catiroca yiñi Dios ĩja. Ito
bajiri ĩ ñami cajero godabojagɯti mɯcana tɯdi catisɯorɯ. Ĩna sɯoriti godana ñarocõti
mɯcana tɯdi cati jedirã yirãji.
21 Adán ñayorɯ ĩ ñeñaro yirajɯna sɯoriti godasɯoñi adi sita gãna. Ito bajibojarocati Cristo
tɯdi ĩ catirajɯna sɯoriti godabojarãti tɯdi catirãji mani cɯni.
22 Adán ñayorɯ janerãbatia ñari goda jedirã yirãji mani. Ito bajibojarocati Cristore
tɯorũnɯrã ñari ĩna sɯoriti mɯcana mani catiroca yigɯ yiguĩji Dios.
23 Dios ĩ ãmoro bajiroti mɯcana tɯdi catirã yirãji masa. Cristo ñami cajero godabojagɯti
mɯcana tɯdi catisɯorɯ. Ija Cristo ĩ tɯdi ejaroca ĩre tɯorũnɯgoana mɯcana tɯdi catirã yirãji.
24 Ito baji ñaroca adi ũmɯari jediro yiroja. Ĩ wajana ñarocõreti rẽtocũgũ yiguĩji Cristo.
Adi sita gãna ɯjarã, ito yicõri ũmacũjɯ gãna ɯjarãre cɯni rẽtocũgũ yiguĩji Cristo. Ito bajiro
yicõri ĩre tɯorũnɯrãre miojugɯ yiguĩji Cristo. "Ĩna Ʊjɯ ñasagɯ ñatĩñama mɯ", yirocɯ ĩ Jacɯ
Diojɯare ĩsigũ yiguĩji Cristo ĩre tɯorũnɯgoanare.
25 Ĩ wajanare ĩ rẽtocũroto riojɯa Ʊjɯ ĩ ñaroca yigɯ yiguĩji Dios Cristore. Ito bajiro ĩ baji
ñare ãmoguĩji Dios.
26 Ĩ wajana ñarocõreti rẽtocũcõri masa ĩna godarise gaye itocõti gajanoagũ yiguĩji Cristo.
Ito bajiri mɯcana tɯdi godare mano yiroja.
27 Dios oca tuti iti gotiro bajiroti jeyaro Ʊjɯ ñarocɯre cũñi Dios Cristore. "Ĩ Jacɯ Ʊjɯ ñami
Cristo", yireoni meje ña iti. Ĩ Jacɯjɯa jeyaro Ʊjɯ ñarocɯre cũñi.
28 Co rɯmɯ ĩ wajana jeyarore, ito yicõri ɯjarã jeyarore cɯni ĩnare rẽtocũgũ yiguĩji Cristo.
Ito bajiro yicõri jeyarore rotigɯ ñagũ yiguĩji Cristo. Iti rɯmɯti ĩ roti masitoni Dios ĩ
jidicãrere tɯdi ĩsigũ yiguĩji Diore. Ito bajiro ĩ yijare Dios ĩre cũrɯ jeyaro, dise rɯyabeto
Ʊjɯ ñagũ yiguĩji.

29 “Godana mʉcana tʉdi catimenaji”, gãjerã ĩna yibojarise gaye mʉare goti masio ãmoa yʉ. ¿No yija, “Godana mʉcana tʉdi catimenaji”, yi tʉoĩabojarãti idé guya mana godanare yiari idé gu ĩsirã yati gãjerã? Godana mʉcana tʉdi ĩna catibejama, rocati bajiro ĩnare idé gu ĩsibojarãji ĩna.

30 Dios oca yʉ riasoja, bʉto guijosotia yʉre, jãjarã yʉre sĩa ãmorã ĩna cʉníjare. “Riti godana tʉdi catirã yirãji ĩja”, yi tʉoĩacõri Dios oca riaso jidicãbea yʉ.

31 Riti mʉare gotia yʉ ñarã yʉ. Co rʉmʉ rʉyabeto yʉre sĩa ãmorã cʉnísotiama ĩna. Riti bajia iti. Gaje riojo gotia yʉ mʉare. “Yʉ riasocatire tʉocõri Cristore tʉorũnʉñi Corinto cʉto gãna”, yi mʉare tʉoĩacõri wanʉa yʉ.

32 Efeso cʉto gãna yaiare bajiro guacõri yʉ tõbʉjaroca yicã ĩna. Godabojarãti mʉcana tʉdi mani catibeja, rocati Diore moa ĩsibocʉ yʉ. Ito yicõri tõbʉjabojagʉti, ñe bʉjabitibogʉja yʉ. Godana mʉcana tʉdi ĩna catibeja, Jesure tʉorũnʉmena ĩna tʉoĩado bajiro mani cʉni tʉoĩaja quenaboa. Ado bajiro yi tʉoĩama ĩna: “Yoari mejeti godarã yirãji mani. Ito bajiri mani ãmoro bajiroti wanʉrʉja mani, barʉja mani, idirʉja mani”, yi tʉoĩabojama ĩna.

33 Ito bajiro rʉo gotirãre tʉorũnʉbesa. Ado bajirojʉa ya yʉ mʉare: “Ñeñaro yirã rãca mʉa baba cʉtija, queno yirã ñabojarãti ĩna bajiroti ñeñaro yirã yirãji mʉa cʉni”, ya yʉ mʉare.

34 Tʉdi queno tʉoĩa quenocõri quenarise riti yiya mʉa. Mʉa ñeñaro yirisere jidicãña. Mʉa coriarã Diore masirã meje ña mʉa. Mʉa bojo bʉjatoni ito bajiro ya yʉ.

Godabojarãti mʉcana tʉdi ĩna catire gaye

35 Ado bajiro yʉre seniĩarã yirãji gajea coriarã: “Godana ñabojarãti, ¿no bajiro tʉdi catirã yirãjida? Ito yicõri, ¿no bajiro rujʉ cʉtirã yirãjida ĩna?” yi yʉre seniĩarã yirãji gajea coriarã.

36 Ito bajiro yʉre seniĩarã queno tʉoĩamena ñama ĩna. Ado robojʉa bajia: Aje mani oteja, joe gayeti jogaro yiroja. Ito bajibojarocati gʉdajubero gaye judi mʉjaroja.

37-38 Trigo ajeri, gaje ote ajeri mani oteja, rujagʉ meje otea mani. Mani oteja bero rujagʉ iti ñatoni Dios ĩ ãmoro bajiroti menigũ yiguĩji ĩ. Ote ajeri iti ñaro bajiroti iti judiroca yigʉ yiguĩji Dios. Maniama ajerigoti otea mani. Dios ñami iti judiroca yigʉ.

39 Mani catirã jeyaro ricati riti rujʉ cʉtia mani. Tite mʉa. Wai, waibʉcʉrã, wʉtirã, mani masa cʉni ricati riti rujʉ cʉtia.

40 Ito bajiroti ũmacũjʉ gãna cʉni ricati rujʉ cʉtirãji. Mani adi sita gãna ricati rujʉ cʉtia mani. Mani adi sita ñarã quenari rujʉ, rujʉ cʉtia mani. Ũmacũjʉ gãna cʉni manire bajiro rujʉ cʉtibitibojarãti quenari rujʉ, rujʉ cʉtirãji ĩna cʉni.

41 Ʉmʉa gagʉ ĩ busurise bajirise meje busuami ñami gagʉ cʉni. Ricati busuami. Ito bajiroti ñocõa cʉni ricati busuama. Ĩna ñocõa comasi cʉni ricati riti busuama.

42 Ito bajiroti bajirã yirãji mani. Godabojarãti mʉcana tʉdi caticõri ricati rujʉ cʉtirã yirãji mani. Sĩgũ godarʉre mani yujeja, ĩ ya rujʉ jogacoaro yiroja. Tʉdi catiroca Dios ĩ yija, tʉdi godare mano yiroja ĩre.

43 Sĩgũ godarʉre mani yujeja, jogari rujʉre yujea mani. Ĩ tʉdi catiroca Dios ĩ yija, seyori rujʉ, rujʉ cʉtigʉ yiguĩji. Queno rujʉ sẽogũre meje yujea mani. Rujʉ sẽobiti rujʉ yujea mani. Ito bajibojarocati tʉdi catiroca Dios ĩ yija, sẽori rujʉ, rujʉ cʉtigʉ yiguĩji ĩ.

44 Adi sita ñarã mani rujʉ cʉtirisere ĩna yujeja, jogari rujʉre yujerã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati mani tʉdi catiroca Dios ĩ yija, jogabiti rujʉ bʉjarã yirãji mani. Adi sita ñarã jogari rujʉ, rujʉ cʉtia mani. Mani godabojarocati mani ya ʉsiama godabetoja. Ũmacũjʉ Dios tʉ ejacõri jogabiti rujʉ, rujʉ cʉtirã yirãji mani.

45 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Cajero ũmʉgũ ñasʉorʉ, Adán ñayorʉ Dios ĩ rujeorʉ ñayijʉ. Ĩ catiroca yiyijʉ Dios”, yi gotia Dios oca tuti. Adán bero gagʉ ñabojagʉti ĩ rẽtoro ñasagʉ ñami Cristo. Ĩ ñami mani catitĩñaroca yigʉ.

46 Adocãta mani rujʉ cʉtirise jogari rujʉ ña. Ito bajibojarocati ũmacũjʉ Dios tʉ ejacõri jogabiti rujʉ bʉjarã yirãji mani.

47 Ʊmиgũ ñasиorиre sitana rujeoyijи Dios. Ito bajiri adi sita gagи ñayijи ĩ. Ĩ bero gagи
Cristoama ũmacũjи gagи wadirи ñayijи.
48 Adi sita ñarã cajero ñasиorи sitana rujearи robo bajiro rujи cиtia mani. Ũmacũjи Dios
tи mani waja ito gagи wadirи Cristo robo bajiro rujи cиtirã yirãji mani.
49 Adi rиmиri Adán ñayorи bajiro rujи cиtia mani. Ito bajibojarocati Dios tи ejacõri
Cristo bajiroti rujи cиtirã ñarã yirãji mani ĩja.
50 Ado bajiro goti ãmoa yи ñarã yи mиare: Adocãta mani ya rujи wiro, rí cиni ña manire.
Ito bajiri rujи ũmacũjи Dios ĩ rotirojи ña masibetoja. Adocãta mani rujи cиtiri rujи yoari
ñabetoja. Ito bajiri Dios rãca catitĩñarona rujи jogabiti rujи mani rujи cиtija quena.
51 Gãjerã ĩna masibitire mиare gotigи ya yи. Jeyaro meje godarã yirãji. Ito bajibojaro-
cati mani sĩgũ rиyabeto rujи wasoarã yirãji mani.
52 Cajea mani yabi yiro bajiro ejaroti rujиre wasoagи yiguĩji Dios. Ito bajiro bajiro
yiroja sиsari rиmи. Trompeta wame cиtirica jutiraga oca ruyuro yiroja. Iti oca ruyuroca
godana tиdi catirã yirãji. Ito yicõri tиdi godare mano yiroja ĩnare. Iti rиmиri cati rиyarãre
ĩna ya rujиrire wasoagи yiguĩji Dios.
53 Mani rujи cиtirise jogarise ña. Ito bajiri Dios rãca mani catitĩñatoni manire rujи
wasoagи yiguĩji Dios. Adocãta mani rujи cиtirise godacoaro yiroja. Ito bajiri tиdi mani
godabititoni mani ya rujиre wasoagи yiguĩji Dios.
54-55 Adocãta mani rujи cиtiri rujи godacoaro yiroja. Mиcana tиdi godabiti rujи Dios ĩ
manire wasoaja, Dios oca tuti iti gotiado bajiroti rẽtaro yiroja. Ado bajiro gotia iti: Mani
godarise jediroca yami Dios ĩja. Ito bajiri mиcana tиdi godamenaji mani. "Tõbиjacõri
goda wacи ya yи", yi tиoĩa güire ma ĩja.
56 Ñeñaro yisotirã ñari godarã yirãji mani. Dios ĩ rotirisere cиdimena ñari, "Ñeñaro yirã
ña gиa", yi tиoĩa mani. Ñeñaro mani yirisere mani coe rotibeja godacõri, bиto tõbиjarã
yirãji mani.
57 Ito bajibojarocati mani Ʊjи Jesucristore mani tиorũnиja, ĩ godarena sиoriti jeame
ũjиrojи mani waborere rẽtogũ yiguĩji Dios. Godabojarãti caticoarã yirãji mani. Itire tиoĩa
wanиcõri, "Queno ya Dios mи", ya mani.
58 Ito bajiri Jesucristore tиorũnи jidicãbitirиja yи ñarã manire. Ito yicõri ĩre moa ĩsi
jidicãbitirиja manire. "Ĩre mani moa ĩsija queno manire waja yigи yiguĩji Dios", yi tиoĩa
mani. Ito bajiri mani Ʊjиre mani moa ĩsija rocati meje moarã yirãji mani.

16

Gãjerãre ejabиarona mani niyeru miojure gaye

1 Gãjerã Jesure tиorũnиrãre ejabиarona niyeru mиa miojuroti gaye mиare bиsigи ya
yи adocãta. Jesure rũcиbиorona ĩna minijua ñaroca, Galacia sita gãnare niyeru yи mioju
rotiado bajiroti mиare cиni niyeru mioju rotia yи.
2 Ado bajiro mиare mioju rotia yи: Coji tujacãra rиmи rиyabeto mиa bиja sosaro bajiroti
jabetacã ĩsija quena. Itire miojucõri cojиti seoba. Ito bajiro mиa yija, yи ejari rиmи ñacãro
yiroja.
3 Mиa tи ejacõri niyeru ãmi warona mиa beseanare, "Jerusalén gãnare niyeru ĩsitẽña",
yirocи ĩnare wa rotigи yigиja yи. Ito bajiri mиa miojure gaye ãmi wacõri ito gãna Jesure
tиorũnиrã bojoro bиjarãre ĩsirã yirãji ĩna. "Ãna ñama queno yirã. Ĩnare boca ãmiña mиa",
yi papera uca ĩsigũ yigиja yи Jerusalén gãnare ĩna ĩo ejatoni.
4 "Ĩna rãca warиja yиre", yи yi tиoĩaja, ĩnare ũmatã wacи yigиja yи.

Warocи Pablo ĩ tиoĩare gaye

5 Adona wacõri Macedonia sitajи ejagи yigиja yи. Itona wacõri mиa cиto Corintojи ejagи
yigиja yи.

6 Yoari mнa rãca ñagũ yigнja gajea yн. Juebнcн ñarocõti mнa rãca ñagũ yigнja gajea yн.
Ito bero gaje cнto yн wa masitoni yнre mani gaye yнre mнa ĩsi ejabнaja quena ñaroja yнre.
7 Ejori oca mнa tн ti rẽta ãmobea yн. Mani Ujн ĩ ãmoja, yoari mнa tн ña ãmoa yн.
8 Ito bajibojagнti coji wabea yн maji. Adi cнto Efeso, iti Pentecostés basa iti rẽtaja bero
wacн yigнja yн.
9 Ado ñacõa ãmoa yн maji. Jãjarã yнre ti tudirã ñabojarãti, Dios oca yн riasoja jãjarã ñama
queno tнo ãmorã.
10 Timoteo mнa tн ĩ ejaja, queno boca ãmima ĩre. Mнa rãca ĩ wanнtoni, ĩ tнoĩa oca jaibe
yirona, queno ĩre boca ãmima. Mani Ujнre moa ĩsigũti ñami ĩ cнni, yн robo bajiroti.
11 Ito bajiri ĩre mнa rũcнbнore ãmoa yн. Ĩre bocatia yн, ito yicõri Jesure tнorũnнrã ĩ rãca
gãnare cнni. Ito bajiri mнa tн ĩ ejaja, ĩre ejabнaya, yнre rẽta tigн ĩ ejatoni.
12 Mani yagн Apolosre gãjerã Jesure tнorũnнrã rãca ĩre josabojacн yн, mнa tн ĩ tigн
watoni. Ito bajiro yн yibojarocati "Adocãta yн ware ãmoguĩji Dios", yi tнoĩabeami maji.
Ito bajiri, "Yн ware quena", ĩ yi tнoĩari rнmн mнa tн tigн wacн yiguĩji ĩ.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

13 Queno tнoĩacõri ña yucãña mнa. Ito yicõri mani Ujн Jesucristore tнorũnн jidicãbesa
mнa. Umнa seyoro queno mнa нsi cнti ñaja quena. Ito yicõri tнoĩa oca sẽoña mнa.
14 Dise rнyabeto Diore mнa moa ĩsisotirise gãjerãre ti maicõri ĩre moa ĩsija quena.
15 Acaya sita gagн Estéfanas ĩ ñarã rãca cajero Dios oca yн riasocatire boca ãmisнoquĩ
ĩ. "Ito bajiroti bajicн", yi tнoĩarãji mнa. Adi rнmнri gãjerã Jesure tнorũnнrãre ejabнarona
Diore moa ĩsirã yama ĩna.
16 Ĩnare mнa rũcнbнo cнdire ãmoa yн. Ito yicõri no ĩna bajiro Diore moa ĩsicõri mнa rãca
moarãre mнa rũcнbнo cнdire ãmoa yн.
17 Mнa ñarã Estéfanas, Fortunato ito yicõri Acaico ĩna ejaja bнto wanнa yн. Sõjн ñacõri
yнre ejabнa masibea mнa. Ito bajiri mнare yiari yн tн ejacõri yнre ejabнama ĩna.
18 Mнa oca sẽoroca ĩna yiado bajiroti yн tн ejacõri yн oca sẽoroca yama ĩna. Ito bajiro
yirãre mani rũcнbнoja quena.
19 Asia sita gãna Jesure tнorũnнrã, "Quenajaro", yi ñucama mнare. Aquila ĩ manojo
Priscila ĩna ya wi minijuarã cнni mani Ujнre tнorũnнrã ñari, "Quenajaro", yi ñucama ĩna
mнare.
20 Ado gãna manire bajiro Jesure tнorũnнrã, "Quenajaro", yi ñucama mнare. Diore
rũcнbнorã ñari, "¿Ñati mнa?" yicõri gãmeri mнa jababare ãmoa yн.
21 Yнmasiti, "Quenajaro", yi uca ñuca yн mнare.
22 No mani Ujн Jesucristore maimena jeame ũjнrojн warã yirãji. Mani Ujн ĩ tнdi ejare
ãmosacõa yн.
23 Mani Ujн Jesure senia yн mнare queno ĩ yitoni.
24 "Jesucristore tнorũnнrã mнa ñajare, mнare bнto tнo maia yн", yi ñuca yн mнare. Itocõ
ña.

Segunda carta de San Pablo a los Corintios

Corinto cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati yʉ ñarã mʉa. Yʉ robo bajiroti Jesucristore tʉorũnʉrã ña mʉa cʉni. Yʉ ña Pablo
adi papera mʉare cõagũ. Jesucristo ocare yʉ goti ucutoni ĩ cũrʉ ña yʉ. Dios ĩ ãmojare ito
bajiro yʉre cũquĩ Jesucristo. Mʉa Corinto cʉto gãna Diore rũcʉbʉorã minijuasotia mʉa.
Adi papera cõa yʉ mʉare. Mʉa Acaya sita gãnare cʉni Diore rũcʉbʉorã mʉa ñajare adi
papera cõa yʉ. Mani yagʉ Timoteo rãca adi papera mʉare cõa yʉ.
2 Mʉare yiari mani Jacʉ Dios, ito yicõri mani Ʊjʉ Jesucristore cʉni seni ĩsia yʉ. Mʉare
ĩna queno yitoni ĩnare senia yʉ. Mʉa ya ʉsijʉ queno mʉa wanʉ quenatoni mʉare yiari
ĩnare seni ĩsia yʉ.

Pablo ĩ tʉoĩa bʉjatobitire gaye

3 Mani Ʊjʉ Jesucristo Jacʉre rũcʉbʉorʉja manire. Mani Jacʉ ñari manire ti maigũ yiguĩji
Dios. Ito bajiri mani tʉoĩa bʉjatobitibe yirocʉ mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro bajigʉ
ĩ ñajare ĩre rũcʉbʉoa mani.
4 Disejʉa rʉyabeto mani bʉjatobitija ĩ tʉoĩarisena mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios. Ito
bajiroti manire yigʉ yiguĩji Dios, “Gãjerã ĩna tʉoĩa bʉjatobitija ĩnare ejabʉajaro”, yirocʉ.
Mani tʉoĩa bʉjatobitija manire Dios ĩ ejabʉaro robo bajiro gãjerãre mani ejabʉaja quena.
5 Mani ye waja bʉto tʉoĩa bʉjatobisijʉ Cristo. Manire cʉni tʉoĩa bʉjatobitiroca yirã
yirãji masa. Ito bajibojarocati Cristo ĩ goda ĩsiana mani ñajare mani tʉoĩa bʉjatobitija, ĩ
tʉoĩarisena mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios.
6 “Jesucristore mʉa tʉorũnʉja, mʉare masogũ yiguĩji Dios”, yi masare yʉ riasojare bʉto
yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca yama gãjerã. Ito bajiro yʉre ĩna yibojarocati masare yʉ riaso
jidicãbititoni yʉre ejabʉami Dios. Ito bajiri tʉoĩa bʉjatobitigorʉ ñari mʉa tʉoĩa bʉjatobitija
mʉare ejabʉa masigũja yʉ. “Yʉ ñemecʉtiroca Dios ĩ yʉre yiado bajiroti mʉa ñemecʉtiroca
yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa yʉ.
7 “Diore queno tʉorũnʉrã ñama Corinto cʉto gãna”, yi tʉoĩa yʉ mʉare. Yʉ tʉoĩa
bʉjatobitiado bajiroti tʉoĩa bʉjatomena yirãji mʉa cʉni. Ito bajibojarocati, “Yʉre ĩ
ejabʉado bajiroti mʉare cʉni ejabʉagʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa yʉ. “Diore jidicãmena yirãji
ĩna”, yi tʉoĩa yʉ mʉare.
8 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Asia sitajʉ ñagũ jaje oca josarise gaye rẽtañi Pablo”, mʉa yi tʉoĩare
ãmoa yʉ. Ado bajiro bajicʉ. Itojʉ bʉto tʉoĩa bʉjatobiticʉ yʉ. “Ñemecʉtiado ma yʉ”, yi
tʉoĩacʉ yʉ. “Catigʉ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩare manicʉ yʉre.
9 “Pablore sĩana mani”, ĩna yire masicãcʉ yʉ. “Yʉre ĩna sĩaroti yʉmasiti camota masibea
yʉ”, yi tʉoĩacʉ yʉ. Ito bajiro rẽtacʉ yʉre, Diore riti yʉ tʉorũnʉtoni. “Dios ñami godarãre
mʉcana tʉdi catiroca yigʉ. Ito bajiri ĩ sĩgũti ñami yʉre maso masigũ”, yʉ yi masitoni, ito
bajiro rẽtacʉ yʉre.
10 Yʉre ĩna sĩa ãmobojarocati yʉre queno ejabʉaquĩ Dios. Ito bajiri yʉre sĩa masibiticã
ĩna. “Ito bajiro riti yʉre ejabʉasotigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa yʉ. Yʉ tʉoĩarise Diore riti ña
yʉre. “Yʉre ejabʉasotigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa yʉ.
11 Yʉre yiari Diore seni ĩsiña. Ito bajiro yʉre mʉa ejabʉare ãmoa yʉ. Ito bajiro mʉa yija
queno yʉre ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Mʉa jãjarã yʉre seni ĩsirena sʉoriti yʉre ejabʉagʉ yiguĩji
Dios. “Pablore queno ejabʉami Dios”, yi ti masicõri jãjarã masa, “Queno ya Dios mʉ”,
yirã yirãji ĩna ĩre.

Corinto cʉtojʉ Pablo ĩ wabitire gaye

12 Gaje gaye tнoĩacõri wanнa yн. Ado bajiro bajia iti yн wanнrise. “Dios ĩ ãmoro bajiro
masare queno yicн yн”, yi tнoĩacõri wanнa yн. “Masare rнogн meje ña yн. Corinto cнto
gãna rãca ñagũ ĩnare queno Dios oca riasocн yн”, yi tнoĩa yн. Yнre queno yicõri, gãjerãre yн
queno yi masiroca yiñi Dios. Yн masirisena meje ito bajiro yicн yн. Dios ĩ masirisena ito
bajiro yicн yн.
13 Adi papera yн ucarise riojo gotia yн. Rнore ocana meje mнare uca yн. Mнa tнo
masirotire uca yн. Ito bajiri queno mнa tнo masi jeore ãmoa yн.
14 Ado yн yirisere queno tнo masi jeobea mнa maji. “Ado bajiro bajigн ñami Pablo”,
queno yi masi jeobea mнa maji. Yнre mнa queno masija, mani Ʊjн Jesucristo ĩ tнdi ejari
rнmн, “Gнare queno riasoquĩ Pablo”, yi tнoĩa wanнrã yirã yirãji mнa. Mнare ito bajiroti
wanнgũ yigнja yн cнni. “Queno cнdirã ñama ĩna”, mнare yi tнoĩacõri queno wanнgũ yigнja
yн.
15 “Yнre wanнrã yirãji”, yi tнoĩacõri, “Jнaji ĩna tн tigн warнja yн”, yi tнoĩa yн mнare. Ito
bajiri jнaji yнre ti wanнrã yirãji mнa.
16 Ado bajiro tнoĩacн yн: “Macedonia sitajн wacн, ĩnare ti rẽta wacнja yн. Mнcana tнdi
wadigн ĩnare ti rẽta wadicнja yн”, yi tнoĩacн yн. “Ĩna tн ejacõri, Judea wame cнtiri sita yн
ejatoni yнre ejabнarã yirãji ĩna”, yi tнoĩacн yн mнare. Ito bajiro tнoĩabojagнti mнa tн eja
masibiticн yн.
17 Mнa tн yн eja masibejare, “Bнgнti yami Pablo”, yнre mнa yire tнoa yн. Diore
masimena ĩna rнoro bajiro yibea yн. “Ito bajiro yigн ya yн”, yibojagнti gajero bajiro yigн
meje ña yн. “Ado bajiro yicнja yн”, yн yija ñaro bajiroti yigнja yн itire.
18 Mani Jacн Dios riojo gotigн ñami. Yн cнni riojo gotigн ña. “Ado bajiro yicнja”, yн yija,
gajero bajiro yibea yн. “Ito bajiro bajigн ñami”, yi tнoĩaguĩji Dios yнre.
19 Jesucristo Dios Macнre cнdigн ñari ito bajiro ya yн. Yн Pablo, Silvano cнni, Timoteo
cнni, Jesucristo gayere mнare goticн gнa. “Ado bajiro yicнja yн”, Cristo ĩ yija, ito bajiroti
yiyijн. Riojo gotisotiyijн ĩ.
20 “Ado bajiro queno masare yicнja yн”, Dios ĩ yire, ĩ Macн Jesucristona sнoriti rẽtayijн
iti. Itire masicõri, “Ĩ yiro bajiroti yisotigн yiguĩji Dios”, yi wanнa mani. Ito bajiro mani
tнoĩaja, Diore rũcнbнorã ya mani.
21 Jesucristore mani tнorũnн jidicãbeto yigн ñami Dios. Ĩ ñarã mani ñaroca yami Dios.
Jesucristo oca mani gãjerãre gotitoni manire cũñi Dios.
22 “Dios ñarã ñama ĩna”, gãjerã ĩna manire yi ti masiroca ĩnare yigн ñami Dios. Mani ya
нsijн Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiro ĩ yija, “Ĩ ñarã ña mani”, yi tнoĩa mani ĩja. “
‘Masare queno yicнja yн’, ĩ yiado bajiroti manire queno yigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa mani.
23 “Yн tiro riojo ĩna bojobe yirocн ĩna tн wabitirнja yнre”, yi tнoĩacõri mнa tн wabiticн yн
maji. “Diore queno cнdibea mнa”, yi ãmobiticн yн. Ito bajiri mнare tigн wabiticн yн maji.
Riojo mнare yн gotibeja cнni, “Tнoĩa bнjatobitijaro ĩ”, Dios ĩ yija cнni quena ñaboroja yнre.
24 “Ado bajiro Diore rũcнbнore ña iti”, mнare yi roti ãmobea yн. “Diore queno tнorũnнrã
ñama ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. Mнa bojori bнjaroca yi ãmobea yн. Bнto bнsa wanн
quenajaro ĩna, yirocн mнare riasoa yн.

2

1 Itire tнoĩagũ, “Ĩna bojori bнjabe yirocн ĩna tн tigн wabea yн”, yi tнoĩacн yн.
2 Mнa bojori bнjaroca yн yija, mнa sĩgũjнama yн wanнroca yigн maniboguĩji. Mнa ña
yн queno wanн quenaroca yirã. Ito bajiri mнa bojori bнjaroca yi ãmobea yн.
3 Mнa bojori bнjabe yirocн mнa tн wabiticн yн. Papera riti mнare cõacн yн maji. Mнa
tн yн ejaroto riojнa oca queno ãmogũ, “Ado bajiro mнa yire ãmoa yн”, yi papera cõacн yн
mнare. Mнa tн ejacõri mнa bojori bнjare ti ãmobea yн. Mнa tн ejacõri mнa wanнre ti ãmoa
yн. “Yн wanнja ticõri, wanнrã yirãji ĩna cнni”, yi tнoĩa yн. Ito bajiri mнa tн yн waroto riojнa
oca quenogũ mнare papera cõacн yн.

4 Iti rɨmɨ iti mɨare papera cõagũ bɨto tɨoĩacɨ yɨ. Yɨ ya ɨsijɨ bojori bɨjacõri, bɨto oticɨ yɨ. Mɨa bojori bɨjajaro, yirocɨ meje iti mɨare papera cõacɨ yɨ. “Manire ti mai ñañi Pablo”, mɨa yi masitoni mɨare papera cõacɨ yɨ iti rɨmɨ.

Ñeñaro yire ãcabojoya, Pablo ĩ yire gaye

5 Mɨa wato gagɨ ñeñaro ĩ yire tɨoĩacõri bojori bɨjacɨ yɨ. Yɨ sĩgũ meje bojori bɨjacɨ. Ĩ ñeñaro yire ticõri bojori bɨjana mɨa cɨni. Bɨto bɨsa ĩ bɨjatobitiroca mɨa yire ãmobea yɨ.
6 Minijuacõri ĩ ñeñaro yire waja ĩ tɨo bɨjatobitiroca yiyija mɨa. Ito bajiro yicõri ĩre bucõayija mɨa. Itocõti ĩ bɨjatobitiroca mɨa yire ãmoa yɨ.
7 Ito bajiri adocãta ĩ ñeñaro yirisere mɨa ãcabojore ãmoa yɨ. “Mɨ ñeñaro yirise mɨre ãcabojoa gɨa. Mɨcana gɨa rãca mɨ ñare ãmoa gɨa ĩja”, ĩre yi mɨa baba cɨtire ãmoa yɨ. Ito bajiro mɨa yibeja, yoari bojori bɨjacõri Cristore sɨya jidicãgũ yiguĩji gajea.
8 Ito bajiri mɨcana ĩre mɨa ti maire ãmoa yɨ. “Gɨa rãca mɨ ñare ãmoa gɨa”, yi ĩre mɨa baba cɨtire ãmoa yɨ ĩja.
9 Iti rɨmɨjɨ iti gaye mɨare papera cõacɨ yɨ. “Yɨ rotirise ĩna cɨdi jeoja ticɨja yɨ”, yi tɨoĩacõri papera cõacɨ yɨ mɨare.
10 Ĩ ñeñaro yirise mɨa ãcabojoja, yɨ cɨni ĩre ito bajiroti ãcabojogɨ yigɨja yɨ. Iti rɨmɨ ĩ yɨre ñeñaro yibojarocati, ito bajiro yicɨja yɨ, sĩgũre bajiro mɨa tɨoĩa wanɨtoni. Ito bajiro ya yɨ Cristo ĩ tiro riojo.
11 “Sĩgũre bajiro mani tɨoĩabitiroca yi ãmoami rũmúa ɨjɨ Satanás manire”, yi tɨoĩa mani. Ito bajiri sĩgũre bajiro tɨoĩacõri mani gãmeri ãcabojoja quena. Ito bajiro mani yija, manire rẽtocũ masibiquĩji Satanás.

Troas cɨto ejacõri Pablo ĩ bɨjatobitire gaye

12 Gaje gaye mɨare goti ãmoa yɨ. Ado bajiro bajia iti. Troas wame cɨtiri cɨto ejacõri queno Cristo oca masare riasocɨ yɨ. “Gɨare gotibesa”, yibiticã masa. Queno yɨre boca ãmicã ĩna. Ito bajiri Jesucristo ĩ ejabɨarisena sɨoriti masare queno riaso masicɨ yɨ.
13 Masare queno riasobojagɨti yɨ ya ɨsijɨ bɨto tɨoĩacɨ yɨ. Mani yagɨ Titore ti bɨjabiticõri yɨ ya ɨsijɨ bɨto tɨoĩacɨ yɨ. Ito bajiri Titore ãmarocɨ ĩnare ware goticõri Macedonia sitajɨ wacɨ yɨ.

Cristore mani tɨorũnɨja rẽtocũrã mani ñaroca Dios ĩ yire gaye

14 Jesucristore tɨorũnɨcõri yɨ ñeñaro yirisere rẽtocũ masia yɨ. Ito bajiro yɨ baji ñaroca Jesucristo rãca yɨ baba cɨti wanɨroca yiñi Dios. Ito bajiro Dios ĩ yijare, “Queno ya Dios mɨ”, ya yɨ ĩre. Adi rɨmɨri no yɨ riaso ucurijɨti, Jesure masa ĩna tɨorũnɨroca yami Dios. Sɨti quenarise iti sɨti bataro bajiro cojɨ rɨyabeto Dios oca bata ejaro ya.
15 “Masa ĩna ñeñaro yirise waja goda ĩsigũ yami yɨ Macɨ”, yi ticõri wanɨyijɨ Dios. Jesucristo oca masare mani riasoja ticõri, manire wanɨagũ yiguĩji Dios. Coji rɨyabeto masare mani Dios oca riasoja, masa jeyaro ĩ oca masirã yirãji. Jeame ũjɨrojɨ warona cɨni, jeame ũjɨrojɨ ĩna wabore ñaroca Dios ĩ masoana cɨni ĩ oca masirã yirãji ĩja. Masare Dios oca mani riasoja queno sɨtiro bajiro bajia ĩre. Ito bajiro masare mani gotija ticõri, wanɨgũ yiguĩji Dios.
16 Jeame ũjɨrojɨ waronare Dios oca yɨ riasoja, ũnirise queno sɨti quenabiti robo bajia ĩnare. Jeame ũjɨrojɨ ĩna wabore ñaroca Dios ĩ masoana ĩ oca yɨ riasoja, ĩnareama queno sɨti quenaro robo bajiro bajia. “Dios ocare yɨ tɨorũnɨja catitĩñagũ yigɨja yɨ”, yi tɨoĩama ĩnama. Yɨre Dios ĩ ejabɨabejama ĩ oca gotiado ma yɨ.
17 Niyeru bɨjarona riti masare Dios oca riasorã jãjarã ñama ĩna. Dios oca ñasarise meje riasoama ĩnaõna. Riojo meje riasoama ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti riasobojama. Ĩnare bajiro meje riasoa yɨama. Dios ĩ tiro riojo queno tɨoĩacõri masare riasoa yɨ. Cristo oca yɨ riasotoni Dios ĩ cũrɨ ña yɨ. Ĩ oca queno masare riasoa yɨ. “Queno masare riasoami Pablo”, yi tiguĩji Dios yɨre.

3

Ado bajiro bajia mame oca, Pablo ĩ yire gaye

1 Yʉre queno bʉsijaro, yirocʉ meje iti gotia yʉ mʉare. “Ãni ñami queno Dios oca riaso masigũ”, yi gãji ĩ papera ucaja, “Gʉare ĩogũ yiguĩji Pablo”, ¿yire masiati mʉa? Yʉre masicã mʉa. Ito bajiri mʉare ĩoado ma yʉ. Gãjerã ĩre boca ãmitoni, “ ‘Ãni ñami queno Dios oca riaso masigũ’, manire yi uca rotigʉ yiguĩji Pablo”, ¿yire masiati mʉa? “Queno Dios oca riaso masiami”, yi masicãrãji masa yʉre.

2 Ado bajiro bajia: Mʉa ñeñaro yirisere jidicãcõri gaje mʉa wasoaja ticõri, “Dios oca ĩnare queno riasoñi Pablo”, yi tʉoĩarã yirãji masa jeyaro. “Pablo ĩ riasore tʉorũnʉcõri gaje wasoañi ĩna”, yi ti masirã yirãji masa mʉare.

3 Mʉa tʉ gãna masa, “Ito bajiro bajirã ñama ĩna”, yi ti masirã yirãji ĩna mʉare. “Pablo ĩ riasore tʉorũnʉcõri gaje tʉoĩare wasoañi ĩna”, yi masa ĩna tire ãmoguĩji Cristo. Ito bajiro ĩna yi masitoni papera cõabisĩ Cristo ĩnare. Gũta jãina ucacõri cʉni ĩnare cõabisĩ ĩ. Ado bajirojʉa bajia: Mʉa ya ʉsijʉ Espíritu Santo queo sãñi Dios catitĩñagũ. Ito yicõri gaje tʉoĩare wasoañi Dios mʉare. Ito bajiro yiñi Dios, “Cristo ñarã ñama ĩna”, yi masa ĩna mʉare ti masitoni.

4 Masare Dios oca yʉ riasoja, Jesucristo ĩ ejabʉarisena ito bajiro riasoa yʉ. Ito bajiri, “Masare queno riasoa yʉ”, yi tʉoĩa yʉ Dios ĩ tiro riojo.

5 Ito bajiro yibojagʉti, “Yʉrio yʉ masirise masare riasocʉ yʉ”, yibea yʉ. Ado robojʉa bajia: Dios ĩ ejabʉarisena riti masare queno riaso masicʉ yʉ.

6 Dios ñami ĩ ye yʉ tʉo masiroca yigʉ. Ito bajiri Dios oca ĩ mame wasoare goti rẽtobu masia yʉ. “No yʉ rotirisere cʉdi jeobicʉti ĩ godaja jeame ũjʉrojʉ wacʉ yiguĩji”, yi gotia bʉcʉ oca. Mame oca ĩ wasoare bʉcʉ oca ucare bajiro meje bajia. Mame oca ĩ wasoareama ado bajiro bajia: “No Espíritu Santore boca ãmirã yʉre cʉdi masirã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca mame ĩ wasoare. “Espíritu Santona sʉoriti catitĩñarã yirãji ĩna”, yi gotia Dios oca.

7 Jane mejejʉ ĩ rotirise jidicãyijʉ Dios Moisés ñayorʉre. Ĩ rotirise gũta jãirijʉ ucare ñayijʉ. Iti ĩ ĩsiri rʉmʉ bʉto guijorise rãca ejayijʉ. Ado bajiro bajiyijʉ iti: Dios rotirise boca ãmicõri Moisés ya rio bʉto yoyijʉ. Bʉto ĩ ya rio iti yojare ĩ ya rio ti masia mano bajiyijʉ Israel sita gãnare. Ĩ ya rio bʉto yobojagʉti yoari mejeti mʉcana yo jidicãsʉoyijʉ. Dios rotirisere cʉdi jeo masibiticõri bojori bʉjayijarã ĩna. “Goda warã ya mani”, yire masiyijarã ĩna.

8 Espíritu Santo quedi sãja ecoana mani ñajare ñeñaro mani yirisere ãcabojorʉ Dios. Ito bajiri, “Bʉcʉ oca rẽto bʉsaro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare”, yi tʉoĩa mani.

9 Bʉto guijorise rãca bʉcʉ oca iti ejabojarocati iti oca queno cʉdi jeo masibisijarã masa. Itire cʉdi jeo masibiticõri, “Godarã ya mani”, yiyijarã ĩna. Bʉcʉ oca rẽto bʉsaro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare. Mame oca ĩ wasoarena ado bajiro gotiami Dios: “No Espíritu Santo quedi sãja ecogʉ ñe seti macʉ ñami ĩ”, yi gotiami Dios ĩ ocana.

10 Jane mejejʉ Moisés ñayorʉ ĩ rotirise bʉto rũcʉbʉoyijarã masa. Bʉto iti rũcʉbʉore ñabojarocati, rẽtoro rũcʉbʉore ña mame oca Dios ĩ wasoare. Moisés ñayorʉ ĩ rotigore jedi wayijʉ ĩja. Ito bajiri mame oca Dios ĩ wasoare ña bʉto mani rũcʉbʉoroti.

11 Moisés ñayorʉ ĩ rotirise bʉto rũcʉbʉore ñabojaroti yoari sejabisijʉ. Mame oca Dios ĩ wasoareama jedibeto yiroja. Ñatĩñaro yiroja. Mame oca Dios ĩ wasoare mani tʉorũnʉja, catitĩñarã yirãji mani. Ito bajiri bʉcʉ oca rẽtoro ñasarise ña mame oca Dios ĩ wasoare.

12 “Bʉto ñasarise ña Dios oca”, yi tʉoĩa yʉ. Ito bajiri güigʉ meje Dios oca masare bʉto riasoa yʉ.

13 Moisés ñayorʉ bajiro meje bajia yʉ. Dios rãca ĩ bʉsija bero ĩ ya rio sayana camotayijʉ Moisés ñayorʉ. Ĩ ya rio yorise iti jedi waja tibe yirocʉ camotayijʉ Moisés ñayorʉ.

14 Jane mejejʉ cʉni Dios oca tʉorũnʉ ãmobisijarã judio masa. Ito bajiri ĩ oca tibojarãti tʉo masibisijarã. Adi rʉmʉri cʉni ito bajiroti bajicõama ĩna. Moisés ñayorʉ ĩ ucare ĩna tibojaja cʉni tʉo masibeama ĩna. Cristore tʉorũnʉrã riti Dios oca ticõri ti masiama ĩna.

15 Ito bajiri Cristore tнorũnнbiticõri Dios ocare tнo masibeama judio masa. Ito yicõri
Moisés ñayorн ĩ ucare riasotibojarãti itire tнo masibeama ĩna maji.
16 No mani Ʊjн Jesucristore boca ãmigũti, Dios ocare tнo masigũ yiguĩji.
17 Jesucristo mani Ʊjн, ito yicõri Espíritu Santo cнni coro bajiroti bajirã ñama ĩna. Ito
bajiri Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari, "Jesucristore mani tнorũnнja, catitĩñarã
yirãji", yi tнoĩa mani. "Moisés ñayorн ĩ rotirise yн cнdija, yнre masogũ yiguĩji Dios", yi
tнoĩabea mani.
18 Jesucristore tнorũnнrã ñari, "Ĩti ñami rẽtoro quenagũ", yi tнo masia mani. Itire tнo
masicõri ĩre riti tнoĩa mani. Ito bajiro ĩre tнoĩasoticõri co rнmн rнyabeto bнto bнsa ĩre bajiro
baji wajн mani. Espíritu Santo quedi sãja ecoana ñari Jesucristo bajiro mani baji waroca
yami.

4

1 Yнre ti maicõri ĩ oca masare yн riasotoni yнre cũñi Dios. Ito bajiro yнre ĩ yija, oca sẽoa
yн. Ito bajiri ĩ oca riaso jidicãbea yн.
2 "Rнore ocana meje masare Dios oca ñasarise riasocнja yн", yicãcн yн. Yнmasi yн tнoĩa
rujeore meje riasoa yн. Dios oca iti riasoro bajiroti riasoa yн masare. Dios ĩ tiro riojo
ñasarise riti riasoa yн masare. Ito bajiri, "Riojo ñasarise masare riasoami Pablo", yi masi
jedirãji masa yнre.
3 Jãjarã ñama Cristo oca yн riasoja, tнo masimena. Ĩ oca ĩna tнo ãmobejare, ĩna tнo
masiroca yibeami ĩ. Ito bajiri ĩ oca tнorũnнbiticõri jeame ũjнrojн warona ñama ĩna.
4 Cristore ĩna tнorũnнbeja, ĩna tнoĩa wisaroca yami Satanás wame cнtigн. Ĩ ñami adi
macãrнcũro ñeñaro yirã нjн. Cristo rũcнbнorн ĩ oca quenarisere ĩna tнorũnнre ãmobeami
Satanás. Dioti ñami Cristo. Ito bajiri ĩ ocare ĩna tнo masime yirocн ĩna tнoĩa wisaroca yiñi
Satanás.
5 Masare yн riasoja, yнmasi gaye meje riasoa yн. "Jesucristo ñami mani Ʊjн", yire oca
riasoa yн masare. Cristore tнo maicõri ĩre moa ĩsigũ ña yн. Ĩre cнdicõri ĩ oca mнare riasoa
yн, quenarise mнare ejatoni.
6 Adi macãrнcũro rujeo wacн, "Rãitĩarojн busuya", yigorн ñami Dios. Ĩti ñami ĩ ocare
mani ya нsijн tнo masiroca yigн. Ito bajiri, "Rũcнbнorн ñami Cristo", yi tнoĩa mani.
Cristore ti masicõri, "Ĩ robo bajiro rũcнbнogн ñami Dios", yi tнoĩa mani.

Cristore tнorũnнcõri queno ñare gaye

7 Gнa ĩ cũana ñasarã meje ña. Ĩ ocajнa ña rẽtoro ñasarise. Yн masirisena meje masare ĩ oca
riasoa yн. Bнto tнoĩa masigũ meje ña yн. Ito bajiri yн riasoja tнocõri, "Dios ĩ masirisena
queno riasoami Pablo", yi ti masiama masa yнre.
8 Masare Dios oca yн riasoja, coji meje tнoĩa bнjatobiticн yн. Ito bajiro tнoĩa
bнjatobitibojagнti Dios ocare riaso jidicãbea yн. "¿Disejнa yisagн yigнjada yн?" yi tнoĩare
jaia yн cojirea. Ito bajibojagнti bojori bнjabea yн.
9 Jãjarã yнre ti tudirã ñabojarocati Dioama yнre jidicãbeami. Coji meje yнre ñeñaro yicã
masa. Ito yicõri yнre jacajн tumecãcõacã masa. Ito bajiro yнre ĩna yibojarocati mнcana
tнdi wнmн rũgũcõri masare Dios oca riaso ucucн yн.
10 No yн wa ucurojн ñama masa coriarã yнre sĩa ãmorã. Jesure ĩna sĩado bajiroti yнre
cнni sĩa ãmoama masa. Yнre ĩna sĩame yirocн tirũnнsotiami Jesús yнre. Yнre ĩ tirũnнja
ticõri, "Catigн ñami Jesús. Ĩ ñarãre queno tirũnнami", yi tнoĩama masa.
11-12 Jesús oca yн riasojare, coriarã masa sĩa ãmosotiama yнre. Yнre ĩna sĩa ãmobojarocati
Jesuama yнre tirũnнami. "Catigн ñami Jesús. Ito bajiri ĩ ñarãre tirũnнami ĩ", yi mнare yн
riasojare, yнre sĩarona cнníama masa. Ito bajiro ĩna yibojarocati Dios oca riaso jidicãbea
yн. Jesure tнorũnнcõri, mнa catitĩñare ãmogũ mнare riasoa yн.

13 Dios oca tutijн ado bajiro gotiami sĩgũ: “Diore tнorũnнa yн. Ito bajiri ĩ oca masare gotia yн”, yi gotiami sĩgũ Dios oca tutijн. Ito bajiro tнoĩa yн cнni. Diore tнorũnнcõri ĩ oca riaso jidicãbea yн.
14 Yнre masa ĩna sĩa ãmoja güibea yн. Mani Ʊjн Jesucristo ĩ godabojarocati mнcana tнdi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito bajiri Jesús yagн ñari, “Yн tнdi catiroca yigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yн. “Mнa rãca cocati ĩ ñarojн ũmacũjн manire ãmi wacн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yн.
15 Quenarise gaye mнa boca ãmitoni ito bajiro jeyaro rẽtacн yнre. Jãjarã Jesucristore tнorũnнjaro, yirocн ĩ oca riasoa yн. “Manire ti maicõri manire queno yami Dios”, yi warã yirãji masa jãjarã bнsa. “Mн ña rẽtoro rũcнbнorн”, yi rũcнbнo warã yirãji masa jãjarã bнsa Diore.
16 Itire masicõri oca sẽoa yн. Jesús oca riaso jidicãbea yн. Yн ya rujн bнcнa jedi wabojarocati yн ya нsijнama oca sẽo ña yн. Co rнmн rнyabeto yн oca sẽoroca yami Dios.
17 Adi sita ñagũ yн bнjatobitire ñabojarocati yoari mejeti tнoĩa wanн quenagũ yigнja yн. Yн tнoĩa bнjatobitire ñaja yнre queno yigн yiguĩji Dios. Ĩ rãca yн catitĩñaroca yнre queno yisotigн yiguĩji Dios. Masare riasogн yн tнoĩa bнjatobitire waja yнre queno yigн yiguĩji Dios.
18 Ito bajiri yн tнoĩa bнjatobitire itire bнto tнoĩa yibea yн. Ũmacũjн Dios queno ĩ yirotijнare bнto tнoĩa yн. Mani ya rujн ñatĩñaroti meje ña. Ito bajibojarocati mani ya нsijнama ñatĩñaroti ña. Ito bajiri ũmacũjн Dios queno ĩ yirotijнare bнto tнoĩa yн.

5

1 “Ado mani reco ñari rujн godaroca gaje mama rujн wasoagн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yн. Ĩ masirisena mama rujн wasoagн yiguĩji manire. Mama rujн manire ĩ wasoaja, tнdi godabiti rujн ñaro yiroja iti rujн. Ito bajiri catitĩñarã yirãji mani, manire ĩ queno yurajнjн.
2 Adi sita ñarã bнto Dios tн ware tнoĩa mani. “Mama rujн Dios ĩ wasoara rujнna ña ãmoa yн”, yi tнoĩa yua mani adi sita ñarã.
3 Co rнmн Dios tн ejacõri mama rujнna ñarã yirãji mani. Ito bajiri, “Yн ya нsi mama rujн ña yнre”, yirã yirãji mani Dios tн ejacõri.
4 Adi sita rujн cнti ñarã tнoĩa oca jaia mani. Ito yicõri tнoĩa bнjatobea mani. Goda ãmobitibojarãti ũmacũjн ñari rujнre ãmoa mani. Dios ĩ ñaro godaya manojн ña ãmoa mani.
5 Queno tнoĩacõri manire queno rujeoñi Dios. Gaje rujн wasoarã mani ñatoni manire rujeoñi ĩ. Espíritu Santo queo sãñi Dios mani ya нsijн. Ito bajiro ĩ yijare, “Jeyaro Dios ĩ gotire ito bajiro riti rẽtaro yiroja”, yi tнoĩa mani.
6 Itire masicõri oca sẽosotia yн. Adi sita rujн, rujн cнtigн ñari mani Ʊjн Jesucristo tн wa masibea yн maji. Ito bajiri ija rẽtaroti gayere tнoĩa yugн wanнa yн.
7 Ija rẽtaroti gaye tibitibojagнti, Cristore tнorũnнcõri, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, yi tнoĩa yн.
8 Ito bajiro tнoĩagũ ñari oca sẽoa yн. Yн godarotire güibea yн. Yн godaroti gaye tнoĩagũ wanнa yн. Mani Ʊjн Jesucristo tнjнa ñagũ wa ãmoa.
9 Adi sita yн ñaja cнni, ũmacũjн yн ñaja cнni Dios ĩ ti wanнrise riti yi ãmoa yн. Disejнa gaje ñasarise ma yнreama. Dios ĩ ti wanнrise riti yi ãmoa yн.
10 Ado bajirojнa bajia: Co rнmн rotira cumuro Cristo ĩ rujiro riojo masa jeyaro rũgõrã yirãji ĩ riojo. Iti rнmн mani ñeñaro yigore, mani quenaro yigore cнni manire waja yigн yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicõri manire besegн yiguĩji Cristo.

Cristona sнoriti oca ma manire, yire gaye

11 Itire masicõri ĩre güi rũcнbнoa yн. Ito bajiri Cristore masa ĩna tнorũnнre ãmogũ ĩnare gotisotia yн. “Yнre rũcнbнocõri queno masare riasoami Pablo”, yi masiguĩji Dios yнre. Mнa cнni ito bajiro mнa yi masire ãmoa yн.
12 Iti mнare yн gotija, yнre ti wanнre ãmogũ meje ya yн itire. Ado bajirojнa bajia: Yнre bнsituãre mнa cнdi masitoni, yн yigore mнare queno goti rẽtobua yн. Yнre oca menirã

ĩna ñama, “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gʉa”, yibojarãti quenarise tʉoĩamena. “Ñasarise masare oca riasoñi Pablo”, yʉre mʉa yire ãmoa yʉ.

13 “Queno tʉo masibicʉ ñami Pablo”, masa ĩna yʉre yibojaja cʉni, no yibea yʉre. Diore rũcʉbʉojaro ĩna, yirocʉ masare riasoa yʉ. “Bʉto masigũ ñami Pablo”, masa ĩna yʉre yibojaja cʉni, no yibea yʉre. Mʉa queno ñatoni mʉare Dios oca riasoa yʉ.

14 “Yʉre maiami Cristo”, yicõri ĩre cʉdi ãmoa mani. Manire bʉto ti maiami Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsigũ godañi ĩ. Mani ñeñaro yirise waja tʉoĩa bʉjatobisĩ Cristo. Ito bajiri mani ãmorise yirãona Cristo ĩ ãmorisejʉare yirʉja manire.

15 Yʉre cʉdijaro ĩna, yirocʉ manire goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiri adi rʉmʉri cʉni Cristo ĩ ãmoro bajiroti yi ñasotia mani. Ĩti ñami godabojagʉti mʉcana tʉdi catirʉ. Manire yiari ito bajiro yiñi ĩ.

16 Gãjire tibojarãti, “Ito bajiro tʉoĩami ĩ ya ʉsijʉ”, yi masibea mani. Ito bajiri Diore masimena gãjerã ñeñaro ĩna tʉoĩaro bajiro tʉoĩabea maniama. Cristore yʉ masiroto riojʉa, “Yʉ roboti adi sita gagʉ ñaguĩji ĩ cʉni”, yi tʉoĩabojacʉ yʉ. Ĩre masicõri gajero bajiro tʉoĩa yʉ ĩja Cristore.

17 No Cristore tʉorũnʉgũti ĩ ñeñaro tʉoĩarise jidicãcõri gaje tʉoĩare wasoagʉ yiguĩji. Ĩ ñeñaro yirisere jidicãcõri mʉcana itire yi ãmobiquĩji ĩ. Gaje ĩ tʉoĩarise wasoacõri quenarise riti yi ãmoguĩji ĩja.

18 Dios ñami mani tʉoĩarise wasoagʉ. Iti rʉmʉjʉ ĩ wajana ñabojarocati Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti ĩ ñarã mani ñaroca yiñi Dios. “Dios rãca oca quenocõri ĩ rãca baba cʉtiya mʉa”, masare mani yitoni manire cũñi Dios.

19 Ado bajiro bajia: Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti mani ye waja oca quenoñi Dios. Ĩ ñarã mani ñaroca yiñi ĩ. Mani ñeñaro yirise ãcabojacõri, “Ñe seti mana ñama ĩna ĩja”, yiyijʉ Dios. “Oca quenoñi Dios”, yʉ yitoni yʉre cũñi ĩ.

20 Mʉare yʉ goti rẽtoburisena sʉoriti mʉare bʉsiami Dios. Cristo oca goti ĩsiri masʉti ña yʉ. Cristore goti ĩsiri masʉ ñari, ado bajiro mʉare josa yʉ: “Dios rãca oca quenoña mʉa”, yi josa yʉ mʉare.

21 Cojireama ñeñaro yiĩabicʉ ñami Cristo. Cojireama ñeñaro yiĩabicʉ ñari ĩ sĩgũti mani ñeñaro yirise waja, waja yi masigũ ñami. Ito bajiro bajigʉ ĩ ñajare manire goda ĩsi rotiñi Dios. Ito bajiri Cristore mani tʉorũnʉja, “Ñe seti mama ĩna”, yi tiami Dios manire.

6

1 Diore moa ĩsigũ ñari ado bajiro goti josa yʉ: Mʉare ti maicõri mʉare maso ãmoami Dios. Mʉare ĩ maso ãmoja rẽobesa. “Yʉre masoña”, mʉa yijaro yirocʉ ito bajiro mʉare goti josa yʉ.

2 Ĩ oca tutijʉ ado bajiro gotiami Dios:

Mʉare yʉ maso ãmori rʉmʉ yʉre mʉa senija, cʉdicʉja yʉ. Ito bajiri yʉre mʉa senija, mʉare masocʉja yʉ. Ito yicõri mʉare ejabʉacʉja, yi gotiami Dios ĩ oca tutijʉ.

Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Adocãta ña mʉare Dios ĩ maso ãmori rʉmʉ. Ito bajiri mʉa ĩre senija, mʉare masogũ yiguĩji ĩ.

3 Quenarise riti yiĩasotia yʉ. Dios oca riasogʉ ñabojagʉti ñeñarise yʉ yija, yʉre tʉorũnʉmena yirãji masa. Ito bajiri ñeñarisere yi ãmobiticõri quenarise riti yiĩasotia yʉ.

4 Ado bajirojʉa ya yʉ. “Diore queno moa ĩsigũ ñami Pablo”, yʉre masa yijaro yirocʉ quenarise riti yiĩasotia yʉ. Ito bajiri tʉoĩa bʉjatobitibojagʉti ñemecʉtia yʉ. Yʉre masa ĩna ñeñaro yi codebojarocati ñemecʉtia yʉ. Diore tʉorũnʉcõri ĩ ocare jidicãbea yʉ.

5 Coji meje yʉre bajecã ĩna. Coji meje yʉre tubia, yʉre tudi yicã ĩna. Bogabojagʉti ito bajiroti moa ñacõa yʉ maji. Cojireama ñami canibicʉti, busuasoticʉ yʉ. Ito yicõri coji meje ñiocõsoticʉ yʉ.

6 Yʉ queno yirise ticõri, “Diore queno moa ĩsigũ ñami Pablo”, yirãji masa yʉre. Quenarise tʉoĩagũ ñari ñeñaro yibea yʉ. Dios ocare riasoticõri ñasarisere masia yʉ. Masa ĩna

yнre ñeñaro yibojarocati tudibea yн ĩnare. Masare нsirioro yigн meje ña yн. Gãjerãre ejabнa yн. Espíritu Santo quedi sãjacõri yнre ejabнami ĩ, Diore yн cнdi masitoni. Gãjerãre bнto maia yн.

7 Oca ñasarise riasogн ña yн. Quenarise yн yija, Dios ĩ ejabнarisena ya yн itire. Jesucristore tнorũnнcõri quenarise riti yiĩasotia yн. Yн ñeñaro yijaro yirocн rũmú ĩ yibojarocati yн ñeñaro yiroca yi masibeami ĩ.

8 Coriarã ñama yнre rũcнbнorã. Gãjerãma rũcнbнobeama. Yнre queno bнsirã ñama coriarã. Gãjerãma yнre bнsiturã ñama. "Socari masн ñami Pablo", masa ĩna yнre yitubojarocati, oca ñasarise riti riasoa yн.

9 "¿Ñimн ñaguĩjida Pablo? Ĩre masibea gнa", yama coriarã. "Ñasagн ñami Pablo. Ĩre masia gнa", yirã ñama gãjerã. Coji meje yнre masa ĩna sĩaboroca, catia yн maji. Jãjarã yнre ñeñaro ĩna yi codebojarocati, Dios yнre ĩ ejabнarisena catia yн maji.

10 Cojireama bнto bojori bнja yн. Ito bajibojarocati Jesucristore yн tнorũnнjama wanнsotia yн. Bojoro bнjagн ña yн. Ito bajibojarocati masare Dios oca yн riasoja, ĩna queno ñaroca ya yн. "Ñe macнti ñami Pablo", yama gãjerã yнre. Ito bajibojarocati yн wanн quenaroca yami Dios yнre. Ititi ña yн ãmorise. Ito bajiri disejнa gaje yн ãmorise rнyabea yнre.

11 Corinto cнto gãna tнoya yн ñarã mнa. Yн ya нsijн yн tнoĩarise goti jeoa yн mнare. Mнare bнto tнo maia yн.

12 Mнare yн bнto tнo maibojarocati mнajнama yнre tнo maimenaji. Sĩgũ robo bajiro mani baba cнtibeja yнre seti ma. Mнajнa yнre tнo maimenaji. Yнama bнto mнa baba ña ãmoboja.

13 Jacн ĩ rĩare maigũ bнsiado bajiro mнare bнsia yн. Mнare yн tнo mairo bajiroti yнre tнo maiña mнa cнni.

Mani ya нsijн Dios ĩ ñajare ĩ ya wi robo bajirã ña mani, yire gaye

14 Cristore tнorũnнmena rãca baba cнtibesa mнa. Diore tнorũnнrã bajiro meje tнoĩama Diore masimena. Sĩgũre bajiro tнoĩarã meje ñama ĩna. Quenaro yirã, ñeñaro yirã ĩna tнoĩaro bajiro meje tнoĩama ĩna. Busurise robo bajirise meje ña rãitĩarise. Iti bajiroti Diore tнorũnнrã cнni Diore tнorũnнmena bajiro tнoĩarã meje ñama ĩna.

15 Cristo, Satanás rãca coro bajiro tнoĩarã meje ñama. Ito bajiro bajiama Cristore tнorũnнrã. Ĩre tнorũnнmena rãca coro bajiro tнoĩabeama ĩna. Ito bajiri coro bajiro tнoĩabiticõri gãmeri baba cнti masimenaji ĩna.

16 Dios catitĩñagũ ya wi ejacõri ĩre riti rũcнbнorã yirãji. Ito bajiri masa ĩna meni rujeoanare mani rũcнbнoja quenabetoja. Masa ĩna meni rujeoanare Dios ya wijн mani ãmi sãjaja bнto quenabetoja. Ito bajiroti Diore tнorũnнmena rãca mani baba cнtija quenabetoja. Mani ya нsijн Dios ĩ ñajare ĩ ya wi bajiro bajia mani. Ito bajiroti gotiami Dios ĩ oca tutijн. Ado bajiro gotia iti:

Yн ñarã ya нsijн ñasotigн yigнja yн. No ĩna ñarijн ĩna ñaja, ĩna rãca ñagũ yigнja yн. Ĩna rũcнbнogн ñagũ yigнja yн. Yн ñarã ñarã yirãji ĩna, yi gotiami Dios ĩ oca tutijн.

17 Gaje ado bajiro gotiami mani Ujн:

Ñeñaro yirãre baba cнtibesa. Ĩna tн ñabojarãti sõ bнsa ñacõaña. Ĩna ñeñaro yiro robo yibesa mнa. Yн yiro bajiro mнa yija, mнare boca ãmigũ yigнja yн, yi gotiami mani Ujн.

18 Mнa Jacн ñagũ yigнja yн. Yн rĩa ñarã yirãji mнa, yi gotiami rẽtoro masigũ mani Ujн, ĩ oca tutina.

7

1 Tнoya yн ñarã mнa. Adi mнare yн gotirise Dios ĩ gotire ña. Ĩ yiro bajiro riti yisotiami Dios. Ito bajiri ñeñarise jeyaro jidicãrнja manire. Manimasiti mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiro yibitirнja manire. Mani ya нsijн mani ñeñaro tнoĩarise cнni jidicãrнja manire. Diore rũcнbнocõri ĩ ãmorise riti yirнja manire. Quenarise riti yirнja manire.

Ñeñarisere jidicãcõri quenarisejнa tнoĩaja quena, Pablo ĩ yire gaye

2 Gaje ado bajiro mнare gotia yн. Yнre ti tebesa. Tнo maiña yнre. Ñimнjнare ñeñaro yibiticн yн. Ñimнjнare ñeñarise yi rotibiticн yн. Yнmasirio bнjarocн rнobiticн yн masare. Ito bajiri yнre tнo maiña.

3 Adi mнare yн gotija, mнare bнsiturocн meje ya yн. Mнare bнto tнo maia yн. Mani catija, mani godaja cнni Jesucristo ñarã ñari sĩgũre bajiro riti tнoĩarã yirãji mani. Mнare yн gotiado bajiroti tнo mai jidicãbicнja yн.

4 "Yн gotiro bajiroti cнdirã yirãji", yi tнoĩa yн mнare. Ito bajiri mнare bнto wanнa yн. "Queno yirã ñama Corinto cнto gãna", mнare yi tнoĩacõri bнto wanнa yн. "Ito bajiro bajirã ñama Corinto cнto gãna", mнare yi tнoĩacõri oca sẽoa yн. Tнoĩa bнjatobitibojagнti mнa queno yirisere tнoĩacõri wanнa yн ĩja.

5 Ado Macedonia sita yн ejaja tujacãre manicн yнre. Oca jaje ñacн ado. Jãjarã ñacã yнre ti tudirã. Adi cнto gãna sĩgũ robo bajiro ĩna tнoĩabeja, jaje gãmeri tudire ñacн. "Dios ocare queno cнdibeama ĩna", yi tнoĩacõri yн ya нsijн bojori bнjacн yн.

6 Oca sẽomenare oca sẽoroca yigн ñami Dios. Ito bajiri yн bojori bнjabojarocati yн oca sẽoroca yiquĩ ĩ. Tito ĩ ejaja ticõri, yн oca sẽoroca yiquĩ Dios.

7 Tito ĩ ejare gayena riti meje wanнa yн. Mнa gaye ĩ gotija tнocõri, wanнa yн itire cнni. "Yнre tнorũnнcã Corinto cнto gãna, ito yicõri yн oca sẽoroca yicã", ĩ yija tнocõri wanнa yн. Gaje ado bajiro gotiquĩ Tito yнre: "Mнre bнto ti ãmoama Corinto cнto gãna. Ĩna ñeñaro yirisere tнoĩacõri bнto bojori bнjama ĩna. Mнre rũcнbнocõri bнto tнo maiama ĩna", yi goti ejaquĩ Tito yнre. Ito bajiro ĩ yija tнocõri, bнto bнsa mнare wanнcн yн.

8 Iti rнmн mнare papera cõagũ, "Iti papera ticõri jabeto bojori bнjarã yirãji ĩna", yi tнoĩacõri bojori bнjacн yн. "Ñeñaro yirã ña mani", mнa yijaro yirocн, iti papera mнare cõacн yн. Ito bajiri, "Iti papera cõabitirнjabojayija yнre", yi tнoĩabea yн.

9 Iti papera mнare yн cõacati tнoĩacõri wanнa yн ĩja. Iti papera ticõri mнa bojori bнjare gaye meje wanнa yн. Ado robojнa bajia: "Ĩna ñeñaro yirise jidicãcõri gaje tнoĩare wasoama ĩna ĩja", yнre ĩ yija tнocõri, wanнcн yн mнare. Iti papera yн cõare ticõri bojori bнjayija mнa. Ĩna ñeñaro yirisere jidicãjaro yirocн, mнa bojori bнjaroca yiñi Dios. Ito bajiri iti rнmн mнare yн papera cõacati quenarise gaye ñacн iti.

10 Mani ñeñaro yirise mani tнoĩaja, mani bojori bнjaroca yami Dios. Gaje tнoĩare mani wasoaja ticõri, manire wanнgũ yiguĩji Dios. Ito yicõri manire masogũ yiguĩji. "Yн ñeñaro yirisere tнoĩacõri yн bojori bнjaroca yibitirнjabojañi Dios", yibea mani. "Ito bajiro yi masigũ ñami Dios", yi tнoĩacõri, bнto wanнa mani. Ĩna ñeñaro yirise tнo bojori bнjabojarãti itire jidicã ãmobeama gãjerãma. Ito bajiri goda warã jeame ũjнrojн warã yirãji ĩna.

11 Mнa bojori bнjaroca Dios ĩ yija, mнare queno yigн yiñi ĩ. Tнoĩate mнa: Ito bajiro mнare Dios ĩ yija, rũcнbнo quenaro tнoĩasнoyija mнa ĩja. "Oca ña mani wato. Itire quenorнja manire", yi tнoĩana mнa. "Iti mani oca quenobeja mani tнoĩa bнjatobitiroca yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩa güiana mнa. Ito bajiro tнoĩacõri, ñeñaro yigн ĩ tнoĩa bнjatobitiroca yiana mнa, itire jidicãjaro yirona. Ito bajiro yicõri oca quenoyija mнa. Ito bajiri, "Queno yama ĩna. Ñe seti ma ĩnare", yi tнoĩa yн mнare.

12 Iti rнmн mнare papera yн cõacati, "Ĩna wato ñeñaro yigн ĩ tнoĩa bнjatobitiroca yijaro", yirocн meje papera cõacн yн. Ito yicõri, "Ĩ ñeñaro yirнre ejabнaya mнa", yirocн meje papera cõacн yн mнare. Ado bajirojнa yicн yн. Pablore tнo mairã ña mani. Ito bajiro Dios ĩ tiro riojo Pablore cнdirнja manire yijaro ĩna, yirocн iti papera cõacн yн mнare.

13 Ito bajiri queno mнa yire tнoĩacõri oca sẽoa yн.

"Queno yama ĩna", Tito ĩ yija tнocõri, bнto bнsa wanнa yн mнare. Ado bajiro yнre yiquĩ ĩ: "Corinto cнto gãna queno ĩna yija ticõri, oca sẽocн yн", yi goti ejaquĩ Tito yнre. Ito bajiro ĩ wanнja ticõri, yн cнni mнare bнto wanнa.

14 Mʉa tʉ Titore yʉ cõaroto riojʉa ado bajiro yicʉ yʉ ĩre: “Ĩnare yʉ oca cõaja, queno cʉdirã yirãji Corinto cʉto gãna”, yicʉ yʉ Titore. Ĩre yʉ yicato bajiroti queno cʉdiyija mʉa. Ito bajiri Tito tʉdi ejacõri ĩ tiro riojo bojobea yʉ. “Cʉdirã yirãji ĩna”, yʉ yiado bajiroti cʉdiyija mʉa. Coji rʉyabeto ñasarise mʉare bʉsicʉ yʉ.

15 Ĩre mʉa cʉdigore tʉoĩa bʉjacõri bʉto bʉsa tʉo maiami Tito mʉare. “Yʉre tʉocõri rʉ̃cʉbʉore rãca cʉdicã ĩna”, yi masicõri mʉare bʉto wanʉami Tito.

16 “Yʉ gotirise jeyaro cʉdi jeorã yirãji ĩna”, yi tʉoĩa yʉ mʉare. Ito bajiri mʉa rãca bʉto wanʉa yʉ.

8

Bojoro bʉjarãre wanʉre rãca ejabʉaja quena, yire gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado Macedonia sita gãna Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã Dios ĩ queno yire gaye mʉare goti ãmoa yʉ. Ĩnare ti maicõri queno yiñi Dios.

2 Jaje oca tʉoĩa bʉjatobitibojarãti wanʉama ĩna. Bojoro bʉjarã ñabojarãti gãjerãre ejabʉarona jaje niyeru miojuama ĩna.

3 Ĩna miojuja ticõri, “Maibiticõri queno wanʉre rãca ĩsiama ĩna”, yi tʉoĩa yʉ. Ĩna rʉcorocõ ĩsibojarãti bojoro bʉjarãre tʉo maicõri, jai bʉsaro ĩsiama ĩna mʉcana. Yʉ senibitibojarocati queno ĩsiama ĩna.

4 “Jerusalén gãna Jesure tʉorʉ̃nʉrã bojoro bʉjarãre ejabʉa ãmoa gʉa. Ito bajiri adi niyeru ãmi wa ĩsiña ĩnare”, yi josama ĩna yʉre.

5 “Adocõ queno yirã yirãji ĩna”, yi yʉ tʉoĩa yuado rẽtoro queno yama ĩna. “Dios ĩ ãmoro bajiro riti yi ãmoa gʉa”, yama ĩna. “Diore cʉdicõri mʉre cʉni cʉdi ãmoa gʉa”, yama ĩna yʉre. “Niyeru miojucõri Jerusalén gãna bojoro bʉjarãre ejabʉa ãmoa gʉa”, yama ĩna yʉre.

6 Ĩna ito yija ticõri, “Corinto cʉto gãna tʉjʉ tʉdi wasa mʉ”, ya yʉ Titore. “Mʉ ña bojoro bʉjarãre yiari niyeru mioju rotirʉ. Itojʉ tʉdi wacõri ito bajiroti niyeru mioju ñama mʉ”, ya yʉ Titore.

7 Gãjerã rẽtoro masirã ña mʉa. Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉrã ña mʉa. Queno masirã ñari Dios oca goti rẽtobu masia mʉa. Gãjerãre bʉto ejabʉa ãmorã ña mʉa. Yʉre bʉto ti mairã ña mʉa. Ito bajiri bojoro bʉjarãre ejabʉarona gãjerã rẽtoro niyeru mʉa miojuja quena. Ito yicõri wanʉ quenaro mʉa miojuja quena.

8 Ito bajiro mʉare yʉ yija, rotigʉ meje ya yʉ. Queno wanʉ quenaro bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru ĩsiama coriarã. “¿Riti gãjerãre tʉo maiati ĩna?” yirocʉ ya yʉ mʉare. Bojoro bʉjarãre mʉa tʉo maija, ĩnare ejabʉarona niyeru miojurã yirãji mʉa.

9 “Manire ti maicõri manire goda ĩsiñi mani Ʉjʉ Jesucristo”, yi tʉoĩarã ña mʉa. Dise rʉyabeto rʉcogʉ ñabojagʉti manire ti maicõri ĩ rʉcorise jidicãyijʉ. Adi sita ejagʉ bojoro bʉjagʉ robo bajiro ñayijʉ ĩ. Ito bajiro ĩ bajijare catitĩñarã yirãji mani. Manire ĩ queno yirajʉna sʉoriti ñejʉa rʉyabetoja manire.

10 Mʉa queno ñare ãmogʉ̃ yʉ tʉoĩarise mʉare gotigʉ ya yʉ. Iti rʉmʉca rodo mʉa yisʉore mʉa tʉoĩare ãmoa yʉ. Iti rʉmʉca rodo bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru miojusʉoyija mʉa. Mʉa miojusʉore mʉa tĩore ãmoa yʉ. “Bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru miojuto mani”, yirã, wanʉre rãca niyeru miojusʉoyija mʉa.

11 Adocãta cʉni ito bajiroti niyeru miojutĩñacõña mʉa. Mioju tĩocõri mʉa cõaja quena. Iti rʉmʉ wanʉ quenaro mʉa miojuado bajiroti yija quena adocãta cʉni. Maimenati mʉa ĩsija quena.

12 Ado robojʉa bajia: Jairo mʉa rʉcoja jairo ĩsija quena. Jabeto mʉa rʉcoja jabetoti ĩsija quena. Maimenati wanʉre rãca mʉa ĩsi ãmoja mʉare wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios.

13 “Bojoro bʉjarãre ejabʉaya”, yʉ yija, “Ĩsi jeocõña”, yigʉ meje ya yʉ mʉare. “Bojoro bʉjarãre niyeru ĩsi jeocõri, bojoro bʉjaya mʉa”, yigʉ meje ya yʉ mʉare.

14 Coro bajiro ñarejнa mнa ñaja quena. Mнa ña jaje rнcorã. Ito bajiri, “Bojoro bнjarã
ñama ĩna”, yi ti masicõri ĩnare mнa ĩsija quena. Mнa ãmorise iti manija, mнare ĩsirã yirãji
ĩna cнni. Ito bajiri ñejнa rнyabetoja ĩnare, mнare cнni. Ito yija corocõ ñarã yirãji mнa.
15 Dios oca tuti ado bajiro gotia: “Jairo mioju ãmorã ñabojarãti ĩna ãmoro rẽtoro
bнjabisijarã ĩna. Gãjerãma jabetacã miorã ñabojarãti ĩna ãmorocõ bнjayijarã ĩnama”, yi
gotia Dios oca tuti.

Tito mesare queno boca ãmiña mнa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

16 Mнare yн tнo mairo bajiroti mнare tнo maiami Tito cнni. Mнare ejabнa ãmoami ĩ cнni.
Mнare ĩ tнo mairoca yiñi Dios. Ito bajiro ĩ yija, “Queno ya Dios mн”, ya yн ĩre.
17 “Corinto cнto gãnare ejabнatẽña”, yн yi gotija, queno wanн quenaro cнdiquĩ Tito.
“Baн, wacнja yн”, yi cнdiquĩ ĩ. Mнare bнto tнo maigũ ñari ĩmasiti, “Ĩna tн wacнja yн”, yi
tнoĩaquĩ ĩ.
18 Titore baba cнti warocн mani bajiro Cristore tнorũnнgũre mнa tн cõa yн. Masa jeyaro
ĩna rũcнbнogн ñami ĩ. “Dios ocare queno goti rẽtobu masigũ ñami ĩ”, yi gotiama jeyaro
Jesure tнorũnнrã.
19 Ĩnare niyeru mioju ejabнajaro yirona, ĩre besecã Jesure tнorũnнrã. “Bojoro bнjarãre
niyeru ĩsi ejabнatẽña”, yicã ĩna ĩre. Bojoro bнjarãre ĩsirona niyeru ĩna miojure gнa ĩsi bateja
ticõri, “Bojoro bнjarãre queno ejabнama Jesure tнorũnнrã”, yi tнoĩarã yirãji masa jeyaro.
Ito yicõri mani Ʊjн Jesucristore rũcнbнorã yirãji ĩna.
20 “Adi gayeti niyeru ãmi rнoguĩji Pablo”, yi masa ĩna yнre bнsiture ãmobea yн. Ito bajiro
ĩna tнoĩame yirocн queno tнoĩacõri niyeru ĩsi ñuca yн.
21 “Niyerure ãmi rнobiquĩji Pablo. Ñarocõti bojoro bнjarãre ĩsi ñucacõgũ yiguĩji”, yi
tiguĩji Dios yнre. “Niyeru ñarocõti ĩsi ñucacõñi Pablo”, masa ĩna yijaro yirocн, masa ĩna
rũcнbнogн Titore baba cнti ware ãmoa yн.
22 Ito yicõri ĩna rãca ado gãna ĩna beserн, gãji mнa tн cõagũ ya yн. Cristore tнorũnнgũ ñari
mani yagн ñami ĩ cнni. Ĩre ti masigũ ñari, “Queno yigн ñami ĩ”, yi tнoĩa yн ĩre. Coji rнyabeto
ejabнa ãmosotiami ĩ. “Corinto cнto gãna queno cнdiama ĩna”, yн yija tнocõri, mнare ejabнa
ãmoami ĩ.
23 Mнa tн gãna, “¿Ñimн ñaguĩjida Tito?” ĩna yi seniĩaja, ado bajiro mнa cнdija quena:
“Pablo baba ñami ĩ. Pablo robo bajiro manire Dios oca goti rẽtobugн ñaguĩji ĩ cнni”, mнa
yija quena. Gãjerã jũarã Titore baba cнti warã Jesucristore tнorũnнrã ñama ĩna cнni. Ito
bajiri mani ñarã ñama ĩna. Ĩna queno yire ticõri, “Queno yirã ñama Jesucristo ñarã”, yi tнo
masiama ado gãna ĩnare. Ado gãna Jesucristore tнorũnнrã mнa tн ĩna watoni ĩnare besecã.
24 Mнa tн ĩna ejaja, rũcнbнore rãca ĩnare boca ãmiña. “Queno yirã ñama Corinto cнto gãna.
Gãjerãre rũcнbнorã ñama ĩna”, ya yн masa jeyarore. “Riti yami Pablo”, gãjerã Jesucristore
tнorũnнrã ĩna yi masitoni, yн gotiro bajiroti rũcнbнore rãca ĩnare boca ãmiña mнa.

9

Mani ñarã bojoro bнjarãre ejabнaja quena, yire gaye

1 “Mani ñarã bojoro bнjarãre ejabнarona niyeru miojuja quena”, yi tнoĩarã ña mнa. Ito
bajiri, “Masicãrãji ĩna”, yibojagнti uca yн mнare.
2 “Bojoro bнjarãre ejabнa ãmoama ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. Ado Macedonia sita yн
wa ucuja, “Iti rнmнca rodo bojoro bнjarãre ejabнarona niyeru miojusнoñi Corinto cнto
gãna”, ya yн masare. Mнare wanнgũ ito bajiro masare ya yн. Ito bajiro yн yija tнo oca
sẽocõri, “Mani cнni ito bajiroti bojoro bнjarãre yiari niyeru miojuto mani”, yama adi cнto
gãna cнni.
3 Yн waroto riojнa Tito mesare cõa yн. “Yн ejari rнmн niyeru rãca minijua yucãrã yirãji
ĩna”, yirocн cõa yн ĩnare. “Niyeru mioju yucãrãji ĩna”, ya yн ado gãnare. Ito bajiri mнa tн

ejacõri, “Niyeru mioju tĩobeama ĩna maji”, ĩna yire tʉo ãmobea yʉ. “Niyeru mioju yucãrã yirãji”, yi tʉoĩa yʉ mʉare.

4 Ado gãna Macedonia sita gãna yʉre ĩna baba cʉti waja, niyeru manoti mʉare ĩna ti bʉjare ãmobea. “Corinto cʉto gãna bojoro bʉjarãre ejabʉarona niyeru mioju tĩocãrã yirãji ĩna”, ya yʉ ado gãnare. Ito bajiri mʉa rʉco yubeja, bojori bʉjagʉ yigʉja yʉ. Mʉa cʉni bojori bʉjarã yirãji mioju tĩobiticõri.

5 Ito bajiri mani ñarã Tito mesa yʉ waroto riojʉa mʉa tʉ ĩna waja quena yʉre. “Adocõ ĩsiana gʉa”, mʉa yire mioju tĩo masitoni mʉare ejabʉarã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉ ejaroca tĩjacãre ñaro yiroja iti mʉa miojure. Ito bajiri yʉ ejaroto riojʉa sĩgũ rʉyabeto mʉa ĩsi ãmorocõ ĩsirã yirãji mʉa. Ito bajiri, “Pablo ĩnare ĩ josajare ĩsiñi ĩna”, yi tʉoĩamenaji gãjerã.

6 Ado yʉ bʉsirise tʉoya mʉa. No jabeto otegʉ ĩ oterocõti bʉjagʉ yiguĩji. Jairo otegʉama jairo bʉjagʉ yiguĩji. No jabeto ĩsigũ itocõti boca ãmigũ yiguĩji. Jairo ĩsigũ jairo bʉjagʉ yiguĩji.

7 “Adocõ ĩsigũ yigʉja yʉ”, mʉa ya ʉsijʉ yi mʉa tʉoĩadocõ mʉa ĩsija quena. Maibojarãti mʉa ĩsija quenabea. Ĩsi ãmobitibojarãti gãji ĩ josaja tʉocõri, mʉa ĩsija quenabea. Mʉamasiti ĩsi ãmorã mʉa ĩsija quena. Wanʉ quenaro ĩsirãre ti wanʉami Dios.

8 Ito bajiro mʉa yija ticõri, mʉare queno yigʉ yiguĩji Dios. Mʉa ãmoro rẽto bʉsaro ĩsi remogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñejʉa rʉyabetoja mʉare. Ito bajiro mʉare yigʉ yami Dios, bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉatoni.

9 Ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Maibicʉti bojoro bʉjarãre ĩsigũ yiguĩji Diore rũcʉbʉogʉ. Ito bajiri ĩ queno yigore ãcabojobicʉ yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca tuti.

10 Dios ñami, otejaro yirocʉ, aje ĩsigũ. Ĩti ñami, bajaro yirocʉ, bare ĩsigũ. Mʉa ãmorise ñarocõti mʉare ĩsigũ yiguĩji Dios. Gãjerãre mʉa ejabʉatoni mʉare ĩsigũ yiguĩji Dios.

11 Jairo mʉare ĩsigũ yiguĩji Dios, bojoro bʉjarãre mʉa ejabʉatoni. Ito bajiro mʉa yijare, “Queno ya Dios mʉ”, yi rũcʉbʉorã yirãji masa ĩre. Jerusalén gãna Jesucristore tʉorũnʉrãre mʉa miojure yʉ ãmi ejaja ticõri, “Queno ya Dios mʉ”, yi rũcʉbʉorã yirãji ĩna ĩre.

12 Mani ñarã bojoro bʉjarãre adi mʉa ĩsija, queno ejabʉaro ya ĩnare ĩna queno ñatoni. Ito bajiro mʉa yija, “Queno ya Dios mʉ”, yi rũcʉbʉorã yirãji ĩna.

13 Ĩnare mʉa ĩsijare, “Cristo ocare queno cʉdiama Corinto cʉto gãna”, yirã yirãji ĩna mʉare. Ito yicõri Diore rũcʉbʉorã yirãji ĩna. “Manire ejabʉacõri gãjerãre cʉni bʉto ejabʉama ĩna”, yirã yirãji ĩna. Ito bajiri Diore rũcʉbʉorã yirãji ĩna.

14 “Manire ĩna queno ejabʉaroca yiñi Dios”, yirã yirãji mʉare tʉo wanʉcõri. Ito mʉa yire tʉoĩacõri mʉare yiari bʉto Diore seni ĩsirã yirãji ĩna.

15 “Queno ya Dios mʉ”, yirʉja manire. Rẽtoro quenarise manire ĩsiñi Dios. Ĩna ñeñaro yirise waja yi ĩsijaro yirocʉ, ĩ Macʉre cõañi Dios. Iti ña rẽtoro ñasarise. Ito bajiri, “Queno ya Dios mʉ”, yirʉja manire.

10

Dios ĩ rotirisena riasoa yʉ, Pablo ĩ yire gaye

1 Yʉ ña Pablo. Yʉre jabeto ña mʉare yʉ gotiroti. Ado bajiro bajia iti: Masare bʉsigʉ ĩnare ti maicõri quenoti bʉsiyijʉ Cristo. Ĩre bajiro mʉare goti ãmoa yʉ cʉni. Ito gãna coriarã yʉre bʉsituyijarã. “Mani rãca ĩ ñajama quenoti manire bʉsiami Pablo. Sõjʉ ĩ ñajama manire oca sẽoro bʉsiami”, yiyijarã mʉa coriarã yʉre bʉsiturã.

2 Ñeñaro yirãre goti queno masia yʉ. Ito bajibojarocati mʉa tʉ yʉ ejaja, sẽoro bʉsi ãmobea yʉ. Ito bajiri ñeñaro mʉa yirise jidicãña, mʉa tʉ ejacõri yʉ oca sẽoro bʉsibe yirona. “Adi sita ñeñaro yirã robo yigʉ ñami Pablo”, yi yʉre bʉsiturãreama oca sẽoro bʉsicʉja yʉ.

3 Ito bajiroti bajia. Mʉare bajiroti masʉ ña yʉ cʉni. Ito bajibojarocati Dios oca yʉ riasoja ĩ masirisena riasoa yʉ.

4 Yнmasi tнoĩarisena yн riasojama, queno riasobitibogнja yн. Dios ĩ masirisena riasoa yн. Ito bajiro bajigн ñari ñeñaro yirãre rẽtocũ masia yн.
5 Jesure gãjerã tнorũnнme yirona, “Ñasarise riasobea mн”, yнre ĩna yija, Dios ĩ ejabнarisena ĩnare bнsi rẽtocũa yн. Cristo oca yн riasorise gãjerã ĩna riasobojarise rẽto bнsaro ñasarise ña. Ito bajiri Cristo oca yн riasoja tнorũnнcõri, ĩre cнdi ãmorãji ĩna ĩja. Dios ĩ masirisena ito bajiro ya yн.
6 Ito bajigн ñari mнa wato yн riasorisere cнdimenare goti queno masia yн. Sĩgũ rнyabeto mнa cнdija, gãjerã cнdimenare riasogн yigнja yн.
7 Yнre tibojarãti yн tнoĩarise masibea mнa. Ito bajiri queno tнoĩaña mнa, “Riti Cristo ñarã ña gнa”, mнa yijama, “Riti Cristo yagн ñami Pablo”, yi ti masiborãji mнa yнre.
8 Mнare yн riasotoni yнre cũñi Dios. Mнare biyaro yн gotija cнni, bojobea yн. “Mani Ʊjн, ‘Yн oca riasojaro ĩnare’, yirocн yнre cũñi ĩ”, yi tнoĩa yн. Bojori bнjajaro ĩna, yirocн meje yнre cũñi Dios. Ado bajirojнa bajia: Oca sẽoro mнa ñatoni yнre cũñi Dios.
9 “Manire papera ĩ cõaja, ‘Sẽoro bнsiami Pablo mani güijaro’, yirocн”, yi tнoĩabitirнja mнare. Ito bajiro mнa tнoĩare ãmobea yн.
10 Mнa coriarã yнre bнsiturã, ado bajiro ya mнa: “Papera jũjнna oca sẽoro bнsibojagнti mani tн ĩ ejajama oca sẽoro bнsibiquĩji ĩ. Oca sẽogũ meje ñami ĩ. Rojogн ñami. Ñe waja ma ĩ bнsirise”, yi yнre bнsiturãji mнa coriarã.
11 Ito bajiro yнre ĩna yibojarocati ito bajiro bajigн meje ña yн. Papera jũjнna oca sẽoro yн bнsiro bajiroti bнsigн yigнja yн, yнre bнsiturã tн ejagн cнni. “Iti masi yuya mнa”, ya yн mнare.
12 Ado bajiro yirãji mнa rãca gãna coriarã: “¿Ñimн ñati mani wato bнto bнsa tнoĩagũ? Yн ña bнto bнsa tнoĩagũ”, yi gãmeri bнsirãji ĩna. “Gãjerã rẽtoro masirã ña mani”, yi tнoĩarãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija, tнoĩa wisarã yirãji ĩna. Ĩna robo bajiro tнoĩagũ meje ña yн.
13 “Masigũ ña yн”, yibea yн. Ado bajirojнa ya yн: Mнa Corinto cнto gãnare yн riasotoni yнre cũñi Dios. Ito bajiri, “Ĩ masirisena mнare riasoa yн”, yн yija, riti mнare gotia yн.
14 Gãjerã riojнa Cristo oca quenarise mнare riasocн yн. Iti oca yн mнare riasotoni yнre cũñi Dios. Yнmasi tнoĩa rujeocõri meje mнare riasocн yн.
15 Gãjerã riasoanare, “Yн riasoana ñama ĩna”, yibea yн. Yнmasi yн moagore riti mнare bнsia yн. Ado bajiro bajia: Bнto bнsa Jesucristore mнa tнorũnнre ãmoa yн. Ito bajiri jai bнsaro mнare riaso ãmoa yн. Riasojaro yirocн, Dios yнre ĩ cũre riti riaso ãmoa yн.
16 Ito bajiro yicõri mнa sõjнa ñarãre riasogн wa ãmoa yн mнcana. Ĩna tн ejacõri Jesucristo oca quenarise ĩnare riaso ãmoa yн. Gãjerã ĩna riasogobitianare riaso ãmoa yн. Ito bajiro yн yija, gãjerã riasogoana ñabojarocati, “Yн riasoana ñama ãna”, yi goti wanн ãmobea yн.
17 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Diore rũcнbнojaro masa yirocн, ‘Dios ĩ masirisena yicн yн’ ”, mani yija quena. “Yнmasi tнoĩarisena yicн yн”, yibitirнja manire, yi gotia Dios oca tuti.
18 Sĩgũ ĩmasiti “Queno yigн ña yн”, ĩ yibojaja, waja ma iti. Dios ĩ boca ãmirocн meje ñami ĩ. “Ãni ñami queno yigн”, Dios ĩ yijama, ĩ ñami ĩ boca ãmirocн.

11

Rнore oca riasorã Dios ĩ cũana meje ñama, Pablo ĩ yire gaye

1 Tнo masibicнre bajiro yн bнsibojarocati yнre mнa tнorũnнre ãmoa yн. Adi yн bнsirise tнoya mнa.
2 Romio gãji rãca ajebeco iso manнjн ñarocнre riti tнoĩagõ yigõji. Isore bajiro Cristore riti mнa tнorũnнre ãmoa yн. Yн ña cajero mнare riasosнocacн. Cristore tнorũnнjaro ĩna, yirocн mнare riasocн yн. Ito bajiri bнto mнare Dios ĩ tнoĩaro bajiroti tнoĩa yн cнni. Cristore tнoĩa jidicãme ĩna, yirocн mнare bнto tнoĩa yн.

3 Jane mejejʉ rʉ̃mʉ́a ʉjʉ jinona quedi sãjacõri Eva ñayorore rʉoyijʉ ĩ. “Ito bajiroti
ĩnare rʉogʉ yiguĩji ĩ”, yi tʉoĩa yʉ mʉare. “Bʉto Cristore masirã ñabojarãti rʉ̃mʉ́ ĩ rʉorise
tʉorʉ̃nʉcõri Cristo oca jidicãrã yirãji ĩna”, yi tʉoĩa yʉ. Ito bajiri bʉto tʉoĩa yʉ mʉare.
4 Ado bajirojʉa bajia: Gãjerã ricati riasorã ĩna ejaja, wanʉre rãca ĩnare boca ãmirãji mʉa.
Jesús oca yʉ riasoado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare tʉorʉ̃nʉrãji mʉa. “Ado bajiro
bajiami Espíritu Santo”, yʉ yiado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare tʉorʉ̃nʉrãji mʉa.
“Ado bajiro masare masogʉ̃ yiguĩji Dios”, yʉ yiado bajiro meje ĩna riasobojarocati ĩnare
tʉorʉ̃nʉrãji mʉa. Ito bajiro ĩnare mʉa tʉorʉ̃nʉja quenabea.
5 “Dios ĩ cũana ña gʉa. Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉa”, yirãji ĩna. “Dios ĩ cũrʉ ña yʉama. Ĩna
rʉja bʉsaro meje ñagʉ̃ja yʉ ñarea”, yi tʉoĩa yʉ.
6 Queno bʉsi masibitibojagʉti Dios ocare queno masia yʉ. Ito bajiri ĩ ocare queno
mʉare goti rẽtobucʉ yʉ. Coji meje yʉre tʉogoana ñari, “Queno Dios ocare masiami Pablo”,
yi tʉoĩarãji mʉa yʉre.
7 Dios oca quenarise yʉ mʉare riasoja, waja senibiticʉ yʉ. Bojoro bʉjagʉ ñabojagʉti,
Dios ocare riti tʉorʉ̃nʉjaro ĩna, yirocʉ mʉare waja senibiticʉ yʉ. ¿Quenabisijari ito bajiro
yʉ yija? Meje, queno yicʉ yʉ.
8 Gãjerã Jesure tʉorʉ̃nʉrã yʉre niyeru ĩsi ñucañi. Ĩna ejabʉarise boca ãmicõri mʉa tʉ
riaso ñacʉ yʉ. Yʉre mʉa ĩsi ãmobejare ĩnajʉa yʉre ĩsi ñucañi.
9 Mʉa tʉ ñagʉ̃ bojoro bʉjacʉ yʉ. Ito bajiro bajibojagʉti mʉa tʉ yʉ ña masitoni, “Yʉre
ejabʉaya mʉa”, yibiticʉ yʉ. Macedonia sita gãna ejacõri mʉa tʉ yʉ ña masitoni yʉ bojoro
bʉjarise yʉre ĩsicã ĩna. Mʉa tʉ ñagʉ̃, “Yʉre ejabʉaya”, yibiticʉ yʉ. Coji mʉare niyeru
senibiticʉ yʉ. Ija cʉni senibicʉja yʉ.
10 Cristo oca yʉ riojo gotiado bajiro mʉare riojo gotigʉ yigʉja yʉ. “Yʉ ña masitoni yʉre
niyeru ĩsiña mʉa”, yibicʉja yʉ. “Gʉare niyeru seniĩabeami Pablo”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa
Acaya sita gãna jeyaro.
11 Ado bajiro yʉ bʉsija, ¿mʉare maigʉ̃ meje yati yʉ? Bajibea. Mʉare bʉto maia yʉ. “Ĩnare
bʉto maiami Pablo”, yi tʉoĩaguĩji Dios yʉre.
12 Mʉare waja senibicʉti riasosotigʉ yigʉja yʉ. “Pablore bajiro Dios ĩ cũana ña gʉa cʉni”,
yirã mʉare ĩna riasoja, waja senirã yirãji ĩna. “Pablore bajiro waja senia gʉa”, ĩna yibe
yirocʉ, mʉare waja senibicʉja yʉ.
13 Diore moa ĩsirã meje ñama ĩnaõna. “Dios ĩ cũana ña gʉa”, yibojama ĩna. Rʉo jairã ñama
ĩna. “Cristo oca riasotoni ĩ cũana ña gʉa”, yi rʉoama ĩna.
14 Ito bajiro ĩna yija tʉo ʉcabea yʉ. Rʉ̃mʉ́a ʉjʉ Satanás cʉni cojireama ángel queno
yigʉre bajiro godo wediguĩji.
15 Satanásre cʉdirã ĩna ñama ĩ ñarã. “Mʉare ejabʉa ãmoa gʉa”, yi rʉoama ĩna. Ĩna ʉjʉ
Satanás masare rʉorocʉ queno yigʉre bajiro ĩ godo wedi rʉoado robo bajiro yirãji ĩna
cʉni. Ĩna ñeñaro yire waja yirãonati co rʉmʉ tʉoĩa bʉjatomena yirãji ĩna.

Cristore moa ĩsigʉ̃ ñari ñeñaro tõbʉjacʉ yʉ, Pablo ĩ yire gaye

16 Ito bajiro yʉ yibojarocati, “Queno tʉo masibicʉ ñami Pablo”, yi tʉoĩabesa mʉa yʉre.
“Mecʉri masʉ bajiro bʉsiami Pablo”, yʉre yibojarãti, “Bʉsijaro maji”, yiya yʉre, yʉmasi
gaye yʉ bʉsitoni.
17 Adocãta yʉ mʉare gotiroti mani Ʉjʉ Jesucristo ĩ goti rotire meje ña. Yʉ gaye riti bʉsigʉ
yigʉja yʉ. Mecʉri masa ñama ĩna ye riti bʉsirã.
18 Mʉa wato gãna coriarã ĩnamasiti, “Queno yirã ña gʉa”, yirãji ĩna. Ĩnare bajiro yigʉ
yigʉja yʉ jabeto.
19 “Queno masirã ña gʉa”, yirãji mʉa. Ito yibojarãti mecʉri masa ĩna bʉsirisere
tʉorʉ̃nʉrãji mʉa. Ĩna ñarãji, “Dios ĩ cũana ña gʉa”, yi rʉorã.

20 Ĩna josare bajiro mнare ĩna yibojarocati ĩnare boca ãmirã yirãji mнa. Mнa ye rнcorona mнare rнorãji ĩna. Manire moa ĩsijaro ĩna yirona, mнare rнorãji. Mнa ya riojн jarãji. Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩna yirisere tнorũnнrã yirãji mнa.
21 Mнare ñeñaro ĩna yiado bajiro yi masibea yн. ¿Ito bajiro mнare yн yibeja quenabeati? Meje, mнare queno ya yн.

Mнcana queno tнo masibicнre bajiro bнsigн ya yн. Yнmasi gaye mнare gotigн ya yн. "Jaje quenarise yicн gнa", ĩna yi masija, "Ito bajiro jaje quenarise yicн yн cнni", yi tнo masia yн.
22 "Hebreo oca bнsirã ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gнa", yama ĩna. Hebreo oca bнsigнti ña yн cнni. "Israel sita gãna ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gнa", yama ĩna. Yн cнni Israel sita gagнti ña. "Abraham ñayorн janerãbatia ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gнa", yama ĩna. Abraham ñayorн janerãbatia janamiti ña yн cнni.
23 "Cristore moa ĩsirã ñari gãjerã rẽtoro ñasarã ña gнa", yama ĩna. Ĩna rẽto bнsaro Cristore moa ĩsigũ ña yн. Yнmasi gaye bнsigн queno tнo masibicнre bajiro bнsia yн. Ito bajibojarocati yн gaye yн gotija quena. Ĩna rẽto bнsaro moasotia yн. Coji meje yнre tubiacã masa, Dios oca yн riasoja ticõri. Coji meje yнre bajecã. Coji meje yнre sĩabocã ĩna.
24 Co rнmн treinta y nueve jiri yнre bajecã ĩna. Mнcana yнre ñiacõri jнaria rнmнri ito bajiro bajecã ĩna.
25 Ʊdiaji yucн jãina yнre jacã ĩna. Yнre sĩarona coji gũtana reacã ĩna. Yн wabojacati cuma, cuma bнcнa нdiaji rujacн. Coji rujagн ũmнasaro, ñamiasaro baticн yн riaca jajosajн.
26 Dios oca riasogн sõjн wa ucucн yн. Ito bajiro wa ucugн guijorise ticн yн. Riaca guijoro wa ucucн yн. Riniri masa ĩna guijoro, yн ñarã ñabojarãti guijoro, ito yicõri gãjerã masa guijoro wa ucucн yн. Cнto jaja cнto guijori cнto, cнto meje cнni guijoro riaca jajosa cнni, ito yicõri "Cristore tнorũnнrã ña gнa", yibojarãti guijorã wato wa ucucн yн.
27 Josari moacõri tнoĩa bнjatobiticн yн. Coji meje canibicнti busuasoticн yн. Coji meje bare, ide cнni manicн yнre. Ito yicõri coji meje ñiocõcн yн. Coji meje нsarise tнoĩa bнjatobiticн yн, yutabujuri yнre iti manijare.
28 Iti riti meje tнoĩa bнjatobiticн yн. "¿No bajiro ñarãjida gaje cнto gãna Jesure tнorũnнrã?" yi tнoĩacõri ruje tнoĩasotia yн.
29 Jesucristore tнorũnнrã ñabojarãti ñeñaro yicõri bojori bнjarãre yн ti bнjaja, ĩna rãca bojori bнja yн cнni. Jesure tнorũnнgũre gãjerã ĩ ñeñaro yiroca ĩna yija, bojori bнja yн. Ito bajiro ĩna ĩre yija, ĩna rãca junisinia yн.
30 Yн gaye masijaro yirocн, mнare bнsia yн. "Bнto sẽogũ meje ñami Pablo", mнa yi tнoĩatoni yн gaye mнare bнsia yн.
31 Adi yн mнare gotirise, "Riojo gotiami Pablo", yi masiami mani Ʊjн Jesucristo Jacн Dios yнre. Ĩti ñami mani rũcнbнotĩñarocн.
32 Damasco wame cнtiri cнto yн ñaroca, "Pablore ñiacõri tubiajaro", yirocн iti cнto tнnima ñari sojerijн surara cũquĩ, iti cнto нjн. Iti sita нjн Aretas wame cнtigн roca gagн ñaquĩ ĩ iti cнto нjн.
33 Yнre tubia ãmobojagнti yнre ñia masibitiquĩ ĩ. Ito cнto tнnima ñari cнníjн ñari sojena jibнjн sãcõri yнre rujiocã ĩna. Ito bajiro yнre ĩna ejabнajare rudicн yн.

12

Dios ñarojн Pablo ĩ cãire gaye

1 Yнmasi gaye yн bнsijama, "Quenabea iti. Rocati bнsiboja yн", yi tнoĩa yн. Ito bajibojarocati mani Ʊjн yнre ĩ ĩogore bнsicнja yн. Ito yicõri yн cãirojн ĩ gotire cнni mнare goticнja yн.

2 Iti rнmнjн Jesucristore tнorũnнsнocн yн. Ũmacũjн sнsari tutijн Dios ñarojн yнre ĩ ãmi
ejaja bero catorce rodori tнja adocãta ĩja. Yнre ito ĩ ãmi ejaja, “Ito bajiro ãmi ejarн”, yibea
yн. Yн ya rujнti, yн ya нsigoti ãmi ejarн gajea. Dios sĩgũti masiami itire.
3 Riti, “Quenari cнtojн Dios ĩ ñaro yнre ãmi ejañi”, ya yн mнcana. Ito bajibojarocati, “Ito
bajiro ejacн yн”, yi masibea yн. Yн ya нsigoti, yн ya rujн cнni ãmi mнjari seyoñi Dios gajea.
Ĩ sĩgũti masiami itire.
4 Ito ejacõri masare Dios ĩ gotibitire tнocн yн. Ito yн tнogore goti rotibeami Dios yнre.
5 Iti gaye yнre Dios ĩ gotija, “Ñasagн ña yн”, yibogнja yн. Ito bajibojarocati itire yibicнja.
Yнmasi gaye yн bнsija, “Bнto sẽogũ meje ña yн. Yн cнni tнoĩa bнjatobea yн”, yicнja yн.
6 “Queno yigн ña yн”, yн yi ãmoja, yi masia yн itire. Riojo yн gotigн ñajare, “Bнgнti yami
Pablo”, yi masimenaji gãjerã. Ito bajibojarocati, “Queno yigн ña yн”, yi ãmobea yн. Yн
yigore tibojarãti, ito yicõri yн bнsigore tнobojarã cнni, “Queno yigн ñami Pablo”, mнa yi
masibeja, “Queno yigн ñami Pablo”, mнa yire ãmobitiborнja yн.
7 Yн cãirojн Dios yнre ĩ ĩocati quenarise ñacн. Ito bajiro ĩobojagнti, “Gãjerã rẽtoro ñasagн
ña yн”, yн yire ãmobeami Dios. Ito bajiri yн ya rujн, yн ñarise cнtiroca yiñi Dios. Jota iti
juniro bajiro bajia iti yнre. Yнre iti ñaja ticõri, “Gãjerã rẽtoro ñasagн meje ña mн”, yami
Satanás yнre.
8 Yн ñarise cнtirise yisijaro yirocн, нdiaji Diore senibojacн yн.
9 Ito bajiro ĩre yн senibojarocati ado bajiro yнre cнdiquĩ ĩ: “ ‘Yнre ti maiami Dios’, mн yi
masija, ñe rнyabea mнre. Rojo bнsagн mн ñaja ticõri, ‘Dios ĩ masirisena, riasoguĩji Pablo’,
yi tнoĩarã yirãji masa”, yiquĩ mani Ʊjн yнre. Ito bajiri ñarise cнticõri wanнa yн. Ito bajigн
yн ñaja ticõri, “Cristo masirisena riasoñi Pablo”, yнre yi tнoĩarã yirãji masa.
10 Ito bajiri yн ñarise cнtija, wanнa yн. Coji meje yнre bнsitucã masa. Coji meje yн
ãmorise rнyasoticн yнre. Coji meje нsirioro yi codecã masa yнre. Cristo oca yн riasojare
coji meje yн tнoĩa bнjatobitiroca yicã masa yнre. Ito bajibojarocati wanнa yн. Yн tнoĩa
bнjatobitija, Cristore riti tнoĩa yн. Ito bajiri, “Ĩ masirisena ña yн”, yi tнoĩa yн.

Corinto cнto gãnare Pablo ĩ tнoĩa oca jaire gaye

11 Yнmasi gaye gotigн, queno tнo masibicнre bajiro bнsia yн. “Queno yigн ñami Pablo”,
mнa yibejare, yнmasiti ito bajiro ya yн. Ito bajibojarocati, “Queno yigн ñami Pablo”,
yirнjaboja mнare. Mнa tн gãna, “Dios ĩ cũana ñasarã ña gнa”, yirã rẽtoro ñasagн ña yн. No
yigн meje ñabojagнti ĩna rẽtoro ñasagн ña yн.
12 Dios ĩ cũrн ñami Pablo, yijaro ĩna yirocн, tiyamani jaje yi ĩocн yн mнare mнa tн ñagũ.
Mнa yнre ñeñaro yibojarocati нsiriobicнti Dios oca mнare goti rẽtobucн yн. Jaje tiyamani
mнare ĩocн yн. “Riti Dios ĩ cũrн ñami Pablo”, yi tнoĩarнja mнa yнre.
13 “Gãjerã Jesucristore tнorũnнrãreama bнto rũcнbнoami Pablo. Manireama
rũcнbнobeami”, ¿yi tнoĩati mнa? Corocõti mнare rũcнbнoa yн. Gãjerã Jesucristore
tнorũnнrãre, “Yнre ejabнaya mнa, yн ña masitoni”, ĩnare yн yiado bajiro yibiticн yн
mнare. Ito bajiro mнare yibiticõri, “Yн ñeñaro yirisere ãcabojoya”, ¿yigн yignjada yн
mнare? Yibicнja. Ñeñaro yibiticн yн mнare.
14 Jнaji mнa tн ejasнocн yн. Ito bajiri нdiaji mнa tн ejagн warocн jane quenosнoa yн
mнcana. Mнa tн yн ña, mнare josabicн yignja yн. Mнa yнre ti maire ãmoa yн. Mнa ya
niyeru ãmogũ meje mнa tн ejagн yignja yн. Ado bajirojнa bajia: Ĩna rĩare ejabнarona
niyerure ãmoama ĩna jacнsabatia. Rĩa meje ñama ĩna jacнsabatiare ejabнarona niyeru
ãmarã. Yн rĩare bajiro bajia mнa. Ito bajiri mнare josabicн yignja yн.
15 Mнare ti maicõri mнare ejabнa ãmoa yн. Cristore tнorũnнjaro ĩna, yirocн yн rнcorise
ñarocõti wanнre rãca jidicãcнja yн. Cristore tнorũnнjaro Corinto cнto gãna, yirocн bнcнa
wabojagнti mнare ejabнasoticнja yн. Mнare yн bнto ti maibojarocati yн tнoĩaja yнre
queno ti maibea mнa.

16 “Mani rãca ñagũ manire josabitiquĩ Pablo”, yi tиoĩarãji mиa yиre. Ito bajibojarocati,
“Queno tиoĩagũ ñari manire rиoñi Pablo”, yirãji mиa coriarã.
17 “Manire ĩ oca cõana rãca manire rиoñi Pablo”, ¿yi tиoĩati mиa? Rиobiticиyи mиare.
18 “Ĩnare titẽña”, yirocиiti rиmиTitore cõacиyи mиa tи. Gãji ĩ rãca Cristore tиorũnиgũ
cõacиyи. “Manire rиoñi Tito”, ¿yi tиoĩati mиa? Rиobitirиĩ. “Queno yiquĩ Tito”, yi tиoĩarãji
mиa. Yиre bajiro Espíritu Santo quedi sãja ecogиñari, mиare ejabиa ãmogũ Dios oca queno
riasoñi ĩ. Mиare niyeru josabisĩ ĩ.
19 “Ĩre wanиjaro ĩna, yirocиiti manire gotiami Pablo”, ¿yi tиoĩati mиa? Ito bajiro meje
bajia. Ado bajirojиa bajia: Mиare yи bиsija, Cristo ĩ ãmoro bajiro mиare bиsia yи, Dios
ĩ tiro riojo. Tиoya yи mairã yи ñarã mиa. Jeyaro yи mиare gotirise, “Cristore tиorũnи
wajaro ĩna”, yirocиmиare ya yи.
20 “Mиa tи ejacõri, Cristore cиdibiticõri ñeñarise riti mиa yi ñaroca ti ejagиyigиja yи
gajea”, yi tиoĩa yи mиare. “Mиa tи ejacõri mиa oca josa ñaroca ti ejagиyigиja yи gajea.
Gãjerã ya gajeoni mиa иoroca, mиa junisini ñaroca ito yicõri gãmeri queno mиa baba
cиti ñabitiroca, oca menirã cиni, bиsiturã, gãmeri tãrã, ito bajiro yibojarãti, ‘Gãjerã rẽtoro
tиoĩarã ña gиa’, mиa yi ñaroca ti ejagиyigиja yи gajea”, yi tиoĩa yи mиare. Ito bajiro mиa
yi ñaroca yи ti ejaja, mиa ãmoro bajiro mиare wanиejabicиja yи. Ito bajiro mиa ñeñaro
yirise ticõri mиare junisini tigиyigиja yи. Ito bajiri yи junisinija ticõri, wanиmenaji mиa.
21 “Mиa tи ejagиmиa ñeñaro yire ticõri yи bojo bиjaroca yigиyiguĩji Dios”, yi tиoĩa güia
yи. Iti rиmиmиa ñeñaro yiado bajiroti mиa yija ticõri, mиa tiro riojo otigиyigиja yи. Itire
ãmobea yи. Mиa tи ejacõri, “Ĩna ñeñaro yirisere jidicã ãmobeama ĩna. Rocati romiare ĩna
ajerise jidicã ãmobeama ĩna. Ĩnamasiti ĩna ya rujиñeñaro iti tиoĩaro bajiroti ñeñaro yi иyarãji
maji”, yi yи ti ejaja, otigиyigиja yи. Itire ãmobea yи.

13

Pablo ĩ goti quenosиsare gaye

1 Adi yи warisena иdiaji mиare tigиyigиja yи. Yи ejaroti bocati yucãña mиa. Ado bajiro
gotia Dios oca tuti: Gãjire sĩgũ ĩ seti yi ãmoja, ĩre bиsi ejabиarã, “Riti yami. Ticиgиa cиni.
Ito bajiroti bajicи”, yirã jũarã, иdiarã ñaja cиni quena, yi gotia Dios oca tuti.
2 Iti rиmиmиa tи ñagũ ñeñaro yirãre goti quenocиyи, ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro yirocи.
Mиa tи ñabitibojagиti gãjerã ñeñaro yirãre cиni goti quenoa yи, jidicãjaro yirocи. Ñeñaro
yirã ĩna ñaja ti ejacõri, bиto ĩna tиoĩa bиjatobitiroca yigиyigиja yи.
3 Ĩnare ito bajiro yи yija ticõri, “Cristo ĩ ãmoro bajiro gotiami Pablo”, yi tиoĩarãji mиa.
Ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro yirocи, oca sẽoro yigиyiguĩji Cristo. Ito yicõri ĩ masirise mиare
ĩogũ yiguĩji.
4 Manire bajiro rujиcиticõri yucиtẽojиĩna jajuja godañi Cristo. Ito bajiro ĩna yibojaro-
cati adocãta Dios ĩ masirisena ñami ĩ ĩja. Cristore yи tиorũnиja ticõri, “Rojogиñami Pablo”,
yama masa yиre. Ito bajiro ĩna yibojarocati Cristore tиorũnиgũ yи ñajare, yи oca sẽoroca
yigиyiguĩji Dios. Ito bajiri mиa tи ejacõri, ĩna ñeñaro yirisere jidicãjaro yirocи, oca sẽoro
mиare goti quenocиja yи.
5 “¿Riti Cristore tиorũnиgũ ñati yи?” yi tиoĩaña mиa. “¿Riti Cristo yи ya иsijиquedi sãja
ecorиñati yи?” yi tиoĩaña mиa. “Cristo yи ya иsijиquedi sãja ecorиña yи”, mиa yi tиoĩabeja,
Cristore tиorũnиrã meje ña mиa.
6 “ ‘Riti Cristore tиorũnиgũ ñami Pablo’, yиre yirãji mиa”, ya yи.
7 Mиa ñeñaro yibititoni mиre yiari Diore seni ĩsisotia yи. “Ĩnare queno Dios oca riasoñi
Pablo”, yиre ĩna masa yi wanиjaro yirocи meje Diore senia yи. Quenarise riti mиa yire
ãmoa yи. Ito bajiri mиa queno yitoni Diore seni ĩsia yи. “Ĩnare queno riasobisĩ Pablo”,
masa ĩna yibojaja cиni, no yibea yиre.

8 Oca ñasarise tʉorũnʉjaro ĩna yirocʉ, Dios oca riasoa yʉ. Oca ñasarise ĩna tʉorũnʉ
jidicãroca yi ãmobea yʉ.
9 Ito bajiri mʉa tʉ ejacõri, “Queno Cristore tʉorũnʉrã ñama ĩna”, yi yʉ ti masija,
sẽoro mʉare bʉsibicʉja yʉ. Ito bajiro iti bajija, ticõri bʉto wanʉgũ yigʉja yʉ. Cristore
tʉorũnʉcõri ĩ ãmoro bajiro riti yijaro ĩna, yirocʉ mʉare Diore seni ĩsia yʉ.
10 Mʉa tʉ ejacõri sẽoro mʉare bʉsi ãmobea yʉ. Ito bajiri yʉ waroto riojʉa adi papera
mʉare cõa yʉ. Mʉa oca sẽoroca yʉ yitoni yʉre cũñi mani Ʉjʉ. Oca sẽobitijaro ĩna, yirocʉ
meje yʉre cũñi ĩ. Ito bajiri mʉa tʉ ejacõri mʉa oca sẽoroca yi ãmoa yʉ.
11 Itocõ uca yʉ ñarã yʉ mʉare. Queno ñaña mʉa. Cristo ĩ ãmoro bajiro riti yiya mʉa. Yʉ
mʉare gotirise tʉorũnʉña. Sĩgũre bajiro tʉoĩacõri ñaña mʉa. Oca ñaja itire quenoña. Ito
bajiro mʉa yija, mʉare ti maicõri mʉa rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ
queno mʉa wanʉ quenaroca yigʉ yiguĩji ĩ.
12 Cristore tʉorũnʉrã ñari queno wanʉre rãca gãmeri seniĩa ñasotiya mʉa.
13 Ado gãna Cristore tʉorũnʉrã, “Quenajaro”, yi ñucama mʉare.
14 “Ĩnare queno yiya Cristo mʉ”, yirocʉ mʉare yiari mani Ʉjʉ Jesucristore senia yʉ.
“Ĩnare maiña Dios mʉ, ito yicõri ĩna rãca ñaña Espíritu Santo mʉ”, yi seni ĩsisotia yʉ ñarã
yʉ, mʉa jeyarore yiari. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los Gálatas

Galacia sita gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1-2 Ñati Galacia gãna mнa. Jesucristore tнorũnн sнyarã ñari, ĩ ocare riasotirona minijuasotirã yirãji mнa. Yн ña Pablo adi papera mнare cõagũ. Ĩ oca yн goti ucutoni yнre cũñi Jesucristo. Masa ĩna cũrн meje ña yн. Dios oca yн goti ucutoni yнre cũbiticã masa. Dios, Jesucristo Jacнjнa yнre cũñi. Ĩti ñami Jesús ĩ tнdi catiroca yirн. Yн sĩgũ meje adi papera mнare cõa yн. Yн rãca gãna, adojн Jesucristore tнorũnнrã cнni, "Quenajaro", yi ñucama ĩna mнare.

3 Queno mнare yijaro mani Jacн Dios. Mani Ujн Jesucristo cнni queno mнare yijaro ĩ. Ito yicõri mнa ya нsi queno wanн quenaroca yijaro ĩna. Ito bajiro mнare yijaro yirocн Diore seni ĩsia yн.

4 Mani Jacн Dios ĩ ãmoro bajiro yigн ñari, mani ñeñaro yirise waja, waja yirocн manire goda ĩsiñi Jesucristo. Ito bajiri adi rнmнri cнni ñeñaro yirã robo bajiro mani bajibe yirocн, manire ejabнa masiguĩji Jesús.

5 "Ito bajiro yami ĩ", yi masicõri, Diore rũcнbнotĩñarнja manire. "Rẽtoro quenagũ ñami Dios", yi tнoĩarнja manire. Ito bajiroti tнoĩatĩñarнja manire.

Jesucristore mani tнorũnнrena sнoriti manire masogũ yiguĩji Dios, yire oca

6 Manire ti maicõri manire beseñi Dios. Cristore mani tнorũnнja ticõri, manire masoñi ĩ. Ito bajiro manire ĩ yire ñabojarocati, yoari mejeti ĩre jidicã ãmoa mнa. Ito yicõri gaje ocajнare tнorũnнa mнa. "Ito bajiro bajicã Galacia gãna", masa ĩna yija tнocõri, нcacн yн jabeto.

7 Dios oca riti ña riojo gotire gaye. Ñe gaje oca bнto bнsa quenasarise manoja. Jesucristore mani tнorũnнrena sнoriti manire masogũ yiguĩji Dios. Ñejнana gaje manire maso masibiquĩji Dios. Ito bajibojarocati mнa tн gãna ricati mнare oca riasorã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna robo bajiro mнa tнoĩajaro yirona, mнare нsirio coderã yirãji ĩna.

8 Mнa tнjн yн ñaja, quenarise Dios ocare, ñaro bajiroti mнare riasocн yн. Ricati rнore oca mнare yн riasoja, jeame ũjнojн yнre cõa masiguĩji Dios. No adi tuti gagн, ito yicõri ũmacũjн Dios ñaro gagн cнni ricati rнore oca ĩna riasoja, jeame ũjнojн ĩnare cõaguĩji Dios.

9 Yн gotisнoro bajiroti mнcana jнaji goti quenogũ ya yн. No Dios oca quenarisere jidicãcõri gaje oca ĩna riasoja, jeame ũjнojн ĩnare cõa masiguĩji Dios.

10 Ito bajiro yн riasoja, masa yнre ĩna wanнtoni meje riasoa yн. Yнre Dios wanнjaro yirocн, ito bajiro riasoa yн. Iti rнmнjн masa yнre ĩna wanнtoni gaje oca riasocн yн maji. Iti rнmнjн masa ĩna wanнtoni yн goticato bajiro yн gotibojaja, Cristo ĩ ãmoro bajiro meje yigн ñabogнja yн. Ito yicõri ĩre moa ĩsiri masн meje ñabogнja yн.

Ado bajiro apóstol ñasнocн yн, Pablo ĩ yire gaye

11 Queno tнoya yн ñarã mнa. Riti mнare gotia yн. Jesucristo oca yн riasorise masa ĩna tнoĩa rujeore meje ña.

12 Iti oca quenarise yн masiroca yibiticã masa. Ito yicõri iti oca yнre riasobiticã masa. Jesucristoama ĩmasiti yн masiroca yiquĩ ĩ.

13 Iti rнmнjн gнa judio masa tнoĩare gaye riti rũcнbнocн yн maji. Ito yн bajigore tнogoana ña mнa. Iti rнmнjн Jesure tнorũnнrãre ñeñaro ĩna tõbнjaroca yicн yн. Ito bajiri ĩnare ti maicõri meje, ĩnare sнyacн yн. Ito yicõri ĩnare ruyurio ãmogũ yibojacн yн.

14 Yн mamн ñagũ, gнa judio masa tнoĩare gaye queno rũcнbнocн yн. Gнa masa bнcнrã ĩna rotire gayere yн rãca corocõ tнjarã rẽto bнsaro queno cнdicн yн.

15 Ito bajiro yн bajibojarocati, yнre ãmogũ beseñi Dios. Iti rнmнjн yн rujearoto riojнajн
yнre beseñi Dios. Yнre ti maicõri, “Ãni Pablo ĩ bнcнaja, yн yagн ñagũ yiguĩji ĩ”, yi tнoĩacõri
yнre beseñi Dios.
16 Ito bajiroti Dios ĩ ãmori rнmн, ĩ Macн Cristore yн masiroca yiñi ĩ ĩja. Ito bajiri adocãta,
“Dios Macнti ñami Cristo”, yi tнoĩa masia yн ĩja. Ito bajiro yн masiroca yiñi Dios, judio
masa mejere cнni ĩ oca yн goti ucutoni. Iti tнo masicõri, “¿No bajiro yign yignjada yн?” yi
seniĩabiticн yн gãjerãre.
17 Ito yicõri yн riojнa Jesucristo ĩ cũanare cнni seniĩarocн, Jerusalénjн wabiticн yн. Ado
bajirojнa yicн yн. Yoari mejeti Arabia wame cнtiri sitajн masa manojн tнoĩarocн wacн yн.
Ito bero Damasco cнtojн tнdi ejacн yн.
18 Itojн нdia rodo ñacõri, Pedro rãca bнsirocн Jerusalénjн wacн yн ĩja. Itojн ejacõri quince
rнmнri ĩ rãca ñacн yн.
19 Itojн ñagũ gãjerã Jesús ĩ cũanare tibiticн yн. Pedro, mani Ujн ocabaji Santiagore cнni,
ĩna jũarãti ticн yн.
20 Dios ĩ tiro riojo adire uca yн. Rнobea yн mнare. Ado yн ucarise riti ña.
21 Jerusalénjн yн ñaja bero Siria wame cнtiri sitajн wa ucucн yн. Ito yicõri Cilicia wame
cнtiri sitajн cнni wa ucucн yн.
22 Yoari mejeti Judea sitajн yн ñajare, yнre queno masi jedibiticã ito gãna maji. Ito bajiri
ito gãna Jesure tнorũnнrã, yнre queno masibiticã ĩna maji.
23 Gãjerã ĩna bнsire riti tнori seyoñi ĩna. “Manire ñeñaro ĩ yi ãmorise jidicãcõri gaje mame
tнoĩare ña ĩre ĩja. Iti rнmнjн Jesure mani tнorũnнja ticõri, manire sĩa ãmoñi ĩ maji. Adi
rнmнriama manire bajiroti Jesucristore tнorũnнgũ yiguĩji ĩ cнni”, masa ĩna yija, tнori
seyoñi Judea sita gãna.
24 “Jesucristore tнorũnнgũ ñami Pablo ĩja”, masa ĩna yija tнocõri, Diore queno rũcнbнore
ocana bнsiñi ĩna.

2

Apóstol mesa Pablore ĩna boca ãmire gaye

1 Catorce rodori bero mнcana Jerusalénjн wacн yн, Bernabé rãca. Ito yicõri Tito wame
cнtign cнni baba cнti waquĩ gнa rãca.
2 Dios yнre ito bajiro ĩ wa rotijare Jerusalénjн wacн yн. Itojн ejacõri Jesure tнorũnнrãre
ũmatã ñarã rãca riti bнsirocн, ĩna rãca minijuacн yн. Ado bajiro ĩnare goticн yн: “Masa
ñajedirore maso ãmoguĩji Dios. Ito bajiri judio masa mejere cнni ĩ oca quenarise goti ucua
yн”, yicн yн Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarãre. Ito bajiro goticн yн ĩnare, yн tнoĩaro bajiro
tнoĩacõri, “Riti oca quenarise goti ucuami Pablo”, yнre ĩna yitoni.
3 Ito bajiro yн gotija bero sĩgũre bajiro riti tнoĩacн gнa ĩja. Ito bajiri sĩgũre bajiro
tнoĩacõri, yн rãca gagн Titore wiro ta rotibiticã ĩna ĩja. Judio masн meje Tito ĩ ñabojarocati,
“Gнa judio masa yisotiro bajiro wiro tarнja mнre”, yibiticã ĩna ĩre.
4 Gãjerãma, “Jesure tнorũnнrã ña gнa”, yi rнorã Titore wiro ta rotibojacã ĩna. “¿No bajiro
yati, Jesure tнorũnнrã? Ito yicõri, ¿bнcнrã masa rotire cнdiati ĩna?” yi seniĩarona, gнare
rнorã gнa rãca minijuacã ĩna. Gнa rãca minijuacõri, “Bнcнrã masa ĩna yisotiro bajiro
yirнja manire”, yibojacã ĩna gнare.
5 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩnare cнdibiticн gнa. Ito yicõri ĩna rotibojarisere cнni
cнdibiticн gнa. Jesure riti mani tнorũnнja manire masogũ yiguĩji ĩ. “Bнcнrã rotirisere
mani cнdija, manire masogũ yiguĩji Dios”, mнa yi tнoĩabititoni, gнare ĩna rotibojarocati
cнdibiticн gнa.
6 “Ito bajiro riasoami Pablo”, yicõri, “Gaje ado bajiro mн riasoja quena”, yнre yibiticã
Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñari masa. “Ujarã ñasarã ñarãji ĩna”, yi tнoĩa güibiticн yн. Ĩnare ĩ
beseado bajiroti yнre cнni beseñi Dios. Coro bajiroti manire ti maiami Dios.

7 Ʉjarã ado bajiro yicã yʉre: “Dios ĩ cũrʉ ña mʉ cʉni. Judio masa mejere cʉni Jesús oca
quenarise mʉ goti ucutoni mʉre cũri seyoñi Dios”, ya gʉa. “Iti rʉmʉjʉ Pedrore cũñi Dios,
judio masare oca quenarise ĩ gotitoni. Ito bajiroti mʉre cʉni cũri seyoñi Dios, judio masa
mejere cʉni mʉ goti ucutoni”, yi tʉoĩa gʉa, yicã ʉjarã yʉre.
8 Riti ña. Pedrore cũñi Dios, judio masare oca quenarise ĩ goti ucutoni. Ito bajiroti cũñi
Dios yʉre cʉni, judio masa mejere yʉ riaso ucutoni.
9 Ito gãna Jesure tʉorũnʉrã ʉjarã Santiago, Pedro, Juan cʉni ado bajiro yicã ĩna yʉre:
“Dios ĩmasiti mʉre queno yirocʉ cũri seyoñi, ĩ oca judio masa mejere cʉni mʉ riaso
ucutoni. Ito bajiri ĩnare riaso ucurʉja mʉ. Gʉareama judio masare ĩ oca riasotoni gʉare
cũñi Dios. Ito bajiri ĩnare riasorãona ña gʉa. Ito yicõri coro bajiroti Diore moa ĩsirʉja
mani”, yicã ĩna yʉre. Ĩna ito yija tʉocõri, sĩgũre bajiro riti tʉoĩacʉ gʉa ĩja. Ito bajiri yʉre, yʉ
rãca gagʉ Bernabére cʉni ãmo ñia wanʉcã ĩna.
10 “Bojoro bʉjarãre queno ejabʉaya mʉa”, yicã ĩna gʉare. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri,
wanʉre rãca cʉdicʉ gʉa ĩja. Iti riti roticã ĩna gʉare.

Pedrore Pablo ĩ goti quenore gaye

11 Antioquíajʉ yʉ ñaroca Pedro cʉni ejaquĩ. Itojʉ ejacõri queno yibitiquĩ ĩ. Ito bajiri “Iti
seti ña mʉre”, yirocʉ masa tiro riojo ĩre goticʉ yʉ.
12 Ado bajiro bajicʉ ĩre seti. Cajero Antioquíajʉ ejacõri queno yiquĩ Pedro maji. Judio
masa meje ñarã rãca baba cʉticõri, ĩna rãca baquĩ Pedro. Ito bajiro ĩ yi ñaroca Jerusalén
gãna Santiago ĩ cõana ti ucurã ejacã ĩna cʉni. “Judio masa meje ñarã rãca babitirʉja mani.
Ito yicõri Diore mani cʉdi ãmoja, wiro tarʉjarãji mani”, yi tʉoĩarã ñacã ĩna. Ĩna ejaja ticõri,
güiquĩ Pedro. “Yʉre tudirã yirãji”, yirocʉ judio masa meje ñarã rãca tʉdi babitiquĩ Pedro
ĩja.
13 Gãjerã judio masa ñarã, Pedro ĩ güija ticõri, ĩre bajiroti judio masa meje ñarã rãca jʉaji
babiticã ĩna cʉni. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, “Ĩnare bajiroti yirʉja yʉre cʉni”, yi tʉoĩaquĩ
Bernabé.
14 “Jesure riti mani tʉorũnʉja manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masibojarãti,
bʉcʉrã rotirisejʉare rũcʉbʉorã bajiro yicã ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, gãjerã Jesure
tʉorũnʉrã ĩna tiro riojo Pedrore tudicʉ yʉ. Ado bajiro ĩre tudicʉ yʉ: “Judio masʉ
ñabojagʉti, Jesure mʉ tʉorũnʉja bero, mani bʉcʉrã ĩna yisotirere jidicãyija mʉ. Ito bajiro
mʉ yijama queno tʉoĩayija mʉ maji. Ito bajibojarocati mʉcana adocãta bʉcʉrã ĩna yisotire
gayere rũcʉbʉogʉ bajiro ya mʉ. Ito yicõri judio masa mejere cʉni rotiboja mʉ. ‘Bʉcʉrã
masa yisotire bajiro yiya mʉa cʉni’, yirocʉ ito bajiro ĩnare rotiboja mʉ. Ito bajiro
yibitirʉja mʉre”, yi goticʉ yʉ Pedrore. Gaje ado bajiro ĩre goticʉ yʉ:

Jesucristore mani tʉorũnʉja ticõri, mani jeyarore masogũ yiguĩji Dios, yire gaye

15 “Mani jũarã judio masa rujeana ña mani. Gãjerã masa, mani bʉcʉrã rotire gayere
ñeñaro aja tudiama ĩna. Ĩna robo ñeñaro yirã meje ña maniama.
16 Ito bajibojarocati, Moisés ñayorʉ rotire ñarocõti mani cʉdija cʉni, ‘Queno yirã
ñama. Seti ma ĩnare’, yibiquĩji Dios manire. Jesucristore riti mani tʉorũnʉjama, ‘Queno
yirã ñama ĩna’, yigʉ yiguĩji Dios manire. Itire masicõri Dios manire ĩ boca ãmitoni
Jesucristore riti tʉorũnʉa mani. ‘Jeyaro bʉcʉrã rotirise mani cʉdi ñabojarocati, Jesure
mani tʉorũnʉbeja, manire boca ãmibiquĩji Dios’, yi tʉoĩa mani. No bʉcʉrã rotire riti
cʉdigʉre, ‘Queno yigʉ ñami ĩ’, yibiquĩji Dios. Ito yicõri ĩre boca ãmibiquĩji Dios”, yi goticʉ
yʉ Pedrore.
17 “Mani Jesure riti tʉorũnʉja, manire boca ãmigũ yiguĩji Dios”, mani yija tʉocõri,
“Ñeñaro ya mʉa”, yirã yirãji mani masa. “Mani bʉcʉrã rotire gayere mʉa cʉdibeja, gaje
masa ñeñaro ĩna yiro bajiro ya mʉa cʉni”, yirã yirãji mani masa. Ado bajiro mʉre seniĩa
ãmoa yʉ. ¿Mani ñeñaro yiroca, yigʉ yiguĩjida Cristo? “Yibiquĩji”, yi tʉoĩa yʉama. Ĩre riti
mani tʉorũnʉja, Dios rotirisere mani cʉdiroca yigʉ yiguĩji Jesucristo.

18 Ado robojнa bajia. “Jesure riti mani tнorũnнja, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yн. Ito bajibojarocati, iti ocare jidicãcõri, “Mani bнcнrã ĩna rotire gayere mani rũcнbнoja, manire masogũ yiguĩji Dios”, yн yi gotija, ñeñaro yiborнja yн.
19 Iti rнmнjн ado bajiro tнoĩabojacн yн maji. “Mani bнcнrã ĩna rotirisere ñarocõti mani cнdija, yнre boca ãmigũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩabojacн yн maji. Ito bajiro tнoĩabojagнti, ñarocõti cнdi jeo masibiticн yн. Adocãta, “Jesure riti yн tнorũnнja, yнre boca ãmigũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩa yн ĩja.
20 Adi rнmнriama Jesucristo, ĩti ñami yн Ʊjн ĩja. Ito bajiri ĩ ãmorise yн yi ñatoni yнre gotiami ĩ. Adocãta yн ãmoro bajiro meje ya yн. Jesucristo, Dios Macн yнre ti maicõri, yн ñeñaro yirise waja, waja yirocн yнre goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri adi rнmнri ĩre tнorũnнgũ ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yi ñasotia yн ĩja.
21 “Rocati masare yiari ĩ Macнre cõabojañi Dios”, yi tнoĩagũ meje ña yнama. “Rẽtoro ñasarise ña iti”, yi tнoĩagũ ña yн. Bнcнrã ĩna rotirise mani cнdire waja Dios ĩ masoja, Cristo goda ĩsibitiborн manire.

3

Diore tнorũnнre meje ña bнcнrã ĩna rotire gaye

1 Tнoya Galacia gãna mнa. Jesucristore jidicãcõri gaje ocajнa tнorũnнrã ñari queno tнoĩamena ña mнa ĩja. ¿Ñimн rнore oca goticati mнare? Yн goroama mнare gotibiticн yн. Iti rнmнjн mнa rãca ñagũ, yucнtẽojн Jesucristo godare gaye oca mнare queno goticн yн. Iti oca tнocõri queno rũcнbнocн mнa maji. Ito bajibojarocati rнore oca riasori masare tнorũnнcõri, Jesucristore jidicã ãmoa mнa. Ito bajiro mнa yija, queno tнoĩamena ña mнa.
2 Coji gaye mнare seniĩa ãmoa yн: ¿Moisés ñayorн ĩ rotire gaye mнa cнdija ticõri, Espíritu Santo quedi sãjacati mнare? Ito bajirojнa meje bajia. Jesucristo oca tнocõri, ĩre mнa tнorũnнja bero, mнare quedi sãjañi Espíritu Santo.
3 ¿No bajiati, mнa tнoĩarise jedicoati mнare? Iti rнmнjн Jesucristore mнa tнorũnнja ticõri, mнa ya нsijн quedi sãjañi Espíritu Santo. Ito bajibojarocati, “Bнcнrã rotire gaye mani tнorũnнja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩaboja mнa adi rнmнri. Itire tнoĩabesa mнa.
4 ¿Mнare rẽtagore ñajediroti ãcabojocoati mнa? Ito yicõri, ¿Mнa tõbнjare gaye cнni ãcabojocati mнa? “Itire ãcabojamenaji ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. Itire tнdi tнoĩacõri queno tнoĩarã yirãji mнa mнcana.
5 Espíritu Santo queo sãñi Dios mнare. Ito yicõri jaje tiyamani, mнa tiro riojo ĩoñi Dios. Judio masa bнcнrã ĩna rotire gaye mнa tнorũnнjare ¿ito bajiro yicati Dios? Ito bajiro meje bajia. Jesucristo oca mнa tнorũnнjare, ito bajiro yiñi Dios.
6 Abraham ñayorнre tнoĩate mнa. Ĩama Dios bнsirisere tнorũnнyijн. Ito bajiro ĩ yija ticõri, “Queno yigн ñami Abraham”, yiyijн Dios.
7 Iti ocare tнocõri, ado bajiro yi tнoĩa mani: “Mani Abraham ñayorн bajiro Diore tнorũnнrã ñari, ĩ janerãbatia robo bajirã ña mani ĩja”, yi tнoĩa mani.
8 Jane mejejн iti gaye gotisнoyijн Dios ĩ oca tutina. Ito yicõri judio masa meje ñarã Diore ĩna rũcнbнoroti gaye gotisнoyijн Dios. “Judio masa mejere cнni masogũ yigнja yн”, yirocн ado bajiro yiyijн Dios Abrahamre: “No gãji mн robo bajiro yнre ĩ tнorũnнja ticõri, ñeñaro ĩ yirisere ãcabojogн yigнja yн”, yiyijн Dios Abraham ñayorнre.
9 Diore queno tнorũnнyijн Abraham. Ito bajiri ĩre queno yiyijн Dios. Adi rнmнri cнni, no Jesucristore tнorũnнgũre queno yigн yiguĩji Dios.
10 “Moisés ñayorн ĩ rotirisere yн cнdi jeoja ticõri, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩabojagнre, seti ña ĩre maji. Ito bajiri ĩre masobiquĩji Dios. Ito yicõri ĩre waja senigũ yiguĩji Dios. Ado bajiro yi ucañi Moisés ñayorн: “No adi papera tuti rotirisere cнdi jeobicнre, seti ña ĩre maji. Ito bajiri ĩre waja senigũ yiguĩji Dios”, yi ucañi Moisés ñayorн.

11 Iti oca tнocõri, “Judio masa bнcнrã rotire gaye cнdi jeo masibea mani. Ito bajiri, ‘Queno cнdi jeorã ña mнa’, yibiquĩji Dios manire. Sĩgũ ñarocõti cнdi jeogн maquĩji”, yi tнoĩa masia mani. Ado bajiro yi gotia Dios oca tuti: “No Diore tнorũnнgũre, ‘Queno yigн ña mн’, yigн yiguĩji Dios ĩre. Ito yicõri ĩ catitĩñaroca yigн yiguĩji Dios”, yi gotia Dios oca tuti.

12 Ito bajibojarocati, “Bнcнrã rotire gaye yн cнdi jeoja, yнre seti manoja”, yirã, Diore tнorũnнrã meje ñama ĩnaõna. Diore tнorũnнre meje ña bнcнrã rotire gaye mani tнorũnнja. Ado bajiro yi ucañi Moisés ñayorн: “No adi tuti rotirise cнdi jeogнti, seti manicõri Dios rãca queno ñagũ yiguĩji ĩ”, yi ucañi Moisés ñayorн.

13 Ito bajibojarocati ñarocõti bнcнrã rotire gaye cнdi jeo masibea mani. Ito bajiri seti jaje ña manire. Ito yicõri jairo ñeñaro yirise waja, waja ruyurioa mani. Itire masicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocн goda ĩsiñi Cristo. Ado bajiro yi gotia Dios oca: “Yucнgнjн sĩgũre ĩna sĩa yoja, seti cнtigн ñaguĩji ĩocũ”, yi gotia Dios oca tuti. Mani ñeñaro yirise waja, manire waja yi ĩsirocн yucнtẽojн goda ĩsiñi Cristo.

14 Jane mejejн ado bajiro goticãyijн Dios Abraham ñayorнre: “No mнre bajiro yнre tнorũnнrãre, queno yigн yigнja yн”, yiyijн Dios Abraham ñayorнre. Judio masa mani ñaja, judio masa meje mani ñaja cнni, Jesucristore mani tнorũnнja manire masogũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ goticato bajiroti Espíritu Santo queo sãgũ yiguĩji Dios manire.

Ado bajiro yicнja yн, Dios ĩ yire gaye

15 Queno tнoya yн ñarã mнa. Goti masiore ocana mнare gotigн ya yн. “Ĩ yiro robo yibisĩ ĩ”, gãjerã yibe yirona, “Ado bajiro yicнja yн”, yi ucasotia mani. Ito bajiro mani yi ucajare, “Meje ĩ yiro bajiro yibisĩ ĩ”, yi masimenaji gãjerã. Mani ucacãre ñajare, bнsi remo masimenaji ĩna ĩja.

16 Jane mejejн cнni, “Ado bajiro yicнja yн”, Abrahamre Dios ĩ yija, ucare ña iti cнni. Ado bajiro Abraham ñayorнre goticãñi Dios: “Sĩgũ mн janamina sнoriti masa jeyarore queno yigн yigнja yн”, yiñi Dios Abraham ñayorнre. “Mн janerãbatiana sнoriti masa jeyarore queno yigн yigнja yн”, yibisĩ Dios. “Sĩgũ mн janamina sнoriti”, ĩ yija, “Jesucristona sнoriti”, yireoni ña iti.

17 Mнa queno tнo masitoni mнare goti rẽtobugн ya yн. Ado bajiro goticãñi Dios Abrahamre. “No mн robo yнre tнorũnнgũre, ĩre masogũ yigнja yн”, yi goticãñi Dios ĩre. Ito yija cuatrocientos treinta rodori bero ĩ rotirise Moisésna cũyijн Dios, judio masa ĩna cнdijaro yirocн. Ito bajiro yigн, “Jane mejejн Abrahamre yн gotiyocatire jidicãcõri gaje wasoagн ya yн”, yirocн meje yiyijн Dios itire. Ito bajiri, “Abrahamre ĩ gotiyorere jidicãcõñi Dios”, yi tнoĩabea mani.

18 Moisés rotirise mani cнdi jeore waja meje manire masogũ yiguĩji Dios. Ñarocõti Moisés rotirise cнdi jeo masibea mani. Ĩ rotirise mani cнdire wajana sнoriti manire Dios ĩ masoja, Abraham ñayorнre Dios ĩ goticãre rocati bajiro ñaboroja iti. “Yнre mн tнorũnнja, mнre queno yicнja yн”, yicãñi Dios Abrahamre. Ito bajiri Abraham ñayorн robo bajiro Diore mani tнorũnнja manire masogũ yiguĩji ĩ.

19 Ito bajicõri, ¿no yija ĩ rotirisere cũyijari Dios manire? Ado robojнa bajia. “Dios rotirisere cнdi jeo masibea yн. Ñeñaro yi jaigн ña yн”, mani yitoni ĩ rotirisere cũñi Dios manire. Ito bajiri, “Sĩgũ mн janamina sнoriti masare masogũ yigнja yн”, Abrahamre yirн ĩ ejaroto riojнa ĩ rotire ñacãyijн manire. Dios ĩmasiti, Moisésre gotibisijн ĩ rotirise. Ĩ ñaro gãna ángel mesare Moisésre goti rotiyijн Dios. Ĩna gotija tнocõri, judio masajнare gotiyijн Moisés mнcana.

20 “Sĩgũ mн janamina sнoriti masare masogũ yigнja yн”, Dios ĩ yija, ĩmasiti Abrahamre gotiyijн. Iti gayereama ángel mesare goti rotibisijн Dios. Ĩmasiti Abraham ñayorнre gotiyijн Dios.

“Ñeñaro yigн ña yн”, mani yi tнoĩatoni, ĩ rotirise manire cũñi Dios, yire gaye

21 ¿Moisésre ĩ rotire gaye ĩ cũroca Abrahamre ĩ goticãrere jidicãyijari Dios? Meje ĩ
goticãrere jidicãbisijн Dios. Ado robojнa bajia. Catitĩñare gaye mani bнjatoni meje ĩ
rotirise cũyijн Dios. Ĩ rotirisere cнdi jeo masibea mani. Ito bajiri, “Cнdi jeorã ña mнa.
Queno yirã ña mнa”, yibiquĩji Dios manire. Ĩ rotirise mani cнdi jeoja ticõri, “Queno yirã
ña mнa”, yiboguĩji gajea.
22 Ito bajibojarocati cнdi jeo masibea mani. Dios oca tuti gotiado bajiroti bajia
iti. “Masa jeyaro ñeñaro yama ĩna. Sĩgũ rнyabeto seti cнtirã ñama ĩna”, yi gotia Dios
oca. Ĩ rotirise cнdi jeo masibea mani. Ito bajibojarocati jane mejejн Abrahamre Dios
ĩ goticãrena sнoriti manire maso masiguĩji Dios. Jesucristore mani tнorũnнja ticõri,
manire masogũ yiguĩji Dios, ĩ goticãdo bajiroti.
23 Iti rнmн, “Jesucristore yн tнorũnнja ticõri, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi masibiticн
mani maji. Itire mani masiroto riojнa, “Dios ĩ rotirise riti ña mani cнdiroti”, yi tнoĩacн
mani maji. Ito bajibojarocati Dios ĩ rotirise cнdi ãmobojarãti, cнdi jeo masibiticн mani.
24 Jesucristo ejaroto riojнa Dios ĩ rotirisere riasoticн mani. Itire riasoticõri, “Ñeñaro
yigн ña yн. No bajiro ñeñaro yн yirise jidicã masibea yн”, yi tнoĩacн mani maji. Ito bajiro
tнoĩacн mani maji Jesucristo ĩ ejaroto riojнa. Adi rнmнriama, “Jesucristore yн tнorũnнja,
yнre masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ rãca queno wanн catitĩñagũ yignja yн”, yi tнoĩa mani
ĩja.
25 Adi rнmнriama Jesucristore riti tнorũnнrнja manire. Ito bajiri, “Judio masa bнcнrã
rotire gaye yн cнdi jeoja, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩabitirнja manire ĩja.
26 Tнoya mнa. Jesucristore tнorũnнrã ñacõri adocãta Dios rĩa ña mнa cнni ĩja.
27 Jesucristore tнorũnнcõri, idé gu rotiyija mнa cнni. Ito bajiro mнa yija ticõri,
Jesucristo queno ĩ yi ñado bajiro mнa queno yi ñaroca yami Dios mнare.
28 Sĩgũ robo bajiro ti maiguĩji Dios manire. Sĩgũre bajiro tнoĩacõri Jesucristore tнorũnнa
mani. Ito bajiro mani yija ticõri, itina sнoriti manire masoñi Dios. Co masa bajiroti
masoñi Dios manire. Tite mнa, jeyaro ña mani. Judio masa, judio masa meje cнni ña
mani. Moa ĩsiri masa, moa ĩsiri masa meje cнni ña mani. Romia, ũmнa cнni ña mani.
Jeyaro mani masa wнsabojarocati Jesucristore mani tнorũnнja ticõri, co masa bajiroti
masoñi Dios manire.
29 Ito yicõri, judio masa meje ñabojarãti, Jesucristore mнa tнorũnнja Dios ñarã ña mнa
cнni ĩja. Ito bajiri ĩ ñarã mнa ñaja, yн bajiroti, Abraham ñayorн janerãbatia ña mнa cнni
ĩja. Ito bajiri, “Mн janerãbatiare queno yigн yignja yн”, Dios Abrahamre ĩ goticãdo bajiroti
mнare cнni queno yigн yiguĩji Dios ĩja.

4

1 Mнcana gaje mнare goti remoa yн. Coriarã ado bajiro yama ĩna macн ñasнogнre:
“Macн, mн jai tujaroca jeyaro yн rнcorise mн yeti ñaro yiroja”, yama coriarã, ĩna macн
ñasнogнre. Macнacã ñagũ, jai tujabicн ĩ jacн ye gajeonire rнco masibiquĩji maji. Ito bajiri
ija rнcorocн ñabojagнti, ĩ rнcoroto riojнa ĩ jacнre moa ĩsiri masн bajiro bajiami ĩ maji.
2 Macнacã ĩ ñaroca ĩ jacнre moa ĩsiri masa ĩre coderã yirãji. Ito yicõri ija ĩ rнcorotire
cнni coderã yirãji ĩna. “Yн macн ĩ jai tujaroca jeyaro yн rнcorise ĩre ĩsima”, jacн ĩ yiri rнmн
ejaroca ĩre ĩsirã yirãji ĩna. Ito bajiri moa ĩsiri masн bajiro meje bajigн yiguĩji ĩ ĩja.
3 Mani cнni Jesucristore mani tнorũnнroto riojнajн ito bajiroti bajibojacн maji. “Bнcнrã
rotire yн cнdi jeobeja quenabeto tõbнjagн yignja yн”, yi tнoĩabojacн mani. Ito bajiri
Cristore masibiticõri rũmúare moa ĩsirã bajiro bajirã ñacн mani maji.
4 Ito bajiro mani bajibojarocati, “Masare yiari yн Macнre cõagũ yignja yн”, Dios ĩ yiri
rнmн ejayija ĩja. Ito bajiri Dios Macн ñabojagнti, romiona rujeañi Jesucristo. Ito yicõri
judio masн rujeañi ĩ.

5 “Bиcиrã masa ĩna rotire gaye yи cиdibeja, quenabeto tõbиjagи yigиja yи”, yi gиa masa tиoĩabojarocati, manire yiari ĩ Macиre cõañi Dios. Ĩ rĩa mani ñatoni manire masorocи ĩ Macиre cõañi Dios.
6 Ito bajiri Jesucristore mani tиorũnиja, Dios rĩa ña mani ĩja. Ĩ rĩa mani ñajare ĩ Macи Jesucristona sиoriti, manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri, “Cиna, yи Jacи”, ya mani Diore.
7 Diore tиorũnиcõri, “Bиcиrã rotire gaye yи cиdibeja, quenabeto tõbиjagи yigиja yи”, yi tиoĩabea mani ĩja. Dios rĩa ña mani ĩja. Ito bajiri, Abraham ñayorиre, Dios ĩ gotiado bajiroti manire masocõri, manire queno yigи yiguĩji Dios.

Jesure masirãre Pablo ĩ tиoĩa oca jaire gaye

8 Tиoya mиa. Iti rиmиjи Diore masibisija mиa maji. Diore masibiticõri, bиcиrã masare rũcиbиoyija mиa. Dios meje ĩna ñabojarocati bиcиrã ñayoanare rũcиbиobojayija mиa. “Ĩna rotirise mani cиdibeja, quenabeto tõbиjarã yirãji mani”, yi tиoĩa güiyija mиa maji.
9 Adi rиmиriama Diore masirã ña mиa cиni ĩja. Ito bajijare Dios ĩmasiti mиare ti masiami ĩja. Diore tиorũnиcõri bиcиrã rotire gaye jidicãcи mиa. Ito bajibojarocati yи tиoja, bиcиrã ĩna rotire gaye rũcиbиoyija mиa mиcana. “Bиcиrã rotire gaye mani cиdibeja, quenabeto tõbиjarã yirãji mani”, ¿yi tиoĩa güi ãmoati mиa mиcana?
10 Ado bajiro tиoĩabojarãji mиa mиcana: “Judio masa ĩna rotirere mani rũcиbиoja, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tиoĩabojarãji mиa. Ito bajiro tиoĩabojacõri, “Adi rиmи rũcиbиora rиmи ña, adocõ ñami gagи ĩ tиjaroca adocõ jue iti tиjaroca, ito yicõri adocõ cиma iti tиjaroca rũcиbиoroti ña”, yi tиoĩabojarãji mиa.
11 “Mиare riasobojacи yи”, yiadoti bajia yиre ĩja. Ito bajiro mиa bajija tиocõri, bojori bиja yи.
12 Yи mairã, mиare queno gotia ãmoa yи. Jesucristore tиorũnиcõri, gиa judio masa bиcиrã tиoĩare gaye jidicãcи yи. Yи robo yiya mиa cиni. Jesucristore riti tиorũnиña mиa. Ito yicõri bиcиrã tиoĩare gaye jidicãña mиa. Iti rиmиjи ito bajiro mиare yи riasoja, queno yиre boca ãmicи mиa maji.
13 Mиa masia, cajero Jesucristo oca mиare yи riasoja cõ ñacи yи.
14 Cõgũ, yи ñabojarocati, yиre ti tebiticи mиa. “Cõgũ wadiami”, yibojarãti, queno yиre boca ãmicи mиa. Ado bajiro yicи mиa. Dios ñaro gagи ángelre boca ãmirã robo bajiro, queno yиre boca ãmicи mиa. Ito yicõri Jesucristore boca ãmirã robo bajiro queno yиre boca ãmicи mиa.
15 Mиa tиjи yи ñaroca queno wanи quenacи mani maji. “Queno wanиmenaji ĩna”, yi tиoĩa yи mиare. Iti rиmиjи yиre ti maicõri, queno yиre ejabиa ãmocи mиa maji. “Mиa ya cajea mиa rua masija, yиre ĩsibocи mиa”, yi tиoĩa yи mиare.
16 Oca quenarise riti riojo mиare goticи yи. Iti yи gotijare ¿yиre ti teati mиa ĩja?
17 Judio masa rotire gaye oca mиare riasoana, mиare queno yi ãmorã meje ñarã yirãji ĩna. Mиare queno yirona meje baba cиtirãji ĩna. Ito bajiro mиare rиorãji ĩna, yиre mиa jidicãtoni. Ito yicõri ĩnare riti mиa tиorũnиre ãmorãji ĩna.
18 Riti, mиare queno yi ãmorã ĩna ñajama, mиare baba cиtirona wanиre oca rãca ĩna bиsija, quena ñaroja. Ito bajirojиa yirиja ĩnare. Mиa tиjи yи ñaja, mиa tиjи meje yи ñaja cиni, ito bajiro riti yirиja ĩnare.
19 Yи mairã, yи rĩa robo bajirã ña mиa. Mиare bиto tиoĩa ña yи. Romia ĩna rиcoroto riojиa bиto tиoĩa bиjatomenaji ĩna. Ito bajiroti mиare tиoĩacõri, bиjato bajia yи cиni. Gaje mиa tиoĩasиore jidicãcõri, Jesucristore riti mиa tиorũnиroto riojиa, mиare tиoĩa ñagũ yigиja yи.
20 Mиa tиjи oca quenorocи mиa rãca ña ãmoboja yи. Mиare bиto tиoĩa иsirioa yи. Ito bajibojarocati sõjи ñacõri ñe gaje mиare goti ejabиa masibea yи ĩja.

Sara, Agar ĩna bajire gaye

21 Tнoya yн ñarã mнa. “Moisés ñayorн ĩ rotire mani cнdija, manire masogũ yiguĩji Dios”,
yi tнoĩabojarãji mнa. Ĩ rotiyorere queno tнo masibea mнa.
22 Ado bajiro yi ucare ña: “Ʊmнa jũarã rĩa cнtiyijн Abraham ñayorн. Ĩ manojore moa ĩsiri
maso, Agar wame cнtigo, sĩgũ macн cнtiyijo iso. Ĩ manojo ñasago cнni sĩgũ macн cнtiyijo
iso”, yi ucare ña iti gaye.
23 Romia gãjerã ĩna macн rнcoro bajiroti macн cнtiyijo Agar cнni. Sara bнcojнama, Dios
ĩ gotiado bajiroti, rĩa mani waro ñabojagoti, sĩgũ macн cнtiyijo iso cнni ĩja.
24-25 Iti oca mнare goticõri, iti oca gayere queno mнare goti masio ãmoa yн. Ado bajiro
bajia iti oca. Ĩna romia jũarãre rẽtare gaye tнoĩacõri, jнaji Dios ĩ goticãre gaye cнni tнoĩarã
yirãji mani. Arabia sitajн, Sinaí wame cнtiricн gũtagũ joejн Moisés ĩ rotirotire ĩsiyijн
Dios. Iti gũtagũ jнdo gago ñayijo Agar ñayoro. Gãjerãre moa ĩsiri maso ñayijo iso. Iso
janerãbatia cнni gãjerãre moa ĩsiri masa riti ñayijarã ĩna. Noa, “Moisés ĩ rotirere mani
cнdi jeoja, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩarã ĩna ñama Agar janerãbatia ñayoana robo
bajiro tнoĩarã. Rũmũare moa ĩsiri masa bajiro bajiama ĩna. Ito bajiro bajibojama yн ñarã
judio masa. Moisés rotirisere cнdi ãmobojarãti, cнdi jeo masibeama ĩna. Ito bajiri Diore
tнorũnнmena ñari, Agar janerãbatia ñayoana robo bajirã ñama, yн ñarã Jerusalén gãna.
26 Maniama Sara janerãbatia ñayoana robo bajirã ña mani. Gãjerãre moa ĩsiri maso
meje ñayoyijo Sara. Jesucristore tнorũnнcõri, rũmũare moa ĩsirã meje ñarãji mani ĩja.
“Judio masa bнcнrã rotire gaye yн cнdi jeobeja, yнre masobiquĩji Dios”, yi tнoĩa güirã
meje ña mani ĩja. “Jesucristore yн tнorũnнja, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩa wanнrã
ña maniama ĩja.
27 Sarare tнoĩa yugн ado bajiro ucañi Diore goti ĩsiri masн:
Rĩa mani waro tнoya mн. Rĩa maco ñabojagoti, queno wanн quenaña mн. Junirise
tнoĩabiticõri, wanн quenaña mн. Jãjarã mн janerãbatia cнtiroca yigн yigнja yн. Mнre
moa ĩsiri maso rẽtaro janerãbatia cнtigo yigoja mн, yiyijн Dios ĩ oca tutina.
28 Yн ñarã, Dios ĩ gotiado bajiroti macн cнtiyijo Sara, Abraham manojo. Isaac
wame cнtigн ñayijн iso macн. Mani cнni Jesucristore tнorũnнcõri, Dios rĩa ña mani ĩja.
Abrahamre Dios ĩ gotiado bajiroti ĩ rĩa ña mani cнni ĩja.
29 “Espíritu Santona sнoriti macн cнtigo yigõji Sara”, Dios ĩ gotiado bajiroti Isaac wame
cнtigн macн cнtiyijo iso. Isore moa ĩsiri maso macн bнto ti tudiyijн Isaacre. Adi rнmнri
ito bajiroti bajia manire cнni. Jesucristore mani tнorũnнja ticõri, manire ti tudirã yirãji
Moisés rotiyore rũcнbнorã.
30 Abrahamre Dios ĩ bнsiyore gotia Dios oca tuti. Abrahamre ado bajiro yiyijн Dios:
“Mн manojore moa ĩsiri masona mн macн cнtirн mн ya gajeonire rнcobicн yiguĩji ĩ.
Mн manojona mн macн cнtirнjнa ĩ ñagũ yiguĩji mн ya gajeoni rнcorocн. Ito bajiri mн
manojore moa ĩsiri maso, iso macнre cнni bucõaña mн”, yi gotiyijн Dios Abrahamre.
31 Yн ñarã, moa ĩsiri maso janerãbatia meje ña mani. “Judio masa bнcнrã rotire gaye
yн cнdi jeobeja, yнre masobiquĩji Dios”, yi tнoĩa güirã meje ña mani ĩja. “Jesucristore yн
tнorũnнja, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩa masirã ña mani ĩja. Ito bajiri Sara ñayoro
janerãbatia robo bajirã ña mani cнni.

5

Ñeñarise mano quenarisena riti ñaña mнa, yire gaye

1 Iti rнmнjн rũmũre moa ĩsiri masare bajiro mani bajibojarocati, manire masoñi Cristo.
Ĩre mani tнorũnнja ticõri, manire masoñi ĩ. Ito bajiri bнto bнsa ĩre tнorũnнrнja manire. Ito
yicõri, “Bнcнrã ĩna rotire gaye yн cнdi jeobeja, yнre masobiquĩji Dios”, yi tнoĩa güibitirнja
manire. Ito bajiro mani tнoĩabojaja, mнcana rũmũre moa ĩsiri masa bajiro bajirã ñarã
yirãji mani.

2 Tнoya mнa. Mнare ado bajiro gotisagн ya yн: “Bнcнrã rotiro bajiro, wiro yн ta rotija, yнre masogũ yiguĩji Dios”, ¿yi tнoĩati mнa? Ito bajiro mнa tнoĩabojaja mнare maso masibiquĩji Cristo.
3 Mнcana mнare goti quenogũ ya yн. No, “Bнcнrã rotiro bajiro wiro yн ta rotija, yнre masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩagũ, ñarocõti rotirise gaye cнdi jeorнjami ĩocн. Ito bajibojarocati ñimнjнa cнdi jeogн maquĩji.
4 “Yн ñeñaro yirise waja, waja yirocн judio masa bнcнrã rotire gaye cнdicнja yн”, yi tнoĩabojarãji coriarã. Ito bajiro tнoĩarã, Jesucristore jidicãcõri ĩre tнorũnнrã meje ñama ĩnaõna. Ito yicõri Dios ĩnare masorocн, ĩ queno yi ãmobojarisere boca ãmimenaji ĩna.
5 Espíritu Santo ĩ ejabнarisena Jesucristore tнorũnнa maniama. Ito bajiro Jesucristore mani tнorũnнja ticõri, “Queno yirã ña mнa”, yigн yiguĩji Dios manire. Ito bajiro ĩ yija, “Manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩa mani ĩja.
6 Wiro mani taja, mani tabeja cнni ñasarise meje ña iti. Itina sнori meje manire masogũ yiguĩji Dios. Cristore mani tнorũnнja, ito yicõri gãjerãre mani ti maija, iti ña ñasarise. Ito bajiro mani yija ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios.
7 Jesucristore tнorũnнsнocõri, ĩ ãmoro bajiroti queno cнdiyija mнa maji. Adi rнmнriama ĩja, ĩ oca ñasarisere queno cнdibea mнa. ¿Ñimн Jesucristo ocare mнa jidicãroca yicati mнare?
8 “Dios meje ĩ ocare ĩna jidicãroca yiñi”, ya yн mнare. Dioti ñami manire besecõri Jesucristo ocare mani tнorũnнroca yirн.
9 Naju wadarise нco gayere tнoĩate mнa. Naju cнjare jabeto нco mani wнoja, queno wнsa quenaroja. Ito bajiroti bajia rнore oca cнni. Rнore ocare tнorũnнcõri, jãjarã itire tнorũnнrã yirãji. Ito bajiri rнore ocare tнorũnнcõri jãjarã bнsa cнdi warã yirãji masa.
10 “Gãjerã mнare rнore oca ĩna gotija, ĩnare mнa tнorũnнme yirocн, mнare ejabнagн yiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ oca mнare yн riasorisere jidicãmenaji ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. “No mнare rнore oca gotirãre waja senigũ yiguĩji Dios ĩnare”, yi tнoĩa yн.
11 Ado bajiro rнorãji ĩna mнare: “Dios rãca queno mani ña ãmoja, judio masa ĩna rotiado bajiro wiro tarнja mani”, yami Pablo manire, yi goti rнorãji ĩna mнare. Ito bajiro masare riasobea yн. Ito bajiro yн riasoja, yнre ti tudibitiboana judio masa. Yнama ado bajirojнa riasoa: “Mani ñeñaro yirise waja, waja yigн yucнtẽojн godañi Cristo. Ĩre mani tнorũnнja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi riasoa yнama. Ito bajiro yн riasoja ticõri, yнre ti tudiama judio masa.
12 Mнare rнore oca gotirã, bнoro нsirioro mнare wiro ta rotirãji ĩna. Yн tнoĩaja, ĩnamasiti rнtaja quenaboyija yнreama. Ito yicõri, “Gajerojн ĩna waja, quena ñaboroja”, yi tнoĩa yн.
13 Yн ñarã, mнare beseñi Dios, ĩ ñarã mнa ñatoni. Judio masa bнcнrã rotire gaye mнare cнdi rotibisijн Dios. Ĩ rotibitibojarocati, “Yн ya rujн iti tнoĩaro bajiro yicнja yн”, yi tнoĩabitirнja mнare. Ado bajirojнa mнa yi ñaja quena. Gãjerãre ti maicõri ĩnare ejabнaya mнa.
14 Jaje rotire gaye ñabojarocati coji gayeti ña bнto bнsa ñasarise. Ado bajiro bajia iti. “Mн ya rujнre mн ti mairo bajiroti mн ñarãre cнni ti maiña”, yi gotia iti. Disejнa gaje Dios ĩ rotirise rẽtocũrise manoja.
15 Mнa ñarãre mнa ti tudija, ito yicõri ĩnare mнa oca menija, queno ĩna rãca ña masimenaji mнa. Ito bajiri rнore oca riasorãre tнorũnнbesa. Mнa ñarã rãca queno mнa ña masitoni queno tнoĩaña.

Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani cнdija quena, yire gaye

16 Ado bajiro gotia yн mнare. Manire Espíritu Santo ĩ rotiro bajiroti mani cнdija quena. Ito bajiro mani yija, manimasiti mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiro yimenaji mani.
17 Mani ya rujнna ñeñaro mani yi ãmorise ito yicõri Espíritu Santo ĩ tнoĩarise rãca corocõ meje ñaroja iti. Mani ya rujнna bнto ñeñaro yi ãmoa mani. Ito bajibojarocati mani queno yire ãmoguĩji Espíritu Santo. Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yija, mani ya rujн ñeñaro

yire gaye yimenaji mani ĩja. Ito bajiri mani queno yijaro yirocн, manire ejabнagн yiguĩji ĩ.

18 Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yi ñaja, "Judio masa bнcнrã rotire gaye mani cнdija manire masogũ yiguĩji Dios", yi tнoĩamenaji mani.

19 "Ito bajiro ñeñaro yama ĩna ñeñaro tнoĩaro bajiro yirã", yi ti masirã yirãji mani. Ado bajiro yirãji ĩna. Tite. Manojo cнtirã ñabojarãti, gãji manojore ajerãji ĩna. Romia cнni ito bajiroti yirãji. Manнjн cнtirã ñabojarãti, gajeo manнjнre ajarãji ĩna. Jaje ñeñarise tнoĩarãji ĩna. Ito bajiri jeyaro ñeñaro ĩna yi ãmorise yisotirãji ĩna.

20 Ito bajicõri ĩna meni rujeoanareama rũcнbнorãji ĩna. Gãjerãre rojarãji ĩna. Gãjerãre terãji ĩna. Gãmeri tudirãji ĩna. Ito yicõri gãjerãre ti tudirãji ĩna. Junisinirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiro riti yirãji ĩna. Sĩgũre bajiro tнoĩa ãmomenaji ĩna. Rocati oca rujeocõri, gãjerã ĩna ña masibeto yirãji ĩna.

21 Gãjerã ya gajeonire ti нorãji ĩna. Gãjerãre sĩarãji ĩna. Idire idicõri mecнrãji ĩna. Mecнcõri rocati yirãji ĩna. Ito yicõri jeyaro ñeñarise yirãji ĩna. Iti rнmнjн mнare yн goticato bajiro mнare gotisagн ya yн. No ito bajiro ñeñaro yi нyagн, ũmacũjн Dios ĩ rotirojн ejabicн yiguĩji ĩ.

22 Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani yija, ñeñarise yi нyamenaji mani. Ado bajirojнa yirãji mani. Gãjerãre ti mairãji mani. Diore tнoĩacõri queno wanн quenarãji mani. Ito yicõri mani ya нsi queno ñaroja manire. Gãjerã manire ñeñaro ĩna yibojarocati ĩnare tudimenaji mani. Ĩnare queno yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiroti yirãji mani. "Ado bajiro yicнja yн", mani yicãre ñajare ito bajiroti yirãji mani ĩja.

23 "Gãjerã rẽtoro queno yigн ña yн", yi tнoĩamenaji mani. Ito yicõri mani ya rujн ñeñaro yi ãmorisere yimenaji mani. Ito bajiro yirãji mani, Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani tнoĩaja. Ito bajiro mani yija ticõri, "Rotirisere cнdirã meje ña mнa", yimenaji gãjerã manire.

24 Jesucristo ñarã ñari ado bajiro yi tнoĩarãji mani. "Yн ñeñaro yirise waja, waja yigн godañi Cristo. Ito bajiri yн ya rujн ñeñaro yi ãmorisere jidicãcнja yн. Ito bajiri ĩ ejabнajare, mнcana ñeñarisere yi нyabicнja yн", yi tнoĩarãji mani.

25 Catitĩñare mani bнjatoni, Jesucristore mani tнorũnнroca yiñi Espíritu Santo. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro yirнja manire.

26 "Gãjerã rẽtoro masigũ ña yн", yibitirнja manire. Ito bajiro mani yibeja, manire ti tudimenaji gãjerã. Ito yicõri mani rãca junisinimenaji ĩna.

6

Gãmeri ejabнaja quena, yire gaye

1 Yн ñarã, Espíritu Santo ĩ quedi sãjana ña mнa. Ito bajiri sĩgũ mнa rãca gagн ĩ ñeñaro yija, ĩre ejabнaya, ĩ ñeñaro yirise ĩ jidicãtoni. Ĩre ti maicõri, ĩre ejabнarнja mнare. Ito yicõri queno tнoĩaña mнa, ĩre bajiro mнa ñeñaro yibe yirona.

2 Mнa rãca gãnare oca iti ñaja, ĩnare ejabнaya mнa. Ito bajiro mнa yija, Jesucristo ĩ rotiro bajiroti cнdirã yirãji mнa.

3 Sĩgũ "Ñeñaro yigн meje ña yнama. Ñasari masн ña yн", ĩ yi tнoĩaja, ĩmasiti rнoami ĩocũ.

4 Ado bajiro mani tнoĩaja quena: "¿Yн yirise quena ñarojada? Quenabetojada gajea", yi tнoĩarнja manire. Ito bajiro tнoĩacõri, "Yн yirise quena ñaroja, Dios ĩ tija", mani yi masija, wanнrã yirãji mani. "Yн sĩgũti ña queno yigн. Ĩnama queno yirã meje ñama", yi tнoĩabitirнja manire.

5 Masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ñeñaro mani yija iti waja manimasiti quenabeto tõbнjarã yirãji mani.

6 No Jesucristo oca mнare riasogнre ĩre ejabнarнja mнare. Ito yicõri mнa rнcorise ĩre cнni jabeto ĩsiña.

7 Queno tʉoĩaña mʉa. Jeyaro mani yirise masiguĩji Dios. “Ñeñaro yʉ yija, masibiquĩji
Dios”, mani yi tʉoĩabojarocati, masi jeocõguĩji Dios. Ñe ĩ masibiti manoja. Queno tʉoya.
Goti masiore ocana mʉare gotigʉ ya yʉ. Bia aje mani oteja, bia judiro yiroja. Mani otero
bajiroti judiro yiroja.
8 Ito bajiroti bajia mani yirise cʉni. Mani ya rujʉ ñeñaro yi ãmorise mani yija, itire waja
yirãonati jeame ũjʉrojʉ warã yirãji mani. Gajereama, Espíritu Santo ĩ ãmoro bajiro mani
yija, mani wanʉroca yigʉ yiguĩji ĩ. Ito yicõri Dios rãca catitĩñarã yirãji mani ĩja.
9 Ito bajiri quenarise yi jidicãmenati itire yitĩñarʉja manire. Quenarise mani yi
jidicãbeja, Dios ĩ ãmori rʉmʉ ĩ goticato bajiroti manire queno yigʉ yiguĩji ĩ.
10 Ito bajiri mani queno yi masirocõ, masa jeyarore queno ejabʉarʉja manire. Ito
yicõri manire bajiro Jesucristore tʉorũnʉrãre cʉni bʉto bʉsa mani ejabʉaja quena.

Pablo ĩ goti quenosʉsare gaye

11 Adi yʉ gotisʉsarise, yʉmasiti uca yʉ. Tiya, wame cʉrisena uca yʉ.
12 Wiro mʉare ta rotirã, gãjerã judio masa rãca queno ñarona, mʉare rotirãji ĩna.
“Jesucristona sʉoriti masare masogũ yiguĩji Dios, yi gʉa riasoja, gʉare ti tudirã yirãji
gãjerã judio masa. Ito bajiri gʉa tõbʉjaroca yirãji ĩna”, yi tʉoĩa güirã ñama, mʉare wiro
ta rotirã. Itire güirã ito bajiro mʉare wiro ta rotirãji ĩna.
13 Wiro tagoana ñabojarãti, judio masa bʉcʉrã ĩna rotire gaye queno cʉdi jeomenaji
ĩna. Cʉdi jeomena ñabojarãti mʉare wiro ta rotirãji ĩna. “Galacia gãnare wiro gʉa ta rotija
tʉocõri, gʉare wanʉrã yirãji masa”, yi tʉoĩacõri, ito bajiro mʉare rotibojarãji ĩna.
14 Ĩna robo riasobea yʉama. Yucʉtẽojʉ Jesucristo ĩ godare oca yʉ riasoja, iti gayere riti
wanʉa yʉ. Yʉre ĩ ejabʉarisena sʉoriti adi macãrʉcũro gaye gajeonire bʉto tʉoĩabea yʉ ĩja.
Ito yicõri, ĩre masicõri adi macãrʉcũro gaye ñeñarise yi ãmobea yʉ.
15 Mani wiro taja, mani tabeja cʉni ñasarise meje ña iti. Itina sʉori meje manire masogũ
yiguĩji Dios. Jesucristore tʉorũnʉcõri mani ñeñaro yirise mani jidicãja, mame tʉoĩare gaye
ñaroja manire. Iti ña ñasarise.
16 Ñeñaro mani yirise jidicãcõri, Jesucristore mani tʉorũnʉja, Dios ñarã ñarãji mani ĩja.
No ito bajiro tʉoĩagũre yiari Diore bʉsi ĩsia yʉ. Ĩna ya ʉsijʉ queno wanʉ quenajaro, yirocʉ
mʉare yiari Diore senisotia yʉ. Ito yicõri mʉare ĩ ti maitoni, mʉare yiari ĩre bʉsia yʉ.
17 Jesucristo oca yʉ goti ucujare yʉre ñeñaro yicã masa. Ito bajiro yʉre ĩna yigore jaje
camigodo ña yʉre. Ito bajiri itire ticõri, “Jesucristo oca goti ucuri masʉ meje ñami Pablo”,
yibeja mʉa ĩja.
18 Yʉ ñarã bajiroti mʉare maia yʉ. Mʉa ya ʉsijʉ ñacõri mʉare queno yijaro mani Ʊjʉ
Jesucristo, yisʉsa yʉ. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los Efesios

Efeso cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Efeso gãna mʉa. Yʉ ña Pablo adi papera mʉare cõagʉ̃. Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉcõri ĩre jidicãrã meje ña mʉa. Jesucristo oca yʉ goti ucure ãmoñi Dios. Ito bajiri masare yʉ riaso ucutoni yʉre cũñi ĩ.

2 Mʉare yiari mani Jacʉ Diore, ito yicõri Jesucristore cʉni senia yʉ. Mʉare ti maicõri queno yijaro Dios. Ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ queno sajari oca cʉti quenaro ñajaro, yirocʉ Diore senia yʉ mʉare yiari.

Cristona sʉoriti quenarise manire cõañi Dios, yire gaye

3 "Rẽtoro queno yigʉ ña Dios mʉ", mani Ʉjʉ Jesucristo Jacʉre yi rʉ̃cʉbʉorʉja manire. Cristo ñarã mani ñajare, quenoguti yiñi Dios manire. Ito bajiro yicõri jeyaro ũmacʉ̃jʉ gaye mani tʉoĩa wanʉroca yami Dios, mani ya ʉsijʉ queno mani ñatoni.

4 Adi macãrʉcʉ̃ro ĩ rujeoroto riojʉa manire beseñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. "Cristore tʉorʉ̃nʉrã yirãji ĩna", yi tʉoĩa masicõri, manire beseñi Dios. Ito bajiri manire ti maicõri, "Ñe seti ma ĩnare. Yʉ ãmoro bajiro queno yirã ñama ĩna", yi tiguĩji Dios manire.

5 Jane mejejʉ manire ti maicõri, manire beseñi Dios. "Yʉ ñarã ĩna ñatoni, yʉ Macʉ Jesucristore cõagʉ̃ yigʉja yʉ", yi tʉoĩayijʉ Dios. Ito bajiro yi tʉoĩacõri ĩ rĩa mani ñaroca yiñi Dios manire.

6 Ito bajiro manire ĩ queno yijare, ado bajiro ĩre yi rʉ̃cʉbʉorʉja manire: "Gʉare quenoguti ya Dios mʉ. Mʉ Macʉ Jesure bʉto maibojagʉti gʉa ñeñaro yirise waja, ĩ waja yi ĩsitoni ĩre cõayija mʉ. Ito bajiro yicõri gʉare masoyija mʉ. Rẽtoro queno yigʉ ña mʉ", Diore yi rʉ̃cʉbʉorʉja manire.

7 Manire ti maicõri ado bajiro quenoñi Dios. "Mʉ ya rínati masa ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsigʉ̃ yigʉja mʉ", yigʉ ĩ Macʉre cõayijʉ Dios. Ito bajiri Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, mani ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios. Ito yicõri manire masoñi ĩ.

8 Manire ti maicõri bʉto queno yiñi Dios manire. Ĩ gaye queno mani tʉo masiroca yiñi. Ito bajiri ĩ ejabʉarisena ĩ ocare queno tʉo masirã yirãji mani.

9 Jane mejejʉ, "Ado bajiro yigʉ yiguĩji Dios", yi masibisijarã masa maji. Adi rʉmʉriama Jesucristo ñarã mani ñajare, "Ado bajiro queno yigʉ yiguĩji Dios", mani yi tʉo masiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ado bajiro yigʉ yiguĩji ĩ.

10 Dios ĩ ãmori rʉmʉ, manire miojugʉ yiguĩji ĩ. No mani ñaroti, manire ãmigʉ̃ yiguĩji Dios. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gãna, jaca gãna jeyaro adi sita gaye cʉni Jesús sĩgʉ̃ti ĩ rotiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios, Jesús sĩgʉ̃ti Ʉjʉ ĩ ñatĩñatoni.

11 Dios ĩ tʉoĩaro bajiroti jeyaro rẽtaro yiroja. Cristo ñarã mani ñatoni, jane mejejʉ ĩ ãmoro bajiroti manire beseñi Dios. "Ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩacõri, ito bajiro yiyijʉ Dios. Ito bajiri Cristo ñarã mani ñaja ticõri, wanʉgʉ̃ yiguĩji Dios ĩja.

12 Gʉa judio masama, mʉa riojʉajʉ Cristore tʉorʉ̃nʉsʉocʉ gʉa. Gʉare besecõri, Jesucristore gʉa rʉ̃cʉbʉoroca yiñi Dios. "Rẽtoro queno yigʉ ñami Dios. Ĩre mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ", gʉa yi rʉ̃cʉbʉotoni gʉare cũñi Dios.

13 Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ña mʉa cʉni. Ĩ oca quenarise tʉocõri, "Cristore mani tʉorʉ̃nʉja, manire masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi tʉorʉ̃nʉyija mʉa cʉni. Ito bajiri Dios ĩ goticãdo bajiroti, Espíritu Santo queo sãyijʉ Dios mʉa ya ʉsijʉ. Ito bajiro ĩ yijare, "Dios ñarã ña mani", yi tʉoĩa masia mʉa cʉni ĩja.

14 Mani ya ʉsijʉ ĩ ñaja, ado bajiro ya mani: "Yʉ ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsicãñi Dios. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito yicõri jeyaro ũmacʉ̃jʉ ĩ goticãdo bajiroti

bɯjagɯ yigɯja yɯ”, yi tɯoĩa mani. Ito bajiri, “Rẽtoro queno yiñi Dios”, yi rũcɯbɯoariti ñarɯja manire.

Diore tɯorũnɯrãre ĩ masirise ĩsijaro yirocɯ, Pablo Diore ĩ seni ĩsire gaye

15 “Mani Ʊjɯ Jesure tɯorũnɯcõri gãjerã Jesure tɯorũnɯrãre tɯo mairã ñama Efeso gãna”, mɯare masa ĩna yija tɯocɯ yɯ. Ito bajiro ĩna yija tɯocõri, wanɯa yɯ.
16 Mɯare wanɯcõri, “Queno ya Dios mɯ”, yisotia yɯ Diore. Ito bajiri mɯare tɯoĩacõri mɯare yiari Diore seni jidicãbea yɯ.
17 Rẽtoro ñasagɯ ñami mani Jacɯ Dios. Ĩti ñami mani Ʊjɯ Jesucristo Jacɯ. Ĩre senisotia yɯ, mɯare yiari. Ĩ gaye queno mɯa tɯo masitoni, mɯare yiari Diore bɯsi ĩsisotia yɯ. Ito yicõri ĩre mɯa queno masitoni ĩre senisotia yɯ.
18 Manire besecõri mani ñeñaro yirisere coe jeoñi Dios. Ito yicõri ĩ ñarã mani ñatoni, manire cũñi Dios. Ĩ ñarã ñacõri, ũmacũjɯ catitĩñare gaye boca ãmirã yirãji mani. Iti ña oca rẽtoro quenarise. Itire queno mɯa tɯo masitoni, Diore bɯsisotia yɯ.
19-20 Ado bajiro manire ĩ masirise ĩoñi Dios. Ĩ masirise ĩogũ, Jesús ĩ godaja bero mɯcana tɯdi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito bajiro yicõri ĩ ya riojocadɯja, rũcɯbɯorajɯ, Jesús ĩ rujiroca yiyijɯ Dios. Rẽtoro masigũ ñami ĩ. Ito bajiri queno manire ejabɯaguĩji, ĩre mani tɯorũnɯja. Itire mɯa tɯo masitoni mɯare yiari Diore bɯsisotia yɯ.
21 Ito bajiro rũcɯbɯorajɯ Cristore ruji rotiyijɯ Dios adi macãrɯcũro rotiri masɯ ĩ ñatĩñatoni. Ito bajiri Ʊjɯ ñasagɯ ñami ĩ. Gãjerã rotiri masa rẽtoro roti masigũ ñami Jesús. Ñimɯ gãji ĩ robo roti masigũ maquĩji. Ĩ ñami ñari masa rẽtoro mani rũcɯbɯorocɯ. Ito bajiro cũyijɯ Dios Jesucristore Ʊjɯ ñasagɯ ĩ ñatĩñatoni. Ito bajiri adi macãrɯcũro iti jedija bero Ʊjɯ ñasagɯ ñatĩñacõgũ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti ñatĩñacõgũ yiguĩji Cristo.
22 Adi macãrɯcũro jeyaro ĩ rotirotire cũyijɯ Dios Jesucristore. Ito bajiri Cristore mani tɯorũnɯja, ĩti ñami mani Ʊjɯ. Manire ũmatã ñagũ ñari mani rijoga ñami ĩ.
23 Cristore tɯorũnɯcõri sĩgũ bajiro riti ɯsi cɯti ñarã ña mani ĩja. Mani ya ɯsijɯ ñaguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ ya rujɯ robo bajirã ña mani cɯni ĩja. No mani ñarijɯti mani rãca ñagũ yiguĩji Cristo. Cristo ĩ manija ñe gaje manoja. Ito bajiri mani rãca ĩ ñajare ñe rɯyabea manire.

2

Manire ti maicõri manire Dios ĩ masore gaye

1 Iti rɯmɯjɯ Diore tɯorũnɯbiticõri, ñeñaro yirã ñacɯ mani maji. Ito bajirã ñari jeame ũjɯrojɯ warona ñabojacɯ mani. Ito bajiri godacãna robo bajirã ñacɯ mani maji, Diore masibiticõri.
2 Iti rɯmɯ adi macãrɯcũro gãna ñeñaro yirã bajiro yibojacɯ mani cɯni maji. Ito yicõri rũmúa ɯjɯre cɯdibojacɯ mani maji. Ĩti ñami Diore cɯdimena ɯjɯ, Satanás wame cɯtigɯ. Ĩ ñami ñeñaro ĩna yiroca yigɯ.
3 Iti rɯmɯ Diore cɯdibitiana ñeñaro ĩna yiado bajiro yibojacɯ mani cɯni maji. Mani tɯoĩaro bajiroti ñeñaro yicɯ mani maji, Diore masibiticõri. Manimasiti mani ya rujɯ ñeñaro iti tɯoĩaro bajiro ñeñaro yibojacɯ mani maji. Diore cɯdirã meje ñacɯ mani. Mani ñeñaro yirise waja Diore waja ruyuriocɯ mani maji. Ito bajiri jeame ũjɯrojɯ warona ñabojacɯ mani maji.
4 Ito bajibojarocati manire bɯto ti maicõri, manire ãmosacõyijɯ Dios. Ito bajiri manire yiari queno yiñi ĩ.
5 Ñeñaro yirã mani ñaja, Dios ĩ tija, godacãna bajiro bajirã ñacɯ mani. Ito bajibojarocati Jesucristore mani tɯorũnɯja ticõri, Cristore mɯcana tɯdi ĩ catiroca Dios ĩ yiado bajiroti, tɯdi mani catiroca yiyijɯ Dios. Mani queno yirise ticõri meje manire masoñi Dios. Manire ti maicõri, “Yɯ Macɯre tɯorũnɯrã ñama ĩna”, yicõri manire masoñi Dios.

6 Cristo ĩ godaja bero mнcana tнdi ĩ catiroca yiyijн Dios. Ito yicõri ũmacũjн ĩre ãmi mнja
wacõri ĩ tнjн rũcнbнorajн Cristore ruji rotiyijн Dios. Ito bajiri Cristo ñarã ñacõri rũmúa
нjнre cнdirã meje ña mani ĩja. Ũmacũjн Cristo rãca rujirã bajiro tiguĩji Dios manire.
7 Ito bajiro yiyijн Dios, queno ĩ yirise manire ĩorocн. "Jesucristo ñarã mani ñajare,
manire ti maicõri quenoguti yiñi Dios", mani yi tнoĩatĩñatoni, manire ĩ queno yirise ĩoñi
Dios.
8 Manire ti maicõri quenoguti yiñi Dios. Ĩ Macн Jesucristore mani tнorũnнja ticõri,
manire masoñi Dios. Mani queno yigorise waja yirocн meje manire masoñi ĩ. Manire ti
maicõri rocati waja senibicнti manire masoñi Dios.
9 Mani queno yigorise ticõri meje manire masoñi Dios. Ito bajiri, "Yн queno yigorise
ticõri, yнre masoñi Dios", yi masibea mani ĩja.
10 Dios ĩ rujeoana ña mani. Jane mejejн ĩ tнoĩa yucãdo bajiroti meniñi Dios manire.
Ĩ Macн Jesucristo ñarã mani ñatoni manire rujeoñi Dios. "Yн Macнre ĩna tнorũnнja, ĩ
ejabнarisena quenarise riti yirãji ĩna", yi tнoĩacõri, manire rujeoñi Dios.

Dios rãca mani oca cнtirise quenoñi Cristo, yire gaye

11 Iti rнmн Diore masirã meje ñayija mнa maji. Ito bajiri mнare ti tudicн gнa masa.
"Judio masa meje ñama ĩna. Ito bajiri Diore cнdibiticõri, gнa yisotiado bajiro wiro
tabeama ĩna", yicн gнa masa mнare. "Diore cнdirã ñari wiro tagoana ña gнama", yi ti
tudicн gнa mнare. "Ito bajiro yi tнoĩayijarã judio masa gнare", yi ãcabojabesa mнa.
12 Iti rнmнjн Jesucristore masirã meje ñayija mнa maji. Dios ñarã meje ñari ĩ rãca sĩgũre
bajiro tнoĩabisija mнa maji. Ito bajiri, "Ĩ ñami mani wajacн", yiado bajiro tнoĩayija mнa
maji, ĩre masibiticõri. "Dios ñarã mani ñajare ĩ yiado bajiroti manire masogũ yiguĩji ĩ",
yi tнoĩa yurã meje ñayija mнa maji. "Ito bajiro yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩabisija mнa. Adi
macãrнcũro gaye ñeñaro yire tнoĩa wanнcõri, Diore masirã meje ñayija mнa maji. "Ito
bajirã ñabojacн gнa maji", yi tнoĩaña mнa.
13 Adi rнmнriama Jesucristore tнorũnнrã ñari Dios ñarã ña mнa ĩja. Manire goda ĩsicõri,
Dios ñarã mani ñaroca yiyijн Cristo. Ito bajiri ĩ rãca sĩgũ bajiro riti tнoĩarã ña mani ĩja.
14 Cristo ñami oca quenori masн. Iti rнmнjн sĩgũre bajiro meje tнoĩacн mani maji. Iti
rнmнjн gнa judio masa rãca oca ñacн maji. Ito bajibojarocati mani jeyarore goda ĩsicõri
oca quenoñi Cristo. Ito bajiri sĩgũ bajiro riti tнoĩarã ña mani ĩja. Cristo oca ĩ quenoja bero
wajana robo bajirã meje ña mani ĩja.
15 Manire Cristo goda ĩsijare, "No Moisés ñayorн rotirisere cнdi jeobicнti jeame ũjнrojн
wacн yiguĩji", yire ma ĩja. Manire goda ĩsicõri mani gãmeri ti tudirise jediroca yiñi Cristo.
Jнa butu mani ñabojarocati, co masa bajiroti mani ñaroca yiñi Cristo. Ito bajiri gãmeri mani
ti tudirise ma ĩja. Oca quenoñi Cristo ĩja.
16 Yucнtẽojн manire goda ĩsicõri, Dios rãca mani queno ñaroca yiyijн Cristo. Ito bajiri,
"Ñe seti ma ĩnare. Yнre waja ruyuriobeama ĩna ĩja", yi tiguĩji Dios manire. Manire
goda ĩsicõri, mani gãmeri ti tudirise jediroca yiñi Cristo. Ito bajiri jнa butu gãna mani
ñabojarocati, Cristore tнorũnнcõri, co masa bajiroti ña mani ĩja.
17 Oca quenarise gotirocн adi macãrнcũrojн wadiyijн Cristo. Dios ñarã meje mнa
ñabojarocati Dios rãca mнa oca cнtirise quenorocн adi sitajн wadiyijн Cristo. Gнa judio
masa, Dios ñarã ñabojarãti ĩ rãca oca cнticн gнa cнni. Ito bajiri Dios rãca gнa oca cнtirise
quenorocн adi sitajн wadiyijн Cristo.
18 Mani ñajedirore goda ĩsiyijн Cristo. Ito bajiri judio masa mani ñaja, mani ñabeja cнni,
Espíritu Santo ĩ ejabнarisena Diore bнsi masia mani ĩja.
19 Ito bajiri judio masa meje mнa ñabojarocati, "Yн ñarã ñama ĩna", yigн yiguĩji Dios
mнare. "Yн Macн Jesucristore tнorũnнcõri yн ñarã ñama ĩna ĩja", yi tiguĩji Dios mнare. Ito
bajiri Cristore tнorũnнcõri co masa ña mani ĩja. Dios ñarã riti ñacõri cojнti ñatĩñarona warã
ya mani.

20 Gũta wi masa ĩna meni ãmoja, sita bʉtirise ãmarã yirãji ĩna, wi iti jujabe yirona. Sita
quenarise bʉjacõri, gũta ajeri quenarise ãmarã yirãji ĩna, yoari iti wi ñatoni. Jesucristo ĩ
cũana ito yicõri Diore goti ĩsiri masa, sita queno bʉti quenarise robo bajirã ñama ĩna. Ĩna
riasorisere tʉocõri, Cristore tʉorũnʉ jidicãmenaji mani ĩja. Gũta wi meniroti bajiro bajirã
ña mani. Ito yicõri gũtagã ñasarica ĩna cõĩaraga robo bajigʉ ñami Jesucristo. Ĩ ñami manire
ũmatã ñagũ. Ĩre mani tʉorũnʉja, catitĩñarã yirãji mani.
21 Cristore tʉorũnʉcõri, sĩgũ robo bajiro riti tʉoĩarã yirãji mani. Ito bajiri Dios ñarã ñari
queno ĩre moa ĩsirã yirãji mani. Ito bajiro mani yija ticõri, gãjerã cʉni Diore rũcʉbʉorã
yirãji. Jesure tʉorũnʉcõri, ĩ rãca Diore wi meni ĩsirona bajiro bajirã yirãji mani. Mani
ya ʉsijʉ Dios ĩ ñaja, ĩ ya wi robo bajiro yiroja mani ya rujʉ. Ito bajiri Jesure riti mani
tʉorũnʉja, quenari wi Diore meni ĩsiado bajiro bajirã ñarã yirãji mani.
22 Gʉa masa meje ñabojarãti Jesucristore tʉorũnʉcõri Dios ñarã ña mʉa cʉni ĩja. Ito bajiri
cocati ĩre moa ĩsicõri, ĩ ñarã riti ña mani. Ĩ ya Ʉsi manire ĩ queo sãjare, ĩ ya wi robo bajirã
ña mani ĩja.

3

Judio masa mejere cʉni Dios oca Pablo ĩ gotire gaye

1 Yʉ ña Pablo, Jesucristore moa ĩsiri masʉ. Mʉa judio masa meje ñarãre Jesucristo oca
yʉ riasoja ticõri, ado tubiara wijʉ yʉre cũama ĩna. Adocãta Dios ñarã mʉa ñajare mʉare
yiari Diore seni ĩsisotia yʉ.
2 "Judio masa meje mʉa ñabojarocati, mʉare ti maicõri, mʉare queno yiñi Dios", yi
riasoa yʉ mʉare. Yʉre queno yijaro yirocʉ, ito bajiro mʉare riasorocʉ yʉre cũñi Dios.
"Itire masirãji ĩna", yi tʉoĩa yʉ mʉare.
3 "Judio masa meje ñarãre cʉni ti maicõri, ĩnare masogũ yiguĩji Dios", yi yʉ tʉoĩa
masiroca yiñi Dios yʉre. Iti rʉmʉjʉ iti ocare masibisijarã masa. Ito bajiri iti paperana
jabeto mʉare gotisʉoa yʉ itire
4 Yʉ ucare ticõri, "Gʉare cʉni goda ĩsiñi Cristo. Iti oca gãjerã ĩna masibitire, queno
masiami Pablo", yirãji mʉa yʉ ucare ticõri.
5 Bʉcʉrã ñayoana iti ocare masibisijarã ĩna. Adi rʉmʉriama gʉa Jesús ĩ cũana, Diore goti
ĩsiri masare cʉni, ĩ ya Ʉsi ĩnare queo sãcõri iti ocare ĩna masiroca yiyijʉ Dios.
6 Ado bajiro bajia iti oca: Judio masa, judio masa mejere cʉni, Cristo oca quenarisere
mani tʉorũnʉja, manire masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ ñarã ñacõri, co masa bajiroti ñarã
yirãji mani. Ito bajiro Cristore tʉorũnʉcõri Dios ĩ goticãdo bajiroti ĩ ĩsirotire boca ãmirã
yirãji mani.
7 Yʉre ti maicõri, iti oca quenarise masare yʉ goti ucutoni yʉre cũñi Dios. Ito yicõri ĩ
oca queno yʉ goti masitoni yʉre ejabʉami Dios ĩ masirisena.
8 "Queno yigʉ meje yʉ ñabojarocati yʉre beseñi Dios", yi tʉoĩa yʉ. Gãjerã Cristore masirã
berojʉa gagʉ ña yʉ. Yʉ tija ñasagʉ meje ña yʉ. Ito bajibojarocati yʉre ti maicõri, yʉre
beseñi Dios. Yʉre besecõri, judio masa meje ñarãre cʉni Cristo oca yʉ gotitoni yʉre cũñi
Dios. "Cristore mʉa tʉorũnʉja, rẽtoro queno yigʉ yiguĩji Dios mʉare", yʉ yi goti ucutoni
yʉre cũñi Dios.
9 "Judio masa meje ñarãre cʉni masogũ yiguĩji Dios", yʉ gotire ãmoguĩji Dios, ñajediro
masa ĩna masitoni. Adi macãrʉcũro ĩ rujeoroto riojʉa, "Yʉ Macʉre ĩna tʉorũnʉja, judio
masa meje ñarãre cʉni masogũ yigʉja yʉ", yi tʉoĩayijʉ Dios. Ito bajibojarocati iti oca masa
ĩna masiroca yibisijʉ Dios maji.
10 Judio masa meje ñarãre cʉni masocõri, ĩ masirise ĩoyijʉ Dios. Ito bajiri adi rʉmʉri
ĩja ángel mesa, ũmacũjʉ rotiri masa cʉni ado bajiro yirã yirãji ĩna: "Jeyaro masigũ ñami
Dios. Quenarise riti tʉoĩagũ ñami ĩ. Judio masa, judio masa mejere cʉni ĩ masoja bero,
sĩgũ bajiro riti tʉoĩarã ñama ĩna ĩja", yirã yirãji ũmacũjʉ gãna.

11 Jane mejeju adi macãrucũro ĩ rujearoto riojua, “No yu Macu Jesucristore tuorũnurã
yu ñarã riti ñarã yirãji ĩna”, yi tuoĩasotiyiju Dios. Ĩ tuoĩasotiro bajiroti rẽta adi rumuri ĩja. No
mani Uju Cristore tuorũnugũti Dios yagu ñaguĩji.
12 Jesucristore tuorũnucõri, “Yure masogũ yiguĩji Dios”, yi tuoĩa mani ĩja. Ito bajiri ĩre
masicõri güimenati Diore busia mani.
13 Mua judio masa meje ñarãre Cristo oca yu riasoja ticõri, tubiara wiju yu ñeñaro
tõbujaroca yama ĩna. Itire masicõri, “Bujato bajia”, yi tuoĩa bojori bujabesa mua. “Pablo
gotija tuocõri, Jesucristore tuorũnusuocu gua. Ito bajiri Dios ñarã ña gua ĩja”, yi wanurija
muare.

Cristo manire ĩ maire gaye

14 Rẽtoro queno tuoĩagũ ñari judio masa mejere cuni masogũ yiguĩji Dios. Ito bajiri itire
tuoĩacõri, rijomunigãna ñini rũjũa yu, Mani Jacu Diore rũcubuorocu.
15 Jeyaro Dios ñarã, ũmacũju cuni, adi sitaju cuni ĩ rujeoana riti ña mani. Ito bajiri ĩti
ñami mani Jacu ñasagu.
16 Rẽtoro masigũ ñari, manire queno ejabua masiguĩji Dios. Ito bajiri muare yiari ado
bajiro Diore senia yu, “Mu ya usi ĩnare queo sãcõri queno ĩna tuoĩa oca sẽoroca yiya”, yi
senia yu Diore muare yiari.
17 “Jesucristore tuorũnurã ĩna ñajare ĩre riti ĩna cudiroca yiya”, ya yu Diore muare yiari.
Manire ĩ maiado bajiroti gãjerãre mua maire ãmoa yu.
18 No mani ñaroti manire tuo maigũ yiguĩji Cristo. Ũmacũju, jacaju cuni no mani ñaroti
manire maigũ yiguĩji ĩ. Wesicaju, rocaju cuni no mani ñaroti manire maigũ yiguĩji Cristo.
“Manire maisaguĩji Cristo”, yi tuoĩarã rãca sĩgũre bajiro mua tuoĩare ãmoa yu. Ito bajiro
mua tuoĩatoni muare yiari Diore senia yu.
19 Manire maisacõami Cristo. “Adocõ manire maiguĩji”, yi mani tuoĩaro rẽto busaro
manire maiguĩji Cristo. “Riti bajia iti”, mua yitoni, Diore senia yu. Ito bajiri Diore tuorũnu
rẽtocũcõri ĩ ãmoro bajiro riti mua yire ãmoa yu.
20 Mani ya usiju Dios ĩ ñajare, ĩ masirisena manire queno ejabua masiguĩji Dios. Ĩre mani
seniro rẽto busaro ejabuaguĩji Dios manire. Ito yicõri mani tuoĩaro rẽto busaro ejabua
masiguĩji ĩ manire. Itire tuocõri, “Rẽtoro queno yigu ña Dios mu”, yi ĩre rũcubuotĩñarija
manire.
21 Jesucristona suoriti manire masoñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni. Ito bajiri ĩre
rũcubuotĩñarija manire. “Rẽtoro masigũ ña Dios mu”, yi rũcubuotĩñarija mani ĩre. Ito
bajiro riti bajitĩñajaro.

4

Sĩgũre bajiro mani tuoĩaroca yigu ñami Espíritu Santo, yire gaye

1 Mani Uju Jesucristo oca masare yu riasoja ticõri, adoju tubiara wi yure tubiacã ĩna.
Muare yu riasogore tuoĩacõri ado bajiro muare riasoa yu mucana. “Quenarise riti mani
yi ñatoni manire beseñi Dios”, yi tuoĩarã ña mua. Ito bajiri, “Ĩ ãmoro bajiro riti cudisotiya
mua”, yi josa yu muare.
2 “Gãjerã rẽtoro ñasagu ña yu”, yi tuoĩabesa mua. Quenoti gãjerãre mua rotija quena. Ito
yicõri gãjerãre usirioro yi codebesa. Gãjerã ĩna muare ñeñaro yija, ĩnare ti tudibesa. Ĩnare
ti maicõri, ĩnare ejabuaya mua.
3 Gãmeri ejabuacõri oca mano ñaña mua. Sĩgũ bajiro riti mani tuoĩaroca yigu ñami
Espíritu Santo. Ito bajiri wanure rãca ĩre cudisotiya mua. Ito bajiro mua yija ticõri, sĩgũre
bajiroti mua tuoĩaroca yigu yiguĩji ĩ.
4 Sĩgũ ñabojaguti mani jeyarore quedi sãjañi Espíritu Santo. Ito bajiri Jesucristore
tuorũnucõri sĩgũ bajiro riti tuoĩarã ña mani ĩja. Ito yicõri co masa bajiro ña mani ĩja. Dios
ĩ beseana ñari, “Dios rãca catitĩñagũ yigija yu”, yi tuoĩa mani.

5 Sĩgũti ñami Jesucristo mani Ʊjʉ. Ito bajiri ĩ sĩgũreti tʉorũnʉa mani. “Cristore tʉorũnʉgũ ñaguĩji ĩ cʉni”, yi gãjerã ĩna ti masitoni idé gu rotia mani.

6 Mani Jacʉ Dios sĩgũreti rũcʉbʉoa mani. Ĩ sĩgũti ñami mani jeyarore roti masigũ. Mani ya ʉsijʉ ñacõri, manire ejabʉaguĩji Dios. Ito bajiri ĩre mani moa ĩsi masitoni mani jeyarore ejabʉagʉ yiguĩji ĩ.

7 Ĩre mani moa ĩsisosatoni mani masiroca yigʉ ñami Cristo. Manire ti maicõri, ĩ ãmoro bajiro mani moa ĩsisosaroca yami Cristo.

8 Ito bajiri ado bajiro gotia Dios oca tuti:

Ũmacũjʉ ĩ tʉdi waroto riojʉa ĩ wajanare rẽtocũgũ yiguĩji Cristo. Ito bajiro yicõri jaje quenarise ĩ ñarãre ĩsigũ yiguĩji Cristo, yi gotia Dios oca tuti.

9 Tite mʉa: “Ũmacũjʉ tʉdi wacʉ yiguĩji ĩ”, yi gotia Dios oca. “Ũmacũjʉ ĩ tʉdi waroto riojʉa, cajero jacajʉ adi sitajʉ ruji ejañi ĩ”, yi tʉoĩa mani.

10 Adi sita rocajʉga tuti ejarʉ ĩti ñami mʉcana ũmacũjʉga weca tuti mʉja warʉ. “Cojʉ rʉyabeto roticʉja yʉ”, yirocʉ ito bajiro yiyijʉ Jesucristo ĩ masirisena. Ito bajiri jeyaro roti masiguĩji Cristo.

11 Ĩti ñami queno mani moa masiroca yigʉ. Tite mʉa. Mani coriarãre ĩ oca mani goti ucutoni cũñi. Gãjerã Diore goti ĩsiri masa mani ñatoni cũñi Cristo. Gãjerã ĩre ĩna tʉorũnʉtoni, ejabʉa masiama ĩna. Gãjerã queno Jesucristore masirãre ũmatã ña masiama ĩna. Ito yicõri gãjerã queno masare ĩna riaso masiroca yiñi Cristo.

12 Ito bajiro mani masiroca yiñi Cristo, Diore yiari queno mani moa ĩsitoni. Ito yicõri mani oca sẽotoni, cocati mani gãmeri ejabʉa masiroca yiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare ĩ ñarã ñari, sĩgũ bajiro riti tʉoĩarã ña mani ĩja.

13 Ito bajiri sĩgũre bajiro tʉoĩacõri coro bajiroti Cristore tʉorũnʉrã yirãji mani. Ito bajiro yicõri, Dios Macʉre queno masirã yirãji mani. Mani ya ʉsijʉ ĩ ñajare, ĩre bajiroti tʉoĩarã yirãji mani cʉni. Yoari ĩre masicõri, queno cʉdirã yirãji mani.

14 Rĩaca bajiro mani tʉoĩare ãmobiquĩji Cristo. Biyaro mani tʉoĩarise wasoare ãmobiquĩji Cristo. Ĩ sĩgũreti mani tʉorũnʉre ãmoguĩji ĩ. Ito bajiri gãjerã ricati tʉoĩarã, queno oca ĩna gotibojarocati, ĩnare tʉorũnʉmenaji mani.

15 Ado bajirojʉa yirãji mani. Gãjerãre ti maicõri, riojo oca gotirã yirãji mani. Ito yicõri, bʉto bʉsa Cristore tʉorũnʉcõri, ĩ ãmoro bajiro riti cʉdirã yirãji mani. Ĩti ñami mani Ʊjʉ. Ito yicõri, ĩ ñarã ña mani.

16 Jãjarã mani ñabojarocati sĩgũre bajiro tʉoĩacõri ĩre mani moa ĩsiroca yami Cristo. Manire ũmatã ñagũ ñari, mani rijoga ñami Cristo. Ito yicõri ĩre moa ĩsirã ñari ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Riojo ĩre mani cʉdija, cocati queno moarã yirãji mani. Gãmeri ti maicõri, gãmeri queno ejabʉarã yirãji mani. Ito yicõri bʉto bʉsa Cristore tʉorũnʉrã yirãji mani.

Cristona sʉoriti mame tʉoĩare ña manire, yire gaye

17 Mani Ʊjʉ Cristo ĩ yʉre rotijare, ado bajiro bʉsia yʉ mʉare: Diore masimena ĩna yiro bajiro mʉcana tʉdi ñeñaro yibesa mʉa. Ĩna tʉoĩaro bajiroti yibojama ĩna. Ĩnare bajiro yibesa mʉama.

18 Dios ocare tʉo ãmobiticõri, “Ado bajiro yʉ yi ñare ãmoguĩji Dios”, yi masimenaji ĩna. Ito bajiri Dios ñarã meje ñari ĩ rãca sĩgũ bajiro tʉoĩamenaji ĩna. Ito bajiro bajirã ñari Dios ocare tʉo masimena yirãji ĩna ĩja. Ĩ ocare tʉo masibiticõri, rãitĩarojʉ ñarã bajiro bajirãji ĩna.

19 “Iti ña ñeñarise”, yi masibojarãti ñeñaro yi ʉyacõrãji ĩna. Ito yicõri ñeñaro ĩna yija bero ñabojarocati, “No yibea”, yirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti romia rãca, ũmʉa rãca cʉni jeyaro ñeñaro ĩna yirise yirãji ĩna. Ĩna tʉoĩaro bajiroti bʉto ñeñarise yi ʉyarã yirãji ĩna.

20 Jesucristo ocare masibojarãti, “Ĩre masimena bajiro ñeñaro gʉa yire, ãmobiquĩji Cristo”, ¿yi masibeati mʉa?

21 Jesucristo oca quenarise ĩ riasore gaye tʉogoana ña mʉa. Ĩ ocare tʉorũnʉrã mʉa ñaja, “Ĩ oca ñasarise ña”, yi tʉoĩarã yirãji mʉa.
22 Iti rʉmʉ Jesucristore mʉa masiroto riojʉa, ñeñarise yi ñayija mʉa. Ñeñaro tʉoĩacõri, bʉto bʉsa ñeñaro yi ñayija mʉa maji. Ito bajiri ñeñaro tʉoĩarisere mʉcana itire tʉdi tʉoĩabesa mʉa. Itire jidicãña mʉa ĩja.
23 Ñeñaro tʉoĩarise jidicãcõri, Dios ĩ tʉoĩaro bajirojʉa mame tʉoĩare wasoaya mʉa.
24 Mame tʉoĩare wasoacõri, Dios ĩ ãmoro bajiro yiya mʉa. Ĩre bajiro quenarise riti mani yitoni mame tʉoĩare gaye manire wasoacõañi Dios. Ito bajiro ĩ yijare ñeñarise tʉoĩamenati quenarise riti mani yija quena.
25 Ito bajiri mʉa socare oca cʉni jidicãña. Ñasarise riti gãmeri oca gotiya mʉa. Cristo ñarã ñari, co masa robo bajirã ña mani ĩja.
26 Gãjire junisinibojarãti, ĩre ñeñaro yibesa mʉa. Ito yicõri ũmacañi ĩ quedi sãjaroto riojʉa oca quenocõri, mʉa junisinirise jidicãma.
27 Mʉa junisinirise mʉa jidicãbeja, rũmʉ́a ʉjʉre cʉdirã yirãji mʉa. Ito bajiri itire yibesa mʉa.
28 Rinigoana mʉa ñaja, tʉdi mʉcana rinibesa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Waja bʉjarona queno moaña. Waja bʉjacõri, bojoro bʉjarãre ejabʉaya.
29 Oca ñeñarise bʉsibesa mʉa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Gãjerãre ejabʉarona oca quenarise riti bʉsiya. Ito bajiro mʉa bʉsija tʉocõri, tʉoĩa oca sẽorã yirãji ĩna. Ito yicõri bʉto bʉsa Diore tʉorũnʉ ãmorã yirãji ĩna.
30 Ñeñaro mani yija ticõri, bojori bʉjagʉ yiguĩji Espíritu Santo. Ito bajiri itire yibitirʉja manire. Ĩ ñami mani ya ʉsijʉ quedi sãjarʉ. Manire ĩ quedi sãjaja bero, “Dios yagʉ ña yʉ. Ito bajiri masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ waja seniri rʉmʉ yʉre masogũ yiguĩji ĩ”, yi tʉoĩa mani.
31 Gãjire ñeñaro mʉa tʉoĩaja, jidicãña itire. Gãjire mʉa ti tudija, jidicãña. Gãjerãre mʉa junisinirise jidicãña. Gãjerãre ñeñaro bʉsitubesa. Gãjire oca menibesa. Gãmeri tudirisere jidicãña mʉa. Ito yicõri gãjerãre ti tudibesa mʉa.
32 Ado bajirojʉa mani yija quena. Gãjerãre ti maicõri, ĩnare queno yirʉja manire. Manire ñeñaro ĩna yibojarocati, ĩnare mani ãcabojoja quena. Dios cʉni mani ñeñaro yirisere ãcabojoñi ĩ, Jesucristore tʉorũnʉrã mani ñajare. Ito bajiri gãjerã ñeñaro manire ĩna yibojarocati itire mani ãcabojoja quena.

5

Dios rĩa mani ñaja ado bajiro ñarʉja, yire gaye

1 Dios rĩa, ĩ mairã ñari, queno ĩ yiado bajiroti queno yiĩana mani cʉni.
2 Manire Cristo ĩ mairo bajiro gãjerãre cʉni mairʉja manire. Manire ti maicõri, mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocʉ goda ĩsiñi Cristo. Manire Cristo ĩ queno yigore ticõri, bʉto wanʉyijʉ Dios.
3 Dios ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri mani ũmʉa romiare ajebitirʉja manire. Ʉmʉare ajebesa romia mʉa cʉni. Ñeñarise ñarocõti yibitirʉja manire. Ito yicõri gãji ya gajeonire ti ʉobitirʉja manire. Ñeñaro yibitirʉja manire, “Ñeñaro yirã ñama ĩna”, gãjerã ĩna yibe yirona.
4 Oca ñeñarise bʉsibitirʉja manire. Tʉoĩamenati bʉsibitirʉja manire. Ito yicõri romia rãca ajere gaye bʉsibitirʉja manire. Quenarise meje ña iti. Ado bajirojʉa bʉsirʉja manire. “Manire queno yami Dios”, yi gãmeri bʉsi wanʉrʉja manire.
5 Tʉoya mʉa. Riti mʉare gotia yʉ. Ñeñaro yirã Cristo ñarã meje ñama ĩna. Ito bajiri Dios ĩ rotirojʉ ejamenaji ĩna. No rocati romiare ajegʉ, Dios tʉjʉ ejabiquĩji ĩ. Coriarã Diore mairo rẽto bʉsaro gajeonire mairãji ĩna. Dios ĩ tija ĩre rũcʉbʉorã meje ñarãji ĩna. Ito bajiri ĩnaõna Dios ĩ rotirojʉ ejamenaji.

6 “Ñeñarise meje ña iti”, yi rɯorãre tɯobesa mɯa. Ñeñaro yirãre ti tudiguĩji Dios. Ĩna
cɯdibitire waja tõbɯjarã yirãji ĩna.
7 Ito bajiri ĩnare bajiro yibe yirona, ĩna rãca baba cɯtibesa mɯa.
8 Iti rɯmɯ ñeñaro yisoticõri, rãitĩarojɯ ñarã robo bajiro ñayija mani maji. Adi rɯmɯriama
Jesucristore masicõri, busurojɯ ñarã robo bajiro ña mani ĩja. “Iti ña ñeñarise. Iti ña
quenarise”, mani yi masiroca yami mani Ʊjɯ Jesucristo. Ito bajiri ĩ ñarã ñari queno yi
ñarɯja manire.
9 Mani ya ɯsijɯ Espíritu Santo ĩ ñajare, busurojɯ ñarã bajiro ña mani ĩja. Ito bajiri
quenarise riti yirɯja manire. Ñeñarise yimenati, Dios ĩ ãmoro bajiro riti yirɯja manire.
Mani bɯsija ñasarise gotirɯja manire.
10 “Ado bajiro yɯ yija, wanɯgũ yiguĩji Dios”, yi masirona, quenarise riti yiĩarɯja manire.
11 Diore masimena, rãitĩarojɯ ñarã bajiro ñarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yirisere ti wanɯbiquĩji
Dios. Ĩ tɯ waja bɯjamenaji ĩna. Ito bajiri ĩna rãca ñeñaro yibesa mɯa. Ado bajirojɯa mɯa
yija quena. Ñeñaro yirãre Dios oca ĩnare goti masioña, “¿Ñeñaro yirã ñayijari gɯa?” ĩna yi
tɯo masitoni.
12 Masa gãjerã ĩna tibeto bɯto ñeñarise yirã ñarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yigore mani bɯsija, bɯto
bojorise ña. Ito bajiri itire bɯsibitirɯja manire.
13 Ado robojɯa mani yija quena. Dios oca ĩnare mani goti masioja, busuro queno
ruyurojɯ ñarã bajiro ñacõri, ĩna ñeñaro yirisere ti masirã yirãji ĩna. “¿Ñeñaro yirã ñayijari
gɯa?” yi tɯo masirã yirãji ĩna ĩja. Ito bajiro tɯoĩacõri, coriarã Jesucristore boca ãmirã yirãji
gajea.
14 Ito bajiri ado bajiro gotia Dios oca:

Caniana, godacãna bajiro bajirã ña mɯa. Ñeñaro yibojarãti, “Ñeñaro yirã ña gɯa”, yibea
mɯa. Ito bajiri yujiya, Cristore tɯorũnɯña mɯa. Busurojɯ ñarã bajiro mɯa ñaroca
yigɯ yiguĩji Cristo, yi gotia Dios oca.

15 Diore masirã ñari, queno tɯoĩaña, Dios ĩ ãmoro bajiro mɯa yi ña masitoni. Diore
masimena bajiro yi ñabesa mɯa. Diore masirã ñari ĩ ãmoro bajiro riti yi ñaña mɯa.
16 Adi rɯmɯri bɯto ñeñarise yama masa. Ito bajiro ĩna yibojarocati quenarise yi ñaña
mɯama. “Tɯdi ejagɯ yiguĩji Cristo”, yi tɯoĩacõri, Diore moa ĩsiña mɯa.
17 Rocati queno tɯoĩamena bajiro bajibesa mɯa. Dios ocare queno tɯo masiña, ĩ ãmoro
bajiro mɯa yi masitoni.
18 “Idire queacõri, wanɯgũ yigɯja yɯ”, yi tɯoĩabesa mɯa. Ito bajiro mɯa queaja, ñeñaro
yirã yirãji mɯa. Ado bajirojɯa yiya. Espíritu Santo mɯa ya ɯsijɯ ĩ ñajare, ĩ robo tɯoĩacõri ĩ
ãmoro bajiroti yiya.
19 Espíritu Santo rãca sĩgũ bajiro riti tɯoĩacõri, mani Ʊjɯ Jesucristo ocare gãmeri bɯsi
wanɯña mɯa. Ito bajiro bɯsi wanɯcõri, ĩ ocare basa sẽaña. Ito yicõri ĩre wanɯrã, mɯa ya
ɯsina ĩre basa rũcɯbɯoya mɯa.
20 Cristo ñarã mani ñajare, “Queno ya Dios mɯ”, yirɯja manire mani Jacɯre. “Queno ya
Dios mɯ. Dise rɯyabeto mɯ yisotirise quenarise riti ña”, mani yija, mani Ʊjɯ Jesucristo
wamenati yisotirɯja manire.

Cristore tɯorũnɯrã ñari ado bajiro mani ñaja quena, yire gaye

21 Cristore rũcɯbɯorã ñari, gãjerã ĩre masirãre cɯni rũcɯbɯoja quena. Ito yicõri
rũcɯbɯore rãca gãmeri cɯdiya mɯa.
22 Tɯoya romia mɯa, mɯare bɯsigɯ ya yɯ. Mani Ʊjɯ Cristore mani cɯdiro bajiroti mɯa
manɯjɯsabatiare queno cɯdija quena.
23 Mɯa manɯjɯ cɯtija bero, ĩti ñami mɯa ɯjɯ. Ito bajiroti Cristo ñarã mani ñaja, ĩti ñami
mani Ʊjɯ. Manire ũmatã ñagũ ñari mani rijoga bajiro bajigɯ ñami Cristo. Ito yicõri ĩre moa
ĩsirã ñari ĩ ya rujɯ robo bajirã ña mani. Manire masorocɯ manire goda ĩsiñi ĩ.

24 Ito bajiri mani Cristo ñarã, ĩre mani cʉdiro bajiroti mʉa manʉjʉsabatiare cʉni cʉdisotiya mʉa.
25 Tʉoya ũmʉa mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa manojosãromiare bʉto maiña mʉa. Manire cʉni bʉto maiguĩji Cristo. Ito bajiri ĩ ñarã mani ñatoni, manire yiari goda ĩsiñi ĩ. Manire ĩ mairo bajiroti mʉa manojosãromiare maiña mʉa cʉni.
26 Manire goda ĩsiñi Cristo mani ñeñaro yirise coerocʉ. Ito yicõri manire beseñi ĩ ñarã riti mani ñatoni. Dios ocare mani tʉorũnʉja ticõri, mani ñeñaro yirise coeñi Cristo. Mani ñeñaro yirise jidicãcõri, idé gu roticʉ mani. Ito bajiro ĩre mani tʉorũnʉja ticõri, mani ñeñaro yirise coeñi Cristo.
27 Ito bajiro manire coeñi Cristo, ĩ riojo seti mana mani ejatoni. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, ĩ riojo ñeñaro yimena bajiroti ejarã yirãji mani. Ito yicõri seti mana bajiro ejarã yirãji mani, ĩ riojo. "Queno yirã ña mʉa", yi manire boca ãmigũ yiguĩji ĩ.
28 Mʉa manojo cʉtirã ito bajiroti mʉa manojosãromiare queno tʉoĩaja quena. Mʉa ya rujʉri mʉa mairo bajiroti mʉa manojosãromiare cʉni maiña. Mʉa manojo cʉtija bero, jũarã ñabojarãti co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtirã ña mʉa. Ito bajiri mʉa manojosãromiare mʉa maija, mʉa ya rujʉri mairo bajiroti maia mʉa.
29-30 Mani ya rujʉre ti tebea mani. Mani ya rujʉre maicõri, itire queno tirũnʉrã yirãji mani. Ito bajiroti Cristo cʉni queno tirũnʉgũ yiguĩji ĩ ñarãre. Ĩ ñarã ñari, ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Ito bajiri manire queno tirũnʉgũ yiguĩji Cristo.
31 Ado bajiro gotia Dios oca: "Sĩgũ manojo cʉticõri jũarã ñabojarãti, co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtirã ñarãji ĩna. Ĩ manojo cʉtija, ĩ jacʉ ĩ jaco rãca cʉni ñabiquĩji ĩja. Ito yicõri jũarã ñabojarãti co rujʉ bajiroti rujʉ cʉtirã yirãji ĩna", yi gotia Dios oca.
32 Iti ocare mani tʉo masi ãmoja, josari ña. Ito bajibojarocati iti oca queno manire goti masioa. "Cristo ñarã ĩ ya rujʉ robo bajirã ñama", yi riasoa iti oca.
33 Manojo cʉtire gaye cʉni queno riasoa iti oca. Ito bajiri mʉcana mʉare gotia yʉ. Mʉa manojosãromiare queno maiña. Mʉa ya rujʉre mʉa mairo bajiroti queno mʉa manojosãromiare maiña. Romia mʉa cʉni, queno rũcʉbʉocõri, mʉa manʉjʉsabatiare cʉdiya.

6

1 Rĩaca tʉoya mʉa cʉni, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉa jacʉsabatiare yiro robo cʉdiya. Mani Ʉjʉ Jesucristo ñarã ñari, mʉa jacʉsabatiare queno cʉdirʉja mʉare. Ito bajiro mʉa yija Cristo ãmoro bajiro queno yirã yirãji mʉa.
2-3 "Yʉre mʉa cʉdija ado bajiro yicʉja yʉ", yi tʉoĩa wacʉ ado bajiro rotisʉoyijʉ Dios. "Mʉa jacʉ, mʉa jacore cʉni rũcʉbʉoya", yi gotiyijʉ Dios. Ito bajiro ĩ rotija bero, gaje ado bajiro goticãyijʉ Dios: "Mʉa jacʉsabatiare mʉa queno rũcʉbʉoja, adi sita ñarã yoari wanʉ quena cati ñarã yirãji mʉa", yi goticãyijʉ Dios.
4 Rĩa cʉtirã tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Biyaro mʉa rĩa junisiniroca yibesa. Ado bajirojʉa mʉa yija quena. Mani Ʉjʉ ĩ ãmoro bajiro ĩnare ti maicõri, queno ĩnare masoña. Ñeñaro ĩna yija, ĩnare gotiya ĩna tʉo masitoni. Ito yicõri queno ĩnare riasoya mʉa, Cristore queno ĩna tʉorũnʉtoni.
5 Gãjerãre moa ĩsiri masa tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Wanʉre rãca mʉa ʉjarãre queno cʉdiya mʉa. Ito yicõri ĩnare güi rũcʉbʉoya. Cristore tʉorũnʉcõri, ĩre queno cʉdia mʉa. Ito bajiroti mʉa ʉjarãre cʉni queno cʉdija quena.
6 "Yʉ ʉjarã yʉre ĩna wanʉtoni ĩna tiroca riti queno moagũ yigʉja yʉ", yi tʉoĩabesa mʉa. Ĩna tiroca, ĩna tibeja cʉni queno ĩnare moa ĩsija quena. Cristore mʉa moa ĩsiro bajiroti queno mʉa ʉjarãre cʉni moa ĩsija quena. Mʉa ya ʉsina Diore maicõri, ĩ ãmoro bajiro queno moa ĩsiña mʉa ʉjarãre.
7 Wanʉre rãca queno mʉa ʉjarãre moa ĩsiña mʉa. "Ĩnare yʉ queno cʉdija, Cristore cʉni queno cʉdia yʉ", yi tʉoĩacõri, mʉa ʉjarãre cʉni queno moa ĩsiña.

8 “Mani yiro bajiroti, manire waja yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani. Moa ĩsiri masa mani ñaja, moa ĩsiri masa meje mani ñaja cʉni, mani queno yiro bajiroti manire waja yigʉ yiguĩji Dios.

9 Moari masa ʉjarã tʉoya mʉa, mʉare bʉsigʉ ya yʉ. Mʉare moa ĩsiri masare queno yiya mʉa. Ĩnare cʉni queno mʉare cʉdi rotibʉ yʉ. Mʉare moa ĩsiri masare ʉsirioro yicõri, ĩna güiroca yibesa. Sĩgʉ̃ ñami ũmacʉ̃jʉ gagʉ mani Ʊjʉ. Mʉare moa ĩsiri masa Ʊjʉ cʉni ñaguĩji ĩ. “Mani yigore ti cõĩacõri, ito bajiroti manire waja senigʉ̃ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masiña mʉa.

Rʉ̃mʉ́re mani rẽtocũtoni manire ejabʉagʉ yiguĩji Cristo, yire gaye

10 Yʉ ñarã sʉsari mʉare ado bajiro gotisʉsa yʉ. Mani Ʊjʉ rãca sĩgʉ̃ bajiro riti tʉoĩacõri, ĩ masirisena bʉto bʉsa ĩre tʉorʉ̃nʉña mʉa. Ito bajiro yicõri bʉto oca sẽoña mʉa.

11 Surarare tʉoĩate mʉa. Ĩna ya rujʉre camotarona ĩna sãñarise gaye sãñarã yirãji ĩna. Mʉa cʉni ito bajiroti Dios ocare queno tʉorʉ̃nʉcõri, tʉoĩa oca sẽoña, rʉ̃mʉ́a ʉjʉ mʉare rʉobe yirona. Ito bajiro mʉa yija, mʉare rʉo masibiquĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ.

12 Mani bajiro rujʉ cʉtirã rãca meje gãmeri tãrã ya mani. Rʉ̃mʉ́a tiyamana rãca gãmeri tãrã ya mani. Ĩnati ñama adi macãrʉcʉ̃ro rãitĩarojʉ ñeñaro yirã ʉjarã. Ĩna ñama ñeñaro mani yitoni manire ʉsirioro yi coderã.

13 Ija bʉto ñeñari rʉmʉri ejaro yiroja. Mani ñeñaro yitoni, ruje manire ʉsiriogʉ yiguĩji rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Manire ĩ ʉsirio codebojarocati, mani oca sẽotoni ado bajiro yirʉja manire. Ñeñari rʉmʉ iti ejaroto riojʉa, Dios ocare queno riasotirʉja manire iti ejaroca oca sẽorona. Ito bajiri oca sẽocõri, Jesure jidicãmenaji mani. Ito bajiro mani yija, surara ĩna ya rujʉri ĩna camotado bajiro bajirã yirãji mani ĩja.

14 Jesucristore tʉorʉ̃nʉcõri, oca sẽoña. Ito yicõri ñasarise riti bʉsisotiba. Ito bajiro mʉa yija, sĩgʉ̃ surara masʉ wecʉ wiro wẽñucõri, ĩ ñacãdo bajiroti ñacãrã yirãji mʉa cʉni. Quenarise riti yisotiba. Ito bajiro mʉa yija, surara masʉ ʉsi riojo camotaro bajiro bajirã yirãji mʉa.

15 “Dios rãca mani oca cʉtirise quenoñi Cristo. Iti ña oca quenarise”, yi masare gotirona masi yucãña. Ito bajiro mʉa yija, surara masʉ ĩ ya gʉboco sãñacõri, ĩ ñacãro bajiro ñarã yirãji mʉa.

16 Queno Jesucristore tʉorʉ̃nʉña mʉa. Iti ña ñasarise. Ito bajiro mʉa yija, camotare gaye rʉcorã bajiro ñarã yirãji mʉa. Mani tʉoĩa oca sẽome yirocʉ, yirugʉ ʉ̃jʉricʉ manire jatucõagʉ̃ bajiro yami rʉ̃mʉ́a ʉjʉ. Ito bajiro manire ĩ yi codebojarocati Cristore mani tʉorʉ̃nʉja manire rẽtocũ masibiquĩji rʉ̃mʉ́.

17 “Jesucristore yʉ tʉorʉ̃nʉja ticõri, yʉre masoñi Dios”, yi tʉoĩacõri, oca sẽoña mʉa. Ito bajiro mʉa oca sẽoja, surara masʉ ĩ jesari coro jesarã bajiro ñarãji mʉa cʉni. Dios oca Espíritu Santo mani masiroca ĩ yirisere queno tʉo masiña mʉa. Ito bajiro mʉa tʉoĩaja, sĩgʉ̃ sarera jãi rʉcogʉ bajiro ñarã yirãji mʉa. Ito bajiri rʉ̃mʉ́a ʉjʉ mʉare ĩ ʉsirioro yi codebojarocati Dios ocare masicãcõri ĩjʉare rẽtocũrã yirãji mʉa.

18 Ito bajiro yirona Diore bʉsisotiya mʉa. Coji rʉyabeto Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena, Diore bʉsisotiya mʉa. Ĩ ãmoro bajiro yirona queno oca sẽoro ña yucãña. Ito yicõri ĩre bʉsi jidicãbesa. Ito bajiro yicõri ĩ ñarãre yiari, Diore senisotiya mʉa.

19 Yʉre yiari cʉni Diore senisotiya. Dios oca yʉ gotiroca, Diore bʉsiya mʉa, ĩ oca queno yʉ goti masitoni. “Masa jeyarore maso ãmoguĩji Dios”, yi masibisijarã masa maji. Güibicʉti iti oca masare yʉ gotitoni yʉre yiari Diore bʉsiya mʉa.

20 Iti oca yʉ gotitoni yʉre cũñi Dios. Iti oca masare yʉ gotija ticõri, ado tubiara wijʉ yʉre tubiacã ĩna. Dios ĩ ãmoro bajiro güibicʉti iti oca yʉ gotitoni, yʉre yiari Diore seniña mʉa.

Queno ñaña mʉa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

21 Tíquico, mani yagн, mнa tн wacн yami. Ĩ ñami mani Ʊjн gaye yн moaroca queno ejabнagн. Mнa tн ejacõri, yн gaye, yнre rẽtagore, mнare goti jeogн yiguĩji ĩ. Ito yicõri ado yн moarise gaye mнare gotigн yiguĩji ĩ.
22 Ito bajiri ĩre cõa yн, yн gaye mнare ĩ gotitoni. “Queno ñaguĩji Pablo”, yi tнo masicõri mнa ya нsijн tнoĩa oca sẽorã yirãji mнa. Ito bajiro mнa oca sẽotoni mнa tнjн ĩre cõa yн.
23 Mani Jacн Dios, ito yicõri mani Ʊjн Jesucristore cнni queno tнorũnнrã ña mнa. Ito bajiri mнa ya нsijн queno mнa wanн quenaroca yijaro ĩna. Ito yicõri mнa gãmeri ti mairoca yijaro ĩna.
24 Mani Ʊjн Jesucristore mai jidicãmenare queno yijaro Dios mнare. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los Filipenses

Filipos cнto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Filipos gãna mнa. Yн Pablo Timoteo rãca adi papera uca gнa. Jesucristore moa
ĩsiri masa ña gнa. Cristore tнorũnнcõri Dios ñarã ña mнa cнni. “Queno ñaña mнa”, yi ñuca
gнa mнare. Dios oca riasori masa ito yicõri ĩnare ejabнari masare cнni, “Quenajaro”, yi
ñuca gнa.
2 Mнare queno yijaro mani Jacн Dios. Ito yicõri mнa ya нsijн sajari oca cнtiroca yijaro
ĩ. Ito bajiro mнare yijaro yirocн, Diore ito yicõri mani Ujн Jesucristore cнni mнare yiari
seni ĩsisotia yн.

Jesucristore rũcнbнorãre yiari Pablo ĩ seni ĩsire gaye

3 Mнare tнoĩa wanнcõri, “Queno ya Dios mн”, yisotia yн.
4 Mнare yiari Diore yн bнsisotija, yн ya нsijн queno wanн quenasotia yнre.
5 Cajero Cristo ocare boca ãmisнorãti yнre ejabнasнocн mнa. Adocãta cнni yнre
ejabнacõa mнa maji. Ito bajiri mнare yiari Diore yн senisotija yн ya нsijн queno wanн
quenasotia yнre.
6 Jesucristore mнa tнorũnнsнorajнti queno mнa yi ñaroca yisнoñi Dios. Mani Ujн
Jesucristo ĩ tнdi ejaroti rнmнjнti, “Queno yi masijaro ĩna”, yirocн manire ejabнagн yiguĩji
Dios. Ĩ ñarã mani ñatĩñatoni ito bajiro manire yigн yiguĩji ĩ. “Riti bajia iti”, yi masia yн.
7 Yнre ti maicõri ĩ oca gãjerãre yн goti ucutoni yнre cũñi Dios. Ĩ ocare yн riaso ucuroca
queno yнre ejabнasoticн mнa. Jesucristo oca masare yн riasoja ticõri, yнre tubiacã ĩna.
Ito bajiro yнre ĩna yibojarocati, “Ĩna cнni Cristore tнorũnнjaro”, yirocн, “Ñasarise ña Cristo
oca”, yi jidicãbea yн. Tubia ecorн yн ñabojarocati queno yнre ejabнasotia mнa. Ito bajiri
yн ya нsijн mнare tнo maia yн. Ito bajiro mнare yн tнoĩaja quena ña yнre.
8 Jesucristo mнare ĩ tнo mairo bajiroti bнto mнare tнo maia yн cнni. “Ĩnare bнto ti
ãmoami Pablo”, yi masiami Dios yнre.
9 Gãjerãre bнto bнsa ti maijaro ĩna, yirocн Diore seni ĩsisotia yн mнare yiari. Queno
tнoĩare gaye Dios mнare jidicãjaro, yirocн ĩre senisotia yн. Ito yicõri ĩ ãmorise mнa tнo masi
jeotoni mнare yiari Diore seni ĩsisotia yн.
10 Ñasarise riti mнa tнoĩa besere ãmoa yн. Ito bajiro mнa yija, queno yirã ñari Cristo ĩ
tнdi ejari rнmн ñe seti mana ñarã yirãji mнa.
11 Jesucristo sĩgũti ñami quenarise riti mani yi masiroca yigн. Quenarise riti yisotijaro
ĩna, yirocн mнare yiari ĩre seni ĩsisotia yн. Ito bajiro queno mнa yija ticõri, “Rẽtoro masigũ
ñami Dios”, yi rũcнbнorã yirãji gãjerã cнni.

Cristore riti mani moa ĩsi sнyaja quena, Pablo ĩ yire gaye

12 Tнoya yн ñarã mнa. “Quenabiti jaje Pablore rẽtabojarocati jãjarã bнsa Jesucristo oca
tнorũnн wama masa”, mнa yire ãmoa yн.
13 “Cristore ĩ tнorũnнja ticõri, ĩre tubiayijarã ĩna”, yi masiama adi cнto gagн нjн ya wi
coderi masa. Ito bajiro riti yi masi jediama ado gãna yнre.
14 “Tubia ecorн ñabojagнti Cristore jidicãbeami Pablo”, yi tнoĩacõri ado gãna mani ñarã
jãjarã, bнto bнsa Cristore tнorũnн wama. Ito bajiri oca sẽocõri güimenati Dios ocare
riasoama ĩna.
15 Cristo ocare queno yн riaso masijare, yнre ti нoama coriarã. “Pablo rẽto bнsaro
queno riasorãji gнama”, yicõri riasobojama ĩna. Gãjerãma Dios oca tнorũnнrã ñari,
wanнre rãca riasoama.

16 Yнre tнo maicõri Cristo oca masare riasoama ĩna. “Tubia ecoanare cнni Cristo oca
ñasarise gotijaro Pablo, yirocн Pablore tubiaroca yiñi Dios”, yi masiama ĩna yнre. Ito
bajiri yнre tнoĩacõri Cristo oca masare riasoama ĩna.
17 Yн riasorise ti нocõri, “Manire cнni ti wanнjaro masa”, yirona riasobojama yнre ti
tudiri masa. Dios ocare tнorũnнrã meje ñabojarãti ĩ oca masare riasoama ĩna. “ ‘Ĩnajнare
tнorũnн wama masa’, yire oca Pablo ĩ tнoja, bнto bнsa bojori bнjagн yiguĩji ĩ tubiara wi
ñagũ”, yi tнoĩabojarãji ĩna yнre.
18 Ito bajiro ĩna yibojaja cнni no yibea yнre. Cristo oca masare ĩna riasoja iti ña yнre
quenarise. Yнre ĩna ti maija, ĩna ti maibeja cнni Cristo oca masare ĩna riasoja iti ña yн ya
нsijн yн wanнroca yirise. Ito bajiri bнto bнsa wanн wacн yignja yн.
19 “Yнre yiari Diore senirã yama ĩna”, yi tнoĩa yн mнare. “Yнre ejabнarocн Espíritu
Santore cõañi Jesucristo”, yi tнoĩa yн. Ito bajiri tubia ecorн yн ñabojarocati, “Quenarise
rẽtaro yiroja yнre”, yi tнoĩa yн.
20 Jesucristo ĩ cũrн ñari, ija ĩ tiro riojo bojo ãmobea yн. Yн tнoĩa yurise, yн ãmorise cнni yн
tнoĩa yuja, ado bajiro bajia. Oca sẽocõri Cristo ocare riti riasosoti ãmoa yн. Tubia ecorн yн
ñaja, tubia ecorн meje yн ñaja cнni, yнre ticõri Cristore masa ĩna rũcнbнore ãmoa yн. Yнre
ĩna bucõaja cнni yнre ĩna sĩaja cнni no yibea yнre. Cristore masa ĩna rũcнbнoja iti ña yнre
ñasarise.
21 Cristore riti moa ĩsirocн ña ãmoa yн. Iti ña yнre ñasarise. Yн godaja, bнto bнsa
quenarise bнjagн yignja yн.
22 Adi sita ñagũ, Cristore tнorũnнjaro masa, yirocн ĩnare riasoa yн. Catignн yн ñaja, quena
ña yнre. Yн godaja cнni quena ña. Ito bajiri, “Godarejнa ãmoa yн, catirejнa ãmoa yн”, yi
bese masibea yн. Jнaji gayejнti quenacõa yнre.
23 Ito bajiri josari ña yнre iti jнaji gaye yн beseja. Cristo rãca ña ãmogũ, godare ãmoa yн.
Ĩ tн yн waja, bнto bнsa wanн quenaro ñagũ yignja.
24 Ito bajibojarocati adi sita yн ñaja bнto bнsa mнare riasognн yignja yн. Mнare yн riasoja
iti ña bнto bнsa ñasarise.
25 “Riti bajia iti”, yi tнoĩa yн. Ito bajiri, bнto bнsa Cristore tнorũnн wajaro ĩna, yirocн,
“Mнa rãca ñagũ yignja yн maji”, yi tнoĩa yн. Cristore tнorũnнcõri bнto bнsa wanнjaro ĩna,
yirocн mнa rãca ñagũ yignja yн maji.
26 Ito bajiri mнcana yнre mнa tija, wanнrã yirãji mнa. Cristo yнre ĩ codeja ticõri, “Queno
ya Dios mн”, yi rũcнbнorã yirãji mнa.
27 Cristo oca iti gotiro bajiroti mнa cнdija iti ña ñasarise. Mнa tнjн yн waja, yн wabeja
cнni yн yiro bajiroti mнa yire ãmoa yн. “Cristore tнorũnнcõri sĩgũ bajiro riti tнoĩarã ñama
ĩna. Ito yicõri, Cristore tнorũnнjaro gãjerã cнni yirona, ĩ oca riti riasoama ĩna”, masa ĩna
mнare yire, tнo ãmoa yн.
28 Mнa wajana Dios oca ti terã ĩna ñaja, güibesa ĩnare. Oca sẽoña. Ito bajiro mнa yija
ticõri, “Jeame ũjнrojн cõagũ yiguĩji Dios manire”, yi masirã yirãji ĩna. Gaje gaye cнni ado
bajiro mнare tнoĩarã yirãji ĩna. “Ĩnare ejabнami Dios. Ito bajiri ĩnare masogũ yiguĩji ĩ”, yi
tнoĩarã yirãji ĩna, mнa queno yirise ticõri.
29 Manire ti maicõri Cristore mani tнorũnнroca yiñi Dios. Iti ña mani wanнrise. Ito
bajibojarocati Cristore mani tнorũnнja ticõri, quenabeto mani tõbнjaroca yirã yirãji
gãjerã. Ito bajiro cũñi Dios manire. Ito bajiri mani wanнroti ña iti cнni.
30 Sĩgũre bajiro tнoĩacõri, Cristore tнorũnнjaro masa yirona, josari moa mani. Iti rнmн
Cristo oca yн riasoja ticõri, quenabeto yн tõbнjaroca yнre masa ĩna yija ticн mнa. “Adocãta
cнni ñeñaro tõbнjagн yiguĩji”, yire oca tнorãji mнa.

2

Bнto ñasagн ñabojagнti, “Ñasagн ña yн”, yibisijн Cristo yire oca

1 Cristoti ñami mani tнoĩa oca sẽoroca yigн. Manire ti maigũ ñari mani bojori bнjaja,
"Bojori bнjabesa mнa", yigн yiguĩji ĩ. Espíritu Santo rãca mani baba cнtiroca yami ĩ.
Gãjerãre mani ti mairoca ito yicõri ĩnare queno mani yiroca yami Cristo.
2 Ito bajiri, "Queno wanн quenaro ñajaro ĩ", yirona sĩgũ bajiro riti tнoĩaña mнa. Sĩgũre
bajiro gãmeri ti maiña. Sĩgũ bajiro riti tнoĩacõri Cristore moa ĩsiña mнa.
3 "Yнmasi bнjagн yigнja yн", yi oca jaimenati mнa moaja quena. "Yнre ti seyojaro
gãjerã", yi tнoĩamenati moaja quena. "Gãjerã rẽtoro ñasagн ña yн", yi tнoĩabesa. "Ĩnama yн
rẽtoro ñasarã ñama", mнa yi tнoĩaja quena.
4 Mнa ñaroti riti meje tнoĩaña. Gãjerã ĩna queno ñaroti gaye cнni tнoĩaja quena.
5 Jesucristo ĩ tнoĩado bajiroti mнa tнoĩaja quena.
6 Ũmacũjн ñagũ, Diocõ masigũ ñabojagнti adi sitajн wadigн ĩ masirise jidicãyijн Cristo
maji.
7 Dios ñabojagнti ĩ masirise jidicãcõri manire bajiroti rujeayijн Cristo. Ito bajiro
rujeacõri bнcнa wacн masare moa ejabнagн ñasotiyijн ĩ.
8 Adi sita wadicõri, "Gãjerã rẽtoro ñasagн ña yн", yi tнoĩabisijн ĩ. Ĩ Jacн Diore cнdigн
yucнtẽojн masa ĩre jaju sĩabojarocati ĩnare camotabisijн ĩ. Ñeñaro yiri masнre ĩna sĩaro
bajiro ĩna sĩabojarocati camotabisijн ĩ.
9 Ito bajiri ĩ tнdi catiroca yicõri bнto rũcнbнorн ĩ ñaroca yiñi Dios. Ñimн gãji ĩ robo
rũcнbнorн maquĩji. Ito bajiri wame ñasarise ĩre wõñi Dios.
10 Jesús wame tнocõri ĩre rũcнbнorã, rijomunigãna ñini rũjũ jedijaro masa, yirocн wame
ñasarise ĩre wõñi Dios. Ito bajiri ĩ wame tнocõri ũmacũjн gãna, adi sita gãna, ito yicõri adi
sita rocajн gãna cнni rijomunigãna ñini rũjũ jedirã yirãji.
11 "Jesucristo ñami Ujн ñasagн", yi jedirã yirãji masa. Ito bajiro ĩna yija, mani Jacн Diore
cнni rũcнbнorã yirãji ĩna.

Quenarise mani yi ãmoroca yigн ñami Dios, Pablo ĩ yire gaye

12 Tнoya yн mairã mнa. Yн mнa rãca ñaroca yнre cнdisoticн mнa. Mнa tн yн
ñabitibojarocati bнto bнsa mнa yнre tнorũnнre ãmoa yн. "Dios ĩ masoana ña mani", yi
masicõri ĩre bнto rũcнbнoya mнa. "Ĩre yн cнdibeja, yнre ti wanнbicн yiguĩji Dios", yi tнoĩa
güirã ĩre riti cнdiya.
13 Quenarise mani yi ãmoroca yigн ñami Dios. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro mнa yi masi
jeotoni mнare ejabнaguĩji Dios.
14 Dise rнyabeto mнa moaja wanнre rãca riti moaja quena. Ito yicõri gãmeri oca
josamenati moaña.
15 Ito bajiro mнa yija ticõri, "Ñeñaro yirã ñama ĩna. Seti cнtirã ñama", ñimнjнa mнare yi
masibiquĩji ĩja. Dios ñarã ña mнa. Ito bajiri adi sita gãna Diore ti tecõri ñeñaro yirã ĩna tiro
riojo, quenarise riti mнa yija quena. Diore mнa cнdija ticõri, "Ñeñaro yirã ña gнama", yi
tнoĩarã yirãji ĩna.
16 Catitĩñare gaye Dios tнjн ĩna bнja masitoni Jesucristo oca ĩnare gotiya. Ito bajiro mнa
yija ticõri, Cristo ĩ tнdi ejari rнmн bнto mнare wanнgũ yigнja yн. "Ĩnare riasobojabisija yн.
Yн ĩnare riasocato bajiroti yama ĩna", yi tнoĩagũ yigнja yн mнare. Ito bajiro wanнre rãca
yigн yigнja yн.
17 Cristore tнorũnнjaro yirocн, mнare riasocн yн. Ito bajiro mнare yн riasoja ticõri, yнre
sĩarã yirãji gajea. Ito bajiro yнre ĩna sĩabojarocati wanн quenaro ñagũ yigнja yн. "Cristore
tнorũnнcõri wanнrã yirãji yн riasogoana", yi tнoĩacõri wanнa yн cнni.
18 Ito bajiroti mнa cнni itire wanнja quena. "Quenabeto tõbнjabojagнti wanнami
Pablo", yi tнoĩa wanнña mнa cнni.

Timoteo, Epafrodito oca

19 Mani Ʊjʉ Jesús ĩ ãmoja yoari mejeti mʉa tʉ Timoteore cõare tʉoĩa yʉ. Mʉa tʉ ejarʉ ĩ
tʉdi ejaroca mʉa oca tʉocõri wanʉgũ yigʉja yʉ.
20 Ĩ sĩgũti ñami yʉ tʉoĩaro bajiro tʉoĩagũ. Yʉre bajiroti mʉa queno ñaroti gaye tʉoĩa
ʉsirioami Timoteo cʉni.
21 Gãjerãma ĩna queno ñaroti riti tʉoĩama. "¿No bajiro Jesucristore yʉ moa ĩsija quenati?"
yi tʉoĩabeama ĩnaõna.
22 "Queno yigʉ ñami Timoteo", yi masia mʉa ĩre. Ito yicõri, "Pablo rãca queno Jesucristo
oca riasoami Timoteo", yi tʉoĩa masia mʉa. Riti bajia. Yʉ macʉ bajiroti queno yʉre
ejabʉami ĩ.
23 Ito bajiri, "Ado bajiro rẽtaro yiroja yʉre", yʉ yi masija, mʉa tʉ ĩre cõagũ yigʉja yʉ.
24 Mani Ʊjʉre riti tʉorũnʉa yʉ. Ito bajiri, "Ĩ ãmoja yoari mejeti mʉare tigʉ wacʉ yigʉja
yʉ", yi tʉoĩa yʉ.
25 "Mani bajiro Cristore tʉorũnʉgũ Epafroditore mʉcana cõagũ yigʉja mʉa tʉ", yi tʉoĩa
ña yʉ. Yʉre ĩ ejabʉatoni, ĩre cõayija mʉa. Ado ejacõri yʉ rãca moami ĩ. Quenabeto
tõbʉjabojarãti Jesucristo oca riaso jidicãbea gʉa.
26 Mʉa ñajedirore bʉto ti ãmoami ĩ. "Epafrodito cõgũ ñami", mʉa yija tʉo masicõri, tʉoĩa
oca jaiquĩ ĩ.
27 Riti bajiquĩ, bʉto cõquĩ ĩ. Goda warʉ ñaquĩ. Ĩre ti maiñi Dios. Ito bajiri godabitiquĩ.
Tʉoĩa bʉjatobicʉ ñari, ĩ godaja bʉto bʉsa bojori bʉjaborʉja yʉ. Ito bajiri yʉre ti maicõri ĩre
yisioñi Dios, yʉ bʉto bojori bʉjare ãmobicʉ.
28 Epafrodito sẽo quenagũ ĩ ñaja ticõri, wanʉrã yirãji mʉa. Ito bajiri, wanʉjaro ĩna,
yirocʉ mʉa tʉ bʉto ĩre cõa ãmoa yʉ. "Wanʉrã yirãji ĩna", mʉare yi tʉoĩacõri wanʉgũ yigʉja
yʉ cʉni.
29 Ĩre bajiro mani Ʊjʉre tʉorũnʉrã ñari ĩ ejaja wanʉre rãca boca ãmiña ĩre. Ĩre bajiro
bajirãre rũcʉbʉoya mʉa.
30 Yʉre ejabʉa ñagũ Cristore moa ĩsiquĩ ĩ. Yʉre ejabʉagʉti bʉjato tõbʉjaquĩ ĩ cʉni. Ito
yicõri godaboquĩ. Sõjʉ ñacõri yʉre mʉa ejabʉa masibitire yʉre ejabʉaquĩ ĩ.

3

Cristore mani tʉorũnʉja iti ña ñasarise, yire gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Ado bajiro gotisʉsa yʉ mʉare. Mani Ʊjʉ Jesucristore tʉorũnʉrã
ñari wanʉña mʉa. Iti rʉmʉ yʉ gotigore mʉcana yʉ mʉare gotija, quena ña yʉre. Mʉcana
tʉdi itire mʉa tʉoja, quena ñaro yiroja mʉare.
2 Ecarʉ yai cunigũre güi ña mani. Ito bajiroti ricati riasorãre cʉni mani güija quena.
Ĩna ñama ñeñaro yirã. "Dios rĩa mani ña ãmoja, wiro tarã yirãji mani", yi riaso rʉorãre cʉni
mani cʉdibeja quena.
3 Diore mani tʉorũnʉjare mani ya ʉsijʉ Espíritu Santo queo sãñi Dios. Ito bajiri
manire ticõri, "Dios ñarã ñama ĩnama", yi masirã yirãji gãjerã. "Wiro mani taja ticõri,
manire masogũ yiguĩji Dios", yi tʉorũnʉrã meje ña mani. "Cristore mani tʉorũnʉja, ĩ rãca
catitĩñarã yirãji mani", yi tʉoĩa wanʉ quenarãji mani.
4 "Ñasarã ña mani. Mani queno yigore ticõri manire masogũ yiguĩji Dios", gãjerã ĩna yi
masija, ĩna rẽto bʉsaro yiborʉja yʉ. "Ñasagʉ ñami Pablo", yire gaye ĩna rẽto bʉsaro bʉto
bʉsa ña yʉre. Tite mʉa:
5 Ʊdia ãmojeno rʉmʉri yʉ rujeaja bero yʉre wiro tañi ĩna. Judio masʉ ña yʉ. Benjamín
ñayorʉ janerãbatia janami ña yʉ. Judio masʉ rujearʉ hebreo oca bʉsigʉ ña yʉ. Fariseo
gaye tʉoĩagorʉ ñari, ĩna robo bʉto judio masa rotirise rũcʉbʉocʉ yʉ cʉni maji.
6 Judio masa rotirise bʉto cʉdi ãmogũ, Jesucristore tʉorũnʉrãre ʉsirioro yi codecʉ yʉ.
"Bʉcʉrã rotire cʉdibeami ĩ. Seti cʉtigʉ ñami ĩ", yʉre yirã manicã.

7 “Iti gaye ña ñasarise”, yirocн itire bнto rũcнbнocн yн maji. “Ñe waja ma iti”, yi tнoĩa yн
ĩja adocãta. Jesucristore riti rũcнbнoa yн adi rнmнri ĩja.
8 “Bнcнrã rotire ñasarise ñaroja”, yigobojarн ñari, mani Ʊjн Jesucristore yн masija bero,
“Ñasarise ña iti”, yi tнoĩabea yн adocãta ĩja. Ĩre mani tнorũnнja, ñejнa gaje ñasarise ma. Iti
rнmн yн tнorũnнbojare jidicã jeocõcн yн. “Jesucristore riti tнorũnнcнja yн ĩja”, yirocн iti
rнmн yн tнorũnнbojare jidicãcн yн.
9 Ĩ yagн ña ãmogũ ĩre riti tнorũnнa yн ĩja. “Judio masa rotirise yн cнdija ticõri, yнre
masogũ yiguĩji Dios”, yi tнoĩabojacн yн maji. Cristore yн tнorũnнja ticõri, yн ñeñaro yirise
ãcabojoñi Dios. Ito bajiri adi rнmнri ĩ tiro riojo ñe seti macн ña yн ĩja. Ado bajiro bajia
iti. No Cristore tнorũnнgũreti ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre riti
tнorũnнa yн ĩja.
10 Bнto bнsa Cristore masi ãmoa yн. Iti ña yнre ñasarise. Ĩ godaja bero mнcana tнdi ĩ
catiroca yicõri, ĩ masirise ĩoñi Dios. Yн ĩre cнdi masitoni, ĩ masirisena yнre ĩ ejabнare
ãmoa yн. Diore cнdi ãmogũ, ĩ tнoĩa bнjatobitiroca masa ĩna yibojarocati, ĩnare camotabisijн
Jesucristo. Ĩre ĩna sĩabojarocati, camotabisijн. Diore riti cнdi ãmoyijн ĩ. Ito bajiri masa yнre
ĩna sĩa ãmobojarocati, ĩre bajiro Diore riti cнdi ãmoa yн cнni.
11 Ito bajiro ya yн, “Godanare mнcana tнdi catiroca Dios ĩ yiri rнmн, yнre cнni yн
catiroca yigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩacõri wanнa yн.

Mani moaroti Cristo ĩ cũre mani jeoja quena, Pablo ĩ yire gaye

12 “Jeyaro masigũ ña yн. Quenarise riti yigн ña yн”, yi masibea yн. Yн masibiti jaje rнya
maji. Ito bajibojarocati Jesucristo yagн yн ñaroca yicãñi ĩ. Ito bajiri yн moaroti ĩ cũre, itire
jeorocн ĩre moa ĩsisotia yн.
13 Tнoya yн ñarã mнa. “Cristo ĩ ãmoro bajiro quenarise riti yigн ña yн”, yibea yн. Ado
bajirojнa bajia yн yirise. Iti rнmнjн rẽtagore gaye bнto tнoĩabea yн. Yн moaroti Cristo ĩ
cũcãja bero ñajare, “Itire yicнja yн”, yirocн josa yн ĩja.
14 Cristore tнorũnнrã mani ñajare, ũmacũjн manire ãmi wacõri waja yigн yiguĩji Dios.
Mani catitĩñaroca yigн yiguĩji ĩ. Ito bajiri moare ĩ cũre ñajare, itire jeo ãmoa yн maji.
15 Mani Cristore tнorũnнsнoana itire sĩgũ bajiro riti tнoĩa mani. “Mani moaroti Dios ĩ
cũrere jeoana mani”, yi tнoĩarã ña mani. Ito bajibojarocati coriarã mнa yн bajiro tнoĩabeja,
mнa tнo masibitire mнa tнo masiroca yigн yiguĩji Dios.
16 Dios oca ñarocõ tнo masi jeobitibojarãti mani tнo masiriseti mani cнdi ñaja quena.
17 Tнoya yн ñarã mнa. “Ado bajiro ñami Pablo”, yi tнoĩacõri, yн yiado bajiroti yiya mнa
cнni. Yн yiado bajiro yirãre tнorũnнña mнa.
18 Adocãta yн mнare gotirise coji meje mнare goticн yн. “Cristore tнorũnнrã ña gнa”,
yibojarãti, “Yucнtẽojн ĩ godaja, ñe waja ma”, yirã jãjarã ñama maji. “Ito bajiro yama ĩna”,
yi tнoĩacõri oti ãmoa yн. Ito bajiro tнoĩarã Cristo wajana ñama ĩnaõna.
19 Ito bajiro yirã jeame ũjнrojн warã yirãji. Ĩna ya нsijн maquĩji Dios. Adi sita gaye riti
tнoĩarãji ĩna. Ĩna ñeñaro yi ãmoriseti tнoĩa wanнama ĩna. Ĩna ñeñaro yija, bojo bнjaro õno
yirã itire wanнama ĩna.
20 Maniama ũmacũjн Dios tнjн warona ña. Dios ĩ ñarojн ña mani ñatĩñaro. “Manire
masorocн tнdi ejagн yiguĩji Jesucristo”, yi tнoĩacõri ĩre bocatia mani.
21 Mani ya rujн godari rujнre gaje rujн godabiti rujнna manire wasoagн yiguĩji Cristo.
Ĩ ya rujн ñasari rujн bajiri rujнna manire wasoagн yiguĩji ĩ. Bнto masigũ ñari, ñejнa ĩ roti
masibiti ma ĩre. “Ĩ masirisena mani ya rujнre wasoagн yiguĩji ĩ”, yi tнoĩacõri wanнa mani.

4

Mani Ʊjнre tнorũnнrã ñari wanн quenatĩñaja quena, Pablo ĩ yire gaye

1 Tнoya yн ñarã mнa. Mнare bнto tнo maia yн. Mнare tнoĩagũ, bнto ti ãmoa yн mнare.
Mнare tнoĩacõri bнto wanнa yн. “Yн riasorise tнocõri Diore cнdiama ĩna”, yi tнoĩacõri
wanнa yн mнare. Ito bajiri mani Ujн Jesucristore tнorũnнrã ñari, ito bajiroti ĩre tнorũnн
jidicãbesa mнa.
2 Evodia ito yicõri Síntiquere cнni bнsi ãmoa yн adocãta. Mani Ujнre tнorũnнrã ñari, sĩgũ
rĩa robo bajiro bajia mнa. Ito bajiri, “Sĩgõ robo bajiroti mнa tнoĩaja quena”, yi goti queno
ãmoa yн mнare.
3 Ito gagн queno yн rãca moare baba cнtigorнre bнsigн ya yн adocãta. Ĩna romia jũarãre
ĩna ya oca queno ejabнaya. Ito yн ñaroca queno ejabнacã ĩna Cristo oca yн riasoroca.
Clemente wame cнtigнre cнni ejabнacã ĩna. Gãjerã yн rãca cocati Jesucristo oca riasorãre
cнni ejabнacã ĩna. Yн rãca moagoanare, “Adocõ ñama yн rãca catitĩñarona”, yirocн ĩ ya
papera tutijн ĩna wame wõcãyijн Dios.
4 Mani Ujнre tнorũnнrã ñari, wanн quenatĩñaña mнa cнni. “Wanн quenaña mнa”, ya yн
mнcana.
5 “Ĩna ñama rũcнbнorã”, gãjerã mнare ĩna yijaro yirona, quenarise riti gãjerãre yisotiya
mнa. Mani Ujн yoari mejeti tнdi ejagн yiguĩji. Itire ãcabojabesa mнa.
6 Ñejнare tнoĩa нsirio yibesa. Mнare oca iti ñaja, Diore gotiba. Gaje mнare iti rнyaja,
Diore gotija quena. Ñajediro Diore mнa gotija, quenaro yiroja. Ito bajiri ĩ cнdija ticõri,
“Queno ya Dios mн”, yi jidicãbesa mнa.
7 Ito bajiro mнa yija tнocõri, mнa ya нsijн queno mнa wanн quenaroca yigн yiguĩji Dios.
Mani queno wanн quenaroca ĩ yija, iti ña rẽtoro quenarise. “Ito bajiro mani queno wanн
quenaroca yami Dios”, yi tнoĩa masibea mani. Jesucristo ñarã mani ñaja ticõri, mani ya
нsijн queno wanн quenaroca yami Dios. Ito yicõri mani tнoĩa güibitiroca yami ĩ.

Quenarise riti tнoĩaja quena, Pablo ĩ yire gaye

8 Ado bajiro gotisнsa, yн ñarã yн mнare. Quenarise gaye riti mani tнoĩaja quena.
Rũcнbнore gaye, riojo ñasarise, queno yire gaye, seyorise gaye, ito yicõri gãjerã queno
ĩna yigore cнni mani tнoĩaja quena. Quenarise riti mani tнoĩaja quena. Ito yicõri, “Iti ña
quenarise”, Dios ĩ yirise, mani yi tнoĩaja quena.
9 Mнare yн riasocato bajiroti yisotiba mнa. Yнre mнa tнogore, mнa tigore cнni ito bajiro
mнa yija quena. Ito bajiro mнa yija ticõri, mнa rãca ñatĩñagũ yiguĩji Dios mani queno
wanн quenaroca yigн.

Filipo cнto gãna Pablore niyeru ĩna ĩsi cõare gaye

10 Yнre tнdi tнoĩacõri yн ãmorise yнre cõayija mнa. Ito bajiri mнare wanнcõri, “Queno ya
Dios mн”, ya yн mani Ujнre. Ñejнa yoari mнa yнre cõabitibojarocati, “Yнre jidicãbeama ĩna
maji”, yi masicн yн. “Ñejнa yнre ĩna cõabeja, cõa ãmobojarãti cõa masimenaji ĩna”, yi tнoĩacн
yн.
11 “Jai bнsaro ãmoa yн”, yigн meje ya yн. No yн ñaro bajiroti yн ñaja quena. Yн rнcoja,
yн rнcobeja cнni, “Quena ña”, yi tнoĩacõri wanнa yн.
12 Cojireama bojoro bнjagн ñacн yн. Cojireama jaje rнcocн yн. No yн ñaro bajiroti
yн rнcoja, yн rнcobeja cнni, “Quena ña”, yi tнoĩa wanнa yн. Yн yajija, yн yajibeja cнni
wanнsotia yн. Jaje yн rнcoja, ñe yн rнcobeja cнni, “Quena ña”, yi tнoĩacõri wanнa yн.
13 Yн sẽoroca Cristo ĩ yijare no ñarijнti moare yнre Dios ĩ cũja, moagũ yigнja yн. Ito bajiri
yнre rẽtaroti gaye cнni güibea yн.
14 Ito bajibojarocati yн bojoro bнjaroca mнa yнre ejabнaja queno yiyija mнa.
15 Macedonia sita ñacõri Cristo oca yн riaso ucugн waroca, mнa Filipos cнto gãna riti
niyeru miojucõri, yнre ĩsi ñucayija mнa. Mнare yн riasogore ñajare yнre wanнrã, niyeru
ĩsi ñucayija mнa. Gãjerãma Jesure tнorũnнrã ñabojarãti, yнre ĩsi ñucabisĩ ĩna. “Riti bajia”,
yirãji mнa.

16 Tesalónica cʉto yʉ ñaroca maji, “Pablo ĩ ãmorise bʉjajaro”, yirona coji meje niyeru
miojucõri, yʉre ĩsi ñucayija mʉa.
17 Yʉ ãmorise mʉa ĩsi ñucare riti meje mʉare wanʉa yʉ. Ado robojʉa bajia: “Mʉa queno
yirise ticõri, bʉto bʉsa queno mʉare waja yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩacõri, wanʉa yʉ mʉare.
18 Epafrodito rãca mʉa yʉre cõare ñarocõti boca ãmicʉ yʉ. Yʉre queno ĩsiyija mʉa. Ito
bajiri yʉ ãmorise rẽto bʉsaro rʉcoa yʉ. Yʉre mʉa ĩsi ñucare quenarise ña. Diore rũcʉbʉorã
queno sʉtirise masa ĩna soe mʉore bajiro bajia, ito bajiro mʉa yʉre yija. Yʉre mʉa queno
yirise ticõri, mʉare ti wanʉgũ yiguĩji Dios.
19 Mʉa ãmorise ñajediro ĩsigũ yiguĩji mani Ʉjʉ Dios. Jeyaro rʉcogʉ ñari, Jesucristo ñarã
mani ñaja ticõri, manire queno yisotigʉ yiguĩji Dios.
20 “Mʉ ña rẽtoro masigũ”, yi mani Jacʉ Diore rũcʉbʉosotirʉja manire. Ijarijʉ cʉni ito
bajiroti ñatĩñajaro, yi gotia yʉ mʉare. Itocõ ña.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

21 “Quenajaro Dios ñarã Jesucristore tʉorũnʉrã”, yi ñuca yʉ. Ado gãna Jesure tʉorũnʉrã
yʉ rãca gãna, “Quenajaro”, yi ñucama mʉare.
22 Ado gãna Dios ñarã ñajediro “Quenajaro”, yi ñucama mʉare. Jesure tʉorũnʉrã, “Bʉto
quenajaro”, yi ñucama Roma cʉto gagʉ ʉjʉre moa ĩsiri masa.
23 Queno yijaro ĩna ñajedirore, yirocʉ mani Ʉjʉ Jesucristore mʉare yiari seni ĩsia yʉ.
Itocõ ña.

La carta de San Pablo a los Colosenses

Colosas cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1-2 Ñati Colosas cʉto gãna mʉa. Yʉ ña Pablo. Adi papera mʉare cõa yʉ. Jesucristo ocare yʉ riaso ucutoni ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito bajiro yʉre ĩ cũre ãmoñi Dios. Adojʉ mani yagʉ Timoteo rãca tubia ecoana ña gʉa. "Quenajaro", yami ĩ cʉni. "Dios rĩa ña mʉa, ito yicõri Jesucristore queno tʉorũnʉrã ña mʉa", yi masia gʉa mʉare. Mʉare queno ĩ yitoni, mani Jacʉ Diore seni ĩsisotia gʉa. Mʉa ya ʉsijʉ queno sajari oca cʉti quenaroca Dios ĩ yire ãmoa gʉa.

Cristore tʉorũnʉrãre yiari Diore Pablo ĩ seni ĩsisotire gaye

3-4 "Jesucristore queno tʉorũnʉrã ñama ĩna, ito yicõri Dios ñarãre queno ti mairã ñama ĩna", mʉare masa ĩna yija tʉocʉ gʉa. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, wanʉa gʉa. Ito bajiri mʉare yiari Diore gʉa senija, "Queno ya Dios mʉ", yisotia gʉa, mani Ʉjʉ Jesucristo Jacʉre bʉsirã.

5 "Ũmacũjʉ Dios tʉjʉ ejacõri queno wanʉ quenarã yirãji mani", yi tʉoĩa wanʉ yurã ña mʉa cʉni. Ito bajiro tʉoĩasʉoyija mʉa cajero Cristo oca mʉa tʉorũnʉsʉora rʉmʉ. Cristo oca iti ña oca riojo ñasarise.

6 Cristo oca tʉo masisʉocõri, "Iti ña oca riojo ñasarise", yiyija mʉa. "Ñeñaro yirã ñabojarãti manire ti maicõri manire queno yiñi Dios", yi tʉorũnʉyija mʉa. Ĩ oca quenarise mʉa tʉogore masa jeyaro tʉorã yirãji adi rʉmʉri ĩja. Ito yicõri mʉa yiado bajiroti ĩna ñeñaro yirise jidicãcõri mama ʉsi wasoarã yirãji ĩna cʉni.

7 Mani yagʉ Epafras wame cʉtigʉ, ĩ ñami mani maigũ. Mʉare Dios oca riasoñi ĩ. Jesucristore moa ĩsigũ ñari queno adojʉ gʉare ejabʉami ĩ.

8 "Espíritu Santona sʉoriti gãmeri ti maiama ĩna Colosas cʉto gãna", yi goti ejaquĩ Epafras gʉare.

9 Ito bajiro ĩ yija tʉocõri, mʉare yiari Diore seni ĩsisʉocʉ gʉa. Ñaro bajiroti mʉare yiari Diore senisʉsabea gʉa. Ĩ ocare queno mʉa tʉo masi jeotoni, ĩre senia gʉa. Ito yicõri ĩ masirise mʉare jidicãtoni Diore senia gʉa. "Ado bajiro mani yire ãmoguĩji Dios", mʉa yi masitoni, ĩre seni ĩsisotia gʉa.

10 Ito bajiro mʉa yi masija, mani Ʉjʉ ĩ ãmoro bajiro yi ñarã yirãji mʉa. Ito yicõri ĩ wanʉtoni ĩre cʉdisotirã yirãji mʉa. Ĩre moa ĩsirã gãjerãre queno ejabʉarã yirãji mʉa, ĩna Diore masitoni. Ito bajiro yirã Dios gaye masi remocõri bʉto bʉsa ĩre tʉorũnʉ warã yirãji mʉa.

11 Rẽtoro masigũ Dios ĩ ñajare, ĩre senia gʉa ĩ masirise mʉare ĩ jidicãtoni. Ito bajiro mʉare ĩ yirise ñajare, ñeñaro mʉa tõbʉjabojaja cʉni ñemecʉti masirã yirãji mʉa. Ito yicõri tʉoĩa ʉsirio yimenati wanʉ quenarã yirãji mʉa.

12 Mani Jacʉ Diore wanʉcõri ado bajiro ĩre bʉsisotirã yirãji mani ĩja. "Queno ya Dios mʉ. Mʉ ñarã gʉa ñatoni gʉare masoyija mʉ. Ito bajiri mʉ ñaro queno busurojʉ ejacõri, gãjerã mʉ ñarã rãca mʉ ĩsiroti bʉjarã yirãji gʉa cʉni", yi wanʉrã yirãji mani, Diore bʉsirã.

13 Ñeñaro yirã ʉjʉ ĩ ñarã mani ñame yirocʉ manire masoñi Dios. Manire masocõri ĩ Macʉ ĩ maigũ ñarã mani ñatoni manire cũñi Dios.

14 Manire yiari ĩ Macʉ godarena sʉoriti manire masoñi Dios. Ito bajiro yicõri mani ñeñaro yirise ãcabojoñi Dios.

Cristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti Dios rãca oca mano queno mani ñare gaye

15 Ñimʉjʉa Diore tigorʉ maquĩji. Ruyugʉ meje ñami Dios. Ito bajibojarocati Cristore mani masija, "Ito bajigʉti ñaguĩji Dios", yi masirãji mani. Ñatĩñagũ ñami Cristo. Adi macãrʉcũro Dios ĩ rujeoroto riojʉa ñacãyijʉ Cristo.

16 Ĩna sʉoriti dise rʉyabeto ũmacũjʉ gaye cʉni, adi sita gaye cʉni rujeoyijʉ Dios. Ruyubiti cʉni, ruyurise cʉni ĩ Macʉ rãcati rujeoyijʉ Dios. Ruyumenare, ĩna ʉjarãre cʉni rujeoyijʉ Dios, ĩ Macʉ rãcati. Ito bajiri ĩnare rujeorʉ ñari, ĩna ʉjʉ ñami Dios Macʉ. Ito bajiro yicõri ĩna Ʉjʉ ñasagʉ ĩ Macʉre cũyijʉ Dios.

17 Adi macãrʉcũro Dios ĩ rujeoroto riojʉa ĩ Macʉ ñacãyijʉ. Ĩna sʉoriti jeyaro ña. Ĩ manijama disejʉa maniboadoja.

18 Jesucristo sĩgũti ñami ĩre tʉorũnʉrãre ũmatã ñari masʉ. Ĩ ñarã mani ñajare ĩ ñami mani rijoga. Ĩ godarena sʉoriti ĩ ñarã mani ñasʉoroca yiyijʉ Dios. Ĩ ñami cajero godabojagʉti mʉcana tʉdi catirʉ. Ito bajigʉ ñari, manire cʉni tʉdi catiroca yi masiguĩji ĩ. Ĩti ñami masa jeyaro Ʉjʉ ñasagʉ.

19 Ĩ Jacʉ Dios robo bajigʉti ñami Jesucristo cʉni. Ito bajiro ĩ bajijare ãmoyijʉ Dios.

20 Masa jeyaro adi sita gãna, ũmacũjʉ gãna cʉni ñeñaro yirã ñayijarã. Ito bajiri masa ĩna oca cʉtirise oca queno ãmogũ ĩ Macʉre waja yi ĩsi rotiyijʉ Dios. Yucʉtẽojʉ ĩ Macʉ ya rí budirena sʉoriti masa rãca oca quenoyijʉ Dios.

21 Iti rʉmʉjʉ ñeñaro tʉoĩarã ñabojacʉ mani maji. Ñeñarise yisoticʉ mani maji. Diore ti tudirã ñari, mani wajacʉre bajiro ĩre tʉoĩacʉ mani maji.

22 Adi rʉmʉriama mani wajacʉre bajiro ĩre tʉoĩabea mani ĩja. Ĩjʉa oca quenoñi. Ñeñaro mani yirise waja, waja yirocʉ manire goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare Dios ĩ tiro riojo ñe seti mana ña mani ĩja. Ñeñaro yiĩamena robo bajirã ña mani ĩja, Dios ĩ tija. "Ĩna ñama yʉ waja yi ĩsiana, ito bajiri seti ma ĩnare", yigʉ yiguĩji Cristo, Diore gotigʉ.

23 Ito bajiro manire yiari Diore bʉsi ejabʉagʉ yiguĩji Cristo, Dios oca mani tʉorũnʉ jidicãbeja. Ĩ oca mani tʉosʉocatire tʉorũnʉsotirã yirãji mani. Gaje oca manire gãjerã ĩna gotibojaja cʉni, ĩnare tʉorũnʉmenaji mani. "Jesucristore mani tʉorũnʉja, manire masogũ yiguĩji", yire oca jidicãmenaji mani. Iti ña oca quenarise. Adi rʉmʉri co sita gãna rʉyabeto iti ocare tʉorãji. Yʉ Pablo Diore moa ĩsigũ ñari iti oca riaso ucuri masʉ ña yʉ.

Diore tʉorũnʉrãre Pablo ĩ ejabʉare gaye

24 Dios oca riaso ucuri masʉ ñari, bʉto wanʉa yʉ. Ito bajibojarocati ĩ oca yʉ mʉare riasoja, yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca yama gãjerã. Tʉoĩa bʉjatobitibojagʉti wanʉa yʉ. Manire yiari tʉoĩa bʉjatobisĩ Cristo cʉni. Ito bajiri Dios oca Cristore tʉorũnʉrãre riasogʉti yʉ tʉoĩa bʉjatobitibojaja, no yibea yʉre. Tʉoĩa oca jaibea yʉ. Wanʉa yʉ. Mani ĩ ñarãre yiari tʉoĩa bʉjatobisĩ Cristo cʉni.

25 Ĩre tʉorũnʉrãre ĩ oca riaso ucutoni yʉre cũñi Dios. Mʉa oca sẽotoni yʉre cũñi Dios. Co masa rʉyabeto ĩ oca ĩna tʉobitire riaso ucutoni yʉre cũñi Dios.

26-27 "Judio masa mejere cʉni masogũ yiguĩji Cristo", yire gaye gotibisijʉ Dios maji jane mejejʉ. Ito bajiri mani riojʉa gãna iti ocare masibisijarã maji. Adi rʉmʉriama ĩ ñarã ñarocõti ĩ oca quenarise mani tʉo jedire ãmoguĩji ĩ. Ado bajiro bajia iti oca wanʉ quenarise. Tite. Mani ya ʉsijʉ quedi sãjacõri mani rãcati ñatĩñagũ yiguĩji Cristo. Ito bajiri, "Ũmacũjʉ Dios ĩ ñarojʉ Cristo rãca catitĩñagũ yigʉja yʉ", yi tʉoĩacõri wanʉa mani.

28 No yʉ wa ucurijʉcõ masa jeyarore Cristo oca yʉ masiadocõ riaso ucua yʉ. "Cristore mʉa tʉorũnʉbeja mʉare masobicʉ yiguĩji ĩ", yi goti quenoa yʉ masare. Ito bajiro masare riasoa yʉ, Dios ĩ tiro riojo, Cristore tʉorũnʉcõri ñe seti mana ĩna ñatoni.

29 Jesucristore queno masa masitoni josari moa yʉ. Yʉmasirio meje moasotia yʉ. Cristo yʉre ĩ ejabʉarisena moasotia yʉ.

2

1 Mʉare yiari ruje Diore seni ĩsisotia yʉ. Laodicea cʉto gãna, yʉre tiĩamenare yiari ito bajiroti Diore seni ĩsia yʉ. "Manire yiari ruje Diore seni ĩsisotiami Pablo", mʉa yi tʉoĩare ãmoa yʉ. Ito bajiri adi papera mʉare cõa yʉ.

2-3 Mнare yiari ito bajiro Diore seni ĩsisotia yн, mнa ya нsijн tнoĩa oca sẽotoni. Sĩgũ нsi bajiro riti tнoĩacõri mнa gãmeri maitoni mнare yiari Diore seni ĩsisotia yн. Ĩ ocare queno tнo masicõri, “Riti ña iti. Jesucristo masoana ña gнa”, yi mнa tнoĩare ãmoa yн. Iti rнmнjн Jesucristo gaye ñarocõti goti jeobisijн Dios maji. Adi rнmнri ĩja ĩ goti jeobitire gotigн yami Dios manire. Cristo sĩgũti ñami jeyaro tнo masire rнcogн. Dise rнyabeto tнo masigũ ñami ĩ. Ĩre mani tнorũnнja queno tнo masirã ñarã yirãji mani cнni.

4 Queno goti rнorãre mнa tнorũnнme yirocн, adi mнare gotia yн.

5 Mнa tн ñabitibojagнti mнare tнo maicõri mнa tн ñagũ bajiro bajia yн. “Sĩgũre bajiro riti нsi cнticõri, queno Jesucristore tнorũnнrã ñama Colosas cнto gãna”, mнare masa ĩna yija tнocõri, bнto wanнa yн.

Cristore boca ãmigoana ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yija quena, yire gaye

6 Cristore boca ãmicõri, “Ĩti ñami yн Ʊjн ĩja”, yigoana ña mнa. Ito bajiro yiana ñari, ĩ ãmoro bajiro riti yi ñasotiya mнa.

7 Bнto bнsa Cristore tнorũnн warona Dios ocare riasotiya mнa. Ĩre queno tнorũnнcõri ĩre cнdisotiya mнa. Mнare riasogoana yiado bajiroti bнto bнsa Jesucristore tнorũnнña mнa. Ito yicõri, “Queno ya Dios mн”, yi wanнsotiba mнa.

8 “Oca ñasarise riasoa gнa”, Jesure masimena ĩna yibojaja, ĩnare tнorũnнbesa mнa. Jesucristo oca meje ña ĩna riasorise. Ĩna riojнa gãna ĩnamasi tнoĩa rujeore gaye riasoama ĩna. “Ado bajiro bajia adi macãrнcũro”, ĩna yi tнoĩa rujeore gaye riasoama ĩna. Cristo oca meje ña ĩna riasorise.

9 Riojo mнare oca gotia yн. Cristo sĩgũti ñami jeyaro Dios gaye rнcogн. Dios ĩ masirise, ĩ sẽorise, ĩ ñasarise Dios gaye disejнa rнyabeto rнcogн ñami Cristo. Manire bajiro rujн cнtibojagнti Dioti ñami Cristo.

10 Ito bajiri Cristore boca ãmigoana ñari queno нsi cнtia mani ĩja. Ĩre boca ãmicõri Diore cнni boca ãmigoana ña mani ĩja. Cristoti ñami Ʊjн ñasagн. Ñimнjнa ĩre roti masigũ maquĩji. Ĩti ñami ũmacũjн gãna нjarãre, adi sita gãna нjarãre cнni roti masigũ.

11 Dios ñarã ñarona judio masa wiro tabojare bajiro yibisija mнa. Dios ñarã ñarona Cristore tнorũnнyija mнa. Ito bajiri mнa ñeñaro yi нyarisere mнa jidicãtoni, mнare ejabнañi Cristo.

12 “Riti bajia. Cristo ĩ godabojarocati tнdi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito bajiroti yнre cнni tнdi catiroca yigн yiguĩji Dios”, yi tнorũnнyija mнa. Ito bajiro yi tнorũnнcõri idé gu rotiyija mнa. “Cristore tнorũnнrã ñari gнa ñeñaro yirisere jidicã ãmoa gнa. Mama нsi wasoa ãmoa gнa”, yi tнoĩacõri idé gu rotiyija mнa.

13 Iti rнmнjн ñeñaro yirã ñari, ito yicõri ñeñaro yirise jidicã ãmomena ñari, godana robo bajirã ñabojacн mani maji. Diore masirã meje ñacн mani. Cristore mani tнorũnнjare manire masoñi Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yirise ãcabojo jeoñi ĩ.

14 Dios ĩ rotirise cнdibiticõri seti cнtirã ñacн mani maji. Yucнtẽojн masare yiari Cristo ĩ goda ĩsirena sнoriti mani ñeñaro yirise ãcabojo jeoñi Dios. Ito yicõri mame oca gotirocн cajero ĩ rotisнore jidicãcõri gaje wasoayijн Dios ĩja.

15 Ito bajiro Dios ĩ yijare, “Seti cнtirã ñama ĩna”, yi masibeami rũmúa нjн Satanás ĩja. Yucнtẽojн manire yiari goda ĩsicõri, rũmúare ruyumena ñarocõreti rẽtocũyijн Cristo. Ito bajiro ĩ yijare, “Rẽtoro masigũ ñami Cristo. Ĩ masirise ĩorocн, rũmúa нjн ĩ ñarãre cнni rẽtocũyijн Cristo”, yi tнoĩa mani.

Dios ĩ ãmoro bajiro riti mani yija quena, Pablo ĩ yire gaye

16 Ito bajiri, “Rẽore ña, babesa, idibesa”, yire ma ĩja. “Bнcнrã rotire cнdibea mнa”, mнare ĩna yibojaja, bojori bнjare ma mнare. “Gнa ya basa rнmн, gнa ya tujacãra rнmн cнni rũcнbнobea mнa. Mamн ũmacañi ĩ joeari rнmн rũcнbнobea mнa”, mнare ĩna yibojaja bojori bнjare ma mнare.

17 Cristo ĩ godaroto riojʉa jaje rotire gaye ñayijʉ maji. “Cristo ĩ ejaja queno manire
ejabʉagʉ yiguĩji ĩ”, judio masa ĩna yitoni jaje rotire gaye cũyijʉ Dios maji. Manire Cristo ĩ
goda ĩsija bero bʉcʉrã ĩna yisotire mani yiroti meje ña ĩja. Adi rʉmʉri Cristo ĩ rotiro bajiro
riti cʉdi warã yirãji mani ĩja.
18 Coriarã ado bajiro goti rʉoama mʉare: “Gʉa cãirojʉ ticõri queno Dios ĩ rotirise goti
masia gʉa. Manimasiti mani ya rujʉre cami menija quena”, yi goti rʉoama ĩna mʉare.
“Ángel mesare gʉa rũcʉbʉoado bajiro mʉa rũcʉbʉobeja, mʉare masobiquĩji Dios”, yi
goti rʉoama ĩna mʉare. Ĩnamasiti tʉoĩa rujeocõri, ito bajiro goti rʉoama ĩna. “Gʉa robo
bajiro mʉa yibeja, mʉare masobicʉ yiguĩji Dios”, yi rʉoama ĩna. Ito bajiro mʉare ĩna
yibojarocati, ĩnare tʉorũnʉbeja.
19 Mani Ʊjʉ Cristo bajiro tʉoĩarã meje ñama ĩnaõna. Mani Ʊjʉ ñari, Cristo sĩgũti ñami
mani rijoga bajiro bajigʉ. Ĩre boca ãmigoana ñari ĩ ya rujʉ robo bajirã ña mani. Ĩre riti
mani tʉorũnʉja, sĩgũ bajiro riti tʉoĩarã yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiroti bʉto
bʉsa Cristore tʉorũnʉ warã yirãji mani ĩja.
20 Manire goda ĩsicõri bʉcʉrã rotire jidicãcõri mame oca wasoayijʉ Cristo. Ito bajiri
adi sita gãna ĩna tʉoĩa rujeore mani cʉdiroti meje ña. “Bʉcʉrã masa ĩna rotire mani
cʉdija, manire masogũ yiguĩji Dios”, ĩna yibojaja, mani cʉdiroti meje ña. ¿No yija ito
bajibojarocati adi sita gãna ĩna tʉoĩa rujeorise cʉdiati mʉa maji?
21 Ado bajiro rotiama ĩna. Tite: “Itire bare meje ña. Babesa, moaĩabesa”, yama ĩna.
22 Ito bajiro ĩna riasoja, adi macãrʉcũro gãna ĩna tʉoĩa rujeorise ña. Bare jedirise ña, ito
yicõri mani ba jeoroti ña iti.
23 Ĩna tʉo seyorise ĩna riasoja tʉocõri, “Queno tʉoĩarã ñama”, yi tʉoĩabojama coriarã. Ito
bajibojarocati queno tʉoĩarã meje ñama ĩna. Ado bajiro riasobojama ĩna. Tite: “Gʉa
rũcʉbʉoanare rũcʉbʉoja quena. ‘Masigũ meje ña yʉ’, mani yija quena. Mani tʉoĩa
bʉjatobeja quena. Manimasiti mani ya rujʉre cami menija quena. Ito bajiro mani yija,
mani ñeñaro yirise jidicã masirã yirãji mani”, yi tʉoĩabojama. Ito bajiro meje bajia.

3

1 Cristore ĩna sĩabojarocati tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios. Ĩre mʉcana tʉdi catiroca yicõri
ũmacũjʉ ĩ ya riojocadʉja rũcʉbʉorajʉ ruji rotiyijʉ Dios. Cristore mani tʉorũnʉroto riojʉa
Diore masibiticõri godacãna robo bajirã ñacʉ mani maji. Ito bajiri ñeñaro yirise jidicãcõri
Cristore mani tʉorũnʉsʉocati rʉmʉ tʉdi catirã robo bajiro mani bajiroca yiyijʉ Dios
manire. Ito bajiri ũmacũjʉ Dios rãca catitĩñarã yirãji mani. Ito bajiri ĩre wanʉrã ũmacũjʉ ĩ
gaye mani tʉoĩaja quena.
2 Adi sita gayere tʉoĩa wanʉsabitirʉja manire. Ũmacũjʉ Cristo gaye bʉto bʉsa mani tʉoĩa
wanʉja quena.
3 Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti mani ñeñaro yirise ãcabojoñi Dios. Ito bajiri mʉcana
tʉdi ñeñaro yi ʉyabitirʉja manire. Mʉcana tʉdi mani ñeñaro yi ʉyabe yirocʉ, manire
tirũnʉgũ yiguĩji Cristo. Ito yicõri ũmacũjʉ Dios rãca mani catitĩñatoni manire tirũnʉgũ
yiguĩji Cristo.
4 Mani ya ʉsijʉ Cristo ĩ quedi sãjagoana ñari ĩna sʉoriti catia mani. Ĩti ñami catitĩñare
ñasarise rʉcogʉ. Tʉdi ĩ goaĩori rʉmʉ masa jeyaro ĩre rũcʉbʉorã yirãji. Ĩ ñarã ñari, ũmacũjʉ
ĩ rãcati wanʉrã yirãji mani cʉni.

Cristore boca ãmicõri mama ʉsi wasoare gaye

5 Ito bajiri adi macãrʉcũro ñeñaro mani yirise jidicãgorʉja manire. Rocati romiare
yibitirʉja manire. “Isore ãmoa yʉ”, yi tʉoĩabitirʉja manire. Mani ya rujʉna ñeñaro mani
yirise jidicãrʉja manire. Gãji ya gajeonire ʉobitirʉja manire. Gajeonire mani tʉoĩa
wanʉja, Diore rũcʉbʉorã meje ña mani.

6 Ito bajiro ñeñaro yirãre junisinicõri, ĩna cнdibitire waja, ĩnare bнto waja senigũ yiguĩji
Dios.
7 Iti rнmнjн adi sita gãna bajiro tнoĩacõri ĩnare bajiroti ñeñaro yicн mani cнni maji.
8 Adi rнmнri jeyaro mani ñeñaro yirise jidicãja quena. Junisinibitirнja manire. Ti
tebitirнja manire. Ti tudibitirнja manire. Gãjerãre bнsitubitirнja manire. Mani ya risena
oca ñeñarise bнsibitirнja manire.
9-10 Ñeñaro mani yi нyarise jidicãcõri mama нsi wasoana ña mani ĩja. Ito bajiri mнcana
tнdi gãjerãre socabitirнja manire. Dios manire rujeorн ejabнasotiami manire ĩ ãmoro
bajiro mani yitoni. Bнto bнsa ĩre mani masiroca yami Dios, Cristo ĩ queno yiado bajiro
mani yitoni.
11 Cristo ĩ quedi sãjana ñari sĩgũ rĩa ña mani ĩja. Ito bajiri, "Judio masa ña gнa. Judio
masa meje ña mнama", yire ma ĩja. "Wiro tagoana ña gнa. Wiro tagoana meje ña mнama.
Riasotigoana ña gнa. Riasotigoana meje ña mнama. Gãjerãre moa ĩsirãona meje ña gнa.
Gãjerãre moa ĩsirãona ña mнama", yire ma ĩja. Sĩgũti ñami mani Ujн, ĩ ñami Cristo. Ito bajiri
Dios ĩ tija sĩgũ rĩa bajiro bajirã ña mani.
12 Dios ñarã ña mani ĩja. Manire ti maicõri, manire beseñi Dios, ĩ ñarã mani ñatoni.
Ito bajiri mani cнni gãjerãre mani ti maija quena. Ito yicõri ĩnare mani ejabнaja quena.
"Gãjerã rẽtoro quenagũ ña yн", yi tнoĩabitirнja manire. Gãjerãre sẽoro rotibitirнja manire.
Manire gãjerã нsirioro ĩna yibojarocati junisinibitirнja manire.
13 Mani gãmeri ejabнaja quena. Manire gãjerã ĩna ñeñaro yibojarocati ĩnare ju-
nisinibitirнja manire. Itire mani ãcabojoja quena. Mani ñeñaro yirise Jesucristo ĩ
ãcabojado bajiroti gãjerãre cнni mani ãcabojoja quena.
14 Gãmeri mani ti maija, iti ña rẽtoro ñasarise. Dise gaje rotire rẽtoro ñasarise manoja.
Mani gãmeri ti maija, sĩgũ bajiro riti tнoĩarã yirãji mani, Dios ĩ ãmoro bajiroti.
15 Cristo ĩ ãmoro bajiro riti mani yija, ñe oca manoti mani ya нsijн queno wanн quenarã
ñarã yirãji mani. "Ĩre cнdia yн", yi masicõri, mani ya нsijн queno wanн quenarise rãca
ñarã yirãji mani. Ito bajiro mani ñatoni ĩ ñarã sĩgũre bajiro mani tнoĩaroca yicãñi Dios. Ito
bajiri, "Queno ya Dios mн", yitĩñarнja manire, Diore rũcнbнorã.
16 Mani ya нsina Cristo ocare tнorũnнcõri wanнre rãca ĩre cнdi ñasotirнja manire. Ĩ ocare
queno masicõri gãmeri mani riasoja quena. Ito yicõri mani goti rẽtobuja quena. Diore
wanнrã, ĩre basa sẽato mani. Ĩ oca tutire ticõri sẽato mani. "Queno ya Dios mн", ĩre yi
rũcнbнo sẽato mani.
17 Dise rнyabeto mani bнsija cнni, mani moaja cнni, "Jesucristo ñami yн Ujн", yi
tнoĩacõri, ito bajiro yirнja manire. Cristore tнorũnнcõri ĩ ejabнarisena, "Queno ya Dios
mн", mani Jacн Diore yi rũcнbнorнja manire.

Cristore tнorũnнrã ñari mani bajire gaye

18 Tнoya romia mнa, mнare bнsigн ya yн. Mнa manнjнsabatia yiro bajiroti cнdiya.
Mani Ujн Jesucristore tнorũnнrã ñari, ito bajiroti mнa yija quena.
19 Tнoya ũmнa mнa, mнare cнni bнsigн ya yн. Mнa manojosãromiare queno ti maiña.
Ito yicõri sẽorise rãca rotibesa mнa. Quenoti ĩnare rotija quena.
20 Tнoya rĩaca mнa, mнare bнsigн ya yн. Mнa jacнsabatia yiro bajiroti cнdisotiba mнa.
Ito bajiro mнa yija ticõri, wanнgũ yiguĩji Dios.
21 Tнoya rĩa cнtirã mнa, mнare bнsigн ya yн. Mнa rĩare нsirioro tudibesa mнa. Biyaro
ĩnare mнa tudija tнocõri, tнo oca sẽomenaji ĩna. Ito bajiri mнare cнdi ãmomenaji ĩna.
22 Tнoya gãjerãre moa ĩsirã mнa, mнare bнsigн ya yн. Mнa нjarãre queno cнdiya mнa.
Ĩna tiroca cнni, ĩna tibeto cнni ĩnare queno cнdisotiba mнa. Mнa нjarã ĩna tiroca riti mнa
moaja, "Gнare ti wanнjaro ĩ", yi tнoĩa mнa. Ito bajiro mнa yija queno moa ĩsirã meje ña
mнa. Mani Ujн Jesucristore tнorũnнrã ñari, mнa нjarãre queno moa ĩsija quena.

23 Dise rнyabeto mнa нjarã ĩna rotirise wanнre rãca moa ĩsija quena. Temenati moaja quena. “Yн moarise tiami Cristo”, yi tнoĩacõri, ĩre moa ĩsirã robo bajiro mнa нjarãre cнni queno moa ĩsiña mнa.
24 Cristo sĩgũti ñami mani Ujн ñasagн. Ĩre moa ĩsirã ya mani. Itire ãcabojabesa. Manire queno waja yigн yiguĩji. Mani catitĩñaroca yigн yiguĩji Cristo.
25 No ñeñaro yigнreti waja senigũ yiguĩji Dios. Queno ti bese masigũ ñari, masa ĩna ñeñaro yigoadocõti waja senigũ yiguĩji Dios.

4

1 Tнoya moa ĩsiri masa cнtirã mнa, mнare bнsigн ya yн. Mнa ya moari masare quenoti rotiya. Ito yicõri ĩna moaro bajiroti ĩnare queno yiya. Ado bajiro mнa tнoĩaja quena, “Ũmacũjн ñami yн Ujн, yнre queno yigн. Ito bajiri yн ya moari masare queno yicнja yн cнni”, yi tнoĩaja quena.
2 Diore bнsi jidicãbeja. Ĩre mнa bнsisotija quena. Ĩ cнdija ticõri, “Queno ya Dios mн”, yi ñaña mнa.
3 Diore mнa bнsija gнare yiari seni ĩsisotiya mнa. Ito bajiro mнa senija tнocõri, gнare queno ejabнagн yiguĩji Dios, gaje masare Cristo oca gнa riaso ucu masitoni. Cristo oca masa ĩna masibitire yн riasojare ado tubia ecorн ña yн.
4 Yнre yiari Diore seni ĩsiña, masare yн riasoja queno ĩna tнo masitoni. Ito bajiro ĩna queno tнo masiroca ĩnare riasorнja yнre.
5 Jesucristore tнorũnнmena tн mнa waja, rocati ñacõabesa. Ĩ ocare ĩna tнo ãmoja ĩnare gotiba. “Queno yirã meje ña mнa”, mнare ĩna yibe yirona, queno tнoĩacõri ĩnare ĩ oca goti rẽtobuja quena.
6 Queno tнoĩacõri ĩnare Cristo oca gotirнja mнare. Queno wanн quenacõri mнa bнsija quena, Cristo ocare ĩna boca ãmitoni. Dios ocare queno riasotiya, gãjerã mнare ĩna seniĩaja, riojo mнa cнditoni.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

7 Adojн yн rãca mani Ujнre moa ĩsigũ ñami Tíquico wame cнtigн. Manire bajiroti Jesucristore tнorũnнgũ ñami ĩ cнni. Ito bajiri mani rãca gagн mani maigũ ñami ĩ. Mнa tн ejacõri yнre rẽtare gaye mнare gotigн yiguĩji ĩ.
8 Mнa tнjн ĩre wa rotigн, ado bajiro ĩre gotia yн: “Ĩna ya нsijн ĩna tнo oca sẽotoni, ‘Queno ñama Pablo mesa’, yi gotitẽña”, yi gotia yн Tíquicore.
9 “Tíquicore baba cнti wasa”, yi gotia yн Onésimore. Manire bajiroti Jesucristore queno tнorũnнgũ ñami Onésimo cнni. Ĩ ñami mani rãca gagн, mani maigũ. Mнa rãca ñagorн ñami Onésimo. Mнa tн ejacõri gнare rẽtare gaye gotirã yirãji ĩna jũarã.
10 Adojн yн rãca tubia ecorн ñami Aristarco wame cнtigн. “Quenajaro”, yami mнare. “Quenajaro”, yami Marcos cнni. Ĩ ñami Bernabé teñн. “Mнa tн Marcos ĩ ejaja, wanнre rãca ĩre boca ãmiña”, mнare oca goti ñucacãcн yн.
11 Jesús Justo wame cнtigн cнni, “Quenajaro”, yami. Ĩna нdiarãti ñama judio masa yн rãca Diore moa ĩsirã. Jesucristore boca ãmicõri Diore moa ĩsirã ñama ĩna cнni. Ĩna yнre ejabнajare, queno wanн quenacõri oca sẽoa yн ĩja.
12 Mнa yagн Epafras wame cнtigн, “Quenajaro”, yami. Jesucristore moa ĩsigũ ñami ĩ cнni. Co rнmн rнyabeto mнare yiari Diore seni ĩsisotiami ĩ. Queno Diore tнorũnнrã ĩre mнa cнdi ñatoni mнare yiari Diore seni ĩsisotiami ĩ. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro mнa cнdi jeotoni mнare yiari Diore seni ĩsisotiami ĩ.
13 “Riti mнare yiari Diore senisotiami Epafras”, ya yн, ĩre tisotigн ñari. Laodicea cнto gãnare, Hierápolis cнto gãnare yiari cнni Diore senisotiami ĩ.
14 Lucas нco yiri masн mani maigũ, “Quenajaro”, yami. Demas wame cнtigн, “Quenajaro”, yami ĩ cнni.

15 “Quenajaro Laodicea cʉto gãna”, ya yʉ. “Quenajaro Ninfa. Quenajaro Cristore tʉorũnʉcõri iso ya wijʉ minijuasotirã cʉni”, ya yʉ.
16 Adi papera mʉare yʉ cõare mʉa ti jeoja bero Laodicea cʉto gãna Jesure tʉorũnʉrãre wasoaba, ĩna titoni. Ito yicõri ĩnare yʉ papera cõacatijʉare wasoacõri tiba mʉa cʉni.
17 Ado bajiro Arquipore mʉa gotire ãmoa yʉ: “Mani Ʊjʉ Jesucristo mʉre ĩ rotiado bajiroti queno gajanoaña”, yiya Arquipore.
18 “Quenajaro”, yi uca yʉ, yʉmasiti. Adojʉ tubia ecorʉ ña yʉ. Yʉre ãcabojabesa. Yʉre yiari Diore seni ĩsisotiya mʉa. Mʉare yiari Dios ĩ queno yitoni ĩre seni ĩsisotia yʉ cʉni. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a los Tesalonicenses

Tesalónica cʉto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Tesalónica gãna mʉa. Yʉ ña Pablo. Mani ñarã Silvano, Timoteo mesa rãca adi papera uca gʉa. Mani Jacʉ Dios ñarã ña mani. Mani Ʉjʉ Jesucristo ñarã cʉni ña mani. Ĩnare tʉorũnʉrã ñari minijuasotia mani, ĩnare rũcʉbʉorona. Mani Jacʉ Dios queno yijaro mʉare ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ queno sajari oca cʉti quenaroca yijaro ĩ.

Tesalónica gãna queno Jesure ĩna tʉorũnʉre gaye

2 Mʉare tʉoĩacõri, "Queno ya Dios mʉ", yisotia gʉa. Mʉare yiari coji rʉyabeto Diore bʉsisotia gʉa.

3 Mani Jacʉ Diore gʉa bʉsija, "Cristore tʉorũnʉrã ñari queno ĩre moa ĩsiama Tesalónica gãna", yi tʉoĩa gʉa. "Gãmeri ti mairã ñari queno gãmeri ejabʉama ĩna", yi tʉoĩa gʉa mʉare. "Mani Ʉjʉ Jesucristore tʉorũnʉsarã ñari, 'Riti mʉcana tʉdi ejagʉ yiguĩji', yi tʉoĩarã ñama ĩna", yi tʉoĩa gʉa mʉare.

4 Tʉoya gʉa ñarã mʉa. Dios ĩ ti mairã ña mʉa. "Dios ĩ beseana ñama ĩna", ya gʉa mʉare.

5 Jesucristo oca gʉa mʉare riasosʉoja, rocati goti ajere gaye meje mʉare riasocʉ gʉa. Dios ĩ rotirise rãca mʉare riasocʉ gʉa. "Riti bajia iti oca", mʉa yi masiroca yiñi Espíritu Santo. Mʉa tʉ gʉa ñacatijʉ, "Ito bajiro ñacã ĩna", yi masirãji mʉa gʉare. Ito bajiro gʉa ñacatire ticõri, "Mani queno ñatoni mani tʉ ejañi ĩna", yi masirãji mʉa gʉare.

6 Gʉare ticõri, gʉa ñado bajiroti ñacʉ mʉa cʉni. Jesucristo ocare boca ãmicõri, ĩ queno yigoado bajiroti queno yi ãmocʉ mʉa cʉni. Mʉare tʉoĩa bʉjatobitiroca gãjerã ĩna yibojarocati, wanʉre rãca Jesucristo ocare boca ãmicʉ mʉa. Espíritu Santoti ñañi mʉa tʉoĩa wanʉ quenaroca yigʉ.

7 Ito bajiro mʉare ĩ yijare Macedonia sita gãna ito yicõri Acaya sita gãnare ĩna tiro riojo queno ĩoyija mʉa. Ito bajiro queno mʉa yi ĩoja ticõri, "Ĩna robo bajiro queno yirʉja manire cʉni", yi tʉoĩa jedirã yirãji ito gãna Cristore tʉorũnʉrã.

8 Jesucristo ocare boca ãmicõri Macedonia sita gãna, Acaya sita gãnare riti meje goti batoyija mʉa. Masa jeyarore Cristo ocare goti batoyija mʉa. Queno mʉa yigore tʉocõri, "Cristore queno tʉorũnʉrã ñama Tesalónica cʉto gãna", yama masa jeyaro mʉare. Ito bajiri gʉa wa ucuja mʉa gayere masare gotibea gʉa. Mʉare masicãma ĩna.

9 "Oca mʉa riasorise gayere queno boca ãmiyijarã Tesalónica gãna", yire gaye tʉoa gʉa, yama ĩna gʉajʉare. "Diore queno tʉorũnʉcõri ĩnamasi meni rujeoanare rũcʉbʉo jidicãma ĩna", yama ĩna gʉare. "Dios ñasagʉ catitĩñagũre moa ĩsirã yama Tesalónica gãna", yama ĩna gʉare mʉare tʉoĩarã.

10 Gaje mʉa gaye ado bajiro gotiama ĩna gʉare: "Dios Macʉ ũmacũjʉ gagʉ ĩ tʉdi ejare bocatirã yama Tesalónica gãna", yama ĩna gʉare. Jesuti ñami Dios Macʉ. Masa ĩre ĩna sĩabojarocati mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios. Mani ñeñaro yirisere bʉto ti teami Dios. Ito bajiri mani ñeñaro yirise waja yigʉ, manire goda ĩsiñi Jesucristo. Masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ Jesucristo ñami manire masorocʉ.

2

Tesalónica cʉtojʉ Pablo ĩ moare gaye

1 "Riasobojarã meje yicã Pablo mesa. Mani tʉ ĩna ñaja jãjarã Jesucristo ocare boca ãmicã", yi tʉorãji mʉa gʉare.

2 Filipos cнto gнa ñaroca ĩna gнare bнsiture, gнa tнoĩa bнjatobitiroca gнare ĩna yire,
masirãji mнa. Mнa ya cнto gнa ejaja ito bajiroti yicã masa gнare. Ito bajiro gнare ĩna
yibojarocati ĩ oca gнa goti güibititoni gнa oca sẽoroca yiñi Dios.
3 Mнare gнa riasocati wisare oca meje mнare riasocн gнa. Queno ñajaro ĩna yirona,
mнare riasocн gнa. Mнare rнorona meje mнare riasocн gнa. Mнare gнa riasocati ñasarise
queno riojo mнare riasocн gнa.
4 Jesucristo oca riasorona yiari gнare cũñi Dios. Ito bajiri ĩ oca ñasarise riti ĩ ãmoro
bajiro riasoa gнa. Masa gнare ti seyojaro yirona meje Dios ocare riasoa gнa. Dios sĩgũti ĩ
gнare wanнre ãmoa gнa. Dios sĩgũti ñami gнa tнoĩarisere ti masigũ.
5 Tнo seyore bajiro bajijaro yirã meje mнare goticн gнa. "Riti bajia iti", yi tнoĩarãji mнa.
"Niyeru bнjarona meje yн ocare riasoama ĩna", yiguĩji Dios gнare.
6 Gнa mнare riasogoanare bнto rũcнbнojaro yirona meje riasocн gнa. Diore
rũcнbнojaro yirona mнare goticн gнa. Gãjerãre cнni gнare ĩna rũcнbнotoni meje ĩnare
riasocн gнa. Ito bajibojarocati Cristo ĩ cũana ñari, "Gнare rũcнbнoya", gнa yi ãmoja
yiboana gнa.
7 Ado bajirojнa yicн gнa. Sĩgõ jaco iso rĩare tirũnн masoado bajiro yicн gнa, mнare ti
maicõri.
8 Mнare bнto tнo maia gнa. Mнare ti mairã ñari Dios oca mнare riaso ãmocн gнa. Mнare
ti maicõri queno mнa ñare ãmocн gнa. Ito bajiri mнare yiari godarona ñacãcн gнa. Mнare
masicõri bнto mнare ti maia gнa.
9 Tнoya gнa ñarã mнa. Mнa tн ñarã gнa bнto moagorere ãcabojabeja mнa. Dios oca
mнare riasorã ñami, ũmнa cнni moasoticн gнa. Sĩgũjнa mнa gнare yiari mнa waja yi ĩsire
ãmobiticн gнa. Ito bajiri queno ña masirona gнamasiti moacн gнa.
10 Mani Cristore tнorũnнrã ñari mнa rãca gнa ñaja ñeñaro yiĩabiticн gнa mнare. Dios ĩ
ãmoro bajiro riti yisoticн gнa. Ito bajiro gнa bajija ticõri, "Ñe seti mana ñama ĩna", yi tнoĩacн
mнa gнare. Dios cнni ito bajiroti masiguĩji gнare.
11 "Manire goti quenocã ĩna", yi masirãji mнa gнare. "Mani bojori bнjaja mani oca
sẽoroca yicã ĩna", yi masirãji mнa gнare. Sĩgũ ĩ rĩare maigũ ĩ goti quenoado robo bajiro
mнare goti quenocн gнa.
12 Mнa oca sẽojaro yirona ado bajiro mнare goticн gнa. "Dios ĩ ãmoro bajiro riti yisotiya,
Dios mнare ĩ wanнtoni", yi goti quenocн gнa mнare. Mнare beseñi Dios ĩ rotirojн ĩ rãca
mнa ñatĩñatoni.
13 Dios oca mнare gнa goti rẽtobuja, "Ĩna tнoĩa rujeoreti gotiama ĩna", yi tнoĩabiticн
mнa. "Riti Dios ocare riasoama ĩna", yi tнoĩacõri itire boca ãmicн mнa. Dios ocare mнa
tнorũnнjare mнa ñeñaro yirisere mнa jidicãroca yiñi Dios mнare. Ĩre mнa cнditĩñaroca
yami Dios. Ito bajiri iti gaye tнoĩacõri, "Queno ya Dios mн", yisotia gнa ĩre.
14 Mнa ya cнto gãna mнare нsirioro yi codejare tнoĩa bнjatobisija mнa. Judea sita gãnare
cнni ito bajiroti rẽtayijн. Ĩna comasiti нsirioro ĩnare yi codeyijarã. Ĩna tнoĩa bнjatobitiado
bajiroti tнoĩa bнjatobisija mнa cнni.
15 Judio masati ñama mani Ujн Jesucristore sĩana. Diore goti ĩsiri masare cнni ito bajiroti
sĩayijarã ĩna. Ĩnati ñama gнare bucõana. Ito bajiro ĩna yijare ĩnare ti wanнbeami Dios. Ĩna
ñama masa jeyarore ti terã.
16 "Mнare cнni maso ãmoami Cristo", judio masa mejere cнni gнa goti ãmobojarocati
gнare camotacã judio masa. Ito bajiro ĩna yija bнto bнsa seti cнtirã ñama ĩna. Ito bajiro
ĩna yija ti junisinicõri, "Ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirã tнoĩa bнjatomena yirãji ĩna", yi
tнoĩacãguĩji Dios.

Tesalónica gãnare mнcana tнdi Pablo ĩ ti ãmore gaye

17 Tнoya gнa ñarã mнa. Mнare gнa wagoja bero nocõ mejeti mнare tнoĩa riocн gнa mнcana. Mнa tн ñabitibojarãti gнa tнoĩarisejн mнa tнjн ñacн gнa. Mнare tнdi ti ãmorã ruje josabojacн gнa.
18 Bнto mнare ti ãmosabojacн gнa. Yн Pablo coji meje mнare tigн wa ãmobojacн yн. Coji rнyabeto mнa tн yн tigн wa ãmoja, rũmúa нjн Satanás camotasotiñi yнre.
19 Gãjerã rẽtoro mнare tнoĩa wanнa gнa. "Tesalónica cнto gãna mн oca gнa riasoja, queno boca ãmicã ĩna", wanн quenare rãca gotirã yirãji gнa mani Ujн Jesucristore ĩ ejaroca.
20 "Ĩna ñama mani riasogoana", yi tнoĩarã, mнare wanн ñuca gнa. Riti ña iti gaye.

3

1-2 Mнare bнto ti ãmorã ñemecнti masibiticн gнa. Ito bajiri mani yagн Timoteore mнare ĩ titoni cõacн gнa. Gнama Atenas wame cнtiri cнtojн tujacн. Gнare bajiro Diore moa ĩsigũ ñari Jesucristo oca masare goti rẽtobuami ĩ cнni. Mнa oca sẽoroca ĩ yitoni ĩre mнa tнjн cõacн gнa. Ito yicõri Jesucristo ocare mнa tнorũnн waroca ĩ yitoni ĩre mнa tнjн cõacн gнa.
3 Tнoĩa bнjatomena mнa ñajare Cristo ocare mнa tнorũnн jidicãre ãmobiticн gнa. Ito bajiri mнa oca sẽotoni Timoteore mнa tнjн cõacн gнa. "Cristore mani tнorũnнrã ñajare gãjerãma mani tнoĩa bнjatobitiroca yirã yirãji. Ito bajiro manire rẽtare ãmoguĩji Dios bнto bнsa ĩre mani tнorũnнtoni", yi tнoĩa jedia mani.
4 Mнa rãca ñarãjн maji mнare goti cũcãcн gнa. "Mнa tнoĩa bнjatobitiroca yirã yirãji gãjerã", yi goti cũcãcн gнa mнare. Mнare gнa gotiado bajiroti rẽtayija.
5 Ito bajiri mнare bнto ti ãmorã ñemecнti masibiticн gнa. Ito bajiri Timoteore cõacн gнa, "¿Jesucristore tнorũnнcнati ĩna maji?" yirona. "Ñeñaro ĩna yitoni ĩnare нsirioro yi rẽtocũguĩji gajea rũmúa нjн", yi tнoĩacн gнa. "Ĩnare ĩ rẽtocũja mani moagorere ñeñogũ yiguĩji gajea", yi tнoĩacн gнa. Ito bajiro tнoĩacõri Timoteore ti roti ñucacн gнa.
6 Mнa tн ejarн adojн tнdi ejacoami Timoteo mнcana. Adojн ejacõri mнa gayere oca quenarisere goti tнdi ejami ĩ. "Cristore queno tнorũnнrã ñama ĩna, ito yicõri gãmeri ti mairã ñama ĩna", yi goti ejami ĩ. "Mнare queno tнoĩa gнa", yima ĩna, yi goti ejami gнare. "Gнare mнa ti ãmoro bajiroti mнare cнni ti ãmoboja gнa", yima ĩna, yi goti ejami ĩ.
7 Ito bajiro ĩ gotija tнocõri, tнoĩa bнjatobitibojarãti gнa ya нsijнama queno tнoĩa oca sẽoa gнa. "Cristore tнorũnн jidicãbeama ĩna", ĩ yija tнocõri, queno mнare wanн ñuca gнa ñarã gнa.
8 "Cristore tнorũnн warã yama ĩna", ĩ yija tнocõri, tнoĩa oca sẽoa gнa, ito yicõri mama нsi bнja gнa.
9 Mнare tнoĩacõri, "Queno ya Dios mн", yi jidicã masibea gнa. Diore gнa bнsija, "Cristore queno tнorũnнama ĩna", yi tнoĩa masicõri bнto wanнa gнa.
10 Ñami, ũmнa cнni Diore senisotia gнa, mнa tнjн gнa ejaroca ĩ yitoni. Bнto bнsa Cristore mнa tнorũnнtoni mнa masibitire mнare riaso ãmoa gнa maji.
11 Mнa tн gнa tirã watoni mani Jacн Dios, ito yicõri mani Ujн Jesucristo gнare ejabнajaro.
12 Mнare bнto ti mai wajн gнa. Mнare gнa ti mairo bajiroti bнto bнsa mнa gãmeri ti mairoca yijaro mani Ujн mнare. Ito yicõri bнto bнsa masa jeyarore mнa ti mairoca yijaro ĩ.
13 Mнa ya нsijн mнa oca sẽo waroca yijaro mani Ujн. Ñeñarisere jidicãcõri quenarisejнa riti mнa yiroca yijaro ĩ. Ito bajiro mнare ĩ yija bero mani Ujн ĩ ñarã rãca ĩ tнdi ejari rнmн mani Jacн Dios ĩ tiro riojo ñe seti mana ñarã yirãji mнa.

4

Dios ĩ ti wanнre gaye

1 Gнa ñarã gaje mнare goti ãmoa gнa. "Ado bajiro mнa ñaja mнare ti wanнgũ yiguĩji Dios", yi mнare riasocн gнa. "Ito bajiro ñama ĩna", yi tнoĩa gнa mнare. Dios mнare ti

wanɥjaro yirona, ĩ ãmorise riti bɥto bɥsa mɥa yire ãmoa gɥa. Ito bajiro josa gɥa, mɥare riasotoni mani Ʊjɥ cũana ñari.
2 "Cristo ĩ riaso rotiado bajiroti gɥare riasocã ĩna" yi masirãji mɥa gɥare.
3 Ado bajiro bajia mɥa yiroti Dios ĩ ãmorise. Dios ñarã mɥa ñajare quenarise riti mɥa yire ãmoami ĩ. Mɥa manojo mana gãjerã romia rãca ajere ãmobeami ĩ.
4 Mɥa manojo bɥjaroto riojɥa romiare ajeĩamena mɥa ñare ãmoami Dios. Ito bajiri isore bɥjacõri Dios ĩ ãmoro bajiro isore mɥa rũcɥbɥoja quena. Mɥa manojosãromiare riti ti maicõri gãjerã romiare ajebeja quena.
5 Isore ti seyocõri isore ajerocɥ meje manojo cɥtija quena. Gãjerã Dios gayere masimena ñari ito bajiro yi ãmorãji ĩnaõna. Ĩna robo bajiro yibitirɥja manire.
6 Gãji manojo rãca ajebeja. Gãji manojore ti ɥobeja mɥa. "Ito bajiro yirãre bɥto ĩna tɥoĩa bɥjatobitiroca yigɥ yiguĩji Dios", sẽoro mɥare goti cũcãcɥ gɥa.
7 Quenarise mani yitoni manire beseñi Dios. Ñeñaro mani yitoni meje manire beseñi ĩ.
8 Adi gɥa riasorisere ti terã gɥare riti meje ti terã yama ĩna. Diore cɥni ti terã yama ĩna. Ñeñaro mani yirisere jidicãtoni Espíritu Santo manire queo sãgũ ñami Dios.
9 Tɥoya, gãmeri ti maire gaye mɥare bɥsigɥ ya yɥ. "Gãmeri ti mairɥja manire", mɥa yi masiroca yicãñi Dios mɥare. Ito bajiri gɥama, "Gãmeri ti maiña mɥa", yi ucabea gɥa mɥare.
10 Riti queno yirã ña mɥa. Macedonia sita gãna Cristore masirãre ti maisotirã ña mɥa. "Ĩnare ti maicõri bɥto bɥsa ĩnare ti mairɥja mɥa", sẽoro mɥare gotia gɥa.
11 Ado bajiro mɥa yi josaja quena. Ñe oca manoti queno ñaña mɥa. Gãjerã ĩna bɥsirise tɥocõri coca oca cɥtibeja. Mɥa ña masitoni mɥamasiti moaña. Gɥa rotiado bajiroti yisotiba mɥa.
12 Ito bajiro queno mɥa moaja, ñejɥa rɥyabeto yiroja mɥare. Ito bajiri gãjerãre josamena yirãji mɥa. Ito bajiro queno mɥa moaja ticõri, Jesure tɥorũnɥmena cɥni queno mɥare rũcɥbɥorã yirãji.

Mani Ʊjɥ ĩ tɥdi ejare gaye

13 Tɥoya gɥa ñarã mɥa. Jesure tɥorũnɥrã godana ĩna bajire gaye mɥare goti ãmoa gɥa. Ĩna bajire gaye mɥare goti rẽtobu ãmoa gɥa, mɥa bojori bɥjabe yirona. "Godabojana mɥcana tɥdi caticoarã yirãji", yi tɥoĩa yurã meje ñama Diore tɥorũnɥmena. Ĩnare bajiro tɥoĩarã meje ña mɥa. "Godabojana caticoarã yirãji", yi tɥoĩarã ña mani.
14 "Godacoabojañi Cristo. Ito bajibojarocati mɥcana tɥdi ĩ catiroca yiñi Dios", yi tɥoĩa masirã ña mani. Iti masicõri gaje ado bajiro yi tɥorũnɥa mani: "Jesús ĩ tɥdi ejari rɥmɥ ĩre tɥorũnɥgoana ĩ rãcati baba cɥti ejaroca yigɥ yiguĩji Dios ĩnare", yi tɥoĩa mani.
15 Iti mɥare gɥa gotirise mani Ʊjɥ gɥare masiroca ĩ yirise gayere mɥare gotia gɥa. Mani Ʊjɥ ĩ tɥdi ejari rɥmɥ godanajɥa mɥjasɥorã yirãji. Ĩna riojɥa mɥjamena yirãji adi sita gãna cati ñarã.
16 Ado bajiro rẽtaro yiroja. Dios ĩ rotirisena sẽoro bɥsi ruji wadigɥ yiguĩji ũmacũjɥana. Dios ñaro gãna ángel mesa ɥjɥ ĩ bɥsirise cɥni sẽoro ruyuro yiroja. Dios yaga jutiraga cɥni sẽoro ruyuro yiroja. Ito yija Jesure tɥorũnɥgoana tɥdi caticõri mɥja ejasɥorã yirãji.
17 Ito bajiro iti ruyuroca riti Jesure tɥorũnɥ ñarãre miojugɥ yiguĩji Dios. Ĩnare miojucõri tɥdi catisɥoana rãca ide buerina ĩna mɥja waroca yigɥ yiguĩji Dios. Mɥja wacõri mani Ʊjɥre canamɥorã yirãji mani. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani ĩja. Ito bajiroti bajiro yiroja.
18 Iti gaye gãmeri bɥsicõri oca sẽoña mɥa.

5

Jesús ĩ ejarotire mani bocatija quena, yire gaye

1 “Iti rɯmɯ ejagɯ yiguĩji mani Ʊjɯ. Itocõ tɯjaroca ejagɯ yiguĩji”, yi ucabea gɯa mɯare.
2 “Iti rɯmɯ ejagɯ yiguĩji Jesús”, yi masibea mani, yi tɯoĩa masirãji mɯa cɯni. “Iti rɯmɯ ejagɯ yiguĩji”, masa ĩna yi masibiti rɯmɯ ejagɯ yiguĩji ĩ. Riniri masɯ ñami ĩ ejaja cɯni, “Itocõ ejagɯ yiguĩji”, yi masibea mani. Ito bajiroti, “Iti rɯmɯ ejagɯ yiguĩji Cristo”, yi masimena yirãji mani.
3 “Ñe oca mano queno ñacã mani”, yi masa ĩna tɯoĩari rɯmɯ ñajasaroti guijorise ejaro yiroja ĩnare. Iti guijorisere sĩgũjɯa rudi masimena yirãji masa. Cojɯ rudirajɯ mano yiroja ĩnare. Romio macɯ rɯcoroco ñajasaroti iso cõro robo bajiro bajiro yiroja iti.
4 Iti ocare tɯo masimena meje ña gɯa ñarã mɯa. Ito bajiri mani Ʊjɯ ĩ tɯdi ejari rɯmɯ ti ɯcamena yirãji mani. Riniri masɯ ĩ ejaja masa ĩna ɯcaro bajiro ɯcamena yirãji mani. Mani Ʊjɯ ĩ ejarotire bocaticãrã yirãji mani.
5 Mani ña Dios ñarã. Ito bajiri tɯo masirã ñari quenarise yi ãmoa mani. Mani ñeñaro yirisere jidicãna ñari rãitĩarise ɯjɯ ñarã meje ña mani.
6 Ito bajiri queno tɯoĩacõri mani Ʊjɯ ĩ ejaroti gaye bocaticãrɯja manire. Ĩ tɯdi ejaroti rɯmɯ canicãna robo bajiro bajibitirɯja manire.
7 Ñamire canicã masa. Ñamijɯati idire idi mecɯcã ĩna.
8 Queno tɯoĩacõri mani Ʊjɯ ĩ tɯdi ejarotire bocaticãrɯja manire. Cristo ñarã mani ñajare mani tɯo masiroca yami ĩ. Ito bajiri ñeñaro yi ãmomena quenaro tɯoĩarɯja manire. Cristore mani tɯorũnɯja ito yicõri gãmeri mani ti maija rũmúa ɯjɯ manire ejabe yirocɯ, manire camotagɯ yiguĩji ĩ. “Cristore mani tɯorũnɯja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi tɯoĩa yucãrɯja manire.
9 “Ĩna tɯoĩa bɯjatobitiroca yigɯ yigɯja yɯ”, yirocɯ meje manire beseñi Dios. Ito bajiro meje bajia. Mani Ʊjɯ Jesucristo ĩ godarisena sɯoriti manire masorocɯ manire beseñi Dios.
10 Manire yiari godañi ĩ, ĩ rãca mani ñatĩñatoni. Ito bajiri tɯdi ĩ ejaja mani catija cɯni, mani godaja bero cɯni manire ãmi wacɯ yiguĩji ĩ, ĩ rãca mani ñatĩñatoni.
11 Itire gãmeri bɯsicõri wanɯ oca sẽoña mɯa. “Ito bajiro yirã yirãji ĩna”, yi tɯoĩa masi ña gɯa mɯare.

Pablo ĩ goti quenore gaye

12 Tɯoya gɯa ñarã mɯa. Mɯa wato gãna Diore moa ĩsirãre queno mɯa rũcɯbɯore ãmoa gɯa. Mɯare riasorona ito yicõri mɯare goti quenoronare cɯni cũñi Dios. Ito bajiri ĩnare rũcɯbɯoya mɯa.
13 Queno ĩna mɯare ejabɯaja ticõri, queno rũcɯbɯoya mɯa ĩnare. Mɯa ya ɯsina ĩnare tɯo maiña mɯa. Ñe oca mano gãmeri baba cɯtiya mɯa.
14 Gɯa ñarã gaje ado bajiro mɯare rotia gɯa. Mɯa tɯ gãna moamenare queno ĩnare gotiya. Mɯa tɯ gãna tɯoĩa oca sẽomenare ĩna oca sẽoroca yiya mɯa. Cristore queno tɯorũnɯsamenare queno ejabɯaya mɯa. Ĩna jeyarore ɯsirioro yimenati ñacõaña mɯa.
15 Queno tɯoĩaña mɯa. Gãjerã ĩna mɯare ñeñaro yibojarocati ĩnare gãmebeja mɯa. Ado bajirojɯa yiba. Coji rɯyabeto queno gãmeri yisotiba mɯa. Masa jeyarore ito bajiro riti yiba.
16 Diore tɯoĩacõri wanɯsotiba mɯa.
17 Diore bɯsi jidicãbeja. Ĩre bɯsitĩñasotiba.
18 Quenarise, quenabiti cɯni mɯare rẽtaja, “Queno ya Dios mɯ”, yisotiba mɯa. Jesucristore mɯa tɯorũnɯrã ñajare ñajediro mɯare rẽtarise, “Queno ya Dios mɯ”, yire ãmoami ĩ.
19 Diore mani cɯdi masitoni manire ejabɯa ãmoami Espíritu Santo. Ito bajiri ĩre tɯo tebesa mɯa.
20 Dios gaye bɯsirã ĩna bɯsija ĩnare tɯo tebesa.
21 “¿Dios gayere bɯsirã ñati ĩna? Ĩnamasi tɯoĩa rujeocõri bɯsirãji gajea”, yirona queno tɯoya maji. Dios gayere ĩna bɯsija itire boca ãmicõri tɯorũnɯma mɯa.

22 Jeyaro ñeñarisere tʉoĩa jidicãña mʉa.
23 Dioti ñami ñe oca mano mani ñaroca yigʉ. “Mʉre riti rũcʉbʉorã mʉ ñarã ĩna ñaroca
yiya mʉ”, mʉare yiari Diore seni ĩsisotia gʉa. “Quenarise riti tʉoĩajaro, Cristore riti
tʉorũnʉjaro, quenarise riti yijaro”, yirona Diore senia gʉa, mʉare yiari. Mani Ʉjʉ
Jesucristo ĩ tʉdi ejari rʉmʉ ñe seti mana mʉa ñare ãmoa gʉa. Ito bajiri mʉare yiari Diore
seni ĩsisotia gʉa.
24 Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Jidicãre mano manire tirũnʉgũ yiguĩji ĩ. Ito
bajiri ĩ ãmoro bajiro mani yi masitoni manire ejabʉagʉ yiguĩji.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

25 Gʉare yiari Diore seni ĩsiña gʉa ñarã mʉa cʉni.
26 Gʉare yiari gãjerã Jesure tʉorũnʉrãre jababa ĩsiña mʉa.
27 Mani Ʉjʉ ĩ cũana ñari ado bajiro mʉare rotia gʉa. Ito gãna Jesure tʉorũnʉrã ñarocõti
minijuacõri adi paperare tiya gʉa ñarã mʉa.
28 Mani Ʉjʉ Jesucristo queno yijaro mʉare. Itocõ ña.

Segunda carta de San Pablo a los Tesalonicenses

Tesalónica cнto gãnare Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Tesalónica cнto gãna mнa. Yн Pablo mani ñarã Silvano, Timoteo mesa rãca adi papera mнare uca yн. Mani Jacн Dios ñarã ña mani, ito yicõri mani Ʊjн Jesucristo ñarã cнni ña mani. Ĩnare tнorũnнrã ñari minijuasotia mнa cнni, ĩnare rũcнbнorona.

2 Mнare queno ĩ yitoni Mani Jacн Diore senisotia gнa. Ito yicõri ñe oca manoti mнa ya нsijн queno mнa wanн quenaroca ĩ yitoni ĩre senisotia gнa. Mani Ʊjн Jesucristore cнni ito bajiroti seni ĩsisotia gнa mнare yiari.

Cristo ĩ tнdi ejari rнmн ñeñaro masa ĩna yire waja Dios ĩ seniroti gaye

3 Tнoya yн ñarã mнa. Coji rнyabeto gнa mнare tнoĩasotija, "Queno ya Dios mн", yisotia gнa ĩre. Queno bнsa Jesucristore tнorũnн warã ya mнa, ito yicõri bнto bнsa gãmeri ti mai warã ya mнa. Itire tнoĩacõri, "Queno ya Dios mн", yisotia gнa ĩre.

4 Ito bajiro bajirã mнa ñajare gãjerã Jesucristore tнorũnнrãre mнa gaye gнa bнsija, wanнre rãca bнsia gнa. Ado bajiro wanнre rãca bнsia gнa ĩnare: "Tesalónica cнto gãna Diore queno tнorũnнcõri, tнo jidicãbeama ĩna. Tнoĩa bнjatobitibojarãti ñemecнtiama ĩna. Gãjerã ĩnare нsirioro yi codebojarocati ñemecнtiama ĩna", yi gotia gнa gãjerã Jesucristore tнorũnнrãre.

5 Mнa Dios ocare cнdija ticõri, mнa tнoĩa bнjatobitiroca yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩ rotirojн mнa eja masiroca quenarise mнa yi masitoni mнare yigн yiguĩji. Itire masicõri, "Masa ĩna yigoado bajiroti ĩnare ti besegн yiguĩji Dios. Quenarise riti yigн ñami ĩ", yi tнoĩa masia mani.

6 Mнa tнoĩa bнjatobitiroca yirãre ĩna tнoĩa bнjatobitiroca yigн yiguĩji Dios. Ito bajiro ĩnare ĩ yija, ĩna ñeñaro yirise waja senigũ yigн yiguĩji. Ĩ ito bajiro yija quena.

7 Adocãta tнoĩa bнjatobitibojarãti itire ito bajiro bajitĩñamenaji mani. Co rнmн mнa tujacãroca yigн yiguĩji Dios. Gнare cнni ito bajiroti yigн yiguĩji. Ito bajiro yigн yiguĩji mani Ʊjн ũmacũjн ĩ goaĩori rнmн. Ũmacũjн goaĩocõri jãjarã ángel mesa rãca wadigн yiguĩji ĩ. Jea ũjнro yorise bajiro bнto busurise wato wadirã yirãji ĩna.

8 Diore tнorũnнbitigoanare mani Ʊjн Jesucristo gaye oca cнdimenare waja senigũ wadigн yiguĩji ĩ.

9 Jesucristore ĩna tнorũnнbitire waja, jeame ũjнrojн tнoĩa bнjatobiti ñasotirã yirãji. Ito yicõri wisa godana bajiro ñatĩñarã yirãji ĩna. Mani Ʊjн ñaro camotado ñatĩñaro yiroja ĩnare. Ĩ masirise ĩ ĩorijн timena yirãji ĩna.

10 Iti rнmн Jesucristo ĩ tнdi ejari rнmн ĩ ñarã ĩre tнorũnнrã ĩre ti wanнrã yirãji ĩna. Ito yicõri, "Ĩ ñami rẽtoro masigũ", ĩre yi rũcнbнorã yirãji ĩna. Mнare gнa riasorise tнorũnнrã ñari ĩna rãca ĩre ti wanнrã yirãji mнa cнni.

11 Itire tнoĩarã, mнare yiari Diore seni ĩsisotia gнa. Ĩ ñarã mнa ñatoni mнare beseñi mani Ʊjн Dios. Ito bajiri, Tesalónica cнto gãna mн ãmorise yi masijaro yirona, Diore senisotia gнa. Gaje mнare yiari ado bajiro Diore seni ĩsisotia gнa: "Quenarise ĩna yi ãmorise ĩna yi masitoni mн masirisena ĩnare ejabнaya", yi seni ĩsisotia gнa. "Cristore tнorũnнrã ñari ñajediro moare ĩ cũre gayere ito bajiroti yijaro ĩna", yirona Diore senia gнa mнare yiari.

12 Ito bajiri queno mнa yirise ticõri, mani Ʊjн Jesucristore rũcнbнorã yirãji masa jeyaro. Ĩ ñarã mнa ñajare mнare cнni rũcнbнorã yirãji ĩna. Manire ti maicõri Jesucristore Dios ĩ goda ĩsi rotijare, ito bajiro rẽtaro yiroja.

2

Jesucristo ĩ tʉdi ejaroto riojʉa bajiroti gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Mʉcana mani Ʊjʉ Jesucristo ĩ tʉdi wadiroti rʉmʉ gaye mʉare bʉsi
ãmoa yʉ. Manire miojucõri ĩ rãca mani ñatĩñatoni manire ãmi wadigʉ yiguĩji ĩ.
2 "Ejacãñi Jesús", gãjerã ĩna yibojaja, güibesa mʉa. Ĩnare tʉocõri, tʉoĩa wisabesa. "Riti ña,
yʉ cãirojʉ ito bajiro gotiquĩ Dios yʉre", ĩna yibojaja cʉni ĩnare tʉorũnʉbesa. "Ejacãñi Jesús,
yi gotiami Pablo yʉre paperana", ĩna yibojarocati ĩnare tʉorũnʉbesa.
3 Jãjarã ĩna mʉare rʉobojaja cʉni tʉorũnʉbesa. Jesús ĩ tʉdi wadiroto riojʉa, jʉaji gaye
rẽtaro yiroja. Ĩ wadiroto riojʉa Diore bʉto ti tecõri cʉdimenaji masa. Ito bajiro ĩna baji
ñaroca rẽtoro ñeñaro yigʉ goaĩogũ yiguĩji. "Jeame ũjʉrojʉ ĩre cõagũ yigʉja yʉ", Dios ĩ yicãrʉ
ñami ĩ.
4 Jeyaro masa ĩna rũcʉbʉorise ti tegʉ ñagũ yiguĩji ĩ. Dios gayere ti tegʉ ñari ĩ wajacʉ ñami
ĩ. "Yʉ sĩgũti ña masa jeyaro ʉjʉ", yigʉ yiguĩji ĩ. Diore rũcʉbʉorã masa ĩna minijuari wijʉ
rujigʉ yiguĩji ĩ. Dios robo bajiro ña rʉogʉ yiguĩji. "Dios ña yʉ", yi rʉogʉ yiguĩji ĩ.
5 Iti rʉmʉ mʉa rãca ñagũ iti goti jeocʉ yʉ mʉare. ¿Itire masibeati mʉa?
6 "Rẽtoro ñeñaro yigʉ ĩ goaĩome yirocʉ, ĩre camotami Dios maji", yi tʉoĩarã ña mani. Dios
ĩ rotibetoti goaĩobiquĩji ĩ.
7 Jeyaro ñeñaro ĩ yiroti masibitibojarãti, "Masa ĩna ñeñaro yiroca yicãmi ĩ", yi tʉoĩarã ña
mani. Dios ĩre camotagʉ ĩ rotibetoti goaĩobicʉ yiguĩji ĩ.
8 Dios ĩ camotabeja goaĩogũ yiguĩji rẽtoro ñeñaro yigʉ. Ito bajibojarocati Jesús ĩ tʉdi
ejari rʉmʉ ĩ jutirisenati sĩacõgũ yiguĩji ñeñaro yigʉre. Rẽtoro masigũ ñari josari mejeti ĩre
ruyuriogʉ yiguĩji Jesús ĩ tʉdi ejari rʉmʉ. Ito bajiro ĩ yija ticõri, "Rẽtoro masigũ ñami Jesús",
yi masirã yirãji masa jeyaro.
9 Rẽtoro ñeñaro yigʉ ĩ goaĩoja rũmʉ́a ʉjʉ Satanás ĩ masirise jidicãgũ yiguĩji ĩre. Ito bajiri
bʉto ĩ masirisena ejagʉ yiguĩji ĩ. Tiyamani ĩocõri masare rʉogʉ yiguĩji ĩ.
10 Wisa godasotianare rʉorocʉ dise rʉyabeto ñeñaro yigʉ yiguĩji ĩ. Ĩnare Dios ĩ maso
ãmobojarocati ĩ oca ñasarise boca ãmimenaji ĩna. Ito bajiri wisa godana ñatĩñarã yirãji ĩna.
11 Ĩ oca riojo ñasarise ĩna boca ãmibitire waja ĩna tʉoĩa wisaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito
bajiri rʉore gaye oca tʉorũnʉrã yirãji ĩna.
12 Ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios, ĩ oca ñasarisere tʉorũnʉbiticõri ñeñarise yi wanʉrãre jeame
ũjʉrojʉ ĩna watoni.

Manire masorocʉ Dios ĩ besere gaye

13 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Mani Ʊjʉ bʉto manire tʉo maiami. Jane mejejʉ mʉare masorocʉ
mʉare beseñi Dios. "Ñeñaro yirã ña mani, mani ñeñaro yirise jidicãrʉja manire", mʉa
yi tʉoĩa masiroca yiñi Dios Espíritu Santona sʉoriti. Ito bajiro ĩ yija, ĩ oca ñasarisere
tʉorũnʉyija mʉa. Itire tʉoĩacõri "Queno ya Dios mʉ", yi jidicãbitirʉja gʉare.
14 Ĩ ñarã mʉa ñatoni ĩ oca ñasarise gʉa mʉare goti rẽtobujaro yirocʉ, gʉare cũñi Dios. Ĩ
ocare mʉa tʉorũnʉja ticõri, Cristore ĩ tʉdi catiroca ĩ yiado bajiroti mʉa tʉdi catiroca yigʉ
yiguĩji mʉare cʉni.
15 Jesucristore tʉorũnʉ jidicãbesa yʉ ñarã mʉa. Mʉare oca riojo ñasarise gʉa riasogo-
catire itire jidicãbesa. Iti oca mʉa tiro riojo goticʉ gʉa. Paperana cʉni mʉare goticʉ.
16-17 Manire ti maicõri queno yiñi Dios manire. Mani tʉo wanʉjaro yirocʉ, manire
baba cʉtitĩñagũ yiguĩji ĩ. "Ĩ rãca catitĩñagũ yigʉja yʉ", mani yi tʉoĩa wanʉ yuroca yigʉ
ñami ĩ. Mani Jacʉ Dios, mani Ʊjʉ Jesucristo cʉni queno yitĩñajaro mʉare. Mʉa ya ʉsijʉ oca
sẽoroca yijaro Dios. Quenarise riti mʉa bʉsitoni, ito yicõri quenarise riti mʉa moatoni
mʉare ejabʉajaro Dios.

3

Gнare yiari Diore seni ĩsiña, Pablo ĩ yire gaye

1 Sнsari coji gaye mнare goti ãmoa yн ñarã yн maji. Gнare yiari Diore seniña. Cojн
rнyabeto mani Ʊjн oca iti bata watoni Diore seniña. Ĩ oca tнo wanнcõri mнa boca ãmiado
bajiro jãjarã ĩna boca ãmitoni Diore seniña.
2 Gнare ñeñaro yi ãmorãre ĩnare camotajaro Dios yirona, ĩre seniña. Gнa riasorise ocare
tнorũnн ãmomena jãjarã ñama.
3 Ito bajibojarocati gнare jidicãbicн yiguĩji Dios, mнare cнni ito bajiroti. Mнa oca sẽoroca
yicõri queno bнsa Cristore mнa tнorũnнroca yigн yiguĩji ĩ. Rũmúa нjн mнare ñeñaro yibe
yirocн, mнare camotagн yiguĩji Dios.
4 Cristore tнorũnнcõri, "Tesalónica cнto gãnare ĩna queno yi masitoni ejabнagн yiguĩji ĩ",
yi tнoĩa gнa. Ito bajiri, "Gнa rotirise cнdirã yirãji ĩna. Ito yicõri ñaro bajiroti yisotirã yirãji",
yi tнoĩa gнa mнare.
5 "Queno manire ti maiami Dios", mнa yi masijaro yirona, Diore senia gнa. Tнoĩa
bнjatobitibojagнti ñemecнtiñi Cristo. Ĩ ñemecнtiado bajiroti mнare cнni ñemecнti
masiroca yijaro Dios.

Sĩgũ rнyabeto moaja quena, yire gaye

6 Tнoya yн ñarã mнa. Adi mнare rotijaro yirocн, gнare cũñi mani Ʊjн Jesucristo. Sĩgũ
Jesure tнorũnнgũ ñabojagнti ĩ moa ãmobeja, ito gнa riasoado bajiro ĩ yi ãmobeja ĩ rãca baba
cнtibeja.
7 Mнa tн gнa ñaja rocati ñacõabiticн gнa, moacн. Gнare tigoana ñari, "Ĩnare bajiro mani
yija quena", yirнja mнare.
8 Mнa tн gнa ñaja waja yimenati mнa ya najure babiticн gнa. Ado robojнa yicн gнa.
Ʊmнari ñami cнni josari moacн gнa. Ito bajiro yicн gнa bare waja yirona. Mнare нsirioro
yibe yirona, mнa gнare waja yi ĩsire ãmobiticн gнa.
9 Mнare riasori masa ñari, "Gнare ejabнaya mнa", gнa yija quena ñaboadoja. Ito
bajibojarocati mнare josabiticн gнa. Ado robojнa yicн. Moacн gнa, "Ĩna robo bajiro yirнja
manire cнni", mнa yi masitoni.
10 Mнa rãca ñarã ado bajiro roticн gнa: "No moa ãmobicн babitijaro", yicн gнa mнare.
11 "Ĩna wato coriarã moamenati ñama", yire oca tнoa gнa mнare. "Coriarã moamena
ĩna wato gãjerã ye oca tнocõri rocati bнsi batorã yirãji", yire oca tнoa gнa mнare.
12 Mani Ʊjн Jesucristo ĩ cũana ñari, ado bajiro rocati moamena ñarãre rotisotia gнa:
"Moaña, queno ñana yirona. Ito yicõri gãjerã ye oca tнocõri bнsi batobesa", yi rotisotia
gнa.
13 Tнoya yн ñarã mнa. Queno yirã ñari queno mнa yirise jidicãbesa.
14 Sĩgũ adi papera gнa ucarise tнorũnнbicнre ti masicõri ĩre baba cнtibesa. Ito bajiro
mнa yija ĩ ñeñaro yirise tнoĩabojogн yiguĩji ĩ.
15 Ñeñaro ĩ yibojarocati ĩre ti tebesa. Mani yagн ĩ ñajare ĩre goti quenoña mнa.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

16 Mani Ʊjн ĩ ñami ñe oca manoti mani ñaroca yigн. Ñe oca manoti mнa ya нsijн queno
wanн quenaroca yitĩñajaro Dios. Dise rнyabeto mнare iti rẽtabojarocati ñe oca manoti mнa
ñaroca yijaro Dios. Mнa ñarocõ rãca ñatĩñajaro mani Ʊjн.
17 " 'Quenajaro', yami Pablo", yi uca yн, yнmasiti. Ito bajiro riti gajanoa papera yн
ucarise. Ito bajiro ya yн, "Riti ucañi Pablo", mнa yi masitoni.
18 Mani ñajediroreti queno yitĩñajaro mani Ʊjн Jesucristo. Itocõ ña.

Primera carta de San Pablo a Timoteo

Timoteore Pablo ĩ papera cõare gaye

1-2 Ñati yн baba Timoteo mн. “Quenajaro”, ya yн mнre. Yн ña Pablo adi papera mнre uca ñucagũ. “Yнre masogũ yiguĩji Jesucristo”, yi mani tнoĩa yugн, ĩ cũrн ña yн. Dios yнre ĩ rotijare Jesucristo ocare goti ucuri masн ña yн. Tнoya Timoteo mн. Jesucristore tнorũnнjaro yirocн, mнre riasocн yн. Ito bajiri yн macн robo bajiro bajia mн. Mani Jacн Diore mнre yiari senia yн. “Ĩ queno ñaroca yiya. Ĩre ti maiña. Ito yicõri ñe oca manoti ĩ ñaroca yiya”, yi Diore seni ĩsisotia yн mнre yiari. Mani Ujн Jesucristore cнni ito bajiroti seni ĩsisotia yн mнre yiari.

Rнore oca riasorãre tнorũnнbesa, Pablo ĩ yire gaye

3 Macedonia sita wacн, “Ado Efeso cнto tujaya mн”, yicн yн mнre. Ito gãnare oca riojo riasomenare, “ ‘Jidicãña mнa’, yiya”, yirocн ito mн tujare ãmoa yн. Ĩna ñama, “Dios oca ñasarise riasorã ña gнa”, yibojarãti ĩ oca riojo riasomena.

4 “Bнcнrã oca riaso jidicãña mнa”, yiya mн ĩnare. Ito yicõri, “ ‘Ado bajiro yiyijarã mani ñicнsabatia’, mнa yi gotirisere jidicãña mнa”, yi gotiya mн ĩnare. Iti oca ĩna gotija jaje ñacõri jedirise meje ña. Ito bajiri iti oca masare ĩna riasoja ricati riti ĩna tнoĩaroca yirãji ĩna. “Cristore mani tнorũnнja ticõri, manire masogũ yiguĩji Dios”, yi masare mani riasore ãmoami Dios.

5 Ito gãna gãmeri ĩna ti maire ãmogũ ito bajiro rotia yн. Mani ñeñaro yirise jidicãcõri Cristo sĩgũreti mani bнto tнorũnнja, “Ñe seti ma yнre”, yi masirãji mani. Ito bajiro mani yi masija gãmeri ti mairã yirãji mani.

6 Dios oca ñasarisere jidicãrã ñari, ñe waja mani gayejнare tнoĩa bнsiama ĩna. Ito bajiro yicõri tнoĩa wisama.

7 Moisés ñayorн rotirise riasori masa ña ãmoama ĩna. Ito bajibojarãti ĩnamasi ĩna tнoĩa bнsirise, ĩna oca riasorise cнni tнo masibeama. “Queno riasorã ña gнa”, yibojarãti ĩnamasi ĩna riasorisere tнo masibeama ĩna.

8 “Moisés ñayorн ĩ rotirise quenarise ña”, yi tнoĩa mani. Ĩ rotirisere masicõri, “Queno Diore cнdibea yн”, yirãji mani.

9 Queno yisotirãre meje ĩ rotirise cũñi Dios. Ñeñaro yirãjнare ĩ rotirise cũñi. Cнdimenare, Diore ti terã, ñeñaro yirã, ñeñaro bнsirã, jacнsabatiare sĩarã, ito yicõri sĩari masare cнni ĩ rotirise cũñi Dios. “Ñeñaro yirã ña mani”, ĩna yi masijaro yirocн, ĩ rotirise cũñi Dios.

10 Romiare ajerãre, ũmнa comasiti ñeñaro yirã, gãjerãre ñiacõri ãmi warãre cнni, ito yicõri rнori masa, “Dios ĩ tiro riojo riojo gotia gнa”, yi rнorã, ito yicõri oca ñasarise cнdi ãmomenare cнni ĩ rotirise cũñi Dios, “Ñeñaro yirã ña mani”, ĩna yi masitoni.

11 Jesucristo oca quenarise iti ña ñasarise. Iti oca yн riaso ucutoni yнre cũñi mani Ujн Dios. Ĩ sĩgũti ñami rẽtoro rũcнbнorн.

Yнre queno yiñi Cristo, Pablo ĩ yire gaye

12 Ĩ oca yн riasotoni yн oca sẽoroca yami mani Ujн Jesucristo. “Yнre tнorũnнgũ ñami Pablo”, yicõri “Yнre moa ĩsijaro”, yirocн yнre cũñi Cristo. Ito bajiri, “Queno ya mн”, ya yн ĩre.

13 Iti rнmнjн yн ñeñaro ĩre bнsibojarocati yнre beseñi ĩ, ĩre yн moa ĩsitoni. Iti rнmнjн Jesure tнorũnнrãre нsirioro yisoticн yн maji, ito yicõri Jesure bнsitusoticн. Ito bajiro ĩre yн yibojarocati yнre ti maiñi Dios. “Yн Macнre tнorũnнbicн ñari ĩre ĩ ñeñaro yirisere masibeami Pablo maji”, yi masiñi Dios yнre. Ito bajiro yi masicõri yнre ti maiñi Dios.

14 Yʉre ti maicõri jaje queno yiñi mani Ʉjʉ yʉre. Ĩre yʉ tʉorũnʉroca yiñi ĩ. Gãjerãre yʉ ti
mairoca yiñi. Riti yʉre queno yiñi ĩ.
15 Ado yʉ mʉare gotiroti riti bajia. Ito bajiri mʉa tʉorũnʉja quena. Ado bajiro bajia.
Ñeñaro yirãre masorocʉ adi sita wadiñi Cristo. Yʉ ñacʉ gãjerã ñeñaro yirã rẽtoro ñeñaro
yicacʉ.
16 Ito bajiro yʉ bajibojarocati yʉre ti maicõri yʉre masoñi Dios. Ito bajiro yʉre yiñi Dios.
"Gãjerã rẽtoro ñeñaro yigʉ Pablo ĩ ñabojarocati ĩre ti mai jidicãbisijʉ Cristo. Ĩre ti maicõri
ĩre masoñi ĩ", masa jeyaro ĩna yi masitoni yʉre masoñi ĩ. Ito bajiro ĩ yijare, "No Cristore
tʉorũnʉrãreti ĩna ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ĩnare masocõri ĩna catitĩñaroca yigʉ
yiguĩji Dios", yi tʉoĩa mani.
17 Ito bajiri ĩre rũcʉbʉotĩñarʉja manire. Ado bajiro ĩre yi rũcʉbʉorʉja manire: "Mʉti
ña gʉa Ʉjʉ catitĩñagũ. Godarocʉ meje ña mʉ. Sĩgũ mʉre tigorʉ maquĩji. Ñimʉ mʉ robo
bajigʉ maquĩji. Mʉ sĩgũti ña rẽtoro masigũ", yi rũcʉbʉotĩñarʉja mani Diore. "Ito bajiro
bajitĩñajaro", ya yʉ.
18 Tʉoya yʉ maigũ Timoteo mʉ. Yʉ macʉ robo bajiro tʉoĩa yʉ mʉre. Ado bajiro rotia yʉ
mʉre: Ñarocõti Dios ĩ mʉre cũre ito bajiroti yiya mʉ itire. "Diore queno cʉdigʉ yiguĩji",
yiyijarã Diore goti ĩsiri masa mʉre tʉoĩa yurã. Ĩna goti yuado bajiroti rũmʉ́re cʉdibe
yirocʉ, Diore queno moa ĩsiña.
19 Diore tʉorũnʉ jidicãbesa. Mʉ tʉoĩarise quenarise mʉre iti gotija, tʉorũnʉña mʉ itire.
Coriarã ñama ĩna tʉoĩarise iti gotibojarocati tʉorũnʉmena. Ito bajiro yicõri Diore tʉorũnʉ
jidicãma ĩna.
20 Ito bajiro yicã Himeneo ito yicõri Alejandro cʉni. Diore tʉorũnʉ jidicãcõri ñeñaro
bʉsicã ĩna ĩre. Ito bajiri, Diore ñeñaro ĩna bʉsirise jidicãjaro yirocʉ, rũmʉ́ ĩnare ʉsirioro ĩ yi
codeja camotabiticʉ yʉ.

2

Mani Diore senire gaye

1 Cajero ado bajiro mʉre rotia yʉ. Masa jeyarore yiari Diore seni ĩsiña. "Masare ti
maiña", yirocʉ Diore seniña. Ĩ masare queno yija ticõri, "Queno ya Dios mʉ", yiya.
2 Gobierno masare yiari Diore seni ĩsirʉja manire. Ito yicõri ʉjarã jeyarore Diore seni
ĩsirʉja manire. Ito bajiro mani yija queno ñe oca mano ñarã yirãji mani. Ito yicõri Diore
cʉdi ãmorã ñari quenarise riti yirã yirãji mani.
3 Masa jeyarore yiari Diore senirʉja manire. Iti ña quenarise. Ito bajiro mani yija,
manire ti wanʉgũ yiguĩji Dios, manire masorʉ.
4 Masa jeyarore maso ãmogũ ĩna ñeñaro yirisere jidicãre ãmoami Dios. "Riojo ñasarise ña
Dios oca", masa jeyaro ĩna yire ãmoami Dios.
5 Sĩgũti ñami Dios. Ñimʉ gãji ĩ robo bajigʉ mami. Sĩgũti ñami manire yiari Diore bʉsi
ĩsigũ. Ĩti ñami Jesucristo. Ĩ sĩgũti ñami Dios ñarã mani ñaroca yi masigũ.
6 Jesús godañi mani ñeñaro yirise waja yi ĩsirocʉ, mani jeyaroreti. Ito bajiro ĩ yijare,
"Masa jeyarore maso ãmoami Dios", yi tʉoĩa masirã ña mani.
7 Iti oca yʉ masare riaso ucutoni yʉre cũñi Dios. Iti Cristo oca ñasarise judio masa
mejere cʉni yʉ riasotoni yʉre cũñi Dios. Cristore tʉorũnʉjaro yirocʉ, ĩnare yʉ riasotoni
yʉre cũñi Dios. Cristore tʉorũnʉgũ ñari riojo gotia yʉ. Socabea yʉ.
8 Cojʉ rʉyabeto masa Diore ĩna bʉsire ãmoa yʉ. Diore rũcʉbʉorã ãmo ĩna ñumʉoja, ĩna
ya ʉsijʉ Diore tʉoĩa rũcʉbʉocõri ĩna yija quena. Ĩna ya ʉsijʉ gãjerãre tʉoĩa junisinicõri meje
yija quena.
9 Queno tʉoĩacõri romia ĩna saya sãñare ãmoa yʉ. "¿No bajirojʉa yʉ sãñaja yʉre ti seyorã
yirãjida ũmʉa?" yirã mejeti ĩna sãñaja quena. Jaje ti seyore gaye bʉsabitirʉja ĩnare. "¿No
bajirojʉa yʉ joa quenoja ti seyorã yirãjida ũmʉa?" yimenati ĩna joa quenoja quena. Yʉre

ti seyojaro yirona, perla wame cʉtirise, oro wame cʉtirise cʉni bʉsabitirʉja ĩnare. Yʉre ti seyojaro yirona meje, saya bʉto waja cʉtirise ĩna sãñaja quena.

10 No romia quenarise yirã riti gãjerã ĩna tiro riojo seyorã ñarã yirãji ĩna. Romia Diore tʉorũnʉrã quenarise riti yirã ñari seyorã ñarã yirãji ĩna.

11 Dios oca tʉorona mʉa minijuaja romia bʉsimenati ĩna tʉo rujija quena. Riasori masʉre ĩna rũcʉbʉoja quena.

12 Mʉa minijuari wi ũmʉare romia ĩna riasore ãmobea yʉ. Mʉa minijuaja romia bʉsimenati ĩna ñaja quena. Romia ũmʉare rotimenati rũcʉbʉoja quena.

13 Ado bajiro bajia. Cajero Adán ñayorʉre rujeosʉoyijʉ Dios. Ito bero ĩ manojo Evare rujeoyijʉ.

14 Adán meje ñayijʉ rũmʉ́ ĩ rʉorisere tʉorũnʉsʉorʉ. Ĩ manojojʉa ñayijo rũmʉ́re tʉorũnʉsʉoro. Rũmʉ́ ĩ rʉorise tʉorũnʉcõri ñeñaro yiyijo iso.

15 Ito bajiri romia ĩna macʉ cʉtija ĩna tʉoĩa bʉjatobitiroca yami Dios. Ito bajibojarocati sĩgõ Jesucristore tʉorũnʉ jidicãbeco gãjerãre iso ti maija, Dios ãmoro bajiro iso yija, ito yicõri ñeñarise iso ñemecʉtija isore masogũ yiguĩji Dios.

3

Dios oca riasori masa bajire gaye

1 Ado yʉ mʉare gotiroti, riti ña. No Dios oca riaso ãmorã ito bajiro ĩna yija quena ña.

2 Sĩgũ Dios oca riasori masʉ ĩ ña ãmoja ñe seti macʉ ĩ ñaja quena. Sĩgõti ĩ manojo cʉti, ñeñaro yire ñemecʉti, queno tʉoĩagũ ĩ ñaja quena. Ejarãre boca ãmi tebicʉ ĩ ñaja quena. Ito yicõri queno riaso masigũ ĩ ñaja quena.

3 Idire queagʉ meje, gãjerã rãca gãmeri tã ãmogũ meje, ito yicõri niyerure tʉorũnʉgũ meje ĩ ñaja quena. Ado robojʉa ĩ bajija quena: Gãjerãre queno yigʉ, oca queno masigũ, ito yicõri niyerure tʉo maibicʉ ĩ ñaja quena.

4 Ĩ ñarãre queno goti masigũ, ĩ rĩa queno cʉdiroca ĩ yi masigũ ñaja, ito yicõri ĩ rĩa gãjerãre ĩna rũcʉbʉoroca ĩ yija quena.

5 Sĩgũ ĩ ñarãre ĩ tirũnʉ masibeja, Diore rũcʉbʉorã minijuarãre cʉni tirũnʉ masibicʉ yiguĩji ĩ.

6 Gãjerãre Dios oca riaso ñarocʉ mame Cristore tʉorũnʉsʉogʉ meje ĩ ñaja quena. Cristore tʉorũnʉsʉogʉreti mani cũjama, "Yʉ sĩgũti ña gãjerã rẽtoro masigũ", yi tʉoĩaguĩji ĩocũ. Ito bajiro ĩ yija ĩ tʉoĩa bʉjatobitiroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiro Satanás ĩ tʉoĩa bʉjatobitiroca yiyijʉ Dios, "Dios rẽtoro ñasagʉ ña yʉ", yi ĩ tʉoĩare waja.

7 Dios oca riasori masʉre masa ĩna tʉorũnʉre ãmobeami Satanás. Ito bajiri gãjerã Jesure tʉorũnʉmena cʉni ĩna rũcʉbʉogʉ ĩ ñaja quena. Ito bajiro bajigʉ ĩ ñaja gãjerã bʉsitu masimenaji ĩre.

Dios oca riasori masʉre ejabʉari masa bajire gaye

8 Dios oca riasori masʉre ejabʉarã cʉni ito bajiroti gãjerã ĩna rũcʉbʉorã ñaja quena. "Ado robojʉa yiana mani", ĩna yiro bajiroti ĩna yirã ñaja quena. Idire quearã meje, niyerure tʉo mairã meje ñaja quena.

9 Iti rʉmʉjʉ Cristo oca masa ĩna masibitire queno ĩna tʉorũnʉja quena. Ito bajiro tʉorũnʉcõri, "Dios ãmoro bajiro mani yijare ĩ tiro riojo ñe seti mana ña mani", ĩna yija quena. Ito bajiro bajirã ñacõri Dios oca riasori masʉre ejabʉarã ĩna ñaja quena.

10 Ĩnare mʉ beseroto riojʉa, "Ãna ñama queno yirã. Ñe seti ma ĩnare", mʉ yi ti masija quena. Queno ĩna yija ticõri, ĩnare besegʉ yigʉja mʉ ĩja.

11 Romia cʉni Dios oca riasori masʉre ejabʉarã gãjerã rũcʉbʉorã ĩna ñaja quena. Ñeñarise ñemecʉtirã oca menimena, idire queamena ĩna ñaja quena. Ito yicõri, "Ado bajirojʉa yiana mani", ĩna yiro bajiroti ĩna yirã ñaja quena.

12 Dios oca riasori masʉre ejabʉarã sĩgõreti ĩna manojo cʉtija quena. Ĩna rĩa queno cʉdiroca ĩna yija quena. Ito yicõri ĩna ñarãre cʉni queno ĩna goti masirã ĩna ñaja quena.
13 Ĩna moarise queno ĩna yija gãjerã rʉ̃cʉbʉorã yirãji. "Jesure tʉorʉ̃nʉrã ña mani", yirã ñari oca sẽorã yirãji ĩna. Ito bajiri Jesucristore ĩna tʉorʉ̃nʉre gaye, güimenati gãjerãre gotirã yirãji ĩna.

Gãjerã ĩna tʉo masibiti gaye

14 "Yoari mejeti mʉ tʉ wacʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩacõri adi papera mʉre cõa yʉ.
15 Ito bajibojarocati coji mʉ tʉ yʉ ejabeja, Dios ñarãre ado bajiro mʉ yi goti masitoni adi papera mʉre cõa yʉ. Mani minijuaja Dios catitĩñagʉ̃re rʉ̃cʉbʉorona minijua mani. Dios oca ñasarisere rʉ̃cʉbʉorã ñari, "Riojo gotia Dios oca", yirã ña mani.
16 Ñasarise ña Dios oca gãjerã ĩna tʉorʉ̃nʉbitibojarocati mani tʉorʉ̃nʉsotirise. Ĩ oca mani tʉo masiroca yiñi Dios. Ado bajiro bajia:
Manire bajiro rujʉ cʉticõri adi sitajʉ wadiñi Cristo. Espíritu Santo ĩ rotiro bajiro riti yisotiyijʉ Cristo. Ito bajiri, "Ñeñaro ĩ yire ma ĩre", masa ĩna yiroca yiñi Espíritu Santo. Ángel mesa cʉni ĩre ti rʉ̃cʉbʉoyijarã. Co sita rʉyabeto ĩ ocare riasoyijarã ĩna. Ito yicõri co sita rʉyabeto ĩre tʉorʉ̃nʉyijarã coriarã. Ito bajiro bajija bero ũmacʉ̃jʉ ĩre boca ãmiyijʉ Dios. Itire mani tʉo masiroca yiñi Dios.

4

Jesure tʉorʉ̃nʉ jidicãre gaye

1 "Adi macãrʉcʉ̃ro iti jedi wari rʉmʉri coriarã Jesucristore tʉorʉ̃nʉrã ñabojarãti ĩre tʉorʉ̃nʉ jidicãrã yirãji", recoti manire gotiami Espíritu Santo. Ado bajiro ñaro yiroja: Cristore tʉorʉ̃nʉ jidicãcõri rʉ̃mʉ́ ĩ rʉorise riasorãre tʉo sʉyarã yirãji ĩna.
2 Ĩnare riasori masa ado bajiro bajirã ñarã yirãji ĩna. "Rʉorã ya mani", yi masibojarãti ĩnare rʉorã yirãji ĩna. "Ñeñaro yirã ña mani", yi masibojarãti itire tʉoĩacõri bojori bʉjamenaji ĩna.
3 Manojo cʉtire gaye rẽorã yirãji ĩna. Coji gaye bare rẽorã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati Jesure tʉorʉ̃nʉrã mani baroti bare cũñi Dios. Dios oca ñasarise tʉorʉ̃nʉcõri, "Queno ya Dios mʉ", mani yijaro yirocʉ barere cũñi Dios.
4 Ado robojʉa bajia: Ñarocõti Dios ĩ rujeore quenarise ña. Ito bajiri, "Adijʉa ña bare. Adi ña bare meje", yi rẽobitirʉja manire. Ado bajirojʉa mani yija quena: Bare bʉjacõri, "Queno ya Dios mʉ", yirʉja manire.
5 "Bare dise rʉyabeto ña mani baroti", yi gotia Dios oca tuti manire. Ito bajiri, mani baroto riojʉa "Queno ya Dios mʉ", mani ĩre yija, "Baya quenarise ña", yigʉ yiguĩji Dios.

Queno Jesucristore moa ĩsire gaye

6 Iti oca gãjerã Jesucristore tʉorʉ̃nʉrãre mʉ gotija, queno ĩre moa ĩsigʉ̃ ñagʉ̃ yigʉja mʉ. Dios oca ñasarise mani tʉorʉ̃nʉrisere mʉ riasoti jidicãbeja bʉto bʉsa Jesucristore tʉorʉ̃nʉ wacʉ yigʉja mʉ.
7 Bʉcʉrã oca ĩna tʉoĩa rujeorere tʉorʉ̃nʉbesa. Dios ĩ cũre meje ña iti. Ito bajiri waja ma. Diore queno cʉdi ãmogʉ̃ ĩ gayere riasotiya.
8 Mani moaja mani ya rujʉ sẽoroca ya mani. Ito bajibojarocati Dios gaye mani riasotija rẽto bʉsaro quena iti. Ĩ gaye riasoticõri mani ĩre cʉdija adi sita mani ñaroca, ito yicõri ũmacʉ̃jʉ ĩ tʉ mani ñaroca cʉni manire queno yigʉ yiguĩji Dios.
9 Adi mʉre yʉ gotirise riti ña. Ito bajiri masa jeyaro ĩna tʉorʉ̃nʉroti ña adi.
10 "Catitĩñagʉ̃ ñami Dios", yicõri ĩre tʉorʉ̃nʉa mani. Masa jeyarore maso masigʉ̃ ñami Cristo. No ĩre tʉorʉ̃nʉrãre masogʉ̃ yiguĩji. Ito bajiri gãjerã ĩna manire ʉsirioro yi codebojarocati mani moaroti Dios ĩ cũre moarʉja manire.
11 Adi oca yʉ bʉsirise masare riasocõri ĩnare cʉdi rotiya.

12 Mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorũnʉrã ĩna queno yitoni ĩna tiro riojo quenarise riti yiya. Quenarise riti bʉsiya. Gãjerãre ti maiña. Cristore queno tʉorũnʉña. Queno tʉoĩacõri quenarise riti yiya. Ito bajiro mʉ yija ticõri, mamʉ mʉ ñabojarocati mʉre rũcʉbʉorã yirãji ĩna.
13 Yʉ ejaroto riojʉa masa ĩna tʉoro riojo Dios oca tuti ti gotiya ĩnare. Ito yicõri ĩna oca sẽoroca yirocʉ Dios oca riasoya masare.
14 Mʉ queno yi masiroca Dios ĩ mʉre yire itire jidicãbesa mʉ. Ito yʉ ñaroca ĩna ya ãmo moa jeocõri, "Adi ña mʉ moaroti Dios ĩ cũre", yicã Jesure tʉorũnʉsʉoana. Ito bajiri mʉ masiroca Dios ĩ mʉre yire gaye yiya mʉ.
15 Adi oca yʉ mʉre gotirise cʉdirocʉ tʉorũnʉña. Ito bajiro mʉ yija ticõri, "Dios ocare bʉto bʉsa cʉdi masi wacʉ yami ĩ", yirã yirãji ĩna mʉre.
16 Dise rʉyabeto mʉ yiroto riojʉa queno tʉoĩacõri mʉ yisotija quena. Queno riasorocʉ queno tʉoĩaña. Dios ocare jidicãbesa mʉ. Ito bajiro mʉ yija mʉre masogũ yiguĩji Dios. Ito yicõri mʉ riasorise tʉorũnʉrãre cʉni masogũ yiguĩji Dios.

5

Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñare gaye

1 Sĩgũ bʉcʉgʉ ñeñaro ĩ yibojarocati bʉto sẽoro yicõri goti quenobesa. Ado bajirojʉa mʉ yija quena: Rũcʉbʉore rãca ĩre goti quenoma. Mʉ jacʉre bajiro ĩre rũcʉbʉoba. Mamarãre mʉ ocabaji mesa bajiroti tʉoĩama.
2 Romia bʉcʉrãre mʉ jacore bajiro rũcʉbʉoba. Ito yicõri mamarã romiare cʉni mʉ ocabajio mesa bajiroti tʉoĩama. Quenarise riti tʉoĩacõri ĩnare rũcʉbʉoba.
3 Manʉjʉ godagoanare rũcʉbʉoba. Ĩna bojoro bʉjaja gãjerã Jesure tʉorũnʉrã ĩnare ejabʉaja quena.
4 Ito bajibojarocati sĩgõ manʉjʉ godagoro iso rĩa ñaja, ito yicõri janerãbatia ñaja cʉni ĩna isore ejabʉaja quenaro yiroja. Ito bajiro rotiyijʉ Dios. Mani jacʉsabatia manire ti maicõri ĩna masore waja ĩnare mani ejabʉaja quena. Iti ña quenarise, ito yicõri Dios ĩ ti wanʉrise.
5 Manʉjʉ godagoro sĩgõti iso ñaja ito yicõri isore ejabʉarã manija gãjerã Cristore tʉorũnʉrã ejabʉaja quena. Diore riti tʉorũnʉcõri ũmʉa, ñami cʉni ĩre senigõ yigõji iso. Ito bajiri gãjerã Jesucristore tʉorũnʉrã isore ejabʉaja quena.
6 Manʉjʉ godagoro iso tʉoĩa wanʉ quenarise riti yigo ñajama, ejabʉare ma isoõcõre. Catigo ñabojagoti godacãro bajiro bajiamo iso ñeñaro yigo ñari.
7 Adi yʉ mʉre rotirise mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorũnʉrãre gotiya. Ĩna cʉdija ticõri, "Ñeñaro yama ĩna", yi bʉsitu masimenaji gãjerã.
8 Sĩgũ ĩ ñarãre, ĩ jacʉsabatiare cʉni ĩ ejabʉabeja, "Diore tʉorũnʉgũ ña yʉ", yibojagʉti ĩre tʉorũnʉ jidicãrʉ ñami ĩocũ. Gãjerãma Diore tʉorũnʉmena ñabojarãti ĩna ñarãre ejabʉarãji.
9 Sĩgõ manʉjʉ godagoro Dios oca riasori masʉre gãjerã romia rãca iso ejabʉa ãmoja sesenta rodori rẽto bʉsaro iso tʉjago ñaja quena. Sĩgũti manʉjʉ cʉtigoro iso ñaja quena.
10 "Queno yigoro ñamo iso", masa jeyaro ĩna yigo ñaja quena. Iso rĩare queno masogoro ñaja quena. Iso ya wi ejarãre queno boca ãmigoro iso ñaja quena. Gãjerã Jesure tʉorũnʉrãre wanʉre rãca iso ejabʉagoro ñaja, bojoro bʉjarãre cʉni ejabʉa, ito yicõri quenarise riti iso yigo ñaja quena.
11 Dios oca riasori masʉre ejabʉarona mamarã bʉsa manʉjʉ godagoanare cũbesa. Mamarã bʉsa mʉ cũja mʉcana tʉdi bʉto manʉjʉ cʉti ãmobojacõri ĩna moaroti Cristo ĩ cũrere jidicã ãmorã yirãji gajea.
12 Ito bajiro ĩna yija, "Dios oca riasori masʉre ejabʉa ãmosotia gʉa", ĩna yiro bajiro yi tĩomenaji ĩna.

13 Gaje mʉre gotia yʉ. Jãjarã masa tʉ ña ucucõri teri jairã ñarã yirãji ĩna. Iti riti meje yirã ñarãji ĩnaõna. Oca socari masa cʉni ñarã yirãji. Gãjerã ĩna bʉsija tʉocõri, rocati bʉsi bato ãmorã yirãji ĩna. Ĩna bʉsirotioni meje bʉsirã yirãji.
14 Ito bajiri mamarã bʉsa manʉjʉ godagoana mʉcana ĩna tʉdi manʉjʉ cʉtire ãmoa yʉ. Rĩa cʉti, ĩna ya wi tirũnʉ, ĩna yi ñare ãmoa yʉ. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, gãjerã manire bʉsitu ãmorã, "Ñeñaro yirã ñama Cristore tʉorũnʉrã", yi masimenaji ĩna manire.
15 Coriarã manʉjʉ godagoana Cristore tʉorũnʉ jidicãcõri Satanásjʉare tʉorũnʉ sʉyama ĩna.
16 Jesure tʉorũnʉrã ĩna ñarã wato manʉjʉ godagoro iso ñaja ĩna isore ejabʉaja quena. Gãjerã Jesure tʉorũnʉrã ejabʉamenaji isore iso ñarã ĩna ejabʉacãjare. Manʉjʉ godagoana bojoro bʉjarãre ito yicõri ñimʉjʉa ĩnare ejabʉagʉ manija ticõri, ĩnare ejabʉarã yirãji gãjerã Jesure tʉorũnʉrã.
17 Ito mʉ tʉ ñarã bʉcʉrã queno Jesure masirãre bʉto rũcʉbʉoja quena. Ito yicõri gãjerã Jesure masirãre ĩna queno ũmatã ñaja ticõri, ĩnare rũcʉbʉocõri waja yija quena.
18 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: "Ta wecʉ trigo ajere ĩ wi cʉda codaja, 'Bajaro ĩ cʉni jabeto', yirona ĩ ya rise sia biabesa", yi gotia Dios oca tuti. Gaje ado bajiro gotia: "No moarãti waja bʉjarã yirãji", yi gotia Dios oca tuti.
19 Jesure tʉorũnʉrãre ũmatã ñagũre gãji ĩ oca menija, gãjerã ĩ baba mesa ĩ robo yirã manija cʉdibeja quena.
20 No ñeñaro yisotirãreama gãjerã ĩna tiro riojo oca sẽoro yicõri jidicã rotiya. Ito bajiro mʉ yija ti güicõri ñeñaro yimenaji ĩna cʉni.
21 Ado bajiro mʉre rotia yʉ Dios ĩ tiro riojo, Jesucristo, ito yicõri ángel mesa cʉni ĩ beseana rãca: Sĩgũ mʉ baba ĩ ñabojarocati ñeñaro ĩ yija oca sẽoro yicõri ĩre jidicã rotiya. Masa jeyarore coro bajiro mʉ rũcʉbʉoja quena.
22 Dios oca riaso ñarocʉ mʉ cũ ãmoja ʉsiriobicʉti mʉ beseja quena. Queno yigʉ ĩ ñaja tirocʉ ʉsiriobesa mʉ maji. Ñeñaro yigʉre mʉ cũjama, "Ñeñaro ĩ yigʉ ñabojarocati ĩre cũami Timoteo", yirã yirãji masa mʉre. Ñeñaro yibe yirocʉ, ñeñaro yirã rãca baba catibesa mʉ. Gãjerã ñeñaro ĩna yibojarocati coca ĩna rãca ñeñaro yibeja mʉ.
23 Tʉoya Timoteo mʉ. "Coji meje jeraga juni cõsotigʉ mʉ ñajama ide goti idibesa. Ʉyé ide cʉni jabeto idiya", ya yʉ mʉre.
24 Coriarã ñeñaro ĩna yirise recoti tia mani. "Masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ ĩnare waja senigũ yiguĩji", yi tʉoĩa mani. Gãjerãreama ñeñaro yirã ĩna ñabojarocati recoti ĩna ñeñaro yija tibea mani. Ito bajibojarocati masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ, "Ñeñaro yirã ñama ĩna", yi ti masirã yirãji masa jeyaro.
25 Coriarã queno ĩna yirise recoti tia mani. Gãjerãma queno ĩna yibojarocati recoti tibea mani. Ito bajibojarocati masare Dios ĩ waja yiri rʉmʉ "Queno yirã ñama ĩna", yi masirã yirãji masa jeyaro.

6

Gãjerãre moa ĩsirã bajire gaye

1 Jesucristore tʉorũnʉrã gãjerãre moa ĩsirã ñari ĩna ʉjarãre ĩna rũcʉbʉoja quena. Ĩna ʉjarãre rũcʉbʉobeja ticõri, "Ñeñaro yirã ñama Jesure tʉorũnʉrã. Ñe waja ma ĩna riasorise", yirã yirãji gãjerã.
2 Cristore tʉorũnʉrãre moa ĩsiri masa ñari ĩna ʉjarãre ĩna rũcʉbʉoja quena. "Mani robo bajirãti ñama ĩna. Ĩnare rũcʉbʉomena mani", yibitirʉja ĩnare. Ado bajirojʉa ĩna yija quena. Ĩna ʉjʉ Jesucristore ĩ tʉorũnʉgũ ñajare bʉto bʉsa ĩna moa ĩsija quena. Jesucristore tʉorũnʉgũ ĩ ñajare ĩ ñarã bajiroti ĩna ĩre ti maija quena. Ito bajiri bʉto bʉsa ĩna ĩre moa ĩsija quena. Adi ito mʉ tʉ ñarãre mʉ riasore ãmoa yʉ.

Niyerure tʉo maire gaye

Ado bajiro ĩnare mʉ cʉdi rotire ãmoa yʉ:
3 Mani Ʊjʉ Jesucristo oca ñasarise iti ña mani tʉorũnʉsotirise. Mʉ tʉ gãna coriarã manire
bajiro tʉoĩarã meje ñama ĩna. Ricati tʉoĩama. Ito bajiro tʉoĩacõri rʉore gaye oca riasoama.
4 Ito bajiro riasorã ñama, "Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉa", yirã. Ito bajibojarocati masirã
meje ñama ĩna. Cristo gaye gãmeri bʉsi tobʉa ãmosotiama. Gãmeri oca josama ĩna. Ito bajiro
ĩna yija, masa ricati tʉoĩaroca yama. Masa ĩna gãmeri ti tudiroca yama. Masa ĩna gãmeri
bʉsituroca yama. Ito yicõri masa ĩna gãmeri tʉo rũcʉbʉobitiroca yama.
5 Ñeñarise tʉoĩarã ñari masa rãca oca josasotiama ĩnaõna. Oca riojo ñasarisere masirã
meje ñama ĩna. "Dios oca masare mani riasoja niyeru jairo bʉjarã yirãji mani", yi tʉoĩama
ĩna. Ito bajiro yirã rãca baba cʉtibesa.
6 Jesucristore mani tʉorũnʉrise bʉto ñasarise ña. Jairo rʉcomena ñabojarãti Cristore
tʉorũnʉcõri mani wanʉja gajeoni jairã robo bajiro bajia mani.
7 Adi sita mani rujeaja ñe rʉcomenati rujeayija mani. Ito bajiroti mani godaja cʉni ñe
ãmi wamenaji mani.
8 Mani bare cʉti, yutabuju cʉti, mani yijama, "Ñejʉa rʉyabea", yi tʉoĩacõa mani. Ito
bajiri wanʉ quena mani.
9 Gãjerãma niyeru jairo bʉjarona ñeñarisere ñemecʉti masibeama ĩna. "Ado bajiro
ñeñaro yicʉja yʉ", yi tʉoĩabitibojarãti ñeñaro yisʉoama ĩna. Ito bajiri ñeñaro yisʉocõri rocati
quenabiti yi ʉya ãmorãji ĩna. Ñeñaro yi ʉyacõri itire jidicã masimenaji ĩna. Ito bajiri jeame
ũjʉrojʉ warã yirãji.
10 Niyerure riti tʉo mairã ñeñaro yirã yirãji itire bʉjarona. Niyerure mani tʉo maija
dise rʉyabeto ñeñarise yisʉorã yirãji mani. Coriarã ñama bʉto niyerure bʉja ãmocõri
Jesucristore tʉorũnʉ jidicãrã. Ito bajiro yicõri ĩna ya ʉsijʉ bojori bʉjama ĩna.

Timoteore Pablo ĩ rotire gaye

11 Ito bajiro ĩna yibojarocati ĩna robo yibesa mʉáma. Dios yagʉ ñari quenarise riti bʉto
yiya mʉ. Diore riti rũcʉbʉoya. Ito yicõri ĩre riti tʉorũnʉña. Gãjerãre tʉo maiña. Tʉoĩa
bʉjatobitibojagʉti Cristore tʉorũnʉ jidicãbesa. Gãjerãre rũcʉbʉocõri ĩnare quenoti yiya.
12 Ñeñaro yijaro yirocʉ, rũmʉ́ ĩ mʉre ʉsirioro yibojarocati Jesucristore tʉorũnʉcõri
quenarise riti yiya. Ito bajiro mʉ yija ticõri, mʉre waja yigʉ mʉ catitĩñaroca yigʉ yiguĩji
Dios. Dios oca riasori masʉ mʉre ĩ cũri rʉmʉ gʉa jãjarã tʉoro riojo, "Cristore tʉorũnʉgũ
ñari quenarise riti yi ãmoa yʉ", yicʉ mʉ.
13 Dios dise rʉyabeto iti ñasotiroca yigʉ mʉre yʉ rotirise tʉoguĩji ĩ. Jesucristo mani Ʊjʉ
cʉni yʉ mʉre rotirise tʉoguĩji ĩ. Ĩ ñami güibicʉti Poncio Pilato wame cʉtigʉ ĩ tiro riojo,
"Dios ĩ cõarʉ ña yʉ", yigʉ. Ado bajiro mʉre rotia yʉ:
14 Yʉ mʉre rotirise ñarocõti cʉdiya. "Ñeñaro yami ĩ", gãjerã mʉre yi bʉsitube yirocʉ, yʉ
rotirise ñarocõti cʉdiya. Ito bajiro yisotiba mani Ʊjʉ Jesucristo ĩ ejarocõjʉti.
15 Dios ĩ ãmori rʉmʉti tʉdi ejagʉ yiguĩji Cristo. Rẽtoro rũcʉbʉogʉ ñami Dios. Rẽtoro
masigũ ñami ĩ. Ñimʉ gãji ĩ robo bajigʉ ʉjʉ mami. Ñimʉ gãji ĩ robo rũcʉbʉorʉ mami.
16 Ĩ sĩgũti ñami godabicʉ. Bʉto busurojʉ masa ĩna ejabetojʉ ñasotiami ĩ. Sĩgũ ĩre tigorʉ
maquĩji. Ito yicõri sĩgũ ĩre tibicʉ yiguĩji. Ĩre rũcʉbʉotĩñarʉja manire. Ñimʉ gãji ĩ robo rẽtoro
masigũ mami. Ito bajiro riti bajitĩñajaro ijarijʉ cʉni.
17 Adi sita gaye gajeoni jairo rʉcorãre, " 'Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gʉa', yibesa", yiya ĩnare.
" 'Jaje niyeru rʉcoa yʉ. Ito bajiri ñe rẽtabetoja yʉre', yi tʉoĩabesa mʉa", yiya ĩnare. Yoari
mejeti jedirise ña niyeru. Dios catitĩñagũre tʉorũnʉcõri, "Ĩti ñami manire tirũnʉgũ", yirʉja
ĩnare. Mani queno wanʉ quena ñatoni manire queno yigʉ yiguĩji Dios.
18 Gajeoni jairãre, "Quenarisejʉa yiya mʉa", yi rotiya ĩnare. Gajeoni bʉja ãmore rẽto
bʉsaro quenarise ña queno yire. Ĩna ya niyerure tʉo maimenati gãjerãre ejabʉarona ĩna
ĩsija quena.

19 Ito bajiro ĩna yija ticõri, masare Dios ĩ waja yiri rʉmʉ ĩnare queno waja yigʉ yiguĩji ĩ.
Jogabiti gaye ĩnare ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito yicõri ĩna catitĩñaroca yigʉ yiguĩji.

Timoteore Pablo ĩ rotisʉsare gaye

20 Tʉoya Timoteo mʉ. Ĩ oca riasojaro yirocʉ, mʉre cũñi Dios. Ito bajiri ĩ mʉre cũrʉ ñari
queno riasoya. Rocati masa ĩna tʉoĩa rujeorere tʉorʉ̃nʉbesa. Ñe waja ma iti. Ito bajiro
bʉsirã rãca gãmeri tʉoĩa bʉsibesa. “Bʉto masire gaye riasorã ya gʉa”, yirãre tʉorʉ̃nʉbesa.
Ito bajiro yibojarãti oca ñasarise meje riasoama ĩna.

21 “Bʉto masire gaye riasoa gʉa”, yirãre tʉo sʉyama coriarã. Ito bajiri ĩnajʉare tʉo
sʉyacõri Diore tʉorʉ̃nʉbeama ĩna.

Dios queno yisotijaro mʉre. Itocõ ña.

Segunda carta de San Pablo a Timoteo

Timoteore Pablo ĩ papera cõare gaye

1-2 Ñati yн baba Timoteo mн. "Quenajaro", ya yн mнre. Yн ña Pablo. Adi papera mнre cõa yн. Jesucristo ĩ cũrн ña yн. Jane mejejн ado bajiro yicãyijн Dios: "No yн Macнre tнorũnнrãreti ĩna catitĩñaroca yigн yigнja yн", yicãyijн Dios. Iti oca yн riaso ucutoni yнre cũñi Dios, ĩ ãmoro bajiroti. Tнoya Timoteo mн. Mнre bнto tнo maicõri yн macнre bajiro mнre tнoĩa yн. Mani Jacн Diore mнre yiari seni ĩsisotia yн. "Ĩ queno ñaroca yiya. Ĩre ti maiña ito yicõri ñe oca manoti ĩ ñaroca yiya", yi Diore seni ĩsisotia yн mнre yiari. Ito bajiroti mani Ujн Jesucristore cнni seni ĩsisotia yн mнre yiari.

Masare Cristo oca goti batoya, Pablo ĩ yire gaye

3 Yн ñicнsabatia Diore ĩna rũcнbнoado bajiroti rũcнbнoa yн cнni. "Yн ñeñaro yirisere coe jeoñi Dios", yi tнoĩacõri ĩ tiro riojo queno ĩre moa ĩsia yн. Umнa ñami cнni mнre yiari Diore seni ĩsisotia yн. Mнre tнoĩa bнjacõri, "Queno ya Dios mн", yisotia yн ĩre.

4 Yн wacati rнmн mн oticati masia yн. Mнcana mнre bнto ti ãmoa yн queno wanн quenarocн.

5 "Cristore queno tнorũnнgũ ñami Timoteo", yi tнoĩa yн mнre. Mн ñico Loida, mн jaco Eunice cнni mн riojнajн ito bajiro Cristore tнorũnнyijarã ĩna. "Mн cнni ito bajiroti Cristore tнorũnнgũ ñagũja mн", yi tнoĩa yн mнre.

6 Ito bajiri yн ãmo mнre moa jeocati rнmн mнcana mн tнdi tнoĩare ãmoa yн. Ito bajiro yн yicati rнmн Diore mн moa ĩsi masiroca yiñi ĩ. Itire ãcabojabesa. Wanнcõri queno bнsa ĩre mн moa ĩsire ãmoa yн.

7 Mani ya нsijн mani tнoĩa güi ñatoni meje yiñi Dios. Ado bajirojнa yiñi. Mani tнoĩa oca sẽoroca yiñi ĩ. Espíritu Santo manire queo sãcõri queno mani ĩre moa ĩsiroca yiñi. Gãjerãre mani ti mairoca yiñi. Ito yicõri ñeñarise mani ñemecнti masiroca yiñi Dios.

8 Mani Ujн Jesucristore bнsi ejabнagн, "Masare masogũ ñami ĩ. Ĩre riti tнorũnнa yн", yibojobesa. Masare Jesucristo oca yн riasore waja ado tubia ecorн ña yн. Ito bajiro yн bajibojarocati, "Pablo ñami yн baba", yibojobesa. "Pablo ĩ tнoĩa bнjatobitiro bajiro bнjagн yigнja yн cнni", yi tнoĩa güibesa. Jesucristo oca quenarise mн masare riasobojarocati co rнmн mн tнoĩa bнjatobitiroca yirã yirãji gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati mн ñemecнti masitoni mнre ejabнagн yiguĩji Dios.

9 Manire masoñi Dios. Ĩ ñarã queno yirã mani ñatoni manire beseñi ĩ. Mani queno yirise ticõri meje manire masoñi Dios. Ñeñaro yirã mani ñabojarocati manire masoñi ĩ. Manire ti maicõri ĩ ãmoro bajiroti manire masoñi Dios. Adi macãrнcũro ĩ rujeoroto riojнa manire masi yucõri manire ti maiyijн Dios. "Yн Macн Jesucristo ĩ godarotina sнoriti ĩnare masogũ yigнja yн", yi tнoĩa yucãyijн Dios.

10 Adi sitajн wadicõri mani Ujн Jesucristo ĩ manire goda ĩsirena sнoriti, "Manire ti maiami Dios", yi tнoĩa masia mani, adi rнmнri ĩja. Godabojagнti tнdi Jesucristo catijare, ija mani godarotire güibea mani. "Cristo oca quenarise mani tнorũnнja mani catitĩñaroca yigн yiguĩji", mani yi masiroca yami ĩ.

11 Iti oca yн masare goti rẽtobutoni yнre cũñi Dios. Judio masare meje Cristo oca yн riaso ucutoni yнre cũñi ĩ.

12 Iti oca yн riasore waja ado tнoĩa bнjatobiti ña yн. Yн tнorũnнgũre ĩre queno masia yн. Ito bajiri ado tubia ecobojagнti bojori bнjabea yн. Yнre tirũnнgũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, "Masa ñeñaro yirise waja ĩ seniri rнmн yнre masogũ yiguĩji", yi masia yн.

13 Oca ñasarise mʉare riasocʉ yʉ. Iti oca yʉ mʉare riasocati riaso jidicãbesa masare. Jesucristore tʉorũnʉ jidicãbesa. Jesucristo ñarã ñacõri ĩre tʉo mairʉja manire. Ito bajiroti gãjerã ĩre tʉorũnʉrãre cʉni mani maija quena.
14 Ĩ oca masare mʉ riasotoni mʉre cũñi Dios. Mani ya ʉsijʉ quedi sãjarʉ Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena masare riasoya.
15 "Asia sita gãna Pablore jidicãñi ĩna", yi masigʉ̃ja mʉ. Ĩna wato ñama yʉre jidicãrã Figelo ito yicõri Hermógenes.
16 Yʉre ĩna jidicãbojarocati Onesíforo wame cʉtigʉama yʉre ejabʉaquĩ. Ito yicõri yʉ oca sẽoroca yiquĩ ĩ. Tubiara wi yʉ ñabojarocati "Ĩre ti ãmobea yʉ", yibitiquĩ yʉre. Ito bajiri ĩre mani Ʉjʉ Dios queno ĩ yire ãmoa yʉ. Ĩ ñarãre cʉni ito bajiroti Dios ĩ yire ãmoa yʉ.
17 Ado Roma wame cʉtiri cʉto ejacõri yʉre bʉjarocʉ ãma jidicãbisĩ ĩ.
18 "Ado Efesojʉ Pablo ĩ ñaroca queno ejabʉaquĩ Onesíforo", yi masigʉ̃ja mʉ. Yʉre ĩ queno yire waja ĩre queno yijaro mani Ʉjʉ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ seniri rʉmʉ ĩre ti maijaro Dios.

2

Ñemecʉtiya Timoteo mʉ, Pablo ĩ yire gaye

1 Tʉoya yʉ macʉ Timoteo mʉ. Manire ti maicõri ĩ ñarã mani ñaroca yiñi Jesucristo. Ito bajiri itire tʉoĩacõri oca sẽoña mʉ.
2 Jãjarã masare oca yʉ riasoroca tʉogocacʉ ñacʉ mʉ. Ito bajiri yʉ mʉre riasogocati Jesure masirãre riasoya, gãjerãre ĩna riaso masitoni. Ito bajiro mʉ yija gãjerãre Cristo oca ñasarise riasorã yirãji ĩna cʉni.
3 Jesucristore queno tʉorũnʉgʉ̃ ña mʉ. Ito bajiri tʉoĩa bʉjatobitibojagʉti surara masʉ bajiro ñemecʉtiya mʉ.
4 Ĩna ʉjʉ rotirise riti tʉorũnʉrãji surara. Gãjerã ĩna yisotiriseama tʉorũnʉmenaji ĩna. Ĩna ʉjʉ rotirise riti cʉdi ãmorãji ĩna.
5 Ito bajiroti no ajere gaye rẽtocũ ãmogʉ̃, ajere ʉjarã ĩna rotiro bajiro ĩ cʉdija quena. Itire ĩ cʉdibeja ĩ ajere waja bʉjabiquĩji ĩ.
6 Ito bajiroti no weseca moagʉ̃ ĩ moare waja cajero iti wese rica bʉjagʉ yiguĩji ĩ. Gãjerã riojʉa bʉjasʉogʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti bajija quena.
7 Iti oca mʉre yʉ gotirise queno tʉoĩaña. Itire mʉ queno tʉoĩaja mʉ tʉoĩa masiroca yigʉ yiguĩji mani Ʉjʉ.
8 Jesucristo ĩ ñare gaye tʉoĩate mʉ. Ʉjʉ ñayorʉ David wame cʉtigʉ janerãbatia janami ñayijʉ ĩ. Ĩre ĩna sĩabojarocati ĩ tʉdi catiroca yiyijʉ Dios. Iti ña oca quenarise. Ito yicõri iti ña masare yʉ oca goti rẽtobure.
9 Iti oca masare yʉ riasore waja ado tubiara wijʉ tʉoĩa bʉjatobiti ña yʉ. Ñeñaro yigʉre bajiro come mana yʉre siacã ĩna. Come mana yʉre ĩna siabojarocati Dios ocareama camota masimenaji ĩna.
10 Ito bajiri ado robojʉa bajia. Dise rʉyabeto yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca ĩna yibojarocati ñemecʉtigʉ yigʉja yʉ. Dios ĩ beseana Jesucristore ĩna tʉorũnʉre ãmoa yʉ. Ĩre ĩna tʉorũnʉja ĩnare masogʉ̃ yiguĩji. Ito bajiri ĩ rãca ũmacʉ̃jʉ catitĩñarã yirãji ĩna. Itire tʉoĩacõri yʉ tʉoĩa bʉjatobitiroca masa ĩna yibojarocati itire ñemecʉtigʉ yigʉja yʉ.
11 Oca riojo ñasarise ado bajiro gotia:
Cristore tʉorũnʉrã ñari mani godaja ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.
12 Tʉoĩa bʉjatobitibojarãti mani ñemecʉtija, co rʉmʉ ĩ rãca rotirã yirãji mani cʉni. "Masibea yʉ Jesure", mani yija co rʉmʉ, "Masibea yʉ mʉre", yigʉ yiguĩji ĩ cʉni manire.

13 “Ado bajiro yiana mani”, mani yiro robo yi jeobitibojarocati ĩjнama, “Ado robo yicнja yн”, ĩ yiado bajiroti yi jeogн yiguĩji. Riojo gotisotigн ñari rнore oca goti masibeami ĩ.

Queno Diore moa ĩsiña, Pablo ĩ yire gaye

14 Mнre yн gotirise ito gãna mнcana tнdi ĩna tнoĩaroca yiya. Ado bajiro ĩnare mн gotire ãmoa yн: “Biyaro mнa oca josarise jidicãtoni yнre cũñi Dios. Ito bajiri ñasabitire mнa tнoĩa jidicãja quena. Ñasabiti mнa tнoĩa bнsija, ñe waja ma iti. Ito bajiro mнa bнsija tнocõri, tнo wisarã yirãji mнare tнo coderã cнni”, yiya ito gãnare.

15 Dios ĩ mнre ti wanнtoni yiro robo queno ĩre moa ĩsiña Timoteo mн. Ito bajiro mн yija ticõri, queno mнre wanнgũ yiguĩji Dios. Ĩ ocare queno riasotiya, masare queno mн goti rẽtobu masitoni. “Diore queno moa ĩsia yн”, mн yi masija ĩ tiro riojo bojobicн yigнja mн.

16 Adi sita gaye riti tнoĩacõri rнore oca riasorã rãca tнoĩa bнsibesa. Ito bajiro masare riasocõri bнto bнsa ĩna ñeñaro yi waroca yirã yirãji ĩna.

17 Rнore oca riasorã ĩna rнorise cami jogare robo bajiro bajia. Ĩna rнorise cami joga waro bajiro baji wajн iti. Gãjerãre ĩna tнoĩa wisaroca ya iti. Jũarã rнore oca riasorã ado bajiro wame cнtirã ñama, Himeneo, ito yicõri Fileto.

18 Oca riojo ñasarisejнa jidicãcõri rнore ocajнa riasoama ĩna. “Godarãre mнcana tнdi catiroca Dios ĩ yiri rнmн rẽtacoajн”, yi riasoama ĩna. Ito bajiro ĩna riasoja tнocõri, coriarã Jesucristore tнorũnнrã tнoĩa wisama ĩna.

19 Ito bajiro ĩna riasobojarocati Dios ocama ñeñabetoja iti. Ĩ oca ito bajiro ñatĩñaro yiroja. Ĩ oca ado bajiro gotia: “Ĩ ñarãre ti masiami mani Ʊjн”, yi gotia Dios oca. Gaje ado bajiro gotia iti: “No, ‘Jesucristore tнorũnнrã ña gнa’, yirã, ĩna ñeñaro yirisere jidicãja quena”, yi gotia Dios oca.

20 Queno tнoya, goti masiore ocana mнre gotigн ya yн. Wi jajo wijн somotẽrori jaje ñaro yiroja. Quenari tẽrori ñaro yiroja. Oro wame cнtirisena ito yicõri plata wame cнtirisena ĩna menire ñaro yiroja iti somotẽrori. Somotẽrori gaje bнto quenarise meje ñaro yiroja. Yucнna, ririna ĩna menire ñaroja gaje. Iti wi нjн ñasari masa ĩna ejaja ticõri, somotẽrori quenarisena bare jeogн yiguĩji ĩnare. Iti tẽrorire wanнgũ queno codegн yiguĩji ĩ. Gaje somotẽrorireama quenasabitire co rнmн rнyabeto bare jeo bagн yiguĩji.

21 No ñasarise Diore moa ĩsi ãmogũ ñarocõti ñeñaro ĩ yirise jidicãja quena. Ñeñarise jidicãcõri Diore riti ĩ rũcнbнoja quena. No ito bajiro yigнti quenarise Diore moa ĩsigũ ña yucãgũ yiguĩji.

22 Mamн ñabojagнti gãjerã mamarã ĩna ñeñaro yi нyarisere ti cũbesa mнáma. Quenarisejнa riti yisotiya mн. Diore riti tнorũnн ñasotiya. Gãjerãre ti maicõri queno ñe oca manoti, ñaña mн. Ĩna ñeñaro yirise jidicãnajнa Cristore riti tнorũnнrã rãcajнa baba cнtiya.

23 Ñeñaro tнoĩa bнsirã rãca baba cнtibesa. Ĩna tнoĩa bнsirise rocati gaye ñacõri ñe waja ma. “Masa ĩna oca josaroca yama ĩna”, yi masigũja mн ĩnare. Mнre ĩna seniĩa josabojarocati ĩnare tнorũnнbesa.

24 No mani Ʊjнre moa ĩsi ãmogũti oca josagн meje ĩ ñaja quena. Ado robojнa ĩ bajija quena: Masa jeyarore queno yigн ñaja quena. Queno riasogн ñaja quena. Ĩre bajiro ĩna tнoĩabitibojarocati нsirioro ĩnare yi codebicн ĩ ñaja quena.

25 Dios oca ti tudirãre quenoti ĩ goti quenoja quena. Ito bajiro ĩnare ĩ gotija ĩna ñeñaro yirise jidicãroca yigн yiguĩji Dios gajea. Ito bajiri Dios oca ñasarise tнorã yirãji gajea.

26 Oca ñasarisere tнorũnнcõri quenarisere tнoĩarã yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yirisejнare jidicãcõri rũmúa нjнre rẽtocũrã yirãji ĩna. Rũmúa нjнre cнdigoana ñabojarãti ĩre rẽtocũrã yirãji.

3

Adi macãrнcũro iti jedi warijн gaye

1 “Adi macãrɯcũro iti jedi warijɯ bɯto josari rɯmɯri ñaro yiroja”, mɯ yi masire ãmoa yɯ.
2 Ado bajiro bajiro yiroja. Ĩna ya rujɯre maicõri ĩna ya gajeonire cɯni tɯo mairã ñarã yirãji adi sita gãna. Ito bajiroti ĩna ya niyerure cɯni tɯo mairã yirãji. “Gãjerã rẽtoro ñasarã ña gɯa. Ñejɯa rɯyabea gɯare”, yi tɯoĩarã yirãji masa. Gãjerãre bɯsiturã yirãji. Ĩna jacɯsabatiare cɯdimena yirãji. Ĩnare queno gãjerã yibojarocati, “Queno ya mɯa”, yimenaji ĩna. Ñeñaro yirã ñari Dios ocare cɯni rũcɯbɯomena yirãji ĩna.
3 Gãjerãre ti maibiticõri ĩnare ñeñaro yirã yirãji ĩna. Gãmeri ti tudirã yirãji. Oca rɯo gotiri masa ñarã yirãji ĩna. Ĩna ñeñaro yi ãmorise ñemecɯtimenaji. Gãjerãre ñeñaro yi coderã yirãji. Queno yirãre ti tudirã yirãji.
4 “Mɯ babaguti ñagũ yigɯja yɯ”, yi rɯocõri, oca menirã yirãji ĩna. Ĩna ãmoro bajiroti ñeñaro yirã yirãji ĩna. “Gãjerã rẽtoro ñasarãguti ña gɯa”, yirã yirãji ĩna. Dios ĩ ãmorisejɯa yiro õno yirã ĩna yi ãmorisejɯa yirã yirãji ĩna.
5 “Dios ocare rũcɯbɯorã ña gɯa”, yirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati, “Dios sĩgũti ñami rẽtoro masigũ”, yi rũcɯbɯomenaji ĩna.
Ito bajiro yirã rãca baba cɯtibesa.
6 Romia queno tɯoĩamenare, “Dios oca mɯare goti rẽtobuana gɯa”, yama ĩna coriarã. “Bɯjato bajia ñeñaro yirã romia ña gɯa”, yibojarãti ñeñaro ĩna yirise jidicã masimena romiare ãmarã yirãji rɯori masa. Ito bajiro bajirã romiare rɯorona ãmarã yirãji ĩna.
7 Dise rɯyabeto gãjerã ĩna riasobojarisere tɯorũnɯ ãmoama romia ĩnaõna. Ito bajiro yicõri Dios oca ñasarisere tɯo masibeama ĩna.
8 Jane mejejɯ Janes wame cɯtigɯ ito yicõri Jambres wame cɯtigɯ cɯni Moisés ñayorɯre ti tudicõri ĩre cɯdi ãmobisijarã ĩna. Ito bajiro bajirã ñama rɯori masa. Dios oca riojo ñasarisere ti tudiama ĩna. Ñeñarise riti tɯoĩama ĩna. “Diore tɯorũnɯrã ña gɯa”, yibojarãti ĩre tɯorũnɯrã meje ñama ĩna.
9 Ito bajiro ĩna bajijare, “Rocati rɯore oca riasoama ĩna”, yi masirãji masa jeyaro. Jane mejejɯ Janes ito yicõri Jambres cɯni ĩna rɯore ti masiado bajiroti adi rɯmɯri rɯorãre cɯni ti masirã yirãji masa.

Timoteore Pablo ĩ rotire gaye

10 Ĩna robo bajigɯ meje ña Timoteo mɯáma. Masare yɯ riasorise gaye queno masia mɯ. “Ito bajiro ñasotigɯ ñami Pablo”, yɯre yi masia mɯ. “Jesucristore tɯorũnɯgũ ñari ĩ ãmorise riti yi ãmoami Pablo”, yi masigũja mɯ yɯre. “Masare ɯsirioro yigɯ meje, ĩnare ti maigũ ñami Pablo”, yɯre yigɯja mɯ. “Tɯoĩa bɯjatobitibojagɯti Dios oca masare riaso jidicãbisĩ Pablo”, yɯre yi masigũja mɯ.
11 Cristo oca yɯ riasojare masa ĩna yɯre ɯsirioro yi codeja ticɯ mɯ. Yɯ tɯoĩa bɯjatobitija ticɯ mɯ. Antioquía, Iconio ito yicõri Listra wame cɯtiri cɯtojɯ cɯni yɯre rẽtare ñarocõti masigũja mɯ. Iti cɯtorijɯ yɯ tɯoĩa bɯjatobitiroca masa ĩna yɯre yire masigũja mɯ. Ito bajiro ĩna yibojarocati mani Ʊjɯ yɯre codeñi ĩ.
12 No Jesucristore tɯorũnɯrã queno yi ãmorãre ɯsirioro yi coderã yirãji gãjerã.
13 Ñeñaro yirã ito yicõri rɯo jairã cɯni bɯto bɯsa ñeñaro yi warã yirãji. Rɯore oca gotisotirã yirãji. Gãjerã cɯni ito bajiroti rɯorã yirãji ĩna rɯorã ñajare.
14 Ĩna bajiro yibesa mɯáma. Dios oca mɯ riasotire tɯorũnɯ jidicãbesa. “Yɯre riasogoana oca riojo ñasarise riasocã ĩna”, yi masigũja mɯ.
15 Dios oca tutire macɯacã ñagũjɯ riasotisɯoyija mɯ. Dios oca riasotigɯ ñari, “No Jesucristore tɯorũnɯgũti, ĩre masogũ yiguĩji Dios”, yi masigũja mɯ.
16 Dios oca tuti ucagoana ĩna tɯoĩa rujeore meje ucayijarã ĩna. Ĩna tɯoĩarisejɯ Dios ĩ gotire riti ucayijarã. Ĩ oca tuti ña mani riasotiroti. Itire riasoticõri oca riojo ñasarise masia mani. Itire riasoticõri, “Ñeñaro yigɯ ña yɯ cɯni”, yi masia mani. “Yɯ ñeñaro yirise jidicãcõri,

queno ñagũ yigɯja yɯ", yi masia mani. Ĩ ocare riasoticõri Dios ĩ ãmorise quenarise moa masia mani.
17 "Ado bajiro Diore mani moa ĩsija quena", mani yi masire ãmoami Dios. Gãjerãre quenarise yirona mani ña yucãre ãmoami Dios. Ito bajiri ĩ ãmorise mani yi masitoni ĩ oca tuti manire cũñi ĩ.

4

Timoteore Pablo rotisɯsare gaye

1 Tɯoya Timoteo mɯ. Yɯ mɯre rotirise tɯoami Dios. Cristo masa jeyarore ti beserocɯ cɯni yɯ mɯre rotirise tɯoami. Jesucristo ĩ tɯdi ejari rɯmɯ catirãre, godanare cɯni ti besegɯ yiguĩji. Ñeñaro yigoana tɯoĩa bɯjatomena yirãji ĩna. Jesucristore tɯorũnɯrãma ĩ rotirojɯ ĩ rãca ñatĩñarã yirãji mani. Itire masigũja mɯ. Ito bajiri ado bajiro mɯre rotia yɯ.
2 Dios oca masare riaso ñasotiya. Masa ĩna tɯo ãmoja, ĩna tɯo ãmobeja cɯni oca ñasarise riaso jidicãbesa. "Ñeñaro yirã ña gɯa", masa ĩna yi masitoni ĩnare riasoya. Ĩna ñeñaro yirise jidicã ãmomenare goti quenoña. Dios oca masare riasocõri ĩna oca sẽoroca yiya. Coji Dios ocare ĩna tɯo masibitibojarocati ĩnare junisinibesa mɯ. Ʊsiriobicɯti ĩnare Dios oca riasosotiya.
3 Oca riojo ñasarisere ti tecõri itire masa ĩna tɯo ãmobiti rɯmɯ ejaro yiroja co rɯmɯ. Ĩna ñeñaro yi ãmorise riti yirã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩna tɯo ãmorise riasorãre riti ãmarã yirãji ĩna. Oca riojo ñasarise riasorãjɯare tɯo ãmomenaji ĩna.
4 Oca riojo ñasarisere jidicãrã yirãji ĩna. Masa ĩna rɯo gotirisereama tɯorũnɯrã yirãji ĩna.
5 Mɯáma ĩna bajiro yibeja mɯ. Queno tɯoĩarise jidicãbesa mɯ. Tɯoĩa bɯjatobitibojagɯti ñemecɯtiya mɯ. Cristo oca tɯoĩamenare riaso ucuya mɯ. Mɯ moaroti Dios ĩ cũre ñaro bajiroti yiya.
6 Yɯre ĩna sĩaroti rɯmɯ jabeto rɯya. Jesucristo oca masare yɯ riasojare yɯre sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiri yoari mejeti Dios tɯ wacɯ yigɯja yɯ.
7 "Ĩna ñeñaro yirise jidicãjaro", yirocɯ Cristo oca masare riaso josacɯ yɯ. Jeyaro moare yɯre Dios ĩ cũre ito bajiroti jeoa yɯ. Diore tɯorũnɯ jidicãbiticɯ yɯ.
8 Ito bajiri ĩre yɯ tɯorũnɯ jidicãbitire waja yɯre queno yigɯ yiguĩji Dios. Queno yigoana ĩna jesari bedo bɯjagɯ yigɯja yɯ cɯni. Masare ĩ ti beseri rɯmɯ yɯre waja yigɯ yiguĩji ĩ. Masa ĩna yigoado bajiroti ĩnare ti besegɯ yiguĩji ĩ. Yɯre riti meje waja yigɯ yiguĩji ĩ. No Jesucristore tɯo maicõri ĩ tɯdi ejari rɯmɯ bocatirãre cɯni queno waja yigɯ yiguĩji ĩ.

Timoteore Pablo ĩ ti ãmore gaye

9 Tɯoya Timoteo mɯ. Yoari mejeti yɯre tigɯ waya. Sejabesa mɯ.
10 Yɯ rãca ñabojagɯ yɯre jidicãquĩ Demas wame cɯtigɯ. Dios gaye rẽtoro adi sita gayejɯare ãmoquĩ ĩ. Ito bajiri yɯre jidicãcõri Tesalónica wame cɯtiri cɯtojɯ waquĩ ĩ. Galacia sita gãnare Dios oca riasogɯ waquĩ Crescenteama. Ito yicõri Dalmacia sita gãnare riasogɯ waquĩ Tito cɯni.
11 Lucas sĩgũti ñami yɯ rãca. Ito bajiri Marcosre ãmacõri ĩre ãmi waya. Yɯ moarise yɯre ejabɯa masiguĩji ĩ.
12 Tíquico wame cɯtigɯre Efeso cɯtojɯ cõacɯ yɯ.
13 Wadigɯ joe sãñado yɯ yaro ãmi wadiba. Troas gagɯ Carpo wame cɯtigɯ ya wijɯ cũcɯ yɯ. Ãmi wadi ĩsiña yɯre. Papera tutiri cɯni ãmi wadiba. Yɯ ya papera tunare mɯ ãmi wadisacõre ãmoa yɯ.
14 Alejandro come moari masɯ jaje ñeñaro yiquĩ yɯre. Yɯre ĩ ñeñaro yiadocõti ĩre waja senigũ yiguĩji mani Ʊjɯ.
15 Roya ĩre, mɯre cɯni ñeñaro yigɯ yiguĩji gajea. Oca ñasarise mani riasorisere bɯto ti teami ĩ.

16 Oca quenori masa tiro riojo, “Ñe seti ma yнre”, yн yi ejasнocati rнmн sĩgũ yнre bнsi
ejabнagн maniquĩ. Yн rãca ñabojarã yнre jidicãcã. Ito bajiro yнre ĩna ñeñaro yibojarocati,
“Ĩnare waja senibitijaro Dios”, yi tнoĩa yн.
17 Yн baba mesama ĩna yнre jidicãbojarocati mani Ʊjнama yнre jidicãbisĩ. Yн oca sẽoroca
yiñi. Ito bajiro yнre ĩ yijare judio masa meje ñarãre oca riojo ñasarise goti rẽtobu jeocн yн.
Yнre ĩna sĩa ãmobojarocati camotañi Dios.
18 Ũmacũjн Dios ĩ rotirojн yн ejare ãmoami ĩ. Ito bajiri ñeñarise yн yibe yirocн yнre
ejabнagн yiguĩji ĩ. Ito yicõri yнre masa ñeñaro yi ãmobojarocati yнre codegн yiguĩji ĩ. Ĩre
rũcнbнotĩñarнja manire, “Rẽtoro masigũ ñami”, yirã. Ito bajiro riti ñatĩñajaro.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

19 Quenajaro Aquila ĩ manojo Priscila cнni. Quenajaro Onesíforo ñarã cнni.
20 Mani yagн Erasto Corinto cнtojн tujacoami. Mileto wame cнtiri cнtojн mani yagн
Trófimore cũcн yн, ĩ cõja ticõri.
21 “Juebнcн riojнa bнsa ĩ tн ejacнja”, yirocн ejori bнsa waya. Eubulo, Pudente, Lino
ito yicõri Claudia cнni, “Quenajaro”, yi ñucama mнre. Ado gãna mani ñarã Jesucristore
tнorũnнrã cнni, “Quenajaro”, yi ñucama.
22 Mн rãca ñatĩñajaro Jesucristo. Mн ya нsijн oca sẽoroca yijaro ĩ. Mн rãca ñarã ñarocõreti
queno yijaro Dios. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a Tito

Titore Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Tito mɯ. Yɯ ña Pablo. Adi mɯre papera cõa yɯ. Diore moa ĩsiri masɯ ña yɯ. Ito
yicõri Jesucristo oca riaso ucutoni ĩ cũrɯ ña yɯ. Ito bajiri Dios ñarã ĩ beseanare riasogɯ
ya yɯ, Jesure bɯto bɯsa tɯorũnɯ wajaro, yirocɯ. "Iti ña oca riojo ñasarise", mani yi tɯo
rũcɯbɯorise masare yɯ riasotoni yɯre cũñi Dios.
2 Ito bajiri "Diore mani tɯorũnɯja, catitĩñarã yirãji mani", masa ĩna yi tɯoĩa wanɯ yutoni
ĩnare Dios oca riasoa yɯ. Jane mejejɯ adi macãrɯcũro ĩ rujeoroto riojɯa ado bajiro yicãyijɯ
Dios: "No yɯre tɯorũnɯrãti catitĩñarã yirãji", yicãyijɯ Dios, socabicɯ ñari.
3 Adi rɯmɯri ĩja ĩ oca masare ĩna masiroca yi ãmoguĩji Dios. Ito bajiri ĩ oca masare riaso
ucu rotiñi Dios yɯre. Ĩti ñami jeame ũjɯrojɯ mani wabore ñaroca manire masorɯ.
4 Tɯoya Tito mɯ. "Yɯ macɯ robo bajigɯ ñami", yi tɯoĩa yɯ mɯre. "Yɯ riasocatina sɯoriti
Jesure tɯorũnɯami Tito", yi ticɯ yɯ mɯre. Ito bajiri, "macɯ", ya yɯ mɯre, adi papera cõagũ.
Sĩgũre bajiro tɯoĩarã ña mani ĩja. Mani Jacɯ Diore, ito yicõri Jesucristo manire masorɯre
cɯni senia yɯ, mɯre ĩna queno yitoni. Ñe oca manoti mɯ ya ɯsijɯ queno wanɯ quenaroca
ĩna yire ãmoa yɯ. Ito bajiroti ĩnare senisotia yɯ mɯre yiari.

Jesure tɯorũnɯrãre ũmatã ñarãre Tito ĩ besere gaye

5 Iti rɯmɯjɯ Creta wame cɯtiri yogajɯ mɯre cũcɯ yɯ. "Adojɯ yɯ riasobore Jesure
tɯorũnɯrãre yɯre riaso ĩsima", yicõri ware goticɯ yɯ mɯre. Yɯ waroto riojɯa ado bajiro
gaje mɯre roticɯ yɯ: "Co cɯto rɯyabeto Jesure tɯorũnɯrãre ũmatã ñarona bɯcɯrãre beseya
mɯ", yi roticɯ yɯ mɯre.
6 Ito bajiri, "Ãni ñagũ yiguĩji ĩnare ũmatã ñagũ", mɯ yi bese masitoni adi mɯre gotia yɯ.
Sĩgũ mɯ besegɯre ado bajiro ĩ ñaja quena: Ñe seti macɯ ĩ ñaja quena. Manojo cɯticõri
gãjerã romiare ajebicɯ ĩ ñaja quena. Ĩ rĩa cɯni Jesure tɯorũnɯrã ĩna ñaja quena. Jesure
tɯorũnɯrã ñari, ñeñaro yimenati, ĩna jacɯsabatiare queno cɯdirã yirãji ĩ rĩa. Ito bajiro
bajigɯ ĩ ñaja quena, Jesure tɯorũnɯrãre ũmatã ñarocɯ mɯ besegɯ.
7 Jesure tɯorũnɯrãre ũmatã ñagũ Diore moa ĩsigũ, ñe seti macɯ ĩ ñaja quena. "Gãjerã
rẽtoro masigũ ña yɯ", yi tɯoĩagũ meje ĩ ñaja quena. Gãjerãre ejori tɯo junisinigũ meje ĩ ñaja
quena. Idire cɯni queagɯ meje ĩ ñaja quena. Gãjerã rãca ĩ gãmeri jagɯ meje ĩ ñaja quena.
Niyerure tɯoĩa ãmosabicɯ ĩ ñaja quena.
8 Ado bajirojɯa bajigɯ ñaguĩji mɯ besegɯ: Wa ucurã ejarãre wanɯ quenaro ĩ boca ãmija
quena. Quenarise tɯoĩagũ ñari, quenarise riti ĩ yi ñaja quena. Queno tɯoĩagũ ñari, ñeñaro
yire ñemecɯtigɯ ĩ ñaja quena. Gãjerãre queno yigɯ ĩ ñaja quena. Diore queno tɯorũnɯgũ ĩ
ñaja quena. Ñeñarise yi ãmobicɯ ñari, ñeñaro yire ñemecɯtigɯ yiguĩji ĩ.
9 Dios oca riojo ñasarise yɯ riasocatire tɯorũnɯ jidicãbicɯ ĩ ñaja quena. Ito bajigɯ ñari
gãjerãre riasocõri ĩna oca sẽoroca yigɯ yiguĩji ĩ. Ito yicõri gãjerã Dios oca tɯo terã ñabojarãti
ĩ queno gotija tɯocõri, "Wisa mani. Diore mani tɯorũnɯja quena", yi tɯoĩarã yirãji ĩna cɯni.
10 "Jãjarã ñarãji mɯa tɯ ricati riti tɯoĩacõri mɯre cɯdi ãmomena", yi tɯoĩa yɯ. Rocati
bɯsicõri gãjerãre rɯorãji ĩna. "Judio masa bɯcɯrã rotire mani cɯdija, manire masogũ
yiguĩji Dios", yi tɯoĩarã ñama bɯto bɯsa masare rɯorã.
11 Ito bajiro rɯore oca riasocõri, jãjarã co wi gãna ñabojarãti ĩna gãmeri tudiroca yirãji
ĩna. Ito bajiro ĩna yija quenabea. "Waja bɯjarãji mani", yi tɯoĩacõri masare riasorãji ĩna.
Rɯore oca riasorãji ĩna. Ito bajiri ĩna bɯsirisere mɯ bɯsi camotare ãmoa yɯ.
12 "Ñeñaro yama ĩna", yɯ yiado bajiroti, yi gotiyijɯ Creta wame cɯtiri yoga gagɯ cɯni.
Ĩna rũcɯbɯogɯ ñayijɯ ĩ. Ĩ ñarãre bɯsigɯ ado bajiro yiyijɯ ĩ: "Mani Creta gãna jãjarã ña soca

jairã, ito yicõri rocati ñeñaro yirã. Mani wato jãjarã ñama moamenati rocati jairo barã”, yi gotiyiju Creta wame cutiri yoga gagu, ĩ ñarãre.
13 Riti gotiñi ĩ itire. Ito bajiri mu tu gãna ricati riti tuoĩarãre oca sẽoro goti quenoña, itire ĩna jidicãtoni. Ito bajiro mu yija tuocõri, queno Dios ocare tuorũnurã yirãji ĩna.
14 Judio masa ĩna tuoĩa rujeoyorere mu tu gãna ĩna tuorũnubititoni, ĩnare oca sẽoro goti quenoña mu. Ito yicõri Jesure tuorũnumena ĩna rotirisere mu tu gãna ĩna tuorũnubititoni, ĩnare oca sẽoro busiya mu.
15 Mu tu yu ñaja, ricati riti tuoĩarãre ado bajiro gotiboruja yu: No quenarise riti yigu quenarise riti tuoĩagũ yiguĩji ĩ. No Diore tuorũnubicu ñeñarise riti yiguama quenarise ĩ tibojaja cuni ñeñarise riti tuoĩagũ yiguĩji ĩ. Ñeñarise riti tuoĩagũ, ito bajiro riti ñeñarise tuoĩagũ yiguĩji ĩ.
16 “Diore masirã ña gua”, yibojarãti, gãjerãre ti terãji ĩna. Diore cudimenaji ĩna. Ito bajirã ñari disejua quenarise yimenaji ĩna. Ito bajiro ĩna bajija ticõri, “Diore masirã meje ñama ĩna”, yi ti masia mani.

2

Oca riojo ñasarise gaye

1 Tuoya Tito mu. Dios yere queno riasoticõri riojo ĩnare riasoya mu, queno yijaro ĩna yirocu.
2 Ado bajiro ũmua bucurãre mu gotire ãmoa yu: Idire idi mecubesa mua. Gãjerã ĩna rũcubuorã ñaña mua. Queno tuoĩacõri ñeñarisere ñemecutiya mua. Dios oca riti tuorũnurã ñaña mua. Gãjerãre ti maicõri ejabuarã ñaña mua. Dios ocare riasoticõri itire jidicãmena ñaña mua, yi mu gotire ãmoa yu ũmua bucurãre.
3 Romia bucurãre cuni ado bajiro mu gotire ãmoa yu: Diore tuorũnurã ñari, queno yirã ñaña mua. Gãjerãre busitubesa. Idire rĩarise idi mecubesa. Quenarise gãjerãre riasoya.
4 Ito bajiro yirã riti ado bajiro mame manuju cutirã romiare mua riasoja quena: Mua manujusabatiare queno maiña mua, mua rĩare ito bajiroti.
5 Queno tuoĩacõri, ñeñarisere ñemecutiya mua. Quenarise riti tuoĩacõri, ũmua rãca ajebesa. Mua rãca gãnare queno tirũnuña. Masa jeyarore queno yiya. Mua manujusabatiare tuo rũcubuoya. Ito bajiro yiba mua, Dios ocare gãjerã ñeñaro busibe yirona. Ito bajiroti mua rĩa romiare riasoya mua, mu yi gotire ãmoa yu romia bucurãre.
6 Mamarã ũmuare cuni ado bajiro mu gotire ãmoa yu: Queno tuoĩacõri, ñeñarisere ñemecutiya mua, yi gotiya mu ĩnare cuni.
7 Mureama ado bajiro gotia yu: Quenarise riti yisotiya. Ito bajiro mu yija ticõri, “Ĩre bajiro yiruja mani cuni”, yirã yirãji mu tu gãna. Gaje tuoĩa wanubicuti Dios oca riojo gotiya mu. Rũcubuore rãca ĩnare mu riasoja quena.
8 Yu mure riasocato bajiroti ĩnare gotiya. Ito bajiro riojo Dios oca mu gotija tuocõri, bojorã yirãji mu wajana. Ito bajiri, “Socagu ñami”, yi masimenaji ĩna mure. Ito yicõri mure busitu masimena yirãji ĩna.
9 Jesure tuorũnurã gãjerãre moa ĩsirãre ado bajiro mu gotire ãmoa yu: Mua ujarãre queno cudisotiya. “Dise ruyabeto mani moa ĩsirise ticõri wanu quenajaro”, yi tuoĩarã moa ĩsija quena. Mua ujarãre tudibesa.
10 Mua ujarã yere ãmi rudibesa. Ito bajiro mua yija muare queno tuoĩa wanurã yirãji ĩna. Mua ujarãre rũcubuocõri queno ĩnare cudisotiya mua. Muare queno masicõri, “Dios oca queno tuorũnurã ñama ĩna”, yirã yirãji ĩna muare. Ito bajiri Dios jeame ũjuroju mani wabore ñaroca manire masoru ĩ gayere queno rũcubuorã yirãji mua ujarã cuni, yi gotiya mu tu gãna gãjerãre moa ĩsiri masare.
11 Jeame ũjuroju mani wabe yirocu ĩ oca mani masiroca yiñi Dios. Ito bajiro ĩ yijare, “Masa jeyarore ti maigũ ñari manire maso ãmoguĩji Dios”, yi tuoĩa mani.

12 Itire masicõri ado bajiro yirɥja manire: Ñeñarisere ñarocõti mani jidicãja quena.
Adi sita gãna ñeñaro ĩna yiado bajiro yibitirɥja manire. Ado bajirojɥa mani yija quena:
Queno tɥoĩacõri, ñeñarisere ñemecɥtirɥja manire. Gãjerãre queno yirɥja manire. Ito yicõri
Dios ñarã ñari ĩ yiro bajiroti cɥdirã yirãji mani.
13 Co rɥmɥ mani Ʊjɥ Jesucristo tɥdi ejagɥ yiguĩji. Ĩ goticato bajiroti tɥdi ejagɥ yiguĩji. Ito
bajiri ĩ tɥdi ejaroti rɥmɥ tɥoĩa wanɥ yurã, quenarise riti yi ñarɥja manire. Ĩ tɥdi ejaroti
rɥmɥ, "Ĩti ñami Dios mani rũcɥbɥogɥ, ito yicõri manire masorɥ", yi wanɥrã yirãji mani.
14 Manire yiari goda ĩsiñi Jesucristo. Ñeñarisere mani ñemecɥti masitoni, ito yicõri
quenarise mani yi masitoni, manire yiari ito bajiro godañi ĩ. Ito bajiro yicõri mani ñeñaro
yirisere coe jeoñi ĩ. Ĩ ñarã mani ñatoni, ito yicõri quenarisejɥa mani yi ãmotoni, manire
yiari ito bajiro godañi Cristo.
15 Ito bajiro mɥre yɥ gotirisere queno masare riasosotiya mɥ. Dios ocare queno
cɥdijaro ĩna yirocɥ, oca sẽoro gotisotiya. "Dios ĩ cũrɥ ña yɥ", yicõri, "Ado bajiro ñeñaro
ya mɥa", yi goti quenoña ĩnare. Ito bajiro gotiya ĩnare, "Ĩ riasobojarise ñasarise meje ña",
mɥre ĩna yi tɥoĩame yirocɥ.

3

Jesure tɥorũnɥrãre ado bajiro yi ñarɥja, Pablo ĩ yire gaye

1 Mɥ tɥ gãna Jesure tɥorũnɥrãre ado bajiro tɥdi mɥcana goti quenoña, ĩna ãcabojabititoni:
Mɥa ɥjarã ñarocõreti, gobierno masare cɥni queno ĩnare tɥo rũcɥbɥoya. Ĩna rotirise
masicõri queno cɥdiya mɥa. "Disejɥa rɥyabeto quenarise yiana mani", yirona ña yucãña
mɥa.
2 Gãjerãre ñeñaro bɥsitubesa. Gãjerãre tɥo junisinibesa, mɥa oca josabe yirona. "Gãmeri
tudi ãmobea gɥa", yirã, ado bajirojɥa mɥa yija quena: Gãjerãre corocõ ti maicõri queno
yiya. Mɥare ñeñaro ĩna yibojaja cɥni mɥajɥama queno ĩnare yiba, yi gotiya Tito mɥ, mɥ
tɥ gãna Jesure tɥorũnɥrãre.
3 Jesure mani masiroto riojɥa, ñeñaro yirã bajiroti ñabojacɥ mani cɥni maji. Tite. Tɥoĩa
masimena ñabojacɥ mani maji. Diore cɥdimena ñabojacɥ mani. Ito bajiro bajirã ñari
socarãre tɥorũnɥbojacɥ mani. Ñeñarise riti yi ãmosotibojacɥ mani maji. Ito bajiro yirã riti,
"¿Ñe ñeñarise yirãti mani?" yi tɥoĩacɥ mani. Gãjerã ĩna rɥcorise ticõri ɥocɥ mani. Gãjerãre
ti tecɥ mani. Ito yicõri manimasi cɥni gãmeri ti terã ñabojacɥ mani maji.
4-6 Ito bajirã mani ñabojarocati Dioama quenarise manire yi ĩsiñi, manire ti maicõri. Ito
bajiro quenarise manire yi ĩsigũ ñari, mani Jesure tɥorũnɥrã jeame ũjɥrojɥ mani wabore
ñaroca manire masoñi ĩ. Ĩre mani tɥorũnɥjare jeame ũjɥrojɥ mani wabore ñaroca manire
masoñi Dios. Quenarise mani yirã meje ñabojarocati manire masoñi ĩ. Ĩjɥama masare ti
maigũ ñari, Jesure mani tɥorũnɥjare manire masoñi ĩ. Manire queno yigɥ, Espíritu Santo
manire queo sãñi Dios. Jesuna sɥoriti ito bajiro Espíritu Santo manire queo sãñi Dios.
7 Ito bajiroti manire ti maicõri mani Jesure tɥorũnɥrãre jeame ũjɥrojɥ mani wabore
ñaroca manire masoñi ĩ. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, manire ticõri, "Ñe seti mana
ñama ĩna", yi tigɥ yiguĩji ĩ manire. Ito bajiro manire ĩ yicãre ñajare, mani godaja bero
wanɥ quena ñarã yirãji mani. "Ĩ robo catitĩñarã yirãji mani", yi tɥoĩa wanɥ yua mani.
8 Iti mɥre yɥ gotirise riojo gotia Tito yɥ mɥre. Ito bajiri ito gãna Diore tɥorũnɥrã adi
ocare ĩnare mɥ cɥdi rotire ãmoa yɥ. Quenarise ña adi oca. Itire tɥorũnɥcõri, quenarise yi
ãmorã yirãji ĩna. Iti oca mɥa cɥdija, quena ñaro yiroja mɥare. Ejabɥatĩñarise ña iti oca.
9 Rocati masa ĩna tɥoĩa bɥsirisere coca tɥoĩa bɥsibitirɥja manire. "Ado bajiro wame
cɥtiyijarã bɥcɥrã masa, ito yicõri ado bajiro yisotiyijarã ĩna", yi tɥoĩa bɥsibitirɥja manire.
"Ado bajiro rotiyoyijɥ Moisés ñayorɥ", yi tɥoĩa gãmeri bɥsibitirɥja manire. Ito bajiro
mani tɥoĩa bɥsibojaja, oca ñasarise meje ña iti. Itioni mani tɥoĩa bɥsibojaja, quenabetoja
manire.

10 Sĩgũ Jesure tʉorũnʉrãre ricati ĩna tʉoĩa batoroca yigʉre oca sẽoro, “Yibesa”, yiya ĩre.
Jʉaji mʉ gotibojaja bero, ĩ cʉdibeja, ĩre bucõama.
11 Ito bajiro mʉ gotiroca cʉdibicʉre, “Ñeñaro yigʉ ñami”, yi masigũ yigʉja mʉ ĩre. Ito
yicõri ĩmasiti, “Ñeñaro yigʉ ña yʉ”, yi tʉoĩa masigũ yiguĩji ĩ cʉni. Ito bajiri ĩre waja senigũ
yiguĩji Dios.

Titore Pablo ĩ goti ñucare gaye

12 Nicópolis wame cʉtiri cʉtojʉ juebʉcʉ rẽtare tʉoĩa yʉ. Sĩgũ mʉre ãmirocʉ Artemasre
cõagũ yigʉja, yʉ yija, Tíquicojʉare cõagũ yigʉja gajea. Mʉ tʉ ĩ ejaja cojiti ĩ rãca wadiba.
Nicópolisjʉ canamʉorã yirãji mani.
13 Apolosre ito yicõri masare oca quenori masʉ Zenasre mʉ masirocõ ĩnare ejabʉaba.
Ĩna rẽta wa masitoni ĩnare rʉyarise ejabʉaba.
14 Mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorũnʉrã gãjerãre ĩna ejabʉare ãmoa yʉ. Ito yicõri gãjerã ĩna bojoro
bʉjaja ticõri, ĩnare ejabʉaja quena. Gãjerãre mani ejabʉaja, iti ña queno ñare gaye.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

15 Yʉ rãca gãna ñarocõti, “Quenajaro”, yi ñucama mʉre. Mʉ tʉ ñarã Jesure tʉorũnʉcõri
gʉare tʉo mairãre, “Quenajaro”, ya yʉ. Mʉacõreti Dios ĩ queno yitoni mʉare yiari seni
ĩsisotia yʉ. Itocõ ña.

La carta de San Pablo a Filemón

Filemónre Pablo ĩ papera cõare gaye

1 Ñati gʉa baba Filemón mʉ. Mʉ ña gʉa queno maigʉ̃, ito yicõri mʉ ña gʉa robo bajiro
Diore moa ĩsigʉ̃. Yʉ Pablo, mani yagʉ Timoteo rãca adi papera mʉre cõa gʉa. Manire
bajiro Jesucristore tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñari mani yagʉ ñami Timoteo. Masare Jesucristo oca yʉ
riasojare ado tubiara wijʉ ña yʉ.
2 "Cristore rʉ̃cʉbʉorona mʉ ya wi minijua ñarã, quenajaro", ya yʉ. "Mani yago Apia,
quenajaro. Arquipo cʉni quenajaro", ya yʉ. Mani bajiroti Diore queno moa ĩsisotigʉ ñami
ĩ cʉni.
3 Mʉre yiari mani Jacʉ Diore, mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni seni ĩsisotia yʉ. "Filemónre
queno yiya, ito yicõri ĩ ya ʉsijʉ ñe oca mano ĩ ñaroca yiya", ya yʉ Diore. Ito bajiroti ya yʉ
Jesucristore cʉni, mʉre yiari.

Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃ Filemón ĩ ñare gaye

4 Yʉ baba Filemón mʉre yiari Diore seni ĩsisotia yʉ. Co rʉmʉ rʉyabeto Diore bʉsisotia
yʉ. Ĩre bʉsigʉjʉ, "Filemónre queno yiñi Dios", yi tʉoĩa bʉjacõri, "Queno ya Dios mʉ",
yisotia yʉ ĩre.
5 "Mani Ʉjʉ Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉgʉ̃ ñami Filemón. Dios ñarãre bʉto tʉo maigʉ̃
ñami ĩ", yama masa mʉre. Ito bajiro ĩna yija tʉocõri, wanʉa yʉ. Ito bajiri, "Queno ya Dios
mʉ", ya yʉ.
6 "Jesucristore mani tʉorʉ̃nʉja quena", yi masare mʉ riaso masitoni, mʉre yiari Diore
senisotia yʉ. Ito yicõri, "Cristore mani tʉorʉ̃nʉja, ĩ ñarãre ĩ queno yiado bajiroti manire
cʉni queno yigʉ yiguĩji", mʉ riasoana ĩna yi masitoni Diore senia yʉ.
7 Dios ñarãre bʉto ti maigʉ̃ mʉ ñajare, yʉ ya ʉsijʉ oca sẽocõri wanʉsacoa yʉ. Dios ñarã
jeyaro mʉ queno yirise tʉoĩacõri ĩna ya ʉsijʉ oca sẽoama ĩna cʉni. Itire tʉocõri bʉto wanʉa
yʉ mʉre.

Onésimore yiari Pablo ĩ bʉsi ejabʉare gaye

8 Ito bajigʉ mʉ ñajare yʉre mʉ queno yitoni mʉre senigʉ̃ ya yʉ. Cristo ĩ cũrʉ ña yʉ. Ito
bajiri mʉre yʉ roti ãmoja mʉre roti masia yʉ. Mʉre roti masigʉ̃ ñabojagʉti bʉto mʉre roti
ãmobea yʉ.
9 Mʉre tʉo maicõri mʉre senia yʉ, yʉre mʉ queno yitoni. Bʉcʉgʉ ña yʉ ĩja. Ito yicõri
masare Jesucristo oca yʉ riasojare ado tubiara wijʉ ña yʉ.
10 Ado bajiro mʉre senia yʉ. Queno tʉoya Filemón mʉ. Onésimo mʉ moa ĩsiri masʉ
ñabojarʉre tʉdi mʉ ãmire ãmoa yʉ mʉcana. Adojʉ tubiara wi ñagʉ̃re Dios oca goticʉ yʉ ĩre.
Dios oca tʉorʉ̃nʉcõri Jesucristore boca ãmiquĩ ĩ ya ʉsijʉ. Ito bajiri yʉ macʉ bajiro bajigʉ
ñami ĩ ĩja.
11 Iti rʉmʉjʉ mʉre moa ĩsiri masʉ ñabojagʉti mʉre queno moa ĩsibisĩ ĩ. Adi rʉmʉriama
mani jʉ̃arãre queno ejabʉagʉ yiguĩji ĩ.
12 Mʉ tʉ ĩre tʉdi wa rotia yʉ. Ĩ ñami bʉto yʉ maigʉ̃. Mʉ tʉ ĩ waja bero, ĩre tʉoĩagʉ̃ yigʉja
yʉ. Yʉre mʉ boca ãmiro bajiroti ĩre boca ãmiña mʉ.
13 Masare Dios oca riasocõri tubiara wijʉ tʉoĩa bʉjatobea yʉ. Yʉre Onésimo ĩ ejabʉatoni
ado yʉ tʉ ĩ tujare ãmoboja yʉ. Mʉ tʉ ĩre yʉ cõabeja adojʉ yʉre ejabʉaboguĩji. Sõjʉ ñacõri yʉre
ejabʉa masibea mʉ. Onésimore mʉ tʉ yʉ cõabeja ĩjʉa yʉre ejabʉaboguĩji.
14 Ito bajibojarocati, "Quena ña. Mʉ tʉ ĩ tujare ãmoa yʉ cʉni", mʉ yiroto riojʉa, "Adojʉ
tujaya Onésimo mʉ", yi masibea yʉ. Ito bajiri ĩre ãmogʉ̃ ñabojagʉti, mʉ tʉ ĩre tʉdi wa rotia
yʉ. Mʉ tʉ ĩ tʉdi ejaroca, "Pablore ejabʉatẽña", mʉ yi tʉoĩaja, quena ñaro yiroja yʉre.

15 Iti rɨmɨjɨ Onésimo mɨre ĩ rudire ñabojarocati, quenarise rẽtacɨ. Tite mɨ. Ado bajiro
bajia: Adocãta Jesucristore tɨorũnɨgũ ñari tɨdi mɨre rudibiquĩji. Mɨre ejabɨatĩñagũ
yiguĩji ĩ.
16 "Yɨre moa ĩsigorɨ ñami ĩ", yi tɨoĩabesa mɨ Onésimore ĩja. "Yɨ ocabaji robo bajiro
bajiami ĩ", mɨ yi tɨoĩaja quena. Ĩre bɨto maia yɨ. Mɨre moa ĩsigorɨ ñabojagɨti Jesucristore
ĩ tɨorũnɨjare sĩgũ rĩa robo bajirã ña mɨa ĩja. Ito bajiri bɨto bɨsa ĩre mɨ maija quena.
17 Ĩre mɨ tɨdi boca ãmire ãmoa yɨ. "Yɨ baba ñami Pablo", mɨ yi tɨoĩaja, yɨre mɨ boca
ãmiro bajiroti ĩre boca ãmiña.
18 Iti rɨmɨ mɨre ñeñaro ĩ yija, ito yicõri mɨre ĩ waja ruyurioja cɨni, yɨjɨare waja seniña.
19 Yɨmasiti adi uca yɨ. "Yɨ Pablo, mɨre waja yicɨja yɨ", ya yɨ. Yɨ ña, "Jesucristore mɨ
tɨorũnɨja, mɨre masogũ yiguĩji Dios", mɨre yi gotigorɨ. Mɨre Dios oca riasorɨ ñari, yɨre
cɨni waja ruyurioa mɨ. "Itire ãcabojabesa mɨ", yi josabea yɨ mɨre.
20 Jesucristore tɨorũnɨrã ñari sĩgũ rĩa robo bajirã ña mani. Ĩre mɨ tɨorũnɨjare yɨ
ocabaji robo bajigɨ ña mɨ. Mɨ cɨni Cristore cɨdi ãmogũ ñari yɨre queno yiya mɨ. Wanɨre
rãca Onésimore boca ãmiña. Ito bajiro mɨ yija tɨocõri, yɨ ya ɨsijɨ oca sẽo wanɨgũ yigɨja
yɨ.
21 "Yɨ seniro bajiroti cɨdigɨ yiguĩji Filemón", yi tɨoĩacõri adi papera mɨre cõa yɨ. "Yɨ
seniro rẽto bɨsaro yɨre queno yigɨ yiguĩji Filemón", yi tɨoĩa masia yɨ mɨre.
22 Mɨ tɨ warocɨ tɨoĩasotia yɨ. Yɨre yiari Diore mɨ senija mɨ tɨ ejagɨ yigɨja yɨ. Ito bajiri
yɨ caniroti sõa queno yuya.

Quenajaro masa, Pablo ĩ yi ñucare gaye

23 Mani yagɨ Epafras cɨni ado tubiara wijɨ ñami. Masare Jesucristo oca ĩ riasore waja
tubia ecorɨ ñami ĩ cɨni. "Quenajaro", yami mɨre.
24 Yɨ rãca masare riasorã adocõ jãjarã ñama, Marcos, Aristarco, Demas, ito yicõri Lucas.
"Quenajaro", yama ĩna cɨni.
25 Mɨre yiari mani Ɨjɨ Jesucristore seni ĩsisotia yɨ, mɨre ĩ queno yitoni. Itocõ ña.

La carta a los Hebreos

Ĩ Macнna sнoriti ĩ oca cõayijн Dios, yire gaye

1 Jane mejejн mani jacнsabatiare ĩ oca goti ĩsiri masana sнoriti coji meje oca cõayijн
Dios. Jeyaro ĩ ãmoro bajiro ĩ oca goti ĩsiri masana sнoriti ĩ oca cõayijн Dios masare.
2 Ito bero canн bнsati ĩ Macнna sнoriti ĩ oca manire cõayijн Dios. Ũmacũjнga tuti,
jacajнga tuti cнni meniyijн Dios. Ito yicõri ĩ Macнna sнoriti jeyaro adi sita gaye rujeoyijн
Dios. Jeyaro dise rнyabeto ĩ rнcotoni cũyijн Dios ĩ Macнre.
3 Ũmacañi ĩ busuja ticõri, "Ito bajigн ñaguĩji ũmacañi", yirãji mani. Iti bajiroti, Dios Macн
ñasagнre mani tija, "Ito bajigнti ñaguĩji Dios cнni", yirãji mani. Ĩ Jacн robo bajigнti ñami
Jesús. Ĩ oca bнto masire gaye ña. Ito bajiri ĩ ocana sнoriti adi macãrнcũro gaye jeyaro ña
jedia ĩja. Ĩti mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiyijн. Ito bajiro ĩ yija bero, ũmacũjн mнja
wacõri Dios ya riojocadнja rũcнbнorajн rujiyijн ĩ.

Ángel mesa rẽtoro ñasagн ñami Dios Macн, yire gaye

4 Dios rãca rotigн ñari, ángel mesa rẽtoro ñasagн ñami Dios Macн. Ángel mesa rẽto bнsaro ĩ
ñatoni ĩ Macнre cũyijн Dios. Ito yicõri ĩna wame rẽto bнsaro wame ñasarise ĩ Macнre wõyijн
Dios.
5 Ito bajiri ĩ Macнre riti ado bajiro gotiyijн Dios:
Yн Macн ña mн. Adi rнmн masa ĩna tнoro riojo, "Ãni yн Macн mнa Ʊjн ñami", yigн yigнja
yн, yiyijн Dios ĩ Macнre.
Ángel mesareama, "Ito bajiro bajirã yirãji mнa", yibisijн Dios. Ĩ Macнre riti tнoĩagũ
mнcana ado bajiro gotiyijн Dios:
Ĩ Jacн ñagũ yigнja yн. Ito yicõri yн Macн ñagũ yiguĩji ĩ, yi gotiyijн Dios, ĩ Macнre tнoĩagũ.
Ángel mesareama ito bajiro yibisijн Dios.
6 Ĩ Macн ñasagнre ĩ cõara rнmн ado bajiro bнsiyijн Dios mнcana:
Ángel mesa ñarocõti mнre rũcнbнo jedicoajaro, yi gotiyijн Dios.
7 Ángel mesare tнoĩagũ ado bajiro bнsiyijн Dios:
Ángel mesare yн rotija, ejori mino iti wẽaro bajiro ejori yнre cнdirã yirãji. Jea queno
ũjнrise bajiro sẽo quenaro yнre moa ĩsirã yirãji ĩna, yi gotiyijн Dios, ángel mesare
tнoĩagũ.
8 Ĩ Macнre bнsigн ado bajiro yiyijн Dios:
Dios ña mн. Masare rotitĩñagũ yigнja mн. Ĩnare mн rotija queno yigн ñari riojo rotigн
yigнja mн.
9 Queno yire gayere riti queno wanнa mн. Ñeñarisereama tнo te ña mн. Ito bajigн mн ñajare
Ʊjн ñasagн mнre cũa yн. Mн baba mesa rẽtoro rũcнbнorн mн ñaroca ya yн. Ito yicõri
bнto mн wanнroca ya yн, yi gotiyijн Dios ĩ Macнre.
10 Gaje ado bajiro bнsiyijн Dios ĩ Macнre:
Yнre bajiroti Ʊjн ñasagн ña mн cнni. Cajerojнti adi sita ñarocõti rujeocн mн. Ito yicõri
ũmacũjн gãna jeyarore rujeocн.
11 Iti mн rujeore ñarocõti jedicoaro yiroja. Yutabuju iti bнcнaro bajiro, bajiro yiroja iti
ñarocõti. Ito bajibojarocati mнáma ñatĩñacõgũ yigнja.
12 Yutabuju ruacũcõri gaje ĩna wasoaro bajiro iti jeyarore wasoagн yigнja mн. Mнáma
ñaro bajigнti ñagũ yigнja. Mнreama godare gaye mano yiroja. Ito bajiri ñatĩñacõgũ
yigнja mн, yi gotiyijн Dios ĩ Macнre.

13 Ĩ Macнre riti ado bajiro gotiyijн Dios:
Ado yн ya riojocadнja rũcнbнorojн rujiya. Mн wajanare mн roti masiroca yigн yigнja yн,
yi gotiyijн Dios ĩ Macнre. Ángel mesareama ito bajiro yibisijн Dios.
14 Ĩ Macн bajiro roti masirã meje ñama ĩna. Ʊsire bajiro ruyumena ñama ángel mesa. Diore
moa ĩsiri masa ñama ĩna. Ĩ masoana mani ñajare jaje quenarise manire yigн yiguĩji Dios.
Ito bajiri manire ĩna ejabнatoni ángel mesare cõayijн Dios.

2

Ñasarise ña masare Dios ĩ maso ãmorise, yire gaye

1 Ito bajiri ángel mesa rẽtoro ñasagн Dios Macн ĩ ñaja, ĩ gotirise bнto bнsa mani tнorũnнja
quena. Ĩre mani queno tнobeja, ãcabojarã yirãji mani. Ito yicõri Dios ĩ rotiro bajiro
cнdibiticõri ĩre jidicãrã yirãji mani.
2 Jane mejejн Dios ĩ rotirise Moisés ñayorнre gotiyijarã ángel mesa. Mani ñicнsabatia
ĩna cнdiroti ñayijн Dios rotirise. Ĩ ocare cнdibiticõri ñeñaro yirãreama ĩna tõbнjaroca yiyijн
Dios, ĩ goticãdo bajiroti.
3 Manire ti maicõri bнto manire maso ãmoguĩji Dios. Ito bajiri ĩ oca ñasarisere mani
tнorũnнbeja, mani tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios. "Ĩre tнorũnнrãre masogũ yiguĩji Dios",
yire oca cajerojнti goticãñi mani Ʊjн Jesucristo. Ĩre tнogoana, "Riti bajia iti oca", yirona
manire goticã ĩna. Ito bajiri, "Riti bajia iti oca", yi tнoĩa mani cнni.
4 "Riti bajia iti oca", mani yitoni, jaje tiyamani ĩoyijн Dios manire. Espíritu Santona
sнoriti jaje quenarise mani yi masiroca yami Dios. Ĩ ãmoro bajiro ricati riti ĩre mani moa
ĩsi masiroca yami Dios.

Dios rĩa mani ñajare, "yн ocabajirã", yami Jesús manire, yire gaye

5 Ijarijн bajiroti gaye mнare bнsigн ya yн. Ijarijн gayere ángel mesare rotibisijн Dios.
Ado bajirojнa yiyijн Dios. Ijarijн masa ĩna rotirotire cũñi Dios.
6 Tite mнa. Dios oca tutijн ado bajiro ucañi sĩgũ:
¿Dios, no yija gнa ñasamena ñabojarocati, gнare ãcabojabeati mн? Ito yicõri, ¿no yija ñasamena
gнa ñabojarocati, gнare tirũnнati mн? Ñasamena gнa ñabojarocati gнare bнto tнoĩa mн.
7 Adi sita gнa ñaroca ángel mesa bero gãnajнare cũyija mн maji. Ito bajibojarocati ija
rũcнbнore gaye нjarãre bajiro gнare cũgũ yigнja mн.
8 Jeyaro mн rujeore gaye, jeyaro mн rujeoanare cнni gнa roti masiroca yigн yigнja mн, yi
ucañi sĩgũ Diore goti ĩsiri masн.
Ito bajiri, "Yн rujeore masa ĩna rotiroca yigн yigнja yн", Dios ĩ yija tнocõri, "Dise rнyabeto
gнa rotiroca yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩa masia mani. Ito bajibojarocati jeyaro goroama
manire cнdi jedibea maji.
9 Jesure masia mani. "Ito bajiro bajiñi Jesús", yi tнoĩa mani. Adi sita Jesús ĩ ñaroca maji
ángel mesa berojнa ĩre cũñi Dios. Manire ti maicõri ĩ Macнre goda ĩsi rotiyijн Dios. Manire
yiari tõbнjacõri ĩ goda ĩsire ñajare, Ʊjн ñasagн ĩre cũñi Dios. Ito yicõri masa jeyaro ĩre
rũcнbнotoni ĩ Macнre cũñi Dios.
10 Ito bajiro Dios ĩ yija queno yiñi. Ĩ ãmoro bajiroti yiñi ĩ. Jeyaro Dios ĩ menire ña. Jeyaro
ĩ wanнtoni ña iti ĩ rujeore. Mani Dios ñarã ĩ rãca mani roti ñare ãmoñi Dios. Ito bajiri ĩ
tн mani eja masitoni ĩ Macн Jesucristore goda ĩsi rotiyijн Dios. Jesucristo ñami manire
masori masн. Ñimн gãji manire maso masigũ maquĩji. Ito bajiri ĩna sнoriti ũmacũjн ejarã
yirãji mani.
11 Dios Macн ñami mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiri masн. Dios ñarã mani ñaroca
yigн ñami Jesús. Ito bajiri Jesús rãca sĩgũ rĩa ña mani. Dios rĩa mani ñajare, "yн ocabajirã",
yi bojobeami Jesucristo.
12 Ito bajiro yiñi Jesús Dios oca tutina. Ado bajiro bajia iti. Tнoĩate mнa:

Mн ñarise gayere yн ocabajirãre gotigн yigнja yн. Ĩna minijuaroca mнre wanнgũ, mнre basa sẽa ñucagũ yigнja yн, yiñi Jesús, Dios oca tutina
13 Gaje ado bajiro yiñi Jesús:
Yн cнni Diore riti bнto tнorũnнcнja yн, yiñi Jesús, Dios oca tutina.
Gaje ado bajiro yiñi Jesús:
Ĩ rĩare yнre ĩsiquĩ Dios. Ito bajiri ado ĩna rãca ña yн, yiñi Jesús, Dios oca tutina.
14 Dios ñarã ñari, sĩgũ rнyabeto rujн cнtirã ña mani. Mani rãca ña ãmogũ, manire bajiroti rujн cнtiñi Jesús cнni. Ito bajigн ñari manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri rũmúa нjн manire ruyurioborнre ruyuriogн yiguĩji Jesús.
15 Ito bajiro Jesús ĩ yijare, mani godaroti güire ma manire. Ito bajiri ĩre mani tнorũnнja, "Yн ñeñaro yirise waja yн tõbнjaroca yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩa güirã meje ña mani ĩja.
16 Riti bajia. Adi sita Jesús ĩ wadija, ángel mesare ejabнarocн meje wadiñi ĩ. Mani Abraham ñayorн bajiro Diore tнorũnнrãre ejabнagн wadiñi ĩ.
17 Ito bajiri mani ĩ ocabajirãre ejabнarocн Dios ĩ rotiro bajiroti yiñi Jesús. Manire bajiro rujн rujeacõri, manire goda ĩsiñi Jesús. Ito bajiri manire ti maicõri manire yiari Diore bнsi ĩsisotiguĩji ĩ. Masare yiari paia mesa ĩna bнsirise rẽtoro manire yiari bнsi ejabнasotigн yiguĩji Jesús. Mani ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojatoni, manire yiari bнsi ĩsisotiguĩji Jesús.
18 Mani robo rujн cнticõri tõbнjañi Jesús. Ĩre cнni, ñeñaro ĩ yitoni ĩre rotiĩabojañi rũmúa нjн Satanás. Ito bajiro ĩ yibojarocati ñeñaro yibisijн Jesús. Ito bajiri mani tõbнjaja manire ejabнaguĩji Jesús. Ito yicõri mani ñeñaro yitoni rũmú manire ĩ roti ãmoja manire ejabнaguĩji Jesús.

3

Moisés ñayorн rẽtoro ñasagн ñami Jesús, yire gaye

1 Yн ñarã, Jesucristore tнorũnнrã ñari Dios ñarã ña mani ĩja. Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Ito bajiri Jesucristore riti mani tнorũnнja quena. Dios oca goti ucurona ĩ cõarã rẽtoro ñasagн ñami Jesucristo. Ito yicõri paia нjarã masare yiari Diore ĩna bнsi ĩsire rẽtoro manire bнsi ĩsigũ ñami Jesucristo. Ito bajiri Jesucristore riti tнorũnнrнja manire.
2 Dios ĩ beserн ñari ĩ rotiado bajiroti yi ñañi Jesús. Dios ñarãre queno ejabнañi ĩ. Moisés ñayorн cнni Dios ĩ rotiado bajiroti yiyijн. Dios ñarãre queno ejabнayijн ĩ.
3 Ito bajibojarocati Moisés ñayorнre rẽto bнsaro Jesure mani rũcнbнoja quena. Ado bajiro bajia. Sĩgũ ĩ wi menija, ĩ menira wi rẽtoro ĩre rũcнbнorã yirãji mani. Ito bajiri Moisés ñayorнre rẽto bнsaro Jesús manire rujeorнre rũcнbнoja quena.
4 Wigoti iti ñaja, sĩgũ iti wire menirн ñaguĩji. Dios sĩgũti ñaguĩji jeyarore rujeori masн.
5 Diore queno cнdigн ñayijн Moisés ñayorн. Diore moa ĩsigũ, Dios ñarãre queno ejabнayijн Moisés ñayorн. Moisés ñayorнre tнocõri, "Ito bajiro yigн yiguĩji Dios", yi tнoĩayijarã masa. Diore moa ĩsiri masн ñayijн Moisés ñayorн.
6 Cristoama Diore moa ĩsiri masнre bajiro meje bajiñi ĩ. Ĩ ñami Dios Macн, queno ĩre cнdigн. Ito bajicõri Dios ñarã Ʉjн ñami Jesucristo. "Tнdi ejagн yiguĩji Cristo", yi mani tнoĩa wanнja, ĩre tнorũnнcõri mani ĩre jidicãbeja, Dios ñarã, ñarã yirãji mani ĩja.

Yнre mнa tнorũnнbeja quenari cнtojн ware ma mнare, Israel sita gãnare Dios ĩ yire gaye

7 Ito bajiri Jesucristore jidicãbitirнja manire. Ito yicõri Espíritu Santo ĩ gotirere tнorũnнrнja manire. Ado bajiro gotiami ĩ, Dios oca tutina:
Adocãta mнare Dios ĩ bнsija, ĩ yiro bajiroti cнdija quena.
8 Mнa ñicнsabatia ĩna ya нsijн Diore junisinicõri, ĩna cнdibitiado bajiro bajibeja. Yucн manojн ñarã, "Mani ñeñaro yija, ¿no bajiro yigн yiguĩjida Dios manire?" yi tнoĩa ñayijarã ĩna.
9 Mнa ñicнsabatiare jũarã masacõ rodori jaje quenarise yicн yн. Ito yн yibojarocati, "Mani ñeñaro yija, ¿no bajiro yigн yiguĩjida Dios manire?" yi tнoĩañi ĩna.

10 Ito bajiri ĩnare junisinicн yн. Ado bajiro yicн yн ĩnare. “Mнa ya нsijн yнre bajiro
tнoĩabitisotia mнa. Ito yicõri yн rotiro bajiro cнdi ãmobea mнa”, yicн yн ĩnare.
11 Ito bajiri ĩnare junisinigũ ado bajiro yicн yн: “Quenari cнtojн yн mнare ĩsi ãmobojacatojн
jнaji ejare ma mнare. Yн rãca tujacãre mano yiroja mнare”, yiari goticн yн ĩnare,
yнre ĩna tнobejare, yi gotiami Espíritu Santo, Dios oca tutina.
12 Queno tнoĩaña yн ñarã mнa. Ĩna bajiro ñeñaro mнa yibe yirona, queno tнoĩaña. Mнa
ya нsijн queno tнoĩaña mнa. Mнa ya нsijн ñeñaro tнoĩaja, Dios ñatĩñagũre jidicãrã yirãji
mнa. Ito yicõri ĩre tнorũnнmenaji mнa.
13 Ado bajirojнa mani yija quena. Dios oca mani gãmeri gotija, corocõ oca sẽorãji mani
ĩja. Co rнmн rнyabeto ito bajiro riti yitĩñarнja manire. Dios gayere mani bнsija, mani
ñeñaro yitoni rũmú ĩ rotibojaja, ĩre tнorũnнmenaji mani. Ito yicõri, “Yн ãmoro yicнja yн.
Diore cнdibicнja yн”, yimenaji mani. Dios oca mani gãmeri bнsija, oca sẽocõri corocõ
wanнrã yirãji mani.
14 Cajerojн Jesucristore mani tнorũnнcato bajiroti, mani godaroto riojнa ĩre
tнorũnнtĩñarнja manire. Ito bajiro mani yija ũmacũjн Cristo rãca wanн quenarã yirãji
mani.
15 Tite mнa. Ado bajiro gotia Dios oca:
Adocãta mнare Dios ĩ bнsija, ĩ yiro bajiroti cнdija quena. Mнa ñicнsabatia ĩna ya нsijн
Diore junisinicõri, ĩna cнdibitiado bajiro bajibeja, yi gotia Dios oca.
16 Mнa tija, ¿noa ñayijari Dios oca tнoana ñabojarãti ĩna ãmoro bajiro yi ãmorã Diore
cнdibitiana? Ĩna ñayijarã Egipto sitajн ñarãre Moisés ĩ tũa wana.
17 Diore cнdi ãmobiticõri ñeñarise riti yiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yijare jũarã masacõ rodori
ĩnare junisiniyijн Dios. Ito bajiri yucн manojн ĩna ña ucuroca yiyijн Dios. Itojн ña ucurã
riti goda jedicoayijarã ĩna.
18 Ĩre ĩna cнdibejare, ado bajiro yiyijн Dios. “Quenari cнtojн mнare yн ĩsi ãmobojacatojн
jнaji ejare ma mнare. Yн rãca tujacãre mano yiroja mнare”, yiyijн Dios mani
ñicнsabatiare.
19 Itire tнocõri, “Diore ĩna tнorũnнbitire waja, quenari cнto ĩnare ĩ cũ ãmobojara cнto ejabisĩ
ĩna”, yi tнoĩa mani.

4

1 “Mнa tujacãroto mнare meni ĩsicн yн”, mani ñicнsabatiare Dios ĩ yiado bajiroti yami
Dios adi rнmнri cнni. Adi rнmнri manire cнni tujacãre ñaroja. Ito bajiri itojн mani ejaroto
riojнa queno tнoĩarнja manire, mani eja jeditoni. Mнa coriarã ĩre queno tнorũnнbiticõri
queno ejamenaji.
2 “Ĩre tнorũnнrãre riti masogũ yiguĩji Dios”, yire oca tнogoana ña mani. Mani tujaroto
mani eja ãmoja, ĩre queno tнorũnнrãji mani. Itire tнogoana ñayijarã mani ñicнsabatia
cнni. Itire tнogoana ñabojarãti queno tнorũnнbisijarã ĩna. Ito bajiri Dios ĩ tuja rotiadojн
ejabisijarã ĩna.
3 Ĩre tнorũnнrã riti, Dios ĩ tujacã rotiadojн ejarã yirãji mani. Ado bajiro gotiñi Dios mani
ñicнsabatiare tнoĩa yugн:
Yнre ĩna tнorũnнbejare ĩnare junisinicн yн. “Ĩnare yн tujacãrotirajaн ejamena yirãji ĩna”, yi
goticã yн, yiñi Dios, mani ñicнsabatiare tнoĩa yugн.
Adi macãrнcũro meni wacн, cojн tujacãrajн meniñi Dios. Ito ĩ yija bero mнcana tнdi
gaje rujeobisijн Dios ĩja. Tujacãrajн ĩ menicãre ñabojarocati, ĩnare sãja rotibisijн ĩ, ĩre ĩna
tнorũnнbejare.
4 Dios oca ado bajiro gotia, jнa ãmojeno ñari rнmн gaye:
Co ãmojeno ñari rнmнri moacõri, jнa ãmojeno ñari rнmнna tujacãyijн Dios, yi gotia Dios oca.
5 Mнcana gaje ado bajiro gotia Dios oca:
Yн rãca tujacãdojн tujacãmenaji ĩna, yiñi Dios, mani ñicнsabatiare tнoĩagũ.

6 “Ĩre tʉorũnʉrãre riti masogũ yiguĩji Dios”, yire oca tʉosʉogoana ñabojarãti ĩre
tʉorũnʉbiticõri tujacãdojʉ ejabisijarã mani ñicʉsabatia. Diore tʉorũnʉrã riti ejarã yirãji.
Tujacãdojʉ ejarona eja jedibeama maji.
7 Ito bajiri adocãta ĩre tʉorũnʉrãre ãmagũ yiguĩji Dios maji. Adocãta mani ĩre tʉorũnʉja, iti
ña ñasarise. Yoari mani ñicʉsabatia ĩna cʉdibitija bero, Diore tʉocõri ucañi David ñayorʉ.
Jĩjʉ yʉ mʉare gotigoriseti, David ñayorʉ ĩ ucare mʉcana mʉare gotia yʉ:
Adocãta mʉare Dios ĩ bʉsija, ĩ yiro bajiroti cʉdija quena. Mʉa ñicʉsabatia ĩna ya ʉsijʉ
Diore junisinicõri, ĩna cʉdibitiado bajiro bajibeja, yi ucañi David ñayorʉ.
8 Mani ñicʉsabatia rĩa masa ñayoanare tujacãrajʉ tũa wayijʉ Josué ñayorʉ. Ito bajiri
tujacãre gaye Dios ĩ bʉsija, Josué ñayorʉ mani ñicʉsabatia rĩare ĩ tujacãre ãmi ejare gaye
meje bʉsiguĩji ĩ. Ito bajiro iti bajijama, “Jane adi rʉmʉ yʉ tʉjʉ tujacãrã ejarã ya mʉa”,
yibitiborʉ Dios.
9 Ito bajiri Diore mani tʉorũnʉja, ĩ ñarã ñacõri, ĩ tʉjʉ ñaroja mani tujacãrotijʉ.
10 No Diore tʉorũnʉrãti adi macãrʉcũrore meni tĩo wacʉ ĩ tujacãdo bajiroti ĩ rãca tujacãrã
yirãji ĩna cʉni.
11 Ito bajiri bʉto bʉsa oca sẽocõri Diore tʉorũnʉrʉja manire, tujacãdo mani eja masitoni.
Mani ñicʉsabatiare bajiro Diore cʉdimena robo bajiro bajimenaji mani.
12 Sẽorise ña Dios oca. Ito yicõri adi rʉmʉri mani tʉoroti ña Dios oca. Sarera jãi jʉa dʉja
odiri jãi robo bajiro bajia Dios oca. Ito bajicõri, “Mani ya ʉsijʉ quedi sãjaroja Dios oca
mani tʉorũnʉja. Jeyaro mani ya ʉsijʉ mani tʉoĩarisere masiguĩji Dios. Mani yeyoro mani
tʉoĩarisere cʉni masiguĩji Dios. ‘Ija ito bajiro yicʉja yʉ’, mani yirise cʉni masi jeoguĩji Dios.
Dios ocare mani tʉorũnʉja, ‘Ito bajiro bajia yʉ’ ”, yi tʉoĩa mani.
13 Disejʉa Dios ĩ rujeore yeyo masiña ma. Dise ĩ ti masibiti rʉyabetoja Diore. Ñe mani
yigore ĩ masibiti ma. Ito yicõri ñe mani tʉoĩagore ĩ masibiti ma. Ito bajiri jeyaro masiguĩji
ĩ. Dios ĩ tiro riojo, “Adocõ jaje ñeñarise yicʉ yʉ”, yi goti rẽtobu jedirã yirãji mani.

Paia ʉjʉ rẽtoro ñasagʉ ñami Jesús, yire gaye

14 Paia ʉjʉ rẽtoro ñasagʉ ñami Jesús, Dios Macʉ. Ũmacũjʉ Dios tʉ ñaguĩji ĩ, manire yiari ĩre
bʉsi ĩsisotigʉ. Ito bajiri, “Diore tʉorũnʉgũ ña yʉ”, mani yija, bʉto bʉsa ĩre mani tʉorũnʉja
quena. Ĩre jidicãbitirʉja manire.
15 Ĩ ñami paia ʉjʉ rẽtoro manire ejabʉa masigũ. Mani tõbʉjaja, manire ti maiguĩji ĩ. Mani
ñeñaro yija, “Yʉre queno masibeama. Ito bajiri ñeñaro yama maji”, yi tʉoĩacõri, manire
ti maiguĩji Jesús. Mani ñeñaro yitoni, rũmʉ́ ʉsirioro ĩ yi codero bajiro, Jesucristore cʉni
ito bajiroti yibojayijʉ. Ito bajibojarocati ñeñarise yibisijʉ Cristo. Ito bajiri manire rũmʉ́
ʉsirioro yija, manire ejabʉa masiguĩji Cristo.
16 Ito bajiri Diore mani bʉsija, güire mano bʉsirãji mani. Manire bʉto ti maiguĩji Dios.
Ito bajiri mani ĩre bʉsija, manire ti maiguĩji ĩ. No mani ejabʉare ãmorijʉ manire queno
ejabʉagʉ yiguĩji Dios.

5

1 Masare yiari paia ʉjʉ Diore ĩ bʉsi ĩsiado bajiro manire bʉsi ejabʉarocʉ Cristore cũñi
Dios. “Riti bajia iti”, mʉa yi tʉoĩatoni adi mʉare gotia yʉ. Mani ñicʉsabatia ñayoana ĩna
rãca gagʉ sĩgũre besecõri, “Mʉ ñagũ yigʉja pai gʉare bʉsi ĩsiri masʉ”, yi cũñi ĩna ĩre. Ĩ ya
moare ado bajiro bajiyijʉ. Masa Diore ĩna ĩsiroti boca ãmicõri, itire Diore soe ĩsiyijʉ ĩ, masa
ĩna ñeñaro yire waja, waja yi ĩsirocʉ.
2 Pai mani robo bajigʉ ñari, Dios ĩ rotirise ñarocõti cʉdi jeo masibiquĩji ĩ cʉni. Ito bajiri
queno tʉoĩamenati ñeñaro masa ĩna yija, ĩnare junisinibiquĩji ĩ. Quenoti ĩnare goti quenogũ
yiguĩji ĩ.
3 Ito bajiri Diore masa ĩna ĩsiroti soe ĩsi wacʉ, “Masa ĩna ñeñaro yirise ĩnare ãcabojaya”,
yiguĩji ĩ Diore. Ito bajiroti yigʉ yiguĩji ĩ cʉni, ñeñaro ĩ yirise waja.

4 No paia ʉjʉ ña ãmobojagʉ ĩmasiti ña masibiquĩji ĩ. Dios sĩgʉ̃ti ñami, sĩgʉ̃re ti besecõri,
"Mʉ ñama paia ʉjʉ", ĩre yigʉ. Ito bajiroti Aarón ñayorʉre cũñi Dios.
5 Ito bajiroti bajiyijʉ Cristore cʉni. Ĩmasiti, "Paia ʉjʉ rẽtoro ñasagʉ ñacʉja yʉ", yibisijʉ ĩ.
Dioti ĩre cũyijʉ, ito bajigʉ ĩ ñatoni. Ado bajiro ĩre gotiyijʉ Dios:
Yʉ Macʉ ña mʉ. Adi rʉmʉ masa ĩna tʉoro riojo, "Ãni yʉ Macʉ mʉa ʉjʉ ñami", yigʉ yigʉja
yʉ, yiyijʉ Dios ĩ Macʉ Cristore.
6 Ĩ oca tutina gaje ado bajiro gotiñi Dios ĩ Macʉre:
Masare yiari mʉ bʉsi ĩsitoni mʉre cũa yʉ. Paia ʉjʉ Melquisedec ñayorʉre bajiro ñasagʉ
mʉre cũa yʉ, yiyijʉ Dios ĩ Macʉre.
7 Adi macãrʉcʉ̃ro Jesús ĩ ñaroca ĩre ĩna sĩaroti ñami riojʉa Diore bʉsigʉ josayijʉ. Yago rãca
oca sẽoro bʉsiyijʉ ĩ Jacʉre. "Cʉna, goda wacʉ ya yʉ. Yʉ catire mʉ ãmoja, camota masigʉ̃ja
mʉ. Ito bajibojarocati mʉ ãmoro bajiro bajiatoja", yiyijʉ Jesús ĩ Jacʉre. "Mʉre cʉdi ãmoa
yʉ", Jesucristo ĩ yijare tʉoyijʉ Dios.
8 Dios Macʉ ñabojagʉti tõbʉjayijʉ Cristo. Tõbʉja wacʉ jeyaro Dios ĩ rotiado bajiroti yiyijʉ
Cristo. Ĩ Jacʉre queno cʉdigʉ ñari, manire yiari tõbʉja ĩsiyijʉ Cristo.
9 Ĩ Jacʉ ĩre rotiado bajiroti manire yiari goda ĩsiyijʉ Cristo. Ñimʉ gãji manire goda ĩsigʉ̃
maquĩji. Ito bajiri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, manire masogʉ̃ yiguĩji ĩ. Ito yicõri mani
catitĩñaroca yigʉ yiguĩji ĩ.
10 Paia ʉjʉ ñasagʉ Melquisedec ñayorʉ ĩ ñado bajiro ĩ Macʉ Jesucristore cũyijʉ Dios. Ito
bajiri manire maso masiguĩji Cristo.

Jesucristore masirã ñabojarãti ĩre mani jidicãja guijo ña, yire gaye

11 Iti oca gotiroti jaje rʉya maji. Ito bajibojarocati iti ocare tʉo masi ãmobea mʉa. Ito
bajiri josari ña iti mʉare gʉa goti rẽto ãmobojaja.
12 Yoari Cristore mʉa tʉorʉ̃nʉja bero ĩ oca riasori masa ñaboyija mʉa. Ito bajibojarocati
Dios oca josari meje bʉsa gayere mʉcana tʉdi mʉare goti rẽtoburʉja gʉa. Waibʉcʉ ri ba
masi wana ñabojarãti, mʉcana tʉdi ũjurãre bajiro bajirã ña mʉa. Macʉacã ũjugʉ̃re bajiro
waibʉcʉ ri ĩ ba masibeto bajiro Dios oca josari ñarisere tʉo rẽtobu masibea mʉa.
13 Õjegõa idirã, macʉacã ũjugʉ̃re bajiro bajirã ña mʉa. Dios ocare queno masirã meje
ña mʉa. Ĩ oca masibiticõri Dios ĩ ãmoro bajiro queno yire gayere masibea mʉa.
14 Bare jeyaro bʉti quenarise ña bʉcʉrã bare. Ĩna ñama queno sẽo quenarã. Ito bajiroti
bajiama Dios oca queno tʉo masirã cʉni. Dios oca queno masicõri, "Iti ña ñeñarise, iti ña
quenarise", yi ti beserã yirãji ĩna.

6

1 Bʉcʉrãre bajiro Cristore mani queno masi ãmoja, ĩ oca josari ñarisere mani riasotija
quena. Josabiti gayere riasoticãcʉ mani. "Ñeñarise jidicãcõri, quenarise tʉoĩarʉja
manire", yire gaye riasoticãcʉ mani. "Queno yibojarãti Diore mani tʉorʉ̃nʉbeja jeame
ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji mani", yire gaye riasoticãcʉ mani.
2 Idé gure gaye cʉni riasoticãcʉ mani. Gãjerã Diore masirãre yiari Diore bʉsirã wana
ĩnare ãmo moa jeore gaye riasoticãcʉ mani. "Godabojarãti mʉcana tʉdi catirã yirãji
mani", yire gaye riasoticãcʉ mani. "Ñeñaro yirã ĩna ñeñaro yirise waja, tõbʉjatĩñarã yirãji
ĩna", yire gayere riasoticãcʉ mani.
3 Dios ĩ ejabʉarisena, josari gayere riasoti ũmatʉ̃arã yirãji mani.
4 Dios oca tʉogoana ña mani, ito yicõri Jesucristo ũmacʉ̃jʉ wadirʉre boca ãmiana ña
mani. Espíritu Santo ĩ queo sãna ña mani ĩja. Ito bajiri Dios oca mani riasoti ũmatʉ̃abeja
ãcabojarã yirãji mani. Ĩ ocare ãcabojacõri tʉdi ñeñaro yirãji mani. Ito bajiri mʉcana tʉdi ĩre
tʉorʉ̃nʉ ãmomenaji mani.
5 Dios oca quenarise tʉogoana ña mani. Tiyamani Dios gayere tigoana ña mani. "Adi
sita tʉdi ejagʉ yiguĩji Jesús", yi tʉoĩarã ña mani.

6 Iti jeyarore masi jedirã ñabojarãti, Jesucristore mani jidicãja, tʉdi mani ñeñaro yirisere jidicã masimenaji mani. Dios Macʉre tʉorũnʉbojarãti mani jidicãja mʉcana tʉdi yucʉtẽojʉ ĩre jajurãre bajiro ya mani. Ito yicõri masa tiro riojo ĩre aja tudirãre bajiro ya mani.
7 Ado bajiro bajira sitare tʉoĩate mʉa. Sita joe ide iti quedija, sitajʉare ide sãjaroja. Iti sita ote queno judi, iti rica cʉtija ticõri, "Quenari sita ña adi sita", yirã yirãji ĩna iti sita moari masa. "Queno yiñi Dios iti sitare", yirã yirãji ĩna. Ito bajiroti Diore jidicãmenare cʉni queno yigʉ yiguĩji ĩ ĩnare.
8 Iti sita jota, ito yicõri ta widirise jeyaro iti judija, ñe waja ma iti wese. Ito bajiri sita iti ʉjarã itire soecõrã yirãji ĩna. "Adi sitare queno yibisĩ Dios", yirã yirãji ĩna. Ito bajiroti ĩre jidicãrãre jeame ũjʉrojʉ cõagũ yiguĩji Dios.

"Yʉre masogũ yiguĩji Cristo", mani yi tʉoĩaja oca sẽoa mani, yire gaye

9 Yʉ mairã, "Mʉa ña Jesucristore jidicãrã", yirocʉ meje mʉare itire bʉsia yʉ. "Mʉa ña Jesucristo ĩ masoana", ya yʉ mʉare. Mʉa ña Dios ĩ ãmoro bajiro yirã. Ito bajiri, "Queno yami Dios mʉare", yi tʉoĩa yʉ.
10 Riojo yigʉ ñami Dios, ito bajiri mʉa queno yigorere ãcabojabicʉ yiguĩji ĩ. Gãjerã Jesure tʉorũnʉrãre ti maicõri, ĩnare mʉa ejabʉagorisere ãcabojabicʉ yiguĩji ĩ. Ñaro bajiroti gãjerãre ejabʉarãji mʉa maji. Ito bajiro mʉa yirisere ãcabojabicʉ yiguĩji Dios.
11 Mʉa sĩgũ rʉyabeto wanʉ oca sẽocõri Diore mʉa cʉditĩñare ãmoa gʉa. Mʉa catirocõ mʉa ito bajiro yi ñaja, mʉa bocatirisere ñarocõti boca ãmirã yirãji mʉa.
12 Jesure mʉa tʉorũnʉ jidicãre ãmobea gʉa. Ito yicõri Dios oca tutire mʉa jidicãre ãmobea gʉa. Yoari Jesucristo ĩ tʉdi ejaroti bocaticõri, ĩre jidicãbisĩ coriarã. Ito bajiri ĩnare bajiro mʉa bajire ãmoa gʉa. Ĩnare bajiro mʉa yija, Dios ĩ goticãdo bajiro ñarocõti boca ãmirãji mʉa.
13-14 Abraham ñayorʉre tʉoĩate mʉa. Ado bajiro ĩre goti yucãyijʉ Dios: "Riti queno mʉre yisacõgũ yigʉja yʉ. Jãjarã mʉ janerãbatia cʉtiroca yigʉ yigʉja yʉ. 'Ito bajiroti yicʉja yʉ', yirocʉ yʉ wamena ya yʉ", yiyijʉ Dios Abraham ñayorʉre. Ĩ wamenati yiyijʉ Dios. Gãji wamena meje ito bajiro yiyijʉ Dios Abrahamre. Ñimʉjʉa gãji Diore rẽtocũgũ maquĩji. Ito bajiri ĩ wamenati yiyijʉ Dios.
15 "Ĩ yiro robo bajiro yigʉ yiguĩji Dios", yirocʉ ʉsirioro meje yuyijʉ Abraham ñayorʉ. Ito bajiri Dios ĩ goticãdo bajiroti rẽtayijʉ Abrahamre.
16 "Ado bajiro yicʉja yʉ", ĩna yija, Dios wamena yama coriarã masa. Ĩ wamena yama ĩna, masa rẽtoro ñasagʉ ĩ ñajare. "Riti mʉare Dios wamena gotia yʉ", ĩna yija, nojʉa gãjerã, "Bʉrãti yama", yi masimenaji.
17 Ito bajiroti mani ñicʉsabatiare, "Ito bajiro yicʉja yʉ", ĩ yire ñajare, yisacõyijʉ Dios. "Riti manire ĩ goticãdo bajiro ĩsigũ yiguĩji Dios. Ĩ goticãdo bajiroti gajero bajiro wasoabicʉ yiguĩji ĩ", ĩna yi masitoni, ĩnare yisacõyijʉ Dios. "Mʉare socabea yʉ. Riojo yʉ wamena mʉare gotia yʉ", yiyijʉ Dios mani ñicʉsabatiare.
18 "Riti mʉare queno yisagʉ yigʉja yʉ", yiyijʉ Dios. Gaje ado bajiro yiyijʉ Dios: "Ito bajiroti yicʉja yʉ, yirocʉ yʉ wamena ya yʉ", yiyijʉ Dios. Jʉaji Dios ĩ yijare, gajero bajirojʉa wasoabicʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri, "Ado bajiro yicʉja yʉ", ĩ yicãre ñajare manire masogũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, "Ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani", yi tʉoĩa mani. Ĩ goticãre mani tʉorũnʉja wanʉ oca sẽorã yirãji mani.
19 Dios ĩ goticãre ñarocõti tʉorũnʉrʉja manire. "Mʉare masogũ yigʉja yʉ", yiñi Dios manire. "Ĩ rãca catitĩñagũ yigʉja yʉ", yi mani tʉo masija, mani ya ʉsi güibeto yiroja manire. Ito yicõri oca sẽorã yirãji mani. Jane mejejʉ masare yiari Diore senirona Dios ñari wi yobiado wajajʉa Dios ñari sõa wasotiyijarã paia mesa.
20 Ito bajiro yiñi Jesús cʉni. Ũmacũjʉ mʉjacõri manire yiari Diore bʉsiñi ĩ. Ito bajiri, "Manire masogũ yiguĩji Dios", yi tʉoĩa mani. Paia ʉjʉ Melquisedec ñayorʉ ĩ ñasado bajiro

ñasagн ñatĩñagũ yiguĩji Jesús. Manire yiari Diore bнsi ĩsitĩñagũ yiguĩji Jesús. Ito bajiro ĩ bнsi ĩsitĩñatoni cũñi Dios ĩre.

7

Paia нjн Melquisedec bajiгнti ñami Jesús cнni, yire gaye

1 Ĩ Melquisedec, Salem cнto gagн нjн ñayijн. Ito yicõri Dios ũmacũjн gagнre moa ĩsiri masн ñayijн ĩ pai. Abraham ñayorн gaje cнtori gãna нjarãre rẽtocũcõri, tнdi wayijн ĩ ya cнtojнare. Ito bajiri ĩ tнdi waroca ĩre boca wayijн Melquisedec. Ĩre bocacõri ĩre yiari Diore bнsigн, "Dios queno yijaro mнre", yiyijн Melquisedec Abrahamre.

2 Gãjerã нjarãre rẽtocũcõri, ĩ bнjare gayere cõĩacõri Dios ĩ rotiado bajiroti Melquisedecre jabeto ĩsiyijн Abraham. "Ujн queno yigн", yireoni ña iti Melquisedec yire. Salem cнto gagн нjн ñayijн Melquisedec. Ñe oca mani cнto, yireoni ñayijн Salem yireoni. Ñe oca mana нjн ñayijн Melquisedec.

3 Melquisedec jacнsabatia wame, ĩ ñarã wame cнni ucare ma Dios oca tutijн. Ito yicõri ĩ rujeare, ĩ godare cнni ucare goabea. "Ĩ godaja bero masare yiari Diore bнsi jidicãyijн", yire ma. Melquisedecre mani tнoĩaja, "Masare yiari Diore ĩ bнsi ĩsiado bajiro masare yiari Diore bнsi ĩsitĩñagũ yiguĩji Cristo cнni", yi tнoĩa mani.

4 Mani ñicн Abraham ñayorн rẽtoro ñasagн ñayijн Melquisedec. Tнoĩate mнa. Gaje cнto gãna нjarãre rẽtocũcõri, ĩ bнjarere cõĩacõri jabeto ĩsiyijн Abraham Melquisedecre.

5 Ito bajiroti Abraham janerãbatia judio masa jeyaro ĩna rнcorisere cõĩacõri jabeto ĩsiyijarã paiare. Leví wame cнtigн janerãbatia ñayijarã ĩna paia mesa. Ĩna ñarã judio masare jeyaro ĩna rнcorisere cõĩacõri jabeto ãmiyijarã ĩna, Moisés ĩ rotiado bajiroti. Ĩna ñarã ñabojarocati ito bajiro yiyijarã ĩna, Moisés ĩ rotijare.

6 Leví janami meje ñabojagнti, Abraham bнjarere jabeto seniyijн ĩ Melquisedec. Itire boca ãmicõri ĩre yiari Diore bнsiyijн Melquisedec. Abraham ñayijн, "Queno mнre yigн yigнja yн", Dios ĩ yirн. Ñasagн ñayijн Abraham ñayorн.

7 "Dios mнre queno yijaro", yi ecorн rẽtoro ñami, "Dios mнre queno yijaro", yirн. Melquisedec ĩ, "Queno Dios mнre yijaro", yi ecorн ñayijн Abraham. Ito bajiri, "Abraham rẽtoro ñasagн ñayijн Melquisedec", yi tнoĩa mani.

8 Mani wato ñarã paia gãjerã rнcorisere cõĩacõri jabeto ãmirã, manire bajiroti godarãji ĩna cнni. Melquisedecreama Dios oca tuti iti gotija, "Itocõ godañi Melquisedec", yire oca ma. Ito bajiri godabicн robo bajiro bajiguĩji ĩ.

9-10 Melquisedecre jabeto ĩsiroca ĩ janerãbatia ñarona ĩna rujeabitibojarocati ĩ ya rujнjн ñayijarã ĩna maji Abrahamre. Abraham janami Leví wame cнtigн janerãbatia ñayijarã, masa ĩna rнcorisere cõĩacõri jabeto ãmirã. Abraham ya rujнjн ñacõri Melquisedecre Abraham ĩ waja yija, ĩna cнni waja yirãre bajiro yiyijarã, Abraham ya rujн ñacõri. Ito bajiri, "Ĩna ñarocõ rẽto bнsaro ñasagн ñañi Melquisedec", yi tнoĩa mani.

11 Leví janerãbatiana sнoriti ĩ rotirise cũyijн Dios, judio masare. Leví janerãbatiare paia ĩna ñaroca yiñi Dios. Sĩgũ Leví janami ñayijн pai ñasagн, Aarón wame cнtigн. Aarón ĩ janerãbatia rãca masa ĩna Diore ĩsiroti boca ãmiyijarã ĩna. Boca ãmicõri Diore soe ĩsiyijarã ĩna, masa ĩna ñeñaro yirise waja yirã. Ito bajiro ĩna yibojarocati, "Seti ma mнare. Queno yirã ña mнa", yibisijн Dios ĩnare. Ito bajiri Melquisedec ñasagнre bajiro bajiгнre cõayijн Dios, masare ĩ goda ĩsitoni. Aarón mesa waibнcнrãre soe ĩsicõri, masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi jeocõajama gãji masare bнsi ĩsirocн cõabitiborн Dios.

12 Masare bнsi ĩsirocн Jesure Dios ĩ cõaja bero mнcana tнdi paia mesare masare yiari bнsi ĩsi rotibisijн Dios. Ito yicõri bнcн oca jidicãcõri ĩ oca mame wasoa rotiyijн Dios paia mesare.

13 Mani Ʊjʉ Jesucristore cũñi Dios, paia ʉjʉ ñasagʉ ĩ ñatoni. Ito bajiri ĩ ñami manire yiari
Diore bʉsi ĩsigʉ̃. Leví janerãbatia janami meje ñayijʉ Cristo. Judá janerãbatia janami ñayijʉ
Cristo. Judá janerãbatia Cristo riojʉa sĩgʉ̃ pai mañijʉ.
14 Mani Ʊjʉ Jesucristo, Judá janerãbatia janami ñayijʉ ĩ. Leví janerãbatiare paia cũ wacʉ
Judá janerãbatiareama ito bajiro yibisijʉ Moisés ñayorʉ. Itire queno tʉo masia mani.
15 Itire tʉocõri, "Bʉcʉ oca jidicãcõri oca mame wasoacõñi Dios", yi tʉoĩa mani. Paia ʉjʉ
Melquisedec ñasagʉ ĩ ñado bajiro manire yiari bʉsi ĩsigʉ̃re cũñi Dios.
16 Leví janerãbatiare riti, "Paia ñarã yirãji ĩna", yi rotiyijʉ Moisés. Ito bajiri Moisés ĩ
rotirena meje paia ʉjʉ Cristo ĩ ñaroca yiñi Dios. Tʉdi ĩ catija ticõri, ĩ Macʉre cũñi Dios
manire yiari ĩ bʉsi ĩsitoni. Bʉto masigʉ̃ ñari jʉaji godabicʉ yiguĩji Cristo.
17 Ado bajiro gotiyijʉ Dios ĩ Macʉre:

Masare mʉ bʉsi ĩsitĩñatoni mʉre cũa yʉ. Paia ʉjʉ Melquisedec ñasagʉ ĩ ñado bajiro ñatĩñagʉ̃
yigʉja mʉ, yiyijʉ Dios ĩ Macʉre.

18 Bʉcʉ oca iti rotiro bajiro queno cʉdi jeo masibisijarã mani ñicʉsabatia. Ito bajiri ĩnare
seti ñayijʉ maji. Ito bajija ticõri, "Bʉcʉ oca quenabea. Ñe waja ma iti", yi tʉoĩa wacʉ itire
jidicãyijʉ Dios.
19 Bʉcʉ oca ĩna cʉdi jeoja ticõri, "Ĩnare seti ña maji", yiyijʉ Dios. Ito bajiri bʉcʉ oca
jidicãcõri, mame oca cũyijʉ Dios ĩja. Ado bajiro yiyijʉ Dios. Ĩ Macʉ Cristore cõayijʉ, mani
ñeñaro yirisere ĩ waja yi ĩsitoni. Ito bajiri Cristore mani tʉorʉ̃nʉja ticõri, "Ñe seti ma
mʉare", yigʉ yiguĩji Dios ĩ tʉ mani ejari rʉmʉ. Iti mame oca tʉocõri, "Bʉcʉ oca ñasʉore
rẽtoro quena mame oca", yi tʉoĩa mani.
20 "Yʉ Macʉre cũa yʉ, masare yiari ĩ bʉsi ĩsitĩñatoni. Riti ya yʉ", yi goticãyijʉ Dios.
21 Cristore Dios ĩ cũroto riojʉa, gãjerã paiare ĩ cũja, "Ñasagʉ ãnire cũa yʉ", yibisijʉ Dios. Ĩ
Macʉreama paia ʉjʉ cũ wacʉ, "Riti, ãni ñasagʉre cũa yʉ", yiyijʉ Dios. Ĩ Macʉre ado bajiro
gotiyijʉ Dios ĩ oca tutina:

Yʉ ña Dios mʉ Ʊjʉ. "Ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ", yicõri yʉ tʉoĩarise tʉo riawʉsobicʉja yʉ.
Masare yiari mʉ bʉsi ĩsitĩñatoni mʉre cũa yʉ. Paia ʉjʉ Melquisedec ñasagʉ ĩ ñado
bajiro ñatĩñagʉ̃ yigʉja mʉ cʉni, yiñi Dios ĩ Macʉre, yi gotia Dios oca tutijʉ.

22 Iti mani tʉoja, "Riti manire masogʉ̃ yiguĩji Jesucristo. Bʉcʉ oca rẽtoro quenarise ña iti
mame oca", yi tʉoĩa mani.
23 Bʉcʉ oca iti ñaroca jãjarã paia ñayijarã. Ĩna godaja gãjerã ĩnare wasoarona ñayijarã.
24 Ito bajiro ĩna godabojarocati, Jesuama godagʉ meje ñami. Ñimʉjʉa gãji Jesure wa-
soarocʉ maquĩji.
25 Catitĩñagʉ̃ ñari manire yiari Diore bʉsi ĩsitĩñagʉ̃ yiguĩji ĩ. "Mʉ Macʉ yʉre goda ĩsiñi. Ito
bajiri ĩna sʉoriti mʉ yagʉ ña ãmoa yʉ", Diore mani yija, manire masogʉ̃ yiguĩji Cristo.
Manire ĩ masoja bero ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.
26 Jesucristo rʉyabojañi maji, manire bʉsi ĩsirocʉ. Manire yiari Diore ĩ bʉsi ĩsibeja, Dios
tʉ ejamenaji mani. Dios ĩ ñajare, ñeñarise ma ĩre. Ñeñaro yigʉ meje ñayijʉ ĩ. Ñe seti macʉ
ñayijʉ ĩ. Masa ñeñaro yirãre bajiro meje bajigʉ ñami ĩ. Ũmacʉ̃jʉ gãna rẽtoro ñasagʉ ĩ ñaroca
yiyijʉ Dios Jesure.
27 Gãjerã paia ʉjʉre bajiro bajigʉ meje ñaguĩji ĩ. Co rʉmʉ rʉyabeto waibʉcʉrãre sĩayijarã
ĩna, Diore soe ĩsirona. Ito bajiro yicõri, "Gʉa ñeñaro yirisere ãcabojoya. Ito yicõri masa ĩna
ñeñaro yirisere cʉni ãcabojoya", yiyijarã ĩna. Coji meje ito bajiro yiyijarã ĩna. Jesuama
cojiti godañi, masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsigʉ̃. Mʉcana tʉdi waja yibicʉ yiguĩji ĩ,
ĩ ya rína ĩ waja yi tĩocãre ñajare.
28 Moisés ñayorʉ ĩ rotirena sʉoriti manire bajirãreti paia ʉjarã ña rotiyijarã ĩna. Bʉcʉ
oca jidicãcõri mame oca cũyijʉ Dios. "Riti ado bajiro yicʉja yʉ", yirocʉ mame oca cũyijʉ
Dios. "Yʉ Macʉ ñeñaro yibicʉre cũa yʉ, masare yiari ĩ bʉsi ĩsitoni", yiyijʉ Dios ĩ oca tutina.

8

Mame oca goticõri manire bʉsi ĩsiri masʉ ñami Jesús, yire gaye

1 Yʉ gotisʉorise ado bajiro bajia ñasarise. Sĩgʉ̃ ñami manire yiari Diore bʉsi ĩsigʉ̃. Ĩ ñami
ñasagʉ. Ũmacʉ̃jʉ Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ rujiguĩji ĩ.
2 Dios ya wi ñasari wi ñacõri manire yiari bʉsi ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ. Masa ĩna menira wi meje
ñaroja iti wi. Dios ĩ menira wi ñaroja iti wi.
3 Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yirona Diore waibʉcʉrã soe ĩsiri masa ñama paia
ʉjarã. Ito bajiro ĩna yitoni ĩnare cũrã yirãji masa. Manire yiari ito bajiro yiñi mani Ʉjʉ
Jesucristo cʉni. Mani ñeñaro yirise waja, waja yirocʉ manire goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiro yicõri
Diore bʉsi wacʉ ĩ ya rujʉ ĩsigʉ̃re bajiro yiñi ĩ.
4 Adi tuti ñarã paia, Moisés ñayorʉ ĩ rotiado bajiroti soe ĩsiama maji. Ito bajiri Cristo
adi sita ĩ ñajama ĩnare bajiro yibitiboguĩji. Adocãta manire yiari ũmacʉ̃jʉ Diore bʉsi ĩsigʉ̃
yiguĩji ĩ.
5 Adojʉ paia ĩna moari wi ũmacʉ̃jʉ gagʉ Dios ya wi robo bajiro bajia. Moisés ñayorʉ Dios
ya wi ĩ menigʉ̃ wagʉ yiroca, ado bajiro rotiyijʉ Dios ĩre: "Gʉ̃tagʉ̃ joejʉ yʉ mʉre goticato
bajiroti tʉoĩacõri, ito bajiro menima", yiyijʉ Dios Moisés ñayorʉre. Adi sita gãna paia ĩna
moaja ũmacʉ̃jʉ gagʉ Dios ya wi robo bajiro quesoĩarã yirãji ĩna.
6 Cristo manire bʉsi ĩsiri masʉre moare ñasarise cũñi Dios. Paia ñayoana bʉcʉrã rotirere
cʉdigoana ĩna yiado rẽtoro yigʉ ñami Cristo. "Masa yʉ Macʉre ĩna tʉorʉ̃nʉja, ĩnare queno
yigʉ yigʉja yʉ. Ĩna ñeñaro yirisere ãcabojocõri, ĩnare masogʉ̃ yigʉja yʉ", yami Dios ĩ oca
tutina.
7 Bʉcʉ oca rẽtoro ñasarise ña mame oca. Bʉcʉ oca tʉo sʉyacõri Dios ñaro mani ejajama
gaje mame oca cũbitiborʉ ĩ.
8 Bʉcʉ ocare masa ĩna cʉdi jeo masibeja tiyijʉ Dios. Ito bajiri ado bajiro yiyijʉ ĩ:
Israel sita gãna rãca, Judá gãna rãca ija mame oca quenogʉ̃ yigʉja yʉ maji.
9 Ĩna ñicʉsabatiare yʉ goticato bajiro meje bajiro yiroja. Egiptojʉ ĩna ñaroca gajerojʉ
ĩnare cũ wacʉ ĩnare gotibojacʉ yʉ. Yʉ goticato bajiro cʉdibiticã ĩna. Ito bajiri ĩnare
tʉorʉ̃nʉbiticʉ yʉ.
10 Ija Israel sita gãnare yʉ oca quenoja, ado bajiro yigʉ yigʉja yʉ: Yʉ rotirise ĩna tʉoĩaroca
yigʉ yigʉja yʉ. Ito bajiri ĩna ya ʉsijʉ yʉ rotirisere cʉdi ãmorã yirãji ĩna. Ito yicõri ĩna
ʉjʉ ñagʉ̃ yigʉja yʉ. Ito bajiri ĩna ñarã yirãji yʉ ñarã.
11 Yʉ ñarã ñari ñarocõti yʉre ti masirã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉre masirã riti ĩna ñajare ĩna baba
mesare cʉni yʉre ĩna ti masitoni riasomena yirãji ĩna. Ĩna jeyaro yʉre ti masirã
yirãji ĩna. Mʉtarã cʉni, bʉcʉrã cʉni yʉre ti masirã yirãji ĩna. Ito bajiri yʉre ĩna ti
masitoni riasomena yirãji ĩna.
12 Ĩnare ti maicõri ĩna ñeñaro yirisere ãcabojogʉ yigʉja yʉ. Ito yicõri jʉaji ĩna ñeñaro yirisere
tʉobicʉ yigʉja yʉ ĩja, yami mani Ʉjʉ Dios ĩ oca tutina.
13 Mame oca Dios manire ĩ bʉsija, "Bʉcʉ ocare jidicãcõgʉ̃ yiguĩji", yi tʉoĩa mani. Bʉcʉa
warise jedi wato ya. Ito bajiroti manire mame oca ĩ gotija, "Iti rʉmʉ gaye bʉcʉ oca jedi
waro ya", yi tʉoĩa masia mani.

9

Diore rʉ̃cʉbʉorã ado bajiro yiyijarã bʉcʉrã, yire gaye

1 Cajero Dios Moisés rotirotire cũgʉ̃ masa ĩre rʉ̃cʉbʉoroti gayere ĩre cũyijʉ Dios. "Adi
sitajʉ yʉre rʉ̃cʉbʉorona mʉa minijuaroti wi menire ãmoa yʉ", yi rotiyijʉ Dios Moisésre.
2 Ito bajiri ĩ rotiado bajiroti wi jʉa sõa, sõa cʉtiri wi meni ĩsiyijarã ĩna. Wi gʉdareco saya
webʉtirona yobiara wi ñayijʉ iti wi. Cajero ejasʉorajʉ Diore rʉ̃cʉbʉora sõa ñayijʉ iti sõa.
Iti sõajʉ jeobusuora tutu ñayijʉ. Ito yicõri casabo ñayijʉ, naju Diore ĩsiroti jesari casabo.
3 Yobiado gaje dʉja ñari sõa, Dios ĩ ñasari sõa wame cʉtiyijʉ iti sõa.

4 Itojн orona ĩna menira casabo ñayijн. Iti ñayijн Diore yiari queno sнti quenarise ĩna soe
ĩsisotira casabo. Ito yicõri orona ĩna menira jedo ñayijн. Dios ĩ bнsigore ñari jedo ñayijн iti
jedo. Iti jedo totijн adocõ jaje ñayijн. Iti jedojн oro sotн sãñayijн. Iti sotнjн bare maná
wame cнtirise sãñayijн. Ito yicõri iti jedojн Aarón ñayorн ya turigн ñasãturagн sãñayijн. Ito
yicõri iti jedojн gũta jãiri Dios ĩ rotirise ucare ñayijн.

5 Iti jedo joe ángel mesa bajirã ĩna meni rujeoana jesayijarã. Ĩna ñayijarã masa ĩna ñeñaro
yirise waja soe ĩsirajн weca caero ñujeorã. Ĩnare ticõri, "Adi sõa ña Dios ĩ ñasari sõa", yi
tнoĩayijarã paia. Adocãta iti gaye ñarocõti goti masia ma maji.

6 Ito bajiro bajiyijн mani ñicнsabatia Diore ĩna rũcнbнore gaye. Co rнmн rнyabeto ĩna
moasotire ñajare, Diore rũcнbнorajн ñasнori sõa ejasotiyijarã ĩna.

7 Ito bajibojarocati Dios ĩ ñasari sõareama paia нjн co rodo rнyabeto cojiti sãjayijн ĩ co
rodore. Itojн ĩ sãja waja, waibнcнrã rí rãca ãmi sãja wayijн ĩ. Iti ñayijн ĩ ñeñaro yirise waja,
waja yiroti, ito yicõri masa ñeñaro yirise waja, waja yiroti.

8 "Mani ñicнsabatia cajero Dios ĩ rotisнore ĩna rũcнbнosнoroca paia нjн sĩgũti Dios ĩ
ñasari sõa sãjasotiyijн. Masama ejasнora sõa riti sãjasotiyijarã ĩna. Ito bajiri Dios ĩ ñarojн
eja masibisijarã masa maji", mani yi masiroca yami Espíritu Santo.

9 "Ricati bajia adi rнmнri", mani yi tнoĩaroca yami Espíritu Santo. Mani ñicнsabatia
Diore rũcнbнorona waibнcнrãre soe ĩsiyijarã ĩna. Ito bajiro yibojarãti ĩna tнoĩarise, "Seti
cнti ña yн maji", yi tнoĩayijarã ĩna.

10 Bнcнrã rotire gaye ado bajiro bajiyija: "Adi ña bare, adi ña bare meje. Adi ña idiroti,
adi ña idire meje. Ado bajiro guaja quena. Ado bajiro coeja quena. Ito yicõri ado bajiro
rujнre tirũnнja quena", yire gaye ñayijн bнcнrã ĩna rotire. Mani ñicнsabatia itire cнdi
ãmorã ñabojarãti, ñarocõti cнdi jeo masibisijarã ĩna. Mame oca Dios ĩ wasoaroto riojнa
bнcн oca ñasarise ñayijн maji.

11 Ĩjama Cristo ejacoami. Ĩti ñami manire yiari Diore bнsi ĩsigũ ñasagн. Ĩti ñami manire
quenarise rẽtaroca yigн. Manire ĩ goda ĩsija bero ũmacũjн Dios ya wijн mнja wayijн ĩ. Itojн
Dios ya wi ñacõri manire yiari bнsi ĩsisotiguĩji ĩ. Ʊmнa ĩna menira wi rẽtoro quenari wi
ñaroja Dios ya wi. Adi sitaga wi meje ñaroja Dios ya wi.

12 Ũmacũjн Dios ĩ ñasari sõajн ñaguĩji Cristo adocãta. Itojн sãjacõri cabra macн rí, ta wecн
macн rína Diore ĩsirocн meje sãjarн ĩ. Ĩ ya rínati Diore ĩsirocн sãjarн ĩ. Manire goda ĩsicõri
mani ñeñaro yirise waja, waja yi tĩorн ĩ. Ito bajiri mнcana jнaji ĩ ya ríre Diore ĩsibiquĩji ĩ. Ĩ
rãca mani ñatĩñatoni ñarocõti waja yiñi ĩ.

13 Ado bajiro bajiyijн Dios ĩ rotisнore: Sĩgũ godarнre ĩ moaĩaja ito yicõri rẽore gayere ĩ
moaĩaja, ĩ ya rujн нeri jaignre bajiro bajiyijн ĩ. Ito bajiri itire coerona ta wecн rí, cabra
macн rí cнni, ito yicõri ta wecн macн rí ĩna soe abore rĩti ĩna ya rujнre paiare wẽjabate gu
rotiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija joe нeri coero bajiro bajiyijн iti.

14 Waibнcнrã rí rẽto bнsaro ñasarise ña Cristo ya rí. Waibнcнrã ríama joe gayeti coeroja.
Jesús ya ríama mani ñeñaro yirisere coe jeocõroja. Cojirea ñeñaro yiĩabicн ñari manire goda
ĩsiñi ĩ, mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocн. Ito bajiro yiñi Cristo manire, Espíritu Santo
ñatĩñagũre tнocõri. Jesús ya rína sнoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito
bajiri, "Yн queno yirise ticõri yнre masogũ yiguĩji Dios", yi tнoĩabea mani. "Jesús ya ríre
ticõri yн ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios", yi tнoĩa mani. Ito bajiri Dios catitĩñagũre wanнrã
ĩre moa ĩsitĩñarã yirãji mani.

15 Ito bajiri iti oca tнocõri, "Jesucristo ĩti ñami mame oca manire gotitoni Dios ĩ cõarн",
ya mani. Cajero Dios ĩ rotisнore gaye cнdi jeo masibisija mani. Ito bajiri Dios ĩ rotisнore
mani cнdi jeo masibejare, itire waja yi ĩsirocн manire yiari goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro
Cristo ĩ yija ticõri, Dios ĩ goticãdo bajiroti yigн yiguĩji ĩ. Mani ñeñaro yirisere ãcabojocõri, ĩ
rãca mani ñatĩñatoni manire ãmigũ yiguĩji Dios.

16 Ado robojнa bajia. Tite. Sĩgũ ĩ godaroto riojнa, “Yн ya gajeoni rнco wasoarã yirãji yн ñarã”, yi menigũ yiguĩji ĩ. Ito bajiro ĩ yija bero, “Riti ña. Adi papera ĩ ucaja bero godacoañi”, oca quenori masн ĩ yiroto riojнa, godarн ya gajeonire boca ãmi masimenaji ĩ ñarã.
17 Iti papera ucarн ĩ catija maji, ĩ ñarã ĩ ya gajeonire boca ãmi masimenaji maji. Ĩ godaja bero riti, ĩ uca gotiado bajiro boca ãmirã yirãji ĩna.
18 Ito bajiroti cajero ĩ rotire gotigн, Moisés ñayorнre waibнcн rí wẽjabate rotiyijн Dios. “Iti ríre ticõri, ‘Ija sĩgũ manire goda ĩsigũ yiguĩji’, yi tнoĩarã yirãji masa”, yiñi Dios Moisésre.
19 Ito bajiro ĩ gotija tнocõri, ñarocõti Dios ĩ rotire gaye masare goti jeoyijн Moisés ñayorн. Itire goti tĩocõri cabra macн rí, ta wecн macн rí idena jabeto wнoyijн. Ito yicõri oveja joa sũarise ãmicõri hisopo wame cнtiricн rнjнre siayijн. Iti gocore ríjн yosecõri, Dios ĩ rotira tutire ito yicõri masare cнni rína wẽjabate guyijн Moisés ñayorн.
20 Ito yicõri masare ado bajiro yiyijн ĩ: “Adi ríre ticõri, ‘Ito bajiro yicнja yн’, Dios ĩ yiado bajiroti yigн yiguĩji, yi tнoĩa mani”, yiyijн Moisés masare.
21 Ĩna minijuara wijн cнni rína wẽjabate guyijн Moisés ñayorн. Ito yicõri itijн minijuara wi ñarise ñarocõreti rína wẽjabate guyijн ĩ.
22 Ado bajiro gotia bнcн oca: “Ʊeri cнtirise jeyaro, rína coeja quenaroja. Sĩgũ ĩ rí budibeja mani ñeñaro yirise coeya maniboadoja”, yi gotia bнcн oca.

Cristo ĩ godarena sнoriti mani ñeñaro yirise coeyijн, yire gaye

23 Ito bajiri mani ñicнsabatia Dios ya wijн ĩna sãjaroto riojнa, ĩna ya rujнre ĩna ya gajeonire cнni rí wẽjabate guyijarã ĩna. Rí wẽjabatecõri, “Ʊeri ma manire. Sãjarнja manire”, yiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yija, ũmacũjн Dios ĩ ñaro bajiro quesoĩayijarã ĩna. Ĩna yisotiado bajiro waibнcнrã rẽtoro ñasagн manire goda ĩsiñi Cristo. Ĩ ya rína sнoriti Dios ya wijн ejarã yirãji mani.
24 Mani ñicнsabatia ĩna menira wijн sãjabisijн Cristo. “Ado bajiro bajiroja Dios ya wi”, yiariti ĩna menira wi ñayijн iti wi. Cristoama ũmacũjн Dios ĩ ñarojн sãjañi. Ito bajiri adocãta itona ñacõri, manire yiari Diore bнsi ĩsiguĩji ĩ.
25 Judio masa paia нjн co rodo rнyabeto cojiti sãjayijн ĩ co rodore. Itojн sãjacõri, Diore yiari waibнcн rí wẽjabateyijн ĩ. Cristoama cojiti ĩ ya rí ĩsiyijн Diore, masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocн.
26 Co rodo rнyabeto Cristo godare Dios ĩ ãmoja, biyaro godaborн, adi macãrнcũro iti rujearocajнti. Ado bajirojнa bajia. Adocãta macãrнcũro iti jediroto riojнa, manire yiari cojiti goda ĩsiñi Cristo. Mani ñeñaro yirisere goda ĩsiñi ĩ. Ito bajiri ĩre mani tнorũnнja, manire ĩ yi ĩsigore ticõri, mani ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios.
27 Sĩgũ rнyabeto cojiti godarã yirãji mani. Ito yicõri mani queno yire, mani ñeñarise yire cнni cõĩagũ yiguĩji Dios.
28 Cristo cнni masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocн cojiti godañi. Mнcana tнdi ĩ goaja, masa ĩna ñeñaro yirisere waja yi ĩsirocн meje ejagн yiguĩji. Ĩre bocatirãre masorocн ejagн yiguĩji ĩ.

10

1 Bнcн ocana sнoriti quenaro ĩnare Cristo ĩ yiroti gayere masisнoyijarã masa. Ñarocõti ĩ queno yiroti masi jeobisijarã ĩna maji. Bнcн oca cнdirã co rodo rнyabeto waibнcнrã sĩacõri Diore soe ĩsisotiyijarã ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati, “Yн tija, seti ma ĩnare”, yibisijн Dios. Ito bajiri bнcн ocare mani tнo sнyabojaja Dios tн ejamena yirãji mani.
2 Diore yiari waibнcнrã ĩna soe ĩsija bero ĩna ñeñaro yirisere ĩ coe jeoja, mнcana waibнcнrã soe ĩsibitiboana ĩna. “Waja yi tĩomн yн. Yнre seti ma ĩja”, yiboana.
3 Ito bajiro meje bajiyija. Co rodo rнyabeto Diore waibнcнrã ĩna soe ĩsija, “Ñeñaro yigн ña yн”, yi tнoĩa bнjayijarã ĩna.

4 Ta wecн rí, cabra rí, masa ĩna ñeñaro yirisere coeroti meje ñaroja.
5 Ito bajiri adi sitajн wadigн, ado bajiro yiyijн Cristo Diore:
Masa ĩna waibнcнrã soe ĩsire ãmobea mн. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirise yн waja yi ĩsitoni, ĩna tн yн rujн cнtiroca ya mн.
6 Masa ĩna ñeñaro yirise waja yirona waibнcнrã ĩna soe ĩsija queno wanнbea mн, ya yн.
7 Gaje ado bajiro mнre gotia yн: Dios mн ãmoro bajiro yirocн masa tнjн wacн ya yн. "Dios ĩ rotiro bajiro yigн yiguĩji ĩ", mн oca tuti iti gotiroto bajiroti, masa tнjн wacн ya yн, yiyijн Cristo Diore.
8 Queno tнoya yн ñarã mнa. Ado bajiro gotiyijн Cristo: "Masa ĩna ñeñaro yirise waja yirona Diore yiari waibнcнrã ĩna soe ĩsi ãmobojaja, queno wanнbeami. Moisés ñayorн ĩ rotire ñabojarocati, queno wanнbeami Dios", yi gotiyijн Cristo.
9 Gaje ado bajiro gotiyijн Cristo: "Dios, mн ãmoro bajiro yirocн, masa tнjн wacн ya yн", yiyijн Cristo Diore. Ĩ ito yija tнocõri, "Bнcнrã waibнcнrã soe ĩsire jidicãcõri, ĩmasiti manire goda ĩsiñi", yi tнoĩa mani.
10 Dios ĩ ãmoro bajiro yiñi Jesucristo. Cojiti manire yiari goda ĩsiñi ĩ, ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere waja yirocн. Ito bajiro ĩ yire ñajare, mani ñeñaro yirisere ãcabojocõri, "Seti ma mнare", yigн yiguĩji Dios manire.
11 Judio masa paia co rнmн rнyabeto ĩna ya moare ñajare, biyaro Diore waibнcнrã soe ĩsisotiama ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati masa ĩna ñeñaro yirisere coebetoja.
12 Cristoama cojiti mani ñeñaro yirisere waja yi tĩorocн manire yiari goda ĩsiñi ĩ. Mani ñeñaro yirise waja yi tĩocõri ũmacũjн Dios ya riojocadнja rũcнbнorajн rujiguĩji ĩ ĩja.
13 Itojн ñacõri ĩ wajanare rẽtocũroca Dios ĩ yitoni bocatigн yiguĩji maji.
14 Manire yiari cojiti goda ĩsiñi Cristo. Ito bajiro ĩ yijare manire ticõri, "Seti ma mнare", yigн yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.
15 "Riti bajia iti oca", mani yi masitoni, ado bajiro gotiñi Espíritu Santo:
16 Masa rãca mame oca quenogũ yignja yн. Ado robojнa bajiro yiroja:
Yн rotirise ĩna tнoĩaroca yignja yн. Ito bajiri ĩna ya нsijн yн rotirisere cнdi ãmorã yirãji ĩna.
17 Cristore ĩna tнorũnнja ticõri, ĩna ñeñaro yirise, ĩna seti cнtirise jнaji tнdi tнoĩabicнja yн, yi gotiñi Espíritu Santo Dios oca tutina.
18 Ito bajiri mani ñeñaro yirisere Dios ĩ ãcabojoja bero, jнaji mani ñeñaro yirisere waja yi masia ma.

Diore mani tнorũnнja quena, yire gaye

19-20 Ito bajiri yн mairã, ado robojнa bajia mame oca, adi rнmнri. Mani ñeñaro yirise waja, waja yi tĩoñi Cristo, ĩ ya rína. Godarн ñabojagнti mнcana caticõri ũmacũjн Dios ĩ ñarojн ñaguĩji manire yiari. Ito bajiri ĩre mani tнorũnнja ũmacũjн Dios ĩ ñasari sõajн güimenati sãjarã yirãji mani. Mani ñicнsabatia Dios ĩ ñasari sõa yobiadore rẽta masibisijarã ĩna. Ito bajiro meje bajia adocãta.
21 Jesucristo sĩgũti ñami paia нjн ñasagн. Manire yiari Diore bнsi ĩsisotigн yiguĩji. Ito bajiro yisotiguĩji Cristo, Dios ya wina ñacõri.
22 Ito bajiri güimenati Diore rũcнbнorona ĩ tн warнja manire. Ito yicõri, "Yнre boca ãmigũ yiguĩji", yi tнoĩa rũcнbнorнja manire. Mani ñeñaro yirisere coeñi Dios, Jesucristo ya rína. Ado bajiro bajia iti. Ide quenarisena mani guaja bero mani ya rujн нeri manoja ĩja. Iti bajiroti Jesucristo ya rína sнoriti mani ñeñaro yirise Dios ĩ coeja bero, нeri mana bajiro ñarãji mani ĩja. Ito bajiri, "Ñeñaro ya yн. Seti ña yнre", yi tнoĩabea mani.
23 Ĩre tнorũnнcõri, "Yнre masogũ yiguĩji ĩ", yirã ñari, ĩre tнorũnн sнyarнja manire. Gajero bajiro tнoĩabitirнja manire. Dios manire ĩ goticãdo bajiroti yigн yiguĩji ĩ.
24 Gãjerãre mani queno yitoni, ito yicõri ĩnare mani ti maitoni, gãmeri ejabнarнja manire.

25 Jesucristore tʉorũnʉrã ñari, ĩre rũcʉbʉorona minijuatĩñarʉja manire. Coriarã mini-
jua jidicãñi ĩna. Ĩnare bajiro yibitirʉja manireama. Jesucristore mani jidicãbititoni, bʉto
bʉsa gãmeri oca sẽo rotirʉja manire. Ito bajiri adi rʉmʉri bʉto bʉsa oca sẽorʉja manire,
yoari mejeti mani Ʊjʉ ĩ ejaroti ñajare.

26 Dios ocare masirã ñabojarãti, ñeñaro mani yi ʉyaja ñe waja yi remore manoja. Waja
yicãñi Cristo. Ito bajiri ĩre mani tʉorũnʉbeja, tʉdi waja yibiquĩji ĩ ĩja.

27 Ito bajiri Cristore mani tʉorũnʉbeja ticõri, guijorise riti manire waja senigũ yiguĩji
Dios. Ito yicõri jeame ũjʉrojʉ ĩ wajanare ruyuriorijʉjʉ manire cõagũ yiguĩji Dios.

28 Moisés ñayorʉ ĩ rotire gayere sĩgũ ĩ cʉdibeja ado bajiro bajiyijʉ. Jũarã, ʉdiarã, "Riti
cʉdibeami ĩ", ĩre yi coderã ñaja, jabeto ĩre ti mairã mejeti ĩre sĩacõyijarã ĩna.

29 Iti gayere mani tʉoĩaja, "Sĩgũ Dios Macʉre ti tecõri ĩ rũcʉbʉobeja, bʉto bʉsa ĩ
tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩre", yi tʉoĩa mani. Masa jeyaro yiari Jesucristo ya rí budiyijʉ.
Ĩ ya rína sʉoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojoguĩji Dios. Iti ña oca mame Dios ĩ cũre. Ito
bajiri, "Masare yiari ĩ goda ĩsibore ñe waja ma ĩ ya rí", yigʉre bʉto ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji
Dios. Manire ti maigũ ñari queno manire ejabʉami Espíritu Santo. Ito bajiri no Espíritu
Santore bʉsitugʉreti bʉto ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios.

30 Ado bajiro yiñi Dios: "Yʉ ña masa ĩna ñeñaro yirisere waja senirocʉ. Ito yicõri yʉti ña
ĩna tõbʉjaroca yirocʉ", yiñi Dios. Itire masia mani. Gaje ado bajiro gotia Dios oca: "Dios
ñami ĩ ñarãre ĩna ñeñaro yirise waja, waja senirocʉ", yi gotia Dios oca.

31 Ñeñaro yirãre ñiacõri Dios catitĩñagũ ĩ waja senija, bʉto guijorise ñaroja.

32 Ito bajiri, "Ĩre jidicãgũ yigʉja yʉ", yi tʉoĩabesa mʉa. Jesucristo oca tʉocõri ĩre mʉa boca
ãmicato bajiroti ĩre riti mʉa tʉorũnʉ sʉyaja quena. Ĩre mʉa tʉorũnʉja ticõri, mʉare tudiñi
gãjerã. Mʉa tõbʉjaroca ĩna mʉare yibojarocati Cristore tʉorũnʉ jidicãbisija mʉa.

33 Mʉa coriarãre masa bʉsi tudiñi. Ito yicõri mʉa coriarãre masa ĩna tiro riojo ñeñaro
yiñi ĩna. Mʉa baba mesare ñeñaro ĩna yija ticõri, ĩna rãca tõbʉjayija mʉa cʉni.

34 Mʉa baba mesare ĩna tubiaja ĩnare tʉo maiyija mʉa. Mʉa ya gajeonire ĩna ẽmabojaja
cʉni bʉto bojori bʉjabisija mʉa. "Ũmacũjʉ Dios ĩ ñarojʉ jogabitire boca ãmirã yirãji mani.
Ĩna manire ẽmarise rẽtoro quenarise bʉjarã yirãji mani", yi wanʉre rãca tʉoĩayija mʉa.

35 Ito bajiro ñeñaro tõbʉjabojarãti Diore tʉorũnʉ jidicãbeja mʉa. Oca sẽoro wanʉre rãca
bʉto bʉsa Diore tʉorũnʉña mʉa. Ito bajiro mʉa yija, iti waja queno yigʉ yiguĩji Dios
mʉare.

36 Dios ĩ ãmoro bajiro mʉa yi ãmoja, ʉsiriobeja mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, ĩ gotiado
bajiroti mʉare ĩ ĩsiroti ĩsigũ yiguĩji Dios.

37 Yoari goroama bocati yimenaji mʉa. Ado bajiro gotiami Dios ĩ oca tutina:

Yoari mejeti yʉ cũrʉ ejagʉ yiguĩji. Yoari goroama godabetoja ĩ ejaroti.

38 No ĩ ñeñaro yirisere jidicãcõri Cristore tʉorũnʉgũreti ti wanʉgũ yigʉja yʉ. Ito bajiri ĩ
catitĩñaroca yigʉ yigʉja yʉ. Yʉre jidicãrãreama ĩna rãca wanʉbicʉ yigʉja yʉ, yiñi Dios
ĩ ocana.

39 Diore jidicãrã meje ña mani. Ito yicõri ĩ ruyuriorona meje ña mani. Diore tʉorũnʉrã
ña mani. Ito bajiri ĩ masoana ñari ĩ rãca catitĩñarã yirãji mani.

11

Diore mani tʉorũnʉja catitĩñarã yirãji mani, yire gaye

1 Diore mani tʉorũnʉja ado bajiro tʉoĩarã yirãji mani. "Dios ĩ yiro bajiroti yʉre masogũ
yiguĩji ĩ. Ija yʉre ĩ ĩsiroti itire tibitibojagʉti boca ãmigũ yigʉja yʉ", ya mani Diore mani
tʉorũnʉja.

2 Jane mejejʉ ĩre ĩna tʉorũnʉja ticõri, mani ñicʉsabatiare wanʉyijʉ Dios.

3 “Ĩ ya ocanati adi macãrʉcũrore rujeoñi Dios”, ya mani, ĩre mani tʉorũnʉja. “Rocati
mani tigorena meje adi macãrʉcũrore rujeoñi Dios. Ĩ ya ocanati adi macãrʉcũrore
rujeoñi Dios”, ya mani, ĩre mani tʉorũnʉja.
4 Mani ñicʉsabatia Diore ĩna tʉorũnʉgore gaye mʉare gotigʉ ya yʉ. Abel ñayorʉ Diore
tʉorũnʉcõri ĩ rĩjorʉ Caín, Diore ĩ ĩsiroti rẽtoro quenarise ĩsiyijʉ Abel ñayorʉ. Ito bajiri, “Yʉ
rotiro bajiroti yami”, yicõri ĩ ĩsiro bajiroti boca ãmiyijʉ Dios. Jane mejejʉ Abel ñayorʉ ĩ
godabojarocati Diore ĩ tʉorũnʉre mani tʉoĩaja, bʉto bʉsa Dios gayere tʉo masirã yirãji
mani.
5 Enoc ñayorʉ Diore ĩ tʉorũnʉjare ĩre wanʉyijʉ Dios. Ĩre ti wanʉcõri, catigʉreti ĩre
ãmicoayijʉ Dios. Ito bajiri ĩre ãmabojarãti bʉjabisijarã masa, Dios ĩre ãmire ñajare. Dios oca
tuti iti gotija, “Enoc ñayorʉ ĩ ãmi ecoroto riojʉa, ĩre queno wanʉyijʉ Dios”, yi gotia Dios
oca tuti.
6 Diore mani tʉorũnʉbeja, manire wanʉbiguĩji ĩ. Dios rãca mani baba cʉti ãmoja, ado
bajiro tʉoĩarʉja manire: “Riti bajia, ñasacõguĩji Dios. No Diore masi ãmogũ ĩ ãmaja, ĩre boca
ãmigũ yiguĩji Dios”, yirʉja manire, Dios rãca mani baba cʉti ãmoja.
7 Noé ñayorʉ cʉni Diore tʉorũnʉyijʉ. “Mʉ tiĩabiti rẽtaro yiroja mʉre”, Dios ĩ yija tʉocõri,
Dios ĩ yiro bajiroti cʉdiyijʉ Noé ñayorʉ. Ito bajiri cuma bʉcʉa jajoca meniyijʉ Noé ñayorʉ,
ĩ ñarã rãca rujabe yirocʉ. Diore tʉorũnʉcõri adi macãrʉcũro gãna Diore tʉorũnʉbitianare
bajiro meje yiyijʉ ĩ. Ito bajiro Noé ĩ yija ticõri, “Manire waja senigũ yiguĩji Dios”, yi
tʉoĩayijarã masa. “Yʉre ĩ tʉorũnʉjare seti ma Noére”, yi wacʉ ĩre masoyijʉ Dios.
8 Abraham ñayorʉ cʉni Diore tʉorũnʉyijʉ. Dios ĩ bʉsija tʉocõri, ĩ yiro bajiro cʉdiyijʉ
Abraham ñayorʉ. “Gaje sita mʉre ĩsigũ yigʉja yʉ”, Dios ĩ yija tʉocõri, ĩ ya sitare wagoyijʉ
Abraham. “Itojʉ ejagʉ yigʉja yʉ”, yi masibicʉti wayijʉ Abraham cajero wasʉogʉ.
9 Diore tʉorũnʉcõri, Dios ĩre ĩsiroti sita ñagũ wayijʉ Abraham, gãjerã ya sita ñabojarocati.
Wijãi menicõri, ito yicõri waibʉcʉ wirorina wi menicõri ñayijʉ ĩ. “Yoari mejeti ñagũ yigʉja
yʉ”, yirocʉ itina meniyijʉ ĩ. Ito bajiro yiyijʉ ĩ macʉ Isaac cʉni, ito yicõri ĩ janami Jacob
cʉni. “Adi sita manire ĩsigũ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa masirã ñayijarã ĩna cʉni.
10 Diore tʉorũnʉcõri, Dios ĩ ñasari cʉtore tʉoĩayijʉ Abraham ñayorʉ. Iti cʉto Dios ĩ
menicãra cʉto ñaroja. Ito bajiri iti cʉto gajanoabeto yiroja.
11 Abraham manojo Sara ñayoro Diore tʉorũnʉgõ ñayijo. Bʉco rĩa mani waro
ñabojarocati iso macʉ cʉtiroca yiyijʉ Dios isore. Ito bajiri, “Dios ĩ yiro bajiro yigʉ yiguĩji”,
yi waco macʉ cʉtiyijo iso.
12 Ito bajiroti Abraham ñayorʉ cʉni ĩ godaroto riojʉati macʉ cʉtiyijʉ ĩ. Ĩ ñayijʉ jãjarã
janerãbatia cʉtirocʉ. Jãjarã ñocõa, jaje ja sitacõ janerãbatia cʉtirocʉ ñayijʉ ĩ, cõĩado mana.
13 Ãna mʉare yʉ gotirã ĩna godaroto riojʉa, “Adi sita mʉare ĩsigũ yigʉja yʉ”, Dios ĩ yira
sitare boca ãmibisijarã ĩna maji. “Ito bajiro yigʉ yiguĩji Dios manire”, yi jidicãbisijarã
ĩna. “Adi macãrʉcũro ñatĩñarona meje ña mani. Adojʉ ña ucurãre bajiro bajirã ña mani.
Ũmacũjʉ ñaroja mani ñatĩñaroti cʉto”, yi tʉoĩayijarã ĩna.
14 Iti gayere mani tʉoja, “Ũmacũjʉ Dios tʉjʉ ĩna catitĩñaroti cʉtojʉ tʉoĩa ñayijarã ĩna”, yi
tʉoĩa mani.
15 Ĩna ya sita ĩna wagorajʉ ĩna tʉoĩaja, iti sitajʉ mʉcana tʉdi waboana ĩna.
16 Ĩna wagora sita rẽtoro quenarise sita ũmacũjʉ Dios ĩ ñarojʉ tʉoĩa ñayijarã ĩna. Ĩna ñaroti
cʉto meni yucãñi Dios. Ito bajiri ĩnare cʉto queno ĩsicõri, bojobicʉti, “Yʉ ñarã ñama ĩna. Ĩna
Ʉjʉ ña yʉ”, yi wanʉgũ yiguĩji Dios.
17 “Yʉre ĩ tʉorũnʉja ticʉja yʉ”, Dios ĩ yiro bajiroti cʉdiyijʉ Abraham ñayorʉ. Ito bajiri
Diore tʉorũnʉcõri, ĩ macʉ Isaacre Diore soe ĩsirocʉ ãmi wayijʉ. Ĩ macʉ sĩgũ ñagũre sĩagũti
yibojayijʉ Abraham.
18 “Isaacna sʉoriti jãjarã janerãbatia cʉtigʉ yigʉja mʉ”, Dios ĩ yicãre ñabojarocati, ĩre
sĩaboyijʉ Abraham, Diore tʉorũnʉcõri.

19 “Godarãre mцcana tцdi ĩna catiroca yi masiguĩji Dios”, yi tцoĩayijц Abraham ñayorц. Ĩ macцre ĩ sĩabore ñabojarocati, mцcana ĩ macцre jцdacõayijц Dios. Ito bajiri, “Mц macцre sĩabesa”, yicõri ĩ macцre jцdacõagũ robo bajiro yiñi Dios Abrahamre. “Yцre queno tцorũnцami ĩ”, yi tцoĩacõri Abrahamre ti wanцyijц Dios.

20 Isaac ñayorц cцni Diore tцorũnцgũ ñayijц. Diore tцorũnцcõri, “Ado bajiro queno yigц yiguĩji Dios mцare”, yiyijц Isaac, ĩ rĩare Jacob, Esaúre cцni.

21 Jacob ñayorц cцni Diore tцorũnцyijц. Ĩ godaroto riojцa, “Ado bajiro queno yigц yiguĩji Dios mцare”, yiyijц ĩ, ĩ janerãbatia José rĩare. Bцcцgц ñari ĩ ya turigцna tue wacцti Diore rũcцbцoyijц maji.

22 José ñayorц cцni Diore tцorũnцgũ ñayijц. Ĩ godaroto riojцa, Israel sita gãnare ado bajiro gotiyijц José: “Ija adi sita Egipto sitare wagorã yirãji mцa. Ito mцa waja, yц ya gõarire ãmi warã yirãji mцa”, yiyijц ĩ.

23 Moisés ñayorц jacцsabatia Diore tцorũnцcõri, ĩ rujeaja bero цdiarã ũmacañi ĩre yeyoyijarã. “Quenagũ ñami mani macцacã”, yiyijarã ĩna. Ito bajiri iti sita gagц цjц ĩ sĩa rotibojarocati, ĩre güibiticõri cцdibisijarã ĩna. Diojцare tцorũnцyijarã ĩna.

24 Moisés ñayorц cцni Diore tцorũnцgũ ñayijц. Egipto gagц цjц maco iso masorц ñabojagцti bцcцa wacц, “Iso macц ñami”, masa ĩna yire ãmobisijц ĩ.

25 “Egipto gãna rãca ñeñaro yц yija, wanцtĩñabicцja yц. Ito bajiri Dios ñarã rãca baba cцtigц yigцja yц, Egipto gãna ñeñaro yцre ĩna yibojarocati”, yiyijц Moisés ñayorц, Diore tцorũnцcõri.

26 “Egipto sitajц gajeoni jeyaro yц rцcoja, ñasarise meje ña. Dios cõarocц ĩ tõbцjaroto bajiro yц tõbцjaja, iti ña ñasarise”, yi tцoĩayijц Moisés ñayorц. “Yц tõbцjabojarocati, ija queno yigц yiguĩji Dios yцre”, yi tцoĩacõri Diore tцorũnцyijц ĩ.

27 Diore tцorũnцgũ ñari Egipto gagц цjцre güibiticõri, gaje sita wacц ĩ ñarãre ji wayijц Moisés ñayorц. Diore tibitibojagцti, “Yц rãca ñaguĩji ĩ”, yi tцoĩacõri Diore cцdiyijц Moisés.

28 Diore tцorũnцcõri ĩ ñarã Israel sita gãnare pascua basa meni rotiyijц Moisés. Ado bajiro masare gotiyijц ĩ: “Sĩgũ ángel cõagũ yiguĩji Dios, co wi rцyabeto macц ñasцogцre ĩ sĩatoni. Dios ĩ rotiro bajiro soje weca mani rí tuja, ángel rẽtagũ yiguĩji”, yi rotiyijц Moisés Israel sita gãnare. Ito bajiro Moisés ĩ rotire ñajare Israel sita gãnare sĩgũ macцre sĩabisijц ángel.

29 Diore tцorũnцcõri Israel sita gãna Ide Sũarise wame cцtirisa ĩna jẽatoni ide jцa dцja bata rũgũyijц. Ito bajiri sita bцtirise cцdado bajiroti cцda jẽacoayijarã ĩna ĩja. Egipto gãna ĩnare sцyarã ĩnare bajiroti jẽa ãmorã, yibojayijarã ĩna. No bajiro jẽa masibiticõri ruja godacoayijarã ĩna.

30 Diore tцorũnцcõri Israel sita gãna jцa ãmojeno rцmцri gãni biayijarã Jericó wame cцtiri cцtore. Jцa ãmojeno rцmцri ĩna rũja gãni biaja bero, iti cцtore ĩna camotara cцní juja quediyijц.

31 Rahab wedi maso ñagoro Diore tцorũnцgõ ñayijo iso cцni. Israel gãna jũarã gãnitirã ejarãre queno boca ãmiyijo iso. Ito bajiri Israel sita gãna iso ya cцto gãna Diore cцdimenare ĩna sĩaja, isore sĩarцayijarã ĩna.

32 Jaje mцare goti ãmoboja yц. Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna jeyaro gayere goti jeo masibea yц adocãta.

33 Diore tцorũnцcõri coriarã gaje sita gãnare rẽtocũyijarã ĩna. Gãjerã queno masare roti masiyijarã. Dios ĩ gotiado bajiroti ĩ ĩsire boca ãmiyijarã ĩna. Gãjerã yaia riserire biayijarã.

34 Gãjerã jeame bцto ũjцrojц cõa tĩabojaja цabisijarã ĩna. Gãjerã ĩna wajana sarera jãina sĩa ãmoja, rudi masiyijarã. Gãjerãre ĩna bogaja mцcana tцdi ĩna sẽoroca yiyijц Dios ĩnare. Ito bajiri ĩna wajanare surarare rẽtocũ masiyijarã ĩna.

35 Coriarã romia cцni Diore tцorũnцrã ñayijarã. Ito bajiri Diore tцorũnцcõri ĩna ñarã godabojanare tцdi ĩna catija tiyijarã ĩna.

Gãjerã Diore tʉorũnʉrã ado bajiro bajiñi. Coriarã ñeñaro tõbʉjacõri godayijarã ĩna. “Diore mani jidicãja manire bucõarã yirãji ĩna. Ito yicõri manire sĩamenaji”, yi tʉoĩabojarãti Diore tʉorũnʉ jidicãbisijarã ĩna. “Mʉcana tʉdi caticõri Dios tʉjʉ bʉto bʉsa queno ñarã yirãji mani”, yi tʉoĩayijarã ĩna.

36 Gãjerãma ĩnare aja tudicõri baje ecoyijarã. Gãjerã ĩna ya ãmori come misina siacõri tubia ecoyijarã.

37 Gãjerã gũtana rea sĩa ecoyijarã. Gãjerãma ĩna ya rujʉ gʉdareco yijeta ecoyijarã. Gãjerã ñeñaro yi ecoyijarã. Gãjerã sarera jãina sĩa ecoyijarã. Gãjerã queno cʉto bʉjamenati wa ucuyijarã. Waibʉcʉ wirona riti wasoyoyijarã ĩna. Bojoro bʉjarã ñayijarã ĩna. Gãjerã ʉsirio code ecoyijarã. Ĩnare queno yibisijarã gãjerã.

38 Ĩna ñaro queno bʉja masimenati yucʉ manojʉ, ito yicõri gũta yucʉri watojʉ gãni sãjayijarã ĩna. Gũta gojerijʉ, sita gojerijʉ cʉni caniyijarã ĩna. Diore tʉorũnʉmena rẽtoro queno yirã ñayijarã ĩna. Ito bajiri adi macãrʉcũro rẽtoro quenari cʉto ĩna ñatĩñarotijʉ meniyijʉ Dios ĩnare yiari.

39 Ĩre ĩna tʉorũnʉja ticõri, ĩnare ti wanʉyijʉ Dios. Adi sita ĩna ñaroca, “Ado bajiro mʉare ĩsigũ yigʉja yʉ”, Dios ĩ yirere boca ãmibisijarã ĩna maji.

40 Bʉto bʉsa quenarise ĩsirocʉ ĩna yure ãmoyijʉ Dios. Dios quenarise ĩ quenocãre mani rãca boca ãmirã yirãji ĩna cʉni.

12

Jesure riti mani tʉorũnʉja quena, yire gaye

1 Itire mani tʉoja, “Mani riojʉa gãna jãjarã Diore tʉorũnʉrã ñañi”, ya mani. Josari ñabojarocati Dios ĩ ãmoro bajiro yiyijarã ĩna. Ĩnare tʉoĩarã, Dios ĩ ãmoro bajiro yirʉja manire cʉni. Diore mani tʉorũnʉ ãmoroca gaje mani ʉsirioro iti camotaja itire jidicãrʉja manire. Mani ñeñaro yiroca tʉoĩa wisarisere cʉni jidicãrʉja manire. Josare ñabojarocati ʉsiriomenati Dios ãmoro bajiro yirʉja manire. Ado robojʉa bajia. Sĩgũ ũmaquediri masʉ gãjerãre ĩ rẽtocũ ãmoja, rũcʉrisere cũcõgũ yiguĩji ĩ. Ito bajiroti yirʉja manire cʉni. Diore mani tʉorũnʉroca gaje ʉsirioro ñeñaro manire iti camotaja, itire jidicãrʉja manire.

2 Jesure bʉto tʉoĩarʉja manire. Manire goda ĩsicõri, ĩti ñami mani tʉorũnʉroca yigʉ. Ĩ godare gaye bojobiticõri, yucʉtẽojʉ tõbʉjayijʉ Jesús. “Yʉ tõbʉjaja bero bʉto bʉsa wanʉgũ yigʉja yʉ”, yicõri ñeñaro yirã ĩna godado bajiro godagʉ bojobisijʉ ĩ. Mʉcana tʉdi caticõri Dios ya riojocadʉja rũcʉbʉorajʉ rujiyijʉ ĩ. Adocãta cʉni itoti rujitĩñaguĩji ĩ.

3 Mani bogaja mani oca sẽobeja, manire Jesús ĩ goda ĩsire gayere tʉoĩarʉja manire. Ñeñaro yirã Jesure ĩna ti tudibojarocati ĩ tõbʉjaroca ĩna yibojarocati ñemecʉtiyijʉ ĩ. Ito bajiri ĩre mani tʉoĩaja, ñemecʉti masirã yirãji mani cʉni.

4 Cristo ĩ tõbʉjado bajiro goroama tõbʉjabea mani. “Mʉa ñeñaro yirisere jidicãña”, masare mani yibojarocati manire sĩabiticã ĩna.

5 ¿Ĩ rĩa bajiro ñarãre, mʉare ĩ goti quenore ãcabojati mʉa? Ado bajiro gotiñi Dios ĩ oca tutina:

Yʉ macʉ, mʉ masitoni yʉ mʉre gotirisere ti tebesa. Yʉ mʉre goti quenojare oca sẽo jidicãbeja mʉ.

6 Yʉ mairãre ĩnare oca quenocʉja yʉ. Ito yicõri yʉ rĩa ñarãre ĩna tõbʉjaroca yigʉja yʉ, ĩna masitoni, yi gotiñi Dios ĩ oca tutina.

7 Ito bajiri mʉa tõbʉjaja ñemecʉtiba. Ĩ rĩa mani ñajare ito bajiro yigʉ yiguĩji ĩ. Sĩgũ rʉyabeto jacʉsabatia ĩna rĩare goti quenorãji ĩna masitoni.

8 Dios cʉni ĩ ñarã ñarocõreti goti quenoguĩji, ĩna queno yitoni. Mʉare Dios ĩ goti quenobeja ĩ rĩa meje ñarãji mʉa. Ĩ rĩa meje mʉa ñaja, gãji rĩa ñarãji mʉa.

9 Mani rĩaca ñaroca mani jacʉsabatia manire goti quenoñi. Ito bajiro ĩna yijare ĩnare
rʉ̃cʉbʉoyija mani. Ito bajiri mani Jacʉ ʉ̃macʉ̃jʉ gagʉre bʉto bʉsa rʉ̃cʉbʉorʉja manire.
Ito bajiro mani yija catitĩñarã yirãji mani.
10 Yoari mejeti ĩna ãmorocõ manire riasoñi mani jacʉsabatia. Dioama manire queno
yirocʉ sẽoro riasogʉ yiguĩji. Ĩre bajiro mani queno yi ñatoni, ito bajiro yami ĩ.
11 Mani tõbʉjaroca Dios ĩ yija, queno wanʉmenaji mani. Manire juniro yiroja iti. Mani
tõbʉjarisena sʉoriti mani riasotija, queno yirãji mani. Ito yicõri oca mano queno ñarã
yirãji mani.

Dios ocare mani tʉorʉ̃nʉbeja guijorise ña, yire gaye

12 Ito bajiri tõbʉjabojarãti oca sẽoma mʉa. Diore tʉorʉ̃nʉ jidicãbeja mʉa.
13 Dios ĩ ãmoro bajiro yirona queno tʉoĩama mʉa. Mʉa baba mesare Diore masisʉorãre
queno ejabʉaya. Ĩnare mʉa ejabʉaja bʉto bʉsa Diore tʉorʉ̃nʉ oca sẽorã yirãji ĩna. Ito yicõri
Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji ĩna.
14 Gãjerã rãca queno oca mano corocõ ñama mʉa. Mani Ʉjʉ queno ĩ yiado bajiroti
queno yi ñama mʉa cʉni. Mani Ʉjʉ Dios ĩ queno yi ñado bajiro yirã riti ĩ tʉ ejarã yirãji
mani.
15 Mʉare Dios ĩ ĩsirotire boca ãmirona sĩgʉ̃ rʉyabeto gãmeri mʉa ejabʉaja quena. Sĩgʉ̃
mʉa rãca gagʉ ñeñaro ĩ yija, gãjerãre ñeñogʉ̃ yiguĩji ĩocʉ̃. Ote quenarise wato widirise iti
judija, biaro yiroja iti. Ito yicõri sĩaro yiroja. Ito bajiro bajigʉ ñami ĩocʉ̃, gãjerãre ñeñogʉ̃.
16 Mʉa manojo cʉtiroto riojʉa cʉni romiare ajebeja. Ito yicõri Dios jeyaro ĩ yire gayere
ti tebesa. Esaú ñayorʉ ñañi itire ti tudirʉ. Esaú ba ãmogʉ̃ ado bajiro yiyijʉ ĩ ocabajire:
"Yʉre mʉ ecaja, mʉ ñagʉ̃ yigʉja, 'Yʉ macʉ ñasʉogʉ yʉ maigʉ̃', cʉni ĩ yirʉ", yiyijʉ Esaú ĩ
ocabajire.
17 Ito bajiri ĩ jacʉ ĩ godaroto riojʉa, "Ado bajiro queno yigʉ yiguĩji Dios mʉre", jacʉ ĩ
yire gaye tʉo ãmobojarocati gotibisijʉ jacʉ Esaúre. Ĩ ocabajijʉare ito bajiro queno gotiyijʉ
ĩna jacʉ. "Queno yibiticʉ yʉ", yi tʉoĩa otiyijʉ Esaú ñayorʉ. Ito bajibojarocati jacʉ ĩ gotigoja
bero ñajare, no robojʉa ĩ gotigore wasoa masibisijʉ Esaú ñayorʉ.
18 Diore mʉa rʉ̃cʉbʉoja, Israel sita gãna ñayoanare bajiro meje ya mʉa adocãta. Gʉ̃tagʉ̃
Moisésre Dios ĩ rotire ĩ ĩsiragʉ jʉdojʉ ejayijarã ĩna, Diore rʉ̃cʉbʉorona. Itojʉ ejacõri
guijorise tiyijarã ĩna. Iti gʉ̃tagʉ̃ bʉto ʉ̃jʉyijʉ. Ide bueri bʉto iti ñajare, bʉto rãitĩayijʉ. Ito
yicõri mino bʉto wẽayijʉ.
19 Ito yicõri trompeta iti ruyuja tʉoyijarã ĩna. Ito yicõri Dios ĩnare ĩ bʉsirise ruyuyijʉ.
Guijorise oca iti ruyuja tʉocõri, ĩ bʉsi jidicãre ãmoyijarã ĩna.
20 Güirã ñemecʉti masibisijarã ĩna. Ado bajiro ĩ rotirise ruyuyijʉ: "Sĩgʉ̃ masʉ, waibʉcʉ
cʉni gʉ̃tagʉ̃re ĩ cʉ̃oja, gʉ̃tagãrina rea sĩacõrʉja ĩocʉ̃re", yire oca ruyuyijʉ.
21 Bʉto guijorise iti ñajare, Moisés cʉni ado bajiro yiyijʉ: "Iti guijojare nʉrʉoa yʉ", yiyijʉ
Moisés.
22 Gajero bajirojʉa bajia adocãta Diore mʉa rʉ̃cʉbʉoja. Mani ñicʉsabatia ñayoanare
bajiro guijoro tõbʉjabea mʉa adi rʉmʉri gãnama. Dios catitĩñagʉ̃ tʉjʉ ejacõri bʉsirã bajiro
Diore bʉsia mʉa adi rʉmʉri. Ĩ cʉtojʉ ʉ̃macʉ̃jʉ Jerusalén wame cʉtiri cʉto ña. Itojʉ Sión
wame cʉtiricʉ gʉ̃tagʉ̃ ñaroja. Itojʉ ejacõri bʉsirã bajiro bʉsia mʉa, Diore mʉa bʉsija.
Diore rʉ̃cʉbʉorona jãjarã ĩ ñarã minijua ñarãji.
23 Ito yicõri ĩ ñarã ĩre rʉ̃cʉbʉorona minijua ñarãji itojʉ. Itojʉ ĩ ñarã wame wõñi
Dios. Itojʉ ĩna rãca minijua ñarãre bajiro Diore bʉsia mʉa adocãta. Masa jeyarore bese
masigʉ̃re bʉsirã ña mʉa adocãta. Itojʉ ñarãji queno yigoana. Ito bajiri, "Mʉa ñama seti
mana", yiguĩji Dios ĩnare. Ĩna rãca ñacõri Diore bʉsirã bajiro bʉsia mʉa.
24 Mʉa ña Jesure masirã. Ĩ ñami mame oca quenorʉ. Mʉa ña, "Yʉ ñeñaro yirisere mʉ ya
rína yʉre coeya", yiana. Abel ñayorʉ ya ríre mani tʉoĩaja, "Ĩ rĩjorʉ ĩre sĩayijʉ", yi tʉoĩa mani.

Jesús ya ríre mani tʉoĩaja, “Ĩ ya rína sʉoriti mani ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios”, yi tʉoĩa mani.

25 Ito bajiri Dios manire ĩ bʉsija, queno tʉorũnʉrʉja manire. Ito yicõri ĩ gotiro bajiro cʉdija quena manire. Moisés ñayorʉ adi sita gagʉ Dios ĩ rotirise masare ĩ goti ãmobojaja, ĩre cʉdibisijarã ĩna. Ito bajiri ĩna tõbʉjaroca yiyijʉ Dios ĩnare. Jesuama ũmacũjʉ wadicõri manire oca quenarise ãmi wadiñi. Ĩre mani tʉorũnʉbeja, Moisés ñayorʉre tʉorũnʉbitiana rẽtoro tõbʉjarã yirãji mani.

26 Jane mejejʉ mani ñicʉsabatiare ĩ bʉsija sita ʉeroca yiyijʉ Dios. Mʉcana ado bajiro gotiami Dios ĩ oca tutina: “Mʉcana tʉdi iti ʉeroca yʉ yija, sita riti ʉeroca yibicʉja yʉ. Ũmacũjʉ cʉni ʉeroca yigʉ yigʉja yʉ”, yi gotiami Dios ĩ oca tutina.

27 “Ito bajiro, bajiro yiroja”, Dios ĩ yija, “Ija bajiroti gayere bʉsiami Dios”, yi tʉoĩa mani. Adi macãrʉcũro gaye jeyaro ĩ rujeore ruyuriogʉ yiguĩji ĩ. Ito bajibojarocati mani ya ʉsi, mani tʉoĩarise, ito yicõri mani catitĩñarotijʉre ruyuriobicʉ yiguĩji Dios.

28-29 Dios ĩ rotirojʉ mani catitĩñarotijʉ jediroto meje ñaroja. Itire masicõri, “Queno ya Dios mʉ”, yirʉja manire. Ito yicõri ĩre tʉo güirã ĩre rũcʉbʉorʉja manire. Yiro bajiro cʉdirʉja manire ĩ wanʉtoni. Jeame iti ũjʉ ruyurioro bajiro guijoro ruyuriogʉ yiguĩji Dios, ĩre cʉdimenare. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro cʉdicõri ĩre rũcʉbʉorʉja manire.

13

Gãjerãre mani maija ticõri, manire wanʉgũ yiguĩji Dios, yire gaye

1 Jesure tʉorũnʉrã ñari, sĩgũ rĩare bajiro mʉa gãmeri ti mairisere jidicãbeja mʉa.

2 Mʉa tʉ gãjerã Jesure masirã ĩna ejaja, wanʉre rãca ĩnare boca ãmiña. “Ángel mesa ñarãji ĩna”, yi tʉoĩabitibojarãti ĩnare boca ãmiñi gãjerã. Mʉa masibiti rʉmʉ mʉa tʉ cʉni ángel mesa ejarã yirãji gajea. Ito bajiri mʉa tʉ ejarãre wanʉre rãca boca ãmija quena.

3 Gãjerã Jesure masirã tubiara wijʉ ñarãre ãcabojabesa. Ĩna rãca tubiara wijʉ ñarã bajiro, ĩnare tʉo maiña mʉa. Gãjerã ñeñaro tõbʉjarãre mʉa tʉoĩaja, ĩna rãca ñeñaro tõbʉjarã bajiro, ĩnare tʉo maiña mʉa. Mʉare cʉni rujʉ ña. Ito bajiri ñeñaro tõbʉjarãona ña mʉa cʉni.

4 Manojo cʉtirã gãmeri rũcʉbʉoya. Manojo cʉtirã gãjerã rãca ajebesa. Manojo mana gãjerãre ĩna ajeja, ito yicõri manojo cʉtirã cʉni ĩna ajeja, ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩnare.

5 Niyerure bʉto tʉo maibesa mʉa. Mʉa rʉcorocõacãti wanʉña mʉa. Dios ĩ gotigore tʉoĩaña mʉa. Ado bajiro gotiñi ĩ: “Mʉare jidicãbicʉja yʉ. Ito yicõri mʉare wagobicʉja yʉ”, yi gotiñi Dios ĩ oca tutina.

6 Itire tʉocõri, wanʉre rãca ado bajiro ya mani:

Dios yʉ Ʊjʉ, ĩti ñami yʉre ejabʉagʉ. Ito bajiri gãjerã ñeñaro yʉre ĩna yi ãmobojaja cʉni, ñe guijobea yʉre, ya mani, Diore tʉorũnʉcõri.

7 Cajero Dios oca mʉare riasoanare ãcabojabesa. Diore tʉorũnʉrã ñari, ĩna queno yigore gaye tʉoĩaña mʉa. Diore queno ĩna tʉorũnʉro bajiroti mʉa cʉni queno Diore tʉorũnʉña.

8 Jesucristo ñami tʉoĩa wasoabicʉ. Cojire bajiro queno yitĩñagũ ñami ĩ. Iti rʉmʉ ĩ ñado bajiroti adi rʉmʉ cʉni, ija cʉni ito bajiro riti ñatĩñagũ yiguĩji ĩ.

9 Gãjerã mʉare ricati ĩna riasoja, ito yicõri rʉore oca ĩna riasoja, queno ĩnare tʉorũnʉbeja mʉa. Ĩnare mʉa tʉorũnʉja, Jesús ocare jidicãrã yirãji mʉa. Ado bajiro gotibojama coriarã: “Rẽore gayere mʉa babeja, mʉa ya ʉsina queno tʉoĩarã yirãji mʉa”, yibojama coriarã. Iti ocare tʉorũnʉbojarãre queno ejabisija ĩna tʉoĩabojarise. Ito bajiri iti gaye ĩna riasobojaja, tʉorũnʉbeja mʉa. Dios ĩ queno yire gaye mani tʉoĩaja, mani ya ʉsina queno ʉsi cʉtirã yirãji mani. Manire ti maicõri mani ya ʉsijʉ mani oca sẽoroca yami Dios.

10 Manire masorocʉ manire yiari goda ĩsiñi Cristo. No bʉcʉ oca cʉdi ãmogũ, “Waibʉcʉ ri Diore yʉ soe ĩsija, yʉre masogũ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩabojagʉre masobiquĩji Dios. Ito bajiro tʉoĩañi paia bʉcʉrã iti rʉmʉ gãna.

11 Bнcн oca cнdirocн, ado bajiro yiyijн paia нjн. Masa ĩna ñeñaro yirise waja yigн Dios ĩ
ñasari sõajн sãjacõri waibнcн rí wẽjabateyijн ĩ. Waibнcн rujнreama cнto sõjнa soeyijarã ĩna.
12 Ito bajiroti Jerusalén wame cнtiri cнto sõjнa Cristore sĩayijarã ĩna. Mani ñeñaro
yirisere waja yigн, ĩ ya rína waja yi ĩsiyijн ĩ.
13 Adi macãrнcũro gãna ĩna tнoĩarise bajiro tнoĩamenati mani Jesure sнyarãma ricati ba-
jiro tнoĩarã yirãji mani. Jesucristore ĩna aja tudiado bajiroti manire ĩna aja tudibojarocati
Jesucristore rũcнbнoana mani.
14 Adi sita mani ñaja queno cнto mana bajiro bajirã ña mani. Cнto manare bajiro ña
ucurã ya mani. Adi tuti gaye cнtori ñabojarise jediro yiroja. Ija Jesús ĩ ñarojн catitĩñarã
yirãji mani.
15 Mani ñeñaro yirise waja Jesucristo ĩ waja yire ñajare, wanнre rãca Diore
rũcнbнotĩñarнja manire. Dios ĩ wanнtoni waibнcнrã soe ĩsimena yirãji mani. Manire
wanнjaro yirona, mani ya risena ĩre rũcнbнorã yirãji mani. “Mн sĩgũti ña rẽtoro quenagũ.
Mн sĩgũti ña gнa Ʊjн”, Diore yi rũcнbнorã yirãji mani.
16 Gãjerãre queno yire gayere jidicãbeja mнa. Ito yicõri mнa rнcorise gãjerãre batoba.
Ito bajiro mani yija ticõri, itire wanнgũ yiguĩji Dios.
17 Mнare Jesucristo oca riasoanare rũcнbнoba. Ito yicõri ĩna rotiro bajiroti cнdiba mнa.
Cristore mнa tнorũnнtĩñatoni mнare tirũnнronare ĩnare cũñi Dios. “¿No bajiro tirũnнri
mнa, yн ñarãre?” yi seniĩagũ yiguĩji Dios ĩnare. Ĩna yiro bajiroti cнdiba mнa. Ito bajiro
mнa yija ti wanнcõri, bojori bнjamenati mнare tirũnнrã yirãji ĩna. Ĩnare mнa cнdibeja,
Dios tiro riojo bojori bнjarã yirãji mнa.
18 Ñeñaro yн yibejare, yн tнoĩarise quena ña yнre. Ito bajiri ñeñaro yi ãmobea yн.
Quenarise yн yitoni, yнre yiari Diore seni ĩsiña mнa.
19 Yнre yiari bнto Diore mнa bнsire ãmoa yн. Yoari mejeti mнcana mнa tн yн tнdi ejaroca
Dios ĩ yitoni, ĩre bнsiya mнa.

Mнare queno yijaro Dios, yisнsare gaye

20 Sĩgũ ovejare tirũnнgũre bajiro, manire queno tirũnнami mani Ʊjн Jesucristo. Manire
yiari oca quenocãñi Jesucristo, Dios rãca. Ĩ ya rína mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi
Jesús. Ĩ godabojarocati mнcana tнdi ĩ catiroca yiñi Dios ĩre.
21 Dios mani oca mano queno ñaroca yigнre, mнare yiari ĩre bнsia yн. Quenarise riti
mнa yitoni, ĩre senia yн. Ito yicõri ĩ ãmoro bajiro mнa yitoni, ĩre senia yн. “Jesucristona
sнoriti mнa jeyaro queno ya yнre”, Dios ĩ yi wanнtoni, ĩre senia yн. “Ĩti ñami rẽtoro ñasagн”,
yi wanнcõri, Jesucristore rũcнbнotĩñarнja manire.
22 Jabetoti mнare papera uca yн. Ito bajiri yн mнare goti quenorise нsiriomenati tiba
yн ñarã mнa.
23 “Mani yagн Timoteo tubiara wi meje ñami ĩja”, yire oca tнocõri gotia yн. Yoari mejeti
ĩ ejaja, ĩre ãmi wacн yignja yн, mнa tн wacн.
24 Mнare riasori masa, “Quenajaro”, ito yicõri Jesucristore tнorũnнrã cнni. Ado Italia
gãna, “Quenajaro”, yama mнare.
25 Mнa jeyarore queno yijaro Dios. Itocõ ña.

La carta de Santiago

Wa bateanare Santiago papera ĩ cõare gaye

1 Ñati yʉ ñarã mʉa. Yʉ ña Santiago adi papera mʉare cõagʉ̃. Diore moa ĩsiri masʉ ña yʉ.
Ito bajiroti mani Ʉjʉ Jesucristore cʉni moa ĩsia yʉ. Adi macãrʉcʉ̃rojʉ ña bate jedicoajʉ
mani. Co masa ñabojanati, jãjarã masa bʉjʉcõri jʉa gʉbojeno masa buturi ña mani ĩja.

Diore mani senija ĩ masirise manire jidicãgʉ̃ yiguĩji, yire gaye

2 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Bʉto quenabeto mani tõbʉjaja cʉni wanʉ quenarʉja manire.
3 Quenabiti manire ejabojarocati Diore mani tʉorʉ̃nʉjama queno ña masicõri ʉsirio
yimenaji mani.
4 Quenabeto mʉa tõbʉjaja cʉni bʉto ʉsiriobeja. Mani ʉsiriobeja bʉto bʉsa Diore masi
warã yirãji mani. Ito bajiro ĩre masicõri, "Dise rʉyabea manire", yi tʉoĩacõri queno wanʉ
quenarã yirãji mani ĩja.
5 Mʉa masibiti iti rʉyaja Diore seniña. Ito mʉa yija tʉocõri, ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ. Rẽobicʉti masa
jeyarore ĩsigʉ̃ yiguĩji Dios.
6 Ito bajibojarocati Diore mʉa senija, "Gʉareama ĩsibiquĩji", yi tʉoĩabesa mʉa. "Ĩsibiquĩji",
mʉa yi tʉoĩa wʉoja jeyaro tʉoĩarise wisaroja mʉare. Ide jacʉ̃risere bajiro bajiroja mʉa
tʉoĩarise.
7-8 Sĩgʉ̃ ito bajiro tʉoĩa wʉogʉ, coji gaye riojo tʉoĩagʉ̃ meje ñami ĩocʉ̃. Jeyaro ĩ tʉoĩarise
rocati wisaroja ĩocʉ̃re. Ito bajiri, "Dios yʉre ĩsigʉ̃ yiguĩji", ĩ yibojaja, ñe boca ãmibiquĩji
ĩocʉ̃.
9 Gajeoni mana ñabojarãti Jesure mani tʉorʉ̃nʉja queno ʉsi wanʉ quena ñarʉja manire.
Dios ĩ tija ñasarã bajiro ñarãji mani.
10 Gajeoni jaigʉ cʉni Jesure ĩ tʉorʉ̃nʉja ĩ ya ʉsi wanʉ quenaroja ĩre cʉni. Diore masicõri,
"Ñasarise meje ña gajeoni", yi tʉoĩaguĩji ĩja. Gajeoni jairã go siniari go bajiro bajirã yirãji.
Gajeoni jairã ñatĩñamenaji ĩna.
11 Ũmacañi joejea wadiroca ĩ bʉto asiroca ta cʉni siniacoacʉ. Go cʉni sinia quedicoacʉ.
Ito bajicõri quenarise iti ruyuja bero ruyubiticʉ ĩja. Ito bajiroti bajiguĩji gajeoni jaigʉ
ñabojarʉ cʉni. Iti gajeoni niyeru wasoa ãmibojagʉ riti godacoagʉ yiguĩji ĩocʉ̃.

Ñeñarise riti mani yi ʉyaja jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji mani, yire gaye

12 Quenabeto tõbʉjabojarãti, Diore mani tʉorʉ̃nʉtĩñaja queno wanʉ quenarã yirãji
mani. Quenabeto tõbʉjagoana ñabojarãti catitĩñare gaye boca ãmirã yirãji mani. "Yʉre
mairãre catitĩñare gaye ĩsigʉ̃ yigʉja yʉ", yicãñi Dios.
13 Ñeñaro yʉ yi ãmoroca, "Ʉsirioro yami Dios yʉre", yi tʉoĩabesa mʉa. Ñeñarisere
tʉorʉ̃nʉbiquĩji Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yirisere tʉoĩa ʉsirio yibiquĩji Dios manire.
14 Ado bajirojʉa bajia. Mani ñeñaro yirise mani ñeñaro tʉoĩarise iti tʉoĩa rẽtocũ warã,
ñeñaro ya mani.
15 Iti ñeñarisejʉare mani tʉo sʉyaja, ñeñarise yirãji mani. Ñeñarise riti mani yi ʉyaja,
jeame ʉ̃jʉrojʉ warã yirãji mani.
16 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. "Ñeñaro yʉ tʉoĩatoni ʉsirioro yami Dios yʉre", yi tʉoĩa
wʉobesa mʉa.
17 Riojo tʉoĩare gaye quenarise ñarocõti Dios manire ĩ cʉ̃re ña. Ĩti ñami ũmacʉ̃jʉ gaye
busurise rujeorʉ. Busuriseama ʉ̃mʉa ña, ñami ña, gaje rʉmʉama ide rãitĩari rʉmʉ ña,
bajicʉ. Itire bajiro wasoabiquĩji Dios. Ĩ tʉoĩarise gaje tʉoĩa wʉo yibiquĩji Dios. Quenarise
riti tʉoĩaguĩji.

18 Ĩ oca quenarise mani tʉorũnʉsʉocati rʉmʉ catitĩñare gaye ĩsiñi Dios manire. Ito bajiri
Dios rĩa ñasʉorãre bajiro bajirã ña mani ĩja. Ito bajiroti manire ãmoñi Dios.

Dios ocare tʉocõri ñaro bajiroti cʉdirʉja manire, yire gaye

19 Adi Dios ocare ãcabojabesa yʉ ñarã mʉa. Jesure masicõri queno Dios ocare tʉo sʉyarã
ñaña mʉa. Queno tʉoĩamenati rocati bʉsire ma. Ito yicõri yoari mejeti junisinire ma.
20 Mani junisinija, Dios ĩ tʉo wanʉro bajiro yirã meje ya mani.
21 Ito bajiri ñeñaro mʉa yi ʉyarisere jidicãña mʉa. Ito yicõri ñeñaro mʉa tʉoĩarise cʉni
jidicãja quena. Itire jidicãcõri Dios oca mani ya ʉsijʉ ĩ cũcãrere tʉorũnʉrʉja manire. Ĩ
ocare mani tʉorũnʉja, mani ya ʉsire masogũ yiguĩji Dios.
22 Dios ocare tʉocõri ñaro bajiroti cʉdirʉja manire. Dios oca tʉobojarãti mani
cʉdibejama manimasiti rʉoa mani.
23-24 Dios oca riojo tʉobojarãti mani ãcabojaja, sĩgũ ẽorojʉ ĩ rũmʉ́ ticõri ĩ jidi jeoja bero
ãcabojaguĩji. Ĩre bajiroti bajirãji mani cʉni Dios oca tʉobojarãti mani ãcabojaja.
25 Mani ya ʉsire masorocʉ, quenarise mani tʉoĩatoni ĩ rotirise cũñi Dios manire. Dios
ĩ rotirisere mani ãcabojabeja, ito yicõri mani cʉdija, queno mani wanʉ quenaroca yigʉ
yiguĩji Dios manire.
26 "Diore queno rũcʉbʉoa yʉ", yibojarãti mani rocati bʉsi bateja, manimasiti rʉoa
mani. Ito bajiro mani yibojaja, ñe waja manoja manire. Ito bajiro mani yija, "Diore
rũcʉbʉogʉ ña yʉ", yi masimenaji mani.
27 Jacʉ godagoana, manʉjʉ godagoanare cʉni mani ejabʉaja, ito yicõri adi macãrʉcũro
gaye ñeñarise mani yibeja, Dios ĩ tija queno ĩre rũcʉbʉorã ña mani.

2

Corocõti ti maija quena, yire gaye

1 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Jesucristo bʉto masigũre tʉorũnʉrã ña mani ĩja. Ito bajiri gajeoni
cʉtirã, gajeoni manare cʉni corocõti ti mairʉja manire.
2 Mʉa minijua ñaroca sĩgũ niyeru jaigʉ quenarise yutabuju sãñacõri, ito yicõri ãmo
sãñara bedo sãñacõri ĩ ejaja ticõri, ¿no bajiro ĩre tirãjida mʉa? Gãji bojoro bʉjagʉ yutabuju
bʉcʉro sãñacõri ĩ ejaja, ¿no bajiro ĩre tirã yirãjida mʉa?
3 Gajeoni jaigʉre ti rũcʉbʉorã, "Ado ña cumuro quenaro", ¿yirãjida mʉa ĩre? Bojoro
bʉjagʉ ĩ sãja ejaja, "Itoti rũgõcõña, jacati rujiya mʉ", ¿yirãjida mʉa ĩre?
4 Ito bajiro mʉa yija queno corocõ masare ti maimenaji mʉa. Ito bajiro mʉa yija, "Ĩ
ñami quenagũ. Ĩ ñami quenabicʉ", yi beseado bajiro yirãji mʉa. Ñeñaro tʉoĩacõri corocõ
masare rũcʉbʉomenaji mʉa.
5 Queno tʉoya yʉ mairã mʉa. Gajeoni mana Diore queno tʉorũnʉrã jãjarã ñarãji. Ito
bajiri ĩnare beseñi Dios ĩ rotirojʉ, quenarise bʉjajaro ĩna yirocʉ. Dios ĩ goticãdo bajiroti
ĩre mairã catitĩñare rʉcorã yirãji.
6 Bojoro bʉjarãre queno maiguĩji Dios. Mʉama ĩnare queno ti rũcʉbʉobea. "Gajeoni
jairãti quenabeto mani tõbʉjaroca yama ĩna", ¿yi masibeati mʉa? Ĩna ñarãji ʉjarã tʉ
manire ãmi wacõri seti yirona.
7 Jesure tʉo sʉyarã ñacõri, "Ĩ ñarã ña mani", yi tʉoĩa mani ĩja. Ito bajiri ĩ wame tʉocõri
queno wanʉ quenarãji mani. Niyeru jairãma Jesús wamere tʉo terãji.
8 Dios mani Ʊjʉ ado bajiro rotiñi: "Mʉ ya rujʉre mʉ mairo bajiroti gãjerãre cʉni maiña",
yi gotiñi Dios ĩ oca tutina. Dios rotirise mani cʉdija, queno yirã ñarãji mani.
9 Ito bajibojarocati ñasari masare riti mani ti rũcʉbʉoja ñeñaro yirã ya mani. Ito bajiri,
"Yʉ rotirise riojo cʉdirã meje ña mʉa. Ñeñaro ya mʉa", yigʉ yiguĩji Dios manire.
10 Dios rotirise cʉdi jeobojarãti, coji gaye mani cʉdibeja, Dios ĩ rotiro bajiro cʉdirã meje
ñarãji mani.

11 Jane mejejн ado bajiro gotiñi Dios: “Manojo cнtigн ito yicõri manojo macн cнni
gãjerãre ĩ ajeja quenabetoja. Ito yicõri gãjerãre sĩaja quenarise meje ña”, yiñi Dios manire.
Manojo cнtibojagнti mani gãjerãre ajebitibojaja cнni, gãjire mani sĩaja, Dios ĩ rotirise
ñarocõti cнdi jeorã meje ña mani.
12 Manire maso ãmogũ ĩ rotirise cũñi Dios manire. Dios rotirise yiro robo mani
cнdibeja, mani ñeñaro yirise waja, waja senigũ yiguĩji ĩ. Iti masicõri mani bнsirotire
queno tнoĩaja quena, ito yicõri mani ñaroti gaye cнni queno tнoĩa masija quena.
13 Gãjerãre mani ti maija ticõri, ñeñaro masa ĩna yirise waja Dios ĩ waja seniri rнmн
manire ti maigũ yiguĩji ĩ. Gãjerãre mani ti maibeja, Dios cнni manire ti maibicн yiguĩji.
Ito yicõri ñeñaro yire wajare bнto senigũ yiguĩji ĩ manire.

Mani queno yirise ticõri, “Riti yнre tнorũnнrã ñama”, yiguĩji Dios, yire gaye

14 Tнoya yн ñarã mнa. “Diore rũcнbнogн ña yн”, yibojarãti, gãjerãre mani ejabнabeja,
Diore rũcнbнorã meje ña mani. Ito bajiro mani yija mani ya нsi masobiquĩji Dios.
15 Tнoĩate mнa. Ado bajiro bajiroja. Sĩgũ mani yagн ĩ ñiocõja, ito yicõri yutabujuri
bojoro ĩ bнjaja ticõri, ĩre mani ejabнaja quena.
16 “Queno waja, bare queno bнjaba, ito yicõri yutabujuri bнjaba”, yibojarãti bojoro
bнjagнre mani ejabнabeja, ñe waja manoja mani bнsirise.
17 “Diore rũcнbнogн ña yн”, yibojarãti gãjerãre mani ejabнabeja, Diore rũcнbнorã meje
ña mani. Ito bajiri ĩre rũcнbнobiticõri godacãna robo bajirã ñarãji mani ĩja.
18 Yн bнsirisere mнa aja tudija, ado bajiro mнare cнdicнja yн: “Jeyaro queno mнa yirise
yнre mнa ĩobeja, ‘Queno Diore rũcнbнorã ñama’ ”, yi masibicнja yн. Yнama, jeyaro queno
yн yirise mнare ĩocнja. Iti ticõri, “Diore rũcнbнogн ñami”, yi masirã yirãji mнa.
19 “Dios sĩgũti ñami. Nijнa gãji mami”, yi tнoĩarã ña mнa. Ito mнa yija quena ña
itiama. “Dios sĩgũti ñami. Nijнa gãji mami”, yirãji rũmнa cнni. Ito yicõri Diore güirã ruje
nнrнoarãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩre cнdirã meje ñama rũmнa.
20 Queno tнoĩabea mнa. Rocati tнoĩa mнa. Ado bajirojнa bajia. “Diore queno tнorũnнa
yн”, yibojarãti gãjerãre mani ejabнabeja, Diore tнorũnнrã meje ña mani. Ito bajiri Diore
tнorũnнbiticõri godacãna robo bajirã ñarãji mani.
21 Mani ñicн ñayorн, Abraham gayere mнare gotigн ya yн. Diore queno tнorũnнñi
Abraham. Diore yiari ĩ macнre sĩaboyijн Abraham. Dios ĩ rotirise cнdicõri Diore yiari
ĩ macнre soe ĩsiboyijн Abraham. Ito ĩ yija ticõri, “Queno yigн ñami Abraham”, yiyijн Dios.
22 Queno tнo masiña mнa. Dios ĩ rotirise queno tнorũnнcõri quenarise yiyijн Abraham.
Quenarise jeyaro ĩ yigore Diore queno ĩ cнdire ito yicõri ĩ yire tнocõri, “Diore queno
tнorũnнgũ ñañi”, yi tнoĩa mani. “Diore queno tнorũnнre gaye, ito yicõri jeyaro quenarise
yire gaye, jнaji ñasarise ña iti”, yi tнoĩa mani iti tнocõri.
23 Jane mejejн Dios oca tuti ucagн ado bajiro ucañi Diore goti ĩsiri masн: “Diore queno
tнorũnнyijн Abraham. Ito bajiri, ‘Queno yigн ñami’, yi tiyijн Dios ĩre. ‘Dios baba ñami
Abraham’, yiyijarã gãjerã”, yi ucare ña. Ito bajiri iti tнocõri, “Diore goti ĩsiri masн ĩ gotire
rẽtacoajн”, yi tнoĩa mani.
24 Ito bajiri adi gayere masirãji mнa: “Diore mani tнorũnнja, ito yicõri quenarise mani
yija, manire boca ãmigũ yiguĩji Dios. Ĩre tнorũnнbojarãti quenarise mani yibeja, manire
boca ãmibicн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa masirãji mнa.
25 Rahab ñayoro gayere mнare gotigн ya yн. Rahab ñayoro wedi maso ñayijo iso. Judio
masa нjн ĩ cõana, ĩna ejaja ticõri, ĩnare queno ejabнayijo iso. Ĩnare boca ãmiyijo iso. “Mнa
wajana mнare sĩame, yн ya wijн sãja rudiya mнa. Ito yicõri rudi wara ma mнare goticoja
yн”, yiyijo iso. Ito iso yija ticõri, “Queno yigo ñamo”, yiyijн Dios.
26 Rujн нsi manija cõrã rujн ñaroja. Waja manoja. Ito yicõri, “Diore tнorũnнgũ ña yн”,
yibojarãti quenarise mani yibeja, Diore tнorũnнrã meje ña mani. Ito bajiro mani yija,
godacãna bajiro bajirãji mani.

3

Mani ya ñemerona jaje ñeñarise ya mani, yire gaye

1 Yн ñarã mнa, sĩgũ rнyabeto Dios oca riasori masa ña ãmobojarãji mнa. Ito bajibojarocati coriarãti ĩ ocare riaso ñaja quenaroja. “Mani ñarocõreti waja senigũ yiguĩji Dios”, yire gaye ¿masibeati mнa? Dios oca riasori masa gнa ñajare ĩ yiro robo gнa cнdibeja, bнto bнsa waja senigũ yiguĩji gнareama.

2 Mani sĩgũ rнyabeto ñeñarise yirã riti ña mani. No queno tнoĩacõri bнsigнti, queno yigн ñami ĩocũ. Ĩ ya rujн jeyaro ĩ yi ãmorise cнni ñemecнti masiguĩji ĩocũ.

3 Cabarure tнoĩate mнa. Jaigн ĩ ñabojarocati ĩ ya risejн come ma mani sãja, weatu masirãji mani. Ito bajiroti mani ya ñemero jaibiti ñemeroacã ñabojarocati jaje ñeñarise ya mani, mani ya ñemerona.

4 Cuma jajocare cнni tнoĩate mнa. Mino iti bнto wẽaja, cuma jajoca ñabojarocati weara jãi jaibiti jãiacãna weatu masirãji mani. Ito yicõri no mani wa ãmoroti iti cumare weatu wa masirãji mani.

5 Weara jãi jaibiti jãire bajiro bajiri jãi ña mani ya ñemero. Jaibiti jãire bajiro bajiri jãi ñabojarocati mani ya ñemerona jaje ñeñarise ya mani. Jeare tнoĩate mнa. Jea sĩara waca co wacanati, jajo wesere soecõroja.

6 Mani ya ñemero jea robo bajiro bajirise ña. Jaje ñeñarise ya mani, mani ya ñemerona. Mani ya rujн gaye, mani ñeñaro yirise rẽto bнsaro ya ñemero. Mani ya ñemerona sнoriti jeyaro ñeñaro yirise mani ya rujнre quedi sãjaroja. Mani ya ñemerona ñeñaro bнsicõri jeame нjнre cнdi sнyarã yirãji mani.

7 Gãjerona jeyaro, ãña, wнtirã, riaca gãna, waibнcнrã jeyaro tirũnн masia mani.

8 Ito bajibojarocati mani ya ñemeroreama tirũnн masibea mani. Mani ya ñemero ñeñaro iti yija ñemecнti masibea mani. Mani ya ñemerona ãña rima iti juniro bajiro gãjerãre bнto ñeñaro ya mani.

9 Jane mejejн masare rujeoyijн Dios. Ĩre bajiro bajirã ña mani. Mani Jacн Diore oca quenarise bнsia mani, mani ya ñemerona. Ito bajibojarocati Dios ĩ rujeoanareti bнsitua mani, mani ya ñemerona.

10 Mнcana iti ñemeronati Diore rũcнbнoa mani. Ito yicõri iti risenati gãjerãre ñeñarise bнsitua mani. Yн ñarã ito bajiro mani yija, quenasabetoja manire.

11 Ide ũmaburi goje ide sũerise, ide quenarise rãca budi wнobetoja.

12 Queno tнoya yн ñarã mнa. Higuera wame cнtiricн iti rica cнtija, irimarã rãca rica cнti wнobetoja. Ito yicõri нyégн iti rica cнtija, higuera rica rãca rica cнti wнobetoja. Ito yicõri ide ũmaburi goje ide ocarise iti budija, ocabiti rãca budi wнobetoja. Mani oca quenarise bнsija bero ñeñarise rãca bнsi wнobitirнja manire.

Mani queno ñaroti riti mani tнoĩaja, masirã meje ña mani, yire gaye

13 Riti queno tнo masirã mнa ñaja, ado bajiro queno yirãji mнa. Quenarise riti mнa yija quenaroja. Ito yicõri gãjerãre mнa ejabнaja quenaroja. “Gãjerã rẽtoro queno seyogн ña yн”, yibitirнja mнare. Ito bajiro mнa yibeja ticõri, “Masirã ñama ĩna”, yirã yirãji gãjerã mнare.

14 Mнa ya нsijн, gãjerãre mнa tнo tudija, ito yicõri mнa queno ñaroti riti mнa tнoĩaja, masirã meje ña mнa. Ito bajiri, “Queno yirã ña gнa”, mнa yibojaja, riojo gotibiticõri rнore ocajнare gotirã yirãji mнa.

15 Ito bajiro mani tнoĩabojaja, Dios gaye wadire meje ñaroja iti. Ado robojнa bajia, adi macãrнcũro gaye ñaroja. Ñeñaro mani tнoĩarise gaye cнni ñaroja iti. Ito yicõri rũmú gaye wadire ñaroja ñeñaro mani tнoĩarise.

16 Gãjerãre mani ti tudija, ito yicõri, “Ĩna rẽto bнsaro masirã ña gнa”, mani yi tнoĩaja, gãmeri tнo wisarã yirãji mani. Ito yicõri jeyaro ñeñarisere yirã yirãji mani.

17 Mani tʉoĩarise Dios gaye wadire iti ñaja, quenarise riti tʉoĩarã yirãji mani. Gãmeri ja ãmomena, oca quenori masa ñarã yirãji mani. Gãjerãre ejabʉarã yirãji mani. Sĩgũ rʉyabeto corocõ riti ti mairã yirãji mani. Ito yicõri rocati rʉomenaji mani.
18 Manire ĩna ti tudibojarocati ĩnare mani oca quenoja bero queno ʉsi cʉti ñarã yirãji mani ĩja. Ito bajiro mani yija "Queno yijaro ĩna cʉni", yirã bajiro yirãji mani.

4

Adi sita gaye tʉoĩa wanʉbitirʉja manire, yire gaye

1 ¿No gaye wadiati mani ti terise, ito yicõri mani gãmeri tãrise? Mani ñeñaro tʉoĩarise gaye wadia iti. Quenarise yi ãmobojarãti ñeñarise ya mani.
2 Gajeoni ãmobojarãti mʉa bʉja masibiti waja riojoti sĩa mʉa. Gãji ĩ rʉcorise ticõri ĩre ʉoa mʉa. Itire bʉja masibiticõri, gãmeri ja mʉa. Diore senibiticõri mʉa ãmorise bʉjabea mʉa.
3 Ñeñaro mʉa tʉoĩaja ticõri, mʉa senibojarocati ĩsibeami Dios mʉare. Dios ĩ ãmoro bajiro meje senia mʉa. Diore mʉa senija, mʉamasi ye riti seniboja mʉa.
4 Sĩgõ romio manʉjʉ rãca queno ñabecore bajiro bajirã ña mʉa. Dios rĩa ñabojarãti, adi macãrʉcũro gaye riti tʉoĩa mʉa. Diore bajiro tʉoĩamena, ito yicõri Diore tʉo maimena robo bajiro bajia mʉa. No adi macãrʉcũro gaye bʉto tʉoĩagũ Diore tʉoĩabeami.
5 Rocati meje ña Dios oca. Ado bajiro gotia: "Manire Espíritu Santo queo sãñi Dios. Bʉto manire tʉo maiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre riti mani tʉoĩare ãmoguĩji. Mani ñeñaro yirisere bʉto ti teguĩji Dios", yi gotia ĩ oca tuti.
6 Mani ñeñaro yirisere jidicãtoni manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Mani ñeñaro yi ãmorise itire mani yi ʉyabititoni, manire ejabʉagʉ yiguĩji Dios. Ado bajiro gotia Dios oca: "Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉa", yimenare queno ejabʉami Dios. "Gãjerã rẽtoro masirã ña gʉama", yirãre queno ejabʉa ãmobiquĩji Dios.
7 Ito bajiri Dios ĩ yiro bajiro cʉdirʉja manire. Rũmʉ́re cʉdibitirʉja manire. Ĩre mani cʉdibeja ticõri, rudicoagʉ yiguĩji rũmʉ́ ĩja.
8 Diore mani tʉoĩaja ĩ cʉni manire tʉoĩagũ yiguĩji. Mʉa ñeñaro yirisere jidicãña mʉa. Diore tʉo maibojarãti adi macãrʉcũro gaye bʉto mʉa tʉoĩaja quenabetoja. Ito bajiri Diore riti tʉoĩaña mʉa.
9 Mʉa ñeñaro yirise tʉoĩa bojori bʉjacõri otiya mʉa. Ñeñaro mʉa yirisere tʉo wanʉrã ña mʉa. Ito bajibojarocati masa godagoana bajiro tʉoĩa bojori bʉjaya mʉa.
10 Mʉcana mani Ʉjʉre tʉdi mʉa tʉoĩaja quenaroja. "Dios ĩ tiro riojo ñe waja managuti ña gʉa", mʉa yija quena. Ito bajiro mʉa yija ticõri, bʉto mʉare tʉoĩagũ yiguĩji Dios. Ito bajiri mʉare ĩ tija bʉto wanʉ quenagũ yiguĩji ĩja.

"Ĩ ñami ñeñaro yigʉ", yibitirʉja manire, yire gaye

11 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Gãjerãre bʉsitubesa. Gãjerã Jesure masirãre mʉa bʉsituja, ito yicõri mʉa rũcʉbʉobeja, "Dios ĩ rotirisere queno cʉdibea yʉ, ito yicõri queno rũcʉbʉobea yʉ", yi tʉoĩarãji mʉa. "Dios rotirise quenabea", mʉa yija, ĩ rotirise cʉdirãona meje ña mʉa. Ito bajiro mʉa yija, "Dios ĩ rotirise quenabea, cʉdibea yʉ", yirãre bajiro ya mʉa.
12 Dios ñami ĩ rotirise manire cũrʉ. Ito bajiri ĩ sĩgũti ñaguĩji mani ñeñaro yirise waja, waja senigũ. Ĩ sĩgũti mani ya ʉsi godabore maso masiguĩji. Ĩ sĩgũti mani ya ʉsire ruyurio masiguĩji. Gãjire, "Ĩ ñami ñeñaro yiri masʉ", yi masirã meje ña mani. Dios sĩgũti ñami, itionire masigũ.

Ija manire rẽtaroti gayere masibea mani, yire gaye

13 Noa, "Jane busuri, gaje rʉmʉ gaje cʉtojʉ wacõri, co rodo moa ñacõri niyeru bʉjacʉja yʉ", yi tʉoĩarã, yʉre tʉoya mʉa.

14 Ito bajiro tнoĩa bнsibitirнja manire. Jane, jane busuri, gaje rнmн manire rẽtaroti masibea mani. Wajн bueri robo bajiro bajirã ña mani. Yoari mejeti goaboja, godacoacн iti cнni.
15 Ado bajiro mani tнoĩa ñaja quenaroja manire. “Dios ĩ ãmoja catirãji mani, ito yicõri ĩ ãmorisere yirãji mani”, mani yi tнoĩaja quena. Ito bajiro mani tнoĩa ñaja quenaroja manire.
16 Ito bajibojarocati mнa rioti tнoĩa bнsia mнa. Ito bajiro tнoĩaja quenabea.
17 Quenarise yi masibojarãti ñeñarise mani yija, quenabetoja manire.

5

Gajeoni jairãre Santiago ĩ goti quenore gaye

1 Tнoya gajeoni jairã mнa. Ija ñeñaro mнa tõbнjaroti gayere tнoĩa oti yuya mнa.
2 Gajeoni mнa rнcobojarise joga jedicoaro yiroja mнare. Mнa ya yutabujuri quenarise ñabojare cнni butua ba ecocoaro yiroja.
3 Mнa ya oro, mнa ya niyeru ñabojare cнni gнda wiacoaro yiroja. Mнa ya niyeru ito bajiro iti gнda wiaja ticõri, “Bojoro bнjarãre ejabнabisĩ ĩna”, yi tirã yirãji gãjerã. Mнa ya gajeonire ito yicõri mнare cнni jea soero yiroja. Jairo niyeru cнtirã ñaboja mнa. Ito bajibojarocati jabetacã rнya Dios masare ñeñaro yirise waja ĩ seniroti rнmн ejaroto.
4 Mнa ya ote weseri moa ĩsibojanare cнni queno waja yibisija mнa. Mнa ya moari masare queno mнa waja yibitire masiguĩji Dios. Mнa ya moari masa ĩna otija ito yicõri ĩna awasãja cнni tнoñi Dios ũmacũjн rotigн.
5 Adi macãrнcũro ñarã dise rнyabeto rнcoyija mнa. No mнa ãmoriseti yi ñayija mнa. Wecнre ĩna sĩaroto riojнa jairo ĩre ecarãji ĩ нcнtoni. Ĩre bajiroti нcнyija mнa cнni. Ito bajiri sĩarajн ejacoajн ĩja. Ñeñaro yirise waja seniroti rнmн eja wajн ĩja, ya yн mнare.
6 Masa quenarãreti tubiara wijн cõayija mнa. Ito yicõri quenarãreti sĩa rotiyija mнa. No yi masibisijarã ĩna mнare.

Diore mani senija bero нsiriobitirнja manire, yire gaye

7 Jesús ĩ wadiroto riojнa queno tнoĩa yuya yн ñarã mнa. Ado bajiro tнoĩaña adire: No otegнti нsiriore mejeti ricare yuguĩji. Iti ĩ oteja bero cнma ide quediro yiroja. Ito yicõri juebнcн ide cнni quediro yiroja. Iti bero rica quenarise bнjagн yiguĩji ĩocũ.
8 Ĩre bajiroti tнoĩa нsiriobesa mнa cнni. Diore mнa tнorũnнrise jidicãbesa. Tнoĩa oca quedi yibesa. Mani Ʊjн ĩ ejaroto jabeto rнya.
9 Gãjerã rãca gãmeri junisinibesa Dios mнa ya нsire ĩ ruyuriobe yirona. Dios manire waja senirocн nocõ mejeti ejagн yiguĩji.
10 Dios oca gotiri masare tнoĩate mнa. Ado bajiyijн ĩnare: Diore bнsi ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri quenabeto tõbнjabojarãti tнoĩa нsirio yibisijarã ĩna. Ĩnare bajiroti mani tнoĩa нsiriobeja quena.
11 “Ñeñaro tõbнjabojarãti Diore jidicãmena queno wanн quenarã ñama”, yi tнoĩa mani. Job ñayorн, ĩ tнoĩa oca jaibitirere masia mani. Quenabeto tõbнjabojagнti Diore jidicãbisĩ Job ñayorн. Quenabeto ĩ tõbнjaja bero Dios queno ejabнayijн ĩre mнcana. Quenabeto mani tõbнjaja manire tнo maiguĩji Dios. Ito yicõri manire ti maiguĩji ĩ.
12 Oca ñasarise mнare gotigн ya, yн ñarã yн. “Ado bajiro yicнja yн”, mani yija bero ito bajiroti yija quena. “Yн goticato bajiroti yicнja yн”, mani yija bero, “Riti gotia yн Dios ĩ tнoro riojo”, yibitirнja manire. Riojo mani gotija quena. Mani cнdibeja cнni riojo gotija quena, manire Dios ĩ waja senime yirona.
13 Mani ñeñaro tõbнjaja, Diore bнsirнja manire. Mani wanн quenaja Diore rũcнbнorã basaja quena manire.
14 Sĩgũ ĩ cõja Jesure tнorũnнrãre ũmatã ñarãre jirнja manire. Cõgũ tн ejacõri Diore bнsirãji ĩna. Ito yicõri cõgũre ýye tucõri Diore senirãji ĩna ĩ tujatoni.

15 “Ĩre yisioguĩji”, yi tʉoĩacõri Diore ĩna senija, cõgʉ̃ tujacoagʉ yiguĩji. Ito yicõri ñeñaro
yire waja ĩ cõja ñeñaro ĩ yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios.
16 Ito bajiri ñeñaro yicõri mʉa cõja, gãjire mʉa gotija quena. Ito bajiro mʉa yija tʉocõri,
mʉare yiari Diore seni ĩsigʉ̃ yiguĩji ĩ, mʉa tujatoni. Queno yigʉ bʉto Diore ĩ senija jaje
quenarise rẽtaroja.
17 Diore goti ĩsiri masʉ Elías wame cʉtigʉ, manire bajigʉti ñayoñi ĩ cʉni. Diore
tʉorʉ̃nʉcõri ĩre seniyijʉ ide quedibe yirocʉ. Ĩ senija bero ʉdia rodo gʉdarecocõ ide
quedibisijʉ.
18 Mʉcana tʉdi Diore ĩ senirocajʉ ide quedisʉoyijʉ mʉcana. Ito bajija bero queno bare
rica cʉtiyijʉ.
19-20 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Sĩgʉ̃ Jesure ĩ jidicãja ticõri, mʉcana tʉdi Jesure ĩ tʉoĩatoni ĩre
mani ejabʉaja quena. Ito bajiri ĩ ñeñaro yirise jaje ñabojarocati ĩ jidicãja ticõri, ĩ ñeñaro
yirisere ãcabojogʉ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩ ya ʉsi ruyuriobicʉ yiguĩji ĩ. “Sĩgʉ̃ Jesure ĩ
tʉoĩaroca mani yija, iti ña ñasarise”, yi tʉoĩa masia mani. Itocõ ña.

Primera carta de San Pedro

Dios ĩ beseanare Pedro ĩ papera cõare gaye

1 Ñati Dios ĩ beseana mʉa. Yʉ ña Pedro adi mʉare papera cõagʉ̃. Jesucristo oca
quenarise yʉ gotitoni yʉre cũquĩ ĩ. Mani ya sitare wago ãmobitibojarãti gajerojʉ ña batea
mani. Tite. Ponto sitajʉ, Galacia sitajʉ, Capadocia sitajʉ, Asia sitajʉ ito yicõri Bitinia sitajʉ
cʉni ña batea mani.
2 Jane mejejʉ mani Jacʉ Dios ĩ tʉoĩa yurisena ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi ĩ. Ito
yicõri Espíritu Santona sʉoriti ĩ rãca mani ʉsi cʉtiroca manire yiñi Dios. Ito bajiro yiñi
Dios, Jesucristore mani cʉditoni, ito yicõri mani ñeñaro yirisere ĩ ya rína ĩ coetoni. Mʉare
yiari Diore bʉsia yʉ. Mʉare ĩ queno ejabʉatoni, ito yicõri mʉa ya ʉsijʉ queno wanʉ
quenaro mʉa ñatoni, Diore bʉsia yʉ ĩja.

Yʉ godaja tʉdi catigʉ yigʉja yʉ, yi tʉoĩa wanʉ yure gaye

3 "Queno ya Dios mʉ. Rẽtoro quenagʉ̃ ña mʉ", mani Ʊjʉ Jesucristo Jacʉre yiana mani.
Manire bʉto ti maicõri manire Cristo ĩ goda ĩsitoni ĩre cõañi Dios. Ito yicõri Cristo ĩ godaja
bero mʉcana tʉdi ĩ catiroca yiñi Dios. Ito ĩ yijare mama ʉsi cʉtirã tʉdi rujeanare bajiro
bajirã ña mani. Ito bajiri: "Catitĩñagʉ̃ yigʉja yʉ", yi tʉoĩa mani ĩja.
4 Manire ĩsirocʉ quenarise seo cũguĩji Dios ũmacʉ̃jʉ. Jogarise meje ña. Ito yicõri jedirise
meje ña. Quenarise ña iti. Ito bajiri ñeñarise godo wedibetoja Dios manire yiari ĩ seo cũre.
"Ija itire boca ãmicʉja yʉ", yi tʉoĩa mani.
5 Diore mani tʉorʉ̃nʉrã ñajare, ĩ masirisena manire codegʉ yiguĩji. Ito yicõri manire
masogʉ̃ yiguĩji Dios, catitĩñarojʉ mani ejatoni. Ito bajiro ĩ yijare sʉsari rʉmʉ jeyaro
quenarise ĩ seo cũre manire ĩsi jeorocʉ ñacãgʉ̃ yiguĩji Dios.
6 Itire tʉoĩacõri, bʉto wanʉ quenarʉja manire. Ito bajibojarocati adi sitajʉ Jesucristore
mani tʉorʉ̃nʉrã ñajare, mani tõbʉjaroca yirã yirãji gãjerã.
7 Ito bajiro tõbʉjarã yirãji mani, "Jesucristore queno tʉorʉ̃nʉrã ñari ĩre jidicãmenaji ĩna",
gãjerã ĩna yi tʉoĩatoni. Goti masiore ocana mʉare gotigʉ ya yʉ. ¿Oro quenarise gʉ̃tare
quenore masiati mʉa? Oro quenarise ĩna ãmoja iti gʉ̃tare roama ĩna. Ito bajiro ĩna yija
quenarise riti rẽta budiroja. Ito bajiro tõbʉjarã ñabojarãti Cristore mani jidicãbeja, ija
bʉto bʉsa ĩre tʉo rẽta budirã yirãji mani. Bʉto waja rʉ̃cʉrise ñabojarocati gʉda wiaro yiroja
oro. Dios ĩ tija oro rẽto bʉsaro waja rʉ̃cʉa mani. Ito bajiri, "Yʉre tʉorʉ̃nʉrã ñari, queno
yirã ña mʉa. Mʉare bʉto wanʉa yʉ", yigʉ yiguĩji Dios manire, Jesucristo mʉcana ĩ goaĩori
rʉmʉ.
8 Jesucristore tiĩamena ñabojarãti ĩre maia mʉa. Ito yicõri adi rʉmʉri ĩre timena ñabojarãti
ĩre tʉorʉ̃nʉa mani. Ito bajiri queno wanʉ quena mani. Bʉto wanʉ rẽtocũcõri, "Itocõ
wanʉa yʉ", yi masibea mani.
9 Ito yicõri ĩre mani tʉorʉ̃nʉja manire masogʉ̃ yiguĩji Dios. Ito bajiri, "Ĩ tʉjʉ ũmacʉ̃jʉ
ejagʉ yigʉja yʉ", yi tʉoĩa mani.
10 Jane mejejʉ Diore goti ĩsiri masa ado bajiro gotiyoyijarã ĩna: "Masare ti maicõri ĩnare
masogʉ̃ yiguĩji Dios", yiyijarã ĩna. Ito yibojarãti, Dios masare ĩ masoroti gaye queno tʉo
masibisijarã ĩna maji. "Ado bajiro yicõri masare masogʉ̃ yiguĩji Dios", yi masibisijarã.
Ito bajiri itire riasoticõri ruje tʉoĩayijarã ĩna.
11 Ija rẽtaroti gaye ĩna goti masitoni Espíritu Santore cõayijʉ Cristo. Ito bajiri Cristore
masimena ñabojarãti ĩ tõbʉjacõri yucʉtẽojʉ ĩ godaroti gayere goti yuyijarã ĩna, Diore goti
ĩsiri masa. Ito yicõri mʉcana tʉdi caticõri Dios tʉjʉ rʉ̃cʉbʉoadojʉ Cristo ĩ ñaroti gaye
goti yuyijarã ĩna. Itire gotiana ñabojarãti, "¿Ñimʉ ñagʉ̃ yiguĩjida Dios ĩ cõarocʉ? Ito yicõri
¿nocãta ejagʉ yiguĩjida ĩ?" ruje yi tʉoĩabojayijarã ĩna.

12 Ito yi, ĩna tʉoĩarocati, “Itire timenaji mani. Mani bero gãna ĩna ñaroca rẽtaro yiroja iti”, yi tʉoĩayijarã ĩna mʉcana. Ito bajiro ĩna yi tʉo masiroca yiyijʉ Dios. Adi rʉmʉri Espíritu Santore cõayijʉ Dios ĩ oca gotiri masa manire ĩna riaso masitoni. Ito bajiri iti oca quenarise rẽtaja bero tʉorã ña mani. Dios ñaro gãna ángel mesa iti ocare bʉto tʉo ãmoama ĩna cʉni, quenarise iti ñajare.

Diore bajiro quenarise riti yija quena, yire gaye

13 Iti oca quenarisere tʉo masirã ña maniama. Ito bajiri iti oca tʉocõri mecʉre mano queno tʉoĩarʉja manire, Diore mani cʉdi masitoni. Jabeto rʉya maji Jesucristo ĩ tʉdi ejaroti rʉmʉ. Ito bajiri ña yucãrʉja manire. Ito yicõri, “Manire queno yigʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa jidicãbitirʉja mani.

14 Dios rĩa ñacõri ĩre queno cʉdirʉja mani. Ĩre mani masiroto riojʉa ñeñaro yicʉ mani maji. Itire tʉdi yi ʉyabitirʉja manire. Itire tʉdi tʉoĩabitirʉja mani, ñeñaro mani yibe yirona.

15 Ado bajiro bajia. Dios, manire beserʉ quenarise riti yigʉ ñami ĩ. Ito yicõri cojireama ñeñarise yiĩagũ meje ñami. Ito bajiri ĩre bajiro quenarise riti yirʉja manire cʉni.

16 Ado bajiro gotia Dios oca tuti: “Cojirea ñeñaro yiĩabicʉ ña yʉ. Ito bajiri ñeñarise yibesa mʉa cʉni”, yi uca rotiyijʉ Dios.

17 Diore mani bʉsija, “Yʉ Jacʉ”, ya mani ĩre rũcʉbʉorã. Ĩ yiro bajiroti yigʉ ñami Dios. Ito bajiri masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ seniri rʉmʉ mani yiado bajiroti waja senigũ yiguĩji Dios manire. Itire mani tʉoĩaja quena. Ito bajiri Diore rũcʉbʉorã adi sita mani cati ñarocõ queno yi ñarʉja manire.

18-19 Jane mejejʉ mani ñicʉsabatia ĩna ñeñaro yirisere coe ãmorã ado bajiro yiyijarã ĩna. Oveja quenagũre sĩacõri soe ĩsisotiyijarã, Diore yiari. “Mani ñicʉsabatia ĩna yiado bajiroti mani yija mani ñeñaro yirise jedibetoja”, yi tʉoĩa mani. Mani ñeñaro yirise waja ĩ waja yi ĩsitoni ĩ Macʉre cõañi Dios. Ito bajiri, “Niyeru jogarisena meje mani ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios”, yi tʉoĩa mani. Ado bajirojʉa bajia. Ĩ Macʉ Cristo ñeñaro yiĩabicʉ ya rína waja yi jeoñi Dios manire yiari. Waja rũcʉrisena mani ñeñaro yirisere waya yi ĩsiñi Dios.

20 Jane mejejʉ adi macãrʉcũro ĩ rujeoroto riojʉajʉ, manire yiari ĩ Macʉre cõarocʉ tʉoĩa yucãyijʉ Dios. Ito bajiri adi rʉmʉri ĩja, “Yʉre masorocʉ ejañi Cristo”, yi tʉoĩa mani.

21 Manire masorocʉ manire goda ĩsiñi Cristo. Dioti ñami Cristo ĩ tʉdi catiroca yirʉ, ito yicõri ĩ tʉjʉ rũcʉbʉoadojʉ Cristore cũrʉ. Ito bajiro ĩ yijare Diore tʉorũnʉa mani. Ĩre tʉorũnʉcõri, “Dios tʉjʉ catitĩñagũ yigʉja yʉ”, yi tʉoĩa mani.

22 Cristo oca quenarise cʉdirã ña mani. Ito yicõri ñeñaro yirise jidicãcõri Dios rãca sĩgũre bajiro ʉsi cʉtirã ña mani. Mani ti terisere jidicãcõri sĩgũ rĩare bajiro bajirã Diore masirãre mairʉja manire. Maibitibojagʉti, “Gãjerãre bʉto maia yʉ”, yire ma. Riojoti mani gãjerãre bʉto maija quena.

23 Jogarise meje ña Dios oca. Ñatĩñaro yiroja ĩ oca. Dios ocare tʉorũnʉcõri mame tʉoĩarã ña mani. Mame tʉoĩarã ñari tʉdi rujeana robo bajiro bajirã ña mani. Ito bajiri catitĩñarã yirãji. Mani ya ʉsi godabeto yiroja.

24 Ado bajiro gotia Dios oca:

Siniacõri godaroja ta. Masa cʉni ĩna ñarocõti godarã yirãji. Go cʉni quenarise ñabojaroti sinia quedicoaro yiroja. Ito bajicõri quenarise iti ruyuja bero ruyubetoja ĩja. Itoti bajirãji masa cʉni. Ĩna jeyaro godarã yirãji, ñasarã ñabojarãti.

25 Mani Ʊjʉ ocama ñatĩñaro yiroja, yi gotia Dios oca tuti.
Ito bajiro Dios oca riasotiri masa ĩna gotija tʉocõri: “Iti ña Cristo oca quenarise”, yi tʉoĩa mani ĩja.

2

1 Iti oca tнorũnнcõri Dios rĩa ña mani. Ito bajiri jeyaro mнa ñeñaro yirise jidicãña. Gãjerãre rнobesa. Ito yicõri socabesa. Gãjerã ya gajeoni ti нobesa, ito yicõri gãjerãre bнsitubesa.
2-3 "Yнre ti maicõri, Queno yiquĩ Dios", yi tнoĩa mнa. Ito bajiri jaibicнacã ũju ãmosotiro bajiroti Dios oca quenarisejнare riti riasotiya mнa. Jaibicнacã ĩ ũjutĩñaja quenaro bнcнaguĩji. Mнa cнni Dios ocare mнa riasotitĩñaja ĩre queno masirã yirãji mнa. Ito yicõri Dios rãca sĩgũre bajiro нsi cнticõri ĩ ãmorisere cнdirã yirãji mнa.

Gũtagã ñasaricare bajiro bajigн ñami Cristo, yire gaye

4 Queno tнoya. Goti masiore ocana mнare gotigн ya yн. Gũta wi meniri masa gũtagãre ti cõĩacõri, "Ãmobea itigare", yiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati gãji itiga gũtagãre ti cõĩacõri, "Gaje gũta rẽtoro quenarica ña itiga. Ãmoa yн", yiyijн ĩ. Ado bajiro bajia yireoni ña iti oca. Cristore ãmobiticõri, "Gнa нjн meje ñami ĩ", yiyijarã mani нjн mesa. Ito bajibojarocati Cristore bнto ãmocõri ĩre beseyijн Dios, manire masorocнre.
5 Dios beserн ñari ĩre bajiroti mani нsi cнti ñaja quena. Manire cнni beseñi Dios, Cristo rãca sĩgũre bajiro mani нsi cнtitoni. Ito bajiro Dios ejabнarise rãca queno Cristo rãca нsi cнtirнja mani. Manire Dios ĩ wanнtoni ĩ ãmoro bajiro mani yija quena. Cristo ĩ ejabнarise rãca gãjerãre ĩ oca gotirнja mani. Ito yicõri gãjerãre yiari Diore bнsirнja mani. Ito bajiro yirнja mani Cristo ĩ ejabнarisena, Dios ĩ wanнtoni.
6 Itire yi ucayijн Diore goti ĩsiri masн. Gaje ado bajiro ucayijн, Dios bнsirise gotigн:
Sión wame cнtiri cнtojн yн Macнre cũa yн. Gũta quenarica robo bajiro bajigн ñami ĩ. Gũta wi menisнorona gũta quenaricare beseama gũta wi meniri masa. Iti bajiroti, yн ñarã нjн ñarocнre yн Macнre нjн besecн yн. Ĩre bнto maia yн. No ĩre tнorũnнgũti bojori bнjabiquĩji. Bнto wanн quenagũ yiguĩji, yiyijн Dios, yi ucayijн Diore goti ĩsiri masн.
7-8 Mani Jesucristore tнorũnнrã ñari ĩre bнto maia mani. Mani tija ñasagн ñami ĩ. Itire gotigн ado bajiro ucayijн Diore goti ĩsiri masн:
Gũta wi meniri masa gũtagãre ti cõĩacõri, "Ãmobea itigare", yiyijarã ĩna. Ito bajibojarocati gãji itigare ti cõĩacõri, "Ñasarica ña itiga. Ãmoa yн", yiyijн ĩ.
Ito bajiro yi gotia Dios oca tuti. Ado bajiro bajia yireoni ña adi oca. Jesucristore tнorũnнbicн ĩre maigũ meje ñami ĩ. Ĩre cнdigн meje ñami ĩocũ. Ito bajiri Dios ĩ gotiado bajiroti godagн yiguĩji. Itire gotigн ado bajiro ucayijн Diore goti ĩsiri masн:
Gũtana sĩgũ ĩ jнata quedija juniroja ĩre, yi gotia Dios oca.
Ado bajiro bajia yireoni ña adi oca. No Cristore tнorũnнbicнti godagн yiguĩji.
9 Ito bajiro bajirã meje ña maniama. Ĩ ñarã mani ñatoni manire beseñi Dios. Dios mani Ũjнre gãjerã ĩna masitoni ĩ oca riaso ãmoa mani ĩnare. Ñeñaro yirise ĩ coeana ñari Dios ñarã ña mani ĩja. Ito bajiri jeyaro queno ĩ yirise gotirнja mani. Rãitĩarojн ñarãre bajiro ñeñaro mani yi ñaroca manire jiñi Dios. Ito yicõri manire boca ãmicõri manire masoñi ĩ. Ito bajiri ĩ rãca busurojн ña mani ĩja. Iti oca quenarise gãjerãre mani gotitoni manire cũñi Dios.
10 Iti rнmн Dios ñarã meje ñayija mani maji. Adi rнmнrijнama ĩ ñarã ña mani ĩja. Iti rнmн, "Yнre ti maiami Dios", yi tнoĩabisija mani maji. Adi rнmнrijнama, "Yнre bнto ti maiami Dios", yi tнoĩa mani ĩja.

Dios ĩ ãmoro bajiro riti yija quena, yire gaye

11 Yн ñarã mнare bнto maia yн. Adi macãrнcũrojн ña ucurã ya mani. Ũmacũjн Dios tнjн ña mani ñasaroto. Ito bajiri ado yн bнsirisere queno tнoya mнa. Jeyaro mнa ñeñaro yi ãmorisere tнoĩa нyabesa. Mнa ya нsina itire mнa tнoĩa нyaja ñeñaro yirã yirãji mнa, rũmú ĩ ãmoro bajiro.
12 Diore masimena wato ña mani. Mani yirisere tisotiama ĩna. Ito bajiri ĩna wato ñacõri queno yi ñarнja manire. Manire ñeñaro bнsituborãji ĩna. Ito bajibojarãti mani queno

yirisere tigoana ñari, Diore tuorũnu ãmorã yirãji ĩna gajea. Ito bajiri Dios ĩ tudi ejari rumu, "Rẽtoro quenagũ ñami Dios", yirã yirãji ĩna, ĩre rũcubuorã.

13 Dios ñarã mani ñajare uju gobierno ĩ rotirisere queno cudiruja mani. Ito bajiro mani yija, "Queno cudirã ñama Dios ñarã", yirã yirãji gãjerã.

14 Uju gobierno ya ejabuari masare cuni queno cudiruja mani. Ĩna ñama ĩ cũana. Ñeñaro yirãre waja senitoni ĩre ejabuari masare cũñi ĩ. Ito yicõri queno yirãre, "Queno ya mu", ĩna yitoni ĩre ejabuari masare cõañi uju gobierno. Ito bajiri ĩ cõana ñajare queno cudiruja mani ĩnare.

15 Ito bajiro mani cudija, Dios ĩ ãmoro bajiro queno yi ñarã yirãji mani. Ito bajiri manire rocati busituboana ñe busi masimenaji ĩna. Ito bajiri Dios ĩ ãmoro bajiroti ĩna busitubojarise susacoaro yiroja ĩja.

16 Dios ñarã ña mani. Ĩ sĩgũti ñami mani Uju ñasagu. Ito bajiri ĩre wanurã, mani ãmoro bajiroti yibitiruja mani. "Dios yagu yu ñajare yure waja senibiquĩji. Ito bajiri yu ãmoro bajiro yicuja yu", yi tuoĩabitiruja manire. Ĩre cudiruja mani. Ito yicõri ĩre cudi ãmorã ñari, ĩ ãmoro bajiroti yi ñarã yirãji mani.

17 Ito bajiri masa jeyarore corocõ mani ti rũcubuoja quena. Jesucristore masirãre mani buto maija quena. "Rẽtoro masigũ ñami Dios", yi tuoĩarã ñari, ĩre queno rũcubuoruja mani. Ito yicõri uju gobierno ĩ rotirisere cuni cudiruja manire.

Ĩ tõbujaroca yianare gãmebisiju Cristo, yire gaye

18 Muа gãjerãre moa ĩsirã, queno tuoya. Muare busigu ya yu. Muа ujarãre queno rũcubuoya. Ito yicõri ĩna yiro bajiro cudicõri ĩnare queno moa ĩsiña. Ito bajiro yiya muа Dios ñarã ñari. Tere mano muа ujarã ĩna rotija ĩnare queno cudiya muа. Muare terã ĩna rotija cuni, ĩnare queno cudiya muа.

19-20 Ito bajiro muа yija ticõri, muare wanugũ yiguĩji Dios. Muа ujarãre queno muа yibojarocati muа tõbujaroca yirã yirãji coriarã. Ĩnare muа ti tebeja muare wanugũ yiguĩji Dios. Ito bajibojarocati muа ujarãre muа ñeñaro yija muа tõbujaroca yirã yirãji ĩna. Ito bajiro yirãji ĩna, muа ñeñaro yirise waja yirã. Ito bajiri ado bajiro tuoĩabesa muа. "Queno yicu yu. Yu tõbujaroca yigure tebiticu yu. Ito bajiri yure wanugũ yiguĩji Dios", yi tuoĩabesa muа. Muа ujarãre ñeñaro yigoana ñajare muare wanubiquĩji Dios.

21 Ito bajiri muа tõbujaja ñemecutiya muа. Ito yicõri gãmebesa muа. Ito bajiro rotiami Dios mani yitoni. Cristo cuni manire yiari tõbujayiju. Ito yicõri ĩ tõbujaroca yianare gãmebisiju Cristo. Ito bajiro yiyiju Cristo ĩre bajiro mani ña masitoni.

22 Cojireama ñeñaro yiĩabisiju Cristo, ito yicõri cojireama ruoĩabisiju ĩ.

23 Masa ĩre ĩna busituja ĩnare busitu gãmebisiju Cristo. Ito yicõri ĩ tõbujaroca yianare, "Muare gãmecuja yu", yibisiju Cristo. Ito bajiro yigu meje ñayiju Cristo. Ĩ Jacure queno tuorũnucõri ĩre bajiro usi cutiyiju Cristo. Ito bajiri, "Yu Jacu ĩ ñami masa ñeñaro ĩna yirise waja queno seni masigũ", yi tuoĩayiju ĩ.

24 Ĩmasiti mani ñeñaro yirise waja yi ĩsigũ yucutẽoju godañi Cristo. Ito bajiro manire yi ĩsiyiju ĩ mani ñeñaro yirisere jidicãcõri mani tudi ñeñaro yibititoni. Ito yicõri Dios ĩ ãmoro bajiro mani yi masitoni manire goda ĩsiñi Cristo. Manire yiari ĩ godajare mani ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito bajiri manire masogũ yiguĩji mani catitĩñatoni.

25 Queno tuoya. Muare goti masiore ocana muare gotigu ya yu. Oveja coderi masa ĩna manija rocati ña ucuama ĩna. Ito bajiro rocati ñabojayija mani cuni Cristore mani masiroto riojua. Adi rumuriama mani ñeñaro yirise jidicãcõri Cristo rãca sĩgũre bajiro usi cutirã ña mani ĩja. Ĩti ñami mani ya usi godabe yirocu manire codegu, ito yicõri manire tirũnugũ.

3

Ado bajiro ñaja quena manojo cutirã, yire gaye

1-2 Romia queno tʉoya mʉa. Mʉare cʉni bʉsigʉ ya yʉ. Temenati mʉa manʉjʉsabatiare queno cʉdiya. Mʉa manʉjʉsabatia coriarã Diore tʉorũnʉbeama ĩna. Ito bajiri Dios oca mʉa goti ãmobojaja tʉo ãmobeama ĩna. Biyaro mʉa gotija, "Quejoro yamo yʉ manojo", yi tʉoĩarã yirãji mʉa manʉjʉsabatia. Ito bajiri ʉsirioro yibesa. Ado robojʉa mʉa yija quena. Mʉa manʉjʉsabatiare queno cʉdiya mʉa. Ito yicõri Diore rũcʉbʉocõri quenarise riti yi ñaña mʉa. Ito bajiro mʉa yija ticõri, Diore tʉorũnʉ ãmorã yirãji ĩna gajea. Ito yija Dios oca mʉa gotimena ñabojarãti mʉa queno yirise ticõri Diore tʉorũnʉ ãmorã yirãji gajea mʉa manʉjʉsabatia.

3 Ado bajiro tʉoĩabojama romia coriarã. "Queno seyogo ñamo", gãjerã ĩna yitoni, yʉ ya joa queno sirocoja yʉ. Ito yicõri jeyaro quenarise yʉ ye bʉsacoja yʉ. Saya cʉni quenarise sãñacoja yʉ, "Seyogo ñamo", gãjerã ĩna yitoni. Ito bajiro yi tʉoĩabesa mʉa.

4 Dios ĩ tija seyorã mʉa ña ãmoja, ado bajiro mʉa yija quena. Queno ʉsi tĩja quena ñaña mʉa. Mʉa manʉjʉsabatiare queno cʉdiya. Ito yicõri ĩna rãca gãmeri tudibesa mʉa. Mʉa tʉoĩaro bajiro riti yibesa. Mʉa queno yirise gaye jedibetoja. Iti ña ñasarise Dios ĩ tija.

5 Jane mejejʉ ito bajiro yiyijarã romia Diore tʉorũnʉana. Dios ĩ ãmorise yi ãmorã ĩna manʉjʉsabatiare queno cʉdiyijarã ĩna. Ito bajiri seyorã ñayijarã ĩna, Dios ĩ tija.

6 Ito bajiro queno cʉdigo ñayijo Sara ñayoro. Iso manʉjʉ Abrahamre queno cʉdiyijo iso. Ĩ yago ñari, "Yʉ ʉjʉ", yiyijo iso ĩre. Iso ñayoro bajiro queno yiya mʉa cʉni. Ito yicõri iso bajiro Diore tʉorũnʉcõri ñejʉa tʉo güibesa mʉa. Ito mʉa yija Sara ñayoro bajiro bajirã ña mʉa.

7 Mani ũmʉa tʉoya mani ye cʉni bʉsigʉ ya yʉ. Mani godabe yirocʉ manire ti maicõri manire masoñi Dios. Ito bajiroti masoñi Dios mani manojosãromiare cʉni. Ito bajiri mani manojosãromia ĩna queno ñatoni ĩnare queno yirʉja mani. "Yʉcõ sẽogõ meje ñamo yʉ manojo", yi tʉoĩacõri, mani manojosãromiare ejabʉarʉja manire. Ito yicõri ĩnare rũcʉbʉorʉja mani. Ito bajiri mani manojosãromia rãca queno ʉsi cʉti ñarʉja manire. Ĩna rãca ñeñarise mani oca cʉtija queno Dios rãca bʉsi masimenaji mani.

Queno yirã ñari tõbʉjarã yirãji mani, yire gaye

8 Mʉare yʉ gotiroti jabeto rʉya maji. Ado bajirojʉa bajia. Sĩgũre bajiro mani ʉsi cʉti ñaja quena. Dios rĩa ña mani. Ito bajiri sĩgũ rĩare bajiro mani gãmeri maija quena. Ito yicõri bojoro bʉjarãre ejabʉarʉja manire. "Rẽtoro quenagũ ña yʉ", yi tʉoĩabitirʉja manire.

9 Manire gãjerã ĩna ñeñaro yija ĩnare gãmebitirʉja mani. Manire gãjerã ĩna bʉsituja ĩnare bʉsitu gãmebitirʉja manire. Ado bajirojʉa mani yija quena. Manire ñeñaro yirãre cʉni queno yirʉja manire. Ito yicõri ĩnare yiari Diore bʉsija quena. Ito bajiro queno yirʉja mani. Dios ĩ rotiro bajiro mani yija queno yigʉ yiguĩji Dios manire.

10 Itire gotigʉ ado bajiro ucayijʉ Diore goti ĩsiri masʉ:

No co rʉmʉ rʉyabeto quenaro ña ãmogũti ñeñaro bʉsibiquĩji, ito yicõri rʉobiquĩji.

11 Ñeñarise jidicãcõri quenarise riti yiguĩji ĩ. Gãjerã rãca queno ĩ ña ãmoja, ĩnare queno yiguĩji.

12 Ado robojʉa bajia. Queno yirãre tirũnʉgũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ĩre ĩna bʉsija, tʉogʉ yiguĩji Dios. Ñeñaro yirãreama ĩnare queno ti tujabiticõri ĩnare waja senigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri quenarise yirʉja mani ĩja, yi gotia Dios oca.

13 Quenarise mani yi ãmosacõja, noajʉa gãjerã mani ñeñaro tõbʉjaroca yirã jãjarã manaji.

14 Ito bajibojarocati mani tõbʉjaja mani queno yirã ñajare mani wanʉroca yigʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri manire ñeñaro yi ãmorãre güibitirʉja mani. Ito yicõri tʉoĩa oca jaibitirʉja manire.

15 Ado bajirojʉa mani yija quena. Cristore rũcʉbʉocõri, "Ĩ yʉ Ʉjʉ ñari, yʉre codegʉ yiguĩji Cristo", yi tʉoĩarʉja manire. Ito yija, "¿No bajiati Cristore mʉa tʉorũnʉrise?" gãjerã

ĩna seniĩaja, “Ado bajirojʉa bajia”, mani yitoni queno bocatiari ñacãrʉja manire. Ito yicõri ĩnare ti maicõri queno rʉ̃cʉbʉore rãca ĩnare cʉdirʉja mani.

16 Ito yicõri, “Seti ma yʉre”, mani yi masitoni quenarise riti yirʉja manire. Cristo ñarã ñari quenarise riti yirʉja mani. Ito bajicõri manire gãjerã ĩna bʉsituja, “Bʉrãti yama ĩna”, yi tʉoĩarãji gãjerã. Ito bajiri manire bʉsituri masa bojori bʉjarã yirãji ĩna.

17 Ado bajiro bajia, queno tʉoya. Ñeñaro mani yija bero mani tõbʉjaja, iti ña mani ñeñaro yirise waja. Ito bajibojarocati queno yirã ñabojarãti mani tõbʉjarise Dios ĩ camotabeja, “Iti ña Dios ĩ ãmorise, ito bajiri quenarise ña”, yi tʉoĩa mani.

18 Queno yigʉ ñabojagʉti tõbʉjayijʉ Cristo cʉni. Ito bajiri queno yirã ñabojarãti mani tõbʉjaja, manire yiari Cristo ĩ tõbʉjare gayere tʉoĩarʉja manire. Ado bajiro bajia. Ñeñaro yiĩabicʉ ñayijʉ Cristo. Ito bajibojarocati mani ñeñaro yirãre goda ĩsiyijʉ ĩ, manire yiari. Dios rãca mani sĩgʉ̃re bajiro mani ʉsi cʉtire ãmoyijʉ Cristo. Ito bajiri mani ñeñaro yirise waja, waja yi jeorocʉ manire goda ĩsiyijʉ ĩ. Ĩ ya rujʉ godabojarocati ĩ ya ʉsiama godabisijʉ.

19 Ito yija ñeñaro yigoanare bʉsirocʉ ĩna tõbʉjadojʉ ĩ ya ʉsina wayijʉ Cristo. Itojʉ ejacõri jeyaro ĩ yigore ĩnare gotiyijʉ Cristo.

20 Ito ñayoana, Noé ñayorʉre tʉo ãmobitiana ñayijarã ĩna. Yoari Noé ĩ cuma bʉcʉa meniroca ĩna cʉdijaro yirocʉ bocatibojayijʉ Dios. Cʉdibisijarã ĩna. Ito yicõri cuma meni tĩocõri cumajʉ sãjayijarã ĩna. Noé, ĩ manojo, ĩ rĩa, ĩ jẽjosãromia cʉni sãjayijarã. Ĩna rujabe yirocʉ ĩnare riti masoyijʉ Dios. Ʉdia ãmojeno ñayijarã ĩna ñarocõti.

21 Ĩnare ĩ masoado bajiro manire cʉni masoñi Dios, Jesucristo ĩ goda ĩsirena sʉoriti. “Diore cʉdirã ñama”, gãjerã ĩna yitoni idé gu rotia mani. Rujʉ ʉeri coerona meje idé gu rotia mani. Ñeñaro mani yirise jidicãja bero ado bajiro Diore bʉsia mani. “Queno ya mʉ. Yʉre masoyija mʉ. Mʉ Macʉ Jesucristo yʉ ñeñaro yirise yʉre waja yi ĩsirocʉ yʉre goda ĩsiñi. Ito yicõri yʉre masorocʉ tʉdi catiñi ĩ”, Diore ya mani idé gure ãmorã.

22 Tʉdi caticõri ũmacʉ̃jʉ Dios rãca ñagʉ̃ wayijʉ Jesucristo. Ito yicõri Dios ya riojocadʉja rʉ̃cʉbʉorajʉ ñaguĩji ĩ ĩja. Ito bajiri ángel mesa ĩna ñarocõti Jesucristore rʉ̃cʉbʉorãji ĩna. Ito yicõri ũmacʉ̃jʉ gãna ʉjarã ñasarã Jesucristore rʉ̃cʉbʉoarã, “Gʉa Ʉjʉ ña mʉ”, yirãji ĩna cʉni Jesucristore.

4

Dios masirise boca ãmiana ñari ricati riti moa masia mani, yire gaye

1 Adi sitajʉ ñagʉ̃ tõbʉjayijʉ Cristo. Ito bajiri, “Ĩre bajiroti tõbʉjagʉ yigʉja yʉ cʉni”, yi tʉoĩacõri, tõbʉjarona tʉoĩa ñacãrʉja mani. Ado bajirojʉa bajia. Tõbʉjacõri Jesucristore bʉto bʉsa mani tʉoĩaja, ñeñaro yi ãmomenaji mani.

2 Ito yicõri ñeñaro yi ãmori masare bajiro yimenaji mani. Ito bajiri mani catirocõ Dios ĩ ãmoro bajiro yirã yirãji mani.

3 Iti rʉmʉ Cristore mʉa masiroto riojʉa jeyaro ñeñarise mʉa yi ãmoro bajiroti yiyija mʉa maji. Mecʉyija mʉa. Ito yi mecʉcõri rocati ñeñaro yiyija mʉa. Mʉa rujeoanare bʉoro rʉ̃cʉbʉoyija mʉa. Itocõ mʉa ito yirise jidicãrʉja mʉare ĩja.

4 Iti rʉmʉ mani ñeñaro yiado bajiro yibea mani adocãta ĩja. Mani baba mesa ñagoana rãca mani ñeñaro yi ãmobeja manire tudirã yirãji ĩna. Ito bajiri ĩnare mani cʉdibeja rocati manire bʉsi ajarã yirãji.

5 Manire ĩna ajabojarocati ĩnare gãmebitirʉja manire. Ito bajiro ñeñaro ĩna yirisere masiami Dios. Manire ajagoana ñari ĩna ñeñaro yirise goti rẽtorã yirãji ĩna Diore. Yoari mejeti masa jeyarore ĩna ñeñaro yi ʉyarise waja senigʉ̃ yiguĩji Dios. Catirãre cʉni, godanare cʉni waja senigʉ̃ yiguĩji Dios.

6 Ito bajiri masa ĩna godaroto riojʉ Dios oca quenarise gotire ña, ĩna catitĩñatoni. Coriarã iti oca tʉocõri queno rʉ̃cʉbʉorã yirãji. Gãjerãma iti ocare rʉ̃cʉbʉomenaji ĩna.

Masa jeyaro godarã yirãji sĩgũ rɯyabeto. Ito bajibojarocati ĩ oca rũcɯbɯoana masa jeyaro bajiro godabojarãti ĩna ya ɯsijɯama Dios rãca catitĩñaro yiroja.

7 Adi macãrɯcũro yoari meje jediro yiroja. Ito bajiri jeyaro mani yiroto riojɯa queno tɯoĩa ñarɯja manire. Ito yicõri mecɯre mano tɯoĩa ñarɯja manire, Diore mani queno bɯsi masitoni.

8 Gãjerãre mani ti maitĩñaja quena. Iti ña ñasarise. Gãjerãre mani bɯto ti maija, ĩna manire ñeñaro yirisere ãcabojarã yirãji mani.

9 Gãjerã mani ya wi ĩna ejaja, wanɯ quenare rãca ĩnare boca ãmirɯja mani. Ĩna ba ãmoja, ĩna cani ãmoja cɯni wanɯ quenare rãca ĩnare cɯdirɯja mani.

10 Jesucristo ñarã ñari manire ti maicõri, jabeto ĩ masirise manire jidicãñi Dios. Ĩ ãmoro bajiro ricati mani moa masitoni ĩ masirise jidicãñi Dios. Ito bajiri Dios manire jidicãre mani moa masirisena gãjerãre ejabɯarɯja mani. Ito bajiro yirɯja mani Diore queno moa ĩsirã ñari.

11 Dios oca mani queno goti masija, "Queno ya Dios mɯ. Mɯ ejabɯarisena riojo goti masia yɯ", yirɯja mani. Ito yicõri gãjerãre mani queno ejabɯa masija, "Queno ya Dios mɯ", yirɯja mani. Ito bajiro yirɯja mani, Diore gãjerã ĩna rũcɯbɯotoni. Jeyaro mani yirisere ticõri, "Ĩ ñarãre queno ejabɯami Jesucristo", yirã yirãji gãjerã Diore rũcɯbɯorã. "Ĩti ñami rẽtoro masigũ. Ĩti ñami Ʊjɯ ñasagɯ. Jeyaro ñarise roti masigũ ñami Dios. Dise ĩ roti masibiti rɯyabea ĩre. Ĩti ñami mani Ʊjɯ ñatĩñagũ", yi tɯoĩasotirɯja mani ĩja.

Cristore mani tɯorũnɯrã ñajare ñeñaro mani tõbɯjaroca yirã yirãji gãjerã, yire gaye

12 Yɯ mairã tɯoya mɯa. Mani bɯto tõbɯjabojarãti bɯto goroama oca jaibitirɯja manire. "¿No yija tõbɯjati yɯ?" yi tɯoĩabitirɯja mani. Mani tõbɯjabojarãti Jesucristore mani jidicãbeja, "Yɯre queno tɯorũnɯrã ñama ĩna", yigɯ yiguĩji Dios.

13 Ado bajirojɯa mani yija quena. Jesucristore rũcɯbɯorã ñari ĩre bajiro mani tõbɯjaja queno wanɯ quenarɯja mani. Ito mani yija ĩ tɯdi ejari rɯmɯ ĩre ticõri queno wanɯ quenarã yirãji mani.

14 Jesucristore mani tɯorũnɯrã ñajare manire aja tudirã yirãji gãjerã. Ito bajiro manire ĩna aja tudibojarocati wanɯ quenarã yirãji mani. Mani tõbɯjaja manire ejabɯagɯ yiguĩji Dios. Mani ya ɯsijɯ Espíritu Santore Dios ĩ queo sãjare queno wanɯ quena mani ĩja. Ito bajiri tõbɯjarãti wanɯ quena mani. Dios ñami mani rũcɯbɯogɯ. Gãjerãma ĩre rũcɯbɯomenati ĩre ñeñaro bɯsiama ĩna.

15 No gãjerãre sĩagũti, tõbɯjagɯ yiguĩji. No gãji ya gajeoni rinigũti, tõbɯjagɯ yiguĩji. No ñeñaro yigɯti, tõbɯjagɯ yiguĩji. No gãjerãre oca menigũti, tõbɯjagɯ yiguĩji. Ĩnare bajiro mani yija, tõbɯjarã yirãji mani cɯni. Itire mɯa ñeñaro yire ãmobea yɯ.

16 Ito bajibojarocati Jesucristo ñarã ñari mani tõbɯjaja bojori bɯjabitirɯja manire. Ado bajirojɯa yirɯja mani Diore. "Queno ya Dios mɯ. Mɯ Macɯ Jesucristo yagɯ yɯ ñaroca yɯre yiyija mɯ. Itire bɯto wanɯa yɯ", yirɯja mani Diore.

17 Adocãta Jesucristore tɯorũnɯrã ñabojarãti tõbɯja mani cɯni. Jesucristore tɯorũnɯrã ñabojarãti mani tõbɯjaja, ¿no bajiro tõbɯjarã yirãjida Dios ocare tɯorũnɯmena? Manire bajiroti bɯto bɯsa tõbɯjarã yirãji ĩna.

18 Itire gotigɯ ado bajiro ucayijɯ Diore goti ĩsiri masɯ: "Dios masoana queno yi ɯyarã ñabojarãti ĩna tõbɯjaja, ¿no bajiro tõbɯjarã yirãjida ñeñaro yi ɯyarã? Ado bajiro bajia. Diore tɯorũnɯmenati bɯto bɯsa tõbɯjarã yirãji ĩna", yi gotia Dios oca.

19 Itire masicõri quenarise riti yitĩñarɯja manire. Tõbɯjarã ñabojarãti, "Iti ña Dios ĩ ãmorise", yi tɯoĩacõri, quenarise riti yirɯja manire. Dios manire rujeorɯ, manire jidicãbiquĩji. Ito bajiri tõbɯjarã ñabojarãti Diore tɯorũnɯrã yirãji mani. "Ĩ yiado bajiroti yɯre codegɯ yiguĩji Dios", yi tɯoĩacõri, ĩre tɯorũnɯrɯja mani.

5

Cristore tнorũnнrãre Pedro ĩ goti quenore gaye

1 Adocãta mнa Jesucristore masisнoanare bнsigн ya yн. Mнa ña Jesucristo ñarãre tirũnнri masa. Yн cнni ĩ ñarãre tirũnнgũti ña. Cristo ĩ tõbнjaja tigorн ña yн. Ito yicõri mani Ʊjн Jesucristo ĩ tнdi ejari rнmн ti wanнgũ yigнja yн cнni mнa rãca. Mнa Jesucristore masisнoana tнoya mнa. Ado bajiro mнare bнsigн ya yн.

2 Jesucristo ñarãre mani tirũnнtoni manire cũñi Dios. Ito bajiri ĩ ñarãre queno tirũnнrнja manire. Tere mano wanн quenare rãca ĩnare tirũnнrнja manire. Ito yicõri, "¿Ñe waja bнjagн yigнjada yн?" yi tнoĩabitirнja mani. Ado bajirojнa mani tнoĩaja quena. "Dios ĩ ãmoro bajiro cнdi ãmoa yн. Ito bajiri ĩ ñarãre tirũnнgũ yigнja yн", yi tнoĩaja quena.

3 "Ĩna нjн ña yн. Ĩnare sẽoro roticнja yн", yi tнoĩabitirнja mani. Ado bajirojнa mani yija quena. Dios ĩ ãmoro bajiro quenarise yirнja mani. Ito mani yija mani yiro bajiroti quesoĩacõri, Dios ĩ ãmoro bajiroti yirã yirãji mani tirũnнrã cнni.

4 Ito bajiri Jesucristo mani Ʊjн ĩ tнdi ejari rнmн mani queno yirisere tнoĩa bнjagн yiguĩji ĩ. Ito yicõri manire waja yirocн, "Yн rotiro bajiroti yicн mн. Mнre wanнa yн", yigн yiguĩji manire. Ito bajiri ĩ rãca wanн quenatĩñarã yirãji mani.

5 Mamarã adocãta mнare bнsia yн. Jesucristore masisнoanare rũcнbнoya mнa. Ito yicõri ĩnare queno cнdiya. Mani jeyaro gãmeri rũcнbнocõri gãmeri ejabнarнja manire. Itire gotigн ado bajiro ucayijн Diore goti ĩsiri masн:

"Gãjerã rẽtoro quenagũ ña yн", yirãre ti tujabeami Dios. Ito bajibojarocati, "Gãjerãre rũcнbнocõri ĩnare ejabнa ãmoa yн", yi tнoĩarãre wanнami Dios. Ĩnare ti maicõri ĩnare queno ejabнagн yiguĩji Dios, yi gotia Dios oca.

6 Ito bajiri Diore rũcнbнocõri ado bajiro mani tнoĩaja quena. "Rẽtoro masigũ ñami Dios. Jeyaro ĩ yirise cнdicнja yн", yi tнoĩarнja manire. Ito bajiro yirнja manire, ija ĩ ãmori rнmн ĩ tн queno ñasagнre bajiro manire ĩ cũtoni.

7 Mani tнoĩa oca jaija, ito yicõri manire oca iti ñaja, Diore gotirнja mani. Manire ti maicõri manire ejabнagн yiguĩji Dios.

8 Mecнre mano mani queno tнoĩa ñaja quena. Ito yicõri rũmúa нjн Satanásre mani cнdibititoni queno tнoĩariti ñarнja mani. Ĩ ñami mani wajacн. Yaire bajiro yami ĩ Satanás. Tнoĩate mнa. No ĩ ba ãmogũreti sĩarocн wa ucuami yai cнni. Ito yicõri ĩ awasãja, jeyaro gãna ĩre tнocõri ĩre güiama. Ito bajiroti guijoro yami Satanás cнni. Manire ruyurio ãmogũ yami ĩ. Ito bajiri Diore mani jidicãtoni manire rнoami Satanás.

9 Ito ĩ yibojarocati Diore jidicãmenaji mani ĩre bнto bнsa tнorũnнrã. Mani sĩgũti tõbнjabea. Jesucristore tнorũnнrã cнni jeyaro manire bajiroti tõbнjama. Iti masicõri Jesucristore jidicãbitirнja manire. Ito yicõri Satanásre cнdibitirнja manire.

10 Manire bнto ti maiami Dios. Ito bajiri mani tõbнjaja, "Biyaro tõbнjabicнja yн. Yнre ejabнagн yiguĩji Dios", yi tнoĩa mani. Bнto bнsa Cristore mani queno tнorũnнroca yigн yiguĩji Dios. Manire beseñi Dios ĩ rãca mani catitĩñatoni. Ito bajiri ĩ Macн Jesucristona sнoriti manire masoñi Dios.

11 "Ĩti ñami Ʊjн ñasagн. Jeyaro ñarise roti masigũ ñami ĩ. Dise ĩ roti masibiti rнyabea. Ĩti ñami mani Ʊjн ñatĩñagũ", yi tнoĩasotirнja manire ĩja.

Quenajaro masa, Pedro ĩ yi ñucare gaye

12 Adi paperacãnati mнare yн goti masitoni yнre uca ĩsiami Silvano. Jesucristore queno tнorũnнgũ ĩ ñajare yн ocabajire bajiro tia yн ĩre. Iti tнocõri mнa oca sẽotoni adi oca mнare gotia yн. Ito yicõri, "Riti ña. Manire bнto ti maiami Dios", mнa yi masitoni, adi oca mнare gotia yн. Ito bajiri iti oca tнocõri Diore bнto bнsa tнorũnнña mнa.

13 Ado Babiloniajн ñagũ adi papera mнare cõa yн. Ado gãna Cristore masirã, "Quenajaro", yicoama mнare. Dios beseana ñama ĩna cнni mani roboti. Yн macн bajiro bajigн Marcos, "Quenajaro", yicoami mнare.

14 Gãmeri ti maicõri wanʉre rãca jababaya mʉa. Ito yicõri, “Queno ñaña mʉ”, wanʉre
rãca gãmeri yiya mʉa.
Mʉa Jesucristore tʉorũnʉrã sĩgũre bajiro mʉa ʉsi cʉti ñare ãmoa yʉ. Itocõ ña.

Segunda carta de
San Pedro

Cristore tнorũnнrãre Pedro papera ĩ cõare gaye

1 Ñati mнa. Yн ña Simón Pedro, adi papera mнare cõagũ. Jesucristore moa ĩsigũ ña yн. Ĩ
oca yн goti ucutoni yнre cũquĩ ĩ. Ĩti ñami mani Ʊjн, ito yicõri manire masorн. Queno yigн
ñari ĩ yiro bajiroti mani tнorũnнroca yiñi Jesucristo. Ĩre tнorũnнcõri sĩgũre bajiroti нsi cнti
wanнa mani. Ito bajiri adi papera mнare cõa yн.

2 Diore, ito yicõri mani Ʊjн Jesucristore cнni bнto bнsa mani tнoĩaja, mani ya нsi queno
wanн quenaroja manire. Ito yicõri queno manire ejabнa remogũ yiguĩji Dios. Ito bajiro
mнa ñatoni mнare yiari Diore seni ĩsisotia yн.

Cristore tнorũnнrã ñari ado bajiro ñaja quena, yire gaye

3 Manire beseñi Cristo ĩre bajiro Dios ñarã mani ñatoni. Ito yicõri ĩ queno yi ñaro bajiro
mani cнni yi ñatoni manire beseñi Cristo. Dios ñacõri, rẽtoro masigũ ñami Jesucristo. Ito
bajiri ĩre mani tнorũnнja ĩ masi rẽtocũrisena manire ejabнagн yiguĩji. Ito yicõri ĩ ãmoro
bajiro mani cнdi jeo masitoni, manire ejabнagн yiguĩji ĩ.

4 Rẽtoro masigũ ñari ado bajiro manire goticãñi Cristo: "Diore masibiticõri ñeñaro yi
нyarã ñarãji adi macãrнcũro gãna. Ĩna ya rujн ñeñaro iti tнoĩajare ñeñaro yirã yirãji ĩna.
Ĩnare bajiro mнa yibe yirocн mнareama ejabнagн yigнja yн. Ito yicõri yн tнoĩarore bajiro
mнa tнoĩaroca yigн yigнja yн", yicãñi Cristo manire.

5 Ito bajiri Jesucristore riti tнorũnнrã ñari queno yi ñasotirнja manire ĩja. Ito yicõri Dios
ocare cнni riasotirнja manire.

6 Ito yicõri mani ya rujнnati mani ñeñaro yi ãmorisere ñemecнtirнja manire. Ito bajiro
tнoĩacõri bнto bнsa Cristore tнorũnнrнja manire. Ĩre tнorũnнcõri, Dios ĩ ãmoro bajiro riti
mani yi ñaja quena.

7 Dios ãmoro bajiro yicõri, mani ñarãre cнni ti maija quena. Ito yicõri ĩnare ejabнarнja
manire.

8 Ito bajiro mani yija quenaroja manire. Ito bajiro yicõri Jesucristo ĩ ãmoro bajiro
riti yisotirã yirãji mani. Ito yicõri ĩre moa ĩsirã yirãji. Ito bajiro mani yibeja, ĩre masirã
ñabojarãti, ĩre ejabнamena bajiro ñarã yirãji mani. Ito bajiri mani ñabojarise waja mano
bajiroti ñarãji mani.

9 Ito bajiro queno yi masibicнama, "Ado bajiro yн yire ãmoami Dios", yi tнoĩa нsiriogн
meje ñami ĩocũ. "Yн ñeñaro yirisere coeñi Dios", yigн ñabojagнti tнdi mнcana ãcabojagн ñami
ĩocũ.

10 Ito bajiro yi ãmobitirнja yн ñarã manire. Ito bajiri ĩ ãmoro bajiro riti yi ñarнja manire.
Ito bajiro ñacõri, "Yнre beseñi Dios. Ĩ yagн ña yн", yi tнoĩarã yirãji mani ĩja. Ito bajiro
yi tнoĩacõri ñeñaro yi нyabitirнja manire. Diore riti mani cнdija ĩre tнorũnн jidicãmenaji
mani ĩja.

11 Ito bajiri Jesucristo mani Ʊjн ĩ rotitĩñarojн ejarã yirãji mani. Ĩ manire masogorнti
ñari, ĩ tнjн mani ejaroca yigн yiguĩji ĩja.

12 Adi oca masicãrã ñari itire queno cнdia mнa. Ito bajiro mнa masicãrã ñabojarocati
mнare gotitĩñagũ yigнja yн. Ito bajiri mнa ãcabojabe yirocн, biyaro mнare gotisotigн yigнja
yн.

13-14 "Yoari meje godagн yigнja yн", yн yi masiroca yiñi mani Ʊjн Jesucristo yнre. Ito
bajiri itire masicõri, yн catirocõ mнare goti ñagũ yigнja yн maji. Ito bajiri yн gotirisere
queno mнa tнoĩare ãmoa yн.

15 Adi paperana ruje iti oca mнare gotisoticнja yн. Ito bajiri yн godaja bero josari mejeti itire tнoĩa bнjarã yirãji mнa.

Jesucristo yogн ĩ godo wedija ticн yн, Pedro ĩ yire gaye

16 Mani Ʊjн Jesucristo ija ĩ masiro robo ĩ tнdi ejaroti gayere mнare goticн yн. Yнmasi tнoĩa rujeocõri meje itire mнare goticн yн. Ado bajirojнa bajia iti gaye. Yнmasiti ĩre ticõri, "Rẽtoro masigũ ñami", yi tнoĩacõri mнare goticн yн.

17-18 Dios oca iti ruyuroca Jesús rãca gũta yucнrijн ñacн yн. Ito bajiri rẽtoro yi masigũ ĩ oca ũmacũjн iti ruyuja tнocн yн cнni: "Ãniti ñami yн Macн, yн maigũ. Ĩre bнto wanнa yн", yi ruyucн Dios oca, yн tнoja. Iti ruyuroca Jesucristo bнto yogн ĩ godo wedija ticн yн. Jeyaro iti rẽtaja ticõri, "Cristore bнto rũcнbнoami mani Jacн Dios. Ito yicõri ĩ masirise jidicãñi Dios ĩre", yi tнoĩa yн.

19 Iti rẽtaja tigorн ñari, "Diore goti ĩsiri masa ñaro bajiroti queno yi ucayoñi ĩna", yi tнoĩa yн ĩja. Ito bajiri ĩna ucayorere mani tнorũnнja quena. Ĩna ucayore mani queno riasotija, "Ado bajiro yн yire ãmoami Dios", yi tнo masirã yirãji mani. Ado bajirojнa bajia. Rãitĩarojн sĩaticõri mani waja, wa masirãji mani. Ito bajiri guijorojн wamenaji mani. Itire bajiroti Dios oca mani riasotija, ĩre cнdirã yirãji mani. Ito yicõri guijoro rнore oca gotirãre tнorũnнmenaji mani. Ito bajiri Jesucristo ĩ tнdi ejaroto riojнa, Dios ocare riasotirã riti ña yurнja manire. Ito bajiri Jesús eja wacнti mani tнo masibitire mani tнo masi jediroca yigн yiguĩji.

20-21 Queno tнoya mнa. Bнto bнsa ñasarise mнare gotigн ya yн. Dios ocare rujeobiticã masa. Ĩnamasi tнoĩa rujeocõri meje ucayijarã Dios oca goti ĩsiri masa. Ado bajirojнa bajia. Jane mejejн Diore goti ĩsiri masare quedi sãjacõri, Dios oca ĩna uca masiroca yiyijн Espíritu Santo.

2

Ado bajiro riasorã yirãji rнori masa, yire gaye
(Jud 4-13)

1 Ito bajibojarocati gãjerãma rнore oca gotiyijarã ĩna. "Diore goti ĩsiri masa ña gнa", yi rнoyijarã ĩna. Adi rнmнri cнni mнa wato ñarãji ĩnare bajiro rнo jairã. "Dios oca riojo gotirã ña gнa ĩja", yi riaso rнorã yirãji ĩna. Ito bajiro riaso rнocõri Jesucristo ocare masa ĩna jidicãroca yirã yirãji ĩna. Iti gaye riti meje rнorã yirãji ĩna. "Manire goda ĩsirн meje ñami Jesucristo", yi rнorã yirãji. Ito yicõri, "Mani Ʊjн meje ñami ĩ", yirã yirãji ĩna. Riojo meje riasorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija tнocõri, yoari mejeti ruyuriogн yiguĩji Dios ĩnare.

2 "Mani ya rujнnati mani yi ãmorise mani yija quena", yi rнorã yirãji ĩna. Ĩna rнorisere tнorũnнcõri jãjarã masa ĩnare bajiro ñeñaro yirã yirãji. Ito bajiro ñeñaro yicõri Cristo oca ñasarisere aja tudirã yirãji masa. Ito bajiri Cristo ocare ĩna aja tudija, rнore oca riasotirãre seti ñaro yiroja.

3 Ito yicõri mнa ya gajeoni bнja ãmorã, mнare rнorã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna ñeñaro yiroto riojнa masicãyijн Dios. Iti masicõri, "Ĩna ñeñaro yirise waja, waja senicнja yн", yi tнoĩayijн Dios. Ito bajiri co rнmн ĩnare waja senirocн ãcabojabiquĩji Dios.

4 ¿Dios ñaro gãna ángel mesa oca masiati mнa? Jane mejejн jãjarã ángel mesa ñeñaro yi ãmorã queno Diore cнdibisijarã ĩna. Ito bajija ticõri, "No yibea yнre", yibisijн Dios. Bнto rãitĩarojн ĩnare cõayijн ĩ. Ito yicõri ĩna ñeñaro yirise waja, waja ĩ seniroti rнmн riojнa ito riti ĩnare cũyijн ĩ. Ito bajiroti rнore oca riasotirãre cнni bнto waja senigũ yiguĩji Dios.

5 ¿Jane mejejн Noé ñayorн ĩ ñaroca ñagoanare masiati mнa? Ĩna ñeñaro yirise ticõri ĩnare ruyurioyijн Dios. Ide jairo idé queoyijн, ĩna ruja godajaro yirocн. "Mнa ñeñaro yirisere jidicãrнja mнare", yibojayijн Noé ñayorн masare. Ito ĩ yibojarocati jidicãbisijarã ĩna. Ito bajiri Noé, ito yicõri ĩ ñarã jнa ãmojeno ñarãre riti masoyijн Dios.

6 ¿Sodoma gãna ñabojana, Gomorra gãna ñabojana oca cнni masiati mнa? Bнto ĩna ñeñaro yija ticõri, ĩnare ruyuriorocн jea queoyijн Dios ĩna ya cнtorire. Ito bajiro yiyijн Dios, "Ĩre cнdimenati mani ñeñaro yija manire cнni ruyuriogн yiguĩji Dios", yi mani tнoĩa masitoni.

7-8 ¿Queno yigorн Lot wame cнtigн oca masiati mнa? Sodoma gãna, Gomorra gãnare cнni ruyurio jeobojagнti ito gagн Lot sĩgũreti ruyuriobisijн Dios. Diore rũcнbнogн ñayijн Lot. Co rнmн rнyabeto ĩ tн gãna ñeñaro ĩna yija, tisotibojayijн Lot. Ito yicõri ĩna ñeñaro bнsirisere cнni tнosotibojayijн ĩ. Rẽore gaye ñabojarocati ñeñaro yi ajeyijarã ĩna ũmнa comasiti. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩ ya нsijнama bojori bнjayijн Lot ñayorн. Ito bajiri ĩreama ruyuriobisijн Dios.

9 Iti ocare tнocõri, "Mani ñeñaro yitoni rũmн́ ĩ нsirioro yi codeja, manire ejabнagн yiguĩji Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yibe yirocн, manire ejabнagн yiguĩji ĩ. Ito bajiri ñeñaro yirãreama ãcabojabiticõri, ija ĩ waja seniri rнmн ĩnare waja senigũ yiguĩji Dios", yi tнoĩa mani.

10 Ĩna ya rujн iti ñeñaro tнoĩaro bajiro yirãre, ito yicõri, "Ʊjarãre cнdibicнja yн", yirãre cнni bнto bнsa waja senigũ yiguĩji Dios. Ĩna ñama ñeñaro bнsicõri bojo masimena. "Gнa ãmoro bajiro bнsirã yirãji gнa", yama ĩnaõna. Ito yicõri ángel mesare rũcнbнobiticõri, ĩna rotirisere aja tudirã yirãji ĩnaõna.

11 Ĩnare bajiro yibeama Dios ñaro gãna ángel mesa. Rнore oca riasorã rẽtoro masirã ñama ángel mesa. Rẽtoro masirã ñabojarãti, "Ãna rнore oca riasori masa ñeñaro yirã ñama ĩna. Ito yicõri ĩnare seti ña", Diore yi gotibeama ĩna. Ñeñaro bнsitu ãmomena ñama ángel mesa.

12 Ito mнa wato rнore oca riasori masa, waibнcнrã bajiro queno tнoĩamena ñarãji ĩna. "Ija ado bajiro rẽtaro yiroja yнre", yi tнoĩa masibitibojarãti, ĩna ãmoro bajiro riti yama ĩna. Ito yicõri Dios oca ĩna tнo masibitire, aja tudiama ĩna. Waibнcнrãre mani sĩaro bajiroti riaso rнorãre ĩna ñeñaro yija ticõri, ĩnare ruyuriogн yiguĩji Dios.

13 Ito bajiro yignti ĩnare waja senigũ yiguĩji Dios, masa ñeñaro tõbнjaroca ĩna yire waja. Bojomenati, ũmнati ñeñaro yama ĩnaõna. Ito bajiro yicõri itire bнto wanнama ĩna. Mнa rãca minijuacõri "Queno yirã ña gнa", yi rнoama ĩna. Ito bajiro yibojarãti, bнto ñeñaro tнoĩarã ñama ĩnaõna. Mнa queno tнo masibeja ĩnare bajiroti ñeñaro yirã yirãji mнa cнni.

14 Gãji manojore ticõri, "Iso rãca yi aje ãmoa yн", yi tнoĩama ĩna. Ñeñarise riti tнoĩa нyama ĩna, rнore oca riasori masa. "Mani ya rujнnati mani yi ãmorise mani yija quena. Itire ti tebiquĩji Dios", yi rнoama ĩna, Diore queno masimenare goti rнorã. Gãjerã ya gajeonire ti нocõri itire bнja ãmorã tнoĩarãji ĩnaõna. Ito bajiri rнore oca goticõri josari mejeti gãji ya gajeoni bнjama ĩnaõna. Ito bajiro ĩna yi ñaja ticõri, ĩnare ruyuriogн yiguĩji Dios.

15 Dios oca quenarise tнogoana ñabojarãti iti oca jidicãna ñama ĩnaõna. Ito bajiro gaje tнoĩacõri ñeñaro tнoĩama ĩna. Beor macн, Balaam wame cнtigн ñayorнre bajiro ñeñaro yama ĩna cнni. Diore goti ĩsiri masн ñabojagнti niyeru bнto maigũ ñari, "Rнore oca yн gotija queno bнjagн yignja yн", yi tнoĩabojayijн Balaam.

16 Ito bajiro tнoĩaboja, burro joe ĩ jesa waroca, ado bajiro yiyijн Dios. Masнre bajiro burro ĩ bнsiroca yiyijн Dios. Ito bajiro ĩ yirocati bнsisнoyijн burro: "Bнto ñeñaro yi tнoĩa mн. Ito bajiro ñeñaro mн tнoĩarise, tнoĩabesa mн", yi tudiyijн burro ĩre. Ito bajiro ĩ yija tнo нcacõri, ĩ ñeñaro tнoĩarise jidicãyijн Balaam ñayorн.

17 Queno tнoya mнa. Mнare goti masiore ocana gotigн ya yн. Ide ãmorã jaibitiya warã yirãji mani. Ito ejacõri cara quearaya mani tija, bojori bнjarã yirãji mani, ide idi ãmobojarã. Cнma ñaroca cнni, ide bueri ti ãmarã yirãji mani ide ãmorã. Ito bajiro mani ti ãma rũgõroca ide buerire mino iti wẽa rẽtocõja bojori bнjarã yirãji mani ide ãmobojarã. Iti mani ãmaro bajiroti, Dios oca tнo ãmorã ĩ oca gotirã tнjн warã yirãji mani. Ĩna tнjн ejacõri rнore ocati ĩna goti ñaja bojori bнjarã yirãji mani, Dios oca quenarisere tнo ãmobojarã. Ito bajiro rнore oca riasorãre ija ĩnare ĩ cõaroto bнto rãitĩaro quenocãyijн Dios.

18 Ñeñaro yirã ñacõri masa jeyarore wanɯre rãca rɯo gotiama ĩna. “Mani ya rujɯnati mani yi ãmorise mani yija, quena ña. No yibea”, yi ɯsirio codeama gãjerãre. Bɯjato yama ĩna. Ito bajiro ĩna riasoja tɯocõri, “Riti yama ĩna”, yi tɯoĩarã yirãji canɯ bɯsati Jesure masisɯoana. Ito bajiri tɯdi ñeñaro yi ɯyarã yirãji mɯcana, ñeñarisere jidicãbojana.

19 Ado bajiro gotiama rɯore oca riasori masa: “Jeyaro mani ya rujɯnati mani yi ãmorise mani yija, quena ña. No yibea. Ija co rɯmɯ mani jidicã ãmoja, jidicãrã yirãji mani”, yi rɯoama ĩna. Ito bajiro yibojarãti ĩna ñeñaro yirisere jidicã masibeama ĩna. Ado bajirojɯa bajia. No ñeñarise riti tɯoĩa ɯyagɯ ĩ ñeñaro yirisere jidicã ãmobiquĩji ĩ.

20 No Jesucristo mani Ʊjɯre tɯorũnɯrã adi sita ñeñarisere jidicãrã yirãji ĩna. Ito yibojarãti mɯcana tɯdi ñeñaro ĩna tɯoĩa ɯyaja, bɯto bɯsa ñeñaro yirã yirãji ĩna. Ito bajiri Jesucristore ĩna tɯorũnɯroto riojɯa ĩna ñeñaro yiado rẽto bɯsaro ñeñaro yirã yirãji ĩna ĩja.

21 Cristo oca masibojarãti, Dios rotirisere jidicãcõri tɯdi ñeñaro yirã yirãji ĩna. Ĩna ito bajiro yija ticõri, bɯto bɯsa waja senigũ yiguĩji Dios ĩnare. Ito bajiri Cristo ocare masibiticõrɯjabojañi ĩna.

22 Jane mejejɯ gaye oca gotire bajiro bajia adi. Tite mɯa: “Mɯñocõri ĩmasiti tɯdi bagɯ yiguĩji ecarɯ yai. Ecana yeseare mani guja bero ĩnamasiti ɯeri wõrã yirãji ĩna”, yi gotia jane mejejɯ gaye oca. Ito bajiroti yama Dios rotirisere jidicãcõri mɯcana tɯdi ñeñaro yirã.

3

Ado bajiro, bajiro yiroja mani Ʊjɯ ĩ tɯdi ejaroto riojɯa, yire gaye

1 Yɯ ñarã iti rɯmɯ mɯare papera cõacɯ yɯ. Ito bajiro yɯ cõarisenati Dios oca goticɯ yɯ. Quenarise riti tɯoĩajaro ĩna yirocɯ, ito bajiro mɯare papera cõacɯ yɯ. Adi paperana cɯni ito bajiroti uca yɯ mɯcana, quenarise riti mɯa tɯoĩa sɯyajaro yirocɯ.

2 Diore goti ĩsiri masa ĩna goti yurisere ãcabojabesa mɯa. Ito yicõri mani Ʊjɯ oca gɯa goti ucutoni ĩ cũana goti ucurisere cɯni ãcabojabesa mɯa. Manire masorɯ ĩ rotirise goticɯ gɯa mɯare.

3 Ñasarise mɯare gotigɯ ya yɯ. Ito bajiri itire queno tɯoĩaña mɯa. Adi macãrɯcũro jediroto riojɯa Dios ocare aja tudiri masa jãjarã ñarã yirãji. Ito yicõri ĩna ya rujɯnati ĩna ñeñaro yi ãmorise yirã yirãji ĩna.

4 Ado bajiro aja tudirã yirãji ĩna: “¿Nojɯ ñati, ‘Mɯcana tudi ejagɯ yigɯja yɯ’, yibojarɯ? Ito bajiro yirɯ ñabojagɯti tɯdi ejabicɯ yiguĩji Cristo. Tite mɯa. Mani ñicɯsabatia ĩna ñado bajiroti bajia adi rɯmɯri cɯni. Iti rɯmɯjɯ ñado bajiroti bajia adi rɯmɯri cɯni. Mɯcana tɯdi ejabicɯ yiguĩji Cristo”, yi aja tudirã yirãji ĩna.

5 Ito yibojarãti adi macãrɯcũro Dios ĩ rujeorere tɯdi tɯoĩa ɯya ãmobeama ĩna. “Ĩ ya ocanati adi macãrɯcũro gayere rujeoyijɯ Dios. Ito yicõri idere ĩ bata rotirocati sita ruyucoayijɯ ĩja”, yi tɯoĩa ãmobeama ĩna.

6 Ado bajirojɯa bajia. Adi macãrɯcũro Ʊjɯ ñami Dios. Ito bajiri ĩ rujeoja bero yoari ñeñaro masa ĩna yija ticõri, ide quedi rotiyijɯ Dios. Ito bajiro yicõri adi macãrɯcũro ñarãre ito yicõri adi macãrɯcũro gaye jeyarore ruyurioyijɯ Dios.

7 Adi sita, ito yicõri macãrɯcũro cɯni Dios ĩ masirisena riti ña. Ito bajibojarocati itire ruyuriogɯ yiguĩji Dios. Ĩ ya ocana riti adi macãrɯcũrore ruyuriorocɯ soe jeogɯ yiguĩji Dios. Masare ĩ waja seniri rɯmɯ ito bajiro soe jeogɯ yiguĩji Dios. Ito yicõri ñeñaro yirãre waja senicõri ĩnare ruyuriogɯ yiguĩji Dios.

8 Yɯ ñarã adire ãcabojabesa mɯa. Ʊsirioro yigɯ meje ñami mani Ʊjɯ. Ĩ tija yoabea mil rodori ñarise. Co rɯmɯacãti bajiro bajia ĩ tija.

9 Mani tijama yoari sejami Dios. “Ĩ yiro bajiro ejori yibeami ĩ”, yi tɯoĩa mani. Ito bajiro mani tɯoĩabojarocati, ado bajirojɯa bajia. Ñeñaro yirãre ejori ruyurio ãmobeami Dios. Masa jeyarore ti maicõri sĩgũ jeamejɯ ware ãmobeami Dios. Ito bajiri, “No yɯre tɯorũnɯgũreti jeame ũjɯrojɯ cõabicɯ yigɯja yɯ”, yi tɯoĩacõri ĩnare yugɯ yiguĩji Dios maji.

10 Ito bajiro yubojagʉti co rʉmʉ tʉdi ejagʉ yiguĩji Jesús. “Jane tʉdi ejagʉ yiguĩji ĩ”,
mani yi tʉoĩabiti rʉmʉ tʉdi ejagʉ yiguĩji Jesús. Ĩ tʉdi ejari rʉmʉ ũmacʉ̃jʉ guijoro oca
ruyuro yiroja. Ito yicõri macãrʉcʉ̃rojʉ yobojana jedirã yirãji. Ito yicõri adi sita jeyaro
ñabojarise ʉa jedicoaro yiroja. Masa ĩna menigobojare cʉni jeyaro ʉa jedicoaro yiroja.
Ñejʉa rʉyabeto yiroja ĩja.
11 “Ito bajiro adi sitare ruyuriogʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩacõri, ado bajirojʉa yirʉja manire.
Quenarise riti yirʉja manire. Ito yicõri Diore rʉ̃cʉbʉorã ĩ yiro bajiro riti cʉdirʉja manire.
12 “Co rʉmʉ mani Ʊjʉ tʉdi ejagʉ yiguĩji”, yi tʉoĩa ñarʉja manire. Ito bajiro tʉoĩacõri, “Coji
ĩ ejare ãmoa yʉ”, yi tʉoĩarʉja manire. Ito bajiro tʉoĩacõri quenarise riti yi ñarʉja manire.
“Ĩ ejari rʉmʉ macãrʉcʉ̃ro, adi sita ñarise jeyarore ruyuriogʉ yiguĩji Dios”, yi tʉoĩa mani.
13 Iti tʉo masibojarãti güi ʉsiriomenaji mani. “Dios ĩ ãmoro bajiro yigʉ yiguĩji”, yi tʉoĩa
mani. “Adi macãrʉcʉ̃rore ruyuriocõri jacajʉ cʉni ũmacʉ̃jʉ cʉni mame rujeo wasoagʉ
yiguĩji Dios. Ito yicõri itojʉ queno yirã riti catitĩñarã yirãji”, yi tʉoĩa mani. Ito bajiri Dios
ĩ bʉsigore masicõri güi ʉsiriomenati ĩre yurã yirãji mani.
14 Ĩ tʉdi ejari rʉmʉ bocati ñarã ñacõri, mani ñeñaro yirisere jidicã jeorʉja yʉ ñarã
manire. Ito yicõri, “Ĩ ãmoro bajiro riti yicʉja yʉ”, yi tʉoĩa ñarʉja manire. Ito bajiro yi ñarãti
Dios rãca sĩgʉ̃re bajiroti ʉsi cʉti ñarʉja mani. Manire ĩ ti wanʉtoni ñe seti mana mani ñaja
quena.
15 Coji ĩ ejabeja ticõri, ado bajiro yi tʉoĩarʉja manire. “Masa jãjarã bʉsa maso ãmogʉ̃ adi
macãrʉcʉ̃rore ruyuriorocʉ ʉsiriobeami Dios”, yi tʉoĩarʉja manire. Adi yʉ ucare bajiro
mʉare ucañi Pablo mani maigʉ̃ cʉni. Dios ĩ masirisena ito bajiroti yi ucañi Pablo mʉare.
16 Coji rʉyabeto mʉare ucagʉ iti oca gotiñi Pablo. Ito bajibojarocati josari ña ĩ riasogore
oca. Ito bajiri ĩ ucagore tʉo masi ãmomenama ricati riasorã yirãji. “Ado bajiro yi ãmoñi
Pablo”, yi rʉorã yirãji ĩna. Ito bajiroti Dios oca tuti ticõri wisare oca riasorã yirãji ĩna. Ito
bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare waja senirocʉ ĩnare ruyuriogʉ yiguĩji Dios.
17 Queno tʉoya yʉ ñarã mʉa. “Dios oca riasori masa ña gʉa”, yibojarãti rʉore oca
gotirã yirãji coriarã. Itire tʉo masicã mʉa. Iti masicõri queno tʉoĩa yucãña mʉa.
Diore cʉdimena ĩna rʉorise ocare tʉorʉ̃nʉbesa mʉa. Ito yicõri Jesure tʉorʉ̃nʉrã ñari ĩre
jidicãbesa mʉa.
18 Ado bajirojʉa mani yija quena. Bʉto bʉsa mani Ʊjʉ Jesucristore tʉorʉ̃nʉrʉja manire.
Ito yicõri ĩre mani cʉdi masitoni, ĩ ocare riasotirʉja manire. Ĩti ñami manire masorʉ. Ito
bajiri ĩre rʉ̃cʉbʉorona ado bajiro ĩre bʉsitĩñarʉja manire: “Rẽtoro masigʉ̃ ña mʉ. Ñimʉ
gãji mʉre bajiro masigʉ̃ mami”, yitĩñarʉja manire. Itocõ ña.

Primera carta de San Juan

Jane mejejнti Dios oca goti rẽtoburocн ĩ ñacãre gaye

1 Ñati yн ñarã mнa. Mнare papera cõa yн. Macãrнcн̃ro iti rujearoto riojнajн, Dios oca
goti rẽtoburocн ñacãyijн. Gнamasiti ĩre ticõri, ĩre tнocõri, ĩre moaĩacõri mнare gotia yн. Ĩti
ñami mani catitĩñaroca yi masigн̃.
2 Dios oca goti rẽtoburocн ĩ goaroca ticн gнa. Ĩti ñami Jesucristo catitĩñare rнcogн. Ito
bajiri gнa tigore mнare gotia yн. Gнare goaĩocacнti, mani Jacн Dios rãca ñayijн. Ĩre gнa
tiroca yiñi Dios. Ĩ gayere mнare bнsia yн.
3 Gнa tigore mнare gotia yн. Gнa tнogore cнni mнare gotia yн. Gнa rãca sĩgн̃ robo
bajiroti mнa нsi cнtitoni mнare gotia yн. Dios ĩ нsi cнtiro bajiroti нsi cнtia gнa. Ĩ Macн
Jesucristo rãca cнni ito bajiroti нsi cнtia gнa. Dios ĩ нsi cнtiro bajiroti mнa нsi cнtitoni
mнare gotia yн. Ito yicõri ĩ Macн rãca mнa нsi cнtitoni mнare gotia yн.
4 Adi mнare gotia yн sĩgн̃ robo bajiro mani wanн quenatoni.

Busurise rнcogн ñami Dios, yire gaye

5 Busurise rнcogн ñami Dios. Rãitĩarise ma ĩre. Ito bajiroti gotiquĩ Jesús gнare. Ito bajiri
iti tнocõri mнare gotia yн.
6 "Dios ĩ нsi cнtiro bajiroti нsi cнtia yн", mani yibojaja cнni, ito yicõri ñeñaro mani yirise
jidicãbeja, manimasiti rнoa mani. Ito yicõri riojo gotire gaye cнni cнdirã meje ña mani.
7 Dios ĩ queno yi ñaro bajiro mani yi ñaja, sĩgн̃ robo bajiro нsi cнtirã yirãji mani. Ito
yicõri ĩ Macн Jesucristo ya rínati mani ñeñaro yirise coe jeoroja.
8 "Ñeñaro yirise ma yнre", mani yibojaja, manimasiti rнoa mani. Ito bajiri riojo gotirã
meje ña mani.
9 Yiro robo yigн ñami Dios. Ito bajiri ĩre mani gotija, ñeñaro mani yirise coe jeogн yiguĩji.
Ito yicõri mani ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios.
10 "Ñeñaro yigн meje ña yнama", mani yibojaja cнni, "Rнore jaigн ñami Dios", yiado
bajiro ya mani. Ito bajiro mani yija, Dios oca mani ya нsijн manoja manire.

2

Manire bнsi ejabнagн ñami Cristo, yire gaye

1 Yн rĩa robo bajiro bajirã ña mнa. Ito bajiri ñeñarise mнa yibe yirocн, adi mнare gotia
yн. Mani ñeñarise yijama, sĩgн̃ ñami Diore manire bнsi ĩsigн̃. Ĩ ñami Jesucristo, ñeñarise
yiĩabicн. Ito bajiri Diore bнsigн yiguĩji manire yiari.
2 Jesús ya rína sнoriti, mani ñeñaro yirise waja yicãre ña. Mani ye riti meje waja yicãñi.
Masa jeyaro ye cнni waja yicãñi Jesús.
3 Dios rotirise yiro robo mani cнdija, "Ĩre masia yн", yi tнoĩa masia mani.
4 No, "Jesure masia yн", yibojagнti, ĩ rotirise yiro robo cнdibicн, socagн ñami ĩocн̃. Ito
bajiri riojo gotigн meje ñami ĩocн̃.
5 No Dios rotirise riojo cнdigн, ĩre bнto tнoĩaguĩji. Diore riojo mani cнdija, "Ĩre bajiroti
нsi cнtia yн cнni", yi tнoĩa masirãji mani.
6 "Dios robo bajiro нsi cнtia yн", yigн Jesucristo ĩ ñado bajiro ñaja quena.

Mame rotire gaye

7 Yн mairã, adi papera mнare cõa yн. Mame oca meje mнare gotia yн. Jane mejejн masa
rãca ñasнore ña adi oca. Mнa tнogoreti ña adi oca.

8 Ito bajibojarocati, oca mame robo bajiro eja mнare. Rãitĩarise rẽta wado bajiro mнa masibitigore rẽta wajн. Ito bajiri oca ñasarise masia mнa ĩja. Iti ocare cнdiñi Jesucristo. Ito yicõri mнa cнni iti ocare cнdia.

9 Sĩgũ, "Busurojн ña yн", yibojagнti, ĩ ocabajire ti tudigн, rãitĩarojнti ñacõguĩji maji.

10 Ĩ ocabajire bнto ti maigũama, busurojн ñaguĩji ĩocũ. Ito bajiro busurojн ñagũ ñeñarise yi нyabiquĩji.

11 Ĩ ocabajire ti tudigн rãitĩarojн wa ucuguĩji. Ĩ waroto masibiquĩji ĩ. "Itijн wajн", yi masia manoti wa ucuguĩji ĩ. Rãitĩaro ĩ ya cajea ruyubejare, cajea macн robo bajiro bajiguĩji ĩ.

12 Yн rĩa robo bajirã mнa ñajare iti mнare gotia yн. Jesucristo ya rína sнoriti ñeñaro mani yirisere coeñi Dios.

13 Tнoya bнcнrã mнa. Adi papera mнare menia yн. Macãrнcũro rujearoto riojнajн ñasнorнre masirã ña mнa. Mнa mamarãre cнni adi papera cõa yн. Rũmúre cнdigoana ñabojarãti ĩ robo bajiro tнoĩabea mнa ĩja.

14 Tнoya rĩaca mнa. Mнare cнni adi papera coa yн. Mani Jacн Diore masirã ña mнa cнni. Mнa bнcнrãre adi papera cõa yн. Macãrнcũro rujearoto riojнajн ñasнorнre mнa masijare mнare papera cõa yн. Mнa mamarãre cнni papera cõa yн oca sẽorã mнa ñajare. Dios ocare cнdirã ña mнa. Ito bajiri rũmú robo bajiro meje tнoĩa mнa ĩja.

15 Adi macãrнcũrore maibesa mнa. Ito yicõri adi macãrнcũro ñarisere cнni maibesa mнa. Macãrнcũro ñarisere bнto maigũ, mani Jacнre maibiquĩji.

16 Mani ya rujнna mani ñeñaro yi ãmorise, Dios gaye wadire meje ña iti. Adi sita gaye ña iti. Mani ya cajeana ti wanнcõri ñeñaro yi ãmorise, adi sita gayeti ña. Mani gajeoni cнtirise sõ bajiro mani yirise, Dios ye wadire meje ña iti. Adi ñeñaro yire jeyaro adi sita gayeti ña.

17 Ado mani ñari sita jedi wajн. Adi macãrнcũro ñeñarise cнni jedi wajн. Dios ĩ ãmoro bajiro yigнama catitĩñagũ yiguĩji.

Oca riojo gotire meje ña socare, yire gaye

18 Tнoya yн rĩa mнa. Jabeto rнya adi macãrнcũro iti jediroto. Cristo wajacн ĩ wadire gaye tнoyija mнa. Ito bajiri ado bajiro mнare gotia yн. Gãjerã Cristo wajana jãjarã ejacoama ado ĩja. Ito bajiri, "Sõmejeti ña sнsari rнmн iti ejaroto", yi tнo masia mani.

19 Mani rãca ñabojarãti mani robo bajiro нsi cнtibiticã ĩna. Ito bajiri manire wagocã ĩna. Mani robo bajiroti ĩna нsi cнtijama manire budigobitibocã ĩna. Ĩna budigojare, "Mani robo bajiro нsi cнtirã meje ñañi ĩna", yi tнo masia mani.

20 Espíritu Santo sãñi Cristo mнare. Ito bajiro ĩ yijare ñasarise ti masia mнa.

21 Ñasarise masirã mнa ñajare, papera cõa yн mнare. Ñasarise masimena meje mнa ñajare mнare papera cõa yн. Oca riojo gotire gaye meje ña socare gaye. Itire ãcabojabeja. Iti oca mнa tнogore queno tнoĩama. Itire ãcabojabeja. Iti oca mнa tнogore queno mнa tнoĩatĩñaja, Jesús rãca, Dios rãca cнni ĩna robo bajiroti нsi cнtirã yirãji mнa.

25 Jesucristo goticãñi manire, catitĩñare gaye ĩsirocн.

26 Coriarã mнare rнo ãmoama. Ito bajiri mнare adi papera cõa yн.

27 Espíritu Santo sãñi Jesús manire. Ito bajiri manire riasori masн ñatĩñami. Dise rнyabeto manire riasogн yiguĩji Espíritu Santo. Ĩ riasorise riti ña. Socare gaye meje ña. Ĩ riasoro bajiroti yiya mнa cнni. Jesús robo bajiroti нsi cнtiya mнa cнni.

28 Queno tʉoya, yʉ rĩa robo bajirã mʉa. Jesús ĩ ʉsi cʉtiro bajiroti ʉsi cʉti ñaña mʉa cʉni.
Ito bajiro mʉa ʉsi cʉti ñaja, Jesús ĩ tʉdi ejari rʉmʉ güire manoja mʉare. Ito bajiri ĩ ejaroca
bojore mano yiroja mʉare.
29 "Ñeñarise yigʉ meje ñami Jesús", yi masirãji mʉa. Ito bajiri, "Queno yirãma Dios rĩa
ñama", yi masirʉja mʉare.

3

Dios rĩa ñare gaye

1 Tʉoya mʉa. Mani Jacʉ Dios bʉto maiami manire. Ito bajiri, "yʉ rĩa", yami manire.
Riti ĩ rĩa ña mani. Adi macãrʉcʉ̃ro gãnama Diore ti masimenaji. Ito bajiri manire cʉni ti
masimenaji ĩna.
2 Tʉoya yʉ mairã mʉa. Dios rĩa ña mani. Mani riojʉa, "Ado bajiro ñarã yirãji", yi
masibea mani. Ito bajibojarocati Jesús ĩ goaĩoroca ĩ robo bajiro bajirã yirãji mani. Ĩre
ti masicõri ĩ robo bajiro bajirã yirãji mani.
3 "Ĩre tigʉ yigʉja yʉ", mani yi tʉoĩa yuja, ñeñarise yimenaji mani ĩja. Jesús robo bajiroti
ñeñarise yimenaji mani cʉni.
4 Ñeñarise riti yitĩñagʉ̃, Dios rotirise cʉdigʉ meje ñami. Dios rotirise mani cʉdibeja, iti
ña ñeñaro yire.
5 "Jesucristo ñeñarise yigʉ meje ñami", yi tʉo masirãji mʉa. Jesucristo adi macãrʉcʉ̃ro
wadiñi mani ñeñaro yirise waja yirocʉ. Itire masia mʉa.
6 No Jesús robo ʉsi cʉtigʉti, ñeñarise yi ʉyabiquĩji. Ñeñarise riti yitĩñagʉ̃, Jesure tiĩagʉ̃
meje ñami maji. Ito yicõri Jesure masibicʉ ñami maji.
7 Mʉare rʉoronare tʉobesa yʉ rĩa mʉa. Ñeñarise yibicʉ, ĩ cʉni Jesús robo bajiroti
quenagʉ̃ ñami.
8 Ñeñarise riti yigʉama rʉ̃mʉ́ yagʉ ñami. Cajerojʉti ñeñarise yigʉ ñañi rʉ̃mʉ́. Ito bajiro
bajisʉorʉ ñami ĩ. Rʉ̃mʉ́ ĩ ñeñaro yirisere cõarocʉ wadiñi Dios Macʉ.
9 Dios rĩa ñarã ñeñarise yi ʉyamenaji. Dios gaye tʉoĩare ña ĩnare. Mʉcana tʉdi rujea
quenoana ñama ĩna. Ito bajiri adocãta Dios rĩa ñama ĩna. Ito bajiri ñeñarise yi ʉyamenaji
ĩna.
10 ¿No bajiro ti masirãjida mani, Dios rĩa ĩna ñaja? Ito yicõri, ¿no bajiro ti masirãjida mani,
rʉ̃mʉ́ rĩa ĩna ñaja? Ado bajiro ti masirãji mani. Ñeñarise yitĩñagʉ̃, ito yicõri ĩ ocabajire ti
maibicʉ, Dios yagʉ meje ñami ĩocʉ̃. Rʉ̃mʉ́ yagʉ ñami ĩ.

Corocõti gãmeri maija quena, yire gaye

11 Mani ya rujʉre mani mairo robo bajiroti gãjerãre cʉni maija quena. Adi ña Dios oca
cajero ĩre masisʉorã mʉa tʉore gaye.
12 Caín ñayorʉ robo bajiro yibesa mʉa. Rʉ̃mʉ́re cʉdigʉ ĩ ocabajire sĩayijʉ Caín ñayorʉ.
Ĩ ocabaji quenarise tʉoĩagʉ̃ ñayijʉ. Caínjʉama ñeñarise riti tʉoĩagʉ̃ ñayijʉ. Ito bajiri ĩ
ocabajire sĩayijʉ ĩ.
13 Tʉoya yʉ ñarã mʉa. Adi macãrʉcʉ̃ro gãna mʉare ĩna ti tudija, "Abo, ¿no yija yʉre ti
tudiatibe ĩna?" yi tʉoĩabeja.
14 Mani godabore gaye rẽtocũñi Dios. Ito bajiri catitĩñare gaye manire ĩsiñi ĩ. Mani
ñarãre mani ti maija, "Ito bajiroti bajia", yi masirãji mani. Ĩ ocabajire ti maibicʉ godacãrʉ
bajiro bajiguĩji. Jeame ʉ̃jʉrojʉ wacʉ yiguĩji ĩocʉ̃.
15 Ĩ ocabajire ti tudigʉ sĩari masʉti ñami Dios ĩ tija. Sĩari masʉ catitĩñare rʉcobiquĩji. Itire
masirã ña mʉa cʉni.
16 Cristo manire goda ĩsiñi. Ito bajiri, "Manire bʉto maiami Cristo", yi masirã ña mani
ĩja. Mani ñarãre ti mairʉja manire, ĩnare mani goda ĩsiroti ñabojarocati.
17 Gajeoni jaigʉ ĩ ñarã bojoro bʉjarãre ejabʉabicʉ ñabojagʉti "Diore maia yʉ", yibojagʉ
yiguĩji ĩocʉ̃.

18 Yʉ rĩa, gãjerãre cʉni ti mairʉja manire. “Gãjerãre ti maia yʉ”, yicõri ĩnare cʉni
ejabʉarʉjarãji mani.

Cristore mani tʉorʉ̃nʉja Dios ĩ tiro riojo güimenaji mani, yire gaye

19 Mani gãjerãre ti maija, “Cristo, riojo gotigʉ, ocabaji ña yʉ”, yi tʉoĩarãji mani. Ito bajiri
Dios ĩ tiro riojo mani ya ʉsi tʉoĩa ʉsirio yimenaji mani.
20 Mani ya ʉsijʉ mani tʉoĩa ʉsirioja, mani ñeñaro yirisere tʉoĩarã yirãji mani. Ito bajiro
mani tʉoĩaja Dios manire tʉo masi ñaguĩji. Mani tʉoĩarise ñarocõti ti masiami Dios.
21 Yʉ mairã, tʉoya mʉa. Mani ya ʉsi iti tʉoĩa ʉsiriobeja, güire ma manire Dios ĩ tiro riojo.
22 Dios yiro robo mani cʉdija, mani seniro bajiroti ĩsiguĩji.
23 Ado bajiro manire rotiñi Dios, “Yʉ Macʉ Jesucristore rʉ̃cʉbʉoya mʉa. Ito yicõri masa
ñarocõreti ti maiña mʉa”, yiñi Dios. Adi ña ĩ rotire ñasarise.
24 Dios rotirise yiro robo cʉdirã ĩre bajiroti ʉsi cʉtirãji ĩna. Ĩna ya ʉsijʉ ñaguĩji Dios.
“Mani ya ʉsijʉ ñaguĩji Dios”, yi tʉo masia mani. Ito bajiro mani tʉoĩa masiroca yami
Espíritu Santo manire.

4

Dios ya ʉsi, ʉsi cʉtimena Cristo wajana ñama ĩna, yire gaye

1 Tʉoya yʉ mairã mʉa. “Diore yiari bʉsia yʉ”, yirã ĩna ñabojarocati queno ĩnare tʉo
sʉyamenaji mani. Socari masa jãjarã ñarãji adi sitajʉre. “Diore bʉsirã ña gʉa”, yibojama
ĩna. Dios rĩa ĩna ñajama, queno rʉore oca mano gotirã yirãji ĩna. Ito bajiri queno tʉo masiña
mʉa.
2 “Adi sitajʉ wadicõri masʉ rujʉna rujeañi Jesucristo”, yi gotigʉreama Dios ya ʉsi ñaroja
ĩre. Ito bajiro ĩ yijare, “Dios oca bʉsi ĩsigʉ̃ ñami”, yi masirãji mʉa.
3 “Jesucristo masʉ rujʉna meje rujeañi”, yirãreama Dios ya ʉsi manoja ĩnaõnare. Ĩna
ñarãji Cristo wajana. “Cristo wajana wadirã yirãji”, yire gaye tʉoyija mʉa. Ito bajiri
mʉare gotia yʉ, adi macãrʉcʉ̃rojʉ ñacãma ĩna ĩja.
4 Tʉoya yʉ rĩa mʉa. Dios ñarã ña mʉa. Mʉa ya ʉsijʉ ñami Dios. Ĩ ñami sẽo bʉsagʉ. Adi
macãrʉcʉ̃ro gãna Jesucristore tudirã ĩna ya ʉsijʉ rʉ̃mʉ́ ñaguĩji ĩnare. Rʉ̃mʉ́ rẽtoro sẽogʉ̃
ñami Dios. Ito bajiri Dios ya ʉsi mʉa ya ʉsijʉ iti sãñajare, Cristo wajanare rẽtocʉ̃rã yirãji
mʉa.
5 Cristo wajana adi macãrʉcʉ̃ro gaye riti tʉoĩarãji ĩna. Ito bajiri adi macãrʉcʉ̃ro gaye
riti bʉsirãji ĩna. Masa adi macãrʉcʉ̃ro gãna ĩnare tʉorʉ̃nʉrã yirãji.
6 Dios ñarã ña maniama. Ito bajiri Diore masigʉ̃ manire tʉogʉ yiguĩji. Dios rĩa meje
ñarãma manire tʉomena yirãji. Dios oca riasogʉ, rʉore oca riasogʉre cʉni ito bajiroti ti
masirã yirãji mani.

Dios ñami masare ti maigʉ̃, yire gaye

7 Tʉoya yʉ mairã mʉa. Mani ya rujʉre mani mairo robo bajiroti gãjerãre cʉni maija
quena. Masare mani ti mairise mani Jacʉ Diona sʉoriti wadire ña iti. Gãjerãre ti maigʉ̃
mʉcana tʉdi mame rujearʉ ñami, ito yicõri Dios macʉ ñami ĩ. Diore masigʉ̃ ñami ĩocʉ̃.
8 Masare maigʉ̃ ñami Dios. Gãjerãre maimena Dios rĩa meje ñama ĩnaõna. Ito bajiri Diore
cʉni mairã meje ñama ĩnaõna.
9 Dios ĩ Macʉ sĩgʉ̃ ñagʉ̃re cõañi adi sitajʉ catitĩñare gaye mani boca ãmitoni. Ito bajiro
yicõri ĩ mairise ĩoñi Dios manire.
10 Queno maiami Dios manire. Manijʉa ĩ robo bajiro ĩre queno maibea mani. Diore
mani maibitibojarocati, ĩjʉama manire maiami Dios. Ito bajiri ĩ Macʉre cõañi Dios ĩ ya
rína mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsitoni.
11 Yʉ mairã, Dios bʉto maiñi manire. Ito bajiri gãjerãre cʉni mairʉja manire.
12 Nijʉa Diore tigʉ maquĩji. Gãjerãre mani ti maija, Dios robo bajiroti ʉsi cʉtia mani. Ito
yicõri manire ĩ mairo bajiroti gãjerãre maia mani cʉni.

13 Ĩ ya ʉsi sãñi Dios manire. Ito bajiri mani ya ʉsijʉ Dios ya ʉsi ñaja, “Dios ĩ ʉsi cʉtiro bajiroti ʉsi cʉtia yʉ”, yi tʉoĩarã ña mani ĩja.
14 Gʉa tigore mʉare gotia yʉ. Adi sita gãna masare ĩ masotoni ĩ Macʉ Cristore cõañi Dios mani Jacʉ. Cristore gʉa tigoja bero ito bajiro mʉare gotia yʉ.
15 “Jesucristo Dios Macʉ ñami”, yigʉ Dios robo bajiro ʉsi cʉtigʉ ñami ĩ.
16 Ito bajiroti, “Dios manire maisacõami”, yi masia mani cʉni. Masare maire gaye ña Diore. Ito bajiri no masare ti maigʉ̃ti, Dios ʉsi robo bajiroti ʉsi cʉtiguĩji ĩ cʉni.
17 Cristo robo bajiroti mani ʉsi cʉtija gãjerãre ti mairã yirãji mani. Manire ĩ ti mairo bajiroti ĩre cʉni ti mairãji mani. Ito bajiri ñeñaro yirise Dios ĩ waja seniri rʉmʉre mani ya ʉsijʉ nʉrʉobetoja manire.
18 Ñeñaro yirise Dios ĩ waja seniri rʉmʉre güigʉ, “Masare maigʉ̃ ñami Dios”, yi masigʉ̃ meje ñami. “Masare maigʉ̃ ñami Dios”, mani yi tʉoĩaja, güire ma manire. Mani güijama, “Ñeñaro yirise waja senigʉ̃ yiguĩji Dios yʉre”, yi tʉoĩarãji mani.
19 Manire cajero maisʉoñi Dios. Ito bajiri ĩre maia mani cʉni.
20 No, “Diore bʉto maia yʉ”, yibojagʉti, ĩ ocabajire ti tudigʉ socari masʉ ñami ĩocʉ̃. Ĩ ocabajire tirʉre maibicʉ, Dios tiya macʉre cʉni maibiquĩji.
21 Diore maigʉ̃ ĩ ocabajire cʉni maija quena. Ito bajiro rotiñi Dios manire.

5

Ñeñarisere mani rẽtocũbitire gaye

1 “Dios cõarʉ ñami Jesús”, yigʉti Dios yagʉ ñami ĩocʉ̃. Jacʉ rãcati rĩare mairãji mani ĩja. “Mani Jacʉ Diore maia yʉ”, mani yija, gãjerã Dios rĩare cʉni maija quena.
2 Diore mani maija ito yicõri Dios rotirise mani yiro robo cʉdija gãjerã Dios rĩare cʉni mairãji mani.
3 Diore mani maija ĩ rotirise yiro bajiroti cʉdirã yirãji mani. Dios rotirise josari meje ñaroja.
4 Ito bajiri Dios rĩa adi macãrʉcʉ̃ro gaye ñeñarisere yi rẽtocũmenaji ĩna. Jesure tʉorʉ̃nʉcõri adi macãrʉcʉ̃ro gaye ñeñarisere yi rẽtocũbea mani.
5 ¿Ñimʉjʉa adi macãrʉcʉ̃ro gaye ñeñaro yirisere rẽtocũbiquĩjida? “Jesús ñami Dios Macʉ”, yi masigʉ̃, ĩti ñami adi macãrʉcʉ̃ro gaye ñeñarisere rẽtocũbicʉ.

Ãniti ñami yʉ Macʉ, Dios ĩ yire gaye

6-8 Dios Macʉti ñami Jesucristo. Tite. Jesure idé guroca ũmacʉ̃jʉ oca ruyuyijʉ. “Ãniti ñami yʉ Macʉ”, yiyijʉ. Jesús yucʉtẽojʉ ĩ rí budi yosaroca, “Ãniti ñami yʉ Macʉ”, yire oca ruyuyijʉ ũmacʉ̃jʉ. Riojo gotigʉ ñami Espíritu Santo. Ĩ cʉni, “Cristo Dios Macʉ ñami”, yi gotiami manire. Ʉdiaji oca tʉocõri, “Jesucristo Dios Macʉ ñami”, yi tʉo masia mani. Ʉdiaji oca bʉsirise corocõti gotia iti. Jesure idé guri rʉmʉ oca ruyure, ito yicõri Jesús ĩ yucʉtẽojʉ ĩ rí budi yosaroca oca ruyure, ito yicõri Espíritu Santo ĩ gotirise cʉni corocõti bʉsia iti. Ito bajiri mani cʉni, “Dios Macʉ ñami Jesús”, yi masirãji mani ĩja.
9 Masa ĩna yirise mani tʉoja, Dios ĩ yirise rẽto bʉsaro tʉorãji mani. Masa ĩna gotirise rẽto bʉsaro ñasarise ña Dios ĩ gotirise. Masa ĩna bʉsire rẽtoro waja cʉtia Dios oca. Dios ĩmasiti ado bajiro gotiñi: “Yʉ Macʉ ñami ĩ”, yiñi.
10 “Jesús Dios Macʉ ñami”, yi masigʉ̃, ito bajiroti gotia ĩ ya ʉsi ĩre. “Jesucristo Dios Macʉ meje ñami”, yigʉ ito yicõri Dios gotirisere tʉobicʉ, “Dios socagʉ ñami”, yiado bajiro bajia.
11 Adi ña Dios ĩ gotire: “Mʉare catitĩñare ĩsia yʉ. Adi catitĩñare yʉ Macʉna sʉoriti boca ãmirã yirãji mʉa.
12 Ito yija no Jesure boca ãmigʉ̃ti catitĩñare rʉcogʉ yiguĩji. No Jesure tʉobicʉti catitĩñare rʉcobicʉ yiguĩji”, yiñi Dios.

San Juan ĩ goti quenosʉsare gaye

13 Dios Macнre rũcнbнorã mнa ñajare adi papera cõa yн mнare. “Catitĩñare rнcoa yн”,
mнa yi masitoni adi papera mнare cõa yн.
14 Dios ĩ ãmoro bajiro mani senija, manire tнogн yiguĩji ĩ. Ito bajiri Diore senicõri, “Yнre
ĩsigũ yiguĩji”, yi tнoĩa masia mani.
15 “Manire tнogн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa masia mani. Ito bajiri mani ĩre senija, “Yiro robo
cнdigн yiguĩji Dios”, yi tнoĩa mani.
16 Sĩgũ Cristore tнorũnнgũ ñabojagнti ñeñarise ĩ yija ticõri, Diore seni ĩsija quena ĩre. Ito
bajiro mнa seni ĩsija tнocõri, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogн yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩre ruyurio
ãmobojagнti ĩre masogũ yiguĩji Dios ĩja. Gaje ñeñarise ñaroja mani godaroca yirise. Iti gaye
ĩ yijama, “Ĩre yiari Diore bнsi ĩsiña”, yibea yн.
17 Dise rнyabeto ñeñarise, Dios ĩ tiro riojo quenabiti ña. Ito bajibojarocati jeyaro
ñeñarise mani godaroca yirise meje ñaroja.
18 “No Dios yagн ñagũ, ñeñarisere yi нyabiquĩji”, yi masia mani. Manire codegн yiguĩji
Dios Macн. Ito bajiri ĩre mani tнorũnнja, нsirioro manire yi code masibiquĩji rũmн́a нjн.
19 “Dios yagн ña yн”, yi tнoĩa mani. Gãjerãma adi sita gãna rũmн́ ñarã ñarãji ĩna. Ĩ ñaguĩji
ĩnare rotigн.
20 Dios ñasagнre mani masitoni wadiñi ĩ Macн. Dios Macн Jesucristo robo bajiroti нsi
cнtia mani. Riti ñasarise mнare gotia yн. Ĩ Jesuti ñami Dios ñasagн. Ito yicõri catitĩñare
rнcogн ñami ĩ.
21 Yн rĩa queno yiya mнa. Dios robo bajirise, masa ĩna menigore rũcнbнobeja mнa.
Diore mani rũcнbнoro bajiro disejнa gaje bнto mani rũcнbнorise manoja. Itocõ ña.

Segunda carta de
San Juan

Mame rotire meje ña gãmeri ti maire, yire gaye

1 Yн ña bнcнgн Juan. Õmi, adi papera mнre meni ĩsia yн. Mн ña Dios ĩ besero, ito yicõri
Diore masigõ ña mн. Adi papera mн rĩare cнni cõa yн. Mнare maisacõa yн. Yн sĩgũ meje
mнare maia. Gãjerã Jesure masirã cнni mнare maiama.
2 Riojo gotigн, gнa ya нsijн ĩ ñajare mнare maisacõa gнa. Mani rãca ñatĩñagũ yiguĩji ĩ.
3 Mani Jacн Dios, ito yicõri ĩ Macн Jesucristo, queno yirã yirãji manire. Manire ti mairã
yirãji ĩna. Mani ya нsijн queno mani tнoĩaroca yirã yirãji ĩna. Ito bajiri manire bнto mairã
ñama ĩna.
4 Mнa rĩa coriarãre tisotia yн adojн. Queno eja yнre, Jesure ĩna tнoja, mani Jacн Dios ĩ
rotiado bajiroti.
5 Gãjerãre cнni ti mairнja manire. Õmi, adi papera mнre yн cõarise, oca mame rotire
meje ña. Jane mejejнti ñasнoyijн iti. Iti oca mн ãcabojabititoni mнre gotia yн.
6 Diore mani maija ĩ rotiro bajiroti yirãji mani. Gãjerãre cнni ti maitĩñaja quena. Ito
bajiro rotiñi Dios. Jesure mнa masisнorajнti itire tнosнocн mнa.

Rнori masa gaye

7 Rнori masa jãjarã ñama adi macãrнcũrore. “Masн rujнna meje rujeañi Jesús”, yama
ĩna. Ito bajiro bнsirã rнorã ñama ĩnaõna. Ito yicõri Cristo wajana ñama ĩnaõna.
8 Rнore jairãre queno ti masiña mнa. Jesure queno moa ĩsibojarãti ĩnajнare mнa tнo
sнyaja, queno waja bнjamenaji mнa. Quenarisejнa riti yiñaña mнa, “Dios tнjн queno
waja bнjana”, yirona.
9 Cristo riasorise tнorũnнbicн, Dios robo bajiro нsi cнtibiquĩji ĩocũ. Cristo riasorise
tнorũnнgũama, Dios robo bajiroti нsi cнtiguĩji ĩocũ. Ito yicõri Dios ĩ Macн robo bajiroti
нsi cнtiguĩji ĩ.
10 Sĩgũ mнa ya wijн ĩ ejaja, Jesús riasoado bajiroti ĩ riasobeja, ĩre boca ãmibeja. Ito yicõri
ĩre senibeja.
11 Ĩre mнa boca ãmija ñeñaro ĩ yirise ĩre ejabнarã yirãji mнa.

San Juan ĩ gotisнsare gaye

12 Gaje oca jaje ñacõboja. Adi riti paperana mнare cõa yн. Mнa tн ware tнoĩa yн mнa rãca
bнsirocн. Ito bajiri mнa tн yн ejaja, queno wanн quenarã yirãji mani.
13 Mani ocabajio Dios ĩ besero rĩa cнni, “Quenajaro”, yi ñucama mнare. Itocõ ña.

Tercera carta de San Juan

Queno yigн ñami Gayo, ĩna yire gaye

1 Yн ña bнcнgн Juan. Gayo, mнre adi papera cõa yн. Riti mнre gotia yн. Mнre bнto maia yн.
2 Bнto yн maigũ ña quĩa mн. “Diore queno tнorũnнgũ ñami”, yi tнoĩa yн mнre. Quenarise riti rẽtajaro ĩre yirocн, mнre yiari Diore seni ĩsisotia yн. Ito yicõri, queno cati quenajaro ĩ yirocн, mнre yiari Diore senia yн.
3 Gãjerã Jesure masirã, mнre ticõri mн oca ĩna bнsija bнto wanнa yн. “Oca ñasarise riojo cнdigн ñami, ito yicõri quenarise riti tнoĩagũ ñami”, yima ĩna mнre.
4 Jesure masirã, yн rĩa robo bajirãre Dios oca ñasarise ĩna tнo sнyajare, iti bнto wanнa yн. Ñejнa gaje oca yн tнo wanнrise ma yнre.
5 Bнto yн maigũ ña quĩa mн. Mн ña queno yigн. Gãjerã Jesure masirãre queno ejabнa mн. Ito yicõri gajero gãna ĩna ñabojarocati ĩnare mн ejabнaja queno ya mн ĩnare.
6 Mн ejabнagoana adojн Dios ya wijн ejacõri, “Queno yami gнare”, yi gotiama ĩna ado minijuarãre. Mнcana mн tн ĩna tнdi ejaroca mн ejabнaja iti ñaroja quenarise. Ito bajiro mн yija ticõri, wanнgũ yiguĩji Dios.
7 Jesucristore moa ĩsirã ñari ĩ ocare gotirã wacoama ĩna. Diore masimena ejabнare ãmomenaji ĩna. Diore masirãjнa ĩna ejabнare ãmorãji ĩna.
8 Ito bajiri maniama Diore masirã ñari ĩ oca goti ucurãre ejabнarнja manire. Ĩnare mani ejabнaja ĩna robo bajiroti “Masijaro gãjerã cнni”, yirã robo bajiro ya mani.

Ñeñaro yigн ñami Diótrefes, Demetriojнa ñami queno yigн, yire gaye

9 Gaje paperana itire jabeto gotisнocн yн Dios ya wi minijuarãre. Ito bajibojarocati, Diótrefes ĩna нjн ña ãmogũ yн roti ñucarise tнobisĩ ĩ.
10 Mн tн ejacõri goticнja yн, Diótrefes ĩ yi ñarisere. Ñeñaro yнre bнsituami ĩ. Mani ñarãre ĩ tн ejaroca boca ãmibisĩ ĩ. Gãjerã ĩna boca ãmi ãmobojarocati ĩnare rẽoñi Diótrefes. Ito yicõri gãjerãre ĩna boca ãmi ãmoja ticõri, Dios ya wijн ñabojarãre bucõañi ĩ.
11 Quĩa, yн maigũ, ñeñaro yirã robo bajiro yibesa mн. Queno нsi cнti ñarã robo bajiro нsi cнtiya mн. No quenarise yigн, Dios yagн ñaguĩji. Ñeñarise yigнama, Diore masigũ meje ñaguĩji.
12 “Queno yigн ñami Demetrio”, yama masa jeyaro. “Ĩ ñami yiro bajiroti cнdigн”, yama ĩna. Ĩre ticõri, “Queno yigн ñami”, ya yн cнni. “Riojo gotigн ñami Juan”, yi masigũja mн yнre.

San Juan ĩ gotisнsare gaye

13 Gaje oca jaje ñacõboja. Adi riti mнre gotia yн adi paperana.
14 Nocõ mejeti mнre ti ãmoa yн, mн rãca bнsirocн.
15 Queno нsi cнti ñaña. Ado gãna mн baba mesa, “Quenajaro”, yi ñucama mнre. Ito gãna mani baba mesare, “Quenajaro”, yi ñuca yн. Itocõ ña.

La carta de
San Judas

Dios ĩ beseanare San Judas ĩ papera cõare gaye

1 Ñati yн ñarã mнa. Yн ña Judas Jesucristore moa ĩsiri masн. Santiago ocabaji ña yн. Dios ĩ beseana ña mнa. Ito bajiri adi mнare papera cõa yн. Mani Jacн Dios bнto maiami manire. Ito bajiri Jesucristo ñarã mani ñatĩñatoni, manire codeami Dios.

2 Mнare yiari ado bajiro Diore senia yн: "Ĩnare ti maicõri ĩnare queno ejabнaya. Ĩna ya нsijн queno sajari oca cнti quenaroca yiya. Ito yicõri ĩna gãmeri ti mairoca yiya", ya yн Diore, mнare yiari seni ĩsigũ.

Ado bajiro riasoama rнore masa, yire gaye
(2 Pe 2.1-7)

3-4 Yн ñarã Dios ĩ masoana ña mani. Manire ĩ masore gaye oca mнare riaso remorocн mнare papera cõa ãmoboja yн. Ito bajiro ãmobojagнti gaje oca tнocõri, gaje gaye oca ucarнjagнja yн mнare. Mнa masibitibojarocati rнore oca riasori masa ñarãji mнa wato. "Riojo Dios oca riasoa gнa", yi rнorãji ĩna. Diore rũcнbнobiticõri ado bajiro rнore oca gotirãji ĩna: "Manire ti maicõri jeyaro mani ñeñaro yirisere ãcabojañi Dios. Ito bajiri mani ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti yiana mani. Manire waja senibiquĩji Dios", yi rнorãji ĩna. "Jesucristore mani cнdibeja, no yibea. Ĩ sĩgũ meje ñami mani нjн", yi rнorãji ĩna. Ĩnare tнoĩa yugн ado bajiro yiyijн Dios: "Rнori masare ruyuriocнja yн", yiyijн Dios, jane mejejн. Ito bajiri ĩnare tнobesa, yн ñarã mнa. Jane mejejн ĩ ocare cũyijн Dios, Jesucristore mнa tнorũnнtoni. Ito bajiri ĩre tнorũnнcõri, Dios ñarã ña mнa ĩja. Ĩre tнorũnн jidicãbiticõri bнto bнsa Jesure tнorũnнrнja mнare. "Ito bajiro yirнja manire", mнa yi tнoĩa oca sẽotoni adi mнare papera cõa yн.

5 Jane mejejн Israel sita gãnare Dios ĩ ejabнarise gaye oca tнogoana ña mнa. Ito bajibojarocati mнcana itire mнa tнdi tнoĩatoni goti ãmoa yн. Tнote mнa. Jane mejejн Egipto sitajн ĩna ñaroca Israel sita gãnare masoyijн Dios. Ĩna rudi masitoni ĩnare tũayijн Dios. Queno ĩnare ĩ masobojarocati, coriarã ĩre tнorũnнbisijarã ĩna. Ito bajiri ĩre tнorũnнbitianare ruyurioyijн Dios.

6 Ángel mesa bajigore gaye mнare gotigн ya yн. Tнoĩate mнa. Jane mejejн Diore moa ĩsiri masa ñabojarãti jãjarã ĩre cнdi ãmobisijarã ángel mesa. Dios rẽtoro masi ãmobojayijarã ĩna. Ito bajirã ĩna ña ãmojare rãitĩarojн ĩnare cũyijн Dios. Ito bajiri ĩna ñeñaro yirise waja, waja ĩ seniroti rнmн riojнa itojн riti ñarã yirãji ĩna maji. Ĩ waja seniri rнmн ejaroca bнto bнsa tõbнjarã yirãji ĩna.

7 Ĩna robo ñeñaro yiyijarã Sodoma gãna, Gomorra gãna cнni. Ĩna bajigore gaye mнare gotigн ya yн. Ĩnamasiti ĩna ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yi нyayijarã ĩna. Romia rãca ĩna yibojare jidicãcõri, ĩna ũmнa comasiti yi нyayijarã ĩna. Ĩna ya cнtori tн gãna cнni ito bajiroti ñeñaro yi нyayijarã. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare ruyuriorocн jea queoyijн Dios. Iti oca tнocõri, "Jeame ũjнrojн нatĩñarã yirãji ñeñaro yi нyari masa", yi tнoĩarãji masa jeyaro.

8 Itire tнo masibojarãti, jane mejejн gãna ñeñaro ĩna yigoado bajiroti yama ĩnaõna, rнore oca riasori masa. Bнto ñeñarise ĩna cãija bero, ĩnamasiti ĩna ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yama ĩna. Ʉjarãre cнdibeama ĩna. Ito yicõri ũmacũjн нjarã ñasarãre rũcнbнobiticõri, ĩna rotirisere aja tudiama ĩna.

9 Miguel wame cнtigн ĩ bajigore gaye mнare gotigн ya yн. Gãjerã ángel mesa rẽtoro ñasagн ñayijн ĩ. Ñasagн ñabojagнti rũmúa нjн Satanásre aja tudibisijн ĩ. Tнote mнa. Ado

bajiro bajia iti oca. Jane mejejн Moisés ñayorн ĩ godaja ticõri, ĩ ya rujнre ãmi ãmoyijн Satanás. Ito bajiro ĩre ãmocõri Miguel rãca gãmeri bнsibojayijн ĩ. Ito bajiro ĩ senija tнocõri, "Ñeñaro yi jaigн ña mн. Jaje seti ña mнre", yibisijн Miguel Satanásre. Ñeñaro bнsi ãmobisijн Miguel. Ado bajiro riti yiyijн ĩ: "Diomasiti mнre waja senigũ yiguĩji", yiyijн Miguel rũmúa нjнre. Miguel robo bajiro bajibeama rнore oca riasori masa.

10 Ĩnama Dios gayere tнo masimena ñari itire aja tudiama ĩna. Waibнcнrã robo tнo masibeama ĩna. "Ija ado bajiro rẽtaro yiroja yнre", yi tнoĩa masibiticõri, cojisiti ĩna ãmoro bajiro riti yama ĩna. Ito bajiro ĩna yija ticõri, rнore oca riasori masare ruyuriogн yiguĩji Dios.

11 Bнjato bajiro yiroja ĩnare ija. Caín ñayorн, Diore ĩ cнdibitiado robo bajiro Diore cнdibeama ĩna cнni. Ito yicõri Balaam ñayorн niyerure bнja ãmosacõri, ĩ ñeñaro yiado robo bajiro ñeñaro yama ĩna cнni. Ito yicõri Coré ñayorн нjarãre ĩ cнdibitiado robo bajiro cнdibeama ĩna cнni. Coré ñayorн ĩ cнdibejare ĩre ruyurioyijн Dios. Ito bajiroti mнa tн rнore oca riasorãre ruyuriogн yiguĩji Dios.

12 Diore rũcнbнorona mнa minijuaja mнa rãca cocati minijuabojama ĩna cнni. "Diore cнdirã ña gнa", yibojarãti ĩna ãmoro bajiro riti yama ĩna. Mнa rãca sĩgũ robo bajiro нsi cнtirã meje ñama ĩna. Ricati tнoĩacõri ñeñarisere tнoĩama ĩnaõna. Ñe waja mana ñama ĩnaõna. Tнote mнa. Ĩnare tнoĩagũ ado bajiro goti masiore ocana mнare gotigн ya yн. Bнto asiri rнmн ide buerire ti ãmarã yirãji mani, ide ãmorã. Ito bajiro mani ti ãma rũgõroca ide buerire mino iti wẽa rẽtoja, bojori bнjarã yirãji mani, ide ãmobojarã. Ito bajiroti manire rнore oca ĩna riasoja ñe manire ejabнabetoja iti. Rнore oca riasori masare tнoĩagũ mнcana goti masiore ocana mнare gotigн ya yн. Yucн rica cнtirijн ba ãmorã ãmarã yirãji mani. Yucн tн ejacõri rica manigũ iti ñaja bojori bнjarã yirãji mani. "Ñe waja ma adigн", yicõri quẽarã yirãji mani. Ito bajiri jнaji rica cнtibetoja itigн ĩja. Ito bajiroti ñe waja mana ñama ĩna rнore oca riasori masa. Riojo Dios oca gotibeama ĩna. Ito bajiri ĩnare ruyuriogн yiguĩji Dios.

13 Ide bнto jacũja нeri somo ñaro yiroja tнnimajн. Iti robo bajiroti ñama rнore oca riasori masa. Ñeñarisere bнto tнoĩacõri, ñeñarise yama ĩna. Jane mejejн ũmacũjн ñocõare cũyijн Dios. Ito bajiro ĩ cũana ñabojarãti ĩ cũrajн ĩna jidicãja rãitĩarojн quedirã yirãji ĩna. Ito bajiroti bajiama rнore oca riasori masa. Dios oca quenarisere jidicãcõri, rнore oca riasoama ĩna. Ito bajiri bнto rãitĩarojн cõagũ yiguĩji Dios ĩnare. Ĩnare tнoĩagũ ado bajiro yiyijн Dios: "Ñeñaro yiri masare rãitĩarojн ĩna ñatĩñatoni ĩnare cõagũ yignja yн", yiyijн Dios, jane mejejн.

14-15 Queno tнoya yн ñarã mнa. Enoc ñayorн ĩ bajigore gaye mнare gotigн ya yн. Adán janerãbatia co ãmojeno ñarã bero gagн ñayijн Enoc. "Ado bajiro rẽtaro yiroja, rнore oca riasori masare", yirocн ado bajiro gotiyijн Enoc ñayorн: "Co rнmн mani Ujн tнdi ejagн yiguĩji jãjarã ángel mesa rãca. Tнdi ejacõri masa jeyarore ĩna ñeñaro yirise waja, waja senigũ yiguĩji ĩ. Diore cнdibitigoanare ruyuriogн yiguĩji, ĩna ñeñaro yirise waja, waja yigн. Ito yicõri, ĩre rũcнbнobiticõri ĩna ñeñaro aja tudire waja bнto tõbнjarã yirãji ĩna", yi goti yuyijн Enoc ñayorн.

16 "Quenabeto", yisotiama ĩnaõna rнore oca riasori masa. Mani нjarã rotirisere ti tujabeama ĩna. Ĩna ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti yama ĩna. Coji meje "Rẽtoro masigũ ña yн", yisotiama ĩna. Ito yicõri, ĩna ãmoro robo bajiro yirona gãjerãreama queno goti rнoama ĩna.

Cristore masirãre goti quenore gaye

17 Yн ñarã mani Ujн Jesucristo oca goti ucutoni ĩ cũana ĩna gotirisere ãcabojabesa mнa.

18 Ado bajiro gotiyijarã ĩna: "Adi macãrнcũro jediroto riojнa Dios ocare aja tudiri masa ñarã yirãji. Diore rũcнbнobiticõri, ĩna ya rujн ñeñaro iti tнoĩaro bajiroti ñeñaro yi нyarã yirãji ĩna", yiyijarã Jesucristo oca goti ucuri masa.

19 Adi sita ñeñaro yire yi ʉyarã ñama ĩnaõna, rʉore oca riasori masa. Espíritu Santo quedi
sãjagoana meje ñama ĩnaõna. Ito bajiro bajirã ñari Jesure tʉorũnʉrãre sĩgũre bajiro ĩna ya
ʉsi tʉoĩabitiroca yi codeama ĩna.
20 Yʉ ñarã ĩna robo bajiro yibitirʉja manireama. Dios oca quenarisere tʉorũnʉrã ñari
adi sita ñeñaro yirã robo yibitirʉja manire. Maniama Jesucristore bʉto bʉsa tʉorũnʉ oca
sẽorʉja manire. Ito yicõri Espíritu Santo ĩ ejabʉarisena Diore bʉsisotirʉja manire.
21 Dios rãca sĩgũ robo bajiro ʉsi cʉticõri ĩ ãmoro bajiroti yirʉja manire. Ito bajiro
mani yija, "Yʉre bʉto maiami Dios", yi tʉoĩasotirã yirãji mani. "Manire ti maicõri, ĩ rãca
mani catitĩñaroca yigʉ yiguĩji mani Ʊjʉ Jesucristo", yi tʉoĩa yucõri güibea mani. "Ĩ yicãdo
bajiroti, ĩ rãca catitĩñagũ yigʉja yʉ", yi tʉoĩacõri wanʉa mani.
22 Jesure tʉorũnʉ sẽomenare Dios oca goti masiorʉja mani ĩnare. Ito bajiro mani gotija
tʉocõri, "Aʉ, ito bajiroti ña", yicõri, bʉto bʉsa Jesure tʉorũnʉ oca sẽorã yirãji ĩna.
23 Jesure masimenare Dios oca gotirʉja manire. Dios oca tʉocõri ĩna tʉorũnʉja jeame
ũjʉrojʉ wamenaji ĩna, jeame ũjʉrojʉ waboana ñabojarãti. Gãjerã ĩna ya rujʉ ñeñaro iti
tʉoĩaro bajiro yirãre ti mairʉja manire. Ĩnare ti maibojarãti queno tʉoĩarʉja manire, ĩna
robo mani ñeñaro yibe yirona.

Judas Diore ĩ rũcʉbʉore gaye

24-25 Itire tʉoĩacõri Diore rũcʉbʉorã ado bajiro bʉsirʉja manire: "Dios mʉ sĩgũti ña
rẽtoro masi rẽtocũgũ. Ñimʉ gãji mʉ robo bajiro masigũ mami. Gʉa Ʊjʉ Jesucristo ĩ goda
ĩsirajʉna sʉoriti gʉare masoyija mʉ. Ito yicõri gʉa ñeñaro yibititoni gʉare ejabʉa masigũja
mʉ. Mʉ rotirojʉ gʉa ejaroca, 'Mʉa ñeñaro yirise waja, waja ruyuriobea mʉa', yi ti gotigʉ
yigʉja mʉ gʉare. Ito bajiri mʉ ñarojʉ ejacõri mʉ rãca queno wanʉ quenarã yirãji mani.
Rẽtoro quenagũ ña mʉ. Ito yicõri Ʊjʉ ñasagʉ ña mʉ. Ñe mʉ masibitigore ma mʉre. Ito yicõri
ñe mʉ roti masibitigore ma mʉre. Ito bajiro bajiyija mʉ adi macãrʉcũrore mʉ rujeoroto
riojʉa. Adi rʉmʉri cʉni ito bajiro bajigʉti ña mʉ. Ito bajicõri ito bajigʉti ñatĩñagũ yigʉja
mʉ", yirʉja mani, Diore rũcʉbʉorã. Itocõ ña.

El Apocalipsis

Juan ĩ cãirojн Jesucristo ĩ gotire gaye

1 Adi papera tuti ija yoari mejeti rẽtaroti gaye gotia. Iti oca Jesucristo ĩ masiroca Dios ĩ
yire ña. Ito bajiro yiñi Dios, mani Jesucristore moa ĩsirã, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, mani yi
tнoĩa masitoni. Yн ña Juan adi papera ucagн. “Ado bajiro bajia yireoni ña mн canibetoti
cãiri bajiro mнre godo weore”, yнre yi gotirocн ángel yн tн cõañi Jesucristo.
2 Yн tigore, yн tнogore cнni riojo uca yн adire. Iti ña Dios oca yн masiroca Jesucristo ĩ
yire.
3 Noa adi papera tuti tirãti wanнrã yirãji. Adi oca ija rẽtaroti gaye tнocõri, wanнrã yirãji.
Dios oca ña iti. Iti gaye oca rẽtaroti cõña wajн. Ito bajiri noa adi ucare gaye tнorũnнrã,
wanн quenarã yirãji.

Jнa ãmojeno masa Jesure tнorũnнrãre Juan ĩ ucare gaye

4 Yн Juan adi papera mнare cõa yн. Mнa ña Asia sitajн jнa ãmojeno cнtori gãna
Jesucristore tнorũnнrã. Queno yijaro Dios mнare. Ito yicõri mнa ya нsijн sajari oca
cнtiroca yijaro Dios. Dios ñami iti rнmн gagн, adocãta gagн, ito yicõri ija ñatĩñarocн. Ija
adi sitajн tнdi ejagн yiguĩji ĩ. Dios ĩ rotiri cumuro riojo ñaguĩji Espíritu Santo. Jнa ãmojeno
нsi cнtigн ñari jeyaro masigũ ñami. Ĩna sнoriti mнare queno yijaro Dios.
5 Jesucristo cнni mнare queno yijaro. Ĩ ñami ĩ tigore riojo gotigн. Ito yicõri ĩ ñami
godabojagнti mнcana tнdi catitĩñarocн. Gãjerãma ĩ riojнa godabojarãti tнdi catitĩñare gaye
boca ãmibisijarã ĩna. Ĩ ñami adi sita gãna нjarãre roti masigũ. Manire ti maigũ ñami Cristo.
Ito bajiri godacõri ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere waja yi ĩsiñi ĩ.
6 Mani ĩre tнorũnнrãre Dios ñarã mani ñaroca yiñi Cristo. Ito yicõri paia robo ĩ Jacн Diore
mani moa ĩsiroca yiñi Cristo. Ĩre rũcнbнotĩñarнja manire. Ĩ ñami rẽtoro roti masigũ. Ito
bajiroti ñatĩñajaro ĩ.
7 Ide bueri rãca wadigн yiguĩji Cristo. Ito bajiri masa jeyaro ĩre ti jedirã yirãji. Ito yicõri
ĩre cami meniana cнni tirã yirãji ĩre. Ĩre ticõri jeyaro adi sita gãna otirã yirãji. Ito bajiroti
bajiro yiroja, ya yн mнare.
8 Rẽtoro sẽogũ ñami mani Ʊjн Dios. Ado bajiro gotiami. Tнote mнa: “A wame ñasнorise,
ito yicõri Z wame ñasнsarise robo bajigн ña yн. Yн ña ñatĩñagũ. Yнna sнoriti jeyaro
ñasнoyija. Ito yicõri yнna sнoriti jeyaro ñasнsaro yiroja”, yi gotiami Dios. Ĩ ñami iti rнmн
gagн, adocãta gagн, ito yicõri ija ñatĩñarocн. Ija adi sitajн tнdi ejagн yiguĩji ĩ.

Ĩ cãirojн Juan ĩ tire gaye

9 Yн Juan, mнa rãca Jesucristore masigũ ña yн cнni. Ito bajiri sĩgũ rĩa bajiro bajirã ña
mani. Mнare bajiroti tõbнja yн cнni. Masa mнare ĩna ti tudiro bajiroti ti tudiama yнre
cнni. Manire ito bajiro ĩna yibojarocati mani ñemecнtiroca yami Jesucristo. Ito bajiri
co rнmн Dios ĩ rotirojн mнa rãca wanнgũ yigнja yн cнni. Patmos wame cнtiri yogajн coji
tubia ecocн yн. Dios oca yн riasojare ito yicõri Jesucristo gaye yн bнsijare yнre tubiacã
ĩna.
10 Tujacãra rнmн Diore yн rũcнbнo ñaroca yн canibetoti cãiri bajiro yнre iti godo
weoroca yiquĩ Espíritu Santo. Yн jнdojнa oca sẽorise iti ruyuja, tнocн yн. Trompeta jutiado
bajiro ruyucн.
11 Ado bajiro ruyucн iti:
—Adocãta mн tirise papera tutijн ucaya. Iti ucacõri Asia sita gãna Cristore tнorũnнrãre
cõama. Ĩna ñama jнa ãmojeno cнtori gãna. Ado bajiro wame cнtia ĩna cнtori: Efeso, Esmirna,

Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ito yicõri Laodicea wame cɯtiri cɯtori ña ĩna cɯtori, yire oca ruyucɯ yɯ tɯoja.

12 “¿Ñimɯ yɯre bɯsiati?” yirocɯ jɯda rũgũcɯ yɯ, ĩre tirocɯ. Jɯda tigɯjɯ jɯa ãmojeno jeobusuora tuturi ticɯ yɯ. Orona ĩna menira tuturi ñacɯ iti.

13 Iti jeobusuora tuturi wato sĩgũ ũmɯgũ ticɯ yɯ. Masa Rĩjorɯ robo bajiro bajigɯ ñaquĩ ĩ yɯ tija. Coro yutabuju yoaro ĩ ya gɯbo tĩgãjɯ sɯsaro sãñaquĩ ĩ. Ĩ ya wẽñura wiro oro gaye ñacɯ. Ĩ ya ɯsi riojocõ eyari wiro ñacɯ iti wiro.

14 Ĩ ya rijoga joa botirise ñacɯ. Oveja joa robo bajiro, ito yicõri ide buerise robo bajiro boti ruyucɯ. Ĩ ya cajeari jea ũjɯrise robo bajiro bajicɯ.

15 Ĩ ya gɯbori bɯto yocɯ. Bronce wame cɯtirise robo bajiro jeamejɯ soecõri ĩna gosioado bajiro yocɯ iti. Ĩ bɯsija riaca bɯto ũmayurisa robo bajiro ruyucɯ.

16 Ĩ ya ãmo riojocadɯja jɯa ãmojeno ñocõa rɯcoquĩ ĩ. Ĩ ya risejɯ sarera jãi, jɯa dɯja odiri jãi budicɯ. Ĩ ya rio ũmacañi queno ĩ asiro robo bajiro yo ruyucɯ.

17 Ĩre ticõri ĩ tɯ cõ quedicɯ yɯ. Ito bajiro yɯ bajibojarocati ĩ ya ãmo riojocadɯja yɯre moa jeoquĩ. Ito yicõri ado bajiro yɯre yiquĩ ĩ:

—Güibesa. Yɯ ña ñatĩñagũ. Yɯna sɯoriti jeyaro ñasɯoyija. Ito yicõri yɯna sɯoriti jeyaro ñasɯsaro yiroja.

18 Yɯ ña catitĩñagũ. Godabojagɯti tɯdi caticɯ yɯ. Mɯcana jɯaji godare ma yɯre. Godarãre mɯcana tɯdi ĩna catiroca yi masigũ ña yɯ. Godari masa ĩna ñarojɯ jana sãjado rɯcogɯ ña yɯ. Ito bajiri jeame ũjɯrojɯ waboanare maso masia yɯ, yiquĩ Masa Rĩjorɯ yɯ cãirojɯ.

19 Mɯcana gaje ado bajiro gotiquĩ ĩ:

—Adocãta mɯ tirise ucaya. Adocãta gaye, ija ñaroti gaye cɯni ucaya.

20 Yɯ ya riojocadɯja jɯa ãmojeno ñocõa mɯ tirã ado bajiro yireoni ña. Ĩna ñama jɯa ãmojeno cɯtori gãna yɯre tɯorũnɯrãre ũmatã ñarã. Jɯa ãmojeno jeobusuora tuturi mɯ tirise ado bajiro yireoni ña. Ĩna ñama jɯa ãmojeno cɯtori gãna yɯre tɯorũnɯrã, yiquĩ yɯ cãirojɯ yɯre goaĩocacɯ.

2

Efeso gãnare oca cõare gaye

1 Mɯcana yɯ cãirojɯ ado bajiro gotiquĩ:

—Efeso gãna Diore tɯorũnɯrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Jɯa ãmojeno jeobusuora tuturi wato ñagũ, ĩ ya ãmo riojocadɯja jɯa ãmojeno ñocõa rɯcogɯ ĩ bɯsire gotirocɯ adi mɯare uca yɯ. Ado bajiro mɯare gotiami ĩ:

2 Jeyaro mɯa yirise masia yɯ. Josari mɯa moarisere masia yɯ. Ʊsirioro yimena ña mɯa. Ñeñaro yirãre ti wanɯbea mɯa. ‘Gɯa ña Jesucristo ĩ oca gotitoni ĩ cũana’, yibojarãre, ti masiana ña mɯa. ‘Riti Jesús ĩ cũana meje ñama. Socari masa ñama’, yi ti masirã ña mɯa ĩja.

3 Yɯre tɯoĩarã, tujare mejeti moayija mɯa. Yɯre mɯa tɯorũnɯja ticõri, mɯa tõbɯjaroca yama gãjerã. ‘Yɯ tõbɯjaja cɯni, Jesucristore jidicãbicɯja yɯ’, yi tɯoĩarã ña mɯa, yi tɯoĩa masia yɯ mɯare.

4 Ito bajibojarocati mɯare queno ti wanɯbea yɯ maji. Cajero yɯre masisɯorã mɯa maicato bajiro yɯre maibea mɯa ĩja.

5 Ito bajiri yɯre mɯa masisɯocatire tɯdi tɯoĩacõri, ñeñaro mɯa yirise jidicãña. Cajero yɯre mɯa cɯdicato bajiroti yiya mɯcana. Ito bajiro mɯa yibeja yoari mejeti mɯare waja senigũ ejagɯ yigɯja yɯ. Ñeñaro mɯa yirisere mɯa jidicãbeja mɯa ya jeobusuora tutu ẽmagũ yigɯja yɯ.

6 Coji gaye queno ya mɯa yɯ tija. Nicolaítas cɯto gãna ñeñaro ĩna yirisere ti tea mɯa. Yɯ cɯni ĩna ñeñaro yirisere ti tea.

7 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. Diore tʉorũnʉrãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: ‘Noa
ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmʉ́a ʉjʉre rẽtocũrã. Ito bajiri catitĩñaragʉ rica ĩnare
ecagʉ yigʉja yʉ. Dios ya wese quenari wese gʉdareco ñaroja itigʉ’, yi gotiami Espíritu
Santo”, yi ucaya mʉ, yi gotiquĩ yʉ cãirojʉ yʉre goaĩocacʉ.

Esmirna gãnare oca cõare gaye

8 Gaje ado bajiro gotiquĩ yʉre yʉ cãirojʉ:

—Esmirna gãna Diore tʉorũnʉrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Ñasʉogʉ, ñasʉsagʉ,
ito yicõri godabojagʉti mʉcana tʉdi catirʉ ĩ bʉsire gotirocʉ adi mʉare uca yʉ. Ado bajiro
mʉare gotiami:

9 Ñajediro mʉare rẽtarise masia yʉ. ‘Yʉre mʉa tʉorũnʉja ticõri, mʉa tõbʉjaroca yama
gãjerã’, yi tʉoĩa masia yʉ mʉare. Bojoro mʉa bʉjaja, ti masia yʉ. Ito bajibojarãti Dios
gayere queno masirã ña mʉa. Ito bajiri queno rʉcorã ña mʉa. Ñe rʉyabea mʉare. ‘Judio
masa, Dios rĩa ña gʉa’, yibojarãre, mʉare ĩna bʉsituja tʉoa yʉ. Dios rĩa meje ñama ĩna.
Rũmʉ́a ʉjʉ, Satanás rĩa ñama ĩna, ya yʉ.

10 Mʉa tõbʉjaroti gayere tʉoĩa güibesa. Mʉa rãca ñagũ yigʉja yʉ. Mʉare ʉsirio codegʉ
yiguĩji rũmʉ́a ʉjʉ. ‘Diore ĩna jidicãja ticʉja yʉ’, yirocʉ ado bajiro mʉare ʉsirio codegʉ
yiguĩji ĩ. Mʉa coriarãre gãjerã ĩna tubiaroca yigʉ yiguĩji ĩ. Ito bajiri jʉa dʉjamocõ ũmʉari
tõbʉjarã yirãji mʉa. Mʉa godarã wana yija cʉni, yʉre jidicãbeja. Ito mʉa yija, catitĩñare
mʉare ĩsigũ yigʉja yʉ iti waja.

11 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. Diore tʉorũnʉrãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: ‘Noa
ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmʉ́a ʉjʉre rẽtocũrã. Ito bajiri jeame ũjʉrojʉ tõbʉja
godamena yirãji ĩna’, yi gotiami Espíritu Santo mʉare”, yi ucaya, yiquĩ yʉre yʉ cãirojʉ.

Pérgamo gãnare oca cõare gaye

12 Gaje mʉcana ado bajiro gotiquĩ ĩ yʉ cãirojʉ:

—Pérgamo gãna Diore tʉorũnʉrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Sarera jãi jʉa dʉja
odiri jãi rʉcogʉ, ĩ bʉsire gotirocʉ adi mʉare uca yʉ:

13 Jeyaro mʉa yirise masia yʉ. Rũmʉ́a ʉjʉ Satanás ĩ rotiri cʉtojʉ ñaboja mʉa. Ĩ
rotibojarocati ĩre tʉorũnʉbea mʉa. Yʉre tʉorũnʉrã ñari, yʉre tʉorũnʉ jidicãrã meje
ña mʉa. Ito gãna Satanásre cʉdirã ñari, Antipas wame cʉtigʉre sĩañi ĩna. Ĩ ñabojaquĩ,
‘Diore mani tʉorũnʉja quena’, yʉre yi ejabʉabojacacʉ. ‘Ĩre ĩna sĩaja bero ñabojarocati yʉre
tʉorũnʉ jidicãbea mʉa’, ya yʉ mʉare.

14 Ito bajibojarocati mʉare queno ti wanʉbea yʉ maji. Mʉa Pérgamo gãna coriarã,
Balaam ĩ riasorisere jidicã ãmobea mʉa. Ĩ ñami Balacre ado bajiro riasorʉ: ‘Ĩnamasi meni
rujeoanare bare ecabojare gaye mʉa Israel sita gãna baja quena. Gãjerã romia rãca
mʉa aje ñaja quena ña’, yi riasoñi Balaam. ‘Mʉa wato coriarã ñama ĩ riasorisere jidicã
ãmomena’, yi tʉoĩa yʉ mʉare.

15 Mʉa wato coriarã ñama Nicolaítas cʉto gãna ñeñaro ĩna riasorisere jidicã ãmomena.
Ĩna riasorisere bʉto ti tea yʉ.

16 Ito bajiri mʉa ñeñaro yirise jidicãña. Mʉa ñeñaro yirise mʉa jidicãbeja mʉare waja
senigũ yigʉja yʉ. Ito yicõri yoari mejeti yʉ ya risejʉ ñari jãi sarera jãina quenabeto mʉa
tõbʉjaroca yigʉ yigʉja yʉ.

17 No gãmo goje cʉtirã tʉoya. Diore tʉorũnʉrãre ado bajiro gotiami Espíritu Santo: ‘Noa
ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmʉ́a ʉjʉre rẽtocũrã. Ito bajiro yirãre maná wame
cʉtirise bare ĩnare ecagʉ yigʉja yʉ. Iti ña ũmacũjʉ gaye tiyamani bare. Gaje gũtagã botirica
ĩnare ĩsigũ yigʉja yʉ. Itiga gũtagãjʉ mame ucare wãñaro yiroja. Itiga gũtagãre boca ãmirã
riti itiga wãñarise masirã yirãji’, yi gotiami Espíritu Santo”, yi ucaya mʉ, yi gotiquĩ yʉ
cãirojʉ yʉre goaĩocacʉ.

Tiatira gãnare oca cõare gaye

18 Gaje mнcana ado bajiro gotiquĩ yн cãirojн:

—Tiatira gãna Diore tнorũnнrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Dios Macн ĩ ya cajeari jea ũjнrise robo bajiro bajigн, ito yicõri bronce wame cнtirise bнto yorise robo bajiro gнbo cнtigн ado bajiro mнare gotiami:

19 Jeyaro mнa yirisere masia yн. ‘Masare ti mairã ñama ĩna’, yi tнoĩa yн mнare. ‘Yнre tнorũnнrã ñama ĩna’, yi tнoĩa yн mнare. Gãjerãre yiari mнa ejabнarise queno masia yн. Yнre mнa tнorũnнja ticõri, mнa tõbнjaroca yama gãjerã. Ito bajiro ĩna yibojarocati yнre tнorũnнtĩñacõa mнa. ‘Cajero yнre ĩna masisнocato rẽtoro queno ejabнama’, ya yн mнare.

20 Ito bajibojarocati mнare queno ti wanнbea yн maji. Mнa tн gago Jezabel wame cнtigo ñeñaro iso bнsija ticõa mнa. Ado bajiro rнore oca bнsiamo iso: ‘Diore yiari bнsia yн. Gãjerã romia rãca mнa aje ñaja, no yibea. Masa ĩnamasiti meni rujeoanare bare ĩna ecare mнa baja, no yibea’, yire oca goti rнoamo iso. Ito bajiro iso yija tнocõri, yнre moa ĩsiri masa tнo wisama ĩja.

21 Ñeñaro iso yirise jidicãjaro yirocн, yoari yuboja yн. Ito bajibojarocati jidicã ãmobeamo iso. Ʊmнa rãca ñeñaro iso yirise cнni jidicã ãmobeamo iso.

22 Ito bajiro iso yijare iso cõ cũñaroca yigн yigнja yн. Iso rãca aje ñarãre cнni ĩna cõroca yigн yigнja yн. Ĩna robo bajiro yi нyacõri itire mнa jidicãbeja, mнare cнni mнa tõbнjaroca yicнja yн.

23 Iso rĩare sĩagũ yigнja yн. Ito bajiro yн yija ticõri, yн masirisere tirã yirãji mнa. ‘Mani tнoĩarise, mani ya нsijнna mani yi ãmorise cнni ti masi jeoami Dios. Ito yicõri mani ñeñaro yiro bajiroti manire waja senigũ yiguĩji’, yi tнoĩa masirã yirãji mнa ĩja.

24 Mнa Tiatira gãna jãjarã ña iso riasorisere tнorũnнmena. ‘Adi ña Satanás oca ñasarise, gãjerã ĩna tнoĩabiti ña iti’, ĩna yibojaja cнni itire tнorũnнbea mнa. Ito bajiri, ‘Diore queno tнorũnнrã ñama ĩna’, yicõri mнare josabicнja yн ĩja.

25 Ado bajiro riti mнare rotia yн. Yн mнare bнsirisere tнoĩa jidicãbeja. Yн ejarocõjнti itire tнoĩa jidicãbeja.

26 Ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmúa нjнre rẽtocũrã. Noa sнsarijн yн ãmoro bajiro yi jidicãmena gãjerãre ĩna roti masiroca yigн yigнja yн.

27 Yн roti masiroca yн Jacн yнre ĩ yiado bajiroti mнare yigн yigнja yн. Ito bajiri Dios ĩ cũana ñari sẽoro rotirã yirãji mнa. Ito yicõri come mana riri sotнri jawado robo bajiro cнdimenare ruyuriorã yirãji mнa.

28 Mнare busuri ñocõagã ĩsigũ yigнja yн.

29 No gãmo goje cнtirã tнoya. Adi ña Diore tнorũnнrãre Espíritu Santo ĩ gotire”, yi ucaya mн, yiquĩ yн cãirojн yнre goaĩocacн.

3

Sardis gãnare oca cõare gaye

1 Gaje ado bajiro gotiquĩ yн cãirojн:

—Sardis gãna Diore tнorũnнrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Jнa ãmojeno нsi cнtigн, ito yicõri jнa ãmojeno ñocõa rнcogн ado bajiro gotiami: Jeyaro mнa yirise masia yн. ‘Diore queno cнdirã ñama’, yi tнoĩabojama gãjerã mнare. Yнama godacãna robo bajiro mнare tia. Yнre queno cнdirã meje ña mнa.

2 Yн tija yн ocare mнa cнdibeja, godana robo bajiro bajirã ña mнa. Canirã robo bajiro bajirã ña mнa. Yujiya mнa. Yн tija yнre tнorũnн jidicãrã ya mнa. Ito bajiri, ĩre jidicãme yirona, bнto bнsa yнre tнorũnнña. Yн tija, Dios ĩ ãmoro bajiro queno yisabea mнa.

3 Cajero mнa riasotigore mнcana tнdi tнoĩaña mнa. Itire tнorũnнcõri, mнa ñeñaro yirise jidicãña. Ito bajiro mнa yibeja, riniri masн robo bajiro, ‘Itocõ ejagн yiguĩji’, mнa yi masibeto, mнa tн ejagн yigнja yн. Ito yicõri mнare waja senigũ yigнja yн.

4 Mнa Sardis gãna coriarã bнto ñeñarise yibea mнa. Ito bajiri mнa ya yutabujuri нeri wõña
mana robo bajiro bajia mнa. Ito bajiri mнare waja yigн yutabuju botirise sãñarã yн rãca
mнa ñaroca yigн yigнja yн.
5 Noa ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã ĩna ñama rũmúa нjнre rẽtocũrã. Ito bajiro yirãre yutabuju
botirise ĩna sãñaroca yigн yigнja yн. 'Adocõ ñama catitĩñare rнcorona', yire gaye papera
tuti ĩna wame coebicн yigнja yн. Ito yicõri yн Jacн ĩ tiro riojo, 'Ãna ñama yн ñarã', yigн
yigнja yн. Ángel mesa tiro riojo cнni ito bajiroti yigн yigнja yн.
6 No gãmo goje cнtirã tнoya. Adi ña Diore tнorũnнrãre Espíritu Santo ĩ gotire", yi ucaya,
yiquĩ yнre yн cãirojн.

Filadelfia gãnare oca cõare gaye

7 Gaje ado bajiro gotiquĩ yн cãirojн:
—Filadelfia gãna Diore tнorũnнrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: "Ado bajiro gotiami
ñeñaro yiĩabicн, ito yicõri riojo gotigн. Ĩ ñami David ñayorн нjн robo bajiro roti masigũ.
Bнto roti masigũ ĩ ñajare soje ĩ janaja, ñimнjнa gãji bia masibiquĩji. Soje ĩ biaja cнni,
ñimнjнa gãji iti sojere jana masibiquĩji. Ado bajiro gotiami:
8 Jeyaro mнa yirise masia yн. Queno sẽorã meje ña mнa. Ito bajibojarocati yн ocare
queno cнdiĩa ãmoboja mнa. Ito yicõri, 'Jesure masibea gнa', yibea mнa. 'Jesure tнorũnнrã
ña gнa', ya mнa. Ito bajiro mнa yijare, queno mнare ejabнagн yigнja yн. Mнare yiari soje
jana ĩsicн yн. Ñimнjнa iti sojere biabiquĩji.
9 Ado bajiro yн bнsirise queno tнoya. Mнa wato coriarã ñama rũmúa нjн Satanásre
tнorũnн sнyarã. 'Judio masa ña gнa. Dios ñarã ña gнa', yibojama ĩna. Bajibea, rũmúa нjн
ñarã ñama ĩna. Mнa riojo ĩna ya rijomunigãna ñini rũjũ rotigн yigнja yн. 'Ĩna ñama Dios ĩ
mairã', mнare ĩna yiroca yigн yigнja yн.
10 'Yнre mнa tнorũnнja ticõri, mнa tõbнjaroca gãjerã yibojarocati yнre tнorũnнtĩñacõa
mнa', yн rotiado bajiroti queno cнdia mнa. Co rнmн ejaro yiroja adi sita gãna ĩna
tõbнjaroti rнmн. Gãjerãre нsirioro yimenati yнre cнdirã mнa ñajare, iti rнmн iti ejaroca
mнare codegн yigнja yн.
11 Masima, yoari mejeti ejagн yigнja yн. Yнre mнa cнdirise tнoĩa jidicãbeja. Ito bajiro
mнa yija, ñimнjнa mнa mнja waroto camota masibiquĩji.
12 No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmúa нjнre rẽtocũrã. Yн Jacн Dios ya wi ĩna
ñatĩñaroca yigн yigнja yн. Ĩ ya wi botari bнtirise robo bajiro ñatĩñarã yirãji ĩna. Нdia wame
ĩnare wame wõgũ yigнja yн, ĩna ñajedirore. Ado bajiro wame yicнja yн: Yн Jacн Dios wame,
ĩ cнto wame, ito yicõri yн wame mame ñaroti wõgũ yigнja yн ĩnare. Yн Jacн ĩ ñaro, mame
Jerusalén wame cнtiri cнto ñaro yiroja. Iti cнto ũmacũjнna ruji wadicõri, ejaro yiroja.
13 No gãmo goje cнtirã tнoya. Adi ña Diore tнorũnнrãre Espíritu Santo ĩ gotire", yi ucaya,
yiquĩ yнre yн cãirojн.

Laodicea gãnare oca cõare gaye

14 Gaje ado bajiro yнre gotiquĩ yн cãirojн:
—Laodicea gãna Diore tнorũnнrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: "Diore queno goti
ejabнasotigн, ito yicõri riojo gotignна sнoriti jeyaro rujeoñi Dios. Ado bajiro gotiami
mнare:
15 Jeyaro mнa yirise masia yн. Yн rotirise queno cнdi ãmobea mнa. 'Yн ãmorocõ cнdicнja
yнama', yi tнoĩa mнa. Yнre ti tebitibojarãti yнre queno tнorũnнsabea mнa. Ito bajiri yнre
queno tнorũnнre ãmoa yн. Mнa queno yнre tнorũnн ãmosabeja, yнre mнa jidicãja quena.
16 Yнre tнorũnнmena ñari mнa ãmoro bajiro riti cнdisotia mнa. Ide asirise, ide нsarise
bajiro bajirã meje ña mнa. Ide asisнoriseacã bajiro bajirã ña mнa. Ito bajiro mнa bajirã
ñajare, ide asisнoriseacã mнño bategн robo bajiro mнare bucõagũ yigнja yн.
17 'Gajeoni jairã ña gнa. Gнa ãmorise ñajediro, dise rнyabeto rнcoa gнa', yiboja mнa.
Queno itire ti masibea mнa. Yн tija yнre cнdimena ñari ado bajiro bajirã ña mнa. Bojoro

bцjarã, ñe rцcomena, tцoĩa oca jairã, cajea mana ito yicõri yutabuju mana bajiro bajirã ña mцa.
18 Ito bajiro mцa bajirã ñajare, ado bajiro mцare goti masioa yц. Quenarise yцre mцa moa ĩsi ãmoja, yцre senija quena. Ito bajiro mцa senija tцocõri, jaje quenarise mцa yiroca yigц yigцja yц. Ñeñarise mцa jidicã ãmoja, yцre senija quena. Ito bajiro mцa senija tцocõri, quenarise mцa tцoĩaroca yigц yigцja yц. Yц ya oca mцa masi ãmoja yцre senija quena. Ito bajiro mцa senija tцocõri, yц ocare queno mцa tцo masiroca yigц yigцja yц.
19 No yц mairãre ĩnare goti quenoa yц. Ito yicõri no yц mairãre ĩna ñeñaro yija, ĩnare waja senia yц, ĩna masitoni. Ito bajiri mцa ñeñaro yirisere jidicãcõri, yцre queno cцdiya ĩja.
20 Tiya, soje tц code rũgõa yц sãja ãmogũ. No yц oca tцocõri soje ĩ janaja, sãjagũ yigцja yц. Sãjacõri ĩre baba cцtigц yigцja yц. Ito yicõri ĩjцa cцni yцre baba cцtigц yiguĩji.
21 No ĩna ñeñaro yirisere jidicãrã, ĩna ñama rũmúa цjцre rẽtocũrã. Ito bajiro bajirã mцa ñajare, yц roti rujiro tц yц rãca mцa ñaroca yigц yigцja yц. Ito bajiroti rũmúa цjцre rẽtocũcõri, yц Jacц rotiro tц rujia yц.
22 No gãmo goje cцtirã tцoya. Ito bajiro yami Espíritu Santo, Diore tцorũnцrãre", yi ucaya, yiquĩ yц cãirojц yцre goaĩocacц.

4

Ũmacũjц Diore rũcцbцore gaye

1 Ito yija bero ũmacũjц soje janacãra soje ticц yц. Trompeta jutire oca bajiro yцre bцsisцocacц mцcana ado bajiro yцre bцsi ruyuquĩ:
—Mцja waya adojцa. Ija rẽtaroti gaye mцre ĩorocц ya yц, yire oca ruyucц yцre.
2 Ito bajiro ĩ yirocati Espíritu Santo ĩ masirisenati ũmacũjц ejacoacц yц. Itojц ejacõri цjц ya cumuro ticц yц. Iti cumurojц sĩgũ rujiquĩ yц tija.
3 Iti cumurojц rujicacц gũta bцto yorise robo bajiro yocц ĩ ya rio. Jaspe Cornalina wame cцtirise gũta robo bajiro yo ruyucц ĩ ya rio. Ĩ rujiro tц ide bue bedo ñacц. Esmeralda wame cцtirise gũta robo bajiro yo ruyucц iti bedo.
4 Ĩ rujiro tц veinticuatro cumurori ruji gãni biacц ĩ tц. Iti cumurorijц veinticuatro ñarã bцcцrã rujicã. Botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri oro bedori jesacã ĩna.
5 Ĩ rujiri cumurojц bцjo ĩ borea yirise bajiro borea yicц. Ito yicõri bцjo bцsirise bajiro ruyucц. Ĩ rujiri cumuro riojo jцa ãmojeno jea ũjцricцri ruyucц. Itire ticõri "Jцa ãmojeno цsi cцtigц ñami Dios", yi ticц yц itire.
6 Цjц ya cumuro riojo itajura ide botirita, queno ide ruyurita ticц yц.
Цjц ya cumuro riojo, iti cumuro jцdojцa cцni, riojocadцja, gãcodцja cцni tiĩaña mana jцariarã ñacã. Jaje cajeari cцticã. Ĩna ya rio ñari dцja cцni ĩna ya jцdojцari cцni cajeari cцtirã ñacã ĩna.
7 Sĩgũ tiya macц yai robo bajigц ñaquĩ. Gãji ta wecц robo bajigц ñaquĩ. Gãji ũmцgũ bajiro rio cцtiquĩ. Sцsagц ga jagц wцtigц robo bajiquĩ.
8 Ĩna jцariarã tiĩaña mana coga ãmojeno caerori caero cцticã. Ĩna ya caerorijц ũmacũjцagadцja, jacagadцja cцni cajeari cцtirã ñacã ĩna. Цmцari, ñamiri cцni Diore rũcцbцorã ado bajiro basatĩñacã ĩna:
Quenagũ ña mц. Quenagũ ña mц. Quenagũ ña mц. Jeyaro masigũ ña gцa Цjц mц. Mцti ñayija iti rцmцjц gagц. Mцti ña adocãta gagц cцni. Mцti ña ija ejarocц cцni, yi ñacã ĩna.
9 Цjц ya cumurojц rujigцre rũcцbцorã ado bajiro yicã ĩna: "Mц ña rẽtoro rũcцbцorц. Mц ña rẽtoro ñasagц. Mцre rũcцbцorã, 'Queno ya mц', ya gцa mцre", yicã ĩna ito rujigц catitĩñagũre.
10 Coji rцyabeto ito bajiro ĩna yiroca veinticuatro ñarã bцcцrã ito ñarã, ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna. Catitĩñagũre rũcцbцorã ito bajiro ñini rũjũcã ĩna. Ito yicõri ĩna ya jesara bedori ãmicõri ĩ rujiro riojo jidicũcã ĩna. Ito yicõri ĩre rũcцbцorã ado bajiro yicã:

11 Mн ña jeyaro rujeorн. Mн ãmoro bajiroti mн rujeore jeyaro ña. Gнa Ʊjн ña Dios mн. Masa jeyaro mнre rũcнbнore ãmoa gнa. “Dios ñami ñasagн”, masa jeyaro yi jedire ãmoa gнa. “Dios ñami rẽtoro masigũ”, masa mнre ĩna yire ãmoa gнa, yicã veinticuatro ñarã bнcнrã. Ito bajiro yicã ĩna Diore rũcнbнorã.

5

Papera tunara joti

1 Ito yija bero нjн ya cumurojн rujigн ĩ ya ãmo riojocadнja papera tunara joti ĩ rнcoja ticн yн. Iti joti totijн, joe cнni ucare ñacн. Jнa ãmojeno sнobiare ñacн iti jotijнre.

2 Ito bajiroca Dios ñaro gagн ángel queno masigũ ticн yн. Ado bajiro oca sẽoro seniĩaquĩ ĩ:

—¿Ñimн ñati Dios ĩ ti wanнgũ iti joti sнobiare ñigã ãmigocõri manire ti ĩsigũ? yi seniĩabojaquĩ ĩ.

3 Ito bajiro ĩ seniĩabojaja, ũmacũjн gãna, adi sita gãna, adi sita rocajнa gãna cнni sĩgũjнama jana masigũ maniquĩ. Sĩgũ itire ti ĩsigũ maniquĩ.

4 Ito bajija ticõri, bнto oticн yн. Sĩgũ iti janacõri ti ĩsigũ manijare, bнto oticн yн.

5 Yн otija ticõri, sĩgũ bнcнgн ado bajiro gotiquĩ yнre:

—Itocõti otiya ĩja. Adojн tiya. Ado ñami sĩgũ rũmúa нjнre rẽtocũrн. Judá masa butu gagн ñami ĩ. Yai sẽogũ bajiro bajigн ñami ĩ. Ito yicõri David нjн ñayorн janerãbatia janami ñami ĩ. Ĩre queno wanнami Dios. Ito bajiri jнa ãmojeno sнobiare ñigã ãmigocõri manire ti ĩsigũ yiguĩji, yiquĩ ĩ yнre.

6 Bнcнrã wato, tiĩaña mana wato, нjн ya cumuro tнjн sĩgũ Oveja Macн bajiro bajigнre ticн yн. Ĩre ĩna sĩagore cami iti ñaja ticн yн. Jнa ãmojeno saburi ñacн ĩre. Ito yicõri jнa ãmojeno cajeari ñacн ĩre. Ĩ ya cajeari ticõri, “Jнa ãmojeno нsi cнtigн ñami Espíritu Santo. Ĩ ñami adi sitajнre cojн rнyabeto Dios ĩ cõarн”, yi ticн yн ĩre.

7 Ito yija yн tiroca Oveja Macн, нjн ya cumuro rujigн ya riojocadнja papera tunara joti ĩ rнcorisere ãmiquĩ.

8 Oveja Macн iti jotire ĩ ãmiroca jнariarã tiĩaña mana, ito yicõri veinticuatro ñarã bнcнrã cнni ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcã. Ĩna sĩgũ rнyabeto basa meniroti arpa wame cнtirise rнcocã ĩna. Ito yicõri oro tẽrori rнcocã ĩna. Iti tẽrorijн soeja queno sнti quenarise sãñacн. Iti sнti quenarise iti bue mнja waja Dios ñarã ĩre ĩna bнsiro robo bajiro bajirise ñacн.

9 Ado bajiro basacã ĩna mame basare:

Masa jeyarore masorocн goda ĩsiyija mн. Co oca rнyabeto bнsirãre, co cнto gãna rнyabeto, ito yicõri co sita gãnare rнyabeto goda ĩsiyija mн. Dios ñarã masa ñatoni mн ya rína waja yicãyija mн. Ito bajiri tunara joti ãmicõri sнobiare ñigã masigũ ña mн.

10 No Diore tнorũnнrãre ĩ ñarã ĩna ñaroca yiyija mн. Ito yicõri paia robo bajiro Diore ĩna moa ĩsiroca ya mн. Ito bajiri adi sita gãnare roti masirã yirãji ĩna, yi basa sẽacã ĩna.

11 Ito yija bero jãjarã ángel mesa ĩna bнsija tнocн yн. Cõĩaja jediado manicã. Jãjarã ñacã ĩna. Ʊjн ya cumuro tн jнariarã tiĩaña mana, veinticuatro ñarã bнcнrã jнdojнajн ñacã ángel mesa.

12 Oca sẽoro ado bajiro yicã ĩna:

Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocн goda ĩsiñi Oveja Macн. Ito bajiro bajicõri rẽtoro masigũ ñami ĩ. Rẽtoro sẽogũ, rẽtoro roti masigũ, rẽtoro rũcнbнorн, rẽtoro jeyaro rнcogн, “Rẽtoro quenagũ ñami”, masa ĩna yirocн, ñami Oveja Macн, yi rũcнbнocã ángel mesa.

13 Ito yirocati Dios ĩ rujeoana ñarocõti ĩna bнsija tнocн yн. Ĩna ñacã ũmacũjн gãna ñajediro, adi sita gãna cнni. Ito yicõri sita wato ñarã, godagoana, ito yicõri ide wato gãna, ñajediro ĩna bнsirise ruyucн. Ʊjн ya cumuro rujigнre, Oveja Macнre cнni rũcнbнorã ado bajiro bнsi ruyucã ĩna:

Mнa ña masa ĩna rũcнbнorona. Ito bajiri mнare rũcнbнotĩñajaro masa. “Mнa ña rẽtoro ñasarã”, yitĩñajaro masa mнare. “Mнa ña rẽtoro masirã. Mнa ña rẽtoro queno yirã”, yitĩñajaro masa mнare, yi bнsi ruyucã ĩna.

14 Ito bajiro ĩna yiroca jнariarã tiĩaña mana ado bajiro bнsi ruyucã:

—Ito bajiroti bajia, yi bнsi ruyucã ĩna.

Ito yiroca veinticuatro ñarã bнcнrã нjн ya cumurojн rujigнre, Oveja Macнre cнni, rũcнbнorã ĩna riojo rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna.

6

Jнa ãmojeno sнobiare gaye

1 Ito yija Oveja Macн papera tunara jotire cajero sнobiarajн ĩ ñigãja ticн yн. Ito yirocati jнariarã tiĩaña mana sĩgũ bнsi ruyuquĩ ĩna rãca gagн. Ĩ bнsija bнjo bнsirise robo bajiro ruyucн. Ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:

—Adojнa tigн waya, yi ruyuquĩ ĩ yнre.

2 Ĩ ito yijare ti ñucacн yн. Cabaru botigн ĩ rũgõja ticн yн. Ĩ joe jesagн jatura jãi rнcoquĩ. Jesara bedo ĩre ĩna jeoja ticн yн. Ito bajiro ĩna yija bero ĩ wajanare rẽtocũgũ waquĩ ĩ.

3 Ito yirocati Oveja Macн sнobiarajн gajejн ñigãquĩ ĩ. Ito yija gãji tiĩaña macн ĩ bнsija tнocн yн:

—Adojнa tigн waya, yi ruyuquĩ ĩ cнni.

4 Ito ĩ yija cabaru sũagũre ti bнjacн yн. Ĩ joe jesagнre sarera jãi ĩna ĩsija ticн yн. Ado bajiro moare ĩre cũñi ĩna. Masa ĩna queno ñabitire gaye, masa ĩna gãmeri sĩaroti gaye cнni ĩre moare cũñi ĩna.

5 Ito yija bero mнcana gajejн sнobiarajн ñigãquĩ Oveja Macн. Ito yija gãji tiĩaña macн ĩ bнsija tнocн yн:

—Adojнa tigн waya, yi ruyuquĩ ĩ cнni.

Ĩ ito yija cabaru ñigũre ti bнjacн yн. Ĩ joe jesagн rũcнoraga rнcoquĩ.

6 Ito yirocati tiĩaña mana wato oca ruyucн. Ado bajiro ruyucн iti:

—Trigo wame cнtirise bare co rнmн moare waja coji kiloti bнjare ñaro yiroja. Ito yicõri cebada wame cнtirise bare co rнmн moare waja нdiaji kilos bнjare ñaro yiroja. Ito bajibojarocati нyé ide, нye roabare cнni waja rũcнbeto yiroja, yire oca ruyucн.

7 Ito yija mнcana gajejн sнobiarajн ñigãquĩ Oveja Macн. Ito yija gãji sнsagн tiĩaña macн ado bajiro yi ruyuquĩ:

—Adojнa tigн waya, yi ruyuquĩ yнre.

8 Ito ĩ yija cabaru bodeagнre ti bнjacн yн. Ĩ joe jesagн, “Godare Gaye Rotigн”, wame cнtiquĩ. Ĩ bero sнyagн, “Ñeñaro Yigoana Ĩna Ñarojн”, wame cнtiquĩ ĩ. Sĩare gaye moare cũñi ĩna ĩnare. Gãmeri sĩarena, ñio jogarena, ñarisena ito yicõri gãjeronana cнni ĩnare sĩa rotiñi ĩna. “Adi sita gãna jнaria buturi batocõri co butu gãna mн sĩa jeoja quena”, yi rotiñi ĩna ĩnare.

9 Ito yija bero mнcana gajejн sнobiarajн ñigãquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yirocati Diore rũcнbнorã ĩna soe ĩsisotira casabo tн sĩa ecoana ya нsi ñacн. Dios oca ĩna riasojare, ito yicõri, “Jesure tнorũnнrã ña gнa”, ĩna yijare ĩnare sĩañi ĩna.

10 Oca sẽoro ado bajiro yicã ĩna:

—Coji ñeñaro yiĩabicн ña gнa Ʊjн mн. “Ado bajiro yigн yigнja yн”, mн yija yiro robo yigн ña mн. ¿Gнare sĩanare nocõ yoari ĩnare waja senigũ yati mн? yicã ĩna.

11 Ĩna ito yijare yutabuju botirise ĩnare ĩsiquĩ ĩ. Ito yicõri:

—Tujacãña maji, нsiriobesa. Gãjerã mнa robo bajirã Jesús gayere riasorã yirãji maji. Ito bajiro ĩna yija ticõri, ĩnare sĩacõrã yirãji maji. Ito bajiro ĩna yija bero ĩnare waja senigũ yigнja yн, yiquĩ Dios ĩnare.

12 Ito yija bero mнcana gajejн sнobiarajн ñigãquĩ Oveja Macн. Ito bajiro ĩ yirocati sita iti bнto нeja ticн yн. Ito yicõri ũmacañi ũmнa gagн bнto ñi juaquĩ. Saya bнto ñiro robo bajiro ñi juaquĩ ĩ. Ito yicõri ñami gagн bнto sũa juaquĩ, rí bнto sũarise robo bajiro.
13 Ito yicõri ñocõa ũmacũjн gãna jacajн quedi queacã ĩna. Higuera wame cнtiricн rica mino iti wẽa batero robo bajiro quedicã ĩna.
14 Ito yija bero macãrнcũro godacoacн. Papera jũ tunado bajiro baji godacoacн. Gũta yucнri, ruja yogari cнni gajerojн iti cнni rũgũroca yiquĩ Dios.
15 Ito bajijare нjarã rotiri masa gũta gojerijн rudi sãja wacã ĩna. Ito yicõri gũtagãri wato rudi sãja wacã gãjerã. Ĩna rãcati surara нjarã, ñasarã, niyeru jairã, sẽorã, waja mano moari masa, gãjerã queno ñari masa cнni rudi jedicoacã ĩna.
16 Ito bajiro rudicõri gũta yucнrire, gũtagãrire cнni ado bajiro yicã ĩna:
—Gнare quedi jea biaya нjн ya cumurojн rujigн gнare ĩ tibititoni. Ito yicõri Oveja Macн gнa ñeñaro yirise waja gнare senibititoni, gнare quedi jea biaya, yicã ĩna gũta yucнrire.
17 Ija ito bajiro iti bajija masa ĩna ñeñaro yirise waja seniri rнmн ñacãro yiroja. Ito bajiri ñimн itire rudi masigũ macн yiguĩji.

7

Ĩ ñarãre Dios ĩ tirũnнre gaye

1 Ito bero ángel mesa jнariarã ticн yн. Ũmacañi ĩ joejea wadiri dнja waquĩ sĩgũ. Ĩ quedi sãja warojнa waquĩ gãji. Warubнjнa waquĩ gãji. Gãji gaje dнja warubнjнa waquĩ. Itojн ejacõri mino wẽa rotibisĩ ĩna. Ito bajiri adi sita joe, riaca jajosa joe cнni mino wẽabiticн. Ito bajicõri yucн joe cнni mino wẽabiticн.
2 Ito bajiroca ũmacañi ĩ joejea wadiri dнja gãji ángel ĩ wadija ticн yн. Dios catitĩñagũ wame wõroti gaye rнcocõri ĩ wadija ticн yн. Ejacõri gãjerã ángel mesa adi sitare, riaca jajosa cнni, Dios ĩ ñeño rotianare oca sẽoro ado bajiro awasã gotiquĩ ángel:
3 —Mani Ujн Dios ya moari masa ya rioweca Dios wame wõrã yirãji mani ĩnare. Mani wõroto riojнa adi sita, riaca jajosa, yucнre cнni ñeñobesa mнa maji, yiquĩ ángel Dios ĩ ñeño rotianare.
4 Ito yija bero, "Adocõ ñama mнa wame wõrona", yire oca ruyucн. "Ĩna ñama jнa gнbojeno buturi gãna. Jeyaro ciento cuarenta y cuatro mil Israel sita gãna ñama ĩna", yire gaye oca ruyucн.
5 Ado bajiro wame cнticã jнa gнbojeno buturi gãna, Israel sita gãna: Judá ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Rubén ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Gad ñayorн janerãbatia doce mil ñacã.
6 Aser ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Neftalí ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Manasés ñayorн janerãbatia doce mil ñacã.
7 Simeón ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Leví ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Isacar ñayorн janerãbatia doce mil ñacã.
8 Zabulón ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. José ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Ito yicõri sнsari Benjamín ñayorн janerãbatia doce mil ñacã. Ĩna ñacã Dios wame wõ ecorona.

Jãjarã botirise sãñarã

9 Ito yija bero нjн ya cumuro riojo, ito yicõri Oveja Macн riojo jãjarã masa ticн yн. Ĩna ñacã co sita gãna rнyabeto, co oca rнyabeto bнsirã, co cнto gãna rнyabeto, ito yicõri co butu gãna rнyabeto ñacã ĩna. Cõĩaja jediado manicã ĩna. Yutabujuri botirise sãñacõri ĩna ya ãmorijн rujaño caeri rнcocã ĩna.
10 Ado bajiro oca sẽoro awasã bнsicã ĩna:
Dios rotira cumurojн rujigн, ĩ ñami manire masorocн. Ito yicõri Oveja Macн ĩ cнni manire masorocнti ñami, yicã ĩna.

11 Ito bajiro ĩna yiroca riti ángel mesa ñajediro, bʉcʉrã, jʉariarã tiĩaña mana cʉni ʉjʉ ya
cumuro riojo Diore rũcʉbʉorã ñini rũjũcõri ĩna ya rio sita cũoro muqueacã ĩna.
12 Diore rũcʉbʉorã ado bajiro yicã ĩna:
Mʉ ña rũcʉbʉorʉ. Mʉ ña rẽtoro ñasagʉ. Mʉ ña rẽtoro masigũ. Mʉ ña rẽtoro queno yigʉ.
Mʉ ña masa jeyaro ĩna rũcʉbʉogʉ. Mʉ ña rẽtoro sẽogũ. Ñimʉ gãji mʉ rẽtoro sẽogũ
maquĩji. Mʉ ña Dios gʉa Ʉjʉ. Ito bajiroti ñatĩñama mʉ. Ito bajiroti bajitĩñajaro. Itocõ
ña. Amén, yicã ĩna.
13 Ito yija sĩgũ bʉcʉgʉ yʉre seniĩaquĩ:
—¿Ñimarã ñati botirise sãñarã? ¿No gãna wadiyijari ĩna? yiquĩ ĩ yʉre.
14 Ito ĩ yijare ado bajiro cʉdicʉ yʉ:
—Masibea yʉ. Mʉ mʉri masigũja. Yʉre gotiya, yicʉ yʉ ĩre.
Yʉ ito yijare:
—Ĩna ñama bʉto tõbʉjabojarãti ĩna ñeñaro yirisere jidicãcõri, rũmʉ́a ʉjʉre rẽtocũana. Ĩna
ñeñaro yirisere coeñi Oveja Macʉ, ĩ ya rína. Ito bajiri yutabujuri boti quenarise sãñama
ĩna, yiquĩ ĩ yʉre.
15 Ito bajicõri ʉjʉ ya cumuro riojo Diore rũcʉbʉo ñama ĩna. Ito yicõri ĩ ya wire ũmʉa,
ñami cʉni ĩre moa ĩsiama ĩna. Ito bajiri ĩ masirisena ĩnare codetĩñagũ yiguĩji Dios.
16 Ito bajiri jʉaji ñiocõmena yirãji ĩna. Jʉaji idi ãmomena yirãji ĩna. Ito yicõri ũmacañi jʉaji
asi jeobicʉ yiguĩji ĩnare. Ito bajiri asirise tʉoĩamena yirãji ĩna.
17 Ʉjʉ ya cumuro riojo ñagũ Oveja Macʉ, ĩnare codegʉ yiguĩji. Oveja coderi masʉ robo
bajiro ĩnare codegʉ yiguĩji ĩ. Ide catitĩñare gaye idijaro ĩna yirocʉ, ĩnare tũa wacʉ yiguĩji
Oveja Macʉ. Ĩna ya cajeari yago ide wejacãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanʉrã, tʉdi otimena
yirãji ĩna ĩja, yiquĩ ĩ yʉre.

8

Rʉyarijʉ sʉobiarajʉ ñigãre gaye

1 Ito yija Oveja Macʉ jʉa ãmojeno sʉobiarajʉ rʉyarijʉ ñigãquĩ ĩja. Ito bajiro ĩ yiroca yoa
bʉsari treinta minutocõ ũmacũjʉ macãrʉcũrojʉ oca manoti ñacʉ.
2 Ito bajija bero jʉa ãmojeno ángel mesa Dios riojo ĩna rũgõja ticʉ yʉ. Jʉa ãmojeno
trompeta jutiragari boca ãmicã ĩna.
3 Ito yija gãji ángel oro tẽrojʉ soeja sʉti quenarise sãcõri ejaquĩ. Diore rũcʉbʉorã ĩna
soe ĩsisotira casabo riojo rũgõquĩ ĩ. Ito yicõri jaje soeja sʉti quenarise boca ãmiquĩ ĩ. Iti
ñacʉ, Dios ñarã Diore ĩna bʉsiroca soe ĩsiroti. Ito yicõri ʉjʉ ya cumuro riojo Diore soe ĩsira
casabojʉ Diore soe ĩsiquĩ ĩ. Orona ĩna menira casabo ñacʉ iti casabo.
4 Ito bajiro ĩ soe ĩsija bueri queno sʉti quenarise bue ejacʉ Diore. Dios ñarã ĩre ĩna
bʉsirise cʉni ejacʉ ĩ tʉ.
5 Ito yija ángel Diore ĩna soe ĩsira casabo gaye ĩ rʉcori tẽrojʉ rĩti yorise sã dajoquĩ. Ito
yicõri adi sitare rĩti yorise yua queoquĩ. Ito bajiro ĩ yijare bʉjo ĩ borea yirise ñacʉ. Bʉjo
oca cʉni ruyucʉ. Ito yicõri guijoro ruyucʉ. Ito bajicõri sita ʉecʉ. Ito bajirise ticʉ yʉ, yʉ
cãirojʉ.

Jutiragari gaye

6 Ito yija bero trompeta wame cʉtirisena jutirona rʉco yucãcã ángel mesa jʉa ãmojeno
ñarã.
7 Cajero gagʉ jutisʉoquĩ. Ĩ jutirocati ide bʉra cujiri sitajʉ quedi queacʉ. Ito yicõri jea
ũjʉrise rí wʉsarise quedi queacʉ. Iti quedi quearoca sita gʉdareco adojʉa bʉsacõ ʉa
jedicoacʉ. Yucʉ cʉni gʉdareco adojʉa bʉsacõ ʉacʉ. Ta cati cʉni ʉa jedicoacʉ.
8 Ito bero gagʉ ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati gũtagũ bajiro ũjʉcõri riaca jajosajʉ quedi roacʉ.
Ito bajiroca riaca jajosa gʉdareco adojʉa bʉsacõ rí godo wedicʉ.

9 Ito bajiri riaca jajosa gãna gʉdareco adojʉa bʉsacõ cõ jedicoacã ĩja. Ito yicõri gʉdareco
adojʉa bʉsacõ cuma bʉcʉri ruja jedicoacʉ ĩja.
10 Ito bero gagʉ ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati ũmacũjʉ gagʉ ñocõa jaigʉ quediquĩ. Jea ũjʉrise
bʉcʉ bajiro quediquĩ ĩ. Riacari, ide ũmaburi gojeri gʉdareco adojʉa bʉsacõ quedi roaquĩ
ĩ.
11 "Sũerise", wame cʉtiquĩ ĩ ñocõamʉ. Ito bajiri gʉdareco adojʉa bʉsacõ sũerise godo
wedicʉ ide. Ito bajiri itire idicõri masa jãjarã godacã.
12 Ito bero gagʉ ángel jutiquĩ mʉcana. Ĩ jutirocati ũmacañi ũmʉa gagʉ gʉdareco adojʉa
bʉsacõ ñeñaquĩ. Ito yicõri ñami gagʉ gʉdareco adojʉa bʉsacõ ñeñaquĩ. Ñocõa cʉni itocõti
ñeñacã. Ito bajiri gʉdareco adojʉa bʉsacõ busubiticã ĩna. Ʉmʉa gagʉ jʉariajiri cõrecõ
busubitiquĩ. Ñami gãna cʉni iticõti busubiticã.
13 Ũmacũjʉ ti mʉoca yigʉ, ga ĩ wʉtija ticʉ yʉ. Ado bajiro oca sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:
—Bʉjato bajiro wado ya adi sita gãnare. Ʉdiarã ángel mesa jutimena ĩna jutiroca bʉto
tõbʉjarã yirãji adi sita gãna. Bʉjato bajiro yiroja ĩnare, yi ruyuquĩ ĩ yʉ tʉoja.

9

Sʉsabiti goje gaye

1 Ito bero co dʉjamo ñagũ ángel jutiquĩ mʉcana. Ĩ jutirocati sĩgũ ñocõa robo bajigʉ ado
jacajʉ ĩ quedi queaja ticʉ yʉ. Quedi queacõri sʉsabiti goje soje janado boca ãmiquĩ ĩ.
2 Ito yicõri iti sojere janaquĩ ĩ. Ĩ janagoroca jairo ũjʉrime bueri robo bajiro mʉjacʉ.
Jairo bue dajacõri rãitĩacoacʉ. Ito bajicõri ũmacañi cʉni ruyubitiquĩ.
3 Iti bueri wato ñimia jãjarã wʉti batacã adi macãrʉcũrore. Cotiwãja robo bajiro toarã
ñacã ĩna ñimia.
4 "Tare, yucʉre, oteja judirisere cʉni ba ñeñobesa mʉa", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna. " 'Ãni
ñami Dios yagʉ', wame wãñamenare riti ʉsirioro yiba mʉa", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna.
5 "Masare ʉsirioro yiba", Dios ĩ yiana ñabojarãti, "Masare sĩama", ĩ yiana meje ñañi ĩna.
"Co dʉjamocõ ũmacañicõ masare rujʉri juniroca yiba", Dios ĩ yicãna ñañi ĩna. Masare
rujʉri juniroca ĩna yija, cotiwãja ĩ toaro bajiro junirã ñacã ĩna.
6 Iti rʉmʉri iti ejaroca bʉto goda ãmorã yirãji masa. Ito bajibojarocati goda masimena
yirãji ĩna. Ejori goda ãmobojarãti godamena yirãji ĩna.
7 Yʉ tija ñimia cabarua robo bajirã ñacã. Gãmeri sĩarona ña yucãna robo bajiro bajicã ĩna.
Ĩna ya rijogari joe oro bedori bajirise jesacã ĩna. Ito yicõri ĩna ya riori, masʉ rio bajiroti
bajicʉ.
8 Ĩna ya joa romia joa bajirise ñacʉ. Ito yicõri ĩna ya guji yai guji bajirise ñacʉ.
9 Ĩna ya rujʉ cʉní gaye come wero robo bajirise ñacʉ. Ĩna wʉtija ĩna ya caerori cabarua
jãjarã ĩna ũmaquediro bajiro ruyucʉ. Gãmeri sĩarã warã jãjarã cabarua tunuricori ĩna tũa
waro bajiro ruyucʉ.
10 Cotiwãja jotia robo bajiro jotaga cʉtirã ñacã ñimia. Ito bajiri co dʉjamocõ ũmacañicõ
masare rujʉri juniroca yi ñacã ĩna.
11 Ĩna ñimia ʉjʉ sĩgũ ñaquĩ. Sʉsabiti goje gagʉ ñaquĩ ñimia ʉjʉ. Ángel ñagorʉ ñaquĩ ĩna ʉjʉ.
Hebreo ocana Abadón wame cʉtiquĩ ĩ. Griego ocana Apolión wame cʉtiquĩ. "Ruyuriori
masʉ", yireoni ña iti.
12 Ito bajiro rẽtacʉ cajero tõbʉjasʉoroti gaye. Ito bero jʉaji gaye rʉyacʉ mʉcana.
13 Ito yija bero gagʉ ángel jutiquĩ mʉcana. Ĩ jutirocati Dios riojo ĩre soe ĩsira casabo
jʉaria saburi sabu cʉtiri casabo wato oca ruyucʉ.
14 Ito juti ruyucacʉre ado bajiro oca goti ruyucʉ:
—Éufrates wame cʉtirisa tʉ jʉariarã ángel mesa ñagoana sia cũanare õjaña, yire oca
ruyucʉ.

15 Ito bajiri jнariarã ángel mesa ñagoanare õjaquĩ ĩ. Gнdareco adojнa bнsacõ masare sĩajaro yirocн, ĩnare õjaquĩ ĩ. “Iti rodoti, ĩ ũmacañiti, iti rнmнti, iti horati ĩnare sĩama”, yi goticãna ñañi ĩna.
16 “Doscientos millones surara cabaru joejн jesarã ñama”, yire gaye oca tнocн yн.
17 Ito yirocati yн cãirojн cabaru joe jesarãre ticн yн. Ĩna ya rujн cнní gaye ricati riti ñacн. Gãjerã sũarise, gãjerã sнmearise, gãjerã bodearise cнní cнticã ĩna. Yai rijoga bajiro rijoga cнticã ĩna cabarua. Ĩna ya riserijн bueri, jea, ito yicõri azufre wame cнtirise cнni budicн.
18 Iti нdiaji gaye cabarua ya riserijн budicati gнdareco adojнa bнsacõ masare sĩacн iti. Jãjarã masare jeana, buerina, ito yicõri azufre wame cнtirisena cнni masare sĩacã ĩna.
19 Ĩna ya riserina, ĩna ya jotiarina cнni masare sĩa masirã ñacã cabarua. Ĩna ya jotiari ãña robo bajiro rijoga cнticн. Ito bajiri ĩna ya jotiarina masa ĩna tõbнjaroca yicã ĩna.
20 Jãjarãre sĩacã ĩna. Ĩnare sĩaja tibojarãti ĩna ñeñaro yirise jidicãbiticã gãjerã. Rũmúare rũcнbнo jidicãbiticã ĩna. Rũcнbнorona ĩna meniana ñacã. Oro, plata, bronce wame cнtirisena, gũta, yucнna cнni menicã ĩna ĩnare rũcнbнorona. Ĩna menire tirise meje, warise meje, tнorise meje ñabojarocati itire rũcнbнotĩñacã ĩna.
21 Gãjerãre sĩa jidicãbiticã ĩna. Masare ĩna rojarise jidicãbiticã ĩna. Romiare ĩna ajerise jidicãbiticã. Ĩna rinirise cнni jidicãbiticã ĩna.

10

Dios ñaro gagн ángel papera tunara joti rнcogн

1 Ito yija gãji ángel sẽogũ ũmacũjн ĩ ruji wadija ticн yн. Ide bueri wato ruji wadiquĩ ĩ. Ĩ ya rijoga weca bue bedo ñacн. Ĩ ya rio ũmacañi ũmнa gagн bajiro yocн. Ĩ ya ñicнri jea ũjнrise cнrise bнcн robo bajiro bajicн.
2 Ĩ ya ãmojн papera tunara joti õjacõri rнcoquĩ. Ruji ejacõri ĩ ya gнbo riojocadнja riaca jajosa cнda roaquĩ ĩ. Ĩ ya gãcodнjaga gнbo boejн cнda cũquĩ.
3 Ito yicõri oca sẽoro awasãquĩ. Yai awasãro bajiro ruyucн ĩ awasãja. Ĩ awasãrocati jнa ãmojeno bнjoa bнsi ruyucã.
4 Bнjoa oca ruyurise ucarocн yibojacн yн. Iti ucagн wagн yн yirocati ũmacũjн ado bajiro oca ruyucн yнre:
—Jнa ãmojeno bнjoa oca ruyurise gãjerãre gotibesa. Ucabesa itire, yire oca ruyucн yнre.
5 Ito yija bero co dнja gнbo riacajн cнda rũgõcõri gaje dнja gнbo boejн cнda cũgũ, ĩ ya ãmo riojocadнja ũmacũjн ĩ ñumнoja ticн yн.
6 Riti bajiro yiroja yirocн, “Dios catitĩñagũ ĩ tiro riojo ado bajiro ya yн”, yiquĩ ĩ. Dios ñami ũmacũjн macãrнcũrore rujeorн. Sita, riacari cнrise, ito yicõri jeyaro itijн ñarise rujeorн ñami ĩ. Riti bajiro yiroja yirocн, Dios ĩ tiro riojo ado bajiro ya yн:
—Ñe sejare mano yiroja ĩja.
7 Sнsagн ángel jнa ãmojeno ñagũ ĩ jutiroca, “Ado bajiro yigн yigнja yн”, Dios ĩ yiado bajiroti yigн yiguĩji ĩ. Jane mejejн masare iti gaye goti jeobisĩ ĩ maji. Ĩre goti ĩsiri masare riti gotiñi ĩ. Ĩnare ĩ gotiado bajiroti rẽtaro yiroja ángel sнsagн ĩ jutija, yiquĩ ĩ.
8 Ito bajiro ĩ yija bero ũmacũjн oca ruyucati tнdi ruyucн yнre mнcana. Ado bajiro yi ruyucн yнre:
—Ángel ĩ ya riojocadнja riacajн cнda roacõri, boejн cнda cũgũ tн wasa. Papera tunara joti ĩ rнcorise ãmiña, yire oca ruyucн yнre.
9 Ito bajiro iti ruyuja tнocõri, ángel tн wacн yн. Ĩ tн ejacõri papera tunara jotiacã ĩre senicн yн. Yн senija ado bajiro yнre cнdiquĩ ĩ:
—Ĩmo baya. Iti mн baja beroa ide robo bajiro ibisitiro yiroja mн ya rise. Ito bajibojarocati iti mн baja bero ñeme jiacõri mнre jeraga juniro yiroja, yiquĩ yнre.

10 Ito ĩ yirocati ãmojн ĩ rнcorise papera ãmicн yн. Itire ãmicõri bacн yн ĩja. Beroa ide robo
bajiro ibisiticн iti yн baja. Ito bajibojarocati iti yн baja bero yн ya jeragajн bнto junicн.
11 Yн baja berojн ado bajiro yнre gotiquĩ ĩ:
—"Co butu gãna rнyabeto, co sita gãna rнyabeto, co oca rнyabeto bнsirãre, ito yicõri
нjarã ñarocõreti ado bajiro rẽtaro wado yiroja", Dios ĩ yire gaye mнcana tнdi goti quenore
ña mнre, yiquĩ ángel yнre yн cãirojн.

11

Jũarã bнsi ejabнari masa gaye

1 Ito yija bero cõĩara jãi, yoari jãi yнre ĩsiquĩ. Ĩsicõri ado bajiro yнre gotiquĩ ĩ:
—Ĩmo, ãmiña. Yн ya wire yнre rũcнbнorã masa ĩna minijuara wire cõĩatẽña. Yнre ĩna soe
ĩsira casabore cнni cõĩama. Ito yicõri yнre rũcнbнorãre cõĩama.
2 Yн ya wi riojo ñari tũcũrore cõĩabeja. Yнre boca ãmimena ya tũcũro ña iti tũcũro. Yн ñarã
meje ñama ĩna. Ѳdia rodo gaje rodo gнdarecocõ yн ya cнto ñeñaro yi ucurã yirãji ĩna.
3 Ito bajiri jũarã yн gaye bнsirã yнre bнsi ejabнa waronare cõagũ yignja yн. Ѳdia rodo
gaje rodo gнdarecocõ yн gayere bнsi ñarã yirãji ĩna. Bojori bнjarã ĩna sãñarise sãñarã yirãji
ĩna, yiquĩ Dios yнre.
4 Adi macãrнcũro Ѳjн Dios riojo, olivos wame cнtiricн jнagн ña. Ito yicõri jeobusuora
tutu jнa tutu ña. Iti robo bajiro bajirã ñama jũarã ĩre bнsi ejabнarã.
5 Ĩna wajanare ĩna ñeñaro yi ãmoja, ĩna ya riserina jea bucã ĩna. Ito bajiro yicõri ĩna
wajanare soe jeocã ĩna. No ĩnare ñeño ãmorãre ito bajiroti soecã ĩna.
6 Ide quedire ĩna ãmobeja, idere camota masirã ñacã ĩna. Dios gaye ĩna riasoroca ide
quedibe yirona camotacã ĩna. Idere rí iti godo wediroca yi masirã ñacã ĩna. Ito yicõri adi
sita ñarise jeyaro iti juniroca yi masirã ñacã ĩna. Ĩna ãmorocõ yisoticã ĩna itire.
7 Diore ĩna bнsi ejabнarise gajanoaroca sнsabiti goje gagн guijogн ĩna tн mнja ejaquĩ.
Ĩnare ñia rẽtocũquĩ ĩ. Ito yicõri ĩnare sĩaquĩ ĩ.
8 Ĩnare sĩacõri jaja cнto ma gнdareco ĩna ya rujнrire cũquĩ sнsabiti goje gagн. Mani Ѳjнre
ĩna sĩara cнto ñacн iti cнto. Iti cнto gãna ñeñaro yirã ñari Sodoma cнto gãna, ito yicõri Egipto
gãna bajiro bajirã yicã ĩna.
9 Ѳdia rнmн gaje rнmн gнdarecocõ majн Diore bнsi ejabнari masa ya rujнri cũñacн.
Masa jeyaro, co butu gãna rнyabeto, co oca rнyabeto bнsirã, co sita gãna rнyabeto ĩna
ya rujнrire ticã. Ĩna yuje ãmobojarocati masare camota ñaquĩ sнsabiti goje gagн.
10 Bнsi ejabнari masa jũarã ĩna godaja ticõri, wanнcã adi sita gãna. Wanнsarã ñarã basa
menicã ĩna. Ito yicõri waja manoti gãmeri gajeoni ĩsicã ĩna. "Ĩna jũarã Diore bнsi ejabнari
masa tнdi manire нsirioro yimenaji", yi tнoĩarã wanнcã iti cнto gãna.
11 Ito bajibojarocati нdia rнmн gaje rнmн gнdarecocõti ĩre bнsi ejabнarã jũarã tнdi ĩna
catiroca yiquĩ Dios. Ito bajiro ĩ yijare wнmн rũgũcã ĩna. Ĩnare ti ñabojana ĩna wнmн rũgũja,
ti нcacã.
12 Ito yija bero oca sẽoro ũmacũjн oca ruyucн ĩna jũarãre:
—Adojнa mнja waya, yire gaye oca ruyucн ĩnare.
Ito yija bero ide buerina mнja wacã ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna mнja waja, ĩna wajana ñabojana
ĩnare ticã.
13 Ĩna mнja warocati adi sita bнto нecн. Iti cнtore mil wiri iti ñaja, cien ñari wiri juja
quedicн. Sita нerisena siete mil ñarã masa godacã. Gãjerã cati rнyarã ti нcacõri güicã ĩna.
Ito bajiri ũmacũjн gagн Diore rũcнbнocã ĩna.
14 Ito bajiro rẽtarise adi rãca masa ĩna tõbнjarise jнaji rẽtasнocн. Nocõ mejeti mнcana
masa ĩna tõbнjaroti rẽtacн.

Jнa ãmojeno ñagũ Dios ñaro gagн ĩ jutire gaye

15 Ito yija bero sнsagн jнa ãmojeno ñagũ ángel jutiquĩ. Ĩ jutirocati ũmacũjн oca sẽorise
ruyucн yн tнoja. Ado bajiro yi ruyucн iti:
Adi macãrнcũro gãna ñajediro rotirona ñama Dios mani Ujн, ito yicõri Cristo cнni. Ujarã
roti masirã ñatĩñarã ñarã yirãji ĩna, yire oca ruyucн ũmacũjн yн tнoja.
16 Ito yiroca veinticuatro ñarã bнcнrã Dios riojo нjн ya cumurorijн rujirã ñini rũjũcõri
sitajн ĩna ya rio muqueacã ĩna. Ito bajiro yicã ĩna Diore rũcнbнorã.
17 Ado bajiro bнsi ruyucã ĩna:
Gнare queno ya gнa Ujн mн. Rẽtoro masigũ ña Dios mн. Ñimн gãji mн robo masigũ mami.
Iti rнmнjн gagн ña mн, adocãta gagн cнni. Ijarijн cнni ñatĩñagũ yignja mн. Bнto
masigũ ñari adocãta masare rotisнoa mн. Ito bajiri, "Queno ya mн", ya gнa mнre.
18 Mнre masimena co sita gãna rнyabeto mнre ti junisinicã ĩna. Ĩna tõbнjaroca mн
yira rнmн ejacoajн ĩja. Ito yicõri godarãre waja mн seniri rнmн ejacoajн. Mнre
moa ĩsicõri ĩna mнre goti ĩsire waja, waja yira rнmн ejacoajн ĩja. Mн ñarã mнre
rũcнbнoanare mн waja yira rнmн ejacoajн. Ñasarã, ñasa menare cнni mн ñarã
ĩna ñajare ĩnare waja yign yignja mн. Ito yicõri adi sita gãnare ñeñaro yirãre mн
ruyurioroti rнmн ejacoajн, yicã veinticuatro ñarã bнcнrã Diore rũcнbнorã.
19 Ito yija bero ũmacũjн Dios ya wi iti janaja ticн yн. Iti wi totijн Dios ĩ rotirise sãñari
jedo iti ñaja ticн yн. Iti yн tirocati bнjo jaquĩ. Ito yicõri bнto bнsiquĩ. Iti wato guijorise
ruyucн. Sita cнni нecн. Ito yicõri ide bнra cujiri guijoro jaje quedicн.

12

Romio tн jino robo bajign bнcн ĩ ejare gaye

1 Ito bero ũmacũjн ijarijн rẽtaroti ruyucн yнre. Ũmacañi ĩ yorise bajirise saya sãñacõ iso
romio. Ũmacañi ñami gagн joe rũgõcõ iso. Iso ya jesara bedojн jнa gнbojeno ñocõa ñacã.
2 Macн sãñagõ ñacõ iso. Ito bajiri macн cõgõ awasãcõ. Iti junijare oca jai ñacõ iso.
3 Ũmacũjн ija rẽtaroti gaye gaje ruyucн. Iso tн jino robo bajign sũagũ bнcн ñaquĩ. Jнa
ãmojenogãri rijoga cнtiquĩ ĩ. Jнa dнjamocõ saburi sabu cнtiquĩ. Ito yicõri co rijoga
rнyabeto jesara bedo jesaquĩ.
4 Ñocõare gнdareco adojнa bнsacõ ĩ ya jotiana ja ñajõquĩ ĩ. Ito bajiri sitajн quedi queacã
ĩna ñocõa. Ĩ jino robo bajign bнcн, macн cõgõ tн tujaquĩ. "Ĩ rujearocati ĩre bacнja", yirocн
tujaquĩ ĩ.
5 Ito ĩ yiroca ũmнgũ macн cнticõ iso. Masa jeyaro Ujн ñarocн ñaquĩ ĩ. Dios ĩ cũrн ñari
sẽoro roti masiquĩ. Iso rнcoja bero нjн ya cumuro Dios ĩ rujiro tн ĩre ãmi ejacã ĩna.
6 Ito yirocati masa manojн rudicoacõ macнacã jaco. Itojн iso ñarotijн ñacãcн Dios ĩ
cũrajн. Itojн mil doscientos sesenta rнmнri codequĩ Dios isore.
7 Ito yija bero ũmacũjн ĩna gãmeri sĩaja ticн yн. Ángel mesa Miguel нjн rãca ñarã, ángel
mesa ñagoana jino robo bajign bнcн ñarã rãca gãmeri tãcã ĩna.
8 Miguel mesare rẽtocũbiticã ĩna. Ito bajiri ũmacũjн Dios tн ña masibiticã ĩna ĩja.
9 Ito bajiro ĩna yijare jino robo bajign bнcнre bucõaquĩ Dios. Dios ĩ bucõarнti ñami rũmúa
нjн Satanás wame cнtign. Ĩti ñami jane mejejн jino robo godo wedirн. Ĩti ñami masa
jeyarore rнogн. Ĩ ñarã Dios tн ñagoana rãcati bucõaquĩ Dios adi sitajн ĩna ñatoni.
10 Ito yija ũmacũjн oca sẽoro ado bajiro ruyucн:
—Masare masorocн ñacãmi Dios ĩja. Ito bajiri mani Ujн ñarocн ñami ĩ. Ĩ masirise cнni
ĩorocн ñacãmi. Ĩ Macн Cristo cнni ĩ masirisena rotirocн ñacãmi. Rũmúa нjнre bucõacacн
ñami ĩ. Ĩ bucõarнti ñami Cristore tнorũnнrãre oca menigũ. Umнa, ñami cнni Dios ĩ tiro
riojo mani ñarãre oca meni ãmobojagн, "Seti cнtiama ĩna", yisotibojami ĩ Diore.
11 Mani ñarãjнa ĩre rẽtocũcã ĩna. "Ĩ ya rína mani ñeñaro yirisere coe jeogн yiguĩji Oveja
Macн", yi tнoĩacõri rũmúa нjнre rẽtocũcã ĩna. "Cristo oca mani riasoja ticõri, manire sĩarã

yirãji", yi tиoĩa güibiticã ĩna. "Manire ĩna sĩa ãmobojarocati Dios ocare jidicãmenaji mani", yi tиoĩacã ĩna. Ito bajiro yicõri rũmúre rẽtocũcã ĩna.

12 Rũmúre ĩna rẽtocũja ticõri, wanиña ũmacũjи gãna miа. Miа adi sita gãnareama biиjato bajiro yiroja. Miа riaca jajosa gãnare ciиni biиjato bajiro yiroja. Miа tиjи rujicoami rũmú ĩja. Ito bajiri biиjato biиjarã wana ya miа. "Yoari mejeti yи tõbиjaroca yigи yiguĩji Dios", yirociи biиto junisiniami rũmú adocãta, yi ruyuciи oca ũmacũjи.

13 "Adi sitajи cõami Dios yиre", yi ti masicõri, romio maciи riиcorore siиyaquĩ jino robo bajigи biиciи.

14 Isore ĩ siиyabojarocati ga caero jиa caero ciиrise biиciи isore ĩsicã ĩna iso wиtitoni. Ito bajiri masa manojи iso ñarojи jinore wиti rudi wacõ iso. Itojи иdia rodo gaje rodo giиdarecocõ isore bare ecacõri tirũniи ñaquĩ Dios.

15 Iso rudija ticõri, isore sĩa ãmoquĩ jino robo bajigи. Ito bajiri ĩ ya risena ide buquĩ isore rurociи.

16 Ito bajiro ĩ yibojarocati sita ejabиaciи isore. Rũmú ide ĩ bubojare sitati udi ãmi jeocõciи.

17 Iti ito bajija ticõri, biиto romiore junisiniquĩ jino robo bajigи. Isore sĩa masibiticõri iso janerãbatiare tãgũ waquĩ rũmú. Ĩna ñama Dios rotirise ciиdirã. Ito yicõri Jesucristo oca tиorũniи siиyarã ñari bojomenati masare goti batorã ñama ĩna.

18 Ĩnare sĩa ãmogũ jino robo bajigи riaca jajosa tиnima jajиjи bocati ñacãquĩ ĩ, yи cãirojи yи tija.

13

Jũarã guijorã tiya mana gaye

1 Ito bero yи cãirojи sĩgũ guijogи tiya maciи ĩ maja wadija ticи yи. Jиa ãmojenogãri rijogari ciиtigи ñaquĩ ĩ. Jиa diиjamocõ saburi ciиtiquĩ ĩ. Co saburi riиyabeto come bedori jesaciи. Ĩ ya riowecarijи wame wãñaciи. Wame ñeñarise iti ñajare itire ti te ñaquĩ Dios.

2 Ĩ guijogи yи ticaciи, yai robo bajiro bajiquĩ. Oso wame ciиtigи bajiro ciиrise giиbo ciиtiquĩ ĩ. Yai jaigи biиciи robo bajiro rise ciиtiquĩ ĩ. Guijogиre queno ĩ masiroca yiquĩ jino robo bajigи. Ito yicõri ĩ rujiri cumurojи ĩre rojoquĩ guijogиre. Ito yicõri masare ĩ roti masiroca yiquĩ jino robo bajigи. Ito bajiri jino robo bajigи bajiroti roti masiquĩ guijogи ciиni.

3 Guijogи coga ĩ ya rijogajи ĩre ĩna sĩabojare cami ciиtiquĩ ĩ. Ĩ ya cami yaticoayija yи tija. Ĩ catija ticõri, adi sita gãna ñarocõti ĩre ti иcacã. Ito bajiri ĩre rũciиbиo siиyacã ĩna.

4 Guijogи ĩ roti masiroca jino robo bajigи ĩ yijare, jino biиciиjиare rũciиbиocã masa. Ito yicõri guijogиre ciиni rũciиbиocã ĩna. Ĩre rũciиbиorã ado bajiro yicã ĩna:

—Ñimи gãji ãni guijogи robo bajigи mami. Ñimи gãji ĩre tã rẽtocũgũ mami, yi rũciиbиocã masa guijogиre.

5 "Yи ña rẽtoro ñasagи. Ñimи gãji yи robo bajigи maquĩji", yiquĩ guijogи. Ito yicõri Diore ñeñaro biиituquĩ ĩ. Cuarenta y dos ũmacañicõ roti ñaquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yija ticõaquĩ Dios.

6 Dios ĩ tиoro riojo ĩre biиituquĩ ĩ. Dios wamere ñeñaro biиiquĩ ĩ. Dios ya wire ciиni ñeñaro biиiquĩ ĩ. Ito yicõri ũmacũjи gãnare ciиni biиituquĩ ĩ.

7 Dios ñarã rãca gãmeri tãcõri ĩnare rẽtocũquĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yibojarocati ticõaquĩ Dios ĩre. Ĩre rẽobitiquĩ Dios maji. Ito bajiri co butu gãna riиyabeto, co ciиto gãna riиyabeto, co oca riиyabeto biиsirã, ito yicõri co sita gãna riиyabeto roti ñaquĩ guijogи.

8 Adi sita gãna ñajediro ĩre rũciиbиo jedicã ĩna. Adi macãriиcũrore Dios ĩ rujeoroto riojиajи, "Ãna ñama yи ñarã, catitĩñarona", yiari wame wõcãñi ĩ ya papera tutijи. Iti tutire riиcogи ĩ ñami Oveja Maciи, ĩna sĩariи. Iti tutijи wame wãñamena guijogиre rũciиbиocã ĩna, yи cãirojи.

9 No gãmo goje ciиtirã tиoya.

10 “Seti cʉtirã ñama ĩna”, ĩna yi ñia ãmi warãma, tubiara wijʉ ãmi warã yirãji. Ito yicõri, “Seti cʉtirã ĩna ñajare sarera jãina ĩnare sĩaja quena”, ĩna yianare sarera jãina sĩarã yirãji ĩna. Ito bajiri mani Dios ñarã ñari mani tõbʉjabojaja cʉni tʉoĩa ʉsirio yibitirʉja manire. Ito yicõri Diore tʉorũnʉ jidicãbitirʉja manire.

11 Ito yija bero gãji guijogʉ sitajʉ ĩ joejea wadija ticʉ yʉ. Jʉa sabu mʉtacã oveja macʉ saburiacã robo bajiro sabu cʉtiquĩ ĩ. Ito bajibojarocati jino oca robo bajiro ruyucʉ ĩ bʉsija.

12 Cajero gagʉ guijogʉ ĩ bero gagʉre ĩ robo bajiroti ĩ roti masiroca yiquĩ ĩ, ĩre. Ito bajiri masa ĩna sĩabojarʉ cami cʉtigʉre masa ĩre rũcʉbʉoroca yiquĩ ĩ, bero gagʉ.

13 Ĩ cʉni masa tiro riojo guijorise tiyamani ĩoquĩ. Masa ĩna tiro riojo ũmacũjʉ gaye jea ũjʉrise jacajʉ iti quedi quearoca yiquĩ ĩ.

14 Ito bajiro masa ĩna tiro riojo tiyamani ĩ ĩoja, ĩnare rʉogʉ yiquĩ ĩ. Cajero gagʉ guijogʉ ĩ ñaroca riti tiyamani ĩosotiquĩ ĩ bero gagʉ. Cajero gagʉ guijogʉ rujʉ robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagʉ. Cajero gagʉ guijogʉ ĩ ñaquĩ sarera jãina ĩna cami menibojarʉ. Ĩ ya rujʉ robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagʉ.

15 Masa ĩna meni rujeoja ticõri, ĩna menirʉre catiocõri ĩ bʉsiroca, bero gagʉ guijogʉ ĩ yi masiroca yiquĩ cajero gagʉ guijogʉ. Ado bajiro gotiquĩ ĩna meni rujeorʉ: “Yʉre rũcʉbʉomenare sĩaja quena”, yi rotiquĩ yʉ cãirojʉ.

16 Ito yija masa ñajedirore ĩna ya ãmo riojocadʉjare, ito yicõri ĩna ya riowecare wame wõ rotiquĩ ĩ. Ñasari masa, ñasamenare cʉni, niyeru jairã, bojoro bʉjarã, queno ĩna ãmoro robo ñarãre cʉni, gãjerãre moa ĩsiri masare cʉni ĩna ñarocõreti wame wõ rotiquĩ ĩ.

17 Waja ãmorã ĩna ĩsi ãmobojarocati gãmeri ĩsire manicʉ, wame wãñamenare, ĩ rẽojare. Guijogʉ wame ito yicõri ĩ ya número wãñamenare waja gãmere manicʉ ĩnare.

18 “Ito bajiro yireoni ña iti número”, mani yi masi ãmoja, queno itire riasotija quena. Iti número ũmʉgũ wame yireoni ña. Ado bajiro bajicʉ iti número, seiscientos sesenta y seis ñacʉ.

14

Dios ĩ masoana ĩna basare gaye

1 Ito bajija bero Sión wame cʉtiri buro joe, Oveja Macʉre ĩ rũgõja ticʉ yʉ. Ciento cuarenta y cuatro mil ñarã ñacã masa ĩ rãca. Ĩna ya riowecarijʉ Oveja Macʉ wame, ito yicõri ĩ Jacʉ wame wãñacʉ ĩnare.

2 Ito bero ũmacũjʉ oca ruyucʉ. Gũta iti udiro bajiro, bʉjo bʉto ĩ jaro bajiro, ito yicõri arpa wame cʉtirise jãjarã basa ĩna meniro bajiro ruyucʉ.

3 Jʉariarã tiĩaña mana catirã, ito yicõri veinticuatro ñarã bʉcʉrã Dios rotira cumuro tʉ ñacã. Ĩna riojo ciento cuarenta y cuatro mil ñarã mame basa sẽacã ĩna. Adi sita gãna Dios ĩ masoana riti basa sẽa masicã itire.

4 Ĩna ñacã romia rãca ajeĩamena. Ñeñaro yi ãmobiticõri romiare ajeĩabiticã ĩna. Oveja Macʉre cʉdicõri no ĩ warojʉ ĩ rãca wacã ĩna. Adi sita gãna Dios ĩ masoana ñacã. Ito bajiro bajirã ñari ĩna ñacã cajero Oveja Macʉ ñarã, ito yicõri ĩ Jacʉ ñarã ñasʉoana.

5 Ĩna wato sĩgũ socagʉ maniquĩ. Dios ĩ tiro riojo seti mana ñacã ĩna.

Dios ñaro gãna ʉdiarã

6 Ito bero gãji ángel ũmacũjʉ ĩ wʉtija ticʉ yʉ. Ĩ ñaquĩ, “Masare masogũ yiguĩji Dios”, yire oca gotigʉ. Wasoa ecobeto yiroja iti ñatĩñaroti ñari. Co sita gãna rʉyabeto, co butu gãna rʉyabeto, co oca rʉyabeto bʉsirã, ito yicõri co cʉto gãnare rʉyabeto iti oca bʉsirocʉ ñaquĩ ĩ.

7 Ado bajiro sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Jeyaro masigũ Dios ĩ ñajare, ĩre güija quena. Ito yicõri ĩre rũcʉbʉoja quena. Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja senira rʉmʉ ejacoajʉ ĩja. Dios ĩ ñami ũmacũjʉ, jacajʉ cʉni, riacari,

ide ũmaburijʉri cʉni menirʉ. Ito bajiro yirʉ ĩ ñajare ĩre rũcʉbʉoja quena, yi ruyuquĩ ángel ũmacũjʉ.

8 Ito bero mʉcana gãji ángel ĩ wʉtija ticʉ yʉ. Ado bajiro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Babilonia wame cʉtiri cʉtore, ito yicõri iti cʉto gãnare cʉni ruyurioquĩ Dios. Babilonia gãna gãjerã ĩna ñeñaro yitoni ʉsirio codecã ĩna. Sĩgũ ʉyé ide queagʉ ĩ ʉsirio codero bajiro yicã ĩna, yi ruyuquĩ ángel.

9 Ito bero gãji ángel ticʉ yʉ. Ĩna ʉdiarã ticʉ yʉ jeyaro. Ado bajiro oca sẽoro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Guijogʉre rũcʉbʉorãre ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ ya rujʉ ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉorãre cʉni ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. Ĩ wamere ĩna ya ãmojʉ, ĩna ya riowecajʉ wõ rotirãre ti junisinigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji ĩ.

10 Ado bajiro bajia iti. Ʉyé ide, ide wʉoya mani bʉto rĩarise ñacʉ. Iti ʉyé ide bʉto rĩarise wʉoya mani robo bajiro bʉto ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios. No guijogʉre rũcʉbʉorãre jeame ũjʉrojʉ cõagũ yiguĩji Dios. Jeana, azufre wame cʉtirisena cʉni tõbʉjarã yirãji ĩna. Oveja Macʉ ĩ tiro riojo ángel mesa ĩna tiro riojo cʉni tõbʉjarã yirãji ĩna.

11 Ĩna ʉarime gaye bueri buetarojobetoja. Ito bajiri guijogʉre rũcʉbʉorãre ĩna tõbʉjarise jedibeto yiroja. Ĩna meni rujeorʉre rũcʉbʉorã, ito yicõri ĩ wame wõ rotiana cʉni ito bajiroti tõbʉjarã yirãji ĩna.

12 “Ito bajiro tõbʉjarã yirãji ĩna”, yi tʉoĩacõri, Dios rotirisere queno cʉdiba mʉa, ĩ ñarã ñari. Jesure tʉorũnʉ jidicãbeja mʉa. Mʉa tõbʉjabojaja cʉni ʉsiriobeja, yi ruyuquĩ ángel ũmacũjʉ.

13 Ito yija bero gaje oca ruyucʉ yʉre ũmacũjʉ. Ado bajiro yʉre yi ruyucʉ iti:

—Yʉ mʉre gotirisere ucaya. No Diore tʉorũnʉ jidicãmena ĩna godabojaja cʉni wanʉ quenarã yirãji, yi ruyucʉ oca yʉre.

Gaje ado bajiro yi ruyuquĩ Espíritu Santo:

—Riti bajia. Ĩna moarise jidicãcõri, tujacãrã yirãji ĩna. Ũmacũjʉ ĩna ejaroca queno ĩna yigorere waja yigʉ yiguĩji Dios ĩnare, yi ruyuquĩ Espíritu Santo.

Diore tʉorũnʉrãre miojucõri ĩ ãmire gaye

14 Ito yija ide bueri queno botirise ticʉ yʉ. Ide bueri joe Masa Rĩjorʉ robo bajigʉ rujiquĩ. Oro bedo jesaquĩ ĩ. Ĩ ya ãmojʉ yoara jãi odiri jãi rʉcoquĩ ĩ.

15 Ito yija gãji ángel Dios ya wijʉ ĩ budija ticʉ yʉ. Ide bueri joe rujigʉre oca sẽoro ado bajiro bʉsi ruyuquĩ ĩ:

—Macãrʉcũro rica boticojʉ. Rica ãmirajʉ ejacoajʉ ĩja. Ito bajiri ricare jata ãmiña ĩja, yi bʉsi ruyuquĩ ángel.

16 Ito ĩ yija tʉocõri, ide bueri joe rujigʉ ĩre tʉorũnʉrãre miojucõri ãmiquĩ. Ricare jata ãmigũ robo bajiro yiquĩ ĩ.

17 Ito bero ũmacũjʉ Dios ya wijʉ ángel gãji budiquĩ mʉcana. Ĩ cʉni yoara jãi odiri jãi rʉcoquĩ.

18 Ito bero gãji ángel Diore ĩna soe ĩsisotira casabo jea codegʉ budiquĩ. Odiri jãi rʉcogʉre sẽoro ado bajiro bʉsi ruyuquĩ:

—Macãrʉcũro gaye ʉyé ñicoajʉ ĩja. Ito bajiri mʉ ya yoara jãi odiri jãina jata ãmiña, yi bʉsi ruyuquĩ yʉ tʉoja.

19 Ito ĩ yija tʉocõri, ĩ ya yoara jãina adi sita ricare jata ãmiquĩ ĩ. Ãmicõri iti ide bijerotijʉ cũquĩ ĩ. “Masa ĩna ñeñaro yirise ti junisinicõri bʉto ĩna tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios”, yireoni ña iti.

20 Cʉto sõjʉajʉ ide bije ecocʉ iti ʉyé. Iti bijeja riaca robo bajiro wacʉ rí. Trescientos kilómetrocõ yoacʉ itiya riaca. Cabaru ya wayugacõ ũcacʉ itiya.

15

Jнa ãmojeno Dios ñaro gãna ñarise rнcorã

1 Ito bero mнcana ũmacũjн tiyamani guijorise ticн yн. Ángel mesa jнa ãmojeno ñarãre ticн yн. Ija rẽtaroti gaye jнa ãmojeno ñarise ĩna rнcoja ticн yн. Iti ñacн masa ĩna ñeñaro yirisere ti junisinicõri ĩna tõbнjaroca Dios ĩ yisнsaroti.

2 Ito yija riaca jajosa ide ruyurisa, jea wнsarisa ticн yн. Itiya tн masa jãjarã ĩna rũgõja ticн yн. Ĩna ñacã guijogнre, ito yicõri ĩ rujнre bajiro masa ĩna meni rujeorнre rẽtocũana. Ĩna ya riowecare guijogн ya número wãñarã meje ñacã ĩna. Riaca jajosa ide ruyurisa tн rũgõcã ĩna. Arpa wame cнtirise basa ejabнare Dios ĩ ĩsire rнcocã ĩna.

3 Moisés Diore moa ĩsiri masн ñayorн ĩ basayore basacã ĩna. Oveja Macнre wanнrã ado bajiro basacã ĩna:

Dios, mн ña rẽtoro masigũ. Ñimнjнa gãji mн robo masigũ mami. Jeyaro mн rujeore ticõri, quenarise iti ñaja, ti нca gнa. Jeyaro mн yirise quenarise ña. "Ado bajiro yigн yigнja yн", mн yija, yiro robo yigн ña mн. Co sita gãna rнyabeto, masa jeyaro Ujн ña mн.

4 Noajнa mнre güimena mama ĩna. Ito yicõri noa mнre rũcнbнomena mama. Mн sĩgũti ña coji ñeñaro yiĩabicн. Queno mн yirisere ticõri, masa jeyaro mнre rũcнbнorã yirãji, yicã Oveja Macнre basarã.

5 Ito bero ũmacũjн Dios ya wi iti janaja ticн yн. Ito yicõri Dios ĩ ñari sõa iti janaja ticн yн.

6 Itojн Dios ya wijн jнa ãmojeno ángel ñarise rнcorã ĩna budija ticн yн. Yutabuju нeri mani queno botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri ĩna ya wẽñura wiro oro gaye ñacн. Usi riojocõ sнsacн iti wiro.

7 Ito yija sĩgũ jнariarã ñagũ tiĩaña macн jнa ãmojeno ángel mesare oro tẽrori ĩnare ĩ ĩsija, ticн yн. Ija masa ĩna tõbнjaroca Dios ĩ yiroti dajacoacн iti tẽrorijн. Dios ñami catitĩñagũ.

8 Ĩ ĩsirocati Dios ĩ ñasarisena, ĩ masirisena cнni jea bueri bue dajacoacн Dios ya wi ĩja. Iti bueroca ñimнjнa sãjado manicн. Jнa ãmojeno ángel mesa ñarise rнcorãre masa ĩna tõbнjaroca yi rotiquĩ Dios. Dios ĩ rotiado bajiroti ĩna gajanoabeja ñimнjнa sãjado manicн Dios ya wijн maji.

16

Ñarise sãñari tẽrori

1 Ito bero oca sẽoro Dios ya wijн iti ruyuja tнocн yн. Ado bajiro jнa ãmojeno ángel mesare bнsi ruyucн iti:

—Masa ĩna tõbнjatoni mнa rнcori tẽrori sita joere jio queoya. Iti ña, masa ĩna ñeñaro yirisere Dios ĩ ti terise, yi ruyucн ũmacũjн.

2 Ito yija cajero gagн ángel ĩ rнcori tẽro sita joe jio queoquĩ. Ito bajiro ĩ yirocati guijogн ya rujн bajiro ĩna meni rujeorнre rũcнbнocõri ĩ wame wãñarãre ĩna ya rujнrire cami joeacн. Bнto cuni junirise ñacн iti cami.

3 Ito bero jũarã ñagũ ángel ĩ rнcori tẽro riaca jajosajн jio roaquĩ. Ĩ jio roarocati, rí godo wedicн ide. Godarн rí robo bajirise ñacн iti. Riaca jajosa gãna ñarocõti goda jedicoacã.

4 Ito bero gãji нdiarã ñagũ ángel riacarijн ide ũmaburi gojerijн cнni jio roaquĩ. Ito ĩ yirocati rí godo wedicoacн iti riacari.

5 Ángel ide codegн ado bajiro bнsi ruyuquĩ:

—Dios, mн ña ñeñaro yiĩabicн. Jane mejejн gagн ña mн. Ito yicõri adocãta gagн cнni ña mн. Masa ĩna ñeñaro yirisere ti junisinicõri rí godo wediroca mн yija, quena ña.

6 Mн ñarãre rí budiroca yicã ĩna. Ito yicõri ĩnare sĩacã ĩna. Ito yicõri mнre goti ĩsiri masare ito bajiroti yicã ĩna. Ito bajiri ĩna rí idiroca mн yija, ito bajiroti quena ĩnare, yi ruyuquĩ ángel ide coderi masн.

7 Ito yija bero Diore soe ĩsira casabojн oca ruyucн:

—Riti ña. Ito bajiroti bajia. Rẽtoro masigũ ña yн Ʊjн Dios mн. Ñimн gãji mнre bajiro masigũ mami. Queno ti masigũ ñari, masa ĩna ñeñaro yiadocõti riojo waja senia mн, yire oca ruyucн Diore soe ĩsirã casabojн.

8 Ito bero jнariarã ñagũ ángel ũmacañi joere jiojeoquĩ ĩ rнcori tẽrore. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ asirisena masare soequĩ ũmacañi.

9 Ito bajiri bнto masare soequĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yibojarocati, ĩna ñeñaro yirise jidicãbiticã ĩna. Ito yicõri Diore cнni rũcнbнobiticã ĩna. Ado bajirojнa yicã ĩna. Dios ñarise rẽto masigũre bнsitucã ĩna.

10 Ito yija bero co dнjamocõ ñagũ ángel ĩ rнcori tẽro guijogн ĩ rotiri cumuro joe jiojeoquĩ. Ito ĩ yirocati guijogн ĩ rotiri sitare, ito yicõri ĩ ñarãre cнni ñarocõti rãitĩacoacн. Bнto juni wisirã ĩna ya ñemeroriti cuni canamнocã ĩna.

11 Ito bajibojarocati ĩna ñeñaro yirisere jidicãbiticã ĩna. Ĩna cami cнtiroca Dios ĩ yijare Diore bнsitucã ĩna.

12 Ito yija bero co ãmojeno ñagũ ángel ĩ rнcori tẽro Éufrates wame cнtirisajн jio roaquĩ. Ito ĩ yirocati riaca caracoacн, ũmacañi joejea wadiri dнja gãna нjarã ĩna ya surara rãca ĩna jẽa watoni.

13 Ito yija bero rũmúa нdiarã tũja robo bajirã ticн yн. Sĩgũ jino robo bajigн ya risejн budirн ñaquĩ. Gãji guijogн ya risejн budirн ñaquĩ. Gãji, "Diore goti ĩsiri masн ña yн", yibojagн ya risejн budirн ñaquĩ.

14 Ĩna rũmúa нdiarã ñacã, tiyamani ĩosotiana. Adi sita gãna нjarã ñarocõti minijuacõri ĩna gãmeri tãroca yicã ĩna. Iti ñaro yiroja masa ĩna ñeñaro yirise waja jeyaro masigũ Dios ĩ senisнsari rнmн.

15 Jesucristo ĩ godaroto riojнa ado bajiro yiyijн ĩ: "Queno tнoĩaña mнa. 'Itocõ ejagн yigнja yн', yibicнti, riniri masн ĩ ejaro bajiro ejagн yigнja yн. No yн ejaroti gayere bocatirã, wanн quenarã yirãji ĩna. Ĩna ya yutabujuri rãca ñacãrã bajiro bajirã yirãji ĩna. Wasoro macн gãjerã riojo bojogн bajiro meje bajirã yirãji ĩna. Yнre bocati yucãrã ñari wanн quenarã yirãji ĩnama", yiyijн Cristo ĩ godaroto riojнa.

16 Ʊjarã minijuacõri ĩna gãmeri tãrijн Armagedón wame cнtirijн ñacн Hebreo ocana.

17 Ito yija bero jнaga ãmojeno ñagũ ángel ĩ rнcori tẽro ũmacũjн jio batequĩ. Ito ĩ yirocati ũmacũjн Dios ya wi oca sẽoro oca ruyucн. Dios ĩ rotiri cumurojн ado bajiro oca ruyucн:

—Itocõti ña ĩja, yire oca ruyucн.

18 Ito yirocati bнjo borea yirise ñacн. Ito bero bнjo bнsiquĩ. Ito yicõri guijorise ruyucн. Ito yicõri sita bнto нecн. Adi sita gãna masa ĩna ñaroca нere rẽtoro нecн.

19 Iti нerocati jaja cнto Babilonia wame cнtiri cнto нdiajнjн bata rũgũcн. Ito bajiroti adi macãrнcũro gaye cнtori sita нerisena ruyuriocõcн. Babilonia gãna ĩna ñeñaro yirere masi bнjaquĩ Dios. Ito bajiri ĩnare junisinigũ ĩna ñeñaro yire waja ĩna tõbнjaroca yiquĩ Dios.

20 Ito bajiroti ruja yogari cнni, gũta yucнri cнni goda jedicoacн.

21 Ito yija bero ũmacũjн gaye ide bнra cujiri quedicн. Cuarenta kilos rũcнrisecõ ñacн iti. Iti ĩnare quedi ejarise tõbнjacõri bнto ñeñaro Diore bнsitucã masa.

17

Wedi maso iso tõbнjare gaye

1 Ito yija jнa ãmojeno ñagũ ángel rujatẽro rнcogorн yн tн ejaquĩ. Ejacõri ado bajiro gotiquĩ yнre:

—Adojнa waya. Bнto wedi maso ñeñaro iso tõbнjaroti gaye mнre ĩorocн ya. Iso ñamo riaca jajosa gaye ide joe rujigo.

2 Adi sita gãna нjarã ñeñaro yirã ñari iso rãca aje ñacã ĩna. Adi sita gãnare ĩna ñeñaro yitoni нyé ide iocõri ĩna ñeñaro yiroca yigo bajiro нsirio codecõ iso, yiquĩ ángel yнre.

3 Yн cãirojн Espíritu Santo ĩ ĩore ado bajiro rẽtacн. Sĩgũ ángel yucн manojн yнre ãmi waquĩ. Itojн ejacõri guijogн sũagũ joe romio iso jesaja ticн yн. Dios ĩ ti terise wame wãñacн ĩre. Jнa ãmojeno rijogari cнtiquĩ ĩ. Ito yicõri jнa dнjamocõ saburi cнtiquĩ ĩ.

4 Saya iso sãñarise sũa ñirise, ito yicõri bнto sũarise cнni ñacн. Iso seyorise jaje gajeoni cнticõ iso. Iti ñacн oro, gaje gũta bнto waja cнtirise, gaje perla wame cнtirise. Iso ya ãmo oro tẽro rнcocõ iso. Iti tẽrojн ñeñaro iso yirise sãñacн. Ñeñaro iso ũmнa rãca yi ajerise sãñacн iti tẽrojн.

5 Iso ya rioweca tнo masia mani wame wãñacн. Ado bajiro bajicн iti wame: “Jaja cнto Babilonia wame cнtigo ñamo adio. Wedi masa romia jaco ñamo adio. Ito yicõri ñeñarise jeyaro jaco ñamo adio”, yireoni ñacн iso ya rioweca wãñarise.

6 Ito yija, “Adioti ñamo Dios ñarãre sĩa rotigo. Jesure jidicãmenare sĩa rotigo ñamo. Ĩnare rí buditoni mecнcõri sĩa rotigo ñamo adio”, yi ti masicн yн. Itire ti masicõri mano ti нcacн yн.

7 Ito bajiro yн baji ñaroca ado bajiro gotiquĩ ángel yнre:

—¿Ñere ti нcati mн? Iso mн tiro, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mн yi masitoni mнre goti rẽtobugн ya yн. Guijogн jнa ãmojeno rijogari cнticõri jнa dнjamocõ saburi cнtigн isore ãmi waja mн tirн, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mн yi masitoni mнre goti rẽtobugн ya yн.

8 Guijogн mн tirн iti rнmнjн catiquĩ maji. Adocãtama ruyubeami ĩja. Ito bajiro bajibojagнti Dios ĩre ruyuriosaroto riojнa sнsabiti gojena joejea mнja wadigн yiguĩji. Ĩ joejeaja ticõri, ĩre ti нcarã yirãji masa. Ĩna ñarã yirãji macãrнcũro Dios ĩ rujeoroto riojнajн papera tuti ucagн, “Adocõ ñama catitĩñarã”, ĩ yi ucabitiana. Guijogн iti rнmн catigorн, mнcana tнdi ĩ catija ticõri, ti нcarã yirãji masa jeyaro.

9 ’Jĩjн yн mнre gotirise queno mн tнo masi ãmoja, queno tнoya. Jнa ãmojeno rijogari cнtigн mн tirн, gũta yucнri jнa ãmojeno yucнri bajiro bajia iti. Iti yucнri ña, wedi maso iso rujirijн.

10 Gaje ĩ ya rijogari jнa ãmojeno нjarã bajiro bajia. Co dнjamocõ нjarã ñabojana goda jedicoama. Ĩna bero gagн co ãmojeno ñagũ adocãta masare rotigн yami. Ĩ bero gagн jнa ãmojeno ñagũ ruyubeami maji. Ija ejacõri masare rotigн yiguĩji ĩ. Ito bajiro yibojagнti yoari ñabicн yiguĩji ĩ.

11 Ĩna bero rotigн ñagũ yiguĩji guijogн sũagũ iti rнmн ñagorн. Ĩ ñagũ yiguĩji sĩgũ co dнjamocõ ñarã godabojagнti mнcana tнdi catirн. Ĩ tнdi catija bero ĩre ruyuriosagн yiguĩji Dios ĩja.

12 ’Jнa dнjamocõ saburi mн tire, jнa dнjamocõ ñarã нjarã bajiro bajia iti. Masare rotisнobeama ĩna maji. Ija guijogн sũagũ rãca rotirã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati yoari mejeti rotirã yirãji ĩna.

13 Ĩna jнa dнjamocõ нjarã ñabojarãti sĩgũre bajiroti tнoĩarã ñarã yirãji ĩna. Ito bajiri guijogн sũagũre rotiri masн cũrã yirãji ĩna.

14 Sĩgũre bajiro tнoĩacõri Oveja Macн rãca gãmeri tãrã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ĩjнa ĩnare rẽtocũgũ yiguĩji. Gãjerã ñasarã rẽtoro ñasagн ñami ĩ. Ito yicõri gãjerã нjarã нjн rẽtoro ñasagн ñami ĩ. Ĩ rãca gãna Dios ĩ beseana ñama ĩna. Ito yicõri ĩre tнorũnн jidicãmena ñama ĩna. Ito bajiri ĩna Ʊjн Oveja Macн rãca gãjerãre rẽtocũrã yirãji ĩna, yiquĩ ángel yнre.

15 Ito yija gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yнre:

—Riaca jajosa joe wedi maso iso rujirise mн tija, masati ña iti. Co cнto rнyabeto gãna, co masa butu rнyabeto gãna, co oca rнyabeto bнsirã, ito yicõri co sita rнyabeto gãna ñama ĩna mн tirise.

16 Jнa dнjamocõ нjarã guijogн sũagũ rãca mн tiana, wedi masore ti tudirã yirãji ĩna. Saya manoti sĩgõti isore wagorã yirãji ĩna. Ito yicõri tнdi iso ya rujнre barã yirãji ĩna. Ito yicõri iso ya gõarire jeana soe ruyuriorã yirãji ĩna.

17 Ĩ ãmorise rẽtatoni, “Ado bajiro yiana mani”, yi ĩna tɯoĩaroca yigɯ yiguĩji Dios. Sĩgũre
bajiro tɯoĩacõri guijogɯ sũagũre ɯjɯ cũrã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yija Dios ĩ ãmoro bajiroti
rẽtaro yiroja.
18 Wedi maso mɯ tiro, cɯto jaja cɯto robo bajiro bajia iti. Iti cɯto gagɯ ɯjɯ gaje cɯtori
gãna ɯjarãre roti ñagũ yiguĩji ĩ, yiquĩ ángel yɯre yɯ cãirojɯ.

18

Babilonia cɯto gãnare gãjerã ĩna rẽtocũre gaye

1 Ito yija bero ũmacũjɯna gãji ángel ĩ ruji wadija ticɯ yɯ mɯcana. Bɯto roti masigũ ñaquĩ
ĩ. Bɯto yogɯ ĩ ñajare adi sita busu jedicoacɯ.
2 Oca sẽoro ado bajiro awasãquĩ ĩ:
—Jaja cɯto, Babilonia wame cɯtiri cɯto ñabojara cɯto ñeñacoajɯ ĩja. Iti cɯto gãna masa
goda jedicoama ĩna. Rũmúa cɯto ña ĩja. Ito yicõri masa ĩna bɯsigore, wɯjo cɯtiri cɯto ña ĩja.
Wɯtirã bɯorise barã ĩna ñaro ña ĩja.
3 Ado robojɯa bajia: Babilonia cɯto gãna bɯto ñeñaro ĩna yirise ticõri, ñeñaro yicã gãjerã
cɯni. Ito yicõri adi sita gãna ɯjarã Babilonia cɯto gãna wedi masa romia rãca ñeñaro yicã
ĩna. Babilonia cɯto gãna bɯto ĩna gajeoni ãmojare ĩnare gajeoni ĩsicõri queno bɯjacã gaje
cɯtori gãna. Ñeñaro tɯoĩarã ñari ito bajiro riti ñeñarise yicã Babilonia cɯto gãna. Ito bajiro
ĩna bajija ticõri, ĩnare ruyuriogɯ yiguĩji Dios, yiquĩ ángel yɯre yɯ cãirojɯ.
4 Ito yija mɯcana ũmacũjɯ oca ruyucɯ yɯre. Ado bajiro goti ruyucɯ iti:
—Iti cɯtore budigoya yɯ ñarã mɯa. Iti cɯto gãna rãca ñabesa. Ito yicõri ĩna rãca ñeñaro
yibesa. Ĩna rãca ñeñaro mɯa yija, ĩna tõbɯjado robo bajiro ñeñaro tõbɯjarã yirãji mɯa cɯni.
5 Iti cɯto gãna jaje ñeñaro yicã. Ĩna ñeñaro yirise mio cũĩaja, macãrɯcũrojɯ tuacoaroja.
Ĩna ñeñaro yirisere tɯo bɯjacoami Dios. Ito bajiri iti waja ĩna tõbɯjaroca yigɯ yiguĩji ĩ.
6 Gãjerãre ñeñaro ĩna yire waja, bɯto bɯsa ñeñaro tõbɯjajaro ĩna cɯni. Ĩna ñeñaro yire
waja jɯajiricõ ĩnare waja senijaro Dios. Gãjerãre tõbɯjaroca ĩna yire rẽtoro tõbɯjajaro ĩna.
7 Iti cɯto gãna jaje gajeoni cɯtirã ñama ĩna. Dise rɯyabeto ña ĩnare. “Ʊjarã ña mani”,
yibojama ĩna. “Ñejɯa tõbɯjamenaji mani”, yibojama ĩna. “Manɯjɯ godagoana bajiro
bajirã meje ña mani. Queno ñacã mani”, yibojama ĩna. Gãjerãre tõbɯjaroca ĩna yiado
bajiroti tõbɯjarã yirãji ĩna cɯni.
8 Ito bajiri yoari mejeti ñarise ĩna tõbɯjaroca yigɯ yiguĩji Dios. Babilonia gãna coriarã
ñarisena godarã yirãji. Gãjerã ñiona godarã yirãji. Gãjerã jeana soe ecorã yirãji. Gãjerã
bɯto bojori bɯjarã yirãji. Rẽtoro masigũ ñari ito bajiro ĩna tõbɯjaroca yigɯ yiguĩji Dios,
mani Ʊjɯ. Ĩna ñeñaro yirise waja iti cɯtore soe jeogɯ yiguĩji Dios, yire oca ruyucɯ yɯre, yɯ
cãirojɯ.
9 Iti cɯto bueja ticõri, adi sita gãna ɯjarã bɯto otirã yirãji ĩna. Ito yicõri bɯto bojori bɯjarã
yirãji ĩna. Ĩna ñarã yirãji ĩna rãca bɯto ñeñaro yi wanɯana.
10 Ĩna rãca tõbɯja ãmomena sõjɯti tujarã yirãji ĩna, itire güirã. Ado bajiro yirã yirãji ĩna:
—Aba, jaja cɯto, ñabojara cɯto ɯa godacoajɯ ĩja. Gaje cɯtori rẽtoro ñasari cɯto ñabojacɯ iti
cɯto. Adocãtama ruyubea ĩja. Iti cɯto gãna ñeñaro ĩna yirise waja yoari mejeti godacoajɯ
iti cɯto, yirã yirãji adi sita gãna ɯjarã, yi ruyuquĩ Dios ñaro gagɯ yɯ cãirojɯ.
11 Adi sita gãna gajeoni ĩsiri masa cɯni iti cɯto ɯaja ticõri, bɯto otirã yirãji ĩna. Ito
yicõri bojori bɯjarã yirãji ĩna. “Ñimɯ mani gajeoni ãmi warise boca ãmigũ mami”, yirona
bɯjatomena yirãji ĩna.
12 Ĩna ĩsi ãmobojare adocõ jaje tujaro yiroja: oro gaye, plata gaye, gũta bɯto waja cɯtirise
gaye, perla gaye, saya bɯto waja cɯtirise, saya gosirise, saya sũa ñirise, saya bɯto sũarise
cɯni, ito yicõri yucɯ queno sɯti quenarise gaye, marfil wame cɯtirisena ĩna menire gaye,
yucɯ queno waja cɯtirise, come bronce wame cɯtirise, comena ĩna menire gaye, itocõ
jaje tujaro yiroja ĩna ĩsi ãmobojare.

13 Gaje ĩna ĩsi ãmobojare adocõ ñaro yiroja: canela wame cʉtirise baja sʉti quenarise, bia
moa, ẽo gʉje soeja sʉti quenarise, mirra wame cʉtirise, gaje sʉti quenarise, ʉyé ide, ʉ́ye
roa bare, trigo ajeri, trigo ajeri ĩna abore cʉni, ta wecʉa, oveja, cabarua, tunuricorori,
ito yicõri ĩna josare cʉni ĩsi ãmobojarã yirãji ĩna. Ito bajibojarocati ñimʉjʉa ĩna ya gajeoni
boca ãmigũ manija, bojori bʉjarã yirãji ĩna.

14 Babilonia cʉto gãna ñabojanare tʉoĩarã, ado bajiro yirã yirãji ĩna:

—Babilonia gãna ñabojana jeyaro gajeoni ĩna wanʉbojacati ʉa jedicoajʉ ĩja. Bʉto waja
cʉtirise, bʉto seyorise ĩna rʉcobojare cʉni ʉa jedicoajʉ. Ito bajiri mʉcana tʉdi goabetoja
iti, yirã yirãji gajeoni ĩsi ucuri masa.

15 Ĩna ñarã yirãji Babilonia gãna ñabojanare gajeoni ĩsicõri jairo niyeru bʉjana. Ito bajiri
iti cʉto ʉaja ticõri, otirã yirãji ĩna. Ito yicõri bojori bʉjarã yirãji ĩna. Sõjʉ ti rũgõrã yirãji ĩna,
ĩna rãca tõbʉja ãmomena.

16 Ito ti rũgõcõri ado bajiro yirã yirãji ĩna:

—Aba, bʉjato bajia Babilonia jaja cʉto ñabojara cʉto. Iti rʉmʉjʉ romio seyogo robo
bajiro ñabojacʉ iti cʉto. Saya quenarise sãñagõ, sũa ñirise, sũarise cʉni sãñagõ robo bajiro
ñabojacʉ iti cʉto. Oro gaye, gũta waja cʉtirise, perla wame cʉtirise gajeoni cʉtigo robo
bajiro ñabojacʉ iti cʉto maji.

17 Ito bajibojarocati yoari mejeti iti cʉto gaye rãca gajeoni ʉa godacoajʉ ĩja, yirã yirãji
gajeoni ĩsi ucuri masa.

Cuma bʉcʉa ʉjarã, weaturi masa, moari masa, wa ucuri masa cʉni sõjʉ tujacõri, ti
jayarã yirãji ĩna.

18 Iti cʉto ʉare, iti bueja ticõri, ado bajiro awasãrã yirãji ĩna:

—Iti cʉto robo bajiro gaje cʉto quenari cʉto manicʉ, yi awasãrã yirãji ĩna.

19 Bʉto bojori bʉjacõri ĩna ya rijoga joe sita rũna jeorã yirãji ĩna. Ito yicõri awasã otirã
yirãji ĩna:

—Aba, bʉjato bajia Babilonia ñabojara cʉto. Jaja cʉto ñabojacʉ iti cʉto. Mani cumari
cʉtirã ĩnare gajeoni ĩsicõri niyeru jaje bʉjabojacʉ mani. Yoari mejeti iti cʉto ʉa jedicoajʉ,
yirã yirãji cumari ʉjarã, yi ruyuquĩ ángel yʉ cãirojʉ.

20 Gaje ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:

—Iti cʉto ʉaja ticõri, wanʉña ũmacũjʉ ñarã mʉa. Mʉa ĩ oca gotitoni Cristo ĩ cũana, Diore
goti ĩsiri masa mʉa cʉni, ito yicõri mʉa Dios ñarã ñarocõti wanʉña mʉa. Iti cʉto gãna mʉa
tõbʉjaroca yicã ĩna. Ito bajiri iti waja adocãta tõbʉjama ĩna cʉni. Ĩna cʉtore ruyurioquĩ
Dios. Ito bajiri wanʉña mʉa, yi ruyuquĩ ángel yʉ cãirojʉ.

21 Ito yija sĩgũ ángel sẽogũ ticʉ yʉ. Gũtagã jajoca ĩ ãmi mʉo rũgõja ticʉ yʉ. Wãñiara
gũtagãcõ jajoca ñacʉ itiga. Itigare ãmicõri, riaca jajosajʉ cõa roaquĩ ĩ. Ito yicõri ado bajiro
yiquĩ ĩ:

—Gũtagãre yʉ cõaro bajiroti, Babilonia cʉtore cõa roa ruyuriogʉ yiguĩji Dios. Ito bajiri
jaja cʉto ñabojara cʉtore mʉcana tʉdi jʉaji timena yirãji masa.

22 Iti cʉto gʉdareco arpa wame cʉtirise basa mʉcana tʉdi jʉaji ruyubeto yiroja. Seru
basa, trompeta basa cʉni mʉcana tʉdi jʉaji ruyubeto yiroja iti cʉto gaye. Iti cʉto moari
masa ñagoana mʉcana tʉdi moamena yirãji ĩna. Wãñiara gũta gaye ĩna moaja, jʉaji
ruyubeto yiroja.

23 Iti cʉto gaye jeobusuora tuturi ñabojare tʉdi yobeto yiroja. Ito yicõri ãmo siare basa
ĩna menija, tʉoyamano yiroja. Iti cʉto gãna gajeoni ĩsiri masa gãjerã rẽtoro ñasarã ñabojacã.
Iti cʉto gãna masa jeyarore, “Mʉare rojabe gʉa”, yi rʉocã ĩna, yiquĩ gũtagã jajoca cõa
roagʉ, yʉ cãirojʉ.

24 Iti cʉto gãna Diore goti ĩsiri masare sĩañi ĩna. Ito yicõri ĩ ñarãre cʉni sĩañi ĩna. Ĩna ñañi,
“Diore tʉorũnʉrãre sĩaña”, yiana. Ito bajiro ĩna sĩa rotijare bʉto seti ña ĩnare.

19

1 Ito yija bero jãjarã ũmacũjн oca sẽoro ĩna bнsija tнocн yн. Ado bajiro yi ruyucã ĩna:
Aleluya, Diore rũcнbнoto mani, yi ruyucã ĩna. Dios mani Ʊjн, ĩ ñami manire masorн. Ĩ ñami rẽtoro ñasagн, ito yicõri rẽtoro masigũ.
2 Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senija, riojo ĩna yiado bajiroti seniami ĩ. Wedi maso ñabojarore ruyurioquĩ ĩ. Adi sita gãnare ĩna ñeñaro yitoni нsirioro yi codecõ iso. Ito yicõri Diore moa ĩsiri masare sĩacõ iso. Ito bajiro iso yija ticõri, iti waja isore ruyurioquĩ ĩ, yi bнsi ruyucã ĩna ũmacũjн.
3 Mнcana tнdi ado bajiro bнsi ruyucã ĩna:
—Aleluya, Diore rũcнbнoto mani, yi ruyucã ĩna. Babilonia cнto нare bueri mнja jedibeto yiroja, yi ruyucã ĩna.
4 Ito bajiro ĩna yirocati нjн ya cumuro Dios ĩ rujiro riojo rijomunigãna ñini rũjũcã veinticuatro ñarã bнcнrã. Ito yicõri jнariarã tiĩaña mana cнni ito bajiroti rijomunigãna ñini rũjũcã ĩna. Diore rũcнbнorã ado bajiro yicã ĩna:
—Ito bajiroti ñajaro. Aleluya, Diore rũcнbнoto mani, yi ruyucã ĩna.
5 Ito yija bero нjн ya cumurojн oca ruyucн:
Mani Ʊjн Diore rũcнbнoto mani. Mнa Diore moa ĩsirã ĩre rũcнbнoya. Mнa ñasarã, ñasamena cнni Diore güirã rũcнbнoya mнa, yi ruyucн нjн ya cumurojн.

Oveja Macн robo bajigнre ĩna basa jeore gaye

6 Ito yija bero jãjarã ĩna bнsiro robo bajiro ruyucн. Ito yicõri riacari ũmayuro robo bajiro ruyucн. Ito yicõri bнjo ĩ bнsirise robo bajiro ruyucн. Ado bajiro ruyucн iti:
Rẽtoro masigũ ñami mani Ʊjн Dios. Ñimн gãji ĩ rẽtoro masigũ mami. Mani Ʊjн ñarocн ñacãmi ĩja. Aleluya, ĩre rũcнbнoto mani ĩja.
7 Oveja Macн ĩ ãmo siaroti rнmн ejacoajн ĩja. Ito bajiri wanнcõri wanн quenato mani, ñasagн ĩ ñajare. Ĩre rũcнbнoto mani. Ĩ manojo ñaroco ña yucãmo iso.
8 Saya нeri mani botirise iso sãñaroca yiquĩ Dios isore, yi ruyucн oca, yн cãirojн.
Iso ya saya нeri mani yн tire, "Queno yirã ñama Dios ñarã", yireoni ña iti.
9 Ito yija ángel ado bajiro yнre rotiquĩ:
—Mнre yн gotirise ucaya: "No Oveja Macн ãmo siare basa goti ecoana wanнrã yirãji ĩna", yi ucaya mн, yiquĩ ángel yнre.
—Iti yн bнsirise, Dios oca riojo ñasarise ña iti, yiquĩ ángel yнre.
10 Ito ĩ yijare, ĩre rũcнbнogн ĩ riojo rijomunigãna ñini rũjũcн yн. Ito bajiro yн yijare ado bajiro gotiquĩ ĩ yнre:
—Ito bajiro yibesa. Mнre bajiroti Diore moa ĩsigũ ña yн cнni. Mн rãca gãna Jesús oca riojo ñasarise tнorũnн jidicãmena bajiro bajigн ña yн cнni. Ito bajiri yнre rũcнbнobesa. Diore mн rũcнbнoja quena, yiquĩ ángel yнre.
Oca riojo ñasarise Jesús gotire iti ña jane mejejн Diore goti ĩsiri masa ĩna goti yure.

Cabaru botigн joe jesagн gaye oca

11 Ito yija bero ũmacũjн iti janaja ticн yн. Iti janaroca cabaru botigн ĩ goaja ticн yн. Sĩgũ ĩ joe jesaquĩ. Ado bajiro wame cнtiquĩ ĩ, "Yiro Robo Yigн, Riojo Gotigн", wame cнtiquĩ ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senija ĩna yiado bajiroti senigũ ñaquĩ ĩ. Ĩ wajanare ĩna tõbнjaroca ĩ yi ãmoja, ĩna yiado bajiroti ĩna tõbнjaroca yigн ñaquĩ ĩ.
12 Ĩ ya cajea jea ũjнrise robo bajiro yocн. Ĩ ya rijogajн jaje come bedori jesaquĩ ĩ. Ĩ ya rioweca wame ñacн. Ĩ sĩgũti masiquĩ iti wamere.
13 Rína ñioado yutabuju sãñaquĩ ĩ. Dios oca goti rẽtobugн wame, wame cнtiquĩ ĩ.
14 Ũmacũjн gãna surara ĩ rãca gãna ĩre sнyacã. Yutabuju нeri mani botirise sãñacã ĩna. Ito yicõri cabarua botirã joe jesacã ĩna.

15 Rína ñioado sãñagũre ĩ ya risejн sarera jãi budicн, bнto odiri jãi. Iti jãi ñacн ĩre tнorũnнmenare ĩna tõbнjaroca ĩ yiroti jãi. Dios ĩ cũrн ñari sẽoro roti masigũ yiguĩji ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirise waja senigũ, sĩgũ нyé ide ãmogũ ĩ moa abojioro robo bajiro yigн yiguĩji ĩ. Masa ĩna ñeñaro yirisere ti tecõri ĩna tõbнjaroca yirocнre sarera jãi risejн budigнre cũgũ yiguĩji Dios. Dios ñami rẽtoro masigũ. Ñimнjнa gãji ĩ robo masigũ maquĩji.

16 Ĩ ya risejн sarera jãi budigн ado bajiro wame cнtiquĩ ĩ. Ĩ ya yutabujujнre ito yicõri ĩ ya sagarojн cнni ado bajiro wame wãñaquĩ: "Ãni ñami ñari masa rẽtoro ñasagн. Ãni ñami нjarã нjн rẽtoro ñasagн", yire wame wãñacн ĩre.

17 Ito yija bero sĩgũ ángel ũmacañi joe ĩ rũgõja ticн yн. Yuca ũmacũjн wнtirãre ado bajiro oca sẽoro bнsi ruyuquĩ ĩ:

—Minijuacõri, barã waya mнa. Sнsari rнmн Dios ĩ masare sĩanare barã waya.

18 Ʊjarã, surara нjarã, ũmнa sẽorã, cabarua, ĩna joe jesarãre cнni queno ĩna ãmoro ñarãre, gãjerãre moa ĩsirã, ñasarã, ñasamenare cнni ĩna ya rire barã yirãji mнa, yi ruyuquĩ ángel yн cãirojн.

19 Ito yija bero guijogн sũagũ, adi sita нjarã ĩna surara rãca ĩna minijuaja ticн yн. Cabaru joe jesagн ĩ ya surara rãca gãmeri tãrona minijuacã ĩna.

20 Guijogн sũagũ rãca gãmeri tãcõri ĩre tubiaquĩ cabaru joe jesagнjнa. "Yн ña Diore goti ĩsiri masн", yibojagнre cнni tubiaquĩ ĩ. Ĩ ñaquĩ guijogн sũagũ tiro riojo tiyamani yicacн. Tiyamani ĩocõri masare rнoquĩ ĩ. Ĩ rнorisere tнorũnнcõri guijogн wame wõ roticã ĩna. Ito yicõri gãjiõcũ rujн robo bajiro ĩna meni rujeorнre rũcнbнocã ĩna. Guijogн sũagũre, ito yicõri, "Diore goti ĩsiri masн ña yн", yibojagнre cнni ĩna catirocati itajura jeame ũjнritajн ĩnare cõa roaquĩ cabaru joe jesagн. Azufre wame cнtirisena bнto ũjнcн iti jeame.

21 Ito yicõri gãjerãreama cabaru joe jesagн ĩ ya risejн sarera jãi budiri jãina ĩnare sĩaquĩ ĩ. Ito bajiri yuca ĩna ya rire ĩna ãmoro bajiroti queno ba yajicã ĩna.

20

Mil ñari rodori gaye

1 Ito bajija bero ado bajiro bajicн gaje yн cãija. Sĩgũ ángel ũmacũjнna ĩ ruji wadija ticн yн. Sнsabiti goje soje janado, ito yicõri come ma rнcocõri ĩ ruji wadija ticн yн.

2 Ruji ejacõri jino robo bajignre ñiaquĩ ĩ. Ĩ ñaquĩ jane mejejн jino godo wedirн. Ito yicõri ĩti ñaquĩ rũmúa нjн Satanás wame cнtigн. Jino robo bajignre ñiacõri come mana ĩre siaquĩ ángel.

3 Sнsabiti gojejн ĩre cõa sãquĩ ĩ. Itojн mil rodoricõ ĩre cũquĩ ĩ. Masare rнobe yirocн, ito bajiro bia rojoquĩ ĩ. Ito yicõri, gãjerã janame yirocн, iti goje biadore wame wõquĩ ĩ. Mil rodori iti jedija bero ĩre bucõagũ yiguĩji jabeto.

4 Ito yija bero нjн ya cumurori ticн yн. Masa ĩna ñeñaro yirise cõĩacõri waja senirona rujicã iti cumurorijн. Iti masa cũñi Dios ĩnare. Ãmнma jata ecoana ya нsi ticн yн. Dios ocare ĩna riasojare, Jesure ĩna jidicãbejare ãmнma jata ecoana ñacã ĩna. Guijognre rũcнbнoana meje ñacã ĩna. Ĩ ya rujн robo bajiro meni rujeorнre rũcнbнoana meje ñacã ĩna. Ito yicõri ĩ wame ĩna ya rioweca ĩna ya ãmori cнni wõ ecoana meje ñacã ĩna. Ĩna tнdi catija ticн yн. Ito yicõri mil rodoricõ Cristo rãca roti ñacã ĩna.

5 Ĩna ñacã Cristo ñarã sĩa ecoana cajero tнdi catisнoana. Gãjerãma godana mil rodori iti jediroto riojнa tнdi catibiticã ĩna maji.

6 Ĩna cajero mнcana tнdi catiana bнto wanн quenarã yirãji. Diore queno cнdirã ñarã yirãji ĩna. Mнcana tнdi jнaji godamena yirãji ĩna. Jeame ũjнrojн ĩnare cõabicн yiguĩji Dios. Paia robo bajiro Diore moa ĩsirã yirãji ĩna. Cristore cнni ito bajiroti yirã yirãji ĩna. Ito bajiri mil rodoricõ Cristo rãca roti ñarã yirãji ĩna.

Rũmúa нjнre ĩna bucõare gaye

7 Mil rodori iti jedija bero rũmúa ʉjʉ Satanás bucõa ecogʉ yiguĩji.
8 Ĩre ĩna bucõaja bero masa jeyarore rʉo ucugʉ yiguĩji ĩ. Gog wame cʉtiri cʉto gãnare, ito yicõri Magog wame cʉtiri cʉto gãnare cʉni rʉogʉ yiguĩji ĩ. Ĩ rʉorisere tʉocõri minijuarã yirãji ĩna, gãmeri tãrona. Jãjarã ñarã yirãji ĩna. Ja sita cõĩaja jedibiti robo bajiro ñarã yirãji ĩna.
9 Masare sĩarona adi sitajʉre batarã yirãji ĩna. Dios ñarãre gãni biarã yirãji ĩna. Ito yicõri cʉto Dios ĩ mairi cʉtore gãni biarã yirãji ĩna. Ito bajiro ĩna yibojarocati ũmacũjʉna ĩnare jea cõagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ñajediro soe jeocõgũ yiguĩji ĩnare.
10 Ito yija bero rũmú ĩnare rʉorʉre itajura jeame ũjʉritajʉ ĩre cõa roagʉ yiguĩji Dios. Azufre wame cʉtirisena ũjʉrita ñaro yiroja itira. Itira ñaroja guijogʉ sũagũre, ito yicõri, "Diore goti ĩsiri masʉ ña yʉ", yibojagʉre Dios ĩ cõarada. Itojʉ ũmʉa, ñami cʉni tõbʉjatĩñarã yirãji ĩna.

Masa ĩna ñeñaro yirise waja Dios ĩ senisʉsare gaye

11 Ito yija bero ʉjʉ ya cumuro botiri cumuro ticʉ yʉ. Ito yicõri iti cumurojʉ rujigʉre ticʉ yʉ. Yʉ tiro riojo adi sita, macãrʉcũro cʉni godacoacʉ. Ito yicõri tʉdi joejeabiticʉ.
12 Godana Dios riojo ĩna rũgõja ticʉ yʉ. Ñasarã, ñasamena cʉni ñacã ĩna. Ito ĩna rũgõroca papera tutiri janaquĩ Dios. Iti papera tutirijʉ masa jeyaro ĩna yigore wãñacʉ iti tutirijʉ. Ito bajiri itire ticõri godana ĩna yiado bajiroti ĩnare besequĩ Dios. Ito yija gaje tuti papera tuti janaquĩ Dios. "Adocõ ñama yʉ rãca ñatĩñarona", yire gaye wame wãñacʉ iti tutijʉ.
13 Riaca jajosajʉ godabojana mʉcana tʉdi mʉjacoacã ĩna. Ito yicõri godana sita wato ñabojana tʉdi mʉjacoacã ĩna. Ito yicõri ĩna ñarocõreti ĩna yiado bajiroti besequĩ Dios.
14 Ito yija bero masa cõcõri ĩna godarise, ito yicõri godana ĩna ñarojʉ cʉni iti ñarisere ãmicõri jea ũjʉritajʉ itire cõa roaquĩ Dios. Itira jeame ũjʉrita ña godasarada.
15 "Adocõ ñama yʉ rãca ñatĩñarona", yire gaye ĩ ya tutijʉ wãñamenare besecõri ĩna ñarocõreti jea ũjʉritajʉ cõa roaquĩ Dios.

21

Macãrʉcũro mamaro ñare gaye

1 Ito yija bero macãrʉcũro mame, sita mame iti ñaja ticʉ yʉ. Dios ĩ wasoare ñari seyocʉ iti. Macãrʉcũro bʉcʉro ñasʉobojacati, sita ñasʉobojacati cʉni godacoacʉ ĩja. Ito yicõri riaca bʉcʉyari manicʉ.
2 Ito yija bero yʉ Juan, ñejʉa ñeñarise mani cʉto mame Jerusalén wame cʉtiri cʉto iti ruji ejaja ticʉ yʉ. Dios ĩ ñarojʉna ruji wadicʉ iti cʉto. Iti cʉto queno quenora cʉto ñacʉ. Romio ãmo siaroco saya sãña yucãdo robo bajiro seyori cʉto ñacʉ iti cʉto. Iti cʉtore queno yucãquĩ Dios, ĩ ñarã ĩna ñatoni.
3 Ito yija yʉ cãirojʉ ũmacũjʉ oca sẽoro ruyucʉ:
—Tiya. Adocãta masa rãca ñami Dios. Masa rãca ñagũ ĩ ñajare ĩ ñarã ñarã yirãji ĩna. Masa rãca ñacõri ĩna Ʉjʉ ñagũ yiguĩji ĩ.
4 Ĩna ya yago idere wejacãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanʉ quenatĩñarã yirãji ĩna. Ito bajiri godamena yirãji masa ĩja. Ito yicõri otimena yirãji ĩna. Bojori bʉjamena yirãji ĩna. Junirise mano yiroja ĩnare. Iti rʉmʉ bajigore iti rẽta jedijare ito bajiro bajirã yirãji ĩna, yire oca ruyucʉ ũmacũjʉ.
5 Ito yija ʉjʉ ya cumuro rujigʉ ado bajiro yi ruyuquĩ ĩ:
—Ñajediro bʉcʉ ñabojare mame riti wasoacʉ yʉ, yi ruyuquĩ ĩ.
Ito bajiro yicõri ado bajiro gaje gotiquĩ yʉre:
—Mʉre yʉ gotirise ucaya. Yʉ mʉre gotirise riojo gotire ña. "Ito bajiro bajiro yiroja", yi masigũ yigʉja mʉ, itire tʉocõri. Ito bajiri itire ucaya, yi gotiquĩ yʉre.
6 Bero mʉcana ado bajiro yiquĩ yʉre:

—Itocõti ña. Ñacã ĩja. Yнna sнoriti jeyaro ñasнoyija. Ito yicõri yнna sнoriti jeyaro ñasнsaro yiroja. A wame ñasнorise, ito yicõri Z wame ñasнsarise robo bajiro bajigн ña yн. Yн ña ñajedirore rujeorн. No yнre ide idi ãmorã ĩna senija, ũmaburi goje gaye catitĩñare gaye ĩnare iogн yigнja yн. Waja manoti iogн yigнja yн.

7 No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmúa нjнre rẽtocũrã. Ito bajiro ĩna yijare quenarise ĩnare ĩsigũ yigнja yн. Ĩna Ʊjн ñagũ yigнja yн. Ito yicõri yн rĩajнa ñarã yirãji ĩna.

8 Gãjerã yнre tнorũnнmenareama jea ũjнritajн azufre wame cнtirisena ũjнritajн ĩnare cõagũ yigнja yн. “Jesure yн cнdija ticõri, yнre ti tudirã yirãji gãjerã”, yi tнoĩa güirãre cнni jea ũjнritajн cõagũ yigнja yн. Ñeñaro yirã, sĩari masa, romia rãca ajeri masa, gãjerãre rojarã, ĩna meni rujeorнre rũcнbнorã, ito yicõri socari masa ñarocõreti jea ũjнritajн ĩnare cõagũ yigнja yн. Itira azufre wame cнtirisena ũjнa itira. Itirajн ña godasarada, yiquĩ нjн ya cumuro rujigн, yн cãirojн.

Mama cнto Jerusalén wame cнtiri cнto

9 Ito yija bero ángel sĩgũ wadicõri yн tн eja rũjũquĩ. Ĩ ñaquĩ jнa ãmojeno ñagũ masa ĩna tõbнjatoni ñarise tẽro rнcogorн. Ado bajiro yнre gotiquĩ ĩ:

—Ado waya. Oveja Macн manojo ñarocore mнre ĩorocн ya yн, yiquĩ ángel yнre.

10 Yн cãirojн Espíritu Santo yнre ito bajiro ĩ yija, ado bajiro rẽtacн iti. Gũta yucнri cнrise ũmacũjн yнre ãmi waquĩ ángel. Ito yнre ãmi ejacõri ñeñarise mani cнto, Jerusalén wame cнtiri cнto yнre ĩoquĩ ĩ. Dios ñarojнna ruji wadira cнto ñacн iti cнto.

11 Dios ĩ yorisena busucн iti cнto. Gũta bнto waja cнtirise robo bajiro busucн iti cнto. Jaspe wame cнtirise gũta ẽoro queno ide totiaro robo bajiro busucн iti cнto.

12 Iti cнto tнnima ĩna sabiara cнní ũmari cнní ña gãni biacн. Iti bedo jнa gнbojeno sojeri, sojeri cнticн. Co soje rнyabeto ángel sĩgũ rũgõquĩ. Israel gãna jнa gнbojeno buturi gãna wame wãñacн iti sojerijн.

13 Ũmacañi ĩ joejea wadiri dнja нdia soje, ĩ quedi sãja warojнa нdia soje, warubнjнa нdia soje, gaje dнja warubнjнa нdia soje ñacн iti sojeri.

14 Iti cнní sabia rũjarajн roca jнa gнbojeno gũta cũ gãni biañi ĩna. Iti gũtagãrijн Oveja Macн ĩ oca goti ucutoni ĩ cũana wame wãñacн.

15 Ángel yн rãca bнsicacн cнto cõĩarotigн orona ĩna menirагн rнcoquĩ. Sojeri cнni, ĩna sagãni biare cнníre cнni ĩ cõĩarotigн ñacн itigн.

16 Ĩ cõĩaja iti cнto eyarise, iti cнto ũmarise, iti cнto yoarise corocõ ñacн. Ĩ cõĩaja dos mil doscientos kilómetrocõ ñacн yoarise, eyarise, ũmarise cнni.

17 Ĩna sabiare ángel ĩ cõĩaja sesenta y cinco metros ũmarise ñacн. Masa ĩna cõĩaro bajiroti cõĩaquĩ ángel cнni.

18 Jaspe wame cнtirise gũtagãrina iti cнtore sabiañi ĩna. Orona iti cнtore meniñi ĩna. Ʊeri mani ñacõri ẽoro нeri mano robo bajiro ruyucн iti cнto.

19 Ĩna sabiara cнní roca jнa gнbojeno gũta ñarisejнre, gũta bнto waja cнtirise itigarijн wãñacн. Cajero gaga jaspe wame cнtirise wãñacн. Bero gaga zafiro wame cнtirise wãñacн. Bero gaga ágata wame cнtirise wãñacн. Bero gaga esmeralda wame cнtirise wãñacн.

20 Bero gaga ónice wame cнtirise wãñacн. Bero gaga cornalina wame cнtirise wãñacн. Bero gaga crisólito wame cнtirise wãñacн. Bero gaga berilo wame cнtirise wãñacн. Bero gaga topacio wame cнtirise wãñacн. Bero gaga crisoprasa wame cнtirise wãñacн. Bero gaga jacinto wame cнtirise wãñacн. Sнsarica jнa gнbojeno ñarica amatista wame cнtirise wãñacн.

21 Jнa gнbojeno sojeri perla wame cнtirisena meniñi ĩna. Co soje rнyabeto coga perlanati iti sojerire meniñi ĩna. Iti cнto gнdareco ñasarima ĩna menira ma orona meniñi ĩna. Ẽoro ide totiaro robo bajiro ruyucн iti.

22 Dios ya wi ti bɯjabiticɯ yɯ iti cɯtore. Cojɯ rɯyabeto mani Ʊjɯ Diore rũcɯbɯocã masa. Rẽtoro masigũ ĩ ñajare cojɯ rɯyabeto ĩre rũcɯbɯocã ĩna. Oveja Macɯre cɯni ito bajiroti rũcɯbɯocã masa. Ito bajiri cojɯ rɯyabeto ĩnare rũcɯbɯorã ñari ĩna rũcɯbɯoroti wire menibisĩ ĩna.
23 Ũmacañi ĩ asirise, ñami gagɯ ĩ busurise cɯni ãmobea iti cɯto. Dios ĩ yorisenati busua iti cɯto. Ito yicõri Oveja Macɯ ĩ yorisenati busua iti cɯto. Ito bajiri ũmacañi ĩ asirise, ñami gagɯ ĩ busurise cɯni ãmobea iti cɯto.
24 Dios ĩ masoana ĩ busurisena iti cɯtojɯ wa ucurã yirãji ĩna. Adi sita gãna ɯjarã ĩna rɯcorise ñasarise ãmi wadicõri Diore ĩsirã yirãji ĩna ĩre rũcɯbɯorã.
25 Ʊmɯa soje biaya mano yiroja iti cɯtojɯ. Iti cɯtojɯ ñami mano yiroja. Ito bajiri biaya mano yiroja iti cɯto.
26 Co sita gãna rɯyabeto ĩna rɯcorise ñasarise ãmi wadicõri Diore ĩsirã yirãji ĩna ĩre rũcɯbɯorã.
27 Ñeñarise rãca sãjamena yirãji iti cɯtore. Ñeñaro yirã, rɯore oca gotirã cɯni sãjamena yirãji iti cɯtore. Oveja Macɯ ĩ ya papera tutijɯ wame wãñarã riti sãjarã yirãji iti cɯtore. Iti papera tuti, "Adocõ ñama yɯ rãca ñatĩñarona", yire papera wãñacɯ iti tutijɯ.

22

1 Ito yija ángel riaca ɯeri maniña ĩoquĩ yɯre. Itiya ide catitĩñare gaye ñacɯ. Ide ruyurisa ñacɯ itiya. Ʊjɯ ya cumuro Dios ĩ rujiri cumurojɯ, ito yicõri Oveja Macɯ ĩ rujiri cumurojɯ jode cɯticɯ itiya riaca.
2 Iti cɯto gɯdareco ñari ma gɯdarecore ñacɯ itiya riaca. Riaca jɯa dɯja tɯnima catitĩñare gaye rica cɯtiri yucɯri ñacɯ. Sĩgũ ũmacañi rɯyabeto rica cɯtisoticɯ iti yucɯri. Ito bajiri co rodo jɯa gɯbojenojiri rica cɯticɯ iti yucɯri. Iti jũrina masa ĩna ɯco yiroti ñacɯ.
3 Itojɯ ñeñarise manoja. Iti cɯtojɯ ɯjɯ ya cumuro Dios ĩ rujiri cumuro ñaroja. Ito yicõri Oveja Macɯ ya cumuro cɯni ñaroja. Ĩnare moa ĩsiri masa ĩnare rũcɯbɯotĩñasotirã yirãji. Itojɯ ñeñarise manoja.
4 Diore ti canamɯorã yirãji ĩna. Ito yicõri Dios wame ĩna ya rioweca wãñaro yiroja ĩnare.
5 Itojɯ ñami mano yiroja. Iti cɯto ñarã sĩabusuore gaye ãmomena yirãji. Mani Ʊjɯ Dios ĩ yorisena busu ñaro yiroja iti cɯtore. Ito bajiri ũmacañi asirise ãmomena yirãji ĩna. Ito yicõri Dios rãca rotitĩñarã yirãji ĩna.

Jesucristo ĩ ejaroto yoabea ĩja, yire gaye

6 Ito yija bero ado bajiro gotiquĩ ángel yɯre:
—Jeyaro mɯ cãirojɯ mɯ tigore, mɯ tɯogore cɯni riti ña. Ito bajiri, "Riti bajiro yiroja iti", mɯ yi masija quena. Mani Ʊjɯ Dios ĩ ñami ĩre goti ĩsiri masare ĩna bɯsi masiroca yigɯ. Ĩti ñami yɯre cõarɯ. "Ado bajiro rẽtaro yiroja", ĩre moa ĩsiri masa ĩna yi masitoni, yɯre cõaquĩ Dios, yiquĩ ángel yɯ cãirojɯ.
7 Gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yɯre:
—Tɯoya, ado bajiro gotiami Jesús: "Yoari mejeti tɯdi ejagɯ yigɯja yɯ", yi gotiami Jesús. Ito bajiri, no adi papera tuti Dios ĩ ucare tɯorũnɯrã wanɯ quenarã yirãji ĩna, yiquĩ ángel yɯre.
8 Yɯ Juan itire ticõri, itire tɯocõri yɯ ucare ña. Itire ticõri, itire tɯocõri ángel yɯre ĩocacɯ riojo rijomunigãna ñini rũjũcɯ yɯ.
9 Ito bajiro yɯ yijare, ado bajiro yiquĩ ĩ yɯre:
—Yibesa itire. Mɯ robo bajiroti Diore moa ĩsigũ ña yɯ cɯni. Mɯ ñarã Dios ocare goti rẽtoburã, ito yicõri no adi papera tuti ucare tɯorũnɯrã robo bajigɯti ña yɯ cɯni. Ito bajiri yɯre rũcɯbɯobesa. Diojɯare mɯ rũcɯbɯoja quena, yiquĩ ángel yɯre.
10 Gaje ado bajiro yɯre gotiquĩ ĩ:
—Iti papera tutijɯ, ija rẽtaroti gaye ucare ña. Dios oca ña iti. Yoari mejeti iti gaye rẽtaro yiroja. Ito bajiri iti ocare yeyo rɯcobesa.

11 Ñeñarise yisotirãma ñeñariseti yi ñacõajaro ĩnama. Ñeñaro tʉoĩarã ĩna tʉoĩaro bajiroti
tʉoĩa ñacõajaro ĩna. Queno yirãma queno yi ñacõajaro. Ito yicõri Diore tʉorũnʉrã cʉni Diore
riti tʉorũnʉtĩñajaro. Ĩre ĩna tʉorũnʉ ñacõaja quena, yiquĩ ángel yʉre.
12 —Tʉoya, ado bajiro gotiami Jesús: "Riti gotia yʉ, yoari mejeti tʉdi ejagʉ yigʉja yʉ.
Tʉdi ejacõri masa ĩna yiado bajiroti ĩnare waja yicʉja yʉ.
13 Yʉ ña ñasʉogʉ, ito yicõri ñasʉsagʉ. Yʉna sʉoriti jeyaro ñasʉoyija. Ito yicõri yʉna
sʉoriti jeyaro ñasʉsaro yiroja. A wame ñasʉorise, ito yicõri Z wame ñasʉsarise robo
bajigʉ ña yʉ", yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yʉre.
14 "'No ĩna ñeñaro yirisere coe rotigoana yutabuju ʉeri mano robo bajiro bajirã ñama
ĩna. Ĩna riti iti cʉto sojere sãjarã yirãji ĩna. Itojʉ ejacõri yucʉ catitĩñare rica barã yirãji ĩna.
Ito bajiri wanʉrã yirãji ĩna.
15 Adocõ jãjarã ñama iti cʉtore sãjado mana. Diore jidicãna, gãjerãre rojarã, romia rãca
aje ñarã, sĩari masa, ĩna meni rujeoanare rũcʉbʉorã, ito yicõri rʉosotirã cʉni ĩna ñama iti
cʉtore sãjado mana", yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yʉre.
16 Gaje Jesús gotirise gotigʉ, ado bajiro gotiquĩ ángel:
—"Yʉre tʉorũnʉrãre iti oca ĩ gotitoni ángel cõacʉ yʉ. David ʉjʉ ñayorʉre rujeorʉ ña yʉ. Ito
bajibojarocati ĩ janerãbatia janamiti ña yʉ. Busuri ñocõagã bʉto yogʉ ĩti ña yʉ", yi gotiami
Jesús, yiquĩ ángel yʉre.
17 Espíritu Santo, ito yicõri Oveja Macʉ manojo cʉni coro bajiroti bʉsiama ĩna:
—Mʉcana tʉdi waya, yama ĩna Jesure.
No itire tʉo bʉjarãti, ĩna bajiroti:
—Tʉdi waya, yija quena Jesure.
No ide catitĩñare gaye idi ãmorã, Dios tʉ idirã waya. Waja manoti mʉare iogʉ yiguĩji ĩ.
18 No adi papera tuti Dios ocare tirãre ado bajiro mʉare goti quenoa yʉ: No adi papera
tutire uca remogũre adi tuti iti gotiro bajiroti ñeñaro ĩ tõbʉjaroca yigʉ yiguĩji Dios ĩocũre.
19 No adi papera tuti Dios ocare ĩna jidicãja, ito bajiroti ĩnare cʉni jidicãgũ yiguĩji Dios.
Ito bajiri ĩ ya papera tutijʉ ĩna wame ruyubeto yiroja. Ito yicõri ĩ ya cʉto ñeñarise mani
cʉto sãja rotibicʉ yiguĩji ĩ ĩnare. Ito bajiri yucʉ catitĩñare rica adi tutijʉ yʉ uca wõre gaye
bamena yirãji ĩna.
20 Adi gaye yʉre goti rẽtabugʉ ado bajiro gotiami yʉre:
—Yoari mejeti wadicʉja yʉ, yami ĩ.
—Ito bajiroti ãmoa yʉ cʉni. Yoari mejeti tʉdi wadiya yʉ Ʉjʉ mʉ, ya yʉ Jesure.
21 Mani Ʉjʉ Jesucristo mani jeyarore queno yijaro. Itocõ ña.